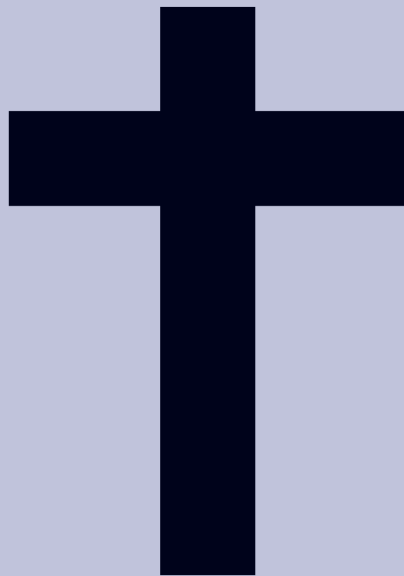


Bafut



Bafut: Ntoò Kristo yî Nsigînhè: mîkàà yî mfî New
Testament

Bafut

Bafut: Ntoò Kristo yî Nsigìnò: mìkàà yî mfì New Testament

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bafut

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 26 Apr 2025
5d039b4a-c9a1-50b1-8a61-176cf48aa271

Contents

Mateo	1
Mark	63
Lukas	104
Jon	168
Ifà'à	217
BaRoma	277
1 BaKorinto	304
2 BaKorinto	330
BaGalatia	347
BaEfeso	357
BaFilipi	366
BaKolosi	374
1 BaTesalonika	380
2 BaTesalonika	386
1 Timoti	390
2 Timoti	398
Titus	404
Filemon	408
BaHeber	410
Jems	430
1 Peta	438
2 Pita	446
1 Jon	452
2 Jon	460
3 Jon	462
Jude	464
Ìnnú nlwá'ínjìm	467

Ntooo yì Nsigìnè yìi MATEO à lɛ ɲɲwà'ànè aà

NJI'INNŨ ANWÀ'ANƏ YU

A anwà'ànè yù aa a lɛ ɲɲwà'ànə Mateo, ɲgàntoo Kristo yìi mə ikũm yì yì mo'ɔ lɛ mbə Levi aà. Ntooo yì ɲsigìnè yìi mə Mateo à lɛ ɲɲwà'ànè aa i swonə ni mə Yesu à nì Ayo'ò Nwĩ wa mə Nwĩ à lɛ ɲkà'à mə yu ka yì too tâ à zi nyweensə bə aà. Nswonə ni mə innù tsim jii mə i lɛ mfè'ɛ a nu Yesu bo bì jii mə à lɛ ɲghirə aa, i lɛ nyon aa ajàn yìi mə bi lɛ è nte'ɛ mfoo ɲɲwà'ànè tètə a mum Mìkàà yì Lwèn, innù tsim i fè'è mboontə aa a mfigitə tâ bə zi mə Yesu à nì tsi'ĩ Ayo'ò Nwĩ wā.

Mateo à nanşə ntantə innù jii mə Yesu à lɛ si dī'ì aa a nì mǎnjì yìi mə ndi'innù a kòŋə ni mə tâ bì ghotə innù jii mə a dī'ì aà. A ghirə a nanşə nlaa mə Yesu à lɛ mbə Rabbi, Ndi'innù yì ɲwè yìi mə à lɛ si ghàà nì àdà'à aà. Bìma bi innù bì mo'ɔ bìi mə Yesu à lɛ ɲghàà ghu aa a bə ànnù Nwĩ a atu nta'a (5-7), ànnù ntoo bə a mǔm mbi tâ bì aa nsɛɛnsə nì ntoo yì ɲsigìnè (10), ànnù nli'ĩnə ifansənnù bə a mǔm ɲghòtə, ànnù mbə ɲgǎnyəgənnù (18) innù nlwĩ'ĩnjim bo bì ànnù ajàn mə ànnù nifò Nwĩ a zĩ aà (24-25).

Mateo à nanşə ndi'ì tsi'ĩ sigìnè mə Yesu à nì mfò, ɲki ntigə nlogə noò ɲghaa nlonə annù nifò aburə. (Mateo, tsò mə à lɛ mbə ɲu baYuda, ɲwa'anə aa a mbo baYuda ya'a aa, a gha'a ntwonə nì ànnù nifò Nwĩ aa nì ànnù nifò aburə. Aburə a təə aa nì ikũm Nwĩ yìi mə bo lɛ si bo'ɔ a ntwonə aà.) ɲghirə bi yə mə Yesu à lògə noò ndi'ì bə ghu ajànə mə bi tswe a mǔm ànnù nifò Nwĩ aà. 'Mburə nanşə nlɔɔ ni mə tâ bə bĩtsim a nì itoò tsim bì zĩ ntoo yì ɲsigìnè ya nlonə annù nifò aburə (24.14). Mateo à lwĩ'isə nì ndi'ì yì ɲwè ya mə tâ bi ɲghɛ ɲghirə tâ ɲgwè'ɛ mu ɲù ntsim fàa mbi tigə ɲgǎnyəgənnù Kristo tă ki tigə yu'unə nii a nì innù jii mə à lɛ ndi'ì aà (28.18-20).

Bì yatə anwà'ànè yù aa laà:

1. ɲwè'è Yesu Kristo bo bì ajàn mə bi lɛ njwe yi aà 1.1—2.23
2. Afà'à Jɔn ɲgànmùrə bə ɲkì 3.1-12
3. Ajàn mə bi lɛ mmurə Yesu a ɲkì bo ajàn mə bi lɛ ɲkwà'ànè yi aà 3.13—4.1
4. Afà'à Yesu a Galilea 4.12—18.35
5. Ajàn mə à lɛ nlɔ a Galilea ɲkɔ'ɔ nì Yerusalem aà 19.1—20.34
6. ɲgyà yì nlwĩ'ĩnjim a Yerusalem bo bì maa mbèè àla'a 21.1—27.66
7. Ajàn mə à lɛ nyweenə nì nòwo ndi'ì ibiĩnù yi a mbo bə aà 28.1-20

Nɲàŋətsə Kristo

(Lk. 3.23-28)

¹ Bì sən bĩtə bì atsə bi Yesu Kristo, yìi mə à lɛ mfè'è a atsə David, mu Abraham aa mə:

² Abraham à lɛ mbə ta bì Isaac,

Isaac a bə ta bì Yakob,

Yakob a bə ta bì Yuda bo bì bɔɔ bi maà bi bi mbāŋnə,

³ Yuda a bə ta bì Perez bo Zerah yìi ndè wàà à lɛ mbə Tamar aa,

Perez a tigə mbə ta bì Hezron,

Hezron a tigə mbə ta bì Ram,

⁴ Ram a bə ta bì Amminadab,

Amminadab a bə ta bì Nashshon,
 Nahshon, abə ta bì salmon,
⁵ Salmon a bə ta bì Boaz, yïi mə ndè yï à lə mbə Rahab aa,
 Boaz a bə ta bì Obed yïi ndè yï à lə mbə Ruth, mbə ta bì Jesse, ⁶ Jesse
 tīgè mbə ta bì Mfò David.
 David, yïi mə à lə mbə ta bì Solomon yïi ndè yï à lə mbə ɲgwɛ Uriah aà,
⁷ Solomon a bə ta bì Rehoboam,
 Rehoboam a bə ta bì Abijah,
 Abijah a bə ta bì Asa,
⁸ Asa a bə ta bì Jehoshaphat,
 Jehoshaphat a bə ta bì Joram,
 Joram a bə ta bì Uzziah,
⁹ Uzziah a bə ta bì Jotham,
 Jotham a bə ta bì Ahaz,
 Ahaz a bə ta bì Hezekiah,
¹⁰ Hezekiah a bə ta bì Manasseh,
 Manasseh a bə ta bì Amos,
 Amos a bə ta bì Josiah,
¹¹ Josiah a bə ta bì Jechoniah, yïi mə à lə njwe waa bì bɔɔ bi maà bi fyâ
 noò mə bi lə nlògè baYuda ɲghɛɛ ni bu a ala'a Babylon tsò ibù'u
 ntsò aà.
¹² Bo ghèè mē ntswe a ala'a Babylon aa,
 Jechoniah a bə ta bì Shealtiel,
 Shealtiel a bə ta bì Zerubabel,
¹³ Zerubabel a bə ta bì Abiud,
 Abiud a bə ta bì Eliakim,
 Eliakim a bə ta bì Azor,
¹⁴ Azor a bə ta bì Zadok,
 Zadok a bə ta bì Achin,
 Achin a bə ta bì Eliud,
¹⁵ Eliud a bə ta bì Eleazar,
 Eleazar a bə ta bì Matthan,
 Matthan a bə ta bì Yakob,
¹⁶ Yakob a bə ta bì Joseph, yïi à lə mbə ndoo Mary, Mary mə à lə njwe
 Yesu yïi bì twonjə ni Kristo aà.
¹⁷ Ma la a bə mə bîta bi atsə bi Yesu, nloginə a nu Abraham ɲkɔ'ɔ nywe'e
 a nu David, bi lə mbə nighûm ntsò nîkwà, m̃bu nlò a nu David ɲkɔ'ɔ nywe'e
 fyâ noò mə bi lə nlògè waa ɲghɛɛ ni bu a ala'a Babylon tsò ibù'u ntsò aa,
 bo kî mbə nighûm ntsò nîkwà, ɲkî mbu nlògìnə wa noò ibù'u ntsò ɲkɔ'ɔ
 nywe'e a nu Kristo bo kî mbə nighûm ntsò nî kwà.

Ajàɲ yïi mə bi lə njwe Yesu aà
(Lk. 2:1-7)

¹⁸ Bi lə njwe Yesu Kristo aa laà mə: Joseph à lə kosə Mary, ndè bì Yesu nî
 ɲgwê yï, lâ m̃bɔɲ tâ nòò ñyɔ'ɔ yï à ku'u, Mary a yə mə Azwî Nwî a b̃ɲnè
 mē ɲghirə yu tswe nî mû!

¹⁹ Tsò mə Joseph à lə mbə ɲu yïi m̃innu mi mi tsinə aa, kaa à lə ɲwa'à
 kòɲ mə yu d̃r̃isə atu Mary a nsi bə. A lə ntīgə nlɔɔ ni m̃ɲɲi yïi mə yu ka
 ɲe'esə tuu Mary ghu.

²⁰ A kà mē aa kwa'atə nî àtu ni ma yû ànnu, Angel Mmà'àmbi a zî ghu
 mbo ni a ñjèè, ñswonj mə: “Joseph, mû m̃fɔ David, tsuu lɔ bɔ'ɔ a lògə Mary

nî ñgwê ghò bê, ñlon mē mu wa mē à tswe nî ghu aa a fâ Azwî Nwî yîi mē a laa màn̄sè aà.

²¹ A ka jwe mûmbân̄nè tâ ò tswe ikûm yi nî Yesu* ñlon mē à ka yî yweensè bē bi nî ìbî waa aà.”

²² Ma yû ànnù a lē mfè'è tsi'î tsim ma mùu ajàn aa, tâ ànnù yîi mē Mmà'àmbî à lē ghìrè ñgàn̄ntoò yî a swon aa, tâ à fè'è mbòontè tsi'î maa ajàn mē:

²³ “Yê nî, Mûngdò màn̄gyè à ka yî tswe nî mu, i jwe mûmbân̄nè, tâ bi tswe ikûm yi nî Emmanuel,” (ñji'î ikûm ma ghû i bē mē, “Nwî à tswe bi'inè”).

²⁴ Joseph à bìn̄nè mē wa njèè, ñyò'ò Mary tsi'î wa ajàn mē Angel Mmà'àmbi wa à lē nswon ghu mbo mē tâ à ghìrè aà.

²⁵ Lâ kaa à lē ñwa'à nî ghu nōñ ñywe'e a noò yîi mē Mary à lē njwe mù yî yî mbân̄nè wa aà. A jwè mē aa Joseph a tswé ikûm yi nî Yesu.

2

Ajàn yîi mē ñgǎñlii mǎnjòn i lē nzî ñkwe'etə Yesu aà

¹ Bi lē njwe Yesu aa a ala'a Bethlehem a mbù'ù Yudea, wa noò wa yîi mē Herod à lē mbē Mfò aà. Ma mùu noò, bē bî mō'ò bîi mē bi lē si lîi nî mǎnjòn aa, bi lē nlò a mbi nsa'a noò, ñzi a Yerusalem.

² Bo zî mē aa, mbetè mē: “Bi jwe mu wa mē à ka yî bē Mfò baYuda aa fē aa ε? Bî'i lē nyē fīnjòn fī a ajàn yîi mē fī lē mfè'è a mbî nsa'a noò wa noò yîi bi lē njwe yi aà. Bî'î zi aa a mmîi yi.”

³ Mfò Herod à yù'ù mē làà, ntōñ yi i lwî, nû yî i tsigìnè, ìdìgè i kîi ntigè ntsigìnè tsi'î tsigìnè a Yerusalem.

⁴ A lē ntwon bilii bi ñgǎñmaa'anwî bi tsim bo bi ñgǎñndî'i nòñgsè tsim bi zî a betè a mbo bo mē: “Bi lē ntswe nî ñjwe Nyo'ò Nwî wa aa a fē aa ε?”

⁵ Bo kwi'i mē, “A njò'ò àla'a Yerusalem a mbù'ù Yudea. Yulà à nî ànnù yîi mē ñgàn̄toò Nwî à lē ñwà'ànè aà:

⁶ ‘Wò, àla'a Bethlehem, a mbù'u Yudea, wò, kaa ò sî kə'ətə bē, a titîi ila'a jî wè jîi mē i tswe a mbù'ù Yudea aà; ñlon mē ntsyàsè bē à ka yî fè'è a titîi wò; ñù yîi mē à ka yî kî tsisè nî bē bā, baIsrael aà.’ ”

⁷ Herod à yù'ù mē làlà, ntwon ñgǎñlii mǎnjòn jya bo bo tswé ññe'esə ñghaanə, a betè waa bo nan̄sè nswonə noò wa yîi mē bo lē nyē fīnjòn fya ghu aà.

⁸ A yù'ù mē, ntigè ntoo waa a wa Bethlehem nswon mē: “Nî ghεε nan̄sə nlóo mu wā; bεε nî lóo nyə, nî tigè mbu mbîi nswonə a mbo mē, ta mē kî ñghεε mmîi yi.”

⁹ Bo yù'ùtè mē ànnù ya mē mfò wa à swòn aa, ntigè mfè'è ñghèè waa. Fīnjòn fya mē bo lē nyə a mbî nsa'a noò aa, fī tigè ñghεε nî mbii bo, ñghεε ntəə wa adigè yîi mē bi lē njwe mu wa a tswe ghu aà.

¹⁰ Bo yè mē fīnjòn fya mburə ndoritə tsi'î a mbē ànnù.

¹¹ Bo ghèè ñkuu wa nda, nyə mu wa bo ndè yi Mary, ñwo ghu nsi, mmîi yi. Bo mîi mē yi, ñña'a ibàà jyaa mfi'i njoo jîi mē bo lē nzî a ntsà'atə mu wa nî ju aa, mfa ntəñə yi ghu; bo lē mfa aa gold, nî frankinsense a bò'ò nî mēə ghu mbô.

* **1:21** Nji'î Yesu i bē aa “Ñgǎnywèensè bē.” **2:6** Míc. 5.2

¹² Bo fɛ'è mē ñka mbii waa fu mbanne ntigə ntsya ni mǎnjĩ yĩ dàn ñlon mē à lɛ si bə aa bon ñjəə ì lè mē waa, Nwĩ a swon a mbo bo mē tâ bo tsuu bũ bii ghèè fu wa a mbèe mfò Herod.

Ajàn yĩ mē bi lɛ nlògə Yesu ñkhə ñghèè ni ghu a ala'a Egipto aà

¹³ Nòò yĩ mē bo lɛ mmà'atè ñghɛ waa laa, angel Mmà'àmbi a zĩ a mbo Joseph a mǔm ñjəə ñswon ghu mbo mē, “Wa Herod à ka ki lòò mu wa mē yu zwitə, bìnə nlògə yi bô ñdè yĩ, ñkhə ñghèè ni ghu a ala'a Egipto, ntigə ntswe ghu nywe'e a noò yĩ mē ka yĩ bũ swon a mbo wò aà.”

¹⁴ Joseph à lɛ mbìnə nlògə mu wa bô ñdè yĩ tsi'ĩ ñitugə, ñghèè a ala'a Egipto,

¹⁵ ntigə ntswe ghu nywe'e a noò yĩ mē Herod à lɛ ñkwo aà. Ma yũ ànnù a lɛ mfè'è aa a nlwensə ànnù yĩ mē Mmà'àmbi à lɛ ghìrè ñgànntoò yĩ a foò ñswon aa mē, “Mè lɛ ntwonə mú ghà a fè'è aa a ala'a Egipto.”

Ajànə bi lɛ nzwitə bônkhə aà

¹⁶ Nòò yĩ mē Herod à lɛ nyə mē bə bya mē bi lɛ nlò a mbi nsa'a nòò bi bwe'esə yi aa, ñtôn i lɛ nlwĩ tsi'ĩ si'ĩ si'ĩ. A too bə mē tâ bi ghɛ nzwitə bɔɔ mbànne bitsim a ala'a Bethlehem bo bi ni a ɪla'a jii i lɛ ntswe ghu mbèè aa, ñlòginə ni bɔɔ bii bi lɛ mbə ilòò ji baa aa ntigə nsigə, ñyonə aa wa ni nòò wa mē bə bya lɛ nswon mē fɛnjòn fya lɛ mfè'è aà.

¹⁷ Ma yũ ànnù a lɛ mfè'è ñlwensə aa annù yĩ mē ñgànntoò Nwĩ Yeremiah à lɛ nswon aa mē:

¹⁸ “Nù a yè'ə a Rama,
nlərə nĩ àkhiì yi,
Rachel a yè'ə bɔɔ bi;
kaa wa'à bii ni mē mbə nù tsimsə yi,
ñlon mē bi kwòkə mē aà.”

¹⁹ Nòò yĩ Herod à lɛ ñkwo aa, Angel Mmà'àmbi a zĩ a mbo Joseph a mǔm ñjəə a ala'a Egipto nswon mē,

²⁰ “Bìnə nlògə mu wa bô ñdè yĩ, mbii ala'a Israel, ñlon mē bə bya mē bi lɛ si lòò nzwitə mu wa aa bo kwòkə mē.”

²¹ A lɛ mbìnə nlògə mu wa bo ñdè yĩ, mbii a ala'a Israel.

²² La à bii mē nyu'u mē Archelaus à lèè ñji ndà taà yĩ ntigə mfò a ala'a Yudea aa, lɛ mbo'ɔ a ñghɛ ghu. Nwĩ à lɛ mbu ndi'itə yi a mǔm ñjəə mē tâ à ghɛ a mbu'u ala'a Galilea.

²³ A lɛ ñghèè ntigə ñka ntswe aa a njò'ò ala'a Nazareth, tǎ lwensə annù yĩ ñgànntoò Nwĩ à lɛ nswon aa, mē, “Bi ka yĩ ki twonə nii ni nù baNazareth.”

3

Ajàn yĩ mē Jɔn Nğànɔmùrə bə ñkì à lɛ si swon annù Nwĩ aà

¹ A lɛ mbə maa noò, Jɔn Nğànɔmùrə bə a ñkì a zĩ a atu nta'a miwèè miwèè yĩ i lɛ ntswe a mbu'u Yudea aa, ñlòginə ñka nswonə nĩ ànnù Nwĩ ghu.

² A lɛ si swonə ni mē, “Nì bəñkə mĩntiì muu, mma'atə ibi ghuu nlon mē annù nifɔ aburə a tigə a abô.

³ “Jɔn à lɛ mbə aa nù wa mē ñgànntoò Nwĩ Yesaiah à lɛ nswon nlon yi mē,

‘Njĩ nù i tɔɔnə ni a atu nta'a miwèè miwèè ñswonə ni mē,

Ni nanse a mǎnjĩ Mmà'àmbi,

ñnanse iyaà ji tâ ì tsinè!’ ”

⁴ Jɔn à lɛ sɪ wɛ'ɛ itsɛ'è jii bi lɛ naɲsə nɪ ɪnɔŋ kamɛl aa, ŋkii ŋwɛ'ɛ nɪ ɪkô ŋgùu a atii yu; mii mi lɛ mbə ŋgweenə bo nwu yɪ ntà'à.

⁵ Bè lɛ sɪ zɪ ghu mbèè nlo nɪ a Yerusalem, bo bɪ a mbù'ù Yudea ntsɪm, bo bɪ nɪ ɪla'à tsɪm jii i lɛ ntswe ŋkarisə ŋkɪ Jordan aà.

⁶ Bo lɛ sɪ bii nɪ ɪfansənnu jyaa, Jɔn a tigè mɪmurə nɪ waa a ŋkɪ Jordan.

⁷ Là nòò yii mə à lɛ nyə baFarisai bɪ ghà'atə bo bɪ baSadukai bɪ zɪ ghu mbo mə tã à murə waa a ŋkɪ aa, a lɛ nswon a mbo bo mə, “Bũ bɔɔ bi nò! A ghuu aa a wà'asə wò mə tã nɪ khə àlwintɔŋə Nwɪ yii mə a zɪ aa ɛ?”

⁸ Nɪ ka ŋkoonə mɪntà mii mə mɪ dɪi nɪ mə nɪ bɛŋkə mə mɪntii muu, mma'atə ɪbɪ ghuu aà.

⁹ Nɪ tsee kɪ mɔɔntə nɪ mə mbə nɪ yɪ ŋkhə njo Nwɪ nlon mə nɪ swonə nɪ mə, “Taà yɪi à nɪ aa Abraham.” Mə swon a mbo bù mə mbə Nwɪ à zɪ àjàn mə mbə yu bɛŋkə ŋgò'ò júlà i tigè bɔɔ bi Abraham!

¹⁰ Tsi'i tsitsɔŋ wa bɪ nɔŋsə mə njàà nlo nɪ njwà ɪtɪ ghu tsi'i mɪngàn! ɪtɪ tsɪm jii mə kaa i sɪ mɪntà mɪ siginə koonə aa, bɪ ka wá mmà'a a mɔ'ɔ tã i khi.

¹¹ “Mə murə ghuu aa a ŋkɪ a ndi'i mə nɪ bɛŋkə mə mɪntii muu, lá nù yɪ mɔ'ɔ a yonə a njim mə, yii mə à kò'ɔnə ntsyàtə ghà, kaa mə wa'à kù'unə tsi'i tugitə ɪbaakòrə ji. A nɪ yu wa yii à ka yɪ kɪ murə ghuu a mùm Azwɪ yɪ Làà nɪ a mum mɔ'ɔ aà.

¹² Ayoo nsəgə mɪsàn a tswe ghu abo, à ka səgə mɪsàn mya i tii ntsà'a tsɪm fi'isə i tigə ghotə mɪsàn mya a mùm àta yu, i bəŋnə tɔɔ ntsà'à jyaa a nɪ mɔ'ɔ yii mə i khi kaa wa'à mmè aà.”

Ajàn mə bi lɛ mmurə Yesu a ŋkɪ aà

(Mk. 1.9-11; Lk. 3.21-22)

¹³ Yesu à lɛ ntigə nlo a Galilea nzi a mbèè Jɔn a ŋkɪ Jordan mə tã à murə yi a ŋkɪ.

¹⁴ Jɔn à lɛ ŋka nlo ntuù, nswonə nɪ mə, “A ku'unə mə bon a murə wò mɪmurə gha a ŋkɪ, ɔ bəŋnə mɪbu nzi bə a mbo mə aa ɛ?”

¹⁵ Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Mà'atə tã à bə làà tsitsɔŋə; nlon mə àà àjàn yii mə a ku'unə mə tã bɪ ghɪrə tã ɪnnu tsɪm i tsinə aà.” Jɔn à lɛ ntigə mbii mmurə yi a ŋkɪ.

¹⁶ Nòò yii bi lɛ mmurə Yesu a ŋkɪ aa, à lɛ ŋghèsə mɪfɛ'ɛ wa mùm ŋkɪ ŋkò'ɔ ntəə a nta'à. Abùrə a lɛ ŋja'anə a yə Azwɪ Nwɪ a sigə, mbə tsó bugirəmikuu ntəə ghu atú.

¹⁷ Nji Nwɪ i tigə ŋghaa nlo a aburə nswon mə, “Aa mú ghà yɪ mbəŋnə yii mə mə kòŋə aa à ghulà, mə naɲsə ndoritə nlonə yɪ.”

4

Ajàn yii mə Satan à lɛ ŋkwà'ànə Yesu aà

(Mk. 1.12-13; Lk. 4.1-13)

¹ Ma yaa ànnu a ghè mə kɪ tsyà, Azwɪ Nwɪ a tsyàsə Yesu a atu nta'a mɪwèè mɪwèè mə tã Devil à kwa'anə yi ghu.

² A lɛ ntswe ghu mitugə mɪ njwi mighum mɪ nɪkwà, a si'inə bo bɪ a tɪtugə, ntuu nji, nji i yanə yi.

³ Ngàŋkwà'ànə bè wa a zɪ ghu mbo nswon mə, “Mbə ɔ bə Mu Nwɪ, ɔ swon a mbô ŋgò'ò jù mə tã i bɛŋkə ntigə abaà.”

⁴ Yesu a kwi'i mə, “Bɪ ŋwa'anə a mùm àŋwà'ànə Nwɪ mə, ‘Kaa nù à sɪ ntii tswe nlon aa tsi'i àbaa yu yu bə,

a kii nlɔɔ mighàà mi tsim mii mi fè'ε a ntsu Nwĩ aà.' "

⁵ Devil a bú nlogə Yesu nghεε ni ghu wa njò'ò àla'a yĩ nìlàà manşə, nte'ε yi wa atu nidòò nì ndàmà'anwĩ,

⁶ nswon ghu mbo mə, "Mbə ò bə Mu Nwĩ, ò tso'ɔnə nlo fàa atu nda nnàŋə a nsyê; nlon mə bi ŋwa'anə mûm àŋwà'anə Nwĩ mə, 'Nwĩ à ka swon annù a mbo baangel bi nlonə ghô.'

Mbu nswon mə,

'Bo ka tigə nεε gho i tugitə a mbo bo a ndən

mbi'i ò tumə àkòrê yo a nî ñgò'ò.' "

⁷ Yesu a kwi'i mə, "Bi bú ŋwà'anə a mûm àŋwà'anə Nwĩ mə, 'Tsùu Mmà'àmbi Nwĩngon ghô kwà'anə.' "

⁸ Devil a ku'ùsə mbu nlogə Yesu ŋkɔ'ɔ nghεε ni ghu a atu nta'a yĩ a le ŋkɔ'ɔ njonə aa, ndi'i itoò tsim jii mə bi'ò bi mbi bù sa'a aa bo bi nìgha'à nyaa ghu mbô.

⁹ Nswon ghu mbo mə, "Mə ka fa ngonə njoo ma jû tsim a mbo wò mə mbə ò wo a nsyε mmii ghâ."

¹⁰ Yesu a kwi'i ghu mbo mə, "Lô nghêê, Satan! Bi ŋwa'anə a mûm àŋwà'anə Nwĩ mə,

'Ka mii tsi'i Mmà'àmbi Nwĩngon ghò,

ñkii ŋka mfa'a tsi'i ghu mbo yuyu.' "

¹¹ Devil à le ntigə mma'atə Yesu, baangel bi zî mfa'a ghu mbô.

Ajàŋ yĩ mə Yesu à le nloginə afà'â yi a Galilea aà

(Mk. 1.4-15; Lk. 4.14-15)

¹² Yesu à yù'ù mə mə bi ninə Jon Nganmure bə a ŋkì a atsan, ntigə nlo nghèè a Galilea.

¹³ A ghèè mē ghuu aa, mma'atə Nazareth nghεε ntigə ntswe a Kapernaum, a mbèè àtsumə Galilea, a mbù'u Zebulem bo Naphtali.

¹⁴ A le mfè'ε laa a nlwensə annù yĩ mə nganntoò Nwĩ Yesaiah à le nswon aa mə,

¹⁵ "Ala'a Zebulum ni ala'a Naphtali,

jii mə i tswe a mbèè ŋkì miyaa, a njii ŋkì Jordan,

Galilea, wò àla'a bîti'zi Nwĩ!

¹⁶ Bè bii mə bi le si tswe a mûm mfi' idigə aa

bi yè mə ŋkà'à yĩ wè,

bè bii mə bi le si tswe a ala'a yĩ mə àliləŋə niwo a le ntswe ghu aa,

ŋkà'à i tà mə a nu bo."

¹⁷ Nloginə maa noò Yesu a loginə ŋka nswonə nî ànnù Nwĩ nswonə ni mə, "Nì bəŋkə mînti' muu, mma'atə ibi ghuu, nlon mə annù nifɔ̃ aburə a tigə a abô."

Ajàŋ yĩ mə Yesu à le ntwon ngăŋkô mbwè ji nîkwà aà

(Mk. 1.16-20; Lk. 4.14-15)

¹⁸ Yesu à kà mē aa ntəə nzi a aghəŋə ŋkì miyaa Galilea nyə ngăŋkômbwè ji baa, a bə Simon yĩ bi le si twonə ni Peta aa, bo mumaà yĩ Andrew, bi tswê wa mûm ŋkì nlə nî mbwè nî àmbunja.

¹⁹ Yesu a swon a mbo bo mə, "Nì zi ŋka nyonə nàâ, mə ka ghîrə tâ nî tigə mbə ngăŋko bə."

²⁰ Bo kî nghensə mmà'atə mbunja' jya jya nyonə yi.

²¹ Bo bo kà mē aa nghentə a bû nyə bɔɔ bi ma bî mɔ'ɔ bi baa, a bə Jems bo Jon, bɔɔ bi Zebedee. Bo bi taà wàà Zebedee le ntswe a mûm àkànu'u nkeɛ nî mbunjyâ jyaa. Yesu a twonɛ waa.

²² Bo kî nɔghesə mmà'atə akànu'u yaa ya bo bi taà wàà nyonɔ yi.

*Ajàn mə Yesu à le nka ndi'i nî ànnù, nswonɔ nî ànnù Nwî nkii nghurə nî ngàñ mighòò aà
(Lk. 6.17-19)*

²³ Yesu à le ntigə nkarə ni ala'a Galilea tsim ndi'i nî innu a ndaghòtə baYuda, nkii nswonɔ nî ntoo yî nsiginè ya nlonɔ annu nifɔ aburə. Nghurə ni mighòò mi tsim bo bi il'ɔ tsim jii i le ntswe a nu bè aà.

²⁴ Annu nlonɔ ngaà yî a le ntigə nsɛɛnə a mûm ala'a Syria tsimè. Bè tigə nlogə nî ngàñmighòò jyaa tsim, tsi'i bè bii bi le si ghòò ni mighòò a mbuu mbuu, bo bè bii mə bi le si yu'u nyanɔ a mbuu mbuu aa, bè bii mə bi demon le ntswe a nu bo aa, ngǎŋwo abùbùrè, bo bi bîbwènkhè nzi ni bo, a kii nghurə waa.

²⁵ Mìnnòò mî ghà'atə le ntigə nlo a mbu'u Galilea bo bi ni a Decapolis, nlo a Yerusalem, ni a Yudea, ni a njii nkî Jordan nyonɔ nîi.

5

*Annù Nwî yîi mə Yesu à le nswon a atu nta'a aà
(Lk. 6.20-23)*

¹ Yesu à yè mə nnòò bə wa ntigə nko'ɔ nɔghɛɛ a atu nta'a, ntswe a nsyɛ, ngǎnyəgənnu ji i yon ntswe ghu mbèè.

² A loginè nka ndi'i waa mə:

³ “Mbɔɔnə a mbo bè bii mə bo fumə a mûm Azwî aà, nlonɔ mə ànnu nifɔ aburə à nî à yaa.

⁴ “Mbɔɔnə a mbo bè bii mə mîntii myaa luu nî àjənnè aà, nlonɔ mə bi ka tigə borisə mîntii myaa.

⁵ “Mbɔɔnə a mbo bè bii mə bi bonə aà, nlonɔ mə bo ka yî ji mbi yu aà.

⁶ “Mbɔɔnə a mbo bè bii mə nî i yanɔ nî waa, mîntii myaa kii nloo nlon innu jii i tsinə aà, nlonɔ mə bo ka yî ywurə.

⁷ “Mbɔɔnə a mbo bè bii mə bi ko mîlɛnnè bè bi mɔ'ɔ aà, nlonɔ mə bi ka yî kii ko mîlɛnnè wàà.

⁸ “Mbɔɔnə a mbo bè bii mə mîntii myaa mî laa aà, nlonɔ mə bo ka yî yə Nwî.

⁹ “Mbɔɔnə a mbo bè bii mə bi fà'à a nɔghirə mə tá mbɔɔnə tswe a titii bè aà, nlonɔ mə baa yî tigə twonɔ waa ni bɔɔ bi Nwî.

¹⁰ “Mbɔɔnə a mbo bè bii mə bi tso'ɔ akòrê yaa nlonɔ mə bo ghirə annu yîi a tsinə aà, ànnu nifɔ aburə a nî à yaa.

¹¹ “Mbɔɔnə a mbo bù mə mbə bè ka mbəgitə nî ghuu, ntsɔ'ɔ nî àkòrê yuu, nkii nswonɔ nî mbuu innu ji bî tsim, tsi'i àdànɔ dànɔ, a atu bù nlonɔ ngaa yà aà.

¹² Nî ka ndoritə nkii nwyɛ nsəgitə nlonɔ mə mîtsɔ'ɔnè mî afà'à mîi mî gha'a aa mî tswe a mbo bù a aburə aà. Nlonɔ mə à kî mbə ajàn yîi bi le si tso'ɔ akorə ngǎŋntoo Nwî jii i le ntswe a mbii bù aà.

*Mbə fɛngwan bô nkà'à
(Mk. 9.50; Lk. 14.34-35)*

13 “Nì laa mbə fɪŋgwan a mbô mbî. Lâ mbə fɪŋgwan fi tuu nîi bû kî lîi bonj bi ka tigə bû ghîrə aa mə akə tâ fi bû ka nlii aa ε? Kaa fi sî nî àfà'à bû ntswe, ntigə mbə aa mə tâ bì me'e tâ bè tigə ntəontə ghu nî mîkòrə.

14 “Nì laa mbə ɲkà'a mbi ghù. Kaa mbə bì wa'ă ɲjò'ò àlà'a yîi ì təə a atu nta'a aa lò'òsə.

15 Kaa bè si lâm kosə nniŋə nî a mûm àntòò ɲkusə, bì bàŋnə nte'ε aa bè a atu atetə, ɲkà'â yi wa i tigə nta ɲke'etə nî bè bîtsim a mûm ndâ.

16 Ma mùu ajàn, nî ghîrə tâ ɲkà'â ghuu ka nta a nsi mi'i bè, tâ bo ka nyə innù jî sigìnə jîi nî ghîrə aa ta tigə gha'asə Taà ghùu yîi à tswe a aburə aà.

Ajàŋ yîi mə Yesu a tɔ'ɔtə nòŋsə Nwî aà

17 “Nì tsee wa'atə mə mə zî aa a mbwesə nòŋsə yîi à tswe a mûm ɲɲwà'ànə Moses kə ànnù yîi a tswe a mûm àŋwà'ànə ɲgǎŋntoo Nwî aà. Kaa mə sî zî aa a mbwesə nòŋsə, mə zî aa bè a nlwensə.

18 Mə swonj tsi'î annù nîŋkonj a mbo bù mə kaa nîli'i nî àŋwà'ànə nî fùùrə kə àntsò'ònə yî fùùrə kaa ka yî wa'à bwe wa nî àŋwà'ànə nòŋsə ɲywe'e a noò yîi mə abùrə bo ɲsyε ka yî tsyà aà; bì ka yî ghîrə innù jîi i tswe ghu aa tsi'î tsim ya'a.

19 Nù tsu yîi mə a wò tsi'î ndi'i yî kəgə yî mò'ɔ a nî ndi'i ma jû, ɲkii ntigə ndi'i nî a mbo bè bì mò'ɔ mə bì ka ɲghîrə mala aa, bì ka yî twonjə yi nî ɲù yî kə'ətə nsigə nlwi'i a mûm ànnù nifɔ aburə. Lâ ɲù yîi mə a ləə ndi'i mà jû ɲkii mmirisə nî bè bì mò'ɔ mə bì kii ɲka nləə aa, bì ka yî twonjə yi nî ɲù yî ɲwè a mûm ànnù nifɔ aburə.

20 “Mə swonj a mbo bù mə, mbə innù juu tsuu tsinə i tsyatə ji ɲgǎŋndi'i nòŋsə bo bì ji baFarisai, bèə bonj kaa nî ka yî wa'ă a mum annù nifɔ aburə kuù.

Annù ɲlonjə alwintəŋ bo ɲzwitə ɲù

21 “Nì yu'u mə bì lε si swonjə a mbo bè a mbîi mə, ‘Tsee ɲù zwitə; ɲù yîi mə à ghîrə ma la aa bì ka lògə yi ghèè nî ghu a ndántsò'òtə mîsa'â.’

22 Lâ, mə swonjə a mbo bù mə, ‘Nù yîi mə à lwisə ntəŋ a nù ndîm yî aa,* a bonj mə bì nîŋ isa'a ghu nù.’ Nù yîi mə à twonjə ndîm yî nî àtîrə aa, a bonj mə bì logə ɲghèè nî ghu a nsi ɲgǎŋnsa'a mîsa'â. Nù yîi mə twonjə ndîm yî nî àjîntə ayoo dāŋə dāŋə aa, a ku'unə mə tâ bì ma'a yi a mum mò'ɔ ti mē.*

23 “Mbə ò yî nzî nî ɲjoo mmà'anwî jo a nsi nîkèntə nî mò'ɔ nî mmà'a Nwî, ɲwa'atə mə ò fānsə annù a mbo ndîm ghò,

24 ò ma'atə ɲjoo mmà'anwî jya wa mbèε nîkèntə nî mò'ɔ, mfoo ɲghèè bû ndîm ghò wa mǎŋsə ànnù ya, mbonj tâ ò zi mfa ɲjoo mmà'anwî jo jyâ.

25 “Mbə ɲù yîi à nîŋ isa'a a nu wò a logə gho ɲka ɲghèε nî wò a kòrə, ò swonj bu yu mǎŋsə isa'a wa a mǎŋjî mbonj ghèε kuu wâ kòrə; ɲlonj mə bu yu bè ghèε kuu ghu, bonj à ka ghèε fa gho a mbo ɲgǎŋnsa'a mîsa'a tâ à tigə mfa gho a mbô ɲgǎŋmbé àtsànə tâ à ghèε nniŋə gho a atsanə.

26 Mə swonj tsi'î ànnù nîkonj a mbo wò mə ò bè kuu wa atsanj bonj ò ka tigə tswe ghu i ywe'e a noò yîi ò ka yî mǎŋsə tu ɲkabə yîi mə o tswa nîi ghu aa tsi'î ntsim, i sigə ywe'e nî ànini yîi a lwi'i aà.”

Annù ɲlonjə annù mǎghàbə

27 “Nì lε nyu'u bì swonj a mbîi mə, ‘Tsee annù mǎghàbə ghîrə.’

* 5:22 ɲɲwa'anə ji mò'ɔ i kù'ùsə a yuà annù mə, “Tî ghə mə à ghîrə ànnù tsu aa” * 5:22 “Raca” à nî nìghàà nî baGrikia (m̀b̀ə̀g̀it̀ə)

²⁸ Lâ mè swõŋ a mbo bù mæ, nù yĩ mæ à lèntə mângyè nyə'ətə yi aa, à ghìrè mæ annũ mǎghàbè bo yu a mûm ntiĩ yu.

²⁹ Maa ajàŋ mbə nìl'i'ĩ no nĩ mà'à nĩ ghìrə mæ tâ ò wo a mûm innũ jĩ bi, ò twe'è mme'e! A bɔŋ mæ tâ ò bwe adigə nũ yo yĩ mɔ'ɔ ntsyatə mæ tâ bì yi mmà'a ibiĩnũ gho tsim a mum mɔ'ɔ Satan.*

³⁰ Mbə abô yo yĩ mà'à a ghìrə mæ tâ ò wo a mûm innũ jĩ bi, ò kwyê mme'e! A bɔŋ mæ tâ ò bwe nìkwèè no nĩ mɔ'ɔ ntsyatə mæ tâ bì yi mmà'a ibiĩ nũ gho tsim a mum mɔ'ɔ Satan.

Annũ nsà'a nìyɔ'ɔ

(Mt. 19.19; Mk. 10.11-12; Lk. 16.18)

³¹ “Bì lɛ swon mæ, ‘Nù yĩ à fi'i ngwê yĩ a nda yu aa, tâ à yə mæ yu fa àŋwà'ànə nsà'ànə nìyɔ'ɔ ghu mbô.’

³² Lâ, mè swõŋ a mbo bù mæ, mbə nù a fi'i ngwê yĩ a nda yu, ntsuu nlon aa annũ atsùurə bə, bəə bɔŋ à ghìrə aa mæ tâ à tigə mǎngyà àjirè; ñumbànè yĩ à yɔ'ɔ yi aa, a ghìrə aa annũ mǎghàbè bo mǎngyè ma wá.

Annũ nlonə annũ ŋka ŋkàâ

³³ “Nì yu'u mæ bì lɛ si swonə a mbĩ mæ, ‘Nì tsuu ki kàà annũ a mbwe'esə bə, lâ mbə ò tɛ'ɛ ŋkaa a mbo Mmà'àmbi mæ ò ka ghìrə annũ, ò ghìrə ànnũ ma yá.’

³⁴ La mè swõŋ a mbo bù mæ, nì tɛ'ɛ tsuu burə ki kaa kàà. Nì yi tì kà'a annũ nì tsuu ki kàà. Nì tsee nĩ àbùrè kàà, nlon mæ àa adigə yĩ mæ àbèrè Nwĩ a tswe ghu aà;

³⁵ kě a nsyɛ, nlon mæ àa adigə yĩ mæ Nwĩ a tɛtə mĩkòrə mi ghu aà; kě nĩ Yerusalem, nlon mæ àa nìjò'ɔ àla'a Mfò yĩ ñwè aà.

³⁶ Nì tsee ki kàà nĩ àtũ yuu, nlon mæ kaa mbə nì wa'ă inũŋ yĩ m̀fù'ù kè yĩ m̀fiĩ ghìrə aà.

³⁷ Tâ ànnũ yĩ mæ nì ka ki swonə aa tâ bə tsi'ĩ ‘ìŋə’ kè ‘ŋgaŋ’; ànnũ yi dǎŋ yĩ nĩ bù ñswonə aa a tigə nlo aa a mbo nù yĩ mbi wá.

Annũ nlonə annũ ŋkwi'inə ànnũ yĩ bí

(Lk. 6.29-30)

³⁸ “Nì lɛ nyu'u mæ bì lɛ nswon mæ, ‘Nìl'i'ĩ a atu nìl'i'ĩ, bo bì nìsòŋə a atu nìsòŋə.’

³⁹ La mè swonə a mbo bù mæ, tsuu ibi yĩ nù yĩ mbi a ghìrə a nu bù ki tuu. Lâ mbə nù a fɛɛ nigha'à no nĩ abô mà'à, ò bəŋkə nĩ mɔ'ɔ mfa ghu mbô.

⁴⁰ Mbə nù a lɔɔ gho nì isa'a ŋka nloɔ mæ yu kwɛrə atsə'ê yo yĩ mà'à, ò kĩ mfa akutə yo ghu mbô.

⁴¹ Mbə nù a gaansə gho mæ tâ ò kwɛtə yi tâ bu yu ghɛɛ malè yĩ m̀fù'ùrè, ò bìi bu yu bǎŋnè ñghɛɛ bi baà.

⁴² Mbə nù a yi nloɔ ayoo a mbo wò, ò fâ, n̄tsee tuu a ntso'ɔsə nù nĩ àyoo.

Annũ a ŋka ŋkǎŋ ngàŋ kibàà

(Lk. 6.27-28,32-36)

⁴³ “Nì lɛ nyu'u bì swon mæ, ‘Ka kòŋə a ndĩm ghò, ŋka mbaa ngàŋkibàà ghò.’

⁴⁴ La mè swonə a mbo bù mæ, nì ka ŋkɔŋ ngàŋkibàà juu, ŋka ntsa'atə nĩ Nwĩ a atu bə bìi bì tso'ɔ akòrə yuu aa,

* **5:29** Mɔ'ɔ Satan, “Gehenna” a nĩ nìghàà nĩ baGrikia, a bə àdìgə mɔ'ɔ tì mè.

⁴⁵ tã tigə bə bɔɔ bi Taà ghùù yĩ à tswe a aburə aà; ñlon mə a ghìrə nìnòò yĩ a tâ ni a atu bè bì bi bo bì bĩ sigìnə, ñghìrə m̀b̀ə̀n i loò nì bè bĩ annù yaa a tsinə aa bo bì bĩ annù yaa sɪ tsinə aà.

⁴⁶ Mbə nì ka ñkɔŋ aa tsi'ĩ bè bĩ bi kòŋə ghuu aa, bon məbə Nwĩ a bú ñtso'ɔ ifà'à ghuu aa a ya aa ɛ? Tsi'ĩ ñgǎŋkwerə bitax, bi sɪ ma mùu ajàn ghìrə aa ɛ?

⁴⁷ “Mbə nì ka ntwon̄tə aa tsi'ĩ bɔɔ bi maà buu, bon kwensə nĩ ànnù yĩ nì ghìrə aa à nĩ àkə aa ɛ? Tsi'ĩ bitizi Nwĩ, bi sɪ maa ajàn kii ñghìrə aa ɛ?”

⁴⁸ “Nì ghìrə tá ìnnù juu i bon mǎnsə tsi'ĩ ajàn mə Taà ghuu a aburə à bɔŋ mǎnsə aà.”

6

Ìnnù ñlon ñghìrə ibòŋə

¹ “Nì ka ntsyesə ghuu ntsuu ìnnù jii mə i tsinə aa a nsi mi'i bè kɪ ghìrə bə mə tâ bì ka nyə ghuu. Nlon mə nì bə kɪ ghìrə maa ajàn bon kaa nì ka wa'ǎ mitsɔ'ɔnə mi ifà'à a mbo Taà ghùù yĩ à tswe a aburə aa kwerə.

² “Maa ajàn, nì yi ti fa ayoo a mbo ñgàŋəfumə nì tsuu ntàn kɪ tɔŋə, tsi'ĩ tsɔ ajàn mə ñgǎŋabagilə i ghìrə a ndan̄ghotə bo bì a nì mĩmfǎŋnə mə tâ bì ka ñgha'asə waa aà. Mə swòŋə a mbo bú tsi'ĩ annù nĩkɔŋ mə bo kwèrə mē mitsɔ'ɔnə mi ifà'à myaa mitsimə.

³ Lā nì yi mbàn̄nə ti fa ayoo a mbo ñgàŋəfumə, nì tsuu ghìrə mə tâ àbô yuu yĩ ñkwàbə à zi ayoo yĩ mə àbo yĩ mà'à a tugitə aà.

⁴ Tã tá ñjoo jya mə nì fa aa tâ i tswe a alò'òsə, bon Taà ghùù yĩ mə a yə idigə a alò'òsə aa, à ka tso'ɔ ifà'à ghuu.

Annù ñlon annù ntsà'atə Nwĩ

(Lk. 11.2-4)

⁵ “Nì yi ti tsà'atə Nwĩ, nì tsuu bə tsi'ĩ tsɔ ñgǎŋabagilə mə bo kòŋə mə bo kɪ biinə təə nì a ndan̄ghotə kə a mbèè mĩmfǎŋnə mə bè ka nyə waa aà. Mə swòŋə a mbo bú tsi'ĩ annù nĩkɔŋ mə bo kwèrə mē mĩtəŋnə myaa.

⁶ Lā nì yi mbàn̄nə ti tsà'atə Nwĩ, nì kuu ñghèè a mĩm n̄ja'à n̄da bú, ñtsetə abà'à, m̄bu'u mbo a mbo Taà ghùù yĩ à tswe alò'òsə aa, bon Taà ghùù yĩ a yə idigə a alò'òsə aa, à ka tso'ɔ ifà'à ghuu.

⁷ “Nì yi ti tsà'atə Nwĩ, nì tsuu bu'usə kɪ ghàà m̄ghàà bə àdànə dànə tsi'ĩ tsɔ ajàn yĩ mə bitizi Nwĩ bi ghìrə aà. Nlon mə bo wa'atə nì mə Nwìŋgòŋ à ka yu'u n̄yè'è nyaa i yòŋə aa m̄ghàà mya mĩ ghà'à ñgha'a.

⁸ Nì tsuu tsɔ bo bə, ñlon mə Taà ghùù à zi ñjoo jya jii mə nì bonə aa m̄bɔŋ tá nì ka mbetə.

⁹ Nì tigə ñka ntsa'atə Nwĩ aa laà mə:

Taà yi'i a aburə,
ghìrə tâ bì ka ñgha'asə f̄k̄um ghò.

¹⁰ Tã ànnù nifô yo á zi,

Ta bǎnsye aa nyu'u ndi'ì jo tsɔ bǎburə.

¹¹ Fa miji mii mə mĩ ku'unə a mbo bĩ'ĩ sii aà.*

¹² Lĩ'ìnə ifansənnù ji'i a ajàn mə bĩ'ĩ kii nli'ìnə nĩ jĩ bə bii bi fànsə a nu bĩ'ĩ aà.

¹³ Ntsuu bii bĩ'ĩ kwo a ñkìrə Satan bè. Lā yweensə yi'i nĩ ìnnù jĩ bĩ.*

¹⁴ “Nlon mə nì bə kɪ lĩ'ìnə ifansənnù bə, bəə bon Taà ghùù yĩ à tswe a aburə aa à ka kii lĩ'ìnə juu.

* **6:11** Kə àbaa yĩ bĩ'ĩ ka lǒ ji a yoo aà. * **6:13** Kə ñgǎŋmbù'ù ìnnù jĩ bi wá.

¹⁵ Lâ mbə nì tsuu ifansənnù bə kî lî'înə bəə bon kaa Taà ghùù kaa à ka wa'à juu ka nli'inə.

Annù nlon annù nsi'isə ibii nu tì jî

¹⁶ “Nì yi tì si'isə ibiinu ghuu tì jî, nì tsuu kî jəŋnə tsi'î tsǒ ŋǎŋəbagilə nlon mə bo tsuŋ mînsî myaa mə tâ bə ka nyə mə bo si'isə ibii nú waa tì jî. Mə swəŋə a mbo bù tsi'î annù nŋkoŋ mə bo kwèrə mə mitsɔ'ɔnə mî ifa'â myaa mitsimə.

¹⁷ Lâ nì yi mbəŋnə tì si'isə ibii nú ghuu tì jî, nì ka nsi'itə mînsî muu nyɔ'ɔ,

¹⁸ tâ bə tsee yə mə nì si'isə ibiinu ghuu tì jî. Tâ Taà ghùù yîi à tswe alò'òsə aa, tâ yə. Bon Taà ghùù wa mə a yə idigə a alò'òsə aa, à ka tsɔ'ɔ ifa'â ghuu.

Afù'ù a aburə

(Lk. 12.33-34)

¹⁹ “Nì tsuu afù'ù yuu a ità fàa nsyɛ kî lèè, a adigə yîi mə mbə nsəgə i kurə kə ntsəbè i kô, kə biyərə bəgə nyərə aà.

²⁰ Nì baŋnə ŋka nləə afù'ù yuu bə a ată aburə, a adigə yîi mə mbə nsəgə i wa'à kurə, kaa ntsəbè wa'à kî ŋko, kaa biyərə wa'à kî mbəgə nyərə.

²¹ Nlon mə adigə yîi mə afù'ù yo a tswe ghu aa, nti ghə i ka kii tswe aa ghu.

Ŋkà'a ibii nú.

(Lk. 11.34-36)

²² “Nìlî'î no laa mbə lâm ibiinu ghô. Nìlî'î no bə tswe siginə, bəə bon mbii nú yǒ ntsim i luu nì ŋkà'à.

²³ Lâ nìlî'î mo bə tsuu i siginə tswe bon mbii nú yǒ ntsim i luu nì mfi idigə. Mbə ŋkà'à yîi mə i tswe a nu bù aa i bə mfi idigə bəə bon à nî mfi idigə yî nswərə nswerə.

Nwŋgəŋ bo bi njoo

(Lk. 16.13; 12.22-31)

²⁴ “Kaa mbə nù à wa'à a mbo bità bi afà'à bi baa ka mfa'a; nlon mə à ka bàà yî mò'ɔ i baŋnə kəŋ yî mò'ɔ; kə a kâ mfa'a a mbo yî mò'ɔ nî nti yî tsim, mbaŋnə ntsa'a nî yî mò'ɔ. Kaa mbə ɔ wa'ă a mbo Nwî bo bi a mbô ŋkabə ka mfa'a.”

²⁵ “Ma mùu ajàn, mə tigə nswǒŋ a mbo bù mə nì tsuu innù kî wa'a nlon ntswənti yùù, mə nì ka jî aa àkə, kə no aa àkə lɛ, kə nlonə ibiinu ghuu, mə nì ka wɛ'ɛ aa àkə lɛ. Ntswə nti yùù, i sî miji tsyàtə aa ɛ? Mibiminù muu mî wa'a itsə'ə kî ntsyatə aa ɛ?

²⁶ Nì lentə bîsin bii bi dərə a ndəŋ aà. Kaa bi si waa njoo bwe'e, kaa wa'a kii mfu'u nləə nî a ată. Lâ Taà ghùù yîi à tswe a aburə aa, a jɛ'ɛ nî waa. Ndùu ghuu i sî i waa tsyàtə aa ɛ?

²⁷ Mbə nù nìbù ghùù yî tsu a ku'ùsə mùbàntə a nî ntswənti* yî nlon mə a wa'a innù aa ɛ?

²⁸ Nì wa'a nî innù nlon itsə'ə aa aya aa ɛ? Nì lentə ibwî'î ŋgèè jii i kwe a ŋgèè aà. Kaa i si nwùgìnə, kaa kî'î nî àsisi kii mba'a.

²⁹ Mə swəŋə a mbo bù mə tsi'î mǎ Solomon, a mum nìgha'à nî nî tsim, kaa à lɛ ŋkî'î atsə'ə yî tsu wɛ'ɛ tâ à bon mbə tsi'î tsô jyaa.

* 6:27 Kə a nî nsà'atə yî.

³⁰ Lâ mbə Nwĩngɔŋ a ka nwe'ε itsə'ə a nũ ñgèè a itu mĩnta'a, yĩi mə i kwe sii a lo ti bə a yoo bi toò a abu aa, bon mbə a ki'i itsə'ə a nu bù nan̄sə ñwe'ε ntsyatə aa ε? Abiintĩ yuu a kə'ə bi laa aa a ya ε?

³¹ Ma mùu ajàn, a ku'unə mə nĩ tsuu innũ ki wa'a, i betə ni mə, 'Bĩ'i ka ji aa àkə, kə bĩ'i ka no aa àkə, kə bĩ'i ka we'ε aa àkə le?'

³² Nlon mə bitizi Nwĩ bi lòò ma jũ ñjoò tsimè; lâ Taà ghùu a aburə à zi mə ni bon njoo mà jũ tsi'i tsimè.

³³ Lâ tâ nĩ foo nka nlɔɔ bə ànnũ nifò Nwĩ bo bi ànnũ yi yĩi mə a tsinə aà, bon à ka kii fa njoo mà jũ tsi'i tsim a mbo bù.

³⁴ "Ma mùu ajàn, nĩ tsuu innũ ki wa'a nlon annũ ayoo bə, nlon mə iyòò ka lõ tswe ni i jii innũ. Tâ ñgi'i yĩ sii tâ i ku'unə sũ."

7

Annũ nka ntwi mĩlò'ò mĩ bə bĩ mɔ'ò

(Lk. 6.37-38,41-42)

¹ "Tsuu mĩlò'ò mĩ bə ki twi tâ bi tsuu mo i kii twi.

² Nlon mə ajàn yĩi mə o twi mĩlò'ò mĩ bə aa, à nĩ ajàn yĩi mə bi ka yĩ kii twi mô. Fìgè yĩi mə o fa ni a mbo bə aa, à nĩ fìgè yĩi bi ka kii fa ni a mbo wò aà.

³ A ghìrə àkə mə ò ka nyə nĩ abà'a ati yĩi mə a tswe nĩl'i ndĩm ghò kaa nki'i nĩ koonə yĩi mə à tswe a nĩl'i wò aa yə aa ε?

⁴ Kè mbə ò tsyà aa la nswon a mbo ndĩm ghò mə, 'Zĩ ta mè fi'i abà'a ati a nĩl'i wò', mə koonə à bannə ntswe a nĩl'i wò aa ε?

⁵ Wò ngàṇabagilə, foo ntyá mbĩ mfi'i koonə wa a nĩl'i wò, bon ò ka nan̄sə yə abà'a ati ya a nĩl'i ndim ghò i fi'i.

⁶ "Nĩ tsuu njoo jĩi i laa m̄nsə aa a mbô mbu ki fa bon i ka bəṅkə i wò a nu bù. Nĩ tsuu njoo atindũu juu a mbo bikwinyàm ki fa bon bi ka n̄ntə i ta ngi'i ghu.

Mbetə, ñlɔɔ bə ñkwèntə

(Lk. 11.9-13)

⁷ "Nĩ ka mbetə bon bi ka ki fa a mbo bù. Nĩ ka nlɔɔ bon nĩ ka yə. Nĩ ka ñkwèntə bon bi ka ṇa'a a mbo bù.

⁸ Nlon mə ñũ n̄tsim yĩi a betə aa, a kwèrə, ñũ n̄tsim yĩi a kii nlɔɔ aa, a yə. Nũ yĩi mə a kwèntə aa, bi kii ṇa'a ghu mbô.

⁹ Kè à nĩ mbuu ñũ ghuu yĩi mə à tswe a atitĩ bù mə mbə mú yĩ à betə yi mə tâ à fa abaa a mbo yu a b̄ṇnə m̄fa bə ñgò'ò ghu mbo aa ε?

¹⁰ Kè b̄ε mə a betə yi mə à fa f̄bwè a mbo yu a b̄ṇnə m̄fa bə no aa ε?

¹¹ Mbə bù b̄i mə nĩ nĩ nḡṅghirə innũ jĩ bi, nĩ zi ajàn mə mbə nĩ ka m̄fa njoo jĩ siginè a mbo b̄ò buu, bon mbə Taà ghùu yĩi à tswe aburə aa a ki'i njoo jĩ siginè a mbo bə b̄i mə bi betə aa ka m̄fa aa mə akə aa ε?

¹² "Ka nḡhirə a nu bə i innũ jya jĩi mə o k̄òṇə mə bi ka nḡhirə a nu wò aà. Nlon mə àà ànnũ yĩi mə n̄ṇsə bo bi ñghàà nĩ nḡṅntoo Nwĩ swonə aa a yulà.

N̄tsũ ṇkya yĩ kəgə

(Lk. 13.24)

¹³ "Nĩ tsya nĩ n̄tsũ ṇkya yĩ kəgə wa ṇkuu, nlon mə n̄tsũ ṇkya mà wa i jwaanə ntə, m̄anjĩ yĩ a k̄i m̄fwaatə, i gh̄èè aa a n̄tsũ n̄wo nĩ nlwĩ'ĩ ñj̄imè, bə kii ñzwu nyonə ghu ṇgha'a.

¹⁴ Lâ n̄tsũ ṇkya yĩi mə i gh̄èè a m̄m n̄tswèntĩ aa i kə'etə; m̄anjĩ yĩi mə a kii nḡh̄e ghu aa a tsyânə, a bə tsi'i m̄bũmtə bə mə mbə bi yə.

Ati bo fɪntâ fi
(Lk. 6.43-44)

¹⁵ “Nî ka ntsyəsə ghuu nî ɲǣŋntoo Nwî mbwe'esè, jîi i zî a mbo bù mma'a ɲgùù mbînjèrè a nu bo, lâ mbaɲnè mbə naàŋgwyè mitsə'è aà.

¹⁶ Wa nî ka yî zi waa aa a ɲjîm mîntâ myaa. Mbê àtî ɲjôn ɲjôn a koonè mangòlè aa ε? Kè ntsîbînjòn i koonè àjòò aa ε?

¹⁷ Wa àtî yî sigìnè a koonə aa mîntà mî sigìnè, àtî yî bi a ɲkoonə aa mîntà mî bî.

¹⁸ Kaa mbə àtî yî sigìnè a ki'î yi mîntà mî bi koonè. Kaa yî bi a wa'ă mîntà mî sigìnè ki ɲkoonə.

¹⁹ Atî tsim yîi kaa a si mîntà mî sigìnè koonə aa, bi wà mma'a a mum mɔ'ɔ.

²⁰ Wa nî ka yî ki zi waa i yònè aa a ɲjîm mîntâ myaa.

Annù ɲlon bə bîi bi bwe'esə ibîinû waa aà
(Lk. 13.25-27)

²¹ “Kaa à si ɲû ntsîm yîi mə a twoɲə nàa mə, ‘Mmà'àmbî, Mmà'àmbî’, aa bə mə à ka yî kuu a mûm ànnù nîfɔ aburə. A ka yî kuu tsi'î bə bîi mə bi ghîrə annù yîi mə Taà ghà a aburə a lòò aà.

²² A ka yî bə wa ɲjwi ntsò'òtə mîsa'a, tâ bə bî ghà'atè zi nswon a mbo mē mə, ‘Mmà'àmbî, Mmà'àmbî, bî'î le si swon ntoo yî ɲsigìnè nî ìkûm gho, mîfî'î nî ìzwî jî bi nî ìkûm gho, ɲkîi ɲghîrə nî ìnnù jî yěyerə jî ghà'atè nî ìkûm gho.’

²³ Tâ mē swon a mbo bo nî ɲsi nî ɲsi mə, ‘Wa mē le wa'à ghuu zî. Nî lo ghuu a mbèe mē ɲghèe mba a ɲǣŋghîrə ìnnù jî bî!’

Bìbɔɔ bi nda bi baà
(Lk. 6.47-49)

²⁴ “Nù ntsîm yîi a yu'u mîghàa ma mù nîfa nî mu aa, à bə aa tsi'î tsɔ ɲù mîtsyè yîi mə à bɔɔ ndâ yî a atû àlânsə ɲgò'ò;

²⁵ bɛɛ mbèn i zi nloo, ɲkî i luu, àfisè a ki ntsya ntum nda ya, kaa i ki'î yi wô, ɲlon mə à le mbɔɔ a atu alânsə ɲgò'ò aà.

²⁶ Lâ ɲù yîi mə a yu'u mîghàa ma mù kaa wa'à nî mu fa'a aa, à bə aa tsi'î tsɔ àjîntè ɲù yîi mə à le ghîrə ndâ yî a atû àwàɲè.

²⁷ Nòò yîi mbèn i le nloo, mîɲkî luuɲkè, à fisè a kîi ntsya ntumə nî nda ya aa, i wô tsi'î nî nîwò nî wè.”

Adà'a Yesu
(Mk. 1.21-22)

²⁸ Nòò yîi Yesu à le mmànsə a nswon ma jû ìnnù aa, ìkùrə nnòò bə wa i yerè àjàɲ yîi mə à le si dî'î ànnù Nwî aa,

²⁹ Nlon mə à le si dî'î waa aa tsɔ ɲù yîi à tswe nî àdà'à, kaa wa'à aa tsi'î tsɔ ɲǣŋndî'î nònɲsə jyaa dî'î bə.

8

Ajàɲ yîi mə Yesu à le ɲghîrè ɲù àkîkwen aà
(Mk. 1.40-45; Lk. 5.12-16)

¹ Yesu à lò mē wa atu nta'a nsigə mâbêm nnòò i yonè yi.

² Nù àkîkwen yî mɔ'ɔ à le ɲki nzi ntsi'î yi, nswetə mîku'utə mi ghu nsi, ɲswon mə, “Mmà'àmbî, ò bə kɔɲ, boɲ ò ghîrə nû yà i laà.”

³ Yesu a nâsə àbô yi mmɔontə yi ghu, ɲswon ghu mbo mə, “Mè kòɲê, tâ nû yò laa.” Akîkwen ya a le ki mburə ɲghesə nsigə ghu nu, a laà.

⁴ Yesu a tigè nswon ghu mbo mə, “Yê, ò ghêe, ò tsuu annù tsu a mbo nù lō swonə, la mbəñnə ñghêe ndi'i ibii nù gho a mbô ñgàñmà'anwĩ, ñki mfa ayoo mma'anwĩ yĩ mə Moses à le lèè aa, tâ dī'i a mbo bə mə nù yò ì làà mē.”

Ajàñ yĩ mə Yesu à le ñghurə ñgàñàfà'à àtu bīsogyə ñkhì nù baRoma aà (Lk. 7.1-10)

⁵ Nòò yĩ mə Yesu à le ñghèè ñkuu a Kapernaum aa, àtu bīsogyə ñkhì a le nzi ntsi'i yi, m̃bu'u mbo ghu mbo mə à kwetə yi.

⁶ Nswon mə, “Mmà'àmbi, ñìghòò bwentə a ñgàñàfà'à ghà, à nònə a ndā tsi'i nì ñgi'ì.”

⁷ Yesu a tigè nswon mə, “Wa mē ka zĩ ì ghurè yi.”

⁸ Atu bīsogyə ya a kwi'i mə, “Mmà'àmbi, kaa mē sì ku'ùnə mə mbə ò zĩ ñkuu a nda mē; lá, ghènsə ñghàà tsi'i ñìghàà nĩ fùurə bon ñgàñàfà'à ghà ghú à ka tii.

⁹ Nlon mə mē laa mbə ñú, ñtswe nĩ bə bii mə bi tswe nĩ àda'a a atu mē ñsa'a nĩ ghà, mē kĩ ñtswe nĩ àda'a a atu bīsogyè bii mə mē sa'a aà: Mē bə swon nĩ yĩ mò'ɔ mə, ‘Ghèê!’, bon à ghèê; mē kĩ nswon nĩ yĩ mò'ɔ mə, ‘Zi!’ a kĩ ñzi; Bē mē kĩ nswon a mbo àbù'ú ya mə ‘Ghìrè yulà ànnù!’ a kĩ ñghirə.”

¹⁰ Yesu à yù'ù mē ànnù ya yĩ mə à le nswon aa, nyerə, nswon a mbo bə bya mə bi le si yònə nii aa mə, “Mē swon tsi'i annù ññkonə a mbo bù mə, tsi'i a ala'a baIsrael, kaa mē leè ñki'ĩ abəñə abĩintii mà yú yê.

¹¹ Mē swonə a mbo bù mə bə bĩ ghà'àtə ka yĩ lò a mbi nsà'a nòò, nĩ a mbi ntso nòò, ì zĩ tswe a atu atətə bo bi Abraham, Isaac, nĩ Yakob wa a mûm annù nifò aburə,

¹² lá tâ bi banə mmè'e bibon bi annù nifò Nwĩ a mûm m̃fi idigə a abe; tâ bo tigə nyə'ə ghu ñkurə nĩ m̃sònə myaa.”

¹³ Yesu a tigè m̃bu nswon a mbo atu bīsogyè ya mə, “Ka ñghèê; wa ànnù ya mə ò bii aa a ka ghìrə ñgàñàfà'à ghò wā.” Ñgàñàfà'à yĩ wa à le ñki ntii tsi'i maa noò.

Ajàñ yĩ bi le mbù ñghurə bē bĩ ghà'àtə aà (Mk. 1.29-30; Lk. 4.38-41)

¹⁴ Yesu à le ñghèè ñkuu a nda Peta nyə nòñsə yĩ a nòn ñghoo nĩ fibà.

¹⁵ A ghènsə àbò yi m̃m̃wontə ghu, fibà wa a ma'àtə yi, a b̃innə ñtigə nloo m̃ji mfa a mbo bo bo jĩ.

¹⁶ A bə mē a noò ñkwêfò bi zĩ nì bə bĩ ghà'àtə bii mə ñzwĩ jĩ bi ì le ntswe a nu bo aà. Yesu a ghènsə ñghaa ñìghàà nĩ fùurə m̃furə ñzwĩ jya, ñki ñghurə bə b̃tsim bii bi le si ghòò aà.

¹⁷ A le ghìrə ma yũ ànnù aa a lwensə ànnù yĩ mə ñgàñntoò Nwĩ Yesaiah à le nswon aa mə, “A le ñkwerə ilò'ô jĩ'inə ñki be'e m̃ìghòò m̃i'inə m̃tsimə.”

Annù bē bi baa bii bi le si lòo a ñka nyònə Yesu aà (Lk. 9.57-62)

¹⁸ Ajàñ mə Yesu à le nyə m̃nòò m̃i ghà'à ñgha'a m̃ii mə m̃i le karisə yi aa, nswonə a mbo ñgănyəgənnù jĩ mə tâ bi too ñghêe wa njii àtsum yĩ m̃ò'ò.

¹⁹ Ñgàñndi'i nònşə yĩ m̃ò'ɔ, à le nzi nswon ghu mbo mə, “Ndi'innù, mē ka kĩ yònə nĩ gho a nĩ ñgòn idigə tsim jii mə o ghèè ghu aà.”

²⁰ Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “İtsò i tswe nì mimbòrè myaa, bìsìŋ kî nstswè nî òdâ jyaa; la kaa Mu Nù à sî nî àdìgè yîi mə mbə a nòŋsè àtû yi ghu mmiintə aa tswê.”

²¹ Ngànyəgənnù yî yî mò'ɔ à lə ŋki nswon ghu mbo mə, “Mmà'àmbi, lèə tá mə bìi ngèè mfoo ntwiŋə taà ya'a.”

²² La Yesu a swon ghu mbo mə, “Zi ŋka nyonə nàà, mma'atə tá bìku ka ntwiŋ bikû bi bə byaa.”

Ajàŋ yîi mə Yesu à lə ngħirə afisè a bɔrə àà

(Mk. 4.35-41; Lk. 8.22-25)

²³ Yesu à lə ntigə ŋkuu a mûm àkànu'u, ngànyəgənnù ji jya i kî nyonə yi ŋkuu ghu.

²⁴ Bo kà mə aa ngħɛɛ, àfisè yî tîi a lə ngħèsè mbe'enə ŋka ntsya wa mûm ŋkî. İkanə ŋkî i tumə nî àkànu'u ya a tigə nloɔ nî mbwɛ wa mûm ŋkî. La Yesu à lə mbàŋnə nnon mbwii.

²⁵ Bi lə ngħèè ntsigìtə yi nswon mə, “Yweensə yi'i, Mmà'àmbi; wa bì'i tigə ntswe aa a ntsu nî wô.”

²⁶ Yesu a kwi'i mə, “Ni nanşə mbo'ɔ aa àkə laà aa ɛ? Abiintii yuu a kə'ə bi laa a ya aa ɛ?” A lə ntigə mbiinə, ŋwenə afisə ya bo bì ìkàŋnə ŋkî jya, ìdìgè i mbɔrə mə tük ntigə ngħɛɛ nî mə swee.

²⁷ Bə bitsim lə nyerə ntigə nswonə nî mə, “Aà mbuu ŋu akə à ghuà aa ɛ? Tsi'i àfisè bo bì ìkàŋnə ŋkî i yu'unə nii aa ɛ?”

Ajàŋ mə Yesu à lə ngħurə bə bi baa bìi bi lə ntswe nî bideemon àà.

(Mk. 5.1-20; Lk. 8.28-34)

²⁸ Yesu à tòò mə atsùm ya, mfe'ɛ a ala'a Gadara mbàŋnə ji baa jii mə bideemon lə ntswe a ito'o bo aa, bi lô a itu misyè nzi ntsi'i yi. Bə ma bú lə ntsə'ə si'i ngħirə mə tá ŋu tsee maa mânji ki tsyà.

²⁹ Bo ghèsə mə nyə Yesu aa, ŋka ntəŋnə nswonə nî mə, “Bì'inə tswe aa nî àkə aa ɛ, a Mu Nwî? O zi faa mə o zi nniŋ ngi'i a nu bì'i tighə nòò à kù'ù aa ɛ?”

³⁰ Akàrə bìkwinyàm a lə ntswe maa mbèè àdìgè nji.

³¹ Bideemon bya bì tigə mbu'u mbo a mbo Yesu mə, “Mbə ò ka mfi'i yi'i, ò toò yi'i bì'i ghèè ŋkuu a nu àkàrə bìkwinyàm yî.”

³² Yesu a swon a mbo bo mə, “Ni ghɛɛ.” Bo lə mfè'è ngħɛɛ ŋkuu a nu àkarə bìkwinyàm yà tsim, a ju'ù nsigə mbaa yà; ntigə ŋkon wa a mûm ŋkî.

³³ Bə bìi bi lə si bə bìkwinyàm bya aa, bi lə nlò ŋkhə ŋkuu wa njò'ò àla'à ntigə nswon innù tsim bo bì ànnù yîi a lə mfè'è a nu bə bya bi baà.

³⁴ Bə bitsim lə mfè'è wa njò'ò àla'a nzî ntsi'i Yesu. Bo yê mə yi aa mbu'u mbo ghu mbo mə tá à ma'atə mbù'ù àla'à yàà ya mburə ngħɛɛ yi tá àgha'a sa'a.

9

Ajàŋ mə Yesu à lə ngħurə mbwenkə àà

(Mk. 2.1-12; Lk. 5.17-26)

¹ Yesu à lə ŋkuu a mûm àkànu'u ntoo ngħɛɛ a njò'ò àla'a bo.

² Bə lə mbè'e a mbwenkə yi mò'ɔ nî ikûu yi nzi nî ghu ghu mbo. Yesu, à yè mə abiintii yaa, nswonə a mbo mbwènkə wa mə, “Tswa ntii gho mbă mú ghà; wa bì lî'inə mə ibi ghô.”

³ Ngàŋndi'i nòŋsə jya ji mò'ɔ i yu'u nswon bo nî bo mə, “Mbâ ghû a bègìtə aa Nwî.”

⁴ Yesu à le nzi annù yîi mæ bo le si mòontə aa nswon mæ, “Ni mòontə ijǎŋ innù jî bi juà a mûm mîntii bù aa a ya aa ε?”

⁵ A wanşə aa a swon mæ, ‘Bi lî’i mæ ifansənnù jo,’ kə a nswon mæ, ‘Bînnə ŋka ntəə ghèè aa ε?’

⁶ “Lâ mæ ka dî’i a mbo bù mæ Mu Nù à tswe nî àdà’ à fàa atu nsyε a lî’înê ìbî.” A tigè mbu nswon a mbô mbwènkə wa mæ, “Bînnə mbè’e ikuù gho ŋghèè gho a ndùgə.”

⁷ A le mbînnə ŋghεε yi a ndùgə yu.

⁸ Ajàn yîi mæ nnòò bē bya le nyə laà aa, bo le mbo’o, ntigə ŋgha’asə nî Nwî, nlon mæ à fâ àjàŋə ada’a ma ya a mbo bə aà.

*Ajàŋ yîi mæ Yesu à le ntwonə Mateo aà
(Mk. 2.13-17; Lk. 5.27-32)*

⁹ Yesu à lò mæ maa adigə ŋka ntsya, nyə Mateo, nù ŋkwεrə bîtax a tswé a ndâfà’a yu. A swon ghu mbo mæ, “Ka nyòŋə nââ.” A le mbînnə ñyonə yî.

¹⁰ Yesu à ghèè mæ ntswe ŋka nji a nda Mateo, ŋgǎŋkwεrə bîtax jî ghà’atə bo bì ŋgǎŋghirə innù jî bi i zî ntswe bo bì Yesu nî ŋgǎnyəgənnù ji wa atu atətə.

¹¹ Bafarisai yè mæ aa, mbetə ŋgǎnyəgənnù ji mæ, “Ndî’innù ghùù a ji bo bì ŋgǎŋkwεrə bîtax nî bə bî bi aa a ya?”

¹² Yesu a yu’u, nswon a mbo bo mæ, “Kaa bə bîi mæ bi tswe bitîi aa si dokta lóo, lâ a lòo ŋgǎŋmighòò.

¹³ “Lâ nî ghεε nlòò ñji’i ñèghàà nî Nwî nya mæ nî swon mæ: ‘Mæ lòò aa annù ŋko mîlîŋnè, kaa mæ si aa njoo mmà’anwî lóo.’ Kaa mæ le ŋwa’ à zî aa a ntwon bə bîi mæ mînnù myaa mî tsinə aà, mæ le nzî aa a ntwon bə bîi bi ghîrə innù jî bi aà.”

*Abetə ñlonə annù nsi’isə nu tî jî
(Mk. 2.18-22; Lk. 5.33-39)*

¹⁴ Ŋgǎnyəgənnù Jón i le nzî mbetə Yesu mæ, “Bî’i bì baFarisai si’isə mibîi mî nù mî’i tî jî, kaa ŋgǎnyəgənnù jo wa’ à si’isə aa a ya le?”

¹⁵ Yesu a kwi’i mæ, “Mbə bə bîi bi twonə waa a adigə niyo’o kâ ñjəŋə wâ noò mæ ñdoo mûŋgèn à tswe bo bo aa ε? Ŋgan! Lâ nòò à ka yî zî yîi mæ bì ka yî lògə ndoo mûŋgèn wa i lò’òsə a mbεε bo aa, tâ bo bimbəŋ tigə kî si’isə mibîi mî nù myaa tî jî.

¹⁶ “Kaa nù laa wa’ à lògə nî àsà’a atsə’è yî fîi a nnîŋə nî àbù’u àtsə’è yî lwèn ntatə; à bə ghîrə ma mùu ajàn bon a satə atsə’è yî fîi ya a ka swùŋə yî lwèn ya i sà’atə abù’u yâ tâ à gha’atə.

¹⁷ Kaa bi si kîi nlògə nî mîlù’ù mî fîi nnîŋə nî ŋgùu mîlù’u jî lwèèŋə; bi bə nîŋ, bəə bon ŋgùu jya i ka bwi’ikə, tâ mîlù’ù mya saa, tâ bì kî nta ŋgi’i nî ŋgùu jyâ. Lâ bi bə nîŋ mîlù’ù mî fîi a nî ŋgùu jî fîi, bəə bon ŋgùu jya ka tswe sigîŋə tâ mîlù’ù mya kî ntswe ghu.”

*Ajàŋ mæ Yesu à le ŋghùrə mǎŋgyè wa mæ à le mmòontə atsəŋə atsə’ə yî ŋkî bînsə mù ntsyàsə nù baYuda yî mǎŋgyè a niwo aà
(Mk. 5.21-43; Lk. 8.40-56)*

¹⁸ Nòò yîi mæ Yesu à le si swonə ma ya ànnù aa, ntsyàsə baYuda yî mò’o a zî ghu mbô, nswetə mîku’utê mî ghu nsi, nswon mæ, “Mû ghà yî mǎŋgyè à ghènsə ŋkwo; lâ zî nnòŋsə abô yo ghu nu ta tâ à bu ntswe ntîi.”

¹⁹ Yesu à le mbînnə bo bì ŋgǎnyəgənnù ji, ŋghεε bo bo.

²⁰ Màngyè yî mò'ò yîi mē à le nghòò nighòò ni bāngyè ni ìlòò nighûm òtsò baa, ni zî tsi'î nîti kaa wa'à kentè aa, à le nyòn mòmòntè atsəŋə atsə'ə Yesu;

²¹ ñlon mē à le nswonə a mûm nîti yu mē, “Mē bə tɛ'ɛ mòmòntè tsi'î atsə'ə yi bon mē ka tîi.”

²² Yesu à le ŋkarikə, nyə yi, nswon mē, “Tswa nti ghô mba mû ghà yi mangan̄yè; wa àbîintîi yo a ghîrè mē ò tîi.” Mangan̄yè wa à le mburə ŋki nti tsi'î maa noò.

²³ Yesu a ghèè ŋkuu wa ndā ntsyàsə baYuda wa, nyə ngǎŋmbu'u mîkòò bo bì ñnòò ngǎnyə'ə nîwo wa i tsigè nî idigè,

²⁴ ñswon mē, “Bè bîtsim lòkê nî! Wa mumangan̄yè ghû kaa à sî aa kwô; a bwii aà bwîi.” A swon mē laa aa bo kâ ŋwyɛ yi.

²⁵ Lâ bi ghîrè mē ñnòò wa i fɛ'è ŋghɛɛ a abɛɛ, a kuu ntswa abo mu wa, a bînnè.

²⁶ Ngàn ñlon ma yaà ànnù ì le nsèènè ŋghɛɛ idigè tsim wa ala'à.

Ajàn yîi Yesu à le nghurè bifè'ènnè bi baa aà

²⁷ Yesu à mà'atè mē adigè ma ya ŋka ŋghɛɛ, bifè'ènnè bi baa kâ nyonə nii, ntəŋnə nswonə nî mē, “Ko mîlèŋnè yî'î mbâ mu David.”

²⁸ Yesu à ghèè mē ŋkuu a mûm nda aa, bì fè'ènnè bya bi baa bi zî ntsi'î yi. Yesu a betè waa mē, “Nî bii mē mbə mē ghurè ghuu aa ɛ?” Bo kwi'î mē, “ŋŋə, Mmà'àmbîi.”

²⁹ Yesu a tigè mòmòntè mî'î myaa nswon mē, “Annù ya mē nî bîi aa, tâ à ghîrə ghuu.”

³⁰ Mî'î myaa mya le nlaa, bo kâ nyə idigè. Yesu a wa'asə waa tsi'î nîti ñswon mē, “Nî tsee annù yû a mbo nù swonə.”

³¹ Lâ bo le nlò ŋghɛɛ ntigè nsɛɛnsə annù ñlon Yesu wa mbù'à ala'à ntsimè.

Ajàn yîi mē Yesu à le nghurè a tighàà aà

³² Nòò wa yîi mē bi fè'ènnè bya le mfè'è ŋka ŋghɛɛ aa, bè bî mò'ò le nzî nî nù yîi mē àzwî yî bi a le nghîrè kaa a wa'à ghàà aa a mbo Yesu.

³³ Yesu à fi'î mē azwî yî bi ya, nù wa a logìnè ŋka ŋghaa; ñnòò bē wa i le nyerə mbu'u nî ngòò mē, “Kaa bî'î leè ŋwa'ă mbuu annù yulà a ala'a Israel yê.”

³⁴ BaFarisai bāŋnè ñswon mē, “A fi'î bidemon aa nî mîfò bîdemon wa mē à tswe nî ghu aà.”

Ajàn mē Yesu à le ŋko mîlèŋnè bē bya aa

³⁵ Yesu à le sî tigè ŋkarə a mûm nîjò'ò ala'a bo bì bɔɔ bi ala'a, nîdi'î nî nighàà nî Nwî a mûm ndan̄ghotə nswonə nî ntòò yî ñsigìnə ya nlonə annù nifɔ̄ aburə, ŋkîi ŋghurə nî mîghòò mîtsim bo bì ìlò'ò tsim jîi i le ntswe a nu bè aà.

³⁶ Nòò yîi à le nyə mînnòò myaa, à le ko mîlèŋnè wàà ñlon mē bo le sî tsin̄ə nkarə nî ŋgî'î kaa wa'à nî àkwetə tswé tsò mbinjèrè jîi mē kaa i sî nî ntsèè tswe aà.

³⁷ Yesu a tigè ñswonə a mbô ngǎnyəgènnù ji mē, “Miji mi bè mē a nsoo gha'a lâ bîfù'ù bāŋnè ŋkə'ətə;

³⁸ nî ka ntsa'atə Nwî mē tâ Mmà'àmbî mîbôn nîsòò à too ngǎŋfà'à tâ i ghɛɛ mfù'ù mîjî mi myâ.”

10

*Ajàn mə Yesu à le ntoo ngǎntoo jì jya nighûm ñtsò baà aà
(Mk. 3.13-19; Lk. 6.12-16)*

¹ Yesu a twônḡ ñgǎḡyegēnnù jì jya nighûm ñtsò baa mfa ada'a a mbo bo mə bo ghεε ḡka mfi'i nî izwî jî bî ḡkii ḡghurə nî mighòò mitsim bo bî ilò'ò tsim a nu bə.

² Aa mikùm mi ḡgǎntoo Kristo jya mi muà: Ntsyàmbîi à le mbə Simon, yîi mə bî kii ntwonə nî Peta aà; nî Andrew yîi mə à le mbə muma bî Peta aà; Jems bo mumaà yî Jɔn, bɔɔ bî Zebedee;

³ Philip bo Batholomew; Thomas bo Mateo, yîi à le mbə ḡgǎḡkwērə tax aa; Jems mu Alfeus, bo Thaddaeus,

⁴ Simon ḡn Cananaan, nî Judas Iscariot, yîi à le mfèè Yesu aà.

*Ìfà'à yîi mə bo bya nighûm ñtsò baa le mfà'à aà
(Mk. 6.7-13; Lk. 9.1-6)*

⁵ Yesu à le ntoo waa ma bù nighûm ñtsò jì baa nswon a mbo bo mə: “Nî tsee ala'a bîtizî Nwî i lõ kuu, kə a ḡjò'ò àla'a Samaria yî tsù.

⁶ Nî ghεε tsi'î a mbo mbi ḡjərə Israel jya mə i bwε aà.

⁷ ḡghεε ḡka nswonə nî mə, ‘Wa ànnù nifɔ aburə a tigə a abô.’

⁸ Nî ka ḡghurə ḡgǎḡmighòò, mbiinsə nî biku bî bə, ḡghurə nî ḡgǎḡakikwen, ḡkii mfurə nî izwî jî bî a nu bə. Nî kwērə aa tî ḡkabə, nî kî mfa tî ḡkabə.

⁹ Nî tsuu a gold, kə silver, kə ḡkabə koper lõ lògè;

¹⁰ Nî tsee abaa nniḡ njoo, kə itsə'ə jì baa, kə ntaḡ, kə ati yî tswè'è lõ lògè. A ku'unə mə bî ka mfa miji a mbo ḡgǎḡàfà'à.

¹¹ “Nî yî ḡghèè ḡkuu a ḡjò'ò àla'a yî tsù, kə a nî àla'a yî kəgə, nî lòò ḡu yîi à kù'ùnə aa, ḡka ntswe bu bo nywe'e a noò yîi nî ka mmà'atə aà.

¹² Nî yî ḡkuu a nda yîi nî kuu ghu aa, nî swon mə, ‘Mbɔɔnə a mbo bù.’

¹³ Bεε mə banda bya bî ku'unə, bon mɔɔnə ya i ka lwî'î ghu; bεε mə nda ya i sî ku'unə, mɔɔnə yùu ya i bù mbii fu a nu bù.

¹⁴ Bεε nî yî ḡghèè ḡkuu a adigə ḡn tsuu ghuu kwērə, kə ñtsuu annù yîi mə nî swonə aa yu'utə, nî yetə abirə yîi mə a tswe a mikòrə bù aa mfe'e ghuu maa nda kə maa ḡjò'ò àla'a.

¹⁵ Mə swonə a mbo bù tsi'î annù nḡḡkon mə, à ka yî bə wa njwî ñtsò'òtə mîsa'a tâ Nwî à ko mîlḡḡnə Sodom bo Gomorrah ntsyatə yî ḡjò'ò àla'a ma yâ.

*Ajàn yîi mə bî ka yî kî tsɔ'ɔ akòrə ḡgǎḡmbii Kristo aà
(Mk. 13.9-13; Lk. 21.12-17)*

¹⁶ “Yə nî, mə too ghuu aa tsi'î tsɔ bî too mbinjərə a titii bîtakurə. Maa ajàn nî tseyesə tsi'î tsɔ no, ḡkî mɔɔnə mbə tsɔ bîbugiləḡmikuu.

¹⁷ Nî ka ntsyesə ghuu, bî ka yî kî lògè nî ghuu i ghèè nî bù a mbo ḡgǎḡnsa'a mîsa'a, tâ bî ghɔɔ nî ghuu a ndḡḡghòtə.

¹⁸ Bî ka yî kî swunə nî ghuu zî nî bù a nsi bîgúmnàa bo bî bîfò ḡlon ḡkûḡ ghâ, mə tâ nî zî nswon ntoo yî ñsigìnə ya a mbo bo bîtizî Nwî.

¹⁹ Bεε bî yî ḡlògè ghuu ḡghεε nî bù, nî tsee kî wa'a ḡlonə annù yîi nî ka swonə, kə mânji yîi nî ka swon ghu aà. Wa nòò à bə kù'ù bon bî ka fa annù yîi nî ka swon aa a mbo bù.

²⁰ Wa kaa à ka wa'a bu ka ḡghaa. Mighàa mîi nî ka kî ghàa aa, mî ka kî lò aa a mbo Azwî Taà ghùu tá à ka ḡghaa ntsyà nî a nu bù.

21 “Nù à ka yĩ ki fa ni mumaà yĩ mē bì zwitē, tâ tà à ka mfa ni mū yĩ mē bì zwitē, tâ bɔɔ fa nĩ bĩtaà byaa bo bì bĩmaà byaa mē bì zwitē.

22 “Bē bĩtsim ka yĩ ki bāà ghuu nlon ikúm ghā. Lā nù yĩ mē à tswa ntĩ yĩ nywe'e a nlwĩ'ĩ aa, à ka yĩ yweenə.

23 Bεε bi yĩ ti tso'ɔ akòrē yuu a mūm n̄jò'ò àla'a yĩ tsù, nĩ khē ñghεε ni yĩ dànè. Mē swon tsi'ĩ annù n̄n̄kon a mbo bù mē, nòò yĩ mē Mu Nù à ka yĩ bú bì aa, kaa tâ nĩ burə ti a mūm n̄jɔ'ɔ ila'a baIsrael tsim kuù.

24 “Kaa ñgànyègēnnù kaa à s̄i ndĩ'ĩ yĩ tsya, kaa ñgànfà'ā a wa'a ni ta àfà'ā yĩ k̄i ntsyatə.

25 Ñgànyègēnnù à bē bē tsi'ĩ tsò ndĩ'ĩ yĩ bon a ku'unē, ñgànfà'ā a k̄i mbē tsò ta àfà'ā yĩ a ku'unē. Mbē bi ka ntwonə a tâ ndùgè nĩ Beelzebul, bon bi ka tē'ε twon bandùgè bya nĩ ikum yĩ i bi'ĩ ntsyà ma wā.

Nù yĩ mē a ku'unə mē bì ka mbo'ɔ aà

(Lk. 12.2-7)

26 “Maa mùu ajàn, nĩ tsuu bē ki bɔ'ɔ; ànnù tsim yĩ mē bi bɔontə aa, a ka yĩ fē'ε yentə, kē yĩ mē bi lɔ'osə aa, a ka fē'ε bi yə.

27 “Annù yĩ mē mē swon a mbo bù a mfi ìdìgè aa, nĩ swonə a nlaa ìdìgè, ànnù yĩ mē mē tsùmtə a mbo bù aa, nĩ tigə ntəə a atu nidòò nĩ nda ñkē'ènə.

28 Nĩ tsee n̄u yĩ mē mbē a zwitē ìb̄in̄u ghuu lâ kaa wa'ă nzwitē ntĩ ghuu zi aa ki bɔ'ɔ; nĩ ka mbo'ɔ n̄u yĩ mē mbē a tsē ñgĩ'ĩ a nĩ ntĩ ghuu nĩ ìb̄in̄u ghuu mma'a a mum mo'ɔ ti mē.*

29 “Tigə bi fēe nda'a ji baa aa nĩ kabà aa ε? La kaa mbē nda'a yĩ m̄fùùrə wa'ă a nsyε wò tighē Taà ghùù à b̄i.

30 Lā ñghεε ni yùu ngaa, tsi'ĩ ñn̄on atu j̄i i tswe a itu bù aa, à s̄on mē tsimē.

31 Maa ajàn, nĩ tsee ki bɔ'ɔ; wa ndùu ghuu i ti ntsyatə yĩ nda'a j̄i ghà'atə!

Bē b̄i bi b̄i, bo bi bē b̄i bi tuu Kristo aà

(Lk. 12.8-9)

32 “Nù yĩ mē a b̄i gha nĩ n̄si nĩ n̄si fāa mbi aa, mē ka yĩ ki b̄i yĩ a n̄si mi'ĩ Taà yĩ à tswe a aburə aà;

33 lâ nù yĩ mē a tuu nāa a n̄si mi'ĩ bē aa, mē ka yĩ k̄i tuu yĩ a n̄si mi'ĩ Taà yĩ à tswe a aburə aà.

Kaa mē s̄i aa nĩ m̄bɔɔnə z̄i, mē z̄i aa nĩ munw̄i n̄tsò

(Lk. 12.51-53; 14.26-27)

34 “Nĩ tsee wa'atə mē mē z̄i aa a mfā m̄bɔɔnə a mbô m̄b̄i; kaa mē s̄i z̄i aa a mfā m̄bɔɔnə, mē z̄i aa a ñghirə mē bē ka nto nĩ munw̄i n̄tsò.

35 Mē z̄i aa a ñghirə mē tâ m̄mb̄an̄nə bo taà yĩ tigə mfunə ìtū jyaa, tâ m̄m̄angyè bo ndè yĩ tigə mfunə nĩ ìtū jyaa, tâ m̄angyè bo manè yĩ k̄i mfunə nĩ ìtū jyaa;

36 Tā ñgànkibāa n̄u i b̄an̄nə mbē aa bē ñḡangwè'ē ji.

37 “Nù yĩ à k̄onə taà yĩ kē ndè yĩ n̄tsyatə gha aa, kaa à s̄i ku'unē a mbē ñgànyègēnnù ghā. Nù yĩ a k̄onə mū yĩ yĩ m̄b̄an̄nə kē yĩ m̄angyè n̄tsyatə gha aa, kaa à s̄i ku'unē a mbē ñgànyègēnnù ghā.

38 Nù yĩ mē kaa à s̄i ati ab̄an̄nə b̄an̄nə yĩ be'ē ñka nyonə nāa aa, kaa à s̄i ku'unē a mbē ñgànyègēnnù ghā.

39 “Nù yĩ mē a lòò nləə n̄tswēnt̄i yĩ aa, à ka b̄an̄nə bwe, nù yĩ mē à bwe n̄tswēnt̄i yĩ nlon ngaa yà aa, à ka b̄an̄nə ləə.

* 10:28 Kē “Gehenna” a nĩ n̄igh àà nĩ Grikia aà.

*Annù nlon mitsɔ'ɔnè mi ifà'à
(Mk. 9.41)*

⁴⁰ “Nù yï mæ a kwɛrə nî ghuu laa, a kwɛrə aa ghâ; nù yï mæ a kwɛrə naa laa, a kwɛrə yu wa yï mæ à lɛ ntoo gha aà.

⁴¹ “Nù yï mæ à kwɛrə ngàntoo Nwĩ nlon mæ à nî ngàntoo Nwĩ aa, à ka ka yï kii kwɛrə mitsɔ'ɔnè mi ifà'à mii à nî mi ngàntoo Nwĩ aa; nù yï à kwɛrə nù yï mæ ànnù yi tsinə nlon mæ a ghɛrə innù jï i tsinə aa, à ka yï kwɛrə mitsɔ'ɔnè mi ifà'à mii à nî mî nù yï mæ innù ji i tsinə aà.

⁴² “Nù yï mæ à fa tsi'ĩ ndôŋ ñkî yï fwètə a mbo muntsirê nù ghû yï mò'ɔ nlon mæ à nî ngànyəgənnù ghà aa, mæ swɔŋ tsi'ĩ ànnù nîŋkon mæ kaa à ka yï wa'a mitsɔ'ɔnè mi ifà'à mi saà.”

11

*Ngǎntoo jï mæ Jɔn Ngànmurə bə ñkî à lɛ ntoo aà
(Lk. 7.18-35)*

¹ Yesu à mǎnsə mæ a ndi'itə ngǎnyəgənnù ji jya nìghúm ñtsò baa, ñlo ñkuu ngheɛ ntigə ndi'i nî innù ñkii nswonə nî ànnù Nwĩ a mûm ñjɔ'ɔ ila'a jyaa maa kə'ə àdigə.

² Nòò yï mæ Jɔn Ngànmurə bə ñkî à lɛ ntswe a ndátsaŋ nyu'u innù tsim jï Kristo à lɛ si ghɛrə aa, ntoo ngǎnyəgənnù ji a mbo Yesu.

³ Mbetə yi mæ, “O nî yu wa yï mæ à tswe nî nzĩ aa ɛ? Kə bĩ'ĩ ka nyu'utə yï dàn aa ɛ?”

⁴ Yesu a kwi'i a mbo bo mæ, “Nî gheɛ nswonə a annù yï mæ nî nyu'u ñkî yə aa a mbo Jɔn;

⁵ mæ bífə'ənə bi yə ìdigə, bîbwènkə təə, nu ngàŋâkikwenə i laà, ìkwotu yu'ù nî innù, bi biñsə nî bîku bi bə a niwo, ñkii nswonə nî ntoo yï siginə ya a mbô ngàŋəfumə.

⁶ Mbɔɔnə a mbo nù yï mæ à si nù yï mæ mæ nî ghu aa jîŋkə aà!”

⁷ Ngǎnyəgənnù Jɔn jya i mǎ'atə mē ñlo ñka ngheɛ aa, Yesu a loginə ñka nswonə a mbo ñnɔ̀ò bə wa nlonə Jɔn mæ: “Nî lɛ mfɛ'è ngheɛ wa atu nta'a miwèè miwèè laa a nyə àkə? A nyə ñkîŋkà'à yï mæ fífə'rə a tsigə aa ɛ?”

⁸ Nî lɛ nnaŋsə mfɛ'è ngheɛ aa a nyə wò aa ɛ? A nyə nù yï à wɛ'ɛ itsə'ə nifò a nu yu aa ɛ? Yə nî, bə bîi bi wɛ'ɛ ijǎŋ itsə'ə ma jya aa, bi tswe aa a ntɔ'ò.

⁹ Nî lɛ ntigə mfɛ'è ngheɛ aa a ya aa ɛ? A nyə ngàntoo Nwĩ aa ɛ? ñŋə, mæ swonə a mbo bù mæ, nî lɛ nyə aa nù yï à tsyàtə ngàntoo Nwĩ aà.

¹⁰ Wa àa yu wa yï bi lɛ ñŋwà'ànə nlonə yi aà, mæ, ‘Yə, mæ ka too ngàntoo ghà a mbii wò, yï à ka ghèe nnaŋsə mânji a mbo wò aà.’

¹¹ Mə swonə tsi'ĩ ànnù nîŋkon a mbo bù mæ, a titi bə bîtsim bii mæ bǎngyè bi jwe aa, kaa nù tsù à si ghu tswé yï à kò'ònə ntsyàtə Jɔn Ngànmurə bə a ñkî; lâ nù yï à kə'ə nsigə nlwi'i a mûm ànnù nifò nî aburə aa, à kò'ònə ntsyàtə yï.

¹² Nloginə wǎ noò yï mæ Jɔn Ngànmurə bə ñkî à lɛ nzĩ aa, nyi nywe'e tsítsɔŋ, ànnù nifò aburə a yə mæ ngi'i yï ñghà'atə, bə bî ghà'atə tonə ñlɔ nî ñkuu ghu aa bə nî mîdà'à.

¹³ Nlon mæ ngǎntoo Nwĩ tsim bo bi nòŋsə lɛ si tɛ'ɛ nswonə aa ànnù nlon annù nifò aburə, ñkɔ'ɔ nywe'e a noò Jɔn.

¹⁴ Mbə ni ka ɲkɔŋ nyu'u n̄toò yàa ya i bii, tâ n̄i zi m̄ə ʒɔn à bə aa Elijah wa m̄ə bi l̄e nswon̄ m̄ə à ka ȳi z̄i aà.

¹⁵ N̄u ȳi à tswe n̄i ɪtôn̄ə aa, tâ à yu'u.

¹⁶ “Mbə m̄ə figin̄ə n̄iwàa ni b̄ə b̄ulà aa a n̄i àk̄ə l̄e? Ni b̄ə aa ts̄o b̄onkh̄ə b̄ii bi tswe a nsaan̄ə m̄itaa ndor̄ə n̄twoŋə ni b̄i m̄o'ɔ m̄ə bi zi bo bo ka ndor̄ə;

¹⁷ n̄swon̄ə ni m̄ə, ‘B̄i'ɪ l̄e mbu'u ik̄òò n̄iyɔ'ɔ a mbo bù kaa n̄i wa'à m̄bèn̄ə; b̄i'ɪ bù n̄ȳə'ə, m̄ma'a atsàa n̄iwo, n̄i tuu m̄b̄i'ɪ!’

¹⁸ “ʒɔn à l̄e n̄z̄i n̄si'is̄ə n̄i ɪb̄iin̄u yi ti ʒi, kaa wa'à n̄i m̄ilù'u k̄ii nno, n̄i swon̄ m̄ə, ‘A tswe n̄i demon!’

¹⁹ Mu ɲu a z̄i ɲ̄ji ɲ̄k̄ii nno, b̄ə b̄itsim̄ swon̄ m̄ə, ‘N̄i ȳə a mb̄a gh̄u! Aa l̄eɛn̄àa, m̄b̄ə ab̄ar̄ə m̄ilù'u, ɲ̄ki mb̄ə ns̄uk̄à'â ɲ̄ḡɲ̄kw̄er̄ə b̄itax bo bi ɲ̄ḡɲ̄gh̄ir̄ə inn̄u ʒi b̄i!’ Ka m̄ə a b̄ə laà aa, bi zi m̄itsȳə mi Nw̄i ɲ̄yon̄ə ni inn̄u ʒi m̄ə a gh̄ir̄ə aà.”

*Ann̄u n̄lon̄ ɲ̄jɔ'ɔ ala'a ʒi kaa i l̄e ɲ̄wa'a n̄too ya bii aà
(Lk. 10.13-15)*

²⁰ Yesu à l̄e ntiḡə n̄login̄ə ɲ̄ka ɲ̄wen̄ə b̄ə b̄ii m̄ə bi l̄e n̄tswe n̄i ɲ̄jɔ'ɔ ala'a ʒya ʒi m̄ə à l̄e ɲ̄gh̄ir̄ə inn̄u ʒi ȳȳer̄ə ʒi w̄ə ghu aa, n̄lon̄ m̄ə kaa bi l̄e ɲ̄wa'a m̄int̄i myaa b̄on̄k̄ə m̄ma'at̄ə ɪb̄i waa aà.

²¹ ɲ̄wen̄ə n̄i waa nswon̄ə ni m̄ə, “N̄gi'i ȳi ɲ̄w̄ə a mbo w̄ò mba Chorazin! N̄gi'i ȳi ɲ̄w̄ə a mbo w̄ò, Bethsaida! N̄lon̄ m̄ə inn̄u ʒi w̄ə ʒi w̄ə ʒya m̄ə bi gh̄ir̄ə a mbo bù aa, bi l̄e mb̄aa gh̄ir̄ə aa mbo Tai bo Sidon bon̄ bo l̄e m̄b̄on̄ k̄ə m̄int̄i myaa tsi'ɪ t̄èt̄è, ɲ̄w̄e'ɛ its̄ə'ə ɲ̄gi'i ɲ̄ki m̄fu'u at̄u yaa n̄i àb̄u.

²² La m̄ə swon̄ a mbo bù tsi'ɪ ann̄u n̄ɲ̄kon̄ m̄ə, àa ȳi b̄ə wa ɲ̄jw̄i n̄tsò'òt̄ə m̄isa'a tâ Nw̄i à ko m̄il̄əɲ̄n̄ə b̄ə bi Tai n̄i Sidon n̄tsyat̄ə gh̄u!

²³ A mbo w̄ò, Kapernaum, ò b̄ə t̄e'ɛ ɲ̄ent̄ə ɪb̄ii n̄u gho i ko'ɔ ywe'e b̄ə a abur̄ə, bon̄ baa ȳi sigis̄ə gho i m̄à'a a b̄an̄sȳé. N̄lon̄ m̄ə inn̄u ʒi w̄ə ʒi w̄ə ʒya m̄ə bi l̄e ɲ̄gh̄ir̄ə a nu w̄ò aa, bi l̄e mb̄aa gh̄ir̄ə aa a ala'a Sodom, bon̄ kaa bi l̄e ɲ̄wa'a ȳi bw̄es̄ə.

²⁴ La m̄ə swon̄ tsi'ɪ ànn̄u n̄ɲ̄kon̄ a mbo bù m̄ə àa ȳi b̄ə wa ɲ̄jw̄i n̄tsò'òt̄ə m̄isa'a tâ bi ko m̄il̄əɲ̄n̄ə baSodom n̄tsya gh̄u.”

*Yesu a swon̄ m̄ə, “N̄i zi a mbo m̄ə ta m̄int̄ə”
(Lk. 10.13-15)*

²⁵ Yesu a tiḡə n̄swon̄ maa noò m̄ə, “M̄ə f̄à m̄bi'ik̄ə a mbo w̄ò, Taà, M̄m̄à'amb̄i àbur̄ə b̄ə n̄sȳe, n̄lon̄ m̄ə ò l̄ò'òs̄ə inn̄u ʒuà a mbo b̄ə b̄ii b̄ə tswe n̄i m̄itsȳə ɲ̄ki n̄zi inn̄u aà, m̄ban̄n̄ə nd̄i'ɪ a mbo b̄oɔ b̄i b̄or̄ə aà;

²⁶ ɪɲ̄ə, Taà gh̄à, àa àjàn̄ ȳi m̄ə a l̄e mb̄on̄ə gho m̄ə tâ ò gh̄ir̄ə aà.

²⁷ “Taà gh̄à à f̄à m̄ə inn̄u tsim̄ a mbo m̄ə. Kaa ɲ̄u tsu à si Mu z̄i, a ki n̄zi tsi'ɪ Tà. Kaa ɲ̄u tsu wa'à Ta ki n̄zi, n̄tsyat̄ə Mu ni ɲ̄u ȳi m̄ə Mu à tsò'ɔ m̄ə yu d̄i'ɪ yi ghu mbo aà.

²⁸ “N̄i zi a mbo m̄ə, bù bi tsim̄ b̄ii ni nw̄uḡə n̄u juu n̄i ɪf̄à'â ɲ̄ki mbe'e ɪb̄è'è ʒi m̄ə i d̄ir̄ə gh̄uu aà, bon̄ m̄ə ka gh̄ir̄ə ni fw̄et̄ə.

²⁹ N̄i kw̄er̄ə ik̄o'ɔ gha n̄n̄i a nt̄on̄ bù, ɲ̄ka nȳeḡə n̄i inn̄u ʒi m̄ə m̄ə gh̄ir̄ə aà; n̄lon̄ m̄ə m̄ə b̄on̄ə ɲ̄k̄ii ns̄igis̄ə n̄i ɪb̄ii n̄u gha a n̄sȳe aa, bon̄ m̄int̄i muu ka fw̄et̄ə.

³⁰ N̄lon̄ m̄ə ik̄ò'ò gha i yan̄s̄ə, àb̄è'ê ya a k̄i m̄f̄waat̄ə aà.”

12

*Abet̄ə n̄lon̄ ɲ̄jw̄iɲ̄ḡon̄
(Mk. 2.23-28; Lk. 6.1-5)*

¹ Tsi'ĩ maa nĩ àtĩi noò, Yesu bo bì ñgǎnyegênnù jĩ lɛ nghèè ñka ntsya a mûm ñsòo ansañ a njwĩngòŋ; ñjĩ lɛ si yaŋə nĩ ñgǎnyegênnù jĩ jya, bo logìnè ñka ntĩi nĩ ànsañ wa yĩ mɔ'ɔ ñkurə.

² Bì kà mə aa ñghirə aa baFarisai yê waa, nswon a mbo Yesu mə, “Yê, ñgǎnyegênnù jo i ghìrə annù yĩ kaa a sì ku'ùnè a ñghirə a njwĩngòŋ aà!”

³ A swon a mbo bo mə, “Nì lɛè ñwa'ă annù ya mə David à lɛ ñghirə aa twonə aa ɛ? Wâ noò yĩ mə ñjĩ lɛ si yaŋə nĩ bo bì bə bĩ bo bo lɛ ntswe aa.

⁴ Mə à lɛ ñkuu a ndânwĩ bo bì bə bi bya ñkurə àbaa ya mə bi lɛ nlèè a mbo Nwĩ, kà mə nòŋsə à lɛ ndĩ'i mə kaa mbə bo wa'à kurə aà, ñlon mə a abaa mà yu aa a lɛ si kurə tsi'ĩ ñgǎŋmà'a Nwĩ aà.

⁵ “Kè nì lɛè ñwa'à kì ñtwonə a mûm àŋwà'ànè mə, a yi mbə a njwĩngòŋ aa, tsi'ĩ ñgǎŋmà'a Nwĩ i wô nĩ nòŋsə la kaa bi wa'à lògè nì mə bo wô aa annù aa ɛ?

⁶ Lâ mə swon a mbo bù aa mə wa àyoo yi mɔ'ɔ a tswe faà mə a tsyatə ndâmà'anwĩ.

⁷ Nì lɛ mbaa kii zi yuà ànnù mə, ‘Wa mə kòŋ aa annũ ñko mĩlèŋnè ñtsyatə a annũ ntòo njoo mmà'anwĩ,’ bon kaa nì si isa'a a nu bə bĩ bi sì annù wô aa ñiŋə.

⁸ Wa Mu Njũ à nì Mmà'àmbi yĩ a sa'a ñjwĩngòŋ aà.”

Ajàŋ yĩ mə Yesu à lɛ ñghurè ñũ yĩ mə àbô yi a lɛ ñkwo aà

(Mk. 3.1-6; Lk. 6.6-11)

⁹ Yesu a tigè mbu nlò ñghɛɛ ñkuu a ndânghotə bo.

¹⁰ Njũ yĩ mɔ'ɔ yĩ mə àbô yi a lɛ ñkwo aa, à lɛ ntswe ghu. Bì tigè mbetə Yesu mə, “Nòŋsə à dī'i mə mbə bi ghurè ñũ a njwĩngòŋ aa ɛ?” Bì lɛ mbetə laa aa a ñkwà'ànə yu tâ tsyà ghu i ñiŋ isa'a ghu nũ.

¹¹ Yesu a kwi'i mə, “Mbə ñũ nì bù a tswe nì mbi yĩ, i wô a mûm nìbirə a njwĩngòŋ, a wa'à swun ñfi'isə aa ɛ?

¹² Njũ à si mbi tsyatə aa ɛ? Tsó mə a bə laa aa, nòŋsə à dī'i mə, tâ bĩ'inè kà ñghirə ibòŋ a njwĩngòŋə.”

¹³ A tigè ñswonə a mbo ñũ wa mə àbô yi ya a lɛ ñkwo aa mə, “Sèntə abô yo yâ.” Njũ wa à lɛ sèntə abô yi ya a tii ñtigə mbə tsó yi mɔ'ɔ yâ.

¹⁴ BaFarisai lɛ mfè'è ñghɛɛ ntigə ntanə minəŋ a jànə mbə bi zwitə yi aà.

Ñgàŋàfà'a Nwĩ yĩ mə à tsò'ɔ aà

¹⁵ Yesu à yù'ù mə mə bi tanə minəŋ a atu yu aa nlò maa adigə ñghɛɛ yi. Nnòo bə yĩ ghà'àtə i lɛ nyonə yi. A ghurə bə bitsim bii bi lɛ si ghòo aà,

¹⁶ ñswonə a mbo bo mə tâ bo tsuu lõ ghìrə tâ bə zì.

¹⁷ A lɛ ñghirə ma yuà ànnù aa a lwensə ànnù yĩ ñgàŋntoònwĩ Yesaiah à lɛ nswon aa mə:

¹⁸ “Yê nì, àà ñgàŋàfà'à ghà yĩ mə mə tsò'ɔ aa à ghua,

yĩ mə mə kòŋə, ñtĩi gha i kii ndoritə ghu nũ aà.

Mə kà ñiŋ Azwĩ ya ghu nũ,

tâ à kà ñkɛ'enə annù Nwĩ yĩ mə a zì nĩ ànnù yĩ tsìnə aa a mbo bītizi Nwĩ.

¹⁹ Kaa à kà yi wa'à bo bì bə kà nyonə, kə kà nghaa nĩ tii, kə tâ ñũ tsù à yu'u ñjĩ yĩ a mfāŋnə;

²⁰ Kaa à kà yĩ wa'ă ñkĩŋkà'à yĩ i yèŋnə aa bəgə;

kə fə'ə a lām yĩ a tigə mbwenə aa i bwetə,

nywe'e a noò yĩ mə annù a tsinə aa a kà yĩ fè'ɛ laa;

²¹ Bītizi Nwĩ bitsim kà yĩ tigə tɛ'ɛ atũ yaa kì bɛ nii.”

Yesu bo m̃fò b̃idemon

(Mk. 3.20-30; Lk. 11.14-23)

²² Bè b̃i m̃o'ɔ lɛ ñz̃i ñi ñu ỹi m̃ə demon à lɛ ngh̃rè a fə'è, kaa a wa'à k̃i ngh̃aa aa a mbo Yesu m̃ə t̃a à ghur̃ə yi. A lɛ ngh̃rè a tig̃è ngh̃aa ñk̃i nỹə ñi id̃ig̃è.

²³ Bè b̃i s̃im lɛ nyer̃ə nloñ anñu ya ỹi à lɛ ngh̃rè aà. Ntig̃ə mbet̃ə ñi m̃ə, “Mb̃ə a b̃ə m̃ə àa Mu David wa à ghuà aa ɛ?”

²⁴ Nòò ỹi baFarisai lɛ nyu'u ma ỹu ànñu aa, bi lɛ ñkwi'i m̃ə, “Mb̃ə gh̃u a fi'i ñi b̃idemon aa ñi àd̃a'a Beezebul, m̃fò b̃idemon wa.”

²⁵ Yesu à lɛ ñzi anñu ỹi m̃ə bo lɛ si m̃ònt̃ə aa, ñswoñə a mbo bo m̃ə, “Atoo ỹi m̃ə a yat̃ə a ak̃ur̃ə k̃ur̃ə, ñtig̃ə nto ñi waa bo b̃imboñ aa, kaa a ka wa'à tig̃it̃ə a mbw̃é. Ñjò'ò àla'a k̃è ñgw̃è'è ỹi i k̃i nyat̃ə ñtig̃ə ntoñə bo ñi bo aa, i ka jà'àñə.

²⁶ “Mb̃ə a b̃ə m̃ə a m̃um̃ ànñu ñif̃ō Satan, Satan à tig̃è m̃fur̃ə ñi ỹi m̃o'ɔ, b̃əə boñ ànñu ñif̃ō yi ya a yat̃ə m̃ə mb̃èè ji baa; m̃b̃ə Satan a b̃u ñt̃ə aa m̃ə ak̃ə aa ɛ?”

²⁷ Mb̃ə a b̃ə ỹi m̃ə m̃ə fi'i ñi b̃idemon aa ñi àd̃a'a Beezebul, b̃əə boñ b̃òò buu b̃aññè m̃fi'i aa ñi àd̃a'a wo aa ɛ? Maa aj̃añ t̃a ànñu ỹi m̃ə b̃òò buu gh̃r̃è aa t̃a à tig̃ə ñts̃o'ot̃ə isa'à gh̃uu.

²⁸ Mb̃ə m̃ə ka m̃fi'i b̃idemon aa ñi àd̃a'a Azw̃i Nw̃i, a di'ì aa m̃ə ànñu ñif̃ō Nw̃i à z̃i m̃ə ñtswe a t̃it̃i b̃u.

²⁹ “Mb̃ə ñu a kuu m̃fu'u nd̃a ñt̃i ñu ti gh̃è à foo ñtswa ñt̃i ñu wa ñkwer̃ə aa ɛ? A b̃ə kwer̃ə boñ à ka b̃ōñ fu'u nd̃a ỹi ỹa.

³⁰ “Ñu ỹi à si bi'iyu tsw̃é aa, à b̃ə aa ñuk̃ib̃aà gh̃a, ñu ỹi à si bi'iyu gh̃ot̃ə aa, a jà'à aa jà'à.

³¹ M̃ə swoñ a mbu b̃u m̃ə, bi ka ỹi l̃i'īñə ib̃i ts̃im bo bi m̃b̃èg̃it̃ə ỹi b̃è b̃èg̃it̃ə Nw̃i gh̃u aa, la kaa bi ka ỹi wa'ă m̃b̃èg̃it̃ə ỹi bi b̃èg̃it̃ə Azw̃i Nw̃i gh̃u aa l̃i'īñə.

³² Bi ka ỹi l̃i'īñə ib̃i ñu ỹi m̃ə à swoñə anñu ỹi bi a atu Mu Ñu aà; la kaa bi ka ỹi wa'a ib̃i ñu ỹi m̃ə à swoñə anñu a atu Azw̃i ỹi Làà aa l̃i'īñə, k̃è b̃ə f̃aa m̃bi, k̃è ñi m̃bi ỹi i ka b̃u ỹi z̃i aà.

Àt̃i bo m̃int̃à m̃i a kooñə aà

(Lk. 6.43-45)

³³ “Gh̃r̃ə t̃a àt̃i t̃a à boñ, t̃a t̃a m̃int̃à mi k̃i m̃boñə; k̃è ò gh̃r̃ə àt̃i ya a bi'i, m̃int̃à mi k̃i m̃bi'i; nloñ m̃ə bi zi ati nyoñə aa ñi m̃int̃à m̃i m̃ə a kooñə aà.

³⁴ B̃u b̃òò bi ño! Mb̃ə ñi k̃a ngh̃aa inñu j̃i sig̃iñə aa m̃ə ak̃ə ts̃ò m̃ə ñi b̃ə aa b̃è b̃i bi aa ɛ? Ñu gh̃aà aa ànñu ỹi a luu gh̃u nt̃i aà.

³⁵ Ñu ỹi ñsig̃iñə a fi'is̃ə aa inñu j̃i sig̃iñə j̃i i lò ñi àt̃a inñu ji j̃i sig̃iñə j̃ya aà, ñu ỹi m̃bi a k̃i m̃fi'is̃ə aa inñu j̃i bi j̃i i lò ñi àt̃a inñu j̃i bi ji j̃ya aà.

³⁶ “M̃ə swoñ a mbo b̃u m̃ə, à ka ỹi b̃ə wa njw̃i ñts̃o'ot̃ə m̃isa'a t̃a ñu ñts̃im à swoñə anñu nloñ m̃igh̃aà m̃i ad̃añə d̃añə m̃its̃im m̃i à l̃èè ngh̃aa aà.

³⁷ Bi ka ỹi lòg̃è aa m̃igh̃aà muu i ts̃o'ot̃ə m̃isa'à muu gh̃u. A ka ỹi gh̃r̃è m̃igh̃aà muu m̃ə t̃a ñi ji isa'a k̃è ñki njwo isa'à.”

Aj̃añ m̃ə bi lɛ si bet̃ə m̃ə t̃a Yesu à gh̃r̃ə anñu ỹi ỹeyer̃ə aà

(Mk. 8.11-12; Lk. 11.29-32)

³⁸ Ñg̃añd̃i'ì iñoñs̃ə bo bi baFarisai b̃i m̃o'ɔ lɛ ñtig̃ə mbu ñswoñ gh̃u mbo m̃ə, “Ñd̃i'inñu, b̃i'ì lòò m̃ə t̃a ò gh̃r̃ə al̃ens̃ə b̃i'ì ỹə.”

³⁹ A kwi'i a mbo bo m̃ə, “Aa t̃si'ì ñiw̃àà ñi b̃è b̃i gh̃r̃ə ib̃i ñki m̃m̃e'e Nw̃i aa m̃ə bi lòò il̃ens̃ə; la kaa mb̃ə bi wa'ă al̃ens̃ə a mbo bo fa ñtsyat̃ə ya nloñ ng̃añntoò Nw̃i Jona.

⁴⁰ Tsõ àjàn yïi mē Jona à lē ntswe njwi ji tarə, nitugə nì àsì'ìnè, fya mum àtò'o fibwè fi wè fya aa, àa ajàn mē Mu Nù à ka yï kii tswe njwi ji tarə, nitugə nì àsì'ìnè, a nibũm nsyê.

⁴¹ Aa yï bē a njwī ntsò'òtə mīsa'a tā baNineveh biinə nniŋ isa'a a nu bù, nìwàà nì mbi nulà, nlon mē bo lē nyu'u annù Nwī yïi mē Jona à lē nswon aa mbəŋkə mīnti myaa, mme'e ibi waa. La tsitsòn, àyoo yï mō'ò yïi a tsyatə Jona aa, a tswe faà!

⁴² Aa yï bē a njwi ntsò'òtə mīsa'a tā mfò mǎngyè yïi mē à lǒ a Sheha aa, tā à biinə bo bì nìwàà nì bē bulà nniŋ isa'a a nu bo; nlon mē à lē nlǒ a ala'a yu nzi a nyu'u annù nlon mitsyè mī Solomon aà. Lā tsitsòn àyoo yï mō'ò a tswe faà mē a tsyatə Solomon!

*Annù nlon Azwī yï bi yïi mē mbə a fè'è a ntii nù m̀bu mb̀ì ñkuu ghu aà.
(Lk. 11.24-26)*

⁴³ “Azwī yï bi a yi mfè'è a nu nù aa a, təə ñkarə a idigə jii mē kaa ñkì s̀i ghu tswe aa, ǹl̀òò ǹì àfwetə kaa wa'à yə.

⁴⁴ Ntigə nswon mē, ‘Mə ka bi ghèè wa nda mē mə ghìrə mfè'è ghu aà.’ A bu mbi nyə nda ya i tswe ñe'è, bi ye'è ñkì nanse ntaŋtə,

⁴⁵ bon à ka bũ ghèè i l̀òò izwī jī mō'ò ji sàmbaa, jii i bi'ì ntsyatə yi aa, tā bo bo yi ñkuu ntswe wa ndā. Bəə a ghìrə laa, ànnù nù wa a tigè m̀bi'ì ntsyatə ajàn yïi a lē mbə a m̀bi'ì aà. Aa ajàn yïi a ka yï kii fè'è a nu nìwàà nì bē bi bi nulà aà.”

*Ǹdè bi Yesu bo bi b̀òò bimaà yï
(Mk. 3.31-35; Lk. 8.19-21)*

⁴⁶ Nòò yïi mē Yesu à lē mburə ka ki ghàà bo bi b̀è bya aa, ǹdè yï bo bi b̀òò bimaà yï lē nzi, ǹtəə a abeə, ǹl̀òò ǹì mē tā à zi bo bo ghaanə. [

⁴⁷ Nù wa yï mō'ò à lē ntigə nswon ghu mbo mē, “Yə, ǹdè gho bo bi b̀òò bimaà ghò təə a abeə, ǹl̀òò ǹì mē bũ bo ghaanə.”]*

⁴⁸ A kwi'ì ghu mbo mē, “Ǹdè ghà aa wò aa è? B̀òò bimaà aa biwò aa è?”

⁴⁹ Ntigə nnanse abô yi, ǹdi'ì ñgǎnyəgənnù ji nswon mē, “Aà ǹdè ghà bo bi b̀òò bimaà ba bi buà!

⁵⁰ Nù ntsim yïi mē a ghìrə annù yïi mē Taà ghà a aburə a l̀òò aa, àa mumaà yï m̀bànə, ǹì yï mǎngyè, ǹì ǹdè ghà.”

13

*Ǹghàà ǹi nǎnaa nlon nù m̀mà'á ñjoo
(Mk. 4.1-9; Lk. 8.4-8)*

¹ Tsi'ì maa njwi, Yesu à lē mfè'è a nda ñghèè ntswe a mbèè àghəŋə ñkì miyaa,

² ǹǹòò bē a kùrə kùrə i lē ñghotə ñkarisə yi. A tigè ǹl̀ogə akànu'u ñkuu ghu ntswe a m̀m̀ ñkì. Ǹǹòò bē wa i b̀ànə ǹtəə wa aghəŋə ñkì.

³ A l̀gìnə ǹnaa innù jī ghà'atə a mbo bo a nì m̀ghàà mī nǎnaa. Nswonə nì mē, “Ñgànma'a ñjoo, à lē mfè'è ñghèə a m̀a'á ñjoo yu.

⁴ A kà mē aa mma'a njoo jya aa, m̀bum njoo jya jī mō'ò i wò a ndômanji. Bisin zī m̀bwəentə.

⁵ Jī mō'ò i wò a atú àlǎnsə ngò'ò yïi mē ǹsyê i lē mb̀òò ntswe ghu tsi'ì muntsirê. I wǎnsə ǹtoò ñkò'ò nlon mē kaa m̀anji yïi mē mbə m̀ngǎn mī kuu a nsyè aa kaa à lē ñwa'à bē aà.

* **12:47** Kaa b̀è bi mō'ò s̀i atii yuà niŋə.

⁶ Lâ àjànə mə nòò yî n̄tinsə à lə nta aa, à lə ntɔɔ njoo jyâ. Tsǒ mə i lə ɲwa'ə n̄i m̄ɲgàɲ tswé aa i ghênsə n̄yoo yi.

⁷ Jǐ mɔ'ɔ i lə ɲwò a tit̄i b̄ikèrè kərə. B̄ikèrè kərə bya kwe nzwitə njoo jyâ.

⁸ Jǐ mɔ'ɔ i wô n̄i àbwènə nsyɛ yǐ sigìnə. Nt̄igə ɲkwe, nt̄igə mbaa, jǐ mɔ'ɔ i baa ansaɲ ɲkhì yǐ fùùrè, jǐ mɔ'ɔ i baa m̄ighum mi nto'o, jǐ mɔ'ɔ i baa m̄ighum mi ntarê.

⁹ N̄ù yǐi à tswe n̄i àton̄nə aa, tâ à yu'u."

*N̄ji'i ànnù yǐi Yesu a ghàà n̄i m̄ighàà m̄i n̄ānaa àà
(Mk. 4.10-12; Lk. 8.9-10)*

¹⁰ N̄gǎɲyɛḡennù ji i lə n̄zi ghu mbo mbetə yi mə, "O ghàa a mbo bo n̄i m̄ighàà m̄i n̄ānaa aa aya aa ɛ?"

¹¹ Yesu a kwi'i a mbo bo mə, "Nwǐ à fa m̄itsyè a mbo bù mə tâ n̄i zi innù jǐ lò'òsè n̄lon̄ə annù n̄if̄ɔ̄ aburə. La, kaa wa'ə a mbo bo fâ.

¹² Nlon̄ mə a mbo n̄ù yǐi à tswe n̄i yu aa, bi ka kù'ùsè ta tâ à tswe n̄i ju i gha'atə. Lâ a mbo n̄ù yǐi à s̄i n̄i yu tswe aa, tsi'ǐ m̄ú àt̄i yǐi à tswe n̄i yu aa, bi ka kwɛrə.

¹³ A bə n̄ji'i ànnù yǐi mə mə ghàà n̄i a mbo bo n̄i m̄ighàà m̄i n̄ānaa àà. Ta tâ bo nan̄sə ɲka n̄lii n̄l̄ii kaa wa'ə yê. Nnan̄sə ɲka nyu'utə nyu'utə kaa wa'ə yu'ù tâ àt̄u yaa a laa ghu.

¹⁴ Tǎ tâ à lwensə annù yǐi mə ɲgàɲntoò Nwǐ Yesaiah à lə nswon̄ nlon̄ ɲgàà yàà aa mə,

'N̄i ka yǐ ki nan̄sə yu'u lâ kaa at̄u yuu wa'a ghu ka nlaa,
i k̄i ki nan̄sə yə kaa tâ mi'ǐ muu wa'a ghu laà.

¹⁵ Nlon̄ mə m̄int̄i mi b̄ə b̄u luu n̄i àj̄ɲtə.

Bi jesè ìt̄on̄nə jyaa kaa bo wa'ə n̄i innù b̄u n̄yu'u.

Ŋki ɲkusə mi'ǐ myaa

mb̄i'ǐ bo lô n̄yə n̄i mi'ǐ myaa,

ɲki yu'u n̄i ìt̄on̄nə jyaa,

ɲki nyu'u m̄int̄i myaa laa ghu,

mbəɲkə waa, n̄zi a mbo m̄ə, m̄ə ghurə waa.'

¹⁶ "Lâ, m̄bɔɔnə a mbo bù nlon̄ mə mi'ǐ muu mi yə idigə, ìt̄on̄nə juu i yu'ù n̄i innù àà.

¹⁷ M̄ə swǒɲ a mbo bù tsi'ǐ annù n̄ɲkon̄ mə ɲgǎɲntoo Nwǐ jǐ ghà'atə bo b̄i b̄ə b̄ii mə annù yaa a tsinə aa bo lə si yè'ətə n̄i a nyê ànnù yǐi n̄i yə aa, lâ kaa ɲk̄i'ǐ yê. Nyè'ətə n̄i a nyu'u ànnù yǐi n̄i yu'u aa la ɲkaa ɲk̄i'ǐ yu'ù.

*Ajàn̄ mə Yesu à lə ntɔ'ɔtə n̄ighàà n̄i n̄ānaa nya àà
(Mk. 4.13-20; Lk. 8.11-15)*

¹⁸ "N̄i nan̄sə nyu'utə la nyəgə annù yǐi mə n̄ighàà n̄i n̄ānaa nlon̄ ɲgàɲmà'ă n̄joo ghù swon̄ə àà.

¹⁹ B̄ə b̄ii mə bi yu'u n̄ighàà nlon̄ annù n̄if̄ɔ̄ Nwǐ kaa n̄i wa'ă n̄i a atu bo laa, ɲu yǐ m̄bi wa a ghênsə n̄zi nswà n̄i a mbo bo ɲghɛɛ n̄i nu aa, bi b̄ə aa tsi'ǐ tsǒ mb̄um njoo jya mə i lə ɲwò wa ndômân̄jǐ àà.

²⁰ Mb̄um jya j̄ii i lə ɲwò a at̄u àl̄an̄sə ɲgò'ò aa, i b̄ə aa tsi'ǐ tsǒ b̄ə b̄ii mə bi yu'u n̄ighàà n̄i Nwǐ ɲwan̄sə ɲkwɛrə n̄i n̄idorə.

²¹ Lâ kaa n̄i wa'ə m̄ɲgàɲ mi a nu bo twin̄ə, bo b̄ò n̄tswa ntugitə tsi'ǐ a n̄i m̄ú àt̄i noò. N̄gi'ǐ i yi ɲghênsə ghèə ki zǐ nlon̄ n̄ighàà n̄i Nwǐ nya, k̄ə b̄ɛ bi ti tɔ'ɔ àkòr̄ə yaa aa, bo burə m̄ma'atə ɲkhè.

²² Mbũm njoo jya jĩi i le njwò wa mũm bĩkèrè kèrè aa, i təə a atu bè bĩi mə bi yi nyu'u ntoo yĩ ñsigìnè ya, ànnũ ñka nwùgə nu nlon ntswèntĩ yàà kə ànnũ ñka ñkɔŋ ñkabə, a fumsə àzwĩ ntoo yĩ ñsigìnè ya, kaa bo wa'a mĩntà koonə.

²³ Mbũm njoo jya jĩi i le njwò wa abwenə nsye yĩ sigìnè yaa, i təə aa a atu bè bĩi bi yu'u ntoo yĩ ñsigìnè ya i laa a atu bo, bo tigə ñkoonə mĩntà, bĩ mɔ'ɔ, ñkhì yĩ fùùrè, bĩ mɔ'ɔ, mighum mi nto'o, bĩ mɔ'ɔ, mighum mi ntarê."

Nìghàà nĩ nǎnaa nlon ñgwenə

²⁴ Yesu à le ñkù'ùsə naa nìghàà nĩ nǎnaa a mbo bo mə, "Annù nifɔ̃ aburə a bə aa laà mə: Nù yĩ mɔ'ɔ à le mbwe'e nsoo mikuu yi.

²⁵ A bè mə nĩtugə a noò yĩi bè bwiinjkə aa, ñgàŋkibàà yĩ a ñe'esə ñzi mmà'à bìnèghè ghu ñghɛɛ yi.

²⁶ Nòò yĩi mə mikuu mya mi le ñka ñkwi aa, nòò ñkòònə a ku'ù aa, ñgwen ya i kĩ ñkɔ'ɔ tsɔ mikuu myá.

²⁷ Nğǎŋəfà'à ñũ wa i le nzi m̃betə yi mə, 'Taà, ò le mbwi'i aa mikuu mĩ sigìnè fàa mũm ñsòò, bìnèghè bù ñtigə nlo aa a fə ghu aa ɛ?'

²⁸ A kwi'i a mbo bo mə, 'Wa ma yũ ànnũ aa a ghìrê ñgàŋkibàà.' Bo betə yi mə, 'Bĩ'ĩ ghɛɛ ndwèn bìnèghè bya aa ɛ?'

²⁹ A kwi'i a mbo bo mə, 'Ngaŋ, nĩ tsuu ghèè, nlon mə mbə nĩ ghèè ñka ndwenə, nduntə mikuu mya mi mɔ'ɔ.

³⁰ Nĩ ma'atə tâ mikuu mya bo bĩ bìnèghè bya ka ñkwe, nywe'e a noò ñkyá. Bon mə ka swon a mbo ngàŋəfà'à jya mə, tâ bo foo ntsyá mbĩ ñdwen bìnèghè bya ñkwerə a nĩbĩŋə nĩbĩŋ, ntòò, mbaŋnə ñkya mikuu mya nniŋ a atã mə.' "

Nìghàà nĩ nanaa nlon aburə mǎghumə

(Mk. 4.30-32; Lk. 13.18-19)

³¹ Yesu a bù ñnaa nìghàà nĩ nǎnaa a mbo bo mə, "Annù nifɔ̃ aburə a bə aa tsi'ĩ tsɔ aburə mǎghum yĩi mə nù à le nlògə mbwe'e a mũm ñsòò yu.

³² Aburə ma yũ, à nĩ fĩntà fĩ mɔ'ɔ fii fĩ kə'ə nsigə nlwi'isə. Lã fĩ yi ntoo aa, fĩ kwe ntigə mbə ati yĩi mə a faŋ ntsyatə iti tsim aà, bisin tigə ñghurə nĩ ñdã jya ghu."

Nìghàà nĩ nana nlon mbè'è àbaà

(Lk. 13.20-21)

³³ Yesu a ku'ùsə m̃bu nnaa nìghàà nĩ nǎnaa a mbo bo nswon mə, "Annù nifɔ̃ aburə a bə aa lálà: M̃angyè à le nlògə a m̃ũnkùgə mbè'è àbaa, nniŋ a nĩ àkaŋ abaa, a tigə m̃morə ñkɔ'ɔ nluu idigə."

Nji'ĩ ànnũ yĩi Yesu à le si naa mighàà ghu aà

(Mk. 4.33-34)

³⁴ Yesu à le nlògə aa mighàà mĩ nǎnaa ndi'i nĩ ìnnù ma jũ ghu a mbo nnòò bə byá. Kaa à le ñki'i annũ tsu di'ĩ ti ghə mə à nàa a nĩ nìghàà.

³⁵ Ma yũ a le nlwensə aa nìghàà nĩi mə ñgàŋntoò Nwĩ à le nswon aa mə, "Maa ña'a ntsũ gha a nĩ mighàà mĩ nǎnaa, i swon ìnnù jĩi i le ntswe a alò'òsə, ñlòginə a noò ñnàŋsə m̃bi aà."

Yesu a tɔ'ɔtə nìghàà nĩ nanaa nya nlon ñgwenə

³⁶ Yesu à le mmà'atè nnòò wa ntigè mbu mbii fu a ndâ. Ngănyəgənnu jì i zì ghu mbèè nìzi nswon ghu mbo mə, “Tɔ'otə nji'í nìghàà nî nănaa nlon ngwen ya a mbo bî'í.”

³⁷ A kwi'í a mbo bo mə, “Nù yîi mə a bwe'e mikuu mya aa à laa mbə Mu Nù.

³⁸ Nsòò wa a bə mbi yù. Mikuu mya, a bə bə bi annu nifò Nwî. Ngwen ya a bə bə bi nù yî mbi wâ.

³⁹ Ngəŋkibàà wa mə a bwe'e waa laa, a bə Devil. Nòò mful'u miji wa, a bə nòò nlwî'í mbi. Bifù'ù bi miji bya, a bə baangel.

⁴⁰ Tsi'í tsò ajàn mə bi le ndwèn bìnèghè bya ŋkwerə ntɔɔ aa, àà ajàn mə a ka yî kii bə a nlwî'í mbi aà.

⁴¹ Mu Nù à ka yî too baangel bi tâ bi ghɛɛ a mûm ànnu nifò yî, mfi'í bə bii bi ghìrə bə bî mɔ'ɔ bi ghìrə nì innu jì bi aa tsi'í bitsim, bo bi ngăŋmbù'u innu,

⁴² tâ bi ma'a waa a mum mɔ'ɔ yî tii ntii wa, tâ bo tigə nyə'ə ŋkurə ni mîsònê myaa,

⁴³ tâ bə bii innu jyaa i tsinə aa bi banə ŋka nta tsi'í tsò ninnòò a mûm ànnu nifò Taà wàà. Nù yîi à tswe nî itônè aa tâ à yu'u.

Nìghàà nî nănaa nlon afù'ù yî lò'òsè

⁴⁴ “Annu nifò aburə a bə aa lâlà: Nù yî mɔ'ɔ à le nghèè mfe'ɛ nî afù'ù a nî nsòò yî mɔ'ɔ. Mbɔɔ mbɔɔntə fu, nnaŋsə nluu nî nìdorə, nghèè nghɛɛ mfèè ngɔn njoò tsim jii à tswe nî juu aa, nghɛɛ nyuu nsoo wâ.

Nìghàà nî nănaa nlon ayoo tìndùù

⁴⁵ “Mbə bi kî mbu mfiginə annu nifò aburə lâlà: Nù ntaŋmìtāà yî mɔ'ɔ à le ŋka nloɔ a ayoo tìndùù,

⁴⁶ à ghèè mē nyə ā yîi a le naŋsə mbon a nu yu, nghɛɛ mfèè njoò jì tsim, nghɛɛ nyuu ghu.

Nìghàà nî nanaa nlon fìlwà'à

⁴⁷ “Mbə bi bú mfiginə annu nifò aburə aa laà mə: A bə aa tsi'í tsò fìlwà'à fii mə ngăŋkò mbwè i mà'a a ŋkì, ŋko mbwè ghu a mbuu, mbuù.

⁴⁸ Nòò yîi mə filuu aa, bo swûŋ mfe'ɛsə a ŋkì, nyarə mbwè mî siginè mya nniŋə a mûm njoò bo, ntigə mme'e mî bi myâ.

⁴⁹ Aà ajànə mə a ka yî kii bə a nlwî'í mbi aà. Baangel ka yî fè'ɛ i ghɛɛ yàrə bə bii bi fì'isə a tii bə bii mə annu yaa a tsinə aa,

⁵⁰ i mà'à waa wa mum mɔ'ɔ yî tii wa, tâ bo tigə nyə'ə ghu, ŋkurə ni mîsònê myaa.

Innu nîŋkon jì fii bo bi jì lwènè

⁵¹ “Nì yu'ù innu jù i tsim aa, itù juu i laa ghu aa ɛ?” Bo bii ghu mbo mə, “ŋŋə.”

⁵² A tigə nswon a mbo bo mə, “Tsò mə a bə laa, nùndi'í bìnòŋsə ntsim yîi mə bi mirisə a nî ànnu nifò aburə aa, à bə aa tsi'í tsò mbòŋndugè yîi mə a fì'isə njoò jì fii bo bi jì lwèn a ată yu.”

Ajàn mə bi le ntuu Yesu a ala'a Nazareth aà (Mk. 6.1-6; Lk. 4.16-30)

⁵³ Ajàn mə Yesu à le mənəsə mighàà mî nănaa ma mû aa, à le mmà'atè nghɛɛ.

⁵⁴ A ghèè mē nywe'e a ala'a bo, ñkuu a ndānghòtə, ñdī'i annù ghu. Annù a gha'a bē bya, bo tigè mēbetə nī mē, “Nù ghū à nānsə nlògə mulà mītsyè bo bī ñnnù jī wè juà aa a fə?”

⁵⁵ A sī mu kabindà wa à ghuà bə aa ε? Bī sī a ndè yī aa a nī Mary twonə lə? Jəms, Joseph, nī Simon, nī Yuda, à sī bə bīmaà bī bə aa ε?

⁵⁶ Bijaantē bī bī sī a titī bī'ìnə tswē aa ε? Nù ghū a tigè nlògə mbuu ñnnù jū aa a fə aa ε?”

⁵⁷ Mīntōnə myaa lə nlwīnə ghu nū. Lā Yesu a swon a mbo bo mē, “Bī ghu'usə ngāntoo Nwī a idigə tsīm lā kaa wa'à nī a ala'a bo kē a nda bo ghu'usə.

⁵⁸ Kaa à lə ñkī'i ñnnù jī wè jī wè jī ghà'atə ghu bū ñghīrə, ñlon mē kaa bo lə ñwa'à nī àbīintī tswē aa.”

14

*Ajàn yī mē Herod à lə nzwitə Jōn Ngānmurə bē ñkī àà
(Mk. 6.14-29; Lk. 9.7-9)*

¹ A bə maa noò Herod yī à lə mbə mfō, nsa'a nī mbū'u Galilea aa, a yu'ù ànnù ñlon ñkum Yesu.

² Ntigə nswon a mbo ñtsendā jī mē, “Wa à nī Jōn Ngānmurə bē ñkī mē bī bu nyweensə nī ñiwō. A bē ñjī'ī ànnù yī mē mīdā'à muà mī fā'à ghu nu aa.”

³ Nlon mē à lə tī bə maa noò aa bon Herod à bānə mē Jōn ñkwerə yī, nnīn yī a ndātsan, mbi'i ngaa Herodias, ngwε ndīm yī Philip.

⁴ Nlon mē Jōn à lə sī ghèè ghu mbo nswonə nī mē, “Kaa a sī ku'ùnə a mbo wò a nyo'ò mangingə ghū.”

⁵ Ka mē à lə sī lòò mē bon yu zwitə Jōn aa, à lə mbo'ò mī'i mī bē bya nlon mē bī lə bīi mē Jōn à nī ngāntoo Nwī aa.

⁶ Lā nòò yī mē ñjwī ñjwe Herodias ì lə mbòontə aa, mu Herodias yī mangingə à lə nānsə nzi mben ñkòò a nsi bē bī lə twonə waa aa. Ntī Herod ì doritə.

⁷ A tigə ñkaa, ñka'a mē yu ka fa a ayoo yī mē à bètə aa.

⁸ Ndè yī a tintə yī, ñswon mē tā à swon a mbo Herod mē, “Fa a atu Jōn Ngānmurə bē ñkī a mbo mē a mūm àkanə.”

⁹ Nū mō wa ì lə mbi'i tsi'ī nī mbē ànnù. Lā àjàn mē à lə ñkaa a nsi mī'i bē aa, à lə nswon mē tā bī fa.

¹⁰ A lə ntoo bē bī ghèè ñkwye atu Jōn wa ndātsan,

¹¹ nlògə atu ya nnīn wa mūm àkan, mfa a mbo mūmangingə wa a ghèè mfa a mbō ndè yī.

¹² Ngānyəgānnù Jōn ì lə nyu'u, ñghεε nlògə akū yī ñghεε ntwin, ntigə ñghεε ñkē'ènə a mbo Yesu.

*Ajàn mē Yesu à lə nje'ε bē ñtsù'ù jī ntaà aa
(Mk. 6.30-44; Lk. 9.10-17; Jn. 6.1-14)*

¹³ Nòò yī mē Yesu à lə nyu'u ma yū ànnù ñlon Jōn aa, à lə mmà'atə adigə ma ya ñkuu a mūm àkanu'u ñghεε a adigə yī mō'ò yī bē sī ghu tswe aa, mē yu tswe ghu tsi'ī yūyū. Nòò yī mē nnòò bē wa lə nyu'u maa ajān aa, bī lə mfē'èkə a njò'ò ìla'a jyaa ntə nī mīkòrə ñyonə yī ghu.

¹⁴ Yesu à ghè mē mē yu kī fē'è wa a mūm àkanu'u, nyə nnòò bē wā. Ntī yī ì luu nī àjənnə ñlon ñgaà yàà. A tigə ñghurə ngānmighòò a titī bo.

¹⁵ A bè mæ a ñkwêfò tsi'i maa njwi, ngănyөгônnù ji i zî ñswon ghu mbo mæ, "Wa nòò à tigè ñtsya, àdìgè yû a kî mbæ àfumnæ adigæ. Ghìrè tâ bè bù sɛɛnæ mæ mbæ bo ghèè ñlɔɔ ayoo niji yaa ni ìla'a itoo ji mɔ'o nyuu nji."

¹⁶ Yesu a kwi'i a mbo bo mæ, "Kaa bo si ñî màmà'atə tswê, bùmboŋ, ni fa ayoo a mbo bo bô ji."

¹⁷ Bo kwi'i ghu mbo mæ, "Ayoo yîi bi'i tswè ni yu faà, à ni tsi'i ñkya ibaa ji ntaà ni mbwè mi mbaa."

¹⁸ Yesu a swon mæ bi zi ni mu a mbo yu.

¹⁹ A swon a mbo nnòò bē wa mæ tâ bo tswetə a nye ñî ñgèè yâ. Bi tswè mæ aa, a logè ñkya ibaa jya ji ntaà bo bi mbwè mya mi mbaa, ñgentə mi'i mi a ndəŋ, mfa mbi'ikə a mbo Nwî, mbatə abaa ya mfa a mbo ñgănyөгônnù ji mæ tâ bo fa a mbo bè byâ.

²⁰ Nù ñtsim à lɛ nji nyurə, ñgănyөгônnù ji jya i bù ñtigə nsyɛ abùgè miji jya a luu a ñî ñkyè ñighûm ñtsò baà.

²¹ Ndùu mbânɛ yîi i lɛ nji miji myaa, i lɛ mbæ tsɔ ñtsù'ù ji ntaà; kaa bi lɛ ñwa'à bânɣyè bo bônkhə sənə.

*Ajàn yîi mæ Yesu à lɛ ñka ntəə a atu ñkì àà
(Mk. 6.45-52; Jn. 6.15-21)*

²² Yesu à lɛ swon ñgănyөгônnù ji i kuu a mûm àkànu'u mbu ntɔo ñghɛɛ fu a njii yî mɔ'ò. Yu mbon a tigè mbanɛ ntswe a ñîm ñswon nnòò bē wa i sɛɛnə.

²³ Nnòò bē wa i sɛɛnə mæ, a kɔ'o ñghèè wa atu nta'a tsi'i yù yù a ñtsà'atə Nwî. Nòò ñkwêfò à lɛ ñkù'ù a tswè ghu tsi'i yù yù,

²⁴ lɛ bon àkànu'u ya a bùrə mæ ñghɛɛ a mûm ñkì àgha'a a sa'à. Ìkànɛ ñkì i tumə ñghɛɛ, ntumə mbi nlon mæ àfisə a lɛ ñgha'a a mûm ñkì.

²⁵ A bè mæ a ni nòò ñjwi a zî a mbo bo, ntəə ni a atu ñkì.

²⁶ Nòò yîi ñgănyөгônnù ji i lɛ nyə yi a təə wa atu ñkì aa, ñbɔ'o ñ wè tswâ waa, bo tigè ñtɔŋnə nswonə ni mæ, "A ñî ñkù!"

²⁷ Yesu a wânɛ ñghaa a mbo bo nswon mæ, "Tswa ni ntîi ghuu, à wa ni mæ. Nì tsuu bɔ'o."

²⁸ Peta a swon ghu mbo mæ, "Màmà'ambî, mbæ a bə wô, ò swon mæ zî a mbèɛ wò fya mûm ñkì."

²⁹ Yesu a swon ghu mbo mæ, "Zî!" Peta à lɛ mfè'è wa mûm àkànu'u, ntəə wa atu ñkì ñghɛɛ a mbèɛ Yesu.

³⁰ Lâ, àjàn mæ à lɛ nyə afisə ya aa, ñlògìnə ñka mbo'o, ntigə mbwɛ nsigə ñghɛɛ wa mûm ñkì. Ntɔŋnə nyə'ə mæ, "Màmà'ambî, yweensə ghâ."

³¹ Yesu a wânɛ ñnasə abô yi ñtswa yi ghu, nswon mæ, "Abiintîi yo a kə'ə bə laà aa a ya aa ɛ? O ghìrə ñjɛŋkə aa a ya?"

³² Nòò yîi bo lɛ ñkɔ'o ñkuu wa mûm àkànu'u aa, àfisə ya a kɛntə.

³³ Bè bi lɛ ntswe wa mûm àkànu'u aa, bi mîi yi nswon mæ, "Aâ ànnù ñîkonə, ò ni Mu Nwîngònə."

*Ajàn yîi mæ Yesu à lɛ ñghurə ñgànmiğhòò a ala'a Gennesaret àà
(Mk. 6.53-56)*

³⁴ Bo tòò mæ ñghɛɛ a ala'a Gennesaret.

³⁵ Badigə bya lɛ nyə yi nzi, ñtsyasə ñkî tsi'i a idigə idigə maa mbèè àla'a mæ bi ghotə ñgànmiğhòò ñzi ni ju ghu mbô.

³⁶ Bo lɛ mbu'u mbo ghu mbo mæ tâ à ma'atə tâ ñgànmiğhòò jyâ bɔɔ mɔontə tsi'i àtsən atə'ə yi. Bè bitsim bi lɛ mmòontə aa, bi lɛ ntîi ñighòò.

15

Ajàn yìi mæ Yesu à lɛ ɲwenə baFarisai nlon bìnòngòɲ bi bîta bi bîtaà byaa aà

(Mk. 7.1-13)

¹ BaFarisai bo bì ɲgǎɲndi'i nòɲsə lɛ nlǒ a Yerusalem nzi mbetə Yesu mæ,

² “Kaa ɲgǎɲyɛgɛnnù jo i si bìnòngòɲ bi bîta bi bîtaà bi'i ləə aa a ya aa ɛ? Nlon mæ kaa bi si mbô myaa si'i a ni mǎɲjǐ yìi a kù'ùnə nsǐ'i mbon ki jǐ.”

³ Yesu a kwi'i mæ, “Kaa nì si ndi'i Nwǐ yu'unə, mbaɲnə yòɲə bə bìnòngòɲ bu aa a ya aa ɛ?”

⁴ Nlon mæ Nwǐ à lɛ ndi'i mæ, ‘Ka nyu'unə a taà ghò bo ndè ghò,’ ɲki ndi'i mæ, ‘Nù yìi à bɛgìtə a taà yǐ kǎ ndè yǐ aa, a ku'ùnə mæ tâ bì zwiɛ yǐ.’

⁵ Nì bǎɲnə nswonə nǐ yùu ɲgaa bə mæ, Mbə ɲù a swonə a mbo taà yǐ kə ndè yǐ mæ, ‘Wa àyoo yìi mæ bon mè fa ɲkwetə gho ghu aa, mè fà mē a mbo Nwǐ,’

⁶ bon kaa à sǐ nǐ ɲyù'ùnə taà yǐ bû ntswe. Ma yû a di'i aa ajàn mæ ni tigə mbwəsə nǐ nòɲsə Nwǐ mbaɲnə ɲka nyon nǐ bìnòngòɲ buu aà.

⁷ Bǔ ɲgàɲabagilè! ɲgàɲntoò Nwǐ Yesaiah à lɛ nyə aa tsi'ǐ siginè ɲɲwà'ànə annù yìi mæ Nwǐ à lɛ nswon nlon ɲgaa yùu aà, mæ,

⁸ ‘Bè buà, bi ghu'usə nǐ gha aa tsi'ǐ nǐ ɲghon ntsǔ jyaa, lâ mǐnti myaa bǎɲnə ntswe a ndǐsà;

⁹ Bo mii nǐ gha laa tsi'ǐ àdànə àdànə nlon mæ bo bǎɲnə ndi'i bə bìnòɲsə bi bə tsǒ ndi'ǐ jyâ!’ ”

Ñjoo jii mæ ghìrə mæ tâ ɲù tsuu laa aà

(Mk. 7.14-23)

¹⁰ Yesu a tigə ntwon nnòò bə wa i zǐ ghu mbèè a swon a mbo bo mæ, “Nì nǎɲsə nyu'u tâ à laa a atu bù:

¹¹ Ayoo yìi mæ ɲǔ a jǐ a ntsǔ yu aa kaa a si ma ya ghìrə mæ tâ à tsuu laa, a ajàn yìi mæ nòɲsə à di'ǐ aà, a bǎɲnə ɲghìrə ayoo yìi mæ a fè'è ghu ntii aa mæ tâ à tsuu laa.”

¹² ɲgǎɲyɛgɛnnù jǐ i zǐ nswon ghu mbo mæ, “O zǐ mæ baFarisai ghìrə nlwìsə ntɔɲ a nu wò nlon annù ya mæ ò ghìrə nswon aa ɛ?”

¹³ Yesu a kwi'i mæ, “Ayoo yìi mæ a sǐ Taà ghà a aburə bə aa bi ka yǐ dǔ lǒ'òsə.

¹⁴ Nì ma'atə waa; bo bə aa bìfə'ènə mæ bi tsyàsə bǐ mǔ'ɔ. Mfə'ènə à bə ki tsyàsə yǐ mò'ɔ bon bo bitsim ka wǒ a ataà.”

¹⁵ Peta a swon ghu mbo mæ, “Tǔ'ɔtə ɲjǐ'ǐ ɲìghàà nǐ nàà ma nû a mbo bǐ'ǐ.”

¹⁶ Yesu a swon mæ, “Mala a bə mæ, tsi'ǐ bù, kaa nì sǐ ki nzi aa ɛ?”

¹⁷ Nì sǐ zi mæ àyoo yìi mæ ɲǔ jǐ a ntsǔ yu aa, a sigə aa ghu ato'o a kǐ mbu ɲyǐ aa ɛ?

¹⁸ Lâ àyoo yìi mæ a fè'è a ntsǔ ɲù aa a fè'è aa ghu ntii, ɲghìrə nǐ mæ tâ à tsuu laa.

¹⁹ Nlon mæ a ntii ɲù aa a fè'è imòòntə jǐ bǐ, ànnǔ nzwitə ɲù, ànnǔ mǎghàbè, ànnǔ ajirè, ɲyèrə, nswonə àbǎɲnənnù a atu ɲù, bo bì nswonə ànnù yǐ bi a atu ɲù.

²⁰ Aa ma jû innù mæ i ghìrə mæ ɲù à tsuu laa aà; kaa ɲjǐ tǐ sǐ'ǐ mbo tsǒ mæ bo swonə aa, kaa a si ghìrə mæ ɲù à tsuu laa.”

*Mànggyè yïi à le ntswe nî àbîintii aà
(Mk. 7.24-30)*

²¹ Yesu à le ntigə mma'atə adigə ma ya nghɛɛ a mbù'u Tai bo Sidon.

²² Mànggyɛ baKana yï mò'ɔ, yïi à le ntswe maa mbù'ù aa, à le nzï nyə'ə nswonə nî mə, “Ko mîlîɲnə ghà, m̀bâ Mmà'àmbî Mu David! Demon yï mò'ô à nanse ntswe a ato'o mù ghà yï mànggyè n̄di n̄i ɲgi'i ghu nu si'i.”

²³ La kaa Yesu kaa a wa'ă yi kwɛ'è. Ngănyəgənnù ji i tigə n̄zi mbu'u mbo ghu mbo nswonə mə, “Furə mànggyè ghù t̄a à bi i a n̄j̄m bi'inè! Wa a yè'è ɲyon aa nzwi n̄i àtu ɲû.”

²⁴ Yesu a kwi'i mə, “Bi le ntoo gha aa tsi'î a mbo mbinjèrè j̄i i bwe a ɲgwɛ'ɛ nda baIsrael aà.”

²⁵ Maa noò mànggyè wa a z̄i n̄swetə miku'utə mi ghu nsi, nswonə mə, “Mmà'àmbî, Kwetə ghâ.”

²⁶ Yesu a kwi'i mə, “Kaa a s̄i ku'ùnə a nlògə àbaa b̄ɔɔ mbàɲnə m̄ma'a a mbô m̀bû.”

²⁷ Mànggyè wa a kwi'i mə, “ɲɲə, Mmà'àmbî, lâ m̀bu jya i syê n̄i ɲkùgə abaa jya mə i lò wa atu atet̄ə taà wàà ɲwokə aa ɲkurə.”

²⁸ Yesu a tigə ɲkwi'i ghu mbo mə, “Oh! Mànggyè, ò tswe n̄i àbîintii si'i! Wa ò ka tswe n̄i ànnù ya yïi o lòò aà.” Mù yï wa à le ɲghènsə ɲk̄i n̄ti tsi'î maà noò.

Ajàɲ yïi Yesu à le mbù ɲghurə b̄ə b̄i ghà'atə aà

²⁹ Yesu à le ntigə nlo maa adigə ɲghɛɛ ntsyă a mbèɛ àtsùmə Galilea. ɲk̄ɔ'ɔ ɲghɛɛ a atu nta'a, n̄tigə ntswe a nsyê.

³⁰ M̄a m̀bêm n̄n̄òò à le nzï ghu mbèè ni b̄itsən̄kərè, b̄ibwènkè, b̄ifè'ənè, b̄itighàà, n̄i ɲgàɲmighòò j̄i m̄ɔ'ɔ tsi'î j̄i ghà'atə, n̄n̄ɔɲsə a m̄ikòrə Yesu a ghurə waa.

³¹ Bè bya le nyerə si'i a ajàɲ yïi mə bo le nyə b̄itighàà ghaà, b̄ibwènkè t̄i, b̄itsən̄kərè t̄ə, b̄ifè'ənè k̄i ɲyè n̄i id̄igə aà; bo le ntigə ɲgha'asə Nw̄iɲgòn baIsrael.

*Ajàɲ yïi mə Yesu à le nje'ɛ mbâɲnə n̄tsù'ù ji n̄ikwà aà
(Mk. 8.1-10)*

³² Yesu à le ntigə ntwon ɲgănyəgənnù ji jya nswonə a mbo bo mə, “Mə ko mîlîɲnə bè b̄û, ɲlon mə bi tswè m̄ə bi'ibo ts̄its̄ɔɲ ɲwi ji tarə kaa wa'à n̄i àyoo yï j̄i tswè aà. Kaa mbə m̄ə wa'à swonə mə t̄a bo lo ɲghèè n̄i ɲj̄i ɲlon mə mbə bo gh̄irè ɲghɛɛ ɲwòkə a m̄an̄j̄i.”

³³ Ngănyəgənnù ji i betə yi mə, “Mbə bi'inè loḡə abaa aa fə fàa a atu nta'a m̄iwèè a ku'ùnə a nje'ɛ m̄ambêm n̄n̄òò ghù ghu aa ɛ?”

³⁴ Yesu a betə waa mə, “N̄i tswe n̄i ɲkya abaa aa ji s̄əgə aa ɛ?” Bo kwi'i mə, “I n̄i ji s̄ambaa n̄i b̄ɔɔ bi mbwè b̄i m̄ɔ'ô.”

³⁵ Yesu a swonə mə t̄a n̄n̄òò b̄ə wa tswe a nsyê.

³⁶ A tigə n̄logə ibaa jya ji s̄ambaa ni mbwè mya, mfa mbi'ikə a mbo Nw̄i, m̄batə, m̄fa a mbô ɲgănyəgənnù ji bo yatə a mbo bè byâ.

³⁷ Bè bya b̄its̄im le ɲj̄i nyurə; bi bweè àbùgè m̄ij̄i ya, ɲbà'a abaa jya bo bi ɲsà'a mbwè jya, i luu n̄i ɲkyè ji s̄ambaa.

³⁸ Nd̄uu mbàɲnə j̄i i le ɲj̄i aa le mbə n̄tsù'ù ji n̄ikwà; kaa bi le wa'à b̄angyè bo bi b̄on̄khə s̄əɲə.

³⁹ Yesu à le ntigə n̄sɛensə b̄ə bya, ɲkuu a m̄ûm àkànu'u ntoo ɲghɛɛ a mbù'ù àla'a Magadan.

16

Ajàn mə bi lə mbetə alənsə a mbo Yesu aà

(Mk. 8.11-13; Lk. 12.54-56)

¹ BaFarisai bi mò'ɔ bo bi baSadukai bi lə nzi a bo Yesu nloɔ mə bi kwà'ànə yi, mbetə yi mə tá à ghìrə alənsə yìi mə a lo a aburə aa a ndi'i mə Nwĩ à tswe bo yu.

² Yesu a kwi'i waa nĩ àbetə mə, “A yĩ mbə a ñkwêfò aa nĩ swonə nĩ mə ‘Idigè ka ghìrə bònə nlon mə mbà'à àbùrə i bənə.’

³ A yi ñki mbə a tìtugə aa nĩ swonə nĩ mə, ‘Sii à ka ghìrə bə njwĩ àfisə nlon mə mbà'à àbùrə i bənə ñki mbosə nĩ idigè.’ Nĩ zĩ àjànə mə mbə nĩ kà nyə nĩ innu a ajàn mə mbà'à àbùrə i dì'i aà. Lā kaa mbə nĩ wa'á ilənsə noò ñgù'u mbi yulà zĩ.

⁴ Bũ ñgǎnghìrə innu jĩ bi bītībũ Nwĩ bi ñgù'ù bulà, nĩ betə nàa mə mè dì'i alənsə annu a mbo bù aa ε? Ñgan, àlənsə yìi mə mbə mè dì'i a mbo bù à ki mbə aa tsi'ĩ yĩ Jona.” A swon mē laa ntigə mma'atə waa ñghε yĩ.

Mbè'è àbaa baFarisai bo bi baSadukai

(Mk. 8.14-21)

⁵ Nòò yìi mə ñgǎnyəgənnu jĩ i lə ntoo ñghε nywe'e wa mbèè àtsum ya yĩ mò'ɔ aa, bo lə yə mə bo li'inə a nlògə àbaa.

⁶ Yesu a swon a mbo bo mə, “Nĩ ka ntsyəsə ghū, ntsee nĩ àtū yuu nlon mbè'è abaa baFarisai bo bi yĩ baSadukai.”

⁷ Bo ləgìnə ntigə ñghaa a atitii bo nswonə nĩ mə, “A swon laa aa nlon mə kaa bi'inə ghìrə ñwa'á abaa lògə aà.”

⁸ Yesu a zĩ ànnu yìi mə a lə ntswe a ntii bo, ntigə nswon mə, “Bù bē bii mə àbiinti yaa a kə'ətə, a ghìrə àkə mə nĩ ka ñghaa a tii bù mə nĩ sī nĩ àbaa tswe aa ε?

⁹ Nĩ sī annu zĩ tá àtū yuu laa ghu aa ε? Nĩ sī burə ki wa'atə ajàn mə mè kī jè'ε bē bya ntsu'ù jĩ ntaà nĩ ñkya ibaa jya jĩ ntaà aa ε? Nĩ lə nsyě ñkugə jĩ i luu aa a nĩ ñkyè jĩ səgə aa ε?

¹⁰ Nĩ sī kī ñwa'atə ñkya abaa jya jĩ sàmbaa mə mè kī jè'ε bē ntsu'ù jĩ ñkwà ghu aa ε? Nĩ lə ñki nsyε ñkùgə jĩ i luu aa a nĩ ñkyè jĩ səgə aa ε?

¹¹ Á tigə ñghìrə akə mə nĩ bu ñka ñjĩkə, kaa ñki'ĩ zĩ mə mè sī aa annu nlonə abaa ghàa aa ε? Nĩ ka ntsyəsə ghū nĩ mbè'è àbaa baFarisai nĩ baSadukai.”

¹² Bo tigə nzi maa noò a laa mə kaa à sī a mbo bo ghāa mə tá bo ka ntsyəsə nlon aa mbè'è àbaa. A bānə ñghaa nlon aa innu jii mə baFarisai bo bi baSadukai lə sī dì'i aà.

Ajàn mə Peta à lə nswonə a ñu yii mə Yesu à nĩ ghu aà

(Mk. 8.27-30; Lk. 9.18-21)

¹³ Yesu à lə ñghèè ñka ñkoontə a mbèε Kaisaria Filipi, mbetə ñgǎnyəgənnu jĩ mə, “Bě swonə nĩ mə Mu Nù à bə aa wo aa ε?”

¹⁴ Bo kwi'i mə, “Bĩ mɔ'ɔ swonə nĩ mə, Jɔn Nğànɔmùrə bē ñkì, bĩ mɔ'ɔ swonə nĩ mə, Elijah, bĩ mɔ'ɔ kii mbu nswonə nĩ mə, Yeremiah, kè ñgànntoò Nwĩ wa yĩ mò'ɔ.”

¹⁵ A betə waa mə, “Lā nĩ swon yuu ñgaa mə mè laa mbə wo aa ε?”

¹⁶ Simon Peta a kwi'i mə, “O nĩ Ayo'ò Nwĩ wá, mbə Mu Nwĩngon yìi mə à tswe ntii aà.”

¹⁷ Yesu a swon ghu mbo mə, “Mbɔɔnə a mbo wò mbā Simon mu Jona nlon mə a ma yū ànnu ññkon a mbo wò aa kaa a sī ñùmìsòn dì'ì. A dì'ì Taà ghà a aburə a mbo wò.

¹⁸ Mè swònɔ a mbo wò mɔ, ɔ laa mbə Peta*, mè ka bɔɔ nghotê yà ma mùu atú àlànɔsə ngò'ò. Kaa tâ tsi'í nìwo, tâ nì wa'à tì nìtsya.

¹⁹ Mè ka fa bìkey bì annù nifɔ aburə a mbo wò. Annù yìi mɔ ɔ kwərə fàa nsyɛ aa bon baa kii kwərə a aburə. Annù yìi mɔ ɔ fɛɛ fàa nsyɛ aa bon baa kii fɛɛ a aburə.”

²⁰ A tigè nnanɔsə ɲkwantə ɲgǎnyəgənnù jì mɔ tâ bì tsuu a mbo ɲǎ lɔ swon mɔ yu laa mbə Ayɔ'ò Nwǎ wá.

Ajàn mɔ Yesu à lɛ ɲghàà ɲlon ɲgi'í yìi yu ka yə i kwo aà
(Mk. 8.31—9.1; Lk. 9.22-27)

²¹ Nlɔginə maa noò Yesu a lòginə nɔdì'í a mbo ɲgǎnyəgənnù jì mɔ, yu tswe nì nìlginə ɲkɔ'ɔ ɲghɛɛ a Yerusalem i ghɛɛ i yə mbuu ɲgi'í jì ghà'atə ghu a mbo bìtə bì ala'a, bo bì bìlì bì ɲgǎnmà'anwǎ nì ɲgǎndì'í nòɲsə, tâ bì zwitə yi, a tì bə nì ɲjwi jì tarə bì bu nyweensə yi fu nì nìwò.

²² Peta à lɛ nswuntə yi ɲghentə nì ghu, nìlginə ɲka ɲghaantə nì nswonə nì mɔ, “Wa mbə Nwǎ wa'á ma yú ànnù bii, Mmà'àmbì. Wa kaa mbə ajànə annù ma yú a wa'á a nu wò fɛ'ɛ.”

²³ A bəɲkə yi nswon a mbo Peta mɔ, “Tsyá mbìi a ɲjìm mɔ, m̀bà Satan! Ɔ nì m̀fànsə m̀nɔjì a mbo mɔ ɲlon mɔ kaa ɔ sɔ aa a ɲjìm Nwǎ təə, ɔ bəɲnə ntəə aa a ɲjìm bə.”

Bə bìi mɔ bì nì ɲgǎnyəgənnù Yesu aà

²⁴ Yesu a tigè nswon a mbò ɲgǎnyəgənnù jì mɔ, “Mbə ɲù tsù a ka nìwɔ a ɲka nyonə a ɲjìm mɔ, a tuù ibii nú yì, mbe'e abəɲnə bəɲnə yi ɲka nyonə nàà.

²⁵ Nlon mɔ ɲù yìi mɔ a lòw mɔ yu yweensə ibii nú yì aa, à ka bəɲnə bwɛ. ɲù yìi mɔ a bəɲnə m̀bwɛ ibii nú yì nlon ɲkwi atú gha aa, à ka bəɲnə tswe nì ghu.

²⁶ Mbə a kwetə ɲù tsù aa nì àkə mɔ mbə a tswe nì m̀bi yǔ ntsim m̀bəɲnə m̀bwɛ ntswɛntìi yì aa ɛ? Kə m̀bə ɲù a fa aa àkə ɲkwensə ntswɛntìi yì ghu aa ɛ?

²⁷ Nlon mɔ Mu ɲù à ka yì zì bo bì baangel bì a m̀m̀m̀ nìgha'a nì Taà yì i tsɔ'ɔ ifà'a ɲù ntsim i yonə nì àfà'a yìi mɔ à lɛ mfà'a aà.

²⁸ Mè swònɔ a mbo bù tsi'í annù nìɲkon mɔ bə bì m̀wɔ'ɔ bì təə faà bìi mɔ kaa bo ka yì wa'à nìwo ywe'etə tì yə nòò wa mɔ Mu ɲù à ka yì zì a m̀m̀m̀ annù nifɔ yu aà.”

17

Ajàn yìi mɔ Yesu à lɛ mbəɲkə yi ntigə ɲɲweenə aà
(Mk. 9.2-13; Lk. 9.28-36)

¹ ɲjwi i tsyà mɔ jì nto'o, Yesu a lògə Peta bo Jɛms nì mumaà yì Jɔn bo bo kɔ'ɔ ghɛɛ a atu nta'a yì syà yì m̀wɔ'ɔ, ntswe ghu tsi'í bə bo.

² Nú yì i bəɲkə a nsi bo, ǹsɔ yì i tigè nta tsi'í tsɔ nìnòò, itsə'ə jì i fu'ù ɲjɛɲkə.

³ Bo ghəə kì yə Moses nì Elijah wi'íkə m̀fɛ'ɛ ntigə ɲghaanə bo bì Yesu.

⁴ Peta a swon a mbo Yesu mɔ, “Mmà'àmbì, a bon mɔ bì'inə tswe faà aà. Ɔ bə kɔɲ bon mɔ ka ghurə m̀ntàn mi ntarə faà, tâ yì fùurə i tswe a mbo wò, yì m̀wɔ'ɔ i tswe a mbo Moses, tâ yì m̀wɔ'ɔ i tigə ntswe a mbo Elijah.”

⁵ Ajàn mɔ à lɛ mburə kì ghàà aa mbà'à yì nta yì m̀wɔ'ɔ i wi'íkə ɲkusə waa, ɲjì ɲù i fɛ'ɛ wa m̀m̀m̀ mbà'à nswon mɔ, “Aa m̀wɔ ghà yì m̀bəɲnə yìi mɔ mɔ

* 16:18 ɲjì'í Pita, “Petros” nì nìghàà nì baGrikia, i bə aa àlànɔsəngò'ò.

kònjə aa à ghulà, mə nanşə ndoritə nlonjə yĩ. Nì ka nyu'u annù yĩ a swonjə aà."

⁶ Nòò yĩ ngǎnyəgənnù ji i le yu'u lâlàà aa, bo le njwǎ a nsyε àkùu kuu, nluu nì nìbɔ'ò.

⁷ Lá Yesu à le nzĩ nzi mmòontè waa nswonjə mə, "Bìnnè nì, nì tsuu kɪ bɔ'ɔ."

⁸ Bo njentè mi'ĩ myaa ntigə yə tsi'ĩ Yesu, kaa njkɪ'ĩ njũ dàn bũ nyə.

⁹ Ajàn mə bo le nlò wa atu nta'a nka nsigə aa, Yesu a swonjə a mbo bo mə, "Nì tsuu annù nlonjə njèè təə təə ma yũ a mbo njũ lǒ swonjə, i ywe'e noò yĩ mə Mu Njũ à ka yĩ yweenə nì nìwo aà."

¹⁰ Ngǎnyəgənnù ji jya i betè yĩ mə, "Ngǎnjndi'ĩ nònjə sè i nswonjə nì mə Elijah à tswe nì mfòò ntsyǎ mbĩ i zĩ aa a ya aa ε?"

¹¹ Yesu a kwi'ĩ a mbo bo mə, "Elijah à tswe nì zĩ, njkɪ tswe nì nzĩ tsisə ìnnù tsim fu i bɪnsə a ajàn mə i le ntswe aà."

¹² La mè swonjə a mbo bù mə Elijah à tè'è mē nzi, kaa bo wa'à yi zĩ, mbanjə njghirə annù yĩ mə bi kònjə aa ghu nũ. A kɪ mbə a njgɪnjɪ a ajàn mə Mu Njũ à ka yə njgɪ'ĩ a mbo bo aà.

¹³ Ngǎnyəgənnù ji jya i tigə nyu'u a laa atu bo maa noò mə a swonjə aa annù nlonjə njgaa Jon Ngənjmürə bǎ njkɪ.

Ajàn mə Yesu à le njghirə mûmbânjə yĩ mə à le ntswe nì demon aà (Mk. 9.14-29; Lk. 9.37-43)

¹⁴ Nòò yĩ mə bo le mbù mbĩ ntsi'ĩ nnòò bē wa aa, njumbânjə yĩ mò'ò à le nzĩ nswetə mikú'utə mi a nsi Yesu, nswonjə mə,

¹⁵ "Mmà'àmbĩ, ko mɪlɪnjə mû ghà ghũ, nlonjə mə a wǒ àbùbùrə nnanşə nyə nì njgɪ'ĩ tsi'ĩ nì mbē ànnù. A yi mbə noò mò'ò a wô a mum mò'ò, a bə a noò mò'ò a wô a mûm njkɪ.

¹⁶ Mē ghirə nzĩ nì ghu a mbô njgǎnyəgənnù jo kaa bo kɪ'ĩ ajàn mə mbə bo ghurə yi zĩ."

¹⁷ Yesu a swonjə mə, "Oò, bũ niwaa nì bē bĩ bi sɪ nì àbɪintɪ tswē, njghirə nì ìnnù jɪ i sɪ tsinè aa, mè ka tswe bi'inè i ywe'e aa a noò àkè aa ε? Mē ka kɪ tswa ntɪ ghà nlonjə njgaa yùu i ghεε ywe'e aa a noò àkè aa ε? Nì zi nì ghu a mbo mè."

¹⁸ Yesu a wenə demon wa, a burə mfe'ε ghu nu, mu wa a ghesə ntɪ.

¹⁹ Ngǎnyəgənnù Yesu i le ntigə nzi ghu mbo a alò'òsə mbetə yi mə, "Bĩ'ĩ ghirə njkɪ'ĩ a mfi'ĩ demon wa zi aa a ya aa ε?"

²⁰ A kwi'ĩ a mbo bo mə, "Nlonjə mə àbɪintɪ yuu a kə'ə aà. Mē swonjə a mbo bù tsi'ĩ annù nɪnjkonjə mə, mbə nì tswe nì àbɪintɪ a tɛ'ε njkə'ə mbə tsi'ĩ tsǒ àbùrə mǎghum, bəə bonjə mbə nì swonjə a mbô nta'a ghũ mə, 'Bìnnè faà njghεε ntəə fi' i kɪ mbɪnə. Maa mùu ajàn bonjə kaa mbə ànnù tsu a wa'à ghuu tɔyá. [

²¹ Mbuu demon ma ghũ a lòò aa mə mbə nì si'isə ìbɪ nũ ghuu tɪ ji ntsa'atə Nwĩ mbonjə fi'ĩ."]*

Ajàn mə Yesu à le mbu njghaa annù nlonjə annù niwô yi aà

²² Nòò yĩ mə njgǎnyəgənnù ji i le mbù njghotə a ala'a Galilea aa, Yesu a swonjə a mbo bo mə, "Bĩ ka fa Mu Njũ a mbo bə,

²³ tâ bĩ zwitə yi, a tɪ bə a nì njwi ji tarə bi bũ mbiinsə yi fu a niwô." Nũ yàà i le nnanşə mbi'ĩ tsi'ĩ nì mbē ìnnù.

Ajàn mə Yesu à le ntu tax ndâmà'anwĩ aà (Mk. 9.30-32; Lk. 9.43-45)

* **17:21** Kaa bə bi mò'ò sɪ atɪ yuà njnjə.

²⁴ Nòò yïi bo le nzï ñku'u a Kapernaum aa, ñgǎñkwere tax ndâmà'anwĩ bo zï a mbo Peta mbetə yi mə, “Ndì'innù ghùù ghù, à si tax ndâmà'anwĩ tu aa ε?”

²⁵ Peta a kwi'i mə, “A tu.”

Nòò yïi mə Peta à le ñkuu a nda aa, Yesu a betə yi mə, “Simon, àmòòntə yo a nì mə akə aa ε? A tax a mbo bìfò bì fàa nsye aa a tu wo aa ε? Bè bì ala'a bya, kè bìgì aa ε?”

²⁶ Peta a kwi'i mə, “Bìgì.”

Yesu a tigə ñswon mə, “Mbə a bə la bon kaa bǎla'a bya sì nì ntũ tswé.

²⁷ Lâ kaa bǐ'inè si lòò mə mbə bǐ'inè lwísè mǐntôn myaa. Tsó mə a bə laa aa, ghèè fii atsùm mǐma'a ñsa'a ghu. Fìbwè fì mbǐi fii ò ko aa, ò ña'atè ñtsũ yi, bon ò ka fii' abàtə ñkabə ghu tâ à ku'u a ntu tax ndâmà'anwĩ ghà bo ghu. Lògə ñghèè ntu tax yĩ'ô ghu a mbo bo.”

18

Abetə ñlonə ñu yïi mə à kò'ɔ ntsirə a mûm ànnù nifò Nwĩ aà

(Mk. 9.33-37; Lk. 9.46-48)

¹ A bə maa noò, ñgǎñyegənnù Yesu zï ghu mbo mbetə yi mə, “Ñu yïi mə à kò'ɔ ntsirə a mûm ànnù nifò aburə aa à nì wò aa ε?”

² Yesu a twonə múnkhə nzï ñtə'ε a titii bo

³ ñswon mə, “Mə swònə a mbo bù tsi'ĩ annù ññkon mə mbə nì tsuu ghuu bəñkə i bə tsi'ĩ tsó bəñkhə bon kaa nì ka yĩ wa'à a mûm ànnù nifò aburə kuù.

⁴ Ñu ñtsim yïi mə à sìgìsə ibii nù yĩ a nsye tsó mu ghulà aa, àa bə ñu yïi à kò'ɔ ntsirə a mûm ànnù nifò a aburə.

⁵ “Ñu ñtsim yïi mə à kwere ajàn mu mà yû nì ñkûm gha aa bon à kwere aa ghà.

⁶ Lâ ñu yïi mə à ghìrə mə ajànə mu ma yû yĩ mɔ'ɔ mə à ññ ntii yi a nu mè aa tâ à wo a mûm innù jì bi, a bon mə tâ bì kwere ngò'ɔ abaa yĩ ñwè ghu ntɔñ, mǐma'a yi a mûm ñkĩ mǐyaa tâ à bwe nsigə ñghèε a nsyè ñkĩ.

Ñkwà'ànè jii mə i ghìrə bə wò nì innù jì bi aà

(Mk. 9.33-37; Lk. 9.46-48)

⁷ “Ñgi'i yĩ ñwè a mbô mbǐ mə i zĩ nì ñkwà'ànè jii mə bə wò ghu aà. Ñkwà'ànè i tɛ'ε ntswe nì nzi, lâ ñgi'i yĩ ñwè a nu ñu yïi mə ñkwà'ànè ma jya i tsya ghu ñjìm nzi aà.

⁸ Mbə abô yo kè àkòrə yo a ghìrə mə tâ ò wo a mûm innù jì bi, ò kwyè mème'e. A bon mə ta ò bə abô mò'ɔ kè àkòrə mò'ɔ ñtsyatə a ntswe nì mbo mi mbaa kè mǐkòrə mi mbaa, tâ bì yi mbàñnè mǐma'a gho a mum mò'ɔ ti mè.

⁹ Mbə ñli'ĩ no nì ghìrə mə ò wo a mûm innù jì bi, ò twe'è mème'e. A bon mə tâ ò bə ñli'ĩ mò'ɔ nyi ñkuu a mûm ñtswèntii, ñtsyatə a ntswe nì mi'ĩ mi mbaa tâ bì yi mbàñnè mǐma'a gho a mum mò'ɔ Satan.

Ñìghàà ñi nanaa nlon annù mbìñjèrə yïi mə i bwe aà

(Lk. 15.3-7)

¹⁰ “A nì yə mə kaa nì si bɔɔ bǐ kəgə tsó buà bú tsa'a. Mə swònə a mbo bù tsi'ĩ annù ññkon mə baangel byaa bì təə a nsi mi'ĩ Taà a ngòn bìnòò bitsim a aburə. [

¹¹ Nlon mə Mu Ñu à le nzï aa nyweensə bə bii mə bi bwe aà.]*

* **18:11** Kaa bə bì mò'ɔ si atii yuà ññə.

12 Nî wa'atə mə akə aa ε? Mbə nù à tswe nî mbi njèrê ji nkhì, bεε yî mò'ɔ i fa'anə mbwε, a wa'à jî mò'ɔ jya mighum mi bù'u ntsò bù'u a atu nta'a mmà'atə nghεε nlòò ya mə i fà'a a mánjî aa ε?

13 Bε lə mə a yə, bon mə swònə a mbo bù nî ànnù nînkon mə àa ki doritə nlon ngaa mbî mà ya i tsyă ajàn mə a doritə nlon ngaa jya mighum mi bù'u ntsò bù'u mə kaa i ghirə wa'ă a mánjî fa'à aà.

14 A ki mbə a ngǎn ngǎn ajàn mə Taà ghùù yî à tswe a aburə aa, kaa à si kòn mə tâ mûntsirə mu ghulà yî mò'ɔ tâ à bwε.

Ndim ghò yî à wo annù aà

15 “Mbə ndim ghò ghirə annù yî bi a nu wò, ò ghεε ghu mbèè, bu yu tswê tsi'î bú yu bi baa, ò di'î ìbî yi ghu mbô. Bεε a yu'utə bəə bon ò bù mē ntswe nî ndim ghò wa fu.

16 Bεε a tsuu yi nyu'utə, ò bú ntwonə a nù yî mǎfùurə kə bē bi baa, bi zî nî ghεε bú bo, ta tâ innù tsim jî mə bi swon aa tâ tswe nî biyəfə bi baa kə bi tarə bîi bi beentə.

17 Bεε mə a ki mbu ntuu yi a nyu'utə ànnù yî mə bú bo swon aa, nî logè yi nghεε nî ghu a nsî nghòtə. Bεε a ki mbu ntuu annù yî mə nghòtə i swònə aa, nî lèntə yi tsi'î tsǒ tizî Nwî kə ngǎnkwerə tax.

Annù yî mə bè beentə aa bo bi à yî bè tuu aà

18 “Mə swònə a mbo bù tsi'î ànnù nînkon mə, ànnù yî mə nî kwerə fàa nsye aa bon baa kîi kwerə a aburə, yî mə nî fεε fàa nsye aa bon baa kîi fεε a aburə.

19 Mə ku'usə mbu nswon a mbo bù tsi'î annù nînkon mə, mbə bù bi baa beenə fàa nsye a nlóo ayoo bon Taà ghà yî à tswe a aburə aa à ka fa a mbo bù.

20 Nlon mə àdìgè yî mə bè ghotə ntswe ghu bi baa kə bi tarə nî ìkûm gha aa, mə tswe a tìtì bo.”

Nìghàà nî nǎnaa nlonə ngàṇàfà'à ti lǐ'inə àfansənnù

21 Peta à lε nzî a mbo Yesu mbetə yi mə, “Mmà'ambî, mbə ndim ghà a ghirə ànnù yî bi a nu mə aa ngàà ji sigə mə kî nli'inə i tsim aa ε? Mbə ngàà ji sàmbaa i ku'ù aa ε?”

22 Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Kaa mə ka wa'à a mbo wò swon mə ngàà ji sàmbaa, mə ka bǎṇnə swon mə, ngàà mighum mi sàmbaa ngàà ji sàmbaa.*

23 Ma mùu ajàn, mbə bǐ'inə figinè ànnù nifǒ aburə tsǒ mfǒ yî mò'ɔ yî mə à lε nlòò mə yu sèntə innù nkabə ji bo bi ngǎṇəfà'á ji,

24 Nòò yî mə bi lε nlògìnə nka nlentə aa, bi zî nî nù yî mò'ɔ yî à lε si tswa nîi nî bi milion bi francs bi nighumə.

25 Tsǒ mə kaa à lε nki'i ajàn yî mə mbə yu tú nkabə ya zi aa, mǎfǒ wa a swon mə bi tswa yi mfee a bǒ'ɔ bi ngwê yî nî bǒò bi, nî ngònə njoò tsim jîi à tswe nî ju aa ntu nkabə yî ya ghu.

26 Ngàṇàfà'à wa a swétə mǐkù'utə mi a nsye, mbu'u mbo ghu mbo, nswon mə, “Mmà'ambî, tswa ntìi gho a nu mə, wa mə ka yî tu njoò tsimə.’

27 Mǎfǒ wa a kó mǐlǐnnè yǐ, nǐma'atə yi, nswon mə tâ à tsuu nkabə ya bú tu.

28 “Tsi'î ma waà ngàṇàfà'à à ghè mə yu ki fè'ε, mǐboo nù nìbô wàà yî mò'ɔ yî à lε si bǎṇnə ntswa nîi nî ntsù'ù ji nighum, mǎfan a ntɔn, nswon mə, ‘Tu nkabə yà yá.’

* 18:22 Kə ngàà mighum mi sàmbaa ntsò sàmbaa.

²⁹ A wô ghu nsi, nyə'ə mə, 'tswa ntii gho a nu mē, wa mē ka yǐ tu ŋkabə yò yā.'

³⁰ A tuu yi, nswuŋ yi ŋghɛɛ ni ghu, ŋghɛɛ nniŋə a ndâtsaŋ mə tâ à tswe ghu nywe'e a noò yǐ à ka yǐ tu nɪkarə ni nya aà.

³¹ Nòò yǐ mə ŋgǎŋfà'à jya jǐ mɔ'ɔ i le nyə ma ya ànnu aa, nū yàà i bi'i tsi'i nī m̀bēnnu. Bo ghɛɛ ŋkɛ'enə ŋgòŋ innu tsim jǐi i le mfè'è aa a mbô mfò wā.

³² Mfò wa à le ntwoŋə yi a zǐ a swon ghu mbo mə, 'Wò ŋgàŋfà'à àbì'inti, mē kǐ le mmà'atə nɪkarə nya nì tsim nǐi ò le ntswa gha ghu aa, nlon ajàn mə ò le nyə'ə a mbo mē aà.

³³ O kǐ wa'ə zǐ àjàŋə mə mbə ò ko mǐlɪŋnə n̄dim ghò, tsi'i tsǒ ajàn mə mə le ŋko ghò aa ɛ?'

³⁴ Mfò wa à le nlwɪnsə ntɔŋ, ntwoŋ ŋgǎŋmfɪi bə, mfa yi a mbo bo mə bi ghɛɛ mfɪi yi nywe'e a noò yǐ à ka yǐ tu nɪkarə ni nya n̄tsimə.

³⁵ "Aa ajànə mə Taà ghà mə à tswe a aburə aa, àa yi ghìrə a nu bù b̄tsim, mə mbə n̄i tsuu ifansənnū bilim buu a m̄m̄ n̄ti b̄i kǐ lǐ'inə."

19

*Ajàŋ mə Yesu à le ndi'i annu nlon annu nsà'anə n̄iyɔ'ɔ aà
(Mk. 10.1-12; Lk. 16.18)*

¹ Nòò yǐ mə Yesu à le m̄ansə nswon ma jū innu tsim aa, à le mà'atə ala'a Galilea ŋghɛɛ a mbu'u Yudea a njii ŋkǐ Jordan,

² M̄in̄òò m̄i bē m̄i ghà'atə le nyonə yi, a ghurə m̄ighòò a nu bo maa adigə.

³ BaFarisai b̄i mɔ'ɔ bi le nzi, a ŋkwà'anə yi, mbetə yi mə, "N̄on̄sə a b̄i mə mbə n̄u a fi'i ŋgwē yǐ nlon annu tsu mə à ghìrə aa ɛ?"

⁴ A betə waa mə, "N̄i leè ŋkǐ'i twon mə, n̄u yǐ à le nan̄sə waa nlɔginə a nlòginə aa, à le nan̄sə waa aa n̄umbāŋnə bo m̄angyè aa ɛ?"

⁵ N̄tigə nswonə ni mə, 'Tsǒ mə a bə laà, n̄umbāŋnə à ka kǐ mà'atə taà yǐ b̄o n̄dè yǐ, i zǐ b̄òonsə b̄o ŋgwē yǐ, tâ bo bi baa tigə mbə n̄jyānu yǐ m̄f̄uūrə aa ɛ?'

⁶ Maa ajàn kaa tâ bo wa'ə bē bi baa bù m̄bə, n̄tigə mbə n̄jyānu yǐ m̄f̄uūrə. Ayoo yǐ mə Nw̄ingon̄ à b̄òonsə mē aa, tâ n̄u tsu à tsuu lǒ yàtə."

⁷ Bo b̄u m̄betə yi mə, "Moses à le n̄tigə nswon mə mbə n̄u à tse fa aŋwà'anə nsà'a n̄iyɔ'ɔ a mbo ŋgwē yǐ, i fi'i yi aa a ya aa ɛ?"

⁸ A kwi'i a mbo bo mə, "Moses à le m̄beentə mə mbə n̄u k̄a m̄fi'i ŋgwē yǐ aa nlon ajàn mə m̄inti muu ti aà. L̄a kaa a wa'ă aa ajàn mə a le ntswe a nlòginə aa b̄e.

⁹ Mē swon̄ a mbo bù mə mbə n̄u a fi'i ŋgwē yǐ a nda yu, ntsuu nlon aa annu ats̄uūrə b̄e, m̄bu nyɔ'ɔ yǐ dàn, b̄eə bon̄ à ghìrə aa annu m̄aghàb̄e."

¹⁰ ŋgǎŋyəgēnnu ji i betə yi mə, "Mbə a bə ma m̄u ajàn a titi n̄umbāŋnə b̄o ŋgwē yǐ a kǐ'i k̄u'unə aa bə mə tâ n̄umbāŋnə wa a tswe yi ti yɔ'ɔ aa ɛ?"

¹¹ L̄a a kwi'i a mbo bo mə, "Annu ma yū mə mē di'i aa, kaa mbə a kǐ'i a mbo n̄u n̄tsim ghɛɛ. Mbə a k̄i ŋghɛɛ aa tsi'i a mbo b̄e b̄i mə Nw̄ingon̄ à tsò'ɔ mfa a mbo bo aà.

¹² Nlon mə b̄e b̄i mɔ'ɔ à ni b̄is̄on̄ aa a njwē, b̄i mɔ'ɔ, bi ghìrə n̄i m̄b̄o, b̄i mɔ'ɔ bi ghìrə ìb̄inū waa maa ajàn m̄bi'i aa annu n̄if̄ aburə. N̄u yǐ mə mbə kw̄er̄ annu ma yū mə mē di'i aa, tâ à kw̄er̄."

*Ajàŋ mə Yesu à le nniŋ mbɔɔnə a nu b̄on̄khə aà
(Mk. 10.13-16; Lk. 18.15-17)*

¹³ Bè bî mɔ'ɔ lɛ nzî nî bônkhə ghu mbo mə tã à nɔŋsə mbô mi a atu bo ntsa'atə Nwî. Ngǎnyəgənnù ji i wenè bē byā.

¹⁴ Lâ Yesu a swon mə, “Nî ma'atə bɔɔ bya tã bî zi a mbo mə, ntsuu waa kî kîhè bē; nlon mə annù nifɔ aburə a tswe aa a mbo bē tsɔ bo.”

¹⁵ A swon mə laà aa ntigə nɔŋsə mbô mi a atu bo, nghɛɛ yî.

Annù mûngwà'à ngànkabə
(Mk. 10.17-31; Lk. 18.18-30)

¹⁶ Nù yî mɔ'ɔ à lɛ nzî ghu mbo mbetə yî mə, “Ndî'innù, ànnù yî sigìnə yîi mbə mə kâ ngihèrə nyi nkoo a mûm ntswéntîi yîi i lwî'i nîhkon aa à nî yu aa ɛ?”

¹⁷ Yesu a betə yî mə, “O bêtə gha nlon annù yî sigìnə aa a ya aa ɛ? Wa nù yîi à bôn aa, à nî tsi'î nù yî mfuùrè. Mbə ò ka nkɔŋ mə o koo a mûm ntswéntîi, ò kâ nləə ndî'i Nwî jyā.”

¹⁸ A betə Yesu mə, “I juu aa ɛ?” Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Tsèe nû zwitə. Tsèe annù mâghabə ghìrè. Tsèe yàrè. Tsèe abàhənnù tswɛɛ.

¹⁹ Ka nyu'unə taà ghò bô ndè ghò. Ka nkòŋə nî ndim ghò tsɔ ibii nû ghò.”

²⁰ Mûngwà'à wa a kwi'i ghu mbo mə, “Mè lèè mə ndî'i ma jû tsi'î tsimè, a tigə mbon akə a mbo mə aa ɛ?”

²¹ Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Mbə ò ka nkɔŋ mə òo bɔŋ mǎnsə, ò ghèè mfee ngòŋ njoò tsim jii ò tswe nî ju aa, mfa a mbo ngàŋfəfə, nzi nka yonə naa, bon ò ka tswe nî àfù'ù a aburə.”

²² Mûngwà'à wa à yù'ù mə ma yû ànnù aa, nlo nghèè yî nî àjəŋnə nlon mə njoò ji i lɛ ngə'a.

²³ Yesu a tigə nswon a mbô ngǎnyəgənnù ji mə, “Mè swon tsi'î annù nîkon a mbo bù mə a tsyanə a mbo ngànkabə a nkoo a mûm ànnù nifɔ aburə.

²⁴ Mè bu nkù'ùsə nswon a mbo bù tsi'î annù nîhkon mə, a fwaatə a mbo kamel a ntsurə a nîli'i nî nsa'a, ntsyatə a mbô ngànkabə a nkoo a mûm ànnù nifɔ Nwî.”

²⁵ Ngǎnyəgənnù ji yù'ù mə ma yû ànnù aa, ànnù a tsyā waa tsi'î mbənnù. Bo tigə mbetə yî mə, “Nù yîi mbə a yweenə aa a tigə mbə aa wò aa ɛ?”

²⁶ Yesu a lîi nsî waa nswon a mbo bo mə, “A tsyā aa nùmìsòŋ, lâ a ghèè nî Nwî, mbə à tse ghìrə innù tsimè.”

²⁷ Peta à kwi'i nswon mə, “Yê, bî'î bîi bî'î mà'atə mə ngòŋ njoò tsim nyonə ghə aa, bî'î ka yî tigə nnaŋsə tswe aa nî àkə aa ɛ?”

²⁸ Yesu a swon a mbo bo mə, “Mè swonə a mbo bù tsi'î annù nîkon mə wa a mûm mbi yî mfii, wa a noò yîi mə Mu Nù à ka yî nɔŋnə a nî àbèrè nigha'a yu aa, bù bya bîi mə nî lɛ nka nyonə nàa aa, nî ka yî kii nɔŋnə nî ibèrè nighûm ntsò baa, i tigə sa'a itsə baIsrael jya nighûm ntsò baa.

²⁹ Nù ntsim yîi à mà'atə mila'à mi, kè bìlîm bi, kè bìjààntê bi, kě taà yî, kě ndè yî kè bɔɔ bi, kě ibwènə nsyê ji, nlon ikûm gha aa, à ka yî bû tswe nî njoo mà jya ngàa nkhi; i kî bû tswe nî ntswéntîi yîi i lwî'i nîhkon aa.

³⁰ Lâ bē bî ghà'atə bîi mə à nî bitsyà bi mbîi tsîtsòŋ aa, bi ka yî tigə bə bitsirə bi njimè, tã bitsirə bi njim tigə mbə bitsyà bi mbîi.”

20

Annù nlon ngǎnfà'à a akò milù'ù

¹ “Nlon mə ànnù nifò aburə a bə aa tsi'í tsǒ ajàn yí mə nù yí mò'ò à le mfě'è tsi'í a títugə a mbà'a mbà'à ñghɛɛ a nlòò bē mə bì zi mfà'à a akǒ milù'u yu.

² A le mbii mə yu ka tu waa nî ñkabə yí ì kù'ùnə nî ifà'a njwi yí mǐfùùrè aà, ñtigə ntoo waa wa mùm àkò milù'u yu.

³ A bù mē mbə a nlòontə nòò, a bù mǐfě'ɛ ñghèè ñyə bē bí mǒ'ò bi təə a nsaanə mǐtaa tsi'í àdàṇà dāṇà;

⁴ a swon a mbo bo mə, ‘Nì ki ñghɛɛ wa mùm àkò, wa mə ka ghìrə fa ayoo yí mə a ku'unə aa a mbo bù.’

⁵ Bo tigə ñki ñghɛɛ. A bù mǐfě'ɛ a nsi'i nòò bo bì a nyəṇ nòò, ñki ñghɛɛ ñghìrè tsi'í wa ajàn mə à le ñghìrə a mbíi aà.

⁶ A bē mə a mbǎṇ nòò, a bù ñghɛɛ nyə bē bí mǒ'ò bo təə, a swon a mbo bo mə, ‘Nì si'i ntəə faà mbwəsə nî ñjwi yù a adàṇə dāṇə aa a ya aa ɛ?’

⁷ Bo kwi'i ghu mbo mə, ‘Kaa nù tsù à ghìrə wa'à yí'i logè mə bí'i zi mfà'à a mbo yu.’ A swon a mbo bo mə, ‘Nì ki ñghɛɛ ñka mfa'a wa mùm àkò.’

⁸ “Nòò ntso nòò à kù'ù mē mbɔṇə àkò milù'ù wa a swon a mbô ñgàṇṇlèntə ñjoò yí mə, ‘Twoṇ ṇgǎṇfà'à jya ntu ñkabə yàà, ñloginə nì bí nlwí'í ñjìm bya, ñkǒ'ò mmàṇsə nì bí ntsyàmbíi byá.’

⁹ “Bə bya mə bi le nlògə waa a noò mban nòò aa bì zǐ mē, nù yí mò'ò yí mò'ò a kwèrə ñkabə yí mə ì kù'ùnə a ntú ñgàṇfà'à ghu a atú ñjwi aà.

¹⁰ Nòò yí mə bǐtsyà bì mbíi bya bì le nzǐ aa, bo le ṇwa'atə mə ì yàa ñkabə ì ka gha'atə; la nù ntسیم a kǐ ñkwèrə tsi'í ñkabə yí mə bì tu ṇu ghu a atú ñjwi aà.

¹¹ Bo kwèrə mē, ñloginə ñka nwurikə a mbôn àkò wá,

¹² ñswonə nì mə, ‘Bə bi nlwí'í ñjìm bù bì fa'a aa tsi'í a atu mu fǐbàṇtə, lá bí'i bǎṇṇə ñsi'i nyo'ò nīnòò mǐfa'a njwi yǐ ntسیم, ò tú ñkabə yí'ibo ì ku'unə!’

¹³ Mbôn àkò wa a kwi'i a mbo nù nǐbô wàà yí mò'ò mə, ‘Nsùkà'a ghà, kaa mə sǐ annù a mbo wò fǎnsə; ò ghìrə wa'à bìi aa mə ò ka kwèrə aa ñkabə yí mə ì kù'ùnə nî ifà'a njwi yí mǐfùùrè aa a mbo mə aa ɛ?

¹⁴ Lògə ñkabə ò ya ñghèè ghó; à wa a kǒṇ mə ñkɔṇ a ñki mfá àyoo yí mə mə fa a mbo wò aa a mbo nù nlwí'í ñjìm ghú.’

¹⁵ “Mbə mə wa'ǎ annù yí mə kòṇ aa nì njoo jǐi mə à nî ì ja aa ghìrə aa ɛ? Kə nì ghè'èṇə aa gha nlon mə mə fa aa ɛ?”

¹⁶ Yesu a tigə ñlwí'isə nswon mə, “Ma mùu ajàn, bílwí'í bì ñjìm ka yí bə bǐtsyà bì mbíi, tá bǐtsyà bì mbíi tigə mbə bí lwí'í bì ñjìmè.”

*Ajàṇ mə Yesu à le ñghàa ṇgaà yíi ì ywe'e jì tarə nlon annù nīwô yì aà
(Mk. 10.32-34; Lk. 18.31-34)*

¹⁷ Yesu à kà mē aa ñkǒ'ò ñghɛɛ a Yerusalem, ñlogə ṇgǎṇyəgəṇnù jì jyá ntso baà, a tswé tsi'í bô bo. Bo kà mē aa ñghɛɛ a mǎṇjǐ a swon mbo bo mə,

¹⁸ “Yê nì, àjàṇə mə bí'inə ñkǒ'ò ñghɛɛ nì a Yerusalem laà aa, bì ka tswa Mu Nù ì fa a mbo bílǐ bì ṇgǎṇmà'anwí bo bì ñgǎṇdǐ'ì nòṇsə tá bo tso'otə isa'à yì ntserə mə bì zwitə yì,

¹⁹ tá bì fa yì a mbo bǐtǐzǐ Nwí tá bo wye yì, ñghɔɔ yì, ñkweentə yì a atu atibàṇṇə bǎṇṇə; lá a tǐ bə nî ñjwi jì tarə bì bù mǐinsə yì nīwô.”

*Annù yíi mə ndè bì bɔɔ bì Zebedee le mbetə nlon bɔɔ bí aà
(Mk. 10.35-45)*

²⁰ Ndè bì bɔɔ bì Zebedee à le ntigə nzi a mbo Yesu bo bì bɔɔ bì, ñswetə miku'utə mǐ ghu nsi, ñlɔɔ annù yí mǒ'ò ghu mbô.

²¹ Yesu a betè ghu mbo mə, “O lòò aà àkè aa ε?”

A kwi'i ghu mbo mə, “Bii mə tâ bɔɔ aa bù bi baa bi yi ntswe a mûm ànnù nifɔ wò, tâ yĩ mò'ɔ a tswe a abo wò yĩ mà'à, tâ yĩ mò'ɔ a tswe a abo wò yĩ ñkwàbè.”

²² Yesu a kwi'i a mbo bɔɔ bya mə, “Kaa nì sɛ ànnù yĩi mə nì betə aa zĩ. Mbə nì nò ñdɔŋ yĩi mə mè ka no aa ε? ”

Bo kwi'i gho mbo mə, “Mbə bĩ'ĩ nò.”

²³ Yesu a swon a mbo bo mə, “Tsi'ĩ ànnù nĩŋkonè, nì ka no ndɔŋ yĩi mə mè tswe nì nno aà, tâ bi ki mmurə ghuu a mûm ñkĩ a ajàn yĩi mə bi tswe nì mĩmurə mè ghu aà. La kaa a si adigə ya bə a ntso'ɔ bə bii mə bi ka yĩ tswe a mbèè ñkwɛɛ mè nĩ mà'à kè nĩ ñkwàbè aà, a nĩ ñdìgè ma jù aa a ka yĩ tswe bə bii mə Taà ghà à nàŋsə nlèè a mbo bo aà.”

²⁴ Abùgə ñgǎnyəgənnù jya ñighum i yù'ù mē ànnù ma ya, ñlwisə ntɔŋ a nu bo bya bi baà.

²⁵ Lâ Yesu a twonè waa bitsim, ñswon mə, “Nì zi mə bə bii mə bi sa'a bĩtĩzĩ Nwĩ aa, bi non aa atu bo, mĩbu'utə nĩ waa; bə bĩ wè byaa bi tswé nĩ àdà'à a atu bo.

²⁶ Kaa mbə wa'ă maa ajàn a titii bù bə; nù yĩi mə a lòò mbə nù yĩ ñwè a titii bù aa, tâ à bə ñgàŋàfà'ă ghùù,

²⁷ tâ nù yĩi mə a lòò mbə ñtsyàmbĩ aa, tâ à bə abù'ù yuu;

²⁸ ñlon mə, tsi'ĩ Mu Nù, kaa à lè ñwa'à zĩ aa mə tâ bi ka mfa'a ghu mbô. A lè nzi aa a mfà'a a mbo bə, i kii fa ntswéntii yĩ a ntsu'u atu bə bĩ ghà'àtə ghu.”

Ajàn yĩi mə Yesu à lè ñghurə bifə'ənè bi baà

(Mk. 10.46-52; Lk. 18.35-43)

²⁹ Yesu bo bi ñgǎnyəgənnù jĩ kà mē aa mfe'ε a Jericho, mambēm ñnòò a kà ñyonə waa.

³⁰ Bifə'ənè bi baa lè ntswe a mbèè mǎnjĩ ñyu'u mə Yesu a tsysà. Nloginè ntigə ntɔŋnə nswonə nì mə, “Ko mĩlɪŋnè yĩ'ĩ, Mu David!”

³¹ Ñnòò wa i wenə waa nswon mə tâ bo kutə ntsũ waa; la bo bǎŋnè ñku'usə ntɔŋnə nswon mə, “Mmà'àmbĩ, ko mĩlɪŋnè yĩ'ĩ, Mu David!”

³² Yesu à lè ntəə ntwonə waa mbetə mə, “Nì lòò aa mə tâ mè ghìrə mə akə nì bù aa ε?”

³³ Bo kwi'i mə, “Mmà'àmbĩ, ghìrə tâ bĩ'ĩ bu ñka nyə idigə.”

³⁴ Yesu à lè ñko mĩlɪŋnè wàà, mĩmɔontə mĩ'ĩ myaa, bo ghèsə ñloginə ñka nyə idigə, ñlo ntigə nyonə nii.

21

Ajàn yĩi mə Yesu à lè ñkuu a Yerusalem tsô mɔ'ò aà

(Mk. 11.1-11; Lk. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Bô ghèè mē ñka ywe'e a Yerusalem ñkuu a Betfage yĩi à lè ntswe a nji'ĩ ñta'a Olive aà. Yesu a toò ñgǎnyəgənnù ji ji baa a mbĩ

² ñswon a mbo bo mə, “Nì ghɛɛ fii a nì mú àla'a yĩ a mbii bù, ajàn yĩi nì ka ghèè ki kuu aa, i yə jàkasĩ yĩi bi tɪŋnə bo mu yĩ. Nì yə, nì fɛè ñzi nì ju mfa a mbo mè.

³ Bɛɛ nù a betə annù a mbo bù, nì swon ghu mbo mə, ‘A lòò Mmà'àmbĩ,’ bon à ka tigə ghèsə swon tâ nì logə.”

⁴ Ma yú ànnù a lè mfè'è aa a ñlwensə ànnù ya yĩi mə ñtoò Nwĩ à lè nswon aa mə,

⁵ “Swon a mbo bɔɔ bi Zion mə,

‘Yê nî, mîfò ghùù à ghuà mə a zî a mbo bù aà!’

A sìgìsə ìbìnú yì a nsyɛ, ɲkɔ'ɔ a atu jàkàsì,
a bə tsi'í mu jàkàsì yí ɲkègê.”

⁶ Ngǎnyəgənnù jì jya i le ntigə ghɛɛ ɲki ɲghirə tsi'í ànnù ya mə à le nswon mə tâ bo ghirə aà;

⁷ Bo le nzì nî jàkàsì wa bo mù yí, ɲnɔɲsə itsə'ê jyaa a ɲjîm nnàà jya a tigə ɲkɔ'ɔ ntswe ghu.

⁸ Bə bî ghà'atə wa a titii nnòò wa le nsàntə itsə'ê jyaa a mǎnjî, bî mɔ'ɔ kwyê ñtaa itì ɲki sàntə wa a mǎnjî.

⁹ Nnòò yîi i le sì ghèe a mbîi bo bì yîi i le sì yònə a ɲjîmè aa i le nlògìnə ɲka ntɔɲnə mə,

“Hosiana, a mbo Mu David! Bî'inə gha'asə yu wa yîi mə a zî nî ìkûm Mmà'àmbi aà!

Hosiana a mbô Nwî Ako'òntsirə!”

¹⁰ Yesu à kɔ'ò mə ɲkuu a mûm ɲjò'ò àla'à Yerusalem aa, ìdìgə tsim ghu i tigə tsìgìnə tsi'í ñtsìgìnə, bə tigə m̃betə nî mə, “Aà wòò ghùlà aa ɛ?”

¹¹ Nnòò wa i kwi'í mə, “Aa Yesu, ɲgàɲntoò Nwî yîi mə à lo a Nazareth a mbù'u Galilea aà.”

Ajàɲ mə Yesu à le ɲkuu a mûm ɲdâmə'anwî aà

(Mk. 11.15-19; Lk. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹² Yesu à le ɲghèè ɲkuu a mûm ɲdâmə'anwî, m̃furə bə b̃tsim b̃ii bì le ntswe ghu mfee nî ɲjoo ɲkii nyuu aà. A le ntii itetě bə b̃ii mə bì le sì kwensə nî ɲkabə bo bì ìlən bə b̃ii mə bì le sì fèè nî bì bugirəm̃kuu aa mmà'ànə a nsyê.

¹³ Nswon a mbo bo mə, “Bì ɲwa'anə a mûm àɲwà'ànə Nwî mə, ‘Bì ka yí kî twon ndá yà aa nî ndá ñtsà'atə Nwî.’

Lâ nî ghìrə mə i tigə m̃bə a adigə nləəntə bìyərê!”

¹⁴ Bifə'ənə bo bì bìbwènkə le nzì ñtsi'í yì wa ndâmə'anwî, a ghurə waa.

¹⁵ B̃lii bì ɲgǎnmə'anwî bo bì ɲgǎɲndi'í nòɲsə yè mə innũtsyâmbo jya j̃ii mə à le ghìrə aa, ɲki nyə bɔɔ bya mə bì le ntswe wa ndâmə'anwî ñtɔɲnə nî mə, “Hosiana a mbo Mu David!” aa m̃tɔɲê myaa b̃àɲnə ñlwi lwî,

¹⁶ bo swon a mbo Yesu mə, “Ò yù'ù ànnù yú mə bɔɔ bù swonə aa ɛ?”

Yesu a kwi'í mə, “Ìɲə; nî lèè ɲwa'à twon, a mûm àɲwà'ànə Nwî mə, ‘Wò Nwî ò ghìrə mə mə tâ bɔɔ b̃i b̃orə bo bì b̃ii bì burə aa kî nɔɲsə aa tâ bì ka mfa nìgha'a ñii nî bɔɲ m̃àɲsə aa a mbo wò' aa ɛ?”

¹⁷ Yesu à le ntigə mma'atə waa, m̃fɛ'ɛ ɲghèe a ala'a Bethany, ñle ghu.

Ajàɲ yîi mə Yesu à le nñɲ ndòò a atu àt̃i figə aà

(Mk. 11.12-14,20-24)

¹⁸ A bə mə a titugə a noò yîi mə à le mbù ɲka ɲkuu ɲghɛɛ a Yerusalem aa, ɲjî i yanə yì.

¹⁹ A yê àt̃i figə yí mɔ'ɔ a mbèè mǎnjî, ɲghɛɛ ghu, kaa wa'à f̃intà ghu yə a ɲjî, a b̃àɲnə ñluu tsi'í ìyən ghu. A swon a mbô àt̃i ya mə, “Tâ ò yí ntsùù f̃intà i l̃ò b̃i koonə!” Àt̃i ya le kî mburə ɲghensə nyoo ɲkwo.

²⁰ Ngǎnyəgənnù jì i le nyə ma yaà ànnù, ɲyerə, ɲswon mə, “A ghìrə àkə àt̃i yú a burə ɲghesə ɲkwo tsi'í lâ aa ɛ?”

²¹ Yesu a kwi'í a mbo bə mə, “Mə swon tsi'í ànnù ñɲkon a mbo bù mə, ñi bə tswe ñi àb̃iintii i tsuu kî j̃ɲkə bəə bɔɲ m̃bə ñi ghìrə ànnù yú mə mə ghìrə a nú àt̃i figə yú aà. Kaa wa'à aa tsi'í ma yú ghìrə bə, bɔɲ m̃bə ñi tɛ'è

ñswon bə a mbô ñta'a ghû mə, 'Tso'ɔnə nlò faà ñghɛɛ nnàŋə a mûm ñkî miyaa,' bon wa i ka kii lõ ghɛɛ nnàŋ ghu.

²² Nî bə tswe nî àbîintii bon ni ka kî kwɛrə nî ñgɔŋ innû tsim jîi mə ni betə ni a mûm àtsà'atə Nwî aà."

Abetə ñlon ada'a yîi Yesu à le ntswe ni yu aà

(Mk. 11.27-33; Lk. 20.1-8)

²³ Yesu à ghèè mē ñkuu a ndāmà'anwî bìlîi bi ngǎŋmà'anwî bo bì bità bi ala'a zî ñtsi'i yi ghu a noò yîi à le si dî'i annû Nwî aà, mbetə yi mə, "O ghîrə innû juà jîi mə o ghîrə aa nî ada'a wo aa ɛ? A adà'a ma yû a mbo wò aa, a fa wò aa ɛ?"

²⁴ Yesu a kwi'i mə, "Mə ka kii betə ghuu nî àbetə, bɛɛ mə nî fa akwi'i a mbo mə bəə bon mə ka kii swonə a adigə yîi mə mə lɔgə ada'a ya mə mə tswe ni yu a ñka ngħîrə innû jû ghu aà.

²⁵ "Jɔn à le nlɔgə ada'a aa fə a ñka mmurə bə ñkî aa ɛ? A le nlò aa a mbo Nwî kə a mbo bə aa ɛ?"

Bo le nlɔgînə ñka nswuŋnə bo ni bo nswonə ni mə, "Mbə bî'inə swon mə 'A le nlò aa a mbo Nwî,' bon à ka swon a mbo bî'inə mə, 'Nî lèè ñtigə wa'ă annû yîi mə àle si swon bii aa a ya aa ɛ?"

²⁶ Kə mbə bî'inə swon mə 'A le nlò aa a mbo bə,' bon bî'inə aa kî bo'ɔ nnòò bə bù; ñlon mə bə bitɔm bii mə Jɔn à le mbə aa ñgǎŋntoò Nwî."

²⁷ Maa ajàn bo le ntigə ñkwi'i mə, "Kaa bî'i sî zî."

A tigə ñswon a mbo bo mə, "Kaa mə ka wa'ă ñû yîi mē à fa ada'a mə ghîrə nî innû jû ghu aa a mbo bù kî nswonə."

Ñighàà nî nàà ñlon bɔɔ mbâŋnə bi baà

²⁸ "Nî mɔ̀ntə mə akə aa ɛ? Nû yî mɔ̀'ɔ à le ntswe ni bɔɔ mbâŋnə bi baa, ñghɛɛ nswon a mbo yî ñtsyàmbîi mə, 'Mû ghà, ghèè mfà'ă wa mûm àkò mîlùlù sîi.'

²⁹ Mu wa a kwi'i mə, 'Kaa mə ka wa'ă ghèè.' Lâ mbu ñkwà'atə atû yi ñghɛɛ.

³⁰ A le mbù ñghɛɛ ntoo mu yî yîi à ywe'e bi baa tsi'î maa ajàn; a kwi'i mə, 'Wa mə ka ghèè, taà,' la kaa wa'ă yi bâŋnə ñghɛɛ.

³¹ Aa ghuu mu a titîi bɔɔ bya bi baa mə à le ngħîrə annû yîi mə taà yî à le si lòò aa ɛ?"

Bo swon mə, "Aa yî ñtsyàmbîi wà."

Yesu a swon a mbo bo mə, "Mə swǔŋ tsi'î ànnû nîŋkon a mbo bù mə, ngǎŋkwɛrə bitax bo bì ñkwàrə ka yî fòo kuu a mûm ànnû nîfò Nwî ti bù.

³² Nlon mə Jɔn à le nzî a mbo bù ñdî'i nî mânjî yîi à tsînə aa kaa nî wa'ă annû yi bîi. Lâ ngǎŋkwɛrə bitax bo bì ñkwàrə i bâŋnə mbîi. Ka mə nî le nyə annû ma yû aa, kaa nî le ñwa'ă mîntîi muu kî mbəŋkə mbîi annû yi.

Ñighàà nî nănaa nlon bìlensə bi akò mîlù'ù

(Mk. 12.1-12; Lk. 20.9-19)

³³ "Nî yu'utə ñighàà nî nanaa nî mɔ̀'ɔ. Nû yî mɔ̀'ɔ à le mbě akò mîlù'ù yî, ñjî'i ñkya ñkarisə ghu, ñkî ton ñgho ni nîŋ mîlù'ù wa mûm ñkyá, mbɔɔ ndânîkàn yîi bi ka kî tswe ghu i bɛ nî àkò ya aà. A le ntigə nlensə akò ya a mbo bə, mfe'e ngħèè yi a atoo dàn.

³⁴ Nòò ñkya mîntà mî ati mîlù'u mya à kù'ù mē a toò ñgǎŋfà'ă ji mə tâ bì ghɛɛ ñkwɛrə mîntà mî ati mîlù'ù mya mî mɔ̀'ɔ a mbo bìlensə bi akò byâ.

³⁵ Bîlensə bi akò bya le ntswa ngǎŋfà'ă ji jya, ñghɔɔ yî mɔ̀'ɔ, ñzwitə yî mɔ̀'ɔ, ñkî ntumntə yî mɔ̀'ɔ nî ñgò'ò.

³⁶ A le mbù n̄too ngànfà'à j̄i i le ngha'atə n̄tsya j̄i mb̄i j̄ya. Bo b̄u ñghirə tsi'ĩ nḡnḡn̄ a nu bo.

³⁷ A n̄l̄w̄i'isə, a tigə n̄too a m̄u ȳi m̄b̄an̄n̄, n̄swon̄ə n̄i m̄ə, 'Bo ka b̄o'otə m̄u gh̄a gh̄u.'

³⁸ L̄a b̄ə bȳa ȳə m̄ə mu wa, n̄swon̄ bo n̄i bo m̄ə, 'Āa ñ̄j̄ind̄a ȳi à gh̄ul̄a m̄ə, n̄i zi b̄i'ìn̄ə zwit̄ə yi t̄a tigə j̄i n̄joò j̄i j̄u.'

³⁹ Bi le ntigə n̄loḡə mu wa m̄ma'a a ab̄e wa n̄j̄im ñ̄kya m̄il̄u'ù n̄zwit̄ə yi.

⁴⁰ "Ma mùu aj̄an̄ n̄i m̄oònt̄ə m̄ə n̄òò ȳi m̄ə mb̄on̄ àk̄ò m̄il̄u'ù wa à ka ȳi b̄i aa, àa ȳi gh̄irə m̄ə ak̄ə n̄i b̄il̄ens̄ə b̄i ak̄ò bya aa ɛ?"

⁴¹ Bo kwi'i m̄ə, "Tsi'ĩ ann̄u n̄in̄kon̄ə, à ka ȳi nan̄s̄ə zwit̄ə b̄iku b̄i kwe'èf̄ò ma bya, i tigə lens̄ə ak̄ò m̄il̄u'ù ya a m̄bo b̄ad̄an̄ b̄i m̄ə b̄i ka k̄i fa m̄ii m̄int̄a m̄i ati m̄il̄u'ù mya a n̄i n̄òò ȳi à k̄u'ùn̄ə āa."

⁴² Yesu a b̄u n̄swon̄ a m̄bo bo m̄ə, "N̄i l̄e'ə wa'ă ñ̄gh̄àà n̄i Nw̄i nya twon̄ m̄ə n̄i swon̄ə m̄ə:

'Tsi'ĩ ñ̄ḡò'ò ya m̄ə b̄ib̄o b̄i nda b̄i le n̄tuu aa,

ì b̄en̄ m̄ə n̄tigə ñ̄ḡò'ò n̄ibuu n̄i nda ȳi ñ̄w̄e;

a ma ȳu ànn̄u aa a gh̄irə Mm̄à'amb̄i,

a b̄ə ànn̄u ȳi ȳeyer̄ə a m̄bo b̄i'ĩ.'

⁴³ "Ma mùu aj̄an̄ m̄ə tigə n̄swon̄ a m̄bo b̄u m̄ə, 'B̄i ka ȳi kw̄er̄ə ann̄u n̄if̄ò Nw̄i a m̄bo b̄u, i fa a m̄bo b̄ə b̄i atoo d̄an̄ b̄i b̄i ka k̄i koon̄ə m̄int̄a m̄ii m̄i ku'un̄ə a m̄um̄ ànn̄u n̄if̄ò āa.' [

⁴⁴ N̄u ȳi à ka w̄ò a n̄i ñ̄ḡò'ò ma ȳu aa, à ka b̄əḡik̄ə; k̄ə b̄e m̄ə i wo a nu ñ̄u b̄əə bon̄ i ka gh̄ò'ò yi."]*

⁴⁵ B̄il̄i b̄i nḡan̄m̄a'anw̄i bo b̄i baFarisai le nyu'u m̄igh̄àà m̄i n̄àà m̄u aa, ñ̄zi m̄ə Yesu à le si ñ̄gh̄àà ñ̄lon̄ āa ñ̄gāa ȳàa.

⁴⁶ Bo le ntigə ñ̄ka n̄l̄o a n̄tsw̄a ȳi, l̄a m̄b̄o'ò n̄n̄òò wa, n̄lon̄ m̄ə n̄n̄òò wa i le mb̄ii m̄ə Yesu à b̄ə aa n̄toò Nw̄i.

22

N̄igh̄àà n̄i n̄ānaa n̄lon̄ adina n̄iȳo'ò

(Lk. 14.15-24)

¹ Yesu a gh̄èè n̄i m̄b̄i ñ̄gh̄aa a m̄bo bo n̄i m̄igh̄àà m̄i n̄anaa, n̄swon̄ m̄ə,

² "Ann̄u n̄if̄ò abur̄ə mb̄ə b̄i f̄iḡin̄ə aa a n̄i m̄f̄ò ȳi mò'ò ȳi m̄ə à le ñ̄k̄a'a adina n̄iȳo'ò n̄i m̄u ȳi ȳi m̄b̄an̄n̄,

³ ñ̄too nḡan̄f̄à'ā j̄i m̄ə t̄a b̄i gh̄e n̄twon̄ b̄ə b̄i m̄ə à le n̄twon̄ə waa wa adiḡə adina n̄iȳo'ò āa; l̄a b̄ə b̄i m̄ə à le n̄twon̄ə waa aa kaa bo wa'ā k̄on̄ a n̄z̄i.

⁴ A b̄u ñ̄gh̄e n̄i m̄b̄i ñ̄too nḡan̄f̄à'ā j̄i j̄i d̄an̄, n̄swon̄ a m̄bo bo m̄ə, 'N̄i gh̄e n̄swon̄ a m̄bo b̄ə b̄i m̄ə m̄ə twon̄ə waa wa adiḡə adina aa m̄ə, Ȳə n̄i, n̄òò adina wa à k̄u'ù m̄ə, m̄ə w̄a m̄b̄on̄ bo b̄i b̄ikaù b̄i b̄i j̄e'ɛ b̄i nan̄s̄ə m̄fan̄k̄ə āa, b̄i k̄i m̄ə ñ̄tan̄t̄ə n̄joò tsim̄ n̄l̄ə; n̄i zi wa adiḡə adina n̄iȳo'ò.'

⁵ L̄a b̄ə bya m̄ə b̄i le n̄twon̄ə aa, kaa b̄i le ñ̄wa'ā waa lan̄t̄ə. M̄ban̄n̄ə ñ̄gh̄èè n̄i waa b̄ə a adiḡə bo, ȳi mò'ò a gh̄èè yi a n̄soo yu, ȳi mò'ò a gh̄èè yi a adiḡə m̄it̄aa yu,

⁶ Ab̄uḡə yaa, b̄i tsw̄a ñ̄ḡan̄f̄à'ā j̄ya ñ̄gh̄o waa tsi'ĩ a mb̄ə ànn̄u n̄zwit̄ə.

⁷ N̄t̄on̄ m̄f̄ò wa i l̄w̄i si'i si'i, a too b̄isogȳè, b̄i gh̄èè n̄ta ñ̄gi'i a nu b̄ə bya m̄ə b̄i le n̄zwit̄ə nḡan̄f̄à'ā j̄i j̄ya aa, ñ̄ki n̄t̄o ñ̄j̄ò'ò àla'ā ȳàa.

⁸ Mfò wa a nghɛɛ nî mbîi ñswon a mbô ñgǎnfà'á ji mæ, 'Nòò ñji àdinà niyɔ'ɔ wa à kù'ù mæ, lá bè bîi mæ mè twɔŋ mæ bì zi fàa adigə adinà niyɔ'ɔ aa, à ni bìtizi ìbòŋə.

⁹ Nî tigə nghɛɛ la a atu mîmfânɛ n̄tɔwɔn bə bîtsim bîi mæ nî yə aa, mæ bì zi fàa adigə adinà niyɔ'ɔ.'

¹⁰ Ma jyâ ñgǎnfà'á i fɛ'è nghɛɛ a atu mîmfânɛ, ñghotə bə bîtsim bîi mæ bo lɛ nyə aa, bî bî, bo bì bî sigìnə; maa ajàn ñdâ àdinà niyɔ'ɔ ya i luu nî bìgì.

¹¹ "Lâ m̄fò wa à kùù mæ a n̄lɛntə bìgì bîi bi lɛ n̄tswe wa ñdâ àdina aa, ñyə ñù yî mò'ɔ yîi mæ kaa à lɛ ñwa'ǎ atsə'ə àdinà niyɔ'ɔ mà'á;

¹² m̄betə yi mæ, 'Nsúká'á ghà, ò tsyà aa mæ akə, ñkuu a adigə adinà niyɔ'ɔ tî atsə'ə niyɔ'ɔ aa ɛ?' Kaa ñù wa a wa'ǎ nî ànnù yî àkwî'î tswê.

¹³ Mfò wa a swon a mbo bîtsè bi ñdâ bi mæ, 'Nî kwɛrə mbô mi bo bì m̄kòrə mi, mma'a yi a abɛɛ a m̄úm m̄fî ìdìgə; a adigə yîi mæ bè ka yî kî yə'ə ghu i kurə nî m̄sòŋə myaa aà.'

¹⁴ Nlon mæ bi twon aa bè bî ghà'atə, m̄baŋnə ntso'ɔ tsi'î m̄bùmtə."

Abetə ñlon annū ntu bitax

(Lk. 20.20-26; Mk. 12.13-17)

¹⁵ BaFarisai bi ghɛɛ n̄tan minàn a n̄swâ yi a nî ñghàâ ni.

¹⁶ Bo toò ñgǎnyəgənnù jyaa jî mò'ɔ bo bì ñgǎnjîm Herod ghu mbo, bi betə yi mæ, "Ñdî'innù, bî'î zi mæ, ànnù yîi mæ o dî'î aa, à nî ànnù n̄ŋkonə, ñkîi nan̄sə ñdî'î nî m̄ânjî yîi mæ Nwî a lòo mæ bè ka n̄tswe ghu aa tsi'î ànnù n̄ŋkonə, ñkaa wa'á nî ñsi ñù lî; ñlon mæ kaa ò si abwarə bə lan̄tə.

¹⁷ Tsîtsòŋ, swon a mbo bî'î, àyòò àmòòntə a nî mæ akə . A ku'unə nî n̄òŋsə yî'ìnə a ntu bitax a mbo Kaisa kə ñgan aa ɛ?"

¹⁸ Lâ Yesu à zî àtan̄tə yî bi yaa, ñkwî'î a mbo bo mæ, "Nî lòo ñkwà'ânə a gha aa a ya aa ɛ, a ñgàŋabagilə.

¹⁹ Nî dî'î aba'atə ñkabə yîi mæ nî tu tax ghu aa a mbo mæ." Bo zî nî yî mò'ɔ mfa ghu mbô?

²⁰ Yesu a betə waa mæ, "A tswê àtu wo bo bì ìkũm wo fàa nî ñkabə aa ɛ?"

²¹ Bo kwi'î mæ, "Aa yî Kaisa." Yesu a tigə ñswon a mbo bo mæ, "Mala a bə mæ nî ka mfa njoo jîi mæ à nî jî Kaisa aa a mbo Kaisa ñkîi mfa nî njoo jîi mæ à nî jî Nwî aa a mbo Nwî."

²² Bo yù'ù mæ mala aa, ànnù a tsyâ waa; bo ma'atə yi, nghɛɛ waa.

Annū ñlon annū nyweenə nî niwò

(Mk. 12.18-27; Lk. 20.27-40)

²³ A bə tsi'î maa njwi, baSadukai bîi mæ bi swonə nî mæ kaa bè si a nî n̄wo yweenə aa, bi zî a mbo Yesu, m̄betə yi mæ,

²⁴ "Ñdî'innù, Moses à lɛ n̄swon mæ, 'Mbə ñù a kwo tî mu, ñdîm yî a logə ñkwî'î yî, ñjwe bɔɔ bo yu a mbo ñdîm yî wa.'

²⁵ Tsîtsòŋ bɔɔ bîma bi m̄bânɛ bi s̄ambaa bi lɛ n̄tswe ghu faà; yî n̄tsyàm̄bîi a yɔ'ò m̄angyè ñkwɔ yi tighə bo yu tswɛ nî mû, n̄ma'atə m̄angyè wa a mbô ñdîm yî.

²⁶ Abùgə bilîm bi bya bi nto'o bi logə m̄angyè wa yî mò'ɔ yî mò'ɔ, ñkî ñkwokə waa tî mû.

²⁷ M̄bânɛ jya tsim i kwòkə mæ aa, m̄angyè wa a kî ñkwɔ yîi ñgaa a njîm.

28 Nòò yïi mē bē ka yï yweenē nī nīwo aa ta mǎngyē ghū à bē aa ɲgwē wò a titi bɔɔ bi ma bû bi sǎmbaa aa ε? Nlon mē bo bitsim bi le nyɔ'ɔ yi aà.”

29 Yesu a kwi'i a mbo bo mē, “Annū yïi mē nī swòŋə aa kaa a sɪ ku'unə nlon mē kaa nī sɪ annū yïi mē a tswe a mûm ǎŋwà'ǎnə Nwĩ aa zi, kaa wa'à mɪda'a mɪ Nwĩ kɪ nzi aà.

30 Nlon mē nòò yïi bē ka yï yweenē nī nīwo aa, kaa baa yï wa'à kà nyɔ'ɔ, kaa wa'à bǎngyē a nda nyɔ'ɔ ka mfa, i bǎŋnə bē aa tsɪ'ĩ tsɔ baangel a aburə.

31 Lǎ ɲghɛɛ nī ǎnnū a nyweenē nī nīwo, nī lɛɛ ɲwa'a a annū yïi mē Nwĩ à le ɲwà'ǎnə a mbo bù aa twon, à ajǎŋ mē a swǒŋ mē,

32 ‘Mē laa mbə Nwĩŋgòn Abraham, mbə Nwĩŋgòn Isaac, ɲki mbə Nwĩŋgòn Yakob aa ε’? Kaa à laa wa'à Nwĩŋgòn biku bi bē bē, à bē aa Nwĩŋgòn bē bii bi tswe bitì.”

33 Nnòò bē wa i yù'ù mē aa, ɲyerə a nī ɲnnū jii à le sɪ dɪ'ì aà.

Ndɪ'ì yï ɲwè yá

(Mk. 12.28-34; Lk. 10.25-28)

34 Nòò yïi mē baFarisai le nyu'u mē à kùtə mē mǎntsù mɪ baSadukai aa, bo ghotə ɲzi.

35 Nù nɪbò yï mò'ɔ, mbə ndi'ì nòŋsə, a betə yi nī àbetə a ɲkwà'ǎnə yu.

36 “Ndi'innū, ndi'ì yï àkɔ'ò ɲtsirə a mum bɪnòŋsə àa yu aa ε?”

37 Yesu a kwi'i ghu mbo mē, “Tigə kòŋə a Mmà'àmbi Nwĩŋon ghò nī ɲti ghò i tsim, nī ɲswènti yó ɲtsim, nī mɪtsyé mo mɪtsimə.

38 Aa ndi'ì yï àkɔ'ò ɲtsirə ɲki mbə yï ɲtsyàmbi.

39 Yii mē i yòŋtə aa, i kɪ mbə ɲgɪŋ ɲgɪŋ tsɔ ma yú. Tigə kòŋə a ndim ghò tsɔ ibi nū ghò.

40 Bɪnòŋsə bitsim, nī ɲnnū tsim jii mē ɲtoo Nwĩ le ɲgwà'ǎnə aa, i tsuginə aa a nī ndi'ì mà jù ji baà.”

Abetə nlon Ayo'ò Nwĩ wá

(Mk. 12.35-37; Lk. 20.41-44)

41 Tsɔ mē baFarisai le ɲghotə ɲtswe aa, Yesu a betə waa nī àbetə yuà:

42 “Nī mòntə mē akə nlon Ayo'ò Nwĩ wa aa ε? A bē aa mù wò aa ε?”

Bo kwi'i ghu mbo mē, “A bē aa mu David.”

43 Yesu a betə waa mē, “A tigə ɲtsya aa mē akə mē David, ɲyon ajǎŋ mē Azwĩ Nwĩ a le ntintə yi aa, mē tá à twonə yi nī Mmà'àmbi aa ε? Nlon mē à le nswon mē,

44 ‘Mmà'àmbi a swon a mbô Mmà'àmbi ghà mē,

tswe a mbèè ɲikwɛɛ mē nī mà'à,

ɲywe'e a noò yïi mē mē ka yï nòŋsə ɲgǎŋkibàà jò a ɲji'ì mikòrə wò aà.’

45 “Ma mùu ajǎŋ mbə David a ka ntwonə yi nī Mmà'àmbi, a tigə mɪbu ɲtsyà aa la mbə mu David aa ε?”

46 Kaa nù nɪbò yï tsù à le wa'à nī ǎnnū a ɲkwi'ì tswé, kè ɲloginə maa ɲjwi, kaa ɲu a wa'à nī yi nī ǎnnū yï tsu bù mbetə nī àbetə.

23

Ajǎŋ yïi mē Yesu à le ɲwà'àsə ɲgǎŋndi'ì nòŋsə bo bi baFarisai aà

(Mk. 12.38-39; Lk. 11.43,46; 20.45-46)

1 Yesu a bɛŋkɛ a mbo nɛ̀nɔ̀ bɛ wa bo bi ɲǎŋyɛgɛnnu ji nɛswon a mbo bo mɛ,

2 “Ŋǎŋndi'i nɔ̀ɲsɛ bo bi baFarisai, bi tswe nɛ ɔ̀lɛnɔ Moses.

3 Maa ajɛn a ku'unɛ mɛ tɛ nɛ ka nyu'unɛ ni waa ɲkii ɲghirɛ nɛ innu tsim jii bi swon a mbo bu aɔ, lɛ nɛtsuu nɛ innu jii mɛ bo ghirɛ aa ki ghirɛ; nlon mɛ bo di'i nɛ innu la kaa wa'a bɛɲnɛ ɲghirɛ.

4 Bo kwerɛ nɛ ibɛ'ɛ jii mɛ i dirɛ aa nɛɔɲsɛ ni a mbigɛnɛ bɛ; la kaa bo bɛmbɔn wa'a ni a muswɛbo ghu nɔ̀ɲsɛ a ɲkwɛtɛ abɛ'ɛ yɛ.

5 Bi ghirɛ innu tsim aa bɛ mɛ bɛ ka nyɛ waa; jyaa ibaa ɲguu jii mɛ bi ɲwɛ'anɛ nighaa ni Nwi ninɛ ghu aa bo bi i jyaa itsɛnɛ itsɛ'ɛ, bo ghirɛ i nɛɲsɛ mɛfaɲ ɲkii nsa'a!

6 Bo kɔ̀ɲɛ nɛ ilɛn jii i kɔ'ɔnɛ aa, a adigɛ ɔ̀dinɛ, ɲkɔn a ntswe a nɛ ilɛn jii i tswe a mbii a ndɛɲghɔtɛ,

7 ɲkii ɲkɔnɛ ni mɛ tɛ bɛ ka ntsa'atɛ waa nɛ ɔ̀ghu'usɛ a nsaanɛ mitaa, ɲkii ɲkɔnɛ ni mɛ bi ka ntwonɛ nɛ waa nɛ ‘Rabbi.’

8 “Lɛ nɛ tsuu lɔ bii tɛ ɲu ɔ̀ twonɛ ghuu nɛ ‘rabbi,’ nlon mɛ nɛ tswe nɛ Ndi'innu aa tsi'i yɛ mɛfuuɛrɛ, bu bitsim bɛɲnɛ mbɛ aa bɛ bilim bilimɛ.

9 Ni tsuu ɲu tsu faa a atu nɛyɛ ni taɔ ghuu kii twonɛ, nlon mɛ nɛ tswe nɛ Ta aa tsi'i yɛ mɛfuuɛrɛ, yii mɛ ɔ̀ tswe a aburɛ aa.

10 Ni tsuu kii bii tɛ baa ntwonɛ ghuu ni bimasɛ, nlon mɛ nɛ tswe nɛ Masɛ aa tsi'i yɛ mɛfuuɛrɛ, a bɛ Ayo'ɔ Nwi wɛ.

11 ɲu yii mɛ ɔ̀ kɔ'ɔnɛ a titii bu nɛsyatɛ abugɛ bɛ aa, tɛ ɔ̀ bɛɲnɛ bɛ ɲgɛɲafɛ'ɛ ghuu.

12 ɲu yɛ mɛ a ɲentɛ ni mbii nu yɛ aa, baa sigitɛ ni ghu, lɛ ɲu yii mɛ a bɛɲnɛ nɛsigisɛ nɛ mbii nu yɛ a nɛyɛ aa, baa bɛɲnɛ ɲɛntɛ yi.

Yesu ɔ̀ tuu ɔ̀bagilɛ yaa

(Mk. 12.40; Lk. 11.39-42,52; 20.47)

13 “Lɛ ɲgi'i yɛ ɲwɛ a mbo bu, mba ɲǎŋndi'i nɔ̀ɲsɛ, bo bi ba Farisai, ɲǎŋabagilɛ! Nlon mɛ nɛ tɛtɛ abɛ'a annu nifɔ aburɛ a nɛ bɛ. Kaa bu bumbɔn kaa ni wa'a ghu kuu, kaa wa'a ki mma'atɛ bɛ bii mɛ bi kɔ̀ɲɛ ɲkuu aa mɛ bi kuu ghu! [

14 ɲgi'i yɛ ɲwɛ a mbo bu mba ɲǎŋndi'i nɔ̀ɲsɛ bo bi baFarisai, ɲǎŋabagilɛ! Ni nɛ ni bi kwɛ'i bi bɛɲgyɛ, ɲkwerɛ nɛ ɲjoɔ jyaa ni mɛla'ɛ myaa, mbagilɛ ntsa'atɛ nɛ Nwi nɛ idɛnɛ mighaa. Ma muu ajɛn, wɛ ɲgi'i yɛ i ka yɛ kuu a nu bu aa i ka yɛ swɛrɛ!"]*

15 “ɲgi'i yɛ ɲwɛ a mbo bu mba, ɲǎŋndi'i nɔ̀ɲsɛ bo bi baFarisai, ɲǎŋabagilɛ! Bu bii mɛ ni too ni bi mɛyɛ, ɲghɛɛ ni a itoo itoo, a nyɛ mɛ mbɛ nɛ ghirɛ ɲu yɛ mɛfuuɛrɛ a bii annunwi yuu, nɔ̀ɔ yii mɛ nɛ ghirɛ mɛ a bɛŋkɛ mbii aa, nɛ bɛɲnɛ ɲghirɛ a ku'unɛ bɛ ɲkuu a mɔ'ɔ Satan, nɛsyatɛ ghuu.

16 “ɲgi'i yɛ ɲwɛ a mbo bu mba, bɛtsyɛsɛ bii bi fɛ'ɛ aɔ, ni di'i mɛ, ‘ɲu ɔ̀ bɛ kaa nɛ ikum ndama'anwi, bɔn ɲkaa mɛ ya i tsyɛ ɔ̀dɛnɛ dɛnɛ; lɛ ɲu ɔ̀ bɛ kaa ni ikum atii gold yii a tswe a ndama'anwi aa, bɔn ɔ̀ tswe nɛ nlɛɔ akaa ma yɛ.’

17 Bu itirɛ jii i ki mfɛ'ɛ aa! Ni zi mɛ a kɔ'ɔnɛ yuu aa ε, ɔ̀tɛ gold ya kɛ ndama'anwi ya yii mɛ i ghirɛ atii gold ya a tigɛ ɔ̀yoo aba'atɛ aa ε?

18 Ni kii nswonɛ ni mɛ, ‘ɲu ɔ̀ bɛ kaa ni nɛkɛntɛ ni mɔ'ɔ ni mɛ'anwi, bɔn ɔ̀kaa ma ya a tsyɛ yi a dɛnɛ dɛnɛ; la mbɛ ɲu a bɛɲnɛ ɲkaa nɛ ɲjoo mma'anwi jii mɛ i nɔn wa nɛkɛntɛ aa, bɔn ɔ̀ tswe nɛ nlɛɔ ɔ̀kaa ma yɛ.’

* 23:14 Kaa bɛ bi mɔ'ɔ si atii yuɛ ɲɛnɛ.

19 Bù bifè'ènnè! Ayii mē a kɔ'ɔnə aa, à ni yuu aa ε, àyoo mmà'anwĩ ya, kè nìkèntè ni mmà'a Nwĩ nya mē ni ghìrə àyoo mmà'anwĩ ya a tigè àyoo yĩi a laa mǎnsə aa ε?

20 Maa ajàn, nù yĩi mē a kàà ni nìkèntè ni mmà'anwĩ aa, a kàà aa ni nìkèntè nya bo bì njoò tsim jii mē i nɔɔ ghu aà;

21 Nù yĩi mē a kii nkaa nĩ ndâmà'anwĩ aa, a kàà aa ni nda ya bo bì yu wa yĩi à tswe ghu aà;

22 nù yĩi mē a kii nkaa nĩ àbùrè aa, a kàà aa ni àbèrè Nwĩ bo bì yu wa yĩi mē à nǎnə wa nĩ àbèrè aà.

23 “Ngi'i yĩ nwe a mbo bú ngǎndi'i nònsə bo bì baFarisai, ngǎnabagilè! Ni yàtə bām̀b̀rè bĩ kè'èkè tsi'ĩ tsó bì mint, ni dill, ni cumin, jii à nĩ njoò àghò'ò aa, itii nìghum, mfa nĩ àtii yĩ fùùrè a mbo Nwĩ, m̀banə mmà'atè nĩ innu jĩ wè jii mē i tswe a mum nònsə, tsi'ĩ tsó annu yĩi mē atsinə aa, bo bì nkò m̀l̀nə, nĩ àb̀intii; bon nĩ laa mfà'à nĩ innu ma jũ tsi'ĩ tsim kaa wa'a nĩ jĩ mɔ'ɔ m̀atè.

24 Bitsyàsə bii bi fə'ə aà! Ni kɛɛ firinji a ni m̀l̀u'ù m̀banə nno nĩ ləɔ ghu b̀'ò!

25 “Ngi'i yĩ nwe a mbo bú ngǎndi'i nònsə bo bì baFarisai, ngǎnabagilè! Nlon mē ni lògè nĩ noò nsi'i nĩ ndɔɔ bo bì àkan tsi'ĩ a abɛɛ abɛɛ, lâ m̀m yĩ i bǎnə nluu nĩ iyèrə bo bì àghè'ènnè.

26 Bú baFarisai, bifè'ènnè, nĩ foo nlòginè nsi'i m̀m ndɔɔ ya bo bì àkan ya ya'a, bon njim àbèè i ka bɔɔ laa.

27 “Ngi'i yĩ nwe a mbo bú ngǎndi'i nònsə bo bì baFarisai, ngǎnabagilè! Ni bə aa tsi'ĩ tsó m̀syè mii mē bi yɔ'ɔ nĩ mbèè yĩ m̀fù'ù, m̀bɔɔ ni a nkirə tsi'ĩ àbèɛ abɛɛ, la ò ti kuu ghu mum, mi bǎnə nluu nĩ ikwèɛ iku bə bo bì njoo jii mē i sɪ laa aà.

28 Aa ngɔɔ ngɔɔ ajàn yĩi mē ni kirə abɛɛ aà, tsi'ĩ tsó bə bii mē ànnu yaa a tsinə, lâ bi ti kuu a m̀m nti b̀, nĩ luu nĩ àbagilè nĩ innu jĩ bĩ.

Yesu à swɔɔ ngi'i yĩi i ka zĩ a mbo bo aà

(Lk. 11.47-51)

29 “Ngi'i yĩ nwe a mbo bú ngǎndi'i nònsə bo bì baFarisai, ngǎnabagilè! Nlon mē ni bɔɔ ni m̀syè mi ngǎntoo Nwĩ, nkii nǎnsə nləntə ni m̀syè mi bə bii innu jyaa i tsinə aa,

30 nswɔɔ ni mē, ‘Bĩ'ĩ lɛ mbaa tswe aa a noò bità bi bĩtaà bi'i bon kaa bĩ'ĩ lɛ wa'ǎ abò yi'i nin a nsaansə àləə ngǎntoo Nwĩ.’

31 Ma mùu ajàn nĩ fìgìtè aa mē ni biyèfè buu b̀mbɔɔ mē nĩ laa mbə bɔɔ bi bə bii mē bi lɛ nzwitə ngǎntoo Nwĩ aà.

32 Nĩ ghɛɛ la nĩ m̀bii m̀mǎnsə afà'a yĩi mē bità bi bĩtaà buu lɛ nlòginè aà.

33 Bú nó, bú bɔɔ bi bĩmwe'enə, mbə nĩ tsyá aa mē akə nkə a nkūu a mɔ'ɔ Satan aa ε?

34 Mbə yĩi mē a bə ma mùu ajàn aa, mē too nĩ ngǎntoo Nwĩ bo bì ngǎmitsyè, nĩ ngǎndi'i nònsə, bĩ mɔ'ɔ bii mē nĩ ka zwitə a ajàn mē nĩ ka kwèntè waa a ati bǎnə bǎnə aa, i bǎnə ghòò bĩ mɔ'ɔ a ndǎnghòtə b̀, i kii ki tsɔ'ɔ nĩ àkòrə yaa, i yònə nĩ waa a nĩ ɪla'a jii bo khè ngɛɛ ghu aà,

35 tá tá àləə bə bii ànnu yaa a tsinə, mē nĩ lɛ nzwitə waa ti ghə bo fansə ànnu aa, nlòginə ni yĩ Abel ngɛɛ nywe'e ni yi Zacharias mu Barachiah, yĩi mē nĩ lɛ nzwitə, a titii ndâmà'anwĩ bo bì nìkèntè ni m̀anwĩ aa, tá à kuu a atu b̀.

³⁶ Mò swõŋ a mbo bù tsi'í annù nîŋkon mə, ñjo innù ma jû ì ka kuu a atu nìwàà ni bē buà.

Ajàŋ yîi mə Yesu à lɛ ñkòŋə Yerusalem aà
(Lk. 13.34-35)

³⁷ “Wɛɛ! Yerusalem, Yerusalem! O zwitə ni ñgǎŋntoo Nwî, ñtumntə nî bē bîi mə bi too a mbo wò aa nî ñgò'ò! Ñgààjî ghà'atə mə lòò mē mə mə ghotə bɔɔ buu, tsò mə mǎngu a ghotə bɔɔ bi a ñjî'i mibǎ yu aà. Lâ kaa nî wa'à bîi!

³⁸ Yê nî bi mē'è mə ndâ yuù i tigè ñghɛɛ nî m̃fùmndùgè.

³⁹ Mò swõŋ a mbo bù mə kaa nî ka wa'à gha bù ñyè, i ywe'e a noò yîi mə nî ka yî tigè swonə nîmə ‘Bî'inə gha'asə yu wa yîi mə a zî nî ñkûm Mmà'àmbi aà!’ ”

24

Ajàŋ yîi mə Yesu à lɛ ñghàà ñlon annù nsà'a Ndâmà'a Nwî aà
(Mk. 13.1-2; Lk. 21.5-6)

¹ Yesu à fɛ'è mē wa ndâmà'anwî ñka ñghɛɛ, ñgǎŋyɛgənnù ji i zî, n̄dî'i ndâmà'anwî ya mə tâ à yə ajàŋ yîi mə bi lɛ naŋsə mbɔɔ tsi'í sigìnə aà.

² A bǎŋnə ñkwî'i a mbo bo mə, “Tigə nî naŋsə nyə, kə a sî la bə aa ɛ? Mò swõŋ tsi'í ànnù nîŋkon a mbo bù mə, Kaa tsi'í ñgò'ò yî m̃fùurè kaa ì ka yî wa'à a atu yî mɔ'ɔ bú nɔŋə. Bi ka yî sà'à tsi'í tsim mà'ànə a nsyɛ.”

Annù nyə ñgî'i bo bi ajàŋ mə bi ka yî ki tɔɔ'ɔ akorə bɔɔ bi Kristo aà
(Mk. 13.3-14; Lk. 21.7-19)

³ Yesu à ghèè mē ñtswe a nsyɛ a atu nta'a Olive, ñgǎŋyɛgənnù ji jya i zî ghu mbèè a tswè tsi'í bo bo, mbetə yi mə, “Naŋsə nwon tâ bî'i yu'u, ñnnù ma jû i ka yî fɛ'è aa a noò àkə aa ɛ? Alènsə yîi mə a ka yî dî'i a noò ñzi ghò bo bi nòò ñlwî'í m̄bi aa à ka yî bə aa akə aa ɛ?”

⁴ Yesu a kwî'i mə, “Nî ka ntsyɛsə ghuu ntsee lõ lèè tâ ñù tsù à bwe'esə ghuu.

⁵ Bè bî ghà'atə ka yî ki zî a nî ñkûm gha i swonə nî mə, ‘Wa mə bə aa Ayo'ò Nwî wâ,’ i bwe'esə nî bə bî ghà'atə.

⁶ Nî ka yî ki yu'u mə bi mà'a ntsò, i kii yu'u nî fiswon ñlon m̄intsò. Lâ nî yi ti yu'u, nî tsuu ki bɔ'ɔ, ñlon mə ma jû ñnnù i tswe nî m̄fɛ'ê, lâ kaa a wa'à bə aa mə nòò ñlwî'í m̄bi wa à kù'ù mē.

⁷ Nlon mə itoo i ka yî ki mà'a ntsò bo bi jî mɔ'ɔ, tâ itoo jîi mə bîfò bu'utə aa tâ ì ki ñka ma'anə bo bi jî mɔ'ɔ; tâ m̄ikwenə à kuu a ala'à. Tâ ñsyɛ i tsiginə nî a idigə idigə.

⁸ Ma jû ñnnù tsim i ka yî bə aa tsò ajàŋ yîi maburə à lògìnə a nyu'u ñyanə a noò yîi à tsigè aà.

⁹ “Bi ka yî tswa ghuu i fa a mbo bə tâ bi ñin ñgî'i yî ñwè a nu bù kə i zwitə ghuu. M̄bî ñtsim i ka yî ki bàà ghuu ñlon ñkûm ghá.

¹⁰ Bè bî ghà'atə ka yî mà'atə ab̄iintîi yaa, i fèè nî waa bo ni bo, i kii bànə nî waa.

¹¹ Ñgǎŋntoo Nwi mbwe'esə jî ghà'atə i ka yî fɛ'ɛ i ki bwe'esə nî bə bî ghà'atə.

¹² Ìbi i ka yî gha'a si'i tâ àkòŋnə bē bî ghà'atə à bɔrə.

¹³ Lâ ñù yîi à tswa ntîi yi nywe'ə a ñlwî'í aa, à ka yî yweenə.

¹⁴ Bi ka yî swon ntoo yî sigìnə yû ñlon annù nifò aburə a mbô m̄bî ñtsim, tâ ì bə àyɛfə a mbo ñgwè'è mu ñù ntsim, mbɔŋ tâ nòò ñlwî'í m̄bi à zî.

*Annù yî ñswèrè ñswerə yâ
(Mk. 13.14-23; Lk. 21.20-24)*

15 “Nî ka yî yə annù yî swèrè ñswerə ya mə ñgàŋntoò Nwî Daniel à le nswonə aa tâ à tswe wa Adigə yî Làa manşə. (Tâ nù yî a twoŋ annù yuà aa tâ à nanşə nyu'u nzi.)

16 Bεε mə nî yə ma mùu ajàn, tâ bè bîi mə bi tswe a ala'a Yudea aa bì fε'ε ñkhèkè ñkò'o ñghεε a itu mînta'à.

17 Tâ nù yî à tswe a atu nda aa, tâ à tsee lõ bŭ sigə i kuu a nlògə njoò ji jîi i tswe a mûm nda aà.

18 Tâ nù yî mə à tswe a mûm nsòò aa tâ à tsuu bŭ bìi a nlògə àkutè yi.

19 Wεε! Ngi'i bìmaburè bi ato'o bo bì yî bîi mə bi nɔŋsə bɔɔ maa nî ñjwi ma jya aà!

20 Nî ka ntsa'atə Nwî tâ ìnnù ma jû i yi ntsuu fε'ε aa a noò m̃fə'ə, kə a ñjwîŋgòŋə.

21 Nlon mə ngi'i yîi i ka yî tswe maà noò aa i ka yî swèrə i tsyă ngi'i ñtsim yîi i lεè m̃fε'ε nlògìnə a noò yîi mə Nwî à le nanşə mbi, i kò'o ywe'e tsitsòŋə. Kaa yî dàn i ka yî wa'à bù m̃fε'ε tsó ma yû.

22 Là Nwî à ka yî kwyètə nduu njwi mà jû ñlon ñkwitu bê bi bìi à tsò'ò aà. A sì laa bè bon kaa nù tsù à ka yî wa'a yweenə.

23 “Mbə nù a zi ti swonə a mbo bù mə, ‘Yê, Ayo'ò Nwî wa à ghuà!’ kə ‘Yê, à wîi!’ nî tsee annù yîi a swon aa lõ bìi.

24 Nlon mə bAyo'ò Nwî bì mbwe'esə bo bì ñgàŋntoo Nwi mbwe'esə i ka yî fε'ε i kî ghìrə nî ilensə innù jî wè bo bì ñnnŭtsyâmbo a mbwe'esə bè ghu, i tε'ε kî ywe'etə nî a mbwe'esə tsi'î bè bìi mə Nwî à tsò'ò aà.

25 Yê nî, wa m̃ə swon mə a mbo bù m̃bɔŋ tâ nòò ma wa a ku'u.

26 “Maa ajàn, m̃bə bè yi ka nswonə nî a mbo bù mə, ‘Yê, wa à tswe a atu nta'a m̃iwèè m̃iwèè,’ nî tsee ghu ghèè; kə bi swon mə, ‘Yê, à tswe a mûm ñja'a nda jî mum,’ nî tsee lõ bìi.

27 Nlon mə ànnù nzî Mu Nù a ka yî bè aa tsi'î tsó ajàn mə mbəŋ ñwà'à a m̃bî nsà'a nòò ñkà'à yi wa i ta ñghèè ñywe'e a mbi ntso nòò aà.

28 “Adigə yîi mə àkwo ayoo a nɔŋ ghu aa, bìbu'ùmbìrə ghotə ghu.

*Ajàŋ mə Mu Nù à ka yî bŭ bìi aà
(Mk. 13.24-27; Lk. 21.25-28)*

29 “Njwi ngi'i mà jya i ka yî ghèsə kî m̃ə aa, tâ ñinnòò à fii, kaa tâ sàŋ à wa'à bù ñka nta, tâ m̃innjòn m̃i ka nlo a aburə ñwokə nî a nsyê, tâ bì tsigə ida'a tsim jîi i tswe a aburə aà.

30 Maa noò tâ àlènsə Mu Nù tâ à fε'ε a aburə, tâ ñgwè'è mu nù ñtsim a nsyε tâ à yə'ə, nyə Mu nù tâ à zi nî a mûm m̃bà'à àbùrə nî m̃idà'à nî ñgha'a nî wè.

31 Ntàn Nwî i ka yî ghàà nî tîi, tâ à too baangel bi a nî m̃bèè mbi ji ñikwà mə tâ bo ghεε ñghotə bê bi bìi mə à tsò'ò aa, ñlògìnə a m̃bèè m̃bî yî mò'ò ñghεε nlwî'isə nî yî mò'ô.

*Annù yîi mə mbə bi yəgə nî àti figə aà
(Mk. 13.28-31; Lk. 21.29-33)*

32 “Tâ nî yəgə annù a nî àtî figə. A yi mbə a noò yîi ntaà ji i fî'isə mə iyèn jî fii aa, nî zi mə nòò ñtsŭ mbəŋ à tìgə a abô.

33 A kî m̃bə nî a ñgîŋ ñgîŋ mə, mbə nî yî nyə innù juà tsim, nî zi mə à zî m̃ə ñkoontə, ñtigə aa tsi'î a ntsùbù'ù.

³⁴ Mè swon tsi'i annù nîṅkon a mbo bù mē, kaa nîwàà ni bê nuà ni ka wa'à tsyà ti ghē mē innù ma jù tsim i fè'è mē.

³⁵ Aburè bō òsyē ka yǐ tsyà, lâ kaa tâ nìghaà na nì wa'à tsyà.

Kaa nù tsù à si njwi ya kè noò ma wa zî.

(Mk. 13.32-37; Lk. 17.26-30,34-36)

³⁶ “Kaa nù tsù à si njwi kè noò wa zî, kaa tsi'i baangel bii bi tswe a aburē aa, kè Mû. A ki nzi tsi'i Tà yuyu.

³⁷ Ajàn yǐ mē a lē mbē wa noò Noah aa, àa àjàn yǐ a ka yǐ kii bē a noò yǐ mē Mu Nù à ka yǐ ki zǐ aà.

³⁸ Tsi'i tsò mē a lē mbē wa noò m̀bɔṅ m̀yàa m̀bèṅ wa a fɛ'ɛ aa, bē lē si jì ṅkii nno, nyo'okē nì b̀angyè, ṅkii mfa nì bɔɔ byaa a nda ǹyo'ɔ, ǹywe'e wa njwi mē Noah à lē ṅkuu wa m̀m̃m̃ àbaṅ aà,

³⁹ kaa wa'a annù tsu zî, ǹywe'e wà noò mē m̀yàa m̀bèṅ wa à lē nzi ǹyɛ'ɛ waa aà. Àa àjàn yǐ mē a ka yǐ kii bē a noò yǐ mē Mu Nù à ka yǐ zǐ aà.

⁴⁰ Mb̀aǹnè jì baa i ka yǐ ki fà'à a afò tâ bì yi nlògè yǐ m̀fùurè m̀ma'atē yǐ mò'ô.

⁴¹ B̀angyè bi baa ka yǐ tswe adigē ṅghò'ô àbaa tâ bì zi nlògè yǐ m̀fùurè m̀ma'atē yǐ mò'ô.

⁴² Maa ajàn, nì ka ntsyēsē ghūu nlon mē kaa nì si njwi ya yǐ mē M̀m̃à'ambì ghùu à ka zǐ ghū aa zî.

⁴³ Nì zi tâ à laa mē, m̀bɔṅ ndà wa à lē mbaa zi a noò yǐ mē nyèrē à ka zǐ ghū ñtugē aa bɔṅ à tswe nikerē ṅka bē ndà yǐ ya mē tâ ǹyèrē wa à tsee zǐ bəgē i kuu ghū.

⁴⁴ Maa ajàn, nì ka ṅkii ntantē nū juu, nlon mē Mu Nù à ka yǐ zǐ aa a noò yǐ mē kaa nì si zǐ aà.

Annù nlon ṅgàṇàfà'à yǐ mē fà'à nì ñt̃i yi tsim bo bì ṅgàṇàfà'à yǐ m̀b̃i

(Lk. 12.41-45)

⁴⁵ “Ṽgàṇàfà'à yǐ a fà'à nì ñt̃i yi tsim ṅki ntswe nì m̃tsyè aa, yǐ mē masà yǐ à lèè mē tâ à ka nlentē ndà yǐ, ṅka mfa nì m̃j̃i a mbo banda bya a nì noò yǐ a kù'ùnē aa, à nì wò aa ɛ?

⁴⁶ Mbɔɔnē a mbo ṅgàṇàfà'à ma wa mē mbē masà yǐ a ka mbii nyē a ghìrē maa ajànè.

⁴⁷ Mè swon tsi'i annù nîṅkon a mbo bù mē, taà yǐ wa à ka tigē ghìrē mē à ka nlentē njoò jì tsi'i tsimè.

⁴⁸ Lâ mbē ṅgàṇàfà'à yǐ m̀b̃i wa a swon a mbo ibii nū yi mē, ‘Masà ghà à ka tigē’

⁴⁹ ṅlɔginē ṅka ṅghɔɔ ṅgãṇfà'à jya jì m̀ɔ'ɔ, ñj̃i, nno, mbaanē,

⁵⁰ bɔṅ masà yǐ wa à ka zǐ a njwi yǐ à si nii yu'utē aa, bo a nì noò yǐ kaa à si zǐ aa,

⁵¹ i ñiṅ njo ghū nu, i lògè yi i lèè bo bì ṅgàṇabagilè; maa adigē b̃ɛ yè'è ghū ṅkii kurē nì m̃sɔṅê myaa.”

25

Nìghàà ñi ñanaa nlon bɔɔ ṅgòò bi nìghumè

¹ “Bì'inè f̃iginē annù nif̃ aburē nì bɔɔ ṅgòò bi nìghum b̃ii bi lē nlògè b̃lām byaa ṅghɛ a mbòò ndòò ǹyo'ɔ ghū.

² B̃i bi ntaà lē ñj̃ntè, b̃i bi ntaà bi b̃aǹnè ñtsyēsē.

³ B̃i aj̃ntè bya lē nlògè b̃lām byaa kaa k̃i'ì b̃i'we'e bi m̃ighurē bi dàn b̃i ñtugitè.

⁴ Lâ bî tsyèsè bya le ntugitè bîywe'e bi mîghurè bi dàn.

⁵ Tsõ mè ndoo nîyɔ'ɔ wa à le ntigè a nzi aa, bo bitsim le ntsin filo mbwiinkè.

⁶ Lâ à bè mê nî ntii itugè, bè tɔɔnè nswon mè, 'Wa ndoo nîyɔ'ɔ wa à zî mê, nî ghîrè bî'inè fɛ'ɛ ntsi'i yî.'

⁷ Bɔɔ ngɔ̀ò bya bitsim le mbînnè, ñkɔ'ɔtè nî mînkîrè mî bîlâm byaa.

⁸ Bî jîntè bya swon a mbo bî mitsyè bya mè, 'Fa nî yî'i nî mîghurè ñlon mè bîlâm bi'i bwenè nghɛɛ.'

⁹ Lâ bî mitsyè bya kwi'i a mbo bo mè, 'Mbè bî'î fa bon kaa mî ka wa'à a mbo bî'inè bitsim ku'ùnè. Nî ghɛɛ a mbô ñgànmitaa nyuu muu ghu.'

¹⁰ Bô lò mê ñghɛɛ a nyuu, ndoo nîyɔ'ɔ wa a zî. Nlogè bē bîi bi le ntanjè nû yàà ntigè nyu'utè aa bo bo kuu nghèè waa wa adigè nji nîyɔ'ɔ ntsetè ntsûndâ.

¹¹ Abàntè a bè mê, bɔɔ ngɔ̀ò bya bî mɔ'ɔ kî ñzi, ntigè ntwonè nswonè nî mè 'Mmà'àmbî, mà'àmbî, ɲa'a ntsûnda a mbo bî'î.'

¹² Lâ ndoo nîyɔ'ɔ wa a kwi'i a mbo bo mè, 'Mè swɔ̀n annù nîkon a mbo bù mè kaa mè sî ghuu zî.

¹³ Ma mùu ajàn nî tswe nîkèrè ñka mbe nlon mè kaa nî si njwi ya kě abàntè noò ya zî.'

Nìghàà nî nānaa nlon ñgānfà'à jî tarè

(Lk. 19.11-27)

¹⁴ "Maà noò a ka yî bē aa tsõ ñû yîi à le si ghèè a nìghaa a ndisyà ntwon ñgānfà'à jî, mfa njoò jî a mbo bo.

¹⁵ A mbo yî mò'ɔ, a fa bitalent bi ntaà.* Ñghɛɛ a mbo yî mò'ɔ mfa bi baa, ñkî ntigè mfa yî mò'ɔtè a mbo yî mò'ô. Nyatè nyon aa a nî mîthî myaa, ntigè ñghɛɛ yî wa a nìghaa.

¹⁶ Ñû wa mè à le ñkwèrè bitalent bi ntaà, à le mburè ñghɛɛ ñka ntanjè mitaa nî bu. Abîi a yon ghu mbè bitalent bi ntaà.

¹⁷ Wa yîi à le ñkwèrè bitalent bi baa aa, à le ñkî ñghɛɛ ntanjè mitaa nî bu, àbîi a kî nyon ghu, mbè bitalent bi baa.

¹⁸ La wa yîi mè à le ñkwèrè talent yî mfuùrè aa, à le mbànnè ñghɛɛ nton nsyè ntwon ñkabè taà yî ya ghu.

¹⁹ Agha'a a lèè ñsa'a, taà wàà wa a bîi wa a nìghaa, ntwonè waa mè bo bo tswe a nsyè nlentè annù ñkabè yâ.

²⁰ Wa mè à le ñkwèrè bitalent bi ntaà aa, à le ntsyà ntèè a nsyè nswon mè, 'Taà, ò le mfa aa bitalent bi ntaà a mbo mè, mè fù'ù mè bi ntaà ñku'usè ghu.'

²¹ Taà yî wa a swon ghu mbo mè, 'O ghîrè sigìnè mbă ngànàfà'à ghâ yî sigìnè yîi à tsyèsè aà. Ajànè mè ò lentè ayoo yî kè'ètè nî ntii ghò tsimè aa, mè aa lèè ghò tâ ò ka nlentè jî ghà'àtè. Tigè ñkuu nzi tâ sî ka ndoritè.'

²² Wa yîi à le ñkwèrè bitalent bi baa aa, à le ñkî ntsyà ntèè yîi ngaa nswon mè, 'Taà ghà, ò kî fa aa bitalent bi baa a mbo mè, mè bù mè mfu'ù bi baa ñku'usè ghu, bi bulà.'

²³ Taà yî wa a swon ghu mbo mè, 'Wa ò ghîrè sigìnè mba ngànàfà'à ghâ yî ñsigìnè yîi à tsyèsè aà. Ajànè mè ò kî lentè ayoo yî kè'ètè nî ntii ghò tsimè aa, mè aa tigè lèè ghò tâ ò tigè nlentè jî ghà'àtè. Kuu nzi tâ sî ka ndoritè.'

* **25:15** Talent yî mfuùrè à le ntsyàtè 500,000 frs.

²⁴ Wa yïi mæ à le ñkwere a talent yï mfuùrè aa, à le ntsyà ntəə, nswon mæ, 'Taà, mæ zi gho mæ ò nî àtintə ñù, mfu'u nî miji a adigə yïi kaa ò sì ghu bē, ñkii kya ti ghə ò bwĩ'ĩ.

²⁵ Mè kî sì bɔ'ɔ nî ghô, ñghèè ñton nsye nniñə a talent ghò wa ghu. Kò, àyoo yïi à nî à yo aa a yûlà.'

²⁶ Lâ, tâfà' à yï wa a swon ghu mbo mæ, 'Aborikə ngàñàfà' à yï mbi! O le nzi mæ mæ fù'ù ti ghê mæ be, ñkii ñkya ti ghê mæ bwi'ĩ,

²⁷ bon ò le mbaa ñghèè ñləə ñkabè yà ya a ndānləə ñkabè, tà mæ ti bi, mæ kwere ayoo yïi a nî àyaa nî àbĩ ghu.

²⁸ Tsĩtsòn, tâ nî kwere a talent gha wa ghu mbo mfa a mbo ñù wa mæ à tswe nî bitalent bi ñghum aà.

²⁹ Nlon mæ, a mbo ñù ñtsim yïi à tswe nî ñjoo aa, bi aa kù'ùsə tâ à tswe nî ju ì gha'a. Lâ, ñù yïi mæ à sì nî ñjoo tswé aa, bi ka kwere, ì kwere muntsirè yïi à tswe nî ghu aà.

³⁰ Ñghèè nî ndə àborikə ngàñàfà' à ghù, nî ma'a yi a abeə a mùm mfi ìdìgè; a adigə yïi mæ bə yə'ə ñkurə nî mĩsònə myaa ghu aà.'

Annũ ntso'otə mĩsa'a a noò ñlwi'ĩ ñjìmè.

³¹ "Nòò yïi mæ Mu Nù à ka yĩ zĩ, a mum ñgha'a yu bo bi baangel bitsim aa, à ka yi ñaṅnə nî àbèrè nifò yĩ wè.

³² Itoo itsim ì ka yĩ tigə ghotə tswe ghu nsi, tâ à yatə waa mbèè baa tsi'ĩ tsò ajàn mæ ntseèmbi a yàrə mbinjèrə mfi'isə nî a titi mbindon aà.

³³ Ì tigə ləə mbinjèrə jya a abo yu yĩ mà'à, ì bāṅnə ləə ji ndon jya a abo yu yĩ ñkwàbè.

³⁴ Tâ mfi wa a tigə nswon a mbo bə bya mæ bi tswe a abo yu yĩ mà'à aa mæ, 'Nî zi mbâ bē bi mæ Taà ghà à ññ mboonə a nu bù aà, ñzi ñji ññ annu nifò yïi bi le ntanjə ñləə a mbo bù ñloginə a ñloginə mbi aà.

³⁵ Nlon mæ ñji ì le si yaṅə nàa, nî fa miji a mbo mæ. Nji ñkĩ ì kâ yaṅə nàa, nî fâ ñkĩ à mbo mæ. Mè bē ñghì, nî kwere ghâ.

³⁶ Mè tswé ñswèrə ñswèrə, nî fâ àtsə'ə a mbo mæ. Mè kâ ñghɔɔ, nî lèntə ñghòò nâ. Mè tswé a ndātsan, nî lèntə ghâ.'

³⁷ Maa noò, tâ bə bya mæ annu yaa a tsinə aa tâ bi betə yi mæ, 'Mmà'àmbi, bi'ĩ le nyə gho aa a fə, ñji ì kâ ñyaṅə noo, bi'ĩ je'è gho, kè ñkĩ mfa ayoo yĩ nò a mbo wò a jaṅə ñji ñkĩ le si yaṅə nò aa ɛ?

³⁸ Bi'ĩ le nyə gho aa fə ò bē ñghì bi'ĩ kwere gho, kè ò tswé ñswèrə bi'ĩ wɛ'è àtsə'ə a nu wò aa ɛ?

³⁹ Bi'ĩ le ñlèntə ñghòò no aa fə, kè ñkĩ lèntə gho a ndātsan aa fə aa ɛ?'

⁴⁰ Tâ mfi wa a kwi'ĩ a mbo bo mæ, 'Mè swon a mbo bù tsi'ĩ annu ññkon mæ, ajànə mæ nî le ñghirə ma ya annu a nu mumaà ghà ghù yĩ mò'ɔ yïi à kə'ə nsigə ñlwi'ĩ aa, nî le ghirə aa a nu mæ.'

⁴¹ "A ñghèè a nî bə bya bi mæ bi tswe a abo yu yĩ ñkwàbè aa, à swonə a mbo bo mæ, 'Lô ñi ghuu a mbèè mæ mba ngāñndòò, ñghèè ñkuu nî mò'ɔ ti mè wa yïi bi naṅsə a mbo Devil bo bi baangel bi aà.

⁴² Nlon mæ ñji ì le si yaṅə nàa kaa nî wa'ă miji a mbo mæ fâ; ñji ñkĩ ì kâ ñyaṅə nàa, kaa nî kĩ'ĩ ayoo yĩ nò a mbo mæ fâ.

⁴³ Mè le mbə ñghì kaa nî kĩ'ĩ gha kwere; mè tswé ñswèrə ñswèrə kaa nî wa'ă àtsə'ə a nu mæ wɛ'è. Mè ghɔò kaa nî kĩ'ĩ ñghòò na lèntə. Mè tswé a ndātsan, kaa nî kĩ'ĩ gha ghantə.'

⁴⁴ Tâ bo kĩ mbetə yi mæ, 'Mmà'àmbi, bi'ĩ le nyə gho aa fə, ñji ì yaṅə noo, kè ñji ñkĩ ì yaṅə noo, kè ò kĩ mbə ñghì, kè ò kĩ ñtswe ñswèrə ñswèrə, kè

ηκii ηghoo, kè ηki ntswe a ndâtsan kaa bî'î ki'î annũ tsu a nu wò ghìrè aa ε?

⁴⁵ Bon à ka kwi'i a mbo bo mæ, 'Mè swon a mbo bù tsi'î annũ nîkon mæ, àjànə mæ nì lε ηki'i a nu ghûlà yî mò'ɔ yîi à kè'ə nsigə nlwi'isə aa ghìrè aa, kaa nì lε ηki'i aa a nu mè ki ηghirə.'

⁴⁶ Tâ bo tigə nlo ηghèè, ηghεε ηkuu a nì njo tì mè ya. Tâ bè bîi mæ ànnũ yaa a tsinə aa tâ bo banə ηkuu a mûm n̄tswëntîi yîi ì lwî'i nîkonə aà."

26

Ajàn yîi mæ bi lε ntaη ànnũ atu Yesu aà
(Mk. 14.1-2; Lk. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Yesu à m̄ansə mē a ndî'î ìnnũ ma jû, n̄swonə a mbô ηḡanyəḡənnũ ji mæ, "Nî zi mæ

² ηjwî Passa ì tswe aa a n̄j̄m njwi ji baà. Bi ka fa Mu Nù, tâ bì logə ηghèè ηkweèntə a ati b̄an̄nəb̄an̄nə."

³ Maà nòò, bìlîi bi ηḡan̄mà'a Nwî, a b̄ò'ɔ nì b̄it̄a bi ala'a bo lε mb̄òontə a ntɔ'ɔ ηḡan̄mà'anwi yî ηwè mæ bi lε si t̄wonə nì Kaifas aa,

⁴ a ntaηə a ajaη mæ bo ka ηe'esə t̄swa Yesu ghεε zwitə aà.

⁵ Lâ bo lε n̄swon mæ, "A bon mæ tâ b̄i'inə tsuu ma yuà ànnũ f̄aa njwî Passa ghìrè nlon mæ mbə b̄i'inə t̄swa yi bon fik̄òrə ka f̄è'è a tit̄i bè ì bùùrə idigə."

Ajaη yîi mæ m̄angyè yî mò'ɔ à lε n̄yɔ'ɔ Yesu nì m̄ighurə aà
(Mk. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶ Yesu à lε ntswe a Bethany a nda Simon yîi mæ à lεè mbə ηûkikwen aa ηka jî,

⁷ m̄angyè yî mò'ɔ a zî ghu mbèè, nì m̄ighurə m̄i lùmtə m̄i ant̄indũ m̄i siḡinè n̄i n̄ts̄in ηḡò'ò alabasta. A zî mæ aa, n̄lògə m̄ighurə mya n̄tswentə n̄yɔ'ɔ atu Yesu ghu.

⁸ N̄ḡanyəḡənnũ Yesu bo yə, m̄int̄on̄ myaa m̄i lwî, bo betə mæ, "A n̄ansə nta ηḡi'î nì m̄ighurə mù laà aa a ya?"

⁹ Nlon mæ mbə bì logə m̄ighurə mà mù m̄fee n̄i ηkabə yî ηwè m̄fa a mbo ηḡan̄m̄fumə aa ε?

¹⁰ Yesu a yu'ù à àjàn yîi mæ bo ghàà laà aa, n̄swon a mbo bo mæ, "Nì fa ηḡi'î a mbo m̄angyè ghù aa a ya ε? Nì s̄i zi mæ à n̄i ànnũ yî siḡinè mæ à ghìrə a nu mè aa ε?

¹¹ N̄ḡan̄m̄fumə ì tswe a tit̄i bù aa b̄inòò b̄its̄imə, lâ kaa mè ka wa'a a tit̄i bu aa a ηḡon̄ b̄inòò b̄its̄im t̄swé.

¹² A yɔ'ɔ gha nì m̄ighurə mù, n̄nan̄sə aa nú yà mb̄on̄ tâ nòò n̄tw̄in̄ê ghà à ku'u.

¹³ Mè swon a mbo bù tsi'î ànnũ n̄iηkon mæ, a n̄i ηḡon̄ idigə tsim j̄ii mæ bi ka yî ki swonə n̄i n̄too yî n̄siḡinè yû ghu f̄aa mbi aa, bi ka yi k̄ii ki swonə n̄i ànnũ yuà mæ m̄angyè ghua à ghìrə a nu mè aà, ηwa'atə n̄i yi."

Ajàn yîi mæ Judas a lε mbii mæ yu ka f̄èè Yesu aà
(Mk. 14.10-11; Lk. 22.3-6)

¹⁴ Ma mùu noò ηù yî mò'ɔ a tit̄i ηḡanyəḡənnũ Yesu j̄ya n̄ighũm n̄tsò baa mæ bi lε si t̄wonə nì Judas Iscariot aa, a ghεè a mb̄εε bìlîi bi ηḡan̄mà'a Nwî

¹⁵ n̄swon a mbo bo mæ: "Mbə mè fee Yesu a mbo bù bon nì ka fa akə a mbo mè aa ε?" B̄ilîi bi ηḡan̄mà'a Nwî bya bo loò ìb̄a'atə ηkabə Silva m̄ighum m̄i ntarə m̄fa ghu mb̄ò.

¹⁶ Nloginè maà noò Judas à lɛ sɪ tigə nloɔ nɪ mǎnjĩ yĩ mə mbə yu tsyá ghu mfee Yesu.

Ajan yĩ mə Yesu bo bì ngǎnyəgənnu ji lɛ nji miji mə Passa aà
(Mt. 26.17-25; Lk. 22.7-14,21-23; Jn. 13.21-30)

¹⁷ A bə a njwi yĩ ntsyà mbĩ a njwi ñkurê àbaa ti kɔ'ɔ, ngǎnyəgənnu Yesu i zĩ mbetə ghu mbo mə, “Ò lɔɔ mə bì nanse aa yuu adigə a mbo wò tá tá ò ji miji mi Passa ghu aa ɛ?”

¹⁸ Yesu a kwi'i a mbo bo mə, “Nì ghɛɛ a mbɛɛ nù kɪkyè a mùm àla'a, nswon ghu mbo mə, ‘Ndì'innu à swon mə nòò ghà à kù'ù mē. Wa mə ka ji miji mi Passa bĩ'i bì ngǎnyəgənnu ja aa a nda wò.’ ”

¹⁹ Ngǎnyəgənnu Yesu jya i kɪ ngheɛ nghirè tsi'ĩ wa ajan mə Yesu à swonə aà, nnanse njoo nji Passa jyā.

²⁰ Nòò ñkwêfò à kù'ù mē, a tswe a atu atetè ñka ji bo bì ngǎnyəgənnu ji jya nighúm ntsò baà.

²¹ Bò kà mə aa nji, Yesu a swon a mbo bo mə, “Mè swonə a mbo bù tsi'ĩ annu nɪ ñkon mə, nù yĩ mò'ɔ a titi bù à ka ghirè fèè ghā.”

²² Bo lɛ mburə njəɲnə si'i si'i a nyu'u annu ma yu, ntigə nloginə ñka mbetə nɪ Yesu yi mò'ɔ, yi mò'ɔ mə, “Mmà'àmbĩ, à nɪ mə aa ɛ?”

²³ Yesu a kwi'i a mbo bo mə, “Nù yĩ mə bĩ'i yu ji, a nɪnə nɪ àbò yi bi'iyu a akan yĩ fùurè aa, à ka ghirè fèè ghā.

²⁴ Là annu ma yù a ka yə Mu Nù aa tsi'ĩ à àjàn yĩ mə bi ñwa'anə a mùm àɲwà'ànə Nwĩ nlon ngaa yĩ aà. Ngi'i yĩ nswèrè nswerə a nu nù yĩ à fèè Mu Nù aà. Là a lɛ mbaa mbon mə tá bì tsee ajan nù ma yù lô burə jwe, jwe bə.”

²⁵ Judas mə a lɛ ntswe nɪ mfeɛ yi aa, a kɪ mbetə yĩ ngaa mə, “Rabbi, tigə kaa ò si aa gha swonə aa ɛ?” Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Ò swon mē!”

Ntarə Mmà'àmbĩ
(Mk. 14.22-26; Lk. 22.14-20; 1 Kor. 11.23-25)

²⁶ Bo kà maa nji, Yesu a logè àbaa, mfa mbi'ikə a mbo Nwĩ, mbatə, mfa a mbò ngǎnyəgənnu ji jya, nswon mə: “Kò ñkurə nɪ; à nɪ ìbì nù gha i ghuà.”

²⁷ Mbu ntigə nlogə ndon mɪlù'ù, mfa mbi'ikə a mbo Nwĩ, mfa a mbo bo, nswon mə, “Kò nó nɪ bu bitsimə.

²⁸ A nɪ àləə nù ya à yuà, àləə ñwàrə àkàà yĩ mə bi ka saanse atu bə bì ghà'àtə aà.

²⁹ Mè swon a mbo bù tsi'ĩ annu nɪnkon mə, nloginə tsitson, kaa mə ka yi wa'à mɪlù'ù bú ñno, nywe'e a njwi yĩ mə mə ka yĩ bú no mɪlù'ù mɪ fii bĩ'inə a mùm annu nifò Taà ghà a aburə aà.”

³⁰ Bo yəə ñkòò, mfe'ɛ ñkɔ'ɔ ngheɛ a atu nta'a Olive.

Ajan yĩ mə Yesu à lɛ nswon mə Peta à ka tuu yi aà
(Mk. 14.27-31; Lk. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

³¹ Bo kò'ò mē nywe'e ghu, Yesu a swon a mbo bo mə, “Bù tsi'ĩ bitsim, nɪ ka ghirə mà'àtə gha khəkə ñtugə sɪ, nlon mə a tswe a mùm àɲwà'ànə Nwĩ mə, ‘Mè ka zwitə ntseembi tá àkàrə mbinjèrə yi tá à ja'anə.’

³² Là nòò yĩ mə mə ka yĩ yweenə nɪ nìwo aa, mə ka yĩ tsyá a mbĩ bù, i fòò nghèè a Galilea.”

³³ Peta swon ghu mbo mə, “Mbə bə bitsim tɛ'ɛ kɪ mà'àtə nɪ ghò mà'àtə khè bon kaa mbə mə wa'à gho mà'àtə bə.”

³⁴ Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Mè swõŋ a mbo wò tsi'i ànnù nŋkon mə, tsi'i nàtugè sii, mbon tā àŋkègè tā à tɔŋ bon ɔ tùu mē ghā ñgàà ji tarè.”

³⁵ Peta a kwi'i mə, “A tè'ε ki bə bē ànnù nìwo bon mə ka kwo bi'ò; kaa mbə mə wa'à gho tuù.”

Ngǎnyəgənnù Yesu jyā tsim bo le ŋki nswon tsi'i maa ajàŋè.

Ajàŋ yīi mə Yesu a le ntsà'atè Nwī a Getsemane aà
(Mk. 14.32-42; Lk. 22.39-46)

³⁶ Yesu a bɔ'ɔ nì ngǎnyəgənnù ji jya ghèè mē nywe'e a adigə yī mò'ɔ yīi mə bi le si twonə nì Getsemane aa, Yesu a swon a mbo bo mə, “Nì tswe faà, tā mə ghε ntsà'atè Nwī fi.”

³⁷ Yesu à kà mə aa nghε aa, nìlògè Peta a bɔ'ɔ nì bɔɔ bi Zebedee bya bi baà. Nū yī i le nìlògìnè ŋka mbi'i, nti yī i luu nī àjəŋnè.

³⁸ Yesu a swon a mbo bo mə, “Ajəŋnè a luu a nti mə si'i mburə mbə tsi'i a nzwitə mə; nì tswe faà, ntswe nìkìrè bi'inè.”

³⁹ A ma'atè waa, nghentə a mbī, ñwo nnəŋə a nsye a kuu kuu, ntsa'atə Nwī nswon mə, “Taà ghà, mbə mǎnjī a tswe ghu, O ghìrè mə tā ndōŋ ñgi'i yuà i tsyā. Lā mə kōŋ aa nghìrə annù yīi mə o lòò aà, kaa wa'ǎ bē ànnù yīi mə mə lòò aa bē.”

⁴⁰ A biinè mbīi ghèè a mbε ngǎnyəgənnù ji jya ñyè bo bitsim bwī. A twonɔtə Peta mbetə ghu mbo mə, “Mbə nì wa'à nìkərè bī'inè a nì àbàntè noò yī fùurè tswé aa ε?

⁴¹ Nì ka ntswe nìkərè ntsa'atə nī Nwī ta wa'ǎ a ñkìrè Satan lô ñwo; mə zi mə nti ghuu i lòò nghìrə ànnù yīi a ku'unə aà, lā nɔyǎnū yuù i bāŋnè mbɔrə.”

⁴² Yesu a ma'atè waa, mbu ghèè ntsa'atə Nwī mə, “Taà ghà, mbə a bə yīi mə mǎnjī kaa à si ghu tswé a ñkwərə ndōŋ ñgi'i yu a mbo mə, tǎ tā mə tsuu no, O tigè nghìrə bē ànnù yīi mə o lòò aà.”

⁴³ A bū mbīi ghèè, ñyè ngǎnyəgənnù ji jya i burè ki bwii tsi'i bwī, nlon mə filo le nluu a mi'i bo aà.

⁴⁴ A ma'atè waa mbu ghèè ntsa'atə a Nwī a nī ñgàà yīi mə i ywe'e ji tarə aa, mbu nswon tsi'i ànnù ya yīi mə a le mfòò nswon a mbīi aà ghu mbô.

⁴⁵ A mǎŋsè mē, mbu mbīi wa a mbε ngǎnyəgənnù ji jya, nswon a mbo bo mə, “Nì burə ka ki bwii tsi'i bwī, mmiintə nī ghuu aa ε? Wa noò à tigè a abô; bi fèè mə Mu Nù a mbo bə bi bī.

⁴⁶ Bīinè nì tā bī'inè ghε, wa ñu yīi mə à fèè gha aa, à zī mē.”

Ajàŋ yīi mə bi le ntswa Yesu aà
(Mk. 14.43-52; Lk. 22.47-53; Jn. 18.3-12)

⁴⁷ Yesu à kà mə aa nghaa laà, kaa mburə ti mǎŋsè, Judas, ñu yī mò'ɔ wa a titi ngǎnyəgənnù Yesu jya nìghum ntsò baa, a burè nzi bo bi nndò bē yī ghà'atè mə bìlì bi ngǎnmà'a Nwi nī ngǎndi'i nòŋsè bo bi bità bi ala'a bo le ntoo. Bo le ntugitə nwi ntsò nì mibu'ù.

⁴⁸ Judas, yīi mə à le mfèè yī aa, à le mfa alènsè a mbo bo mə, “Nù yīi mə mə ka ghε nɔŋ mighègè mi aa, bon à nī ghu; nì bāŋnè yī.”

⁴⁹ A zī mē, mburə ntsinə ghε a mbε Yesu, nɔŋ mighègè mi, nswon ghu mbo mə, “Rabbi, mə tsà'atè nī ghô.”

⁵⁰ Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Nsū ghà, ghìrə annù yīi mə ɔ tswe nī nghìrə aà.” Bè bya mə bo bi Judas le nzi aa, bo tigè mbanə Yesu.

⁵¹ Bo bāŋnè mē yī aa, ngǎnyəgənnù yī wa yī mò'ɔ a tso'ɔ munwi yī ñkwye atōŋnə abù'u ngǎnmà'a Nwī yī ñwè ghu nlo'ɔsə.

⁵² Yesu a swon ghu mbo mē, “Nin̄ə munwi ghò wa fu a mba'a, nlon̄ mē n̄u yī mē à sòn̄ə munwi a mba'a aa, a ka yī kīi kwo aa tsi'ī n̄wo nī munwi.

⁵³ O sī zi mē mbē mē betē Taà ghà a tsyāsē nda bīmānjōn̄ bi baangel bīi mē bi tsyatē ntsū'ū nīghūm n̄tsō baà aa, tsi'ī tsītsōn̄ tā bī zi n̄kwetō gha aa ε?

⁵⁴ Mbē mē ghirē ma mùu ajan̄ bon̄ kaa ànnū yī mē ànwà'ànē Nwī a swon̄ aa, kaa a ka wa'à nī ànnū nīkon̄ fē'ē.”

⁵⁵ Yesu à ghàa mē laà aa, m̄bēn̄ mbetē n̄òò bē bya mē, “Nī zi nī nwi ntsō a b̄ò'ò nī mību'u aa a ntswa mē tsō nī zi a mban̄nē àngāmīghee aa ε? Tigē mē kī sī tswe bī'inē a Ndāma'anwī aa a njwī njwī ndī'ī nī ghūu, kaa nī wa'à gha tswa aa a ya aa ε?

⁵⁶ Lā innū ma jū tsīm i fē'ε aa, a nlwensē nīghàa nīi mē n̄gāntōo Nwī i lē n̄wà'ànē aà.”

N̄gānyēgōnnū Yesu jyā tsīm i tigē m̄ma'atē yi n̄khəkē waa.

*Ajan̄ yī mē n̄gāndasa'a lē ntsō'otē isa'a Yesu aà
(Mk. 14.53-65; Lk. 22.54-55,63-71; Jn. 18.13-14,19-24)*

⁵⁷ Bē bya mē bi lē ntswa Yesu aa lē ntigē nlogē yi n̄ghēε nī ghu a nda Kaifas, n̄gānmā'a Nwī yī n̄wē, a adigē yī mē n̄gāndī'ī n̄ōnsē nī bitā bi ala'a lē n̄ghotē ghu aà.

⁵⁸ Peta à lē sī tigē nyon̄ə a n̄īm, n̄tē nīi nī a sà'a agha'à. A yōn̄ mē n̄ywe'e a ndūgē Kaifas laa, n̄kuu ntswe a nsān̄abēē bo bi n̄gānmbē ndāmā'anwī a nyē ànnū yī mē bi ka ghirē a nu Yesu aà.

⁵⁹ Bīlī bi n̄gānmā'a Nwī bo bi n̄gāndasa'a lē sī lōo nī m̄n̄jī yī mē mbē bē swōn̄ ibān̄nōnnū a atu Yēsō tā bo tsya ghu nzwitē yi.

⁶⁰ Lā kaa wa'à yē, ka mē bīyēfē bi abān̄nōnnū bī ghà'atē lē mfē'ē n̄tsweε ibān̄nōnnū ghu atu aà. N̄gānabaan̄nōnnū jya jī mō'ò ji baa i fē'ē n̄tē nswon̄ mē:

⁶¹ “Mbā ghulà à lē nswon̄ mē yu tswe nī àdà'à a nsà'a ndāmā'anwī i b̄ ghūrē fu a n̄īm njwī ji tarē.”

⁶² N̄gānmā'a Nwī yī n̄wē a bīn̄ē n̄tē mbetē Yesu mē, “O sī nī ànnū yī tsu a kwi'ī tswe? O swōn̄ mē akē nī innū jū mē bi swon̄ə a atu wō aa ε?”

⁶³ Yesu a tē kaa wa'à yi kwē'ē. Kaifas a b̄ n̄swon̄ ghu mbo mē, “Kàa nī ĩkūm Nwī yī à tswe ntī aa mē o swon̄ aa tsi'ī ànnū nīkon̄ mē ò nī Ayō'ò Nwī wa mē à nī Mu Nwī aa lē?”

⁶⁴ Yesu a kwi'ī ghu mbo mē, “O swōn̄ mē. A n̄ghēε ghu, mē swōn̄ a mbo b̄ mē, n̄loginē tsītsōn̄, nī ka yē Mu N̄u tā à tswe a mbēē n̄kwēε Nwī yī mē à tswe nī mīdà'à aa nī m̄'à, n̄lō a aburē nsigē nī a m̄m̄ mbà'à.”

⁶⁵ A kwī'ī mē laà, n̄gānmā'a Nwī yī n̄wē wa a satē ĩtsē'ē ji, n̄swon̄ mē, “A bēgītē Nwī! Nī yū'ū àjan̄ yī mē à bēgītē Nwī aà. Bī'inē b̄ n̄lōo nī bīyēfē aa, a ya aa ε?

⁶⁶ Kē nī wà'atē mē akē lē?”

Bo bitsīm bo kwi'ī mē, “A ku'unē mē tā à kwo.”

⁶⁷ Bo swōn̄ mē laà aa, n̄loginē ntigē tsee m̄twyē ghu nsi, n̄ghōo nīi, bī mō'ò bi fēē nīi, m̄betē nīi nī mē:

⁶⁸ “Tsō mē ò swōn̄ mē ò nī Ayō'ò Nwī aa, twī n̄u yī mē à fēε gho aà.”

*Ajan̄ yī mē Peta à lē ntuu Yesu aà
(Mk. 14.66-72; Lk. 22.56-62; Jn. 18.15-18,25-27)*

⁶⁹ Maa noò Peta a tswe wa nsān̄abēē. N̄gānàfà'a Kaifas yī m̄āngyē yī mō'ò a zī nyē yi, m̄betē yi mē: “Tigē ò ghirē mbaa n̄kī ntswe bu Yesu mu baGalilea wa aa ε?”

⁷⁰ Peta a tuu a nsi mi'i bo bitsim, nswon mə, “Kaa mə sɛ annu yɪ mə o swon aa zɪ.”

⁷¹ Peta à ghàà mē mùu ajàn aa, mɛ'è nghɛ a ntsùbù'ù. A fɛ'è mē, ngànàfà' à yɪ mǎngyè yɪ dàn a bú nyə yi, nswon a mbo bə bya mə bo bo lɛ ntəə aa mə, “Nù ghulà à ghìrə ntswe bo Yesu mu Naaserə wá.”

⁷² Peta a ku'usè ntuu, nkāa nswon mə, “Kaa mə sɪ nɔ̃ ma wɪ zɪ.”

⁷³ Mu fɪbàntə à bù mē nghəə ki bə, bə bya mə bo bi Peta lɛ ntəə aa, bú nswon ghu mbo mə, “O lòò aà nswon mə kaa ò sɪ ngànyəgənnu Yesu yɪ mò'ɔ bə? Mǎnjɪ yɪ mə o ghàà ghu aa, a dɪ'ɪ mə bu Yesu lo aa adìgè yɪ fùurə.”

⁷⁴ Peta a logìnè ntigə nkāa nswonə ni mə, “Kaa mə sɪ nɔ̃ yɪ zɪ. Bɛɛ a bə yɪ mə mə swonə aa ǎbǎnnənnu, Nwɪ nɪn ndòò a atu mē.”

Tsi'ɪ maa noò ǎnkəgè a tɔnə.

⁷⁵ ǎnkəgè wá à tɔn mē, Peta a wa'atə ànnu ya yɪ mə Yesu à ghìrə nswon ghu mbo aa mə, “Mbɔn tá ǎnkəgè à tɔn, lɛ bɔn ò tùu mē ghá ngàà jɪ tarə”. A wà'atə mē, mɛ'ɛ nghèè nyə'ə tsi'ɪ a mbə ànnu.

27

Ajàn yɪ mə bi lɛ nghèè ni Yesu a nsi Pilato aà.

(Mk. 15.1; Lk. 23.1-3; Jn. 18.28-32)

¹ Abèè fù'ù mē, bilɪ bi ngǎnmà'a Nwɪ bitsim a bò'ɔ ni bità bi ala'a bitsim bo boontə a ntantə ajàn yɪ mə bo ka zwitə Yesu aà.

² Bò tantə mē mǎnsə, nkwerə mbô mi Yesu, nlogə yi nghɛ mfa a mbo Pilato, mə à lɛ mbə Gúmnàa aà.

A ajàn yɪ mə Judas à lɛ nkwo aà

³ Judas mə à lɛ mfèè Yesu aa, à yè mə ajàn yɪ mə bi swon mə bi ka zwitə Yesu aà, ntɪ yi i sa'a yi, a logè ibatə nkabə silva jya mǐghum mi ntarə nghèè mfa fu a mbo bilɪ bi ngǎnmà'a Nwɪ a bò'ɔ ni bità bi ala'a, nswon a mbo bo mə,

⁴ “Mə ghìrə ibi nlon mə mə fèè nɔ̃ tighə mə à ghìrə ànnu yɪ bi yɪ tsu aà!” Bo kwi'i ghu mbo mə, “Ma ya a yə yi aa ni àkè? Á ka zi wô zi annu yɪ mə ò ka ghìrə ni yu aà.”

⁵ Judas a ma'à nkabə ya a múm ndámà'anwɪ, mɛ'ɛ nghèè nlonə.

⁶ Bilɪ bi ngǎnmà'a Nwɪ bya bi bwɛ nkabə ya nswon mə, “Nònsə yɪ'inə à dɪ'ɪ mə kaa à sɪ ku'unə mə tá bi ləə ajànə nkabə ma yú a múm ǎbàa nkabə ndánwɪ nlon mə à nɪ nkabə ǎləə aà.”

⁷ Bo swon mē laà aa, ntswe a nsyɛ ngàànə, nlogə nkabə ya nghèè nyuu adigə nɔ̃ mbòò bantòò ghu, tá bi ka ntwinə nɪ bɪgɪ ghu.

⁸ Nzi nywe'e sii, bi twonə adigə mayú aa ni Adigə ǎləə.

⁹ Ma yú ànnu a kɪ mɛ'ɛ mbòontə nɪ ànnu yɪ mə ngànntoò Nwi Jeremiah à lɛ nswon aà, mə, “Bi lɛ nlogə ibatə nkabə silva jya mǐghum mi ntarə mə bɔ bi baIsrael lɛ ntan mə bi ka yi tu a atu yu ma wa aa,

¹⁰ nghèè nyuu adigə nɔ̃ mbòò bantòò ghu, tsi'ɪ a ajàn yɪ mə Mmà'àmbi à lɛ nswonə a mbo mə aà.”

Pilato à betə innu a mbo Yesu

¹¹ Bilɪ bi ngǎnmà'a Nwɪ bya ni bi bità bi ala'a bya bo tigə nlogə Yesu nghɛ ni ghu a nsi Gúmnàa. Gúmnàa a betə yi mə, “O bə aa mɔ̀ baYuda aa ɛ?” Yesu a kwi'i mə, “O swon mē!”

12 Bìlìi bi ngǎnmà'a Nwĩ a bò'ɔ ni bità bi ala'a bo le niŋ innù a nu Yesu a nsi Pilato. La Yesu a na'à waa bitsim.

13 Pilato a tigè m̃betə ghu mbo m̃, “O si ndùu innù jù m̃ bi swoñə ni m̃ ɔ ghìrə aa yu'u?”

14 Annù a le mburə ntsya Gûmnàà tsi'ĩ tsià a nyə m̃ kaa Yesu à le ŋwa'à ànnù yĩ tsu burə ŋkwikwi'i bə aà.

A jàŋ yĩ m̃ bi le ntsər̃ə m̃ bi zwitə Yesu aà
(Mk. 15.2-5; Lk. 23.13-25; Jn. 18.28-38)

15 A le mbə ñŋsə Gûmnàà m̃ a yi mbə njwĩ Passa aa a fi'isə ŋgàŋàtsan yĩ m̃fùurə yĩ m̃ bə le ŋkòŋ aa mfa a mbo bo.

16 Ma mùu noò ŋgàŋàtsan yĩ mò'ɔ à le ntswe a atsàn m̃ bə bĩ ghà'atə bi le nzi yi, bi twoñə nii ni Barabas.

17 Nnòò bə bya bi ghòtə m̃ aa, Pilato a betə waa m̃, “Nì k̃ŋ m̃ tâ m̃ fi'isə aa wò mfa a mbo bù, Barabas k̃ Yesu m̃ bi twoñə ni Ayo'ò Nwĩ aa le?”

18 Pilato à le mbetə ma mùu ajàn aa, nloñ m̃ à le nzi m̃ â le ŋghìrə àghè'ənə m̃ tâ baYuda tswa Yesu ñzi mfa ghu mbo aà.

19 Pilato à tswè m̃ a aləŋə nsa'a m̃sa'a, ŋgwê yĩ a toò ŋk̃i ghu nu m̃, “Sĩ'i mbô mo wa a nu ŋù wâ, nloñ m̃ kaa à sĩ annù yĩ tsu f̃ansə aà. M̃ swoñ laà aa nloñ m̃ ñjèè yĩ m̃bĩ ñ ghìrə nle gha sĩ a ŋgaa yu.”

20 Lâ bìlìi bi ngǎnmà'a Nwĩ a bò'ɔ ni bità bi ala'a bi totə bə bya m̃ tâ bi betə Pilato tâ fi'isə Barabas tă tâ bi bañə nzwitə Yesu.

21 Gûmnàà a bú ŋku'usə mbetə waa m̃, “A tit̃i bə buà bi baa, nì lòo m̃ tâ m̃ ma'atə aa ghuu?” Bo kwi'i bitsim m̃, tâ bi fi'isə Barabas.

22 Pilato a bú m̃betə waa m̃, “Nì lòo m̃ tâ m̃ tigə ŋghìrə aa m̃ akə ni Yesu ghũ m̃ bi twoñə ni Ayo'ò Nwĩ aa ɛ?” Bo tɔŋñə ñswoñ m̃, “Ta bi kweentə yĩ a ati b̃aññəb̃aññə.”

23 Pilato betə m̃, “Nì lòo m̃ bi kweentə yi aa a ya? Annù yĩ bi yĩ m̃ à bù'ù aa à nĩ àk̃ə aa ɛ?” Lâ bo bú ŋku'usə ntɔŋñə ghaa bə nì m̃t̃i ñswoñ m̃ tâ bi gh̃ɛ ŋkwèèntə Yesu.

24 Pilato à le nyə m̃ yu gh̃ensə aa nòò yĩ, ŋk̃i nzi m̃ yu bə gh̃èè nĩ m̃b̃i boñ f̃ikòr̃ə f̃i ka f̃è'è. Ñswoñ bi zĩ nĩ ŋk̃i, a sĩ'ĩ m̃bô m̃i ghu a nsi bə bitsim, ñswoñ m̃, “Kaa àbô ya kaa a sĩ a nĩ àl̃ə nu ŋũ ghũ m̃ nì lòo a nsaansə aa tswè. A annù yĩ m̃ nì lòo a ŋghìrə aa, a sĩ sĩ'ĩ bù.”

25 Bə bitsim bi kwi'i m̃, “ŋŋə, tâ àl̃ə nũ yi tâ kuu a atu sĩ'ĩ bo bi a atu boò sĩ'i.”

26 Pilato a fi'isə Barabas m̃fa a mbo bo, ŋghìrə bi ghòò Yesu, a f̃a yi m̃ tâ bi tigə nlogə ŋgh̃èè ŋkweentə a ati b̃aññəb̃aññə.

Ajàŋ yĩ m̃ bìsog̃yè le sĩ wyè nĩ Yesu aà.
(Mk. 15.16-20; Jn. 19.2-3)

27 Bìsog̃yè bi Pilato tigə nlogə Yesu ŋkuu ŋgh̃ɛ nĩ ghu a m̃m ntɔ'ɔ Gûmnàà (m̃ bi le sĩ twoñə ni Praetorium aà), ñtwoñ bìsog̃yè bitsim bi zĩ ŋghotə ghu sĩ.

28 Bo tso'ot̃ə ìts̃ə'è ji, ñl̃o ats̃ə'è yĩ gh̃è'è boò ŋw̃ɛ'ɛ ghu nũ.

29 Bi w̃è'è m̃, ñl̃o m̃indigə m̃i nj̃ŋ nj̃ŋ mba'a ts̃o ats̃ə'ətu ñf̃ò ñs̃os̃ə ghu atũ. Ŋk̃i mfa ŋk̃iŋk̃à'ə ghu abo yĩ m̃a'à. Ñtigə ŋwỹe nii nsig̃it̃ə ŋwo ghu sĩ ñswoñə nĩ m̃, “O l̃ɛ l̃ɛ! M̃f̃ò baYuda à k̃i kw̃èè! A kw̃èè!”

30 Bo le sĩ k̃i ntsee nĩ m̃itwỹe ghu nu, ŋk̃i ŋgh̃o sĩ àtũ yi sĩ ŋk̃iŋk̃à'ə yā.

³¹ Bìsogyè bya bi nànsè mē ñwye yi laà aa, ntso'ò atsè'è yî bagitè ya ghu nu, nìbu ñwe'è jîi itsè'è jya fu ghu nu, nìtigè nlogè yi mē bo ghèè kwèèntè a ati bàñnèbàñnè.

*Ajàñ yîi mē bi lè ñkwèèntè Yesu a ati bàñnèbàñnè àà
(Mk. 15.21-32; Lk. 23.26-43; Jn. 19.17-27)*

³² Bo kà mē aa ñghèe a mánjî, ñyè ñû baCerene yî mō'ò, ìkùm yi i bē Simon, nìswa yi nî àdà'à mē tâ à be'e ati bàñnèbàñnè Yesu yâ.

³³ Bo ghèè mē ñywe'e wa adigè yîi bi lè si twon nî Golgota aa, (ñjî'î ìkùm ma ghû i bē mē, àdigè akwèe atu ñû)

³⁴ ñlòò mîlù'ù mîi bi lè mforinè nî àfù yîi bi twonè nî gall aa mfa ghu mbo mē tâ no. Yesu a ywe'etè ñtuu yi a nnô.

³⁵ Bìsogyè bya kwèèntè yi a ati bàñnèbàñnè, mma'a ibîrè a nyè bē bîi mē bi ka jî itsè'è jî jyâ.

³⁶ Bi ghîrè mē laà aa, ntswè nsyè ntigè mbe nîi.

³⁷ Bi lè ññwà'ànè annù yîi mē à lè ñghîrè bi ññ ìsa'a ghu nu aa mbèe wa ati bàñnèbàñnè ghu atu mē, “A nî Yesu, Mfò bàYuda à ghuà mē.” Ma yû a di'î nî annù yîi mē à lè ñghîrè bi kweèntè yi aà.

³⁸ Bi lè ñkî ñkweentè bîyèrè bi baa bo bi Yesu, ñkweentè yî mfuùrè ghu mbèè a abo mà'à, ñkî tigè ñkweentè yî mō'ò ghu mbèè a abô ñkwàbè.

³⁹ Bìtsyà bi mánjî bi lè si wye nî Yesu ntsigè nî ìtû jyaa nswonè nî ghu mbo mē,

⁴⁰ “Wò yîi mē ò lè nswon mē ò ka sà'a ndâmà'anwî i bú bôo fu a jîm ñjwi jî tarè aa, yweensè itu ibîinû gho lâ. Mbè a bē annù ññkon mē ò nî Mu Nwî, ò sigè la fya atu ati bàñnèbàñnè bî'î yê.”

⁴¹ Bîlîi bi ñgǎñmà'a Nwî, bo bi ñgǎñdî'î nòñsè nî bità bi ala'a bo lè ñkîi ñwye nî Yesu tsi'î mùu ajàñ mē,

⁴² “A lè si yweensè badàñ, tâ wa'ǎ ibîi nû yi yumbon tsitsòn yweensè la tâ bî'inè yè. A nî yu yîi mē à nî Mfò baIsrael aà. Tâ à sigè la fii atu ati bàñnèbàñnè bon bî'inè ka bii annù yi.

⁴³ A lè nnîñ ntswèntîi yî ntsim a mbo Nwî; tâ Nwî à wa'à yi tsitsòn zî ñkwetè la, mē mbè a konè yi. A lè mbaa tē'è wa'à swonè nî mē yu nî Mu Nwî aa è?”

⁴⁴ Bîyèrè bya mē bi lè ñkwèèntè waa bo aa, bo lè si kîi mbègitè nî Yesu tsi'î mùu ajàñ.

*Ajàñ yîi mē Yesu à lè ñkwo aà
(Mk. 14.33-41; Lk. 23.44-49; Jn. 19.28-30)*

⁴⁵ Ìtugè i lè mfii ñkusè ala'à tsim, nloginè nî nòò ñsi'î nòò ñghèe nywe'e nî nòò nyèñ nòò.

⁴⁶ Nòò nyèñ nòò à kà mē aa ñku'u, Yesu tònè nyè'è nswon mē, “Eli, Eli, lama sabachthani?” Ma la a bē mē, “Nwîngòn ghà, Nwîngòn ghà, ò mè'e gha aa a ya aa è?”

⁴⁷ Bè bya bî mō'ò mē bi lè ntèentè maa adigè aa bi yu'u nswon mē “Nù ghû a twon aa Elijah.”

⁴⁸ Nù yî mō'ò a titîi bo a burè ñghèe nlòò kùntsa ntsu nî mîlù'ù mî tsè'è, nso'ònè a nî ñkînkà'à, ñko'osè mfa mē tâ Yesu à no.

⁴⁹ Là bi mō'ò bi swon mē “yu'utè tâ bî'inè yè mē Elijah à ka zi kwetè yi lè.”

⁵⁰ Yesu a bú ñku'usè ññentè ñjî yî ñyè'è mburè ntsii.

⁵¹ Maa noò, àtsè'è ya yï mæ a le ñkwàsə múm ñdàmà'anwĩ aa, a le mbò'ònè a titìi, ñlòginə a ndəŋ nsigə nywe'e a nsyê, ìdìgè i tsigènè, ìlànşəŋgò'ò i ba'akè.

⁵² Misyè mi ña'akè bè bi Nwĩ bĩ ghà'atè mæ bi lèè ñkwokə aa, bi biìnè niwô.

⁵³ Bè ma bú bi le mfè'èkè a misyè, ñkuu ñghɛɛ wa múm àla'a yĩ làà, bè bĩ ghà'atè bi yê waa a noò yï mæ Yesu à le nyweenə niwo aà.

⁵⁴ Atu bîsogyè ya bo bi bîsogyè bya bîtsim mæ bo le ntswe mbe nĩ Yesu aa, bô yè mæ a ajàn yï mæ ñsyê i tsigìnə aa, a bò'ò ni ìnnù tsim jĩ mæ i le mfè'è aa, ñbò'ò ni tswâ waa, bo swon mæ, “Tsi'ĩ ànnù ñikonè, ñù ghuà à bə aa Mu Nwĩ.”

⁵⁵ Bàngyè bĩ ghà'atè bi le tswe ghu, ñtəə a sà'a agha'a, ñlĩ. A le mbə bāngyè ma bú mæ bi le nlò a Galilea ñyonə nĩ Yesu, ñkwetə nii aà.

⁵⁶ A titìi bāngyè ma bú, Mary Magdalene, Mary ñdè bi Jems ni Joseph, a bò'ò ni ñdè bi bɔɔ bi Zebedee, bo le ntswe ghu.

*Ajàŋ yï mæ bi le ntwinə Yesu aà
(Mt. 27.57-61; Lk. 23.50-56; Jn. 19.38-42)*

⁵⁷ Noò ñkwêfò à kù'ù mæ, ñgàŋkabə yĩ mɔ'ò, mæ à le nlo a ala'a Arimathea, bi twonə ni Joseph, ñki mbə ñgànyègənnù Yesu yĩ mò'ò aa, a zĩ

⁵⁸ ñghɛɛ a mbèe Pilato a mbetə aku Yesu ya mæ yu lògè i ghèe twinə. Pilato a fâ àdà'à mæ tâ bi fa ghu mbô.

⁵⁹ Joseph a tigè ñghɛɛ nlògə aku Yesu ya nlim nĩ àtsè'è yĩ fù'ù yĩ sigìnè yĩ fii,

⁶⁰ ñghɛɛ niŋ a mum nisyè ni nĩ fii nĩ mæ à le nton a múm àlànşəŋgò'ò aà. A niŋ mæ aa, ñtii alànşəŋgò'ò yĩ mɔ'ò ntsetə ntsù nisyè nya ghu, ñtigə nlo ñghèè yi.

⁶¹ Mary Magdalene ni Mary yĩ mò'ò wa bo le nzĩ ñtswe nlii ni nisyè nyâ.

Ajàŋ yï mæ bi le si be nisyè ni Yesu aà

⁶² Njwĩ ñnànşə ñjoo njwĩngon ya i tsyà mæ, àbèè a fu'u, bìlì bi ñgāŋmà'a Nwĩ a bò'ò ni baFarisai bo ghotè ñghɛɛ nyə Pilato,

⁶³ ñswon ghu mbo mæ, “Taà, bĩ'ĩ wa'atə mæ noò wa yï mæ ñgāŋmbwe'esè wa, mæ à kɪ swon mæ yu ni Mfò baIsrael à kɪ burə aa, à kɪ swon mæ yu ka bìnè niwo a njĩm njwi ji tarè.

⁶⁴ Bĩ'ĩ zi aa a nswon a mbo wò mæ tâ ò too bē tâ bi ghɛɛ ñka mbe nisyè nya a atú njwi ji tarè. Bĩ'ĩ swon laà aa nlon mæ bĩ'ĩ bɔ'ò mæ ñgānyègənnù ji jya i ka zĩ yərə akú yi ya ghèè ni yu i bāŋnə tigə swon a mbo bè mæ à ywèenè mæ niwô. Mbə bo ghìrə ma mùu ajàn bon àbāŋnənnù ma yú a ka bāŋnə bi'ĩ tsyàtə yi ntsyàmbĩ yâ.”

⁶⁵ Pilato a swon a mbo bo mæ, “Nì lògə bîsogyè tâ bi ghɛɛ ñka mbe nisyè nyâ.”

⁶⁶ Bo fè'è ñghɛɛ nsɪŋtə nisyè nya ni mànji yï mæ mbə bi ña'a, bi zĩ, ñki nləə bîsogyè mæ tâ bi ka mbe.

28

*Ajàŋ yï mæ Yesu à le nyweenə ni niwo aà
(Mt. 28.1-8; Lk. 24.1-12; Jn. 20.1-10)*

¹ Njwĩngòŋ ya ì tɕyà mē, àbèè fu'u, a bə tɕi'ĩ a tɪtugə tɪtugə a njwĩ yĩ ñtɕyàmbĩ a mûm ŋgyà, Mary Magdalene, a bò'ɔ ni Mary yĩ mò'ɔ wa bo le mfè'è ñghɛ a lèntə nɪsyè ni Yesu nyà.

² Nsyɛ ì lɛ ntsìgìnə tɕi'ĩ nìtì, angel Nwĩ a lô a aburə nsigə ntii ŋgò'ò ya mə bi lɛ ntsetə nɪsyè ni Yesu nya nì yù aa nlò'òsə, ñkò'ɔ ntswe ghu atũ.

³ Nsĩ yi ì lɛ si ŋwàŋkə tsɔ mbəŋ yĩ ñwà'ákə, ìtsə'ê ji ì fu'ù tɕi'ĩ fù'ù mə buu.

⁴ Nibò'ɔ ni lɛ ntswa bɪsɔgyè bya mə bi lɛ si bɛ nɪsyè nya aa, bo tigə ntsiginə, mbəŋ ntigə tsɔ biku bi bə.

⁵ Angel wa a swon a mbo bāngyè bya mə, “Nì tsuu kɪ bɔ'ɔ. Mè zi mə ni lòò aa Yesu mə bi kɪ kwèèntə yɪ atu ati bāŋnəbāŋnə aà.

⁶ Wa kaa à sɪ faà mə tswé. A bìnə mə a niwo tɕi'ĩ wa ajàn mə à lɛ nswon aà. Nì zi nyə adigə yĩ mə à kɪ nɔŋ ghu aà.

⁷ Nì wāŋsə ŋghèè nswon a mbo ñgǎnyəgənnu ji mə wa à bìnə mə niwô. A tɕyà mə a mbii bo ŋghɛ ni a Galilea. Bo bə ghèè bon bo ka tigə yə yi ghu. Nì ka ŋwa'atə nì ànnu ma yũ mə mə swon a mbo bù aà.”

⁸ Mìntii mi bāngyè bya mi lɛ nluu ni nìdorə, nìbò'ɔ ni kɪ ntswa waa, bo fɛ'è ntingə ŋkhə ghè a ñkè'ènə a mbo ñgǎnyəgənnu Yesu jya.

⁹ Yesu yumbon a zĩ mbo bāngyè bya, ntsà'atə waa. Bo zĩ ñwo ghu nsi, ntswa mɪkòrə mi mmii yi.

¹⁰ Yesu a swon a mbo bo mə, “Nì tsee kɪ bɔ'ɔ. Nì ghɛ nswon a mbo bɔ bi maà ba mə tâ bo ghɛ a ala'a Galilea tâ bĩ'ibo boontə ghu.”

Ajàŋ yĩ mə baYuda bi lɛ ntswe àbāŋnənnu ñlon annũ nyweenə Yesu ni nìwo aà

¹¹ Bāngyè bya bi kà mə aa ŋghɛ laa, bɪsɔgyè bya bĩ mɔ'ɔ bi kɪ ñlo ŋkuu ŋghɛ a mûm ala'a a ñkè'ènə innu jyà tsim jii mə i fɛ'ɛ aa, a mbo bilii bi ñgǎnmà'a Nwĩ.

¹² Bilii bi ñgǎnmà'a Nwĩ bya bo twon bità bi ala'a bo tswe a nsyɛ ŋghàànə, ñlɔo ñkabə yĩ ŋghà'atə mfa a mbo bɪsɔgyè bya

¹³ nswon a mbo bo mə, “Bɛ bi betə ghuu nì ànnu, nì swon mə, ‘Bĩ'ĩ kɪ sɪ bwii aà bwii ñgǎnyəgənnu Yesu jya i zĩ nɪtugə, ñzì ñyərə aku yi yá.’

¹⁴ Gúmnaà à bə tɛ'ɛ yuyu'u, wa bon bĩ'ĩ ka zi mǎnjĩ yĩ mə bĩ'ĩ ka tɕyà ghu i ghìrə tâ ŋgi'ĩ yĩ tsu tâ ì wa'à a nu bù kuu bə.”

¹⁵ Bɪsɔgyè bya bi kwɛrə ñkabə ya ntigə ŋghɛ ŋghìrə wa ajàn yĩ mə bilii bya bi lɛ nswon aà. Nzi nywe'e sii, baYuda bo burə kɪ bii mə à nì ànnu yĩ mə a lɛ mfè'è aà.

Ajàŋ yĩ mə Yesu à lɛ zì ntsi'ĩ ñgǎnyəgənnu ji mfa ndi'ĩ yĩ ñwè ya a mbo bo aà

¹⁶ Ñgǎnyəgənnu Yesu jya ñghum ntsò mò'ɔ i lɛ mfè'è ñghɛ a ala'a Galilea wa a atu nta'a mə Yesu à lɛ mfigitə mə tâ bobo zi mbòontə ghu aà.

¹⁷ Bô yə mə Yesu aa, mmii yi, ka mə kaa bo bĩ mɔ'ɔ bi lɛ wa'à bii mə, tɕi'ĩ a annu ñŋkon, à nì Yesu aà.

¹⁸ Yesu a swon a mbo bo mə, “Nwĩ à fá àdà'a tsim a aburə bo bi a nsyɛ a mbo mə:

¹⁹ Nì ghɛ lá a mbo ñgwè'è mu ñũ ntsim fàa a atu nsyɛ, ñghìrə waa tâ bo tigə ñgǎnyəgənnu já; ñka mmurə nì waa a ñkì nì Ìkũm Ta, nì yi Mu nì yi Azwĩ yĩ Làà.

²⁰ Nkii ndi'i nî waa mə tâ bo ka nyu'u nkii nləə nî ndi'î tsim jîi mə mə
kî fa a mbo bù aà. Tâ nî zi mə mə ka tswe a mbo bù a ngòŋ bìnòò bî tsim
i ywe'e a noò nìlwĩ'î m̀bî yù."

Ntoo yì Nsigìnè yìi MARK à lɛ ɲwà'ànè aà

NJI'INNŪ ANWÀ'ANƏ YŪ

A anwà'ànə yū aa a lɛ ɲwà'ànə Jɔn Mark, mûngwà'à, ɲù baYuda yìi mɛ bi ghaa nlon ɲgaà yi a mum Ifà'à 12.12 aà; ɲdè yì a bɛ Mary yìi mɛ bɔɔ bi Kristo lɛ si ghotɛ ghu nda ntsà'atè nî Nwî aà. A lɛ mbɛ ɲgàɲàkòrɛ Peta yìi mɛ à lɛ si twonɛ nî mû yì aà (1 Peta 5.13). Ma mùu ajàn mɛ a tse bɛ mɛ à lɛ nswon Peta ghu mbo nswon innu jii mɛ Yesu à lɛ ɲghirè ɲkî nswon aa, Mark a tigè ɲɲwà'anə. Jɔn Mark à lɛ ɲkii nyonɛ nî Paul bo Barnabas ɲkwetɛ nî waa a noò yìi mɛ bo lɛ ɲka ɲghɛɛ a akòrɛ nītə nî ifà'à yi ntsyambii aà (Ifà'à 13.5), Barnabas a logè yi a noò ɲjìm bo yu tigè ɲkarɛ a ɲgaa jì mɔ'ɔ (Ifà'à 15.36-39). Kaa Mark à lɛ ɲwà'à ɲù yì mɔ'ɔ a tìtì ɲgàɲyɛgənnu Yesu jya ɲìghúm ntsò baa bɛ.

Ntoo yì ɲsigìnè yìi mɛ Mark à lɛ ɲwà'ànə aa i dî'i nî Yesu tsɔ ɲù yìi mɛ fà'à, ɲghirè nî innu nî àdà'à bo bi mɛdà'à. Bi yê nî àdà'à yi bo bi mɛdà'à mii mɛ à lɛ si fà'à nî muu aa a noò yìi mɛ à lɛ si dî'i nî ànnu Nwî, ɲghurɛ nî bɛ, mfi'i nî izwî jì bi a ato'o bɛ, ɲta nî ɲgi'i a nu bɛdemon, ɲli'inə nî ifansənù bɛ. Mark à ɲwà'ànə ɲgàn Yesu aa a nî mánjì yìi i ghù'ùtə, ɲghirè mɛ bi ka nyɛ nî ifà'à yìi mɛ à lɛ si fà'à tsɔ ɲgàngàfà'à aa ntsyatə ajàn yìi mɛ à lɛ mbɛ Ndì'innu aà. Yesu a twonɛ nî ibinú yi nî Mu Nù, (yɛ Njì'ì Mìghàà) ikùm yìi mɛ i dî'i nî mɛ, ka mɛ Kristo à lɛ nzì tsɔ ɲùmìsɔɲ a mùm ɲjyánu aa, à lɛ mbɛ aa Mu Nwî, Ayo'ò Nwî wa mɛ bi lɛ ɲkà'à mɛ à ka yì zì a nyweensè mbi aà. Ma ɲìghàa anwà'ànə Mark à nî àtìi ya mɛ Yesu a swonɛ ghu mɛ Mu Nù à nî ɲgàngàfà'à yìi aa yɛ ɲgi'i i fa ntswèntìi yì i tsu'u atú bɛ ghu aà (10.45).

A mbo Mark, Ntoò Yesu yì Nsigìnè i yɛ aa ɲù ntsim a nî ntswèntìi yì tsimè: Yesu à lɛ si swonɛ nî ànnu Nwî, ɲìghàa nî ntswèntìi nìi nî fa ilòn ɲkwetɛ nìi a mùm Azwî, ɲdì'itə nìi ɲkii nlə'ətə nî nti yi. Yesu à lɛ si ghùrè mìghòò mî bɛ, ɲkwetɛ nî ɲgàngəfumə bo bi bii à yaa a mbonɛ aa, mfa nî miji a mbo bo. Yesu à lɛ si fi'i nî izwî jì ibi a ato'o bɛ, ɲghirè mitsyɛ myaa mî laà, nti waa i doritè. Mark a ɲwà'ànə mɛ ɲù ntsim yìi mɛ à ɲjì nti yi a nu Yesu, mbii ntoo yì ɲsigìnè ya aa, à ka yweenə, i tigè kii ghìrè nî innu jì wè jii mɛ Yesu yumbɔɲ à lɛ si ghìrè aà (16.16-18).

Mark à zì ntswàntə innu, ɲdì'i nî Yesu a ghìrè nî innu ntswà'atə, a yi nlò nî yuà, a danɛ a nî yì mɔ'ɔ, Azwî Nwî a tintè nìi a wàɲsə ɲghirè nî innu ɲkhənə ghu, ɲywe'e noò yìi mɛ à ka kɔ'ɔ ghɛɛ mmànɲsə ifà'à yi a Yerusalem aà. A Yerusalem, Mark a logè noò mfigitə ɲgi'i yìi mɛ Yesu à yɛ ghu a mbo baYuda nî bɛtsyàsə byaa a nsi mi'i Pilato, bi kweentə yi a kwo mbù ɲyweenə, Taà yi a tigè mbu lògè yi ɲkɔ'ɔ ntswesə a mbèè ɲìkwɛɛ yu nî mà'à, a ndì'i àdà'à yi, nî ɲìgha'a nìi mɛ à kwerə a ɲjìm ifà'à yìi mɛ à mənɲsə aà.

Bi yatə anwà'ànə yū aa laà:

1. Nlògìnə ntoo yì ɲsigìnè yà 1.1-13
2. Ifà'a Yesu a Galilea 1.14—9.50
3. Nlò a Galilea ɲkɔ'ɔ ɲghɛɛ nî a Yerusalem 10.1-50
4. ɲgyà yì ɲlwi'ɲjìm a Yerusalem bo bi maa mbèè àl'à 11.1—15.47

5. Ajàṅ mæ Yesu à le nyweenə ni nìwo aà 16.1-8
 6. Ajàṅ mæ Mmà'àmbi à le ndi'i ibiinû yi a mbo bə̀ n̄tigə ɲko'ɔ ɲghɛɛ a aburə aà 16.9-20

*Ajàṅ yïi mæ Jɔn N̄gàṅmùrə bə̀ ɲkì le si swonə annù Nwĩ aà
 (Mt. 3.1-12; Lk. 3.1-18; Jn. 1.19-28)*

¹ Ntoó yï n̄sigìnə n̄lonə Yesu Kristo Mu Nwĩngòn̄ i lògìnə aa faà.

² Ntoó mà yũ i lògìnə aa tsi'ĩ a ajàṅ yïi mæ N̄gàṅntoò Nwĩ, Yesaiah à le ɲɲwà'ànə aà;

"Nwĩ à swon̄ mæ: 'Yê nì, mæ ka too ɲgàṅntoò ghà a mbii wò mæ à ka nan̄sə m̄n̄jĩ ghò'.

³ N̄jĩ ɲũ yïi mæ a tɔṅnə à nta'a miwèè miwèè n̄swonə ni mæ: 'Nì nan̄sə m̄n̄jĩ Mmà'àmbi n̄nan̄sə iyàà ji tâ i tsinə.' "

⁴ Ma mùu ajàṅ Jɔn N̄gàṅmùrə bə̀ ɲkì a le ntigə nzi a nta'a miwèè miwèè n̄swonə n̄i ànnu Nwĩ ghu, n̄swonə n̄i a mbo bə̀ mæ bi bə̀ɲkə m̄ntiì myaa mma'atə ibi waa, ɲkwɛrə ɲkì tâ Nwĩ à li'inə ifansə innu jyaa.

⁵ Bə̀ b̄itsim le si fè'è n̄i a n̄jò'ɔ ala'a Yerusalem bo b̄i a mbù'u Yudea n̄tsim ɲghɛɛ n̄i a mbèè Jɔn, mbii n̄i ifansə innu jyaa ghu mbo, a tigə m̄murə n̄i waa a ɲkĩ Jordan.

⁶ Jɔn à le si wɛ'ɛ itsə'ə j̄ii mæ bi le n̄nan̄sə n̄i in̄on̄ naà yïi mæ bi twonə ni kamel aà; ɲkii ɲwɛ'ɛ n̄i ik̄o ɲgùù, a at̄ii yu, ɲkurə n̄i ɲgwèènə ɲkii n̄jĩ n̄i n̄wu yï n̄tə'ə.

⁷ A le si swonə n̄i mbo bə̀ mæ: "N̄ù yï mò'ɔ a yònə a n̄j̄im mæ yïi mæ à kò'ònə n̄tsyàtə ghà, m̄bə a ajàṅ yïi mæ, tsi'ĩ mæ, kaa mæ si kù'ùnə a n̄tuṅnə mfèè ɲkìrə ibaamikòrə ji.

⁸ Mæ murə ghūu aa tsi'ĩ a ɲkì, lâ yu à kà yi ki murə ghūu n̄i Azwĩ yĩ Làà."

*Ajàṅ yïi mæ Yesu à le ɲkwɛrə ɲkì Satan k̄i ɲkwa'anə yi aà
 (Mt. 3.13—4.11; Lk. 3.21-22; 4.1-3)*

⁹ A le mbə tsi'ĩ maà noò Yesu a fè'è a Nazareth a mbù'u Galilea n̄zi, Jɔn a murə yi a ɲkĩ Jordan.

¹⁰ Yesu à fè'è m̄ə wa ɲkì ɲghəò ki təə a nta'a, ɲyə aburə a ɲa'anə, Azwĩ Nwĩ a sigə ntəə ghu atu, mbə tsò bugirəm̄ikuu.

¹¹ A sigə m̄ə ntəə ghu tu aa, n̄jĩ i lô a aburə ɲghaa n̄swon̄ mæ: "O n̄i M̄u ghà yĩ m̄b̄an̄nə yïi mæ m̄ə ɲkòṅə aà, mæ nan̄sə ndoritə nlonə ghò."

¹² Azwĩ Nwĩ a burə n̄lɔgə yi ɲghɛɛ n̄i ghu a nta'a miwèè miwèè.

¹³ A le ɲghèè n̄tswe wa a anta'a miwèè miwèè a tit̄i nàà m̄itsə'ə ɲjwi m̄ighum mi n̄ikwà, Satan kwa'ànə yi. A n̄i ɲjwi mà jũ; baangel bi le n̄zi m̄fa'a ghu mbô.

*Ajàṅ yïi mæ Yesu à le n̄twon̄ N̄ḡan̄kômbwè ji n̄ikwà aà
 (Mt. 4.12-22; Lk. 4.14-15; 5.1-11)*

¹⁴ Nòò w̄a mæ bi le n̄tswa Jɔn n̄n̄i a and̄atsan̄ə aa, Yesuà le n̄zi a Galilea n̄swonə n̄i n̄toò Nwĩ yï n̄sigìnə ghu.

¹⁵ A le si swonə n̄i mæ: "Nòò à kù'ù m̄ə; ànnu n̄ifò Nwĩ a tigə a abô. N̄i bə̀ɲkə m̄ntiì muu, m̄ma'atə ibi ghūu, mbii n̄toó yï n̄sigìnə yâ."

¹⁶ Yesu à kà m̄ə aa n̄tsya a aghəṅə ɲkì miyaa Galilea, ɲyə ɲḡan̄nkômbwè ji baa, Simon bo mumaà yi Andrew, bo lê n̄i m̄bwè n̄i àmbun̄jya.

¹⁷ Yesu a swonj a mbo bo mæ, “Nì zi nka nyonə nàà, mè ka ghìrə tâ nì tigə mbə ngǎnko bè.”

¹⁸ Bo kí nghensə mmà'atə mbunjyâ jyaa jya nyonə yi.

¹⁹ Bo bo kà mē aa nghentə, a yê Jems mu Zebedee bo mumaà yǐ Jon bo tswê a mûm àkànu'ù yaa, n̄kɛɛ n̄i mbunjyâ jyaa.

²⁰ A yè mē waa, mburə ntwonə waa, bo ma'atə taà wàà Zebedee wa mûm àkànu'u bo bì ngànəfà'á ji ntigə nyonə n̄i Yesu.

Nù yǐ mò'ɔ yǐi mæ à lɛ ntswe n̄i àzwǐ yǐ bì aà
(Lk. 4.31-37)

²¹ Bo lô n̄ghɛɛ n̄kuu a ala'a Kapernaum. A bè mæ n̄jwǐngɔn Yesu a ghɛɛ n̄kuu a ndānghòtə nloginə n̄ka ndi'i n̄i ànnù Nwǐ ghu.

²² Bè yerə ajàn yǐi mæ à lɛ si dì'i ànnù Nwǐ aa, n̄lon mæ à lɛ si dì'i waa aa tsó n̄u yǐi à tswɛ n̄i àdà'á, kaa wa'à aa tsi'ǐ tsó ngǎndi'i nòn̄sə dì'ǐ.

²³ Tsi'ǐ maà noò, n̄u yǐ mò'ɔ yǐi mæ a lɛ ntswe wa ndānghòtə ntswe n̄i àzwǐ yǐ bì aa, a tɔn̄nə tsi'ǐ n̄i t̄i m̄betə mæ:

²⁴ “O tswɛ aa n̄i àkə bi'inə a Yesu mu Nazareth ? O zǐ aa a ntā ngi'ǐ a nu bǐ'ǐ aa ɛ? Wa mè zi n̄u yǐi mæ ɔ n̄i ghu aà. O bè aa Yu wa yǐi mæ à Laa m̄n̄sə, n̄lo a mbo Nwǐ aà.”

²⁵ La Yesu a wenə yi nswonj mæ, “Kutə ntsú ghə wá, m̄fɛ'ɛ ghu nú.”

²⁶ Azwǐ yǐ bì ya a tsigə n̄u wa, nyə'ə tsi'ǐ n̄i m̄t̄i m̄fɛ'ɛ ghu nú.

²⁷ Bè bitsim b̄i mæ bì lɛ ntswe wa nda aa bi yerə ntigə m̄betə n̄i waa bo n̄i bo mæ: “Ma yuù ànnù a lo aà fə aa ɛ? Aa ànnù yǐ fii yi mò'ɔ mæ a lò ndi'ǐ aa ɛ? A wenə n̄i izwǐ j̄i bì n̄i àdà'á, nḡhirə i yu'unə n̄i!”

²⁸ Nloginə maà noò ngàn Yesu i burə n̄sɛɛnə a idigə tsim a mbù'ù àla'a Galilea.

Ajàn yǐi mæ Yesu à lɛ nḡhùrə bē b̄i ghà'atə aà
(Mt. 8.14-17; Lk. 4.38-41)

²⁹ Yesu bo bì ngǎnyəgənnù ji, Jems n̄i Jon lɛ mburə nlo nghèè n̄kuu a nda bì Simon bo Andrew.

³⁰ N̄n̄sə Simon à lɛ nn̄on̄ a ikuu nḡhɔɔ n̄i fibà. Yesu à kùu mē bì burə n̄swonj ghu mbô.

³¹ A ghɛɛ ghu mbèè, n̄tswa abô yi, n̄n̄ɛɛ yi, m̄biinsə. Fibà wa a burə n̄ma'atə yi, a bīn̄nə n̄lɔɔ m̄ji m̄fa a mbo bo.

³² A bè mæ a n̄kwêfò, a n̄i nòò n̄tso nòò, bi lɔgə ngàn̄mighòò a bò'ɔ n̄i bè b̄i mæ bì lɛ ntswe n̄i b̄idemon aa bitsim n̄zi n̄i bo a mbo Yesu.

³³ Bè bitsim ma mùu n̄jò'ò àla'a bì lɛ mburə m̄fɛ'ɛ n̄zǐ ghotə wa ntsǔ ndá.

³⁴ Yesu à lɛ mburə ghurə waa b̄i mæ bì lɛ si ghòò aa tsi'ǐ bì ghà'atə; bo lɛ ntswe n̄i m̄ighòò tsi'ǐ ibəŋ ibəŋə. A lɛ n̄ki m̄fi'ǐ b̄idemon b̄i ghà'atə a ato'o bè, kaa wa'à lò m̄bi n̄i mæ tâ demon wa yǐ tsù à ghaa, n̄lon mæ bì lɛ zi n̄u yǐi mæ Yesu n̄i ghu aà; kaa Yesu yumboŋ kaa a wa'à b̄an̄nə n̄lɔɔ mæ tâ bo ghìrə tâ bē zi.

A àjàn yǐi mæ Yesu à lɛ nswonjə annù Nwǐ a Galilea aà
(Lk. 4.42-44)

³⁵ Yesu à lɛ n̄lɛ m̄bīn̄nə m̄fɛ'ɛ tsi'ǐ t̄itugə t̄itugə, nòò a burə n̄sa'atə mbon̄ tâ àbèè fu'u, a ghɛɛ a adigə yǐi mæ kaa bè lɛ wa'à ghu tswê aa a ntsà'atə Nwǐ ghu.

³⁶ Là Simon bo bì ngàn̄akòrə ji lɛ m̄fɛ'ɛ n̄ka n̄lɔɔ yi nyonə.

³⁷ Bo yè mē yi, n̄swonj mæ: “Bè bitsim bì lòò nòò!”

³⁸ A swonɔ a mbo bo mɔ: “Nì zi tã bĩ'inè fɛ'ɛ faà ñghɛɛ ɪla'a jĩ mɔ'ɔ jĩ mɔ i tswe ñkòontè fàa a mbèè àla'a yua aà, tã mɔ kɪ nswonɔ annu Nwĩ ghu, ñlonɔ mɔ a ni annu yĩ mɔ ma lɛ nzĩ a ghìrɔ aa.”

³⁹ A fɛ'è ñtigə ñkuu nĩ ñdìgè tsim jĩ mɔ i lɛ ntswe a Galilea aa, ñswonɔ nĩ ànnu Nwĩ a ndànghotə, ñkĩ mfi'i nĩ bĩdemom a ato'o bè.

*A àjàn yĩ mɔ Yesu à lɛ ñghùrə ñũ àkikwen aà
(Mt. 8.1-4; Lk. 5.12-16)*

⁴⁰ Nù àkikwen yĩ mɔ'ɔ à lɛ nzĩ a mbèè Yesu ñswetə miku'utə mi ghu nsi, mɔbu'u mbo ghu mbo mɔ tã à kwetə yi; ñswonɔ mɔ: “O bə kɔn bon ɔ ghìrɔ nũ yà i laà.”

⁴¹ Yesu à lɛ ñko mĩlɛnè yĩ ñnàsə abô yi, mĩmɔontə yi ghu nswonɔ mɔ: “Mè kòñ; tã nũ yò ya laa!”

⁴² Akikwen ya a lɛ ñkɪ mburə ñghensə nsigə ghu nũ, nũ yĩ ya i kɪ ñtigə nlaa.

⁴³ Yesu a tigə ñnanɔ ñghaa ghu mbo tsi'ĩ sigìnə ñswonɔ mɔ tã à lo ñghèè yi

⁴⁴ ñkɪ nswonɔ mɔ: “Yê, ɔ ghɛɛ, ɔ tsuu annu tsu a mbo nù lɔ swonɔ, lâ mɔbànɔ ñghɛɛ ndĩ'i ibĩ nũ gho a mbô ñgànɔmà'a Nwĩ, ñkɪ mfa ayoo mma'anwĩ yĩ mɔ Moses à lɛ lèè aa, tã dɪ'i a mbo bè mɔ nũ yò i laà mɔ.”

⁴⁵ Lâ nù wa a bânɔ ñghɛɛ ñka lensə nĩ àjàn yĩ mɔ Yesu à lɛ ñghùrə yi aa a mbo bè bĩtsimə, a tigə ñghìrə a tsyànə a mbo Yesu mɔ tã à bu ñka ñkuu ala'a yĩ tsu nĩ nsĩ. Ma mùu àjàn, Yesu a tigə ntswe tsi'ĩ a idigə jĩ mɔ bè lɛ wa'à ghu tswe aà, bè tigə ñlo nĩ idigə idigə nzi ghu mbèè.

2

*A àjàn yĩ mɔ Yesu à lɛ ñghùrə mbwenkə aà
(Mt. 9.1-8; Lk. 5.17-26)*

¹ Njwi jĩ tsu lɛ ñghèə kɪ tɪsa Yesu a bú mɔbĩ fu a ala'a Kapernaum; à bĩ mɔ bè burə ñlaansə mɔ à kwèè mɔ ntswe a ndùgè.

² Bè lɛ nyu'u nzi ñghotə a ntsũnda yĩ mɔ Yesu à lɛ ntswe ghu aà, mɔburə ñgha'a nluu idigə, kaa àbwarə wa'à bù mbə a ntɪsa ñkuu a mùm ñdà. Yesu a tigə ñswonɔ nĩ ànnu Nwĩ a mbo bo.

³ A kà mɔ aa nswonɔ aa bə bĩ mɔ'ɔ bĩ nĩkwà bĩ be'è mbwenkə nzi nĩ ghu ghu mbô.

⁴ Tsɔ mɔ kaa àbwarə a lɛ ñwa'ă wa ntsũnda tswe aa, bo lɛ kɔ'ɔ a atunda, ñlɔbɪtə nnanɔ abù'ù ghu, a kə'è àdìgè ya yĩ mɔ Yesu a lɛ ntswe ghu aà. Bo mánɔ mɔ ñlɔgə mbwenkə wa nĩ ñkùu yĩ mɔ bo lɛ mbè'è ghu aa, ntsurísə wa nĩ abù'ù ñsigísə a nsi Yesu.

⁵ Yesu à yè mɔ abĩntĩ yĩ mɔ bo lɛ ntswe nĩ yu aa, ñswonɔ a mbo mɔbwènkə wa mɔ: “Mũ ghà, wa bĩ lĩ'inè mɔ ñfansənũ jô.”

⁶ Ngǎñndĩ'i nòñsə jĩ mɔ'ɔ lɛ ntswe ghu, ñtigə mbetə nĩ a mùm ñtĩi bo mɔ:

⁷ “Nù ghũ à tsyà aa la ñka ñghaa fàa ajàn aa ɛ? A ghàà laà mɔbɔgɪtə aa Nwĩ! Kaa nù tsu kaa sɪ ghu tswé mɔ mbə lĩ'inè ñfansənnũ bɛ ntsyatə Nwĩ yuyū.”

⁸ Yesu à lɛ mburə ñghɛsə nzi innu ma jũ mɔ bĩ lɛ sɪ kwà'atə nĩ a atu bo aà, ñwa'asə waa, mbetə mɔ: “Nĩ kwa'atə ijan innu ma jũ a atu bù aa a ya aa ɛ?”

⁹ A laà wanɔ aa a nswonɔ a mbo mɔbwènkə ghua mɔ, ‘mè lĩ'inè ñfansənnũ jô,’ kə mɔ: ‘Bĩnə ñlɔgə ñkuu gho wa ñka ghèè noò lɛ?’

¹⁰ Wa mè ka dì'i a mbo bù mē Mu Nù à tswe nì àdà'à fàa mbi a lĩ'ìnē ìfansennù bē." A ghàà mē laà aa ntigē nswonē a mbo m̀bwènkè wa mē:

¹¹ "Mē swonē a mbo wò, bìnē nlogē ikuù gho wa nghèè gho a nda wò."

¹² M̀bwènkè wa a bìnē, m̀burē nlogē ikuù yì wa, ntəə tsya mfè'è yì a nsi bē bya b̀tsim; a burē m̀bē tsi'ĩ ànnù yì yēyerə a mbo bo. Bo tigē ñgha'asē nĩ Nwĩ nswonē nì mē, "Kaa bĩ'ĩ lèè wa'á annù tsu laà yê!"

A ajàn yìi mē Yesu le ntwonē Levi àà

(Mt. 9.9-13; Lk. 5.27-32)

¹³ Yesu à le mbù ñghēē fu a aghonē ñkì miyaa Galilea; àkùrē bē a zĩ ñkarisē yì, a tigē ñloginē ñka ndi'ĩ waa.

¹⁴ A m̀nsē mē ñlo ñka ñghēē wa aghonē ñkì, nyē ñgàñkwērē bitáx, Levi, mu Alfeus a tswē a ndá ñkwērē bitáx. Yesu a swonē ghu mbo mē: "Zĩ ñka nyonē nàa." Levi a burē m̀bìnē ntigē nyonē nii.

¹⁵ A gha'à a b̀òò mē ñsa'atē, Yesu bo bì ñgǎnyəgənnù jì ghēē a nda Levi a nji ghu. Ñgǎñkwērē bitáx bo bē bĩ bì bĩ ghà'atē le ntswe bo bo ntigē nji; ñlon mē bē bĩ ghà'atē le si yonē Yesu maa noò.

¹⁶ Ñgǎñndi'ĩ ǹnsē jì m̀'ò jìi mē i le mbē baFarisai aa i le nyē a ajàn yìi mē Yesu le si jì bo bì ñgǎñkwērē bitáx bo bì bē bĩ bì aa, mbetē a mbo ñgǎnyəgənnù jì mē: "Taà ghùù a jì bo bì jàn bē ma ju aa a ya ē?"

¹⁷ Yesu a yu'ù ànnù yìi mē bo le si ghàà aa, nswonē mbo bo mē: "Bē bĩ mē bi tswe bitì aa, kaa bi si dogitā lòò, a dogitā aa a lòò ñgàñmighòò. Kaa mè le wa'à aa a ntwonē bē bĩ mē ànnù yaa a tsinē aa zĩ, mè le zĩ aa a ntwonē bē bĩ bĩ."

Annù ñlonē nsi'isē ibi nu tì jì

(Mt. 9.14-17; Lk. 5.33-39)

¹⁸ A le mbē maà nòò ñgǎnyəgənnù Jon bo bì baFarisai le si si'isē ibiinu waa tì jì ntsa'atē nĩ Nwĩ; bē bĩ m̀'ò zĩ mbetē Yesu mē: "Ñgǎnyəgənnu Jon bo bì jì baFarisai bi si'isē ibiinu tì jì ntsa'atē nĩ Nwĩ lá kaa b̀ò wa'à ma mùu ajàn ghìrē aa a ya aa ē?"

¹⁹ Yesu betē waa mē: "Mbē bē bĩ mē bi twonē waa a adigē niyò'ò bi tuu miji, ñsi'isē ibiinu waa tì jì, ñlii nĩ ndoo m̀ngèn wa yìi mē bo tswe ghu mbēē aa ē? Ajànē mē ndoo m̀ngèn wa à tswe bo bo aa, kaa m̀bē bo wa'à miji tuu nsi'isē ibiinu waa tì jì.

²⁰ Là nòò yì m̀'ò à tswe ghu mē bi ka yì lògè ndoo m̀ngèn wa ghēē nì ghu, maa noò, mbē bo tse bon tuu mijì, i si'isē ibiinu wa tì jì.

²¹ "Kaa m̀bē nù tsù wa'à kà ñlogē asà'a atsə'ə yì fii a ñkēē atsə'ə yì lwèn ghu; m̀bē a ghìrē ma mùu ajàn bon, àdìgē ya mē bi kēē aa a ka bu sà'anē lò yì, tâ àbà'a atsə'ə yì fii ya tâ à yenē nlò yì, m̀banē ntigē nìñē abù'ù yì ghà'atē a nì atsə'ə yì lwèn yā.

²² A kì m̀bē ñgǎngì mē kaa m̀bē nù a wa'à mìlù'ù mĩ fii lògè ǹnìñē nĩ ñgùù mĩ lù'ù jì lwènē, à bē nìñ bon mìlù'ù mya mĩ ka bwĩ ñgùù jya, tâ mìlù'ù mya saa, tâ ñgùù jya kì mbi'ĩ. Bi nìñ mìlù'ù mĩ fii aa a nĩ ñgùù jì fii."

Abetē ñlon njwĩngòñē

(Mt. 12.1-8; Lk. 6.1-5)

²³ Yesu bo bì ñgǎnyəgənnù jì le si tsyà a m̀m ǹsòò ànsan a njwĩngòñ, bo kà mē aa tsya, ñgǎnyəgənnù jì i kà ǹtìi nĩ ànsan wa yì m̀'ò ñkurē.

²⁴ BaFarisai bĩ m̀'ò le nyē, nswonē ghu mbo mē: "Yē, kaà sì ku'unē a nì ǹnsē mē tâ ñgǎnyəgənnù jo i ka ñghìrē laà, a njwĩngòñē."

²⁵ Yesu a kwi'i a mbo bo mæ: "Nì lɛɛ wa'à ànnù ya yǐi David lɛ nghìrè aa twon, wa noò yǐi mæ à lɛ si lòo ayoo yǐ jì, a ajàn yǐi mæ nǐ i lɛ yanə yi bo bì bə bi aa ɛ?"

²⁶ David à lɛ nkɔu a ndâmà'anwǐ, a noò yǐi mæ Abiata a lɛ mbə ngànma'a Nwi yǐ n̄wè aa, nkurə abaa Nwǐ, nkɛ mfa yǐ mɔ'ɔ a mbo bə bǐi mæ bo bo lɛ ntswe aà. Nì zi mæ a nì nòn̄sə yǐ'inè mæ a abaa mà yǐ aa mbə a kurə tsi'ǐ ngǎnəma'a Nwǐ."

²⁷ Yesu a lwǐ'isə n̄swon a mbo bo mæ: "Bì lɛ làə njwǐngôn aa nlonə bə, kaa bì lɛ n̄wa'à làə aa mæ tâ njwǐngôn ka nsa'a n̄i bə.

²⁸ Wa Mu Nɔ a n̄i Mmà'àmbi yǐi a sa'a njwǐngôn aà."

3

*Ajàn yǐi mæ Yesu à lɛ ghùrè n̄u yǐi mæ n̄ikwɛɛ n̄i n̄i lɛ nkwo aà
(Mt. 12.9-14; Lk. 6.6-11)*

¹ Yesu à lɛ mbù nḡhɛɛ nkɔu a ndānghòtə. N̄u yǐ mɔ'ɔ à lɛ ntswe ghu mæ n̄ikwɛɛ n̄i lɛ nkwo.

² Bə bì mɔ'ɔ lɛ ntswe ghu n̄lɔɔ n̄i n̄n̄n̄ə ànnù a nu Yesu. Bo lɛ n̄nan̄sə ntigə n̄lii n̄i a nyə mæ kə à ka ghùrə n̄u wa a njwǐngôn lɛ.

³ Yesu à lɛ nswon a mbo n̄u wa mæ n̄ikwɛɛ n̄i lɛ nkwo aa mæ: "Fè'ɛ n̄zi ntə a mbǐi faà mæ!"

⁴ A fè'ɛ mē n̄zi ntə, Yesu a bə n̄mbetə a mbo bo mæ: "Nòn̄sə yǐ'inè a d̄i' i mæ tâ bì ka nghìrə aa ib̄on̄ kǎ ibi a njwǐngôn aa ɛ? A b̄ii mæ bì yweensə n̄u kə mæ bì zwitə a njwǐngôn aa ɛ?"

A b̄etə mē laà aa kaa bo tswé wa'à kwɛ'è.

⁵ A l̄ii waa ntsya nk̄arisə n̄i af̄ii m̄i'ǐ, la mb̄an̄nə n̄jə n̄nə si' i nlon mæ bo lɛ nk̄ii m̄int̄ii myaa aà; n̄swonə a mbo n̄u wa mæ: "S̄entə n̄ikwɛɛ n̄o." A s̄entə n̄ikwɛɛ n̄i nya, n̄i burə n̄ti.

⁶ BaFarisai bya bì bīn̄nə m̄fɛ'ɛ wa ndānghòtə nḡhɛɛ bo bì bə bì Herod burə boontə a ntanə ajàn yǐi mæ bo ka tsyǎ ghu zwitə yi aà.

N̄n̄dò bə yǐi mæ i lɛ nyòn̄ə Yesu wa aghə n̄k̄i miyaa aà

⁷ Yesu bo bì nḡǎnyəḡənn̄u ji lɛ m̄fɛ'è nḡhɛɛ a nk̄i miyaa Galilea. N̄n̄dò bə bì ghà'à nḡha'a b̄ii mæ bì lɛ n̄l̄o a Galilea bo bì a Yudea aa i burə m̄fɛ'ɛ ntigə nyonə n̄ii.

⁸ B̄i mɔ'ɔ bì l̄o a Yerusalem, bì mɔ'ɔ bì fè'è a mb̄èè àla'a Idumia, bo bì mɔ'ɔ bì l̄o a n̄j̄i nk̄i Jordan, nk̄i lo a mb̄èè ìla'a Tai bo bì Sidon. N̄n̄dò bə yǐ nḡhà'à nḡha'a ma gh̄u i lɛ m̄fɛ'è n̄zi ghu mb̄èè aa nlon mæ bì lɛ nyu'u inn̄u j̄ii mæ à lɛ si ghìrè aà.

⁹ Yesu à yè mæ n̄n̄dò bə wa i z̄i ntigə mburə nḡha'a bə si' i; a swon a mbo nḡǎnyəḡənn̄u ji mæ tâ bì l̄o ak̄anu'u mfa tâ yù kuu ghu mum tâ bə bya wa'à yi l̄o n̄n̄rè.

¹⁰ A lɛ si bə aa bon̄ à ghùrè mē bə bì burə nḡha'a tsi'ǐ ann̄u, ma yǐ a tigə nḡhìrə mæ tâ nḡan̄migh̄ò tsim̄ tigə n̄zwu nyonə n̄i a mm̄ontə yu.

¹¹ B̄ɛ mæ ìzw̄i j̄i bì i yǐ nyə yi, i w̄o ghu n̄si nt̄on̄nə nswon mæ: "O n̄i Mu Nwǐ w̄a."

¹² A b̄an̄nə n̄swon a mbo i nk̄wantə mæ tâ bo tsuu l̄o ghìrè tâ bì zi n̄u yǐ mæ yu n̄i ghu aà.

*Ajàn yǐi mæ Yesu à lɛ ntso'ɔ nḡǎntoò ji n̄igh̄um n̄tsò baa aà
(Mt. 10.1-4; Lk. 6.12-16)*

¹³ Yesu à le ñko'ɔ ñghɛɛ a atu nta'a, ñtwoŋ bê bii mæ à le nlɔɔ ntwoŋ aà; à twoŋ mæ, bi tigè ñzi ghu mbèè.

¹⁴ A le ntso'ɔ bè ñghúm ñtsò baa a titi bo mæ tâ bo bo tswe, tă tâ yù too waa a nswonə ànnù Nwĩ,

¹⁵ tâ yù kɪ mfa ada'a a mbo bo a mfurə bɪdemon a ato'o bè.

¹⁶ Bè bii mæ à le ntso'ɔ waa à le mbə: Simon yĩ mæ è le mfa mĩkè'èsè mi ni Peta aà.

¹⁷ Jems ni mumaà yĩ Jɔn, bɔɔ bi Zebedee bii mæ Yesu à le twoŋ ñkɛ'esə ni Boanarges, ñji'ĩ ñkùm ma ghú i bə mæ, “bɔɔ bi mbəŋə.”

¹⁸ Andrew, ni Philip, ni Batolomeo, ni Mateo, ni Tomas, ni Jems mu Alfeus, ni Thadeus, ni Simon mu Kana.

¹⁹ A bo'ɔ ni Judas Iskariot mæ le mfèe Yesu aà.

*Ajàŋ mæ bi le nswonə mæ Yesu à tswe ni Beelzebul a ato'o yu aà
(Mt. 12.22-32; Lk. 11.14-23; 12.10)*

Yesu à le ntigə nlo ñkwɛɛ yi fu a ndùgə.

²⁰ A kwèè mæ ñkuu a nda, àkùrə bê a bú ñghotə nzi ghu mbèè a tigè ñtsyanə ghu mbo bo bi ñgǎnyəgənnu ji a nji mú àyòò.

²¹ Ñgwè'è yĩ i le nyu'u, mfe'e nzi a ntswa yu nlonə mæ bè le si tigə nswonə ni mæ: “A baanə aà bàànə.”

²² Ñgǎndi'ĩ nònɔsə jii mæ i le nlo a Yerusalem ñsigə aa, i le si swonə nĩ mæ: “A tswe ni Beelzebul a ato'o yu. A fi'ĩ nĩ ñzwĩ jĩ bĩ a ato'o bè aa nĩ àdà'a mǫ bɪdemon mà ghú.”

²³ Bi kà mæ aa nswonə laà aa, Yesu a twoŋə waa ñghaa a mbo bo ni ñghàà nĩ nàà, m̀betə waa mæ: “Mbə Satan a bú m̀furə Satan yumbonə aa mæ a kə aa ɛ?”

²⁴ Mbə ala'a a yătə yi ñtswe itu itu, ñka nto nĩ waa bo ni bo bonə mbə a tigè m̀bu ntəə aa la aa ɛ?

²⁵ Kə m̀bə ñda i yătə yi ntswe ntsũtsù, ñtigə nto nĩ waa bo ni bo bonə mbə i tigè m̀bu ntəə aa mæ a kə aa ɛ?

²⁶ Ma la a bə mæ, m̀bə Satan a biñnə ñka nto nĩ ñgwè'è yĩ, ñja'a ndá yĩ yumbonə, bo tigè ñtswe ntsũtsù, bəə bonə kaa mbə i wa'à təə, a bǎŋnə ñlɔɔ aà m̀bò'ɔ ñkwè'è yĩ.

²⁷ A kĩ m̀bə ñgĩŋ ñgĩŋ mæ kaa m̀bə ñù tsù wa'à ghèè ñkuu a nda ñù m̀tĩ, m̀fu'u ndá yĩ ti fùù ñtswa yi ñkwɛrə m̀bonə fu'u nda yá.

²⁸ “Mə swonə a mbo bù tsi'ĩ annù ññkonə mæ m̀bə Nwĩ à tse lĩ'ĩnə ñfansənnù bê tsi'ĩ tsim bo bi m̀bègītə ntsim yĩ bi bəgītə nii ghu aà.

²⁹ Lâ ñù ñtsim yĩ mæ à ghàa ñghàà m̀bègītə Azwĩ Nwĩ yĩ mæ a laa m̀ansə ghu aa, kaa Nwĩ à ka yĩ wa'ǎ ñbĩ yi li'ĩnə bê, ñlonə mæ à ghìrə aà ñbĩ yĩ i lwi'ĩ ññkonə aà.”

³⁰ Yesu le nswonə ma mùu ajàŋ aa nlonə mæ bo le swonə mæ: “A tswe ni àzwĩ yĩ bi a ato'o yu.”

*Ndè bi Yesu ni bɔɔ bi maà bi
(Mt. 12.46-50; Lk. 8.19-21)*

³¹ Ndè bi Yesu ni bɔɔ bi maà bi bi mbânə le nzi ñtəə a abɛɛ, ñtoo bê mæ bi twoŋə yi.

³² Ñnòò bê le ntswe ntsya ñkarisə yi; bi kuu nswonə ghu mbo mæ: “Ndè ghò bo bi bɔɔ bi maà bo bi mbânə bi təə a abɛɛ nɔɔ nòò.”

³³ Yesu a kwi'ĩ mæ: “Ndè ghà ni bɔɔ bi maà ba bi mbânə, à ni b̀wò aa ɛ?”

³⁴ Mbəŋkə yi, nlii bə bya mə bi le ntswe ntsya ŋkarisə yi aa, nswon mə: “Aa ndè ghà bo bi bɔɔ bi maà ba bɪ mbəŋnə buà mə!

³⁵ Nù ntsim yɪi mə a ghɪrə annu yɪi mə Taà ghà a lòò aa, à ni mumaà ghà yɪ mbəŋnə bo mumaà ghà yɪ mənɣyè nɪ ndè ghà.”

4

Nìghàà nɪ nàà nlonɔ ɲgàŋmbwe'è ɲjòò
(Mt. 13.1-9; Lk. 8.4-8)

¹ A le mbù mbə a ɲwi yɪ mò'ɔ Yesu a logìnə ɲka di'i nɪ ànnu a mbo bə a mbèe ɲkɪ miyaa Galilea, nɲòò bə i nzi ɲkarisə yi mburə ɲgha'a ɲgha'a; a tigə ɲkuu a mùm àkanu'u, ɲkuntə ɲghɛɛ wa mùm ɲki, nɲòò bə bya i tigə mbəŋnə ntswe a nta'a wa aghəŋə ɲkɪ.

² A di'i nɪ innu jɪ ghà'atə a mbo bo nɪ mìghàà mɪ nănaa, nswon a mbo bo mə:

³ “Nù yɪ mò'ɔ à le ɲghɛɛ mbwe'è ɲjoo ɲgwè'è jɪ,

⁴ àkà mē aa mbwe'e aa, ɲjoo jya jɪ mò'ɔ i wô a ndômânjɪ, bɪsɪŋ bi zɪ nɪsye ɲkurə.

⁵ Jɪ mò'ɔ i wô a adigə nɪsye yɪi mə a le mbə tsi'ɪ ɲgò'ɔ ɲgò'ò, kaa nɪsye i wa'à ghu tswé ɲgha'atə. ɲjoo jya i wāŋsə ntoo, nlon mə kaa nɪsye yɪi mə i le ntswe wa atu ɲgò'ò aa kaa i le ɲwa'à tsotə aà.

⁶ I tòò mē, nɲòò a tòò mɪjɪ mya mi yorə, nlon mə kaa mɪŋgàn myaa kaa mɪ le ɲwa'à a nɪsye tsotə aà.

⁷ ɲjoo jɪ mò'ɔ i le wô a titɪ kərəkərə. I tòò mē, kərəkərə wa a kɔ'ɔ limtə ɲkwərə i kwo, kaa i wa'à mɪntà koonə.

⁸ ɲjoo jya jɪ mò'ɔ i le ntigə ɲwô a adigə nɪsye yɪ sigìnə, ɲkɔ'ɔ nsensə ɲwè'è i gha'atə: Jɪ mò'ɔ koonə mbùm mighum mɪ ntarə, jɪ mò'ɔ koonə mighum mɪ nto'o, jɪ mò'ɔ koonə ɲkhɪ yɪ fùurə.”

⁹ Yesu à ghàà mē mmanɲsə, nswon mə: “Nù yɪi à tswe nɪ itɔŋnə aa tâ à yu'u.”

Njɪ'ɪ nìghàà nya nɪi mə Yesu à le nnaa aà
(Mt. 13.10-17; Lk. 8.9-10)

¹⁰ Nòò yɪi mə Yesu à bɪi mē tswe tsi'ɪ yù yù aa, bə bya bɪi mə bo bo le ntswe a bò'ɔ nɪ ɲgəŋyogənnu jɪ jya nìghúm ntsò baa aa, bi zɪ ghu mbèè, mbetə yi mə tâ à tɔ'ɔtə nji'ɪ nìghàà nya mə à le nnaa aa a mbo bo.

¹¹ Bi bètə mē aa, a swon a mbo bo mə: “Nwɪ à fa mɪtsyè a mbo bù mə tâ nɪ zi annu yɪ àlò'òsə nlonə annu nɪfò yi. Lâ a ɲghɛɛ a nɪ bə bɪi mə bi sɪ a titɪ bù tswe aa, bi yu'u innu tsim aa nɪ nìghàà nɪ nănaa.

¹² ‘Ta bo naŋsə nlii nlii, kaa wa'à yê; nnaŋsə yu'utə yu'utə, kaa wa'à bəŋnə yu'u tâ à laa a atu bo; mbɪ'i bo lô mbəŋkə mɪntɪi myaa tă tâ Nwɪ à li'inə ifansənnu jyaa.’ ”

Yesu à tò'ɔtə nji'ɪ nìghàà nɪ nàà nya nlon ɲgàŋmbwe'e ɲjoo wâ
(Mt. 13.18-23; Lk. 8.11-15)

¹³ Yesu a betə a mbo bo mə: “Nɪ sɪ nji'ɪ nìghàà nɪ nănaa ma nù zi aa ɛ? Mbə nɪ tuu ma nuu nìghàà yu'u bon mbə nɪ tigə ntsya aa la mbon zi nji'ɪ mìghàà mɪ nănaa mɪ mò'ɔ aa ɛ?

¹⁴ ɲgàŋmbwè'è ɲjoo wâ a bə aa Nìghàà nɪ Nwɪ.

¹⁵ Bə bɪ mò'ɔ bi bə aa tsɔ ɲjoo jya mə i le ɲwò a ndômânjɪ aà. A ɲghèɛ nɪ ma buu bə, bi yɪ mbè nìghàà nɪ Nwɪ nya a ntɪi bo aa, bo yu'ù, lâ Satan a burə nzi mfi'i nlo nɪ nu.

¹⁶ Bè bî mɔ'ɔ bû mbə tsi'i tsɔ njoo jya mə i le ɲwɔ wa adigə nsyɛ ɲgɔ'ɔ ɲgɔ'ɔ aà; ma buù bè, bi yi nyu'u annù Nwî ya aa, bo burè ɲghesə ɲkwɛrə tsi'i nî nîdorè.

¹⁷ A kuu a atu bo, lâ kaa wa'à nî mîngàn tswê, ɲghesə ntswa ntugitə tsi'i nî mu àtîi noò; bɛɛ mə ɲgi'i yi mfɛ'è kə bɛɛ bi lɔginə ɲka ntɔ'ɔ nî àkòrə yaa nlonə ànnu Nwî ya aa, bo burè mɔ'ɔ mma'atə àbîintîi yaa.*

¹⁸ Bè bî mɔ'ɔ bi tigè ki mbu mbə aa tsi'i tsɔ njoo jya mə i le ɲwɔ a tîti kərəkərə aà. Ma buù bè a nî bya bîi mə bi yi nyu'u annù Nwî aa,

¹⁹ annù nwùgə nu nlon njoo mbi jù, bo bi ànnù ɲkɔɲ ntswe nî ɲkabə si'i si'i, kə annù nyè'è ɲjoo jî mɔ'ɔ, innù ma jû, i kuu a atu bo mfem ɲghàà nya nî kwo kaa wa'à mîntà koonè.

²⁰ Lâ bè bî mɔ'ɔ tigè mbə aa tsi'i tsɔ njoo jya mə bi le bwe'e wa nî àdìgə nsyɛ yî sigìnə ya aà. Ma buù bè, bi yi nyu'u ɲghàà nî Nwî aa, bo bii nlèə a atu bo, nî tigè ɲghirə bo koonè mîntà; bo bî mɔ'ɔ bi koonè mîntà mîghum mi ntarə, bî mɔ'ɔ bi koonè mîghum mi nto'o, bî mɔ'ɔ tigè ɲkoonə mîntà ɲkhî yî fùurə."

*Lâm yîi mə bi kosə mbaɲnə ɲkusə nî àntòò aà
(Lk. 8.16-18)*

²¹ Yesu bû mbetə waa mə: "Bi yi ɲkosə lâm ɲkuu nî ghu a mûm nda aa bi ɲɲə aa a mûm àntòò ɲkusə kə bi tɛ'ɛ aa a ɲji'i ìkùù lɛ? Tigə bi kosə lâm nɛ'ɛ aa a atu atetə tã tã bi ka nnaɲsə nyə aa ɛ?"

²² Kaà ànnù yî lò'òsə yî tsu kaa a sì ghu tswê mə a ka yî wa'à fɛ'è ɲyentə a nsi mi'i bè. Bi bə lò'òsə annù bon a ka yî ya'a fɛ'ɛ yentə a nsi mi'i bè.

²³ Nù yîi mē à tswe nî ìtɔɲnə a ɲka nyu'ù ànnù aa tã à yu'u."

²⁴ A bû ɲswon a mbo bo mə: "Nî ka ntsyesə nî ghuu nî ànnù yîi mə nî yu'u aà. Fìgə yîi mə nî fa nî a mbo bè aa, à nî fìgə yîi bi ka kii ki fa nî a mbo bù aà, i bù kù'ùsə.

²⁵ Nù yîi mē à tswe nî ɲjoo aa bi ka bù kù'ùsə tã à ku'usə ntswe nî ju tã ì gha'atə. Lâ nù yîi mē à sì nî àyoo tswê aa, bi ka bəɲnə bù kwɛrə, i kwɛrə kwɛrə mù àyoo yîi mə à tswe nî ghu aà."

ɲghàà nî nàà ɲlon njoo jîi mə bi bè aà

²⁶ Yesu a bû ɲswon mə: "Annù nifɔ Nwî a bə aa tsɔ mə ɲà a bwe'e njoo a mûm ɲsòo yu aà.

²⁷ A yî mbwe'e njoo jya aa, a ghɛè ntswe yi, nìlɛ nnɔɲə nîi, àbɛè a fu'ù, a tigè ɲghɛɛ ɲghirə nî innù ji ji dāɲ; ɲjoo jya mə à bwè'è aa, i toò ɲkɔ'ɔ. Lâ kaa a wa'ă ajāɲ yîi mə ɲjoo jya i tsya mbɔɲ ki kwe kɔ'ɔ aa zî!

²⁸ Nsyɛ ya yîi mə bi bwe'è ɲjoo jya ghu aa, i ghirə nî mə tã ì too. I lɔginə, i fi'isè ìyèɲə ji, n̄too mbərə ntigə ɲkɔ'ɔ ɲkoonə mîntà m̄li mə mi burə ɲgha'atə aà.

²⁹ Bɛɛ mə njoo jya i tîi, bi tigè ɲghɛɛ ɲkya, nlon mə nòò m̄fù'u m̄jî à kù'ù mē aà."

*ɲghàà nî nàà ɲlon aburə māghumə
(Mt. 13.31-32; Lk. 13.18-19)*

³⁰ Yesu a bû mbetə mə: "Mbə bi bù m̄figinə annù nifɔ Nwî aa nî àkə aa ɛ? Mbə bî'inə bû naa aa nuu ɲghàà tã ghirə à fɛ'ɛ nlaa atu bè aa ɛ?"

³¹ Annù nifɔ Nwî a bə aa tsɔ àbùrə māghum yîi mə a burə ɲkə'ə ntsyatə mbûm njoo tsim jîi mə bi bwe'e aà.

* 4:17 Kə "bi wô"

³² Lâ bi yi mbwe'e abürə ati ma yû aa, a too ŋkɔ'ɔ, àtɪ yi a tigè mban̄nə mfan̄ ntsyatə ŋgɔŋ itɪ tsim̄ jii mə bi bè aà. Bɛɛ mə a kɔ'ɔ, n̄taà ji i burə mfan̄kə mbə ajàn yii mə mbə bisiŋ bi tigè n̄zi ŋghùrə n̄i n̄dā jyaa ghu aà.

³³ Yesu à le mbù n̄swon̄ə annù Nwī a mbo bè ni mighàà mī nānaa mī ghà'atə tsɔ̄ ma mū. A le mburə n̄swon̄ innù jī ghà'atə, òyon̄ə aa ajàn yii mə bè bya le ŋkii ŋkɔŋə n̄i n̄yù'ù annù ya yii mə à le si swon̄ aà.

³⁴ Kaa à le si wa'à annù tsu a mbo bè ghaà ti nighàà n̄i nānaa, lâ a yi mbù m̄bī n̄tswe tsi'ī yù bo bi òg̃nyəg̃ennù ji jya aa, a bú n̄nan̄sə ntɔ'otə n̄ji'ī innù tsim̄ a mbo bo.

Ajàn yii mə Yesu à le ŋghirə àfisə bɔrə aà

(Mt. 8.23-27; Lk. 8.22-25)

³⁵ A bè mē a kwêfɔ̄ tsi'ī maa njwi, Yesu a swon̄ a mbô òg̃nyəg̃ennù ji mə: “N̄i zi t̄a b̄i'ìnə too ŋk̄i gh̄u òghɛɛ fii njii.”

³⁶ Òg̃nyəg̃ennù ji jya i tigè m̄ma'atə nnòò b̄ə wa wa aghəŋə ŋk̄i òkuu ŋkwetə Yesu wa m̄m̄ àk̄anu'u, n̄logə yi bo bo tigè n̄too n̄i ŋk̄i w̄a. Ìban̄ jī mɔ'ɔ i le si yon̄ə n̄i waa.

³⁷ Bo k̄a mē aa n̄too ŋghɛɛ, àfisə yī t̄i n̄t̄i a lɔḡin̄ə ŋka n̄tsya, m̄be'e n̄i ìk̄an̄ə ŋk̄i m̄ma'a wa m̄m̄ àk̄anu'u; ŋk̄i i kuu n̄tigə n̄lɔɔ n̄luu ghu m̄m̄.

³⁸ Lâ Yesu a b̄an̄nə n̄nɔŋə yi wa njim̄ àk̄anu'u n̄l̄iḡis̄ə atu yi n̄i pilò m̄bwii n̄i; òg̃nyəg̃ennù ji jya i gh̄èè n̄yəə yi, m̄betə ghu mbo mə: “N̄d̄i'innù, ò tswe kaa wa'à n̄i gh̄o kw̄e'è! Ò si zi mə mbə b̄i'ìnə kwo f̄aa m̄m̄ ŋk̄i?”

³⁹ Bô bètə mē làà aa, Yesu a bīnə òwenə afisə ya, n̄swon̄ a mbo m̄iyàà wa mə, “Kent̄! Tsuu b̄i k̄i jù'ù!” Afisə ya a burə òkentə a n̄tsyā, ìd̄iḡə i m̄bɔrə mə t̄uk, n̄tigə ŋghɛɛ ni mə swee.

⁴⁰ Yesu a b̄əŋkə yi òghaa a mbô òg̃nyəg̃ennù ji jya m̄betə mə, “N̄i bɔ'ɔ aa àk̄ə? N̄i si n̄i àb̄iint̄i tsw̄e aa ɛ?”

⁴¹ N̄ibɔ'ɔ ni burə n̄tswa waa si'ī si'ī, bo tigè n̄swon̄ə bo ni bo mə, “Ghuà n̄u à lò aà f̄ə? Ȳə n̄i àjàn yii mə tsi'ī àfisə bo bi m̄iyàà yu'unə n̄i!”

5

Ajàn yii mə Yesu à le m̄fi'ī ìzw̄i jī bi a ato'o n̄u yī mò'ɔ aà

(Mt. 8.28-34; Lk. 8.26-39)

¹ Bo le n̄too m̄f̄e'ɛ a njī ŋk̄i m̄iyaa wa a m̄b̄èè àl̄a'a Gerasenes.

² Yesu a f̄è'è mē wa m̄m̄ àk̄anu'u ŋghəə k̄i t̄əə, n̄u yī mò'ɔ yii mē àzw̄i yī bi a le n̄tswe ghu ato'o aa, a lô a itu m̄isȳè m̄f̄e'ɛ n̄z̄i n̄tsitə yī.

³ N̄u ma gh̄u à le si tswe aa wa itu m̄isȳè. A le mburə n̄tsyanə a mbo bè b̄itsim̄ a n̄tswā àbarə mà yū òkw̄erə ni m̄n̄k̄irə

⁴ n̄lon̄ mə, a ŋgaa jī ghà'atə, bè le si tswa n̄i, òkw̄erə ni m̄ik̄or̄ə mi bo bi m̄bô m̄i, k̄ə òk̄ii n̄n̄iŋə n̄i m̄ika'a ghu m̄ik̄or̄ə, lâ tsi'ī a ŋḡon̄ b̄inòò b̄itsim̄, a b̄an̄nə n̄tentə ni m̄n̄k̄irə mya, k̄ə òk̄ii m̄batə ni m̄ika'a myā. Kaa n̄u tsu kaa à le ŋwa'à ni m̄it̄i tswe n̄tsyatə yi a ajàn yii mə mbə a tswā yi òghirə mə t̄a à ŋe'esə n̄tswe.

⁵ A le si karə wa itu m̄isȳè bo bi a itu m̄inta'a, a si'inə bo bi a n̄itugə, n̄lwugə, òwatə n̄i n̄u yī n̄i ìb̄a'a ŋḡò'ò.

⁶ A yè mē Yesu a s̄a'a agha'a, m̄burə òkhə n̄z̄i òwo ghu n̄si mm̄ii yi;

⁷ n̄ton̄nə n̄swon̄ mə, “S̄i tsw̄e aa ni àk̄ə aa ɛ, Mu Nw̄inḡon̄ Ak̄o'òtsirə? M̄ə bu'ù m̄bo a mbo wò n̄i ìk̄um̄ Nw̄i, tsuū ŋgi'ī nu mə l̄o n̄iŋ b̄ə.”

⁸ A le ŋghàà ma mùu ajàn aa nlon̄ mə Yesu à le m̄f̄òò n̄swon̄ mə, “Azw̄i yī b̄i, f̄è'è ghu ato'o!”

⁹ Yesu a betè yi mæ, “ikũm ghô nî wò?” A kwi'i mæ, “ikũm ghâ nî Nnòò ñlon mæ bĩ'ĩ burè gha'atè fàa a ato'o nù ghũ.”

¹⁰ A tigè ñnanşè mbu'u mbo a mbo Yesu mæ tâ à tsuu waa lõ furè tâ bo fè'e maa mbèè àla'a.

¹¹ A le si bə aa àkàrè bĩ kwinyàm a jĩ nĩ a mbĩ mbaa maa adigè;

¹² ìzwĩ jĩ bĩ jya i bu'ù mbo a mbo Yesu ñswon mæ, “Tsyàsè yi'i tâ bĩ'ĩ kuu fii nu nàa jĩ mæ.”

¹³ Yesu a yu'u mbii; i tigè mfe'e wa nu nù wa ñkuu wa nu nàa jyá. Akàrè bĩkwinyàm ma yũ a le mbə tsó ñtsù'ù jĩ baà. ìzwĩ jya i kùu mē ghu nu aa, i tigè mburè nlo ñkhè mæ kàrè, ñsigè mbĩ mbaa ya, ñsigè ñwokè wa múm ñkĩ miyaa ñkonè.

¹⁴ Bè bĩ mæ bi le si jè'e nĩ naà jya aa, bo lõ mburè ñkhè ñghèè ñswon a mbo bè a múm àla'a bo bi a afò. Bi tigè mfe'ekè nzi a nyè annù yĩ mæ a le mfè'e wa adigè aà.

¹⁵ Bô zĩ mæ, ñghèe a mbèe Yesu, nyè ñũ wa mæ ìzwĩ jĩ bĩ jya le ntswe ghu ato'o aa, a tswè ghu mbèè, ñwè'e itsè'è jĩ, mĩtsyè mĩ mĩ kĩ ntswe ghu tsi'ĩ mĩtsim, bi yè a kĩ mbə tsi'ĩ nù wa mæ ñnòò ìzwĩ jĩ bĩ jya i le ntswe ghu ato'o aà. Bi yè mē laà aa, ñbò'ò nĩ tswá waa.

¹⁶ Bè bĩ mæ bi le nyè annù ma yũ yĩ mæ a le mfè'è wa nu nù wa bo bi a nu nàa jya aa, bo le si tigè ñswonè nĩ a mbo bè.

¹⁷ Bo le si tigè ntsa'asè nĩ Yesu mæ tâ à ma'atè mbèè àla'a yàa ma ya nlo ñghèe yi.

¹⁸ Yesu a lõ ñka ñkuu a múm àkànu'u mæ yu ghèè yi; nù wa mē ìzwĩ jĩ bĩ jya le ntswe ghu ato'o aa, a bu'ù mbo ghu mbo mæ tâ à ma'atè yi tâ yũ ka nyonè nĩ.

¹⁹ Lâ Yesu a tuu, ñswon ghu mbo mæ, “Kwèe ñghèe a ndùgè, a mbèe bē bō, ñswon annù yĩ mæ Mmà'àmbĩ à ghìrè a nu wò aà; a ajàn yĩ mæ à ko mĩlĩnè ghò, ñkwetè gho aà.”

²⁰ Yesu à swon mæ ghu mbo laà, a lõ ñghèe ntigè ñswonè nĩ annù yĩ mæ Yesu à ghìrè ghu nu aa, a mbo bè wa mbù'u Dekapolis. Bè bi tsim yu'u, a burè mbə tsi'ĩ ànnù yĩ yèyerè a mbo bo.

Ajàn yĩ mæ Yesu à le ñghùrè mànɣyè wa mæ à le mmòòntè atsəŋə atsə'ə yi ñkĩ mbiinsə mu Jairius yĩ mànɣyè a niwo aà

(Mt. 9.18-26; Lk. 8.40-56)

²¹ Yesu à bù mē ñtoo ñkĩ wa a múm àban ya ñghèe mfè'è a aghəŋə ñkĩ, ñnòò bē i burè ñzi ñgha'a ñgha'a, ñtəə ntsya ñkarisə yi.

²² Ndĩ ñdā ñghòtə baIsrael maa adigə, ìkũm yi i bə Jairius, a kĩ ñzi yĩ ñgaa. A yè mē Yesu, ñwo ghu mĩkòrè,

²³ mbu'u mbo ghu mbo, ñswon mæ, “Mũntsĩrə mú ghà yĩ mànɣyè, a ghòò, ntigə tsi'ĩ a ñkwô. Zi ñonşə mbô mo ghu nũ tá tâ à fwetə ñtswe ntĩ.”

²⁴ A swon mē laa, Yesu a yon yi bo yu tigè ñghèe. Bo kà mē aa ñghèe aa, ñnòò bē yĩ wè i kĩ ñtigè nyonè nĩ, ntsya ñkarisə yi, bo bo tigè ñghèe.

²⁵ Mànɣyè yĩ mò'ò à le ntswe a tĩtĩ nnòò bē wā. Aləə a le si zĩ ghu nũ. A le si bə maa noò aa bon ñìghòò ma nũ nĩ tswè mē ghu nu ilòò ñìghũm ñtsò baà.

²⁶ Le bon à yè mē ñgi'i nĩ ñìghòò nya si'i si'i, ñghèe nĩ nu a mbèe bĩdogita bĩ ghà'atè, mbwəsə ñkabè yĩ mæ à le ntswe nĩ yu aa tsi'ĩ ñtsimè. Kaa ñìghòò nya nĩ wa'à tĩ, mbanə ñkù'ùsè ñgha'atə nĩ ghà'atè.

²⁷ Màngyè ma ghú à le nyu'u ògàn òlonə Yesu. A yè mē Yesu aa, òtigə nyonə nǎi bo bì nnòò wá, òyon mfaatə ghu njim, òghesə abô yi mmòontə atsə'è Yesu ghu.

²⁸ A le si wa'atə ni a mǔm òtǎi yu mə, “Mbə mē tɛ'è òghensə mmòontə tsi'í òtsə'è ji bon mē ka tǎi òghòò ma nú.”

²⁹ A mòontə mē aa, àləə ya a burə òghesə òkentə a nǎi ghu nú. A kí mburə nzi a mǔm òtǎi yu mə òghòò ni nya ni fwètə mē!

³⁰ Maa noò, Yesu a yə mə mǐdà'á mǐ fɛ'ɛ a nu yu; mbənkə yi, mbetə a mbô ònòò bē wa mə le si yònə nǎi aa mə, “A òtsə'è ja aa a mòontə wò aa ɛ?”

³¹ Ngǎnyəgənnu ji i swon ghu mbo mə, “O yə mə nnòò bē i ywu nyonə nǎi gho, mbu mbetə ni mə òtsə'è jo aà mòontə wò le aa a ya?”

³² Yesu a ku'ùsə òlii nǎi bē bya tsi'í lǎi, mə yu ka yə òtǎi mē à mòontə yi aa le.

³³ Lā mǎngyè wa à le mbànnə òzi annu yǎi mə a ghírə yi aà; òtigə mfɛ'ɛ nǎi, nú yǎi i tigə mbenə ba'á bǎ'á ni nǎi'ò, a wò a nǎi'í mǐkòrə Yesu, òkɛ'ɛnə innu tsim ghu mbô.

³⁴ Yesu a swon ghu mbo mə, “Mú ghà, wa àbǎintǎi yo a ghírə mē mə ta ò tǎi. Tigə nǎi òghɛɛ gho la ni mbòonə, tǎ òghòò nya ni fwètə.”

³⁵ A ghàà mē a mbo mǎngyè wá òghəə kí mǎnsə, bē bí mǎ'ò bí lô wa ndugə òdǎi òdǎnghotə nzi nswon ghu mbo mə, “Wa mú ghò wá à kwò mē! O tigə mbu mfa nǎi ògǎ'í a mbo Taà ghú aa a ya?”

³⁶ Yesu a foonsə waa, òswon a mbo òdǎi òdǎnghotə baIsrael wa mə, “Tsèe kí bǎ'ò bē, nǎi tsi'í òtǎi gho a nu mē.”

³⁷ A swon mē maa ajàn, òlò òka òghɛɛ wa ndá òdǎi wa, kaa wa'á bí mə tǎ òtǎi tsu à bu nyonə yi ntsyatə Peta, ni Jems a bǎ'ò Jon, muma bí Jems.

³⁸ Bo ghèè mē òywe'e wa ndugə òdǎi òdǎnghotə baIsrael wa, òyè idigə i burə òju'u tsi'í jù'ù, bē yə'è, mburə mbo'ò tsi'í nǎi.

³⁹ Yesu a kuu òghèè a nda, mbetə a mbo bo mə, “Ni yə'ə aa àkə, òghírə idigə i tigə òju'u laà? Wa kaa mu ghú kaa à sǎ aà kwò kwò! Wa a bwii aà bwii.”

⁴⁰ A swon mē laà, bē bya bǎnnə òka wye nǎi yi bē wye. A furə waa tsi'í bǎtsim mə tǎ bí fɛ'ekə òghèè a abɛɛ. Mbànnə nǎigə ta bí mu wa bo bí ndè yǎi a bǎ'ò bē bya mə bo bo le nǎi aa, bo bo tigə òkuu òghɛɛ wa adigə mə mu wa à le nnon ghu aà.

⁴¹ Bo kùu mē, a tswa nǎkwɛɛ ni mu wa, òswon ghu mbo mə, “Talita koumi,” a bē aa mə, “Múntsǎi mǎmǎngyè, mē swon a mbo wò mə tǎ ò bǎi nǎtə a ndənnə.”

⁴² A swon mē ma mùu ajàn, mǎmǎngyè wa a burə mbǎi nǎlò òka nǎtə òkarə. (fìlò mu mǎ ghú i le mbə aa òghúm òtsò baà.) Bē bya bí lǎi òyè, annu a burə òtsya waa tsi'í tsyà.

⁴³ Yesu a swon a mbo bo òkwantə mə tǎ bo tsuu lǎ ghírə tǎ òtǎi tsu à zi; òkǎ nswon mə tǎ bo lòo ayoo mfa a mbo mu wa tǎ à ji.

6

*Ajàn yǎi mə bí le ntuu Yesu a Nazareth aà
(Mt. 13.53-58; Lk. 4.16-30)*

¹ Yesu bo bí ògǎnyəgənnu ji bo le nǎlò maa adigə òtigə mfɛ'ɛ òghèè a Nazareth, a ala'a bo.

² A bè mē a njwīngdōn a ghɛɛ a ndānhòtə, ñka ndi'i nī ànnù Nwī ghu, a kī mburə mbə tsi'i ànnù yī yēyerə a mbo bè bī ghà'atə bīi mē bi lɛ ntswe ghu aa a nyu'ù ànnù yīi mē à lɛ si dì'i aà. Bo lɛ si tigə mbetə bo ni bo mē, “Mbá ghú à lògə yulà ànnù aa fə lɛ? Mulà mitsyè ghu atu mi lo aa fə? Yē nī innù jī wè jī wè jīi mē a ghìrə aà!

³ A sī kabindà wa à ghuà bè, là'à yu wa mē à nī mu Mary ñkī mbə, muma bī Jems, nī Joses a bɔ'ɔ Judas nī Simon aa ɛ? Bɔɔ bī maà bī bī bāngyè bī sī faà a titi bī'inè kī ntswe ɛ?” Bô swònj mē làà, ñtigə ntuu yī.

⁴ Yesu a swonj a mbo bo mē, “Bī ghu'usə ngàntoò Nwī a idigə tsim, là kaa wa'à nīi a ala'a bo, kə a ngwè'ɛ yu, kə a ndùgə yu bājnə ghu'usə.”

⁵ Tsò mē a lɛ ntigə mbə maa ajàn aa, kaa à lɛ nwa'ă innù jī yēyerə jī ghà'atə ghu ghìrə ntsyatə ajàn yīi mē à lɛ nnòjsə mbô mi a atú ñgànmighòò mbùmtè jī tsu, ñghurə waa.

⁶ Ajàn yīi mē bè bī ala'à bī bī lɛ nwa'à nī àbīintii tswé aa, a lɛ mburə ntsya Yesu tsi'i tsysà.

*Ajàn yīi mē Yesu à lɛ ntoo ngǎnyəgənnù jī a abɛɛ aà
(Mt. 10.5-15; Lk. 9.1-6)*

A lɛ ntigə nlo ñka karə ñdī'i nī ànnù Nwī a ila'a jī mɔ'ɔ jīi mē i lɛ ntswe wa mbèè ala'a bo aà.

⁷ Yesu à lɛ ntwonj ngǎnyəgənnù jī jya nìghúm ntsò baa, nloginə ñka ntoo nī waa bī baa bī baà; mfa ada'a mbo bo mē ta bo ka mfi'i nī izwī jī bī a ato'o bè.

⁸ Nswonj a mbo bo mē bɛɛ bo tī ghèɛ, bo tsuù àyoò tsu ló lògə, ntsyatə ití jyaa. Nswonj mē tâ bo tsuu abaa kə abàà ló lògə; ntsuu ñkabə a abàa bo ló ñjə bē.

⁹ Nswonj mē mbə bo tse wɛ'ɛ ibaa mikòrə, là kaa wa'ă its'è jī baa lò mma'a bē.

¹⁰ A bú nswonj a mbo bo mē, “Bɛɛ nī ghɛɛ ñkuu a nda yīi mē nī kùu ghu aa, nī tswé ghu nywe'e a noò yīi mē nī ka mà'atə a adigə ma ya ló ghèè aà.

¹¹ Bɛɛ nī ghɛɛ a adigə yī tsu, bɛɛ mē bè bīi mē bī tswe ghu aa, bī tsuu ghuu kwèrə, ntuu a nyu'ù ànnù yīi mē nī swonj aa, nī ma'atə waa, nlo ghuu. Bɛɛ mē nī tī fè'è maa adigə, nī bu'utə àbìrə yīi mē a tswe a mikòrə bu aà, tá tâ à bə alènsə a ajàn mē bo tuu ghuu aà.”

¹² Bo tigə mfe'ɛ ngghèè ñka nswonj nī mbo bè mē tâ bo bənkə mīntii myaa, mma'atə ibī waa.

¹³ Bo lɛ mfi'i izwī jī bī jī ghà'atə a ato'o bè, nyo'ɔ ñkànmighòò jī ghà'atə nī mighurə, ñghurə waa.

*Ajàn yīi mē Jɔn Ngànmurə bə ñkì à lɛ ñkwo aà
(Mt. 14.1-12; Lk. 9.7-9)*

¹⁴ Mfò Herod à lɛ nyu'u ma juù innù, nlonj mē à lɛ si bə aa bonj bè bī ghà'atə bī bürə mē nzi Yesu. Bè bī mɔ'ɔ bī lɛ si tigə nswonj nī mē, “A nī Jɔn Ngànmurə bə ñkì mē à bù mē mbiinə niwô. A nī annu yīi mē a ghìrə mē tâ à tswe nī midà'à a ngghìrə innù jī yēyerə ma jū ghu aà.”

¹⁵ Là, bè bī mɔ'ɔ bī bājnə nswonj nī mē, “A nī ngàntoò Nwī, Elijah.” Bī mɔ'ɔ bī swonj nī mē, “A nī ngàntoò Nwī tsò ngàntoo Nwī jī mbīi mbīi jyá.”

¹⁶ Là Herod à yù'ù mē aa, nswonj yīi ngaa mē, “Jɔn wa mē mē lɛ ñkwyě atú yī aa, à bīinə mē niwô.”

¹⁷ A le ti bə maa noò aa le bon Herod à zwitè mə Jon. A le nghirè bi tswā Jon, ñkwerə nnin a ndātsan nlonə Herodias, ñgwε mumaà yĩ Philip, yĩ mə à le ñkwerə aà.

¹⁸ Jon à le ñka ghaantə nĩ Herod, ñswon ghu mbo mə, “O lògə ñgwε mumaà ghò laa kaa a wa'à kù'ùnə a nĩ nònşə.”

¹⁹ Tsö mə Jon à le si ghàa ma mùu ajàn aa, Herodias à le si lwisè nĩ ntɔŋ ghu nũ, nloɔ nĩ mǎnjĩ yĩ mə mbə yu tsyá ghu nzwitə yi, kaa wa'à zĩ,

²⁰ nlon mə Herod à le si bɔ'ɔ nĩ Jon, nzi mə Jon à le mbə ñũ Nwĩ, ànnu yi a tsinè. A le ntigə nlogə yi nlo'ɔsə mə tâ ànnũ tsu tsuu yi lõ ghirè. A le si doritə a ngon binòò bĩtsim a yu'ù ànnu yĩ mə Jon à le si swonə aà, ka mə a yi nyu'u, a wa'à nĩ ànnu yĩ mə yu ka ghirè aa ki kan aà.

²¹ Lā a yĩ mbə nĩ a njwi yĩ mò'ɔ, Herodias a tswé nĩ abwarə a nghirə ànnu ya yĩ mə à le si tɛ'ε nloɔ nĩ a ñhirə aà. Mfɔ Herod à le ghirə àdinà a mbo bĩkũm bi bo bì bitamāndoo bi, nĩ bə bĩ wè bĩ wè bĩ mə bì le ntswe a ala'a Galilea aà, nlon mə à le mbə njwĩ ñjwé yĩ aà.

²² Mu Herodias yĩ mǎngyè à le ñkuu zi nnaŋsə mben ikòò tsi'ĩ siginè, nũ Herod bo bì yĩ bə bya bĩ mə à le ntwonə aa, i naŋsə mbon bòn. Mfɔ Herod a swon a mbo mumǎngyε wa mə, “Betə ayoo yĩ mə ò kòn aa a mbo mè, bon mè ka fa a mbo wò.”

²³ Ntigə ñkaa nswon ghu mbo mə, “Ayoo yĩ mə ò betə a mbo mâ aa bon mè ka ya'a fa, ò bə tɛ'ε kòn bə mbèè àla'à yà yĩ mǎfùurə bon mè ka kii fa tsi'ĩ fà.”

²⁴ A swon mə laà aa, mumǎngyè wa a fε'è ñghεε mbetə ndè yĩ mə, “Mə betə akə ghu mbô?”

A kwi'i mə, “Betə atu Jon Ngànɲmùrə bǎ ñkì.”

²⁵ Mu wa a tigə mǎfε'ε ñhèè tsi'ĩ niti, nzi ñkuu nswon a mbo mǎfɔ wa mə, “Mə lɔɔ mə ta ò fa atu Jon Ngànɲmùrə bǎ ñkì a mǎm akan, a mbo mè tsi'ĩ tsitsònə.”

²⁶ A ajàn mə à bètə mâ atu Jon laa, ma yũ a ghirè mə tâ nũ mfɔ Herod i burə mbi'i bi'i. Lā, mbə yĩ mə à le mfòò mbii a mbo mumǎngyè wa a nsi bə bya bĩ mə à le ntwonə aa, à le nlòò a nghirə tsi'ĩ wa ajàn mə à le ñkà'à mə yu ka ghirè aà.

²⁷ Mfɔ wa a tigə mburə ntoo ñũ sogyè yĩ mò'ɔ a titi bĩ mə bi le si bε nĩ yi aa, ñswon mə tâ à ghεε nzi nĩ àtu Jon. A ghεε ñkwyε atu yi a ndātsan,

²⁸ nlogè nnin a mǎm akan nzi mǎfa a mbo mumǎngyè wā. A tigə nlogə ñghèè mǎfa a mbô ndè yĩ.

²⁹ Ngǎnyəgənnu Jon, i yu'ù mâ, ntigə nzi nlogə akũ Jon ntigə ñghεε twinə.

*Ajàn yĩ mə Yesu à le nje'ε bə ñtsu'ù ji ntaà aà
(Mt. 14.13-21; Lk. 9.10-17; Jn. 6.1-14)*

³⁰ Ngǎntoo Yesu jya i le mbii ñswon ngon innu tsim jii mə bo le nghirè ñkì ndi'i aa ghu mbô.

³¹ Bə bĩ ghà'atè le si burə ñkuu ñkii mǎfε'ε, a ghirè mə tâ Yesu bo bì ñgǎnyəgənnu ji wa'à nĩ nòò a nji mǎ ayoo burə ntswe tswe. Yesu a tigə ñswon a mbo ñgǎnyəgənnu ji mə, “Nĩ zi bĩ'inè ghεε a adigə yĩ mə mbə bĩ'inè tswé ghu tsi'ĩ bĩ'inè tă mǎntè.”

³² A swon mə laà bo bo tigə nlo ñghèè ñkuu a mǎm àkanu'u ntoo ñghεε a adigə yĩ mə kaa bə sì ghu tswé aa tă tswe ghu tsi'ĩ bo bo.

³³ Lâ bɛ bɪ ghà'atè lɛ nyə ajàn yɪ mɛ bo lɛ nlò ñka nghɛɛ aà, ñzi bɛ bɪ mɛ bo ni bu aà, mburə mɛ'ekə a mikurə mikurə, ñkhə ntsyǎ mbɪ ñghɛɛ ntswe wa adigə mɛ bi Yesu lɛ ñka nghɛɛ ghu aa, mboŋ tã bo zi ñkuu ghu.

³⁴ Yesu à tòò mɛ ñka mɛ'ɛ wa mùm àkànu'u, nyə akùrè bɛ a tswé wa aghəŋə ñkɪ mburə ngha'a ngha'a; a ko mɪlɪŋnè wàà si'i si'i, nloŋ mɛ bɛ bya bi lɛ ntswe tsɔ mbinjèrè jɪ mɛ kaa i sɪ nɪ ntsèè tswé aà. A lɛ ntigə nloginə ñka ñdi'i waa nɪ ñnnù jɪ ghà'atè.

³⁵ Ngǎnyəgənnù Yesu jya i yə mɛ nòò à ghèè mɛ, ntigə ntsya ñzi ñswon ghu mbo mɛ, “Adìgè yú à nɪ àdìgè yɪ mɛ kaa bɛ si ghu tswé, nòò à kɪ mɛ ñghɛɛ ñghèè;

³⁶ ghìrə tã bɛ bɪ ghɛ waa, ta tã bo ghɛ ñkuu a ifò bo bi a mumè ila'a jɪ i tswe faa mbèè àdìgè, ñyuu miji ghu nji.”

³⁷ Lâ Yesu a bânɛ ñkwi'i a mbo bo mɛ, “Ni lɔɔ ayoo mfa tã bo ji.”

A swon mɛ laà, bo betə yi mɛ, “O lɔɔ mɛ tã bɪ'i nanɓə nlogə bɪfrancs ntsu'u ñkhɪ ji baa* ñghɛɛ nyuu tsi'i àbaa ni yù ta jɛ'ɛ bɛ bɪ ghu aa ɛ?”

³⁸ A bɪ ñswon a mbo bo mɛ, “Ni ghɛɛ nlentə mɛ nɪ tswe nɪ ibaa ji sɛgə lɛ?” Bo ghɛɛ nlentə, mbɪ ñswon ghu mbo mɛ bo tswe nɪ ibaa aa ji ntaà, abo'ɔ ni mbwè mi mbaa.

³⁹ Yesu a tigə ñswon a mbo bo mɛ tã bo ghotə bɛ bya nghìrè tã bo tswe a ibwen ibwen, a atu ñgèè.

⁴⁰ Bɛ bya bi tigə ñghotə waa ntswetə a ibwen ibwen, ntswe nɪ a abwen yɪ fùùrè ñkhɪ yɪ fùùrè, kɛ mighum mi ntaà.

⁴¹ Yesu a logə ibaa jya ji ntaà nɪ mbwè mya mi mbaa, ñɛntə atù yi a ndəŋ, ñlii aburə, mfa mbi'ikə a mbo Nwɪ, mbatə ibaa jya, mfa a mbo ngǎnyəgənnù ji mɛ tã bo yatə a mbo bɛ byà. A lɛ ñki nyatə mbwè mya mi mbaa a mbo bɛ byà bɪtsimè.

⁴² Bɛ bɪtsim bi lɛ nji nyurə.

⁴³ Bi lɛ ñghotə abugə ibaa jya bo bi àbùgə mbwè mya mɛ bi lɛ nyatə aa, a lwensə ñkyè ñghúm ntsò baà.

⁴⁴ Mbânɛ jɪ mɛ i lɛ ñkurə ibaa jya aa, i lɛ mbə ntsu'u ji ntaà.

*Ajàŋ yɪ mɛ Yesu à lɛ ñka ntəə nɪ a atu ñkɪ aà
(Mt. 14.22-33; Jn. 6.15-21)*

⁴⁵ Yesu à lɛ mburə nghìrə ngǎnyəgənnù ji jya i bɪ ñkuu fu wa mùm àban, ntsya mbɪ ñka ntoo nghɛɛ a njii ñkɪ a Betsaida. Bo kà mɛ aa ntoo nghɛɛ aa a swon a mbo bɛ bya mɛ tã bo tigə nlo ñkwɛɛŋkə waa.

⁴⁶ A fà mɛ filô fyaa, ñko'ɔ ghɛɛ a atu nta'a a ntsà'atə Nwɪ ghu.

⁴⁷ Itugə lɛ mfii ñkwetə àkànu'u ya wa mùm ñkɪ; Yesu a bânɛ ntswe a abɛ wa atu nta'a tsi'i yù yù.

⁴⁸ Nyə mɛ a lɛ ntsyànə a mbo ngǎnyəgənnù ji jya a tii àban ya nloŋ mɛ àfisə a lɛ si tsyà ntii nɪ waa mbinsə nɪ njimè. A bɛ mɛ a nɪ nòò ñjwi a lô ñka ntəə wa atu ñkɪ ñzi nɪ a mbèè bo. A lɛ ñka zi aa ñwa'atə nɪ mɛ yu ka zɪ kwaatə tsyà yi a mbèè bo.

⁴⁹ Lâ ngǎnyəgənnù ji jya i yə mɛ ajàn yɪ mɛ à lɛ si təə nzi wa atu ñkɪ aa, mmòntə mɛ à lɛ mbə ñkù; mburə ntɔŋnə mbo'o tsi'i nɪ tɪi,

⁵⁰ ñloŋ mɛ ñbo'ɔ lɛ ntswa waa.

Lâ Yesu a burə wanɓə ghàà ñswon a mbo bo mɛ, “Tswâ nɪ ntɪi ghuu, ntsuu ki bo'ɔ bɛ, ñloŋ mɛ à nɪ mɛ aà.”

* **6:37** 200 denarii; denarius yɪ mɛfùùrè à lɛ mbə ñkabə ñgàŋàfà'à a atù ñjwɪ.

⁵¹ A swòŋ mē laa, ŋkɔ'ɔ ŋkuu wa mûm àkànu'u, àfisè ya a kentè a ntsyâ. A tigè mburè mbə tsi'î ànnù yî yěyerə a mbo ñgǎnyəgənnù jì jyâ,

⁵² ñlon mē, kaa bo le ŋwa'à ñji'î ànnù yî yěyerə yî mɔ'ɔ ya mē Yesu à le ñghìrè aa zî, a ajan yîi mē a le jɛ'ɛ bē bya nî ìbaa jya aà; bi le mfi atû yaa!

Ajàn yîi mē Yesu à le ñghùrə ñgànmighòò a Gennesaret aà
(Mt. 14.34-36)

⁵³ Yesu bo bi ñgǎnyəgənnù jì bo le ntoo ŋkì wa ñghèè mfe'ɛ a Gennesaret, ñtiŋnə akànu'u ya a aghəŋə ŋkì.

⁵⁴ Bo ghèsè mē ñghèè kì fɛ'è wa mûm àkànu'u, bə burè nyə Yesu ñzi.

⁵⁵ Bə le si ntigə ñkhənə ñkarə nî àla'a ya bo bi a mbù'ù ma yâ ñtsim, ñlogə nî ñgànmighòò jyaa, mbe'e a nî mîkùù ñzi nî ju ghu mbo a nî ñgôŋ idigə tsim jîi mē bi le nyu'u mē Yesu à tswe ghu aà.

⁵⁶ A nî ñgôŋ idigə tsim jîi mē Yesu à le ghèè ghu aa, a ìla'a, a mûm ìla'a kě a ifò aa, bə bi le si lògə nî ñgànmighòò ñzi nî ju a nsàanə mítaa, mbu'u nî mbo ghu mbo mē tâ à ma'atə tâ ñgànmighòò jya ì ghəsə mbô myaa mmɔntə tsi'î àtsəŋ atsə'ə yi. Ngòŋ bə bitsim bîi mē bi le mmòntə yi aa bo le ntîi.

7

Ajàn yîi mē Yesu à le wenə baFarisai nlon nòŋsə bità bi bîtaà byaa aà
(Mt. 15.1-9)

¹ BaFarisai bo bi ñgǎŋdî'i nòŋsə jî mɔ'ɔ jîi mē i le nlo a Yerusalem nzi aa, le nzî ñghotə a mbèe Yesu.

² Bo bo tswè mē, bo yê ñgǎnyəgənnù Yesu jî mɔ'ɔ i jî nî mbo mîi mî le ŋwa'à laa, ma la a bə mē kaa bo le ŋwa'à mbô myaa si'î nyonə a ajàn yîi mē baFarisai le si lòò mē bi ka nsi'î aà.

³ Nlon mē kaa mbə baFarisai, bo bi baYuda bitsim kaa mbə bo wa'à jì ti ghê mē bo si'î mbô myaa, nyonə aa nî nòŋsə bità bi bîtaà byaa.

⁴ Bɛɛ mē bo yi ŋkì mbîi a mítaa, kaa bo wa'à lò mbîi nji ti ghê mē bo si'î nû jyaa mē tâ ì laa. Bìnòŋsə bî ghà'atə bî mɔ'ɔ bi kî mbu tswe ghu mē bo le si yonə, tsi'î tsò ñnànə nsi'î ñdɔŋ jî nò ghu, nî bantòò bo bi ñjoo nnîŋ ñjoo jîi bi nanə nî atîi bronze aà.

⁵ BaFarisai bya bo bi ñgǎŋdî'i nòŋsə jya bô yè mē laa aa, mbetə Yesu mē, “A ghìrè àkə kaa ñgǎnyəgənnù jô wa'à nî nòŋsə bità bi bîtaà bi'î lèè, mbaŋnə nji tsi'î tì sî'î nî mbô myaa mî laa aa ɛ?”

⁶ A kwi'î mē, “Ñgàŋntoò Nwî Yesaiah à le nyə aa tsi'î sigìnə ñŋwà'ànə annù yîi mē Nwî à le nswon nlon ŋgaà yuù aa, bŷ ñgǎŋabagilè, mē, ‘Bè buà, bi ghu'usə nî gha aa tsi'î nî ñghon ntsŷ jyaa, lâ mîntîi myaa bāŋnə ñtswe a ndîsyà;

⁷ Bo mîi nî gha laa tsi'î àdànə àdànə ñlon mē bo bāŋnə ñdî'î bə bìnòŋsə bi bē tsò ñdî'î jyâ!’

⁸ Nî mà'atə ñdî'î Nwî, mbaŋnə ntswa nòŋsə bə a tînsə.”

⁹ Yesu a bú ñswonə a mbo bo mē, “Wá nî nanə nzi a ntuu ñlèè ñdî'î Nwî tã bāŋnə kî lèè nî nòŋsə ghùù!

¹⁰ Moses à le nswonə mē, ‘Ka yu'unə taà ghò bo maà gho.’ Nkì mbu nswonə mē, ‘Nù yîi mē à bègìtə taà yi kě ndè yi aa, a ku'unə mē tâ bi zwitə yi.’

¹¹ Lâ nî bâɲnè ñswonə nî yùu ɲɡaa mə m̀bə ɲù a swonə a mbo taà yĩ kè ndè yĩ mə, 'Wa àyoo yĩ mə bon mə fa ɲkwètə gho ghu aa a nì Corban,' (mala a bə mə m̀fà mə a mbo Nwĩ)

¹² bəə bon kaa à sɪ nî ɲkwètə taà yĩ, kě ndè yĩ bú n̄tswe.

¹³ Ma mùu ajàn, n̄ bwesə aa n̄ghàà n̄ Nwĩ, n̄lonə n̄ɲsə ghùu yĩ mə n̄ d̄i n̄ a mbo bə aà. N̄kii ɲghirə n̄ innu jì ghà'atè jì m̀o'ɔ j̄i mə i bə tsǒ ma jù aà."

Njoo j̄i mə i ghìrè n̄i mə tâ ɲù tâ à tsuu laa aà

(Mt. 15.10-20)

¹⁴ Yesu a bú n̄twon bə bya nswon a mbo bo mə, "Bù bitsim n̄i yu'utə n̄i annu yĩ mə mə swon aa, tâ à laa a atu bù.

¹⁵ Kaa àyoo yĩ tsu kaa a sɪ a abɛɛ tswê mə m̀bə ɲù a jì a kuu ɲghìrə mə tâ à tsuu laa; lâ a ɲù aa a bâɲnè ɲghirə n̄i innu jì b̄i j̄i mə i lò ghu ato'o m̄fɛ'ɛ aa mə à tsuu laa. [

¹⁶ ɲù yĩ mə à tswe n̄i it̄on̄nè a nyu'u annu aa, tâ à yu'u annu yĩ mə mə swonə aà."]

¹⁷ A mà'atè m̄ bə bya n̄lò ɲkuu ɲghɛɛ a m̄m̄ n̄da, ɲgǎɲyɛḡənnu jì i betè ɲj̄i'ĩ n̄ghàà n̄i n̄anaa ma n̄u ghu mbô.

¹⁸ Bò betè m̄ aa, a swon a mbo bo mə, "Ma la a bə mə kaa n̄i s̄i yùu ɲɡaa k̄i nyu'u aa ɛ! N̄i s̄i zi mə ayoo yĩ mə a lò bə a abɛɛ ɲkuu n̄i a nu ɲù aa, kaa mbə a wa'à yì ghìrə m̄ à tsuu laa aa ɛ?

¹⁹ Nlon mə kaa a sɪ aa ghu nt̄ii kuu; a bâɲnè ɲkuu aa ghu ato'o, i k̄ii b̄i tsyǎ m̄fɛ'ɛ fu." (Ma mùu ajàn à lɛ nswon mə wa m̄j̄i m̄tsim m̄i laà, ɲku'unə a n̄j̄i.)

²⁰ A bú n̄swon mə, "A ɲù aa a s̄ɲ njoo j̄i mə i fè'è ghu n̄u aà, ɲghirə n̄i mə tâ à tsuu laa.

²¹ Nlon mə innu jì b̄i tsim i lò aa a m̄m̄ nt̄ii ɲù m̄fɛ'è: N̄wà'atè innu jì b̄i, ànnu ajirè, iyèrè, n̄zwitə bə, ànnu m̄aghàbè,

²² n̄yè'atè njoo b̄e; àb̄i'int̄ii, m̄bwè'èsə bə, ìbuurənnu, àghè'ènè, n̄swonə innu jì b̄i a atu bə; ɲɲee n̄u, n̄i j̄int̄ə innu.

²³ Innu jì b̄i mà jù tsi'ĩ tsim i lò aa a nu ɲù, a m̄m̄ nt̄ii yu, m̄fɛ'ɛ ns̄ɲè n̄i ɲù, ɲghirə n̄i mə tâ à tsuu laa."

Ab̄iint̄ii m̄angye baSirofonisia

(Mt. 15.21-28)

²⁴ Yesu a lɛ n̄lò ɲghɛɛ a mb̄i Tai bo Sidon. A ghèè m̄ ghu, ɲkuu n̄tswe a m̄m̄ n̄da yì m̀o'ɔ, kaa wa'à lòò mə tâ bə zi; lâ a bâɲnè n̄tsyanə a ɲghirə mə tâ b̄i tsuu lǒ zi.

²⁵ M̄angyè yì m̀o'ɔ yĩ mə m̄u yì yì m̄angyè à lɛ n̄tswe n̄i àzwĩ yì b̄i a ato'o yu aa, à lɛ nyu'u mə Yesu à tswe wa ndā. A yù'ù m̄, m̄burə m̄fɛ'ɛ n̄z̄i a mb̄ɛ Yesu, ɲwo ghu mikòrè.

²⁶ M̄angyè ma ghù à lɛ mbə m̄angye Grikia, yĩ mə b̄i lɛ njwe aa a ala'a Sirofonisia. A wò m̄ a mikòrə Yesu aa, m̄bu'u mbo ghu mbo mə tâ à f̄i'ĩ azwĩ yì b̄i ya a ato'o m̄u yì wā.

²⁷ Yesu a swon ghu mbo mə, "Lèə tâ b̄i foo n̄jɛ'ɛ b̄oɔ ya'a, n̄lon mə kaa a s̄i ku'unə a n̄lògè àbaa b̄oɔ mb̄ɲnè m̄ma'a a mbô m̄b̄u."

²⁸ Lâ M̄angyè wa a kwi'i ghu mbo mə, "ɲɲə, M̄mà'àmb̄i, lâ tsi'ĩ m̄bu j̄i mə i n̄on̄ə a n̄j̄i'ĩ àtètə aa, i k̄ii m̄bwɛɛ n̄i ñn̄ugə abaa b̄oɔ bya n̄j̄i."

²⁹ Yesu a tigè n̄swon ghu mbo mə, "Nlon mə ò n̄ɲsə ɲghàà ma mùu ajàn aa, tigè n̄lǒ ɲghèè gho mbà. Wā demon wa a mà'atè mə mu ghò wā."

³⁰ A yù'ù mē laà aa ntigē nlo mbh̄i yi a ndùgē yu. A bh̄i mē ñkuu a nda, nyē mu wa a nōñ a ikuu, lē bon̄ demon wa a fē'ē mē ghu ato'o.

Yesu A ghūrē àkwo atu yī mē a lē ñki mbē ti ghàà aà

³¹ Yesu a lē ntigē nlo wa mbù'ù àla'a Tai ñghēē ntsya a ala'a Sidon, ñghēē a ñki miyaa Galilea, ñlo ghu ñghēē ntsya a mbù'ù àla'a Dekapolis.

³² A kà mē aa ntsya ghu, bi zī nī ñù yī mò'ò mē àtū yi a lē ñkwo, a kī m̄mii nī ñghàa kī kan̄, m̄bu'u mbo a mbo Yesu mē tā à nōñsē mbō mi ghu nu ñghūrē yī.

³³ Bi swōñ mē laà aa, Yesu a logē ñū wa bo yu ma'atē àkūrē bē ya ñghēē a adigē dàn̄, bo yu ghēē mē aa, a nīñ b̄iswēb̄ibo bi ghu itōñnē, ñtwutē m̄itwye a abo yu, m̄mōontē alōē ñū wa ghu;

³⁴ ññentē mī'ī mī ñka lii aburē, ñtsaa nū yī, ñswōñ a mbo ñù wa mē, “Efata”, ñswōñ aa mē, “ña'anê!”

³⁵ A swōñ mē laà aa, itōñnē ñū wa i burē ñña'anē, àlōē yi a kī m̄burē m̄fēñkē, a ghaà tsi'ī sigìnē.

³⁶ Yesu a swōñ a mbo bē bya mē tā bo tsuu a mbo ñù tsù lō swōñ. Lā a yi nswōñ mē tā bo tsuu kī swōñ aa, bo bāñnē ñku'usē ñghēē bē nī m̄bī a kē'ēnē a mbo bē bī mò'ò.

³⁷ Annū a lē mburē ntsya bē b̄itsim b̄ii mē bi lē nyu'u aa, bo tigē ñswōñ nī mē, “A fà'a mē m̄buu innū tsi'ī tsim, ñki nnan̄sē mfa'a; ñkīi ghīrē nī mē tā ñkwotu i tigē nyu'u nī innū, ñghīē nī mē tā b̄itighàa bī ghaa!”

8

Ajàñ yī Yesu à lē ñjē'ē bē ñtsù'ù jī ñikwà aà

(Mt. 15.32-39)

¹ A lē mbē nī ñjwi mà jya, ñnòò bē i bú m̄boontē ghu mbēē. Kaa àyoo niji yī tsu kaa a lē ñwa'à a mbo bo tswē a n̄jī. Yesu a twōñ ñgāñyēgēnnū jī nswōñ a mbo bo mē,

² “Mē ko m̄l̄ñnē bē bú ñlōñ mē bo tswē mē bi'i bo ts̄itsōñ njwi jī tarē kaa wa'à nī àyoo yī jī tswē aà.

³ Mbē mē swōñ mē tā bo lo ñghēēñkē a m̄la'a bo nī ñjī bon̄ bo ka ghīrē ghēē wòkē a m̄anjī, ñlōñ mē bi mò'ò a tit̄i bo bi lo aa a sà'a agha'à aà.”

⁴ ñgāñyēgēnnū jī jya i betē yi mē, “Mbē bi nan̄sē ñlogē abaa aa fē fàa atu nta'a m̄iwēē m̄iwēē a ñjē'ē ñdūū bē waà ghu aa ē?”

⁵ Yesu a betē waa mē, “Nī tswe nī ñkya abaa aa Jī sēgē aa ē?”

Bo kwi'i mē, “jī s̄ambaà.”

⁶ A tigē ñswōñ mē tā ñnòò bē wa i tswe a nsyē. Bi tswē mē, a logē ñbaa jya jī s̄ambaà, ñtsa'atē Nwī, mbatē mfa a mbō ñgāñyēgēnnū jī jya mē ta bi yatē a mbo bē byā.

⁷ Bo lē ñki ntswe nī m̄būmtē mbwē mī kē'èkē mī mò'ò; Yesu à ññ mē m̄bōontē ghu, nswōñ mē tā bi ñki nyatē a mbo bē byā.

⁸ Bo lē n̄jī nyurē; bi bwēē àbūgē m̄iji ya, ñbà'a abaa jya bo bi ñsà'a mbwē jya, i luu nī ñkyē jī s̄ambaà.

⁹ Bē bya b̄itsim lē mbē tsi'ī tsō ñtsù'ù jī ñikwà.

¹⁰ Yesu à lē ntigē nswōñ mē tā bo lo ñghēēñkē waa, m̄burē ntigē ñkuu a m̄m̄ àk̄anu'u bo bi ñgāñyēgēnnū jī ñghēē a mbù'ù àla'a Dalamana.

A àjàñ yī mē baFarisai bi lē si lòò a nyē àlēsē aà

(Mt. 16.1-4)

11 BaFarisai le nzĩ nĩtsi'i Yesu bo bo ká ñswuñnə bo lɔɔ ŋkwà'ànə yu, ñswonɔ ɔghu mbo mə tá à ɔhɪrə alənsə yĩ mə a lo a aburə aa tá dɪ'i mə Nwi à tswe bo yu.

12 Bô swonɔ mə laà, a nanɔsə ñso ntii yi, a tsaa nú yĩ, m̃betə mə, “Bè bú bɪ lɔɔ alənsə aa a ya ɛ? Mə swonɔ a mbo bú tsi'i ànnù nĩkonɔ mə kaa mbə mə wa'ă alənsə yĩ tsu a mbo bú bē bĩ faa ɔgù'ù dɪ'i.”

13 A swonɔ mə laà, m̃ma'atə waa, mbu nlò ɔghɛɛ ŋkuu yi fu wa m̃m àkànu'u, ntɔo ɔghɛɛ a njii ŋkĩ.

Mbè'è àbaà baFarisai bo bɪ yĩ Herod

(Mt. 16.5-12)

14 Ŋǵǵnyəǵǵnnù Yesu jya i le nli'ìnə a nlòǵə àbaa; ñyə mə bo le ntswe tsi'i nĩ àbaa yĩ fùùrə wa m̃m àkànu'u.

15 Yesu a lɔgìnə ŋka dɪ'itə nĩ waa nswonɔ nĩ mə, “Nĩ ka ntsyəsə nĩ ɔhuu, ntsee nĩ àtù yuu nlonɔ mbè'è àbaà baFarisai bo bɪ yĩ Herod.”

16 Bo tigè ñlɔgɪnə ŋka ɔghaa bo nĩ bo, ñswonɔ nĩ mə, “A swonɔ laa nlonɔ mə kaa bɪ'ìnə sɪ nĩ àbaa tswé aà.”

17 Yesu à le nzi annù yĩ mə bo le sɪ ɔhàà aà, m̃betə waa mə, “Nĩ bú ɔghaa àkə, m̃bu nswonɔ nĩ mə nĩ sɪ nĩ àbaa tswé aa ɛ? Nĩ burə tɪ zi, kə ñyu'u tá à laa a atu bú ɛ? A atù yuu laa a fĩ àkə ɛ?”

18 Nĩ tswe nĩ mĩ'i aa kaa wa'à nĩ idigè yə aa ɛ? Kə nĩ sɪ innù nĩ itɔñnə juu yu'u le? Kə kaa nĩ sɪ annù kii mbu ɔwa'atə le?

19 Mə kɪ bàtə ìbaa jya ji ntaà m̃fa wa mbo bè bya ntsù'ù ji ntaà aa nĩ bwɛɛ ìbà'a abaa jya i luu aa nĩ ñkyè ji sɛgə aa ɛ?”

Bo swonɔ mə, “Nĩghúm ntsò baà.”

20 A bú m̃betə waa mə, “Mə kɪ bàtə ìbaa jya ji sàmbaa m̃fa wa mbo bè bya ntsù'ù ji nɪkwà aa, nĩ ɔhotè ìbà'á ji i kɪ ñluu aa nĩ ñkyè ji sɛgə aa ɛ?”

Bo kwi'i ɔghu mbo mə, “Ji sàmbaà.”

21 A tigè m̃bu m̃betə waa mə, “Kaa nĩ wa'ă annù yĩ tsu ɔghu kɪ ñyəgə nzi aa ɛ?”

A àjàn yĩ mə Yesu à le ɔghùrə mfə'ənə a Bethsaida aà

22 Bo le nlò ɔghɛɛ a Bethsaida. Bo ɔhèè mə ŋkuu ɔghu, bè bĩ mɔ'ɔ bɪ zi nĩ mfə'ənə ɔghu mbo, m̃bu'u mbo ɔghu mbo mə tá à mɔɔntə yi.

23 A tswá àbo mfə'ənə wa, ñlɔgə yi bo yu fɛ'è wa m̃m àla'à. Bo yu fɛ'è mə ɔghɛɛ, a tutè m̃tɔwye ɔghu mĩ'i, ñnɔñsə mbo mĩ ɔghu, m̃betə ɔghu mbo mə, “O yə ayoo yĩ tsu aa ɛ?”

24 A ɔntə mĩ'i mĩ a ñdɔñ, ñswonɔ mə, “Mə yə bē, lá bɪ bāñnə m̃bə bə tsi'i tsò itĩ jii mə i təə ɔghɛɛ.”

25 Yesu a bú ñnɔñsə mbô mĩ ɔghu mĩ'i, mfə'ənə wa a nanɔsə ñsanɔ mĩ'i mĩ nlii idigə ɔghu, mĩ laa, a yə ñjòò tsim tsi'i sigənə.

26 Yesu a swonɔ ɔghu mbo mə tá à lo ŋkwɛɛ ɔghɛɛ yi a ndùgə yu, m̃bu nswonɔ ɔghu mbo mə, “Bɛɛ ò tɪ kwɛɛ, ò tsuu a m̃m àla'a bú kuu.”

Ajàn yĩ mə Peta a le nswonɔ a ŋù yĩ mə Yesu à nĩ ɔghu aà

(Mt. 16.13-20; Lk. 9.18-21)

27 Yesu à le mbù ñlò bo bɪ ñǵǵnyəǵǵnnù ji ŋka ɔghɛɛ a ìla'a Kaisaria a mbù'u Filippi. Bo kà mə aa ɔghɛɛ, a betə ñǵǵnyəǵǵnnù ji mə, “Bě swonɔ nĩ mə mə bə aa wo aa ɛ?”

28 Bo kwi'i ɔghu mbo mə, “Bè bĩ mɔ'ɔ bɪ swonɔ nĩ mə ò nĩ Jon Ñǵàñmùrə bə ŋkɪ, bĩ mɔ'ɔ bɪ swonɔ nĩ mə ò nĩ Elijah, bĩ mɔ'ɔ bɪ swonɔ nĩ mə ò nĩ ñǵàñntòò Nwĩ yĩ mò'ô.”

²⁹ A bû mbetə waa mə, “Lâ nî swon̄ yuu ngaa mə mə laa mbə wo aa ε?” Peta a kwi'i ghu mbo mə, “O nî Kristo, Ayo'ò Nwĩ wâ.”

³⁰ Yesu a tigè ñkwantə waa, nswon̄ mə tâ bo tsuu a mbo n̄u tsù lǒ swon̄ə.

Ajàn̄ yĩi mə Yesu à lɛ nghàà nlon̄ ngi'i yĩi yu ka yə i kwo aà
(Mt. 16.21-28; Lk. 9.22-27)

³¹ Yesu à lɛ ntigə nloginə ñka tɔ'otə a mbô ñgǎnyəgənnū ji mə Mu N̄u à tswe n̄i nyê mbuu ngi'i jĩ ghà'atə. Bità bi ala'a n̄i b̄l̄i bi ngǎnmà'a Nwĩ, bo bi ngǎnd̄i'ì n̄on̄sə ka yĩ tuu yĩ. Bi ka yĩ zwitə yĩ, lâ tâ yu bu yweenə n̄iwo a n̄j̄m n̄j̄wi ji tarə.

³² A lɛ nan̄sə nswon̄ ma yuù ànnū aa mə tâ à fɛ'ɛ nlaa a atu bo. A swon̄ mē laà, Peta a logè yĩ bo yu ghêntə, a loginə ñka ngahaantə n̄i.

³³ Lâ Yesu a bəŋkə yĩ n̄lii n̄j̄m, nyə ñgǎnyəgənnū ji, ngahaantə Peta, n̄swon̄ mə, “Tsyǎ mb̄i a n̄j̄m mə mb̄a, Satan! Nlon̄ mə kaa ɔ si aa n̄j̄m Nwĩ təə, ɔ b̄an̄nə ntəə a n̄j̄m bə.”

³⁴ Yesu à lɛ ntigə twon̄ nnòò bē bya a bò'ɔ n̄i ñgǎnyəgənnū ji bi z̄i ghu mbèè, a swon̄ a mbo bo mə, “Mbə n̄u tsù à ka nlɔɔ a ñka nyon̄ə a n̄j̄m mə, à tuu ìb̄i n̄u yĩ, mbe'e ati b̄an̄nə b̄an̄nə yĩ ñka yon̄ə n̄ā.

³⁵ Nlon̄ mə n̄u n̄tsim̄ yĩi mə a lòɔ a nyweensə ìb̄in̄u yĩ aa, à ka b̄an̄nə bwɛ; lâ n̄u n̄tsim̄ yĩi mə a lòɔ a mbwɛ ìb̄in̄u yĩ nlon̄ ñkwit̄u gha aa, kə nlon̄ ntoo yĩ n̄siginə ya aa, a ka b̄an̄nə yweensə.

³⁶ Mbə a kwetə n̄u tsù aa n̄i àkə mə mbə a tswe n̄i m̄bi yũ n̄tsim̄ m̄ban̄nə mbwɛ n̄tswɛnt̄i yĩ aa ε?

³⁷ Kə mbə n̄u a fa aa àkə ñkwensə n̄tswɛnt̄i yĩ ghu aa ε?

³⁸ Mbə n̄u tsù à ka ndirə atu nlon̄ ngaa yà, kə nlon̄ ànnū yĩi mə mə swon̄ə aa, a tit̄i bə b̄u f̄aa ngù'ù m̄bi yu mə i tuu Nwĩ, bo bi n̄iwàà n̄i bə b̄u b̄i bi gh̄irə innū jĩ bi aa, bon̄ Mu N̄u à ka yĩ k̄i d̄irə n̄i àtu nlon̄ ngaa yĩ a noò yĩi mə à ka yĩ b̄u b̄i a mum n̄igha'a n̄i Taà yĩ bo bi baangel b̄i mə bi laa mm̄ansə aà.”

9

¹ Yesu a b̄u n̄swon̄ a mbo mə, “Mə swon̄ a mbo b̄u tsi'ĩ ànnū n̄i ñkon̄ mə bə b̄i mɔ'ɔ bi tswe faà mə kaa bo ka yĩ wa'à kwo t̄i ghə mə bo yə mē ànnū n̄ifò Nwĩ a z̄i tsi'ĩ n̄i àdà'à.”

Ajàn̄ yĩi mə Yesu à lɛ mbəŋkə yĩ ntigə ñhweenə aà
(Mt. 17.1-13; Lk. 9.28-39)

² N̄j̄wi i tsyà mē ji nto'o, Yesu a logè Peta, n̄i Jɛms, a bɔ'ɔ n̄i Jon̄ bo bo kɔ'ɔ nḡhèè a atu n̄ta'a yĩ syà yĩ mɔ'ɔ, n̄tswe ghu tsi'ĩ bo bo. N̄u yĩ i bəŋkə a n̄si bo,

³ ìtsə'ə ji i bəŋkə n̄tigə ñhweenə tsi'ĩ ñwèènə, n̄tigə m̄fu'u n̄i mə buu, m̄fu'u n̄tsyatə ajàn̄ yĩi mə mbə n̄u tsù f̄aa m̄bi a gh̄irə ìtsə'ə i k̄a m̄fu'u aà.

⁴ Ñgǎnyəgənnū ji jya i yê Elijah bo Moses bo z̄i ñka ngahaanə bo bi Yesu.

⁵ Peta à yə mē laà, n̄swon̄ a mbo Yesu mə, “Rabbi, a bon̄ mə b̄i'ìnə tswe faà aà. Tā b̄i'ì ghurə m̄int̄an̄ mi n̄tarə, tā yĩ f̄uùrə i tswe a mbo wò, yĩ mɔ'ɔ i tswe a mbo Moses, tā yĩ mɔ'ɔ i tigə n̄tswe a mbo Elijah.”

⁶ Peta à lɛ nswon̄ ma mùu ajàn̄ aa nlon̄ mə n̄ibɔ'ɔ n̄i lɛ n̄nan̄sə n̄tswa waa, kaa a wa'a annū yĩi mə mbə yu swon̄ aa b̄u n̄zi.

⁷ Bo ghè mə ki yə mbà'à i fɛ'è ñkusə waa, n̄j̄i n̄u i fɛ'è wa m̄um m̄bà'à n̄swon̄ mə, “À n̄i M̄u ghà yĩ m̄b̄an̄nə yĩi mə mə k̄on̄ə aa à ghulà; n̄i ka nyu'unə n̄i.”

⁸ Bo yù'ù mē nǝ ya aa, ɲkarikə waa, ɲlii idigə, la kaa wa'à ɲu dān bũ ɲyə ntsyatə Yesu yǝ mē à lɛ ntswe bo bo aà.

⁹ Bô lô mē wa atu nta'a ɲka nsigə, Yesu a swon a mbo bo mē tâ bo tsuu annu ya mē bo ghirə nyə aa, a mbo ɲu tsu lô swon bē, ɲywe'e a ni nòò wa yǝ mē Mu ɲu à ka yǝ yweenə ni ɲwo aà.

¹⁰ Bo lɛ nyu'u annu ya mē Yesu à lɛ nswon aa, a kî ɲtigə ɲlwi'i tsi'ɪ a mbo bo. Lâ bo lɛ mbàɲnè ɲtigə mbetə nǝ waa bo ni bo mē, “Nǝi'ɪ ɲywèènə ɲiwo, ɪ bə aa àkə lɛ?”

¹¹ Bo lɛ mbetə Yesu mē, “Nǝǵǵɲndi'ɪ nòɲsə ɪ swonə ni mē Elijah à tswe nǝ mǝòò nǝ ya'a aa a ya?”

¹² A swon mē, “A nǝ ànnu ɲɲkonə, Elijah à ka fòò zǝ a ntsisə innu tsimè. Lâ ni kǝ ɲwa'atə mē àɲwà'ànə Nwǝ a swonə ni mē Mu ɲu à ka yǝ yə mbuu ɲǵi'ɪ jǝ ghà'atə tâ bə tuu yǝ. Nǝ mò'ontə mē a swonə laà aa a ya?”

¹³ Lâ mē swon a mbo bù mē wa Elijah à lɛ è ɲzi, lâ bə bāɲnè ɲghirə ghu nu a ajān yǝ mē bo kəɲ aà, tsi'ɪ a ɲǵǵɲ ɲǵɲ wa ajān yǝ mē àɲwà'ànə Nwǝ a lɛ nswon ɲlon ɲgaa yǝ aà.”

Ajān yǝ mē Yesu à lɛ ghùrə mûmbāɲnə yǝ mē à lɛ ntswe nǝ àzwǝ yǝ bi aà (Mt. 17.14-21; Lk. 9.37-43)

¹⁴ Bo sǝgə mē ɲtsi'ɪ ɲǵǵɲyǝgənnu Yesu jya jǝ mǝ'ɔ, ɲyə mē nnòò bē yǝ ghà'à ɲgha'a ɪ lɛ ntswe bo bo, ɲǵǵɲndi'ɪ nòɲsə ɪ betə nǝ innu a mbo bo, bo bo swūɲnè.

¹⁵ Bə bya bi ghè mē mē bi kǝ lèntə, ɲyə Yesu, ànnu a tsyā waa bo burə ɲkhə ɲghèè a ntsà'atə yǝ.

¹⁶ A betə waa mē, “Nǝ swūɲnè aa nǝ ànnu akə bu bo aa ɛ?”

¹⁷ ɲu yǝ mǝ'ɔ a titi bo a kwi'ɪ mē, “Ndi'innu, mē ghirə nǝ ni mû ghà a mbo wò, ɲlon mē à tswe nǝ àzwǝ yǝ bi yǝ mē a ghirə mē tâ à tsuu kǝ ghàà.

¹⁸ Azwǝ yǝ bi ya a yǝ ntswa yǝ aa, a ma'a yǝ nsyɛ, ɲghirə àjwò'ò a ka mǝ'e ghu ntsu, a tigə ɲkurə nǝ mǝsɔn mi, nu yǝ tsim ɪ tɛntə. Mē ghirə nswon a mbô ɲǵǵɲyǝgənnu jo jù mē tâ bo fi'ɪ azwǝ ya ghu ato'o kaa bo wa'ǻ mǝ'i zǝ.”

¹⁹ Yesu a swon a mbo bo mē, “Oò, bù, ɲwaa ni bē bǝ mē kaa bi sǝ nǝ àbǝintǝ tswe! Mē ka tswe bi'inə ɪ ywe'e aa a noò àkə aa ɛ? Mē ka kǝ tswa nti ghà ɲlon ɲgaa yùu ɪ ywe'e aa a noò àkə aa ɛ? Zǝ mǝ nǝ mu wa a mbo mē!”

²⁰ Bə bya bi yu'u, nǝ mǝ mu wa ghu mbô. Azwǝ ya a ghèsə mē ghè kǝ yə Yesu, mǝburə ntswa mu wa ntsigə, a wô a nsyɛ, ɲtigə mbɲkə ghu, àjwò'ò a ǝ'e ghu ntsu.

²¹ Yesu a betə ta bi mu wa mē, “Nǝghòò nu nǝ tswè mē ghu nu aa ɲlòò ji sǝgə?”

A swon mē, “Nlɔginə a múnkhə.

²² Azwǝ yǝ bi yù a bùrə mē nlɔ a nzwitə mu ghù tsi'ɪ a nǝ ɲgàà jǝ ghà'atə, ɲtswa mǝa'a ni a mum mǝ'ɔ bo bi a mûm ɲkǝ. Tsò'ò tsò'ɔ Taà, mǝbə ò zǝ ɲghirə ànnu tsu, ò kô mǝlɲnə yǝ'ɪ, ɲkwetə yǝ'ɪ.”

²³ Yesu a swon ghu mbo mē, “O swon bə mē, ‘Mbə ò zǝ ɲghirə ànnu tsu!’ Kaa mǝbè ànnu yǝ tsu a wa'à ɲu yǝ mē à nǝ nti yǝ a nu Nwǝ aa tsyà bē.”

²⁴ Ta bi mu wa a burə ɲtɔɲnə ɲghaa tsi'ɪ nti ɲswon mē, “Wa mē nǝ nti ghà a nu wò, lâ kaa àbǝintǝ ya kaa a wa'à kù'ù, kwetə ghà ta mē ku'usə nni nti ghà a nu wò.”

²⁵ Yesu a yə ɲnòò bē wa ɪ ka nzwunə nzi ghu mbèè, mǝburə ɲwenə azwǝ yǝ bi ya, ɲswon ghu mbo mē, “Wò, àzwǝ yǝ mē a ghirə ni mē tâ mu ghù à

tsuu ki ghàà, ìki nghirə mə tâ atú yi kwo aa, mə swòn a mbo wò mə ta ò fɛ'ɛ ghu ato'o, òyi tsùu ghu nu burə bú kuu kuu."

²⁶ A swòn mə laà, àzwí ya a yə'ə, ònanşə ntsigə mu wa tsi'í nì m̀t̀t̀, m̀fɛ'ɛ ghu nú. Mu wa à tigə mbə tsò àku nù. Bè b́ ghà'atə b́i mə b́i lɛ nyə yi aa, b́i lɛ nswon mə, "A kwò mə."

²⁷ Lâ Yesu a tswâ àbô yi, òɲɛɛ yi m̀b́iinsə, a b́inè n̄təə.

²⁸ Yesu a tigə n̄lo nghèè òkuu a ndâ, à kùu mə bo b́i ògǎnyəgənnù j́i tswê tsi'í bò bo, bo betə ghu mbo mə, "A ghìrə nghìrə akə kaa b́i'í wa'á m̀f́i'í azwí ya źi aa ɛ?"

²⁹ Yesu a kwi'í mə, "Kaa mbə b́i wa'á mbuu azwí ma yú n̄i àyoo d̄an̄ f́i'í n̄tsyatə atsà'atə Nwí."*

Ajàn̄ ýi mə Yesu à lɛ mbù òghaa nlon̄ annù n̄iwô yi aà

(Mt. 17.22-23; Lk. 9.43-45)

³⁰ Bo lɛ mmà'atə adigə ya, n̄lo nghèè n̄tsya a m̄m̄ àla'a Galilea. Kaa Yesu à wa'á kòɲ mə tâ n̄u tsù à źi

³¹ nlon̄ mə à lɛ s̄i d̄i'í ònnù a mbo ògǎnyəgənnù j́i aà; òswonə n̄i a mbo bo mə, "B́i ka fa Mu N̄u a mbo b̄ə tâ b́i zwitə yi, b̄ɛ mə b́i zwitə yi bon̄ a ka bú b́inè fu n̄iwo a n̄j̄m̄ n̄jwi j́i tarə."

³² La kaa bo lɛ n̄wa'á n̄j́i'í ànnù ma yú mə à lɛ n̄ka d̄i'í aa źi, la mbàɲnè mbò'ò n̄i a mbet̄ə yi.

Abetə nlon̄ N̄u ýi mə à kò'ò n̄tsirə aà

(Mt. 18.1-5; Lk. 9.46-48)

³³ Bo źi mə n̄ywe'e a Kapernaum, òkuu n̄tswe a m̄m̄ n̄da, Yesu a betə waa mə, "N̄i ghìrə òghaa aa ànnù akə a m̄n̄j́i aa ɛ?"

³⁴ A b̄etə mə aa, kaa bo wa'á waa b̄an̄nè òghaa nlon̄ mə bo ghìrə n̄tswe a m̄n̄j́i òghaa n̄swùn̄nè bo n̄i bo, n̄lòɔ n̄i n̄zi n̄u ýi mə à kò'ò n̄tsirə a t̄it̄i bo aà.

³⁵ Yesu, a tswê a n̄syɛ, n̄t̄won̄ ògǎnyəgənnù j́i j̄ya n̄igh̄m̄ n̄tsò baa, n̄swon̄ a mbo bo mə, "N̄u ýi mə a l̄òɔ a mb̄ə n̄tsyàmb̄i aa, à t̄swe n̄i m̀b̄əɲ i tigə b̄ə n̄lwí'ín̄j̄m̄ a t̄it̄i b̄ə b̄īts̄im̄, òki n̄tswe n̄i mb̄ə n̄gàɲàf̄à'á a mbo b̄ə b́i t̄s̄im̄ə."

³⁶ A swòn mə laà, n̄lògə m̄n̄j̄khə n̄tɛ'ɛ a t̄it̄i bo, òɲɛɛ mu wa ntukitə a mbo yu, òswon̄ a mbo bo mə,

³⁷ "N̄u n̄ts̄im̄ ýi mə à kw̄ɛrə m̄n̄j̄khə ýi tsù tsò ghuà n̄i òk̄m̄ gha aa, à kw̄ɛrə aà gh̄a. N̄u n̄ts̄im̄ ýi mə à kw̄ɛrə gha aa, kaa à s̄i aa t̄s̄i'í gha kw̄ɛrə, à ki n̄kw̄ɛrə aa yu wa ýi mə à lɛ ntòò gh̄a aà."

N̄u à b̄ə tsuu annù yi'inè ki tuu bon̄ à b́i aà n̄j̄m̄ ýi'inè

(Lk. 9.49-50)

³⁸ J̄on̄ a swonə a mbo Yesu mə, "N̄d̄i'ín̄n̄u, b́i'í ghìrə nyə n̄u ýi m̄ò'ò a f́i'í n̄i òzwí j́i b́i a ato'o b̄ə n̄i òk̄m̄ gho, b́i'í tsu'unè yi nlon̄ mə kaa à s̄i n̄u àkòrə ýi'inè ýi m̄ò'ò b̄ə aà."

³⁹ Yesu a swon̄ mə, "N̄i tsuu n̄i ki tsu'unə b̄ə, nlon̄ mə n̄u à b̄ə ghìrə annù ýi ȳɛyɛrə n̄i òk̄m̄ gh̄a bon̄ kaa mb̄ə wa'á bù n̄zi a w̄an̄şə a n̄gh̄aà ànnù ýi b́i a noò n̄j̄m̄ a ngaa mə."

⁴⁰ Nlon̄ mə n̄u ýi mə kaa à s̄i annù yi'inè tuu aa, à b́i aà n̄j̄m̄ ýi'inè.

⁴¹ M̄ə swon̄ a mbo bù t̄s̄i'í annù n̄n̄kon̄ mə, n̄u ýi mə à fa nd̄on̄ òk̄i mə tâ n̄i no nlon̄ mə n̄i b̄i n̄i òk̄m̄ Kristo aa, kaa à ka ýi wa'á t̄swê t̄i kw̄ɛrə m̄tsò'ònè m̄i af̄à'á m̄i.

* 9:29 Ìdìgə aɲwà'ànè j́i m̄ò'ò i kù'ùsè n̄i yuà: "bo b́i n̄s̄i'ísə nu t̄i j́i"

*Akwà'ànə a ɣghirə ibî
(Mt. 18.6-9; Lk. 17.1-2)*

⁴² “Nù yîi mə à ghîrə mə ta mu yî mò'ɔ fàa titîi bɔɔ bî kəgə buà bîi mə bi nîŋ nîti waa a nu mə aa, nù yîi mə a ghîrə a ghîrə ànnù yî bî ɣwò aa, a bɔŋ mə tâ bî kwerə ɣgò'ò àbaa yî ɣwè ghu ntɔŋ ɣghɛɛ mmà'à a ɣkî miyaa.”

⁴³ Mbə àbô yo a ghîrə mə tâ ò wo a mûm innù jî bî, ò kwyê nlo'ɔsə. A bɔŋ mə ta ò bə abô mò'ɔ nyi ɣkuu a mûm ntswêntîi, ntsyatə a ntswe nî mbo mi mbaa nyi mbàŋnə ɣghɛɛ a mum mò'ɔ Satan, a adigə yîi mə mò'ɔ i khi ghu, kaa kî'î bwenə aà. [

⁴⁴ Ma mùu adigə kaa mîwî'î mîi mə mi kurə bə aa, kaa mi si kwokə, kaa mò'ɔ yîi mə i tòò bə ghu aa kaa wa'à kîi mbwenə.]

⁴⁵ Kî bɛɛ mə àkòrə yo a ghîrə mə ta ò wo a mûm innù jî bî, ò kwyê nlo'ɔsə. A bɔŋ mə ta ò bə ntâ mò'ɔ nyi ɣkuu a mûm ntswêntîi, ntsyatə a ntswe nî mîkòrə mi mbaa tâ bî yi mbàŋnə mma'a gho a mum mò'ɔ Satan. [

⁴⁶ Ma mùu adigə kaa mîwî'î mîi mə mi kurə bə aa, kaa mi si kwokə, kaa mò'ɔ yîi mə i tòò bə ghu aa, kaa i wa'à kîi mbwenə.]*

⁴⁷ Bɛɛ mə nîlî'î no nî ghîrə mə tâ ò wo a mûm innù jî, bî ò twe'è mme'e. A bɔŋ mə ta ò bə nîlî'î mò'ɔ nyi ɣkuu a mûm ànnù nîfò Nwî, ntsyatə ntswe nî mi'î mi mbaa tâ bî yi mbàŋnə mma'a gho a mum mò'ɔ Satan.

⁴⁸ Ma mùu adigə kaa mîwî'î mîi mə mi kurə bə aa, kaa mi si kwokə, kaa mò'ɔ yîi mə i tòò bə ghu aa, kaa i wa'à kîi mbwenə.

⁴⁹ Bî ka yî nanşə ɣû ntsîm nî mò'ɔ, [a ɣŋŋŋŋ a ajàn yîi mə bî nanşə nî njoò mmà'anwî tsîm nî fŋŋŋŋ aà.]*

⁵⁰ Fŋŋŋŋ fî bɔŋə, Lâ mbə fŋŋŋŋ fî tuu nîi bû kî lîi, bɔŋ bî ka tigə bû ghîrə aa mə akə tâ fî bû ka nlii aa ɛ?

A bɔŋ mə tâ nî ghîrə tâ fŋŋŋŋ tswe a nu bù tă tâ nî tswe nî mbɔɔnə bù nî bù.

10

*Yesu à dî'î ànnù nlon nsà'ànə nìyɔ'ò
(Mt. 19.1-12; Lk. 16.18)*

¹ Yesu à le mbù nlo maa adigə ɣghɛɛ a mbù'u Yudea, ntoo ɣghɛɛ a njii ɣkî Jordan. A ghèè mə ntswe ghu, àkùrə bə a bù mboontə ghu mbèè. A bù ɣka ndî'î waa nî ànnù Nwî tsi'î ajàn yîi mə à le si ghîrə a ɣgaa ɣgaa aà.

² BaFarisai bî le nzi ntsitə yi, nloɔ mə bî kwà'ànə yi, mbetə yi mə, “Nòŋsə à bîi mə tâ nù à fî'î ɣgwe yî a nda yu aa ɛ?”

³ A betə waa mə, “Moses à le nswon a mbo bù mə akə nlon ma yu ànnù aa ɛ?”

⁴ Bo swon mə, “Moses à le nləə mə mbə nù a tswe nî mfi'î ɣgwê yî a nda yu, a ɣwà'ànə àŋwà'ànə nsà'a nìyɔ'ò mbɔŋ furə yi.”

⁵ Lâ Yesu a swon a mbo bo mə, “Moses à le ɣwà'ànə nòŋsə mà ghu a mbo bù aa nlon mə mîntîi muu le ntîi aà.

⁶ Lâ nloginə a noò yîi mə Nwî à le nnanşə mbi yù aa, àŋwà'ànə Nwî a swon mə, ‘Nwî à le nnanşə waa aa, nùmbàŋnə nî màngyè.’

⁷ ‘Tsò mə a bə laà aa, nùmbàŋnə à ka kî mà'atə taà yî bô ndè yî, i zî bòonsə bó ɣgwê yî, tâ bo bî baa tigə mbə nɣǎnu yî mfuùrè.

⁸ Maa ajàn kaa tâ bo wa'à bə bî baa bù mbə, ntigə mbə nɣǎnu yî mfuùrè.’

* **9:46** Kaa adigə yuà kaa a sì nî ɣwà'ànə jî mò'ɔ tswê. * **9:49** Ma yû àtîi a yòn aa “bî ka yî nîŋ fîkwân a nî njoò mmà'a Nwî tsîm,” (Lev. 2.13) yîi kaa a sì mûm ɣwà'ànə jî mò'ɔ tswê. **10:6** Gen. 1.27; 5.2 **10:8** Gen. 2.24

⁹ Ma mùu ajàn àyoo yïi mē Nwĩngòŋ à bòònsè mē aa, tã nù tsu à tsuu lõ yàtè.”

¹⁰ Yesu à bù mē ñlo ñkuu ñghɛɛ a nda, ñgǎnyɛgɛnnù jì i bù mbetə innù ghu mbo ñlon annù ma yú.

¹¹ A kwi'i a mbo bo mē, “Mbə ñumbânɛ a fi'i ñgwê yï a nda yu mbu nyɔ'ɔ yï dàn bon à ghìrə aa annù mǎghàbè; mǎfansə annù a mbô ñgwê yï.

¹² Kè bɛɛ mē mǎngyè a tuu ndoò yï, mǎfɛ'ɛ ñghèè nyɔ'ɔ yï dàn bon à ghìrə aa annù mǎghàbè.”

*Ajàn yïi mē Yɛɛso à lɛ nnɪŋ mbɔɔnə a nu bônkhə aà
(Mt. 19.13-15; Lk. 18.15-17)*

¹³ Bè bî mɔ'ɔ bî lɛ nzî nî bônkhə ghu mbo mē tã à nɔŋsə mbô mi a atu bo, lâ ñgǎnyɛgɛnnù jì i wenè waa.

¹⁴ Bî kà mē aa ñwenə waa aa, Yesu a yə, n̄tɔŋê yi i lwî, a swon a mbo bo mē, “Nî ma'atə bɔɔ bya tã bî zi a mbo mē, n̄tsuu waa kî k̄ŋhè bê; ñlon mē ànnù nifò Nwî a tswe aa a mbo bè tsò bo.

¹⁵ Mē swonə a mbo bù tsi'ï annù n̄ikon mē, nù yï mē à si annù nifò Nwî tsi'ï tsò m̄ŋkhə kwɛrə aa, kaa à ka yï wa'à ghu kuù.”

¹⁶ A swon mē laà aa, ñghɛɛ bɔɔ bya ñkwe'e, n̄nɔŋsə mbô mi a atu bo, n̄nɪŋ mbɔɔnə a nu bo.

*Annù M̄ŋgwà'à ñgàŋkabè
(Mt. 19.16-30; Lk. 18.18-30)*

¹⁷ Yesu à lɛ mǎfɛ'ɛ ñghèə kî ghèè n̄ghaa, ñumbânɛ yï mɔ'ɔ a khê n̄zi nswèètə miku'utê mi ghu nsi, mbetə yi mē, “Ndi'innù yï n̄sigìnə, mbə mē ghìrə aa mē akə m̄bɔŋ jì ilòn yïi mē i tswe n̄ikonə aa ɛ?”

¹⁸ Yesu a betə ghu mbo mē, “O twonə gha nî nù yï n̄sigìnə aa a ya aa ɛ? Kaa nù yï n̄sigìnə à si ghu tswe, n̄tsyatə Nwî yuyu.

¹⁹ O zî ndi'i Nwî: ‘Tsuu n̄u zwitə. Tsuu annù mǎghàbè ghìrə. Tsuu yèrə. Tsuu abǎŋnənnù tswɛɛ. Tsuu ñkòbè a nu nù jìtə. Ka nyu'unə taà ghò bo n̄dè ghò.’ ”

²⁰ Nù wa a swon a mbo Yesu mē, “Ndi'innù, mē lèə mē ndi'i mà jû tsi'ï tsimè, n̄loginə aa a m̄ŋkhə.”

²¹ Yesu a l̄i yï, ñkɔŋə yi, n̄swon ghu mbo mē, “Ayoo yï fùùrə a bonə a mbo wò: Ghèɛ mǎfèe n̄joò tsim j̄i mē ò tswe n̄i ju aa, n̄logə ñkabə yïi mē ò fèe ghu aa, nyàtə a mbô ñgàŋɛfumə, bon ò ka b̄anə tswe n̄i àfù'ù a aburə. O ghɛɛ ñghìrə ma mùu ajàn, ò bù m̄bii nzî ñka nyonə nàà.”

²² A yu'ù ànnù ma yú, nù yï i bɔrə, a lô n̄tigə ñghɛɛ n̄i àjəŋnə, ñlon mē a lɛ mburə mbə ñgàŋkabə yï ñwè aà.

²³ Yesu a karikə yi n̄lii ñgǎnyɛgɛnnù jì nswon mē, “A burə n̄tsyànə si'i a mbo ñgàŋkabə a ñkuu a m̄m ànnù nifò Nwî.”

²⁴ Annù ma yú a lɛ mburə ñgha'a ñgǎnyɛgɛnnù Yesu. La a bù ñku'usə nswon a mbo bo mē, “Bòò b̄a, a burə n̄tsyànə si'i si'i a ñkuu a m̄m ànnu nifò Nwî.

²⁵ A fwaatə a mbo kamel a n̄surə a n̄li'i n̄i sa'a n̄tsyatə a mbo ñgàŋkabə a kuu a m̄m ànnù nifò Nwî.”

²⁶ Bo yù'ù mē nuà n̄ghàà n̄i burə n̄tsya waa tsi'ï a mbənnù bo tigè mbetə bo n̄i bo mē, “Nù yïi mbə a yweenə aa a tigə mbə aa wò aa ɛ?”

²⁷ Yesu aliï waa nswon mē, “Annù a tsya aa bə ñum̄sɔŋə, kaa a si Nwî tsya, ñlon mē mbə Nwî à tse ghìrə innù tsimè.”

²⁸ Peta a logìnè ñka nswon ghu mbo mə, “Tigə ɔ yə mə bĩ'ĩ mmà'atə njoò tsim tã ki yòñè nòò?”

²⁹ Yesu a swon mə, “Mə swon tsi'ĩ ànnù nĩkon a mbo bù mə, nù ntsim yĩ mə à mà'atə nda yi, kě bɔɔ bi màà bi bi mbànñè kè bĩ bāngyè, kě ndè yĩ, kè taà yĩ, kě bɔɔ bi, kě ibwensye ji nlon ngaa yà kè nlon ntoo yĩ ñsigìnè aa,

³⁰ à ka yi kwərə, tsĩtson fàa atu nsyè, nda bo bi bɔɔ bi màà bĩ bi mbànñè bo bi bĩ bāngyè, ni bĩndè, ni bɔɔ, nĩ ibwensye, ngaa ñkhì, tã bə kii ntso'ɔ nĩ àkòrə yi. Lã bɛ a yi ti bə a noò ñjim, a jĩ ìlòn yĩ mə i lwi'i nĩkon aà.

³¹ Lã bə bĩ ghà'atə bii mə bi ni bitsyà bi mbĩ tsĩtson aa ka yi tigə bə bĩtsirə bi ñjimə, tã bĩtsirə bi ñjim tã bi yi mbànñè ñtigə bĩtsyà bi mbĩ.”

Ajàn mə Yesu à lɛ mbù ngħaa a ngħaa yĩ i ywe'e ji tarə nlon annù niwô yi aà.

(Mt. 20.17-19; Lk. 18.31-34)

³² Yesu à lɛ nswon ma juù ìnnù aa a noò yĩ mə bo lɛ ntswe a mājĩ, ñko'ɔ ngħɛ ni a Yerusalem aà. A lɛ si ghèè ni a mbĩ ñgǎnyəgənnù ji jya i yonè ni a ñjim, ànnù a burè ntsya waa tsi'ĩ tsyà; nìbɔ'ɔ ni tswā bə bya bii mə bi lɛ si yòñè nĩ waa laà. Yesu a logè ñgǎnyəgənnù ji jya ñghum ntsò baa bo bo ghèntə a mbĩ, a bũ ñka ñkwatə nswon nĩ ìnnù jii mə i ka fè'è a nu yu aà.

³³ A swon a mbo bo mə, “Yê nì, tsǒ mə bĩ'inə ko'ɔ ngħɛ a Yerusalem aa, bĩ'inə ka ko'ɔ ghɛ ghu, tã bi tswa Mu Nù mfa a mbo bĩlì bi ngǎnmà'a Nwĩ bo bi a mbô ñgǎndi'i nòñsè tã bo tso'otə isa'à yi ntsərə mə tã bi zwiwə yi. Bɛ bo tsərə laà bon bo ka tigə lògə yi fa a mbo bitizi Nwĩ,

³⁴ tã bo ka ñwyɛ nĩ, ntutə mĩtwyɛ ghu nu, ñghɔɔ yi, mbon nzwitə yi. Bɛ mē ñjwi i tsya ji tarə, a bũ mbiinə niwô.”

Annù yĩ mə Jems bo Jon lɛ mbetə a mbo Yesu aà

(Mt. 20.20-28)

³⁵ Jems bo Jon, bɔɔ bi Zebedee, bo lɛ nzĩ ntsi'i Yesu nswon ghu mbo mə, “Ndĩ'innù, bĩ'i lòo mə ta ɔ ghirə annù yĩ mɔ'ɔ a mbo bĩ'ĩ.”

³⁶ A betə a mbo bo mə, “Nĩ lòo mə ta mə ghirə aa annũ kə a mbo bù aa ɛ?”

³⁷ Bo swon ghu mbo mə, “Bĩ'i lòo mə ta ɔ bii mə, nòò yĩ mə ɔ ka yĩ kuu a mùm ànnù nifɔ wò aa, ta bi'i bi baa tswe, yĩ mò'ɔ a mbèè ñikwɛ wò nĩ mà'à, yĩ mò'ɔ, a mbèè abô ñkwàbè.”

³⁸ Lã Yesu a swon a mbo bo mə, “Kaa nì sɛ annù yĩ mə ni betə aa zĩ. Mbə nì nò ñdon yĩ mə mə tswe nì ñno aa, kè mbə nì bii mə bi mĩmurə ghuu a mùm ñkĩ a ajàn yĩ mə bi tswe nì mĩmurə mə ghu aa ɛ?”

³⁹ Bo bii mə, “Ĩñə.”

Yesu a swon a mbo bo mə, “Tsi'ĩ annù nĩkonə, nì ka no ndon yĩ mə mə tswe nì nno aà, tã bi ki mĩmurə ghuu a mùm ñkĩ a ajàn yĩ mə bi tswe nì mĩmurə mə ghu aà.

⁴⁰ La kaa à si adigə ya bə a ntso'ɔ bə bii mə bi ka yĩ tswe a mbèè ñikwɛ mə nĩ mà'à kè nĩ ñkwàbè aà, a nĩ idigə ma jũ aa a ka yĩ tswe bə bii mə bi nanse ilon ghu a mbo bo aà.”

⁴¹ Abùgə ngǎnyəgənnù jya ñghum bô yù'ù mə annu ma ya, ñlwisə nton a nu Jems bo Jon.

⁴² Yesu a twonə waa bitsim, bo zi a mbèɛ yu, a swon mə, “Nĩ zi mə bə bii mə bi sa'a bitizi Nwĩ aa, bi non aa atu bo, mĩbu'utə nĩ waa; bə bĩ wə byaa bi tswè nĩ àdà'à a atu bo.

⁴³ Kaa mbə wa'ă maa ajàŋ a titii bù bə; nù yï mə a lòo mbə nù yï ñwè a titii bù aa, tâ à bə ɲàŋàfà'ă ghùù,

⁴⁴ tâ nù yï mə a lòo mbə ñtsyàmbïi aa, tâ à bə abù'ú yuu bitsimè.

⁴⁵ Nlon mə, tsi'i Mu Nù, kaa à le ɲwa'ă zï aa mə tâ bì ka mfa'a ghu mbô. A le nzi aa a mfà'a a mbo bə, i kii fa ntswëntii yï a ntsu'u atu bə bì ghà'atè ghu."

*Ajàŋ yï mə Yesu à le ɲghùrə mfə'ənə Batimeo aà
(Mt. 20.29-34; Lk. 18.35-43)*

⁴⁶ Yesu bo bì ɲgǎɲyɛgənnù ji bo le zï ñywe'e a Yeriko, bô lò mē ghu ɲka mfe'ε bo bì àkùrè bə bì ghà'atè, ñyə Batimeo, mfə'ənə mu Timeo, a tswé a mbèè mǎnjï, ñlɔɔ nî ɲjoò.

⁴⁷ A yù'ù mē mə à nî Yesu mu Nazareth, ñloginə ɲka ntɔɲnə nswonə nî mə, "Yesu, Mu David, ko mǐlɛɲnə ghà!"

⁴⁸ A kà mē aa ɲghaa laà, bə bì ghà'atè bi ka ɲghaantə nswonə ghu mbo mə tâ à kutə ntsù yi; la a bǎɲnə ɲku'usə ɲghèè bə nî mbïi ntɔɲnə nswonə nî mə, "Mu David, ko mǐlɛɲnə ghà!"

⁴⁹ Yesu a təə, ñswonə mə, "Nî twonə yi tâ à zi."

Bi twonə mfə'ənə wa nswonə ghu mbo mə, "Gaansə mǐtɛi mō mǐbɛɛnə, wà a twonə nòô!"

⁵⁰ A burə mǐfurə atsə'ə yï mə à le ɲwabətə a nu yu aa, mma'a, nli mbiinə ɲghɛɛ a mbèè Yesu.

⁵¹ Yesu a betə ghu mbo mə, "O lòo mə tâ mē ghìrə aa akə a mbo wò?"

Mfə'ənə wa a swonə mə, "Taà, ghìrə tâ mē bu ɲka nyə idigə!"

⁵² Yesu a swonə ghu mbo mə, "Tigə nlǒ ɲka ɲghèè nòô mbà, wa àbɛintii yo a ghìrə mē ò tii."

A swonə mē laà, mǐ'i mǐ mfə'ənə wa mǐ kǐ ɲghensə nlaa, ñtigə nyə nǐ idigə, a tigə ñlɔ ɲka nyonə nǐ Yesu.

11

*Ajàŋ yï mə Yesu à le ɲkuu a Yerusalem tsô mfə'ə aà
(Mt. 21.1-11; Lk. 19.28-40; Jn. 12.12-19)*

¹ Bô ghèè mē ɲka ɲkuu a Yerusalem, ɲghɛɛ nywe'e a Betfage bo a Bethany, a mbii nta'a Olive, Yesu a toò ɲgǎɲyɛnənnù ji ji baa

² ñswonə a mbo bo mə, "Nî ghɛɛ ɲkuu a múm mú àla'a yï, a mbii bù. Nî bə ghèè kǐ kuu ghu bon nî ka yə mu nàà jàkâsi yï mə kaa nù à lèè mburitè ghu atu kɔ'ɔ aa, tâ bì tɛɲnə. Nî yə, nî fèè nzi mfa nî mē.

³ Bɛɛ nî ti fèè nù a betə ghuu mə nî fèè aa a ya le, nî swonə ghu mbo mə, 'A lòo Mmà'ambí. Wà à ka wǎɲsə bènsə fu.' "

⁴ Bô ghèè mē nyə jàkâsi wa bì tɛɲnə a ntsúnda a mbèè mǎnjï, bo tigə ɲghɛɛ ɲka mfeɛ.

⁵ Bo kà mē aa mfeɛ aa, bə bii mə bì le ntəə maa adigə aa, bi betə waa mə. "Nî ghìrə aa akə? Nî fèɛ mu jàkâsi wa aa a ya?"

⁶ Bi bètə mē laà, bo kǐ ɲkwi'i tsi'i wa ajàŋ yï mə Yesu à ghìrə nswonə mə tâ bo kwi'i aà. Bə bya bì tigə mma'atə waa bo ghèè nî nàà yà.

⁷ Bo zǐ nǐ jàkâsi wa a mbo Yesu, ñlogə ìtsə'ə jyaa nnɔɲsə wa nǐm nàà, Yesu a tigə ɲkɔ'ɔ ntswe ghu.

⁸ Bə bì ghà'atè bi logə ìtsə'ə jyaa nsanə a mǎnjï, bə bì mɔ'ɔ bì ghèè ñlɔɔ ijaŋ a múm mǐnsòò ɲkǐ nzi nɔɲsə wa mǎnjï.

⁹ Yesu à kà mê aa n̄ghɛɛ, bɛ b̄ii mɛ bi lɛ si ghɛɛ a mb̄ii aa, bo bi b̄ii mɛ bi lɛ si yòɲɛ ghu n̄j̄m aa, bi tigɛ n̄tɔɲnɛ nswonɛ n̄i mɛ,
 “Hosiana! B̄i'inɛ gha'asɛ yu wa ȳii mɛ a z̄i a n̄i ìkũm Mmà'àmbi aà.”

¹⁰ B̄i'inɛ gha'asɛ ann̄u n̄ifɔ taà ȳi'inɛ David ȳii a z̄i aà.

Hosiana a mbo Nw̄i Ako'òntsirɛ.

¹¹ Yesu à kùu mê a Yerusalem, n̄kuu n̄ghɛɛ a ndâmà'anw̄i, n̄lii nyɛ n̄gɔɲ n̄joò tsim̄ j̄ii mɛ i lɛ n̄tswe ghu aà. Tsɔ mɛ à lɛ ti bɛ aa bon̄ nòò à ghɛɛ mê aa, bo bi n̄ḡɲyɛḡɛnn̄u ji jya n̄ighũm n̄tsò baa bo tigɛ n̄lo m̄bu mb̄ii fu a Bethany.

Ajàn̄ ȳii mɛ Yesu à lɛ n̄niɲ ndòò a atu àti fig aà

(Mt. 21.18-22)

¹² Abɛɛ a lò mê m̄fu'u bo lô a Bethany n̄ka mb̄ii, n̄ji i kà nyanɛ Yesu.

¹³ A tɛɛ a sà'a agha'a nyɛ ati fig, ìyɛɲ ji i nan̄sɛ m̄fwɛ m̄fwɛ ntigɛ mfii n̄i mɛ tsim̄, a ghɛɛ ghu mb̄ɛɛ mɛ mbɛ yu yɛ àyoo ghu t̄a kya ji lɛ. A ghɛɛ mê n̄yɛ tsi'ì ifu fù kaa wa'á ayoo ghu ȳɛ, n̄lon̄ mɛ kaa à lɛ n̄wa'à noò m̄ntà m̄i fig bɛ aà.

¹⁴ A yɛ mê laà, n̄swon̄ a mbo àt̄i fig ya mɛ, “N̄loginɛ sii, kaa ò ka ȳi wa'á m̄ntà b̄u n̄koonɛ t̄a bɛ ji.”

N̄ḡɲyɛḡɛnn̄u ji jya lɛ yu'u ann̄u ya mɛ à lɛ nswonɛ aà.

Ajàn̄ ȳii mɛ Yesu à lɛ m̄furɛ n̄ḡɲtan̄ m̄t̄àà a m̄m̄ n̄dâmà'anw̄i aà

(Mt. 21.12-17; Lk. 19.45-48; Jn. 2.12-22)

¹⁵ Bɔ ghɛɛ mê n̄ywe'e a Yerusalem, Yesu a kuu a m̄m̄ n̄dâmà'anw̄i. A kùu mê, n̄yɛ bɛ bi tswɛ ghu, m̄fee n̄kii nyuu n̄i n̄joò. A tigɛ n̄loginɛ n̄ka m̄furɛ n̄i waa ma bȳa b̄ii mɛ bi lɛ si tan̄ɛ m̄t̄aa ghu aà. N̄tii itetɛ bɛ b̄ii mɛ bi lɛ si kwensɛ n̄i n̄kabɛ ghu aa, bo bi ìlɛn̄ bɛ b̄ii mɛ bi lɛ si fɛɛ n̄i b̄i bugirɛm̄ikuu aa, m̄m̄à'ànɛ a nsyɛ.

¹⁶ Kaa wa'á lò mb̄ii mɛ t̄a n̄u n̄ibò wàà ȳi tsu t̄a à be'e njoo n̄kuu n̄tsya n̄i ju wa ndâmà'anw̄i.

¹⁷ A ghìrɛ mê laà, n̄tigɛ n̄loginɛ n̄ka ndi'ì waa, n̄swon̄ mɛ, “A tswe a m̄m̄ àn̄wà'ànɛ Nw̄i mɛ,
 ‘B̄i ka ȳi tigɛ twon̄ɛ n̄i nd̄a yà n̄i nd̄a ȳii mɛ bɛ bi itoò tsim̄ ka ȳi tigɛ z̄i tsà'àtɛ n̄i Nw̄i ghu’.

L̄a n̄i b̄an̄nɛ mê m̄bɛn̄ i tigɛ àd̄igɛ n̄lɛntɛ b̄iyɛrɛ.”

¹⁸ B̄il̄ii bi n̄ḡɲm̄à'a Nw̄i bo bi n̄ḡɲnd̄i'ì n̄on̄sɛ lɛ nyu'u ann̄u ȳii mɛ à lɛ n̄ghìrɛ aa, n̄tigɛ n̄lɔɔ n̄i m̄an̄j̄i ȳii mɛ mbɛ bo tsȳa ghu n̄zwitɛ ȳi. Bo lɛ si b̄o'ɔ n̄ii n̄lon̄ mɛ nnòò bɛ wa tsim̄ lɛ mburɛ yerɛ n̄i inn̄u jya ȳii mɛ à lɛ si d̄i'ì aà.

¹⁹ A bɛ mê a noò n̄kwɛfɔ Yesu bo bi n̄ḡɲyɛn̄ɛnn̄u ji bo fɛ'ɛ wa m̄m̄ àla'a Yerusalem, n̄ghɛɛ waa.

Ann̄u ȳii mɛ Yesu à lɛ nd̄i'ì n̄lon̄ ati Fig ya aà

(Mt. 21.20-22)

²⁰ Abɛɛ a fù'ù mê bo ka n̄tsya a t̄itugɛ, nyɛ mɛ at̄i fig ya a yòò mê tsi'ì tsim̄ n̄sigɛ nywe'e n̄i m̄inḡɲ m̄i.

²¹ Peta a yɛ n̄wa'atɛ ann̄u ya mɛ Yesu à lɛ nswon̄ aà, n̄swon̄ ghu mbo mɛ, “Rabbi, yɛ at̄i fig ya mɛ ò k̄i n̄n̄ɲ ndòò ghu atu aà. A yòò mê!”

²² Yesu a swon̄ a mbo bo mɛ, “N̄i n̄iɲ nt̄i gh̄uu a nu Nw̄i.”

²³ Mɛ swon̄ tsi'ì ànn̄u n̄ikon̄ a mbo bù mɛ, “N̄u n̄tsim̄ ȳii mɛ à swon̄ a mbò n̄ta'a ghulà mɛ, ‘Tso'ɔnɛ n̄ghɛɛ nn̄an̄ɛ a m̄m̄ n̄k̄i m̄iyaa,’ n̄swon̄ɛ aa

kaa ŋkɪ'ɪ jɪŋkè a mûm ntii yu, mbii ni mə ànnù yïi mə yu swon aa, a ka fɛ'è tsi'ɪ maa ajàn, bon Nwĩ à ka ghìrè annù ma ya fa ghu mbô.”

²⁴ Ma mùu ajàn, mə swon a mbo bù mə, “Ngòn ìnnù tsim jïi mə ni lɔɔ ni a mûm àtsà'atè Nwĩ aa, ni bii mə ni kwèrè mē, bon Nwĩ à ka fa a mbo bù.

²⁵ Ngòn bìnòò bĩtsim bii mə ni tē a ntsa'atè Nwĩ aa, tâ ni nli'inè ifansənnù bē bĩtsim bii mə bi fansə ìnnù a mbo bù aà, tâ tâ Taà ghùù a aburè tâ à ki nli'inè juu ifansənnù. [

²⁶ Mbə ni tsuu ifansənnù bē bĩ mɔ'ɔ ki lĩ'inè bon Taà ghùù a aburè kaà mbə a wa'a juu ifansənnù ki nli'inè.]”*

*Ajàn yïi mə bi lɛ mbetə annù a mbo Yesu nlon ada'a yi aà
(Mt. 21.23-27; Lk. 20.1-8)*

²⁷ Bo lɛ mbù nzi fu a Yerusalem. Bo zĩ mē, Yesu a ka ŋkarə ni a mûm ndàmà'a Nwĩ, bìlìi bi ngǎnmà'a Nwĩ, nĩ ngǎnndi'i nònɔsè bo bì bità bi ala'a bo zĩ ghu mbèè.

²⁸ Mbetə ghu mbo mə, “O ghìrè ìnnù juà jïi mə o ghìrè aa nĩ àda'a wo aa ɛ? A adà'a ma yû a mbo wò aa, a fa wò aa ɛ?”

²⁹ Yesu a swon a mbo bo mə, “Mè ka kii betə ghū nĩ àbetè, bɛɛ mə ni fa akwi'i a mbo mè bon mè ka bɔn swon adigə yïi mə mè lògə ada'a yïi mə mè ghìrè ìnnù ma jû ghu aà.

³⁰ Jon à lɛ nlògə ada'a aa fə a ŋka mmurə bə ŋkɪ aa ɛ? A lɛ nlò aa mbo Nwĩ kè a mbo bə aa ɛ? Nĩ kwi'i tâ mè yu'u.”

³¹ A bètè mē laà, bo logìnè ntigə nswonə bo ni bo nswonə ni mə, “Mbə bĩ'inè kwi'i mə a lo aa a mbo Nwĩ bon à ka betə mə, lâ ni tigè wa'ă annù yïi mə à lɛ si swonə bii aa a ya aa ɛ?

³² Kè mbə bĩ'inè swonə bə mə, ‘A lo aa a mbo bə lɛ?’ ” Bo lɛ ŋka mbo'ɔ a nswonə ma mùu ajàn aa nlon mə bo lɛ si bɔ'ɔ ni bə bya aà. Bè bĩtsim bi lɛ mbii tsi'ɪ ànnù nĩŋkon mə Jon à lɛ mbə aa ngànntoò Nwĩ.

³³ Bo tigè ŋkwi'i a mbo Yesu mə, “Kaa bĩ'ɪ sɪ zĩ.”

Yesu a kĩ ŋkwi'i a mbo bo mə, “Kaa mè ka wa'à ŋû yïi mē à fa ada'a mè ghìrè nĩ ìnnù jû ghu aa a mbo bù ki nswonə.”

12

*Nìghàà nĩ nàà nlon bìlɛnsə bi akò mìlù'ù
(Mt. 21.33-46; Lk. 20.9-19)*

¹ Yesu a logìnè ŋka nghaa a mbo bo ni mìghàà mĩ nǎnaa nswon mə, “Nù yĩ mɔ'ɔ à lɛ mbé akò mìlù'ù yĩ, nji'i ŋkya ŋkarisə ghu, ŋkɪ ton nìgho ni nĩn mìlù'ù wa mûm ŋkyâ, mbɔɔ ndânìkàn yïi bi ka ki tswe ghu i bɛ nĩ àkò ya aà. A lɛ ntigə nlɛnsə akò ya a mbo bə, mɛf'ɛ nghèè yĩ a atoo dàn.

² Nòò ŋkya mìntà mĩ ati mìlù'u mya à kù'ù mē a toò ngànàfà'à yĩ yĩ mò'ɔ mə tâ à ghɛɛ ŋkwèrə mìntà mĩ ati mìlù'ù mya mĩ mɔ'ɔ a mbo bìlɛnsə bi akò byâ.

³ Bo tswâ yĩ nghɔɔ, ntsyàsè yĩ a bìi tsi'ɪ mbô mbô.

⁴ A bú ntoo ngànàfà'à yĩ yĩ mò'ɔ, bə bya bi ghɔɔ àtû yĩ nniŋ ala'a ghu, ndirisə atû yĩ.

⁵ A bú ntoo ngànàfà'à yĩ yĩ mɔ'ɔ, bo zwitè yĩ. A bú ntoo bĩ mɔ'ɔ bĩ ghà'atè, bi kĩ ngիրə nĩ bo tsi'ɪ maa ajàn, nghɔɔ bĩ mɔ'ɔ, nzwitè bĩ mɔ'ô.

* **11:26** Kaa adigə yuà kaa a sɪ nĩ nǎwà'ànè jĩ mɔ'ɔ tswé.

⁶ Nù yïi mē à lē ntigē mburē ghu mbo aa, à lē ntigē mbē aa tsi'ï mû yï yïi mē a lē nnaŋsē ŋkōŋ kōŋ aà. A logē mû yï ma ghû ñki ntoo a mbo bē bya, nswonē nī mē, 'Bo ka bō'otē mû ghà ghû'.

⁷ Lā bīlensē bī akò bya bī yē mē mû yï wa nswon bo nī bo bē mē, 'Aā ñjīndā yï à ghulā mē, nī zi bī'inē zwitē yi tǎ lògē njoò jī tǎ ì tigē mbē jī'inē.'

⁸ Bo lē ntigē ntswa mû wa nzwitē yi mmà'a a abēē wa ñjīm ñkya milù'ù.

⁹ Yesu a betē mē, "Mbē m̀bōŋ akò milù'ù wa a ghīrē aa mē akē a nu bē bya lē? A ka ghēē zwitē bīlensē bī akò bya ì lògē akò milù'ù ya ì fa a mbo bǎdāŋē.

¹⁰ Kē nī lēē ñwa'ǎ a mûm ǎŋwà'ǎnē Nwī twon mē, 'Tsi'ï ñgò'ò ya mē bībōō bī nda bī lē ntuu aa, ì bēŋ mē ñtigē ñgò'ò nībuu nī nda yï ñwē;

¹¹ a ma yū ǎnnū aa a ghīrē Mmà'ǎmbī, a bē ǎnnū yī yēyerē a mbo bī'ï." "

¹² Bītsyāsē bī baYuda bya bī yù'ù mē annū ya mē Yesu à lē nswon aa nlòò a ntswā yi nlon mē bo lē nyē mē Yesu a lē nnaa ñghàà nya aa nlon ŋgaà yàà, lā kaa wa'ǎ ǎjàŋ yïi mē mbē bo tswā yi aa zī nlon mē bo lē sī bō'ō nnòō bē wa mē bī lē ŋghotē ghu aà. Bo lē ntigē mma'atē yi nlo ŋghēē waa.

*Annū ntu bitax Kaisa
(Mt. 22.15-22; Lk. 20.19-26)*

¹³ Bī lē ntoo baFarisai bī mō'ō bo bī ŋǎŋjīm Herod jī mō'ō a mbēē Yesu mē ta bo zi ntswa yi nī ñghāā nī.

¹⁴ Bo zī ghu mbēē ñswon mē, "Ndī'innū, bī'ï zi mē annū yïi mē o dī'ì aa à nī ǎnnū nīŋkonē, kaa wa'ǎ nī ñsi ŋû lī, nlon mē kaa ò sī abwarē ŋû lanṭē, lā ndī'ì aa tsi'ï mǎnṣī yïi mē Nwī a lòò mē tǎ bē ka ntswe ghu aà. A ku'unē nī ñòŋsē yī'inē a ntu tax a mbo Kaisa kē ñkàn aa ē? Bī'ï ka mma'a tax kē bī'ï tsuu kī mǎ'ǎ lē?"

¹⁵ Lā Yesu a zī ǎbagilē yaa, m̀betē waa mē, "Nī lòò a ñkwà'ǎnē a gha aa a ya aa ē? Fā nī ñkabē silva a mbo mē tǎ mē yē lē."

¹⁶ Bo fā ñkabē ya ghu mbō, a betē waa mē, "A tswē àtu wo bo bī ñkūm wo fāa nī ñkabē aa ē?"

Bo kwi'ï ghu mbo mē, "Aà yi Kaisa."

¹⁷ Yesu a tigē ñswon a mbo bo mē, "Nī ka mfa njoo jīi mē à nī jī Kaisa aa a mbo Kaisa ñkīi mfa nī njoo jīi mē à nī jī Nwī aa a mbo Nwī."

Bo yù'ù mē ǎnnū a burē ñtsya waa tsi'ï tsyà.

*Abetē ñlon annū nyweenē nī ñiwò
(Mt. 22.23-33; Lk. 20.27-40)*

¹⁸ BaSadukai bīi mē bī swonē nī mē kaa bē sī a nīwo yweenē aa, bī lē nzi a mbēē Yesu, m̀betē yi mē,

¹⁹ "Ndī'innū, Moses à lē ñŋwà'ǎnē ndī'ì a mbo bī'ï mē, mbē ñdīm ñù a kwo mma'atē ŋgwē yī tī bōō, mumaà yī wa a logē ŋgwē yī wa jwe bōō bo yu a mbo ñdīm yī wā.

²⁰ Bōō bī ma bī mbāŋnē bī lē ntswe ghu bī Sàmbaà; yī ñtsyàmbīi a logē ŋgwē yī, ñka ñkwo kaa wa'a bōō jwī.

²¹ Yīi mē à yòŋtē aa a logē mǎngyē wa, lā ñki ñkwo tsi'ï tī bōō; muma yīi mē à lē nywe'e bitarē aa, à lē ñki nyo'ō mǎngyē wa, ñki kwo yīi ŋgaà tsi'ï tī bōō.

²² Bɔɔ bi ma bya bi sàmbaa bi yɔ'ò mângyè wa ŋki ŋkwo tsi'ĩ bitsim ti bɔɔ. Mângyè wa yu mbɔŋ a yĩ ŋki ŋkwo yĩ ŋgaa a nɔm.

²³ A noò yĩ bè ka yĩ yweenə nɔ nɔwo aa tã mângyè wa tã à bə aa ŋgwè wò, tsò mə bo bya bi sàmbaa bi lɛ nyɔ'ɔ yĩ aa ɛ?"

²⁴ Yesu a kwi'i a mbo bo mə, "Nɔ sɔ zi mə nɔ fànsə aa ànnu laà ɛ? Nɔ fànsə ànnu aa nlon mə kaa nɔ sɔ ànnu yĩ mə a tswe a mùm àŋwà'ànə Nwĩ aa zi, kaa wa'ă mɔda'a mɔ Nwĩ ki nzi aà.

²⁵ Nlon mə noò yĩ bè ka yĩ bɛnə nɔwo aa, kaa baa yĩ wa'ă kà nyɔ'ɔ, kaa wa'ă nɔ bɔngyè a ndá nyɔ'ɔ kii mfa, bi ka yĩ bɔngə bə aa tsò baangel a aburə.

²⁶ Lã ŋghɛɛ nɔ ànnu nyweenə biku bi bə, nɔ lɛə ŋwa'ă adigə ya a mùm àŋwà'ànə Moses, nlon atsugə iti ya mə mɔ'ɔ lɛ sɔ khi ghu aa, twon aa ɛ? Nwĩ à lɛ nswon a mbo Moses mə, 'Mə laa mbə Nwĩngon Abraham, mbə Nwĩngon Isaac, ŋki mbə Nwĩngon Yakob.'

²⁷ Kaa à laa ŋwa'ă Nwĩngon biku bi bə bə. A bə aa Nwĩngon bə bii bi tswe bi tii. Wa nɔ burə mfànsə aa ànnu."

Ndi'ĩ Nwĩ yĩ ŋwè yã

(Mt. 22.34-40; Lk. 10.25-28)

²⁸ Ngandɔ'i nɔnsə yĩ mɔ'ɔ à lɛ ntswe a titii bo, nyu'u ajàn yĩ mə bo lɛ sɔ ghàa aà. A yə mə mə Yesu à kwĩ'i abetə yaa ya tsi'ĩ siginə aa, mbetə yĩ mə, "Ntsyambii ndi'ĩ Nwĩ à bə aa yuu aa ɛ?"

²⁹ Yesu a kwi'i mə, "Ndi'ĩ yĩ ntsyambii à bə aa mə, 'Nɔ yu'u mbã, baIsrael! Mmà'àmbi Nwĩngon yĩ'inə, Mmà'àmbi à nɔ tsi'ĩ yu yu yĩ mɔfùurə.

³⁰ Tigə ŋkɔŋə Mmà'àmbi Nwĩngon ghò nɔ nti ghò tsimə, nɔ ntswenti yò à tsim, nɔ mitsyɛ mɔ mitsim, nɔ mɔda'ă mɔ mitsimə.' "

³¹ Yii mə à yontə aa, à bə mə, "Tigə ŋkɔŋə a ndim ghò tsò ibii nɔ ghò. Kaa ndi'ĩ yĩ dɔŋ kaa à sɔ ghu bú ntswe mə à tsyatə ma jũ ji baà."

³² Ngandɔ'i nɔnsə wa a swon ghu mbo mə, "Ndi'innu, O swon aa ànnu yĩ mə a ku'unə, O swon aa tsi'ĩ ànnu nɔŋkon mə Mmà'àmbi Nwĩngon à nɔ aa tsi'ĩ yu yu yĩ mɔfùurə, kaa yĩ dɔŋ kaa a wa'ă ghu bú ntswe ntsyatə yĩ.

³³ A ŋka ŋkɔŋə nɔ nɔ nti ghò tsim, nɔ mitsyɛ mɔ mitsim, nɔ mɔti mɔ mitsim, a ŋka ŋkii ŋkɔŋə nɔ ndim ghò tsò ibii nɔ ghò, a nləə ndi'ĩ ma jũ, a burə mbon ntsyatə a mfa nnaa tã bi tɔɔ à tsim mma'a Nwĩ ghu, kə njoo mmà'anwi jĩ mɔ'ɔ tsi'ĩ tsimə."

³⁴ Yesu à yə mə ajàn yĩ mə à kwĩ'ĩ siginə aa nswon ghu mbo mə, "Kaa àgha'a a sɔ bú nsa'atə a mbo wò a ŋkuu a mùm ànnu nifɔ Nwĩ."

Nloginə maà noò kaa nɔ tsu kaa a wa'ă bú nywe'etə a mbetə Yesu nɔ abetə.

Abetə nlon Ayɔ'ò Nwĩ

(Mt. 22.41-46; Lk. 20.41-44)

³⁵ Yesu à lɛ ŋka ndi'ĩ nɔ ànnu Nwĩ a mùm ndàmà'anwi, mbetə mə, "mbə ngandɔ'i nɔnsə à swon mə Ayɔ'ò Nwĩ à nɔ mu David aa mə akə aa ɛ?

³⁶ Azwi yĩ Laa a lɛ ntintə David yumbon a ghà swon mə:

'Mmà'àmbi a swon a mbô Mmà'àmbi ghà mə:

Tswe a mbèè nɔkwɛɛ mə nɔ mɔ'ă,

nywe'e a noò yĩ mə mə ka yĩ nɔnsə ngankibaa jò a nji'ĩ mikorə wò aà.'

³⁷ "Mbə David yumbon a ka ntwonə yĩ nɔ Mmà'àmbi, a tigə mbu ntsyà aa la mbə mu David aa ɛ?"

*Ajàn yïi mæ Yesu à le ñwà'àsè bê ñlon ñgǎñndi'i nòñsè àà
(Mt. 23.1-36; Lk. 20.45-47)*

Akùrè bê yï ghà'à ñgha'a yïi mæ a le bòontè a mbèe Yesu aa a le ñkòn a nyu'u ànnù yïi mæ à le si swonø aà.

³⁸ Yesu à kà mæ aa ndi'i nî ànnù Nwî a mbo bo, ñswon mæ, “Nî ka ntsyesø ghuu ñlon ñgǎñndi'i nòñsè; bo kòñè nî ñwè'ê ñdànø itsè'è ñkarø ni ju, ñkii ñkònø ni mæ tâ bè ka ntsa'atø nî waa ni àghu'usè a mitaa.

³⁹ Bo kii ñkònø nî ñtswe nî ñlèn jii mæ i tswe a mbii a mûm ñdànghotø aà, ñkònø nî ñtswe a nî ñlèn jii i kò'ònø aa a idigø àdina.

⁴⁰ Bo nî'i ni bìKwî'i bi bāngyè, ñkwerø nî ñjoò jyaa ni mîla'à myaa, m̃bagilø ntsa'atø nî Nwî nî ñdànø mighàà. Wâ ñgi'i yïi i ka yï kuu a nu bo aa i ka yï swèrè!”

*Ñkabè ñtsà'atø Nwî ñkwi'i Māngyè wā
(Lk. 21.1-4)*

⁴¹ Yesu à le ñtswe a mbèe ñkòm ñnni ñkabè ñtsà'atø Nwî, ñlii nî àjàn yïi mæ bè le si ñiñø nî ñkabø wa mûm ñkom aà. Ngǎñkabø jï ghà'atø i le si ñiñø nî ñkabø yï ñwè wa mûm ñkòmø.

⁴² Ñkwî'i māngyè yï mò'ò yïi mæ à le mbø ñgàñàfùm aa, à le nzï ñniñ ibà'atø ñkabø copper ji baà, ñdùu yi i bə tsǒ kabà yï m̃fùùrè.

⁴³ Yesu a twôn ñgǎnyøgānnù ji bo zï ghu mbèe, a swon a mbo bo mæ, “Mè swon a mbo bù tsi'i ànnù ñiñkon mæ ñkwî'i māngyè ghû mæ à ni ñgàñàfùm aa, à ñiñ ñkabø fàa mûm ñkòm ñtsyatø bê bitsim bii mæ bi ma'à ñkabè ñtsà'atø Nwî ghu aà.

⁴⁴ Ñlon mæ bo swatø aa tsi'i mûntsirè a nî ñkabø yïi bo luu ni yu aa mma'a Nwî ghu, lâ māngyè ghû mæ à ni ñgàñàfùm aa, à kòontø aa ñkabè ñtsim yïi mæ à tswe ni yu aa mfa, à sòrètø aa ñdā yï.”

13

*Ajàn yïi mæ Yesu à le ñghàà ñlon annũ nsà'a ñdāmà'anwî aà
(Mt. 24.1-2; Lk. 21.5-6)*

¹ Yesu bo bì ñgǎnyøgānnù ji bo kà mæ aa mfe'ε wa ndāmà'a Nwî, ñgǎnyøgānnù yï wa yï mò'ò a swon ghu mbo mæ, “Ndî'innù, yə ajān yïi mæ ñgò'ò jù i burø mbòn m̃bøn ñghirø nda jii mæ bi bɔɔ ghu aa i ki m̃bøn m̃bònø!”

² Yesu a swon ghu mbo mæ, “O yə ñda jï wè jï wè jû? Kaa tsi'i ñgò'ò yï m̃fùùrè kaa i ka yï wa'à a atu yï mò'ò bú nɔñø. Bi ka yï sà'à tsi'i tsim mà'ànø a nsyê.”

*Annũ nyø ñgi'i bo bi ajān mæ bi ka yï ki tsɔ'ɔ akòrø bɔɔ bi Kristo aà
(Mt. 24.3-14; Lk. 21.7-19)*

³ A kò'ò ñghèè ñtswe nsyε a atu nta'a Olive, mæ i tswe nlii nî ñdāmà'anwî aa, Peta ni Jems, ni Jon, a bò'ò ni Andrew, bo betø Yesu a noò yïi mæ à le ntigø ñtswe tsi'i bo bo aa mæ,

⁴ “Nañsə nwon tâ bî'i yu'u, innù ma jû i ka yï fè'è aa a noò àkè aa ε? Alènsè yïi mæ a ka yï dî'i mæ nòò à kù'u mē a nyø innù ma jû aa a ni aa akè ε?”

⁵ Yesu a loginè ñka nswonø ni a mbo bo mæ, “Nî ka ntsyesø ghuu tsee lõ lèè tâ ñu tsu à m̃bwe'esø ghuu.

⁶ Bè bi ghà'atø bi ka yï zï nî ñkûm ghâ, i ki swonø ni mæ, ‘Mè ni yu!’ i bwe'esø nî bè bi ghà'atø.

⁷ Bɛɛ mə nì yu'u mə bì mà'a ntsò, kè bɛɛ mə nì yu'u fiswoŋ nlon ntsò, nì tsuu ki bɔ'ɔ bɛ. Ma juù innù ì tswe nì mɛ'è, la kaa a wa'à bɛə mə nòò nɔwɛ'í mbi wa à kù'ù mɛ.

⁸ Ɔtoò ì ka yí ki mà'a ntsò bo bì jǐ mɔ'ɔ, tá Ɔtoò jǐi mə bifò bu'utə aa tá ì ki ŋka ma'anə bo bì jǐ mɔ'ɔ. Nsyé ì ka yí ki tsìgìnə a idigə idigə, tá mɔkwenə tá à kuu ala'à. Kaa ma juù innù kaa ì ka yí wa'à kà nɔ'í aa mə nòò ŋgɛ'í à mɛ mɛ, ŋgɛ'í mà yú ì ka yí bə aa tsɔ̃ aɔ̀n yǐ maburə à lògìnə a nyu'u nyanə a noò yǐi à tsìgə aà.

⁹ “Nì ka ntsyəsə nǐ ghuu nlon mə bì ka yí ki tswatə nǐ ghuu fa nǐ a mbo ŋǎŋsa'a mǐsa'a; ì kii ghòò nǐ ghuu a ndánghotə. Nì ka yí ghɛɛ təə a nsi bǐgúmnàà bo bì bǐfò nlon ŋgaa yà, ì swon annú yà a mbo bo.

¹⁰ Lá mɔbɔŋ tá nòò nɔwɛ'í mbí à ku'u, bì tswe nǐ mɔfò nswon ntoo yǐ nɔsìgìnə ya a mbo itoò tsímə.

¹¹ Bɛɛ mə bì yǐ ntswa ghuu ŋghɛɛ nǐ bù a nsi ŋǎŋsa'a mǐsa'a, nì tsuu ki wa'a nǐ ànnù yǐi mə nì ka ghɛɛ swon aà. Bɛɛ mə nòò ŋghàa a ku'u, nì swon ànnù yǐi mə a zǐ a atu bù aà, nlon mə kaa à sǐ bu swonə, a swonə nǐ Azwǐ Nwǐ.

¹² Nù à ka yí ki fa nǐ mumaà yǐ mə bì zwitə, tá tà à ka mfa nǐ mú yǐ mə bì zwitə, tá bɔɔ bì bǐinə ntswatə bǐtaà byaa bo bì bǐmaà byaa nǐ ɛsa'a, ì lògə waa fa mə bì zwitə.

¹³ Bə bǐtsím ka yí ki bàà ghuu nlon ikúm ghá. Lá nù yǐi mə a tswa ntǐi yǐ mbii ŋgɛ'í nywe'e a nɔwɛ'í aa, à ka yǐ yweenə.

Annù yǐ swèrə nswerə yá

(Mt. 24.15-28; Lk. 21.20-24)

¹⁴ “Lá bɛɛ mə nǐ yǐ nyə annù yǐ swèrə nswerə ya a tswe a adigə yǐi mə a sǐ nǐ ntswe ghu tswe aa, (tá nù yǐi mə a twon annù yuà aa tá nanşə nyu'u nzi,) tá bə bǐi mə bì tswe a ala'a Yudea aa bì fɛ'ɛ ŋkhəkə ŋko'ɔ ŋghɛɛ a itu mǐnta'à.

¹⁵ Tá nù yǐi mə à tswe a atu nda aa tá à tsuu lǒ bú sigə, tá à tsuu a nda yu a nɔ̀gə àyoò tsu bú kuu bɛ.

¹⁶ Tá nù yǐi mə à tswe a múm nɔ̀ò aa tá à tsuu bú bǐi a nɔ̀gə àkutə yǐ.

¹⁷ Wɛɛ! Ŋgɛ'í bǐmaburə bi ato'o bo bì yǐ bǐi mə bì nɔ̀şə bɔɔ maa nǐ nǐjwi ma jya aà!

¹⁸ Nì ka ntsa'atə nǐ Nwǐ mə tá innù ma jú ì yǐ ntsuu fɛ'è a noò mɛ'ə.

¹⁹ Nlon mə ŋgɛ'í yǐi mə ì ka yǐ tswe maa noò aa ì ka yǐ tsyàtə ŋgɛ'í ntsím yǐi mə ì lɛɛ mɛ'ɛ nɔ̀gìnə a noò yǐi mə Nwǐ à lɛ nnanşə mbi yu aa ì ko'ɔ ywe'e tsǐtsòŋə. Kaa yǐ dàn ì ka yǐ wa'à bù mɛ'ɛ tsɔ̃ ma yú.

²⁰ Lá Nwǐ à kwyètə mə ndùu nǐjwi mà jú nlon ŋkwitu bɛ bi bǐi mə à tsɔ'ɔ aà. A sǐ laa bə bon kaa nù tsù à ka yǐ wa'à yweenə.

²¹ “Mbə nù a zǐ tǐ swonə a mbo bù mə, ‘Yə, Ayo'ò Nwǐ wa à ghua!’ kə ‘Yə, à wǐ!’ nǐ tsee annù yǐi a swon aa lǒ bii.

²² Nlon mə bAyo'ò Nwǐ bì mbwe'esə bo bì ŋǎŋntoo Nwi mbwe'esə ì ka yǐ fɛ'ɛ ì ki ghìrə nǐ ilensə innù bo bì innútsyámbo a mbwe'esə bə ghu, ì tɛ'ɛ ki ywe'etə nǐ a mbwe'esə tsǐ'í bə bii mə Nwǐ à tsò'ɔ aà.

²³ Nì tigə ŋka ntsyəsə ghu; wa mə swon mə innù tsím a mbo bù mɔbɔŋ tá nòò ma wa à ku'u.

Aɔ̀n mə Mu Nù à ka yǐ bú bǐi aà

(Mt. 24.29-31; Lk. 21.25-28)

²⁴ “A ka yǐ bə nǐ a nǐm, a nǐ nǐjwi jǐi mə ì ka yǐ ki yonə noò ŋgɛ'í wa aa, ta nɔ̀nòò à fǐi, kaa tá sǎn à wa'à bù ka nta.

²⁵ Tâ mìnjòn mî ka nlo ni a aburə ñwokə ni a nsyê, tâ bì tsigə ida'a tsim jii i tswe a aburə aà.

²⁶ Maa noò tâ bì tigə nyə Mu Nù tâ à ka nzi ni a mûm mbà'à ni mîdà'à mî wè ni nìghà'à.

²⁷ Bɛɛ a sigə, a tigə ntoo baangel bi a nî mbɛɛ mbi ji nîkwà mə tâ bo ghɛɛ ngshotə bə bi bii mə à tsò'ò aa, nloginə a mbɛɛ mbi yî mò'ò ngghɛɛ nlwî'isə ni yî mò'ò.

Annù yîi mə mbə bə yəgə ni àtî fig aà

(Mt. 24.32-35; Lk. 21.29-33)

²⁸ “Tâ nî yəgə annù a nî àtî fig. A yî mbə noò yîi mə ntaà ji i fî'isə mə iyən jî fii aa, nî zi mə noò ntsû mbəñ à tigə a abô

²⁹ A kî mbə nî a ngĩñ ngĩñ mə, nî bə yə tâ innù juà i ka mfe'ɛ, nî zi mə à zî mē ŋkoontə, n̄tigə aa tsi'î a ntsûbù'ù.

³⁰ Mə swõñ tsi'î annù n̄ñkon a mbo bù mə, kaa n̄wàà nî bə nuà nî ka wa'à tsyà tì ghə mə innù ma jù tsim i fè'è mē.

³¹ Aburə bô ñsyɛ ka yî tsyà, lâ kaa tâ n̄ghaà na nî wa'à tsyà.

Kaa nù tsù à sî njwi ya kə nòò ma wa zî.

(Mt. 24.36-44)

³² “Kaa nù tsù à sî njwi kə nòò wa zî, kaa tsi'î baangel bii bi tswe a aburə aa, kə Mû. A kî nzi tsi'î Tà yuyu.

³³ Nî ka ntsyɛsə nî ghuu, ŋka ntswe nîkərə nlon mə kaa nî sî noò ma wa zi aa.

³⁴ A bə aa tsó nù à fè'ɛ mə yu ghèè a nighaa, à kà mē aa mfe'ɛ, ntwon ngǎñfà'â ji mfa ifà'à yîi mə bo ka kî fà'à aa, a mbo bo yî mò'ò yî mò'ò, n̄swon a mbô ngǎñmbé n̄tsûnda mə ta à tswe tsi'î nîkərə ŋka mbe n̄ii.

³⁵ A bon mə tâ nî tswe nîkərə ŋka mbe nî mbôn ndùgə nlon mə kaa nî sî noò yîi mə à ka yî b̄i ghū aa zi aà. Mbə a tse bə a noò ñkwêfò, nî n̄tî itugə, nî noò ñjwi, kə a t̄itugə.

³⁶ Ta bɛɛ mə à bu'unə nzi, kaa a wa'à zî nyə mə nî bwii.

³⁷ Annù yîi mə mə swonə a mbo bù aa, à kî mbə yîi mə mə swonə nî a mbo bə b̄itsimə: ‘Nî ka ntswe nîkərə.’ ”

14

Ajàn yîi mə bi lɛ ntañ annù atu Yesu aà

(Mt. 26.1-5; Lk. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ A lɛ ntigə mburə njwi ji baa mbon tâ ñjwi Passa bo bì ñjwî ñjî àbaa tì kò'ò i ku'u. B̄l̄i bi ngǎñmà'a Nwi bo bi ngǎñd̄i'î n̄on̄sə bo lɛ ŋka nlɔɔ nî ajàn yîi mə mbə bo ñe'esə ntswa Yesu ghu nzwitə.

² Bo lɛ sî swonə nî mə, “A bon mə tâ b̄i'ìnə tsuu ma yuù ànnu fàa njwi Passa ghìrə nlon mə mbə b̄i'ìnə tswa yi bon fikòrə ka fè'è a t̄it̄i bə i bùurə idigə.”

Ajan yîi mə m̄angyè yî mò'ò à lɛ nyo'ò Yesu nî m̄ighurə aà

(Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

³ Yesu a lɛ ntswe a Bethany a nda Simon yîi mə à lɛè mbə ñukikwen aa ŋka n̄ji. A kà mə aa n̄ji, m̄angyè yî mò'ò a zi nî m̄ighurə m̄i lùmtə m̄i at̄ind̄uù m̄i mə m̄i lɛ nan̄sə mbə tsi'î m̄i narda aa, a n̄i n̄ts̄iñ ngò'ò alabasta. A z̄i mē, ñzwi m̄ighurə mya ntswentə nyo'ò atu Yesu ghu.

⁴ M̄int̄on̄ m̄i b̄i mò'ò b̄i mə bi lɛ ntswe ghu aa, m̄i lw̄inə, bo tigə mbetə n̄i waa bo nî bo mə, “A nan̄sə nta ngi'î nî m̄ighurə mù làà aa a ya aa ɛ?”

⁵ Nlon mə mbə bi feè mighurə ma mû ndûu yi tsyâtə ɪba'atə ɲkabə silva ɲkhi ji tarə* bi logè ɲkabə ya mfa a mbo ɲgàɲəfɪmə. Bo ghaàntə mɔɲgyè wa mfa afirə yi.

⁶ La Yesu a swonə a mbo bo mə, “Ni ma'atə yi; ni fa ɲgi'i a mbo mɔɲgyè ghû aa a ya aa ε? Ni sɪ zi mə à ghirə aa ànnu yɪ siginè a nu mə aa ε?”

⁷ ɲgàɲəfɪmə i tswe a titi bù aa binòò bitsimə, mbə ni tse kwetə waa a noò yɪ mə ni kɔɲə aà, lâ kaa mə ka wa'ă titi bù aa a ɲgɔɲ binòò bitsim tswé.

⁸ A ghirə aa annu yɪ mə mbə a ghirə. A yò'ɔ gha ni mighurə mù, ɲnaɲsə aa nû ya mboɲ tâ nòò ɲtwɪɲê ghà à ku'u.

⁹ Mə swonə a mbo bù tsi'ɪ ànnu ɲɲkonə mə, a ɲi ɲgɔɲ idigə tsim jɪ mə bi ka yɪ ki swonə ɲi ɲtoò yɪ ɲsiginè yú ghu fàa mbi aa, bi ka yɪ kii ki swonə ɲi ànnu yuà mə mɔɲgyè ghuà à ghirə a nu mə aà, ɲwa'atə ɲi yi.”

*Ajàɲ yɪ mə Judas a le mbii mə yu ka fèè Yesu aà
(Mt. 26.14-16; Lk. 22.3-6)*

¹⁰ Judas Iskariot, mə le mbə ɲu yɪ mɔ'ɔ a titi ɲgɔɲyɛgənnu Yesu jya ɲghúm ɲtsò baa aa, à le ɲghèè a mbèè bilii bi ɲgɔɲmà'a Nwɪ a mfèè Yesu a mbo bo.

¹¹ Bo le mburə ndoritə a nyu'u annu yɪ à le nzɪ a nswonə a mbo bo aa, mbii mə bo ka fa ɲkabə ghu mbô. Judas a tigə ɲlɔɔ ni mɔɲji yɪ mə mbə yu tsyà ghu mfeè Yesu.

*Ajàɲ yɪ mə Yesu bo bi ɲgɔɲyɛgənnu ji le ɲji miji mə Passa aà
(Mt. 26.17-25; Lk. 22.7-14,21-23; Jn. 13.21-30)*

¹² A bə a ɲjwi yɪ ɲtsyàmbɪi, a ɲjwɪ ɲkurə àbaa ti kɔ'ɔ a noò yɪ mə bi wà ɲi mû mbɪɲjèrə Passa aa, ɲgɔɲyɛgənnu Yesu bo betə ghu mbo mə, “O lòɔ mə bi'ɪ ghèè ɲaɲsə aa yuu adigə a mbo wò tâ ò ji miji mi Passa ghu aa ε?”

¹³ A toò ɲgɔɲyɛgənnu ji ji baa nswonə a mbo bo mə, “Ni kuu ɲghèè a mûm àla'a, boɲ ni ka yə ɲu mbɔɲnə yɪ mò'ɔ yɪ mə a bè'e àntòò ɲki aa tâ zi ntsi'i ghuu. Bèè a zi ntsi'i ghuu,

¹⁴ ni kà ɲyonə nɪ ɲghèè ɲkuu a nda yɪ mə a kuu ghu aà, ɲswonə a mbo mbɔɲ nda wa mə, ‘Ndi'innu à betə mə, ɲja'à nda yɪ mə bi'ɪ bi ɲgɔɲyɛgənnu ja ka ji Passa ghu aa i fə aa ε?’

¹⁵ Boɲ à ka di'ɪ ɲja'à nda yɪ ɲwè yɪ mò'ɔ a ndəɲ bi ɲɲ ɲjoo ghu mum ɲki ɲaɲsə aa a mbo bu. Bèè a di'ɪ, ni tigə ɲaɲsə ɲjoo jɪ mə bi'inə ka ghirə ji Passa ghu aa ghu.”

¹⁶ ɲgɔɲyɛgənnu Yesu jya ghèè wa mûm àla'a nyə a bə tsi'ɪ maa ajàɲ mə à swonə aa, ɲtigə ɲaɲsə ɲjoo ɲji Passa jyà.

¹⁷ Nòò ɲkwêfò à kù'ù mē Yesu a ghèè ghu bo bi ɲgɔɲyɛgənnu ji jyà.

¹⁸ Bo ghèè ɲtswe ɲka ɲji atu atətə. Bo kà maa ɲji, Yesu a swonə mə, “Mə swonə a mbo bù tsi'ɪ annu ɲɲkonə mə ɲu yɪ mò'ɔ a titi bù à ka ghirə fèè ghâ, ɲu ma ghû a ji bi'ɪ yu.”

¹⁹ Bo loginè ɲtigə ɲjəɲnə, mbetə yɪ mɔ'ɔ yɪ mɔ'ɔ mə, “A ni mə aa ε?”

²⁰ A swonə a mbo bo mə, “A ni ɲu yɪ mò'ɔ a titi bù ɲghúm ɲtsò baa mə a tsùtə abaa bi'ɪ yu a mûm àkaɲ yɪ fùurə aà.

²¹ Lâ ànnu ma yú a ka yə Mu ɲu aa tsi'ɪ ajàɲ yɪ mə bi ɲwa'anə a mûm àɲwà'anə Nwɪ ɲlon ɲgaà yɪ aà. ɲgi'ɪ yɪ swèrə ɲswerə a nu ɲu yɪ mə à fèè a Mu ɲu aà! A le mbaa mbɔɲ mə bi tsee ajàɲə ɲu ma yú lɔ burə jwe jwe bô.”

* 14:5 300 denarii, ɲkabə baGrikia, denarius yɪ mɪfùurə a le mbə ɲkabə ɲgàɲàfà'a a atú ɲjwɪ.

*Ntarə Mmà'àmbi**(Mt. 26.26-30; Lk. 22.14-20; 1 Kor. 11.23-25)*

²² Bo kà maa nji, Yesu a lɔgè àbaa, mfa mbi'ikə a mbo Nwĩ, m̀batə mfa a mbo bo, n̄swonə mə, “Kɔ̄ n̄; à n̄ ìb̄i n̄ ɔ̄a ghuà.”

²³ A k̄i n̄lɔgə nd̄ɔ̄n̄ m̄lù'ù, m̄fa mbi'ikə a mbo Nwĩ, m̄fa a mbo bo, bo b̄itsim n̄.

²⁴ B̄o n̄o m̄, a swonə a mbo bo mə, “A n̄ àl̄ə n̄ ya à yuà, àl̄ə ɔ̄wàr̄ə àkàà ȳi m̄ b̄i ka saansə atu b̄ə b̄i ghà'at̄ə aà.”

²⁵ M̄ə sw̄ɔ̄n̄ a mbo bù tsi'ĩ ann̄u n̄ɔ̄kon̄ mə kaa m̄ə ka ȳi wa'a m̄lù'ù b̄u n̄no, nywe'e a n̄jwi ȳi m̄ə m̄ə ka ȳi b̄u n̄o m̄lù'u m̄i f̄i a m̄m̄ ann̄u n̄f̄ò Nwĩ aà.”

²⁶ Bo ȳəè ìkòò n̄tigə m̄f̄e'ε ɔ̄kɔ'ɔ ɔ̄gh̄eε a atu n̄ta'a Olive.

*Ajàn̄ ȳi m̄ə Yesu à l̄e n̄swon̄ mə Peta à ka tuu ȳi aà**(Mt. 26.31-35; Lk. 22.31-34; Jn. 13.36-38)*

²⁷ Yesu a swon̄ a mbo bo mə, “Bù tsi'ĩ b̄itsim, n̄i ka gh̄ir̄ə m̄à'at̄ə ɔ̄a kh̄èk̄è, n̄lon̄ mə a tswe a m̄m̄ àɔ̄wà'àn̄ Nwĩ mə, ‘M̄ə ka zwit̄ə n̄ts̄èmbi t̄a m̄b̄inj̄èr̄ə j̄ya ì ja'an̄.’”

²⁸ L̄a n̄òò ȳi m̄ə m̄ə ka ȳi yweenə n̄i n̄wo aa, m̄ə ka ȳi t̄sȳa a m̄b̄i bù f̄òo gh̄èè a Galilea.”

²⁹ Peta a swon̄ ghu mbo mə, “Mb̄ə b̄ə b̄itsim t̄e'ε k̄i m̄à'at̄ə n̄i gh̄o m̄à'at̄ə ɔ̄kh̄ə bon̄ kaa mb̄ə m̄ə wa'à gh̄o m̄à'at̄ə b̄ə.”

³⁰ Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “M̄ə sw̄ɔ̄n̄ a mbo wò tsi'ĩ ann̄u n̄ɔ̄kon̄ mə, tsi'ĩ n̄ituḡə s̄i, m̄b̄on̄ t̄a àɔ̄k̄èḡə t̄a à t̄on̄ ɔ̄gaa j̄i baa, bon̄ ò tuu m̄ə gh̄a ɔ̄ḡàà j̄i tar̄ə.”

³¹ L̄a Peta a swon̄ ghu mbo n̄t̄i m̄ə, “A t̄e'ε k̄i b̄ə b̄ə ann̄u n̄iwo bon̄ m̄ə ka kwo b̄i'ò; kaa mb̄ə m̄ə wa'à gh̄o tuu.”

N̄ḡanȳəḡənn̄u Yesu j̄ya t̄sim bo l̄e ɔ̄k̄i n̄swon̄ tsi'ĩ maa aj̄àn̄è.

*Ajàn̄ ȳi m̄ə Yesu a l̄e n̄ts̄à'at̄ə Nwĩ a Getsemane aà**(Mt. 26.36-46; Lk. 22.39-46)*

³² Bo l̄e ɔ̄gh̄èè ɔ̄nywe'e a adiḡə ȳi m̄ə b̄i l̄e s̄i twon̄ə n̄i Getsemane aa, Yesu a swon̄ə a mbo n̄ḡanȳəḡənn̄u j̄i m̄ə, “N̄i tswe faà t̄a m̄ə gh̄eε n̄ts̄à'at̄ə Nwĩ.”

³³ N̄lɔḡə Peta n̄i J̄ems a b̄o'ɔ̄ J̄on̄ mə t̄a bo bo gh̄eε, n̄u ȳi ì l̄oḡin̄è ɔ̄ka m̄bi'i, n̄t̄i ȳi ì luu n̄i àj̄əɔ̄n̄è.

³⁴ A swon̄ə a mbo bo mə, “Aj̄əɔ̄n̄è a luu a n̄t̄i m̄ə si'i m̄bur̄ə mb̄ə tsi'ĩ a n̄zwit̄ə m̄ə; n̄i tswe faà m̄ə, n̄tswe n̄ik̄èr̄ə.”

³⁵ A gh̄ènt̄ə a m̄u n̄ts̄ir̄ə, ɔ̄wo a n̄sȳe n̄ts̄a'at̄ə Nwĩ n̄swon̄ mə, mb̄ə m̄an̄j̄i a tswe ghu a gh̄ir̄ə n̄òò ɔ̄gi'i ma wa a t̄sȳa t̄a ȳu wa'à l̄ò n̄ȳə.

³⁶ N̄swon̄ mə, “Abba, Taà gh̄a, m̄b̄ə Ò gh̄ir̄ə ìnn̄u tsi'ĩ t̄s̄im̄ə, gh̄ir̄ə mə t̄a m̄ə tsuu nd̄ɔ̄n̄ ɔ̄gi'i yuà m̄ə n̄o; l̄a m̄ə k̄on̄ aa a ɔ̄gh̄ir̄ə tsi'ĩ ann̄u ȳi m̄ə ò l̄ò aà, kaa wa'à b̄ə à ȳi m̄ə m̄ə l̄ò aà b̄ə.”

³⁷ A l̄ò m̄ə m̄b̄i, nȳə waa bo bw̄i, a bet̄ə a mbo Peta mə, “N̄i bw̄i aà bw̄i, Simon? Mb̄ə n̄i wa'à n̄ik̄èr̄ə a n̄i àb̄an̄t̄ə n̄òò ȳi f̄uùr̄ə t̄sw̄é aa ε?”

³⁸ N̄i ka n̄tswe n̄ik̄èr̄ə n̄ts̄a'at̄ə n̄i Nwĩ t̄a wa'ă ɔ̄k̄ir̄ə Satan l̄ò ɔ̄wo. N̄t̄i gh̄uu ì l̄ò ɔ̄gh̄ir̄ə ann̄u ȳi m̄ə a ku'un̄ə aa l̄a n̄j̄ȳa n̄u ȳuù ì b̄an̄n̄è m̄b̄or̄ə.”

³⁹ A bù n̄l̄o ɔ̄gh̄èè a n̄ts̄à'at̄ə Nwĩ ɔ̄k̄i m̄bu n̄swon̄ tsi'ĩ ann̄u ya m̄ə à l̄e m̄f̄òò n̄swon̄ a m̄b̄i aà.

⁴⁰ A bù mbii nghèè nyə ngănyəgənnu ji jya i burə ki bwii tsi'i bwii nlon mə filo le nluu a mi'i bo aà; kaa bo wa'ă annu yï mbə bo swonə ghu mbo zï.

⁴¹ A bù mē mbii nī ngàa yï mē i ywe'e ji tarə aa nswon a mbo bo mē, “Nī burə ka ki bwii tsi'i bwii, mmiintə nī ghūu aa ε? Wa ā kù'ù mē lâ; nòò à kù'ù mē; bi fèè mē Mu Nù a mbo bē bī bī.

⁴² Nī biinə tā bi'inə ghεε. Yē nī, wa nù yï mē à fèè gha aa à zï mē.”

Ajàn yï mē bi le ntswa Yesu aà

(Mt. 26.47-56; Lk. 22.47-53; Jn. 18.3-12)

⁴³ Yesu à kà mē aa ngħaa laà, kaa mburə ti mən̄sə, Judas, nù yï mò'ɔ wa atit̄i ngănyəgənnu Yesu jya nighūm n̄tsò baa, a burə n̄zi bo bi n̄n̄òò bē mē bil̄i bi ngănmà'a Nwī nī ngăndi'i n̄n̄sə bo bi bità bi ala'a bo le ntoo. Bo le ntugitə nwi n̄tsò nī m̄bu'ù.

⁴⁴ Judas, yï mē à le mfèè yī aa, à le mfa al̄ensə a mbo bo mē, “Nù yï mē mē ka gh̄εε n̄on̄ migh̄əḡə mi aa, bon̄ à nī ghu. Nī ban̄nə yī; n̄loḡə ngħèè nī ghu. Bεε nī ti gh̄εε, nī nan̄sə m̄bε yī.”

⁴⁵ A zï mē, m̄burə n̄tsya ngħèè ghu mb̄èè n̄n̄on̄ migh̄əḡə mi, n̄swon̄ mē, “Rabbi!”

⁴⁶ Bē bya bi tiḡə ngħεε mban̄nə yī.

⁴⁷ Nù yï mò'ɔ yï mē a le ntəə a tit̄i bo aa a tso'ɔ munwī yï n̄kwyε atōn̄n̄ə abù'u ngănmà'a Nwī yī n̄wè ghu n̄l̄o'osə.

⁴⁸ Yesu a betə waa mē, “Nī zi nī nwi n̄tsò a b̄ò'ɔ nī m̄bu'u aa a n̄tswa mē ts̄ò nī zi a mban̄nə àngāmiḡhee aa ε?”

⁴⁹ Tiḡə mē k̄i si t̄swe bi'in̄ə a ndāma'anwī aa a njwi njwi nd̄i'i nī ghūu, kaa nī wa'à gha t̄swa aa a ya aa ε? Lā ma yū ànnu a t̄swe nī mf̄ε'ē t̄ā lwensə annu yï mē aṇwà'àn̄ə Nwī a swon̄ə aa.

⁵⁰ Ma mùu noò ngănyəgənnu ji jya tsi'i tsim i tiḡə m̄ma'atə yī n̄kgh̄əkə waà.

⁵¹ M̄uj̄on̄ yī mò'ɔ a ka nyon̄ə n̄i, n̄wε'ε tsi'i àbà'a ats̄ə'ə yī fù'ù a nu yu. Bē bya bi ma'à m̄b̄o myaa ghu nu mē bi t̄swa yī mban̄nə t̄swa ats̄ə'ə yī.

⁵² Lā a b̄an̄nə m̄ma'atə abà'a ats̄ə'ə yī fù'ù ya n̄kh̄ə yī tsi'i n̄swèrè n̄swèrè.

Ajàn yï mē ngăndasa'a le ntso'otə isa'a Yesu aà

(Mt. 26.57-68; Lk. 22.54-55,63-71; Jn. 18.13-14,19-24)

⁵³ Bi loḡə Yesu ngħεε nī ghu a mb̄ε ngănmà'a Nwī yī n̄wè. Bil̄i bi ngănmà'a Nwī bitsim bo bi bità bi ala'a bo bi ngăndi'i n̄n̄sə bo le ngħotə n̄tswe bo bo.

⁵⁴ Peta à le si ȳon̄ə nī a n̄j̄m Yesu a sà'a agha'à. A ȳon̄ə mē n̄kuu ngħεε n̄tswe a ns̄an̄àb̄ε ngănmà'a Nwī yī n̄wè bo bi ngămb̄ē ndama'anwī n̄yo'otə nī m̄o'ɔ.

⁵⁵ Bil̄i bi ngănmà'a Nwī bo bi ngăndasa'a tsim bo le n̄ka n̄l̄o nī m̄anj̄i yï mē mbə nù a swon̄ ànnu yī tsu a atu Yesu yï mē mbə bo tsyā ghu n̄zwitə yī, lâ kaa wa'à yī tsù yē.

⁵⁶ Bē bī gh̄à'atə bi le si t̄swεε nī ib̄an̄n̄on̄n̄u a atu Yesu, kaa migh̄āā myaa mī wa'à b̄an̄nə m̄boontə.

⁵⁷ Bē bī m̄o'ɔ bi biin̄ə n̄tswεε nī ib̄an̄n̄on̄n̄u ghu atu n̄swon̄ə nī mē,

⁵⁸ “Bī'i le nyu'u a swon̄ mē yu ka yī sà'a ndāma'anwī yuā mē bi b̄o nī m̄bo aa i b̄ū gh̄ur̄ə yī d̄an̄ fu yï mē kaa bi s̄i aa nī m̄bo b̄o aa, a n̄j̄m n̄jwi ji tar̄ə.”

⁵⁹ Lā a n̄ki ngħèè a nī ma buù bē, kaa n̄tsū waa kaa wa'à k̄i m̄boontə.

⁶⁰ Ngànmà'anwĩ yĩ ñwè wa a biñnè ñtəə a titii bo mbetə Yesu mə, “O si nĩ ànnù yĩ tsu a kwi'i tswé? O swòñ mə akə nĩ innù jũ mə bi swonə a atu wò aa é?”

⁶¹ La a təə kaa wa'à yĩ kwe'è. Ngànmà'anwĩ yĩ ñwè wa a bú mbetə ghu mbo mə, “O nĩ Ayo'ò Nwĩ, Mu Nwĩ yĩi mə bi gha'asə aa é?”

⁶² Yesu A swonə mə, “A nĩ mē, nĩ ka yĩ yə Mu Nù tá à tswe a mbèè ñikwèè Nwĩ yĩi à tswe nĩ mĩdà'à aa nĩ mà'à ñlò a aburə nsigə nĩ a mùm m̀bà'à.”

⁶³ A kwi'ĩ mə laà, ngànmà'a Nwĩ yĩ ñwè wa a satə ìtsə'è jì, nswonə mə, “Bĩ'ĩnə bù ñlò nĩ biyəfə aa a ya aa é?”

⁶⁴ Nĩ yù'ù àjàn yĩi mə à bəgìtə Nwĩ aà. Kə nĩ wà'atə mə akə lə?”

Bo bitsim tsərə ìsa'à yĩ nswonə mə a ku'unə mə bi zwitə yĩ.

⁶⁵ Bo bĩ m̀o'c bi tigə ñlòginə ntigə ntsee nĩ m̀itwyə ghu nu, ñlògə nĩ ìtsə'è m̀bòc nĩ mĩ'i mĩ ghu, ñghòc nĩ yĩ, ñswonə ghu mbo mə, “Twi ñũ yĩi mə à ghòc gho aà.” Bi lə ntigə mbu ñlògə yĩ ñghèè mfa a mbo ngǎmbe ñdāmà'anwĩ bi lògə yĩ ntigə ñku.

Ajàn yĩi mə Peta a lə ntuu Yesu aà

(Mt. 26.69-75; Lk. 22.56-62; Jn. 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Peta à tswe mē wa nsàñàbèè a mbĩ ñtii ñka yò'otə nĩ m̀o'c aa ñgàñàfà'a ngànmà'a Nwĩ yĩ ñwè yĩ m̀angyè yĩ m̀ò'c a zĩ

⁶⁷ ñyə Peta ñlii yĩ nswonə mə, “Tigə ò ghìrə mbaa ñki ntswe bu Yesu mu Nazereth wa aa é?”

⁶⁸ Peta a tuu nswonə mə, “Kaa mē sì yĩ zĩ, kaa wa'ă annù yĩi mə o swonə aa kĩ nzi.” A swonə mē laà aa ñlò wa nsàñàbèè m̀fè'è ñghèè a ntsùbù'ù. [Tsi'ĩ maa noò, àkègè yĩ ñtsyàmbĩ a burə ñtəñ.]*

⁶⁹ A fè'è mē, mu m̀angyè wa a yə yĩ, m̀bu mbè'ènə ñka nswonə a mbo bē bĩi mə bi lə ntəə wa ntsùbù'ù aa mə, “Nù ghua à nĩ ñù ñbò wàà yĩ m̀ò'ô.”

⁷⁰ Lā Peta a bú ñkwatə ntuu yĩ.

Mu fìbàntə à bù mē ghèə kĩ bə, bə bya mə bi Peta lə ntəə aa bú ñswonə ghu mbo mə, “Tsi'ĩ ànnù ññkonə, ò nĩ ñù ñbò wàà yĩ m̀ò'c ñlonə mə ò nĩ mu Galilea.”

⁷¹ Peta a lòginə ntigə ñkaa nswonə nĩ mə “Kaa mē sì ñũ yĩi mə nĩ swonə aa zĩ. Bèè a bə yĩi mə mē swonə aa àbañnənnù, Nwĩ a ññ ñdòc a atu mē.”

⁷² Tsi'ĩ maa noò, àkègè bú ñkwatə tən, Peta a wa'atə ajan yĩi mə Yesu à ghìrə nswonə ghu mbo mə, “Mbən tá àkègè à tən ñgaa jì baa lə bonə ò tùu mē gha ñgaa jì tarə.” A wà'atə mə laà aa mburə nanşə yə'ə.

15

Ajàn yĩi mə bi lə ñghèè nĩ Yesu a nsi Pilato aà.

(Mt. 27.1-2; Lk. 23.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ Abèè a ghèsə mē mfu'u, bĩlii bi ngǎnmà'a Nwĩ, nĩ bítà bi ala'a, nĩ ñgǎndĩ'ĩ nòñsə, bo bi ñgǎndasa'a tsim, bo tswà ñghòtə ñghàànə, ntigə ntswa yĩ, ñkwərə mbo mĩ, ñlògə ñghèè mfa a mbo Pilato.

² Bi ghèè mē nĩ ghu a mbèè Pilato, a betə yĩ mə, “O bə aa mfò baYuda aa é?”

A kwi'ĩ ghu mbo mə, “O swonə mē!”

³ Bĩlii bi ngǎnmà'a Nwĩ bi lə mbù ñññ innù jĩ ghà'atə ghu nú.

⁴ Pilato a bú mbetə ghu mbo mə, “O sì nĩ ànnù yĩ tsu a kwi'i tswé aa é? Yə innù jĩi mə bi swonə nĩ a atu wò i burə gha'a laà aà!”

* **14:68** Kaa adigə yuà kaa a sì nĩ ñwà'ànə jĩ m̀o'c tswé.

⁵ Lâ kaa Yesu a wa'à yi annù yî tsu burè m̀bu kwikwi'i. Ma mùu ajàn annù a kî m̀burə ntsya Pilato tsi'ĩ tsyà.

*A jàŋ yïi mə bi lə ntsə̀rə mə bi zwitə Yesu aà
(Mt. 27.15-26; Lk. 23.13-25; Jn. 18.28-38)*

⁶ A lə mbə n̄ŋsə Pilato mə a yi mbə a njwĩ Passa aa, a fi'isə ñgàŋàtsaŋ yï m̀fùurè yïi mə bə betə aa mfa a mbo bo.

⁷ A lə mbə ma mùu noò aa, ñu yî mò'ɔ mə ìkùm yi lə mbə Barabbas, a tswe a atsaŋ a titi ñgàŋmbùurə àla'à. Ma ghuù ñu à lə nzwitə ñu a noò yïi mə bo lə si bùurə ala'a aà.

⁸ Nnòò bə wa i lə nzi n̄swon a mbo Pilato mə tâ à ghìrə a ajàn yïi mə a tɛ'ɛ ñghìrə a alòò lòò aà.

⁹ A betə a mbo bo mə, “Ni lòò mə tâ m̀ m̀ fi'isə aa m̀fò baYuda a mbo bù aa ɛ?”

¹⁰ A lə mbetə ma mùu ajàn aa nlon mə à lə zi mə á lə ñghìrə aghè'ènnè mə tâ bìlìi bi ñgàŋmà'a Nwĩ bya bi tswa Yesu n̄zi mfa ghu mbo aà.

¹¹ Lâ bìlìi bi ñgàŋmà'a Nwĩ bya bo totè n̄nòò bə wa mə tâ bo ghìrə tâ Pilato à baŋnə fi'isə bə Barabas mfa a mbo bo.

¹² Pilato a bù mbetə a mbo bo mə, “Ni lòò mə tâ m̀ tigə ñghìrə aa mə akə ni ñu ghù mə ni twonə n̄i m̀fò baYuda aa ɛ?”

¹³ Bo bù n̄tonnə n̄swon tsi'ĩ n̄i t̄i mə, “Kwèèntə yi a ati bàŋnèbàŋnè.”

¹⁴ Lâ Pilato a bù mbetə waa mə, “Ni lòò mə bi kweentə yi aa a ya? Annù yî bi yïi mə à bù'ù aa à n̄i àkə aa ɛ?”

Lâ bo bù ñku'usə n̄tonnə ghaa bə n̄i m̀t̄i n̄swon mə, “Kwèèntə yi a ati bàŋnèbàŋnè.”

¹⁵ Pilato a lòò mə yu ghìrə tâ nú n̄nòò bə wa i bon, n̄tigə mfi'isə Barabbas mfa a mbo bo, ñghìrə bi ghòò Yesu a f̄a yi mə tâ bi tigə nlogə ghèè ñkweentə a ati bàŋnè bàŋnè.

*Ajàŋ yïi mə bìsogyè lə si wye n̄i Yesu aà.
(Mt. 27.27-31; Jn. 19.2-3)*

¹⁶ Bìsogyè bya bi tigə nlogə Yesu ñkuu ñghɛɛ ni ghu a m̄m n̄to'ò Gúmnàà (bi lə si twonə aa ni Pretoriun) n̄twon bìsogyè bitsim bìi mə bi lə ntswe maa n̄to'ɔ aa bi ghotè.

¹⁷ Bo lə nlogə atsə'è yî bàgìtə yi at̄indùù ñwɛ'ɛ ghu nu tsò m̀fò, n̄lòò m̄indigə m̄i n̄j̄ŋ ñj̄ŋ mba'a tsò atsə'ətu n̄fò n̄sosə ghu at̄u;

¹⁸ n̄loginə n̄tigə ntsa'atə n̄i, m̀bitə n̄swonə ni mə, “O lə ləle lèè! M̀fò baYuda à k̄i kwèè! A kwèè!”

¹⁹ Bo tigə n̄tsya yî mò'ɔ yî mò'ɔ, ñghòò n̄i at̄u yi n̄i at̄i, n̄tutə ni m̀twyɛ ghu nu, n̄swetə ni m̀kù'ùtə myaa ghu n̄si a m̄m̄i yi.

²⁰ Bo n̄ansə m̄ə ñwyɛ yi laà, n̄tsɔ'ɔ atsə'è yî bàgìtə ya ghu nu, m̀bu ñwɛ'ɛ j̄i itsə'è j̄ya fu ghu nu, n̄tigə nlogə yi m̀fɛ'ɛ ghèè a ñkwèèntə a ati bàŋnè bàŋnè.

*Ajàŋ yïi mə bi lə ñkwèèntə Yesu a ati bàŋnèbàŋnè aà
(Mt. 27.32-44; Lk. 23.26-43; Jn. 19.17-27)*

²¹ N̄u yî mò'ɔ yïi mə ìkùm yi lə mbə Simon, m̀bə mu baCyrene, ñki mbə ta bi Alexander bo Rufus aa, a lə nl̄ò a af̄ò ñka ñkwɛɛ, à z̄i m̄ə ñka n̄tsya, bi tswā yi n̄i àdà'a mə tâ à be'e ati bàŋnè bàŋnə Yesu yā.

²² Bi ghèè ni Yesu wa adigə yïi mə bi lə si twonə ni Gologota aà (ñji'ĩ ìkùm ma ghù i bə àdigə akwèetú ñu).

²³ Bo fa mǐlù'ù mǐi mǎ bi lɛ mfɔrɪnə nɪ ǎfù yǐi mǎ bi twɔŋə nɪ mǎə aa mǎ tǎ à no, a tuù yǐ.

²⁴ Bi kweentə yǐ wa ati bǎŋnə bǎŋnə; nlogə itsə'ə ji a nyatə a titii bo, mma'a ibǐrə tǎ zi a ajǎŋ yǐi mǎ bo ka yatə itsə'ə jya a titii bo bɪtsɪm aa.

²⁵ Bi lɛ ŋkwèentə yǐ aa a nɪ bɪnòò bi bù'ù a tɪtugə.

²⁶ Nwa'anə annu yǐi mǎ à lɛ ŋghìrə bi nɪŋ ɪsa'a ghu nu aa, m̀bɛɛ wa ati bǎŋnə bǎŋnə ghu atu mǎ, “Mfò baYuda.”

²⁷ Bi lɛ ŋki ŋkwèentə biyərə bi baa bo bi Yesu, ŋkweentə yǐ m̀fùrə ghu mbèè a abò mà'à, ŋki ntigə ŋkweentə yǐ mò'ɔ ghu mbèè a abò ŋkwàbè.

²⁸ A ki mfe'ɛ mbòontə nɪ annu yǐi mǎ ǎŋwà'anə Nwɪ a lɛ nswon nlon ŋgaa yǐ aa, mǎ, “Bi lɛ nnɪŋ yǐ a titii ŋgǎŋghìrə innu jǐ bɪ.”

²⁹ Bitsyà bi mǎŋjǐ bi lɛ sɪ wyè nɪi, ntsigə nɪ itú jyaa, nswonə nɪ ghu mbo mǎ, “Wò yǐi mǎ ɔ lɛ nswon mǎ ɔ ka sà'a ndámà'anwɪ i bú bɔɔ fu a nɪm njwi ji tarə aa,

³⁰ yweensə itu ibii nú gho lâ, n̄sigə wa atu ati bǎŋnəbǎŋnə bǐ'ɪ yə!”

³¹ Bii bi ŋgǎŋma'a Nwi bo bi ŋgǎŋndi'ɪ n̄ŋsə bo lɛ sɪ kii ŋwyɛ nɪ yǐ, nswonə bo nɪ bo mǎ, “A lɛ sɪ yweensə nɪ badǎŋ, tǎ à wa'ǎ ibiinu yǐ yumbɔŋ tsɪtsɔŋ yweensə tǎ bǐ'inə yə!”

³² Tǎ Ayo'ò Nwɪ, Mfò baIsrael, tǎ à lo fii atu ati bǎŋnə bǎŋnə n̄sigə tǎ bǐ'ɪ yə mbɔŋ bii annu yǐ.”

Bè bya bi baa mǎ bi lɛ ŋkwèentə waa bo aa, bo lɛ sɪ kii mbəgitə n̄i yàa ŋgaa.

Ajǎŋ yǐi mǎ Yesu à lɛ ŋkwo aa

(Mt. 27.45-56; Lk. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

³³ Nòò à sǐ'ɪ mǎ itugə i fii ŋkusə ala'à tsɪm ŋghɛɛ nywe'e nɪ nòò nyəŋ nòò.

³⁴ A bè mǎ nɪ nòò nyəŋ nòò, Yesu a tɔŋnə nyə'ə nswon mǎ, “Eli, Eli, Lama Sabachthani?” Ma la a bè mǎ, “Nwɪŋgɔŋ ghà Nwɪŋgɔŋ ghà, O m̀è'e gha aa a ya aa ɛ?”

³⁵ Bè bya bǐ mò'ɔ bii mǎ bi lɛ ntəəntə maa adigə aa, bi yu'u laà, nswon mǎ, “Yu'u nɪ, a twonə aa Elijah.”

³⁶ Nù yǐ mò'ɔ a khə ŋghɛɛ mmurə kũntsa a mum mǐlù'ù mǐ tsə'ə, n̄sɔ'ɔnə a nɪ ŋkɪŋkà'à, ŋkɔ'ɔsə mfa ghu mbo mǎ tǎ à no. A fà mǎ, nswon mǎ, “Nɪ yu'utə tǎ bǐ'inə yə mǎ Elijah à ka zǐ ghìrə tǎ à lo fii atu ati bǎŋnəbǎŋnə sigə lɛ.”

³⁷ Yesu à lɛ nyə'ə tsi'ɪ nɪ tii m̀burə ntsii.

³⁸ Atsə'ə ya yǐi mǎ a lɛ ŋkwàsə m̄m ndámà'anwɪ aa, a lɛ mbò'ònə a titii, nloginə a ndəŋ n̄sigə nywe'e a nsyɛ.

³⁹ Atu b̄isogyè ya mǎ à lɛ ntəə n̄li nɪ Yesu aa, à yè mǎ mǎŋjǐ yǐi mǎ Yesu à lɛ ŋkwo ghu aa, nswon mǎ, “Tsi'ɪ annu n̄ikonə, n̄u ghua à bə aa Mu Nwɪ!”

⁴⁰ Bàngyè bǐ mò'ɔ bi lɛ ntswe ghu, ntəə a sà'a agha'a n̄lɪ. Atitii bo, Mary Magdalene, nɪ Mary, ndè bi bi Jems yǐ ŋkəgə, bo bi Jose, a bò'ɔ Salome lɛ ntswe ghu.

⁴¹ Bo lɛ sɪ yòŋə nɪ Yesu wa noò wa mǎ à lɛ ntswe a Galilea aa, ŋkwetə n̄ii. Bàngyè bǐ mò'ɔ bǐ ghà'atə bii mǎ bo bi Yesu lɛ ŋkɔ'ɔ nzi a Yerusalem aa, bo lɛ ŋki ntəə ghu.

Ajǎŋ yǐi mǎ bi lɛ ntwinə Yesu aa

(Mt. 27.57-61; Lk. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁴² Tsò mǎ à lɛ mbə njwɪ n̄n̄ansə n̄joo nlon njwɪŋgɔŋ aa, a bè mǎ a ŋkwêfò maa njwi mǎ ǎbèè a kà lǔ fu'u a njwɪŋgɔŋ aa,

⁴³ Joseph mə à le nlo a ala'a Arimathea, nyu'utə nî ànnù nifo Nwî, ɲki mbə ɲû yîi mə bə le si le si bə'ɔ nîi, mbə ɲû yî mɔ'ɔ a titi ɲgãndasa'a aa, à le ntãɲ ntii ɲghɛɛ a mbɛɛ Pilato a mbetə aku Yesu ya mə yu lɔgə i ghɛɛ twinə.

⁴⁴ A ghɛɛ mə Pilato a betə mə Yesu à kwò mə le, ntwonə atu bîsogyè ya mbetə yîi mə à nî tsi'î ànnù nîɲkon mə Yesu à kwò mə le.

⁴⁵ A yù'ù mə mə Yesu à kwò mə aa, mbii mə tâ Joseph à ghɛɛ nlɔgə akú yi ya ɲghɛɛ ntswinə.

⁴⁶ A ghɛɛ nyuu atsə'ə yî fù'ù yî siginè, nzi nlɔgə Yesu n̄sigisə, n̄lim nú yî n̄i atsə'ə yā. A l̄im mə, n̄tigə nlɔgə yi ɲghɛɛ nn̄i a m̄m n̄isyè n̄i mə bi le nton a m̄m àl̄ansəɲgò'ò aà. A n̄i mə, n̄tii ɲgò'ò ɲghɛɛ ɲkusə ntsù n̄isyè wa ghu.

⁴⁷ Mary Magdalene bo Mary, ndè bi Joses le nyə adigə ya yîi mə bi lə ntwinə yî ghu aà.

16

*Ajàɲ yîi mə Yesu à le nyweenə n̄i n̄iwo aà
(Mt. 28.1-8; Lk. 24.1-12; Jn. 20.1-10)*

¹ Njwĩngon ya i tsyà mə, Mary Magdalene, bo Salome n̄i Mary, ndè bi Jems, bo yuu m̄ghurə m̄i l̄umtə mə bo ghɛɛ yɔ'ɔ nú Yesu ghu.

² A lò mə mbə a njwî yî n̄tsyamb̄i a m̄m ɲgyà, tsi'î a t̄itugə t̄itugə, a noò n̄sa'a noò, bo fɛ'è a ɲghɛɛ wa ntsù n̄isyè.

³ Bô fɛ'è mə ɲka ɲghɛɛ a m̄an̄j̄i n̄tigə mbetə n̄i waa bo n̄i bo mə, “A ɲgò'ò ya wa ntsù n̄isyè aa a ka t̄ii wo l̄ò'òsə a mbo b̄i'ina aa ɛ?”

⁴ Bô ghɛɛ mə nywe'e wa ntsù n̄isyè, ɲghəə ki ɲentə m̄i'î myaa, nyə mə bi t̄ii mə ɲgò'ò ya nlò'òsə. Ngò'ò ma yû i le mburə mbə tsi'î ɲgò'ò yî m̄fan̄ m̄fanə.

⁵ Bo kuu ɲghɛɛ wa m̄m n̄isyè. Bô kùù mə, nyə m̄uj̄on̄ yî mɔ'ɔ a wɛ'è adaɲə atsə'ə yî fù'ù, n̄tswe a mbɛɛ àbô mà'à; m̄ib̄e myaa mə syənə.

⁶ A swon a mbo bo mə, “Tâ m̄ib̄e muu m̄i tsuu l̄ɔ syənə b̄i. N̄i lòò aa Yesu mu Nasareth wa mə bi k̄i kwèentə a ati b̄an̄nə b̄an̄nə aa ɛ? Wā à b̄in̄nə mə a niwô. Wa kaa à s̄i faà mə tswê! Yê n̄i àdigə yîi mə bi k̄i n̄on̄sə yi ghu aà.

⁷ N̄i ghɛɛ nswon a mbô ɲgãɲyən̄n̄n̄u ji bo bi a mbo Peta, mə Yesu à tsyà mə a mb̄ii bù ɲghɛɛ n̄i a Galilea. N̄i ka ghɛɛ ghu, i yə yi tsi'î wa ajàn yîi mə à le nswon a mbo bù aà.”

⁸ Bo fɛ'è wa m̄m n̄isyè ɲkhəkə nlon mə nú jyaa i le nswèrè, n̄tigə m̄benə ba'ə bà'ə. Bo kà mə aa ɲghɛɛ a m̄an̄j̄i kaa wa'ə ànnù a mbo ɲù tsù burə swoswonə, nlon mə n̄ib̄o'ɔ n̄i le ntswa waa aà.

*Ajàɲ yîi mə Yesu à le nd̄i'î ib̄i'î n̄u yi a mbo Mary Magdalene aà
(Mt. 28.9-10; Jn. 20.11-18)*

⁹ Nòò wa mə Yesu à le nyweenə a niwo a njwi yî n̄tsyamb̄i a m̄m ɲgyà aa, à le mfòò nd̄i'î ib̄i'î n̄u yî aa a mbo Mary Magdalene, wa yîi mə à le mfi'î izw̄i j̄i bi jya ji s̄ambaa ghu ato'o aà.

¹⁰ Mary Magdalene a tigə ɲghɛɛ nswon annù yîi mə a le mfè'è aa a mbo bə bya mə bo bi Yesu le si karə aà, nlon mə bo le ntswe tsi'î n̄i àjəɲnə, nyə'ə.

¹¹ Bo yù'ù mə mə Yesu à b̄in̄nə mə n̄i niwo Mary Magdalene a yê yi aa, ɲka ligitə, kaa wa'ə waa b̄i.

Ajàn yǐi mə Yesu à lɛ ndi'i ibi nũ yi a mbô ñgǎnyəgənnũ ji ji baa aà
(Lk. 24.13-35)

¹² Ma yũ â tsyà mē, a bũ nzi ndi'i ibi nũ yi a mbo bo bi mɔ'ɔ bi baa, mē bi lɛ mfɛ'ɛ a Yerusalem ntigə mfu ŋghɛ nĩ waa a afò. Ma mùu noò Yesu a bāñnè ntigə ndi'i aa bə ñkírê yĩ yĩ dàn a mbo bo ma bũ.

¹³ Bô bi mē, ñswon a mbo àbùgə yaa bi mē bo lɛ ntswe a Yerusalem aa, kaa bo wa'à waa bi.

Ajàn yǐi mə Yesu à lɛ ndi'i ibi nũ yi a mbo ñgǎnyəgənnũ ji jya ñighũm ntsò mɔ'ɔ aà

(Mt. 28.16-20; Lk. 24.36-49; Jn. 20.19-23; Ifà'à 1.6-8)

¹⁴ A bə mē a noò ñjĩm Yesu a zĩ ntsi'i ñgǎnyəgənnũ ji jya ñighũm ntsò mɔ'ɔ bo tswé ñji, a ghaantə waa nlon mē kaa bo lɛ ŋwa'à nĩ àbiintii tswé, ñkĩ ñkii mĩntii myaa, kaa wa'à ànnũ yĩ mē bə bya mē bi lɛ nyə yi a noò yĩ mē à lɛ nyweenə nĩ nĩwo aa bi aà.

¹⁵ A swon a mbo bo mē, “Nĩ ghɛ a mbo mbĩ ntsim, ñka nswonə nĩ ntoo yĩ ñsigənə ya a mbo bə bi tsimə.

¹⁶ Nũ yĩ mē à yù'u, nnin ntii yi a nu mē, bi murə yi a ñkĩ aa, à ka yĩ yweenə, ñu yĩ mē kaa à sĩ ntii yi a nũ mē nin aa, Nwĩ à ka yĩ nin isa'a ghu nũ.

¹⁷ Bə bi mē bi nin ntii waa a nu mē aa, bi ka yĩ tswe nĩ ìlènsə juà: Bo ka yĩ ki fi'i nĩ bìdemon a nto'o bə nĩ ikũm ghà. Bo ka yĩ ki ghàà mighàà mĩ fi

¹⁸ bo ka yĩ ki bwɛ nĩ no tugitə nĩ a mbo bo kaa tâ ì wa'ă annũ a nu bo ghirè; kə bɛ mē bo tɛ'ɛ nno bə ñli'i, kaa ì wa'ă annũ tsu a nu bo ghirè bə. Bo ka yĩ ki nònşə nĩ mbo myaa a nũ ñgàn mighòò tâ bo ka mfwetə.”

Ajàn yǐi mə Yesu à lɛ ñkɔ'ɔ ŋghɛ a aburə aà
(Lk. 24.50-53; Ifà'à 1.9-11)

¹⁹ Mmà'àmbi Yesu à ghàà mē a mbo bo laà aa, Nwĩ a logə yi ñkɔ'ɔ ghɛ nĩ ghu a aburə, ñghirə a tswé a mbèè ñikwɛ yu nĩ mà'à.

²⁰ Bo fɛ'è ñghɛ ntigə nswonə nĩ ntoo yĩ ñsiginə ya a idigə tsim; Mmà'àmbi a fa'à bo bo ñghirə nĩ ìlènsə tâ bə zi mē bo lɛ si swon aa tsi'ĩ ànnũ nĩnkonə. Amen.

Ntoo yì Nsigìnè yìi LUKAS à lɛ ɲwà'ànè aà

NJI'INNŪ ANWÀ'ANƏ YŪ

A ɲwà'ànè yŭ aa a lɛ ɲwà'ànə Lukas, mə à lɛ mbə docta aà. Kaa à lɛ ɲwà' à ɲŭ yì mò'ɔ a titi ɲgǎntoo Kristo jya bə, kaa ɲki'i ɲŭ baYuda ki mbə. A lɛ mbə ɲŭ àkòrə Paul, Paul a kɪ naɲsə ɲkɔɲə yi, bo yu karə ɲghɛɛ ni a nitəə a idigə jì ghà'atə (Ifà'a 16.10-17; 20.5-15; 21.1-18; 27.1-28).

Lukas à swòɲ mə yu ɲwà'ànə aa a mbo Theophilus tǎ tǎ à naɲsə nzi annù nɪkɔɲ yìi mə bi dɪ'i ghu mbo, bo bi àjàɲə mə innù ma jŭ i lɛ mfɛ'è aà. Annù nɪkɔɲ ma yŭ a bə ntoo yì n̄sigìnə ya nlon Yesu Kristo, yìi mə Azwì Nwì a lɛ ntsɔ'ɔ yì mə tǎ à zi nswonə ntoo ma yŭ a mbô ɲgǎɲɛfumə, ɲkɛ'ɛnə ajàɲə mə Nwì à ka yweensə bə aà (4.18-19). Lukas a dɪ'i n̄i àjàɲə mə annù ɲgǎɲɛmfumə, à yì bə bɪ kègə, bo bi à yì bə bɪ bi, a lɛ naɲsə ntswe a nu Yesu aà. Yesu à lɛ ntwon Mateo ɲkǎɲkwɛrə bitax, n̄swon mə kaa yu lɛ ɲwà'ǎ aa a ntwon bə b̄ii annù yaa a tsinə aa zǐ, yu lɛ mbàɲnè n̄zi aa a twon ɲgǎɲghirə innù jì b̄i (5.32); n̄twonə a Zacchaeus aa nlon mə yu lɛ n̄zǐ aa n̄lò bə b̄ii mə bi bwɛ aa, i yweensə waa (19.10). ɲgǎn mungwà' à wa mə à lɛ mbwɛ aa, i dɪ'i n̄i ibòɲ Nwì bo bi ɲko m̄lɪɲnə Taà yì'inə a mbo b̄ò bi (15.11-32).

Lukas à dɪ'i tsi' à annù n̄ɲkɔɲ mə ntoo yì n̄sigìnə ya kaa i si aa tsi' i a mbo baYuda tswɛ. I tswe aa a mbô m̄bɪ n̄tsimə, mbə “ɲkà' à...a mbo bə bi atoo d̄anə” (2.32). Yesu à zǐ aa a ɲghirə “tǎ mu ɲŭ n̄tsim à yə ajàɲ mə Nwì a yweensə bə aà” (3.6).

Lukas a kɪ n̄dɪ'i abwarə b̄angyɛ a nsi mi'i Yesu; ɲghaa nlonə Mary n̄dè yì, Elizabeth, Martha bo Mary, b̄isubika' à bi (10.38-40), b̄angyɛ b̄i ghà'atə b̄ii mə bi lɛ si kwetə n̄ii, m̄fa'a ghu mbo aà (8.2-3). ɲki n̄dɪ'i ajàɲə mə Yesu à lɛ mbəɲkə yi ɲghaa a mbo b̄angyɛ bya b̄ii mə bi lɛ si yè'ə ɲyonə n̄ii a m̄n̄jì Golgotha aà (23.27). B̄angyɛ b̄i ghà'atə lɛ si yònə Yesu, n̄lɔginə a Galilea, n̄tswe bo bo a Yerusalem, n̄təə nyə ajàɲə mə bi lɛ si kwèntə yi aa (23.40), bo bi àdigə yìi bi lɛ ntwinə yi ghu aà (23.55-56), ɲyi mfòò ɲghɛɛ nyə mə Yesu à ywèenə m̄ə ni n̄wo (24.1-80) n̄tigə ɲghɛɛ nswon a bô ɲgǎɲyɛḡənnù jì jya n̄ghum n̄tsò mò'ɔ (24.9-10).

Lukas à naɲsə ɲkwèè f̄imfaa a n̄i annù ntsà'atə Nwì (3.21; 5.16; 6.12; 11.1; 22.32; 23.34,46). Ka mə Yesu à lɛ mbə Mu Nwì aa, à lɛ si lògə n̄i noò n̄tsa'atə n̄i Nwì ghu tǎ zi annù yìi mə Taà yì a lòò aa, i k̄ii kwɛrə m̄tsyɛ bo bi m̄idà' à a m̄fà'a ifà' à yi ghu. B̄i'inə yə mə, m̄bɔɲ tǎ à tso'ɔ ɲgǎɲntoò jì jya a titi ɲgǎɲyɛḡənnù jì jì ghà'atə, a lɛ ɲghèè n̄lɛ ɲka ntsa'atə Nwì àbèè fu'ù (6.12).

Lukas a ghirə bi yə n̄idorə n̄ii mə ntoo yì n̄sigìnə nlonə Yesu Kristo i zi ni nu aà, n̄lɔginə a ni ikòò baangel wa a noò yìi bi jwe yi aa (2.14) ɲghɛɛ nywe'e a noò yìi mə Yesu à m̄aɲsə ifà' à yi n̄tigə ɲkɔ'ɔ ɲghɛɛ ni a aburə fu a mbɛ Ta aà. ɲgǎɲyɛḡənnù jì i “tigə ɲgha'asə n̄ii, n̄ti waa i luu ni n̄idorə, bo tigə m̄bu m̄b̄ii waa fu a Yerusalem. N̄tigə ntswe ni a ndàmà'anwì a ɲgòɲ b̄inòò bitsim, ɲgha'asə n̄i Nwì.” (24.52-53).

Bi yatə ɲwà'ànè yŭ aa laà:

1. Nji' i annù ɲwà'ànè yŭ 1.1-4

2. Ajàṅ mə bi lɛ njwe Yesu bo bi Jɔn Ngàṅmùrə bɛ̀ ɲkì bo bi nòò yĩ bo lɛ mburə bônkhə aà 1.5—2.52
3. Ifà'a Jɔn Ngàṅmùrə bɛ̀ ɲkì 3.1-20
4. Ajàṅ mə bi lɛ mmurə Yesu ɲkì bo ajàṅ mə bi lɛ ɲkwà'ànə yi aà 3.21—4.13
5. Ifà'a Yesu a Galilea 4.14—9.50
6. Nlɔ̃ a Galilea ɲkɔ'ɔ ɲghɛɛ nɪ a Yerusalem 9.51-19.27
7. Ngyà yĩ nɪwĩ'ɪnjɪm a Yerusalem bo bi maa mbɛ̀ɛ ala'à 19.28—23.56
8. Ajàṅ mə Mmà'àmbi à lɛ nyweenə nɪ nìwo, nɛ̀dɪ'i ibiɪnũ yi a mbo bə̀ n̄tigə ɲkɔ'ɔ ɲghɛɛ a aburə aà 24.1-53

Innũ ntsyàmbĩ

¹ Taà Theophilos, bə̀ bɪ ghà'àtə bi gaansə m̄t̄t̄i myaa a ɲɲwà'ànə innũ j̄i mə i lɛ mfɛ'ɛ a t̄t̄i bĩ'ĩ aà.

² Bo ɲwa'anə aa ajàṅ mə bə̀ b̄i mə bi lɛ nyə innũ ma jũ n̄loginə a noò n̄loginə ɲk̄i n̄sɛnsə n̄i n̄toɔ ya aa, bi swon a mbo bĩ'ĩ aà.

³ Ajàṅə mə a bə̀ laa aa, Taà, mə n̄ansə m̄ n̄logə noò ɲyəgə innũ ma jũ m̄be'enə a l̄oginə, ɲwa'atə mə a ku'unə mə t̄a mə n̄ansə n̄tsisə ɲɲwa'anə ajàṅ mə innũ ma jũ i lɛ mfɛ'ɛ aa a mbo wò.

⁴ Mə gh̄rə mùu ajàṅ aa mə t̄a ɔ n̄ansə n̄zi annũ n̄ikon yĩ mə a tswe ghu nlon ɲgòn innũ tsim j̄i bi swon a mbo wò aà.

Ajàṅ yĩ mə bi lɛ ɲkɛ'ɛnə ànnũ nlon ɲgaa Jɔn Ngàṅmùrə bə̀ a ɲkì aà

⁵ Nòò yĩ mə Herod à lɛ mbə̀ mfò a ala'a Yudea, ɲgàṅmà'a Nwĩ yĩ mò'ɔ à lɛ n̄tswe ghu, mfɛ'ɛ aa a t̄t̄i àkh̄rə bə̀ b̄i mə bi lɛ si fà'à bɔ̀ bi bə̀ bi ɲgàṅmà'a Nwĩ Abija aà, ikũm ɲgwê yĩ i lɛ mbə̀ Elizabeth, ɲkì mfɛ'ɛ aa a ɲgwê'ɛ Aaron ɲgàṅmà'a Nwĩ wa.

⁶ Akòrə n̄iz̄i yaa bo bitsim a lɛ n̄tsinə a n̄si mi'i Mmà'àmbi, kaa bo wa'à n̄i àlò'ɔ tswê nlon mə bo lɛ si lèè b̄in̄ɔnsə bi Nwĩ ɲk̄i nyu'unə n̄i n̄d̄i'ĩ j̄i t̄si'ĩ tsimə.

⁷ La kaa bo lɛ ɲwa'à n̄i mu b̄an̄nə tswe nlon mə Elizabeth à lɛ mbə̀ afirə, bo k̄i n̄tigə bilwèn aà.

⁸ A lɛè mbə̀ a ɲwi yĩ mò'ɔ, a bə̀ ɲwi yĩ mə ɲgàṅmà'a Nwĩ Abija i tswê n̄i m̄fà'a a m̄m̄ n̄dāmà'anwĩ, Zechariah a k̄a m̄fa'a ifà'à yi a m̄m̄ n̄dāmà'anwĩ,

⁹ ɲyonə n̄i n̄ɔnsə ɲgàṅmà'a Nwĩ maa noò, bi lɛ mmà'a ib̄irə n̄tsɔ'ɔ yi mə t̄a à t̄ɔ alùmtə a n̄ikentə n̄i mò'ɔ n̄i m̄a'a Nwĩ. A tigə ɲkuu ɲghɛɛ a m̄m̄ n̄dāmà'anwĩ.

¹⁰ Nnòò bə̀ bitsim b̄i lɛ n̄tswe a abɛɛ aa bi lɛ si tsà'àtə Nwĩ maà noò yĩ mə à lɛ mbə̀ noò n̄t̄ɔ alùmtə aà.

¹¹ Angel Mmà'àmbi à lɛ ɲwĩ'ikə m̄fɛ'ɛ ghu n̄si, ntəə a mbɛ̀ɛ àb̄o amà'a n̄ikentə n̄i mò'ɔ n̄i alùmtə nyà.

¹² Nòò yĩ mə à lɛ nyə angel wa aa, m̄b̄ɛ mi lɛ n̄syənə, n̄ib̄ɔ'ɔ tswā yi.

¹³ Angel wa a swon ghu mbo mə, “Tsùu b̄ɔ'ɔ mb̄a Zechariah. Wa Nw̄ngòn à yù'ù mə atsà'àtə yò. N̄gwê ghò Elizabeth à ka jwe m̄mb̄an̄nə t̄a ɔ tswe ikũm yi n̄i Jɔn.

¹⁴ A ka yĩ bə̀ annũ n̄idorə a mbo wò t̄a nũ yò i n̄ansə mb̄on, bə̀ bɪ ghà'àtə k̄i ndoritə nlon mə bi jwe yi aà.

¹⁵ Nlon mə à ka yĩ bə̀ ɲũ yĩ ɲwè a n̄si mi'i Mmà'àmbi, kaa wa'ă m̄lù'ù ka nno, kè m̄i b̄onè kè m̄i t̄i. Azwĩ Nwĩ a ka yĩ lwensə yi l̄oginə a ato'o n̄dè yĩ.

16 A ka yï ghîrê tâ baIsrael bî ghà'atê tâ bì bũ mbîi fu a mbo Mmà'ambî Nwĩngòŋ wàà.

17 A ka yï tsyã a mbîi Mmà'ambi nî àzwĩ ntoo Nwĩ Elijah bo bì mîdà'â mi. A ka yï bòònsê bità bo bì bòò,

ì bəŋkə ŋgǎŋatîi atu tâ bo tswe nî mîtsyê tsǒ bîi ìnnù jyaa ì tsinə aà.

A ka yï taŋtə bē tâ bì ku'unə a mbô Mmà'ambî."

18 Zechariah a betê Angel wa mə, "Mè ka zi aa mə akə mə ma yû ànnù a ka fè'è aa ε? Nlon mə mè tigə nlwèn nù, ŋgwê ghà a kî ñlwen lwen aa ε?"

19 Angel wa a kwi'i ghu mbo mə, "Mè nî Gabriel yïi mə a təə nî a nsi mi'i Nwĩ, yu wa yïi mə à too gha mə tâ mə zi ŋkè'ènə ntoo yï ñsigìnə ma yû a mbo wò aà.

20 Lâ, tsǒ mə kaa ò si ntoo yï ñsigìnə yû mə ì ka yï fè'ε nî nòò yïi mə à kù'unə aa bîi aa, kaa ò ka wa'à bù ŋghaa. O ka ghèε nî tìghàà ì ywe'e wa noò yïi mə ìnnù ma jû ì ka yï fè'ε laa aà."

21 Bè bya mə bi le ntəə a abεε aa, bi le nyu'utə Zechariah kî kaŋ ntigə ŋwa'a nî mə a ghîrê àkə a tigə ntigə a mûm ndâmà'anwĩ ntigə aa ε?

22 Nòò yïi mə à le mfè'è aa, kaa à le ŋkî'i a ŋghaa a mbo bo bù ñzi. Bo tigə ñzi mə ñjèə təə təə ì le yi wa mûm ndâmà'anwĩ. A le ntigə nseensə waa nî mbo, ntigə ntswe nî tìghàà.

23 Nòò yïi mə à le mmànşə afà'â yi a mûm ndâmà'anwĩ aa, a tigə ñlo mbîi yi a ndùgə yu.

24 A tî mə bə nî mû àtîi noò, ŋgwê yï Elizabeth a tswé nî mû, ntigə tswe tsi'î a nda mə bì tsuu yi lõ yə atu bîsàn bintaà.

25 Ntigə nswon nî mə, "Mmà'ambî à lèntè mē ŋghîrə ma yû ànnù a nu mə aa, a mfi'i ñdîrê atu a atu mē a tîtîi bē."

Ajàŋ yïi mə bi le ŋkè'ènə a mbo Mary mə à ka jwe Yesu aà.

26 Bîsàn bi le ntsyà bi nto'o ajàn yïi mə Elizabeth à le ntswe nî mu aà, Nwĩ a too angel Gabriel a nǵò'ò àlâ'a Nazareth a ala'a Galilea.

27 A le ntswe nî ŋkîi a mbo mûŋgòò mǎŋgyè yïi mə nù yî mò'ò yïi mə ìkûm yi ì le mbə Joseph, ñlo a atsə Mfò David aa, à le ŋkosə. ìkûm mûŋgòò mǎŋgyè ma ghû ì le mbə aa Mary.

28 Angel wa à le nǵi ghu mbo nswon mə: "Mə tsà'atè ghô! Mmà'ambî à tswe bu yu, à kî mē ñnîŋ mbocnə yï ŋwè a nu wò."

29 Mary à le mboc'ò tsi'î ànnù ñŋkonŋ a ajàn yïi mə à le nyu'u annù ya mə angel wa à le nswon aà, ntigə ŋwa'a nî mə ma yû mbuu atsà'atə a dî'i aa àkə le.

30 Angel wa a swon ghu mbo mə: "Tsuu boc'ò mbâ Mary, wa ìbòŋ Nwĩngòŋ ì tswe a mbo wò.

31 O ka tswe nî mu ì jwe mûmbânŋnè ì tswé ìkûm yi nî Yesu.

32 A ka yï bə ŋû yî ŋwè tâ bì ka twonə nî nî Mu Nwĩngòŋ Ako'òntsîrə.

Yaweh Nwĩngòŋ à ka yï ghîrè yi nî mǵò tsi'î tsǒ ta bì taà yï David.

33 A ka yï bə Mfò a ŋgwè'ε Yacob, ì lwĩ'î ñŋkonŋ,

kaa tâ ànnù nîfò yi tâ wa'à nî ñlwĩ'i tswé."

34 Mary a betê angel wa mə: "Mè bùrə nî mûŋgòò mǎŋgyè, kaa mè lèè ŋwa'à ŋûmbânŋnè zi, mbə ma yû ànnù a fè'è aa mə akə le?"

35 Angel wa a kwi'i ghu mbo mə,

"Wa Azwĩ Nwĩ a ka kusə ghô

tâ àdà'a Ako'òntsîrə tâ à kuu a nu wò.

Ma mùu ajàṅ, mu wa mə ò ka jwe aa, wa yǐi mə à làa mànṣè aa, bi ka yǐ tigè twoṅə yi ni Mu Nwǐ.

³⁶ Wa'atə ṅu ṅgwè'è ghùù, Elizabeth. Bi swonə ni mə kaa mbə a wa'à boɔ jwè. La tsítsòn, yumbon à tswè mē ni mu a ni bisàn bi nto'o, ka mə à lwèn mē si'i si'i aà.

³⁷ Kaa ànnù yǐ tsu sì ghu tswè mə mbə Nwǐ a wa'à ghìrè."

³⁸ Mary a kwi'i mə, "Yê, mē laa mbə abù'u Mmà'àmbi, tâ a fɛ'ɛ a nu mē wa ajàṅ mə ò swonə aà." Angel wa a tigè mma'atə yi ṅghɛɛ yi.

Ajàṅ mə Mary, à lɛ ṅghè a ṅghantə Elizabeth aà

³⁹ Tsi'i maa noò Mary a burè ntantə njoò ji mmà'atə ṅghèè a njò'ò àla'à yǐ mò'ò yǐi mə i lɛ ntswe a atu nta'a a Yudea aà.

⁴⁰ A ghèè mē aa, ṅghèè ṅkuu a nda Zechariah ntsa'atə Elizabeth.

⁴¹ Mary à yù'ù mə atsà'atə Elizabeth aa, mu wa a litè nnaṅ ghu nibum, Azwǐ Nwǐ a lwensə Elizabeth

⁴² a tɔṅnè ṅswon mə, "Nwǐ à nansə nniṅ mbɔɔnə a nu wò a titi banygè, mbɔɔnə i kǐ ntswe a nu mu wa yǐi mə ò ka jwe aà!

⁴³ Ma yǐ ànnù yǐ wè, ajàṅ mə ndè bi Mmà'àmbi ghà à zi ṅghantə gha aa, a fɛ'ɛ a nu mē aa a ya aa ɛ?

⁴⁴ Nlon mə ajàṅ mə mē ghìrə nyu'u atsà'atə yo aa, mu ghù a nibum m1ə à ghìrə nlitə nnaṅ ni nìdorè.

⁴⁵ Mbɔɔnə a nu wò mbà manygè, yǐi ò lɛ mbii mə ànnù ya yǐi mə Mmà'àmbi à lɛ nswon a mbo wò aa, mə a ka fè'è tsi'i maa ajàṅ aà."

Ikòò yǐi mə Mary à lɛ nyəə aà

⁴⁶ Mary a swon mə,

"Ibii nù gha tsim i gha'asə Mmà'àmbi;

⁴⁷ ntii gha i doritə nlon Nwǐṅgòn ṅgàṅnyweensə gha

⁴⁸ nlon mə à wà'atə mē gha, abù'ù yi yǐi mə à ni tìkum aà.

Nlon mə, nloginə tsítsòn, bè bitsim ka tigè twoṅ nǐ gha ni ṅu yǐi mbɔɔnə i tswè ghu nu aà,

⁴⁹ nlon innù jǐ wè jǐi mə Mmà'àmbi yǐi à nǐ Ntǐi aa à ghìrə a nu mē aà, ikum yi i laa mànṣè aà.

⁵⁰ A ko mǐlɪṅnè bè bii mə bi bo'ò nǐi aa miwaa miwaa.

⁵¹ A nàsə mē nikwɛɛ ndi'i ada'a yi,

ṅsɛɛnsə ṅgǎṅṅee nu bo bi innù jǐi mə bo mòòntə a mùm ntii bo aà.

⁵² A sigisə mē bifò bi wè a ibèrə bo,

ṅṅentə bítikùmè.

⁵³ A jè'è mə ṅgǎṅṅi, òlwensə waa nǐ njoo jǐ sigìnè,

mbanə mfurə bē bii mə bi tswè nǐ njoo aa bi kwɛɛṅkè nǐ àbo ɲɛ'ɛ.

⁵⁴ A zǐ mē a ṅkwetə ṅgàṅàfà'á yǐ Israel,

ṅwa'atə ṅko mǐlɪṅnè yǐi mə à lɛ kà'à nlon ṅgaà yàà

⁵⁵ ṅswon a mbo bitaà bi'inè,

a mbo Abraham bo bi ṅgwè'è yǐ, òlwi'i nṅkonè."

⁵⁶ Mary à lɛ ntswe bo Elizabeth bisàn bi tarə mbu mbii yi fu.

Ajàṅ mə bi lɛ njwe a Jon ṅgàṅmùrə bè a ṅkǐ aà

⁵⁷ Nòò njwe Elizabeth à lɛ ṅkù'ù, a jwe mumbànṅnè.

⁵⁸ ṅgǎṅmbɛɛ ndugə jyaa nǐ ṅgwè'è yàà bi lɛ nyu'u ànnù yǐ wè yǐi mə Nwǐṅgòn à lɛ ṅghìrə ghu nu aa, bo bo bitsim tigè ndoritə.

⁵⁹ A bè mē nǐ njwi ji nifwaa aa, bi zǐ a ṅṅètə mu wa, òlɔɔ mə bi tswè ikum yi ni Zechariah, ni yǐ taà yǐ,

⁶⁰ lâ ndè yĩ a tuu tsi'ĩ nìtì, òswon mē, “Ngaŋ, ìkũm yi à ni Jon.”

⁶¹ Bè bya swon ghu mbo mē, “kaa nù tsù a ngwè'è bù kaa à sî nî ìkũm ma ghù tswè.”

⁶² Bo tigè ñghaa a mbo Zechariah nî mbô mbetə yi mē à kəŋ mē bi tswe ìkũm mu wa nî wò aa ε?

⁶³ Zechariah à lē mbetə taafèrè ñgha'anə ghu mē, “Ìkũm yi à ni Jon.” Annù a lē ngaha'a waa bo bitsimè.

⁶⁴ Tsi'ĩ maa noò, ntsù Zechariah i ña'anə, àlèè yi a fèèŋkè, à bù ñka ngaha fu, ntigè ngaha'asə Nwĩ.

⁶⁵ Nìbɔ'ɔ lē ntswa bambèè ndùgè bi bya, ñgàn ya i sèèné fya ala'a nta'a Yudea tsi'ĩ tsimè.

⁶⁶ Nù ntsim yĩ mē à lē nyu'u ngàn ya aa, a lē sî mòntə atù yi ghu ntigè mbetə nî mē, “Mu mà ghù à ka yĩ bè aa àkè aa ε?” Nlon mē a lē nlāa mē àdà'a Mmà'àmbi a lē ntswe ghu nù.

Ntoo yĩ mē Zechariah à lē ñkè'èné àà

⁶⁷ Azwĩ Nwĩ a lē nlwensə Zechariah ta bi Jon, a tigè òswonə nî ntoò Nwĩ mē,

⁶⁸ “Tâ bĩ'inè ka ngaha'asə a Mmà'àmbi Nwĩngòŋ baIsrael, nlon mē à zĩ mē ñkwetə bē bi, ntsu'u atù yaa.

⁶⁹ A fĩ'sè mē a Ngànywèensə bè yĩ mē à tì aa a mbo bĩ'inè, a bè nù àtsə ngàñàfà'á yi David

⁷⁰ tsi'ĩ ajàn yĩ à lē ñkà'à ntsya a nĩm ngǎntoò ji jĩ laa aa a ngu'u,

⁷¹ mē yu ka yĩ yweensə yi'inè a mbô ñgǎŋkĩbàà ji'inè, i kwèrə yi'inè a mbo bè bĩ mē bi naa yi'inè aà,

⁷² i dī'ĩ ibòŋə yi yĩ mē à lē ñkà'à a mbo bità bi bitàà bi'inè aà, i kii wa'atə a akàà yi yĩ làà yā,

⁷³ là'a akàà ya mē à lē ñwàrə bo taà yi'inè Abraham aà.

⁷⁴ A lē ñkà'à mē yu ka kwèrə yi'inè a mbo ñgǎŋkĩbàà ji'inè, tâ bĩ'inè tigè mfa'a ghu mbo kaa wa'à bɔ'ò,

⁷⁵ nî mânjĩ yĩ à laa mmanşə ñkĩ ntsinə a nsi mi'ĩ yu a nî nòò yi'inè ntsim faa atu nsyè.

⁷⁶ Wò, mú ghà, bi ka yĩ tigè twonə nî gho nî ngàntoò Nwĩngòŋ Ako'òntsirə.

Nlon mē ò ka yĩ ghèè a mbii Mmà'àmbi, a nmanşə mânjĩ yĩ.

⁷⁷ I tigè ghèrə tâ bè bi zi mē bo ka yĩ yweenə aa mē mbə bi li'inə ifansə innù jyaa,

⁷⁸ i tsyà aa a nĩm ñko mĩlĩnè Nwĩngòŋ yi'inè, a ajàn mē àbèè a ka yĩ ló a aburə i fu'u sigə a nu bĩ'inè,

⁷⁹ a mfa ñkà'à a mbo bè bĩ mē bi tswe a mùm nĩfi idigè, a adigè àliləŋə niwo aa,

i kĩ tsisə mĩkòrə mi'inè tâ mē ka ntəə nî mânjĩ mbɔɔnə.”

⁸⁰ Mu wa à lē ñkwe, ntii a mùm Azwĩ Nwĩ, ntswe nî a nta'a miwèè miwèè, nywe'e a noò yĩ mē bi lē ndĩ'ĩ yi a mbo baIsrael aà.

2

Annù àjàŋ yĩ mē bi lē njwe Yesu aà

(Mt. 1.18-25)

¹ A bè maa noò Mfò Kaisa Augustus a swon mē tâ bi sən bē tsi'ĩ bi tsim a itoo itoo jĩ mē baRoma bi lē sî bu'utə aà.

² Nòò wa mæ ànnũ sɛŋ bɛ ma yũ yĩ mæ a lɛ mbɛ yi ntsyàmbĩ a lɛ mfɛ'è aa, Kwirinius à lɛ mbɛ Gúmnaà a mbù'u Syria.

³ Nù ntsim à lɛ ntigɛ nghɛɛ mæ yu ɲwà'ànɛ ikùm yi a nìkurɛ bo.

⁴ Joseph à lɛ nlò a ɲò'ò ala'à Nasareth yĩ ì lɛ ntswe a Galilea aa, ɲki ɲkɔ'ɔ ɲghɛɛ nìkurɛ nì Bethlehem nĩ mæ nì lɛ ntswe a ala'a Yudea aa, a bɛ àdìgɛ yĩ mæ bi lɛ ɲwe Mfò David ghu aa. Joseph à lɛ ɲghɛɛ ghu aa nlon mæ à lɛ mbɛ ɲũ àtsɛ David aa.

⁵ A lɛ ɲghɛɛ ghu mæ yu ghɛɛ ɲwà'ànɛ ikùm yi bo yĩ Mary yĩ mæ à lɛ ɲkosɛ nĩ ɲgwɛ yĩ aa. Mary à lɛ ntswe nì mũ.

⁶ Ajàn mæ bo lɛ ntswe a Bethlehem aa, a tsigɛ mu wá;

⁷ ɲwe mũ yĩ yĩ ntsyàmbĩ yĩ m̀b̀aǹnɛ, ǹl̀im̀tɛ yi nĩ ìbà'a itsɛ'è, ǹnɔ̀ɲsɛ yi nĩ àkhì miji naà nlon mæ kaa àdìgɛ a lɛ ɲwa'a a mbo bo wa ndà bìgì tswɛ aa.

Bìtsɛè bi mbi bo bì baangel

⁸ Bìtsɛè bi mbi bĩ mɔ'ɔ bi lɛ ntswe maa mbɛè àla'a, a atu nta'a, m̀bɛ nĩ m̀bĩ jyaa.

⁹ Bo kà mɛ aa m̀bɛ nĩ m̀bĩ jyaa jya aa, Angel Mmà'àmbi a wi'ikè m̀fɛ'ɛ a nsi mbo. ɲkà'a Mmà'àmbi yĩ mæ ì ɲwɛ̀nɛ tsi'ĩ ɲwɛ̀nɛ aa, ì ta ɲkarisɛ waa, nìbɔ'ɔ nĩ wɛ nĩ tswá waa,

¹⁰ la angel wa a swon a mbo bo mæ: “Nì tsuu bɔ'ɔ bɛ, wa mɛ zĩ aa nĩ n̄toò yĩ n̄sigìnɛ a mbo bù, yĩ mæ ì ka zĩ nĩ n̄dorɛ nĩ wɛ a mbo ɲù n̄tsimɛ.

¹¹ Bi jwɛ mæ ɲgàɲwɛ̀nsɛ ghùù, mæ nì Kristo Mmà'àmbi aa, a itugɛ mbi s̄i, a nìkurɛ Mfò David.

¹² Alɛnsɛ yĩ mæ a ka d̄i'ì a mbo bù aa, a bɛ mæ, nì ka ghɛɛ yɛ mu yĩ m̀bɔrɛ tã bì limtɛ yi nĩ ìbà'a itsɛ'è, ǹn̄ɲ yi nĩ àkhì miji naà.”

¹³ A ghèò kì m̀an̄sɛ, n̄tsũnt̄sò baangel yĩ wɛ bì lô a aburɛ nsigɛ, ɲyɛ nĩ ìkòò ɲgha'asɛ nĩ Nwĩ ghu, n̄swonɛ nĩ mæ,

¹⁴ “Nìgha'a a mbo Nwĩngòn yĩ mæ à tswe a aburɛ ɲkɔ'ɔ n̄sirɛ aa, m̀bɔɔnɛ a mbo bɛ fàa nsyɛ b̄i mæ Nwĩngòn a doritɛ nlon ɲgaa yàà aa.”

¹⁵ Nòò wa mæ baangel bya bi lɛ mbù mma'atɛ waa ɲkɔ'ɔ ɲghɛɛ a aburɛ aa, b̄itsɛè bi mbi bya bì tìgɛ ɲghaa bo nĩ bo mæ, “Nì ghìrɛ b̄i'ìnɛ ghɛɛ a Yerusalem, ɲghɛɛ nyɛ annũ yĩ mæ a fɛ'ɛ ghu, Mmà'àmbi a kɛ'ɛnɛ a mbo b̄i'ìnɛ aa.”

¹⁶ Bo lɛ ntswa'atɛ ɲghɛɛ nyɛ Mary nì Joseph nì mu wa a n̄ɲ a akhì miji naà.

¹⁷ B̄itsɛè bi mbi bya bì yɛ mu wa ɲkɛ'ɛnɛ a mbo bo ajàn yĩ mæ baangel bya bi lɛ nswon nlon mu wa aa.

¹⁸ ɲgòn bɛ b̄itsim b̄i mæ bì lɛ nyu'u aa, bì lɛ nyɛrɛ ànnũ ya mæ b̄itsɛè bi mbi bya bì lɛ nswon aa.

¹⁹ Mary à lɛ nlògɛ innũ jyá tsim n̄lɛ a ntii yu ntigɛ m̀mɔɔntɛ nĩ àtũ yi ghu.

²⁰ B̄itsɛè bi mbi bya bì lɛ mbù n̄lɛ ntigɛ m̀b̄i ɲghɛɛ waa, ɲyɛ nĩ ìkòò ɲgha'asɛ nĩ Nwĩ ghu nlon ànnũ yĩ mæ bo lɛ nyu'u ɲkì nyɛ a b̄oòntɛ tsi'ĩ wa ajàn yĩ mæ baangel bya bì lɛ nswon aa.

Ajàn yĩ mæ bì lɛ ntswɛ ikum Yesu aa

²¹ Njwĩ ì tsyà mæ jì n̄fwaa, a ajànɛ mæ bì lɛ ɲɲɛtɛ yi aa, bì tswɛ ìkũm yi nĩ Yesu, ìkũm wa mæ angel wa lɛ mfa m̀bɔɲ tã bì tswe nĩ yu a ato'o aa.

²² Nòò à lɛ ɲkù'ù mɛ tã taà yi bô ndè yi ghìrɛ annũ nsĩ'ĩ waa tã bo laa nyonɔ ni nònɔsɛ Moses, bo lògɛ Yesu mɛ tã bo bo kɔ'ɔ ɲghɛɛ a Yerusalem, tã bo ghɛɛ ndĩ'ĩ yi a mbô Mmà'ambi,

²³ ɲyonɔ ajan mɛ a lɛ ntswe bi ɲwà'ànɛ a ni nònɔsɛ Mmà'ambi aà, “Mfòò àjèè mângyɛ ntsim yĩ à ni mûmbânɛnè aa, bi ntswe nĩ nìlèè yi nĩ àyàrɛ ayoo a mbô Mmà'ambi.”

²⁴ Bo lɛ ɲghèè aa ta i kii mà'à Nwĩ, “ni bìbugìrɛmìkuu bi baa bo bì bítso'ɔ bĩ kègɛ bi baà.” I yònɛ nĩ àjàn yĩ mɛ nònɔsɛ Nwĩ à lɛ ndĩ'ĩ aà.

²⁵ Nù yĩ mò'ɔ à lɛ ntswe a Yerusalem, ìkũm yi i bɛ Simon, a bɛ ɲù yĩ mɛ mìnũ mi lɛ ntsinɛ, a kii bo'ɔ nĩ Nwĩ. Azwĩ Nwĩ a tswê ghu nu, a yu'utè nĩ noò yĩ mɛ Nwĩngòn à ka yĩ lɛ'etɛ mintii mi baIsrael aà.

²⁶ Lɛ bon Azwĩ Nwĩ a lɛè ndĩ'ĩ ghu mbo mɛ à ka yĩ yɛ Ayo'ò Nwĩ Mmà'ambi wa i bõn kwo.

²⁷ Azwĩ Nwĩ a lɛ tintɛ yi mɛ tã à zi a ndàmà'anwĩ maa ɲwi mɛ bi lɛ nzi ni mu wa aà. Ta bì Yesu ni ndè yĩ bi zĩ mɛ ni ghu a nlwensɛ nònɔsɛ aa

²⁸ a ɲɛè yi ntugitɛ a mbo yu, ɲgha'asɛ Nwĩ nswon mɛ,

²⁹ “Mmà'ambi, mà'atɛ tã àbù'ù yò tã à ghɛɛ nĩ mbɔɔnɛ nyonɔ ni ɲìghàa nò;

³⁰ ɲlon mɛ mi'ĩ ma mi yè mɛ ànnũ nyweensɛ bè,

³¹ yĩ mɛ ò tɔntɛ mɛ ɲlèè a nsi mi'ĩ bè bítسیمè aà,

³² a bɛ ɲkà'à a ɲka ndĩ'ĩ mánjĩ ghò a mbo bè bi itoo dàn, i zĩ ni ɲìgha'a a mbo bɛ bo baIsrael aà.”

³³ Taà yĩ bô ndè yĩ bi lɛ nyerɛ nlon annũ yĩ mɛ bi lɛ nswon mbi'ĩ ɲgaà yĩ aà.

³⁴ Simon a tigè ɲnɲ mbɔɔnɛ a nu bo nswon a mbo Mary, ndè yĩ, mɛ, “Mu ghulà à ka yĩ ghìrɛ tã bè bĩ ghà'atɛ wo, i kɛ ɲɛntɛ bĩ ghà'atɛ a ala'a baIsrael.

A ka yĩ bɛ alènsɛ yĩ mɛ bè ka yĩ tigè ɲghàa nlon ɲgaà yĩ, i tuu nĩ ànnũ yi, ³⁵ tã munwi ntsò tã à kɛ nso ntii ghò.

Tã innũ jii mɛ bè bĩ ghà'atɛ mòntɛ a mĩntii bo aa, tã bì ghìrɛ tã i fɛ'e nlaa.”

³⁶ Ngànɲtoò Nwĩ yĩ mângyè yĩ mò'ɔ à lɛ ntswe ghu, ìkũm yi i bɛ Anna, a bɛ mu Fanuel, yĩ mɛ à lɛ nló a ɲgwè'ɛ Asher aà. A ti bɛ aa bon à lwèn mɛ. A lɛ nyɔ'ɔ ntswe bô ndòò yĩ tsi'ĩ ìlòò ji sàmbaa a kwò.

³⁷ A tigè ntswe tsò ɲkwĩ'ĩ mângyè i ìlòò mighum mi nifwaa ntsò ji nìkwà. Kaa à lɛ kɛ'ĩ nĩ ndàmà'anwĩ màmà'atɛ, ɲgha'asɛ nĩ Nwĩ, ɲsi'isɛ nĩ ibiĩnũ yi ti ji, ntsà'atɛ nĩ Nwĩ a nĩtugɛ bo bì a si'ĩnɛ.

³⁸ A lɛ ɲkɛ nzi tsi'ĩ maa bànɲtɛ noò, mɛfa mbi'ikɛ a mbo Nwĩ, ɲghaa nlon ɲgaà mu wá, a mbo bè bítسیم bìi mɛ bi lɛ si bɛ ni mɛ tã Nwĩngòn à tsu'u atu Yerusalem aà.

³⁹ Nòò yĩ mɛ bo lɛ ɲghìrɛ innũ tsim nyonɔ ni nònɔsɛ Mmà'ambi aa, bo lɛ mbù mbi fu a Galilea, ɲghɛɛ a nìkurɛ bo a Nazareth.

⁴⁰ Mu wa à lɛ ntigɛ ɲkwe, ntswe ni mĩtĩ, ɲkɛ nluu ni mĩtsyè; ibòn Nwĩ i tswê ghu nú.

⁴¹ Taà yĩ bô ndè yĩ lɛ si kɔ'ɔ ni a Yerusalem a atú àlòò a atú àlòò a noò ìkòò Passa.

⁴² Nòò yĩ à lɛ mbɛ ìlòò ɲìghũm ntsò baa aa, bi lògɛ yi bo bo kɔ'ɔ ɲghèè ghu tsi'ĩ ajan yĩ bi lɛ si ghìrɛ aà.

⁴³ Bo mɔnsɛ mɛ ìkòò wa ɲka ɲkwɛɛ, mu wa, là'à Yesu, a benɛ ntswe a nìim a Yerusalem, kaa taà yĩ bô ndè yĩ wa'à zĩ.

⁴⁴ Lâ bo le si wa'atə ni mə à tswe a titi bə bii mə bo bo le si zinə aà, ntigə ɲghɛɛ, ntəə nitəə ni jwi yĩ m̥fũurə; ɲlɔɔ yi a mbɛɛ ikà'â jyaa bo bi ɲgãɲgwɛ'ɛ jyaa.

⁴⁵ Bo lòò m̃ê yi kaa wa'à yə, mbu mbh̃i fu a Yerusalem a nlòò yi ghu.

⁴⁶ Njwî ì tì mē tì tɕyà jì tarə, bi yē yi a ndāmà'anwĩ a tswē a tītì bìdì'ì bi ìnnū, ñyu'utə nî ànnū yī mə bo ɛ si swon aa, ŋkii mbetə nî ìbetə a mbo bo.

⁴⁷ Bè b̀̀tsim b̀̀i m̀ə b̀i l̀ə nyu'u ànnù ỳi m̀ə à l̀ə s̀i ghàà aa, b̀i l̀ə nyerò nlon m̀itsyè m̀i m̀ə à l̀ə ntswe ǹi mu aa, bo b̀i ìkwì'ì j̀i à l̀ə s̀i fa aà.

⁴⁸ Nòò yǐi mə bǐ lɛ nyə yi aa, ànnù lɛ ntsyà waa, ndè yǐ a swon ɣhu mbo mə, “Mû ɣhà, ò ɣhìrə nì bǐ'í lâlà aa a ya lɛ? Ye ajàn mə ò fa ɣɣi'í a mbo bǐ'í taà ɣhò, bǐ'í ɣhaa nìlɔɔ nî ɣhò aà.”

⁴⁹ A kwi'i a mbo bo mə, “Ni ghèrè ñghaa nlɔɔ nî gha aa a ya lɛ? Nî sì zi mə a ku'unə a mbo mè mə tâ mè tswe a nda Taà ghà aa ɛ?”

⁵⁰ Lâ, kaa bo le ŋwa'ă nji'i ànnù yïi mə à le si swonə a mbo bo aa nanjsə n̄zi.

⁵¹ A le nlò nyonə waa bo bo sigə nghèè fu a Nazareth. A tigə nyu'unə nî waa. Ndè yî à le nansə nləə innù ma jû tsi'î tsim a mûm ntii yu.

⁵² Yesu à lɛ ntigə ŋkwe ni mitsyè bo bì àjìṅə nû, Nwĩngòṅ bo bì bə kòṅə ni yì.

3

*Ajàn mə Jon Nğàn mùrə bə a ηkì à ɛ si swon annù Nwĩ àà
(Mt. 3.1-12; Mk. 1.1-8; Jn. 1.19-28)*

¹ A le mbə nî ìlòò jîi mə ɪ le nywe'e nighûm ntsò ntaà a noò yîi mə Tiberias à le mbə Kaisa aa, Pontius Pilate a bə Gumnaa a Yudea, Herod a sa'à nî Galilea, mumaà yi Philip a sa'à nî Ituria, nî Trachonitis Lysanias a sa'à nî Abilene,

² Annas bo Kaifas bê ñgǎṇmà'a Nwĩ jĩ wè; ñìghàà ñi Nwĩ ñi lɛ nzĩ a mbo Jɔn mu Zecharias a nta'a miwèè miwèè,

³ a tigə ɲkarə ibu'ù itoò tsim jii i lɛ ntswe a Jordan aa, ɲswonɔ ni mə tã bɛ bɛɲkə mĩntii myaa, ɲkwɛrɛ ɲkɪ tã bi li'inɛ ifansənnù jyaa.

⁴ A le si ghìrè ma laà a bə aa ajàŋ yǐi mə bi ŋwa'anə a mûm àŋwà'ànə
ŋgàŋntoò Nwǐ Yesiah aa mə,

“Nĩ nù i tɔŋnə nì a nta'a miwèè miwèè òswonə nì mɔ,

'Nì nan̩sə a m̩n̩jǐ Mmà'àmbi,

n̄naŋsə iyaà ji tâ ì tsinə,

⁵ Nwǐ à ka tsirə idigə miborə ì tsìm,

i kii sigisə mɪnta'a mĩ wə bo bi mĩ kəgə mĩtsim,

i ghìrə tâ ìdìgè jĩ ñòrìkě tsim tâ ì tsinə.

I lwensə mibirə mitsim tâ mânjĩ à laanə.

⁶ Tâ mu n̄ŋ ntsim tâ à yə ajàn mə Nwĩ a yweensə bê aà.' "

⁷ Nnòò bē yī ghà'atè i lē sī zī a Jordan mē tā Jon à murə waa a ŋkì. A swon a mbo bo mē, “Bù bōo bi nō, a ghuu aa a wà'àsə wò mē tā nì khə alwintonə Nwī yīi mē a zī aa ε?”

⁸ Tá nì ka ñkoonə mîntà mîi mə mi dî'i mə nì bəŋkə mə mîntiì muu mma'atə ibî ghuu. Ntsuu i ki swonə ni mə, 'Taà yî'î à ni aa Abraham'. Mə swon a mbo bù mə Nwî à zî àjàn mə mbə yu bəŋkə ñgò'ò jû i tigə mbə bə bî Abraham.

⁹ Tsi'i tsitsònŋ wa bi nònŋsè mē njàà nìlòo nì ñwá itĩ ghu tsi'i mĩngàn! Itĩ tsim jĩi mē kaa i si mĩntà mĩ sigìnè koonə aa, bi ka wǎ mmà'a a mɔ'ɔ tǎ i khi."

¹⁰ Nnòò bē wa i betè yi mē, "Bĩ'i ka tigə ghìrè aa mē akə aa ɛ?"

¹¹ A kwi'i a mbo bo mē, "Nù yĩi mē à tswe nì itsè'è jì baa aa, tǎ à fa yĩ mɔ'ɔ a mbo nù yĩi mē kaa à sǐ nì yĩ tswé aà. Nù yĩi à kǐ ntswe nì mǐjì aa, tǎ à ka nyatə a mbo bē."

¹² Ngǎŋkwèrə tax i lē ŋkǐ nzi mē bì murə waa a ŋkǐ, m̀betə yi mē, "Ndì'innù, bĩ'i ghìrə yĩ'i ŋgaa mē akə lē?"

¹³ A kwi'i a mbo bo mē, "Nì ka ŋkwèrə tsi'i àyoo yĩi nì tswe nì ñkwèrə aa, ntsuu kǐ kwèrə i tsià."

¹⁴ Bìsogye lē ŋkǐ mbetə yi mē, "Ngaa yĩ'i i bə la aa ɛ? Bĩ'i ka ghìrə mē akə aa ɛ?"

A kwi'i a mbo bo mē, "Nì tsuu njoo bē nì fìkòrè i kǐ twɛɛ kwèrə. Ntsuu iban̄nennù a atu bē kǐ tswɛɛ, i kwèrə nì ñjoo jya, ŋkǐ mbeentə mē ñkabə yĩi mē bì tu ghuu ghu aa i kù'ùnê."

¹⁵ Ajàn mē bē bya bi lē si wa'atə mē ànnù yĩ wè yĩ mɔ'ɔ a ka fè'è aa, bo bĩtsim lē si tigə mbetə nì ibetə nlon ŋgaa Jɔn mē à laà mbə yu mbə Ayɔ'ò Nwĩ wa aa ɛ?

¹⁶ Jɔn a fǎ àkwi'i a mbo bo bitsim mē, "Mə murə ghuu aa a ŋkǐ, lá nù yĩ mɔ'ɔ à tswe ghu yĩi mē a yònə a n̄jĩm mē, à kò'ònə ntsyà gha, kaa mē tɛ'è kǐ'i kù'ùnè mē mbə mē fɛɛ m̄ŋkìrə mĩ ntām mĩ bē. A ka yĩ kǐ murə ghuu aa a m̄m Azwĩ bo bì a m̄m mɔ'ɔ."

¹⁷ Ayoo nsəgə m̄sàn a tswe ghu abo, à ka səgə m̄sàn mya i tii ntsà'a tsim fĩ'sə i tigə ghotə m̄sàn mya a m̄m àta yu, i b̄an̄nə tɔɔ ntsà'à jya a nì mɔ'ɔ yĩi mē i khi kaa wa'à m̄mè aà."

¹⁸ Ma m̄u ajàn Jɔn à lē si dǐ'itə waa nì b̄im̄an̄jĩ bĩ ghà'atə ñswonə nì n̄toɔ yĩ ñsigìnə ya a mbo bē.

¹⁹ Lâ, Jɔn à lē ŋghàantə Herod yĩi à lē mbə Gũmnàa aa nlon mē à lē ñkwèrə Herodias, ŋgwê nd̄im yĩ, ŋkǐ ŋghìrə innù jĩ bì jĩ ghà'atə jĩ mɔ'ò.

²⁰ Herod a ku'ùsə m̄bu ŋghìrə bē ànnù yĩ t̄insə, ntswa Jɔn m̄f̄i a nd̄atsan̄è.

Ajàn yĩi mē bi lē mmurə Yesu a ŋkǐ aà

(Mt. 3.13-17; Mk. 1.9-11)

²¹ Nòò yĩi mē bi lē murə bē bitsim a ŋkǐ aa, Yesu à lē ŋkǐ nzi bi murə yi a ŋkǐ. Bi murə mē yi a kǎ ntsa'atə Nwĩ, àbùrə a ŋa'anè.

²² Azwĩ Nwĩ a lô a aburə nsigə ntəə ghu atu mbə tsǒ bugirəm̄ikuù. N̄jĩ i lô a aburə ŋghaa nswon mē, "Ò nì mú ghà yĩ m̄b̄an̄nə yĩi mē mē kònə aà, mē nan̄sə ndoritə nlonə ghò."

Ñkàŋətsə Kristo

(Mt. 1.1-17)

²³ Yesu à lē ŋka nlogìnə ifà'à yi aa bon à bē mē ilòò mighum mĩ ntarè, bē wa'atə nì mē à nì mu Joseph yĩi mē

à lē mbə mu Heli.

²⁴ A bē mu Matthat,

a bē mu Levi, a bē yĩ Melchi,

mbə yĩ Janni, mbə yĩ Joseph.

²⁵ A kǐ mbə yĩ Mattias, a bē yĩ Amos,

mbə yĩ Nahum, yĩ à lē mbə mu Esli,

mbə yĩ Naggai,

26 a bə mu Maaf,
 a bə mu Mattathias, mbə mu Semein,
 mbə yî Josech, mbə yî Joda,
 27 a bə mu Joanan, mbə yî Rhesa
 ŋki mbə mu Zerubabel, mbə mu shealtiel,
 mbə mu Neri,
 28 mbə yî Melchi,
 mbə yî Addi, mbə yî Cosan,
 mbə yî Elmadam, mbə yî Er,
 29 mbə yî Joshua, mbə yî Eliezer,
 mbə mu Jorim, mbə mu Matthat
 mbə mu Levi,
 30 a bə yî Simeon,
 mu Yuda, mu Joseph,
 mu Jonam, mu Eliakim,
 31 a bə mu Melea, a bə yî Menna,
 a bə yî Mattatha, mbə mu Nathan,
 mbə mu David
 32 a bə mu Jesse,
 mbə mu Obed, mbə mu Boas,
 mbə mu Sala, mbə mu Nahshon
 33 mbə mu Amminadab, mbə mu Admin, mbə yî Arni,
 mbə yî Hezron, mbə mu Perez,
 mbə mu Yuda
 34 mbə mu Yakob,
 mbə mu Isaac, mbə mu Abraham,
 mbə mu Terah, mbə yî Naho,
 35 a bə mu Serug, mbə mu Reu,
 mbə mu Peleg, mbə mu Eber,
 ŋki mbə mu shela,
 36 mbə mu Cainan,
 mbə mu Arfaxad, mbə mu Shem,
 mbə mu Noah, mbə mu Lamech,
 37 a bə mu Methuselah, mbə mu Enoch,
 mbə mu Jard, mbə mu Mahalaleel,
 mbə mu Cainan,
 38 a bə mu Enos,
 mbə mu Seth, mbə mu Adam,
 Mbə mu Nwĩ.

4

Ajàŋ yîi mə Devil à le ŋkwà'ànə Yesu aà
(Mt. 1.1-11; Mk. 1.12-13)

1 Yesu a lô wa ŋkĩ Jordan, Azwĩ Nwĩ a luu ghu nu, nlogə yi ntsyasə a nta'a miwèè miwèè

2 a tswê ghu mitugə mi njwi mighum mi nikwà, Devil a kwà'anə yi. A ni ndùu njwi mà jû, kaa à le ŋwa'ă ayoò tsu jî; njwi jya mighum mi nikwà kà maa ntsya, ñjĩ i yaŋə yi.

3 Devil a swon ghu mbo mə, “Mbə ò bə Mu Nwĩ, ò swon a mbô ñgò'ò yû mə tâ i bəŋ ntigə abaà.”

4 Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Bì ŋwa'anə a mûm àŋwà'anə Nwĩ mə, ‘kaa ñù à si ntii tswe nlon aa tsi'ĩ àbaa yuyu bē.’ ”

⁵ Devil a bû ñlɔgə yi ŋkɔ'ɔ ŋghɛɛ ni ghu a ndəŋ, ndi'i itoo tsim jii mə bɪfò bi mbi bù sa'a aa ghu mbo tsi'i ni mû ñtsirè nòò,

⁶ ñswon ghu mbo mə, “Mè ka fa ada'a a mbo wò mə tâ ò ka mbu'utə itoo mà jû tsi'i tsim tâ ì ki ŋka ŋgha'asə nî ghô; ñlon mə bi fà mə itoo mà jû tsi'i tsim a mbo mə, mə tswé nî mɪdà'à a mfa a mbo nù yii mə mə kòŋə aà.

⁷ Tsɪtsòn, m̀bə ò bii mə ò ka mii gha, bon mə ka fa itoo mà jû tâ ò tigə mbu'utə.”

⁸ Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Bi ŋwa'anə a mûm àŋwà'ànə Nwĩ mə, ‘Ka mii tsi'i Mmà'àmbi Nwĩŋgòn ghò, ñkii ŋka mfa'a tsi'i ghu mbo yuyu.’ ”

⁹ Devil a bû ñlɔgə Yesu ŋghɛɛ ni ghu a Yerusalem, nte'ɛ yi wa atu nidòò ni ndâmà'anwĩ, ñswon ghu mbo mə, “Mbə ò bə Mu Nwĩ, ò tso'ɔnè ñlo fàa atu nda nnàŋə a nsyê;

¹⁰ ñlon mə bi ŋwa'anə a mûm àŋwà'ànə Nwĩ mə, ‘Nwĩ à ka swon a mbo baangel bi ñlonə ghò mə tâ bi ka mbe nî ghô,’

¹¹ ñki mbu nswon mə, ‘Bo ka tigə ŋɛ ghò i tugitə a mbo bo a ndəŋ mbɪ'i ò tumə àkòrə yo a nî ñgò'ò.’ ”

¹² Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Àŋwà'ànə Nwĩ a swon mə, ‘Tsùu a Mmà'àmbi Nwĩŋgòn ghò kwà'ànə.’ ”

¹³ Nòò yii mə Devil à le mən̄sə a ŋkwà'ànə Yesu aa, à le mmà'àtə yi ŋghɛɛ yi, nywe'e a noò yii mə à le mbù ntswe nî àbwarə yî dāŋ aà.

*Ajàŋ yii mə Yesu à le ñlògìnə afà'à yi a Galilea aà
(Mt. 4.12-17; Mk. 1.14-15)*

¹⁴ Yesu a mà'àtə m̀bu mbɪi fu a Galilea, nluu ni mɪdà'à mi Azwĩ Nwĩ. Ngàn ñlon ŋgaa yĩ i ghɛɛ nî ìdìgə tsim jii mə i le ŋkarisə Galilea aà.

¹⁵ Yesu a ghɛɛ nî mbɪi ñtigə ndi'i nî ànnù Nwĩ a ndāŋghotə baYuda, bə bitsim bi gha'asə n̄i.

*Ajàŋ yii mə bi le ntuu Yesu a Nazareth aà
(Mt. 13.53-58; Mk. 6.1-6)*

¹⁶ Yesu a ghɛɛ a Nazareth a adigə yii mə à le ŋkwe ghu aà; à ghɛɛ mə aa ŋkuu a ndāghotə a ajàn yii mə à le si gha'asə ŋghirə a njwĩŋgòn aà, m̀biinə ntə a ndəŋ a ntwon nìghàà ni Nwĩ,

¹⁷ bi fà àŋwà'ànə ŋgàn̄toò Nwĩ Yesaiah ghu mbo, a ŋa'à àŋwà'ànə ya, nyə adigə ya yii mə bi le ŋwà'ànə ghu mə,

¹⁸ “Azwĩ Mmà'àmbi a tswe a nu mə, ñlon mə à tsò'ɔ gha mə mə mə ka nswon ntoo yĩ ñsigìnə a mbô ñgàn̄êfum. A tòò gha mə tâ mə kɛ'ɛnə a mbo ñgàn̄ətsan mə bi ka fi'isə waa, i kii swonə a mbo bɪfə'ənə mə tâ bi ka nyə idigə.

Bə bii mə bi n̄i n̄i waa laa bi ka kɛntə a n̄i bo,

¹⁹ i kii kɛ'ɛnə a mbo bə mə nòò yii mə Mmà'àmbi à ka ghirə ìbòn a nu bo aà à kù'ù mə.”

²⁰ A mən̄sə mə aa, ŋkusə àŋwà'ànə ya mfa fu a mbo ngàn̄afà'à ndāŋghotə wà, ñtigə ntswe a nsyê. Mi'i mi bə bitsim wa nda mi bən̄kə ñtigə n̄lii n̄i.

²¹ A lògìnə ñtigə nswon a mbo bo mə, “Sii, ànnù yii mə bi ŋwa'anə fàa adigə àŋwà'ànə aa, a fɛ'ɛ mə mboontə ni yu'ù.”

²² Bè bitsim bi le si tigə nswon innu ji siginə nlon ngaà yi. Nkii yerə ni mighàà mi mbɔɔnə mli mə le si fɛ'è ghu ntsu aà; ntigə nswon ni mə, “A si tsi'i mu Joseph wa à ghuà bə aa ɛ?”

²³ Yesu a swon a mbo bo mə, “Mè zi mə nì ka swon nighàà nì nānaa nuà a mbo mə, ‘Dokta, tsu'u ibinū ghô; i ghèè nì mbĩ swon mə tâ mə kî nghirə innu ji yeyerə jii mə nì kî yu'u mə mə kî ghirə a Kapernaum aa, fāa nikurə bù.’ ”

²⁴ Yesu a ghèè nì mbĩ nswon mə, “Tsi'i annu nɪnkɔn, mə swon a mbo bù mə kaa bi si ngan̄ntoo a ala'a bo bii.

²⁵ La mə swon tsi'i annu nɪnkɔn a mbo bù mə, bikwi'i bi bāngyè bi ghà'atə bi le ntswe a ala'a Israel wa noò Elijah, mə Nwĩ a le ntsetə aburə atu ilòò ji tarə nì bisàn bi nto'o, kaa mbəñ wa'à loo, mɪkwenə yĩ ntì a kuu wa ala'à.

²⁶ Kaa Nwĩ à le wa'ă Elijah a mbo nù dān too ntsyatə māngyɛ Zarephath yuyu yĩ mə à le ntswe a ala'a Sidon, mbə nkwi'i māngyè aà.

²⁷ Ngan̄əkikwen i le ntswe a ala'a Israel ngaha'a wā noò ngan̄ntoo Nwĩ Elisha; a kî mme tsi'i Naaman, nù baSyria yĩ mə bi le ghurə akikwen yi.”

²⁸ Bè bitsim bii mə bi le ntswe wa ndānghotə aa, bi yù'ù mə annu yĩ mə Yesu à swon aa, ntɔn̄ə waa i nan̄sə n̄lwi,

²⁹ bo bin̄ə, ntii yi mfe'ɛ nì ghu wa m̄m ala'a bo, n̄logə yi nkɔ'ɔ nghɛɛ nì ghu a mbèè nta'a yĩ mə bi le mbɔɔ ala'a ya ghu aà, a adigə yĩ mə mbaa i le ntswe ghu aa mə bi bin̄sə yi ghu.

³⁰ La Yesu a bāñnə n̄tsya a titi bo nghɛɛ yi.

*Nù yĩ mɔ'ɔ yĩ mə à le ntswe nì àzwĩ yĩ bĩ aà
(Mk. 1.21-28)*

³¹ Yesu a ma'atə n̄sigə nghɛɛ a Kapernaum, yĩ mə à nì njò'ò ala'a yĩ mò'ɔ a Galilea aà. A bə a njw̄ngon̄ a ghèè n̄ka ndi'i nì annu Nwĩ.

³² Bè yerə a ajān yĩ mə à le si di'i aà, nlon mə nighàà nì nì le ntswe nì àdà'à.

³³ Nù yĩ mò'ɔ à le ntswe wa ndānghotə mə à le ntswe nì àzwĩ demon yĩ bĩ. A yè mē Yesu aa, nyə'ə tsi'i nì n̄ji yĩ ntì, nswon mə,

³⁴ “Ah! Mā'atə yĩ! O tswe aa nì àkə bi'inə, a Yesu, mu Nazareth? O zi aa a ntā ngi'i a nu bi'i aa ɛ? Wa mə zi n̄u yĩ mə ò nì ghu aà. O bə aa Yu wa yĩ mə à Laa m̄n̄sə, n̄lo a mbo Nwĩ aà.”

³⁵ La Yesu a wenə yi nswon mə, “Kutə n̄sū ghô, fɛ'è ghu nū!” Azwĩ yĩ bi ya a ma'à n̄u wa a nsyɛ a titi bo, m̄fɛ'ɛ ghu nū, la kaa wa'à yi bāñnə n̄lənsə.

³⁶ Bè bitsim bii bi le ntswe wa nda aa, bi yerə ntigə nswonə bo nì bo mə, “Aa ajānə mbuu nighàà akə a yuà aa ɛ? Nlon mə à wenə izwĩ jĩ bi nì àdà'à bo bi m̄t̄i i fɛ'èkə.”

³⁷ Ngan̄ yĩ i le nghèè a idigə tsim maa mbù'ù àlà'à.

*Ajān yĩ mə Yesu à le nghurə bē bĩ ghà'atə aà
(Mt. 8.14-17; Mk. 1.29-34)*

³⁸ Yesu a ma'atə ndānghotə ya nghèè n̄kuu a nda Simon. Maa noò n̄n̄sə Simon a tswē nì fibà yĩ ntì. Bi twon̄ə yi mə tâ à zi nk̄wɛtə yĩ.

³⁹ Yesu a zĩ ntəə wa mbèè ik̄uu māngyè wa, n̄wenə fibà wa nswon mə tâ à ma'atə yi. A swon̄ mē ti m̄n̄sə aa fibà wa a ma'atə māngyè wa a burə mb̄in̄ə ntigə n̄lɔɔ miji fa a mbo bo.

⁴⁰ Nòò à kà mē aa ntso, bè b̀tsim b̀i mē bi lē ntswe n̄ ñgàn̄mighòò, j̄i mē i lē tswe n̄ mighòò tsi'í ibəŋ ibəŋ aa, bi logè n̄zi n̄ ju a mbo Yesu; a n̄ŋsè m̀bô mi a atu bo yí mò'ò yí mò'ò, ñghurə waa.

⁴¹ Ízwĩ j̄i b̄i i lē ñki mfɛ'ɛ a ato'o b̄i ghà'atè, ñyə'ənə mē, “O laa mbə Mu Nwĩ!” Lā Yesu a wenè waa kaa wa'à mà'atè mē tâ bo ghaa nlon mē ñzwĩ jya i lē nzi mē Yesu à laa mbə Ayo'ò Nwĩ wā.

Ajàn mē Yesu à lē si d̄i'í annù a ndānghòtə àà
(Mk. 1.35-39)

⁴² Abèè a kà mē aa mfu'u Yesu a mà'atè m̀m̄m̄ àla'a ya ñghèè a adigə ȳi kaa bè lē ñwa'à ghu tswè. Bè bya bi tigè n̄lòò n̄i, ñghɛɛ nyə adigə ȳi mē à lē ntswe ghu aa, kaa wa'à bù mbii mē à mà'atə waa.

⁴³ La Yesu a swon a mbo bo mē, “Mè tswe n̄ ñka nsè̄nsə ntoo ȳi n̄sigìnè n̄lonə annù n̄fò Nwĩ ya a mikurə mi mò'ò; n̄lon mē à n̄i ñji'í annù ȳi mē bi lē ntoo gha fàa mbi ghu aà.”

⁴⁴ Maa ajàn a tigè ñghɛɛ ntigə nswonə n̄i annù Nwĩ a m̀m̄m̄ ndānghòtə j̄i i lē ntswe a Yudea aà.

5

Ajàn ȳi Yesu à lē ntwon Ngǎnyəgənnù j̄i j̄i ntsyàmb̄i àà
(Mt. 4.18-22; Mk. 1.16-20)

¹ Yesu à lē ntəə a mbèè àtsùmə nta'a a Gennesaret, bè tinè n̄zi ghu mbèè a nyu'u n̄ghàà n̄i Nwĩ.

² A yè ìkanu'u j̄i baa i tswe wa aghəŋə ñki j̄i mē ñgǎŋnləmbwè j̄i i lē ntswe n̄ juu aa, i lē mmà'atè m̀fɛ'ɛ ñghèè a ns̄i'í mbunjyà jyaa.

³ Yesu a kuu wa m̀m̄m̄ àkanu'u ya yí mò'ò ȳi mē a lē mbə yí Simon aa, n̄swon ghu mbo mē tâ à tintə n̄lò n̄i yu wa aghəŋə ñki ñkuntə n̄i yu. Yesu a tigè n̄tswe wa m̀m̄m̄ àkanu'u ntigə ndi'í n̄i bè bya ghu.

⁴ A mà̄nsè mē a ndi'í waa laa, n̄swon a mbo Simom mē, “Ghèntə a adigə yí tsòtə m̀ma'a mbunjya yo ya ghu tă ko mbwè.”

⁵ Simon a kwi'í ghu mbo mē, “Masa, b̄i'í ghìrə nzwi n̄u ȳi'í n̄itugə kàa tsi'í ñkò àyòò! Lā mbə ȳi mē à swon wô aa, mè ka mà'a mbunjya yā.”

⁶ Bo mà'à mē mbunjya ya maa noò aa, mbwè m̄i ghà'atè m̄i kwo ghu, mbunjyà jyaa jya i tigè n̄lòò nàà n̄tèèŋkə.

⁷ Bo tigè n̄twon ñgǎŋakòrə jyaa j̄i mē i lē ntswe n̄i àkanu'u j̄i mò'ò jyaa mē i zi ñkwetə waa. Bo z̄i bo bo lwensè àkanu'u jya j̄i baa i luu, ntigə n̄lòò n̄i b̄e n̄sigə ñkonə a m̀m̄m̄ ñk̄i.

⁸ Simon Peta, à yè mē ma la, ñkenə a nsi Yesu n̄swon mē, “Lò gho a mbèè mè m̀bā Mmà'àmb̄i n̄lon mē mè n̄i n̄u ñghìrə ñnnù j̄i b̄i.”

⁹ A lē nswon laa nlon mē annù kòntsù a lē ntswa yí bo b̄i bè b̄i mò'ò bya b̄i mē bo bo lē ntswe aa, nlon ndùu mbwè mya m̄i mē bo lē ñko aà.

¹⁰ Ma yū a lē ñki mbə annù kòntsù a mbo Jon n̄i Jems, ñgǎŋakòrə Simon j̄i mò'ò, b̄i mē bi lē mbə b̄o bi Zebedee aà. Yesu a swon a mbo Simon mē, “Tsùu ki bo'ò b̄e; n̄logìnə ts̄ts̄on, ò ka tigə koo aa bè.”

¹¹ Bo lē nswun ìkanu'u jyaa jya mfɛ'èsə a nta'a mmà'atə njoò ts̄m̄ n̄tigə nyonə n̄i Yesu.

Ajàn ȳi mē Yesu à lē ghùrə ñu àk̄ikwen aà
(Mt. 8.1-4; Mk. 1.40-45)

¹² Yesu à kà mē aa ñghɛɛ wa njò'ò àla'a ya yí mò'ò, n̄u mò'ò a z̄i, ȳi mē n̄u ȳi i lē nluu n̄i àk̄ikwen aà. A yè mē Yesu aa, ñwò ghu nsi à k̄uu kuu.

Mbu'u mbo ghu mbo nswon mə, “Mmà'àmbî, ò bə kònə bon, ò ghìrə nù yà ì laà.”

¹³ Yesu a nàsè àbô yi mmòontə yi ghu, nswon ghu mbo mə, “Mè kònè; tâ nù yò ì laa.” Akikwen ya a le ŋkî mburə nghensə nsigə ghu nù.

¹⁴ Yesu a wa'àsə yi mə tâ tsuu a mbo nù lɔ swonə; lâ mbanə nswon ghu mbo mə, “Ghèè ndi'ì ibiinu gho a mbo nganmə'anwî. Mfa ayoo mmà'a Nwî yîi mə Moses à le nlèè aa tá dì'ì a mbo bə mə nù yò ì làà mē.”

¹⁵ Ka mə Yesu à le nswon ma mùu ajàn aa, ngàn ya ì le bənnè mbu sèènə sèènə. Nnòò bē ì le si tigə nzi a nyu'utə ànnu yîi mə à le si dì'ì aa, bo bì mə tâ à ghurə mighòò myaa.

¹⁶ Lâ Yesu a ma'atə waa ngheə a nta'a miwèè miwèè a ntsà'atə Nwî ghu.

Ajàn mə Yesu à le nghurə mbwenkə aà

(Mt. 9.1-8; Mk. 2.1-12)

¹⁷ A bə mə a njwi yî mò'ɔ, Yesu a kâ ndi'ì annu Nwî, baPharisai bo bì ngǎndi'ì bìnònsə bîi mə bì le nlɔ a mikurə mî tsim a Galilea ni Yudea, bo bì Yerusalem aa, bì tswé ghù. Yesu à le nluu ni mîdà'à mî Mmà'àmbi a nghurə mighòò ghu.

¹⁸ Bî tî mē tî yə bə bî mò'ɔ bi zî, mbe'e nù yî mò'ɔ yîi mə à le mbwenkə aa ni fikuu. Bo le si lòò mánjî yîi mə mbə bo tsyá ghu nte'e nù nighòò wa a nsi Yesu.

¹⁹ Mbə yîi mə nnòò bē ì le ntswe nluu idigə, kaa mánjî yîi mə mbə bo tsyá ghu a wa'à bə aa, bo le ŋkɔ'ɔ a atu nda, nsaa nikàn, ntsurisə fikuu fya nsigisə nte'e nù nighòò wa a nsi Yesu.

²⁰ Yesu à yè mə ajànə abîintîi yîi mə bə bya le ntswe ni yu aa, nswon mə, “Numbānnè, wa bì l'ínè mə ifansə innu jô.”

²¹ Ngǎndi'ì bìnònsə bo bì baFarisai bo logìnè ntigə mbetə mə, “Ghuu nù mə a ghàa mighàa mbəgitə nî Nwî ghu aa à ni wò aa é? Nù tsu à tswe ghu mə mbə a l'ínè ibi bē ntsyatə Nwî aa é?”

²² Yesu a zî innu jîi mə bo le si betə nî waa bo ni bo aa, ŋkwi'ì a mbo bo mə, “Ni betə ibetə jû a mûm ntîi bù aa a ya?”

²³ A laà nyanse aa a nswon mə, ‘Bî li'inə ifansənnu jo,’ kə a nswon mə, ‘Bîinə ŋka ntəə aa é?’

²⁴ Lâ mə ka ghìrə tâ nî zi mə Mu Nù a tswe nî àdà'à fàa atu nsye a nli'inə ifansənnu bē.” A ghàa mē laà ntigə nswon a mbo mbwènkə wa mə, “Mè swon a mbo wò, bîinè, mbe'e fikuu fo fya ngheè gho a nda wò.”

²⁵ Mbwènkə wa a kî mburə mbiinə a nsi bo, mbe'e fikuu fya mə à ghìrə nnòə ghu aa, ntigə ngheə nîi a nda yu, ngaha'asə nî Nwî.

²⁶ Annu kontsu a kô waa bitsimè. Bo tigə ngaha'asə nî Nwî, nìbɔ'ɔ ni tswá waa, bo tigə nswonə ni mə, “Bî'î yə innu jî swèrə nswerə sîi.”

Ajàn yîi mə Yesu à le ntwonə Levi aà

(Mt. 9.9-13; Mk. 2.13-17)

²⁷ Ma yû ànnu a tsyá mē a kâ mfe'e nyə nù ŋkwèrə bitax yîi mə ikûm yi ì le mbə Levi aa, a tswé a nda ŋkwèrə bitax. Yesu a swon ghu mbo mə, “Zî ŋka nyòñè nàà.”

²⁸ A bîinè mma'atə njoò tsim, ŋka yonə nîi.

²⁹ Levi a gheè ngիրə adina yî wè a nda yu a mbo Yesu. Ngǎnkwèrə bitax bî ghà'atə ni bə bi mò'ɔ bi le ŋkî nzi ghu bo bo tswé a atu atetə nji.

³⁰ BaFarisai bo bì ngǎndi'ì nònsə a bo logìnə ŋka nnurəkə nlon ngǎnyəgənnu Yesu, nswonə ni mə, “A ghìrə àkə mə tâ ò ka nji ŋkîi nno bu bì ngǎnkwèrə bitax bo bì ngǎnghirə innu jî bi aa é?”

³¹ Yesu a kwi'i a mbo bo mæ, “Bè bii mæ bi tswe bitii aa, kaa bi si docta loo, a docta aa a lòò tsi'i bè bii mæ bi ghòò aà.

³² Kaa mæ si zi aa a ntwon bè bii mæ innu jyaa i tsinè aà, mæ bannè nzi aa a ntwon nganghirè innu ji bi mæ tâ bo bengkè mintii myaa.”

Abetè nlonə annu nsi'isə ibinu ti ji

(Mt. 9.14-17; Mk. 2.18-22)

³³ BaFarisai bya bi swon ghu mbo mæ, “Nganyegennu Jon i gha'a si'isə mibii mi nu myaa ti ji nkii ntsa'atə nî Nwi. Nganyegennu baFarisai i kii nghirè malâ, lâ i jo i bannè nji nkii nno.”

³⁴ Yesu a kwi'i a mbo bo mæ, “Mbə ɔ ghirè bè bii mæ bi zi a adigə niyo'ɔ aa bi si'i nî nji wa noò mæ ndoo mungen wa à tswe a titii bo aa ɛ?

³⁵ Nòò a zi mæ bi ka lögə ndoo mungen wa lò'òsə tâ bo tigə nsi'isə ni mibii mi nu myaa ti ji maà noò.”

³⁶ A le nghèè nî mbii nki nswon nighàà nî nanaa a mbo bo: “Kaa nù à si asà'a àtsə'ə nî àtsə'ə yî fii sàtə nkɛɛ nî yî lwèn ghu; à bə ghirè maa ajàn bon à sàtə àtsə'ə yî fii ya, kaa asa'a àtsə'ə yî fii ya bo bi yî lwèn ya kaa wa'à bòontə.

³⁷ Kaa nù a wa'à nî mlù'ù mî fii kii nlogə nniɲə ni ngùù mlù'ù yî nlwenə; à bə ghirè ma la bon mlù'ù mî fii mya ka bwi ngùù ya, i saa, le bon mi kî mê nta ngi'i nî ngùù yâ.

³⁸ Bi bannè nniɲə ni mlù'ù mî fii laa a nî ngùù mlù'ù yî mfi.

³⁹ Annu yî mo'ɔ a kî mbə mæ Kaa nù yii mæ à no mlù'ù mî lwènə aa, kaa à si mlù'ù mî fii bù nloo; nlon mæ a nswonə ni mæ, ‘Mî lwèn mya mi bonə.’ ”

6

Ajàn yii mæ bi le mbetə Yesu nî abetè nlon njwîngɔn aà

(Mt. 12.1-8; Mk. 2.23-28)

¹ A le mbə a njwîngɔn baYuda, Yesu bo bi nganyegennu ji kâ ntsya a mûm nsòò misàn, nganyegennu ji i kyâ nî misàn mya mi mo'ɔ, nnwùgə nkurə.

² BaFarisai bi mo'ɔ bi betə waa mæ, “Nî ghirè annu yii mæ nòɲsə à si bii mæ bi ka nghirə a njwîngɔn aa a ya?”

³ Yesu a kwi'i a mbo bo mæ, “Nî lɛè nwa'ă annu ya mæ Mfò David a le nghirè a noò yii mæ nji i le nyanə yi bo bi bè bii mæ bo bo le ntswe aa twon aa ɛ?

⁴ Ajàn à le nkuu a ndânwi nlogə abaa a Nwi ya nkurə nki mfa yî bê bii mæ bo bo le ntswe aa ɛ? Lâ bi'inè zi mæ nòɲsə à di'i mæ mbə a kurə tsi'i nganmà'anwi nkurə abaa ma yâ!”

⁵ Ntigə nswon a mbo bo mæ, “Wa Mu Nù à ni Mmà'àmbi yii a asa'a njwîngɔnə aà.”

Ajàn yii mæ Yesu à le nghurə nù yii nikwɛɛ ni le nkwo aà

(Mt. 12.9-14; Mk. 3.1-6)

⁶ A bù mbə a njwîngɔn yî mo'ɔ, Yesu a kuu a ndanghòtə nka ndi'i ànnu Nwi ghu. Nù yî mo'ɔ a tswé ghu mæ nikwɛɛ ni nî mǎ'à nî le nkwo.

⁷ Ngandi'i nòɲsə bo baFarisai bi lii mæ bo ka yə tâ à ghurə nù a njwîngɔn tâ bo niɲ ànnu ghu nù le.

⁸ Lâ à le nzi immòontə jyaa, ntigə nswon wa mbô àku nikwɛɛ wa mæ, “Zi ntəə faà.” A kî mbiinə nzi ntəə ghu.

⁹ Yesu a tigè mbetə waa mə, “Nònşə à laa mbii aa mə mbə bi nghirə aa ibòn a njwĩngòn kè ibi aa ɛ? Mə bi yweensə nù kè mə bi zwitə aa ɛ?”

¹⁰ A tigè mbənkə yi, nlii waa ntsya nkarişə, nswon mə, “Sintə abô yô.” A kî nghirə tsi'i maa ajànə. Abô yi ya a tiì.

¹¹ Bi yè mē laà, mĩntôn myaa mĩ lwĩnə bo tigè nghaa bo ni bo nwa'a ni mə bo ka ghìrə ni Yesu mə akə lə?

Ajàn yìi mə Yesu à lə ntsɔ'ɔ ngǎntoò ji nighùm ntsò baa aà
(Mt. 10.1-4; Mk. 3.13-19)

¹² A bə a nĩ njwi mà jya Yesu a kɔ'ɔ nghèe a atu nta'a a ntsaatə Nwĩ n̄tigə nghèe nlə a ntsà'atə Nwĩ ntsà'atə.

¹³ Abèè a fù'ù mē, a twon ngǎnyəgənnũ ji, ntsɔ'ɔ waa nighùm ntsò baa, ntwonə waa nĩ ngǎntoò ji.

¹⁴ A lə ntwon Simon yìi mə à lə ntswě ikûm yĩ ni Peta aa, bo Andrew, mumaà yĩ, ni Jems abò'ɔ Jon, ni Philip bo Batholemlah,

¹⁵ ni Mateo bo bi Thomas, ni Jems yìi mə à lə mbə mu Alfeus, ni Simon yìi mə bi lə si kii ntwonə ni Zealot aa,

¹⁶ a bò'ɔ Judas mu Jems, ni Judas Iscariot, wa yìi a lə mfèè Yesu aà.

Ajàn mə Yesu à lə nka ndi'i nĩ innũ nkii nghurə nĩ ngànmiğhòò aà
(Mt. 4.23-25)

¹⁷ A tigè nsigə bo bo nsigə ntə a adigə nĩborə, bo bi nnò ngǎnyəgənnũ ji nĩ nnòò bē yĩ ghà'atə yìi i lə nlò a ala'a Yudea bo bi a ala'a Yerusalem tsi'i tsim, bo bi itoo jii i lə ntswe a aghənjə nkĩ Tai bo bi a Sidon aà. Bə ma bũ lə nzĩ aa mə bi zĩ a nyu'u annũ yìi à lə si swonə aà, mə tã à ki ntsu'u miğhòò myaa.

¹⁸ A lə nkĩ mfi'i izwĩ jĩ bi a ito'o bə bii i lə si fa ngi'i a mbo bo aà.

¹⁹ Nnòò bē bya lə si to nĩ a mmòontē yi nlon mə àdà'à a lə si fè'è ghu nu ntsu'u nĩ waa.

Nìdorə bô àjənnə
(Mt. 5.1-12)

²⁰ A nentə mi'i mi nlentə ngǎnyəgənnũ ji ghu, nswon mə, “Mbɔɔnə a mbo bù bii mə nĩ fumə aa, nlon mə annũ nifò a aburə à nĩ à yuu.

²¹ “Mbɔɔnə a mbo bù bii mə nĩ yanjə ghuu tsĩtsòn aa, nlon mə nĩ ka ji i yurə. Mbɔɔnə a mbo bù bii mə nĩ yə'ə tsĩtsòn aa nlon mə nĩ ka yĩ wyètə aà.

²² “Mbɔɔnə a mbo bù mə mbə bə kã mbaa nĩ ghuu, nka mfurə nĩ ghuu, nkii mbəgitə nĩ ghuu, mme'e nĩ mĩkûm muu mə nĩ nĩ ngǎnghirə innũ jĩ bi nlon ngaa Mu Njũ aà.

²³ Nĩ ka ndoritə n̄litə nnanə nĩ nìdorə maa njwĩ nlon mə mĩtsɔ'ɔnə mĩ afà'á muu a aburə mĩ gha'à. A nĩ ajàn mə bità bi bitaa buu lə si ghìrə a nũ ngǎntoo Nwĩ aà.

²⁴ “Lã ngi'i i tswe a nu bù bya bii nĩ nĩ ngǎnkabə aa, nlon mə nĩ kwèrə mē njoo jya jii i ghìrə nĩ doritə aà.

²⁵ “Ngi'i i tswe a nu bù bya bii nĩ ji nyurə aa, nlon mə nĩ ka yĩ tigə ntswe nĩ n̄jĩ.

“Ngi'i i tswe a nu bù bii mə nĩ wyè tsĩtsòn aa nlon mə nĩ ka yĩ tigə jənnə i yə'ə.

²⁶ “Ngi'i i tswe a nu bù mə mbə bə bitsim ka swonə nĩ innũ jĩ sigìnə nlon ngaa yùu nlon mə a nĩ ajàn mə bità bi bitaa byaa bi lə si ghìrə a nu ngǎntoo Nwĩ ji mbwe'esə aà.”

N̄ka n̄kɔŋ n̄gǎŋkɪbàà jò
(Mt. 5.38-48; 7.12)

²⁷ Lâ n̄ n̄n̄sə yu'utə annù ȳi mə swon̄ a mbo bù aa mə, “Ka n̄kɔŋ n̄ n̄gǎŋkɪbàà juu, n̄kɪi n̄ghirə n̄ ìbɔŋ a nu bè b̄i bi bàà ghuu aà.

²⁸ Ka n̄n̄ mboɔnə a nu bè b̄i mə bi n̄n̄ ndòò a atu bù aa, n̄ka n̄tsa'atə n̄ Nwĩ a atu bè b̄i mə bègìtə n̄ ghuu aà.

²⁹ Mbə n̄ à fɛɛ gho faa n̄gha'a lâ, ò ku'ùsə m̄bɔŋtə mbɛɛ ȳi m̄ò'ɔ mfa ghu mbo mə tâ à fɛɛ. Belə mə n̄ à kwɛrə akutə yo ò tso'ò àtsə'ə yo ȳi m̄à'ə n̄yon̄ n̄kù'ùsə ghu.

³⁰ Ka mfa njoo a mbo n̄ n̄tsim̄ ȳi mə a lɔntə a mbo wò aa. Bɛɛ mə n̄ a zi n̄lɔgə ayòò yo, ò tsuù gho b̄i betə kwɛrə.

³¹ Ma mùu ajàn̄ ka n̄ghirə a nu bè ì innù jya j̄i mə o kòŋə mə bì ka n̄ghirə a nu wò aà.

³² “Mbə ò ka n̄kɔŋ tsi'ĩ bè b̄i mə bi kòŋə n̄ gho aa, bon̄ Nwĩ à ka tso'ɔ ifà'á gho aa mə akə aa ɛ? Nlon̄ mə tsi'ĩ n̄gǎŋghirə innù j̄i bi ì k̄i n̄kɔŋə n̄ b̄i b̄i mə bi kòŋə waa aà.

³³ Mbə ò ka n̄ghirə ìbɔŋ tsi'ĩ a nu bè b̄i mə bi ghìrə ìbɔŋ a nu wò aa bon̄ Nwĩ à ka tso'ɔ ifà'á gho aa mə akə aa ɛ? Nlon̄ mə tsi'ĩ bè b̄i bi k̄i n̄ghirə maa ajàn̄ə.

³⁴ Mbə ò ka ntso'osə n̄kabə tsi'ĩ a mbo bè b̄i mə ò zi mə bo ka b̄i fa fu aa, bon̄ Nwĩ à ka tso'ɔ ifà'á gho aa mə akə aa ɛ? Tsi'ĩ n̄gǎŋghirə innù j̄i bi ì tso'osə n̄kabə a mbo n̄gǎŋghirə innù j̄i bi j̄i m̄ò'ɔ ta b̄i kwɛrə nduù ma wa fu.

³⁵ Lâ n̄ b̄an̄ə n̄ka n̄kɔŋ n̄gǎŋkɪbàà juu, n̄ka n̄ghirə n̄ ìbɔŋ a nu bo. O yi ti tso'osə n̄ n̄ n̄kabə ò tsuu ki wa'atə mə ò ka b̄i kwɛrə fu b̄ə bon̄ m̄tso'ɔn̄ə m̄i ifà'á mo m̄i ka ȳi gha'a tâ n̄ tigə mbə b̄i Nwĩŋɔŋ Akò'òntsirə. Nlon̄ mə Nwĩ a ghìrə ìbɔŋ a nu bè b̄i mə kaa bi si m̄iyà fa aa bo bi a nu bè b̄i innù jyaa ì bi'ì aà.

³⁶ Ka n̄ko m̄lèŋn̄ə bè tsi'ĩ tsò Taà ghùu a k̄i n̄ko m̄lèŋn̄ə bè aà.

Ann̄ n̄ka n̄twi m̄lò'ò m̄i b̄i m̄ò'ò
(Mt. 7.1-5)

³⁷ “Tsee m̄lò'ɔ m̄i b̄i m̄ò'ɔ ki twitə bon̄ kaa bi ka wa'á n̄ muu k̄i n̄twitə. Tsuu ki swon̄ə n̄ mə n̄ à wò ìsa'á bon̄ kaa bi ka wa'á k̄i n̄swon̄ə n̄ ma ò wò ìsa'á. Ka n̄l̄'ìnə ifansənnù b̄i tâ bi k̄i n̄l̄'ìnə ifansənnù jò.

³⁸ Ka mfa n̄ njoo a mbo bè bon̄ bi ka k̄i fa n̄ a mbo wò. Fìḡi ȳi n̄sigin̄ə ȳi mə bi tsigə, n̄n̄n̄ n̄n̄, a n̄n̄sə n̄luu aa, ȳi mə à l̄uu ntigə ya'anə aa, à n̄ ȳi mə bi ka swi'ì a m̄m̄ àbo atsə'ə ȳi mə ò n̄n̄sə m̄tù'u wò aà. Ma la a b̄ə mə fìḡə ȳi mə o fa n̄ a mbo bè aa, à n̄ fìḡə ȳi mə bi ka k̄i ki fa n̄ a mbo wò aà.”

³⁹ A lɛ mbù n̄naa n̄ghàà a mbo bo mə, “Mbə m̄fè'ən̄ə a ka n̄tsyasə n̄ m̄fè'ən̄ə ȳi m̄ò'ɔ aa ɛ? Bon̄ bo bitsim̄ ka wa'á a m̄m̄ àtaa ghèè n̄wo aa ɛ?

⁴⁰ Kaa m̄bə n̄gǎŋyɛḡənnù a wa'á n̄gǎŋnd̄'innù tsyâtə b̄i. Lâ n̄ ȳi mə à yèḡə ànnù m̄n̄sə aa, a ka b̄ə aa tsi'ĩ tsò n̄d̄'innù ȳi.

⁴¹ “A ghìrə àkə mə ò ka nyə n̄ àbà'a ati ȳi a tswe a n̄l̄'ì nd̄im̄ ghò kaa n̄k̄'ì n̄ koonə ȳi à tswe a n̄l̄'ì wò aa yê aa ɛ?

⁴² Kè m̄bə ò tsyá aa la n̄swon̄ a mbo n̄dim̄ ghò mə, ‘N̄dim̄ ghà, zi ta m̄ fi'ì abà'a ati ya a n̄l̄'ì wò,’ mə mbə ò tuu koonə wa ȳi à tswe n̄l̄'ì wò ki yə aa ɛ? Wò, n̄gǎŋàbagilè, fòò n̄tsyá m̄b̄i m̄fi'ì koonə wa a n̄l̄'ì wò, bon̄ ò ka n̄n̄sə yə abà'ati ya a n̄l̄'ì nd̄im̄ ghò ì fi'ì.”

*Ati bo bi finta fi**(Mt. 7.16-20; 12.33-35)*

⁴³ A wa ati yi siginè a si mintà mî bi koonə. Kaa ati yi bi wa'a nî mintà mî siginè kii koonə.

⁴⁴ Bi zi mbuu ati yîi a ni ghu ntsya aa a njim mintà mi. Kaa mbə ɔ wa'ă manɔrə a nî ati njɔŋ kyâ, kaa wa'ă ajòò a nî ntsibinjɔŋ ki ŋkyā.

⁴⁵ Nù yî sigènə a fi'isə aa innu jî siginè a ntii yu yîi i luu nî njoo jî siginè aà, nù yî mbi a kii fi'isə aa njoo jî bi a ntii yu yîi i luu nî njoo jî bi aà. Nlon mə ntsu nù i ghàa aa innu jîi i luu ghu ntii aà.

Bibɔɔ binda bi baà

⁴⁶ Bù twonə nî gha mə Mmà'àmbi, Mmà'àmbi, la kaa ki'î nî ànnu yîi mə mə swonə a mbo bù aa ghìrə aa a ya aa ɛ?

⁴⁷ Nù ntsim yîi mə à zi a mbo mə nyu'u nî nighàa na ŋkii mfa'a nî ànnu yîi mə mə swon aa,

⁴⁸ à bə aa tsi'î tsɔ nù yîi à ghèe a mbɔɔ nda, nanse ntonə atsənda ya a tsotə n̄sigə a nî alānsə ɲɔɔ'ò. Nòò yîi ŋkî i le nluu aa, àkànə ŋkî a zî ntum nda ya, kaa ki'î nda ya tsigìtə bə nlon mə bi le nanse ɲghurə i tii aà.

⁴⁹ Là nù yîi mə a yu'u kaa ki'î ghìrə aa, à bə aa tsi'î tsɔ nù yîi mə à ghùrə nda tì tumə àtsə aà. Nòò yîi mə ŋkî i le nluu aa, àkànə ŋkî a zî ntum nda ya i burə ɲghensə ɲwò yi, njoo nda jya i bi'î tsi'î tsim, bwe yîi mə a tswe ghu aa a gha'à!

7

*Ajan mə Yesu à le ɲghurə ɲgàɲàfà'à àtu bisogyə ŋkhî nù baRoma aà**(Mt. 8.5-13)*

¹ Yesu à m̄ansə m̄ə a nswon innu ji jîi mə à le nlòò mə bə yu'u aa tsi'î tsim, ŋkuu ɲghɛe a ala'a Kapernaum.

² Àtu b̄isogyə ŋkhî nù baRoma yî mò'ɔ, à le ntswe nî ɲgàɲàfà'a yîi mə à le nanse ŋkɔŋ ŋkɔŋ aa, a ghòò ntigə tsi'î a ŋkwò.

³ A yù'ù m̄ə mə Yesu a zî aa, ntoo bilii bi baYuda ghu mbo mə tâ bi zi ntwonə yi tâ à zi ɲghurə ɲàɲàfà'à yî wà.

⁴ Bo zî m̄ə a mb̄e Yesu aa nanse mbu'u mbo ghu mbo nswon mə, “Wa à nî nù yîi à kù'ùnə mə mbə ɔ kwetə yi

⁵ nlon mə à kòŋə ala'à yî'inə yû, à le ɲghurə yu ɲghurə ndāŋghotə yî'î yû.”

⁶ Yesu a yònə waa bo bo ghèe. Bo ghèe m̄ə ntigə ŋku'u a nda aa, àtu b̄isogyə ya a too b̄isubika'à bi mə bi ghɛe nswon ghu mbo mə, “Mmà'àmbi, tsuu ŋgi'i yə a nzî bə, nlon mə kaa mə sì ku'ùnə mə mbə ɔ zî ŋkuu a nda m̄ə.

⁷ Kaa mə ghìrə wa'à kî m̄m̄ontə mə mə kù'ùnə a nzî a mb̄e wò. Là, ghensə ɲghàa tsi'î nighàa nî fùùrə bon ɲgàɲàfà'à ghà ghù à ka tii.

⁸ Nlon mə mə laa mbə nù, ntswe nî bə bii mə bi tswe nî àda'a a atu mə n̄sa'a nî ghà, mə kî ntswe nî àda'a a atu b̄isogyə bii mə mə sa'a aà: Mə bə swon ni yî mò'ɔ mə, ‘Ghèè!’ bon à ghèè; mə kî nswon ni yî mò'ɔ mə, ‘Zi!’ a kî n̄zî; Bɛɛ mə kî nswon a mbò àbù'ù ya mə ‘Ghìrə yulà ànnu!’ a kî ɲghirə.”

⁹ Yesu à yù'ù m̄ə ànnu ya yîi mə à le nswonə aa, nyɛrə, mbəŋkə yi nswon a mbo nnòò bə wa mə i le sì yònə yi aa mə, “Mə swònə a mbo bù mə, tsi'î a ala'a baIsrael, kaa mə leè ŋkî'î abəŋə ab̄intii mà yú yê.”

¹⁰ Bè bya mə bi le ntoo aa i le mbù mbii nghèè fu a nda, mbii nyə mə ngàṇàfà'á wa à tìi mē.

Ajàṇ mə Yesu à le nyweensə mú ṇkwì'i mànɣyè aà

¹¹ Abàṇtə a tsyà mē, Yesu a ghèè a nìkurə nì mɔ'ɔ mə bi le si twonə nì Nain. Ngǎnyəgənnù jì bo bì nṇòò bē le nghèè bo bo ghu.

¹² A ghèè mē ṇka ṇku'u a ntsùbù'ù yìi i le si kuu wa nìkurə, nyə bi be'è àku ṇùmbāṇnə yì mɔ'ɔ yìi à le mbə tsi'í yù yù a mbô ndè yì, ndè yì wa a kî mbə ṇkwì'i mànɣyè, nṇò bē i yonə nìi.

¹³ Mmà'ambi a yē yì, ṇko mīlṇnə yì, ṇswon ghu mbo mə, “Tsèe kî yè'è.”

¹⁴ Nghèe mmòntə fikuu fii bi le mbè'e aku ṇu wa ghu aa, bìbè'è bya bi tē tsi'í la, a swon mə, “Mùjòn, mē swonə a mbo wò mē tâ ò biinə!”

¹⁵ ṇku wa a biinə ntswe, nloginə ṇka nghaa. Yesu a fā yì fu a mbô ndè yì.

¹⁶ Nìbɔ'ɔ le ntswa ṇu ntsim, bo gha'asə Nwí ṇswonə nì mē, “Ngàṇntoò Nwí yì ṇwè à fè'è mē a titi bì'inə;” ṇkî swon mə, “Nwṇgòn à kî mē nzi ngħantə bē bi.”

¹⁷ Ngàn ma yù mbi'i ngàà yì i le nseənə a mbù'u Yudea tsim bo bì itoo jì i le ntswe ṇkoontə ghu aà.

*Ntoò jii mə Jon Ngàṇmùrə bə ṇkî à le ntoo aà
(Mt. 11.2-19)*

¹⁸ Ngǎnyəgənnù Jon i le nswon innù ma jù tsi'í tsim ghu mbô.

¹⁹ Jon a twon ngǎnyəgənnù jì jì baa ntoo waa a mbô Mmà'ambi mə bì ghèe mbetə mē, “O nì yu wa mē à tswe nì nzi aa, kē bì'i ka nyu'utə aa yì dāṇ aa ε?”

²⁰ Ngàṇntoo jì jya i ghèè nyə yì mbetə yì mē, “Jon Ngàṇmùrə bə ṇkî à toò yì'i a mbo wò mē tâ bì'í zi mbetə gho mē, ‘O nì yu wa yìi à tswe nì nzi aa ε? Kē bì'í ka nyu'utə yì dāṇə aa ε?’ ”

²¹ A ti bə tsi'í maa noò aa Yesu à ghurə mighòò mī ghà'atə a nu bē bo bì mighòò mī ṇkwon bē; mfi'í izwí jì bì a ato'o bē, ṇkî ṇa'a mī'i mī bifè'ənə.

²² A tigè ṇkwì'i a mbo bo mē, “Nì nghèe nswon annù yìi mē nì yə ṇkî nyu'u aa a mbo Jon. Bifè'ənə yə idigə, bìbwenkə bì tē, àkikwenə a sigè nì a nu ngǎṇakikwenə, ikwotu i yu'ù nì innù, bìku biinə nì nìwô, bì swonə nì ntoo yì sigìnə a mbo ngàṇêfumə.

²³ Mbɔɔnə a nu ṇu yìi mē kaa à si ṇu yìi mē mē nì ghu aa jìṇkə aà.”

²⁴ Nòò yì mē ngàṇntoo Jon jya i le mbu nghèe waa laa, a lògìnə ṇka nghaa annù ṇlon ngaa Jon ṇswonə nì mē, “Nì le ṇwa'atə mē nì ghèè a nyə aa akə a nta'a miwèè miwèè aa ε? I ṇkìṇkà'á yìi mē fifèrə a tsikə aa ε?”

²⁵ Nì le mfè'è nghèe aa a nyē àkə aa ε? A ṇu yìi mē à le ṇwè'è itsè'è jì sigìnə aa ε? Bè bìi mē bì wè'è ijàṇ itsè'è majya nṇanəsə ntswe nì sigìnə aa, i tswe aa a ntɔ'ò bifò.

²⁶ Lā nì le nṇanəsə nghèe aa a nyē àkə aa ε? A nyə ngàṇntoò Nwí aa ε? Ìṇə, lâ mē swonə a mbo bù mē à tsyàtə ngàṇntoò Nwí.

²⁷ A nì yu wa yìi mē bì le ṇwà'ànə ṇlon ngàà yì aa mē, ‘Yē, mē ka too ngàṇntoò ghà a mbii wò, yìi mē à ka ghèe nanəsə mânjì ghò aà.’

²⁸ Mē swonə a mbo bù mē kaa ṇu tsù à si ghu tswé a titi bē bìi mē mànɣyè à jwe aa, mē à kò'ònə ntsyà Jon. Lā ṇu yìi mē à kè'ə nsigə nlwì'i a múm annù nifò Nwí aa, à kò'ònə ntsyà yì.”

²⁹ Bè bitsim bo bì ngǎṅkwērə tax bii bi le nyu'u annù ma yû aa, bi le mbeentə mə Nwĩ à ghìrê ànnù yĩ atsinə aà, nlon mə a waa a ṅkì aa a le mmurə Jɔn aà.

³⁰ Lâ baFarisai bo bì ngǎṅndì'i nònṣə bi le ntuu waa ṅkà'a Nwĩ ya yĩ à le ṅkà'à nlon ṅgaa yàa aà, nlon mə bi le ntuu mə tâ Jɔn à wa'à waa a ṅkì murə aà.

³¹ Yesu a ghɛɛ nĩ m̀bĩ nswon mə, “Mbə mə figìnə nìwàa ni bē búlà aa a nĩ àkè le? Bo nanṣə mbə aa tsi'ĩ tsò àkè aa ɛ?”

³² Bo bə aa tsi'ĩ tsò bônkhə bii bi sigitə ntswe a nsaanə mĩta, bĩ mɔ'ɔ bi twonə nĩ bĩ mɔ'ɔ nswonə ni mə,

‘Bĩ'ĩ bu'ù ikòò niyɔ'ɔ a mbo bù kaa nì wa'à benə, bĩ'ĩ yə'ə, mma'a atsaà niwo, kaa nì wa'à kii nyə'ə.’

³³ Mə swon laà aa nlon mə Jɔn ngǎṅmurə bə a ṅkì à le nzĩ kaa wa'à nĩ abaa kurə kaa wa'à nĩ mĩlù'ù nò, nì swon mə, ‘A tswe nì demon.’

³⁴ Mu Nù à zĩ mē ṅjì ṅkii nno, nì swon mə, ‘Yə nì! A nì lèɛnàà, mbə àbàrə mĩlù'ù! ṅkì mbə nsúkà'a ngǎṅkwērə bitax bo bì ngǎṅghìrə innù jì bĩ!’

³⁵ Lâ bɔɔ bii mə mĩtsyè mĩ Nwĩ mĩ jwe aa, bi dī'i mə innù Nwĩ i tsinè.”

Ajàṅ mə Yesu à le ṅghɛɛ a dugə Simon nù baFarisai aà

³⁶ Nù baFarisai yĩ mɔ'ɔ à le ntwonə yi mə tâ à zi nji a nda yu.

³⁷ Nòò yĩ mə à le zĩ ntswe ṅka nji aa, mǎṅgyɛ nìkurə wa yĩ mɔ'ɔ yĩ à le mbə nù ṅghìrə innù jì bi aa, à le nyu'u mə à tswe nji wa nda nù baFarisai wā, nzi nĩ mighurə mĩ lùmtə a nĩ ntsĩṅ ṅgò'ò àlàbasta,

³⁸ A zĩ mē ṅghɛɛ ntəə a n̄jĩ Yesu, a mbɛɛ mĩkòrə yu ṅka nyə'ə, ntswu nì mĩkòrə mi nì mĩlāà, n̄lɔgə inǒṅtũ jì nyɛ'ɛ nì mĩkòrə mi mya ghu, ntigə nnɔṅə nì mĩkòrə mi, ṅkii nyo'ɔ nì mighurə mĩ lùmtə myā.

³⁹ Nù baFarisai wa mə à ghìrə ntwonə Yesu aa, à yə mə annù ya mə mǎṅgyɛ wa à le si ghìrə aa, nswon a mùm n̄tĩ yu mə, “Nù ghù à ghìrə mbaa bə ngǎṅntoò Nwĩ bon à zi nù yĩ à nì ghu aa, nzi mbuu mǎṅgyɛ ghù mə a m̀òntə yi aà, nlon mə à nĩ ṅgǎṅghìrə innù jì bĩ.”

⁴⁰ Yesu a swon ghu mbo mə, “Simon, mə tswe nì ànnù a swon a mbo wò.”

A betə yi mə, “A nĩ àkè le ndì'innù?”

⁴¹ Yesu a swon ghu mbo mə, “Ngǎṅtsò'òsə ṅkabə yĩ mɔ'ɔ à le ntswe nì ngǎṅmĩkarə jì jì baa, yĩ mɔ'ɔ a tswā n̄i, nì ibà'atə ṅkabə silva ṅkhì jì ntaà,* yĩ mɔ'ɔ a kii ntswa n̄i nì ibà'atə ṅkabə silva mighum mi ntaà,

⁴² Tsò mə a le ntsyànə a mbo bo a ntu aa, a ma'atə waa bitsimə. Swon a mbo mə, ò m̀òntə mə, a ka kòṅ ghū i kòṅ yi i tsyàtə yĩ mɔ'ɔ aa ɛ?”

⁴³ Simon a kwi'i mə, “Mə wà'atə mə, nù wa mə n̄i nĩkarə nya nì le ṅgha'atə aà.” Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Wa ò kwi'i tsi'ĩ sigìnə.”

⁴⁴ N̄tigə mbəṅkə a nu mǎṅgyɛ wa, nswon a mbo Simon mə, “O yə mǎṅgyɛ ghù aa ɛ? Nòò yĩ mə mə ghìrə ṅkuu a nda wò aa, kaa ò ghìrə wa'ă ṅkì fa mə tâ mə si'i mĩkòrə ma ghu. Lâ à b̄ṅnə mē n̄si'i mĩkòrə ma nì mĩlāà mi, nyɛ'ɛ n̄i inǒṅtũ jì.

⁴⁵ Kaa ò ghìrə ṅwa'ă mighègə ma nɔṅə, lâ n̄lɔgìnə nì nòò yĩ mə ghìrə nzĩ ṅkuu faà aa kaa à ghìrə ṅwa'ă kentə a nɔṅ mĩkòrə mā.

⁴⁶ Kaa ò ghìrə ṅkì'i atũ ya nì mighurə yɔ'ò. Lâ, à b̄ṅnə mē n̄yo'ɔ mĩkòrə ma nì mighurə.

* **7:41** 500 denarii, ṅkabə baGrikia, denarius yĩ m̀fùùrə a le mbə ṅkabə ngǎṅàfà'ă a atũ ṅjwĩ.

¹⁴ N̄ghɛɛ n̄i n̄joo jya mə i lɛ wò a titii kèrè kèrə aa, à n̄i bə bya mə bi yu'u n̄ighàà n̄i Nwî, la a mûm n̄tswêntii yaa, n̄joo mbi bo bi n̄kabə, n̄i innu ȳii mə n̄jyā n̄u jyaa i yè'ètè aa i fēm n̄ghirə kaa m̄intà m̄ii m̄i koonə kaa m̄i wa'à t̄ii.

¹⁵ N̄tigə n̄ghɛɛ n̄i n̄joo jya mə i lɛ n̄wò a adigə nsyɛ ȳi n̄sigìnə aa, à n̄i bə bya mə bi k̄i nyu'u n̄ighàà n̄i Nwî bi tswa ntugitə a mum ìntii ȳii i laa n̄ki m̄boŋ aà, n̄tigə n̄koonə m̄intà a n̄jim àt̄an̄ent̄ii.'

*Lâm ȳii mə bi kosə m̄ban̄nə n̄kusə n̄i àntòò aà
(Mk. 4.21-25)*

¹⁶ "Kaa n̄u à laa n̄wa'à n̄i lâm kosə m̄bu n̄lògə n̄i àntòò n̄kusə ghu, kaa k̄i'ì k̄ii n̄kosə n̄n̄iŋə n̄i a n̄ji'ì ìkùu. N̄u a k̄ii n̄kosə lâm, a tɛ'ɛ aa a atu atetè t̄a n̄u t̄i kuu a nda a yê n̄kà'à wâ.

¹⁷ N̄lon̄ mə kaa àyoò tsu a s̄i alò'òsə tswê mə a ka ȳi wa'à f̄è'è nyentə. Kaa ànnu ȳi lèèntə ȳi tsu a wa'à k̄i n̄tswe ghu ȳii mə kaa bi ka ȳi wa'à z̄i.

¹⁸ Maa ajàn, n̄i ka n̄tsyəsə n̄i gh̄uu ajàn ȳii mə n̄i yu'u aà; n̄lon̄ mə n̄u ȳii mə à tswe n̄i ju i gha'atə aa, bi ka b̄u kù'ùsə, lâ n̄u ȳii à tswe n̄i ju i kə'ətə aa, tsi'ì jya mə à m̄òontə mə yu tswe n̄i ju aa, baa b̄an̄nə b̄u kwɛrə ghu mbô."

Ndè bi Yesu bo bi b̄oo bi maà ȳi bi m̄bân̄nə

¹⁹ Ndè bi Yesu bo bi b̄oo bi maà bi b̄i m̄bân̄nə bi z̄i wa adigə mə à lɛ n̄tswe ghu aa, kaa m̄an̄j̄i ȳii mə mbə bi z̄i ghu mbèè kaa wa'à ghu tswê n̄lon̄ mə bə lɛ n̄tswe n̄tsya n̄karisə ȳi.

²⁰ Bi k̄è'ènə ghu m̄bo mə, "Ndè ghò bo b̄oo bi maà b̄i m̄bân̄nə bi t̄ə a b̄ɛɛ n̄lò n̄i n̄yè wò."

²¹ A b̄ân̄nə n̄kwi'ì a m̄bo bo mə, "Ndèghà bo bi b̄oo bi maà ba b̄i m̄bân̄nə, à n̄i bə b̄ii mə bi yu'u n̄ighàà n̄i Nwî n̄k̄ii n̄ghirə n̄i ànnu ȳii mə a swon̄ aà."

*Ajàn ȳii mə Yesu à lɛ n̄ghirə Afisə a b̄orə aà
(Mt. 8.23-27; Mk. 4.35-41)*

²² A bə mə a n̄jwi ȳi m̄o'ɔ Yesu a kuu a mum àk̄anu'u bo bi n̄ḡan̄ȳəḡənnu j̄i n̄swon̄ a m̄bo bo mə, "N̄i gh̄irə b̄i'inə dan̄ gh̄èè f̄i n̄jii àt̄sum̄ənta'a." A swon̄ mə aa, bo bo kuu n̄tigə n̄ghɛɛ.

²³ Bo k̄a m̄ə aa n̄ghɛɛ aa, a wò f̄ilô. Afisə ȳi t̄ii ȳi m̄o'ɔ a k̄a n̄tsya wa at̄sum̄ənta'a, ìk̄an̄ə n̄k̄i i t̄igə n̄kuu wa m̄um àk̄anu'u n̄lò n̄i n̄k̄on̄sə, bo t̄igə tsi'ì a n̄tsū n̄iwô.

²⁴ N̄ḡan̄ȳəḡənnu Yesu i gh̄èè n̄tsigə ȳi n̄swon̄ mə, "Masa, Masa, wa b̄i'inə ka kwok̄ə!"

Yesu a b̄iènə wenə afisə ya bo bi ìk̄an̄ə n̄k̄i j̄i t̄ii j̄ii mə i lɛ si z̄i n̄lò n̄i n̄k̄on̄sə àk̄anu'u ȳa aà; i burə kentə, id̄igə i b̄orə mə t̄uk.

²⁵ Yesu a betə waa mə, "Ab̄iint̄ii yuu a f̄è aa ɛ?"

N̄i b̄o'ɔ lɛ n̄tswa waa bo k̄i n̄yerə n̄tigə n̄swon̄ə bo n̄i bo mə, "A n̄i ajàn n̄u kə à yuà mə a gh̄aàntə n̄i àf̄isə bo bi ìk̄an̄ n̄k̄i i yu'unə n̄ii aa ɛ?"

*Ajàn ȳii mə Yesu à lɛ n̄ghurə n̄u ȳii mə à lɛ n̄tswe ni b̄idemon aà
(Mt. 8.28-34; Mk. 5.1-20)*

²⁶ Bo lô n̄tigə n̄ghɛɛ a ala'a baGerasens ȳii a lɛ n̄tswe a nd̄an̄sə Galilea.

²⁷ Ajàn mə bo lɛ n̄z̄i m̄f̄ɛ'ɛ wa m̄um àk̄anu'u aa, n̄u ȳi m̄o'ɔ ȳii mə à lɛ n̄lò wa m̄um n̄jò'ò ala'a n̄tswe ni b̄idemon, à lɛ n̄z̄i n̄tsi'ì waa; n̄u ma gh̄u à lɛ si karə tsi'ì n̄swèrə n̄swèrə a n̄i àndan̄ə noò. Kaa wa'à n̄i a nda l̄ɛ, m̄ban̄nə n̄lètə n̄i aa itu m̄isyè a adigə ȳii bi lɛ si twin̄ b̄ə ghu aà.

²⁸ Nòò yí mæ à lɛ nyə Yesu aa, nyə'ə tsi'í nìtì, ñwo ghu nsi, ntɔŋnə nswon mæ, “Bì'í ò tswe aa nì àkà, a Yesu, Mu Nwĩngòŋ yí Akò'òntsirə? Mè bu'u tsi'í mbo tâ ò tsuu ŋgí'í a nu mæ lǒ dǐ.”

²⁹ A lɛ ti bə aa bon Yesu à swòŋ mē a mbo àzwǐ yí bì ya mæ tâ à fɛ'ɛ wa nu nù wā. (Nlon mæ àzwǐ yí bì ma yú a lɛ si tswa nī nū wa mà'à nī a nsyɛ ŋgàà jĩ ghà'àtə; bì tigè m̀bɛ n̄i, ñkoo n̄i nī àtsaŋ bo bì mfika'à. Ka mæ bì lɛ si ghìrè maa ajàn aa, a tentè nī àtsaŋ ya, ìzwǐ jya i ghìrè a khê ñghɛɛ nī nta'a m̄wèè m̄wèè.)

³⁰ Yesu a ghèè nī m̀b̄i m̀betə yi mæ, “Íkũm gho à nī wò aa ɛ?” A kwi'í mæ, “Nnòò.” A lɛ nswon laa nlon mæ ìzwǐ jĩ bì jĩ ghà'àtə i lɛ ñkuu ghu nū.

³¹ Ìzwǐ jya i bu'ù mbo ghu mbo mæ tâ tsuu lǒ swon mæ tâ bo fɛ'ɛ ghèè ñkuu a m̄m àtaa yi tsò ntso.

³² Akàrə b̄ikwinyàm yí m̄'ɔ a lɛ si jĩ maa kə'ə àdìgè; ìzwǐ jya i tigè m̀bu'u mbo a mbo Yesu mæ tâ à ma'atə tâ bo kuu wa nu b̄ikwinyàmə. A beentə.

³³ Ìzwǐ jĩ bì jya i tigè m̀fɛ'ɛ wa nu nù ntigə ñkuu wa nu b̄ikwinyàmə. Akàrə b̄ikwinyàm ya a tigè m̀b̄iŋkə wa mbaa, nsigə ñkuu wa m̄m àtsùmənta'a ñkonkə.

³⁴ Nòò yíi mæ bə b̄i mæ bì lɛ si tsèe akàrə b̄ikwinyàm bya bì lɛ nyə annù yíi mæ a lɛ m̀fɛ'ɛ aa, ñkhè ñghɛɛ nswon a m̄m ñjò'ò àla'a bo bì àla'a ya tsim.

³⁵ Bə tigè m̀fɛ'ɛ ñghɛɛ a nyə ànnù yíi mæ a lɛ m̀fɛ'ɛ aà. Bo ghèè mē aa nyə Yesu bo bì nù wa mæ ìzwǐ jĩ bì jya i lɛ m̀fɛ'ɛ ghu nu aa, a tswè a nsyɛ a mikòrə Yesu, ñwɛ'ɛ atsə'ə, m̄tsyɛ m̄i m̄i k̄i n̄tswe sigìnə; n̄b̄'ɔ nī tswā waa.

³⁶ Bə b̄i mæ bì lɛ n̄tswe ghu wa noò mæ Yesu à lɛ ñghìrè ìzwǐ jĩ bì jya i fè'è a nu nù wa aa, bì tigè ñkɛ'ɛnə nī a mbo bo a ajàn yíi Yesu à lɛ ñghùrè yi aa.

³⁷ Bə bya b̄itsim b̄i mæ bì lɛ nlò wa mbù'ù àla'a Gerasens aa, bì swon a mbo Yesu mæ tâ à ma'atə waa ñghɛɛ yi; nlon mæ n̄b̄'ɔ n̄i wè nī lɛ n̄tswa waa; maa ajàn a bú ñkuu wa m̄m àkànu'u mb̄i yi.

³⁸ Nù wa yíi ìzwǐ jĩ bì jya i lɛ mà'àtə yi aa, a bu'ù mbo mæ yu yònə Yesu. La, a tuu, nswon ghu mbo mæ,

³⁹ “B̄i ñghèè a nda wò, ntigə ñkè'ɛnə nī ìnnù jĩ ȳyərə j̄i mæ Nwĩ à ghìrə a nu wò aà.” Nù wa a ñghɛɛ yi ntigə nlaansə nī ànnù yíi mæ Yesu à ghìrə a nu yu aa wa ñjò'ò àla'a tsimè.

Mu Jairus yí m̀angyè bo bì m̀angyè wa yíi mæ à lɛ m̀m̀òntə atsəŋə atsə'ə Yesu aà

(Mt. 9.18-26; Mk. 5.21-43)

⁴⁰ Nòò yíi mæ Yesu à lɛ n̄toò ñkì wa mb̄i aa, nnòò bə i lɛ n̄zì m̀boo yi, nlon mæ à lɛ ti bə aa bon bo tigè ñyu'utə n̄i.

⁴¹ Nù yí m̄'ɔ yíi mæ ìkũm yí i lɛ mbə Jairus aa, yíi mæ à lɛ mbə nd̄i a nd̄an̄ghòtə aa, a z̄i a mbo Yesu. A z̄i mē aa ñwò ghu nsi, mbu'u mbo ghu mbo mæ tâ à yonə yi tâ bo yu ghɛɛ a nda yu,

⁴² nlon mæ à lɛ n̄tswe nī njon mumàng yè yí yíi mæ à lɛ mbə ìlòò ñghúm n̄tsò baa, a ghòò ñkwo ñghɛɛ n̄i aà.

Ajàŋ mæ bo yu lɛ si ghèè aa, nnòò bə wa i lɛ si yònə ntigə ntii nī Yesu.

⁴³ M̀angyè yíi mæ àləə a lɛ si z̄i ghu nu a n̄j̄m ìlòò ñghúm n̄tsò baa, kaa nù yíi mæ mbə a tswaa wa'à bə aa,

⁴⁴ a yòntə a n̄j̄m Yesu, m̀m̀òntə a atsəŋə atsə'ə yi; à m̀òntə mē ñka m̄ŋsə aa, àləə ya mæ a lɛ si z̄i ghu nu aa, a tswanə.

⁴⁵ Yesu a betè mæ, “Nù yĩ mæ à mòòntə gha aa, àà wò aa ε?” Tsó mæ kaa nù tsù à le wa'à bii mæ yu mòòntə yi aa, Peta a tigè ñswon mæ, “Masa, nnòò bē ghú i gha'a si'i, ntinə nĩ ghô!”

⁴⁶ Lâ Yesu a swon mæ, “Nù yĩ mò'ò à mòòntə ghâ; mæ yu'u mîdà'à mĩ fè'ε a nu mē.”

⁴⁷ Mbə yĩ mæ mǎngyè wa à le nyə mæ kaa mbə yu wa'à lèèntə aa, a tigə mfe'ε, ntsìgìnə, ñwo a nsi Yesu, ntigə ñghaa a nsi bə bitsim ñkε'enə annù yĩ a ghìrə ñghìrə yu mòòntə yi aa, bə bitsim bii mæ bi le ntəə ghu aa bi yu'ù. A tigə ñswonə ajàn yĩ mæ yu le mburə ntii wa noò mæ yu mòòntə mæ atsəñə atsə'ə Yesu ya aà.

⁴⁸ Yesu a tigə ñswon a mbo mǎngyè wa mæ, “Mú ghà, wa àbiiintii yo a ghurə ghô; tigə ñghèè nĩ m̀b̀òonə.”

⁴⁹ Ajàn yĩ mæ à le mburə ka kĩ ghàà aa, nù a lô wa nda ndii ndághotə wa nzi ñswon ghu mbo mæ, “Wa mú ghò wa à kwò mē; tsuu ñgĩ'i a mbo Ndii'innu bú kĩ fa.”

⁵⁰ Yesu à yù'ù mē aa ñkwi'i mæ, “Tsuu bo'ò bē, bii tsi'ĩ bii bon à ka tii.”

⁵¹ Nòò wa mæ à le ñghèè ñku'u wa nda aa, kaa à le wa'à bii mæ tâ nù dàn à bu ñkuu ntsyatə Peta nĩ Jon nĩ Jems bo bii ta bii mu wa nĩ ndè yĩ.

⁵² Bə bitsim bii mæ bi le ntswe ghu aa bi le si yè'ə m̀bu'u nĩ nũ jyaa nlonə mu mǎngyè wá; la Yesu a swon a mbo bo mæ, “Nĩ tsuu kĩ yè'ə; ñlon mæ kaa à si aa kwò kwô, a bwii aa bwii.”

⁵³ Bo wyé yĩ, nlon mæ bo le nzi mæ mu wa à kwò mē aà.

⁵⁴ La Yesu a tswa ñikwεε nĩ mu wa, ñswon mæ, “Mu, biiñə.”

⁵⁵ Azwĩ mu wa a bú mbii fu, a burə m̀biinə ñgaa yĩ mò'ò; Yesu a swon mæ tâ bii loo ayoo niji mfa ghu tâ à jĩ.

⁵⁶ Taà yĩ bô ndè yĩ nanşə ñyerə tsi'ĩ mbēnnu; lâ a kwàntə waa mbii'ĩ bo lõ nswonə annù yĩ mæ a fè'ε a mbo nù.

9

Ajàn mæ Yesu à le ntoo Ngǎnyəgənnu ji nighûm ñtsò baa a abεε aà

¹ Yesu a twon ñgǎnyəgənnu ji jya nighûm ñtsò baa mfa mĩtĩ bo bii àdà'à mæ, bo ka mfi'ĩ izwĩ jĩ bii ñkii ñghurə nĩ mighòò.

² Ntigə ntoo waa mæ tâ bo ghεε ñka nswonə annù nlon annù nifò Nwĩ ñkii ñghurə nĩ mighòò.

³ A kà mē aa ntoo waa nswon mæ, “Nĩ tsuu ayoò tsu lõ lògè, kě ati yĩ tswĩ'ĩ, kě abàà, kě miji, kě ñgabə, ntsuu itsə'ə ji baa lõ lògè.

⁴ Nĩ ghεε ñghèè ñkuu a nda yĩ nĩ kuu ghu aa, nĩ tswé ghu, nywe'e noò yĩ mæ nĩ ka lõ bú fè'ε ghèè.

⁵ Bεε nĩ ghεε ñkuu a adigə bi tsuu ghui kwērə, nĩ ghìrə ti fè'è ghu, nĩ yètə àbìrə yĩ mæ a tswe a mikòrə bù aa, a ndi'ĩ mæ kaa bú bo si nĩ ànnù tsú burə.”

⁶ Bo tigə m̀ma'atə ñghèè ñtsya nĩ a itoo itoo nswonə nĩ ntoo yĩ sigìnə ya, ñkii ñghurə nĩ bə a idigə tsimə.

Ajàn mæ atu Herod a le mbùùrə aà

(Mt. 14.1-12; Mk. 6.14-29)

⁷ Nòò yĩ mæ Herod yĩ mæ à le mbə Mfò a ala'a Galilea aa, à le nyu'u innu ma jũ aa, àtũ yĩ a le mbùùrə, nìb̀o'ò tswá yĩ, nlon mæ bə bii mò'ò le si swonə nĩ mæ Jon Ngàn̄mùrə bə a Nkĩ à bù mē m̀biinə nĩ nìwô.

⁸ Bii mò'ò swonə nĩ mæ, Elijah à bù mē mbii fu, bii mò'ò kii ñswonə nĩ mæ ñgàn̄ntoò Nwĩ yĩ mbii mbii yĩ mò'ò à bù mē mbii fu.

⁹ Herod a swonè ni mæ, “Mè kî kwyê àtu Jon, ghuu nù mæ mè bù ntigè nyu'u nî ànnù nlon ngaà yî aa à ni ghuu aa ε?” Ntigè nlɔɔ ni mæ yu lîgînə yə yî.

Ajàn mæ Yesu à le nje'ε bē ntsù'ù ji ntaà aà

(Mt. 14.13-21; Mk. 6.30-44; Jn. 6.1-14)

¹⁰ Nòò yî mæ ngǎntoo jya i le mbù mbii aa, bo le kè'ènə innù jîi mæ bo le nghirè aà a mbo Yesu, A swún̄tə waa, nlogə waa bo bo lô nghɛɛ ntswe a ala'a Bethsaida.

¹¹ Nòò yîi mæ bè bî ghà'atè le nyu'u mæ bo tswe ghu aa, bi yonè yî ghu. A kwerè waa ghu ntigə nghaa a mbo bo nlon annù nifò Nwî nki nghurè bē bîi mæ nìghòò le ntswe a nu bo aà.

¹² Itugə i lōgînə mē nka mfii, ngǎnyəgēnnù ji jya nìghûm ntsò baa i zî ghu mbo nswon mæ, “Mà'atə nnòɔ bē ghû tâ bo nghɛɛ mæ mbə bo kuu a mûm mîkurə bo bî a mbɛɛ ifò jû mæ mbə bi yê àyoo ghu nji kè nki nyə adigə yî lè ghu, nlon mæ àdìgè yû mæ bî'inè tswe ghu aa kaa bè sî ghu ghurè aà.”

¹³ Yesu a kwi'i a mbo bo mæ, “Bù bumbon nî fa ayoò bo ji.”

Bo swon ghu mbo mæ, “Kaa bî'î sî nî mîji mî dân tswé, ntsyatə nkya abaa ji ntaà nî mbwè mi mbaà. Mbə a bə yîi mæ bî'inè tswe nî nje'ê bē bù bitsim bon bî'inè tswe nî nghɛɛ nyuu mîji a mbo bo.”

¹⁴ Bè bîi mæ bi le ntswe ghu aa le mbə mbân̄nə ntsù'ù ji ntaà.

A swon a mbo ngǎnyəgēnnù ji jya mæ, “Nî ghîrə tâ bo tswe a nsyɛ ikîrə ikîrə, tâ bē tswe nî àkîrə yî fùùrə mîghum mi ntaà.”

¹⁵ Bo le nghîrè tsi'î maa ajàn bē bya bitsim tswé a nsyê.

¹⁶ A logè nkya baa jya ji ntaà bo bî mbwè mya mi mbaa, n̄gentə mi'î mi a ndə̄n, ntsa'atə Nwî, n̄n̄n̄ mboɔnə ghu, mbatə mfa a mbo bo mæ bî fa a mbo bē byā.

¹⁷ Bè bitsim le nji nyurə, bi ghotè àbùgè, n̄wùkê ji i luu nkyè nìghûm ntsò ji baà.

Ajàn mæ Peta à le nkè'ènə n̄jū yîi Yesu ni ghu aà

(Mt. 16.13-19; Mk. 8.27-29)

¹⁸ A bə n̄jwi yî mò'ɔ Yesu a kâ ntsa'atə Nwî tsi'î yù. Ngǎnyəgēnnù ji i tswé ghu mbèè, a betè waa mæ, “Bè bi swon ni mæ mè bə aà wò aa ε?”

¹⁹ Bo kwi'i mæ, “Jon Ngàn̄mùrə bē nki.” Bi mò'ɔ mæ, “Elijah.” Bî mò'ɔ swonè ni mæ, “Ngàn̄ntoò Nwî yî mb̄b̄i mb̄b̄i wa yî mò'ô.”

²⁰ A betè waa mæ, “Lâ nî swon̄ yuu ngaa mæ mè laa mbə wo aa ε?”

Peta a kwi'i mæ, “Ô nî Ayo'ò Nwî wā.”

Ajàn mæ Yesu à le nghàà nlon ngi'î yîi yu ka yə i kwo aà.

(Mt. 16.20-28; Mk. 8.30—9.1)

²¹ Yesu a kwântè waa nswon mæ tâ bo tsuu a mbo nù tsù lō swonə.

²² Nki mbu nswon a mbo bo mæ, “Mu Nù à ka yə mbuu ngi'î jî ghà'atè tâ bità bi ala'a, bilii bi ngǎnmà'a Nwî, ni ngǎndi'î nòn̄sə, tâ bî tuu yî, n̄zwitə yî, a ti bə nî n̄jwi ji tarə, a bù nyweenə nî n̄wô.”

²³ A swon a mbo bē bitsim mæ, “Mbə nù tsù à ka nlɔɔ a nka nyonə a n̄j̄m mè a tuu ib̄b̄i nū yî, m̄be'e ati b̄an̄nə b̄an̄nə yî nka nyonə n̄aa tsi'î n̄jwî tsimè.

²⁴ Nlon mæ nù ntsim yîi mæ a lòɔ a nyweensə ib̄b̄inū yî aa, à ka b̄an̄nə bwɛ; lâ nù ntsim yîi mæ a lòɔ a mbwê ib̄b̄inū yî nlon nkwītū gha aa, a ka b̄an̄nə yweensə.

²⁵ Mbə a kwetə n̄u tsù aa n̄i àkè mə mbə a tswe n̄i m̄bi ȳ n̄tsim mban̄ə mbwə ibiin̄u ȳ kè ȳ nyə n̄gi'i aa ε?

²⁶ Mbə n̄u tsù a ka ndirə atu nlon̄ ngaa yà bo bì n̄ghàà na, bəə bon̄ Mu N̄u à ka ȳ kii dirə atu m̄bi'i ngaa ȳ a noò ȳi à ka ȳ z̄i a mum n̄gha'a n̄i, n̄i n̄gha'a n̄i Ta bo bì baangel bi b̄ii bi laa m̄ansə aà.

²⁷ A mb̄u n̄ghèè ghu, mə swon̄ a mbo bù tsi'ĩ ann̄u n̄ikon̄ mə, bə b̄i m̄o'ɔ bi təə faà b̄ii mə kaa bi ka ȳ wa'à kwo, nywe'e noò ȳi mə bi ka ȳ yə ann̄u n̄ifò Nw̄i aà."

Ajànə mə Yesu à lə mbənkə yi aà

(Mt. 17.1-8; Mk. 9.2-8)

²⁸ N̄jwi i tsyà m̄ə ji n̄ifwaa, a ajàn mə à lə nswon̄ inn̄u ma j̄u aa, a logè Peta, ni Jems ni Jon, bo bo k̄o'ɔ n̄ghèə a atu n̄ta'a a n̄tsà'atə Nw̄i ghu.

²⁹ Bo kà m̄ə aa n̄tsa'atə Nw̄i aa, n̄s̄i ȳi bo bì n̄kèrə ȳi i n̄kwensə, itsə'ə ji i tigè m̄fu'u n̄jɛɛnkə.

³⁰ B̄o ghè m̄ə aa ki yə, bə bi baa bi tigè n̄ghaa bo bo. A bə Moses bo Elijah

³¹ b̄ii mə bi lə n̄z̄i a m̄um n̄gha'a, n̄jweenə, n̄ka n̄ghaa bo bo, nlon̄ ajànə à ka ȳ m̄ansə ifà'ə yi m̄à'atə m̄bi yu a Yerusalem aà.

³² F̄ilo f̄i lə n̄nan̄sə n̄tswe a mi'i Peta bo bì bə bya mə bo bo lə n̄tswe aà. Bo ghè mə ki w̄i'ìnə, n̄yə n̄gha'a n̄i bo bì bə bya mə bo bo təə aà.

³³ Ajàn mə bə bya lə n̄ghèə m̄mà'atə Yesu i lò aa, Peta a swon̄ mə, "Taà, a bon̄ mə b̄i'ìnə tswe faà aà. Tā b̄i'ĩ ghurə m̄intàn̄ mi n̄tarə, tā ȳ f̄uùrə i tswe a mbo wò, ȳ m̄o'ɔ i tswe a mbo Moses, tā ȳ m̄o'ɔ i tigə n̄tswe a mbo Elijah." (Kaa à lə n̄wa'ă ann̄u ȳi mə yu swon̄ə aa z̄i.)

³⁴ Ajànə à lə mburə ki ghàà aa, m̄bà'à i wi'ikè n̄zi n̄kusə waa. N̄ibo'ɔ n̄i tswa n̄ḡanjyeḡənn̄u j̄yā.

³⁵ Bo yu'ù n̄j̄i i ghàà wa m̄um m̄bà'à n̄swon̄ mə, "A n̄i M̄u ghà ȳi m̄è tsò'ɔ aa à ghulà; n̄i ka nyu'u ann̄u ȳi a swon̄ə aà."

³⁶ Nòò ȳi mə n̄j̄i ya i lə n̄kentə aa, bo tigè n̄yə Yesu tsi'ĩ yùyù. Bo lə n̄kutə m̄ints̄u myaa, kaa n̄ki'ĩ ànn̄u ȳi mə bo lə nyə aa a mbo n̄u tsù maa noò swon̄ə.

Ajàn mə Yesu à lə n̄ghurə m̄umbân̄n̄ə ȳi mə a lə n̄tswe n̄i à zw̄i ȳi bi aà

(Mt. 17.14-18; Mk. 9.14-27)

³⁷ Abèè a f̄u'ù m̄ə, Yesu bo bì n̄ḡanjyeḡənn̄u ji j̄ya bi sigə wa atu n̄ta'a, n̄nòò b̄ə ȳi wè i z̄i n̄tsi'i yi.

³⁸ N̄u ȳi m̄o'ɔ wa a tit̄i n̄nòò a t̄on̄n̄ə n̄swon̄ mə, "N̄d̄i'inn̄u, m̄ə bu'ù m̄bô, kwetə a m̄u ghà gh̄u, n̄lon̄ mə à n̄i tsi'ĩ mu ȳi mə m̄ə tswe n̄i ghu aà.

³⁹ Azw̄i ȳi bi a yi nan̄sə n̄ko mu gh̄u n̄ma'a a nsyɛ, n̄ghirə a wi'ikè m̄bo'o, a tsigè yi, àjwò'ò a tigè m̄fɛ'ɛ ghu n̄tsù. A nan̄sə n̄wukə yi kaa wa'à w̄ansə m̄b̄ii m̄ma'atə yi.

⁴⁰ M̄ə gh̄irə mbu'u mbo a mbô n̄ḡanjyeḡənn̄u jo mə tā bi f̄i'ĩ azw̄i ya, kaa bo wa'ă m̄fi'ĩ z̄i."

⁴¹ Yesu a swon̄ mə, "Oò, bù b̄ə b̄ii mə bi s̄i n̄i àb̄iint̄i tswè, kaa inn̄u j̄yaa i wa'à tsinè aa, m̄ə ka b̄u tswe bi'ìnə i k̄ii ki tswa n̄ti ghà nlon̄ ngaa yùu i ywe'e aa a noò àkè aa ε? Z̄i n̄i mu ghò wa faà."

⁴² A kà mə aa zi n̄i ghu, àzw̄i ȳi bi ya a k̄o yi m̄ma'a a nsyɛ n̄tsigə n̄tigə n̄l̄o tsi'ĩ n̄s̄at̄ə. Yesu a wenè àzw̄i ȳi bi ya, n̄ghurə mu wa m̄fa a mbo taà ȳi.

⁴³ Bə b̄itsim lə nyerə a ajànə mə bi lə nyə m̄ida'a mi Nw̄i aà.

*Ajàn mə Yesu à ɛ mbù ñghaa annù ñlonə ànnù nìwô yi aà.
(Mt. 17.22-23; Mk. 9.30-32)*

Ajàn mə bo ɛ mburə ki wa'a ma jù ìnnù mə à ɛ ñghìrə aa, a swon a mbo ñgǎnyəgənnù ji mə,

⁴⁴ “Nì nanşə nyu'utə nighàà nù ta nì kuu a atu bù. Bì ka fa Mu Nù a mbo bə.”

⁴⁵ Lâ kaa bo ɛ ñwa'à yu'u tâ àtù yaa a laa ghu. Nlon mə bì ɛ nlò'òsə a mbo bo mə tâ bo tsuu zi; bo kii mbo'ò nì a mbetê yi.

*Nù yii à kò'ò ntsirə aa à nì wò?
(Mt. 18.1-5; Mk. 9.33-37)*

⁴⁶ Bo ɛ nlògìnə ñka nswunə, mbetə nì waa bo nì bo mə nù yii mə à kò'ò ntsirə a titii bə aa à nì wò aa ɛ?

⁴⁷ Yesu a zì ànnù yii mə bo ɛ sì wa'atə nì a ntii bo aà, ñlogə múnkhə nte'ɛ a mbèɛ yu,

⁴⁸ ñswon a mbo bo mə, “Nù ntsim yii mə à kwèrə mu ghù nì ìkù m gha aa, à kwèrə aa ghà. Nù ntsim yii mə à kwèrə gha aa, à ki ñkwèrə nù yii mə à ɛ ntoo ghà aà. Nlon mə aa yu wa yii à kè'ə a titii bù ñsigə nlwĩ'ĩ aa, à bàñnə mbə aa yu yii à kò'ò ntsirə aà.”

Nù yii mə kaa à sì annù yì'inə tuu aa, à bii aà ñjì m yì'inə

⁴⁹ Jon a swon mə, “Taà bii'ĩ ghìrə nyə nù yì mò'ò a fi'ĩ nì ìzwĩ jì bì a ato'o bə nì ìkù m gho, bii'ĩ tsu'unə yì nlon mə kaa à sì nù àkòrə yì'inə yì mò'ò bə aà.”

⁵⁰ Yesu a swon mə, “Nì tsuu nì ki tsu'unə bə, ñlon mə nù yii mə kaa à sì annù yì'inə tuu aa, à bii aà ñjì m yì'inə.”

Ajàn mə ñikurə nì Samari nì mò'ò nì ɛ ntuu a ñkwèrə Yesu aà

⁵¹ Ajàn mə nòò à ɛ ñkòòntə mə bì ka bũ kwèrə Yesu fu a aburə aa, a kwèrə ntii yi, ntantə mə yu ghèɛ a Yerusalem.

⁵² Ntoo bə a mbii yu mə tâ bì ghèɛ nnanşə ñikurə nì Samaria nì mò'ò a mbo yu.

⁵³ La bə bya bì tuù ñkwèrə yi, ñlon mə bo ɛ nzi mə à ɛ sì tsyà aa bə tsyà ñghèɛ nì a Yerusalem aà.

⁵⁴ Ngǎnyəgənnù ji, Jon bo Jems, yè mē maa ajàn, mbetə yi mə, “Mmà'àmbi, ò bèèntə mə tâ bii'ĩ twon mò'ò tâ ì lo a aburə nsigə ntoo waa aa ɛ?”

⁵⁵ Yesu a bəñkə yi ñwenə waa.*

⁵⁶ Bo tigè ñlo ñghèɛ a ñikurə nì dàn.

*Annù bə bii mə bì tswe nì ñka nyòñə Yesu aà
(Mt. 8.19-22)*

⁵⁷ Ajàn mə bo ɛ sì ghèɛ a mǎnjì aa, nù yì mò'ò a swon mə, “Mè ka ki yòñə nì gho a nì ñgòn ìdìgə tsim jii o ghèɛ ghu aà.”

⁵⁸ Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Itsò ì tswe nì mimbore myaa, bìsin bì kì ntswe nì ndā jyaa, la kaa Mu Nù à sì nì àdìgə yii mə mbə a nòñsə àtú yi ghu mmiintə aa tswé.”

⁵⁹ A mbo nù yì mò'ò a swon mə, “Zì ñka nyòñə nàà.”

A bàñnə ñkwi'i mə, “Mmà'àmbi, lèò tâ mè bii ñghèɛ mfoo ntwinə taà ya'a.”

* **9:55** ñwà'ànə jì mò'ò ì ku'usə yuà ànnù: “Kaa nì sì mbuu azwĩ yii mə nì tswe nì yuu aa zì; ñlon mə kaa Mu Nù à ɛ ñwa'à zì aa a ta ñgi'ĩ a nu bə, à ɛ mbàñnə zì aa a nyweensə bə.”

⁶⁰ A swon ghu mbo mə, “Mà'atə tâ biku ka ntwiŋ biku bi bê byaa. Lâ a mbo wò, ghèe ŋka nswon ntoò ànnù nifò Nwî.”

⁶¹ Yî mò'ɔ a swon mə, “Wa mə ka ki yònè noo Mmà'àmbî. La mà'atə tâ mè foo ŋghèè nîfa fîlo fî bê a ndùgə ya'a.”

⁶² Yesu a swon ghu mbo mə, “Nù yîi mə à tswa aso afà'à m̀bu mbəŋkə yi ŋka nlii n̄imə aa, kaa à s̄i ku'ùnə a ŋkuu a m̀m̄m̄ ànnù nifò Nwî.”

10

Ajàŋ mə Yesu à lɛ ntoo bê bi mɔ'ɔ m̄ghum mi sàmbaa ntsò baa mə bì tsya mb̄i yaa laa

¹ Ma ya à ghèə ki tsyă Mmà'àmbi a bú n̄tsɔ'ɔ bê bi mɔ'ɔ m̄ghum mi sàmbaa ntsò baa ntoo waa mə tâ bo tsya mb̄i yî ŋka n̄zinə bi baa bi baa ŋghɛɛ n̄i itoo n̄i id̄igè tsi'î ts̄im̄ j̄i mə yu ka b̄ŋ z̄i ghu aà.

² A kà m̄ə aa ntoo waa nswon mə, “Mij̄i mi bè m̄ə a nsoo gha'a lâ bìfù'ù b̄an̄nè ñkə'ətə; n̄i ka ntsa'atə Nwî mə tâ Mmà'àmbi m̄bôn̄ n̄sòò à too ŋḡan̄fà'à tâ ì ghɛɛ mfù'ù mij̄i mi myâ.

³ N̄i ghɛɛ lâ, a ajàŋə mə mə too ghuu aa, n̄i ghɛɛ tsi'î ts̄ŋ m̄binjèrə a t̄it̄i b̄itakurə.

⁴ N̄i tsuu m̄u àbàa ŋkabə tugitə, ntsuu abàa k̄i tugitə, ntsuu ntam k̄i tugitə, n̄tsuu ki t̄ə a ntsà'atə n̄u tsu a m̄an̄j̄i.

⁵ Bɛɛ n̄i yi ŋghèè ŋkuu n̄i nda ȳi n̄i ŋkuu ghu aa n̄i fòò n̄swon mə, ‘Á Mb̄ɔɔnə kuu f̄aa nda laa.’

⁶ Bɛɛ mə n̄u m̄b̄ɔɔnə a tswe ghu bon̄ m̄b̄ɔɔnə ya ì ka kuu ghu n̄u, a tsuu ghu tswe bon̄ m̄b̄ɔɔnə ȳu ya ì ka bìi kuu fu a nu bù.

⁷ Bɛɛ n̄i ghɛɛ ŋkuu n̄i nda ȳi n̄i kuu ghu aa, n̄i lwi'î maa nda ŋka n̄i ŋk̄i nno n̄i àyoo ȳi bi fa a mbo bù aà. Nlon̄ mə wa bi tswe n̄i ŋka nt̄u ŋḡan̄fà'à. N̄i tsuu a m̄ila'a ki kuu ghɛɛ, ì kuu bìi.

⁸ Bɛɛ n̄i yi ŋghèè ŋkuu a atoo, bɛɛ bi kwɛrə ghu siḡinə, n̄i ka n̄i ayoo ȳi bi fa a mbo bù aà.

⁹ N̄i ghurə m̄ighòò m̄i mi tswe a nu bè ghu aa, ntigə nswonə ŋkɛ'ɛnə a mbo bo mə, ‘Wa annù nifò Nwî a z̄i m̄ə ñkoontə a nu bù.’

¹⁰ Lâ, mbə n̄i yi ŋkuu n̄i atoo bi tuu ghuu ghu kwɛrə, n̄i fɛ'è ŋghɛɛ a m̄im̄f̄an̄nè n̄swon mə,

¹¹ ‘Ab̄irə ala'a yuu ȳi mə a gh̄irə m̄banə a mikòrə b̄i'î aa, b̄i'î yètə, a nd̄i'î mə kaa b̄i'inə s̄i n̄i ànnù tsu tswé. Lâ b̄i'î swon a mbo bù mə ànnù nifò Nwî a z̄i m̄ə ñkoontə a nu bù.’

¹² M̄ə swon̄ a mbo bù mə ŋḡi'î àtoo mà ya a njw̄i n̄tsò'òtə m̄isa'a ì ka ȳi tsyàtə ȳi Sodom.

*N̄jò'ɔ ìla'a j̄i kaa ì lɛ ŋwa'ă ntoò Kristo bii aà
(Mt. 11.20-24)*

¹³ “Ŋḡi'î ȳi ñwè ì tswe a mbo wò m̄b̄a Chorazin, bo bì a mbo wò m̄ba Bethsaida, nlon̄ mə bi lɛ m̄baa b̄ə gh̄irə innù j̄i wè j̄i wè j̄u mə bi gh̄irə a ala'a bù aa a ala'a Tai k̄ə Sidon bon̄ bi lɛè m̄b̄əŋkə m̄int̄i myaa t̄ɛt̄ə, ntigə ŋwɛ'ɛ itsè'ə ŋḡi'î ŋk̄i m̄fu'u at̄u yaa n̄i àb̄u.

¹⁴ Lâ a ka ȳi swèrə a mbo bù wa jw̄i n̄tsò'òtə m̄isa'a ì tsyàtə a mbo Tai bo Sidon.

¹⁵ Ngaa yò ì b̄ə mə akə aa ɛ, a Kapernaum? Ò gh̄irə ŋwa'atə mə bi ka ŋɛntə ib̄i n̄u gh̄oi k̄ɔ'ɔsə gh̄o a aburə aa ɛ? Wa bi ka ȳi mà'à gh̄o ò sigə ŋghɛɛ a b̄an̄nsyê.”

¹⁶ Yesu a swon a mbo ngǎnyegǎnnu ji jya mɛ, “Nù yǐ mɛ a bǐ ànnu yǐ ni swon aa, à bǐ aa annu yá. Nù yǐ a ntù ànnu yǐ ni swon aa, a ki ntuu aà ghà. Nù yǐ mɛ à tùu gha aa, à ki ntuu aa yu wa yǐ mɛ à le ntoo gha aà.”

Ajàn mɛ bɛ bya mǐghum mǐ sàmbaa ntsò baa le mbù mbii aà

¹⁷ Bɛ bya mǐghum mǐ sàmbaa bi le mbii ni ndorɛ nswon mɛ, “Mmà'àmbi tsi'i bideemon bi ghìrɛ nyu'unɛ nɛ yǐ'i nlon ikùm ghò.”

¹⁸ A swon a mbo bo mɛ, “Mɛ ghìrɛ nyɛ Satan a lô a aburɛ ɲwo tsi'i tsò mbɛn yǐ ɲwà'àkɛ.

¹⁹ Yɛ nɛ, mɛ fà mɛ àda'a a mbo bù mɛ nɛ ka ntɛntɛ a atu no bo bi bɛngaa bi bi, ɲkii ɲgha'a nɛ àda'a ɲgàṅkibàà wa kaa tà àyoo tsu wa'à ghuu lɛnsɛ.

²⁰ Là ta nɛ tsuu ki doritɛ bɛ mɛ ɛzwǐ jǐ bi yu'unɛ nɛ ghuu, nɛ ka ndoritɛ nɛ bɛ mɛ bi ɲwà'ànɛ mɛ mikùm muu a aburɛ aà.”

Ajàn mɛ Yesu à le ndoritɛ aà

(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

²¹ A bɛ maa noò, Yesu a doritɛ a mùm Azwǐ Nwǐ nswon mɛ, “Taà, mɛ fà mbǐ'ikɛ a mbo wò a Mmà'àmbi àbùrɛ bɛ nɛ nlon mɛ ò lò'òsɛ innu jùla a mbò ɲgàṅmitsyɛ bo bi bɛ bǐ bi zi annu aa, mbàṅnɛ ndi'i a mbo bo bi bɛrɛ. ɲɲɛ, Taà ghà, a bɛ àjàn yǐ mɛ a le mbòṅghò mɛ tà ò ghìrɛ aà.

²² Taà ghà à fà mɛ innu tsim a mbo mɛ. Kaa mbɛ ɲu wa'ǎ ɲu yǐ Mu à ni ghu aa zi ntsya a Ta. Kaa ɲu a wa'ǎ a Ta ɲki nzi ntsya Mu, mɛ mbɛ a tsuu ɲu yǐ mɛ Mu à tsò'ɔ mɛ yu di'i a Ta ghu mbo aa bɛ.”

²³ Yesu a bɛṅkɛ yi nswon a mbo ngǎnyegǎnnu ji jya mɛ, “Mbɔɔnɛ a mbo mi'i mǐ mɛ mi yɛ annu yulà mɛ ni yɛ aà,

²⁴ nlon mɛ mɛ swon a mbo bù tsi'i annu nikon mɛ, ngǎntoo Nwǐ jǐ ghà'àtɛ bo bi bǐfɔ bi ghà'àtɛ bi le si yɛ'ɛtɛ a nyɛ ma juu innu mɛ ni yɛ aa, la kaa wa'à yɛ. Nyɛ'ɛtɛ ni a nyu'u innu jù mɛ ni yu'u aa kaa wa'à yu'ù.”

Nìghàà nǐ ɲnanaa nlon ɲu baSamaria ɲgàṅàbòṅntii

²⁵ ɲgàṅndi'i nòṅsɛ yǐ mò'ɔ à le ɲkwà'ànɛ yi nswon mɛ, “Ndi'innu, mbɛ mɛ ghìrɛ mɛ akɛ mɛn ji ilon aa ɛ?”

²⁶ A betɛ yi mɛ, “O twonɛ nyɛ mɛ bi ɲwa'anɛ a mùm àṅwà'ànɛ nòṅsɛ aa mɛ akɛ aa ɛ?”

²⁷ A kwi'i mɛ, “Tigɛ ɲkòṅ Mmà'àmbi Nwǐṅòṅ ghò nɛ nti ghò tsim, nɛ ntswɛntii yò i tsim, ni mǐti mo mǐtsim bo bi ni mǐtsyɛ mo mǐtsimɛ. I kii tigɛ kòṅ ndim ghò tsò ibii nù ghò.”

²⁸ Yesu a swon ghu mbo mɛ, “O kwi'i tsi'i sigìnɛ. Ka ɲghìrɛ ma mùu ajàn bon ò ka tswe nti.”

²⁹ Ajàn mɛ à le si lòò ndi'i mɛ ànnu yi a tsinɛ aa, a bù mbetɛ Yesu mɛ, “Ndim ghà aa wò aa ɛ?”

³⁰ Yesu a kwi'i ghu mbo mɛ, “Nù yǐ mò'ɔ à le nlɔ a Yerusalem ɲka nsigɛ ɲghɛ a Yeriko, biyɛrɛ bi tswá yi, ntso'otɛ itsɛ'ɛ ghu nu, nanɛ ɲghɔ yi tsi'i sigìnɛ, a tigɛ ɲkwo, bo ma'àtɛ nlo waa,

³¹ ɲgàṅmà'a Nwǐ yǐ mò'ɔ à le ɲka nzi maa mânjǐ, à zǐ mɛ mɛfɛ'ɛ ghu nu aa, ndanɛ mbɛɛ, nstya yi.

³² Mu Levi yǐ mò'ɔ à le ɲki nzi nyɛ, ɲghìrɛ tsi'i maa ajàn, ndanɛ mbɛɛ ntsya yi,

³³ Là ɲu baSamaria yǐ mò'ɔ yǐ à le ɲka ɲghɛ a nìghaa yu aa, à le nzi nyɛ, ɲko mǐṅnɛ yǐ.

³⁴ N̄ghɛɛ ghu mbɛɛ, nsi'i ɪla' à ji jya, n̄nɪnə afù ghu ɲkwerə, n̄tswesə yi a atu n̄aa yu, n̄logə yi n̄ghɛɛ ni ghu a nda biɣi, a n̄lɛntə yi ghu.

³⁵ Bo yu lɛ ghu, àbɛɛ a fù'ù m̄, a gh̄ə yu k̄i gh̄ɛɛ, m̄fi' i ɪbà'atə ɲkabə silva ji baa,* mfa a mbo ɲù n̄lɛntə n̄d̄a biɣi wa, n̄swon m̄, 'Ka n̄lɛntə n̄i, bɛɛ m̄ a logə ɲkabə n̄tsyà yulà, bon maa b̄ b̄ensə fu, a noò ȳi m̄ b̄i aà.' "

³⁶ Yesu a betə n̄d̄i' i n̄on̄sə wa m̄, "O wà'atə m̄ n̄dim ɲù wa m̄ biyərə bya lɛ n̄ghòò yi aa, a tit̄i b̄ə buà bi tarə, à ni wò aa ɛ?"

³⁷ A kwi' i m̄, "N̄u wa m̄ à lɛ ɲko m̄l̄ɪn̄ə ȳi aà." Yesu a swon ghu mbo m̄, "Gh̄ɛɛ ɲki ɲka n̄ghirə maa ajànə."

Ajàn m̄ Yesu à lɛ n̄ghantə Martha bo Mary aà

³⁸ Yesu bo bi ɲḡɲyɛḡɛnn̄u ji i lɛ gh̄ɛɛ ɲkuu a n̄ikurə n̄i m̄'ɔ, m̄ɲgyɛ ȳi m̄'ɔ, ɪk̄m yi i b̄ə Martha, a twon̄ə yi a nda yu,

³⁹ Muma bi m̄ɲgyɛ wa, ɪk̄m yi i b̄ə Mary a tsw̄ə bo yu. Yesu à z̄i m̄ aa, a z̄i n̄tswe yi tsi' i a mb̄ɛɛ m̄k̄orə Yesu, ɲyu'utə n̄i ànn̄u ȳi à lɛ si d̄i' i aà.

⁴⁰ L̄a Martha à lɛ si nwùgə n̄u yi, ɲwa'a tsi' i ann̄u a n̄ghirə m̄ji a mbo biɣi bȳa. A lɛ n̄z̄i n̄swon a mbo Yesu m̄, "M̄mà'amb̄i, ò si ȳə m̄ à n̄i ànn̄u ȳi bi m̄ mumaà à gh̄irə, m̄ à m̄'atə gha tsi' i m̄ m̄, m̄ ȳə n̄i ɲgi' i a ni m̄ji mù aa ɛ? Gh̄àantə yi t̄a à zi ɲkwetə gh̄a."

⁴¹ Yesu a swon ghu mbo m̄, "Martha, Martha! O nwùgə n̄u yò si' i a ni ɪnn̄u j̄i gh̄à'atə!

⁴² Ayoo ȳi fùurə a ku'unə a n̄tswe n̄i yù. Mary à tsò'ò m̄ mb̄ɛɛ ȳi sigin̄ə kaa mb̄ə ɲù a wa' à ghu mbo kwerə."

11

Yesu à d̄i' i N̄ḡɲyɛḡɛnn̄u ji m̄an̄j̄i n̄tsà'atə Nw̄i

(Mt. 6.9-13; 7.7-11)

¹ Yesu à lɛ si tsà'atə Nw̄i a adigə ȳi m̄'ɔ, à m̄ɲsə m̄ aa, ɲḡɲyɛḡɛnn̄u ȳi ȳi m̄'ɔ a swon ghu mbo m̄, "M̄mà'amb̄i, d̄i' i n̄tsà'atə Nw̄i a mbo bi' i, tsò m̄ J̄on à lɛ n̄d̄i' i a mbo ɲḡɲyɛḡɛnn̄u ji aà."

² Yesu a swon a mbo bo m̄, "N̄i k̄i ti tsà'atə Nw̄i n̄i swon m̄: 'Taà ȳi' i, gh̄irə t̄a bi' i ka n̄gha'asə ɪk̄m gh̄o. T̄a ànn̄u n̄if̄o yo à zi.

³ Ka mfa m̄ji m̄i m̄ m̄i ku'unə a mbo bi' i aa a n̄jwi n̄jw̄i;

⁴ ɲki ɲka n̄l̄i' in̄ə n̄i ɪfansenn̄u ji' i, nlon m̄ bi' i ɲk̄i n̄l̄i' in̄ə n̄i j̄i b̄ə b̄i m̄ bi fansə a nu bi' i aà; n̄tsuu ki b̄i bi' i ka ɲwo n̄i àkwà'ànə b̄ə.' "

⁵ A b̄u n̄swon a mbo bo m̄, "Mb̄ə ɲù n̄ib̄o gh̄uù a gh̄ɛɛ a mbo nsùkà' à ȳi n̄i n̄t̄i itugə n̄swon ghu mbo m̄, 'N̄sù gh̄a, tsò'osə gha n̄i ɲkya abaa ji tarə;

⁶ nlon m̄ n̄sù gh̄a ȳi m̄'ɔ à lo n̄ghaa a asà' a agha' a n̄z̄i, kaa m̄ wa' à n̄i àyoo n̄ji a mfa ghu mbo tsw̄ə.'

⁷ Mb̄ə nsù ȳi wa a n̄on̄ə a ɪkuu ɲkwi' i ghu mbo m̄, 'Tsùu ɲgi' i a mbo m̄ fa; m̄ tsètə m̄ abà' à ȳa, bi' i bi b̄o ba n̄on̄t̄ə; kaa mb̄ə m̄ wa' à bù m̄b̄in̄ə a mf̄a àyoo a mbo wò.'

⁸ M̄ə swon a mbo bù m̄, mb̄ə tuu b̄in̄ə fa ayoo ghu mbo m̄ à ni nsùkà' à ȳi aa, l̄a ɲyon̄ə ajàn ȳi m̄ à gh̄ɛɛ n̄i m̄b̄i ɲka mbetə kaa wa' à lò aa, à ka b̄in̄ə fa n̄joò tsim̄ j̄i m̄ a lòò aà.

⁹ Ma mùu ajàn, m̄ə swon̄ə a mbo bù m̄: N̄i ka mbetə bon bi ka fa a mbo bù; n̄i ka n̄l̄o bon n̄i ka ȳə; n̄i ka ɲkwentə bon bi ka ɲa' a fa a mbo bù.

* **10:35** 2 denarii, ɲkabə baGrikia, n̄d̄uù yi ɪb̄ə tsò ɲkabə ɲḡɲàf̄à' à n̄jwi ji baà.

¹⁰ Nlon mə nù ntsim yïi a betə aa, a kwerə; nù ntsim yïi mə a kii nloo aa a yê. Nù yïi mə a kwèntə aa bi kii nna'a ghu mbô.

¹¹ Tà yï tsu à tswe a titi bù mə mbə mû yï a betə fibwè, a tswe ti fa fibwè mbanə mfa bə no ghu mbo

¹² kě a betə nibòò ni ngu ghu mbo a bânə nfa bē àngaa ghu mbo aa ε?

¹³ Mbə bù bii mə nì ni ngānghirə innù jî bi aa, nì zi ajàn yïi mbə nì ka mfa njoo jî siginè a mbo bôò buu, nì sî wa'atə mə mbə Taà ghùù yïi mə à tswe a aburə aa a nanse nkɔntə a mfâ Azwî yi a mbo bē bii mə bi betə nî yi ghu aa ε?"

Yesu bo Beezebul, mfô bidemon

(Mt. 12.22-30; Mk. 3.20-27)

¹⁴ Yesu à lɛ sî fi'i azwî yï bi yïi mə a lɛ mbə yï ti ghàà; nòò yïi mə àzwî yï bi ya a lɛ mfè'è aa, àkiko'o ya a lòginè nka nghaa bē bii bi lɛ nyə aa bi yerə tsi'ï mbē ànnù.

¹⁵ La bo bî mɔ'ɔ bânə nswon mə, "A fi'i nî izwî jî bi ntsyà aa a njîm Beezebul, mfô izwî jî bi wâ."

¹⁶ La bē bya bî mɔ'ɔ, a nkwa'ànə yu, bi bânə nswon mə, tâ à ghirə annù yï yeyerə a ndi'i mə Nwî à tswe bo yu.

¹⁷ Mbə yïi mə Yesu à lɛ nzi mmòontê jyaa aa, a swon a mbo bo mə, "Ala'a yïi mə a yatə waa ntəə a atutu, nto nî waa bo nî bo aa, a wānsə nwo. Ngwè'è yïi mə i kî nyàtə waa laa, i kii nwanse nwo.

¹⁸ Mbə a bə mə Satan à kî nyàtə yi, bon à ka kî to nîi yumbon, tâ ànnù nifò yi təə mə akə aa ε? Nlon mə nî swon mə mə fi'i izwî jî bi aa nî mîdà'à mî Beezebul.

¹⁹ Mbə mē ka mfi'i izwî jî bi aa nî mîdà'à mî Beezebul, bon bôò buu tigə mfi'i aa nî mîdà'à mî wo aa ε? Mbə mə a bə maa ajàn aa, à nî bo bii mə bo ka yï tigə tsərə i sa'à ghuu.

²⁰ Lâ mbə a bə mə mə fi'i izwî jî bi aa nî mîdà'à mî Nwî bon ànnù nifò Nwî à zî mə a mbo bù.

²¹ "Nòò yïi mə ntî nù, yïi mə à tswe nî njoo mitsə'ə a bɛ ndùgê yï aa, njòò jî i tswe nî mbɔɔnê;

²² Lâ mbə nyərə yïi mə à tinsə ntsyàtə yi aa, mbə a zi bon à ka kwerə njoo mitsə'ə jya mə à nin ntî yï ghu aa, i sɛ'ɛ njòò jî tsi'ï tsim i yatə.

²³ Nù yïi mə à sî njîm yà bii aa, à bii aa njîm ngànkibàà yà. Nù yïi mə à sî ghotə aa, a bânə nja'a aa jà'à.

Ajàn yïi mə mbə àzwî yï bi a fè'è mibu nkoo fu aà

(Mt. 12.43-45)

²⁴ "Nòò yïi mə àzwî yï bi a fɛ'ɛ a nu nù aa, a karə a nî àdìgè yïi mə kaa nkî i sî ghu tswé aa, nloo nî mə mbə yu mîntə ghu lɛ; a tuu yə aa, a swon mə 'mə ka bù bii gha fu a nda yïi mə mē fè'ɛ ghu aà.'

²⁵ A ti bii nyə mə bi yè'è mə nda ya i laa nkù'ùnè,

²⁶ bon à ka ghè bû bii nî izwî jî sàmbaa jî bi jî dàn jîi i bi'i ntsyàtə yi, i zî nkù'usə yi ghu tâ bo bo kuu nkoo ntswe ghu; bɛɛ i kuu maa noò bon ntswé nù wa i ka bi'i tsyàtə ajàn yïi à lɛ mbə a mbii aà."

Nìdorə nîi mə nî ni annù nînkonə aà

²⁷ Ajàn mə Yesu à lɛ mmānsə nswonə ma jû innù aa, mǎngyè yï mò'ɔ wa atitî nòò a swon ghu mbo mə, "Mbɔɔnə a mbo mǎngyè yïi mə à lɛ njwe gho aa bo bi a nî mbii mii mə mî lɛ nɔnsə gho aà!"

²⁸ La Yesu a bânɲè ñkwi'i mē, “Mbɔɔnə ì bânɲè ñtswe aa a mbo bè bîi mē bi yu'u nighàà ni Nwî ñlœa aà!”

Bè bya lɔɔ mē tâ Yesu à ghîrə annù yî yeyerə
(Mt. 12.38-42)

²⁹ Nòò yîi mē nnòò bē wa i lē nlògînə ñka ngha'atə aa, Yesu a be'enə ñka nswonə mē, “Nîwàà ni bē buà tsîton̄ à ni nîwàà nî bî; bi lɔɔ nyê àlensè, la kaa mē ka wa'ă alensè yi dàn a mbo bo fa ntsya alensè Jonah.

³⁰ Nlon̄ mē ajàn̄ yîi mē Jonah à lē mbə alensè a mbo baNineveh aa, àà ñgǎñ ngàn̄ ajàn̄ yîi mē Mu Nù à ka bə alensè a mbo nuà nîwàà.

³¹ Mfô mǎngyè wa yîi mē à lē nlò a mbù'ù ntii aa, à ka yî bînnə a noò ñtsò'òtə mîsa'a bo bi nîwàà ni bē bû tsîtsòñ i nîñə wa a isa'à. Nlon̄ mē à lē nlo a nlwî'î mîbi yù, ñzi a a nyu'u nighàà ni mîtsyè a mbo Mfô Solomon, lâ yê nî, nù yîi mē à kò'ònə ntsyàtə Solomon aa, à ghuà a titii bù.

³² Bè bi Nineveh ka yî bînnə a noò ñtsò'òtə mîsa'a, i tœə bo bi nîwàà ni bē buà tsîtsòñ, i nîñə waa a isa'a à; nlon̄ mē baNineveh lē mbəñkə mîntii myaa wa noò mē Jonah à lē nghàà a mbo bo aà, lâ yê nî, nù yîi mē à kò'ònə ntsyàtə Jonah aa, à ghuà mē a titii bù.”

Ñkà'a ibîi nû
(Mt. 6.22-23)

³³ “Kaa nù à laa ñwa'à nî lâm kosè ñghɛɛ nnîñə nî a atà, kè m̄bu nlògè nî àntòò ñkusə ghu, kaa kî'î kîi ñkosə nnîñə nî a ñji'î ñkùù. Nù a kîi ñkosə lâm, a tɛ'ɛ aa a atu atetè tà nù tî kuu a nda a yê ñkà'à wâ.

³⁴ Nîlî'î no laa mbə lâm ibîinû ghô. Nîlî'î no bə tswe siginè, bœə bon̄ mbîinû yô ntsim i luu nî ñkà'à. Lâ nî bə tsuu i siginə tswe bon̄ mbîinû yô ntsim i luu nî m̄fîi ñdîgè.

³⁵ Mbə yîi mē a bə ma mùu ajàn̄ aa, nî ka ntsyəsə tâ ñkà'à yîi mē i tswe a nu bù aa, i tsuu bânɲə bəñ tigə itugè.

³⁶ Mbə ibîinû ghuu tsim i luu nî ñkà'à, ñtsuu nî àdîgè yî fîi tswe, bon̄ i ka kî nan̄sə ta, tsi'î tsô lâm yîi mē a ta nî a nu bè m̄fa nî ñkà'à aà.”

Yesu a firə baFarisai bo bi ñgǎñdî'i nòñsə
(Mt. 23.1-36; Mk. 12.38-40)

³⁷ Yesu a burə kî ghàa nù baFarisai yî mò'ɔ a twonè yi mē tâ à zi n̄ji a nda yu; Yesu a ghɛè ghu nda bo yu jî.

³⁸ Annù a tsyá nù baFarisai wa ajàn̄ yîi mē à lē nyə Yesu a jî tîghə à fòò nsî'i mbô mi aà.

³⁹ Yesu a swon̄ ghu mbo mē, bù ba Farisai, ni sî'i ndon̄ bo bi ñkan̄ tsi'î a abɛɛ abɛɛ, la a mum, nî bânɲè ñluu nî ñnnù jî bi, ñkîi mban̄nə nî ñjoo bē ñkwɛrə,

⁴⁰ itirə ndə jî tsu! Nî sî zi mē nù yîi mē à lē nan̄sə abɛɛ laa, a nî yu mē à lē ñkî nnan̄sə mum aa ɛ?

⁴¹ Lâ tâ nî ban̄nə m̄fa n̄joo tsim ghu mum a ñkwɛtə ngàn̄êfum ghu, nî bə ghîrə ma mùu ajàn̄, bon̄ a ka bə annu yîi a ku'unə aà, tâ n̄joo tsim a mbo bù i laa.

⁴² “Lâ ñgi'i yî ñwè a nu bù m̄bâ baFarisai! Nlon̄ mē ni lògè nî ñjoo aghò'ò bo bi bàm̄bòrê buu ñyatə nî nî itii nighum, m̄fa nî àtîi yî fùurə a mbo Nwî, lâ kaa wa'à nî ànnù yîi mē a tsinə aa ghîrə, kaa wa'à nî Nwî kîi ñkon̄; bon̄ ni ghîrə nî ñnnù ma jû tsi'î tsim, kaa wa'à nî jî mò'ɔ mà'atè.

⁴³ Ngi'i yĩ ñwè a nu bù mbâ baFarisai! Nlonj mē ni kòñg a ntswe nĩ ìlèñ jii mē i kò'wō aa a mūm ñdanghòtē bù, ñkōñg ni mē tã bē ka nzi ntsà'atē nĩ ghuu a idigē mitaa,

⁴⁴ Ngi'i yĩ ñwè a nu bù! Nlonj mē ni bē aa tsi'ĩ tsō mīsyē mīi mē kaa bi sī lēnsē, kaa bē wa'à yē, ñtsya ghu itu tĩ zĩ."

⁴⁵ Nū yĩ mò'w a titi ñgǎñndi'i ñòñsē jya a kwi'i a mbo Yesu mē, "Ndĩ'innū, ò swōñ ma mùu ajāñ ñkii mbēgitē aa yĩ'i."

⁴⁶ Yesu a swōñ mē, "Ngi'i yĩ ñwè a nu bù mbâ ñgǎñndi'i ñòñsē! Nlonj mē ni bē'ēsē bē nĩ àbē'ē yīi mē a tsya waa a mbē'ē. Kaa bù búmbōñ kaa nĩ wa'à zĩ ajāñ yīi mē mbē nĩ tē'ē ñkoontē abē'ē ma yū kē ñkwetē waa tã bē be'e."

⁴⁷ Ndòò a atu bù! Nlonj mē ni bōo mīsyē mī ñgǎñntoo Nwĩ jii mē bitaa buu lē nzwitē aà.

⁴⁸ Maa ajāñ nĩ ni biyēfē ñkii mbeentē ni innū jii mē bitaa buu lē mbù'ū aà; ñlonj mē bo lē nzwitē waa, nĩ bāñnē mbiinē mbōo mīsyē myaa.

⁴⁹ Mbē yīi mē a bē ma la aa, mītsyē mī Nwĩ mī swōñ mē, 'Mē ka too ñgǎñntoo jya, bo bi ñgǎñnswōñ annū Nwĩ tã bo zwitē bī mò'w ñkī ñka ntso'w akòrē bī mò'w,'

⁵⁰ ta tã àlōē ñgǎñntoo Nwĩ tsim, yīi mē bi lē nsaansē ñloginē a ñlòginē mbi aa, ta bi betē a mbo ñwàà ni bē buà,

⁵¹ ñloginē nĩ àlōē Abel ñghē nywe'e nĩ à yĩ Zechariah yīi mē bi lē nzwitē a titi ñikēntē ni mà'anwĩ bo bi Adigē ya yīi mē a laa mǎñsē aà. ññgē, mē swōñ a mbo bù mē bi ka yĩ betē alōē yaa a mbo ñwàà ni bē buà.

⁵² Ngi'i yĩ ñwè a nu bù mbâ ñgǎñndi'i ñòñsē, ñlonj mē ni kwērē mē bīkey bi mītsyē bīi mē bi ña'a mǎñjī; nĩ tuu ñkuu, ñkī ñkīñ bē bī mò'w mē tã bi tsuu kīi kuu."

⁵³ Ajāñ yīi mē Yesu à lē mmà'atē waa ñka ñghē nii aà, ñgǎñndi'i ñòñsē bo bi baFarisai loginnē ñka ligitē nĩ innū jya mē Yesu à lē nswōñ aa tsi'ĩ nĩ mītī ñkii mbetē nīi nĩ innū jī ghà'atē,

⁵⁴ mē mbē a swōñ ànnū yī bi yī tsu tã bo tswa yī.

12

Nĩ tsuu kī bō'w a nswōñ ànnū ññkōñg

(Mt. 10.26-27)

¹ Ajāñ mē nnòò bē wa ñkam nĩ ñkam i lē nzi ñghotē, ntigē ntinē waa ntinē ñghē aa, Yesu a lòginē mfoo nswōñ a mbo ñgǎnyēgēnnū jī mē, "Nĩ ka ntsyēsē ghuu nĩ mbē'ē àbaa baFarisai, yīi mē à nĩ abagilē aà.

² Kaa àyōò yī tsu a sī ghu tswē mē bi bōontē mē kaa bi ka yī wa'à fūrē, kē mē a lēontē yīi mē kaa a ka yī wa'à fē'ē yentē tã bi zī.

³ Innū tsim jii mē nĩ swōñ a mūm itugē aa, bi yu'u a nlaà idigē. Innū jii mē nĩ kī ntsūmtē a adigē yī lò'òsē aa, ba yī tigē tē a itu mīla'a i kē'ēnē.

Nū yīi mē mbē bi kã mbō'w aà

(Mt. 10.28-31)

⁴ "Mē swōñ a mbo bù, ñka'á jã, mē, nĩ tsuu kī bō'w bē bīi mē mbē bi zwitē tsi'ĩ mbiinū, kaa wa'à annū dàn bū ñghirē aa bē.

⁵ La mē ka bāñnē ñwà'àsē ghuu nlonj nū yīi mbē nĩ bāñnē ñka mbō'w aà: Nĩ ka mbō'w yu wa yīi mē a zwitē, ñkī ntswe nĩ mīdà'a a mmà'a a mum mò'w Satan; ññgē, mē swōñ a mbo bù mē nāa mbō'w nīi.

⁶ Tigē bi fēē nda'a jī ntaà aa nĩ bīkabē bi baa aa ē? Kaa Nwĩ a wa'à nĩ nda'a ma yū tsi'ĩ yī fūrē li'innē.

⁷ Yə mbà, à zi ndùu inõntu jii i tswe a atu bù aa tsi'ĩ tsim; tsuu ki bɔ'ɔ, nì tswe nì ndùu, nìtsyatə nda'a a nnò.

*Annũ mbii kě annũ ntuu Kristo
(Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)*

⁸ “Mə ghèè nì mbĩ a nswon a mbo bù mə, ɲu yĩ mə à bii gha a nsi mi'i bə aa, Mu Nù à ka yĩ kii bii yĩ a nsi mi'i baangel bi Nwĩ;

⁹ la ɲu yĩ à tuu gha a nsi mi'i bə aa, bi ka yĩ kii tuu yĩ a nsi mi'i baangel.

¹⁰ Nù ntsim yĩ mə à ghàa ànnu yĩ bi nlon Mu Nù aa bi ka yĩ lĩ'ìnə ifansənnu ji; lâ ɲu yĩ mə à bègètə Azwĩ Nwĩ aa, kaa bi ka yĩ wa' à ifansənnu ji li'ìnə.

¹¹ “Nòò yĩ mə bi lògè nĩ ghuu nzi nì bù a ndānghotə bo bi a nsi bɛsa'a bi ala'a bo bi bità bi ala'a aa, nì tsuu ki wa'a annu yĩ mə nì ka swon kə ajàn yĩ mə nì ka kwi'i aà;

¹² nlon mə Azwĩ Nwĩ a ka dɛ'i annu yĩ mə nì ka swonə aa maa noò.”

Nìghàà nĩ nānaa nlon ɲgàṅkabə yĩ mə à lə mbə ajìṅtə aà

¹³ Nù yĩ mò'ɔ wa atitii nnò a swon a mbo Yesu mə, “Ndè'innu swon a mbo mumaà tâ à yatə njoo jii mə Taà à lə mmà'atə aa a titii bĩ'iyu.”

¹⁴ Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Mbā ghũ, a gha nĩ nsa'a mɛsa'a kə ɲyàtə njoo a titii bù aa a tsò'ɔ wò lə?”

¹⁵ Yesu a ghèè nì mbĩ nswonə a mbo bo mə, “Nì ka ntsyesə ɲkii ntsu'utə nĩ ghuu nlon aghè'ənə tsim yĩ mə a ghìrə bə yə'ətə nĩ njoo aà; nlon mə ntswéntii ɲu kaa à laa ɲwa'a aa njoo jì wè jii mə à tswe nì ju aa bə.”

¹⁶ A ghèè nĩ mbĩ nswon nìghàà nĩ nānaa a mbo bo mə, “Abwènə nsysə ɲgàṅkabə yĩ mò'ɔ a lə fi'isə miji tsi'ĩ a mbə nù;

¹⁷ a nanɛsə ntswe ɲwa'atə annu yĩ mə mbə yu ghìrə aa, mbetə mə ‘Mə ka nanɛsə ghìrə aa mə akə i tswe nĩ ità jii mə i gha'atə mə mbə mə fu'ù miji ma mù nləə ghu aa ɛ.’ ”

¹⁸ A swonə a atu ibiinu yi mə, “Annu yĩ mə mə ka ghìrə aa a nì mə: Mə ka sà'a ità jya tsi'ĩ tsim bu ghùrə jì wè, jii mə mbə logè miji aa mya bo bi njoo jya tsim.

¹⁹ Mə ghìrə ma la, bon mə ka tigə swon a mbô nti gha mə, nti ghâ, wa ò ləə njoo a atà i gha'a ɲgha'a ajàn mə mbə ò jì a atu ilòò ilòò; lòò lâ àdìgè ntswe ghu, ntigə nji ɲkii no, ɲkii ndoritə.”

²⁰ Lâ Nwĩ a swon ghu mbo mə, “Atìrə ndə yĩ tsu! Mə ka twon nti gho nìtugə sii, tâ njoo jya mə ò fù'u ɲghotə aa tâ i tigə mbə jì wo aa ɛ?

²¹ A nĩ ɲgìɲ ɲgìɲ a mbo ɲu yĩ mə a ghotə nĩ njoo, nìlèè nĩ a ata nlon ibiinu yi, kaa wa' à nĩ njoo a mbè Nwĩ bāɲnə ntswe.”

*Annũ nnij ntii a nu Nwĩ
(Mt. 6.25-34)*

²² A bú nswon a mbo ɲgāɲyegənnu ji mə, “Ma mùu ajàn mə tigə nswon a mbo bù mə nì tsuu innu ki wa'a nlon ntswéntii yùu, mə nì ka jì aa akə, kə nlon ibiinu ghuu, mə nì ka wɛ'ɛ aa akə lə.

²³ Nlon mə ntswéntii i tsyatə miji, ibii nu i kī ntsyatə itsè'è.

²⁴ Nì wa'atə ɲɲyâ, kaa i sɪ njoo bwe'e, kaa wa' à nì miji kii mfu'u, kaa wa' à nì mɪntàn kə nì ità tswé, lâ Nwĩgòn a jɛ'è nì waa. Nì sɪ nì ndùu tswé ntsyatə bɛsɪɲ ma bú aa ɛ?

²⁵ Mbə ɲu nìbù yĩ tsu a ku'ùsə mùbàɲtə a nì ntswéntii yĩ nlon mə a wa'a innu aa ɛ?

²⁶ Ma mùu ajàṅ, mbə nì tsuu zi ajàṅ yǐ mə mbə nì nan̄sə ṅku'usə tsi'ĩ mûntsĩrê àyoo tsi'ĩ tsǒ ma yû, nì bú ñtigə wa'a nlon̄ njoo ji mɔ'ɔ aa a ya aa ɛ?

²⁷ Nì lentə ibwĩ'i ṅgèè, ñyə a ajàṅ mə i kwe aà; kaa i si nwùgìnə kaa wa'a nì àsĩsĩ kii mba'a; la mè swon̄ a mbo bù mə, tsi'ĩ m̄fò Solomon a mûm nigha'à nì nì tsim̄, kaa à lɛ ṅki'i atsə'ə yĩ tsu wɛ'ɛ tá à bɔṅ mbə tsi'ĩ tsò jyaa.

²⁸ Lâ mbə Nwĩ a ka ṅwɛ'ɛ itsə'ə a nû ṅgèè yǐ mə i kwe nì a atu mĩnta'a s̄i a lo ti bə a yoo bi tɔ̀ a abu aa, nì s̄i mɔ̀ntə mə mbə a wɛ'è itsə'ə a nu bù ñtsyatə aa ɛ? Abiint̄i yuu a kə'ə bə laa aa a ya ɛ?

²⁹ Maa ajàṅ, nì tsuu ki betə mə, nì ka ji aa àkə, kə nì ka no aà àkə lɛ, tá m̄nt̄i muu tsuu innũ i ki wa'a.

³⁰ Nlon̄ mə à nì innũ j̄i mə biñz̄i Nwĩ bi si'isə nì mib̄minũ myaa nlɔɔ aà; la Taà ghùu à zi mə nì bɔṅ njoo mà jũ.

³¹ Lâ tá nì ban̄nə ṅka nlɔɔ annũ nifò Nwĩ bɔṅ à ka fa njoo mà jũ a mbo bù.

Afù'ù a aburə

(Mt. 6.19-21)

³² “Nì tsuu ki bɔ'ɔ mbâ bɔɔ bi mb̄injèrə bâ, ñlon̄ mə, Taà ghùu a doritə a mfâ ànnũ nifò aburə a mbo bù.

³³ Fèè nì ñjoò juu mfa a mbô ṅgǎṅf̄umə tá tswe nì ibàà ṅkabə j̄i mə kaa i si sà'akə aà, i lèə afù'ù yùu a atà a aburə, a adigə yǐ kaa ṅkabə i si ghu mɛ, kaa biyərə wa'a ghu kuù. Kaa nsəbə wa'a nì ṅkabə ghu kii n̄i aà.

³⁴ Nlon̄ mə adigə yǐ mə afù'ù yo a tswe ghu aa, ñt̄i ghò i ka kii tswe aa ghu.

Ñgàṅfà'à j̄i mə a tswe nikərə aà

³⁵ “Nì ka kwərə mikò muu ṅkii ṅkosə nì b̄lām buu bi ka ṅkhi,

³⁶ mbə tsi'ĩ tsǒ ṅgàṅfà'à j̄i mə a yu'utə masa wàà yǐ mə à tswe a adigə aḍinà niyɔ'ɔ aa, mə mbə a ghìrə mb̄i ṅkwentə abà'à bo w̄an̄sə ṅṇà'a a kuù.

³⁷ Mbɔɔnə a mbo ṅgǎṅfà'à j̄i mə masà wàà a bi ñyə waa bi tswé nikərə aà; mè swon̄ tsi'ĩ ànnũ n̄ikon̄ a mbo bù mə, táfà'á wàà wa à ka ban̄nə wɛ'ɛ atsə'ə afà'á yi, i ghìrə tá bo tswe a atu atetə tá à tsyasə m̄ji a mbo bo.

³⁸ A ka bə annũ n̄idorə a mbo ṅgǎṅfà'à j̄i mə mbə a ka mb̄i n̄i ñt̄i itugə kə n̄i ñtsyatə ñt̄i itugə bo tswé nikərə aà!

³⁹ Lâ tá nì zi mə, mb̄on̄ ndá à laa bə zi noò yǐ mə ñyərə à ka z̄i ghu aa bɔṅ kaa à s̄i mà'atə mə bi zi mbəgə ndá yĩ.

⁴⁰ Nì ki ṅka ntswe nikərə; ñlon̄ mə Mu N̄u à ka yĩ z̄i aa a noò yǐ mə nì si wa'atə mə à ka z̄i ghu aà.”

Ñgàṅfà'à yǐ mə a fà'à n̄i ñt̄i yi tsim̄ aà

(Mt. 24.45-51)

⁴¹ Peta a betə Yesu mə, “Mmà'àmbi, o swon̄ nighàà n̄i n̄anaa nû aa a mbo bi'ĩ kə a mbo bə bīsimə aa ɛ?”

⁴² Yesu akwi'i ghu mbo mə, “Yu'u nì annũ ñlon̄ ṅgàṅfà'à yǐ a fà'à n̄i ñt̄i yi tsim̄ ṅki mbə yĩ m̄tsyè yǐ mə mbə masà yĩ a lèə mə tá a ka nlentə njoo ji, ṅkii nyatə nì m̄ji a noò m̄ji aà.

⁴³ Mbɔɔnə a mbo ṅgàṅfà'à ma ghũ yǐ mə mbə masà yĩ a bi ñyə a fa'à maa ajàṅ aà.

⁴⁴ Mè swon̄ tsi'ĩ ànnũ n̄ikon̄ a bo bù mə à ka tigə nlèə ṅgàṅfà'à ma wa mə tá à tigə nlentə n̄i njoo ji tsim̄.

⁴⁵ Lâ mbə ɲgàɲàfà' à wa a baɲnə nswon a mbo ɪbɪnɪ yɪ mə, 'Masà ghaà ka tìgə a mbɪ, ' mbaɲnə ɲka ɲghɔɔ nɪ ɲgǎɲəfà' à jya jɪ mbânɲə bo bì jɪ bāɲgyè, ɲkɪɪ nɪ, nno, ntigə mbaanə nɪ,

⁴⁶ boɲ masa ɲgǎɲəfà' à jya à ka zɪ a nɪ ɲjwi bo bì nòò yɪ mə kaa à sɪ wa'atə mə à ka bɪi ghu aà. Bɛɛ a bɪi aa boɲ à ka tsə ɲgi' i ghu nu, kɪɪ nɪɲə yɪ a tɪtɪ ɲgǎɲəfà' à jɪ mə kaa bɪ sɪ nɪ mɪntɪ myaa mɪtsɪm fa'a.

⁴⁷ ɲgàɲàfà' à yɪ mə à zi annu yɪ mə masà yɪ a lòò aa, la kaa wa' à nɪ yɪ taɲtə kə ɲkɪɪ mfa'a annu yɪ mə a lòò aa, bɪ ka yɪ naɲsə ghòò yɪ.

⁴⁸ "Lâ ɲgàɲàfà' à yɪ mə kaa à sɪ annu yɪ mə masà yɪ a lòò zi aa, mfa'a annu yɪ mə boɲ bɪ ghɔɔ yɪ ghu aa, bɪ ka yɪ ghòò yɪ tã à kə'ətə. Nɪ yɪ mə bɪ fã àyoo ghu mbo a gha'atə aa, bɪ ka yɪ kɪɪ lòò a ɲkwɛrə àyoo ghu mbo tã à gha'atə; nɪ yɪ mə bɛ fa njoo jɪ ghà'atə ghu mbo aa, bɪ bɛ mə à ka bɪnsə jɪ mə jɪ gha'atə ntsyà.

*Ayàtə yɪ mə a kuu a tɪtɪ bè ɲlonə Yesu
(Mt. 10.34-36)*

⁴⁹ "Mə lɛ nzɪ aa a ɲghɪrə mə tã mɪbɪ ɲka ɲkɪɪ; ɲyə'ətə nɪ mə boɲ i lɛɛ mbàa ntɛ'ɛ nloginə ɲka ɲkɪɪ!

⁵⁰ Mə tswe nɪ ɲkɪ yɪ mə mə tswe nɪ ɲkwɛrə aà; kaa mbə ntɪ gha i wa' à nɪ mbɔɔnə tswe' ɲywe'e a noò yɪ mə mə ka yɪ mɔɲsə aà!

⁵¹ Nɪ laà mɔɔntə nɪ mə mə sigə fàa a atu nsyɛ aa a mfa mbɔɔnə aa ɛ? ɲgaɲ, mə swonə a mbo bù mə mə bāɲnə nzɪ aa nɪ àyàtə;

⁵² ɲlonə mə, nloginə tsɪtsɔɲ, a nda yɪ bè tswe ghu bɪ ntaà aa, bɪ ka yàtə tã bɪ bɪ baa ka tonə nɪ bɪ bɪ tarə;

⁵³ bɪ ka yàtə waa, tã tã bo mɪ yɪ yɪ mbânɲə ka ntonə, tã ma bo mɪ yɪ yɪ mɔɲgyè ka ntonə, tã manə bo ɲgwɛ mɪ yɪ kɪ ɲka ntonə."

*Annə ɲlonə nzi bɪnòò bɪ mbɪ
(Mt. 16.2-3)*

⁵⁴ Yesu a ghɛɛ nɪ mbɪ ɲswonə a mbo ɲnòò bə wa mə, "Nɪ bə yə tã mbà' à i ka ɲkɔ'ɔ a mbɪ ntso nòò boɲ nɪ burə nswonə mə, 'mbən i ka loo'; nɪ swonə a kɪ mɛ'ɛ maa ajàɲə.

⁵⁵ Nɪ bə yə tã àfɪsə à ka nzi a mbɪ ntɪ, boɲ nɪ swonə mə, 'àbabə yɪ tɪ a ka zɪ'; a kɪ mɛ'ɛ maa ajàɲə.

⁵⁶ ɲgǎɲabagilè! Nɪ zi aa tsi' i ntɔ'otə ɪlɛnsə jɪ mə nɪ yə i fɛ'è nɪ a nsyɛ bo bɪ a mbà' à àbùrə, a ghɪrə akə mə tã nɪ tsuu a ntɔ'otə innu jɪ mə i fɛ'è fàa nɪ yulà ɲgù'ù aa zi aa ɛ?

*Annə ɲka mmɔɲsə ànnu bu bì bè bɪi mə bɪ bo tswe nɪ isa'a aà
(Mt. 5.25-26)*

⁵⁷ "Nɪ tuu ɲlòò ànnu jɪ tsɪnə a ɲghɪrə aa a ya?

⁵⁸ Bu nɪ yɪ mə à ɲɲə isa'a a nu wo aa, mbə bù yu ka ɲghɛɛ a nsɪ ɲgàɲnsa'a mɪsa'a, ɔ ywe'etə mə mbə bɪ yu mɔɲsə a mɔɲjɪ. Tã à wa' à gho a mbo ɲgàɲnsa'a mɪsa'a wa fa, tã ɲgàɲnsa'a mɪsa'a wa tã à fa gho a mbo nɪ bɪburəsɪ tã nɪ bɪburəsɪ wa à ɲɲə gho a atsaɲə.

⁵⁹ Mə swonə tsi' i ànnu nɪkonə a mbo wò mə ɔ bə kuu wa atsaɲ boɲ ɔ ka tìgə tswe ghu i ywe'e a noò yɪ ɔ ka yɪ mɔɲsə tu ɲkabə yɪ mə ɔ tswa nɪ ghu aa tsi' i ntɪm, i sigə ywe'e nɪ ànɪnɪ yɪ a lwi' i aà."

13

Nɪ bəɲkə mɪntɪ muu, mma'atə ɪbɪ ghuu, kə boɲ nɪ ka kwo

¹ A le mbə maà noò aa, bə bî mɔ'ɔ le nswon a mbo Yesu àjàn yîi mə Pilato à le nswon bi zwiətə baGalilea bî mɔ'ɔ a noò yîi mə bi le nzi ñka nzwitə njoo mmà'anwî aà.

² Yesu a kwi'i a mbo bo mə, “Nî mɔ̀ntə mə ma buù baGalilea le ñkwo aa nlon mə bo le mbə ngǎnghîrê innu jî bi ntsyatə baGalilea bî mɔ'ɔ bitsim aa ε?”

³ Mə swonə a mbo bu mə, Ngan; mə swon a mbo bu mə nî bə tuu mîntîi muu bənkə mmà'atə ibî ghuu bon bu bi tsim nî ka yî kîi kwo tsɔ bo.

⁴ Kə nî wà'atə mə akə nlon baSiloam bya nighum ntsò ji nifwaa, bîi mə àtu nda nîkàn ya a le ñwò nzwitə aa, nî mɔ̀ntə mə bo le mbə ngǎnghîrê innu jî bi ntsyatə bə bitsim bîi bi le ntswe a Yerusalem aa ε?

⁵ Mə swonə a mbo bu mə, “Ngan.” Nî bə tuu mîntîi muu bənkə bon nî ka yî kîi kwo maa ajànə.”

Nìghàà nî nanaa nlonə ati ti koonə

⁶ A bú nswon nìghàà nî nānaa a mbo bo mə: “Nù yî mɔ'ɔ à le mbě ati ajòò a mûm ñkya yu; à leè nzi a lèntə, nyə mə kaa a le wa'a koonə.

⁷ A swon a mbo nù lèntə ñkya wa mə, ‘Yê, àa ilòò ji tarə mə mə zî mē nìlentə ati yû, kaa wa'ă ajòò ghu atu yê. Wă mmà'a a nsyê; a tāsə adigə nsyè yù aa a ya aa ε?’

⁸ Ngànɔlèntə ñkya wa a kwi'i mə, ‘Taà, mà'atə tâ yuà àlòò a ku'usə ntsyà, mə ka ton mfəñ i karisə i nîñ ntsà'ə ghu.

⁹ Bɛɛ mə a bə fii alòò, sî yə mə a ka koonə mîntà le, bɛɛ a tuu koonə, bon ò ka tigə wă mmà'a a nsyê.’ ”

Ajàn mə Yesu à le nghùrə mângyè yîi mə à le ngəmkə a njwîngòn əà

¹⁰ A le mbə a njwîngòn yî mɔ'ɔ Yesu a tswé a mûm ndānghòtə ñka ndî'i nî ànnu Nwî ghu.

¹¹ Màngyè yî mɔ'ɔ à le ntswe ghu yîi mə àzwî yî bi a le ntswe ghu nu, ñghîrə a ghòò a atû ilòò nighûm ntsò ji nifwaa; ñtigə ngimnə ntə, kaa wa'ă a sentə ibîi nû yi zî.

¹² Nòò yîi Yesu à le nyə yi aa, nswon mə, “Màngyè, wa nî ghòò no nya nî mà'atə mē ghô.”

¹³ A le nghensə abô yi nnonşə ghu nu, a burə ñtigə nsentə nû yî, ntsinə ntə, ñtigə ngħa'asə nî Nwî.

¹⁴ Ndîi ndānghòtə à le nlwîsə ntɔñ nlon mə Yesu à le nghùrə mângyè wa a njwîngòn əà, ñtigə nswonə a mbo bə bîi bi le ntswe ghu aa mə, “Njwi ifà'ə i tswe ghu aa ji nto'o; nî ka nzi nî ñjwi mà jû tâ bì ghurə ghuu, ntsee bə a njwîngòn kî zî.”

¹⁵ Mmà'àmbi à le ñkwi'i ghu mbo mə, “Wò ñgàṇàbagilè! Nù nîbù yî tsù à si mbòñ yî kə jākāsî yî fɛɛ mfi'isə a abù'ù a njwîngòn, ñghɛɛ nî yu a ntsû ñkî mə tâ i no ñkî aa ε?”

¹⁶ Lâ, yê nî, a nî mu Abraham yî mɔ'ɔ à ghuà yîi mə Satan à le ñkòò nî àtsan, ilòò nighûm ntsò nifwaa, a sî ku'ùnə mə mbə bi ketə atsanə yi ya a njwîngòn aa ε?”

¹⁷ A kwi'i mē ma mùu ajàn aa, atu ngànkbàà ji jya a le ndîrə; bə bya bitsim bi tigə ndoritə nlon innu jî yěyerə jya mə à le nghîrə aà.

Nìghàà nî nānaa nlon aburə māghumə

(Mt. 13.31-32; Mk. 4.30-32)

¹⁸ Yesu a tigə nswon mə, “Annù nifɔ aburə a bə aa tsɔ àkə aa ε? Kə mbə mē figinə aa nî àkə aa ε?”

¹⁹ A bə aa tsi'ĩ tsǒ àbùrə mǎghum, yĩ mə nù à lɛ nlògè ñghɛɛ mbwe'e a mûm ñkya yu; a too ñkɔ'ɔ ntigə mbə ati, bisiñ bi tigə ñzi ñghùrè nĩ ndâ jyaa nĩ ntaà jì."

Nìghàà nĩ nǎnaa nlon mbè'è àbaa
(Mt. 13.33)

²⁰ Yesu a ku'ùsè ñswon mə, "Mbê mè figinè ànnù nifò Nwĩ aa nĩ àkè aa ɛ?"

²¹ A bə aa tsi'ĩ tsǒ mbè'è àbaa yĩ mə mǎngyè à lɛ nlògè ñniñə a mum àbaa yĩ ghà'atè a ghirè àbaa ya a tìgè ñkɔ'ɔ ñgha'a ñgha'a aà."

Ntsunda yĩ kè'ètè wâ
(Mt. 7.13-14,21-23)

²² Yesu à lɛ mbù ñghɛɛ ntsyà a mûm ɪla'a jĩ wè bo bì jĩ kèkê, ñdi'i nĩ nìghàà nĩ Nwĩ ghu, a ajàn mə à lɛ si kɔ'ɔ ñghɛɛ nĩ a Yerusalem aà.

²³ Nù yĩ mɔ'ɔ a betè ghu mbo mə, "Taà, á ka yĩ yweenə tsi'ĩ mbùmtè bə aa ɛ?" Yesu a kwi'i mə,

²⁴ "Nĩ ka ñgaansə mitĩ muu a ñkuu nĩ ñtsũ nda yĩ kè'ètè wâ; ñlon mə bə bĩ ghà'atè ka yĩ kĩ ywe'etə a ñkuu ghu, kaa wa'à bàñnè ñzi a ñkuu.

²⁵ Nòò yĩ mə mbôn nda à bìnè mē ñtsetə abà'à aa, bəə bon nĩ ka tigə təə a abɛɛ tigə kwèntè nĩ àbà'à ya i swonə nĩ mə, 'Taà, ña'à bĩ'ĩ kuu!' Tâ à kwi'i a mbo bù mə, 'Kaa mè sɪ adigə yĩ nĩ lo ghu aa zĩ.'

²⁶ Tâ nĩ loginə ñka nswonə nĩ mə, 'bĩ'ĩ lɛ si jĩ ñkii nno bi'inè, ò kii ñdi'i nĩ ànnù Nwĩ a mûm àla'a bĩ'ĩ.'

²⁷ Lâ tâ à swonə a mbo bù mə, 'Kaa mè sɪ adigə yĩ nĩ lo ghu aa zĩ. Nĩ lo ghuu a mbèɛ mè ñghɛɛ mba ñgǎmbu'u ñnnù jĩ bi!'

²⁸ Nĩ ka yĩ tigə yè'ə i kurə nĩ mèsòñê muu, a noò yĩ mə nĩ ka yĩ yə Abraham bo Isaac nĩ Yakob, nĩ ñgǎntoo Nwĩ tsim tâ tswe a mum nifò nĩ Nwĩ. Tâ bi bàñnə ntii ghuu mfe'əsə a abɛɛ!

²⁹ Bə ka yĩ lo a mbi nsa'a noò bo bi a mbi ntso nòò, a mbèè mbitu bo bi mbintii, i zĩ tswe a atu atètè, i tigə jĩ nĩ àdinà a mûm ànnù nifò Nwĩ.

³⁰ Yê, bə bĩ mɔ'ɔ bii à nĩ bilwĩ'ĩ bi ñjim tsitsòn aa ka yĩ tigə bə bĩtsyà bi mbĩ, tâ bə bĩ mɔ'ɔ bii mə à nĩ bitsyà bi mbĩ tsitsòn aa tâ bi tigə bĩlwĩ'ĩ binjìmè."

Ajàn yĩ Yesu à lɛ ñkòñə Yerusalem aà
(Mt. 23.37-39)

³¹ Tsi'ĩ maa noò baFarisai bĩ mɔ'ɔ bi lɛ nzĩ a mbèɛ Yesu, ñswon ghu mbo mə, "Lò faà mə ñghɛɛ a adigə yi dàn ñlon mə Herod a lòo nzwitə wò."

³² Yesu a kwi'i a mbo bə mə, "Nĩ ghɛɛ nswonə a mbo nìmàn ma nya mə, 'Yê, sii mə fi'i izwĩ jĩ bi a ato'o bə, ñkii ñghurə nĩ mighòô myaa, i ghèc ywe'e a yoo, a ti bə nĩ ñjwi jĩ tarə, mè mǎnsə ifà'à ghâ.'

³³ Lâ mè tswe nĩ ñghɛɛ nĩ mbĩ sii, bo a yoo, nĩ ñjwi yĩ i yòntə aà; kaa a sɪ tsinè mə mbə bi zwitə ñgǎntoo Nwĩ a adigə dàn ntsyatə a Yerusalem.

³⁴ Wɛɛ, Yerusalem! Yerusalem! O zwitə ñgǎntoo Nwĩ, ñtumtə nĩ bə bii mə bi too a mbo wò aa nĩ ñgò'ò! Nğàà jĩ ghà'atè mè lòò mē mə mə ghotə bɔò buu tsǒ mə mǎngu a ghotə bɔò bi a ñji'i mibǎ yuu aa, kaa nĩ wa'à bii.

³⁵ Yê nĩ, bi mè'è mə ndâ yùù. Mə swon a mbo bú mə, kaa nĩ ka wa'à gha bù nyə nywe'e a noò yĩ mə nĩ ka yĩ tigə swonə nĩ mə, 'Bĩ'inè gha'asə yu wa yĩ mə a zĩ nĩ ñkûm Mmà'àmbi aà!' "

14

Ajàn mæ Yesu à le nghùrè nù yĩ mò'ɔ yĩ mæ nù yĩ ì le ñkɔ'ɔkə aà

¹ A bə nĩ njwĩngòŋ yĩ mò'ɔ Yesu a ghɛɛ a nɔi a nda nsa'á àla'a yĩ mò'ɔ mæ à le mbə nù baFarisai, à tswè mæ ghu aa, bi ka ñkəənsə nĩ.

² Nù yĩ mò'ɔ à le ntswe ghu mæ nù yĩ ì le ñkɔ'ɔkə,

³ Yesu a betè ñgǎŋdi'i nòŋsè bo bi baFarisai bii mæ bi le ntswe ghu aa mæ, “Nòŋsè à laa ndi'i mæ mbə bi ghurè nù a njwĩngòŋ kè ñgan aa ɛ?”

⁴ Bo tswè waa atsitsi kaa wa'á akwi'i fá. Yesu a lògè nù ñghòò wa nghùrè yĩ ntigə nswon mæ tá à ghɛɛ yĩ.

⁵ Yesu a tigè nswon a mbo bo mæ, “Nù nìbù à tswè ghu mæ mbə mú yĩ kè mbòn yĩ wò a mún àtaa a njwĩngòŋ kaa a wa'á bùrè ñwanjsə nghèè mfi'isə aa ɛ?”

⁶ Kaa bi le ñwa'á nĩ àkwi'i nĩ àbetè ma yũ tswè.

Annũ nsigisə ibii nu a nsye bo bi ñka ñkwerə bìgì.

⁷ Yesu a ghɛɛ nĩ mbii ñnaa ñghàà nĩ nānaa a mbo bə bya bii bi le ntwonə waa wa nda aa, ñyonə ajàn yĩ mæ à le nyə bo tso'ò nĩ ìlən jĩ kò'ònə a ntswe ghu aa, nswon a mbo bo mæ

⁸ “Mbə nù a twonə gho a adigə adinà niyɔ'ɔ, ò tsuu ghèɛ tswè nĩ àlən yĩ kò'ònə, mbii nù yĩ mæ à kò'ònə ntsyàtè gho aa, a bú ñyon;

⁹ bon nù wa mæ à kà'a adinà ya ntwonə ghuu yu bitsimè aa, à ka zĩ a mbo wò swon mæ, ‘Bìnnə mfa alən ya a mbo ghua nù’, bon ò ka bìnnə maà noò nĩ àdìrə atu a ntswe nĩ àlən yĩ mæ kaa a sì kò'ònə aà.

¹⁰ Lā mbə bi twonə gho a adigə adinà, ò ghɛɛ ò tswè nĩ àlən yĩ mæ a tswè a njim kaa wa'á kò'ònə aà, ta bɛɛ mæ mbonə àdinà wa a zi nyə gho, bon à ka swon a mbo wò mæ, ‘Nsú ghà, kò'ɔ ntswe nĩ àlən yĩ ñènə yĩ’; maa noò bon bi ka fa aghu'usə a mbo wò a titii bə bii mæ bú bo ka tswè wa atu atètə aà.

¹¹ Nlon mæ nù ntsim yĩ mæ a ñee nĩ nù yĩ aa, bi ka sigisə yĩ, nù yĩ mæ a bāŋnə nsigisə nĩ ibii nù yĩ a nsye aa, bi ñentə yĩ.”

¹² Yesu a ghèè nĩ mbii nswon a mbo nù wa mæ à le ntwonə yĩ mæ tá à zi nɔi aa mæ, “Mbə ò ka ntwonə bə a adigə adinà, ò tsuù tsi'ĩ ìkà'á jo, kè bɔɔ bi maà bo, kě ñgǎŋgwè'ê jo, kě ñgǎŋmbèè ñdùgə jo jĩ wè ì twonə. Nlon mæ ò bə ghìrə ma la bon bo ki ñkà'á yaa adinà ñki ntwonə ghò, tá ma ya a bə mitunì mò.

¹³ La mbə ò ka'a adinà, ò twonə ñgǎŋêfum, bitsəŋkərə, bìbwènkə bo bi bìfè'ènə.

¹⁴ O bə twonə ñjàn bə ma jũ bon ò ka tswè nĩ mbɔɔnə, nlon mæ kaa mbə bi wa'á nĩ àyòò tsu a ñghìrə a ntwu wò ghu aà. O ka yĩ kwèrə mitunì mi afà'á mo wa noò mæ bə bii mæ ñnnũ jyaa ì tsinə bi ka yĩ yweenə nĩ nìwo aà.”

Ñghàà nĩ nanaa nlon adinà yĩ wè

(Mt. 22.1-10)

¹⁵ Nù yĩ mò'ɔ yĩ mæ bo bi Yesu le ntswe wa atu atètə nɔi aa à yù'ù mæ annũ ya mæ Yesu à le nswonə aa, nswon a mbo Yesu mæ, “Mbɔɔnə a mbo nù yĩ mæ à ka yĩ jĩ abaa a mùm ànnũ nifò Nwĩ aà!”

¹⁶ Lā Yesu a swon ghu mbo mæ, “Nù yĩ mò'ɔ à le ñkà'a adinà yĩ wè ntwon bə bi ghà'atè;

¹⁷ ñjwĩ àdinà ya ì kù'ù mæ, a toò ñgǎŋfà'á ji nswon mæ tá bo ghɛɛ a mbo bə bya mæ bi twonə waa wa adigə adinà aa, nswon mæ, ‘Zĩ nì; nòò ñjĩ àdinà ya à kù'ù mæ.’

18 La bo bitsim, yî mò'ò, yî mò'ò, bi logìnè òka nswonè nî innù jîi mē i ghîrē mē kaa mbē bo wa'à zî aà. Yî ntsyàmblî a swon ghu mbo mē, 'Mē yuu àbwènē nsyē yā, ntswe nî òghēē nlèntē; mē bù'ù mbo mē tâ ò ghēē nswon a mbo Taà ghò mē kaa mē ka wa'à zî.'

19 Yî mò'ò a swon yîi ngaa mē, 'Mē yuu bîkaù bi nligè n̄sòò bi nighum ntswe nî òghēē nlèntē; mē jèñnē, ghēē nswon ghu mbo mē kaa mē ka wa'à zî.'

20 Yî mò'ò a swon mē, 'Wa mē yò'ò ngwê ghà, kaa mânjî n̄zi kaa a wa'à bē.'

21 Ngànàfà'à wa a biì òkē'ēnē innù tsim a mbo Masà yî, n̄tōñ yî i lwî, a swon a mbo ngànàfà'à wa mē, 'Wàn̄sə mfē'ē òghēē a itu m̄ñfāñnē bo bi a itēò n̄dorē itsim a m̄m n̄jò'ò àla'a, n̄twn̄ ngànēm̄fum ni b̄tsēñkērē, ni b̄fē'ānē, bo bi b̄bwēnkē.'

22 Ngànàfà'à wa à ghēē mē mb̄i nswon mē, 'Taà, wa ànnù yîi mē ò swon mē tâ mē ghēē nḡhîrē aa, mē ghîrē mē, lâ àbwarē a burē a mbo bē b̄i ghà'atē.'

23 Masà wa a ghēē nî mb̄i n̄swon a mbo ngànàfà'à yî wa mē, 'Ghēē nî òyāa itsim bo bi a m̄m m̄fu'u m̄tsim, ògaansē bē b̄i mē ò yē aa mē tâ bo zi, ta tâ n̄dā yā i luu.'

24 Mē swon tsi'î annù n̄ikon a mbo wò mē, kaa n̄u wa yî tsù mē bi k̄i fòò n̄twn̄ aa kaa à ka wa'à ayoo wa adigē adinā mē ywe'etē."

*Ajàñ yîi mē a tsyanē a mbē ògàn̄yēgēnnù Yesu aà
(Mt. 10.37-38)*

25 N̄n̄dò bē i lē si yòñē ni a n̄jim Yesu; a karikē yi nswon a mbo bo mē,

26 "N̄u à bē k̄i yòñē n̄aa, i tuu taà yî, n̄i n̄dē yî, n̄i ògwē yî, ni b̄cò bim ni b̄cò bi maà yi b̄i b̄āñnē ni b̄i b̄āngyē i tuu, i tuu ib̄i n̄u yi yumbōñ, i k̄i tuu bōñ kaa mbē wa'à ògàn̄yēgēnnù ghà bē.

27 N̄u yîi mē à s̄i ati b̄āñnē b̄āñnē yi bē'ē òka nyonē n̄aa laa, kaa mbē wa'à ògàn̄yēgēnnù ghà bē.

28 Nlon mē n̄u n̄bù yîi mē a lòc mb̄cò n̄dān̄kàn kaa wa'à fòò n̄tswe a nsyē, n̄tan̄tē nd̄u njoo j̄i mē yu ka m̄ānsē nda ya ghu mbōñ n̄lògìnē aa, à n̄i wò lē?

29 A bē tuu maa ajāñ tan̄tē, i b̄āñnē fòò tumē atsēnda, tsuu òghēē n̄i mb̄i a m̄ānsē nda ya i zi, bōñ bē b̄itsim b̄i mē bi yē nda ya aa bi ka k̄i wyē n̄i,

30 i swonē ni mē, 'N̄u gh̄u à k̄i lògìnē ògh̄urē n̄dā, i tsyā mē yi a m̄m̄ānsē.'

31 Kē m̄fò yî mò'ò à tswe ghu mē mbē a ka òghēē a m̄m̄ā'ā n̄tsò bō m̄fò yî mò'ò, kaa wa'à a nsyē tswē, n̄tan̄tē mē mbē yu lògē b̄ē n̄tsù'ù n̄ighum m̄m̄irē ògha'a a m̄fò yî mò'ò yîi mē à tswe n̄i b̄ē n̄tsù'ù m̄ighum m̄i m̄baa aa ē?

32 Mbē a yē mē mbē yu wa'à gha'a, bōñ à ka too bē a noò yîi mē m̄fò yî mò'ò wa à burē a s̄a'a agha'a aa, mē mbē yu tsu'unē n̄tsò wa, tâ bo yu tswe n̄i m̄b̄cōñ.

33 Mē tīgē n̄swonē ni a mbo bù aa mē, n̄u tsù yîi mē à s̄i n̄joò tsim j̄i mē à tswe ni ju tuu aa, kaa mbē wa'à ògàn̄yēgēnnù ghà bē.

*F̄ingwan̄ f̄i mē kaa f̄i si l̄i aà
(Mt. 5.13; Mk. 9.50)*

34 "F̄ingwan̄ f̄i b̄ōñē; Lā mbē f̄ingwan̄ f̄i tuu n̄i b̄i k̄i l̄i, bōñ bi ka tīgē b̄i gh̄irē aa mē akē tâ f̄i b̄i ka n̄lii aa ē?

³⁵ Fi bə tuu bū ki lĩi bon kaa fi si nĩ àfà'á bú òtswe; kaa wa'á kĩ òku'unò a nniŋ a nsiye bo bi a bo'ò òtsà'á. Nũ yĩ mə à tswe nĩ òtòŋnè a nyu'u aa, tá à yu'u."

15

Mbĩnjèrè yĩi mə ì bwè àà (Mt. 18.12-24)

¹ A lè mbə a njwi yĩ mò'ò, ngǎŋkwèrə bítaksĩ bo bi ngǎŋghìrè ònnù jĩ bi zĩ òtswe a mbèe Yesu a nyu'u ònnù jĩ à lè si swon aà.

² BaFarisai bo bi ngǎŋndĩ'ì òòŋsè ká nnurəkə nswonə ni mə, "Mbá ghú à lògè nĩ ngǎŋghìrè ònnù jĩ bi bo bo jĩ!"

³ Maa ajàn, Yesu a tigè ònaa nighàà nuà a mbo bo:

⁴ "Aa ghuu òũ nĩbù yĩi mə mbə a tswe nĩ mbĩnjèrè jĩ òkhì yĩ fùùrè, bée mə yĩ mò'ò bwe, bon à ka wa'á mà'atə jya mighum mi bù'ù òtsò mbù'ù a atu nta'a, nghèe òka nlóo ya mə ì bwe aa, nywe'e noò yĩi mə à ka yə ma ya aa è?"

⁵ Bée mə a yə, a hée nnòŋsè a abè'e yu, ntigə ndoritə.

⁶ Ntigə òkwèe a ndùgè, òtwoŋ òkà'á jĩ bo bi bàmbeè ndugə bi, òswonə a mbo bo mə, 'Bĩ'ìnə ka ndoritə nlon mə mə yə mē mbi yà ya mə ì lè mbwe aà'.

⁷ Mè swonə a mbo bù mə a kĩ mbə aa tsi'ĩ ma mùu ajàn, nìdorə nĩ ghà'atə ka tswe a aburə mə mbə òũ yĩ mbi yĩ m'fùùrè a bəŋkə ntii yĩ, ntsyatə ajànə bi doritə nlon bē mighum mi bù'ù òtsò bù'u bii mə ànnù yaa a tsinə kaa bo wa'á nĩ m̀bèŋkə m̀ntii myaa bú òtswe aà.

Aba'atə òkabə yĩi mə a lè mbwe aà

⁸ "Kè à nĩ ghuu mǎŋgyè mə à tswe nĩ òbà'atə òkabə jĩ jĩ nighum, bée mə yĩ mò'ò a bwe, a wa'á lám kosè nyè'e ndá yĩ, nnaŋsə òka nlóo nywe'e noò yĩ à ka yə aa è?"

⁹ Bée mə a yə, a twon òkà'á jĩ bo bi bàmbeè ndugə bi bi zĩ, a swon a mbo bo mə, 'Bĩ'ìnə ka ndoritə nlon mə mə yə mē òkabə yà ya mə ì lè mbwe aà'.

¹⁰ Mè swonə a mbo bù mə à kĩ mbə tsi'ĩ a ngĩŋ ngĩŋ mə, nìdorə nĩ tswe a aburə a mbo baangel bi Nwĩ nlon òũ òghìrè ònnù jĩ bi yĩ m'fùùrè yĩi mə à bəŋkə ntii yĩ aà."

Mũmbāŋnè wa yĩi mə à lè mbwe aà

¹¹ Yesu a bú nghèe nĩ m̀bĩ òswonə mə, "Nũ yĩ mò'ò à lè òtswe nĩ boò mbāŋnè bi baà.

¹² Yĩ òkègə a swon ghu mbo mə, 'Taà, yàtə njoò jo mfa jĩi mə ò tswe nĩ mfa a mbo mē aa tsitsòŋè.' Taà waa wa a tigè òyatə njoo jya a titii bo.

¹³ Njwi jĩ tsu ì ghè mə kə tsyá, mu yĩ kègə wa a ghotè jĩi njoo jya mfèè, nlogə òkabə yĩ mfè'e nghèè yĩ a atoo asà'a agha'á, nta ngĩ'ì nĩ òkabə yĩ ya, nji nĩ mbi ghu.

¹⁴ Noò yĩi mə òkabə yĩ ya òtsim ì lè mmè aa, m̀kwènè yĩ ntii a kuu wa ala'a, a tigè òkarə nlóo nĩ àyoo yĩ jĩ kikan,

¹⁵ nghèe ntsi'ì òũ àla'a wa yĩ mò'ò, mbu'u mbo ghu mbo mə tá à logə yĩ nĩ ngàŋfà'á yĩ. Nũ wa a logè yĩ ntoo a mũm òsòo yu mə à ghèe òka njè'e bĩkwĩnyàmé bi.

¹⁶ A lè si yè'ètə mə bon yu jĩ òtsà'á bĩ kwĩnyàm jyá, la kaa òũ wa'á ghu mbo fá.

¹⁷ A lɛɛ mbə nɪ a nɔwɪ yɪ mɔ'ɔ, ɔtɔ yɪ a tɔŋ, a swɔŋ mə, 'Ngǎŋfà'á Taà tsi'í tsim i tswe nɪ mǎjɪ a nɔjɪ mɪ gha'á nɪ waa, lá mə tswé faà mbanɔnə ɲkwo nɪ ɲjɪ ghu!

¹⁸ Mə ka bɪnə i kwɛɛ ghɛɛ a mbɛɛ Taà ghà, i swɔŋ gho mbo mə, "Taà, mə ghɪrə ɪbɪ a nsi mɪ'í Nwɪ bo bɪ a mbo wò:

¹⁹ Kaa mə sɪ ku'unə mə mbə ɔ twɔŋə gha nɪ mú ghò yɪ mbanɔnə; tigə nlògə gha bə tsi'í tsɔ ɲgàŋfà'á ghò yɪ mɔ'ɔ." '

²⁰ A lɛ ntigə mbiinə ɲka ɲghɛɛ a mbɛɛ Taà yɪ wá. Lá nòò yɪ mə à lɛ mburə tsi'í a sà'a agha'a aa, Taà yɪ wa a yê yɪ, ɲko mɪlɪŋnə yɪ, ɲkhə ɲghɛɛ ɲkotə yɪ a ntsuntɪ yu, ɲnɔŋ mighənê mɪ.

²¹ Mu wa a swɔŋ ghu mbo mə 'Taà ghà, mə ghɪrə ɪbɪ a nsi mɪ'í Nwɪ a aburə, ɲkɪ ɲghɪrə a nu wò; wa kaa mə sɪ ku'unə mə tá ɔ ka ntɔwɔŋə nà nɪ mú ghò.'

²² La taà yɪ wa a banɔnə nswɔŋ a mbô ɲgǎŋfà'á jɪ mə, 'Nɪ wanɔsə nzɪ nɪ ɔtsə'ə yɪ bɔŋ bɔŋ ya, mmà'á ghu nú; ɲkɪ ɲwɛ'ɛ nɪ a karə ghu mbo, nɪ ntam ghu mɪkòrə;

²³ Zɪ nɪ nɪ kau wa mə bɪ nanɔsə ɲjɛ'ɛ a fan mfan aa, ɲwa, tá bɪ'inə jɪ, ɲka ndoritə;

²⁴ ɲlon mə mú ghà ghú à lɛ ɲkwo, à bɔ ntswe fu ntɪ; à lɛ mbwɛ, bɪ bù mē ɲyə yɪ fu.' Bo lɛ ntsu'u ntigə ɲjɪ ndorə.

²⁵ "A lɛ mbə maa noò aa, mu yɪ ndɪi wa a tswé a afò; nòò yɪ mə lɛ ɲkwɛɛ ɲka nywe'e a mbɛɛ ndùgə bo aa, nyu'u ajàn mə bɪ yəə nɪ ɪkòò mbu'u nɪ ɲgòò.

²⁶ "A twɔŋə ɲgàŋfà'á wa yɪ mɔ'ɔ mbetə yɪ mə, a fè'ê ànnɔ akə lɛ.

²⁷ A swɔŋ mə, 'Mu maà ghò wa à ghɪrə ɲkwɛɛ, taà ghò a tigə ɲwa a kau wa mə bɪ lɛ nanɔsə ɲjɛ'ɛ a fan aa, ɲlon mə à lɛ mbù ɲkwɛɛ ɲkuu siginə aa.'

²⁸ "Mu yɪ ndɪi wa à lɛ nlwɪsə ntɔŋ, ntuu ɲkuu a ndùgə bo. Taà yɪ wa a fɛ'è ɲghɛɛ ntsi'í yɪ ɲka nlətə mə tá à kuu.

²⁹ A kwi'í a mbo Taà yɪ mə, 'Yê, mə nwùgə mē nú ya mfa'a a mbo wò nɪ ndùu ilòò jɪ ghà'atə, kaa mə lɛ ɲwa'á atu a mbo wò tɪ; lá kaa ɔ lɛ ɲwa'á tsi'í mú mbi yɪ ɲkə'ətə a mbo mə fa mə ta mə wa ta bɪ'í bɪ ɪkà'á jya kurə ɲka ndoritə.

³⁰ Lá mú ghò ghú, mə à lɛ nlògə njoò jo ɲghɛɛ bo bɪ ɪkwàrə tá ɲgi'í ghu aa, à tɪ mə tɪ kwɛɛ aa, ɔ wá kau wa mə bɪ lɛ ɲjɛ'ɛ a fan fan aa!'

³¹ Taà yɪ wa a swɔŋ ghu mbo mə, 'Mú ghà, ɔ tswe aa tsi'í bɪ'ò bɪnòò bɪtsimə, ɲjoò jyá tsim i kɪ mbê jô.

³² A ghɪrə mbɔŋ mə tá bɪ jɪ ɲka ndoritə, ɲlon mə mumaà ghò ghú à lɛ ɲkwo, à bu ntswe ntɪ; à lɛ mbwɛ bɪ bù ɲyə yɪ.' "

16

Ngàŋnlèntə ɲjoo yɪ ntsyèsə

¹ Yesu à ghɛɛ nɪ mbɪi nswɔŋ a mbô ɲgǎŋyɛgənnu jɪ mə, "Ngàŋkabə yɪ mɔ'ɔ à lɛ ntswe ghu, yɪ mə à lɛ ntswe nɪ ɲgàŋfà'á a lèntə nɪ njoò jɪ. Bɪ zɪ ɲkɛ'ɛnə a mbo ɲgàŋkabə wa mə kaa ɲgàŋfà'á wa kaa à lɛ sɪ wa'á nɪ njoò jɪ jya siginə lèntə, ɲkɪi nta nɪ ɲgi'í nɪ ɲkabə yɪ.

² A twɔŋə ɲgàŋnlèntə ɲjoo yɪ wa mbetə yɪ mə, 'Yuà ànnu mə mə yù'u nlon ɲgaà yò aa à nɪ àkə aa ɛ? Zɪ nɪ àŋwà'anə nɪdɪ'í ajàn mə o ləə ɲjoo jya, nɲɪŋtə ghu aa tá mə yə. Kaa ɔ ka wa'á nɪ mbɪi ghɛɛ a nləə ɲjoò já.'

³ Ngàñnlentê ñjoo wa a swon a atu yu mē, 'Mē ka ghìrē aa mē akē mē Taà ghà a lòo ñkwērē àtū àfà'a yū a mbo mē aa ε? Kaa mē sì nì mītī tswē a nton idīgē; àtū ya a kī ñdirē mē mbē mē ghēē ñka nlóo nī ñjóo.

⁴ Mē zī ànnū yī mē mē ka ghìrē, mē tá bē ka ñkwērē gha a mīla'a bo ajāñ mē mbē bī fi'i gha a afà'a.'

⁵ Maa ajāñ, a twon ngàñmīkarē mī taà yī wa yī mò'ó yī mò'ó. Mbetē a mbo yī ñtsyāmbī mē, 'O tswa Taà ghà aa nī àkē aa ε?'

⁶ A kwi'i mē 'Nī ñkà'a mīwūrē ñkhī yī fūūrē.' A swon ghu mbo mē, 'Aā àñwà'ànē yō a yuà, wāñsē nzi ntswe a nzye, ñkwensē mbāñnē ñwà'ànē mē o tswa nī laa nī ñkà'a mīwūrē mīghum mī ntaà.'

⁷ Ntīgē ngheē nī mbī mbetē a mbo àyòntē mē, 'O tswa Taà aa nī àkē aa ε?' A kwi'i mē 'Nī ñkà'a ansāñ ñkhī yī fūūrē.' A swon ghu mbo mē, 'Aā àñwà'ànē yō a yuà, bàñnē ntīgē ñwà'ànē ghu mē o tswa nī aa nī ñkà'a ansāñ mīghum mī nīfwaà.'

⁸ Táfà'a yī wa à lē mbeentē ngàñàfà'a yī yī mbi mà ghū nlon mītsyē mī mē à lē ntswe nī mu aà. Nī yē mē bē bī mbi bù bī tswē nī mītsyē a ngheē jyaa innū ñtsyatē bōo bī Nwī bī mē bī tswē a mūm ñkà'a aà."

⁹ Yesu a ghēē nī mbī ñswon a mbo bo mē, "Nī ka ngheē ika'a juu nī ñjóo mbi jū ta a yī mbi'i a mbēē bù bī kwērē ghūu a mīla'a mī mī lwi'i nñkon aà.

¹⁰ "Nū yī mē à fà'a nī ñtī yī tsīm nī ñjóo jī mē kē'etē aa, à zī ajāñ yī mē mbē yu kī ñlentē njoo jī mē i gha'atē aa nī ñtī yī tsīm; nū yī mē a jī ñkòbē nī innū jī kē'etē à ka kī jī ñkòbē mē mbē bī ma'atē mē tá à lentē njoo jī wē.

¹¹ Mbē a bē mē kaa nī sì njoo mbi jū nī ñtī ghūu tsīm lentē bon mbē bī tigē mma'atē mē tá nī ka ñlentē njoo annū nñkon jī mē à nī njoo aburē aa mē akē aa ε?

¹² Mbē nī tuu njoo ñū dāñ nī ñtī ghūu tsīm kī lentē, bon nū yī mē à ka fa ghūu nī ñjóo jī mē à nī juu aa à nī wò aa ε?

¹³ "Kaa mbē ngàñàfà'a à wa'a a mbo bītā bī afà'a bī baa ka mfa'a; nlon mē à ka bàà yī mò'ó i bàñnē kōñ yī mò'ó; kē a ká mfa'a a mbo yī mò'ó nī ñtī yī tsīm, mbāñnē ntsa'a nī yī mò'ó. Kaa mbē ò wa'á a mbo Nwī bo bī a mbó ñkabē ka mfa'a."

Mìghàà mī Yesu mī mò'ó

¹⁴ BaFarisai, bī mē bī lē ñkōñ ñkabē sì'i sì'i aa, bī yù'ù mē ma yuù ànnū mē Yesu à lē nswon aa, ñwyē waa.

¹⁵ La Yesu a swon a mbo bo mē, "A nī bù bī mē nī lòo ndī'i mē ànnū yu a tsinē a nsi mī'i bē aà, lá Nwīngōñ à zī mītī muu; nlon mē ànnū yī mē bàmisōñ bī mòntē nī mē à nī ànnū yī wē kē ñki mbē ayoo atīndū aà, à bàñnē mbē ayoo yī mē Nwī bàà aà.

¹⁶ "Bīnōñsē bī Moses bo bī innū jī mē ngāñntoo Nwī i lē ñwà'ànē aa, i lē sì sa'a bē ñkò'ó nywe'e aa a noò Jōn; ñlōginē maa noò, ànnū yī mē bī tigē nswonē aa à nī ñtoo yī ñsiginē ya nlonē annū nīfō Nwī yī mē bī làansē aà. Bē bītīm bī gaansē nī mītī myaa a ñkuu ghu nī àdà'a.

¹⁷ Lá a yāñsē a mbo abūrē bō ñsyē a ntsyā, ñtsyatē mē mbē bī bwesē tsi'ī muntsīrē ànnū a mum nōñsē."

¹⁸ "Mbē ñumbāñnē a fi'i ngwē yī a nda yu mbu nyo'ó yī dāñ bon à ghīrē aa annū māghàbē; ñumbāñnē yī mē à yò'ó māngyē yī mē ndoò yī à fūrē aa, a kī ñghīrē aa annū māghàbē.

Annù ñlon ɲgàɲkabə bo Lazarus

¹⁹ “Ñgàɲkabə yĩ mò'ɔ à ɛ ntswe ghu yĩ mə à ɛ si wɛ'ɛ nĩ ìtsè'ə atìndùù jĩ mə i ɛ mbòɲ mbɔɲ aa, ɲki nnaɲsə ɲi nĩ tsi'ĩ sigìnə a ɲwĩ tsimè.

²⁰ Ñgàɲafumə yĩ mò'ɔ yĩ mə ìkũm yi i ɛ mbə Lazarus, ìlà'à i luu ghu nu aa, à ɛ si nòɲə ghu ntsübù'ù,

²¹ ɲyè'ətə mə mbə yu kâ ɲsyɛ nĩ ɲkùgə miji jĩ mə i ɛ si lò a atu atətə ɲgàɲkabə wa ɲwòkə aa ɲi; mbu ɲghèè ghu, mbu i ɛ si zĩ ñlwa nĩ ìlà'à ji jyá.

²² Ñgàɲafum wa à ɛ ɲkwo baangel bi logè yi ɲghɛɛ ni ghu a mbèɛ Abraham. Ñgàɲkabə wa à ɛ ɲki ɲkwo bi twinjə yi;

²³ a sigə ɲghèè a ala'a bìku bi bə ñtigə nyə nĩ ɲgi'i ghu. A tswè mə ghu aa, ɲɲentə mi'ĩ mi nyə Abraham a sà'a agha'a, Lazarus a tswè ghu mbèè.

²⁴ A yè mə, ñtwoɲ tsi'ĩ nìtì mə, ‘Taà ghà Abraham, ko mìlɲnə ghà ñtoo a Lazarus tâ à tsutə mùswêbô yĩ a mùm ɲkĩ ñzi ntsùtə aləə ya ghu; ñlon mə mə burə ntswe tsi'ĩ a mùm ɲgi'i yĩ ɲwè fàa mum mò'ɔ.’

²⁵ “Là Abraham a kwi'i ghu mbo mə, ‘Mù ghà, ò wà'atə mə a mùm ñtswèntì yò ò ɛ ntswe nĩ ɲjoo jĩ sigìnə, Lazarus a bàɲnə ɲyè nĩ ɲgi'ì; là tsitsòɲ à tswə a mùm ìbòɲ, mfwetə falà, ò bàɲnə ɲkurə nĩ ɲgi'ì.

²⁶ Là mbu ɲghèè ghu, ma mù'ù àtaa a tswə a titì bì'ĩ ni wò, ɲkinjə ni mə tâ ɲù tsuu faà ló dāɲsə zĩ a mbèɛ wò; tâ ɲù tsuu fyaa ɲjii i ló kii dāɲə zĩ faà.’

²⁷ Ñgàɲkabə wa a swon mə, ‘Taà ghà, mbə a bə la bon mə bù'ù mbo a mbo wò mə ta ò too yi a mbo bɔɔ bi maà,

²⁸ ñlon mə mə tswe nĩ bɔɔ bi maà bi ntaà, mə mbə a ghèè ɲwa'asə waa, mbì'ì bi yĩ ɲki zi ɲkuu fàa adigə ɲgi'i mə mə tswe ghu aà.’

²⁹ La Abraham a kwi'i ghu mbo mə, ‘Bo tswe nĩ àɲwà'ànə Moses bo bì jĩ ɲgāɲntoo Nwĩ, a bon mə tâ bo ka nyu'u annù yĩ mə i swonə aà.’

³⁰ Ñgàɲkabə wa a ghèè nĩ mbii ñswon mə, ‘Ñgan, Taà Abraham; ɲù à bə ló fàa ala'a bìku bi bə ghèè a mbo bo bon bo ka bəɲkə mĩntì myaa.’

³¹ A kwi'i ghu mbo mə, ‘Mbə bo tuu annù yĩ mə Moses bo bì ɲgāɲntoo Nwĩ jya swon aa ki yu'u, bon kaa mbə bi wa'ă kì mbii, mə mbə ɲù à tɛ'ɛ nlo bə a ala'a bìku bi bə ñzi ɲghàà a mbo bo.’ ”

17

Ñù yĩ mə à ghìrə ibi aà

(Mt. 18.6-7,21-22; Mk. 9.42)

¹ Yesu a bu nswonə a mbo ɲgāɲyegēnnù ji mə, “ɲnnù jĩ mə i kwà'ànə bə mə bì ka ɲghìrə ibi aa i tswə nĩ ñzĩ, là ɲgi'i yĩ ɲwè a a nu ɲù yĩ mə i tsyà ghu ɲjìm ñzĩ aà!

² A bon aa mə bon bi kwèrə ɲgò'ò àbaa ghu ntɔɲ, mma'a yi a ɲkì miyaa, ntsyatə ajāɲ yĩ mə mbə bi ma'atə a ghìrə, ɲù yĩ ɲkègə ghu yi mò'ɔ a ghìrə ìbĩ.

³ Maa ajāɲ, nĩ ka ntsyɛsə ghuu.

“Mbə mumaà ghò a fansə annù a mbo wò, ò wenə yi, a bəɲkə ntì yi, ò lì'ìnə ìbĩ yi.

⁴ Mbə a fansə annù a mbo wò ɲgaa ji sàmbaa a ɲwi yĩ nìfùùrə, ɲki ɲka nzi tsi'ĩ ɲgaa tsim ñswonə ni mə, ‘Mə jəɲnə, mə ka kwensə, lì'ìnə ìfansənnù jyá,’ bon ò tswə nĩ ñl'ìnə ìfansənnù ji.”

Annù abìintì

⁵ Ngǎŋntoo Mmà'àmbi jya i le swon ghu mbo mə, “Ghìrə mə tâ àb̃iintii yĩ'i a ku'usə ŋgha'atə!”

⁶ Mmà'àmbi a swon a mbo bo mə, “Nì le mbaa ntswe nì àb̃iintii tâ à gha'atə mbə tsi'ĩ tsǒ àb̃urə mǎghum, bəə bon mbə nì swon a mbo àt̃i ajǒò yũ mə, ‘Dunə nlo ntigə ŋghɛɛ ntəə a m̃um ŋkì miyaa!’ A yu'unə ghuu.

Annù yii ngàŋəfà'à à tswe nì ŋka ŋghìrə aà

⁷ “Mbə nù n̄bù yĩ mò'ɔ a tswe nì ngàŋəfà'à yĩ yii mə a ligə nsoò yĩ, kə ntsee n̄ m̄b̄i ji, mbə a lo a af̄ò ŋkwɛɛ, bon à ka swon ghu mbo aa mə tâ à wǎŋsə n̄z̄i n̄ji aa ɛ?”

⁸ O ka wa'à b̄an̄nə n̄swon aa bə mə, ‘Wǎŋsə nlaa m̄ji ma m̄i ŋkwɛf̄ò, ŋwɛ'ɛ atsə'ə afà'à n̄zi n̄tsyàsə m̄ji mya ta mə ji ŋkì nno m̄bon̄ tâ ɔ ghɛɛ n̄ji moò m̄ji ŋkì nno aa ɛ?’

⁹ O ka tɛ'ɛ baa fa tsi'ĩ miyà ghu mbo n̄lon̄ mə à ghìrə nyu'unə gho, ŋghìrə annù ya mə ɔ ghìrə n̄swon aa ɛ?

¹⁰ A k̄i mbə aa tsi'ĩ ma mùu ajàn̄ a mbo bù; n̄i yì ŋghìrə innù tsim̄ j̄i mə bi swon mə tâ n̄i ghìrə aa, n̄i swonə bə mə, ‘B̄i'ĩ bə aa tsi'ĩ ngàŋəfà'à; b̄i'ĩ ghìrə aa tsi'ĩ ànnù yii mə b̄i'ĩ tɛ'ɛ n̄tswe n̄i m̄fà'a aà.’ ”

Ajàŋ yii mə Yesu à le ŋghùrə ngàŋək̄ikwen ji n̄ighum aà

¹¹ Nòò yii mə Yesu à le si kò'ɔ ŋghɛɛ n̄i a Yerusalem aa, à le n̄tsyà a tit̄i Samaria bo Galilea.

¹² A le ŋghɛɛ ŋka ŋkuu a mum ala'a yĩ mò'ɔ ngàŋək̄ikwen ji n̄ighum i z̄i n̄tsi'ĩ yì, ntəə a sà'a agha'a,

¹³ nt̄on̄nə n̄swon mə, “Yesu, Masa, ko m̄l̄n̄nə yĩ'ĩ!”

¹⁴ Nòò yii mə à le nyə waa laa n̄swonə a mbo bo mə, “N̄i ghɛɛ nd̄i'ĩ m̄b̄i m̄i n̄u muu a mb̄o ngǎŋmà'a Nw̄i.” Bo kà m̄ə aa ŋghɛɛ aa m̄b̄i m̄i n̄u myaa m̄i laà.

¹⁵ Nù yĩ mò'ɔ a tit̄i bo, à t̄i mə yə mə n̄u yĩ i làa aa, mbu ŋkarə m̄b̄i, nt̄on̄nə ŋgha'asə n̄i Nw̄i.

¹⁶ N̄sìgə ŋwo a mikòrə Yesu, m̄fa m̄bi'ikə ghu mb̄o. Nù ma gh̄u à le mbə ŋu baSamaria.

¹⁷ Yesu à yè m̄ə laà aa mbetə mə, “Tigə m̄ə ghìrə ŋghùrə aa b̄ə bi n̄ighum aa ɛ? B̄ə bi bù'ũ bi f̄ə aa ɛ?”

¹⁸ A ghìrə àkə mə tâ à tigə m̄b̄i tsi'ĩ nù atoo gh̄u a m̄fa m̄bi'ikə a mbo Nw̄i aa ɛ?”

¹⁹ Yesu à le ntigə mbu n̄swon a mbo nù atoo wa mə, “B̄innə ŋka ŋghɛɛ gh̄o; wa àb̄iintii yo a ghìrə m̄ə ɔ t̄i.”

*Nòò yii mə ànnù nif̄ò Nw̄i a ka yĩ z̄i ghu aà
(Mt. 24.23-28,37-41)*

²⁰ BaFarisai b̄i mò'ɔ le mbetə noò yii mə ànnù nif̄ò Nw̄i a ka yĩ z̄i ghu aa a mbo Yesu, a kwi'ĩ a mbo bo mə, “Kaa annù nif̄ò Nw̄i a ka yĩ wa'à kà n̄zi aa n̄i l̄l̄nsə j̄i mə bi yə n̄i m̄i'ĩ.

²¹ Kaa nù tsù à ka yĩ wa'à kà n̄swonə n̄i mə, ‘Yê, â yuà!’ kə, ‘Yê n̄i, â yii!’ n̄lon̄ mə ànnù nif̄ò Nw̄i a tswe a tit̄i bù.”*

²² Yesu a b̄u n̄swon a mbo ngǎnyəḡənnù ji mə, “Nòò yì mò'ɔ a z̄i mə n̄i ka yĩ k̄i yè'ətə a nyə N̄jwi Mu Nù ya yĩ mò'ɔ kaa wa'à yê.

²³ B̄ə ka yĩ tswe ghu mə bi ka yĩ tigə swonə a mbo bù mə, ‘Yə fi! kə ‘Yə faà!’ L̄a n̄i tsuu waa yònə mə n̄i ghɛɛ a nyê.

* 17:21 kə “a mum bù”

24 Nlon mə tsǒ ajàn yǐ mə mbəŋ ɲwà'ákè ɲke'etə nǐ mǐbɛɛ àbùrè ɲghɛɛ mfɛ'è nǐ mǐbɛɛ yǐ mò'ɔ aa, à nǐ àjàn yǐ mə Mù Nù à ka yǐ bə wa Njwi yu aà.

25 Là à tswe nǐ mǐfòò yə ɲgi'i yǐ ɲghà'atè, ta nǐwàà nǐ bə buà ki ntuu yi.

26 Tsǒ ajàn yǐ mə a le mbə a noò Noah, a nǐ àjàn yǐ mə a ka yǐ kǐi bə a noò Mu Nù aà.

27 Bə le si ji, ɲno, ɲyɔ'ɔkə, mǐfakə nǐ boò byaa a nda ɲiyɔ'ɔ, ɲghɛɛ nywe'e wa njwi mə Noah à le ɲkuu wa mǐm àban, mbəŋ yǐ ɲtǐi ya i tigè ɲzi mbwəsə waa bitsimè aà.

28 A le ɲki mbə aa tsi'ǐ maa ajàn wa noò Lot, bo le si ji, ɲno, ɲyuu, mǐfee, mbe nǐ mǐji, ɲghurə nǐ mǐla'a.

29 Là ɲjwi ya mə Lot à le mfɛ'è a ala'a Sodom aa, mò'ɔ bo sulfur le nlò a aburə nsigə ɲgho'ɔ waa bitsimè.

30 A nǐ àjàn mə a ka yǐ bə wa njwi mə Mu Nù à ka yǐ fɛ'e yentə aà.

31 “A yi mbə maa njwi, tâ ɲù yǐ mə à tswe a atu nda, ɲjoò ji i tswé a mǐm ɲda aa, tâ tsuu lõ bǔ sigə a nlògə; tâ ɲù yǐ mə à tswe a mǐm ɲsòò aa, tâ à tsuu a ndùgə bǔ bǐi.

32 Nǐ wa'atə annù ya mə a le ɲghirə ɲgwe Lot laà.

33 Nù yǐ mə a lõ nyweensə ɲtswəntǐi yǐ aa, à ka bwəsə; ɲù yǐ mə a bwəsə ɲtswəntǐi yǐ aa, à ka bəŋnə tswe nǐ yu.

34 Mə swòŋə a mbo bù mə, à ka yǐ bə ɲtugə maa le tâ bə bi baa nɔŋə a ɲkuu yǐ fùùrè, tâ bì zi nlògə yǐ mǐfùùrè, mǐma'atə yǐ mò'ɔ.

35 Bəŋgyè bi baa ka yǐ tswe ki ghò'ɔ abaa, tâ bì zi nlògə yǐ mǐfùùrè mǐma'atə yǐ mò'ɔ. [

36 Mbəŋnə ji baa i ka yǐ tswe a mǐm ɲsòò tâ bì zi nlògə yǐ mò'ɔ, mǐma'atə yǐ mò'ɔ.”]*

37 ɲgǎŋyəgənnù Yesu jya i betə yi mə, “Ma juù ɲnnù i ka yǐ fɛ'è aa fə, Mǐma'ambǐ?” Yesu a kwi'i mə, “Adigə yǐ mə àku ɲù a nɔŋ ghu aa, bǐmaghoo ghotə ghu.”

18

Nìghàà nǐ nǎnaa nlonə ɲkwi'i mǎŋgyè bo Mfò kɔrə

1 Yesu a naa nìghàà a mbo ɲgǎŋyəgənnù ji a ndǐ'i mə bo tswe nǐ ɲka ntsà'atə Nwǐ ɲgòŋ bìnòò bitsim tǐ kaà.

2 Nnaa nswon a mbo bo mə, “Mfò kɔrə yǐ mò'ɔ a ala'a àtoo yǐ mò'ɔ, kaa à le ɲwa'a nǐ Nwǐ bo'ò, kaa ɲki'i nǐ ɲkum a nu ɲù kǐi ntwonə.

3 ɲkwi'i mǎŋgyè yǐ mò'ɔ à le ɲki ntswe maa ala'a, ɲzǐ ghu mbo nyè'è ɲswonə nǐ mə, ‘Kwɛrə atú ya a mbo ɲgàŋkibàà jyâ.’

4 Kaa mǐfò kɔrə wa a wa'a yu'utə. Atǐi noò yǐ mò'ɔ a tsyà mē, mǎŋgyè wa a kǐi ɲzi tsi'ǐ zǐ, a swon mə, ‘Ka mə kaa mə si naa Nwǐ bo'ɔ kaa kǐ'i nǐ ɲkum a nu ɲù twonə aa,

5 mə ka kwetə mǎŋgyè ghù nlon mə a fa ɲgi'i a mbo mə aà, mə bə tsuu kwetə bon à ka ki dǐ'i nàà tâ mə wa'a kwàŋə.’ ”

6 Mǐma'ambi a swon mə, “Nǐ yu'u ànnù yǐ mə mǐfò kɔrə tǐ bo'ò Nwǐ ma ghù à swòŋə aa ɛ?

7 Mbə Nwǐ a tigè ɲa'ǎ bə bi bǐi mə bi yè'è a mbo yu ɲtugə nǐ àsǐ'ɲnə kwetə aa mə akə aa ɛ? Mbə a swon nú yǐ a ɲkwetə bo aa mə akə le?

8 Mə swòŋə a mbo bù mə à ka wǎŋsə kwetə waa. Là, nòò yǐ Mu Nù à ka yǐ zǐ aa, à ka yǐ yə abǐintǐi fàa nsyɛ aa ɛ?”

* 17:36 Kaa atǐi ma yú a si a mǐm ɲɲwà'ànə jǐ mò'ɔ tswé.

Nìghàà nî nănaa nlon ɲu baFarisai bo ɲgàɲkwere tax

⁹ Yesu a naa nìghàà nî nănaa a mbo bè bii mɛ bi kwɛɛ nî nti waa, nswonɔ nɛ mɛ à nɛ bo bii mɛ bo bon ntsyà bɛ mɔ'ɔ aa, nswon mɛ,

¹⁰ “Bè bɛ mɔ'ɔ bi baa bi lɛ ɲghɛɛ a ndâmà'anwɛ a ntsà'atɔ Nwɛ ghu, yɛ mɔ'ɔ a bè ɲu baFarisai, yɛ mɔ'ɔ a bè ɲgàɲkwere tax.

¹¹ Bi ghɛɛ mɛ, ɲu baFarisai wa, a nanɔ nloɔ adigɔ yi ntɔɔ ghu, ntsa'atɔ Nwɛ nswon mɛ, ‘Nwɛ, mɛ fâ mbi'ikɔ a mbo wɔ mɛ kaa mɛ sɛ gha tsi'ɛ tsɔ bè bɛ mɔ'ɔ bi bɛ, bii mɛ bo twɛɛ nî ɲjoo bè ɲkwere, mbɛ ɲgàɲntswɛɛ ibanɲennu, ɲki mbɛ ɲgàɲɛjirɛ aà, kɛ tsi'ɛ tsɔ ɲgàɲkwere tax wi mɛ à tɔɔ fili aà.

¹² Mɛ si'isɛ ibiinnu gha ti jɛ a ɲwi ji baa a atɔ ɲgyà. Nyatɔ nî ɲjoo ja itii ji nighum, nfa nî yɛ fùurɛ a mbo Nwɛ.’

¹³ ɲgàɲkwere tax wa a burɛ ɲghentɔ yi àgha'a a sa'à, a tɔɔ ghu, kaa nte'ɛ wa'à mi'ɛ mi a ndɔɲ ɲɛntɔ, ɲnɔɲsɔ abɔ yi a ntsu mibɛ yu, nswon mɛ, ‘Nwɛngɔɲ, ko mɛlɛɲnɛ ghà ɲgàɲghirɛ innu jɛ bɛ.’

¹⁴ Mɛ swɔɲ a mbo bu mɛ, Nwɛ à lɛ mbanɲnɛ ɲlogɔ aa ma ghuu ɲu nɛ ɲu yɛ mɛnnu mi tsinɔ aa ntsyatɔ yɛ mbii wâ. Nlon mɛ ɲu yɛ mɛ a ɲɛɛ ibiinnu yi a ndɔɲ aa, bi sigisɛ yi a nsyɛ. ɲu yɛ a banɲnɛ sigisɛ ibiinnu yɛ a nsyɛ aa, bi ɲentɔ nɛ a ndɔɲ.”

Ajàɲ mɛ Yesu à lɛ ɲɲ mbɔɔnɔ nu bɔɲkhɔ aà

¹⁵ Bè bi mɔ'ɔ lɛ nzɛ nɛ bɔɲkhɔ mɛ tâ à nɔɲsɔ mbɔ mi a atu bo, lâ ɲgàɲyɛgɛnnu ji i yɔ ɲwenɔ waa.

¹⁶ Lâ Yesu a banɲnɛ twonɔ waa mɛ tâ bi zi nɛ bɔɔ bya a mbo yu, nswon mɛ, “Nɛ ma'atɔ bɔɔ bya tâ bi zi a mbo mɛ, ntsuu waa ki kɲɛ bè; nlon mɛ annu nifɔ Nwɛ a tswe aa a mbo bè tsɔ bo.

¹⁷ Mɛ swonɔ a mbo bu tsi'ɛ annu nɛkon mɛ, ɲu yɛ mɛ à si annu nifɔ Nwɛ tsi'ɛ tsɔ mɛɲkɛ kwere aa, kaa à ka yɛ wa'à ghu kuu.”

Annɔ mɛɲgwà'à ɲgàɲkabɔ

(Mt. 19.13-15; Mk. 10.13-16)

¹⁸ Ntsyàsɔ baYuda yɛ mɔ'ɔ a betɔ Yesu mɛ, “Ndi'innu yɛ siginɛ, mbɛ mɛ ghirɛ mɛ akɛ yɛ ɲi ilon yɛ i lwi'ɛ nɛkon aa ɛ?”

¹⁹ Yesu a betɔ ghu mbo mɛ, “O twonɔ gha nɛ ɲu yɛ siginɛ aa a ya aa ɛ? Kaa ɲu yɛ siginɛ à sɛ ghu tswɛ, ntsyatɔ Nwɛ yuyu.

²⁰ O zi ndi'ɛ Nwɛ jyá, mɛ, ‘Tsee annu mǎghàbɛ ki ghirɛ. Tsee yèrɛ. Tsee ɲu zwitɔ. Tsee abanɲennu tsweɛ. Ka nyu'unɔ taà ghò bo ndɛ ghò.’ ”

²¹ A swon a mbo Yesu mɛ, “Mɛ lèè mɛ ndi'ɛ mà jù tsi'ɛ tsim, ɲloginɔ a noò yɛ mɛ lɛ mburɛ mɛɲkhɔ aà.”

²² Yesu à yù'ù mɛ maa ajàɲ aa, ntigɔ nswon ghu mbo mɛ, “Annu yɛ fùurɛ a bonɔ a mbo wɔ. Fèe ɲjoo tsim jii ò tswe nɛ ju aa, nyatɔ ɲkabɔ ya a mbo ɲgàɲɛfum, bon ò ka tigɔ tswe nî àfù'ù a aburɔ. Nzi ɲka nyonɛ nàà.”

²³ A yù'ù mɛ laà, nù yɛ nanɔ mbi'ɛ nlon mɛ à lɛ nanɔ mbɛ ɲgàɲkabɔ yɛ ɲwɛ aà.

²⁴ Yesu a lii yi nswon mɛ, “A tsyanɔ a mbo ɲgàɲkabɔ a ɲkuu a mɛ annu nifɔ Nwɛ.

²⁵ A fwaatɔ a mbo kamɛl a ntsurɔ a nɛli'ɛ nɛ nsa'a, ntsyatɔ a mbo ɲgàɲkabɔ a ɲkuu a mɛ annu nifɔ Nwɛ.”

²⁶ Bè bii bi lɛ nyu'u ma yù annu aa, bi lɛ ntigɔ mbetɔ nɛ mɛ, “ɲu yɛ mbɛ a yweenɛ aa a tigɔ mbɛ wo aa ɛ?”

²⁷ A swon a mbo bo mæ, “Annù yïi mæ a tsyanə a mbo bè aa, kaa a sì a mbo Nwĩ tsyânə.”

²⁸ Peta a swon mæ, “Tigə ò yə mæ bĩ'i ma'atə ndùgə ji'i ntigə nyoŋə nòo?”

²⁹ A kwi'i a mbo bo mæ, “Mə swon a mbo bù tsi'i annù nĩkon mæ, nù ntsim yïi mæ à mà'atə ndā yĩ, nĩ ngwê yĩ, nĩ bɔɔ bi maà bi, nĩ taà yĩ, nĩ ndè yĩ, nĩ bɔɔ bi, nlon annù nifɔ Nwĩ aa,

³⁰ à ka yĩ bũ kwɛrə njoo mà jũ tã ì kɔ'ɔ ntsya ndùu yïi mæ à mà'atə aa, ì kii bũ tswe nĩ ntswëntii yïi ì lwĩ'i nĩnkon aa a noò nĩmè.”

Ajàn mæ Yesu à lɛ mbù nghaa ngaa jii ì ywe'e ji tarə nlon annù niwô yi aà

(Mt. 20.17-19; Mk. 10.32-34)

³¹ Yesu à lɛ nswuntə ngăyăgənnu ji jya nighum ntsò baa, bo bo ghêntə a swon a mbo bo mæ, “Yê nĩ, ajànə mæ bĩ'inə kɔ'ɔ nghɛɛ a Yerusalem laà aa, ngon innũ tsim jii mæ nganjntoo Nwĩ ì lɛ ngwà'anə nlonə Mu Nù aa ì ka fɛ'ɛ bòontə.

³² Nlon mæ bi ka tswa yi ì fa a mbo bitizi Nwĩ tã bi tigə nwyɛ nĩ, nniŋə nĩ àdìrə atu ghu atu, ntutə nĩ mĩtwyɛ ghu nũ.

³³ Bi ka ghòò yi, ì zwiɛ yi, lâ a ti bə nĩ njwi ji tarə a bú mbiinə a niwô.”

³⁴ Kaa ngănyăgənnu ji lɛ ngwà'ă annù ya yĩ tsu yïi mæ à lɛ nswon aa yu'ù. Bi lɛ nlò'òsə nji'i mighàà ma mù a mbo bo. Kaa bo wa'à waa annù yïi mæ à lɛ sì ghàà aa burə nzi zi.

Ajàn mæ Yesu à lɛ nghurə mfə'ənə yïi mæ à lɛ si lɔɔ njodə aà

(Mt. 20.29-34; Mk. 10.46-52)

³⁵ Yesu à lɛ nzĩ nka nku'u a Yeriko, mfə'ənə yĩ mò'ɔ a tswé a mbèè mânji, nlò nĩ njodə.

³⁶ A yù'ù mē àkùrə bē a kâ nju'u ntsyà aa, a betə mæ, “Aa ghìrə akə aa ɛ?”

³⁷ Bi swon ghu mbo mæ, “Yesu mu Nazareth a tsyă.”

³⁸ A tɔŋnə nswon mæ, “Yesu, mu David, ko mĩlɪnə ghà!”

³⁹ Bè bii mæ bi lɛ ntəntə ghu mbii aa, bi wenə yi nswon mæ tã à kutə ntsù yi. Lâ a ku'usə nghɛɛ bə nĩ mbi ntonə nswon mæ, “Mu David, ko mĩlɪnə ghà!”

⁴⁰ Yesu a tigə ntəə nswon mæ tã bi zi nĩ mfə'ənə wā. Bi zĩ nĩ ghu, Yesu a betə yi mæ,

⁴¹ “O lòò mæ mē ghìrə aa àkə a mbo wò aa ɛ?”

A kwi'i mæ, “Mmà'ambĩ, mæ lòò mbũ nka nyə idigə.”

⁴² Yesu a swon ghu mbo mæ, “Ka nyə idigə! Wā àbĩinti yò a ghìrə mē ò tii.”

⁴³ A kĩ nloginə nka nyə idigə, ntigə nyoŋə nĩ, ngwa'asə nĩ Nwĩ. Bè bitsim bii bi lɛ nyə yi aa bi gwa'asə Nwĩ.

19

Yesu bo Zacchaeus

¹ Yesu à lɛ nkuu nka ntsya a mùm ala'a Yeriko,

² ndii nganjkwɛrə bitaksĩ yĩ mò'ɔ à lɛ ntswe ghu, ikũm yĩ a bə Zacchaeus, a bē nganjkabə.

³ A lɛ nka nlɔɔ a nyə nù yïi mæ Yesu à nĩ ghu aà, la kaa wa'à yê, nlon mæ à lɛ mbə nũ yĩ nghu'ù ngwu'u, ntswe a tii nnòò bē ì kinə nĩ aà.

⁴ A lɛ ntsyà ntigə nkhe nghèè nĩ mbi, nghɛɛ nkɔ'ɔ a atu ati sycamore tã yə Yesu nlon mæ à lɛ ntswe nĩ tsyă aa maa mbèè àdìgə.

⁵ Yesu à zĩ mē ñywe'e maa adigē, ñlentē ñdēñ nswon a mbo Zacchaeus mē, “Zacchaeus, wāñsē nsigē a nsyē ñlon mē mē ka lē a nda wò sī.”

⁶ Zacchaeus a tigē nlo wa atu atĩ wāñsē sigē, ñkwērē Yesu nĩ ñìdorē.

⁷ Bē bya bĩtsim bĩ yē mē, ñlōginē ñka nwurēkē mē, “A ghēē ñkuu a nda ñù ñghìrē ñnnù jĩ bĩ a għantē yu!”

⁸ Zacchaeus à lē ntigē mbiinē ntōē a ndēñ nswon a mbō Mmà'àmbi mē, “Yē mbā Mmà'àmbi, mē ka yātē njoō ja i fa atĩ yĩ fùùrē a mbō ñgāñēfūm; bēē a bē mē mē lē njitē ñkòbē a nu ñù tsù ñkwērē ayoō yi bon mē ka bēnsē fu ngāa jĩ ñikwā.”

⁹ Yesu a tigē ñswon ghu mbo mē, “Bē bi nda buā bi ywēēnē mē ñlon mē ñù ghū à kĩ mbē mu Abraham.

¹⁰ Ñlon mē Mu Ñù à lē nzĩ aa a ñlō bē bĩ mē bi lē mbwē aa i yweensē waa.”

Ñighàà nĩ nàà ñlon mfō wa mē bē bi lē ntuu yi aà

(Mt. 25.14-30)

¹¹ Ajāñ mē bē bya bi lē si yu'utē ñnnù ma juā aa, a tigē ñnaa ñighàà nĩ nānaa a mbo bo, ñlon mē à lē tĩ bē aa bon à ghēē mē ntigē ñkuu a Yerusalem, bē kī ñmōontē nĩ mē ànnù nifō Nwĩ ya a ka burē zĩ tsi'ĩ maa noō.

¹² A lē nswon mē, “Mũntō'ō yĩ mō'ō à lē ntswe nĩ ñghēē a ala'a yĩ mō'ō tā bĩ yō'ō yi nĩ mō'ō tā à bon mbū bī.

¹³ Mbōñ tā à fē'ē, a lē ntwon ñgāñfā'ā jĩ jĩ ñighum, mfa abā'atē ñkabē gold* a bo yĩ mō'ō yĩ mō'ō, ñswon a mbo bo mē, ‘Nĩ ghēē ñka ntāñē mītaa nĩ ju nywe'e a njwĩ yĩ mē ka bū bī aà.’

¹⁴ Lā ñgāñalā'ā jĩ jya i lē si bāā yi. A fē'ē mē ñghēē, bo tigē ñtoo bē mē bĩ yōñē yi nswon mē, ‘Kaa bĩ'ĩ si kōñē mē tā mbā ghū à bē mfō yĩ'ĩ.’

¹⁵ “Bĩ lē nyō'ō mbā wa a nĩ mō'ō, a bū mbī fu. A bī mē aa ntigē nswon bĩ ntwon ñgāñfā'ā jĩ jya mē à lē mfa ñkabē ya a mbo bo aa a nzĩ ñjīm mītāā yĩ mē bĩ lē ntāñ mītāa ntswe nĩ yu aà.

¹⁶ Yĩ ñtsyāmbī a zĩ ñswon ghu mbo mē, ‘Taà, mē tàn mē mītāa nĩ ñkabē ya àbī a yōñ mbē ibā'atē ñkabē jĩ ñighumē.’

¹⁷ A swon ghu mbo mē, ‘Wa ò ghìrē sigìnē mbā ñgāñfā'ā yĩ ñsigìnē! Tsō mē ò fā'a nĩ ñtī ghō tsīm nĩ mũntsīrē ñkabē aa, mē ka ghìrē tā ò tigē nsa'a njō'ō ala'a jĩ ñighumē.’

¹⁸ Ñgāñfā'ā wa yĩ à ywē'e bĩ baa aa a zĩ ñswon mē, ‘Taà, mē tàn mē mītāa nĩ ñkabē yō ya àbī a yōñ mbē ibā'atē ñkabē jĩ ntaà.’

¹⁹ A swon ghu mbo mē, ‘O ka tswe a atu njō'ō ala'a jĩ ntaà.’

²⁰ Ñgāñfā'ā yĩ à ywē'e bĩ tarē aa a zĩ ñswon mē, ‘Taà, ñkabē yō ya ñ yuā, mē lē ñkwērē a mũm àsā'a atsē'ē ñghēē nañsē nlōē;

²¹ mē lē si bō'ō nĩ ghō ñlon mē ò nĩ ñù yĩ mē o tsē'ē si'ĩ; ñlōgē nĩ ñjoo jĩ kaa ò lē ñwa'à lēē aa, ñkī mfu'u nĩ mījĩ mī kaa ò lē ñwa'à bē aà.’

²² A swon ghu mbo mē, ‘Mē ka lògē aa tsi'ĩ ñighàà nĩ nĩ fē'ē a ntsū wō aa, i sa'a ghō ghu mba abū'ū yĩ bī! O lē nzi mē mē tsē'ē, ñlōgē nĩ ñjoo a adigē yĩ mē mē lē ñwa'à ghu lēē, ñkī mfu'u nĩ mījĩ a adigē yĩ mē mē lē ñwa'à ghu bē aa ē?

²³ O lēē ñghēē ntigē wa'ā ñkabē yā ya a bank ghēē ñlōē, mē mē tĩ bī mē kwērē ñkabē ya bo bī ñjīm yĩ aa a ya ē?’

* **19:13** mina: ñkabē baGrikia. Mina yĩ mfu'ūrē a lē mbē tsi'ĩ tsō 10,000 frs. cfa.

²⁴ A tigè òswon a mbo bè bya mē bi lē ntəə wa adigə aa mē, 'Kwerə ŋkabə ya ghu mbo mfa a mbo nū wa yī à tswe nī ìbà'atə ŋkabə jya jī nighum aà.'

²⁵ (Bo swon ghu mbo mē, 'Taà, wa à tswe nī ìbà'atə ŋkabə jī nighumə!')

²⁶ 'Mè swonə a mbo bù mē, nū yī mē à tswe nī njoo aa, bi ka kù'ùsə; lā nū yī mē à sī nī njoo tswe aa, bi ka mən̄sə kwerə, i kwerə mûtsirə yī mē à tswe nī ghu aà.

²⁷ A ŋghēē nī ŋgāŋkibāā ja jū, jī mē bo lē sī lòò mē mē tsuu mfò wāā bə aa, nī logə waa nzi nī bo, nzwitə a nsi mē.' "

Ajàn yī mē Yesu à lē ŋkuu a Yerusalem tsô mfò aà

(Mt. 21.1-11; Mk. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

²⁸ Yesu à swon mē laà n̄tsya mbī n̄tigə ŋkɔ'ɔ ŋghēē a Yerusalem.

²⁹ A ghēē mē ŋka nywe'e a mbēē Betfage bo Bethany, wa atu nta'a mē bi lē sī twonə nī Olive aa, ntoo ŋǎnyəgənnū jī jī baa,

³⁰ òswon mē, "Nī ghēē fī nī mū àla'a mē a tswe a mbī bù aa, nī bə ghēē kī kuu bo nī ka yə mu jākāsī tā bì tīnə, tā à bə yī kaa nū à lēē ŋwa'ə ghu atu kɔ'ɔ aà; nī yə, nī fēē n̄zi nī ghu faà.

³¹ Bēē nū tsū a betə ghū mē, 'Nī fēē mu jākāsī ghua' aa a ya aa ε?' nī swon mē, 'A lòò Mmà'àmbi.' "

³² Bo bya bī mē à lē ntoo aa bi lē ŋghēē ìnnū kī m̄fē'e tsi'ī wa ajàn mē à lē nswon a mbo bo aà.

³³ Bo ghēē mē ŋka mfēē mu jākāsī wa, m̄bôn yī a zī m̄betə waa mē, "Nī fēē mu jākāsī ghū aa a ya aa ε?"

³⁴ Bo swon mē, "Mmà'àmbi a lòò."

³⁵ Bo lē nlògè n̄zi nī ghu a mbo Yesu, n̄nɔŋsə itsə'ə jyaa wa n̄jīm mu jākāsī, ŋghirə Yesu a kɔ'ɔ n̄tswe ghu.

³⁶ A kà mē aa ŋghēē bo tigè n̄santə itsə'ə jyaa wa m̄anjī.

³⁷ A ghēē mē ŋka nywe'e a ajàn yī mē à ka tigə sigə nta'a Olive aa, nnòò ŋǎnyəgənnū jī jya tsīm i logìnə ŋka ndoritə, ntɔŋnə ŋgha'asə nī Nwī n̄lon ìnnū jī wē jī wē jī à lē ŋghirə bo yə aà,

³⁸ òswonə nī mē,

"Bī'inə gha'asə Mfò yī mē a zī nī ìkūm Mmà'àmbī aà!

Mbɔɔnə a aburə, tā n̄gha'a tswe a mbo Nwī!"

³⁹ BaFarisai bī mɔ'ɔ bī mē bi lē n̄tswe wa atit̄i nnòò bē aa swon ghu mbo mē, "N̄d̄i'innū, wenə ŋǎnyəgənnū jo jū."

⁴⁰ A kwi'i mē, "Mè swon a mbo bù mē, 'A lē mbaa bə yī mē bo ma bū kutə m̄intsū myaa bəə bon tsi'ī ŋgò'ò jū ka bāŋnə tigə tɔŋnə ŋgha'asə nī Nwī.' "

Yesu à yə'ə nlonə atu Yerusalem

⁴¹ A zī mē ŋka ŋkoontə, nyə mūm àla'a ya, nyə'ə nlonə atu ala'a ya,

⁴² òswon mē, "O lē mbaa ghəə zī, sii, ayoo yī mē a zī nī m̄bɔɔnə aà! La tsitsɔŋ a ləontə a nsi mi'i wò!

⁴³ Nòò a zī mē ŋgāŋkibāā jo ka yī jī'i ŋkya i karisə gho ghu, i k̄n̄ə gho ghu a mbēē tsīm

⁴⁴ i zwitə ghū bu bì bɔɔ buu, kaa wa'ă ŋgò'ò yī tsū bū n̄ma'atə tā i nɔŋə a atu yī m̄ò'ò; n̄lon mē kaa ò lē nyə noò wa yī mē Nwī à lē n̄zi a nyweensə wò ghu aa, kaa wa'ə zi aà!"

*Ajàn mæ Yesu à lɛ nghɛ̀ɛ̀ ɲkuu a ndâmà'anwĩ aà
(Mt. 21.12-17; Mk. 11.15-19; Jn. 2.13-22)*

⁴⁵ A lɛ ntigə nghɛɛ ɲkuu a ndâmà'anwĩ nìlɔginə ɲka mɸurə bə bii bi lɛ si fɛe njoo ghu aa,

⁴⁶ ɲswonə ni mæ, “Bi ɲwa'anə a mûm àɲwà'ànə mæ,
'Ndâ yà ì ka yĩ bə aa àdìgə ntsà'àtə Nwĩ’;
lâ nì ghìrè mē ì tigè m̀bə adigə nlèəntə biyərè.”

⁴⁷ A lɛ si tigə ndi'i nĩ ànnù Nwĩ wa mûm ndâmà'anwĩ a njwĩ tsimè. Bìlìi bi ɲgǎɲmà'a Nwĩ bo bi ɲgǎɲndi'i nònɣsə, ni bĩtsyàsə, bi lɛ ɲka nlɔɔ yi mæ bi zwitə,

⁴⁸ lâ kaa wa'à mǎnǵi yə nlon mæ bə bĩ ghà'àtə lɛ si yònə nìlɔɔ nĩ ɲyù'ũ innù jii mæ à lɛ si swonə aà.

20

*Ajàn mæ bi lɛ si ligìtə ada'a Yesu aà
(Mt. 21.23-27; Mk. 11.27-33)*

¹ A bə njwi yĩ mò'ɔ Yesu a kuu a ndâmà'anwĩ, ɲka ndi'i nĩ ànnù ghu a mbo bə, ɲkii nɣɛɛnsə nĩ n̄toɔ yĩ ɲsigìnə, bìlìi bi ɲgǎɲmà'a Nwĩ bo bi ɲgǎɲndi'i nònɣsə bo bi bītà bi ala'a bi zĩ m̀betə yi mæ,

² “Naɲsə nswon a mbo bĩ'ĩ, O ghìrə innù juà jii mæ o ghìrə aa nĩ àdà'a wo ɛ? A ada'a ma yũ a mbo wò aa, a fâ wò ɛ?”

³ A kwi'i a mbo bo mæ, “Mə ka kii betə ghuu nĩ àbetə: Swonə nĩ ghâ,

⁴ Jɔn à lɛ nlògə ada'a aa fə a ɲka mmurə bə ɲkì aa ɛ? A lɛ nlò aa mbo Nwĩ kə a mbo bə aa ɛ? Nì kwi'i tâ mē yu'u.”

⁵ Bo ghaànə a titii bo nswon mæ, “Mbə bĩ'inə kwi'i mæ a lɛ nlò aa a mbo Nwĩ bon à ka betə yi'inə mæ, 'Nì lɛ̀ɛ̀ ntigə wa'ǎ annù yii mæ à lɛ si swonə bii aa a ya aa ɛ?”

⁶ Lâ m̀bə bĩ'inə swon mæ a lɛ nlò aa a mbo bə bon bə bù bĩtsim ka tumntə yi'inə nĩ ɲgò'ò, nlon mæ bo naɲsə mbii mæ Jɔn à laa mbə ɲgǎɲntoò Nwĩ.”

⁷ Maa ajǎn bo tigə ɲkwi'i mæ kaa bo lɛ ɲwa'ǎ adigə yii mæ a lɛ nlò ghu aa zĩ.

⁸ Yesu a tigə ɲswon a mbo bo mæ, “Kaa mə ka wa'à ɲũ yii mē à fa ada'a mē ghìrə nĩ innù jũ ghu aa a mbo bù ki nswonə.”

*Ñìghàà nĩ nǎnaa nlon bĩlɛnsə bi akò mìlù'ù
(Mt. 21.33-46; Mk. 12.1-12)*

⁹ Yesu a naa ñìghàà nĩ nǎnaa a mbo bo mæ, “Nù yĩ mò'ɔ à lɛ mbě akò mìlù'ù yi, nɛsə a mbo bə, m̀fɛ'ɛ nghɛ̀ɛ̀ n̄tswe a atoo dǎn àgha'a a sa'à

¹⁰ nòò ɲkyǎ m̄ntà mi ati mìlù'ù mya à kù'ù mē, a too ɲgǎɲàfà'á yĩ mæ à ghɛɛ ɲkwɛrə m̄ntà mi ati mìlù'ù mya mĩ m̀ɔ'ɔ a mbo bĩlɛnsə bi akò byâ, lâ bĩlɛnsə bi akò bya bi tswâ yi nghɔɔ, n̄tsyàsə yi a biì tsi'ĩ m̀bô m̀bô.

¹¹ A bù n̄toɔ ɲgǎɲàfà'à wa yĩ mò'ɔ, bi kĩ ɲghɔɔ yi, n̄niɲ n̄dirə àtu ghu atu, n̄tsyasə yi a biì tsi'ĩ m̀bô m̀bô.

¹² A ku'ùsə mbo n̄toɔ ɲgǎɲàfà'à yii mæ à ywe'e ji tarə, bi tswâ ma ghũ n̄niɲ ila'a ghu nu mma'a yi a abɛɛ.

¹³ 'Mbôn akò wa a swon mæ, 'Mə ka ghìrə aa mæ akə tsĩtsòn aa ɛ? Mə ka too mú ghà yĩ m̀bǎɲnə ghũ mæ mē n̄aɲsə ɲkòn aà, nòò tsù bi yē yi m̀b̀ɔ'ɔtə.’

¹⁴ Lâ bĩlɛnsə bi akò bya bi yə mē yi, ɲswon bo ni bo mæ, 'Aâ ɲjĩnda yĩ à ghũlâ, bĩ'inə zwitə yi tâ ɲjoo jũ ì tigə m̀bə jĩ'inə.’

¹⁵ Bo le ntigə ntswa yi, mma'a a abee wa nɛm ɛkya milù'ù nzwitə yi. Ma mùu ajàŋ nì mòòntə mə mbəŋə àkò milù'ù wa à ka ghìrə mə akə a nu bo aa ɛ?

¹⁶ A ka zĩ zwitə bìlensə bi akò ma bya, i lensə akò yi ya a mbo badàŋ." Ajàŋ mə bè bya le nyu'u ma mùu ajàŋ aa, ntigə nswon mə, "Kaa mbə Nwĩngòn a wa'à bìi."

¹⁷ Yesu a lèntə waa mbetə mə, "Nìghàà nì Nwĩ nulà nì tigè nswon aa mə akə aa ɛ?

'Tsi'ĩ ɛgò'ò ya mə bìbɔɔ bi nda bi le ntu aa,

ì bèn mə ntigə ɛgò'ò nìbuu nì nda yĩ ɛwè.'

¹⁸ Nù ntsim yĩ mə à wo a nì ɛgò'ò ma ya aa, à ka bəgikə; lâ bee mə i wo a nu nù bəə bəŋ i ka ghò'ò yi."

Abetə nlon annũ ntu bitax

(Mt. 22.15-22; Mk. 12.13-17)

¹⁹ Nğǎŋndi'ĩ Nòŋsə nì bìlì bi nğǎŋmà'a Nwĩ ghèə i tswa yi maà noò, lâ mbəŋnə mbo'ɔ mi'ĩ mi bē byā. Bo le nzi mə à le nnaa nìghàà nya aa nlon ɛgàà yàà.

²⁰ Bo tigè nloɔ nì àbwarə, ntigə nloɔ bìtswèrə, ntoo ghu nɛm mə bì zi ɛka mbagilə mbetə nì nì mìghàà tã tsyà ghu i tswa yi i fa a mbo Gúmnàà yĩ à le ntswe nì àdà'à a atu bo aa tã à sa'a yi.

²¹ Bi tigè nzi mbetə yi mə, "Ndi'innu, bĩ'ĩ zi mə annu yĩ o ghàà ɛkii ndi'ĩ aa a ku'unê, ɛki nzi mə kaa ò si nándènə a titi bə tɛ'ɛ, ndi'ĩ aa tsi'ĩ mǎŋjì yĩ mə Nwĩ a lɔɔ mə bè ka ntswe ghu aa.

²² A ku'unə nì nòŋsə yĩ'ìnə a ntu tax a mbo Kaisa kè ɛgàŋ aa ɛ?"

²³ Lâ à le nzi mitsyè mii mə bo le si lobitə aà, nswon a mbo bo mə,

²⁴ "Nì zi nì ɛkabə silva tã mè yə." Bì zĩ nì yu, a betə waa mə, "A tswè àtu wo bo bì ɛkũm wo fàa nì ɛkabə aa ɛ?"

Bo kwi'ĩ mə, "Aa yĩ Kaisa."

²⁵ A swon a mbo bo mə, "Ma la a bə mə nì ka mfa njoo jii mə à nì jì Kaisa aa a mbo Kaisa, ɛkii mfa nì njoo jii mə à nì jì Nwĩ aa a mbo Nwĩ."

²⁶ Kaa bo le ɛwa'ǎ ajàŋ mə mbə bi tsyà ntswa yi a nsi bè nlon annu yĩ mə à swònə aa zĩ, ànnu a gha'à waa, bi kutə mintsũ myaa.

Abetə nlon annũ nyweenə nì nìwô

(Mt. 22.23-33; Mk. 12.18-27)

²⁷ BaSadukai bì mɔ'ɔ bìi mə bi swonə nì mə kaa bè si a nì nìwo yweenə aa,

²⁸ bo le nzi mbetə yi mə, "Ndi'innu, Moses à le mfa ndi'ĩ a mbo bĩ'ĩ mə, mbə ndim nù a kwo ti mu, mumaà yĩ a logè ɛgwê yĩ wa njwe bɔɔ bo yu a mbô ndim yĩ wá.

²⁹ Bɔɔ bi ma bì mɔ'ɔ le ntswe ghu bi sàmbaa, yĩ ntsyàmbii a yɔ'ò mǎŋgyè ɛkwɔ ti mu;

³⁰ yĩ àyòŋtə a bú nyon ɛyɔ'ɔ mǎŋgyè wa,

³¹ yĩ à ywe'e bi tarə aa, a kì nlogè mǎŋgyè wa, bo bya bi sàmbaa bi kì logè mǎŋgyè wa tsi'ĩ bìtsim ɛki ɛkwokə ti mù.

³² A ti mə ti bə a nɛm mǎŋgyè wa a kì ɛkwɔ yĩ ɛgaa.

³³ Tsɔ mə a le mbə ma mùu ajàŋ aa, nòò yĩ bè ka yĩ yweenə nì nìwo aa, mǎŋgyè ghú à ka yĩ tigè bə aa yĩ wò aa ɛ? Tsɔ mə bo bya bi sàmbaa le nyɔ'ɔ yi aa ɛ?"

³⁴ Yesu a kwi'i a mbo bo mæ, “Bè bî fàa ngù'ù bi yɔ'ɔkə, bi fâ nî bɔɔ bângyè a ndâ nìyɔ'ɔ;

³⁵ lâ bè bîi mæ bi ku'unə a mbîinə nî niwo i tswe ntîi maa ngù'ù mbi yîi mæ i zî aa, kaa baa yî wa'à kà nìyɔ'ɔ, kaa wa'ă bângyè a ndâ nìyɔ'ɔ ka mfa.

³⁶ Bo ka yî bə aa tsi'î tsɔ baangel kaa kî'î kà ñkwo. Bo bə aa bɔɔ bi Nwî ñlon mæ bo biinə niwo aà.

³⁷ Lâ a nghèe nî ànnû nyweenə niwo, Moses à le mfigitè wa nî àdìgə aɲwà'ànə ya mæ a ghàà ñlonə atsùgə iti ya mæ mɔ'ɔ i le si khi ghu aà, ñlon mæ maa adigə, à le ntwonə Mmà'àmbi a nî Nwîngòn Abraham, nî Nwîngòn Isaac, bo bî nî Nwîngòn Yakob.

³⁸ Kaa à laa wa'à Nwîngòn bîku bi bə bə, à bə aa Nwîngòn bè bîi bi tswe bitîi. Ñlon mæ bè bitsim bi tswe bitîi aa ghu mbô.”

³⁹ Ngǎndî'i nòɲsə jya jî mɔ'ɔ bi le ntigə nswon mæ, “Ndî'innù, ò fâ àkwi'i yî sigìnè.”

⁴⁰ Ñlon mæ bo le ntigə mbo'ɔ a mbû nghèe nî mbîi a mbetə yi nî innù.

Abetə ñlonə Ayo'ò Nwî wâ

(Mt. 22.41-46; Mk. 12.38-40)

⁴¹ Yesu a betə waa mæ, “Mbə bi swon mæ Ayo'ò Nwî wa à nî mu David aa mæ akə aa ɛ?

⁴² Ñlon mæ David yu mbon à swonə a mûm aɲwà'ànə bi Psalm mæ, ‘Mmà'àmbi a swon a mbô Mmà'àmbi ghà mæ:

Tswe a mbèè ñikwɛɛ mæ nî mà'à,

⁴³ ñywe'e a noò yîi mæ mæ ka yî ghìrə ngàɲkibàà jò nî àtətə mikòrə mo aà.’

⁴⁴ Ma mùu ajàn mbə David a ka ntwonə yi nî Mmà'àmbi, a tigə mbu ntsyà aa la mbə mu David aa ɛ?”

Ajàn yîi mæ Yesu à le ɲwà'àsə bə ñlon ngǎndî'i nòɲsə aà

(Mt. 23.1-36; Mk. 12.38-40)

⁴⁵ Ajàn mæ bè bitsim le si yu'utə annù yîi à le si swonə aa, Yesu a swon a mbo ngǎnyəgənnù ji mæ,

⁴⁶ “Nî ka ntsyəsə ghuu ñlon ngǎndî'i nòɲsə, bo kònə nî ñka ɲwɛ'ɛ ndànə itsə'è ñkarə nî ju, ñkîi ñkonə nî mæ tâ bè ka ntsa'atə nî waa nî àghu'usə a mitaa; ñkonə a ntswe nî ìlən jîi i tswe a mbîi aa a ndànghotə, ñkîi ñkonə nî ìlən jîi i kɔ'ɔnə aa a adigə adinà.

⁴⁷ Bo nî'î nî bîkwî'î bi bângyè, ñkwɛrə nî njoò jyaa nî mîla'à myaa, mbagilə ntsa'atə nî Nwî nî ndanə mighàà. Wa ɲgi'î yîi i ka yî kuu a nu bo aa i ka yî swèrè.”

21

Ñkabə ntsà'atə Nwî ɲkwi'i mǎngyè wâ

(Mk. 12.41-44)

¹ Yesu a tswe a mûm ndâmà'anwî ñɲentə atû yi nlentə nyə ajàn yîi mæ ngǎɲkabə i le si ñinə nî ñkabə a mûm ñkòm mmà'anwî aà.

² A le ɲki nyə ɲkwi'i mǎngyè yî mɔ'ɔ yîi mæ à le mbə ngàɲàmɲum aa a tsyà ñnîɲ ibà'atə ñkabə copper ji baà, ndùu yi i bə tsɔ kabà yî mɲùùrè.

³ Yesu a swon mæ, “Mə swon tsi'î annù ñinəkonə a mbo bù mæ, ɲkwi'i mǎngyè ghù mæ à nî ngàɲàmɲum aa, à ñinə ñkabə fàa mûm ñkòm ntsyatə bə bitsim;

⁴ ñlonj mə bo swatə aa tsi'i muntsirê a ni ñkabə yïi bo luu ni yù aa mma'a Nwï ni yu. Lâ mǎngyè ghû mê à ni ngàñàfum aa, à kòòntə aa ñkabə ñtsim yïi mə à tswe ni yu aa mfa."

Ajànj yïi mə Yesu à lɛ nghàà ñlonj annũ nsà'a Ndâmà'anwï àà
(Mt. 24.1-2; Mk. 13.1-2)

⁵ Bo bì mɔ'ɔ bì lɛ si ghàà nî ànnù ñlonj ajànj yïi mə bì lɛ nghùrə ndâmà'anwï nî ngò'ò jïi i lɛ nan̄sə mbɔnj mbònj aa, bo bì ni njoo jïi mə bè lɛ mfa a mmà'a Nwï ghu aà. Bo kà mê aa ghaa laa, Yesu a swonj mə,

⁶ "Njoo mà jû tsim mə ni yə aa, ñjwi yï mɔ'ɔ i zï mə Kaa tsi'i ngò'ò yï m̄fùùrə kaa i ka yï wa'ă a atu yï mɔ'ɔ bú nɔnjə. Bì ka yï sà'à tsi'i tsim mà'ànə a nsyê."

Annũ nyə ngi'i bo bì ajànj mə bì ka yï kɪ tso'ɔ akorə bɔɔ bì Kristo àà
(Mt. 24.3-14; Mk. 13.3-14)

⁷ Bo bètə yi mə, "Ndî'innù, nan̄sə nwonj tâ bï'i yu'u, innù ma jû i ka yï fè'è aa a noò àkə aa ɛ? Alənsə yïi mə a ka yï dî'i mə noò m̄fè'è innù ma jû à tìgə ñku'u aa, a ni aa akə aa ɛ?"

⁸ A swonj a mbo bo mə, "Nî ka ntsyesə ghuu tsee lõ lèè tâ nù tsù à bwe'esə ghuu; ñlonj mə bè bï ghà'atə ka yï zï nî ìkûm gha, i kɪ swonjə ni mə, 'Mè ni yu wá!', 'Nòò wa à kòòntə mê!' Nî tsuu waa kɪ yònə.

⁹ Bɛɛ mə ni yu'u mə bì mà'a ntsò, kə bɛɛ mə ni yu'u annù ñlonj ìyònj, nî tsuu kɪ bɔ'ɔ si'i si'i bɛ; ñlonj mə innù ma jû i tswe nî m̄fòò m̄fè'ɛ ya'a; kaa mbî i ka yï wa'a aa tsi'i ma mùu noò ghensə ñlwi'i."

¹⁰ Yesu a ghèè nî mbïi a nswonj a mbo bo mə, "Itòò i ka yï kɪ mà'a ntsò bo bì jï mɔ'ɔ, tâ itòò jïi mə bífò bu'utə aa tâ i kɪ ñka mma'anə bo bì jï mɔ'ò;

¹¹ ñsyê i ka yï kɪ tsìgìnə tsi'i nî m̄tìtì, tâ m̄ikwenə à kuu ala'a, tâ m̄ighòò m̄i ñkwɔnj bè tâ m̄i fè'ɛ a idigə idigə; innù jï swèrə ñswerə bo bì ìlènsə jï wè i ka yï kɪ fè'ɛ a mbà'à ñikàn.

¹² Mbɔnj tâ ma juù innù i ka m̄fè'ɛ, bɔnj bì ka yï kɪ ban̄tə nî ghuu, i kii tso'ɔ nî àkòrə yuu. Bì ka yï kɪ tswatə nî ghuu i fa ni a ndan̄ghotə tâ bì ka nsa'a, i kii mà'à nî ghuu a ndàtsanjə. Bì ka yï kɪ ghèè nî bù a nsi bífò bo bì Gûmnàà ñlonjə annũ ìkûm ghà.

¹³ Ma yû a ka yï fa abwarə a mbo bù mə ni swonj annũ yâ.

¹⁴ Mbə a fè'ɛ ma mùu ajànj nî tsuu kɪ tan̄tə annũ yïi mə ni ka ghìrə swonj f'iisə ibi nû ghuu ghu aa mbɔnj tâ nòò à ku'u;

¹⁵ ñlonj mə mè ka yï fa ñghàà bo bì m̄itsyè a mbo bù, a ajànj yïi mə kaa mbə bè bïi mə bì ñinj isa'a a nu bù aa kaa mbə bì wa'à l̄iḡitə kə kɪ ntuu.

¹⁶ Tsi'i b̄itaà buu ni b̄indê buu, ni bɔɔ bì maà buu, ni b̄angwè'ê buu, bo bì ìkà'â juu, bì ka yï fèè ghuu. Bì ka yï tswatə ghuu bì mɔ'ɔ fa mə bì zwitə.

¹⁷ Bè b̄itsim ka yï bàà ghuu ñlonj ìkûm ghà.

¹⁸ Lâ kaa tsi'i ìnòñètú yùù yï m̄fùùrə kaa mbə yi wa'à bwê.

¹⁹ Nî bə t̄anjnti i bii ngi'i bɔnj nî ka yweensə mib̄i m̄i nû muu.

Yesu a ghàà ànnù ñlonj ajànj yïi mə bì ka yï ta ngi'i nî àla'a Yerusalem àà
(Mt. 24.15-21; Mk. 13.14-19)

²⁰ "Mbə nî yï nyə nḡanjntsò i karisə Yerusalem, nî zï mə nòò n̄ta ngi'i ghu à kòòntə mə.

²¹ Maà noò tâ bè bïi mə bì tswe a ala'a Yudea aa bì fè'ɛ ñkhəkə ñkɔ'ɔ nḡhɛɛ a itu m̄inta'à, tâ bïi mə bì tswe a m̄um ñjò'ò àla'a aa bì fè'ekə, tâ bïi mə bì tswe a mbèɛ ifò aa tâ bì tsuu bu ñkuu a m̄um ñjò'ò àla'a;

²² òlɔŋ mə ɲjwi mà jù à ka yĩ bè aa noò yĩ Nwĩ à ka yĩ ndĩ ɲgi'i a nu bè bi, a nlwensə innù tsim jii mə bi ɲwa'anə a mum nighàà ni Nwĩ aà.

²³ Wɛɛ! ɲgi'i bɪmaburə bi ato'o bo bi yĩ bii mə bi ɲɔŋsə boɔ maa nĩ ɲjwi ma jya aà! Nlon mə ɲgi'i yĩ ɲwè i ka yĩ tswe fàa atu nsyɛ, tâ Nwĩ à dɪ'i alwintɔŋə yi a nu bè ma bú.

²⁴ Bi ka yĩ zwitə bê bi ghà'atə ni munwĩ ntsò, i tigə tswatə waa nĩ ibù'u ntsò, i ghèè ni bo itoo itoo; tâ bitizĩ Nwĩ bi kuu Yerusalem i ɲɔŋsə ki kwàrə, i tigə nnì'i nĩ bè, i ywe'e noò yĩ mə Nwĩ à lèə mə tâ bo ghìrə ma yú ànnù aa, à zi mmɛ.

Ajàŋ yĩ mə Mu ɲù à ka yĩ bú bì aà

(Mt. 24.29-31; Mk. 13.24-27)

²⁵ “Èlènsə i ka yĩ ki fè'ɛ a ni nìnòò, bo bi a ni sàŋ bo bi ni mìnjòn. Tâ bê a itoo itoo bi tswe a mùm ɲgi'i tâ itu jyaa buurə a ajàŋ yĩ mə bi yə miyaa bo bi ikànə ɲkì i tigə burə ju'u aà.

²⁶ Bè ka yĩ tigə bo'ɔ nlon innù jii mə i fè'è a mbi aa, i tigə wòkə tsi'ĩ tsò ìku njoò; òlɔŋ mə bi ka yĩ tsigə ida'a tsim jii i tswe a aburə aà.

²⁷ Maà noò tâ bi yə a Mu ɲù tâ à ka nzi ni a mùm mbà'à ni mɪdà'à ni nigha'a nĩ wè.

²⁸ Mbə nĩ yi nyə ma juu innù i loginə ɲka mfe'ɛ, nĩ biɛnə ntəə ɲɛntə itù juu a ndəŋ nlon mə nòò ntsù'ù atù yuu à kà mē aa ɲkoontə aà.”

Annù yĩ mə mbə bi yəgə nĩ àtĩ figə aà

(Mt. 24.32-35; Mk. 13.28-33)

²⁹ Yesu a gheè nĩ mbĩ ònaa nighàà nuà a mbo bo: “Lèntə nĩ àtĩ figə bo bi ìtĩ jĩ mɔ'ɔ;

³⁰ a yi mbə noò yĩ ntaà ji i fi'isə mə iyəŋ jĩ fii aa, nĩ zi mə nòò ntsù mbəŋ à tigə a abô.

³¹ A kɪ mbə nĩ a ɲgĩŋ ɲgĩŋ mə, nĩ bè yə tâ innù juà i ka mfe'ɛ bon nĩ zi mə nòò ànnù nifò Nwĩ à kòontə mē.

³² Mə swon tsi'ĩ annù nĩŋkon a mbo bù mə, kaa nìwàà nĩ bê nuà nĩ ka wa'à tsyà tɪ ghə innù ma jù tsim i fè'è mē.

³³ Aburə bo ɲsyɛ ka yĩ tsyà, lá kaa tâ nighàà na nĩ wa'à tsyà.

A ku'unə mə ta nĩ ka ntswe nìkərə

³⁴ “Nĩ ka ntsyesə ghūu ntsuu mibĩ mĩ nũ muu bo bi noò ghùù si'i si'i kɪ fa nlon annũ miji bo bi a ɲka nnò, bo bi innù jii mə i nwùgə nĩ ghūu fàa mùm ntswèntɪ aa bon ɲjwi mà ya i ka yĩ wĩ'ikě tswa ghūu tsò mātāa.

³⁵ Nlon mə ɲjwi mà ya i ka yĩ zĩ aa a mbo bè bitsim bii mə bi tswe fàa atu nsyɛ aà.

³⁶ Nĩ ka nstwe nìkərə a ɲgòn bìnòò bitsimə, ntsa'atə nĩ Nwĩ mə mbə a fa mɪtɪ mii mə mbə nĩ yĩ ɲkhə innù ma jù tsim mə i ka yĩ ki fè'è aà, tă bàŋnə təə a nsi Mu ɲù.”

³⁷ Yesu à lɛ si dɪ'i nĩ nighàà nĩ Nwĩ a ndàmà'anwĩ a nɲwĩ tsimə. Mbaŋnə ɲghèè nìlɛ nĩ nta'a yĩ mə bi lɛ si twonə nĩ Olive aa nìtugə.

³⁸ Tsi'ĩ a mbà'a mbà'à bè bitsim lɛ si zĩ a ndàmà'anwĩ a nyu'u ànnù yĩ mə à lɛ si dɪ'i aà.

22

Ajàŋ yĩ mə bi lɛ ntəŋə annũ atu Yesu aà

(Mt. 26.1-5; Mk. 14.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Nòò ñkùrê àbaa ti kò'ò wa, noò wa yïi mæ bi lɛ si twonɔ ni Passa aa, à lɛ ñkù'ù,

² bìlìi bi ñgǎɲmà'a Nwĩ bo bi ñgǎɲndi'i nònɔsè bi kâ mbo'ò bɛ bya ntigə nloò nĩ àjàn mæ bi ka ɲe'esə zwitə Yesu.

Ajàn yïi mæ Judas a lɛ mbii mæ yu ka fèè Yesu aà
(Mt. 26.14-16; Mk. 14.10-11)

³ Satan à lɛ ɲkuu a ato'o Judas wa yïi mæ bi lɛ si twonɔ ni Iscariot aà, mbo ñgǎɲyɛgənnu Yesu wa yï mò'ò a titi bya nighum ntsò baa aà.

⁴ Judas à lɛ nlò ñghɛɛ yi, ñghɛɛ ntantə bo bi bìlìi bi ñgǎɲmà'anwĩ bo bi bìlìi bi ñgǎɲmbê ndâmà'a Nwĩ a ajàn yïi mæ yu ka fèè Yesu a mbo bo aà.

⁵ Bo lɛ nnaɲsə ndoritə tsi'i mbo ànnu, mbii mæ bo ka fa ɲkabə ghu mbô.

⁶ Judas à lɛ ɲki mbii, ntigə nloginə ɲka nloò nĩ mǎnjĩ yïi mæ mbo yu fèè Yesu a mbo bo ti ghè mæ bɛ zĩ.

Ajàn yïi mæ Yesu bo bi ñgǎɲyɛgənnu ji lɛ ɲji miji mæ Passa aà
(Mt. 26.17-25; Mk. 14.12-21; Jn. 13.21-30)

⁷ Njwi i lɛ ñkù'ù àjàn mæ bi tantə annu njwĩ Abaa ti kò'ò, ɲwa nĩ mĩ mbɛɲjèrə Passa aa,

⁸ Yesu a too Peta bo Jɔn, nswon a mbo bo mæ, “Nĩ ghɛɛ ntantə miji mĩ Passa, a ajàn mæ bi'inə ka ji aà.”

⁹ Bo betə yi mæ, “Bĩ'i ghɛɛ tantə aa fə ɛ?”

¹⁰ Yesu a kwi'i a mbo mæ, “A ajàn mæ nĩ ka ki kuu ghè a njò'ò àla'a aa, nĩ ka yə ɲu tã à be'e àntòò ɲkĩ, nĩ yə, nĩ yonə yi nyon ɲkuu a nda yïi à ka kuu ghu aà.

¹¹ Nĩ kuu nĩ swon a mbo mboɲ nda wa mæ, ‘Ndĩ'innu à bètə mæ, ɲja'à nda yïi bi'i bi ñgǎɲyɛgənnu ja ka ji Passa ghu aa i fə aa ɛ?’

¹² Bon à ka di'i ɲja'à nda yĩ ɲwè yĩ mò'ò a ndən yïi mæ njoo i tswe ghu aa tã nĩ naɲsə.”

¹³ Bo lɛ ɲghèè ɲyə ɲgòn innu tsim tsi'i wa ajàn mæ Yesu à lɛ nswon a mbo bo aa, ntigə nnaɲsə njoo ɲji Passa jyà.

Ntarə Mmà'àmbi
(Mt. 26.26-30; Mk. 14.22-26; 1 Kor. 11.23-25)

¹⁴ Nòò ɲji Passa wa à kù'ù mæ, Yesu bo bi ñgǎɲyɛgənnu ji bo tswè a atu atètè,

¹⁵ a swon a mbo bo mæ, “Mè ghèrə naɲsə nloò mæ mæ ji miji mĩ Passa bi'inə i bɔɲ yə ɲgi'i.

¹⁶ Mè swon a mbo bù mæ kaa mè ka yi wa'à miji mà mù bù ɲji i ywe'e a noò yïi mæ ànnu nifò Nwĩ a ka yĩ zĩ tã ɲji'i ànnu yïi bi ji ghu aa tã i naɲsə nlaa.”

¹⁷ Yɛsô à logè ndôn mĩlù'ù mfa mbi'ikə a mbo Nwĩ nswon mæ, “Nĩ ko nno ɲkwerinə nĩ yu.

¹⁸ Mè swon a mbo bù tsi'i annu nĩkon mæ, kaa mè ka yĩ wa'a mĩlù'ù bù nno, ɲywe'e noò yïi mæ ànnu nifò Nwĩ a ka yĩ zĩ aà.”

¹⁹ A tigè mbo nlogə abaa, mfa mbi'ikə a mbo Nwĩ, mbatə mfa a mbo bo, nswon mæ, “A nĩ ibiinú gha i ghuà, yïi mè ka fa a atu bù aà. Nĩ tigə ɲghirə ma mùu ajàn ɲwa'atə nĩ ghâ.”

²⁰ Tsi'i maa ajàn, a kĩ mfa ndon ya a mbo bo a noò mæ bo ji mæ miji mya mǎɲsə aa, nswon mæ, “Ndon yulà, à nĩ àkàà yĩ fii yïi mæ Nwĩ à wàrə bú bo nĩ àlèə nũ ya yïi mæ bi ka saansə a atu bù aà.

²¹ “Là, yè nĩ, ɲu yïi mæ à fèè gha aa, à tswe fàa atu atètè ɲji bi'i yu,

²² Lâ ànnù ma yû a ka yø Mu nù aa tsi'i ajàn yï mæ bi lèè nte'e ntan̄tə nləə aà, lâ ñgi'i yï ñswèrè a nu nù yï mæ à fèe yi aà."

²³ Bo logìnè ñtigə mbetə nlɔɔ a titi bo mæ mbə a nan̄sə mbə aà wò yï mæ mbə à ghìrè ma yu ànnù aa lè!

A jàn yï mæ àswun̄nè à lè mfè'è ñlon̄ ànnù nù yï mæ à ni nù yï ñwè aà

²⁴ Aswun̄nè a lè mfè'è a titi ngǎnyəgēnnù Yesu, bo lɔɔ nì n̄zi mæ nù yï mæ à ni nù yï ñwè àkɔ'òntsirə a titi bo aa n̄i wò ε?

²⁵ Yesu a swon̄ a mbo mæ, "Bifò bi b̄itizi Nwī bo bu'utə bē byaa laa bù'ùtə. Bi twon̄è nì b̄itā bi ala'a byaa laa n̄i ngǎngghìrə ìbòñè.

²⁶ Lâ tâ à tsuu maa ajàn bə a mbo bù. A ku'unə mæ nù yï mæ à ni ako'òntsirə a titi bù aa tâ à bə tsi'i tsǒ m̄n̄khə yï mæ à kè'ə nsigə nlwi'isə. Tā b̄itsyàsə a titi bù bi bə tsi'i tsǒ ngàn̄əfà'à.

²⁷ A ghà'atə wò aa ε? Nù yï mæ à tswe a atu atetə ñji aa kè nù yï mæ a tsyàsə miji aa ε? A laa mæ à ni nù wa mæ à tswe ñji aà. Lâ mæ b̄an̄nə ntswe a titi bù aa tsi'i tsǒ nù ñtsyàsə mij̄i.

²⁸ "Nì tswe mē bi'inè a m̄m̄ ñgi'i ñtsim̄ yï mæ mæ yø aà.

²⁹ Tsǒ mæ Taà ghà à fà mē m̄ida'a a mbo mē mæ tâ mē ka nsa'a mbi yù aa, mē ki mfa ma myaà m̄idà'a a mbo bù.

³⁰ Nì ka yï ki ji kii nno a atu atetə mē a m̄m̄ ànnù nif̄ɔ mē. Nì ka yï kii ñjan̄nə n̄i ìbèrè i ki sa'a n̄i ìtsə baIsrael̄ jya ñìgh̄um̄ ñtsò baà.

Ajàn yï mæ Yesu à lè nswon̄ mæ Peta à ka tuu yi aà

(Mt. 26.31-35; Mk. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

³¹ "Simon, Simon, yu'utê! Satan à lè mbetə mæ yu ywe'etə ghūu tǎ səgə ghūu tsǒ abaa,

³² lâ mē tsà'atə mē Nwī a atu wò, Simon, mæ tâ àb̄iint̄i yo tsuu lõ b̄orə. B̄eε ò b̄en̄kə ghō mb̄i a nu mē, ò ligìnè ñniñ̄ m̄ida'a a nu b̄il̄m̄ bō."

³³ Peta a kwi'i mæ, "Mmà'àmbi, mē tan̄tə mæ mē ka kuu atsan̄ b̄i'io, i kii kwo b̄i'io."

³⁴ Yesu a kwi'i ghu mbo mæ, "Mē swon̄ a mbo wò Peta mæ, m̄bon̄ tâ ànkègè à tɔñ ñtugə s̄i, bon̄ ò tùu mē gha ñgàà ji tarə nswon̄ mæ kaa ò s̄i gha z̄i."

Annù yï mæ mbə bi ghìrè a noò ñgi'i aà

³⁵ Yesu a betə ngǎnyəgēnnù ji mæ, "Nòò wa mæ mē lè ntoo ghūu nswon̄ a mbo bù mæ nì tsuu ab̄osà lògə, ñtsuu ab̄àà lògə, ñki tsuu ntam̄ nlògə aa, nì lè mbaa m̄bon̄ə ayòò yï tsu aa ε?"

Bo kwi'i mæ, "Ñgan̄."

³⁶ Yesu a swon̄ a mbo bo mæ, "Lâ, ts̄its̄on̄ nù yï mæ à tswe n̄i àb̄osà yi n̄i àb̄àa yi aa, tâ à ligìnə nlògə. Nù yï mæ à s̄i n̄i munwī ñtsò tswe aa, tâ à fee ak̄utə yi nyuu ghu.

³⁷ Nlon̄ mæ, mē swon̄ a mbo bù mæ, annù yuà yï mæ an̄wà'ànè Nwī a swon̄ aa mæ: 'A yē ñgi'i tsi'i tsǒ ngàn̄mbù'ù ìnnù j̄i b̄i' aa, ka b̄òontè m̄bi'i ngàà yà, ñlon̄ mæ nḡon̄ ìnnù tsim̄ j̄i mæ bi lè an̄wà'ànè m̄bi'i ngàà yà aa i kà mē aa mfè'è mb̄òontè."

³⁸ Ngǎnyəgēnnù ji i swon̄ mæ, "Yê, b̄im̄unwi bi ñtsò bi baa b̄i bulà, Mmà'àmbi."

A kwi'i mæ, "Wa a kù'ù mē."

A ajàn mæ Yesu à lè ntsà'atə Nwī a atu Nta'a Olive aà.

(Mt. 26.36-46; Mk. 14.32-42)

³⁹ Yesu à le mà'atě njò'ò àla'a Yerusalem mfe'ε yi, tsi'ĩ ajàn yĩi mē à le si gha'asē nghirē aà, mfe'ε nghèè yi a atu nta'a Olive. Ngǎnyөгѣnnù ji i le nyonè yi bo bo kò'ò nghèè ghu.

⁴⁰ A kò'ò mē ñkuu ghu, nswon a mbo bo mē, “Nì ka ntsa'atē Nwĩ tǎ wa'à a ñkìrē Satan lô ñwo.”

⁴¹ A swon mē laà, nma'atē waa nghentē, àgha'a a bɔ̀ò nsa'atē tsi'ĩ muntsĩrē, nswetē miku'utē mi a nsyε, ntsà'atē Nwĩ

⁴² nswon mē, “Taà, mbē ò bii bon ò tse kwērē ndōn ñgĩ'i yù a mbo mē ñlò'ɔsē. Lā mē kōn aa a nghirē bē ànnù yĩi mē o lòò aà; kaa wa'à bē à yĩi mē mē lòò aa bē.”

⁴³ Angel à le nlò a aburē nsigē mfa mitìi ghu mbô, [

⁴⁴ Tsó mē ntii yi i le mburē nluu nĩ àjə̀nè aa, a bú ñgaansē mitìi mi ñku'usē ntsà'atē Nwĩ tsi'ĩ nìtìi nìtìi, ñliginē, àliginē yĩi mē a le mfè'è ghu nu aa a tigē ñsigē ntsiinkē, mbē tsó itàa alə̀ə.]*

⁴⁵ A lò mē wa adigē ntsà'atē Nwĩ mbii nzi fu wa mbēε ngǎnyөгѣnnù ji jya, nyē waa bi bwii nlon mē àjə̀nè yĩi mē a le nluu a ntii bo aa a le nghirē bo bɔ̀rē.

⁴⁶ A betē a mbo bo mē, “Nì bwii aa àkē aa ε? Nì biinē ntswe ñka ntsa'atē Nwĩ tǎ wa'à a ñkìrē Satan lô ñwo.”

Ajàn yĩi mē bi le ntswa Yesu aà

(Mt. 26.47-56; Mk. 14.43-52; Jn. 18.3-12)

⁴⁷ Yesu à kà mē aa nghaa laà, kaa mburē ti mǎnsē, ñnɔ̀ò bē i ywunē ñzi, Judas, ñù yĩ mò'ò wa titii ngǎnyөгѣnnù Yesu jya ñghúm ntsò baa, à le mbē yu yĩi mē à le ntsyǎ mbii yàà, ñdi'i nĩ mǎnji a mbo bo. Judas à zĩ mē, ntsya nghèè a mbēε Yesu mē yu non mighègē mi.

⁴⁸ La Yesu a betē ghu mbo mē, “Judas, ñnɔ̀n mighègē mi Mu Nù à laa mbē mǎnji yĩi mē ò tse tsysā ghu i fèè yi aa ε?”

⁴⁹ Ngǎnyөгѣnnù jya jii mē bo bi Yesu le ntswe aa, bi yē mē annù yĩi mē a le ntswe ghu aa, mbetē yi mē, “Mmà'ambĩ, o lòò mē tǎ bĩ'i to waa ni bɔ̀onwi bi'i aa ε?”

⁵⁰ Nù ñibɔ̀ wàà yĩ mò'ò a burē ñlogē munwi ñkwyε atōnə̀ abù'u ñgǎnmà'a Nwĩ yĩ ñwè yĩ mà'à ghu nlò'ɔsē.

⁵¹ Lā Yesu a swon a mbo bo mē, “Wa a kù'ù mē!” Nghensē abô yi mmɔ̀ontē atōnə̀ ñù wa ghu nghurē yi.

⁵² Yesu a tigē nswon a mbo bilii bi ngǎnmà'a Nwĩ bya bo bi a mbo bitysàsē bi ngǎmbē ñdāmà'anwi bya nĩ a mbo bità bi ala'a bya bii mē bi le nzi a ntswa yu aa mē, “Nì zi nì nwi ntsò a bò'ò nì mibu'u aa a ntswa mē tsó nì zi a mbanə̀ àngāmighee aa ε?”

⁵³ Tigē mē kì si tswe bi'inē a ndāmà'anwi aa tsi'ĩ njwi njwi aa ε? Tigē bon nì le mbaa ntswa gha aa maà noò. Lā tsitsōn à nì noò ghùù, noò yĩi mē ñù wa yĩi mē a sa'a mfii idigē à fa mida'a a mbo bù aà.”

Ajàn yĩi mē Peta à le ntuu Yesu aà

(Mt. 26.57-58,69-75; Mk. 14.53-54,66-72; Jn. 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Bi le ntswa Yesu ñlogē yi nghεε nì ghu a ndùgē ngǎnmà'a Nwĩ yĩ ñwè. Bi lògē mē yi ñka nghεε nì ghu aa, Peta a tigē nyonə̀, nyon aa tsi'ĩ a sà'a agha'à.

⁵⁵ Bi le ñètē mò'ò a titii ñsànbèè yā, Peta a yōn ñtigē nghεε tsitē bē bya bii mē bi le ntswe ghu aa, bo bo tigē nyò'otē.

* 22:44 Kaa àtìi ma yù a sì mùm ñwà'ànə̀ jì mò'ò tswé.

⁵⁶ Ngànjàfà'a ngànjmà'a Nwĩ wa yĩ mànɔyè yĩ mò'ɔ à yè mæ yi a tswé wa adigè mò'ɔ aa, nte'e mi'ĩ mi ghu nu nliĩ, òswon mæ, “Nù ghulà mæ, à ghìrè ñkĩ tswe bo bì Yesu!”

⁵⁷ Lâ Peta a tuu nswon mæ, “Mànɔyè, tsi'ĩ nzi yi, kaa mè sɪ yi burə nzi zi!”

⁵⁸ Mu fɪbàntè à bù mē ñghè kɪ bə, nù yĩ mò'ɔ a yê Peta, òswon mæ, “Tigè ò bə aa nù nìbò wàà yĩ mò'ɔ aa ɛ?”

Lâ Peta a kwi'i mæ, “Mbâ ghulà, wa kaa mè sɪ ghu bô!”

⁵⁹ Nòò à bù mē ntsya yĩ mfuùrè, nù yĩ mò'ɔ a bú nzi nliɔnè òswon tsi'ĩ nti mæ, “Tsi'ĩ annù nñkonè, nù ghulà à ghìrè ntswe bo bì Yesu, òlon mæ à nì mu Galilea aà!”

⁶⁰ Lâ Peta a kwi'i mæ, “Kaa mè sɪ annù yĩ mæ o ghàà òswon aa zĩ!”

Tsi'ĩ maa noò mæ à kà mæ aa kwi'i laa, ànkègè a tɔnè.

⁶¹ Mmà'àmbi a karikè yi nte'e mi'ĩ mi ntsinè nlii Peta, Peta a wa'atè annù ya mæ Mmà'àmbi à ghìrè nswon ghu mbo aa mæ, “Mbɔn tá ànkègè à tɔn ngaa jì baa nɪtugè sɪi, le bɔn ò tuu mē ghâ ñgàà jì tarè!”

⁶² Peta à le mfè'è ñghè a abee, ñnanse nyè'è tsi'ĩ mbê annù.

A àjàn yĩ mæ bì le ñka ñwyɛ nĩ Yesu ñghɔɔ nĩ yi aà

(Mt. 26.67-68; Mk. 14.65)

⁶³ Bè bya bii mæ bì le sɪ bɛ nĩ Yesu aa bì le sɪ tigè ñwyɛ nlii ñkii ñghɔɔ nlii.

⁶⁴ Nlɔgè atsè'è ñkwerè mi'ĩ mi ghu, mbetè nlii mæ, “A gho aa a ghò'ò wò? Twi nù yĩ mæ à ghò'ò gho aà!”

⁶⁵ Bo le ñkĩ mbu nswon innù jì ghà'atè mbègite yi ghu.

Ajàn yĩ mæ bì le nlɔgè Yesu nzi nì ghu a nsi ñgǎndasa'a aà

(Mt. 26.59-66; Mk. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

⁶⁶ Abèè a fù'ù mē bità bì ala'a nì bilii bì ngǎnjmà'a Nwĩ a bò'ɔ nì ngǎnjndi'ĩ nònsè boontè, bì lɔgè Yesu nzi nì ghu a nsi ñgǎndasa'a.

⁶⁷ Bo betè ghu mbo mæ, “Ò laa mbè Ayo'ò Nwĩ wa aa ɛ? Bɛɛ ò bə aa ghu, ò swon bĩ'ĩ yu'ù!”

A kwi'i mæ, “Mè tè'e swon a mbo bù bɔn kaa nì sɪ biĩ.

⁶⁸ Kè mbè mè tè'e mbetè ghu nĩ àbetè bɔn mbè kaa nì wa'à kè ñkwi'i.

⁶⁹ Lâ nliɔnè sii, Mu Nù à ka tswe a mbèè ñkwè Nwĩ yĩ à tswe nì mɪdà'a aa nì mɪdà'a.”

⁷⁰ Bo bitsim bì betè mæ, “Ma la a bə mæ ò nì Mu Nwĩ aa ɛ?”

A kwi'i mæ, “Nì swon mæ!”

⁷¹ Bo tigè òswon mæ, “Kaa bĩ'ĩ sɪ bɪyɛfè bì dàn bu nlòò! Tsi'ĩ bĩ'ĩ, bĩ'ĩ yu'ù mæ yĩ'ĩ ngaa annù yĩ mæ à swon aà.”

23

Ajàn yĩ mæ bì le ñghè nì Yesu a nsi Pilato aà.

(Mt. 27.1-2; Mk. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ Nnòò bē bya bitsim i biinè nlɔgè Yesu ñghè mfa a mbo Pilato

² nliɔnè ñka nɪn innù ghu nù: “Bĩ'ĩ le ntswa mbâ ghû a buurè nĩ àla'a, òswonè nì a mbo bē mæ tá bo tsuu bitáx a mbo Kaisa kɪ tu; ñkii nswonè nì mæ yu laa mbè Ayo'ò Nwĩ wa yĩ à nì mfò aà.”

³ Pilato a tigè mbetè yi mæ, “Ò bə aa mfò baYuda aa ɛ?”

Yesu a kwi'i mæ, “Ò swon mē maa ajàntè!”

⁴ Pilato a bú òswon a mbo bilii bì ngǎnjmà'a Nwĩ bo bì nnòò bē wa mæ, “Kaa mè sɪ nji'ĩ annù yĩ mæ mbè mè nñ isa'a a nu nù ghu aa zĩ.”

⁵ Bo bú ñkweense nswon tsi'i nìtì mē, “Innù jii mē a dī'i aa, i ghìrē mē bē tīgē nyonē mbùurē nī idīgē a mbù'ù àla'a Yudea ntsimē. A lē nlògìnē aa a Galilea, à kī mē ntīgē nzi faà tsìtsòṅē.”

A àjàṅ mē bi lē nlògē Yesu ñghēē nī ghu a mbo Herod àà

⁶ Pilato à tì mē yu'u maa ajàṅ, mēbetē mē, “Nù ghuà à nī mu Galilea ε?”

⁷ A tì mē yu'u mē Yesu à lē nlò aa wa mbù'ù àla'a mē Herod à lē sī sa'a aa, ntoo yi a mbo Herod, yīi mē à lē ntswe a Yerusalem maa noò aà.

⁸ Herod à lē ndorītē sī'i a nyē Yesu, ñlon mē à lēē nte'ε nyu'u innù tsi'i tètē ñlon ngaà yī ntīgē nlò nī nyē yi aà. A lē sī wa'atē nī mē Yesu à ka ghìrē alēnsē yī mō'ò.

⁹ Maa ajàṅ, Herod a tīgē mēbetē ibetē jī ghà'atē a mbo Yesu. Kaa Yesu a wa'à yī tsu kwi'i.

¹⁰ Bilii bi ṅǎṅmà'a Nwī bo bi ṅǎṅdī'i nòṅsē bi fē'ē nzi ntō a mbīi, ñnanṣē nniṅ innù jī tīi a nu Yesu.

¹¹ Herod bo bi bìsogye bi bi lōgìnē ntīgē ntsa'a nī Yesu ñkīi ṅwye nīi; nlògē atsē'ē yī sigìnē mma'a ghu nu, mbo ntoo yi fu a mbo Pilato.

¹² Nlōgìnē maa njwi, Herod bo Pilato bo boònsē ntīgē mbē ika'a, ñlon mē à lē tī bēē aa bo bānē.

Ajàṅ yīi mē bi lē ntsērē mē bì zwiṭē Yesu àà

(Mt. 27.15-26; Mk. 15.6-15; Jn. 18.28-38)

¹³ Pilato a tīgē ntwon bilii bi ṅǎṅmà'a Nwī, bo bi bìsa'a bi ala'a bo bi bē bya,

¹⁴ ñswon a mbo bo mē, “Bù ghìrē nzi nī nù ghú ñswon mē a buùrē idīgē. Tsìtsòṅ, mē lēntē mē annù yi faà, a nsi bù, nyē mē kaa à sī annù ya yī tsu mē bú niṅē ghu nu aa fānsē.

¹⁵ Herod à lē ṅkī nyē mē kaa à sī annù yī tsu fānsē, mbo ntoo yi fu a mbo bī'inē. Kaa nù ghú à sī annù yī tsu yīi mē a ku'unē mē mbē bì zwiṭē yi ghu aa fānsē.

¹⁶ Maa ajàṅ, mē ka ghìrē bì ghōō yi ntīgē mma'atē yi tā à ghēē.” ((

¹⁷ A lē swon laa ñlon mē a yi mbē ma mùu njwī ikòò aa bē betē a fi'isē ñgàṅàtsan yī mfuùrē mfa a mbo bo.))*

¹⁸ Nnòò wa tsi'i tsim i yē'ē ñswon mē, “Zwiṭē yi! Fi'isē Barabas, mfa a mbo bī'i.”

¹⁹ (Bī lē niṅē Barabas a ndātsan aa ñlon mē à lē ghìrē àla'a a buùrē, bē tīgē nto ntuu nī Kaisa, a kī ñzwiṭē ṅū.)

²⁰ Pilato à lē nlòò mē yu fi'isē Yesu; maa ajàṅ, a bú ntsa'asē nnòò wā.

²¹ Bo bāṅnē ntonṅē nswon mē, “Kwèentē yi! Kwèentē yi!”

²² Pilato a swon a mbo bo a nī ṅgaa yīi mē i ywe'e jī tarē aa mē, “Nī lòò mē bì kweentē yi aa a ya? Annù yī bì yīi mē à bù'ù aa à nī àkē aa ε? Kaa mē sī ghā ànnù yīi mē à ghìrē mē mbē bì zwiṭē yi aa yē! Mē ka ghìrē tā bì ghōō yi mma'atē.”

²³ Lā bo bú ñku'usē ntonṅē ghaa bē nī mītì ñswon mē tā bì kweentē Yesu, bo ghēē nī mbīi ṅka ntonṅē nywe'e a noò yīi mē Pilato à lē mbīi mē bì kweentē yi aà.

²⁴ Pilato a tīgē ñswon mē tā bì ghìrē annù ya yīi mē bo lē sī betē aà.

²⁵ A fi'isē ṅū wa mē bo lē sī betē aa, wa yīi mē bi lē nniṅ a ndātsan ñlon mē à lē ṅhìrē àla'a a buùrē, a kī ñzwiṭē ṅū aà, mbaṅnē mfa Yesu a mbo bo mē bo ghìrē ajàṅ yīi mē bo lē sī lòò aà.

* **23:17** Kaa àtīi ma yū a sī mūm ṅwà'ànē jī mō'ō tswē.

*Ajàn yïi mæ bi lɛ ɲkwɛ̀ɛntə Yesu a ati bɔ̀ɲnəbɔ̀ɲnə aà
(Mt. 27.32-44; Mk. 14.21-32; Jn. 19.17-27)*

²⁶ Bìsogyè bi lɛ nɔ̀gè Yesu ɲghɛɛ nɪ ghu, bi kà mæ aa ɲghɛɛ aa, mbòò Simon ɲù Cyrene, yïi à lɛ si kwɛɛ nɪi a afò aà. Bo lɛ ntswa yi, mbe'esə yi nɪ àbɔ̀ɲnə bɔ̀ɲnə Yesu ya, ɲghìrè a tigè ɲyonə ghu nɲim.

²⁷ Nnòò bɛ bɪ ghà'atə bi lɛ si kii nyonə nɪi; bɔ̀ɲgyè bɪ mɔ'ɔ bi lɛ ntswe a titi bo, ɲyə'ə nɪ Yesu, ɲtɔ̀ɲnə mbo'o tsi'i niti.

²⁸ Yesu a bɛɲkə yi nyə waa nswon mæ, “Bɔ̀ɲgyè bi Yerusalem! Nɪ tsee bɛ gha ki yè'ə, nɪ ka nyə'ə bɛ ibiɲnù ghuu bo bi bɔ̀ɔ buu.

²⁹ Nlon mæ nòò yï mɔ'ɔ a zɪ mæ bɛ ka yï tigə swonə nɪ mæ, ‘A bɔ̀ɲə ànnù bɔ̀ɲgyè bii mæ bi lɛɛ ɲwa'á nɪ bɔ̀ɔ tswə aà, tsi'i bii mæ bi lɛɛ ɲwa'á bɔ̀ɔ bɪ bɔ̀ɔ kwe'e aà, kè ki nnɔ̀nsə aà!’

³⁰ A nɪ nòò wa mæ bɛ ka yï tigə swonə nɪ a mbo mɪnta'a mæ, ‘Wɔ a nu bɪ'i!’ I kii swonə nɪ a mbo mɪnta'a mɪ kègə mæ, ‘Lò'òsə yï'i!’

³¹ Nlon mæ mbə bi ka ɲghìrə laà nɪ àtɪ yï fwe, bɔ̀ɲ bi ka yï tigə ghìrə aa mæ a kə a noò yïi mæ àtɪ ya a yòò mæ aa ɛ?”

³² Bi lɛ ɲki mfi'isə ɲgàɲəfànə ji baa a ɲkwɛ̀ɛntə waa bi Yesu.

³³ Bi ghèè mæ ɲywe'e wa adigə mæ bi lɛ si twonə nɪ “Akweɛ atu” aa, ɲkwɛ̀ɛntə Yesu ghu bo bi ɲgàɲəfànə jya ji baà, yï mɲùrè ghu mbèè a bô ɲkwàbè, yï mɔ'ɔ ghu mbèè a bô mà'á.

³⁴ Yesu a swon mæ, “Taà, lɪ'ɪnə ifansənnù jyaa! Nlon mæ kaa bo sɪ annù yïi mæ bo ghìrə aa zɪ aà.”

Bi lɛ nyatè itsə'ə ji a titi bo ɲtumə nɪ ibìrè ghu.

³⁵ Bɛ bya bi lɛ ntəə wa adigə nyə nɪ ɲnnù jii i lɛ si fè'è aà; la bɪsa'a bi ala'a bi baYuda bi lɛ si bɔ̀ɲnə ɲwyɛ nɪi nswonə nɪ mæ: “A lɛ nyweensə nɪ badɔ̀ɲ, tɔ̀ à yweensə ibiɲnù yi la tsitsòɲə mæ mbə a bə Ayo'ò Nwɪ yïi mæ Nwɪ à lɛ ntso'ɔ aà!”

³⁶ Bìsogyè bya bi lɛ si kii ɲwyɛ nɪ yi; ɲtigə ɲghɛɛ mfa mɪlù'ù mɪ tsə'ə ghu mbô,

³⁷ ɲswon mæ, “Yweensə ibii nú ghô mæ mbə ɔ̀ bə Mfò baYuda!”

³⁸ Bi lɛ ɲwà'ànə annù mbɛɛ wa atu ati bɔ̀ɲnə bɔ̀ɲnə ghu atu mæ: “A nɪ Mfò baYuda à ghuà.”

³⁹ ɲgàɲəfànə wa yï mɔ'ɔ a kɪ mbəgitə Yesu ɲswon mæ: “O laa wa'á Ayo'ò Nwɪ wa bə aa ɛ? Yweensə ibiɲnù ghô ɲki nyweensə yï'i!”

⁴⁰ Yï mɔ'ɔ wa à bɔ̀ɲnə ɲwenə yi, ɲswon mæ, “O si Nwɪ bɔ'ɔ aa ɛ? Bi ghìrə ntsə̀rə isa'a ghô aa a ɲgɪɲ ɲgɪɲ tsɔ̀ yi.

⁴¹ Bi ghìrə ntsə̀rə yï'io isa'a aa i ku'ùnə nɪ ànnù yïi mæ sɪ lɛ ɲghìrə aà; lá ɲghɛɛ nɪ yu, kaa à sɪ annù fɔ̀nsə.”

⁴² A tigè mɔ̀bu nswon a mbo Yesu mæ, “O yi ɔ̀ wa'atə gha mbă Yesu, wa noò yïi mæ ɔ̀ ka yï zɪ tsɔ̀ mɔ̀ aà!”

⁴³ Yesu a swon ghu mbo mæ, “Mè swòɲə a mbo wò tsi'i annù nɪkon mæ, tsi'i sɪi, ɔ̀ ka ghìrə tswe a pàràdisò bi'io.”

*Ajàn yïi mæ Yesu à lɛ ɲkwɔ̀ aà
(Mt. 27.45-56; Mk. 15.33-41; Jn. 19.28-30)*

⁴⁴ Nòò à sɪ'i mæ, itugə i fii ɲkusə ala'á tsɪm ɲghɛɛ nywe'e a nɪ nòò ɲyonə nòò.

⁴⁵ Àtsə'ə ya yïi mæ a lɛ ɲkwàsə mɪm ɲdâmà'anwɪ aa, a lɛ mbò'ònə a titi.

⁴⁶ Yesu a tɔ̀ɲnə ɲyə'ə nɪ tɪi ɲswon mæ, “Taà, mè ɲɪɲ mæ azwɪ ya a mbo wò!” A swòɲ mæ laà, ɲtigə ntsii.

⁴⁷ Atu bìsogyè ya a yè mæ annù yï mæ a fε'ε aa, ñgha'asø Nwî, ñswon mæ, "Tsi'ï ànnù ññkonè, à le mbø aa ñû yï innù ji tsinè!"

⁴⁸ Bè bya bìtsim bìi mæ bi le mbòò a nyè ànnù yï mæ à le mfè'è aa, bi le nlò ntigø ñkwεε waa a ndùgø bo, ñwetø mbô myaa nlon mæ mìnñi myaa le nluu nî àjønè aà.

⁴⁹ Bè bìtsim bìi mæ bi le nzi Yesu aa, bo bì bàngyè bya mæ bi le nlò a Galilea ñyonø yi aa, bi le ntøø a sà'a agha'a nyè annù ma yâ.

*A ajàn yï mæ bi le ntwinø Yesu aà
(Mt. 27.57-61; Mk. 15.42-47; Jn. 19.38-42)*

⁵⁰ Nù yï mò'ò à le ntswe ghu, ìkũm yi i bø Joseph, m̀bø ñû yï mò'ò a titi ñgãndasa'a, m̀bø ñû yï sìgìnè yï mæ ànnù yi le ntsinø, bè kii m̀bø'ò nñi.

⁵¹ Kaa à le ñwa'ă annù ya mæ bi le ntsèrè ñki ghire aa, bìi. A le nlò a ala'a Arimathea, a mbù'u Yudea, ñyu'utø nî ànnù nñi Nwî.

⁵² A le ntigø ñghεε a mbèε Pilato, m̀betø aku Yesu ya mæ yu lògø i ghèε twinø.

⁵³ Ntigø nsigisø akû yi ya a nsyε, ñlim nî àtsè'è yï fù'ù yï sìgìnè, ñghεε nñi yi a mum nisyè nñi mæ à le nton a mum alãnsø ngò'ò, kaa bi burø ti ñû ghu twinø aà.

⁵⁴ Njwi mà yû i le mbø aa njwi yï bè le si nanşø nî ñjoo nlon mæ njwĩngòn i le ntigø ñku'u aà.

⁵⁵ Bàngyè bya mæ bi le nlò a Galilea ñyonø Yesu aa, bi le ñghèè bo bì Joseph, ñyø nisyè nya mæ bi le nñi aku Yesu ghu aa bo bì ajàn yï bi le nlèè yi aà.

⁵⁶ Bo le ntigø ñkwεε ñghεε a ndùgø, ñtanşø mighurø mĩ lùmtè nî ñjoo aghò'ò ñghεε a nò'ò ìbĩnũ Yesu wa ghu.

A bè mê wa njwĩngòn bo mĩntè, a ajàn yï mæ nònşø à le ndi'è aà.

24

*Ajàn yï mæ Yesu à le nyweenø ni nìwo aà
(Mt. 28.1-8; Mk. 16.1-8; Jn. 20.1-10)*

¹ A lò mê m̀bø tsi'ï a titugø a mbà'a mbà'à a njwî yï ñtsyàmbĩ a mùm ñgyà bàngyè bya bi fε'è ñghεε wa ntsù nisyè, bo kà mê aa ñghεε aa, ntugitø mighurø mĩ lùmtè mya mĩ bo le nnanşø aà.

² Bo ghèè m̀, ñyø mæ bi tĩ m̀ ñgò'ò ya mæ i le ntswe wa ntsù nisyè aa nlò'òsè.

³ Bo le ntigø ñkuu ñghεε wa a mùm nisyè la kaa wa'ă aku Yesu ya ghu yê.

⁴ Bo le ntigø mbu mfè'è ntøø wa adigø, ànnù a tsyâ waa. Bo tètø mæ ntigø ñwa'a nî ànnù ma yû aa, m̀bãñnè ji baa jĩ mæ i le ñwε'ε itsè'è jĩ fù'ù jĩ mæ i le si ñwèènnè tsi'ï ñwèènnè aa, i wi'ikè nzi ntøø a mbèε bo.

⁵ Nìbò'ò nñi wè nñi tswâ bàngyè byâ, bo tigè ñwo nsigitø a nsi m̀bãñnè jyâ; bo betø waa mæ, "Nì lòò ñû yï mæ à tswe ntĩ a titi bìku bi bē aa a ya aa ε?"

⁶ Wa kaa à sì faà mæ tswê; à bĩnnè mæ a niwô. Nì sĩ annù ya yï mæ à le nswon a mbo bù wa noò mæ à le ntswe a Galilea aa burø ki wa'atø aa ε?

⁷ A le nswon mæ, 'Bi tswe nì m̀fa Mu Nù a mbo bè bĩ bĩ, tâ bì kweentø yi a ati bãñnè bãñnè, lâ tâ à bu m̀bĩnnè fu a niwo a nî ñjwi ji tarè.' "

⁸ Bàngyè bya bi yù'ù m̀ laà, ntigø mboñ ñwa'atø annù ma ya yï mæ Yesu à le nte'ε nswon aà.

⁹ Ntigə nlo wa ntsù nisyè m̀bu mb̀i ǹswon innù tsim a mbo ngănyəgənnù Yesu jya nìghùm ǹtsò mò'ò bo b̀i a mbo àbùgè b̀e bi mò'ò.

¹⁰ Bàngyè ma bú, à lè mbə aa, Mary Magdalene, ni Joanna, abò'ò ni Mary ndè bi Jems. Bo ma bú ni bàngyè b̀i mò'ò b̀i m̀e bi lè ntswe bo bo aa, lè ntigə nswon innù ma jù a mbo Ngăntoo Kristo jya.

¹¹ Là bo bàjnè ǹlentə innù jya m̀e bàngyè bya lè nswon aa tsò itirè innù, kaa wa'a waa b̀i.

¹² Là Peta a b̀inè ñka ñkhə tsi'í khə, ñghəe wa nisyè; ñghəe nsigitə nlii ghu mum, nyə tsi'í it̀sè'è j̀i fù'ù jya m̀e bi lè twin yi ghu aa. Nlo ntigə mbu ñka mb̀i ǹi fu, atù yi a burè m̀burə nlon annù ya ỳi m̀e a lè mfè'è aa.

*Ajàn m̀e ngănyəgənnù Yesu ji baa i lè nye yi a m̀anj̀ Emmaus aà
(Mk. 16.12-13)*

¹³ Tsi'í maa njwi, ngănyəgənnù Yesu ji baa i lè si ghèè a nikurə ǹi mò'ò m̀e bi lè si twonə ni Emmaus aà; a ǹlò a Yerusalem i ghèe kù'u a Emmaus à lè mbə tsò bi malè bi sàmbaà.

¹⁴ Bo kà m̀e aa ñghəe aa, ntanjə ǹi ngàn ǹlon innù jya j̀i i lè mfè'è aa.

¹⁵ Bo kà m̀e aa ntanjə ngàn ya aa, Yesu yumbon a z̀i bo bo tigè ñghenə,

¹⁶ Nẁi à lè ñk̀i mi'í myaa m̀e t̀a bo tsuu zi m̀e à ni yu.

¹⁷ A betè m̀e, “Ǹi z̀inè ntanjə ǹi ngàn ǹswonə aa m̀e akə aa ɛ?”

Bo tigè ntəə ǹi àjənnè.

¹⁸ Ǹù ǹbò waa ỳi mò'ò, ñk̀um yi i bə Cleopas, a betè yi m̀e, “O bə aa ñg̀i a Yerusalem m̀e ò s̀i annù ỳi m̀e a k̀i fè'ɛ ghu a ni m̀itugə m̀i njwi mulà zi aa ɛ?”

¹⁹ A betè waa m̀e, “Là'a annù akə aa ɛ?” Bo kwi'i ghu mbo m̀e, “Annù ǹlonə Yesu mu Nazareth wa, m̀e à k̀i bə ngàntoo Nẁi, ñghirə ǹi innù j̀i wè ñk̀i nswonə ǹi innù j̀i wè a nsi mi'í Nẁi bo bi bə.

²⁰ B̀i b̀i ngănm̀a'a Nẁi bi'í bo bi b̀isa'a bi ala'a bi k̀i fa yi, bi tsərè isa'a yi m̀e t̀a à kwo, ñkweentə yi a ati bàjnè bàjnè.

²¹ B̀i'í lè si wa'atə ni m̀e a ka ỳi tsu'u yu i tsu'u atu baIsrael. A bə m̀e njwi ji tarə ajàn m̀e yulà ànnù a k̀i fè'ɛ aa.

²² A mbu ñghèè ghu, bàngyè b̀i mò'ò a t̀it̀i b̀i'í bi swon annù ỳi mò'ò a tsyá yi'í. Bo ghirə ñghèè wa ntsù nisyè a t̀itugə a mbà'a mbà'a,

²³ Kaa ñk̀i'í akú yi ghu yə. Mbu mb̀i ntigə nswonə ni m̀e ǹjèè təə təə i ghirə nle waa bo yə baangel bi swon a mbo bo m̀e à tswént̀i.

²⁴ Bə b̀i mò'ò a t̀it̀i b̀i'í k̀i ñghəe wa ntsù nisyè ñk̀i nyə tsi'í wa ajàn m̀e bàngyè bya ghirə nswon aa, la kaa wa'ă Yesu bàjnè nyə.”

²⁵ A swon a mbo bo m̀e, “Ǹi tsintə aà àkə bə laà aa ɛ? Kaa mbə ǹi wa'à k̀i ñwanse mb̀i ngon innù tsim j̀i ngăntoo Nẁi i lè nswon aa ɛ?”

²⁶ A lè ñwa'a bə aa m̀e Kristo wa à tswe ǹi nyə ñgi'í a ni ma juù innù i kuu a m̀um nìgha'a yu aa ɛ?”

²⁷ A tigè ǹloginə a ǹi àñwà'ànə Moses, ǹi ñwà'ànə ngăntoo Nẁi tsim, ǹtò'otə innù j̀i m̀e bi lè ñwà'ànə a m̀um àñwà'ànə Nẁi tsim ǹlon ngaà ỳi aà.

²⁸ Bo ghèè m̀e ñku'u wa nikurə ǹi bo lè si ghèè ghu aa, a ghirə tsi'í tsò yu ka k̀i ghèè ǹi mb̀i,

²⁹ bo tswà yi nswon ghu mbo m̀e, “Lè bi'inè ǹlon m̀e nòò ñkwèfò à kù'ù m̀e, nòò a tsyá aà.” A tigè ñkuu bo bo tswè.

³⁰ Nòò ỳi bo bo kà m̀e aa ǹi aa, a logè àbaa, nniñ m̀oonə ghu, mbatə mfa a mbo bo.

³¹ Mi'í myaa ña'anə bo zi m̀e à ni yu Yesu, a wi'ikè m̀bwə yi.

³² Bo tigè nswonə bo ni bo mə, “Mîntîi mi'inə ghîrə mbaa ki'î khî wâ noò mə a ghîrè ñghaa a mbo bî'inə a mânjî, ñtə'otə ni ñghàà ni Nwî aa ε?”

³³ Bo bîinə tsi'î maa noò m̃bii ñghèè fu a Yerusalem, ñghε ntsi'î ñgǎnyəgənnù ji jya ñghûm ñtsò mò'ɔ bo bî bə bîi bo bo le tswe aà.

*Ajàn mə Yesu à le ñwî'ikè nzi a mbô ñgǎnyəgənnù ji aà
(Mt. 28.16-20; Mk. 16.14-18; Jn. 20.19-23; Ifà'à 1.6-8)*

³⁴ Bo swon a mbo bo mə, “Wa Mmà'àmbi à bîinə mē tsi'î ànnù nîṅkonə, à zî mē ñdî'î ibîi nú yi a mbo Simon.”

³⁵ Bo le ṅki ntigə nswon innù jya mə i le mfè'ε a mânjî aa, bo bî àjàn mə bo le mbù ñzi yi wâ noò mə à le mbàtə abaa ya mfa a mbo bo aà.

³⁶ Ajàn mə bo le mburə ki ghàà aa, Yesu yumbon a wi'ikè ntəə a titîi bo ((ñswon mə, “Mbɔɔnə a mbo bù”)).*

³⁷ Bo le ntsigìnə, ñbɔ'ɔ ni tswā waa, bo wa'atə mə bo yə aà ṅkû.

³⁸ Yesu a betə a mbo bo mə, “Ni bɔ'ɔ aa àkə aa ε? Aligìtə a burə a mîntîi bù aa a ya aa ε?”

³⁹ Yê nî mbô ma bo bî mîkôrê má. Yê nî mə à ni tsi'î mē. Mòontə ni gha bon ni ka zi, ñlon mə kaa ṅku à sî nî ñjyǎnu bo bî ñkwèè tswé tsi'î tsò mə ni yə mē tswé ni ju aà.”

⁴⁰ A le nswon maa ajàn aa ndî'î mbô mi bo bî mîkôrê mi a mbo bo.

⁴¹ Nîdorə le nluu a ntîi bo si'î si'î bo wa'a mə à làà mmirə mbə annù aa ε! Yesu a betə waa mə, “Ni tswe ni àyoo tsu faà a nji aa ε?”

⁴² Bo fa fîbwè fi làà ghu mbo,

⁴³ a kwèrə ṅkurə a nsi bo.

⁴⁴ Nswon a mbo bo mə, “Tigə àa tsi'î innù jya mə mē le nswon a mbo bù wa noò mə bî'inə le ntswe aà. Ngòn innu tsim jîi mə bî ṅwa'anə nlon ṅgaà yà a mûm àṅwà'ànə Moses, nî ṅwà'ànə ṅgǎṅntoo Nwî ni bîPsalma, i tswe nî m̃fè'ε mbòontə.”

⁴⁵ A tigè ṅṅa'a mîntîi myaa, ànnù Nwî a nañsə ñlaa a atu bo.

⁴⁶ A swon a mbo bo mə, “Bi le ṅwà'ànə aa mə, Ayɔ'ò Nwî à ka yî yə ṅgi'î, i yweenə ni ñwo a nî ṅjwi ji tarê.

⁴⁷ Tâ bî tigə swonə nî ànnù Nwî ṅkè'enə ni mə tâ bə bəṅkə mîntîi myaa, tâ Nwî à li'inə ifansənnù jya nî ṅkûm yi, ñloginə a Yerusalem ñghε nywe'e a itoo itoo.

⁴⁸ Wa nî ni bîyəfə nî innù ma jû.

⁴⁹ Mē, nî àtu ibîi nú gha, mə ka too a ayoo ya mə Taà ghà à le ṅkà'à mə a ka yî sigə kuu a nu bù aà. Là nî ka lìgìnə tswe a njò'ò àla'a ki bε i ywe'e noò yîi mə àdà'à a ka lô a aburə i sigə i kuu a nu bù aà.”

*Ajàn mə Yesu à le ṅkɔ'ɔ ñghεε a aburə aà
(Mk. 16.19-20; Ifà'à 1.9-11)*

⁵⁰ Yesu a logè waa bo bo fè'è wa njò'ò àla'a ñghεε nywe'e a ala'a Bethany, a sântə m̃bô mi, nnîṅ mbɔɔnə a nu bo.

⁵¹ A kà mē aa nnîṅ mbɔɔnə a nu bo aa, bî tigè ñlogə yi ṅkɔ'ɔ ñghεε ni ghu a aburə.

⁵² Bo tigè ṅgha'asə ñii, ntîi waa i luu ni nîdorə, bo tigè mbù m̃bii waa fu a Yerusalem.

⁵³ Ntigə ntswe ni a ndàmà'anwî a ṅgòn bìnòò bitsim, ṅgha'asə nî Nwî.

* 24:36 Kaa àtîi ma yû a sî mûm ṅwà'ànə jî mɔ'ɔ tswé.

Ntoo yì Nsigìnè yìi JON à le ñḡwà'ànè aà

ÑJI'INNŪ ANWÀ'ANƏ YŪ

A anwà'ànè yū aa a le ñḡwà'ànə Jɔn mu Zebedee. Yesu à le ntwonə yi bo mumaà yì Jems aa a aghəḡə ḡkì miyaa Galilea, a ajàn mə bo bi taà wàà le si lə nî mbwè aà. A bə tsó ndè yì à le mbə Salome (Mk. 15.40). Bi le si twonə nî Jɔn bo mumaà yì Jems aa ni “boɔ bi mbəḡə”. Jɔn à le mbə “ḡḡanyəḡənnū wa mə Yesu à le kòḡə aà.” Jɔn ni mumaà yì Jems a bo'ɔ ni Peta, bi le mbə bē bi tarə a titi bo bya ntsò baa mə Yesu à le si gha'a nlogə bo bo ḡḡhɛḡ ḡḡhirə nî innū aà. Paul a twonə Jɔn nî ntə'ə ḡḡhòtə yì mò'ɔ a titi jì ji tarə (Gal. 2.9-10).

Jɔn à dī'ì Yesu tsi'ì a nlogìnə mə à ni Nìghàà ni Nwī nūi ni lwi'ì nḡḡkonə aà, nlo aa a aburə nsigə, mbəḡ ntigə ḡm̀m̀sòḡ, ntswe a titi bə (1.14). A le ñḡwà'ànə ntoo yì n̄sigìnə ma yū aa mə tâ bə bii mə bi twonə aa tâ bi bii mə Yesu à ni Ayo'ò Nwī, ḡḡanywèensə bə wa mə Nwī à le ḡkà'a mə yu ka yì too aà, nḡḡ ntii waa ghu nu tâ tswe nî n̄tswènti (20.31).

Jɔn à ni yu yìi mə à nan̄sə ndi'ì ḡū yìi mə Yesu à ni ghu aà. A mbo bə bii mə bi nḡḡ ntii waa a nu Yesu aa, bo bi a mbo bii mə bi lò'ɔ a nzì yi aa, Yesu à nan̄sə mbə aà wò aa ɛ? Jɔn a swonə ni mə à ni Nìghàà ni Nwī (1.14); mbə Mú 'Mbīnjərə Nwī (1.29); Ayo'ò Nwī wā (1.41); Mu Nwī (1.49); 'Mfò baIsrael (1.49); ḡḡanywèensə mbī (4.42). Thomas a nan̄sə m̄fi'isə annū yìi a kò'ɔ n̄tsirə a ni ḡū yìi mə Yesu à ni ghu aa nswonə mə: “ 'Mmà'a mbī ḡhà ni Nwī ḡhà.” Jɔn a swonə ni mə innū jì yḡyerə bo bi innūtsyāmbo jii mə Yesu à le ḡḡhirə aa i le mbə aa ilènsə, ndi'ì nî ḡū yìi mə à ni ghu aa tâ tâ bə yə nḡḡ ntii waa ghu nu i yweenə (12.37-43). Jɔn à ḡwà'ànə ilènsə jì sām̄baa jii mə Yesu à le ḡḡhirə aà.

Jɔn a kī ḡḡwa'anə bī “Mə nī” bī wè bi sām̄baa bii mə Yesu à le ḡḡhàà nswonə nî ḡū yìi mə yu ni ghu a mbô m̄bi aà. Yesu a swonə mə “Mə nī,” “àbaa n̄tswènti” (6.35); “ḡkà'a mbī” (8.12); “n̄tsūnda mbīnjərə” (10.7); “n̄tsèembī yì n̄sigìnə” (10.11); “ḡywèenə ni n̄wo ḡkì mbə n̄tswènti” (11.25); “mānjī, mbə annū nḡḡkonə n̄tswènti” (6.14); “àtī m̄lù'u yi annū nḡḡkonə” (15.1).

A nī anwà'ànə ma yū Jɔn a ḡhirə bi yə a laa mə Yesu a nī Ndī'innū yìi mə bo bi ḡḡanyəḡənnū jì boònsə n̄tswe nī ànnū m̄ɔ'ɔ aà. A logə nī waa ndi'ì nī ànnū jì tsò n̄tso a mbo bo. Nlogìnə a ni ilènsə 13-17, Yesu a ghotə ḡḡanyəḡənnū jì ndi'ì nī waa, ntantə nī waa nlonə noò yìi yu ka mà'atə wa i bú bii fu a mbèe Taà yì. Nswonə ni mə tâ bo tsuu kī jəḡnə kə kī bo'ɔ (14.1-6) nlonə mə yu ḡhèe a mbèe Taà yì aà. ḡḡhaa a mbo bo, ndi'ì nī waa nī ànnū n̄tsà'atə Nwī, m̄burə nlogə noò ḡḡhaa a mbo bo nlonə Azwī Nwī (14-16), Azwī yì Làà yìi mə yu ka yì too tâ à lo a mbo Tà n̄zi aà. A ka yì tigə lòḡə abwarə yi, i kī lə'ətə ntii waa, i kī dī'ì innū tsim a mbo bo. Bo ka yì kī ḡhirə nī innū jii mə yu ḡhirə aa, i tɛ'ɛ ḡhirə tsyàtə. Annū yìi mə a ka ḡhirə tâ m̄bi bii ntoo yì n̄sigìnə ya aa, à nī ajànə mə mbə bo boònsə waa n̄tswe nī ànnū yì m̄ɔ'ɔ (17.20-26) ḡkii ḡka ḡkəḡnə waa bo ni bo aà (13.34-35).

A m̄m̄ ḡḡwà'ànə ntoo yì n̄sigìnə i tsim bi dī'ì ajànə mə baYuda le si swūḡnə bo bi Yesu, bo tuù nūi aà, lâ bi nan̄sə yə àyòḡ yìi mə a le n̄tswe a

titii bo aa a mûm ànwà'ànə Jon. Bo le si lòo a ngaa ji ghà'àtə a nzi nù yï mə à nì ghu aà (7.26; 8.25). Lâ a nanşə ntsyanə a mbo bo a mbii mə Yesu à nî Ayo'ò Nwî wâ, nlon mə à le nkwo aà (12.34).

Akònnə à nî ntii annù yï mə a tswe nî ntoo yï nsiginə, nki mbə ayoo yï mə a le nghirə Tà a toò yi aà. Nwî à le nkɔŋ mbi si'i si'i, ntoo njon Mû yï mə à sigə nyweensə bə bii bi nîŋ ntii waa ghu nu aà (3.16). A nî akònnə yï mə à tswe nì yu a nu Tà aa mə a kii ntintə nii mə tâ yù yu'unə Taà yï, mfa nigha'a ghu mbô. Aà nji'î ànnù yï mə yu le nzì ghu aà (12.27), a nghirə annù yï mə Tà à le si lòò aà, nkwo a atu bə, ntsya Satan yï mə a sa'a mbi yù aà (12.23-33). Nòò yï mə bi ka yï nɛɛ yi a ndəŋ i kwèntə yi aa, yu ka swùŋtə bə bitsim i fa a mbo Tà (12.32). Ma la a bə mə ànnù niwo Kristo à nî mâ ànnù a mûm ntoo yï nsiginə Jon. Ma mùu ajàŋ a tigə nnanşə nlɔgə noò, a nlwî'isə, nŋwa'anə ajàŋ yï mə Yesu à le nyə ngi'î, bi zwitə yi a Yerusalem aa (18-19), bo bî a ajàŋ mə à le mbù mbiiŋə, ndi'î ibiinu yi a mbô ngănyəgənnù ji, nku'usə niŋ mîntii myaa aà (20-21).

Bi yatə ànwà'ànə yù aa laà:

1. Nji'î ànnù ànwà'ànə yù 1.1-18
2. Jon Ngənmurə bə nki nî ngănyəgənnù ji ntsyambii 1.19-50
3. Ifà'à Yesu a titii bə 2.1—12.50
4. Ngyà yî nlwî'îŋjîm a Yerusalem bo bi maa mbèè àla'a 13.1—19.42
5. Ajàŋ mə Mmà'ambi à le nyweenə nî niwo, ndi'î ibiinu yi a mbo bə aà 20.1-31
6. Nlwî'isə ànnù: ajàŋ mə à le mbu ndi'î ibiinu yi a Galilea aà 21.1-25

Nìghàà nii mə nì fa ntswèntii aà

¹ Nìghàà le ntswe a nlògînə, nìghàà ma nù nì le ntswe aa bo Nwî a nlògînə. Nìghàà nya nì kî mbə Nwî.

² Nìghàà nyà le ntswe bo Nwî a nlògînə.

³ Nwî à le nnanşə njoò tsim ntsya aa a nîm nìghàà ma nù. Kaa àyoò tsu a si tswè mə Nwî à le nanşə ti nu.

⁴ Ntswèntii i le si fè'è aa a nì nìghàà ma nù. Ntswèntii ya i zî nî nkà'à a mbo bə.

⁵ Nkà'à wa i ta a mûm mîfi idigə, lâ kaa mîfi idigə i lèè wa'a bwetə.*

Ifà'à Jon Ngənmurə bə nki

⁶ Nwî à le ntoo nù yî mò'ò ikũm yi i bə Jon.

⁷ A le nzì a mbə ayəfə nlon nkà'à wâ bo bi a nswon ànnù yï mə yu le nzi nlon yi aa, tâ bə bitsim yu'u, ntsya ghu nîm nniŋ mîntii myaa ghu nù.

⁸ Yu yumbon kaa à le wa'ă nkà'à wa bə, lâ nzi aa a mbə ayəfə a mbo nkà'à wâ.

⁹ Nkà'a annù nikon wa i ghûlâ, mbə nkà'à yï mə i zî a mûm mbi, nta nke'etə nî bə bitsimə aà.

Ajàŋ yï mə Yesu Kristo à le nzì fàa mbi bi tuu yi aà

¹⁰ Nìghàà nya nì le ntswe a mûm mbi, la ka mə Nwî à le nnanşə njoò tsim ntsya aa ghu nu aa, kaa mbi i wa'a yi bânə nzi.

¹¹ A le nzì a ala'a yu, la kaa bə bi bi wa'a yi kwèrə.

¹² A mbo bə bii mə bi le nkwerə yi, nki niŋ mîntii myaa ghu nu aa, a fâ àdà'à mə tâ bo tigə mbə bə bi Nwî bî jwě jwe.

* 1:5 Kə "i lèè nwa'a tsyàtə"

¹³ Kaa bi le wa'à bɔɔ bi Nwĩ bə aa ajàn yĩ mə nù m̀sòn a jwe mu a m̀m n̄jyānu aa, kě ajàn yĩ mə n̄mbāñnə a l̀ò aa bē, n̄lon mə Nwĩngòn yumbon à le ntigə nghirə mə tâ bo bə bɔɔ bĩ.

Nìghàà n̄i mə ni le mbəñ ntigə n̄m̀sòn aà

¹⁴ Nìghàà nya le mbəñ ntigə n̄m̀sòn, n̄luu n̄i ìbòn bo bì ànnù n̄ñkon, ntigə ntswe a titi bĩ'ĩ. Bi'ĩ le nyə nìgha' à n̄i n̄i n̄wèènə, nìgha'a n̄i mə à le nkwerə a mbo Tà, Nwĩngòn, tsi'ĩ tsò njon Mú yi aà.

¹⁵ Jon à le mbə ayəfə, n̄swonə n̄i ànnù n̄lon ngaà yĩ, n̄tonə tsi'ĩ n̄t̄i n̄swonə n̄i mə, “à n̄i yu wa yĩ mə m̀ə le si ghàà a mbo bù n̄lon yi, n̄swonə n̄i mə, yu yĩ mə a yònə a n̄j̄m mə aa, à kò'ònə n̄tsyàtə ghà, n̄lon mə à le mfòò n̄tswe mbon tā bì jwe ghà.”

¹⁶ Nyonə n̄i ajàn yĩ mə à l̄uu n̄i ìbòn aa, à n̄ñ mə mbɔɔnə a nu bĩ'inə bì tsimè. Mfa n̄i mbɔɔnə a mbo bĩ'inə a ayònə n̄i àyònə.

¹⁷ Nwĩ à le n̄tsyà aa a mbo Moses m̄fa n̄ñsə a mbo bĩ'inə, l̄a ìbòn bo bì ànnù n̄ñkon a bāñnə n̄zi aa a n̄j̄m Yesu Kristo.

¹⁸ Kaa n̄i tsù à l̄è wa'à Nwĩ yē. A ki mm̄ tsi'ĩ n̄jon Mú yĩ yĩ mə, à tswe a mbèè n̄kwɛ Taà yĩ aa, mə à ghirə mə tâ bì zi yi.

N̄too ȳi mə Jon N̄gàn̄m̀urə bə a n̄kì à le n̄z̄i n̄i yu aà

(Mt. 3.1-12; Mk. 1.1-8; Lk. 3.1-18)

¹⁹ Yulà à n̄i ìnnù ȳi mə Jon à le n̄swon tsò àyəfə a noò ȳi mə b̄itsyàsə bì baYuda b̄i mə bì le n̄tswe a Yerusalem bì le n̄too n̄gāñmà'a Nwĩ j̄i m̀'ò bo bì bɔɔ bi Levi mə tâ bì ghɛ mbetə Jon mə, “O bə aa wò aa ɛ?”

²⁰ Jon à le mfa àkwì'i a mbo bo a fè'è n̄l̄aa. Nghaa tsi'ĩ n̄i n̄si n̄i n̄si n̄swon mə, “Kaa m̀ə s̄i Ayo'ò Nwĩ wa bē.”

²¹ Bo ghèè n̄i m̄b̄i mbetə yi mə, “O tigè m̀ə aa wò aa ɛ? O bə aa Elijah aa ɛ?” Jon a kwi'i mə, “N̄gan kaa, m̀ə s̄i yu bē.” Bi bú mbetə yi mə, “O bə aa n̄gāñntoò Nwĩ wa mə bì yu'utə aa ɛ?” Jon a kwi'i mə, “N̄gan.”

²² N̄gāñntoo jya i ghèè n̄i m̄b̄i n̄swon mə, “Tigə n̄swon n̄i ȳi mə ò n̄i ghu aà n̄lon mə b̄i'ĩ tswe n̄i m̄b̄i n̄i àkwì'i n̄k̄i a mbo bē b̄i mə bì too yi'ĩ aà. O swon mə akə n̄lon atu ìb̄in̄u gho aa ɛ?”

²³ Jon a fa àkwì'i a mbo bo nyonə n̄i ànnù ȳi mə a tswe a m̀m àñwà'ànə n̄gāñntoò Nwĩ Yesaiah aà:

“M̀ə n̄i n̄j̄i n̄i m̀'ò ȳi mə a tonə a atu n̄ta'a m̄iwèè m̄iwèè n̄swonə n̄i mə,

N̄i nan̄sə m̄an̄j̄i M̀mà'àmb̄i nghirə tâ à tsinə!’ ”

²⁴ N̄too jya mə baFarisai le n̄too a mbo Jon aa,

²⁵ i tigè mbetə yi mə, “Mbə ò tsuu aa Ayo'ò Nwĩ wa bə, n̄tsuu Elijah bə, n̄tuu n̄gāñntoò Nwĩ wa k̄i bə, ò tigè m̄murə n̄i bə a n̄kì aa a ya aa ɛ?”

²⁶ Jon a kwi'i a mbo mə, “Mə murə bē aa tsi'ĩ n̄k̄i, l̄a yu wa mə à t̄ə a titi bù aa, kaa n̄i s̄i yi z̄i.

²⁷ Ka mə à yònə a n̄j̄m mə aa, kaa m̀ə s̄i ku'ùnə mə mbə m̀ə f̄è m̄n̄k̄irə m̄i ntām m̄i.”

²⁸ Ìnnù ma j̄u i tsim i le mfè'è aa a ala'a Bethany, a mbèè àghonə n̄k̄i Jordan, a nj̄i nsà'à nòò, a adigə ȳi mə Jon à le si murə bē ghu a n̄k̄i aà.

M̄mb̄inj̄ərə Nwĩ w̄a

²⁹ Abèè a kà mə aa m̄fu'u Jon a yē Yesu a z̄i ghu mbèè, a swon mə, “N̄i yə M̄mb̄inj̄ərə Nwĩ w̄a, ȳi mə a b̄è'e ìb̄i m̄b̄i n̄tsimə n̄l̄'òsə aà!

³⁰ A ni yu wa yïi mē mē lē si ghàà nlon ngaa yï aà, mē, 'Nù mò'ò a yònē a nĵim mē yïi mē à tsyàtē ghâ, nlon mē à lē ntswe mbonj tâ bì jwe gha aà.'

³¹ Tsi'ï mēmbonj kaa mē lē wa'a yi zî, ka mē mē lē nzî m̄murē nî bē a ñkî a nghirē mē tâ baIsrael bì zi yi aà."

³² Jon a ghēē nî m̄bîi a mbē ayəfē a nî ànnù yïi mē a lē mfē'ē nlon Yesu aà: "Mē yē Azwî Nwî a lô a aburē tsi'ï tsō bugirēmikuu nsigē ntswe ghu nū.

³³ Kaa mē lē ñwa'a zi mē à lē mbē yu ma wâ, lâ Nwî yïi mē à lē ntoo gha mē tâ mē ka murē nî bē a ñkî aa, bonj à lēē ñswonj a mbo mē mē, 'Nù yïi mē ò yē Azwî Nwî a lo a aburē nsigē ntswe ghu nu aa, à ni yu wa yïi mē à ka kî murē bē aa bē a m̄m Azwî Nwî.' "

³⁴ Jon a tigē ñghēē nî m̄bîi ñswonj mē, "mē yē mē, ñkî mbē ayəfē mē à laa mbē Mu Nwî."

A ajàn mē Yesu à lē ntsò'ò ñgǎnyəgēnnù jì jì ntsyàmbîi aà

³⁵ Abēē a lò mē m̄fu'u, Jon a bû ntəə bô ñgǎnyəgēnnù jì jì baa,

³⁶ ñyē Yesu a kâ ntsya a swonj mē, "Nî yē Mû M̄binjèrē Nwî wâ!"

³⁷ Ñgǎnyəgēnnù Jon jya jì baa bì yù'ù mē a swonj ma laa aa, nlo nghēē ntigē nyonj Yesu.

³⁸ Yesu à kâ mē aa ñkarikē, nyē ajàn mē bì yònē nîi aa, mbetē waa mē, "Nî lòò aa àkē aa ē?"

Bo kwi'i ghu mbo mē, "Rabbi" (ñji'ï ñìghàà ma nū i bē aa Ndì'innù), "ò tswe aa a fē aa ē?"

³⁹ Yesu a kwi'i a mbo bo mē, "Nî zi nyē." Bo tigē nyonj yi ñghēē nyē adigē yïi mē à lē si tswe ghu aa, bo bo tigē ñsi'i maa njwî, nlon mē à lē tî bē aa bonj nòò à tigē ñyēj.

⁴⁰ Nù yï mò'ò a titi bo ma bya mē bì lē nyu'u annù ya yïi mē Jon à lē nswonj a mbo bo aa à lē mbē Andrew, muma bì Simon Peta.

⁴¹ Andrew à lò mē a mbēē Yesu aa, mfòò ñyē mumaà yï Simon, ñswonj ghu mbo mē, "Bî'ï yē mē Ayò'ò Nwî wa." (Ayò'ò Nwî a bē aa Kristo nî ñìghàà nî Grikia.)

⁴² Andrew à kâ mē aa manjē aa, ntigē nlogē mumaà yi Simon ñghēē nî ghu a mbo Yesu. Yesu à yē mē yi aa, ñlii yi a nsi siginè, ñswonj mē, "ìkùm gho à nî Simon, mu Jon, lâ ñloginē tsitsòj, bì ka tigē twonj nî gho nî Cephas." (Cephas ghû à kî mbē aa Peta, ñji'ï ìkùm ghû i bē aa "ñgò'ò.")

Ajàn yïi mē Yesu à lē ntwonj Philip bo Nathanael aà

⁴³ Abēē a kâ mē aa m̄fu'u, Yesu a tantē a ñghēē a Galilea. A kâ mē aa ñghēē aa, nyē Philip a m̄anjî, ñswonj ghu mbo mē, "Ka nyònē ghâ."

⁴⁴ Philip à lē nlò aa a Bethsaida, àla'a yïi mē Peta bo Andrew lē ñkî mfē'e ghu aà.

⁴⁵ Philip a ghēē nyē Nathanael, ñswonj gho mbo mē, "Bî'ï yē mē ñû wa mē Moses à lē ñjwà'ànè nlon ngaa yï a nî àjwà'ànè n̄nsè aà, ñgǎntoo Nwî i kî ñjwa'anē annù nlon ngaa yï aà. Aa Yesu mu Joseph ñù Nazareth."

⁴⁶ Nathanael a betē ghu mbo mē, "Mbē ànnù yî siginè yî tsu a fē'ē a ala'a Nazareth aa ē?" Philip a kwi'i ghu mbo mē, "Zî nyē."

⁴⁷ Yesu à yē mē Nathanael a kâ ñzi a mbēē yu aa, a swonj nlon ngaa Nathanael mē, "Nî yē mu baIsrael yî ànnù n̄nkonj, yïi mē kaa àbanjennù kaa a sî ghu nu tswē aà!"

⁴⁸ Nathanael a betē yi mē, "O tsyà aa mē akē nzi gha aa ē?" Yesu a kwi'i ghu mbo mē, "Mē ghirē nyē gho wa noò mē ò ghirē ntswe wa a ñji'ï àtì figē m̄bonj tâ Philip à zi ntwonj gho aà."

⁴⁹ Nathanael a swon gho mbo mə, “Rabbi, wa ò ni Mu Nwĩ! O ni Mfò baIsrael!”

⁵⁰ Yesu a swon ghu mbo mə, “O bii maa ajàn aa nlon bə mə mə swon mə mə ghìrə nyə gho wa noò mə ò ghìrə ntswe wa a nji'ĩ àtĩ figè aa ε? O ka yə innù jĩ wè jĩ mə i tsyatə ma yũ!”

⁵¹ A ghèè nĩ m̀bĩ nswon a mbo bo mə, “Mə swon tsi'ĩ ànnù nĩkon a mbo bù mə, nĩ ka yə tâ àbùrè à ɲa'anə, tâ baangel bi Nwĩ tâ bì ka ɲkə'ɔ ɲkĩ nsigə a nu Mu Nũ.”

2

Niyɔ'ɔ nya a Cana

¹ Njwĩ i tsyà mə ji baa, niyɔ'ɔ ni tswé a Cana a ala'a Galilea. Ndè bì Yesu à le ntswe wa adigə niyɔ'ɔ.

² Bi le ɲkĩ ntwonə Yesu bo bì ɲgǎnyəgənnũ ji ma mùu adigə niyɔ'ɔ.

³ Bi nò mē mĩlù'ù mĩ mi le ntswe wa adigə niyɔ'ɔ aa mǎnsə, ndè bì Yesu a swon ghu mbo mə, “Kaa bo sɪ nĩ mĩlù'ù bù ntswe.”

⁴ Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Mǎngyè, kaa ò sɪ nĩ nswonə ànnù yĩ mə mə ka ghìrə aa tswé. Kaa noò ghà à burə tì kù'ù.”

⁵ Ndè bì Yesu a swon a mbo bə bii mə bi le sɪ jɛ'ɛ nĩ bə wa adigə niyɔ'ɔ aa mə, “Bɛɛ a swonə annù yĩ mə à swon aa, nĩ ghìrə.”

⁶ Bantòò bii mə bi le nanse nĩ ɲgò'ɔ aa, bi le ntəontə ghu; antòò wa yĩ m̃fũrè a burə m̃fan mbə ajàn yĩ mə mbə ɲkĩ i kuu ghu bigallon tsi'ĩ tsó m̃ghum mi mbaa, kə m̃ghum mi ntarə mbon nluu. Nlon mə annù Nwĩ baIsrael a tswe nĩ bìnòɲsə nlon ajàn yĩ mə bi s̃ĩtə nũ jyaa aà.

⁷ Yesu a swon a mbo bə bya mə bi le sɪ jɛ'ɛ nĩ bə aa mə, “Lwensə nĩ bantòò bù nĩ ɲkĩ!” Bo lwensə bantòò bya nĩ ɲkĩ i kə'ɔ nluu ntigə nlərə.

⁸ A bù nswon a mbo bo mə, “Tsĩtsòn, tu'utə nĩ ɲkĩ wa yĩ mə'ɔ ɲghèè m̃fa nĩ a mbo ɲù yĩ mə a tantə niyɔ'ɔ nũ aà.” Bo tigè ntu'utə nlogə ɲghèè m̃fa ghu mbò.

⁹ A ywe'etə ɲkĩ wâ, yĩ mə a tì bə aa bon i bən mē ntigə mĩlù'ù aà, ɲywe'etə, kaa wa'ǎ adigə yĩ mə mĩlù'ù mya mi lo ghu aa zĩ (lâ bə bya mə bi le ntu'u ɲkĩ wa aa le nzi). A ywè'etə mē, ntwonə ndoo m̃ungèn wa

¹⁰ nswon ghu mbo mə, “Bì fòò m̃fa aa mĩlù'ù mĩ mə mi nanse mbon aa mə tâ bì no, bɛɛ mə bə ghìrə nanse nno nyurə, bi tigè mbon lògè mĩ mə mi sɪ nanse mbon aa nzi ni mu. Lâ ò ghìrə mē m̃banə nlèè mĩlù'ù mĩ mə mi bon mbon aa, mbon ntigə zĩ ni mu bə tsĩtsòn!”

¹¹ Yesu à le ɲghìrə alènsə ma yũ, mə a le mbə alènsə yi yĩ ñtsyambĩ aa, a Cana, a ala'a Galilea. A le ghìrə ma yuà alènsə laa ndĩ'ĩ ñgha'à nĩ, ɲgǎnyəgənnũ ji i ñɲ m̃intĩ myaa ghu nũ.

¹² Ma yũ a tsyà mē, Yesu, nĩ ndè yĩ nĩ bə bi maà bi bi mbānə, a bə'ɔ nĩ ɲgǎnyəgənnũ ji, lô nsigə ɲghèè a Kapernaum, ñtswe ghu njwĩ jĩ tsu mbon bù lò kə'ɔ ghèè a Yerusalem.

Ajàn mə Yesu à le ɲkə'ɔ ghèè a ndāmà'anwĩ aà

(Mt. 21.12-13; Mk. 11.15-17; Lk. 19.45-46)

¹³ Njwĩ ɲji Passa baYuda i le ntigə a abò, Yesu a tigè ñlo ɲkə'ɔ ɲghèè a Yerusalem.

¹⁴ A kò'ò mē, ɲkuu ɲghèè a m̃um ndāmà'anwĩ, ɲyè bə bi feè nĩ nàà, nĩ m̃binjèrè nĩ b̃ibugirəm̃ikuu ghu; ɲgǎɲkwensə ɲkabə i k̃i ñtswe ghu yaa ɲgaa nĩ ɲkabə yàà a atu itetə.

¹⁵ Yesu a gheè òlòò mîndigə, ntweɛ, nghirə ankaantə ghu, nghɛɛ mfurə naà jya ghu mə tâ ì fɛ'ekə wa a ndâmà'anwĩ. Mfurə mbinjèrè jya bo bì nnàà jya, ntii itetə ngǎŋkwensə ɲkabə jya mmà'ànə, ɲja'a ɲkabə yàà yā.

¹⁶ Nswon a mbo bè bya bii mə bi lɛ si fèè ni bìbugirəmĩkuu aa mə, “Nì logə mfè'è ni bu! Nì tsuu tigə ghirə tâ ndā Taà tigə adigə mĩtaa!”

¹⁷ Ngǎŋyэгənnu ji ì yè mə annu yii mə Yesu à lɛ nghirə aa, ɲwa'atə ànnu yii mə a tswe a mûm àɲwà'ànə Nwĩ aa mə, “Taà Nwĩngòn, mè nàɲsə ɲkònə annu ndā yô, a tswe a ntii mè mbərə ghu tsô mɔ'ɔ!”

¹⁸ Bĩtsyàsə bi baYuda bya bii mə bi lɛ ntswe ghu aa, betə Yesu mə, “Alənsə yii mə mbə ò ghirə a ndi'ì a mbo bĩ'ì mə ò tswe nĩ àdà'à a nghirə ànnu yuà yii mə ò ghirə aa, a ni yuu aa ɛ?”

¹⁹ Yesu a kwi'ì a mbo bo mə, “Sà'á nĩ ndâmà'anwĩ yulà, bon mə ka bũ bĩnsə fu a nĩm njwi ji tarə.”

²⁰ Bo betə yi mə, “Bĩ'ì logə aa ìlòò mighum mi nĩkwà ntsò nto'o a mbɔɔ ndâmà'anwĩ yulà ghu! O swon mə mbə ò logə njwi ji tarə a mbũ mbĩnsə ghu fu aa ɛ?”

²¹ Lā ndâmà'anwĩ yii mə Yesu à lɛ si swon aa ì lɛ mbàɲnə mbə aa ìbĩnù yi.

²² Nòò wa yii mə Yesu à lɛ mbiinə niwo aa, ngǎŋyэгənnu ji ì tigə ɲwa'atə mə à lɛ mbaa nswonə malā; ma yû a tigə nghirə mə tâ bo bii annu yii mə àɲwà'ànə Nwĩ a swon aa, ɲkĩ mbii annu ya yii mə Yesu à lɛ nswon aà.

Yesu à zi ajàɲ mə bè bĩtsim bè aà

²³ Nòò wa yii mə Yesu à lɛ tswe a Yerusalem a njwĩ ɲji Passa aa, bè bĩ ghà'atə bi lɛ nnĩ mĩnti myaa ghu nũ òlɔɲ mə bo lɛ nyə ìlənsə jii mə à lɛ nghirə aà.

²⁴ Lā Yesu kaa lɛ wa'ǎ ibii nũ yi a mbo bo fā, òlɔɲ mə à lɛ nzi ajàɲ mə bè bĩtsim bè aà.

²⁵ Kaa ɲu tsu à lɛ ɲwa'à bù ntswe nĩ nswonə ànnu tsu ghu mbo nlon ɲumisɔɲ, òlɔɲ mə à lɛ nzi annu yii mə a lɛ ntswe a ntii ɲu ntsimə aà.

3

Yesu bo Nicodemus

¹ Ntsyàsə baYuda yĩ mɔ'ɔ à lɛ ntswe ghu yii mə ìkũm yi lɛ mbə Nicodemus, a kĩ mbə ɲu baFarisai.

² A lɛ nzi a mbɛɛ Yesu nĩtugə yĩ mɔ'ɔ nswon ghu mbo mə, “Rabbi, bĩ'ì zi mə ò laa mbə ndi'innu yii mə Nwĩ à lɛ ntoo aà. Kaa mbə ɲu wa'ǎ ìlənsə juà mə o ghirə aa ka nghirə ti ghə Nwĩ à tswe bo yu.”

³ Yesu à lɛ ɲkwi'ì mə, “Mè swon tsi'ì annu nĩkon a mbo wò mə kaa mbə ɲu wa'ǎ annu nifò Nwĩ yə ti ghə bi bu ɲkwatə njwe yi.”*

⁴ Nicodemus a betə mə, “Mbə bi bù njwe a ndii yii mə à kwĩ mē aa mə akə lɛ? Kaa mbə a wa'à bù ɲkwatə ɲkuu a to'o ndè yĩ tâ bi bu njwe yi!”

⁵ Yesu a kwi'ì mə, “Mè swon tsi'ì annu nĩkon a mbo wò mə kaa mbə ɲu tsu a wa'à a mûm ànnu nifò Nwĩ kuu ti ghə mə bi jwe yĩ nĩ ɲkĩ bo Azwĩ.

⁶ ɲu yii mə bi jwe yi a mûm ɲjyǎnù aa, à nĩ ɲjyǎnù, lā ɲu yii bi jwe yi a mûn Azwĩ aa à nĩ àzwĩ.

⁷ Tsuu yerə mə mè swon mə bi tswe nĩ mbũ ɲkwatə njwe ghuu bĩtsimə aà.

* 3:3 Kə “ɲkwatə njwe yi a aburə.”

⁸ Fìfèrè a tsyà òghɛɛ aa a adigə yï mə à kònə aà; a yi ti tsyà aa, ò yu'ù nì òkòò yï, kaa wa'ă adigə yï mə à lo ghu aa, kə adigə yï mə a tsyà òghɛɛ ghu aa zî. A ki mbə aa tsi'î maa ajàn nì nù yï mə Azwî a jwe yi aà."

⁹ Nicodemus a betə mə, "Mbə ajànə annù ma yû a fɛ'è aa mə akə aa ɛ?"

¹⁰ Yesu a kwi'î mə, "O nî ògàndî'innù baIsrael yî òwè kaa wa'à ma juù innù zi aa ɛ?"

¹¹ Mə swɔŋ tsi'î ànnù nîŋkon a mbo wò mə, bî'î swon aa annù yï mə bî'î zi, òkîi òkɛ'ɛnə nî ànnù yï mə bî'î yə aa, kaa nù nîbù kaa wa'à kònə nî nyu'u ntoò yï'î yâ.

¹² Mbə mə ka nswon innù jîi mə i tswe fàa mbi aa, nì tsuu bii, bon mbə nì tigə mbii innù aburə jîi mə mə swon aa mə akə aa ɛ?

¹³ Kaa nù tsù à lèè òwa'à yi a aburə ki òkò'ɔ, ntsyatə Mu Nù, yu wa yï mə à lè nlò a aburə nsigə aà."

¹⁴ Tsò mə Moses à lè lògə no ya mə bi lè òghìrè nî àtî òkò'ɔ mbənə a atu ati a nta'a miwèè aa, a nî ajàn yï mə bi ka yî kîi òghɛɛ Mu Nù a ndənə,

¹⁵ mə tâ nù tsim yï mə à nîŋ ntîi yi ghu nu aa, tâ à tswe nî ntswèntîi yï me i lwî'î nîŋkon aà.

¹⁶ Nlon mə Nwîngòn à lè òkɔŋ mbi si'î si'î, mfa njon Mû yî yî mò'otə, mə nù ntsim yï mə à nîŋ ntîi yi ghu nu aa, tâ à yi ntsee lõ kwo, lâ mbanə ntswe nî ntswèntîi yï mə i lwî'î nîŋkon aà.

¹⁷ Kaa Nwî à lè òwa'ă Mû yî fàa mbi too aa mə tâ à zi òka sa'a mbî, à lè ntoo aa mə tâ à zi nyweensə mbî.

¹⁸ Nù yï mə à nîŋ ntîi yi a nu Mu Nwî aa kaa bi sî isa'a ghu nu nniŋə; lâ nù yï mə kaa à sî ntîi yî ghu nu niŋə aa, bi nîŋ mə isa'a ghu nû, nlon mə kaa à sî ntîi yî a nu njon Mu Nwî wa niŋ aà.

¹⁹ Isa'a i kuu a nu bè aa làa: Mə òkà'à i zî mē a mûm mbi, la bè bânə òkɔŋ itugə ntsyatə òkà'à, nlon mə bo ghìrə innù jî bi aà.

²⁰ Nù ntsim yï mə a ghìrə innù jî bi aa, a bàa òkà'à, kaa wa'à kònə nî mɛ'è nzi a mbèè òkà'à, nlon mə kaa à si kònə mə tâ bi yə innù jî bi jya aà.

²¹ Lâ nù yï mə a ghìrə innù nîŋkon aa, a fè'è nzi nî a mbèè òkà'à mə tâ bi nanə nyə mə yu ghìrə innù jî nyu'unə aa Nwî.

Yesu bo Jon

²² Yesu à mənə mə, bo bi ògənyəgənnù jî òghɛɛ a mbù'u ala'a Yudea, bo bo tswe ghu nî ndùù noò yî mò'ɔ, a murə nî bè a òkî.

²³ Jon à lè si kîi mmurə nî bè a òkî maa noò a ala'a Aenon yï mə a lè ntswe òkoontə a mbèè ala'a Salem aa, nlon mə òkî yï mə i lè ntswe maa adigə aa i lè ògha'atə. Bè lè si tigə òghɛɛ ghu mbo, a murə nî waa a òkî.

²⁴ Maa noò kaa bi burə tî Jon a atsan niŋə.

²⁵ Maà noò ògənyəgənnù Jon i lè òka nswunə bo bi nù baYuda yî mò'ɔ nlon ajàn mə nənə baYuda à lè nləə mə bi ka nsi'itə nù aà.

²⁶ Bo mà'atə mē nû wa, ntigə nlo òghɛɛ a mbèè Jon, nswon ghu mbo mə, "Rabbi, nù wa mə bû yu lè ntswe a mbèè òkî Jordan, a mbî nsà'a nòò aà, mə ò lè òka nswonə nî ànnù nlon ògà yî aa, a tigə mmurə nî bè a òkî tsîtsòŋə, bè bîsim bi tigə òghɛɛ ghu mbô!"

²⁷ Jon a kwi'î mə, "Kaa mbə nù a wa'à nî ànnù tsu tswè ti ghə mə a lo aa a aburə.

²⁸ Bù bumbon nì laa mbə bîyɛfə bâ, a ajàn mə mə lè nswon mə, 'Kaa mə sî Ayɔ'ò Nwî wa bê. La bi lè ntoo gha aa mə tâ mə tsya mbîi yî.'

²⁹ Mûngèn à tswe aa a mbo ndoo mûngèn, lâ òsûkà'a ndoo mûngèn wa yîi mæ à tæ ghu mbèè nyu'u a ghaa aa, a doritæ ni a nyu'u nî ndoo mûngèn wâ. Maa ajàn nîdorè nâ ni kî mæ nluu.

³⁰ Nlon mæ nîgha'à ni ni tswe ni òka nghèè nî mbîi tâ mæ banæ òka mbintæ ni a nîmè.”

Nû yîi mæ à lo a buræ nsigæ aà

³¹ Nîgha'a ni nû yîi mæ à lo a aburæ nsigæ aa, ni tsyatæ nî bæ bîtsimè. Nû yîi mæ à lo fàa nsyæ aa, à tswe aa fàa nsyê, òkîi nswon aa innu jîi mæ i tswe fàa nsyæ aà, lâ nû yîi mæ à lo a aburæ nsigæ aa, à tsyatæ bæ bîtsimè.

³² A swonæ aa innu jîi mæ à yæ òki yu'u aà, lâ kaa tsi'î nû yî mfuurè kaa a wa'à nî ntoò yî ya kwèrè.

³³ Lâ nû yîi mæ à kwèrè ntoò yî ya mbii aa, a dîntæ aa mæ Nwî a swon aa annu nîkonè.

³⁴ Nû wa yîi mæ Nwî à lè ntoò aa, a swonæ aa nîghaà ni Nwî, nlon mæ Nwî a nanse nlwense nîi nî Azwî yî kaa wa'à lîhè.

³⁵ Nwî a kônæ Mû yî. A kî mæ nîhî innu tsim ghu mbô.

³⁶ Nû yîi mæ à nîhî ntîi yî a nu Mu Nû aa, à tswè mæ nî ntswëntîi ya yîi mæ i lwî'î nîkonæ aà. Nû yîi mæ à si yî yu'unæ aa, kaa à ka yî wa'à nî ntswëntîi tswè, ntôn Nwî i ka yî kî lwî ghu nû.

4

Yesu bo màngyè Samaria wâ

¹ BaFarisai bo lè nyu'u mæ bæ bî ghà'atè lè si yònè nî Yesu, a kîi mîmurè nî bæ bî ghà'atè ni a òkî ntsyatæ nî Jon

² (A nsswonæ annu nîkonæ, kaa Yesu à lè òkî'î nî nû tsu a òkî murè. A lè si murè tsi'î ògânnyègânnu jî murè nî bæ a òkî.)

³ Ajàn mæ Yesu à lè yu'u bî kâ nswonæ maa ajàn aa, a mà'atè àla'a Yudea òghæ fu a Galilea.

⁴ A lè ntswe nî ntsyà aa nî àla'a Samaria a nghæ ghu.

⁵ A ghèè mæ òka ntsya a ala'a Samaria, òkuu a nîkurè Sychar, nîi mæ ni lè òkòontæ a mbèè nsòò wa yîi mæ Yakob à lè mmà'atè a mbo mû yî Joseph aà.

⁶ Òkî yî ntôn Yakob wa i lè ntswe maa adigæ. A tî mæ ti bæ a nsi'î nòò, Yesu a kaa a ni nîtæ nya, nîsîgî ntswe maa mbèè òkî yî tòn òka mîintæ.

⁷ Màngyè Samaria yî mò'ò à lè nzî a ntu'u òkî. Yesu a swon ghu mbo mæ, “Fa òkî a mbo mæ tâ mæ no.”

⁸ A lè ti bæ aa bon ògânnyègânnu jî i kùu mæ òghæ a mûm nîkurè a nyuu mîji ghu.

⁹ Màngyè wa a kwi'î ghu mbo mæ, “Ò ni nû baYuda, mæ bæ nû baSamaria, ò tigè nîlò òkî a mbo mæ aa mæ akæ aa è?” A lè nswon laa nlon mæ baYuda bo bî baSamaria kaa bo lè si wa'à jînæ aà.

¹⁰ Yesu a kwi'î ghu mbo mæ, “Ò ghîræ baa zi ayoo yîi mæ Nwî a fa aa, i kîi zi nû yîi mæ a betæ òkî a mbo wò aa, bon ò laa mbetæ yî mæ tâ à fa òkî ntswëntîi mbo wò.”

¹¹ Màngyè wa a kwi'î ghu mbo mæ, “Taà, kaa ò si nî àbæke tswè, òkî yî tòn ghû i kî ntso si'î, ò ka lògæ òkî ntswëntîi aa fæ aa è?”

¹² I òkî yî tòn ghû aa a lè mfa Ta bî taà yî'î, Yakob a mbo bî'î, yumbon ni bòò bi, a bò'ò bî nâà jî, bo lè nno òkî ghû. O lòò nswon mæ ò kò'ònæ ntsya a taà yî'î Yakob aa è?”

¹³ Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Nù yǐ mə à no ɲkì ghùlà aa, ɲǐ ɲkǐ ì ka yǐ bǔ yaɲə yi.

¹⁴ Lá, ɲù yǐ mə à no ɲkì yǐ mə mɛ ka fa ghu mbo aa, kaa ɲǐ ɲkǐ ì ka yǐ wa'à yi bú ɲyaɲə. ɲkǐ wa yǐ mə mɛ ka fa ghu mbo aa, ì ka bɛɲ ì tigə naɲəbirə ghu nu, ì tigə jwe nǐ ɲkǐ yǐ mə ì fa nǐ ɲtswɛntɛ yǐ mə ì lwǐ'i nǐkon aa ghu mbô.”

¹⁵ Mǎngyɛ wa a kwi'i ghu mbo mə, “Taà fa ɲkì ma wa a mbo mɛ; tá tá ɲǐ ɲkǐ ì yi ɲwa'à gha bú ɲyaɲə, tá mɛ wa'à faà bú ɲka nzi a ntu'u ɲkǐ.”

¹⁶ Yesu a swon ghu mbo mə, “Ghɛɛ ntwonə ndoò ghò tá bu yu zi.”

¹⁷ A kwi'i a mbo Yesu mə, “Kaa mɛ sì nǐ ndoo tswê.”

Yesu a swon ghu mbo mə, “O swon aa tsi'i ànnù nǐkon mə kaa ò sì nǐ ndoo tswê.

¹⁸ O yò'ò mɛ aa mbǎɲnə ji ntaà, lá ɲumbǎɲnə yǐ mə bú yu tswe tsitsòn aa, kaa à sǐ ndoò ghò bɛ. O swon aa tsi'i ànnù nǐkon a mbo mɛ.”

¹⁹ A swon a mbo Yesu mə, “Taà, mɛ yê. O nǐ ɲgǎntoò Nwǐ.

²⁰ Bità bi bǐtaà bi'i a Samaria, bi lɛ si gha'asə Nwǐ aa fàa atu nta'a laà, lá bù baYuda, nǐ swon mə bi ka ɲgha'asə Nwǐ aa tsi'i a Yerusalem.”

²¹ Yesu a swon ghu mbo mə, “Bii annù yǐ mə mɛ swon aa mba mǎngyɛ. Nòò à ka yǐ kù'ù mə kaa nǐ ka yǐ wa'ǎ Taà aa fàa a atu nta'a bú ɲka ɲgha'asə, kaa wa'ǎ aa a Yerusalem kii mbu ɲgha'asə.

²² Bù baSamaria, kaa nǐ sǐ ɲù yǐ mə nǐ gha'asə aa naɲsə ɲzi. Lá bǐ'i baYuda, bǐ'i zi ɲù yǐ mə bǐ'i gha'asə aà ɲlon mə annù nyweensə mbi a tsyà aa a ɲǐm baYuda ɲzi.

²³ Lá nòò a kù'ù ɲzi, kè à kù'ù mɛ, mɛ, bɛ bii mə bi naɲsə ɲgha'asə Nwǐ aa, bi ka yǐ tigə gha'asə Ta aa a múm Azwǐ, ì ki gha'asə nii aa tsi'i annù nǐkonə. Ma yú a bɛ mbuu bɛ bii mə Nwǐ a kɔɲə mə tá bi ka ɲgha'asə nii laà.

²⁴ Nwǐngon à laa mbə Azwǐ, mbə bɛ kǐ ɲka ɲgha'asə yi aa tsi'i a múm Azwǐ bo bi annù nǐkonə.”

²⁵ Mǎngyɛ wa a swon ghu mbo mə, “Mɛ zi mə Ayo'ò Nwǐ wa (mə bi twonə nǐ Kristo aa) à ka yǐ zi, bɛɛ a zi aa bon à ka swon ɲgòn ɲnnù tsim a mbo bǐ'i.”

²⁶ Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “A nǐ mɛ, mɛ ghuà yǐ mə ghàà a mbo wò aà.”

²⁷ A tǐ mə tǐ bɛ maa nòò aa, ɲgǎɲyɛgənnù ji jya ì bi. Annù naɲsə ɲgha'a waa ajàn mə bo lɛ nyə Yesu a ghaànə bo mǎngyɛ aà. Lá, kaa ɲù ɲbò wàà a lɛ ɲwa'ǎ ntsù yi ɲɲa'a a mbetə mə, “O lòò aa àkə aa ɛ?” Kè ɲki mbetə yi mə, “O ghàà bu yu aa a ya aa ɛ?”

²⁸ Maà noò, mǎngyɛ wa à lɛ mmà'atə antòò ɲkǐ yǐ wa, mbu ɲkuu ɲghɛɛ fu a múm ɲikurə, ɲswon a mbo bɛ bii mə bi lɛ tswe ghu aa mə,

²⁹ “Nǐ zi nyə ɲù yǐ mɛ'ɔ mə à swon ɲgòn ɲnnù tsim jii mə mɛ lɛ ɲghirə fàa atu nsyè aà! A laà mbə Ayo'ò Nwǐ wa aa ɛ?”

³⁰ Bo lɛ mmà'atə ɲikurə nya ntigə ɲghɛɛ nyə Yesu.

³¹ Maa noò ɲgǎɲyɛgənnù Yesu ì lɛ si lətə nǐ Yesu, ɲswonə nǐ mə, “Rabbi, bɔɔ ɲǐ mù àyoò!”

³² A kwi'i a mbo bo mə, “Mɛ tswe nǐ mǐji a ɲǐ mǐi mə kaa nǐ sǐ annù tsu zi nlon mǐji mà myá.”

³³ ɲgǎɲyɛgənnù ji ì logìnə ntigə mbetə nǐ waa bo nǐ bo mə, “Nù tsù à ghìrə mbàà ɲzi mfa mǐji ghu mbo aa ɛ?”

³⁴ Yesu a swon a mbo bo mæ, “Mijî ma à nî ñka yu'unə annu yîi mæ nù yîi à tòo gha aa a lòò aà; ñki mbə mmànşə ifà'à yîi mæ à fa a mbo mæ mæ mæ fa'a aà.

³⁵ Nî swonə nighàà nî mɔ'ɔ mæ, ‘Bisàn bi burə bi nîkwà tâ bì fu'u mijî.’ Lâ, mæ swon a mbo bù mæ nî nentə mi'i muu, nlii mînsòò ghu. Mijî mi bè mæ, nòò mfu'u a ku'ù.

³⁶ Nù yîi mæ a fù'ù mijî aa, bi twu nîi, a ghotè nî mijî mya nlon aà ntswëntî yîi mæ ì lwî'i nîñkon aà. Ma yû a bə mæ nù yîi mæ a bè mijî aa, bo nù yîi mæ a fù'ù aa, bo doritə bitsimè.

³⁷ Nighàà nulà nî swon aa tsi'i ànnu nîñkon mæ, ‘Nù yî mɔ'ɔ a bə, nù yî mɔ'ɔ a bânñè mfu'u.’

³⁸ Mæ tòo ghuu mæ tâ nî ghɛɛ mfu'ù mijî nî mînsòò mîi mæ kaa nî le ñwa'à ghu fa'à. A le mfà'à badàn ghu. Nî ka tigə jî abîi afà'â yaa.”

³⁹ BaSamaria bî ghà'atè maa mûm nîkurə le nniñ mîntîi myaa a nu Yesu, nlon mæ mângyɛ wa à le nswon mæ, “A ghîrə nswon ngon innu tsim jîi mæ mæ leè ñghîrə fàa a atu nsyɛ aà.”

⁴⁰ BaSamaria bya bi zî mæ nyə yi aa, mbu'u mbo mæ tâ Yesu à tswe bo bo. Yesu a tswé bo bo njwi jî baà.

⁴¹ Bè bî ghà'atè ku'ùsə nîñ mîntîi myaa ghu nu nlon ntoo yîi mæ à le si swon aà.

⁴² Ntigə nswon a mbo mângyɛ wa mæ, “Bî'i bii tsîtsòn aa kaa wa'à bù nyon aa bə nî ànnu ya mæ ò ghîrə nswon aà, bî'i bii aa nlon mæ itu bîinû yî'i, bî'i yù'ù mæ nighàà nî, nnañşə nzi mæ à laa mbə ngànyweensə mîbî.”

⁴³ Njwi jya jî baa i tsyà mæ, Yesu a bú mma'atə ngɛɛ a Galilea.

⁴⁴ Nlon mæ yumbon à leè nswon mæ, “Kaa bi sî ngànntoò Nwî a mûm ala'a bo ghu'usə.”

⁴⁵ A zî mæ ñkuu a Galilea, bə kwèrə yi tsi'i sigîñè nlon mæ nòò yîi mæ bo le ngɛɛ a adigə Passa a Yerusalema aa, bo le nyə ngon innu tsim jîi mæ à le ngîrə maa noò Passa aà nlon mæ bobimbon, bo le ñki ngɛɛ ghu.

⁴⁶ Maa noò Yesu bú mîbî fu a Cana, a mbù'u Galilea, fya adigə mæ à le mbəñ ñki ghu i tigə mîlù'ù aà. Ngànàfà'a gûmnàà yî mɔ'ɔ à le ntswe a Kapernaum, mû yî a ghò.

⁴⁷ A yù'ù mæ mæ Yesu à lò mæ a Yudea nîzi a Galilea aa, ngɛɛ ghu mbèè ntwonə yi mæ tâ bo yu ghɛɛ a Kapernaum, tâ à ghurə mû yî wa mæ à le si ghò ntigə tsi'i a ñkwo aà.

⁴⁸ Yesu a swon ghu mbo mæ, “Kaa mbə nù nîbǒ ghùù a wa'à bii tî ghə mæ à yê ilènsə bo bì innûtsyâmbô.”

⁴⁹ Ngànàfà'à yî ñwè wa a bú ñku'usə nswon ghu mbo mæ, “Taà, zî sî ghɛɛ mbon tá mû ghà ghú à kwo.”

⁵⁰ Yesu a swon ghu mbo mæ, “Ghèê, wa mû ghò wa à ka tswe ntîi.”

A bii nighàà nî Yesu nya, ngɛɛ.

⁵¹ Nòò yîi mæ à le ntswe a mânjî ngɛɛ nî a ndùgə yu aa, ngànàfà'a yî a zî mboo yi nî ñkî mæ, “Wa mû ghò wa à tî mæ.”

⁵² A betə ngànàfà'â yî wa mæ, “A kî lòginə ñka mfwetə aa a noò àkə aa ɛ?”

A kwi'i ghu mbo mæ, “A kî bə aa a yoo, a noò yîi mæ nòò à kî bòo yèntə aà.”

⁵³ Ta bì mu wa a wa'atə mæ à kî bə aa maa àbàntə noò mæ Yesu à kî swonə a mbo yu mæ, “Wa mû ghò wa à ka tswe ntîi.” Yu bô ngwè'è yî, bo tigə nîñ mîntîi myaa a nu Yesu.

⁵⁴ Ma yû à le mbə àlènsə innù yîi mə i ywe'e ji baa, jîi mə Yesu à le nghìrè a noò yîi mə à le mbù nîlo a Yudea, nîzi a Galilea aà.

5

Ajàn yîi mə Yesu à le nghùrè nû yî mò'ɔ a atsùmə nta'a aà

¹ Ma yû a tsyà mē, nîjwî nîi ìkòò baYuda i ku'ù, Yesu a kɔ'ɔ nghèè a Yerusalem.

² Atsùmə nta'a yî mò'ɔ à tswe a Yerusalem, a kə'ə Ntsùbù'ù Mbinjèrè, ntswe ni idigə nkūu ghu jîi mə bi le nghùrè nî ntə'ə aa, ji ntaà. Bi twonə nî nkî ma wa ni nìghàà ni baHeber aa ni Bethzatha.

³ Ngànmgìghòò jî ghà'atə i le mburə lùu ghu, nnɔŋkə nnɔŋkə wa nî mintsù mi àbù'ù myá, bífə'ənə, bîbwènkə, bo bîi mə idigə nû jyaa i le nkwoke aà. [Bi le ntswetə ghu nyu'utə ni mə tã nkî wa i ka njwu'u,

⁴ nlon mə angel Mmà'ambi à le si sigə nzi ni a ngaa ngaa nkūu ntsigə nî nkî wa i tigə njwu'u. Nù yî ntsyàmbîi yîi mə à le nsigə nkūu wa a mûm nkî wa noò mə i lògìnə mē nka jwu'u nghèè aa, nìghòò nîi ni le ntswe ghu nu aa, kə tɛ'ɛ mbə aa mbuu ghūu, ni le mfwetə.]*

⁵ Nùmbânghè yî mò'ɔ à le ntswe ghu mə à le ti bə aa bon à ghòò mē a atù ilòò mighum mi ntarə ntsò nîfwaa.

⁶ Yesu à yê yi ajàn mə à le nnon ghu aa, nzi mə nùmbânghè wa à ghòò mē àgha'a a burə nsa'a. A yə mē laa, m̃betə ghu mbo mə, “O lòò mə tã bi ghurə ghò aa ɛ?”

⁷ Nù nìghòò wa a kwi'i mə, “Taà, kaa mē sî ni nù faà tswê mə mbə a nìghə gha fàa mûm àtsùm a noò yîi mə nkî wa i lògìnə nka njwu'u aà. Mē yi nghèə mə mə kwè'ètə kî kuu ghu aa bon nù yî dàn à bânghè mē m̃foo ntsyàmbîi nkūu ghu ti mē.”

⁸ Yesu a swon ghu mbo mə, “Bìnnə ntəə mbwɛɛ matà ghò wa nka ntəə nghèè nòò.”

⁹ Nùmbânghè wa a burə nghensə ntîi tsi'i maà noò, m̃bwɛɛ matà yî wa ntigə ntəə nîi.

Ma yuà ànnù a le mfè'è aa a njwîngonə.

¹⁰ Ma mûu ajàn, bîtà bi ala'a bi baYuda bi tigə nswonə ni a mbo nù wa mə bi le nghùrè aa mə, “Sîi à laa mbə njwîngonə, kaa nòŋsə yî'inə à si bîi mə tã ò be'e matà ghò.”

¹¹ A kwi'i mə, “Nù wa mə à ghìrə nghùrə gha aa, a ghìrə nswon a mbo mē mə, ‘Bwɛɛ matà ghò wa nka nghèè nòò.’ ”

¹² Bo betə ghu mbo mə, “Mbâ ma ghû yîi mə à ghìrə nswon a mbo wò mə tã ò bwɛɛ a matà ghò nka ntəə nghɛɛ noo laa, à ghìrə mbə aa wò aa ɛ?”

¹³ Lâ kaa nù wa mə bi ghìrə nghurə yi aa, kaa wa'à yi nù yîi mə à le mbə ghu aa zî, nlon mə nnòò bē le ntswe maa adigə, Yesu a tigə ntsuritə yi a titîi bo mfe'ɛ nghèè yi.

¹⁴ A ti bə ni a nîm, Yesu a yê yi a ndâmà'anwî nswon ghu mbo mə, “Yə ajàn mə ò tîi mē tsîtsòŋ laa aà! Tsuu innù jî bi bû kî ghìrə tã tã n̄gi'i yîi mə i bû ntsyàtə aa tã i tsuu ghò bû tsi'i.”

¹⁵ Nù wa a tigə nîlo nghèè nswon a mbo bîtà bi ala'a bi baYuda bya mə a yi aa a ghìrə nghùrè Yesu.

¹⁶ Ma yuà ànnù a ghìrə mə tã bi tigə nlogìnə nka ntso'ɔ nî àkòrə Yesu, nlon mə à le nghùrè nû a njwîngonə aà.

* 5:4 Kaa àdìgə ma yû a sî a mûm n̄ghwà'anə jî mò'ɔ tswê.

¹⁷ Yesu a kwi'i ambo bo mæ, "Taà ghà a fà'à tsi'i ngòṇ binòò bĩtsim, nyi nywe'e sũ, mèmboṇ, mæ kii mfa'a yaa ṇḡaa."

¹⁸ Ma nuà ñghàà ni ghìrè mæ tâ bità bi ala'a bi baYuda bya tâ bo bu ṇkù'ùsè ñligìtè nú yàà a nlòò a nzwitè yu, mbi'i mæ kaa à le ṇki'i aa tsi'i nòṇsè ñjwìgòṇ wò, à le ṇki ntwonḡ Nwĩ ni Taà yĩ, ñdi'i ni mæ yu bə aa ṇḡṇ ṇḡṇ bo Nwĩ.

Adà'à yĩ Yesu à tswe ni yu tsò Mu Nwĩ aà

¹⁹ Yesu a swon a mbo bo mæ, "Mè swon a mbo bù tsi'i ànnù ñṇkon mæ, kaa annù yĩ tsu a sì ghu tswè mæ mbə Mu Nù a ghìrè tsi'i ni atú yĩ yumbonḡ, mbə a kii ṇghìrè aa tsi'i ànnù yĩ mæ à yə Taà yĩ a ghìrè aà. Annù yĩ mæ Tà a ghìrè aa, à ki mbə tsi'i ma ya mæ Mú yĩ a ghìrè.

²⁰ Nlon mæ Tà à kòṇ a Mú yĩ, ñdi'i ñ ñnnù tsim jĩ mæ yumbon yu ghìrè aa ghu mbò. A ka ghèè ñ mbĩ a ñdi'i ñnnù jĩ mæ i bu mburə mbə jĩ wè jĩ wè ñtsyatə a yulà aa, tâ à ka ṇghìrè, tâ ni yə, tâ ànnù a tsya ghuu.

²¹ Tsò ajàn mæ Tà a yweensə biku bi bə, mfa ñ ñtswèntì a mbo bo aa, à ki mbə ṇḡṇ ṇḡṇ a ajàn mæ Mu Nwĩ a fa ñ ñtswèntì a mbo bə a ajàn mæ yu lòò aà.

²² Tà yumbon kaa sĩ ṇù tsù sa'a, lâ à bànṇə mfa ada'a a mbo Mú yĩ mæ tâ à tigə nsa'a bə bĩtsimè

²³ tâ tâ bə bĩtsim tâ bi tigə mbo'ò ñ Mu a ṇḡṇ ṇḡṇ a ajàn mæ bi kii mbo'ò ñ Ta aà. Nù ntsim yĩ mæ à si a Mu bo'ò aa, kaa sĩ Ta wa yĩ mæ à le ntoo yĩ aa kii mbo'ò.

²⁴ "Mè swon a mbo bù tsi'i ànnù ñṇkon mæ, ṇù ntsim yĩ mæ à yù'u ñghàà na ñṇṇ ntì yĩ a nu yu wa yĩ mæ à le ntoo gha aa, à tswe ni ñtswèntì yĩ mæ i lwĩ'i ñṇkon aà, kaa bi wa'ă isa'a ghu nu ñṇḡ, la à bànṇè mē mfe'a ntsũ niwo ṇkuu a múm ñtswèntì.

²⁵ Mè swon a mbo bù tsi'i ànnù ñṇkon mæ, nòò à tswe ghu mæ a zĩ, wa à tè'è mæ nzi, mæ biku bi bə ka yĩ yu'u ṇjĩ Mu Nwĩ, tâ bə bĩ mæ bi yu'u aa, tâ bi tswe ntì.

²⁶ Tsò ajàn mæ Tà yumbon à tswe ni ñtswèntì mfa ni a mbo bə aa, à ki ṇghìrè mæ tâ Mu, yumbon à tswe ni ñtswèntì ṇkii mfa ni a mbo bə.

²⁷ A kì mē mfa ada'a ghu mbo mæ tâ à ka nsa'a ñ bə ñlon mæ à ni Mu Nù aà.

²⁸ Ni tsuu kì yerə nlon yuà ànnù, ñlon mæ nòò a tswe ghu mæ a zĩ, mæ bə bĩtsim bĩ mæ bi tswəkə a misyè aa, bi ka yĩ yu'u ṇjĩ yĩ,

²⁹ bɛɛ mæ bi yu'u aa, bi fɛ'èkə a misyè. Bya bĩ mæ bi le ṇghìrè ñnnù jĩ sigìnè aa, tâ bi biinə ntswe bitì, tâ bya bĩ mæ bi le ṇghìrè ibi aa, tâ bi biinə tâ bi ñṇ isa'a a nu bo.

Bayəfə bi Yesu

³⁰ "Kaa mèmboṇ, kaa mbə mē wa'ă annù tsu ghìrè tsi'i a atu mē, mæ sa'a ni misa'a nyon aa tsi'i ajàn mæ Nwĩ a swon ni a mbo mē aà, ma yũ a ghìrè ni mæ tâ mē ka ntsərə misa'a ni mânjĩ yĩ mæ à kù'ùnə aà, ñlon mæ kaa mē sĩ ghìrè aa bə annù yĩ mæ mē lòò aà, mæ ghìrè aa tsi'i annù yĩ mæ yu yĩ mæ à le ntoo gha aa, a lòò aà.

³¹ "Mbə mē ka nswonə ñ ñnnù ñlon ṇḡaa yà mēmboṇ, a mfigìtə ṇù yĩ mæ mē ni ghu aa, bon mbə bi tse swon mæ kaa annù ya yĩ mæ mæ swonə aa kaa a sĩ annù ñṇkon bə.

³² Lâ ṇù yĩ mò'ò à tswe ghu mæ à ni àyəfə nlon ṇḡaa yà, mē zĩ ni mæ annù yĩ mæ a swonə nlon ṇḡaa yà aa, a ñ ànnù ñṇkonḡ.

³³ Bũmbon, tigə nì lɛ mbaa ntoo bɛ a nu Jon, a swonə ànnù a mbo bù nlon annù nɛnkonə?

³⁴ Kaa a sɛ bə aa bə mə nùmɛsɔŋ à tswe nì mbə ayəfə nlon ɛgaà yà; mə swonə laà aa tã tá nì yu'u nyweenə.

³⁵ Jon ma ghú a lɛ mbə aa ɛkà'à, ɛkhi, nta, nì lɛ ɛka ɛkonə nì ntswe ɛka ndoritə wa a múm ɛkà'a yu a nì mú àtɛi noò.

³⁶ Lâ mè tswe nì àyəfə yɛi mə a tinsə ntsyàtə annù yɛi mə Jon à lɛ sɛ swonə nlon ɛgaà yà aà. Mɛfà'à mɛi mə mə fà'à aà, mɛfà'à mɛi mə Taà ghà à fà àdà'à mə mè ka mfa'a ghu aa, ma mú mɛ fɛgɛtə nì nù yɛi mə mè nì ghu aà, mə á too Tà ntoo ghà.

³⁷ Tà yɛi mə à lɛ ntoo gha aà, yumbon à kɛ mɛ nswonə annù nlon ɛgaà yà. Kaa nì lɛ ɛ nwa'à ɛjɛ yɛi yu'ù, kaa wa'à nsɛ yɛi kɛ nyə.

³⁸ Kaa nɛghàà na nì sɛ a múm bù lwi'i aa nlon mə kaa nì sɛ ntɛi ghuu a nu yu wa yɛi mə à lɛ ntoo aa nɛnə aà.

³⁹ Nì nanəsə nyəgə nì àɛwà'ànə Nwɛ aa nlon mə nì mòntə nì mə à nì nu mə nì fa nì ntswɛntɛi yɛi mə à tswe nɛnkonə aa a mbo bù. Lâ a bə nu mə nì ghàà nlon ɛgaà yà aà,

⁴⁰ nì bɛnə ntuu a nzɛ a mbo mè mə tá mè fa ntswɛntɛi a mbo bù.

⁴¹ “Kaa mè sɛ nɛghà'à na aa a mbo bə kwɛrə.

⁴² Lâ mè zi ghuu, mè zi mə kaa nì sɛ Nwɛ nanəsə ɛkonə.

⁴³ Mè zɛ aa nì ɛkum Taà ghà la kaa nì wa'à gha kwɛrə; nù dɛn à bə bɛnə zɛ nì ɛkum yɛi yumbon bon nì ka bɛnə kwɛrə yɛi.

⁴⁴ Bù bɛi mə nì konə nì ɛkwɛrə nɛghà'a bə a mbo bù nì bù aa, kaa wa'à bɛnə lɛntə nì nɛghà'a nɛi mə nì lò nì aa a mbo Nwɛ yɛi mə à kɛ mbə tsi'ɛ yù mè mɛ aa, mbə nì tigə ntsya aa la nɛn ntɛi ghuu a nu mə aa ɛ?

⁴⁵ Nì tsuu lɔ kɛ mmòntə nì mə mè ka nɛn ghuu a isa'a a nsɛ mɛi'ɛ Tà; à nì Moses mə à ka nɛn ghuu a sa'à, là'à Moses wa yɛi mə nì bɛi yɛi, ɛwa'atə nì mə à ka kwɛtə ghuu aà.

⁴⁶ A lɛ mbaa mbə mə nì nanəsə mbii a Moses bon nì kɛ mbii ghà, nlon mə àɛwà'ànə yɛi mə à lɛ ɛwà'ànə aa, a ghàà annù nlon ɛgaà yà.

⁴⁷ Lâ, mbə nì tsuu annù yɛi mə à lɛ ɛwà'ànə aa à bɛi, bon mbə nì tigə ntsya aa la mbii annù yɛi mə mə swonə aa ɛ?”

6

Ajàn mə Yesu à lɛ nɛ'ɛ bɛ ntsù'ù jɛ ntaà aà

(Mt. 14.13-21; Mk. 6.30-44; Lk. 9.10-17)

¹ Ma yú a ghə mə kɛ tsyá, Yesu a toò àtsumə nta'a Galilea, ɛghɛɛ fɛi nɛi. Bɛ lɛ sɛ kɛi ntwonə aa nì atsumə nta'a Tiberias.

² Nnòò bɛ yɛi ghà'atə à lɛ sɛ yònə nɛi, nlon mə bɛ lɛ nyə ilənsə jɛi mə à lɛ sɛ ghìrə ɛghurə nì mɛghòò a nu bə aà.

³ Yesu a kɔ'ɔ ɛghɛɛ a atu nta'a nsigɛtə ntswe ghu bo bɛ ɛgɛnyəgənnù jɛi.

⁴ Nòò nɛi Passa, àdina baYuda ya, à lɛ ɛkòontə.

⁵ Yesu a karikə yɛi, nyə nnòò bɛ wa mə à lɛ sɛ yònə nɛi aa, mbetə Philip mə, “Mbə bɛ'inə yuu mɛi aà fə, nɛ'ɛ bɛ buà ghu bitsim aa ɛ?”

⁶ A lɛ mbetə maa ajàn aa tsi'ɛ à ɛkwà'ànə Philip nlon mə à lɛ nzi annù yɛi mə yu tswe nì ɛghìrə aà.

⁷ Philip a kwi'ɛi mə, “A mbo bɛ'inə a nyuu abaa tá à ku'unə ajàn mə mbə nù a bɔɔ nywe'etə tsi'ɛ mú ɛkùgə, bɛ'inə ka kɛ lòò ibà'atə ɛkabə silva ɛkhi jɛi baa* mbon tá à ku'u.”

* 6:7 200 denarii, ɛkabə baGrikia

⁸ Ngànyègènnù yí yí mò'ò, yíi ikùm yi i le mbə Andrew, a bə muma bi Simon Peta aa,

⁹ a swon mə, “Mûmbânè yí mò'ò à tswe falà nî ñkya abaa misàn ji ntaà, nî mbwè mi mbaà. Lâ kaa mbə ma yû wa'à bə bú bitsim jé'è.”

¹⁰ Yesu a swon mə, “Ghìrə tâ bo tswe a nsyê.” (Ngèè yí ñghà'atè i le ntswe maa adigə.) Bè bitsim bii mə bi le ntswe a nsyè aa, bi le mbə mbânè ntsù'ù ji ntaà.

¹¹ Yesu a tigè ñlogə abaa ya, ntsà'atè Nwî, nyatə a mbo bə bya mə bi le ntswe a nsyè aa, ñki ghìrə a ngîñ ngîñ nî mbwè mya, nù ntsim a ji nywuré.

¹² Nòò yíi mə bi mǎnsè mə a nji aa, a swon a mbô ñgǎnyègènnù ji mə, “Nì ghotə ñnwùgə jii i tigə mburə aà, ñlon mə kaa a sì bôn tâ bî'inè mme'e yí tsu.”

¹³ Bo le ngshotə ñnwùgə abaa misàn jya ñkya ji ntaà mə bə bya le nji aa, i luu ñkyè ñighûm ntsò baà.

¹⁴ Bi yè mə alènsè ma yû mə Yesu à le ngghìrə aa, ntigə nswonə ni mə, “Tsi'í ànnù ññkonə, à ni ngànntoò Nwî wa mə à le ntswe nî ñzì fàa mbi aa à ghulà mə.”

¹⁵ Yesu à le nzi mə bo le ntswe nî ñzì ntswá yi, i gaansə yi i yò'ò nî mǎfò, ntigə mbu ñko'ò yi fu wa atu nta'a tsi'í yuyu.

Ajàn mə Yesu à le ñka ntəə a atu ñkì aà

(Mt. 14.22-33; Mk. 6.45-52)

¹⁶ Nòò ñkwé'fò à le ñkù'ù ñgǎnyègènnù Yesu jya i bú ñsigə ngghèe waa fu wa atsumə nta'à.

¹⁷ Ñkuu a mûm àkànu'u mbu ntoo mbii fu a mbèè Kapernaum. Itugə i le mfii ti ghè mə Yesu à bù mē ñzi ntsi'í waa.

¹⁸ A bə maa nòò, àfisè yí wè a kâ ntsya ntsigə nî ñkì wá.

¹⁹ A ti bə aa le bon ngǎnyègènnù ji jya i kùù mə wa mûm ñkì ngghèe nywe'e ni bìkilo metres bi ntaà kè bi nto'ò, nyə Yesu a kâ ntəə a atu ñkì ñzi, à zì mē ka ñkoontə wa mbèe àkànu'u, nìbo'ò nì wè ni tswá waa.

²⁰ “Nì tsuu ki bo'ò bə, wá à ni mē,” Yesu a swon a mbo bo.

²¹ Bo yè mē mə à laa mbə Yesu aa, ntigə ñlogə yí wa a mûm àkànu'u, bo bo tigə ñghèə ki wǐ'ikè nywe'e wa adigə yíi mə bo le sì ghèè ghu aà.

Ajànə mə bə bya le sì tigə nlòò nî Yesu aà

²² Abèè a fù'ù mē, ñnòò bə wa mə i le mburə wa njii ñkì yí mò'ò aa i yə mə àkànu'u a le ntigə ntswe wa adigə aa tsi'í yí fùùrè, ñki nyə mə kaa Yesu à le ñwa'à wa a mûm àkànu'u bo bi ñgǎnyègènnù ji kuù; nyə mə ngǎnyègènnù ji jya i le mbânè ntòò ngghèe waa tsi'í bə bo.

²³ Ikànu'u jii mò'ò i le mbù ñlò a Tiberias ñzì a aghəñə ñkì, wa mbèè àdigə mə Mmà'àmbi à le mfa mbi'ikə a mbo Nwî, ñjé'è nnòò bə nî àbaa ya ghu aà.

²⁴ Ajàn mə ñnòò bə wa i le wa'ă Yesu yə, kaa wa'ă ngǎnyègènnù ji jya ki nyə aa, bo le ntigə ñkuu ikànu'u ma jya nyonə a Kapernaum a nlòò yu.

Yesu, àbaa, yíi a fa ntswèntì aà

²⁵ Bi tòò mē ngghèe ngghèè nyə Yesu wa njii yí mò'ò aa, nswon ghu mbo mə, “Rabbi, ò tsyà aa mə akə ntigə bə faà aa é?”

²⁶ Yesu a kwi'í a mbo bo mə, “Mè swon a mbo bù tsi'í annù ññkonə mə ni lòò nàa laa ñlon aa abaa ya mə nì kì kùrə nywuré aà, kaa nì sì nàa lòò aa ñlon mə nì kì yê àlènsè ya mə mè kì ghìrə aà.

²⁷ Nì tsuu ki fà'à nlonɔ aa bə miji mii mə mbə mi bi'i aa bə, nì ka mfa'a nlon bə miji mii mə mi lw'i nɛnkon aa. Mamú a bə miji mii Mu Nù à ka fa a mbo bù aa, nlon mə Nwɛngɔn Tà à nɛn mə awenè yì ghu nu, mbeentə yì."

²⁸ Bo tigè mbetə yì mə, "Mbə bɛ'í ghirè aa mə akə tá ki fà'a afà'à Nwɛngɔn aa ɛ?"

²⁹ Yesu a kwi'i mə, "Afà'à Nwɛngɔn à nì mə tá nì nɛn ntii ghuu a nu yu wa yii mə yu too aa."

³⁰ Bo betə yì mə, "Alènsè yii mə ò ka ghirè aa, à nì yuu, mə mbə bɛ'í yə mbii gho aa ɛ? Ò ka ghirè aa àkə aa ɛ?"

³¹ Bità bi bitaà bi'i bi lɛ nji mana a nta'a miwèè miwèè a ajàn mə àɲwà'ànə Nwí a swonɔ nì mə, 'A lɛ mfa abaa yii mə a lɛ lò a aburə nsigə aa a mbo bo.' "

³² Yesu a kwi'i a mbo bo mə, "Mè swɔn a mbo bù tsi'í annù nɛnkon mə kaa a si bə aa mə a lɛ mfa Moses mfa abaa ya mə a lɛ nlɔ aburə nsigə aa. A banɔ mbə aa mə a abaa yii mə à nì abaa tsi'í annù nɛnkon, nì lo a aburə aa, a fa Taà gha a mbo bù.

³³ Nlon mə abaa yii mə Nwí a fa aa, à nì yu wa yii mə à lo a aburə nsigə mfa nì ntswèntii a mbô mbi aa."

³⁴ Bo swon ghu mbo mə, "Taà, tigə mfa nì abaa mà ya a mbo bɛ'í a ngɔn bìnòò bitsimè."

³⁵ Yesu a swon a mbo bo mə, "Mè laa mbə abaa ntswèntii, nù yii mə à zi a mbo mè aa, kaa nɛi à ka yì wa'à yì bú nyanɔ. Nù yii mə à nɛn ntii yì a nu mè aa, kaa nɛi nɛi à ka yì wa'à yì bú nyanɔ.

³⁶ Mè kɛ baa nswɔn a mbo bú mə, nì yè mè ghá, la kaa nɛi'ì ghuu bii.

³⁷ Nù ntsim yii mə Taà a fa a mbo mè aa, à ka zì a mbo mè. Kaa mbə mè wa'à nù tsù yii mə a zì a mbèè mè aa furè bə.

³⁸ Nlon mə kaa mè sɛ aburə lò nsigə aa a ngɛrè à yaà ànnù yii mə mè lòò aa. Mè banɔ nsigə aa a ngɛrè ànnù yii mə yu wa yii mə à tòò gha aa a lòò aa.

³⁹ Ànnù yii mə nù yii mə à tòò gha a lòò aa, à nì mə, tá mè tsuu lɔ mmà'àtə tá nù wa yì tsù mə à fa a mbo mè aa tá à bwɛ. Mè banɔ ntswe nì nywèènsə waa nì nìwo a njwí nìlwí'í nɛimè.

⁴⁰ Nlon mə ànnù yii mə Taà ghà a lòò aa, a bə aa mə ngɔn nù ntsim yii mə à yə Mu yì nɛn ntii yì ghu nu aa, a ka tswe nì ntswèntii yii mə à lwí'í nɛnkon aa, tá mè yì nywèènsə yì nì nìwo a njwí nìlwí'í nɛimè."

⁴¹ Bè bya bi lɛ nlògìnè ntigə nnurəkə nlon mə à lɛ nswon mə, "Mè nì abaa yii mə a lo a aburə nsigə aa."

⁴² Bo lògìnè ntigə mbetə nì mə, "Nù ghú à si Yesu mu Joseph wa bə aa ɛ? Bɛ'inè zi a Taà yì nɛi nzi ndè yì, a tigè ntsya aa mə akə nswon mə yu lo aa a aburə nsigə aa ɛ?"

⁴³ Yesu a swon a mbo bo mə, "Kentə nì a annurəkə ya mə nì nurəkə a titii bù aa.

⁴⁴ Wa mbə nù a wa'á a mbo mè zì tì ghě mə Tà yii mə à too gha aa à swuntə yì, tá mè yì ntigə nywèènsə yì nì nìwo a njwí nìlwí'í nɛimè.

⁴⁵ Ngánntoo Nwí à lɛ nɛwà'ànə mə, 'Nwɛngɔn à ka yì tigə kɛ dɛ'í waa bitsimè.' Nù ntsim yii mə à yù'u annu yii mə Taà a swon, nyəgə aa, à nì yu yii mə à ka zì a mbo mè aa.

⁴⁶ Kaa a sɛ bə aa mə nù tsù à lèè nyə Ta bə. Yu wa yii mə à lo a mbo Nwí aa, a kɛ mbə tsi'í yù yii mə à lèè nyə Ta.

⁴⁷ Mə swon a mbo bù tsi'í annù nîkon mə nù yîi mə à bîi aa, à ka yi tswe nî ntswêntîi yîi mə ì lwî'í nîkon.

⁴⁸ Mə nî àbaa ntswêntîi.

⁴⁹ Bîta bi bîtaà buu bi le nji mana wa a nta'a miwèè miwèè, lâ ñki ñkwokə.

⁵⁰ Abaa ya mə a lõ a aburə nsigə aa, à ni mbuu yî mo'ɔ yîi mə nù à bə kurə bon kaa à ka yî wa'à kwô.

⁵¹ Mə nî àbaa ntswêntîi ya yîi mə a lo a aburə nsigə aa. Nù yîi mə à kùrə abaa mà yû aa, a ka tigə tswe ntîi ì lwî'í nî ñkon. Abaa yîi mə mə ka fa aa, à ni nnyǎnú yà yîi mə mə ka fa mə tâ mbi tswe ntîi."

⁵² Ma yû a ghirə mə tâ àswùññə nlwîntòn tâ à loginə a titîi bo. "Mbə nù ghû a nanşə mfa nyǎ nú yî mə tâ bî'inə kurə aa mə akə aa ɛ?"

⁵³ Yesu a swon a mbo bo mə, "Mə swon a mbo bù tsi'í annù nîkon mə, mbə nî tsuu nnyǎnú Mu Nù ì kurə ì kii nno a aləə yi, bon kaa mbə nî wa'à nî ntswêntîi a mûm nu bù tswé.

⁵⁴ Nù ntsim yîi mə à kurə nnyǎnú yà, ñki nno aləə nú ya aa, à tswe nî ntswêntîi yîi mə ì tswe nîkon aà; mə ka yî kii yweensə yi a njwî nlwî'ínjîmè.

⁵⁵ Nlon mə nnyǎnú yà ì laa mbə ngòtə mijî, àləə nú ya a kî mbə ngòtə ayoò yî nò.

⁵⁶ Nù yîi mə à ji nnyǎnú yà ñki nno àləə ya aa, à lwi'i a mûm nu mə, mə kî nlwî'i ghu mûm nú.

⁵⁷ Tà yîi mə à tswe ntîi aa, à tòò ghâ, mə kî ntswentîi nlon ngaa yî. A ki mbə ngîñ ngîñ mə nù yîi mə à kùrə gha aa, à ki ntswe ntswêntîi mbi'i ngaa yà.

⁵⁸ Abaa ya yîi mə a lo a aburə nsigə aa kaa a sì bə aa tsi'í tsó àbaa ya yîi mə bîta bi bîtaà buu bi le ñkurə ñki mbu ñkwo aà. Nù yîi mə à kùrə abaa mà yû aa, a ka tswe ntîi ì lwî'í nîkon.

⁵⁹ Yesu à le nswonə ma yû aa a noò yîi à le si dì'i annù a ndânghòtə a Kapernaum aà.

Nìghàà nî ntswêntîi yîi mə ì lwî'í nîkon aà

⁶⁰ Ngǎnyəgənnù ji jî ghà'àtə jîi mə ì le nyu'u ma yû ànnù aa, bi le nlògìnə ñka nswonə nî mə, "Ajàn annù yulà mə a dì'i aa, a tîi si'i; mbə wò tse yu'utə aa ɛ?"

⁶¹ Yesu à zi mə bo le si nurəkə nlonə annù ma yû. Mbetə waa mə, "Mâ yû a ka ghirə mə tâ nî lwisə ntəñ mma'atə gha aa ɛ?"

⁶² Mbə nî ghirə ntigə nyə Mu Nù a bu ñko'ɔ ngheɛ fu a adigə yîi mə à le ntɛ'ɛ ntswe ghu a mbîi aa, nî bu mə akə aa ɛ?

⁶³ Ayoo yîi mə a fa ntswêntîi aa, à nî Azwî Nwî. Kaa mîdà'à mi nnyǎnu kaa mi si annù tsu burə ñkwetə nî kwètə. Mìghàà mù mə mə ghàa a mbo bù aa, mi nî Azwî ñki mbə ntswêntîi.

⁶⁴ Lâ kaa bù bî mo'ɔ, nî wa'à bîi." Yesu le nswonə ma laa nlon mə, nloginə a nlògìnə, à le nzi bə bîi mə kaa bi ka yi wa'à yî bîi aa, ñki nzi nù yîi mə à le ntswe nî mfee yi aà.

⁶⁵ A ku'ùsə nswonə mə, "A nî ñji'í ànnù yîi mə mə ghirə nswonə a mbo bù mə kaa mbə nù a wa'à a mbo mə zî ti ghə mə Tà à fa àbwarə ghu mbò aà."

⁶⁶ Nlon ma yû ànnù, ngǎnyəgənnù Yesu jî ghà'àtə ì le mbîi waa, kaa ñki'ì bo bo bú ñkarə.

⁶⁷ Yesu a bú ñkarəkə yi mbetə ngǎnyəgənnù ji jya ñighúm ñtsò baa mə, “Ngàà yùù ì bə la aa ε? Nì ka kii mmà'atə gha aa ε?”

⁶⁸ Simon Peta a kwi'i ghu mbo mə, “Mmà'ambî, bî'î ka tigə mmà'atə gho, ì ghèè a mbo wò aa ε? O tswe nì ñighàà nya mə nì fa ntwèntì yîi mə ì lwî'î nîṅkon aà.

⁶⁹ Tsitsònṅ bî'î bîi mē, ñki nzi mə, ò laa mbə Yu wa yîi mə à Laa mǎnsə, ñlo a mbo Nwî aà.”

⁷⁰ Yesu a kwi'i a mbo bo mə, “A le ṅki'ì mē tso'ɔ ntso'ɔ ghūu ñighúm ñtsò baa aa ε? Lâ nù yî mǐfùurè a titì bû à nî Devil.”

⁷¹ A le si ghàa annù ma yû ñlonṅ aa Judas mu Simon Iscariot, ñlonṅ mə, ka mə Judas à le mbə ṅû yî mò'ɔ a titì ñgǎnyəgənnù ji jya ñighúm ñtsò baa, à le ntswe nî mǐfèè yî.

7

Yesu bo bɔɔ bi maà bi

¹ Ma yû a kà mē aa ntsya, Yesu a lô, ñghèè a Galilea ntigə ṅkarə ghu. Kaa wa'à kònṅè ki karə a Yudea, ñlonṅ mə bità bi ala'a bi baYuda bi le si lòò nzwîṭə yi aà.

² Ma mùu noò Njwî ñjì Ìkòò mǐntànṅ baYuda ì le ntigə a abo,

³ bɔɔ bi ma bi Yesu bi swonṅ ghu mbo mə, “Lò faà, ñghèè a Yudea, tǎ tâ ñgǎnyəgənnù jo ì ka nyə innù jû mə o ghìrè aà.

⁴ Nlonṅ mə ṅù yîi mə a lòò mə tá bì zi yi aa, kaa à si aa a adigə yî lèèntè fa'a. Tsò mə o ghìrè innù jû aa, ghìrè tá mǐbi yə ghô.”

⁵ Bo le nswonṅ laa nlonṅ mə tsi'î bo bɔɔ bi maà bi bya kaa bo le ṅwa'a ñtì waa ghu nu nṅṅə.

⁶ Yesu a swonṅ a mbo bo mə, “Kaa ghàa nòò à burə tì kù'ù, lâ nòò tsìm à kù'ùnə a mbo bù a mǐfà'a annù.

⁷ Kaa mǐbè mǐbi wa'à ghūu ka mbaa, lâ ì bàà nàà, ñlonṅ mə mə swonṅ nì mə bì ghìrè nî innù jî bì aà.

⁸ Nì kò'ɔ ṅghèè wa adigə dinà; Kaa mə ka wa'à ghu ghèè ñlonṅ mə ghàa nòò à burə tì kù'ù.”

⁹ A swonṅ mē laa, ntigə ntswe yi tsi'î a Galilea.

Ajàṅṅ Yesu à le ṅghèè a adigə Ìkòò ṅghurə mǐntànṅ aà

¹⁰ Bɔɔ bi maà bi bì kò'ò mē ṅghèè wa adigə ìkòò aa, Yesu a tigə mǐbu ṅhe'esə ṅyonṅ, kaa wa'à ghìrè bə yə yi.

¹¹ Bità bi ala'a bi baYuda bi le si lòò nîi wa adigə ìkòò. Bo le si betə nì mə, “Yesu à fə aa ε?”

¹² Nnòò bə wa ì le si tsùtè ṅghaa nlonṅ ṅgaà yî. Bə bì mò'ɔ bi le si swonṅ nì mə, “A nì ṅù yî ñsigìnè.” Bî mò'ɔ swonṅ nì mə, “ṅganṅ, a bwe'esə aa bə.”

¹³ Lâ kaa ṅù tsù à le ṅwa'a kà ṅghaa nî ñsi nî ñsî, ñlonṅ mə bo le si bɔ'ɔ nî bità bi ala'a bi baYuda bya aà.

¹⁴ Njwî ìkòò jya ì lòònè mē a titì, Yesu a kò'ɔ ṅghèè a ndàmà'anwî, ñlogìnə ṅka ndî'ì annù Nwî.

¹⁵ BaYuda bya bi le yerə si'ì si'ì, ñswonṅ mə, “ṅù ghû à tsyà aa la nanṣə nzi aṅwà'ànè laà, tì ghě mə à le ṅghèè a ndāṅwà'ànè aa ε?”

¹⁶ Yesu a kwi'ì mə, “Annù yû mə mə dî'ì aa, a lo aa a mbo Nwî yîi à tòò gha aa, kaa à sǐ annù ya bə;

17 Nù yïi mē a kòn a nka nghìrē ànnù yïi mē Nwĩ a lòò aa, à ka zi mē ànnù yïi mē mē dì'ì aa, a lo aa a mbo Nwĩ, kaa mē wa'ă aa nĩ àdà'ă ya ghàà.

18 Nù yïi mē a ghàà nĩ àdà'ă yi aa, a lòò aà ñkwērē nigha'a a mbo yu yumbon. Lâ nù yïi mē a lòò bē ñghà'àsē yu wa yïi mē à tòò yi aa, a swon ànnù nĩnkon, kaa wa'ă ñgàñàbǎñnennù bē.

19 Tigē Moses à lē mbāa, mfa nōñsē a mbo bù aa ε? Lâ kaa nù nĩbù yĩ tsù a wa'ă nĩ nōñsē ma wa lèè. Lâ bù tigē ñlòò nĩ ñzwītē mē aa a ya aa ε?"

20 Bē bya kwi'i mē, "Azwĩ yĩ bi a tswe a ato'o wò! A lóò wo a nzwītē wò aa ε?"

21 Yesu a kwi'i mē, "Mē kĩ ghìrē ànnù yĩ fùùrē bù bĩtsim tigē ñyerē.

22 Moses à lē mfa nōñsē (ka mē à lē nlò aa a mbo bītā bi bītāà buu aa), nĩ nētē nĩ bōò a njwĩngòn tã lèè nōñsē ma ghũ.

23 Mbē bi ka ñgetē nĩ bōò a njwĩngòn, tã wa'ă nōñsē Moses wa wò, nĩ tigē ñlwisē nĩ ñtòn a nu mē mē ghùrē ñũ nũ yĩ ntsim i tswēntì a njwĩngòn aa a ya aa ε?

24 Nĩ kentē a nka ntsērē mĩsā'a nyònē naa ìnnù jĩi mē nĩ yē abεε abεε aà, nĩ ka ntsērē mĩsā'a nyònē nĩ bē ànnù nĩnkonè."

Yesu à laà mbē Ayō'ò Nwĩ wa aa ε?

25 BaYerusalem bya bĩ mō'ò bi swon mē, "A sī ñũ wa mē bītā bi ala'a bi baYuda bi lòò a nzwītē aa à ghulà bē aa ε?

26 Yē nĩ! A ghũ mē a ghàà tsi'ĩ nĩ ñsì nĩ ñsì, kaa bi wa'ă nĩ ànnũ tsũ ghu atu bù ñswonē! A laà mbē aà mē bītā bi ala'a bù bi zĩ mē mē aà tsi'ĩ Ayō'ò Nwĩ wa lē?

27 Ayō'ò Nwĩ wa, à bē zĩ bon kaa nù tsù à sĩ adìgē yïi mē à lo ghu aa zĩ, lâ bĩ'ìnē bĩtsim zĩ àdìgē yïi mē mbā ghũ à lo ghu aà."

28 Yesu a tigē ñnanjsē nswon wā nòò mē à lē sī dì'ì annù wa mùm ñdāmà'anwĩ aa mē, "Nĩ ñnanjsē nzi gha, ñkĩ nzi adigē yïi mē mē lo ghu aa ε? Kaa mē sī fāa atu nsyē aa nĩ àtũ ya zĩ, yu wa yïi mē à tòò gha aa, à nĩ ànnù nĩnkonè. La kaa nĩ wa'ă yi zĩ.

29 Mē zi yi, ñlon mē mē lò aa ghu mbô, a gha aa â kĩ ñtoo yu aà."

30 A swòn mē laa, bi tigē ñlòò mē bi banē yi, lâ kaa nù tsù à lē wa'ă abô yi ghēnsē ñtswa yi ghu nlon mē kaa nòò yĩ kaa à lē mburē tĩ kù'ù aà.

31 La bē bĩ ghà'atē bi lē mbànñē mbii yi; ñswon mē, "Nòò yïi mē Ayō'ò Nwĩ wa à ka yi zĩ aa, a ka yi ghìrē ìlènsē tã i tsyātē nù ghũ aa ε?"

Ajàn yïi mē bi lē ntoo ñgǎñbē ñdāmà'anwĩ mē tã bi zi ntswa Yesu aà

32 BaFarisai bi lē nyu'u ajàn mē nnòò wa i lē sī tsùmnē nĩ ìnnù jya nlon ngaa Yesu aa, bo a bō'ò nĩ bĩlì bi ñgāmà'a Nwĩ tigē ñtoo ñgǎñmbē ñdāmà'a Nwĩ mē tã bo ghεε ntswa Yesu.

33 Yesu a tigē ñswonē a mbo bo mē, "Wa mē ka tigē tswe bĩ'ìnē aa, tsi'ĩ a atu mũ àtìi noò, i bōñ lǒ ghεε a mbεε yu wa yïi mē à lē ntoo gha aà.

34 Nĩ ka yĩ tigē kĩ lòò gha kaa wa'ă gha bù ñyē; kaa mbē nĩ wa'ă wa adigē mē mē ka ghεε tswe ghu aa kĩ nyonē."

35 BaYuda bya bi tigē ñswonē bo nĩ bo mē, "Mbā ghũ a lòò nghèè aa fē mē mbē bĩ'ìnē wa'ă yi bù ñyē aa ε? A ka ghèè aà a nĩ ìla'a baGrikia jya mē bē bĩ'ìnē lē njà'anē ñghεε ghu aa, i tigē dì'ì nĩ baGrikia bya ghu aa ε?

36 A swonē nĩ mē bĩ'ìnē ka yi kĩ lòò nĩ yi kaa wa'ă yi yē, ñkĩ nswonē nĩ mē kaa mbē bĩ'ìnē wa'ă wa adigē yïi mē yu ka yĩ ghεε tswe ghu aa ghèè. Ma yũ ànnù a dì'ì aa mē akē aa ε?"

Annù nanəbirə yïi mə a fa ŋkĩ ntswënttì aà.

³⁷ A bè mē nī n̄jwī n̄lwī'īn̄jīm, mə lē ŋkĩ mbə njwi yĩ ñwè wa noò Ìkòò M̄ntàn aa, Yesu a b̄inè n̄təə a ndəŋ n̄təŋə nswon mə, “N̄u yïi mə n̄jĩ ŋkĩ i yanə nī yĩ aa, t̄a à zĩ a mbo mə n̄no ŋkĩ.

³⁸ Nlon mə a ka bə ajaŋ mə àŋwà'ànə Nwī a swon aa mə, ‘N̄u yïi mə à n̄j̄ nt̄i yĩ a nu mə aa, m̄n̄kĩ m̄i tswënttì m̄i ghà'à ñgha'a, m̄i ka tigə f̄è'è ghu nt̄i.’ ”

³⁹ Yesu à lē nswonə ma yū ànnù aa nlon Azwī Nwī yïi mə bè b̄i mə bi lē n̄j̄ m̄inti myaa ghu nu aa, bi lē ntswe nī ñkwèrə aà. A lē ti bə maà noò aa, kaa Nwī a burè ti Azwī yĩ f̄a, nlon mə kaa Yesu à lē mburə ti k̄o'ɔ ñkwèrə annù n̄f̄o yĩ a mbo Nwī aà.

Ajàŋə nòò bē bya i lē ntigə nyatə waa aà

⁴⁰ Bè b̄i m̄o'ɔ wa atit̄i n̄nòò bē bya yū'ù mē laa, nswon mə, “N̄u gh̄ulà a n̄i tsi'ĩ ñḡan̄toò Nwī wa!”

⁴¹ Bo b̄i m̄o'ɔ swon mə, “A n̄i tsi'ĩ Ayo'ò Nwī w̄a.” La b̄i m̄o'ɔ b̄an̄nè n̄swon mə, “Kaa Ayo'ò Nwī wa kaa à ka yĩ wa'ǎ aa a Galilea lô!

⁴² A tswe a m̄um àŋwà'ànə Nwī mə Ayo'ò Nwī à ka yĩ lò aa a ñgwè'ε Mfò David, t̄a bi jwe yĩ aa a Bethlehem, wa ala'a David.”

⁴³ Maa ajaŋ, n̄nòò wa i lē ntigə nyatə waa nlonə Yesu.

⁴⁴ Bo b̄i m̄o'ɔ bi lē si lòo ntsw̄a yĩ, la kaa ñu tsù wa'à yĩ nī àbo mòontè.

Ajàŋ mə bità bi ala'a bi baYuda bi lē wa'ǎ Yesu b̄i aà

⁴⁵ Nòò yïi mə ñḡan̄mbē n̄dāmà'anwī jya i lē mbù m̄b̄i aa, b̄il̄i bi ñḡan̄mà'a Nwī bo bi baFarisai bo betè mə, “N̄i gh̄irə wa'à yĩ tswa n̄zĩ n̄i ghu aa a ya aa ε?”

⁴⁶ Ñḡan̄mbē n̄dāmà'anwī jya i kwi'i mə, “kaa b̄i'ĩ l̄è wa'à ñu tsù yē mə gh̄àà tsi'ĩ tsò ñu ma gh̄u!”

⁴⁷ BaFarisai bya swon a mbo bo mə, “A bə mə à k̄i mē m̄bwe'esə a gh̄uu aa ε?

⁴⁸ Kè n̄i yə mə ñu tsù a tit̄i b̄itsyàsè kè baFarisai à n̄j̄ nt̄i yĩ ghu nu aa ε?

⁴⁹ N̄nòò bē gh̄u mə kaa si n̄n̄sè Moses zi aa bi t̄igè mē m̄be'e ndòò Nwī!”

⁵⁰ N̄u baFarisai wa yĩ mò'ɔ a tit̄i bo à lē mbə Nicodemus, wa mə à lē ñgh̄èè ñyə Yesu n̄tugə aà. A t̄igè n̄swonə a mbo bo b̄i m̄o'ɔ bya mə,

⁵¹ “N̄n̄sè yĩ'ìnè à laa nd̄i'i mə mbə bi ts̄əǎ isa'a ñu ti yu'u ànnù yïi mə à sw̄on, kè ñl̄o nyə annù yïi mə à gh̄irə aa ε?”

⁵² Bo kwi'i mə, “Ǽ! Ò k̄i nlò aa a ala'a Galilea aa ε? Nan̄sə nyəgə ñgh̄àà n̄i Nwī b̄əə bon̄ ò ka yə mə kaa ñḡan̄toò Nwī kaa à l̄è wa'à a Galilea lô.”

⁵³ Bi m̄an̄sè mē, bè b̄itsim t̄igè ñlò ñgh̄èèŋkè a ndugə bo.

8

¹ Yesu a b̄an̄nè ñlò ñk̄o'ɔ ñgh̄èè a atu nta'a Olive.

M̄an̄gyè wa mə bi lē ntswa adigə m̄aghàbè aà

² Ab̄èè a f̄u'ù mē, a bə tsi'ĩ a t̄itugə, Yesu a b̄u ñgh̄èè fu a ndāmà'anwī. Bè b̄itsim z̄i n̄tswe ñkarisə yĩ, a tswè a nsyè nlòḡinè ñka nd̄i'i waa.

³ Ñḡand̄i'i n̄n̄sè bo bi baFarisai z̄i n̄i m̄an̄gyè yĩ mò'ɔ yïi mə bi lē ntswa a adigə m̄aghàbè, n̄zi nte'ε a nsi Yesu.

⁴ Nswon ghu mbo mə, “N̄d̄i'innù, b̄i'ĩ gh̄irə ntswa m̄an̄gyè gh̄uà a gh̄irə n̄i ànnù m̄aghàbè.

⁵ Nòn̄sə Moses à lɛ nswon mə tã bì tumtə ajàn mângyè ma yû ñzwitə. O swon̄ ñgaa yò mə bì ghirə ghu mə akə aa ɛ?”

⁶ Bo lɛ nswon laa aa a ñkwà'anə Yesu tã tswe nî ànnù yîi mə mbə bi tsyâ ghu mfa afirê yî. Bì swon̄ mē laa aa, Yesu a bân̄nə ñtuɲnə ñka ñwa'anə nî muswêbô yî a nsyê.

⁷ Bì ghèè mē nî m̄bî ñka betə nî nî ìbetə aa, a bīnə ñtəə nswon a mbo bo mə, “Nù n̄bù yîi mə à lɛè ñwa'ă annù tsu fânsə aa, tã foo ntumə yî nî ñgò'ò.”

⁸ A swon̄ mē laa, mbu ntun̄nə mbu ñka ñwa'anə nî muswêbô yî fu.

⁹ Bo yù'ù mə annù ya mə à ghìrə nswonə aa, ñtigə mfɛ'ekə yî m̄'ò yî m̄'ô, ñloginə nî bīlî bîi mə bì lɛ ntswe a tit̄i bo aà. N̄tigə mma'atə Yesu tsi'î yùyù, mângyè wa a burə ñtəə ghu nsî.

¹⁰ Yesu a ñɛntə àtû yî ñswon̄ ghu mbo mə, “Mângyè, bə by bi fə aa ɛ? Nù tsu à s̄i ghu bû n̄tswe a nn̄ī isa'a anu wò aa ɛ?”

¹¹ Mângyè wa a kwi'i mə, “Kaa n̄u tsu à s̄i ghu tswê, Mmà'ambî.”

Yesu a tigə ñswon̄ mə, “Kaa mē ka wa'ă isa'a a nu wò k̄i nn̄ī. Lâ, ghèè ghô, ñtsuu innù j̄i bi b̄i k̄i ghìrə.”

Yesu à laa mbə ñkà'a mbî

¹² Yesu a bû ñswon̄ a mbo bə ma bya mə, “Mə laa mbə ñkà'a fàa m̄bî. Nù ñtsim̄ yîi mə a yòṇə nî gha aa, kaa à ka wa'ă a m̄m̄ m̄fī idigè ka ntəə, à ka bân̄nə i tswe nî ñkà'a n̄tswēnt̄i.”

¹³ BaFarisai swon̄ ghu mbo mə, “Ò bə k̄i swon̄ə annù ñlon̄ ñgaa yò wò m̄b̄on̄ bon̄ ànnù yîi mə o swon̄ aa, kaa a s̄i annù n̄īkon̄ bə.”

¹⁴ Yesu a kwi'i mə, “Ka mə mə swon̄ annù ñlon̄ ñgaa yà aa, ànnù yîi mə mə swon̄ə aa, à nî ànnù n̄īkon̄ə, ñlon̄ mə mē z̄i àdigè yîi mə mē lo ghu aa, ñk̄i n̄zi adigè yîi mə mə ghèè ghu aà. Lâ kaa b̄u s̄i adigè yîi mə mē lo ghu aa, k̄ə adigè yîi mə mə ghèè ghu aa z̄i.

¹⁵ “N̄i tsərə̄ misa'a aa tsò bə; lâ, kaa mē s̄i isa'a ñu tsərə̄.

¹⁶ Lâ mē bə tɛ'ɛ k̄i tsərə̄ isa'ă tsərə̄ bon̄ mē ka tsərə̄ aa tsi'î annù n̄īkon̄ə, ñlon̄ mə kaa mē s̄i aa tsi'î mē mē tsərə̄, mə tsərə̄ aa bi'î yu wa yîi mə à lɛ n̄too gha aà.

¹⁷ Bì ñwa'anə a m̄m̄ nòn̄sə b̄u mə, ànnù yîi mə biyɛfə bi baa bi b̄i aa, à nî ànnù n̄īkon̄ə.

¹⁸ Mə swon̄ə nî ànnù ñlon̄ ñgaa yà aa, Taà ghà yîi mə à lɛ n̄too gha aa, a k̄i ñswon̄ə nî ànnù ñlon̄ ñgaa yà.”

¹⁹ Bì betə yîi mə, “Taà ghò à tswe aa fə aa ɛ?” Yesu a kwi'i mə, “Kaa n̄i s̄i gha z̄i, kaa n̄i s̄i Taà ghà k̄i n̄zi; n̄i laa bə zi gha bon̄ n̄i k̄i n̄zi Taà.”

²⁰ Yesu à lɛ nswon̄ ma j̄u innù aa wa noò mə à lɛ s̄i d̄i'î annù Nwî a m̄m̄ ñdāmà'a Nwî, n̄tswe aa a mbèè ñja'ă ñda yîi mə ñkòm̄ ñkabè m̄m̄'anwî i lɛ n̄tswe ghu aà.

Kaa mbə bu b̄i n̄i s̄i m̄int̄ī muu a nu mə n̄īnə aa wa'ă wa adigè mə mə ghèè ghu aa ghèè

²¹ Yesu a bû ñswon̄ a mbo bə bya mə, “Mə ka l̄o ghèè ghâ, tã n̄i tigə n̄l̄o n̄i gha kikan̄, i yî kwo a m̄m̄ ìbi b̄u; àdigè yîi mə mə ghèè ghu aa, kaa mbə n̄i wa'ă ghu ghèè.”

²² B̄it̄a bi ala'a bi baYuda bya swon̄ mə, “A ka baa zwitə aà ìb̄i n̄u yî, ñlon̄ mə a swon̄ə n̄i mə àdigè yîi mə yu ka ghèè ghu aa, kaa m̄bə bi'inə wa'ă ghu ghèè aa ɛ?”

²³ A swonj a mbo bo mæ, “Nì lò aa fàa atu nsyê, lâ mè bâɲnè nìlo aa a aburə, nì lò aa fàa mbî, kaa mè wa'ă aa fàa mbi lò.

²⁴ Mè swõŋ mæ, nì ka kwo a mûm ibi bù aa nlonj mæ nì bə tsuu bii mæ ‘mè nì ghu wa mæ mè nì ghu aa,’ bəə bonj nì ka kwo a mûm ibi bù.”

²⁵ Bo betə Yesu mæ, “O bə aa wò aa ɛ?”

A kwi'i mæ, “Yu wa mæ, mè tè'è mē nswonj nloginə a mbïi aà.

²⁶ Mè tswe nì innù jî ghà'atè a nswonjə nlonjə ghuu, innù jî ghà'atè nlonjə annù nnin isa'a a nu bù. La, yu wa yïi mæ à le ntoo gha aa, a swonj aa tsi'ï ànnù nîŋkonjə, mè kii nswonj aa ànnù yïi mæ mè yù'u ghu mbo aa, a mbô mbî.”

²⁷ Yesu à le nswonj ma laa kaa bo wa'à zi mæ à le si ghàa a mbo bo nlonj aa ngaa Nwĩngònj Tà.

²⁸ A tigè nswonj a mbo bo mæ, “Nòò yïi mæ nì ka yi ɲɛ Mu Nù a ndəŋ aa, nì ka yï zi mæ ‘mè nì ghu wa mæ mè nì ghu aà.’ Nì ka yï zi mæ kaa mè si annù tsu nì àdà'á ya ghìrè, i kii zi mæ mæ swonj aa tsi'ï ànnù yïi mæ Taà ghà à dî'i mæ tâ mè swonj aà.

²⁹ Nù wa yïi mæ à le ntoo gha aa, à tswe bî'i yu, kaa à si gha mà'atè mæ tâ mè tswe tsi'ï mè mè, nlonj mæ mæ ghìrə aa, tsi'ï ànnù yïi mæ a bònjə nî yi aà.”

³⁰ Bè bî ghà'atè bii mæ bi le nyu'u innù jya jïi mæ Yesu à le nswonj aa, bo le nnin mîntiì myaa ghu nù.

Bè bii mæ kaa bi sî ibù'ù bə aa bo bi ibù'ù

³¹ Yesu a tigè nswonj a mbo baYuda bya bii mæ bi le nnin mîntiì mya ghu nu aa mæ, “Nì bə ki yu'u nighàa na i lwĩ'ï ghu mum, bəə bonj nì ka tigè bə ɲǎɲyǎgənnù jya tsi'ï ànnù nîŋkonjə;

³² i nanjsə zi annù nîŋkonj, tâ ànnù nîkonj ya à ghìrə tâ nì tsuu ibù'ù bǔ bə.”

³³ Bo kwi'i mæ, “Bĩ'ï lo aa a ɲgwè'ɛ Abraham, kaa bĩ'ï leè ɲwa'ă ibù'ù ɲù tsù ki mbə. O tsya aa la ntigè nswonj mæ, ‘Kaa nì ka wa'ă ibù'ù bǔ mbə aa ɛ?’ ”

³⁴ Yesu a swonj a mbo bo mæ, “Mè swõŋ tsi'ï ànnù nîkonj a mbo bù mæ, ‘Nù yïi a ghìrə innù jî bi aa, à nî àbù'ù a mbô innù jî bî.

³⁵ Kaa àbù'ù a sî a mûm ɲgwè'è nîkonj tswe, a ɲgwè'è aa a lwĩ'ï jwe jwe ɲgwè'è wá.

³⁶ Ma mùu ajàŋ wa Mu à laa bə fi'i gho a ndâ àbù'ù bəə bonj kaa ò ka wa'ă abù'ù bù mbə bə.

³⁷ Mè zi mæ nì fè'è aa a ɲgwè'ɛ Abraham. Lâ nì lòo nzwitə mè aa lonj mæ kaa nì si annù yïi mæ mè dî'ï aa kwèrə aà.

³⁸ Mæ swonj aa ànnù yïi mæ mè yə a mbo Taà aà. La nì bâɲnè ɲghìrə aa annù yïi mæ taà ghùu a swonjə nì a mbo bù aà.’ ”

³⁹ Bo kwi'i ghu mbo mæ, “Taà yï'ï à nì aa, Abraham.”

Yesu a kwi'i mæ, “A laa mbə mæ nì bə aa bɔɔ bi Abraham, bonj nì ghìrə mbuu innù jïi mæ à le si ghìrə aà.

⁴⁰ Lâ nì bâɲnè nìlɔ nî nzwitə mè, ɲù yïi mæ mè nì ghu wa yïi mæ mè swõŋ annù nîŋkonj ya mæ mè le nyu'u a mbo Nwĩ a mbo bù aà! Ma yû kaa à sî annù mæ Abraham à le ɲghìrə bə!

⁴¹ Nì ghìrə aa annù yïi mæ taà ghùu à le ɲki ɲghìrə aà.”

Bo kwi'i mæ, “Kaa bĩ'ï sî bɔɔ bi àkwàrə bə, bĩ'ï tswe aa tsĩ'ï nì Tà yî mò'otə, a bə Nwĩ.”

⁴² Yesu a swonj mæ, “A laa bə mæ Nwĩ à nànsə mbə aa tsi'ĩ Taà ghùù, bəə bonj ni kònjè nĩ ghâ, ñlonj mæ mè lò aa a mbèè Nwĩ ñzi ntswe faà tsĩtsònjè. Kaa mè le ñwa'á aa nĩ àtú ya zĩ, a gha aa a le ntoo Nwĩ.

⁴³ Nĩ sĩ annù yĩi mæ mæ swonj zĩ aa a ya aa ε? Tĩgə a ghìrə aa mæ kaa nĩ si lòò a nyu'u ñìghàà na aa ε?

⁴⁴ Nĩ bə aa bəə bi taà ghùù, Satan, nĩ kii nləə ñghìrə aa annù yĩi mæ taà ghùù a ghìrə aà. Nlòginə tsi'ĩ a mbii mbii, taà ghùù à le mbə aa ñgàñnzwìtə bə. Kaa bo ànnù ññkonj sĩ nĩ ànnù tsu tswé, ñlonj mæ kaa annù ññkonj kaa a sĩ ghu nu tswé. A yi ti swonjə abǎñnənnù aa, a ghìrə aa tsi'ĩ annù yĩi mæ a tswe ghu nũ aa, ñlonj mæ à bə aa ñgàñabǎñnənnù, ñki mbə aa tá bi ìbǎñnənnù.

⁴⁵ La tsǒ mæ mæ swonj aa annù ññkonj aa, kaa nĩ wa'à biĩ.

⁴⁶ Nù ñìbù yĩi mæ à tse swonj mæ mè ghìrə annù yĩ bi aa, à nĩ wò aa ε? Mbə mæ ka nswonjə aa ànnù ññkonj nĩ tigè wa'à biĩ aa a ya aa ε?

⁴⁷ Nù yĩi mæ à tswe bo Nwĩ aa, a yu'u ñìghàà nĩ Nwĩ, lá, kaa nĩ sĩ aa bú bi Nwĩ tswé, à nĩ annù yĩi a ghìrə kaa nĩ wa'à nĩ Nìghàà nĩ Nwĩ yu'ù aà.”

Yesu bo Abraham

⁴⁸ BaYuda betə Yesu mæ, “Bĩ'ĩ ghìrə ñtə'ε mbaa wa'à swonj mæ, ò nĩ nù Samaria, àzwĩ yĩ bi a kĩ ntswe a ato'o wò aa ε?”

⁴⁹ Yesu a kwi'i mæ, “Kaa àzwĩ yĩ bi kaa a sĩ a ato'o mè tswé. Mə gha'asə aa bə Taà, lá nĩ bǎñnə ñtsa'a nĩ ghâ.

⁵⁰ Kaa mè si aa ñìgha'à na lòò. La nù yĩ mò'ə à tswe ghu mæ a lòò ñìgha'à na ñkii nsa'a nĩ ìsa'á ghâ.

⁵¹ Mè swonj tsi'ĩ ànnù ññkonj a mbo bù mæ, nù yĩi mæ a ləə ñìghàà na aa, kaa à ka yĩ wa'à ñiwo burə nyə yə.”

⁵² BaYuda bya bi swonj ghu mbo mæ, “Bĩ'ĩ nànsə mē nzi tsĩtsònj mæ demon à tswe a to'o wò. Abraham à le ñkwə, ñgǎñntoo Nwĩ i ki ñkwokə, lá ò bǎñnə ñswonjə nĩ mæ, nù yĩi mæ a ləə ñìghàà no aa, kaa à ka yĩ wa'á ñiwo ywe'etə!

⁵³ Taà yĩ'ĩ Abraham à lèè ñkwə, o lòò aà ñswonj mæ ò tsyàtə Abraham aa ε? Nğǎñntoo Nwĩ tsim i lèè ñki ñkwokə. O mòòntə mæ ò bə aa wò aa ε?”

⁵⁴ Yesu a kwi'i mæ, “Mè laa ki lòò aà ñìgha'à na mēmbonj bonj ñìgha'à na nya nĩ ka tsyà tsi'ĩ àdànjə àdànjə. Nù yĩi mæ a gha'asə nĩ gha aa, à laa mbə aa Taà, wa yĩi mæ nĩ twonjə nĩ Nwĩngònj ghùù aà.

⁵⁵ Kaa nĩ tē'ε wa'à yi zĩ, la mè zi yi. Mbə mè swonj mæ, mè sĩ yi zi, bonj mè bə aa ñgàñabǎñnənnù tsǒ bù. Lá mè zi yi, ñkii nləə nĩ ñìghàà nĩ.

⁵⁶ Taà ghùù Abraham à le ndoritə a nyə nòò yĩi mæ mè le ntswe nĩ zi ghu aà; à le ñki nyə, ñki ndoritə.”

⁵⁷ Bo swonj ghu mbo mæ, “Kaa ò bùrə ti ilòò mighum mi ntaà bə, mbañnə nswonj mæ, ò lèè nyə Abraham aa ε?”

⁵⁸ Yesu a kwi'i mæ, “Mè swǒnj tsi'ĩ annù ññkonj a mbo bù mæ, ‘m̀bonj tá bi jwe Abraham bonj mè nĩ yu wa mæ nĩ ghu aà.’ ”

⁵⁹ A swonj mē laà, bi bwèè ñgò'ò nləə mæ bi tumtə yi ghu, a bəèrə m̀bwe yi, ñtigə m̀fē'ε yi wa m̀m ǹdāmà'anwĩ.

9

Yesu à ghurə ñù yĩi mæ bi le njwe a fə'ə aà

¹ Yesu à kà mæ aa ntsya, nyə ñù yĩi mæ bi le njwe a fə'ə aà.

² Ngǎnyөгѐnnù ji i betè yi mə, “Rabbi, àa ibi wo mə i le nghìrè bi jwé nù ghù a fə'è aa ε? Ibi i le mbaa aà mbə aà i yi kè yǐ taà yǐ bô ndè yǐ aa ε?”

³ Yesu a kwi'i a mbo bo mə, “Kaa àfə'è yi a sì nî ànnù tsu tswé nlon ibi yi kè yǐ taà yǐ bô ndè yǐ bə. A fə'è aa mə tâ bì tsya a njīm àfə'è yi, nyə mida'a mi Nwĩ.”

⁴ Tsó mə nòò à burə a si'inə aa, a ku'unə mə tâ bǐ'inə ka mfa'a ifà'a yu wa yǐ mə à too gha aà; itugə i fii nzi ajàn yǐ mə kaa nù à kaa wa'ǎ ifà'a bú nka mfa'a.

⁵ Mbə yǐ mə tswe fàa mûm mbi aa, mə nî nkà'a mbi.”

⁶ Yesu à swonj mə ma mùu ajàn aa, ntwu mitwye a nsye, nta'anə atsitsa'a ghu; nlogə atsitsa'a ya, nyo'ɔ mi'i mi nù wa ghu,

⁷ nswonj ghu mbo mə, “Ghɛɛ nsǐ'i nsǐ gho a mûm àtsòòlə Siloam.” (Nji'ĩ ìkùm ma ghù i bə aa mə “nòò.”) Maa ajàn, nù wa a ghɛɛ, nsi'i nsǐ yi, mbu nka mbii ntigə nyə nî idigə.

⁸ Bǎmbèè ndùgə bi bo bì bə bii mə bi le si yə nǐi, a lòò nî njoo a mbii aa, bi betè mə, “A sì nù wa mə à kǐ si tswe nǐ a mbèè mǎnjǐ nloɔ nî njoo aa à ghuà bə aa ε?”

⁹ Bǐ mɔ'ɔ bi kwi'i mə, “A nǐ ghu,” la bǐ mɔ'ɔ bi swonj mə, “Nganj kaa à sì ghu bə; à bə aa bə finə.” La nù wa yumbonj a bǎnnè nswonj mə, “Mə bə aa nù ma wǎ.”

¹⁰ Bo betè yi mə, “O tsya aa mə akə mbonj mi'ĩ mo nja'anə tsǐtsònə aa ε?”

¹¹ A kwi'i a mbo bo mə, “Nù wa mə bi twonjə nǐ Yesu aa, à ghìrə nghìrə atsitsa'a, nyo'ɔ mi'ĩ ma ghu, nswonj mə tâ mə ghɛɛ nsǐ'i nsǐ gha a àtsòòlə Siloam. Mə ghèè mə, nghesə nsǐ'ĩ nsǐ gha aa, nlogìnə ntigə nyə idigə.”

¹² Bi betè yi mə, “Yesu ghuu, à fə aa ε?” A kwi'i mə, “Kaa mə sì zǐ.”

A ajànə BaFarisai le ntigə nloɔ annù nlon ànnù nghurə mfə'ènnə wa aa

¹³ Bi logə nù wa mə à le mfə'è nlogìnə a mborə aa, nghèè nǐ ghu a mbo baFarisai.

¹⁴ Njwi ya mə Yesu à le nta'anə atsitsa'a nghurə mfə'ènnə wa ghu, a logìnə ntigə nyə idigə aa, i le mbə aa njwǐngonjə.

¹⁵ BaFarisai, yaa ngaa, bi ghèè nǐ mbǐi nki mbetə nù wa mə à tsyà aa mə akə mbonj kǐ yə idigə le. A kwi'i a mbo bo mə, “A ghìrə nyo'ɔtə mi'ĩ ma nǐ àtsitsa'a; à yò'òtə mə aa, mə si'ĩ nsǐ gha, ntigə nyə nǐ idigə tsǐtsònə.”

¹⁶ BaFarisai bǐ mɔ'ɔ bi swonj mə, “Kaa nù yǐ mə à ghìrə annù ma yù aa kaa mbə wa'à aa mbo Nwĩ ló, nlon mə kaa à sì nõnsə njwǐngonj ləə aà.” La bo bǐ mɔ'ɔ bi betè mə, “Mbə nù yǐ mə à nǐ ngàngghìrə ìnnù jǐ bi a kǎ nghìrə ilènsə tsi'ĩ tsó juà aa mə akə aa ε?” Ma mùu ajàn, àyàtə a le ntigə mfə'è a titi bo.

¹⁷ BaFarisai bú nghɛɛ nǐ mbǐi mbetə nù wa mə, “Tsó mə à ghìrə nja'a mi'ĩ mo aa, ò swonj mə akə nlon njaà yǐ aa ε?” Nù wa a kwi'i a mbo bo mə, “A nǐ ngàngntoò Nwĩ.”

¹⁸ Kaa Bǐsa'a bi ala'a bi baYuda bi le wa'à kònj mə mbə bi bii mə nù wa à le mfòò mfə'ə mbonj bú kǐ yə idigə i ywe'e a noò yǐ mə bi le ntwonjə taà yǐ bô ndè yǐ,

¹⁹ mbetə waa mə, “Nù ghù àa tsi'ĩ mú ghùu aa ε? Nǐ swonj mə bi le njwe yi aa a fə'è, à tigə ntsya aa la tsǐtsònə mbonj kǐ yə idigə aa ε?”

²⁰ Taà yǐ bô ndè yǐ kwi'i mə, “Bǐ'ĩ zǐ mə à nǐ mù yǐ'ĩ, nki nzi mə bǐ'ĩ le njwe yi aa a fə'è,

21 lâ kaa bi'i sɛ ajàn yïi mæ à tsya mbon ki yə idigə tsɛtsɔn aa zɪ. Kaa wa'ă nɔ yïi mæ à nɔ'a mi'i mi aa ki nzi. Nɛ betə yi; à tigə nɛnɛ, mɛbə à tse kwi'i yumbonɛ!"

22 Taà yï bô ndè yï lɛ nswon ma mùu ajàn aa nlon mæ bi lɛ si bo'ɔ bisa'a bi ala'a bi baYuda, nlon mæ à lɛ ti bə aa, bon bô tantə mē mæ, nɔ tsu yï mæ à bii, nswon mæ Yesu à nɛ Ayo'ò Nwɪ wa aa, bon bi ka fi'i yi a mûm ndânghotə bo.

23 A bô nji'i ànnu yïi mæ taà yï bô ndè yï lɛ nswon mæ, "A tigə nɛnɛ; nɛ betə yi aà."

24 Bo bú nkwatə ntwonə nɔ wa mæ bi lɛ njwe a fə'ə aa ngaa yïi mæ i ywe'e ji baa aa, nswon ghu mbo mæ, "Gha'asə Nwɪ, nswonə annu nɛnkonə yô! Bi'i zi mæ nɔ ghú mæ à ghìrə nghùrə gho aa, à nɛ ngàngghìrə innu ji bi."

25 Nɔ wa a kwi'i mæ "Kaa mē sɛ gha zi mæ nɔ ghú à nɛ ngàngghìrə innu ji bi kə à sɛ ghu bē. Annu yï fùurə yïi mæ mē zi aa a nɛ mæ; mē lɛ mfə'ə, lâ, tsɛtsɔn, mæ yə idigə."

26 Bo betə mæ, "A ghìrə nghìrə aa mæ akə a nu wò aa ɛ? A ghìrə nɔ'a mi'i mo aa mæ akə aa ɛ?"

27 A kwi'i a mbo bo mæ, "Tigə mē bà mæ aa nswon a mbo bù, kaa nɛ wa'à nɛ ghuu konə nɛ a nyu'utə! Nji'i ànnu yïi mæ nɛ bù nɔ mæ mē kwatə aa, à nɛ àkə aa ɛ? A bə tsò nɛ kii nɔ nɛ mē nɔ ngənyəgənnu ji aa ɛ?"

28 A kwi'i mē laà aa, bi bəgìtə yi, nswon mæ, "O nɛ ngənyəgənnu mbā ma wa yï mò'ò; la a mbo bi'i, bi'i bə aa ngənyəgənnu Moses.

29 Bi'i zi mæ Nwɪ à lɛ nghàà a mbo Moses; lâ nghɛ nɛ mbā ghú, kaa bi'i tɛ'ɛ wa'ă adigə yïi mæ à lo ghu aa zɪ."

30 Nɔ wa a kwi'i a mbo bo mæ, "Annù muu à nɛ ànnu mæ a tsya ghā. Kaa nɛ si adigə yïi mæ à lo ghu aa zi, la a bānə nɛ nghurə gha nɛ àfə'ə ya!

31 "La bi'inə zi tsi'i sɛgìnə mæ kaa Nwɪ à si annu a mbo ngàngghìrə innu ji bi yu'utə; La nɔ yïi mæ a bo'ɔ nɛ nɛ nghìrə nɛ innu ji mæ a lòò aà, Nwɪ a yu'utə annu ghu mbô.

32 "Nloginə a mbè'enə mbi, kaa nɔ tsu à lɛ nɔ wa'ə yu'u mæ nɔ tsu à lɛ nɔ nɔ'a mi'i mi nɔ yïi mæ bi lɛ njwe a fə'ə aa a kâ nyə idigə!

33 Mbə nɔ ghú a tsuu aa a mbo Nwɪ lɔ, bon kaa mbə a wa'ə zɪ ajàn yïi mæ mbə yu ghìrə ànnu tsi'i tsò yuà."

34 Bo kwi'i ghu mbo mæ, "Bi lɛ njwe gho aa a mûm ibi yïi i swerə, o tigə nɔ aà nɛka ndi'ɛ yi'i aa ɛ?" Bi swon mē laa aa, mfurə yi a mûm ndânghotə bo.

Afə'ə Azwɪ

35 Yesu à yù'ù mæ annu yïi mæ a lɛ mfè'è aa, nɔ nɔ wa, mɛbetə yi mæ, "O nɛ nɛnɛ gho a nu Mu Nɔ aa ɛ?"

36 Nɔ wa a kwi'i ghu mbo mæ, "Swonə nɔ yïi mæ Mu Nɔ à nɛ ghu aa, a mbo mē, Taà ghà, tâ tâ mē bii yi."

37 Yesu a swon ghu mbo mæ, "O yə mē yi, wa à nɛ yu yïi mæ a ghàà a mbo wò tsɛtsɔn aà."

38 Nɔ wa a swètə mɛkù'ùtə mi a nsi Yesu nswon ghumbo mæ, "Mmà'àmbi, mē bii!"

39 Yesu a swon mæ, "Mē lɛ nɛ fàa mbi aa mæ bi ka nsa'a bē, mæ tâ bɛfə'enə ka nyə idigə, tâ bē bii mæ bi bānə nɛ nyə idigə aa, tâ bi fə'ə."

⁴⁰ BaFarisai bî mɔ'ɔ bîi mɔ bi lɛ ntswe ghu nyu'u ajàn yîi mɔ à swon ma mùu ajànè aa, m̀betè ghu mbo mɔ, “Bî'i m̀òntè mɔ kaa ò si lòò aà ǹswònè mɔ bî'i kî mfè'è aa ɛ?”

⁴¹ Yesu a kwi'i a mbo bo mɔ, “A laa bɔ mɔ nî fè'ə bon kaa isa'a i si a nu bu kuu; la mbə yîi mɔ nî b̀aǹnè m̀m̀ɔntè nî mɔ nî yə idigə aa, àa n̄ji'i ànnu yîi mɔ isa'a iburə a nu bù aà.”

10

Nìghàà n̄i n̄anaa nlon ntsèèmbi

¹ Yesu a swon mɔ, “Mə swon aa tsi'i annu n̄nkon a mbo bù; n̄u yîi mɔ à si bə a ntsu nkya tsyà nk̄uu nî a nkya mb̄injèrè, m̀ban̄nə nk̄o'ɔ nî bə a atu nkya nk̄uu aa, à n̄i n̄yèrê, nk̄i mbə an̄gāmighee.

² N̄u yîi mɔ a tsyà a ntsu nkya, nk̄uu nî a nkya mbi aa, à n̄i n̄tsèèmbi.

³ N̄u yîi mɔ a bɛ ntsu nkya aa, a n̄a'ə n̄i n̄tsu nkya ghu mb̄o; m̄bi jya i yu'u n̄i n̄ji yî, a twon n̄i waa a kumə; n̄tigə n̄tsyasə n̄i waa i fè'è.

⁴ Nòò yîi mɔ à fi'isè m̄ə waa laa, a k̄a n̄ghɛɛ n̄i a mb̄i, m̄bi jya i tigè n̄yonə, n̄lon mɔ i zî n̄ji yî aà.

⁵ N̄gh̄i à bə zî bon kaa i si yi yonè, m̀ban̄nə nk̄hè n̄i yi khè, n̄lon mɔ kaa i s̄i n̄ji n̄gh̄i zi aà.”

⁶ Yesu à lɛ nswon nìghàà n̄i n̄anaa ma n̄u a mbo bo, la kaa bo wa'ă annu yîi mɔ à lɛ si swon a mbo bo aa zî.

⁷ Yesu a b̄u nk̄watə nswon mɔ, “Mə swon aa tsi'i annu n̄nkon a mbo bù: Mè n̄i n̄tsùbù'u mb̄injèrè.

⁸ Bè b̄itsim b̄i mɔ bi lɛ n̄tsyà mb̄i yà aa, à n̄i b̄iyèrə nk̄i mbə b̄an̄gāmighee. La kaa mbi jya i lɛ wa'ă n̄ji yàà yu'utə.

⁹ Mè n̄i n̄tsùbù'ù. N̄u yîi mɔ à tsyà n̄i m̄ə nk̄uu aà, à ka yweenə; àa k̄i kuu i k̄i fè'ɛ, i k̄i yə n̄i n̄gèè yî n̄sigìnə a nk̄ur̄ə.

¹⁰ Nyèrə a k̄i n̄zi aa tsi'i a nyèrə, i zwitə, i k̄i ta n̄gi'i ghu. L̄a m̄ə z̄i aa m̄ə t̄a b̄i tswe n̄i n̄tswènt̄i, n̄tswènt̄i yîi m̄ə i luu aà.

¹¹ “Mè n̄i n̄tsèèmbi yî n̄sigìnə. N̄tsèèmbi yî n̄sigìnə a k̀on̄ə n̄i mf̄a n̄tswènt̄i yî m̄bi'i nk̄witu mb̄injèr̄ə j̄i.

¹² N̄gàn̄f̄à'ə yîi mɔ bi twu n̄i twu, kaa a wa'ă n̄tsèèmbi bə, kaa wa'ă mb̄on̄ m̄bi k̄i mbə aa, à bə yə nāngwyè t̄a i ka n̄zi, bon à m̄a'at̄ə m̄bi jya nk̄hè yi; nāngwyè ya i k̄o m̄bi jya, àbùgə a k̄i n̄ja'anə.

¹³ “N̄u wa mɔ bi twu n̄i twu aa, a khè n̄i aa nlon mɔ kaa mbi jya s̄i j̄i bə, kaa a wa'ă k̄i n̄lan̄tə n̄i ànnu n̄lon n̄gaa yàà aà.

¹⁴ “Mè n̄i n̄tsèèmbi yî n̄sigìnə, m̄ə zi mb̄i j̄a, i k̄i n̄zi gh̄a,

¹⁵ a k̄i mbə ajàn yîi mɔ Taà gh̄a à zi gha m̄ə k̄i n̄zi Taà gh̄a aà. Mè k̀on̄ə mf̄a n̄tswènt̄i yà i k̄wo m̄bi'i nk̄wit̄u waa.

¹⁶ Mb̄i ja j̄i m̄o'ɔ i tswe ghu j̄i m̄ə kaa i si m̄um àk̄arə mbi yulà tswè. Mè tswe n̄i nk̄i nlòḡə waa i k̄i z̄i n̄i ju; i ka tigə yu'u n̄i n̄ji yà, i tigə bə ak̄arə mbi yî f̄uùr̄ə, i k̄i tswe n̄i n̄tsèèmbi yî m̄f̄uùr̄ə.

¹⁷ “N̄ji'i ànnu yîi Taà gh̄a à k̀on̄ə gha aa à n̄i m̄ə m̄ə k̀on̄ə mf̄a n̄tswènt̄i yà t̄a b̄on̄ b̄u kwèrə fu.

¹⁸ Kaa n̄u tsu mbə wa'ă n̄tswènt̄i yà a mbo m̄ə kwèr̄ə. Mè aa fa n̄tswènt̄i yà aa tsi'i a nk̀on̄ə m̄ə. Mè tswe n̄i m̄id̄a'ə m̄ə mbə m̄ə f̄a, nk̄i n̄tswe n̄i m̄id̄a'ə m̄ə mbə m̄ə bú nk̄wèr̄ə fu. Aà ànnu yîi m̄ə Taà gh̄a à swon m̄ə ta m̄ə aa n̄ghirə aà.”

¹⁹ Ma nuà nìghàà n̄i b̄u n̄zi n̄i n̄yàtə a t̄it̄i baYuda bȳa.

²⁰ Bo bî ghà'atè le si swonə ni mə, “A tswe nî àzwĩ yĩ bĩ! A baanə aà bàanè! Nĩ yu'utə nĩ ànnù yĩ mə a swon aa a ya aa ε?”

²¹ La bĩ mɔ'ɔ bi swonə ni mə, “Nù yĩ mə à tswe nĩ àzwĩ yĩ bi aa kaa mbə wa'à lalà ka nghaa! Mbə àzwĩ yĩ bi a ghirè bífè'ənè ka nyə idigə aa ε?”

Ajànə mə bi le ntuu Yesu aà

²² A le mbə maà noò laa, a bə nòò mǝ'ə, ñki bə noò yĩ mə bi le si ji ikoò Nsĩ'itə ndāmà'anwĩ a Yerusalem aà.

²³ Yesu à le si ghanə ntəə ñkɔ'ɔ mbu nsigə wa adigə mə bi le si twonə nĩ Ntsũbu'u Solomon aà.

²⁴ BaYuda bi ghotè ñkarisə yi mbetə yi mə, “O ka lèè yi'i a njim i ywe'e aa a noò àkə aa ε? Swon tə à laa atu bĩ'i: O bə aa Ayo'ɔ Nwĩ wa aa ε?”

²⁵ Yesu a kwi'i a mbo bo mə, “Mè fòò mē nswon a mbo bù la kaa nĩ wa'ă annù yĩ mə mè swon aa bĩ. Mífà'à mĩ mə mə fà'a nĩ ìkũm Taà ghà aa, mĩ dĩ'ì nĩ ñu yĩ mə mè nĩ ghu aà;

²⁶ la kaa nĩ wa'à bĩ ñlon mə kaa nĩ sǝ mbĩnjèrə ja bə aà.

²⁷ Mbinjèrə ja i yu'u nĩ ñĩ yà; mè zĩ waa, i kii nyonə nàà.

²⁸ Mè fa nĩ ntswènti yĩ mə ì lwĩ'i nĩnkon aa a mbo bo, kaa tá bo yi wa'à kwò bē. Kaa ñu tsù kaa a yĩ wa'à waa a mbo mè twɛɛ ñkwɛrə.

²⁹ Taà ghà yĩ mə à fa waa a mbo mè aa, à tswe nĩ àdà'à ntsyatə njoò ìtsimè, kaa ñu tsù sǝ ghu tswé yĩ mə mbə a twɛɛ waa a mbo Taà ghà ñkwɛrə.

³⁰ Mè nĩ Taà ghà, bĩ'i yu bə aa ayoo yĩ fùùrè.”

³¹ BaYuda bya bi yù'ù mē ma la aa, mbwɛɛ ngɔ'ɔ mə bi bũ tumtə yi ghu.

³² Yesu a swon a mbo bo mə, “Mè ghirè mə innù jĩ ghà'atè jĩ siginè a nsi mi'i bù, jĩ mə Taà ghà à fa mə tá mè ghirè; àa yuu annù a titi innù ma jũ yĩ mə a ghirè ntònə ghuu i lwĩ nĩ tigè ñlɔɔ a tumtə gha aa ε?”

³³ Bo kwi'i ghu mbo mə, “Kaa bĩ'ì si lòò a ntumtə gho aa nlonə ànnù yĩ siginè ma yũ yĩ tsu mə ò ghirè aà. Lâ bĩ'ì lòò ntumtə gho aa nlon mə ò bègìtə Nwĩ! O bə aa tsi'ì ñumìsòn lã mbanə ntigè ñlɔɔ nĩ ñlògə ìbĩnũ gho mə ò bə aa Nwĩ!”

³⁴ Yesu a kwi'i a mbo bo mə, “Tigə bi ñwa'anə a mûm àñwà'ànə nòñsə buu mə Nwĩ à le nswon mə, ‘Nĩ nĩ bĩnwĩ’?”

³⁵ Bĩ'inè zi mə kaa mbə bi wa'ă annù yĩ mə a tswe a mûm àñwà'ànə Nwĩ aa kwensè; mbə Nwĩ a twon bè bya mə à le mfa ntoò yĩ a mbo bo aa nĩ bĩnwĩ,

³⁶ a tsyâ aa mə akə nĩ swon a mbo yu wa yĩ mə Tà a tso'ɔ nĩ àyoo afà'â yi, ntoo fàa mûm mbi aa, mə a bègìtə Nwĩ, ñlon mə à swonə mə, ‘Mè nĩ Mu Nwĩ’ aa ε?

³⁷ Mbə a bə yĩ mə kaa mə si innù jĩ mə Taà ghà à swon mə tá mè ka nghirə aa ghirè, nĩ tsuu mĩnti muu a nu mè nniñə.

³⁸ Lâ mbə mè ka nghirə aa ma juù innù, ka mə nĩ sǝ gha bii aa, a ku'unè mə bon nĩ laa mbii innù jĩ mə mè ghirè aà, tă zi ngaa yĩ mò'ɔ mə Taà ghà à tswe a mûm mè, mè kí ntswe a mum Taà.”

³⁹ Bi bù ñlɔɔ mə bi banə yi, a wi'ikè mbwɛ yi a titi bo.

⁴⁰ Yesu a bù ñlo ndànşə ntoo a njii ñkĩ Jordan, wa adigə mə Jon à le si murə bē ghu a ñki aà, ntigə ntswe ghu.

⁴¹ Bè bĩ ghà'atè le nzi ghu mbô. Bo le si swonə ni mə, “Jon, kaa à le wa'ă ìlènsə ghirè, lâ innù tsim jĩ mə à le nswon nlon ngaa ñu ghuà aa, i fè'è mē ñlaa.”

⁴² Bè bĩ ghà'atè bii mə bi le nzi ghu aa bi niñ mĩnti myaa ghu nũ.

11

Nìwo nì Lazarus

¹ Nù yí mò'ò à le ntswe ghu, ikùm yi i bə Lazarus, ntswe ni a ala'a Bethany, ñghirə ɲwò ñghòò. Bethany ghú à le mbə ala'a yíi mə Mary bo mumaà yí Martha le si tswə ghu aà.

² (Mary ma ghú, à ni wa mə à le ɲkùrə mighurə mi àtìndùù mya a mikòrə Yesu n̄tigə nyɛ'ɛ n̄i ñn̄ɔ̄t̄u ji aà. Lazarus ghú mə à le si ghòò aa, a le mbə mumaà yí yí mbân̄nè.)

³ Bìjààntə bi bya bi le ntoo ɲk̄i a mbo Yesu n̄swon̄ ghu mbo mə, “Mmà'àmbi, ñsùkà'à ghò wa mə ò kòɲə aa a ghòò.”

⁴ Nòò yíi mə Yesu à le nyu'u ɲk̄i ghu aa, nswon̄ mə, “Kaa ñghòò nì Lazarus nù kaa nì ka wa'à aa nì nìwo lwĩ'isè; ñghòò nù nì zi aa mə nì zĩ nì ñgha'a a mbo Nwĩ, i k̄i bə m̄anjĩ yíi mə Mu Nù a ka k̄i kwèrə n̄i ñgha'a ghu.”

⁵ Yesu à le ɲkòɲə Martha nì mumaà yí Mary nì Lazarus.

⁶ Ka mə à le ɲkòɲə waa tsi'ĩ annù aa, à kwèrə m̄ə ɲk̄i ñghòò Lazarus wa aa, m̄bu ntswe maa adigə ɲjwi ji baà.

⁷ ɲjwi jya ji baa i t̄sya mə aa, a swon̄ a mbo ɲḡɲyɛḡɛnnù ji jya mə, “Nì ghirə bĩ'inè bu mb̄i ñghɛɛ fu a ala'a Yudea.”

⁸ ɲḡɲyɛḡɛnnù ji jya i kwi'i ghu mbo mə, “Rabbi, ò wà'àtə mə kaa agha'a a burə t̄i sà'àtə mə, b̄ə bi adigə ma bya k̄i lòò ntùmtə wò n̄i ɲgò'ò, ò b̄u ñlòò n̄i mb̄i ghèè ghu aa ɛ?”

⁹ Yesu a swon̄ə a mbo bo mə, “Tigə ib̄antə noò i t̄swe n̄i ɲjwi aa ñgh̄um n̄tsò baa aa ɛ? Maa aj̄an̄, ɲù n̄tsim̄ yíi mə a karə a si'inə aa, kaa à si mikòrə mi tumtə ɲwo, ñlon̄ mə a yə n̄i ɲkà'a mbi ghù aà.

¹⁰ L̄a ɲù yíi mə a zĩ n̄i itugə aa, a f̄iɲkè ɲwo, ñlon̄ mə kaa à si n̄i ɲkà'à tswè.”

¹¹ Yesu à swon̄ m̄ə ma la aa, m̄bù ɲku'usə mə, “Ñsùkà'a yĩ'inè Lazarus a bwii aa bwii, l̄a mə ka ghèè i ts̄iḡitè yí t̄a à biinə filò.”

¹² ɲḡɲyɛḡɛnnù ji i kwi'i ghu mbo mə, “Mmà'àmbi, mbə a ka mbwii aa bwii bon̄ à ka b̄u biinə i t̄swe fu nt̄i.”

¹³ Yesu à le si lòò aà n̄swon̄ mə Lazarus à kwò aa kwò, l̄a ɲḡɲyɛḡɛnnù ji i b̄an̄nè m̄m̄ɔ̄ntə mə Yesu a swon̄ aa tsi'ĩ filò fi bwii.

¹⁴ Yesu a tigə ɲghɛɛ n̄i mb̄i ñlaansə a mbo bo mə, “Lazarus à kwò m̄ə,

¹⁵ l̄a ñlon̄ ɲkwit̄u gh̄uu, m̄ə dòr̄itə mə kaa m̄ə gh̄irə ɲwa'à bi'i yu tswè aa, t̄a t̄a n̄i t̄sya ghu mb̄i. Ts̄its̄on̄ n̄i gh̄irə bĩ'inè ghɛɛ ghu mb̄èè.”

¹⁶ Thomas, wa mə bi le si twon̄ə n̄i mu b̄inwĩ aa, a swon̄ a mbo ɲḡɲyɛḡɛnnù Yesu jya jĩ mò'ò mə, “Nì gh̄irə t̄a bĩ'inè yon̄ə nd̄i'innù yĩ'inè t̄a bĩ'inè ñbo ghɛɛ t̄a a bə niwo, bĩ'inè ñbò kwò!”

Yesu à n̄i ɲywèènə n̄i n̄iwo ɲk̄i mbə ntswènt̄i

¹⁷ Nòò yíi mə Yesu à le n̄zi ɲku'u a Bethany aa, nyə mə à le t̄i bə aa bon̄ Lazarus à kwò m̄ə, bi twin̄ə yí, ɲjwi i t̄sya ji nikwà.

¹⁸ A nl̄ò a Bethany ɲghɛɛ nywe'e a Yerusalem à le mbə ts̄ó b̄imalè bi baà,

¹⁹ maa aj̄an̄ baYuda b̄i gh̄a'àtə bi le n̄zi a mb̄èè Martha bo Mary a nl̄ə'ətə m̄int̄i myaa ñlon̄ annù niwo mumaà wàà w̄a.

²⁰ Nòò yíi mə Martha à le nyu'u mə Yesu a zĩ aa, mf̄è'è ɲghɛɛ a mbòô yí, la Mary a b̄an̄nè n̄tswe a nd̄a.

²¹ Martha à ghèè m̄ə m̄boo Yesu aa nswon̄ ghu mbo mə, “Mmà'àmbi, ò k̄i baa t̄swe faà bon̄ kaa mumaà gha ghú kaa à si kwò!

²² Lâ mè zi tsi'í annù nîhkonj mæ, tsi'í tsítsònj ò bə betə annù yîi mæ o lòò aa, bonj Nwî à ka fa a mbo wò."

²³ Yesu a swonj ghu mbo mæ, "Mumaà ghò ghû à ka bŭ bînnè fu."

²⁴ Martha a kwi'i ghu mbo mæ, "Mè zi mæ à ka yî bînnè fu a noò yîi mæ biku bi bə ka yî yweenə niwo a njwî ñlwî'ínjîmè aà."

²⁵ Yesu a swonj ghu mbo mæ, "Mè ni ñyweènə nî nîwo, ŋki mbə ntswéntî. Nù ntsîm yîi mæ à nîj ntîi yî a nu mè aa, à ka tswe ntîi, ka mæ mbə a tɛ'ɛ ŋkwo kwo."

²⁶ Nù ntsîm yîi mæ à ntswe ntîi ŋki nîj ntîi yî a nu mè aa, kaa à ka yî wa'à kwô. O bii ma yú ànnù aa ɛ?"

²⁷ Martha a kwi'i mæ, "ŋŋə, Mmà'àmbî, mè bŭi! Mè bii mæ ò laa mbə Ayo'ò Nwî, mbə Mu Nwî, wa yîi mæ à le ntswe nî mɛ'ɛ fàa mbi aà."

Ajànj mæ Yesu à le nyè'è aa

²⁸ Martha à swònj mæ ma mùu ajànj aa, ñŋe'esə mbiŋ ŋghɛɛ a ntwonj mumaà yî Mary. A ghèè mæ aa nswonj ghu mbo mæ, "Ndî'innù à zî mæ, à laa ŋki mbetə nî ghô."

²⁹ Mary à yù'ù mæ aa mburə mbiinə mɛ'ɛ ñghɛɛ a mbòò yi.

³⁰ (A le si bə maa noò aa bonj kaa Yesu kaa à burə tì wa ñjò'ò àla'a ŋghèè ŋkuu, lâ mburə aa tsi'í wa adigə mæ Martha à ghîrə mmà'atè yi ghu aà.)

³¹ BaYuda bii mæ bi le ntswe a mûm ñda bo Mary wa adigə niwo aa, bi yè mæ a jànj yîi mæ à bînnə ŋka mɛ'ɛ ŋghèè aa, ñmɔontə mæ a ghèè aa wa atu nîsyè a nyè'ə ghu, ñtigə nyonjə nîi.

³² Mary à ghèè mæ ŋku'u wa adigə yîi mæ Yesu à le ntswe ghu aa, nyə yi, ñwò ghu mîkòrè, ñswonj mæ, "Mmà'àmbî, ò kî baa bə tswe faà bonj kaa mumaà ghà ghû kaa à sî kwô!"

³³ Yesu à yè mæ ajànj yîi mæ Mary bo bi bə bya mæ bo bo zi aa, bi yè'ènə aa ñjəŋnə ŋki ŋko mîlîŋnə wàà tsi'í annù nîhkonjə.

³⁴ Yesu a betə waa mæ, "Nî twîŋjə yi aa fə aa ɛ?"

Bo kwi'i ghu mbo mæ, "Mmà'àmbî, zî nyê."

³⁵ Yesu a yə'è.

³⁶ Bə bii mæ bi le ntswe ghu aa bi swonj mæ, "Nî yê ajànj yîi à le ŋkònjə yi aà!"

³⁷ La bo bî mɔ'ɔ bi swonj mæ, "A le mbaa wa'à ghîrə tâ bîfè'ènə ka nyə ìdîgə aa ɛ? A kî wa'à kî ñzi a ajànj yîi mæ mbə yu ghîrə Lazarus a tswe tî kwo aa ɛ?"

Ajànj mæ Yesu à le nyweensə Lazarus aà

³⁸ Ajəŋnə a bŭ ntswa Yesu tsi'í mbə ànnù, a ghèè wa atu nîsyè mæ bi le ntwinjə Lazarus ghu aà (nîsyè ma nŭ le mbə aa àbù'ù mæ bi to a mûm ñgò'ò, ŋki ŋkuse ntsù yi nî ñgò'ò).

³⁹ Yesu à zî mæ ghu aa, nswonj a mbo bo mæ, "Nî lo'ɔsə ŋgò'ò ya wa ntsù nîsyè!" Martha, ñjààntə ŋkû nù wa, a kwi'i ghu mbo mæ, "Mmà'àmbî, àyà'ə a ka lûm si'i si'i ñlonj mæ à nî njwi ji nîkwà tsítsònj a jànj yîi mæ bi kî twîŋjə aà!"

⁴⁰ Yesu, a swonj ghu mbo mæ, "Mè ghîrə mbaa wa'ă a mbo wò swonj mæ, ò ka yə ñgha'a nî Nwî, mæ mbə wò bii aa ɛ?"

⁴¹ Bo lo'òsə ñgò'ò ya mæ bi le ŋkuse ntsù nîsyè nya ghu aà. Yesu a ŋentə mî'í mi a ndəŋ nswonj mæ, "Taà ghà, mè fa mbi'ikə a mbo wò, ñlonj mæ o yu'utə nî ànnù yîi mæ mæ swonj aà."

⁴² Mè zi mē o yu'utē nī ànnū yīi mē mē swon aa ngòn bìnòò bītsimè, lá mē lòo a nswonə yulà ànnū tsítsòn aa nlon ɲkwitu nnòò bē bûlà faà, tá tá bo bii mē a gha aa a tòò wò.”

⁴³ A mǎnsè mē a nswonə ma mùu ajàn aa, ntwonə Lazarus tsi'í nī nǐi yī nǐi, mē, “Lazarus, fè'è nzí!”

⁴⁴ Lazarus, a fè'è, mǎburə nī itsè'è jya jǐi mē bi le limtə mbô mi, nī mǐkòrê mi, a bò'ò nsí yī ghu mbon ntwiɲ aà. Yesu a swon a mbo bo mē, “Nǐ fèè itsè'è jya ghu nu, mǎmà'atè yī tá à ghèè.”

Ajàn yīi mē bi le ntaɲə annū atu Yesu aà

(Mt. 26.1-5; Mk. 14.1-2; Lk. 22.1-2)

⁴⁵ BaYuda bya bǐ ghà'atè mē bi le nzí a mbèè Mary wa adigə nǐwo aa, bi le nyə annū ya yīi mē Yesu à le ɲghìrè aa, nnɲ mǐntiì myaa ghu nū.

⁴⁶ La bo bí mǎ'ò bǐi ɲghèè a mbo baFarisai nswonə annū yīi mē Yesu à le ɲghìrè aà.

⁴⁷ Maa ajàn, baFarisai bo bǐ bilǐi bi ɲgǎɲmà'a Nwǐ, bǐ ghèè mǎboonsə bo bǐ ɲgǎɲndasa'a, nswonə mē, “Bǐ'inè ka ghìrè aa mē akə aa è? Nǐ yə ilènsè jǐ ghà' à ɲgha'a mē ɲù ghú a ghìrè aà!”

⁴⁸ Bǐ'inè bə mǎ'atè yī tá à ka ɲghèè nī mǎbǐi ma mùu ajàn bon bə bītsim ka bii annū yī, tá bità bi ala'a bi baRoma bǐ zi nta ɲgǐ'í nī ndámà'anwǐ yǐ'inè bo bǐ ala'a yǐ'inè!”

⁴⁹ ɲù nǐbò yǐ mǎ'ò yīi mē ìkǔm yī i le mbə Kaifas, mbə ɲgǎɲmà'a Nwǐ yǐ ɲwè maa alòò aa, a swonə mē, “Tǐrə ndə jǐ tsu!”

⁵⁰ Nǐ sǐ zi mē a bɔɲtə mē tá nǐ zwitə a ɲù yǐ mǎfùurè a atu àbùgè bē, ntsyatə ajàn yīi mē mbə nǐ zwitè ala'a tsim aa è?”

⁵¹ Tsi'í ànnū nǐɲkonə, kaa à le wa'ǎ annū ma yú swon aa nī ìtu ibǐnū yī bē; mbə yīi mē à le mbə ɲgǎɲmà'anwǐ yǐ ɲwè maa alòò aa, Azwǐ Nwǐ a le ɲghìrè mē tá à fǐ'isə ma yú ànnū nswonə nlon mē Yesu à le ntswe nī ɲkwò a atu baYuda aà,

⁵² kaa tá à wa'ǎ aa tsi'í baYuda bobo bē, à le ɲkǐ ntswe nī ɲghòtə bə bi Nwǐ bǐi mē bi ja'anə a mǐm mǐbi yǐ ntsimə aa, ta tá bo bə ibǐnu yǐ fùurè.

⁵³ Nloginə maa ɲjwi, bǐsa'a bi ala'a bi baYuda bi tǐgè ntaɲ ajàn mē bi ka zwitə yǐ.

⁵⁴ Maa ajàn, Yesu kaa à le sǐ wa'à bù ɲkarə a tǐtǐ baYuda nyèntə, à le mbǎɲnè mǎma'atə ɲghèè a mbèè àdìgə yǐ mǎ'ò, a mbèè nta'a mǐwèè mǐwèè, bǐ twonə nī ìkǔmə ala'a wa nǐ Ephraim, bo bǐ ɲgǎɲyǎgènnū jǐ bi tǐgè ntswe ghu.

⁵⁵ Nòò ìkòò Passa à le ntigə ɲkoontə, bə bǐ ghà'atè lô a ala'a ɲkǎ'ò ɲghèè a Yerusalem a nǐə nū jyaa ì laa ajàn mē nǐnsə à le ndǐ'í aa, mbon tá nòò ìkòò wa ku'u.

⁵⁶ Ajàn yīi mē bo le sǐ lòò nī Yesu aa, bo bòontə mē a ndámà'anwǐ aa, ntigə mbetə nī waa bo nǐ bo mē, “Nǐ mǎontə mē akə aa è? Nǐ laà mǎontə mē à ka zǐ faa adigə ìkòò aa è?”

⁵⁷ A le tǐ bə aa bon bilǐi bi ɲgǎɲmà'a Nwǐ bo bǐ baFarisai, bǐ tsèrə mē mē mbə ɲù tsu a zi adigə yīi mē Yesu à tswe ghu aa, a zǐ ɲkè'enə, ta tá bǐ bǎɲnə yǐ.

12

A ajàn yīi mē Mary à le nyǎ'ò Yesu nǐ mǐwurə a Bethany aà

(Mt. 26.6-13; Mk. 14.3-8)

¹ Njwi i le ntigè mburè aa ji nto'o mbonj tâ njwî Passa i zi. Yesu à le nzî a Bethany, wa adigè mè Lazarus wa yîi mè à le nyweensè a niwo à le si tswe ghu aà.

² Bi le nnanşə mijî ghu mbô. Lazarus bo Yesu tswê a atu atetè, Martha a tigè mfa ni mîji a mbo bo.

³ Mary à le nlògə atîi ntsin mighurè mî lùmtè mi atindùù mîi mè mi le nnanşə mbə tsi'î mî narda aa, ntswentə a mikòrə Yesu, nlògə inòntû ji ntigə nyè'è ghu. Ayà'à mighurə ya a le mfè'è nluu wa mûm ndâ.

⁴ Judas Iscariot, ngənyəgənnù yî yî mò'ò mè à le ntswe nî mfèè yi aa, a swonj mè,

⁵ “Bi ghirə wa'à mighurə mù logè mfee ni àba'atə nkabə silva nkhî ji tarə,* nlògə nkabə ya nkwetə ngəñəfəmə ghu aa a ya aa ɛ?”

⁶ Kaa à le wa'à ma mùu ajàn swonj aa nlonj mè à le si ko milənnè ngəñəmfumə, à le swonj aa nlonj mè à le mbə nyèrə aà. Tsö mè abàa nkabə aa à le si lèè yu aa, à le si ɛ'esə mfi'itə ni yî mò'ô.

⁷ Yesu a tigè nswonj mè, “Mà'atè yi! Mà'atè yi tâ à ləə mighurə mù a nyo'ò mè ghu a njwi yîi mè bi ka yî twinjə gha ghu aà.

⁸ Bu bi ngəñəmfumə tswe aa tsi'î bìnòò bitsimè, lá kaa mè ka yî wa'a a titîi bù aa a ngonj bìnòò bitsim tswê.”

⁹ Nnòò bē yîi mè i le mburə ngəha'a ngəha'a aa, i le nyu'u mè Yesu à le ntswe a Bethany, ntigə ngəhɛ ghu. Kaa bi le njwa'à ghu kâ ngəhɛ laà aa nlonj tsi'î Yesu, bi le nkîi ngəhɛ aa a nyə Lazarus, wa yîi mè Yesu à le nyweensə niwo aà.

¹⁰ Bîlîi bi ngəñmə'a Nwî bi le ntigə ntantə nî àjàn yîi mè bi ka kîi zwitə Lazarus,

¹¹ nlonj mè à le ngəhîrè yu mè tâ baYuda bî ghà'atè tâ bi ka ma'atə nî waa mbənnè ngəhɛ ni a mbo Yesu.

A àjàn yîi mè Yesu à le nkuu a Yerusalem tsö mǝ'ò aà

(Mt. 21.1-11; Mk. 11.1-11; Lk. 19.28-40)

¹² Abèè a fù'ù mē, nnòò bē yî ghà'atè yîi mè i le nzî a njî ikòò Passa aa, i le nyu'u mè Yesu a kuu a Yerusalem.

¹³ Bi le ntigə ngəhɛ nlòò ijan mighə ngəhɛ ni ju a nkwerə yu ghu. Bo le si tigə ntənnə nswonj ni mè,

“Hosiana! Bî'inè gha'asə yu wa yîi mè a zî nî Ikūm Mmə'àmbi aà! Bî'inè gha'asə a Mfò baIsrael ma ghú!”

¹⁴ Yesu à le lògə jakasî nkò'ò ghu atú, a fè'è tsi'î wa ajàn yîi mè bi njwa'anə a mûm anwà'anə Nwî aa mè,

¹⁵ “Tsuu ki bə'ò mbâ, wô, njò'ò àla'à Sion!

Mfò ghò à wîi mè a zî, nkò'ò a atu mu jàkasî aà.”

¹⁶ Maà noò, kaa ngənyəgənnù ji kaa i le wa'ă nji'î ànnù ma yu zî. Lá nòò wa yîi mè Yesu à lèè nyweenə niwo nkuu a mum nigha'à ni aa, bo le njwa'atə mè anwà'anə Nwî a le nswonj annù ma yû nlonj ngaà yî, nkîi tigə njwa'atə ajàn yîi mè bi le ngəhîrè ma yû ànnù ghu nú aà.

¹⁷ Bè bya bîi mè bi le ntswe bo bi Yesu wa noò mè à le nzî twonj Lazarus mè tâ à fè'ɛ wa mum nîsyè, nyweensə yi niwo aa, bi le ngəhèè nswonj annù yîi mè bo le nyə aà.

¹⁸ A ni ànnù yîi mè a le ngəhîrè nnòò bē wa i zî a mbòo Yesu aà. Bo le nzî aa nlonj àlensə ma ya mè à le ngəhîrè aà.

* **12:5** 300 denarii, nkabə baGrikia, denarius yî mǝfùurə a le mbə nkabə ngəñəfə'a a atú njwî.
12:13 Ps. 118.25-26 **12:15** Zech. 9,9

¹⁹ BaFarisai bii mɔ bi lɛ ntswe ghu aa, bi lɛ si tigɔ nswonɔ bo ni bo mɔ, “Kaa annu yi mɔ bi'inɛ ghɛrɛ aa kaa a si ni mbii ghɛɛ! Yɛ ni ajɛn yi mɔ mbɪ ntsim i yonɛ ghu njim lii aa!”

BaGrikia bi lɔɔ a nyɔ Yesu

²⁰ BaGrikia bi mɔ'ɔ bi lɛ ntswe a titii bɛ bii bi lɛ nkɔ'ɔ nghɛɛ a Yerusalem a mmii Nwi wɔ noɔ ikɔɔ.

²¹ Bo ghɛɛ nswon a mbo Philip (wa mɔ à lɛ nlɔ a Bethsaida a Galilea aa), mɔ, “Taà, bi'i lɔɔ a nyɔ Yesu.”

²² Philip a ghɛɛ nswon a mbo Andrew bo bya bi baa kɪ nghɛɛ nswon a mbo Yesu.

²³ Yesu a kwi'i a mbo bo mɔ, “Nòò à kù'ù mɛ mɔ Mu Nù à ka kwɛrɔ nigha'á.

²⁴ Mɛ swɔn tsi'i annu ninikon a mbo bù mɔ, mbɛ bi tuu mbùmɔ ànsan a nsyɛ bwe'e tɔ i kwo mfɛərɔ bon i ka tswe tsi'i yùyu, kaa wa'à sɛnɛ. Bɛ mɔ i kwo bon i ka tigɔ tɛn mbùmɔ ànsan ji ghà'atɛ.

²⁵ Nù yi mɔ a kɔn ntswɛntii yi aa à ka bannɔ bwɛsɔ, lá nù yi mɔ a baa ntswɛntii yi fàa nsyɛ aa, a bannɔ lɛ aa lɛɔ i yi tswe ni ntswɛntii yi i lwi'i nikon aa.

²⁶ Nù yi mɔ a kɔn a nka mfà'a a mbo mɛ aa, à tswe ni nka nyonɛ ni ghà, tɔ ngànfà'á ghà a kɪ ntswe a adigɔ yi mɔ mɛ tswe ghu aa. Taà ghà à ka yi kii nɛntɔ a nù ntsim yi mɔ a fà'a a mbo mɛ aa.

Ajɛn mɔ Yesu à lɛ nghàa annu nlon annu niwɔ yi aa

²⁷ “Ntɛi gha i luu ni ajɛnɛ, mɛ ka swon aa mɔ akɔ aa ɛ? Mɛ ka swon aa mɔ ‘Taà, tsee bii tɔ ghuà nòò nɛgi'i à yɔ gha aa ɛ?’ Nɛn mɛ lɛ nzi nlon aa nòò nɛgi'i mà ghú.

²⁸ Taà, gha'asɔ fɛkum ghô!”

A swon mɛ laa, nɛi i ghaa a aburɔ nswon mɔ, “Mɛ tɛ'ɛ mɛ nɛgha'asɔ, mɛ ka kù'ùsɔ bú gha'asɔ.”

²⁹ Nnòò bɛ wa mɔ i lɛ ntɔ maa adigɔ aa, i lɛ nyu'u nɛi yá, bi mɔ'ɔ swon mɔ, a kum mbɛnɛ, bi mɔ'ɔ bi swon mɔ, “Angel à ghàa ghu mbô!”

³⁰ Yesu a swon a mbo bo mɔ, “Nɛi yú kaa i sɪ ghàa nlon aa ngaa yà, i ghàa nlon aa ngaa yùu.

³¹ Nòò yi mɔ bi ka sa'a isa'a mbi ghu aa, à kù'ù mɛ. Bi ka sigisɔ nù yi mɔ a sa'a mbi yù aa a alɛnɔ nifɔ, i furɔ yi tɔ à fɛ'ɛ.

³² Nòò yi mɔ bi ka nɛntɔ ghà a ndɛnɔ, i lò'òsɔ aa fàa atu nsyɛ aa, mɛ ka swun bɛ bitsim tɔ bi zi a mbo mɛ.”

³³ A lɛ nswon laa mɛfigitɔ aa ajɛnɛ niwɔ yi mɔ à lɛ ntswe ni nkwo aa.

³⁴ Nnòò bɛ wa i kwi'i mɔ, “Nònsɛ yi'i à swon mɔ Ayo'ò Nwi wa à ka yi tswe aa ninikonɛ. O bú ntsya aa la nswon mɔ bi ka nɛntɔ Mu Nù a ndɛn aa ɛ? Mu Nù ma ghú à bu mbɛ aa wò aa ɛ?”

³⁵ Yesu a kwi'i mɔ, “Nkà'à i ka bú tswe bu bo aa tsi'i a atu mù àtɛi noɔ. Ni ka ntɔ a mùm nkà'à fàa noɔ mɛ ni tswe ni ghu aa, mɛ tɔ itugɔ tsuu ghuu fii; nlon mɛ nù yi mɔ a tɔ nɛtugɔ aa kaa à sɪ adigɔ yi mɔ yu ghɛɛ ghu aa zi.

³⁶ Ni nin mintii muu a nù nkà'à ghú fàa noɔ mɛ ni tswe ni ghu aa, tɔ bɛ boɔ bi nkà'à.”

Yesu à swon mɛ laa aa, nlo yi a titii bo nghɛɛ nlɛntɛ.

Annɔ ajɛn mɛ bɛ lɛ wa'à ni àbɛinti tswɛ aa

³⁷ Ka mə à le nghìrə ìlensə jĩ ghà'à ògha'a a titi bo aa, kaa bo le wa'ă mĩnti myaa ghu nu niñè;

³⁸ mə tá ànnù yĩ mə ngàntoò Nwĩ Yesaiah à le nswon aa, tá à fè'e mbòontè mə,

“Taà, wò à le mbii ntoo ya mə bĩ'i le nswon aa ε?

Nwĩ à le ndi'i mida'ă mi aa a mbo wò aa ε?”

³⁹ Maa ajàn kaa bo le nwa'ă mĩnti myaa ghu nu niñè nlon mə Yesaiah à le nki nswon mə,

⁴⁰ “Nwĩ à mà'ă mə afè'è a mi'i bo, nki mfi mitsyè myaa, mə tá mi'i myaa tsuu idigə ki yə, tá itú jyaa ì tsuu innù ki zi, tá wa'ă waa lò mbənkè nzi ntsi'i gha tá mə ghurə waa.”

⁴¹ Yesaiah à le nswon laa nlon mə à le nyə nigha'a ni ntigə mbon swonə ma yuù ànnù nlonə yi aà.

⁴² Ka mə à le mbə ma mùu ajàn aa, bità bi ala'a bĩ ghà'atè bi le nniñ mĩnti myaa a nu Yesu, la kaa wa'ă bənnè nswonə ni a mbo bə nlon mə bo le si bə'c ni mə baFarisai ka furə waa a ndānghòtə.

⁴³ Bo le kòn mə tá bə ka mbeentə waa, ntsyatə nlòc mə tá Nwĩ à beentə waa.

Nìghàà nì Yesu nì ka yĩ sa'a bə

⁴⁴ Yesu a tɔnnè nswon mə, “Nù yĩ mə à nñ ntii yi a nu mə aa, kaa à sà aa tsi'ĩ a nu mə niñè, à ki nniñ aa a nu yu wa yĩ mə à le ntoo gha aà.

⁴⁵ Nù yĩ mə à yə gha aa, à yə aa yu wa yĩ mə à le ntoo gha aà.

⁴⁶ Mə zi fàa mbi aa tsi'ĩ tsò nkà'ă, mə nù ntsim yĩ mə à nñ ntii yĩ a nu mə aa tá à tsuu a mùm itugə lwĩ'ĩ.

⁴⁷ Nù yĩ mə a yu'u ntoo ya kaa wa'ă lèè aa, kaa mə si isa'a ghu nu niñə, nlon mə kaa mə le nwa'ă fàa mbi zĩ aa a ntso'otə mĩsa'ă, mə le nzĩ aa a nyweensə mbĩ.

⁴⁸ Nù yĩ mə à tùu gha kaa wa'a nighàà na kwerə aa, à tswe nĩ ànnù yii a ka sa'a yi, nìghàà nĩ mə mə swonə aa, ni ka yĩ sa'a yi a njwĩ nlwĩ'ĩnjimè.

⁴⁹ A bə laà aa nlon mə ànnù yĩ mə mə swon aa, kaa mə si aa nĩ à yaà àdà'ă swonə, a fa Taà ghà yĩ mə à le ntoo gha aa mfa nĩ ànnu yĩ mə mə tswe nĩ nìghàà nki swon aà.

⁵⁰ “Mə zi mə ànnù yĩ mə Taà a swon aa, a fa ntswènti yĩ mə ì lwĩ'ĩ nñkon aà. Maa ajàn mə swon aa annù yĩ mə Taà à swon mə tá mə swon aà.”

13

Ajàn yĩ mə Yesu à le nsĩ'i mikòrè mi ngǎnyəgənnù ji aà

¹ A le mbə a njwi yĩ mə àbèè a ka tigə fu'u tá bì ji miji mi Passa, le bon Yesu à zĩ mə mə nòò yĩ fàa mbi à kòontè mə a ajan mə yu ka bú mmà'atə mbi yù ì ghèè yi fu a mbèe Taà yĩ aà. Ajàn mə à le si kòn bə bi bii mə à le mbə bi fàa mbi aa, à le nanse nkon waa nkə'c nlwĩ'isə.

² Yesu bo bì ngǎnyəgənnù ji le si ji miji mi nkweèfò a atu atetè, le bon Satan à nñ mə adi'itè yĩ bì a ntii Yuda mu Simon Iscariot mə tá à fee yi.

³ Yesu à le nzi mə Taà yĩ à fà mə ngon joò tsim fàa mbi a mbo yu, nki nzi mə ajàn mə yu le nlò a mbo Nwĩ nzi aa, yu ka bú ló ghèè yi fu ghu mbèè.

⁴ A le ntigə mbiinə wa atu atetè, ntso'c akutè yi nləə, nlogə tawolè nlimtə a atii yu.

⁵ Nlogø ñkì ònìñ ñí àkàñ ñlògìnè ñka ñsi'i mìkòrè mi ngǎnyэгənnù jì ghu ñkii nyε'ε ñi tawòlè wa mə à lε limtə a atii yu aà.

⁶ A kà mē aa ñsi'i laa, ñzì ñywe'e a nu Simon Peta, a betə mə, “Mmà'àmbi o lòò aà ñsì'i mìkòrè ma aa ε?”

⁷ Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Kaa ò sǐ annù yǐi mə mə ghìrè aa tsìtsòñ zì, la ò ka yǐ bǒñ zì aa a noò ñjìmè.”

⁸ Peta a swon ghu mbo mə, “Tà à tsuu bə mə noò tsù à tswé ghu mə ò ka yǐ sǐ'i mìkòrè mǎ.”

Yesu a swon ghu mbo mə, “Mbə mē tsuu mìkòrè mo sǐ'i bəə bon kaa sǐ ka wa'a ñi ànnù bù ñtswe.”

⁹ Simon Peta a swon mə, “Mmà'àmbi tsuu tsi'ǐ mìkòrè ma mumu sǐ'ǐ, kǐ ñsì'i mbô ma bo bì àtú yá.”

¹⁰ Yesu a swon ghu mbo mə, “Nù ñtsim yǐi mə à sǐ'i nú yǐ aa, à laà ñsigìnè kaa ñkì'ǐ ñi mǐbu ñkwatə ñsi'i bù ñtswe; à tǐgə ñtswe aa tsi'ǐ ñi ñsǐ'itə mìkòrè mi. Wa bù bitsim ñi laà, a kǐ ñtǐgə mme tsi'ǐ ñù yǐ ñfùùrè.”

¹¹ A lε tǐ bə aa Yesu à zì ñù yǐi à ka fèè yǐ aà, a bē ñji'ǐ ànnù yǐi mə à lε nswon mə kaa bo lε ñwa'a bitsim laa aà.

¹² Yesu à mǎñsə mē a ñsì'i mìkòrè myaa mya aa, mbù ñwε'ε akutè yǐ ya fu mbiinè mbii ñtswe yǐ fu wa atu atetè. Mbetə waa mə, “Nì zì ñji'ǐ ànnù yǐ yǐi mə mē ghìrə a nu bù aa ε?”

¹³ Nswon a mbo bo mə, “Nì twonə nàa ñi ñdì'innù, ñkii ntwonə nàa ñi Mmà'àmbi ghùù, a ku'ùnè maa ajàn nlon mə àa ñù yǐi mə mē ñi ghu aà.

¹⁴ Mbè mē, Mmà'àmbi ghùù ñkì mbə ñdì'innù ghùù, lá ñsì'i mìkòrè muu, ma mùu ajàn, a ku'ùnè mə tǎ ñi ka ñsi'i mìkòrè muu bu ñi bù.

¹⁵ Wa mē dǐ'ǐ aa ànnù a mbo bù mə tǎ ñi ka mfiginə ajàn annù ma yǐ mə mē ghìrə sǐi aà.

¹⁶ Mē swon tsi'ǐ annù ñikon a mbo bù mə kaa abù'ù a sǐ Masa yǐ tsyá. Kaa ngànntoo a wa'a ñù yǐi mə à tòò yǐ a kǐ ñtsya.

¹⁷ Tsǒ mə ñi zǐ mē ñnnù mà jù tsìtsòñə aa, mǐbɔɔnə a mbo bù mə mbə ñi kǎ ñfa'a ñi ju.

¹⁸ Kaa mē sǐ ñnnù ma jù swonə aa nlon ngaa yùù bitsimè, mē zǐ bē bǐi mē mē tè'ε ntso'ɔ aà. Lá ñìghàà ñi Nwí nya mə ñi swon ñi mə, ‘Nù yǐi mē bǐ'iyu jinə aa, à ka bəñ tǐgə bàà nàà’ aa ñi tswe ñi mǐfè'ε mbòontè.

¹⁹ Mə swon a mbo bù tsìtsòñ aa mə tǎ bεε mə a ghìrə mǐfè'ε ma la, ñi bii mə mē laa mbə yu wa yǐi mə à ñi ghu aà.

²⁰ Mē swonə a mbo bù tsi'ǐ annù ñikon mə, ñù yǐi mə à kwèrə ñù yǐi mə mē tòò yǐ aa, à kǐ ñkwèrə aà ghà, ñù yǐi mə à kwèrə gha aa, à kǐ ñkwèrə aa yu wa yǐi mə à lε ntoo gha aà.”

Ajàñ mə Yesu à lε nswon ànnù ajàn mə bi lε mǐfèè yǐ aà

(Mt. 26.20-25; Mk. 14.17-21; Lk. 22.21-23)

²¹ Yesu à mǎñsə mē a nswonə ma juù ñnnù aa, ñtǐi yǐ ñi nǎñsə ñluu ñi àjəñnè, a swon ñi ñsi ñi ñsi mə, “Mē swonə a mbo bù tsi'ǐ annù ññkon mə, ñù yǐ mò'ɔ a tǐtǐ bù à ka ghìrə fèè ghà.”

²² Annù a lε ñgha'a ngǎnyэгənnù jì jya, bi tǐgə ñlenə waa bo ñi bo.

²³ Ngànyègənnù yǐ wa yǐ mò'ɔ, yǐi mə à lε nñanşə ñkonə aa, à lε ñtswe nñanşə nyon ñkòontè ghu mbèè.

²⁴ Simon Peta a tε'ε mǐ'ǐ mǐ ghu nu nswon ghu mbo mə, “Betə yǐ mə a ghàà aa nlon ngaa wò aa ε?”

²⁵ Ma waà ñgànyөгênnù yĩ, a lô ñyontə nyəkətə ghu nu, m̀betə yi mə, “M̀mà'ambĩ, ñù ma ghũ, a nì wò aa ε?”

²⁶ Yesu a kwi'i mə, “Ñù yĩ mə m̀è ka tsùtə abaa a nĩ ñjyà i fa ghu mbo aa, à nì ghu.” A kwĩ'ĩ m̀è laà aa, ntigə nlogə abà'a abaa ntsùtə m̀fa a mbo Judas mu Simon Iscariot.

²⁷ Ajànə Judas à le ñghèsə ñkwərə abaa ya aa, Satan a kuu ghu ntĩ. Yesu a swon ghu mbo mə, “Wànşə, ghìrə annù yĩ mə o lòo ñghìrə aà!”

²⁸ Kaa àbùgə b̀è yĩ a le ntswe wa atu tətə aa, kaa bo le wa'ă ñji'ĩ ànnù ma yũ yĩ mə Yesu à le nswon ghu mbo aa zĩ.

²⁹ Tsó mə Judas à le si lèə abaa ñkabə aa, ñgànyөгênnù Yesu jya jĩ m̀o'ò i wa'atə mə, Yesu à le ntswe aà n̄too yi aa mə t̄a à gh̄e nyuu njoo jĩ mə bo ka ji ikòò wa aa ghu; k̀è mə t̄a à gh̄e mfa ayoo a mbo ñgàñêfumə.

³⁰ Judas à kw̄ərə mə abaa ya aa, mburə mma'atə tsi'ĩ maa noò m̀f̄e'ε. Itugə i fĩ.

³¹ Judas à m̀à'atə mə aa, Yesu a swon mə, “Tsĩtsòn, bi ghà'asə m̀è Mu Nù. Tsĩtsòn bi t̄syà m̀è ghu nu, ñgha'asə Nwĩ.

³² Mbə bi gha'asə Nwĩ n̄tsya ghu nu, b̀èə bon Nwĩ à ka kii gha'asə yi i t̄syà a nu yu Nwĩngòn, i kii burə ghèsə gha'asə yi ñgaa yĩ m̀fũr̀è.

³³ Bòò b̄a, kaa m̀è ka wa'ă bi'inè bù n̄tswe t̄a àgha'a sa'atə; m̀è b̀è l̄ò bon nì ka tigə lòò n̄ā, l̄a m̀è swon a mbo bù tsi'ĩ ajànə mə le nswonə a mbo baYuda aa, m̀è swònə a mbo bù tsĩtsòn mə, ‘Kaa mbə nì wa'ă adigə yĩ mə mə gh̄èè ghu aa gh̄èè.’

³⁴ M̀è f̄a n̄dĩ'i yĩ m̀fii a mbo bù. Nì ka ñkònə ghu bo nì bù. A ñḡĩ ñḡĩ a ajàn mə mə kii ñkònə gh̄uu aa, nì ka ñkònə gh̄uu bu nì bù.

³⁵ Nì b̀è ki kònə gh̄uu bu nì bù bon b̀è b̄ĩtsim ka zi mə nì laa mbə ñgànyөгênnù jyá.”

*Yesu a swon annù ajàn mə Peta à ka ghìrə tuu yi aà
(Mt. 26.31-35; Mk. 14.21-37; Lk. 22.31-34)*

³⁶ Simon Peta a betə yi mə, “M̀mà'ambĩ, o gh̄èè aa a f̄ə aa ε?”

Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Kaa mbə ò wa'ă a adigə yĩ mə mə gh̄èè ghu aa tsĩtsòn yonə, l̄a à ka yĩ ki b̀è a n̄jim t̄a ò yonə gh̄a.”

³⁷ Peta a swon ghu mbo mə, “M̀mà'ambĩ, m̀bè m̀è wa'ă gho tsĩtsòn yonə aa a ya aa ε? W̄a à t̄e'ε b̀è b̀è ànnù n̄iwo, bon m̀è ka fa n̄swènt̄i yà m̀bi'ĩ ñkwĩtũ yò.”

³⁸ Yesu a betə yi mə, “O ka nanşə fa n̄swènt̄i yò m̀bi'ĩ ñkwĩtũ gh̄a aa ε? M̀è swònə a mbo wò tsi'ĩ annù n̄ñkon mə m̀bon t̄a àñkègə à t̄on n̄itugə s̄i bon ò tuù m̀è gha ñgàà ji tarè.”

14

Yesu à nì m̄anji yĩ mə a gh̄èe a mb̄èe Tà aà

¹ Yesu a swon a mb̀ò ñgànyөгênnù ji mə, “T̄a m̀int̄i muu tsuu ki tsìgìnè, t̄a nì tsuu ki j̄onə, nì n̄in m̀int̄i muu a nu Nwĩ, ñki n̄in a nu m̀è.

² Wa ñja'a nda i burə nluu a nda Taà tsi'ĩ mbə ànnù. Wa m̀è ka gh̄èe i nanşə adigə yĩ nì ka yĩ ȳon tswe ghu aà. A s̄i laà aa b̀è bon kaa m̀è si swon mə mə gh̄èè aa a n̄nanşə àdigə a mbo bù.

³ M̀è b̀è gh̄èe n̄nanşə adigə, bon m̀è ka b̄ũ b̄i lògə gh̄uu t̄a bù zi n̄tswe bi'inè maa adigə mə m̀è tswe ghu aà.

⁴ Nì zi m̄anji yĩ mə a gh̄èe maa adigə aà.”

⁵ Thomas a swonj mə, “Mmà'àmbî, kaa bî'î sî adigə yîi mə o ghèè ghu aa zî; m̀bê bî'î tigè n̄zi m̄n̄jî yîi mə a ghèè ghu aa mə akə aa ɛ?”

⁶ Yesu a kwi'i mə, “Mè n̄i m̄n̄jî, m̀bê annù n̄n̄konj, ɲki m̀bê n̄tswènt̄t̄i. Kaa m̀bê ɲù wa'ă a m̀bê Taà ghèè tsi'î t̄i ghê à tsya a nu m̀è.

⁷ A lɛ m̄baa bə mə n̄i zi gha, bonj n̄i ki n̄zi Taà. Lâ i lògìnè ts̄ts̄onj n̄i zi yi, n̄i k̄i m̄ə nyə yi.”

⁸ Philip a swonj a mbo Yesu mə, “Mmà'àmbî, àyoo yîi mə bî'î tigə n̄l̄oo ts̄ts̄onjè aa à n̄i tsi'î mə tâ ò d̄i'î Ta a mbo bî'î tâ n̄u yi bonjə.”

⁹ Yesu a kwi'i mə, “Bî'inè n̄ansè m̄ə n̄tswe aa a n̄i n̄òò yî n̄syà, kaa ò wa'ă gha zi aa ɛ, Philip? ɲù yîi à yə gha aa, à yè m̄ə Taà. Ò tigè m̀bu n̄tsyà aa la n̄swonj mə tâ m̄ə d̄i'î Taà a mbo bù aa ɛ?

¹⁰ Philip, ò s̄i b̄ii mə m̄ə tswe aa mum Taà, Taà a k̄i n̄tswe a mum m̄ə aa ɛ? Innù j̄u mə m̄ə swonj n̄i a mbo bù aa, kaa m̄ə s̄i aa n̄i àtu ya swonjə, à n̄i ìfà'à Taà ghà yîi mə à tswe a mum m̄ə aà.

¹¹ B̄ii n̄i m̄ə m̄ə tswe aa mum Taà, Taà a k̄i n̄tswe a mum m̄ə; a tuu laa bə, n̄i tigè m̀b̄ii n̄lonj b̄ə m̄ifà'à m̄u m̄ə n̄i yə m̄ə fa'à aà.”

¹² Yesu a b̄u n̄swonj mə, “Mè swonj a mbo bù tsi'î ànnù n̄n̄konj mə, ɲù yîi mə à n̄n̄ nt̄i yi a nu m̄ə aa, a ka k̄ii k̄i fà'à m̄ifà'à muà m̄ə m̄ə fà'à aà; i t̄ɛ'ɛ b̄an̄n̄è i k̄i fà'a innù j̄ii mə i t̄insə n̄tsyà aà, n̄lonj mə m̄ə ghèè a m̀bê Taà laa aà.

¹³ M̄ə b̄ə ghèè bonj m̄ə ka k̄i gh̄irè n̄i innù ts̄im j̄ii mə n̄i b̄ətə n̄i ìk̄um gha aà, m̄ə tâ b̄i yə n̄igha'a n̄i Taà n̄tsya a n̄j̄im M̄u ȳi.

¹⁴ N̄i b̄ə b̄ətə annù tsu n̄i ìk̄um gh̄a b̄əə bonj m̄ə ka gh̄irè.

Ajànjə mə Yesu à lɛ ɲkà'à mə yu ka too Azw̄i Nw̄i aà

¹⁵ “N̄i b̄ə k̄onjə gha, bonj n̄i ka k̄i l̄əə ndi'î j̄a.

¹⁶ T̄a m̄ə b̄ətə a Taà mə tâ à too ɲḡan̄kwet̄ə gh̄uù ȳi d̄an̄jə, ȳi à ka tigə lw̄i'î bu bo.

¹⁷ A n̄i Azw̄i annù n̄n̄konjè. Kaa m̀bê m̀bi ȳu wa'ă yi kw̄erè; n̄lonj mə kaa m̀bi ȳu kaa s̄i n̄i yə, kaa wa'ă yi k̄i n̄zi. Lâ, n̄i zi yi, n̄lonj mə a tswe a t̄it̄i bù, n̄tswe n̄i a mum bù.”

¹⁸ Yesu a b̄u n̄swonj mə, “Mè b̄ə ghèè bonj kaa mə ka wa'ă gh̄uu tsi'î bù bu ma'at̄è; m̄ə ka b̄u b̄i fu a mbo bù.

¹⁹ A n̄i m̄u àt̄i noò kaa m̀bi kaa i ka wa'ă gha bù ɲka nyə, lâ tâ bù ka nyə n̄i gh̄a; ts̄ə m̄ə m̄ə tswe nt̄i aà, n̄i ka k̄ii tswe bit̄i.

²⁰ A ka ȳi b̄ə maa n̄jwi, tâ n̄i zi m̄ə m̄ə tswe aa a m̄um Taà, n̄i k̄i n̄tswe a mum m̄ə, m̄ə k̄i n̄tswe a mum bù.

²¹ “ɲù n̄ts̄im ȳi mə a yu'u ndi'î ja ɲk̄ii n̄l̄əə aa, à n̄i ɲù ȳi mə a k̄onjə gha aà. Taà à ka k̄ii k̄i k̄onjə ɲù n̄ts̄im ȳi mə a k̄onjə gha aa; tâ m̄ə k̄ii ɲkonj yi, ɲki ndi'î ib̄iin̄u gha ghu m̀b̄o.”

²² Judas, (kaa s̄i Judas Iscariot b̄ə) a swonj mə, “Taà, m̀bê ò d̄i'î ib̄iin̄u gho aa mə akə a mbo b̄i'î kaa wa'ă a m̀b̄o m̀bi b̄an̄n̄è ndi'î aa ɛ?”

²³ Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “ɲù n̄ts̄im ȳi mə à k̄onjə gha aa, a yu'un̄ə ndi'î j̄a. Taà a k̄ii n̄tigə ɲkonjə n̄i, Taà n̄i m̄ə, b̄i'î z̄i ɲghur̄ə ndùḡə b̄i'ibo tigè n̄tswe ghu.

²⁴ “ɲù ȳi mə à s̄i gha k̄onj aa, kaa à s̄i ndi'î ja l̄əə; kaa innù j̄u mə n̄i yu'u aa kaa i s̄i ndi'î j̄a b̄ə, i lo aa a mbo Taà wa ȳi mə à lɛ n̄too gha aà.

²⁵ “M̄ə swonj innù ma j̄u ts̄im a mbo bù ts̄ts̄onj mə m̄ə b̄ur̄ə n̄tswe bi'in̄ə aà.

²⁶ Lâ Nkwetè wa, Azwĩ Nwĩ ya yĩ mē a laa mǎnsè aa, yĩ mē Taà à ka yĩ too nĩ ìkũm gha aa, a ka yĩ tigè dì'ì innù tsim a mbo bù, i ghìrè nĩ tigè ñwa'atè nĩ innù jĩi mē mē lē nswon a mbo bù aà.

²⁷ “Mè lèê m̀bɔɔnə a mbo bù, mē fa aa tsi'ĩ m̀bɔɔnə yà a mbo bù. Kaa mē si fa aa ajàn yĩ mē m̀bi i fa aà. Tã m̀ntiì mùu tsee lɔ̃ k̃i tsìgìnè, nĩ tsuu k̃i k̃i bɔ'ɔ.

²⁸ Tigè nĩ ghìrè mbaa nyu'u ajàn mē mē ghìrè nswon mē, Mē ka ghèe i bɔ̃n bũ b̃i i zĩ fu a mbo bù aà.’ A bē bē yĩ mē nĩ kòṇə gha, bōṇ nĩ ka k̃i doritè nlon mē mē ghèè a mbèe Taà aà; i k̃i doritè aa nlon mē Taà à tsyàtè gha aà.

²⁹ Mē swònə ìnnù jũ a mbo bù m̀bɔ̃n tã i fɛ'ɛ aa mē, bɛɛ i yi mfè'è, nĩ yē mbii.

³⁰ Kaa mē ka wa'ǎ a mbo bù nĩ nòò yĩ ñsyà bú ñghaa, nlon mē ñu yĩ mē a sa'a mbi yù aa, a zĩ. La kaa à s̃i nĩ àdà'à a atu mē tswé.

³¹ Mē ghìrè aa ànnù yĩ mē Taà a swon aà, mē tã m̀bi zi mē mē kòṇə Taà.

“Nĩ zi b̃i'ìnè ma'atè adigə yuà ñlo yi'ìnè.

15

Yesu à nĩ àti milù'ù yi annù ñṇkonḡ

¹ “Mē nĩ àti milù'ù yi annù ñṇkonḡ, Taà ghà a bē ñu wa yĩ mē a fà'à a ñkya milù'ù aà.

² A kwàrè ntaa tsim jĩi mē i tswe a nu mē kaa wa'à nĩ m̀ntà koonè aa, m̃futè nĩ ntaa tsim jĩi mē i koonə m̀ntà aa mē tã i koonə m̀ntà m̃i gha'atè.

³ Nìghàà nĩ Nwĩ ñi mē mē dì'ì mē a mbo bù aa, nĩ ghìrè mē mē tã nĩ laa.

⁴ Nĩ lwi'i a mum mē tã mē k̃i nlwi'i a mum bù. Tsɔ̃ mē kaa mbə ñtaa àt̃i milù'ù wa'à m̀ntà koonè t̃i ghè i tsugìnə nĩ m̃at̃i aa, a k̃i mbə ñg̃iṇ ñg̃iṇ mē kaa mbə nĩ wa'à m̀ntà koonə tighə mē nĩ lwĩ'i a m̃um nu mē.

⁵ “Mē nĩ àt̃i milù'ù, nĩ bē ñtaa j̃i. Nù ñtsim yĩ mē à lwĩ'i a mum mē mē k̃i nlwi'i ghu mum aa, à ka koonə m̀ntà m̃i ghà'atè; ñlon mē kaa mbə nĩ wa'ǎ annù tsu ghìrè t̃i mē.

⁶ Mbə ñu tsuu a mum m̃ə lwĩ'i, b̃i bəgə nlò'òsè kaa wa'ǎ ntaa yà bú mbə; i tigè ñyoo, b̃i ghotè ñghèe mma'a a mum m̃ɔ'ɔ a khĩ.

⁷ Nĩ bē lwĩ'i a mum mē tã nìghàà na k̃i nlwi'i a mum bù, bōṇ nĩ ka betè ñgòṇ ñjoò tsim jĩi mē nĩ lòò aa, i tswe nĩ ju.

⁸ Bē yē nìgha'a nĩ Taà ñyonḡ aa ajàn yĩ mē nĩ koonə m̀ntà m̃i ghà'atè aà; ñtsya ma mùu ajàn, nĩ tigè mbə ñg̃iṇyèg̃iṇnù jyá.

⁹ Mē kòṇə ghūu a ñg̃iṇ ñg̃iṇ a ajàn yĩ mē Taà ghà à kòṇə gha aà; nĩ lwĩ'i a m̃um àkòṇnè yā.

¹⁰ Nĩ bē k̃i yu'u ndi'ì ja, bōṇ nĩ lwĩ'i a m̃um àkòṇḡ yā, a ñg̃iṇ ñg̃iṇ a ajàn yĩ mē yù'ùnə ndi'ì Taà ñk̃i nlwi'i a m̃um àkòṇnè yi aà.

¹¹ “Mē swon ìnnù juà a mbo bù aa mē tã ñdorè na tã nĩ tswe a mbo bù tã tã ñdorè nuu k̃i nluu.

¹² Ndi'ì yà a mbo bù i nĩ mē: Nĩ ka kòṇə ghūu bu nĩ bù a ajàn yĩ mē mē kòṇə ghūu aà.

¹³ Akòṇnè yĩ mē mbə ñu a tswé nĩ yu a nũ ìkà'à j̃i yĩ mē a tsyàtè akòṇnè tsim aa, à nĩ m̃f̃a ñtswènt̃i ỹi ñlon ñkwit̃u waa.

¹⁴ Nĩ nĩ ìkà'à ja aa a ajàn yĩ mē mbə nĩ ka ñghìrə ìnnù jĩi mē mē swon mē tã nĩ ka ñghìrə aà.

¹⁵ Kaa mē si ghuu aa nī ngǎŋəfà'à bu ntwoŋə nlon mē kaa ngǎŋəfà'à kaa à sǐ annù yīi mē tǎfà'à yī a ghìrè aa zī. Mē bàŋnə ntwoŋə ghuu aa nī ìkà'à jǎ, nlon mē mē swon mē innù jīi mē mē le nyu'u a mbo Taà ghà a mbo bù.

¹⁶ Kaa a gha aa a le ŋwa'à bu tso'ò; a ghuu aa a le mbàŋnə ntso'ò mē, ntoo ghuu mē tǎ nī ghɛɛ ŋka ŋkoonə mīntà mī ghà'àtə; tǎ mī bə mīntà mīi mē mī lwǐ'ī nīŋkon aa. Ma mùu ajàn, tǎ Taà ghà à tigə fa nī njoò tsim jīi mē nī betə nī ìkūm gha aa a mbo bù.

¹⁷ Ndi'ī yīi mē mē fa a mbu bù aa à nī mē, nī ka ŋkɔŋnə ghuu bu nī bù.

Ajàŋ yīi mē mbi i ka ki bàa ngǎŋyogǎnnù Yesu aà.

¹⁸ “Mbē mbi i ka mbaa ghuu, nī zi mē i leè mfoo mbàa ghà.

¹⁹ Nī le mbaa bə aa bə bi mbi bù bon mbi yù i kòŋə yīi mbuu bē. Lā nlon mē kaa nī sǐ aa bə bi mbi bu bə, mē tso'ò ghu aa a mūm mbi aa, a bə nji'ī ànnù yīi mē mbi i bàa nī ghuu aà.

²⁰ Nī wa'atə annù yīi mē mē le nswon a mbo bù aà; ‘Kaa mbə ngǎŋəfà'à a wa'ǎ tǎfà'à yī tsyâtə.’ Mbə a bə mē bi le si ntso'ò akòrə ya, bon bi ka yī kii ki tso'ò a yuu; mbə a bə mē bi le si yu'unə nī ànnù yīi mē mē le si dǐ'ī aa, bon bi ka yī kii ki yu'unə nī ànnù yīi mē nī kii ndi'ī aà.

²¹ Lā bi ka yī ghìrə innù ma jū i tsim a nu bù nlon ŋgaà yà nlon mē kaa bi sǐ ŋu yīi mē à tòo ghaa aa zī.

²² Mē le mbaa tuu zī i swonə innù jī bī jyaa bon bo le ŋkwo waa mbu'ù; lā, mbə yīi mē mē leè nzi nghìrə bo zī ibi waa aa, kaa mbə bi wa'ǎ bù nswon mē bo sǐ ibi ghìrə.

²³ Nù ntsim yīi mē a bàa nàa laa, a kii mbaa nī Taà ghà.

²⁴ Innù jī yēyerə jīi mē mē le nghìrə a titi bo jīi mē nù dàn a mbii mē kaa à leè ŋwa'à ghìrə aa, i le mbaa tuu bə, bon kaa bi le ŋwa'ǎ ibi ghìrə. Lā tsitsɔŋ, bi yə mē innù jī yēyerə jya mē mē le nghìrə aa, mbaa gha ŋki mbaa Taà ghà.

²⁵ Ma yuà ànnù a le ntswe nī mǐ'ɛ tǎ lwensə annù yīi mē bi le ŋwà'ànə a mūm ànwà'ànə nŋsə yaa aà, mē, ‘Bi le mbàa gha tǐ nji'ī.’

²⁶ “Lā ngǎŋkwetə wa mē mē ka too yi tǎ à lo a mbo Taà ghà nzi a mbo bù aa, yu wa yīi mē à nī Azwǐ annù nīŋkon aa, à bə zǐ bon à ka ki swonə nī ànnù nlon ŋgaà yà.

²⁷ Tǎ bù búmbon nī kii ntigə nswonə nī innù nlon ŋgaà yà nlon mē nī tswe bi'inə nloginə tsi'ī nloginə aà.

16

¹ “Mē swon juà innù a mbo bù aa mē tǎ nī tswa abiintì yuu ntsuu mà'àtə tǎ à wo.

² Baa tigə furə nī ghuu a nda nghotə bù, nòò a kii nzi, yīi mē nù à bə zwitə ghuu bon a bàŋnə mǐmɔntə bə mē yu fà'à aa àfà'à yī siginə a mbo Nwǐ.

³ Bə ka yī ki ghìrə ma juù innù a nu bù aa nlon mē kaa bi sǐ Taà ghà zi, kaa wa'à gha ki nzi.

⁴ La mē swon ma juu innù a mbo bù aa mē tǎ bɛɛ nòò wa a yi ŋkù'ù mē bi ka yī ki ghìrə ma juù innù a nu bù aa, bon nī ka ki wa'atə mē mē leè mbaa ŋkè'ènə a mbo bù.

Afà'à yīi mē Azwǐ Nwǐ a fà'à aà

“Kaa mē le ŋwa'à juà innù a mbo bù swon a nloginə aa nlon mē mē le ntswe bi'inə.

⁵ La tsîtsònɔ̃ mə ghèè fu a mbo nù yîi mə à lɛ ntoo gha aà. Lâ kaa nù nì bù yî tsù à sî ghu tswê a mbetè mə mə ghèè aa fə aa ɛ?

⁶ La tsîtsònɔ̃ mə mə swònɔ̃ mə a mbo bù aa, mîntîi muu mi luu nì àjəɲnè.

⁷ Mə swon aa tsi'î ànnù nîɲkon a mbo bù mə, a bɔɲtə a mbo bù mə tâ mē ghɛɛ, nlon mə mē bə tsuu ghèè bon ɲgàɲkwètə ghùu wa kaa à ka wa'à zî. Lâ mē bə ghèè bon mē ka too yi tâ à zi a mbo bù.

⁸ Nòò yîi mə Azwî Nwî ka zî aa, a ka ghìrə tâ a laa a mbo bē bi mbi bù mə innù jîi mə bo wa'atə nlon innù jî bi bo bi ànnù ɲghìrə innù jîi i tsinə aa, a bò'ɔ nî àjàɲ yîi mə Nwî à ka yî sa'a mbi aa, kaa i sî ku'ùnè.

⁹ Innù jîi bo wa'atə nlon ibi kaa i sî ku'ùnè aa nlon mə ka bo sî mîntîi myaa a nu mē nîɲ aà;

¹⁰ Innù jîi mə bo kîi ɲwa'atə nlon ɲghìrə innù jîi i tsinə aa kaa i wa'à kî ɲku'unə aa nlon mə mē bù ɲghɛɛ nàa fu a mbèɛ Taà ghà kaa tâ nì wa'à gha bù n̄yə;

¹¹ Innù jîi mə bo kîi ɲwa'atə nlon ajàɲ yîi mə Nwî à ka yî kî tso'ɔtə mîsa'a aa kaa wa'à kî ɲku'unə aa, nlon mə Nwî à fòò mē n̄tsərə isa'a mfò mbi ghù.

¹² “Mē tswe nì innù jî ghà'atə a nswon a mbo bù, jîi mə mē bə swon bon a ka tsyànə a nyu'u tâ à kuu a atu bù.

¹³ Lâ nòò yîi mə Azwî annù nîɲkon ya a zi aa, a ka ghìrə tâ nì zi annù nîɲkon tsi'î tsimè. Kaa a ka yî wa'à kà ɲghaa aa nî àtú yî, a ka yî kî swon aa tsi'î ànnù yîi mə a yù'u aà; i kè'ènè nî innù jîi mə i ka yî fè'è aa a mbo bù.

¹⁴ A ka yî kî gha'asə nî ghà nlon mə a ka yî kî lògə innù jîi mə à nî ja aa i tigə kè'ènè nì a mbo bù.

¹⁵ Njoò tsim jîi mə Taà ghà à tswe nì ju aa, à nì aa mbê já; à nî n̄ji'î ànnù yîi mə mə swon mə a ka yî tigə lògə nî innù jîi mə à nî já aa i tigə kè'ènè nì a mbo bù aà.

Ajəɲnè bo bi nì n̄idorè

¹⁶ “A nì mû àbàɲntè, kaa nì ka wa'à gha bù n̄yə lâ àbàɲntè a bu ti tsyà nì yê ghà.”

¹⁷ Ngăɲyəgənnù Yesu jî mɔ'ɔ i logìnè n̄tigə mbetə nî waa bo nì bo mə, “N̄ji'î ànnù muu mə à swònə aa i bə aa mə akə aa ɛ? A swòn a mbo b̄inè mə a nì mû àbàɲntè kaa tâ b̄inè wa'à yi yê, la àbàɲntè yî mɔ'ɔ a bu ti tsyà b̄inè b̄i nyə yi; ɲkîi nswon nì mə ‘A bə ma muu ajàɲ aa nlon mə mə ghèè aa a mbo Taà ghà.’

¹⁸ Bo swon mə n̄ji'î ‘mû àbàɲntè ghù’ i bə aà àkə aa ɛ? Kaa b̄i'î s̄i atú yi'î n̄i ànnù yîi mə a swon aa zî!”

¹⁹ Yesu à lɛ nzi annù yîi mə bo lɛ sî lòò mbetə yi ghu aà, n̄tigə nswon a mbo bo mə, “Mē ghìrə nswon mə, ‘a nì mû àbàɲntè kaa tâ nì wa'à gha yê, bɛɛ mē àbàɲntè yî mɔ'ɔ a bu ti tsyà, nì bú n̄yə gha fu.’ A n̄i ànnù yîi mə bú betə n̄i ghuu bu nì bù ghu aa ɛ?

²⁰ Mə swon aa tsi'î ànnù nîɲkon a mbo bù: Nì ka yî kî yè'ə i l̄i nì m̄làà, tâ m̄bi i ka mbaɲnə ndoritè; nì ka yî kî jəɲnə, lâ tâ àjəɲnə yuu tâ à baɲnə mbəɲkə n̄tigə n̄idorè.

²¹ Nòò yîi mə m̄angyè à tsigə mu aa, a jəɲnə nlon mə nòò ɲgi'î yî à kù'ù mē; la nòò yîi mə à jwè mə mu wa aa, a li'ìnè n̄yàɲê n̄tsim, n̄tigə ndoritè mə yu jwè mə a mu yî m̄fi a m̄um m̄bî.

²² Aa tsi'i ngĩn ngĩn a ajàn yĩ mə a tswe a mbo bù aà; tsĩtsòn nĩ jəɲnə, lá mə ka bú kwatə i zĩ a mbo bù, ta mĩntĩ muu luu nĩ nĩdorə, àjàn nĩdorə yĩ mə kaa mbə nù tsu a wa'à a mbo bù kwərə aà.

²³ “Nòò yĩ mə ñjwi mà ya i ka yĩ zĩ aa kaa nĩ ka yĩ wa'ă ayoo yĩ tsu a mbo mə bú ñka mbetə. Mə swon aa tsi'i ànnù nĩnkon a mbo bù: Taà ghà à ka fa ngòn njoò tsim jĩ mə nĩ betə nĩ ìkũm ghà aà.

²⁴ Nzi nywe'e tsĩtsòn, kaa nĩ burə tĩ ayoo tsu betə nĩ ìkũm ghà; nĩ bə betə bon nĩ ka kwərə, tá tá nĩdorə nuu tá nĩ luu.

Ajàn mə ngǎnyəgənnù Yesu mà'a ntsò ntsya nĩ mbi aà

²⁵ “Mə lògə aa mĩghàa mĩ nǎnaa nke'enə innù juà ghu a mbo bù. La nòò à tswe ghu mə kaa mə ka wa'ă a mbo bù aa nĩ mĩghàa mĩ nǎnaa bú ñka ngħaa, i tigə ghàa a mbo bù aa nĩ nsi nĩ nsi nlon Taà.

²⁶ Njwi mà ya i ka yĩ kù'u aa, tá nĩ tigə mbetə nĩ nĩ ìkũm ghà; kaa mə si swon aa mə mə ka yĩ ki betə nĩ a ñkwitu bù,

²⁷ nlon mə Taà ghà yumbon à kònə ghuu. A kònə ghuu aa nlon mə nĩ ki ñkònə ghà, ñki mbii mə mə lə nlò aa ghu mbo nzi.

²⁸ Mə lə nlò aa a mbo Taà ghà mfe'ε fàa mbĩ; tsĩtsòn, mə mà'atə mbi yù mbu mbii nĩ gha fu a mbo Taà ghà.”

²⁹ Ngǎnyəgənnù ji i tigə ñswon ghu mbo mə, “Tsĩtòn o ghàa a mbo bĩ nĩ nsi nĩ nsi, kaa wa'à nĩ nĩghàa bú nnaa.

³⁰ Tsĩtsòn bĩ zi mə ò zĩ innù tsi'i tsimə; kaa bə si nĩ ñka mbetə gho nĩ ànnù tswé. Ma yù a ghìrə mə tá bĩ bii mə ò lə nlò aa mbo Nwĩ nzi.”

³¹ Yesu a kwi'i a mbo bo mə, “Nĩ bĩ mē tsĩtsònə aa ε?

³² Nòò à tigə a abô, nòò wa à tē'ē mē ñku'u, mə baa jà'à ghuu tá nù à ghē nĩ yĩ mbèè, tá nù à ghē nĩ yĩ mbèè, i tigə mmà'atə gha, mə mə. Lá kaa mə si aa tsi'i mə mə nansə ntswe, nlon mə Taà à tswe bĩ yu.

³³ Mə swon ma juù innù a mbo bù aa mə tá nĩ tswe nĩ mbəonə, a ajàn yĩ mə mbə bĩ'nə tswé nĩ ànnù yĩ m'otə aà. Tsó mə nĩ tswé a mùm mbi aa, nĩ ka yə ngi'ì. Lá nĩ tan ntii! Wa mə tsyà mə mbĩ!”

17

Ajàn yĩ mə Yesu à lə ntsà'atə Nwĩ a atú ngǎnyəgənnù ji aà

¹ Yesu à mǎnsə mē a nswon ma jù innù, ññε mi'i mi, nlii aburə, ñswon mə, “Taà ghà, nòò à kù'ù mē. Gha'asə Mũ ghò tá tá Mũ ghò à ki ngħa'asə ghò.

² Ò lə mfa mida'a ghu mbo mə tá à ka mbu'utə ngòn mu nũ ntsim, tá i fa ntswēntii yĩ mə i tswe nĩnkon aa a mbo bo bii mə ò lə mfa ghu mbo aà.

³ Ntswēntii yĩ mə i lwĩ'i nĩnkon aa, i laa mbə a nzi wò, wò Nwĩngòn yĩ m'otə yĩ ò nĩ Nwĩngòn tsi'i annù nĩnkon aà, ñki mbə a nzi Yesu Kristo, yĩ mə ò lə ntoo aà.

⁴ Mə ghà'asə mē gho fàa atu nsyē; mə mǎnsə mə afà'à yĩ mə ò lə mfa mə tá mə fa'a aà.

⁵ Taà ghà! Gha'asə a gha tsĩtsòn a mbèè wò, tsi'i nĩ nĩgha'a nya mə mə lə ntswe nĩ nu bi'io mbon ta ò nansə mbi aà.

⁶ “Mə ghìrə mə tá bə bya bii mə ò lə ntso'ò fàa mùm mbi mfa a mbo mə aa, mə tá bi zi ghò. Bo lə mbə aa bə bó, la ò fā waa a mbo mə. Bo yu'unə nĩghàa nò,

⁷ Tsitsòn bo zi mə ngòn njoò tsim jĩ mə ò lə mfa a mbo mə aa i lo aa a mbo wò.

⁸ Mə fà mə ntoo yïi mə ò le ntoo gha nì yù aa a mbo bo, bo kî ñkwèrè; bo zi tsi'í sigìnè mə mè le nlò aa a mbo wò nìzi, ñki mbii mə a gha aa a tòò wò.

⁹ “Mə tsà'atè nòò ñwa'atə nî waa, kaa mə si nòò tsà'atə aa nlon mbî ñtsimè; mə tsà'atè nòò nlon aa bo bya mə ò fa a mbo mə aà, nlon mə bo laa mbə bē bō.

¹⁰ Bè bîtsim bo bì ñjoò tsim jïi mə mè tswe nî ju aa, à nî jô, jïi mə ò kî ntswe nî ju aa, i bē jâ; bì kîi ntsya aa a ñjîm bo nyə nî ñgha'á nâ.

¹¹ Tsîtsòn mə bù mbii nzi fu a mbo wò; kaa mə ka wa'á fàa mûm mbî bù ntswe, lâ bo ka ghèè nî mbîi a ntswe fàa mûm mbî. Taà ghà yïi mə à làa mǎnsè aa, bɛ waa nî mîdà'á mya mîi mə mî tswe a nî ñkûm gho aà, ñkûm wa yïi mə ò le mfa a mbo mə aà, mə tâ bo tswe nî ànnù yî fùùrè, tsǒ mə sî kî ntswe nî ànnù yî fùùrè aà.

¹² Nòò yïi mə mè kî tswe bi'í bo aa, mè kî si bɛ waa nî àdà'á yïi mə a tswe nî ñkûm gho aà, ñkûm wa yïi mə ò le mfa a mbo mə aà. Mè kî le mbɛ waa kaa tsi'í ñù nìbò wàà yî mǎfùùrè kaa a wa'á bwê, a kî mme yu wa yî mǎfùùrè mə à le ntswe nî mbwɛ aà, mə tâ ànnù yïi mə a le ntswe a mûm àṅwà'ànə Nwî aa, tâ à fɛ'ɛ mbòontè.

¹³ Tsîtsòn mə bù mbii fu a mbo wò. Mə swon nî ñnnù juà aa a ajàn yïi mə bùrə a mûm mbî aa mə tâ nìdorè na tswe a mûm ñtiì bo nluu.

¹⁴ Mè le mfa ntoo yò a mbo bo, lâ mbî i bàà waa, nlon mə kaa bo sî bē bì mbi bù bē aà, tsi'í ajàn yïi mə kaa mə si ñù mbî ghù kî mbə aà.

¹⁵ Kaa mə si lòo aa mə ta ò fi'í waa fàa mûm mbî nlò'òsè, mə bàṅnè nlòo aa mə tâ ò bɛ a waa a mbo ṅṅàṅmbù'ú ñnnù jî bi wâ.

¹⁶ Tsi'í a ṅṅîṅ ṅṅîṅ a ajàn yïi mə kaa mə si ñù mbî bù bə aa, kaa bo sî bē bì mbi bù kî mbə.

¹⁷ Tso'ò waa nləə tâ bo tigə bē bo a ñjîm ajàn yïi mə bo ka zi annù ñṅkon aà; ñìghàà no nî laa mbə annù ñṅkonè.

¹⁸ Mè tòò waa a mûm mbî, tsi'í ajàn yïi mə ò le ñki ntoo gha a mûm mbî aà.

¹⁹ Mè tigə ntso'ò ibîinû gha nlèè aa tsi'í tsǒ àyoo mmà'anwî a mbo wò, nlon ñkwi atû waa, mə tâ bo kî mbə ñjoo mmà'anwî jî annù ñṅkon a mbo wò.

²⁰ “Kaa mə si nî gho tsà'atè ñwa'atə aa tsi'í waa, mə kîi ñwa'atə nî bya bîi mə bì kî ñniṅ mîntiì myaa a nu mè, ñtsya a ñjîm ntoo yïi mə bo yu'u nî a ntsû ṅṅàṅyèḡḡnnù ja aa.

²¹ Mə lòo nî mə tâ bo tswe nî ànnù yî fùùrè. Taà ghà! Mə kòṅè nî mə tâ bo tswe a mum bî'íô, tsi'í a ajàn yïi mə ò tswe a mum mè, mè kî ñtswe a mum wò aà. Mə lòo nî mə tâ bo tswe nî ànnù yî fùùrè, tă tâ mbî bii mə a gha aa a too wò.

²² Mè fa ñgha'a nya nîi mə ò le mfa a mbo mə aa a mbo bo, mə tâ bo tswe nî ànnù yî fùùrè, tsi'í a ajàn yïi mə wò nî mè sî nî ayoo yî fùùrè aà;

²³ Mè tswe a mum bo, ò kî ñtswe a mum mè, tâ bo nǎnsə mboonsə mbə ayoo yî fùùrè, tâ mbî i tsya ghu nzi mə a gha aa a le ntoo wò, ñki ñkòṅə waa a ajàn yïi mə ò kòṅə gha aà.

²⁴ “Taà ghà! Ò fa waa a mbo mè, mè kòṅè nî mə tâ bo tswe a adigə yïi mə mè tswe ghu aa, tă yə ñgha'á nâ, ñìgha'a nya nîi mə ò fa a mbo mè aà; nlon mə ò le ñkòṅè gha mbon nǎnsə mbi yù.

²⁵ Taà ghà yïi mə ñnnù jo tsinə aa, kaa mbi i sî gho zî, la mè zi ghô, buà bù kî nzi mə a gha aa a tòò wò.

²⁶ Mè ghìrə bo zî ghô, màa kii ghèè nî mǎbǎi a nghìrə mə tâ bo zi ghô, tă tâ àkòŋnə yǐi mə ò tswe nǐ yu a nu mè aa, tâ à tswe a nu bo, tă tâ mè kǐ ntswe a mum bo.”

18

Ajàn yǐi mə bi le ntswa Yesu aà

(Mt. 26.47-56; Mk. 14.43-52; Lk. 22.47-53)

¹ Ajàn mə Yesu à le mmànsə a ntsà'atə Nwǐ ma mùu ajàn aa, nlo bo bì ngǎnyəgənnù jǐ ntòo mutswàgə ñkǐ wa yǐi mə bi twonə nǐ Kidron aà; ñkya ati mǐntà yǐ mò'ɔ i le ntswe ghu, Yesu bo bì ngǎnyəgənnù jǐ jya bi kuu nghèè wa a mǔm ñkyâ.

² Judas mə à le mfèè yǐ aa, à le nzi adigə ma yû nlon mə a nǐ bìnòò bǐ ghà'atə, Yesu bo bì ngǎnyəgənnù jǐ le sǐ bòontə ghu.

³ Tsǒ mə à le nzi aa, à le nlògə akùrə bǐsogyè bo bì ngǎmbè ndâma'anwǐ jǐi mə ngànma'a Nwǐ yǐ ñwè bo bì baFarisai le ntòo aa, bo bo ghèè ghu, bo kà mē aa nghèè aa, ntugitə njoo mǐtsə'ə nǐ bǐlām nǐ mǐnkà'a.

⁴ Tsǒ mə Yesu à le nzi ngon innù tsim jǐi mə bo le sǐ lòò a nghìrə aà, mǐma'atə ngǎnyəgənnù jǐ jya, mǐfè'è yòntə a mbèè bo, mǐbetə waa mə, “Nǐ lòò aà wò ɛ?”

⁵ Bo kwi'i ghu mbo mə, “Bǐ'i lòò aa Yesu, mu Nazareth wâ.” Yesu a swon a mbo bo mə, “Mè ghulà.” Judas, mə à le mfèè yǐ aa, à le ñkǐ ntəə bo bo.

⁶ Ajàn mə Yesu à le nswon mə, “Mè ghulà aa,” bo khètə mǐbǐi nǐ ñjǐm, ñwokə a nsyè.

⁷ Yesu a ku'üsə mǐbetə waa mə, “Baa nǐ swon mə nǐ lòò aà wò ɛ?” Bo kwi'i mə, “A Yesu, mu Nazareth wâ.”

⁸ Yesu a bû nswon a mbo bo mə, “Tigə mè bà mē aa nswon a mbo bù mə ‘mè ghulà.’ Lâ mbə a bə yǐi mə nǐ lòò aà gha, nǐ ma'atə bulà bə bi ghèè.”

⁹ A le nswon ma la aa, tă ghìrə tâ ànnù yǐi mə à lèè nte'è nswon aa, tâ à boontə, mə “Taà ghà, kaa nù wa yǐ tsù mə ò le mfa a mbo mè aa, kaa yǐ tsù à sǐ bwè.”

¹⁰ Simon Peta à le ñwè'è munwǐ ntsò; à le ntso'ɔ munwi wa a mba'a, ñkwye atòŋnə àbù'u ngànma'a Nwǐ yǐ ñwè yǐ mà'à nlo'osə. ñkǔm àbù'ù ma yû i le mbə Malkus.

¹¹ Yesu a swon a mbo Peta mə, “So'ɔ munwi ghò wa fu a mba'à! Ò wà'atə mə mè ka wa'ă ndon ñgi'i yǐi mə Taà ghà à fa a mbo mè aa no aa ɛ?”

A ajàn yǐi mə bi le nghèè nǐ Yesu a nsi Annas aà

¹² Bǐsogyè bya bo bì ndiè wàà, nǐ ngǎmbè ndâma'anwǐ bi le ntswa Yesu ñkwerə yǐ.

¹³ Nlògə yǐ nghèè nǐ ghu a mbo Annas. Annas à le mbə ntsi Kaifas yǐi à le mbə ngànma'a Nwǐ yǐ ñwè maa alòò aà.

¹⁴ Kaifas ma ghù à le mbə yu yǐi mə à le ndi'itə bǐtə bi ala'a bi baYuda mə a bon mə tâ nù yǐ mǐfùurə à kwo nlon atu nnòò aà.

A ajàn yǐi mə Peta à le ntuu Yesu aà

(Mt. 26.69-70; Mk. 14.66-68; Lk. 22.66-71)

¹⁵ Simo Peta bo ngànnyəgənnù Yesu wa yǐ mò'ɔ bo le nyonə Yesu. Ngànma'a Nwǐ yǐ ñwè wa à le nanse nzi ngànnyəgənnù ma ghù tsi'ǐ siginè. Nyonə Yesu bo yu kuu nghèè a mǔm nǐsàndà ngànma'a Nwǐ yǐ ñwè wâ.

¹⁶ Peta à le mbànə nteə a mbèè a tsùbù'ù. Ngànnyəgənnù Yesu ma ghù mə ngànma'a Nwǐ yǐ ñwè à le nzi aa à le mfè'è ñghaa a mbo mumàngyè yǐi mə à le ntəə wa tsùbù'ù aa, nlogə Peta bo yu kuù.

¹⁷ Mumànggyè wa a ntsübù'ù a betè Peta mæ, “O sǐ ngànyègônñu mbâ yǐ kǐ mbæ aa ε?” Peta a kwi'i ghu mbo mæ, “Ngañ, kaa mæ sǐ ghu bē.”

¹⁸ Ajàñ mæ mǝ'ə i lɛ si ko aa, ngǎñàfà'ǎ ngàñma'a Nwǐ wa ni ngǎñmbê ìdìgè, bi lɛ nǝtə mɔ'ɔ nǐ nkyɛ, ntəə ghu, ntigə nyo'ɔtə. Peta à lɛ nghèè ntəə bo bo ñkii nyo'ɔtə mɔ'ɔ wâ yǐi ngaa.

Ajàñ yǐi mæ ngàñmà'anwǐ yǐ ñwè à lɛ mbetə Yesu nǐ ìnnù àà
(Mt. 26.59-66; Mk. 14.55-64; Lk. 22.66-71)

¹⁹ Ngàmà'anwǐ yǐ ñwè wa à lɛ mbetə Yesu nǐ ìbetə ñlon ngǎnyègônñu ji bo bi ñlonə ànnù yǐi mæ à lɛ si dǐ'ǐ aà.

²⁰ Yesu a kwi'i ghu mbo mæ, “Mæ ghàà aa a nsi bə bǐtsimə. Ngòn ìnnù tsim jǐi mæ mæ dǐ'ǐ aa, mæ lɛ si dǐ'ǐ a ndàmà'anwǐ bo bi a ndānghotə, a bə ìdìgè tsim jǐi mæ bə bǐtsim bòontə ghu aà, kaa mæ lɛè ñkǐ'ǐ annù tsu a lò'òsə burə swoswon bē.

²¹ O tigè mǐbu mbetə nǐ gha nǐ ìbetə aa a ya ε? Betə bə bə bulà bǐi mæ bi lɛ nyu'u annù yǐi mæ lɛ si swon aà. Wa bo zǐ ànnù yǐi mæ mæ lɛ si swon a mbo bo aà.”

²² Ajàñ mæ Yesu à lɛ nswon ma mùu ajàñ aa, ngàñmbɛ ìdìgè wa yǐ mɔ'ɔ a zwǐ àbo ghu atu, mǐbetə yǐ mæ, “A swǝñ wò a mbo wò mæ tǎ ò ka ngħaa a mbo ngàñmà'a Nwǐ yǐ ñwè ma mùu ajàñ ε?”

²³ Yesu a swon ghu mbo mæ, “Mbə a bə yǐi mæ mæ swòñə ànnù yǐ bi yǐ tsu, ò kɛ'ènə a mbo bə bù mæ bi təə faà aà, mǐbə a bə mæ ìnnù jǐi mæ mæ swòñə aa i ku'unə, ò tigè mǐbu mfɛɛ gha aa a ya ε?”

²⁴ Ma mùu noò Annas à lɛ nlògè yǐ tsi'ǐ wa ajàñ yǐi mæ bi lɛ ñkwɛrə yi aa, ntsyasə a mbo Kaifas yǐi mæ à lɛ mbə ngàñmà'a Nwǐ yǐ ñwè aà.

Ajàñ mæ Peta à lɛ ñkù'ùsə ñtuu Yesu aà.

²⁵ Peta à lɛ mburə ntəə wa adìgə nyo'ɔtə nǐ mɔ'ɔ wa; bə bǐ mɔ'ɔ bi betə yi mæ, “O laa ñkǐ'ǐ ngànyègônñu mbâ wǐ yǐ mɔ'ɔ bə aa ε?” Peta a tuu yi nswon mæ, “Kaa mæ sǐ ghu bē.”

²⁶ Abù'u ngàñmà'a Nwǐ ya yǐ mɔ'ɔ, mbə ndim ñu wa mæ Peta à lɛ ñkwyɛ atónnə yi aa, a betə mæ, “Mə ghìrə mbaa kǐ'ǐ gho yə ò tswé bú bo wa a mûm ñkya aa ε?”

²⁷ Peta a ku'ùsə ñtuu yi nswon mæ, “Ngañ!” Tsi'ǐ maa noò àkègə a tɔñə.

Ajàñ yǐi mæ bi lɛ nghèè nǐ Yesu a nsi Pilato aà.
(Mt. 27.1-2; Mk. 15.1-5; Lk. 23.1-5)

²⁸ Bi lɛ nlògè Yesu ngħɛɛ nǐ ghu a ntɔ'ɔ Gûmnàà, maa noò a burə aa tsi'ǐ mbà'a mbà'à. BaYuda kaa bo lɛ ñwa'à waa wa mûm ntɔ'ɔ kuù, ñlon mæ bi lɛ nlòò mæ bi ba'atə nǐ ìbǐinú waa lèə tǎ i laa a nyònə nǐ nònɔsə wàà tǎ jǐ mǐji mǐ Passa.

²⁹ Pilato à lɛ ntigə mbanɲə mfɛ'è a abɛɛ mbetə waa mæ, “Nǐ swǝñ mæ ñu ghù à ghìrə aa akə aa ε?”

³⁰ Bo kwi'i ghu mbo mæ, “A ghìrə mbaa tsuu annù fànsə bon kaa bǐ'ǐ sǐ nǐ ghu a mbɛɛ wò zǐ.”

³¹ Pilato a swon ghu mbo mæ, “Mbə a bə la, nǐ logə yi ngħɛɛ ntɔ'ɔtə isa'à yi nyon a nǐ nònɔsə ghùu.” Bo kwi'i ghu mbo mæ, “Kaa bǐ'ǐ sǐ nǐ àdà'à mæ mbə bǐ'ǐ zwitə ñu tswé.”

³² A lɛ mfɛ'è lá lá aa mæ tǎ à boontə nǐ nìghàà nǐi mæ Yesu à lɛ si swonə ñlon ajàñə nǐwo yǐi mæ yu lɛ ntswe nǐ ñkwo aà.

³³ Pilato à lɛ mbù ñkuu ngħɛɛ fu wa mûm ntɔ'ɔ, ñtwoñə Yesu mǐbetə yi mæ, “O bə aa mǐfò baYuda aa ε?”

³⁴ Yesu a betè yi mē, “Nìghàà nū mē o betə gha ghu aà, à nī no kè a swon bē nswon a mbo wò aa ε?”

³⁵ Pilato a bəŋ mbetə yi mē, “Mè laa mbə ŋū baYuda aa ε? A fa bē bo mfa gho a mbo mè bo bì bìlì bi ngǎŋmà' Nwĩ. O nàŋsə mfànsə aà àkè ε?”

³⁶ Yesu a swon mē, “Kaa ànnù nifò ya kaa a sì aa fàa a nī yula mbi tswê. A ghìrə mbə mē ànnù nifò ya a tswe aa fàa nī yulà mbi, bon ngǎŋkòrê jà i to fìkòrè kaa bì kī'ì gha a mbo bità bi baYuda fā. Ngan, kaa ànnù nifò ya kaa a sì aa fàa nī yulà mbi tswê.”

³⁷ Pilato a betè yi mē, “La a bə mē ò nī mfò aa ε?” Yesu a kwi'i mē, “ò swon mē mē nī mfò. Bì lē njwe gha mè fē'è fàa mbi aa nlon ɲkwitu ànnù yī fùùrè, a ɲka ɲghàà ànnù nlonə ànnù nīkonə. Nù ntsim yī mē à tswe a mūm ànnù nīkonə aa a yu'utə annù yī mē mē swonə aà.”

³⁸ Pilato a betè mē, “Annù nīŋkonə à nī àkè aa ε?”

Pilato a bù mē'ε ɲghèè ɲyè bē bya, nswon a mbo bo mē, “Kaa mè sī annù tsu yə mē mbə a ghìrə mē tā mè nīŋ ɲgi'ì ghu nū.

³⁹ Lā ɲyonə a nī nòŋsə yī mē nī tswe nī ghu aa, mē fi'isə nī ɲgàŋàtsan yī mēfùùrè a mbo bù, a njwī Passa. Nī kōŋ mē tā mè fi'isə Mfò baYuda ghū aa ε?”

⁴⁰ Bo tɔŋnè nswon mē, “Ngan, kaa mbə a kī'ì yu bē! Bī'ì lòò mē tā ò fi'isə aa Barabas!” (Barabas à lē mbə anɣāmighee).

19

Ajàŋə mē bì lē ntsərə isa'a Yesu mē à ka wo aà

¹ Pilato à logè Yesu mēfa yi bì ghoè yi.

² Bìsogyè bya bì lòò mīndigə mī njon njon mba'a tsò àtsè'ətu nifò n̄sə ghu atū. Ntigə n̄logə at̄sè'ə yī bagitə yi at̄indùù ɲwε'ε ghu nū.

³ Bo tigə n̄tsya mmii nī nswonə nī mē, “O lēlē lēè! Mfò baYuda à kī kwèè! A kwèè!” Lā mbəŋnə mfεε nī mīghà'a mī.

⁴ Pilato à lē bù mē'ε ɲghèè a mbo nnòò bē wa nswon a mbo bo mē, “Yê nī, mè ka fē'ε zī nī ghu a nsi bù tā nī zi mē kaa mè sì annù yī mē à ghìrə mē mbə nī nīŋ ɲgi'ì ghu nu aa yê.”

⁵ Yesu a tigə mē'ε nī àtsè'ə yī bagitə ya bo bì nī àtsè'ətu njonjon ya a atu yu. Pilato a swon a mbo bē bya mē, “Nù wa à ghulà.”

⁶ Bìlì bi ngǎŋmà'a Nwĩ bo bì ngǎŋmbē ndāmà'anwi bì yè mē yi aa, ntɔŋnə nswon mē, “Kwèèntə yi a ati bəŋnə bəŋnə.”

Pilato a swon a mbo bo mē, “Nī logə yi la ɲkwèèntə tsi'ì bù, kaa mè sī nji'ì ànnù yī mē mbə mè nīŋ ɲgi'ì ghu nu aa yê.”

⁷ Nnòò wa i kwi'i mē, “Bī'ì tswe nī nòŋsə yī'ì mē a dī'ì nī mē a ku'unə mē tā à kwo, nlon mē a swonə nī mē yu nī Mu Nwĩ aà.”

⁸ Pilato à yù'ù mē ma mùu ajàn, n̄bɔ'ɔ nī ku'ùsə n̄tswā yi.

⁹ A bù ɲkuu ɲghεε fu wa a mūm n̄tɔ'ɔ, mbetə Yesu mē, “Baa ò lò aa fə aa ε?”

Kaa Yesu a wa'ă akwi'i ghu mbo fā.

¹⁰ Pilato à swon ghu mbo mē, “O nà'à nàa ε? O sì zi mē mè tswe nī mīdà'à mī mē mbə mè swon mē tā bì ma'atə gho, kè a nswon mē tā bì kweentə gho a ati bəŋnə bəŋnə aa ε?”

¹¹ Yesu a kwi'i mē, “A bə aa mē, ò tswe nī mīdà'à a atu mè aa nlon mē Nwĩ à fa a mbo wò aà. Lā ɲù wa mē à ghìrə mbəŋnə zi mfa gha a mbo wò aa, à yī annù a bì'ì n̄tsyā yê.”

¹² Pilato à yù'ù mē ma muu ajàn aa, nywe'etə a nlòo mǎnjĩ a mà'atə Yesu ghu. Lâ n̄nòò bē wa i ku'ùsè n̄tɔŋnə nswon mə, “O bē mà'atə yi bēə bon kaa ò s̄ nsùkà'a Kaisa bē. N̄u n̄tsim yĩ mə a swonə n̄i mə yu n̄i m̄fò aa, à n̄i n̄u àt̄i atu a mbo Kaisa.”

¹³ Pilato à yù'ù mē ma muu m̄ighàà aa, n̄logə Yesu m̄fē'ε n̄tswe n̄i àl̄əŋə nsa'a m̄isa'a a s̄aanə yĩ mə bi l̄e n̄l̄igè n̄ŋgɔ'ɔ, (a n̄i n̄ighàà n̄i baHeber, bi twonə n̄i Gabbatha).

¹⁴ A l̄e si bē maa noò aa a tigè ñku'u a nt̄i às̄ĩ'ìnè m̄bon tā àb̄èè fu'u a njwĩ Passa. Pilato a swon a mbo bē bya mə, “M̄fò ghùu wa à ghulà.”

¹⁵ Bo ku'ùsè n̄tɔŋnə swon mə, “Zwitə yi, zwitə yi n̄lɔ'ɔs̄ə, kwèentə yi a ati b̄an̄nè b̄an̄nè!” Pilato a betə waa mə, “N̄i l̄òo mə tā m̄ə kweentə m̄fò ghùu a ati b̄an̄nè b̄an̄nè aa ε?” B̄il̄i bi ŋǎŋmà'a Nwĩ bya bi kwi'i ghu mbo mə, “M̄fò yĩ mə b̄ĩ'ĩ zi aa, à ki mbə aa ts̄ĩ'ĩ Kaisa.”

¹⁶ Pilato a tigè n̄logə Yesu m̄fa a mbo bo mə tā b̄i kweentə yi a ati b̄an̄nè b̄an̄nè.

*A àjàn yĩ mə bi l̄e ñkweentə Yesu a ati b̄an̄nè b̄an̄nè aa
(Mt. 27.32-44; Mk. 15.21-32; Lk. 23.26-43)*

Maa ajàn bi tigè n̄logə Yesu ñgh̄eε n̄i ghu.

¹⁷ A l̄e m̄fē'ε m̄be'e ati b̄an̄nè b̄an̄nè yi ya yumbon ñgh̄eε ñkù'ù a adigə yĩ mə bi l̄e si twonə n̄i àkw̄eε atu ñu aa (a n̄i n̄ighàà n̄i baHeber, bi twonə n̄i Golgotha).

¹⁸ Bi tigè ñkweentə yi a ati b̄an̄nè b̄an̄nè maa adigə bo b̄i bē b̄i m̄ɔ'ɔ bi baà, ñu yĩ m̄ɔ'ɔ a tswé f̄aa mb̄èè laà, yĩ m̄ɔ'ɔ a k̄i n̄tswe f̄aa mb̄èè laà, Yesu a tigè n̄tswe a tit̄i bo.

¹⁹ Pilato à l̄e ñŋwà'ànə wa atu ati b̄an̄nè b̄an̄nə mə, “Yesu mu Nazareth, M̄fò baYuda.”

²⁰ Bē b̄i ghà'atə bi l̄e n̄twonə ma yuù àŋwà'ànə n̄lon mə àdigè yĩ mə bi l̄e ñkweentə Yesu ghu aa, kaa a l̄e ŋwa'à s̄à'a si'i a n̄l̄o a n̄jò'ò àl̄a'à. Bi l̄e ñŋwà'ànə ma yuù aa n̄i n̄ighàà n̄i baHeber, n̄i n̄i baRoma a b̄ò'ɔ n̄i n̄i baGrikia.

²¹ B̄il̄i bi ŋǎŋmà'a Nwĩ bya bi swon a mbo Pilato mə, “Tsuu ŋwà'ànə mə, ‘M̄fò baYuda’ B̄an̄nə ñŋwà'ànə bē mə ‘A swon mə yu n̄i m̄fò baYuda.’”

²² Pilato a kwi'i mə, “Ann̄u yĩ mə m̄ə ŋwà'ànə aa, m̄ə ŋwà'ànə m̄ə!”

²³ Nòò yĩ mə b̄isogyè bya bi l̄e ñkweentə Yesu a ati b̄an̄nè b̄an̄nə aa, bi l̄e n̄l̄ogə its̄ə'è ji nyatə mb̄èè ji n̄ikwà, sogyè yĩ m̄fùùrè a l̄ogè mb̄èè yĩ m̄fùùrè yĩ m̄ɔ'ɔ a k̄i n̄l̄ogə mb̄èè yĩ m̄ɔ'ò. Bo l̄e ñk̄i n̄l̄ogə m̄andanə ats̄ə'è yĩ mà'à ya mə bi l̄e mba'a kaa adigè yĩ mə bi yàtə ghu kaa a wa'à ghu tswé aa.

²⁴ B̄isogyè bya bi swon n̄i b̄ò n̄i bo mə, “Kaa a s̄i ku'ùnə mə tā b̄ĩ'ìnə satə, b̄ĩ'ìnə tum ib̄irè ghu, nyə ñu yĩ mə à ka ji aà. A l̄e m̄fē'ε l̄alà aa mə tā ann̄u yĩ bi l̄e ñŋwà'ànə a n̄i n̄ighàà n̄i Nwĩ aa tā à boontə ajàn yĩ mə bi l̄e nswon aa mə:

‘Bo l̄e nyatə its̄ə'è ja a tit̄i bo,

m̄ma'a ib̄irè n̄i t̄ogè ghà.*’ ”

²⁵ Bē b̄i m̄ɔ'ɔ b̄i l̄e nt̄ə nyontə a mb̄èè àti b̄an̄nè b̄an̄nə Yesu; à l̄e mb̄ə aa ñdè yi, bo b̄i muma b̄i ñdè yĩ yĩ m̄angyè, n̄i Mary, ñgwe Cleopas, a b̄ò'ɔ b̄i Mary Magdalene.

* **19:24** Ps. 22.18 A b̄ə ànn̄u yĩ mə b̄isogyè bya bi l̄e ñgh̄irè aà.

²⁶ Yesu a yə ndè yĩ a bò'ɔ bì ɲgànyègènnù yĩ wa mə à le ɲkòɲ kɔɲ aa a ajàɲ mə bo le ntəə ghu aà. Ntigə nswon a mbo ndè yĩ mə, “Ndè, mù ghò yĩ mbànɲè à walà.”

²⁷ Ʋki ntigə nswon a mbo ɲgànyègènnù yĩ wa mə, “Ndè ghò à walà.” Nloginə maa nòò, ɲgànyègènnù yĩ wa a tigè nlogə yi, bo yu tigè ntswe a ndugə yu.

*A àjàɲ mə Yesu à le ntsii aà
(Mt. 27.45-56; Mk. 15.33-41)*

²⁸ Ma juù innu i tsyà mē, tsɔ mə Yesu à le nzi mə ɲgɔɲ innu tsim i mē mē aa, a ɲghirə mə tâ ɲìghàà ni Nwĩ ni boontə, a swon mə, “Njĩ ɲkĩ yanə nàà.”

²⁹ Ba'a yĩ mò'ɔ à le ntəə ghu nĩ ntsə'ə mĩlù'ù, bi lòò kúntsa nnin ghu, ɲsosə a atú ɲkĩɲkà'ə ɲkɔ'ɔsə ghu aghonə ntsù.

³⁰ Yesu a no mĩlù'ù mya, nswon mə, “A mē mē.” Nswyɛ atú yi, nninə azwĩ yi a mbo Nwĩ, ntsii.

A àjàɲ yĩ mə bi le nsɔ mbèè ɲgeè Yesu aà

³¹ BaYuda bi le nlontə a mbo Pilato mə tâ à beentə tâ bo ghɛ mbəgītə mika'a mi bē bya bii mə bi le ɲkwèentə waa aa tǎ lògə ikũ jyaa jya wa ati bāɲnə bāɲnə i sigisə. Bo le mbetə maa ajàɲ aa nlon mə ɲjwi ya i le mbə Friday, kaa bo wa'ə kòɲə ni mə tâ ikũ jya tâ i lo ntswe wa ati bāɲnə bāɲnə a ɲjwĩngòɲə. Nlon mə ma yaà ɲjwĩngòɲə mə i le si zĩ aa, i le nanəsə mbə yĩ làanlaa a mbo bo aà.

³² Bìsogyè bya bi le ntigə ɲghɛ mbəgītə mika'a mi ɲũ ntsyàmbii, ɲki mbu mbəgītə mĩ ɲũ yĩ mò'ɔ wa yĩ mə bi le ɲkwèentə waa bo bi Yesu aà.

³³ Lā àjàɲ mə bi le nzi a nu Yesu aa, bo le nyə mə à tè'è mē ɲkwo yi, kaa ɲji'ĩ mbəgītə mĩkà'á mi kaa i wa'ə bù mbə.

³⁴ Ʋù sogyè wa yĩ mò'ɔ à le nlògə ɲikòɲ ni nso mbèè ɲgeè Yesu ghu, ɲkĩ bo bi àləə i burə ɲkhənə nsigə mfe'e ghu.

³⁵ (Ʋù wa yĩ mə à le nyə ma yuù ànnu a fe'è aa, à nĩ àyəfə, ànnu yĩ mə à le nswon aa à ni ànnu ɲɲkonə. A kĩ ɲzi mə yu swon aà ànnu ɲɲkonə. A swonə ma yuù ànnu aa mə mbə ni kĩ mbii.)

³⁶ Bi le ghìrə ma la aa mə tâ ɲìghàà ni Nwĩ tâ ni boontə mə, “Kaa bi ka yĩ wa'ǎ akwèè yi yĩ tsu burə mbəbəgə.”

³⁷ Ʋìghàà ni Nwĩ nĩ mò'ɔ ni kĩ nswon mə, “Bə ka yĩ ki tɛ'e mĩ'ĩ myaa a nu yu wa yĩ mə bi le nsò aà.”

*Ajàɲ yĩ mə bi le ntwinə Yesu aà
(Mt. 27.57-61; Mk. 15.42-47; Lk. 23.50-56)*

A àjàɲ mə bi le twinə Yesu aà

³⁸ Ma yú a tsyà mē, Joseph yĩ mə à le nlò a ala'a Arimathea, a betə Pilato mə mbə yu logə àku Yesu le. (Joseph à le mbə ɲgànyègènnù Yesu yĩ mò'ɔ yĩ mə à le si yònə nĩ bə alò'òsə nlon mə à le si bo'ɔ bĩtə bi ala'a bi baYuda aà.) Pilato à le mbeentə mə tâ à logə aku Yesu. Joseph à tigè nlogə ɲghèè ni yu.

³⁹ Nicodemus wa yĩ mə à le ntɛ'e ɲghɛ ɲghèè ɲyə Yesu nĩtugə aa, à le nyònə Joseph bo yu ghèè wa nlògə àku yi. Bo yu kà mē aa ɲghɛ aa, nĩtugītə bĩkilo bi mĩghurə mĩ lùmtə mĩghum mi ntarə, mĩi mə bi le nanəsə nĩ ɲjoo jĩ lùmtə jĩ mò'ɔ jĩi mə bi twonə ni məè ni aloe aà.

⁴⁰ Mbânghè ma jû ji baa, bo le nghèè nlogè aku Yesu nlimtè nî atsè'è yî fù'ù yî sigìnè ñki nîñ nî mîwure mî lûmtè, nyonè a ajan mæ, a nî nònşè baYuda, bi le si nanşè nî àku ñû mbon twinè aà.

⁴¹ Ñkya mîntà mî ati yî mò'ò i le ntswe wa adigè mæ bi le nzwitè Yesu ghu aà. Nîsyè nî fii nî mò'ò nî le ntswe wa mûm ñkya nîi mæ kaa bi le mburè ti ñû ghu twinè.

⁴² Tsò mæ àbèè à le ntigè ntswe nî mfu'u aa a njwîngòn aa, ñki nlon mæ nîsyè nya nî le ntswe ñkoontè maa adigè aa, bi tigè ñtwinè Yesu ghu.

20

Nîsyè nî ñɛ'ɛ

(Mt. 28.1-8; Mk. 16.1-8; Lk. 24.1-12)

¹ A lò mæ mbè tsi'î a tîugè a mbà'a mbà'à a njwi yî ñtsyambîi a mûm ñgyà, kaa idigè i burè ti nanşè ñlaa, Mary Magdalene a ghèè wa a ntsù nîsyè, ñyè mæ bi tîi mæ alânşengò'ò ya yîi mæ bi le ñkusè ntsù nîsyè wa ghu aa, nlò'òsè.

² A khè ñghèè nyè Simon Peta bo bi ñgànyègènnù Yesu wa yîi mæ à le nanşè ñkon aa, ñswon a mbo bo mæ, “Bi lògè mæ Mmà'àmbi wa mûm nîsyè nlò'òsè, kaa bi'î wa'á adigè yîi mæ bi lèè ghu aa zî.”

³ Peta nî ñgànyègènnù Yesu yî mò'ò wa bo yu ghèè wa ntsù nîsyè.

⁴ Bo le si khè bitsimè, lâ ñgànyègènnù yî mò'ò wa à khè ñtsya Peta ñwanşè ñghèè ñywe'e wa ntsù nîsyè.

⁵ Nyèntè atû yî nlii mûm nîsyè ya ghu, ñyè atsè'è yî fù'ù ya yîi mæ bi le nlimtè Yesu ghu aa, lâ kaa ñki'î yî wa mûm nîsyè kuù.

⁶ Peta a yonè a njîm mburè ntsya ñkuu wa mûm nîsyè, ñyè atsè'è yî fù'ù ya yîi mæ bi le nlimtè nû yî ghu aà,

⁷ bo bi atsè'è ya yîi mæ bi le nlimtè atu Yesu ghu aà. Kaa a le ñwa'á a bò'ò ya yîi mæ bi le nlimtè mbîi nû yî ghu aa nònè, bi le ñkèrè nnonşè tsi'î atu yu.

⁸ Ñgànyègènnù Yesu wa yîi à le mfòò ñghèè nywe'e wa ntsù nîsyè aa, a kî ñkuu ghu nyè, mbîi.

⁹ (Kaa atû yaa a le mburè ti nanşè ñlaa wa nî ñighàà nî Nwî nya mæ nî nswonè nî mæ à ka yî bînnè nî nîwô aà.)

¹⁰ Ñgànyègènnù ji jya i le mbù ntigè mbîi ñghèè waa a ndùgè.

A àjàñ yîi mæ Yesu à le nzî a mbo Mary Magdalene aà

(Mt. 28.9-10; Mk. 16.9-11)

¹¹ Mary à le ntèè wa ntsù nîsyè a a bæ nyè'è, à kà mæ aa nyè'è aa, ñyèntè atû yî ñka nlii nî mûn nîsyè ya ghu

¹² ñyè baangel bi baa bi wè'è ñtsè'è jî fù'ù ntswe wa adigè mæ bi le nònşè aku Yesu ghu aà, yî mò'ò a tswè ghu atu, yî mò'ò a kî ntswe ghu mikòrè.

¹³ A betè ghu mbo mæ, “O yè'è aà à kè le mângyè?”

A kwi'i ghu mbo mæ, “Bi lògè mæ Ngànma'á ghà ñghèè nî ghu, kaa mæ wa'á adigè yîi mæ bi lèè ghu aa zî.”

¹⁴ A ghè mæ mæ yu kî karètè yî, ñyè Yesu a tæè maa mbèè kaa a wa'à bàñnè nîzi mæ à nî Yesu.

¹⁵ Yesu a betè ghu mbo mæ, “O yè'è aà à kè le mângyè? O lòò aà wò è?”

A le si wa'atè nî mæ à laa mbè mbôn ñkya wâ, ntigè ñkwi'i ghu mbo mæ, “Taà mbè a bè yîi mæ ò lò'òsè mæ yî, ò dî'î àdìgè yîi mæ ò lèè yî ghu aa a mbo mæ tâ mæ ghèè nlògè yî.”

¹⁶ Yesu a twonètè yî mæ, “Mary!”

A karètè yi nka nlii Yesu, nswon ni nìghàà ni baHeber mæ, “Rabboni” (n̄ji’i nìghàà ma n̄i i bə mæ “n̄d̄i’inn̄u”).

¹⁷ Yesu a swon ghu mbo mæ, “Tsùu gha lõ mòntè bē, nlon mæ kaa mæ burə ti bù mb̄i nghèè fu a mbèè Taà. Lā ghèè a mbo b̄l̄m ba, nswon a mbo bo mæ, mæ bù ñkò’o nghèè fu a mbo yu wa ȳi mæ à ni Taà ghà ñki mbə Taà ghùu aà, mbə Nw̄ngòn ghà ñki mbə Nw̄gòn ghùu aà.”

¹⁸ Mary Magdalene à lè mbù ñghèè a mbo ñḡnyeḡnn̄u ji jya nswon a mbo bo mæ yu yè mæ Mmà’amb̄i ñki ñkè’ènə inn̄u jya mæ à lè nswon ghu mbo aa a mbo bo.

*A àjàn ȳi mæ Yesu à lè nz̄i a mbo ñḡnyeḡnn̄u ji aà
(Mt. 28.16-20; Mk. 16.14-18; Lk. 24.36-49)*

¹⁹ A bə a n̄tugə maa njw̄i n̄tsyamb̄i, ñḡnyeḡnn̄u ji jya i ghotè a nda ȳi mò’o, m̄fi abà’ à nlon mæ bo lè si bə’o bità bi ala’a bi baYuda aà. Yesu a wi’ikè ntəə a tit̄i bo nswon a mbo bo mæ, “Mb̄onə a nu bù.”

²⁰ A swon mē ma mùu ajàn aa, nd̄i’i mb̄o mi mya ni mbèè ñgee ȳi ya a mbo bo. Nḡnyeḡnn̄u ji jya i lè mburə nluu ni n̄dorə a ajàn mæ bo lè nyə Yesu aà.

²¹ Yesu a ku’usè nswon a mbo bo mæ, “Mb̄onə a nu bù. Ajàn mæ Taà ghà à lè ntoo gha aa, mæ ki ntoo ghuu.”

²² A swon mē ma mùu ajàn aa, m̄fə’ə waa n̄i àzw̄i nswon mæ, “N̄i kw̄erə Azw̄i Nw̄i!

²³ Mbə n̄i yi n̄l̄’inə ifansənn̄u ñ̄u bon baa k̄i l̄’inə, b̄èè n̄i tsuu l̄’inə bon kaa baa wa’ à k̄i n̄l̄’inə.”

Yesu bo Thomas

²⁴ Thomas ȳi mæ à lè mbə nḡnyeḡnn̄u Yesu wa ȳi mò’o a tit̄i bya n̄gh̄m n̄tsò baa, bi k̄i n̄twonə n̄i ni mu b̄nw̄i aa, kaa à lè n̄wa’ă atit̄i bo tswē wā noð mæ Yesu à lè nz̄i aà.

²⁵ Nḡnyeḡnn̄u Yesu jya j̄i mò’o i lè nswon gho mbo mæ, “B̄i’i yè mæ Mmà’amb̄i.”

Thomas a kwi’i a mbo bo mæ, “Mbə mē gh̄rə tsuu ib̄u’u mb̄èè jya ghu mbo yə, i tsuu bisw̄eb̄imb̄o ba wa n̄i ib̄u’u mb̄èè mà jya k̄i n̄i, i tsuu ab̄o ya wa ni ab̄u’u ya a mb̄èè ñgee yu n̄i, kaa mē wa’ à b̄i.”

²⁶ Nḡyà i tsyà mē ȳi m̄f̄ur̄è nḡnyeḡnn̄u ji jya i bú n̄tswe a m̄m̄ nda ntsetə abà’ à, Thomas a k̄i n̄tswe a tit̄i bo. Bi lè m̄fi abà’ à. Lā Yesu a wi’ikè ntəə a tit̄i bo nswon mæ, “Mb̄onə a nu bù.”

²⁷ N̄tigə nswon a mbo Thomas mæ, “N̄iñə musw̄êb̄o ghò falà, ñki nan̄sə nlentə mb̄o m̄a! K̄i n̄asə ab̄o yo n̄n̄i f̄aa mb̄èè ñgee mē. Kentə n̄l̄ḡit̄ə ànn̄u yo yā, mb̄i.”

²⁸ Thomas a swon ghu mbo mæ, “Mmà’amb̄i ni Nw̄ngòn ghà.”

²⁹ Yesu a betè ghu mbo mæ, “T̄igə ò b̄i aa nlon mæ ò yə gha aà? Mb̄onə a mbo b̄è b̄i mæ bi b̄i ti yē gha aa.”

N̄ji’i ànn̄u ȳi mæ bi lè n̄w̄à’ànə yulà àn̄w̄à’ànə ghu aà

³⁰ Yesu à lè nḡh̄rə il̄ensè j̄i mò’o j̄i ghà’atə a n̄si nḡnyeḡnn̄u ji, j̄i mæ kaa bi s̄i f̄aa mum yulà àn̄w̄à’ànə n̄wa’ànə.

³¹ Lā bi n̄wa’anə julà inn̄u aa mæ tā n̄i b̄i mæ Yesu à ni Ayo’ò Nw̄i, mbə Mu Nw̄i t̄a tsȳa a n̄j̄m ajàn ȳi mæ n̄i b̄i yi aa i tswē ni n̄tsw̄ent̄i n̄i ñk̄m yi.

21

Ajàn mæ Yesu à lè n̄tsi’i nḡnyeḡnn̄u ji ji s̄ambaa aà

¹ Ma yû ànnù a kà mē aa ntsya, a bû ndi'i ibiinu yi a mbo ngǎnyөгәnnù ji jì mɔ'ɔ a mbèè ñkì miyaa Tiberias. A le ndi'i yi aa lalà.

² Simon Peta, Thomas yïi mē à le mbē nimfa'a aa, bo bi Nathanael, yïi mē à le nlo a Cana a mbù'u Galilea aa, bɔɔ bi Zebedee, ni ngǎnyөгәnnù ji ji baa, bi le mbòontè ntswe a adigə yï fùùrè.

³ Simon Peta a swon a mbo bo mē, “Mè ka ghèè gha a ñkô mbwè.” Bo bitsim kî nswon mē, “Bi'i ka yònè gho tâ bi'inè ghe.” Bo le ntigə ñkuu aban nghèè. Bo ghèè mē aa, nle nlə nlə nîugə wa tsi'i tsim kaa wa'ă fibwè kô.

⁴ Abèè a kà mē aa mfu'u, Yesu a zî ntəə a ghənə ñkì; la kaa ngǎnyөгәnnù ji jya kaa i wa'ă zi mē à bə aa Yesu mē à təə wa aghənə ñkì.

⁵ Yesu a swon a mbo bo mē, “Bɔɔ bâ, ni kò mē mbwè mî tsu aa ɛ?” Bo kwi'i mē, “Ngañ.”

⁶ Yesu a swon a mbo bo mē, “Ni ma'a ambunja yuu ya a mbèè àbômà'ă, bəə bon ni ka ko mbwè.” Bo le mmà'ă, mbwè kuu nluu ghu, bo tigə nswunə kikan.

⁷ Ngǎnyөгәnnù Yesu wa mē à le ñkòn yi ñkənə aa, a swonə a mbo Peta mē, “A nî Mmà'ambi!” Simon Peta à yù'ù mē mē à nî Mmà'ambi aa, ñwe'ɛ atsè'ê yi yï mà'ă (nlon mē à le si bə aa a tɔ'ɔ, wa noò mē à le si fà'ă aà), nnañ wa mûm ñkì.

⁸ Ngǎnyөгәnnù Yesu jì mɔ'ɔ jya i le ntigə ntii àkànu'u ya, ñkì nswunə ambunja ya yïi mē mbwè mya le nluu ghu aa, nzi a mbèè aghənə ñkì. A ti bə aa kaa àgha'a aghənə ñkì a le ñwa'ă bù nsa'a, a le mbə aa tsi'i tsò bîmetre ñkhì yï fùùrè.

⁹ Bô fè'è mē wa aghənə ñkì, nyə mɔ'ɔ, i ghə'ə, mbwè bo bi àbaa nŋtè wa ni mɔ'ɔ.

¹⁰ Yesu a swon a mbo bo mē, “Ni zi nî mbwè mya mî mɔ'ɔ mē ni ko tsîtsənə aà.”

¹¹ Simon Peta a ghèè ñkuu wa a mûm àkànu'u, nswunə ambunja ya ñkɔ'ɔsə a nta'a, mbwè mî fàñkè luu ghu, mbə ñkhì yï mɔ'ɔ ni mighum mi ntaà ntsò tarè. Ka mē mbwè mya le nluu wa mûm àmbunja aa kaa a le ñwa'ă sà'ākè.

¹² Yesu a swon a mbo bo mē, “Ni zi mfà'atə ntsû ghū.” Kaa nù ni bə a le wa'ă yi betə mē, “O bə aà wò aa ɛ?” Nlon mē bo bitsim le nzi mē à nî Mmà'ambi aà.

¹³ Yesu à le ntigə nlogə abaa ya bô mbwè mya mfa a mbo bo.

¹⁴ Ma mùu noò, à le mbə aa ngàà yïi i ywe'e ji tarə aa, nloginə ajàn mē Yesu à le nyweenə niwo aa, mē à le ndi'i ibiinu yi a mbô ngǎnyөгәnnù ji.

Yesu bo Peta

¹⁵ Noò yïi mē bo le mmànjsə a mfà'atə ntsû waa aa Yesu a swon a mbo Simon Peta mē, “Simon, mu Jon, ò kənə gha ntsyàtə bə buà bitsim faà aa ɛ?”

A kwi'i mē, “Ëñə, Mmà'ambi, ò zi mē mē kənə ghô.”

Yesu a swon ghu mbo mē, “Ka nje'ɛ bɔɔ bi mbinjèrə jâ.”

¹⁶ Yesu a bû nswon ghu mbo a nî ngàà yïi i ywè'e ji baa aa, mē, “Simon, mu Jon, ò kənə gha aa ɛ?”

A kwi'i mē, “Ëñə, Mmà'ambi, ò zi mē mē kənə ghô.”

Yesu a swon ghu mbo mē, “Ka mbe bɔɔ bi mbinjèrə jâ.”

¹⁷ Yesu a bû nswon ghu mbo ngaa yïi mē i ywè'e ji tarə aa, mē, “Simon, mu Jon, ò kənə gha aa ɛ?”

Peta à le njəŋnə nlon mə à le mbetə yi nywe'e ɲgaa ji tarə mə, “O kəŋə gha aa ɛ?” Ntigə nswon ghu mbo mə, “Mmà'ambî, ɔ zî ìnnù tsi'î tsimè; ɔ zi mə mè kəŋə ghô.”

Yesu a swon ghu mbo mə, “Ka nje'e mbinjèrê jâ.

¹⁸ Mè swonə a mbo wò tsi'î annù nîkon mə nòò yîi mə ɔ le mburə mûŋgwà'à aa, ɔ le si we'e nî itsə'ê jo, ntaŋtə nî nû yò, mbiinə ɲghèè ni adigə yîi mə ɔ kəŋə aa; la nòò yîi mə ɔ ka yî lwènə aa, ɔ ka yî ki nəsə mbô mo tâ ɲù dàn à tigə ɲwe'e nî itsə'è a nu wò, nlogə nî gho ɲghèè ni ghu a adigə yîi mə kaa ɔ si kəŋə aà.”

¹⁹ (Yesu à le swon ma yû annù mfigitə aa mbuù nìwo yîi mə Peta à ka yî kwo ghu a ɲghirə mə tâ Nwî à kwerə nigha'a ghu.) Yesu a tigə mbu nswon ghu mbo mə, “Ka nyonè nî ghâ!”

²⁰ Peta a karəkə yi, nyə ɲgənyəgənnù Yesu yî mò'ɔ wa, wa yîi mə à le ɲkəŋə yi aa, tsi'î wa yîi mə à le nyegitə a ntsüntii Yesu, wa noò mə bo le si ji miji mi Pasa mi nlwî'î ɲjəm mya mbetə mə, “Mmà'ambî, ɲù yîi mə à ka fèè gho aa, à nî wò aà?”

²¹ Peta à yè mē yi aa, mbetə Yesu mə, “Mmà'ambî, annù ghuà ɲù a ka yî bə aa mə akə aa ɛ?”

²² Yesu a kwi'i ghu mbo mə, “Mbə mè kəŋ mə tâ à tswe ntii, ɲywe'e a noò yîi mə mè ka yî bû bii aa, bon ma ya a yə gho aa nì àkə aa ɛ? Ka nyonè nî ghâ!”

²³ Ma mùu ajàn, ɲgənyəgənnù Yesu jya i le ntigə nlaansə nî a titii bɔɔ bi Kristo ni mə kaa ɲgənyəgənnù Yesu ma ghû kaa à ka yî wa'à bù ɲkwɔ. La kaa Yesu kaa à le ɲwa'à swon aa mə kaa à ka yî wa'à kwô; à le mbəŋnə nswon aa mə, “Mbə mè kəŋ mə tâ à tswe ntii ɲywe'e a noò yîi mə mè ka yî bû bii aa, ma ya a yə gho aa nì àkə aa ɛ?”

²⁴ ɲgənyəgənnù Yesu ma ghû à ni yu yîi mə à le nswon innù ma jû tsò àyəfə, ɲki ɲɲwa'anə aà; bi'î ki mbii mə ìnnù ma jû mə à le nswonə aa, à nî annù nîkonə.

Nlwî'isə

²⁵ Yesu à le mbù ɲghirə innù jî ghà'àtə jîi mə bi le mbaa ki lòò a ɲɲwà'anə tsi'î tsim, bon kaa mè si mɔ̀ntə mə mbə mbi yû ntsim i gha'a ɲkù'ùnə a ɲkuu ɲɲwà'anə ma jya ghu.

IFA'A Ngǎntoo Kristo

NJI'INNŪ ANWÀ'ANƏ YU

A anwà'anə yû aa a le ηηwà'anə Lukas, ηù yîi mə à le ηki ηηwà'anə Ntooo yî Nsigìnə Lukas aà. Ifà'a Ngǎntoo Kristo à nî ηgàn ηghòtə bɔɔ bi Kristo nìlɔginə wa noò mə Yesu à le ηkɔ'ɔ ηghɛɛ a aburə aa (1.12) ηghɛɛ nywe'e a noò yîi mə Paul à le ηghɛɛ nswon ntooo yî nìsigìnə ya a Roma aà (28.30). Lukas à lòginə nswonə innù jîi mə Yesu à le ηghirə wa ni mîtugə mi njwi mya mighum mi nìkwà mə à le mbù ntswe fàa atu nsyɛ mbon kɔ'ɔ ghɛɛ a aburə aà. A le nanşə migitə a mbo bo mə yu tswé ntîi, ηki ku'usə nanşə ndi'i waa nlonə ànnù nifɔ Nwî, ηki mbu ηkwatə mfa ndi'i yî ηwè ya a mbo bo, nswon mə tâ bo yu'utə ηkwerə Azwî yî Làa ya mə Nwî à le kà'à aà (1.5,8).

BaYuda le ηwa'atə mə Nwî à le nlòɔ mə yu yweensə aa tsi'î waa, la Nwî a a di'i a mbô ηgǎntoo Kristo jya mə ntooo yî nìsigìnə ya à le ntswe aa a mbo itoò tsimə (8.4-38; 10.1-48). Ka mə bi le si tso'ɔ nî àkòrə bɔɔ bi Kristo a ηgaa jî ghà'atə aa, Lukas a di'i mə kaa bîKrisèn si bē bîi mə to nî bîsa'a bi ala'a kə baRoma bîi mə bi le si bu'utə nî baYuda maa noò aa bē.

Lukas a tigə ηηwa'anə nswonə aa ajàn mə ηgǎntoo Kristo le ηkwerə Azwî Nwî, ntigə nseensə ntooo yî nìsigìnə ya, nìlɔginə a Yerusalem, ηghɛɛ nywe'e a nlwî'î mbi aà. Ka mə bi twonə anwà'anə ma yû nî Ifà'a Ngǎntoo Kristo aa, mbə bi tse bānə swon bə mə à nî ifà'a Azwî Nwî, nlon mə Lukas à nanşə di'i bi yê tsi'î siginə ajàn mə Azwî Nwî a le si fà'à a ni bo nìlɔginə a Njwî Pentecost aà.

Lukas à di'î innù jî tîi jîi mə i tswe a nî anwà'anə yu aa i fɛ'è nlaa. Nlɔginə a ajàn mə Azwî Nwî à le nsigə ηkuu a nu ηgǎntoo Kristo aa, bi yê mə Azwî yî Làa a fa midà'a a mbo bo, ntsyasə nî waa a nî innù tsim. ηghòtə Kristo à le nlòginə aa wa Njwî Pentecost. ηghòtə yî mbîi ma yû à le ntswa annù atsà'atə Nwî a tînsə tsi'î mbēnnù (1.14). Bo le ηki mboonsə waa ntswé nî ànnù yî fùurə, nnanşə mfa ibîinù waa a nyөгê nighàà ni Nwî, a ajàn mə ηgǎntoo i le si di'î nî waa aa, ηkii ηkɔnə nî waa bo ni bo, nji nî tarə ηkii ntigə nseensə nî ntooo yî nìsigìnə yâ (2.42; 4.32-33). Anwà'anə yû a nanşə ghirə a laa mē ηghòtə bɔɔ bi Kristo à tswe aa a ηka nsèensô ntooo yî nìsigìnə ya a mbo bē bîtsim, a nî idigə tsim. Ndi'i ni mə bo tswe nî ηkwèrə Azwî yî Làa tâ à ka mfa ni midà'à a mbo bo, ηkii ntsyasə nî waa a nî afà'à ma yû (1.4,8; 13.4; 16.6-10). Bî'inə yê ajàn mə ηghòtə à le si sèensə nî ntooo ya ηkii ntooo nî bə a abɛɛ (13.2,3,47). A le ηghirə ajàn mə bîKrisèn le si sèensə ntooo ya aa mə bi le mbē ηghotə a mbî ntsim, ηghirə bē bîtsim yu'u nighàà ni Nwî.

Ntîi annù yîi mə ηgǎntoo jya le si swonə aa i le mbə aa Yesu, mə à yweenə ni ni wo, ntswe ntîi, mfa'a nî a titîi bo. Ma yû a di'i mə Yesu à nî Ayo'ò Nwî wa mə Nwî à le ηkà'à aà, mbə yu wa yîi mə bē bîtsim tswe nî ntsyà aa ghu njîm i yweenə aà (4.10-12,33).

Bi yatə anwà'anə yû aa laa:

1. Ajàn mə ηgǎntoo le ηka ntantə a nsèensə ntooo yî nìsigìnə aa 1.1-26
 - a. Ndi'î Yesu yî nlwî'înjîm ni ànnù yîi à le ηkà'à aà 1.1-14
 - b. Njîndâ Judas 1.15-26

2. Ajàṅ mə bi le nswon ntoo ya a Yerusalem aà 2.1—8.3
3. Ajàṅ mə bi le nswon ntoo ya a Yudea ni a Samaria aà 8.4—12.25
4. Ifà'à Paul 13.1—28.31
 - a. Akòrè nìtəə Paul yi ntsyambĩ 13.1—14.28
 - b. Nghòtə ndānwĩ a Yerusalem 15-35
 - c. Akòrè nìtəə Paul yĩi a ywe'e ji baa aà 15.36—18.22
 - d. Akòrè nìtəə Paul yĩi a ywe'e ji ntarə aà 18.23—21.16
 - e. Ajàṅ mə Paul à le mbə ngàṅatsaṅ a Yerusalem, a Kaisaria ni a Roma aà 21.17-28.31

¹ Taà Theophilus, a ni àṅwà'ànə yĩ ntsyambĩ ya mə mə kì le ṅwà'ànə a mbo wò aa, mə le nswonə innu tsim jii mə Yesu à le ṅghìrè ṅkì ndi'i, nloginə a noò yĩi mə à le mbè'ènə àfà'á yi ghu aa,

² ṅkò'ò ywe'e a noò yĩi mə Nwĩ à le lògè yĩ ṅkò'ò ghɛɛ ni ghu a aburə aà. Mbɔṅ tá Yesu tá à kò'ò ṅghɛɛ a aburə, à le ndi'itə ṅgǎntoò ji jya mə à le ntso'ò aa nĩ Azwĩ Nwĩ.

³ Noò wa mə bi le ndi'igĩ'i ghu nu, a kwo mbù nyweenə ni nìwo aa, à le mbù ntswe fàa atu nsye njwi mighum mi nikwà, ndi'i ibhinu yĩ a mbo bo ṅgaa jĩ ghà'àtə ni mǎnjĩ yĩi mə kaa mbə bi wa'à manə mə yu le ntswe ntii. Bo le nyə yi a nĩ ṅgàà jĩ ghà'àtə ma jù aa, a swonə nĩ innu a mbo bo nlon annu nifò Nwĩ.

⁴ Ma mùu noò yĩi mə bo bo le ntswe aa, a swon a mbo bo ṅkwantə mə, “Tà nĩ tsuu Yerusalem lo mà'àtə bē. Nĩ tswe ghu ṅka nyu'utə nĩ àyoo ya yĩi mə mə le nswon a mbo bu mə Taà à le ṅkà'à mə yu ka fa a mbo bu aà.

⁵ Jon à le si murə nĩ bē aa a mǔm ṅkì, lá a njĩm njwi jĩ tsu, Nwĩ à ka bǎṅnə murə ghu aa bə a mǔm Azwĩ Nwĩ.”

A jàṅ yĩi mə Yesu à le ṅkò'ò ghɛɛ a aburə aà.

⁶ Yesu bo bi ṅgǎntoò ji jya le mbòontə ntswe a adigə yĩ fùùrè. Bo bo tswè mē aa, bo betə ghu mbo mə, “Mmà'àmbi à ka yĩ bə aa ma mùu noò mbɔṅ tá ọ bu mbənsə annu nifò baIsrael a mbo bo tá tá bo ka nsa'a nĩ mbi yù aa ɛ?”

⁷ Yesu a kwi'i a mbo bo mə, “Kaa à si adigə yuu bē a nzi noò kě njwi yĩi mə a ləə bə Taà ghà nĩ àdà'á yi aà.

⁸ Lá nĩ ka kwèrə mida'a a noo yĩi mə Azwĩ Nwĩ a sigə ṅkuu a nu bù aà. Tà nĩ tigə bə bīyəfə ba a Yeresalem, ni a abù'u Yudea tsim bo bi a Samaria, nlo ghu ṅghɛɛ a mbĩ ntsimè.”

⁹ Yesu à swon mə ma mùu ajàṅ, Nwĩ a ghirə a tigə ṅkò'ò ghɛɛ nĩi a aburə, ṅgǎntoò ji jya təə ntigə nlii, mbà'à i tigə nlogə yi a ghɛɛ mbwɛ a mi'i bo.

¹⁰ Bo tigə ntəə wa adigə ntigə nlii ni aburə, a ajàṅ yĩi mə a kò'ò ghɛɛ aà. Bo kà mē aa nlii aa, bə bĩ mɔ'ò bi baa bi zĩ ntəə a mbɛɛ bo ṅwɛ'ɛ itsə'ə jĩ fù'ù,

¹¹ mbètə waa mə “Bə bi Galilea, nĩ təə faà nlii nĩ àburə aa a ya aa ɛ? Yesu ma ghũ mə bi logə ṅkò'ò ṅghɛɛ ni ghu a aburə aa, à ka yi bu bhi tsi'i ma mùu ajàṅ mə nĩ yə a kò'ò ghɛɛ a aburə aà.”

A ajàṅ yĩi mə bi le ntso'ò Matias mə tá logə adigə Judas aa

¹² Bo le ntigə nlo wa nta'a Olives mbu mbhi fu a Yeresalem, a nlo ghu ṅghɛɛ nywe'e a Yeresalem a bə tsò kilo metre yĩ mǎfùùrè.

¹³ Bo bhi mē ṅkuu a Yeresalem, ṅkò'ò ghɛɛ wa nja'à ndā nìkàn a ndəṅ wa adigə yĩi mə bo le si tswe ghu aà. Bo ma bú le mbə aa Peta ni Jon ni

Jems ni Andrea, Philip ni Thomas, Bartolomeo ni Mateo, Jems mu Alfeus ni Simon yïi mæ bi le si kii ntwonə ni Zealot aa, ni Judas mu Jems.

¹⁴ Bo ma bû bi tsim bo le mbòonsə waa mbii bitsim mæ bo ka kɪ tsà'atə nî Nwî kaa wa'à Kaà, bo bo ni banygè bya mæ bi le si yonə ni njim Yesu aa, a bò'ɔ Mary, ndè bi Yesu, ni bɔɔ bi ma bi Yesu bi mbànə.

¹⁵ Ma mùu noò ngǎmbii Kristo tsɔ ɲkhì ni mighum mimbaa, bo le ɲghotə waa ntswe a adigə yî fùùrə, bo ghòtə mē waa ntswe aa, Peta a təə a ndəɲ nswon mæ,

¹⁶ “Bɔɔ bi maà, ànnù yïi mæ àɲwà'ànə Nwî a swonə aa, a le ntswe nî mǝ'ɛ mbòontə tsi'î a ajan yïi mæ Azwî Nwî a le nswon, mɔɔn tã à fɛ'ɛ, a mbo David mæ tã à swon nlon Judas Iskariot yïi mæ à le ɲghèè ndi'î Yesu a mbo bə bya mæ bi le ntswa yi aà.

¹⁷ Judas yumbon à le mbə ɲŷ yï mò'ɔ a titi bi'inə, nlon mæ bi le ntso'ɔ yi mæ tã bi'inə nî bo ka mfa'a aà.

¹⁸ (Judas à le nlògə ɲkabə ya yïi mæ à le ɲkwɛrə nlonə annù yî bi yïi mæ à le ɲghirə aa, ɲghèè nyuu adigə nsyɛ ghu. A le wò ni mǝtumfu'u ma mùu adigə, atò'ò yi a bwinə a titi, mǝtò mi mǝtsim mi zwu mǝ'èkə.

¹⁹ Bə bitsim bii mæ bi le ntswe a Yerusalem aà bi le nyu'u annù ma yû, ntigə mfa ikum adigə ma ya ni nighàà ni alà'à nyaa ni Akeldama, ma la bə mæ, Adigənsyɛ Aləə).

²⁰ A fɛ'è ma mùu ajan aa nlon mæ bi le ɲwà'ànə a mûm àɲwà'ànə bi Psalms mæ,

‘Tã ndugə yï tã i təə ɲɛ'ɛ,

tã ɲù tsù tã tsuu ghu yï lɔ kɪ tswe bə.’

Bi kɪ mbu ɲwà'ànə ghu mæ,

‘Tã ɲù dənə à logə adigə afà'á yi.’

²¹ Ma mùu ajan, a ku'unə mæ tã bi'inə tsɔ'ɔ ɲù yï mɔ'ɔ yïi mæ à kɪ tswe bi'inə nî bə a ɲgɔɲ bìnòò bitsim mæ Mmà'àmbi Yesu à kɪ si fɛ'è ɲkarə ɲghɛ mbu mbii nî titi bi'inə fàa atu nsyɛ aa,

²² ɲloginə ni nòò wa mæ Jon à le si murə nî bə a ɲkɪ aa, ɲghɛ nywe'e ni noò wa yïi mæ bi le nlògə Yesu ɲkɔ'ɔ ɲghɛ ni ghu a aburə aà. Nù ma ghù à ka kii bə àyɛfə, tsɔ bi'inə, kɪ swon ni a mbo bə ajan yïi mæ Yesu à le nyweenə ni nìwo aà.”

²³ Bo le ndi'î bə bi baa, Joseph yïi mæ bi le si twonə ni Barsabas, ikum yi yï mɔ'ɔ i kɪ mbə Justus aa, bo Matias.

²⁴ Bo le ntigə ntsa'atə Nwî nswon mæ, “Mmà'àmbi, wò yïi mæ ɔ zi mǝnti mi bə bitsim aa, tigə mfigitə ɲù yïi mæ ɔ tsɔ'ɔ aa, fàa titi bə bua bi baa

²⁵ mæ tã à logə adigə afà'a ngǎntoo Kristo, yïi mæ Judas à le mmà'atə a ɲghɛ a adigə yïi mæ yu kɔɲə aa.”

²⁶ Bo tsà'atə mē Nwî laa, ntigə mma'a ibirə a ntso'ɔ ɲù yïi mæ à ni ghu aa, wa titi bə bya bi baà. Nù yïi mæ bi le ntso'ɔ aa à le mbə Matias. Bi tigə nlògə yi nniɲ mæ tã à tigə mbə ɲù yï mɔ'ɔ wa titi ngǎntoo jya nighum ntso baà.

2

Ajanə yïi mæ Nwî à le ntoo Azwî Nwî a sigə ɲkuu a nu Bɔɔ bi Kristo aà

¹ Njwî Pentekost i kù'ù mē, ngǎmbii Kristo jya i ghotə waa ntswe tsi'î adigə yî fùùrə.

² Bò tswè mē, ɲghə kɪ yə, àyoò tsu a ju'ù a nikan ɲkoo tsɔ afisə yî wè yïi mæ a tsyà aa, nzi ɲkuu nlwensə nda ya mæ bo le ntswe ghu aa tsi'î ntsim.

³ Bo yê ñjoo jĩ mɔ'ɔ i zĩ m̀bɛ tsɔ ñl̀wà mɔ'ɔ, ñkĩrɛ tsɔ ìl̀əə; i yầtè waa ñghɛɛ ntə̀ntə a nu bo yĩ m̀ɔ'ɔ yĩ m̀ɔ'ɔ.

⁴ Azwĩ Nwĩ a lɛ ñkuu nluu a nu bo bĩtsĩm; bo tigə nlogĩnə ñka ghaa mĩghàà mĩ itoo jĩ dàn, ñyonə ni ajañ yĩ mə Azwĩ Nwĩ a lɛ ndĩ'ĩ a mbo bo aà.

⁵ BaYuda bĩi mə bi lɛ si bɔ'ɔ nĩ Nwi aa, bo lɛ nlò a itoò tsĩm fàa m̀bi ñzi ñtigə ntswe a Yerusalem.

⁶ Bo yu'ù mē ñjĩ ayoo ya a ajañ yĩ mə a lɛ si jù'ù aà, ñnòò bē bĩ ghà'à gha'a zĩ ñghotə, ànnu a tsyā waa ñlon mə ñu ñtsĩm yĩ mə à lɛ ntswe ghu aa à lɛ nyu'u ñgǎñmbii Kristo jya i ghaà ni ñìghàà ni ala'à nyaa.

⁷ Annu a lɛ ntsyà waa, a kĩ m̀burə m̀bɛ tsi'ĩ ànnu yĩ yěyerə a mbo bo, bo tigə m̀betə ni mə, “bè buà bi tsĩm mə bi ghàà laà aa bi sɛ aa baGalilea bə aa ɛ?”

⁸ A tigə ñtsyà aa la ñu ñtsĩm a titii bĩ'inə a yu'ù ni waa bo ghàà ni ñìghàà ni ala'à nyaa aa ɛ?

⁹ Bĩ'inə lo aa a itoo itoò, a Partia, Media, ñkĩ lo a Elam; ñlo a Mesopotamia, a Yudea, bo bi a Kapadosia; ñlo a Pontus ni Asia;

¹⁰ a Frigia ni Pamfilia, a Egipto, ñlo a idigə jĩ mɔ'ɔ a Libya, a mbɛɛ Cyrene, bĩ'inə bĩ mɔ'ɔ bi lô a Roma,

¹¹ baYuda bo bi bĩi mə bo kwensə annunwi yaa ñtigə bə baYuda; bĩ'inə bĩ mɔ'ɔ bi lô a Kreta bo bi a Arabia, lâ bĩ'inə yu'ù bo ghàà ni mĩghàà mĩ ìla'a mĩ'inə, ñswonə nĩ ñnnu jĩ wè jĩi mə Nwĩ a fà'à aà.”

¹² Annu lɛ ntsyà waa bĩtsĩm, itũ jyaa i buurə, bo tigə m̀betə nĩ waa bo ni bo mə, “Ma yuù ànnu a bə àa mə akə?”

¹³ Lâ bə bĩ mɔ'ɔ a titii bo bi bāñnə ñka ñwyɛ nĩ waa, ñswonə ni mə, “Bo no aa m̀lù'ù mĩ fii si'ĩ si'ĩ, mĩ tigə ñkɔ'ɔ ni atu bo.”

Annù yĩ mə Peta à lɛ nswonə a mbo àkùrə bē bya aa

¹⁴ Bè byā kà mē aa ñghaa laà, Peta a təə a ñdəñ bo bi ñgǎñntoo jĩ mɔ'ɔ jya ñìghũm ñtsò mɔ'ɔ, ññentə ñjĩ yĩ a ndəñ ñghaa a mbo bo nswon mə, “Bù baYuda bo bi bù bə bĩtsĩm bĩi mə ni tswe a Yerusalem, nanşə nyu'utə ni tâ mà tɔ'ɔtə annu yĩ mə a tswe ghu aa a mbo bù.

¹⁵ Kaa bə buà kaa bo si aa m̀lù'ù baanə, a ajañ yĩ mə ni wa'atə aà, ñlon mə à ni aa tsi'ĩ bìnòò bi ñibù'u tsitsòñə.

¹⁶ Tā ni yu'u ànnu yĩ mə ñgǎñtoò Nwĩ Yoel à lɛ nswon ñlon annu ma yũ aà,

¹⁷ ‘Nwĩ à swon mə, à ka yĩ bə a noò ñjĩm

tā mē swĩ'i Azwĩ ya a nu bə bĩtsĩm.

Bɔɔ buu bi mbāñnə bo bi bĩ bāñgyè tā bo ka nswon nĩ ñnnu jĩi mə mē ka yĩ ki ñiñə ni a ntii bo aà,

tā ñjèè təə təə tā ì ka nle nĩ bɔɔ ñgwa'a buu,

tā ñjèè tā ì ka nle nĩ bĩlĩ buu

¹⁸ ñiñə, wa mē ka yĩ swĩ'i Azwĩ ya a nu ìbù'ũ ja jĩ mbāñnə bo bi jĩ bāñgyè a nĩ ñjwi ma jyā, tā bo ka nswonə nĩ ñnnu jĩi mə mē ñiñə a ntii bo aà.

¹⁹ Mē ka yĩ ghĩrə ñnnũ tsyāmbô a aburə a ndəñə,

ì ghĩrə ìl̀ensə fàa atu nsyɛ, a jĩ'ĩ ñikàn;

ni ka yĩ yə aləə bo bi mɔ'ɔ nĩ m̀bà'à fĩlĩ.

²⁰ Nìnòò à ka yĩ bəñ i tigə fii tsɔ ìtugə tā sàñə tā à bəñ ntigə mbanə tsɔ àl̀əə,

m̀bɔŋ tã ñjwĩ Mmà'àmbĩ, là'a ñjwĩ yĩ ñwè ya m̀ ka yĩ tsyã ñjwĩ tsim aa, m̀bɔŋ tã ì zi.

²¹ Maa noò, ñù ñtsim yĩ m̀ ka yĩ twon ikum Mmà'ambi aa, à ka yĩ yweenə.'

²² "BaIsrael, yu'utê ñi ànnù yĩ m̀ m̀ ka swon aa. Ñi zi m̀ Nwĩ à le ndi'ì m̀ Yesu mu Nazareth à ñi ñù yĩ m̀ yu tso'ɔ aa ñi ñnnù jĩ wè bo bì ñnnù tsyãmbô bo bì a bò'ɔ ñlènsè jĩ m̀ Nwĩ yumbon à le nghirè m̀ tã yu Yesu tã à ghirè a titi bù aà.

²³ Nwĩ à le nanse nlə ñki nzi m̀ bi ka yĩ fa Yesu ma ghũ a mbo bù. Bi fà m̀, ñi ghirè m̀ tã bè bĩ bi tã bì kweentə yi a ati bannè bannè, ñzwitə yi ghu.

²⁴ Lã Nwĩ a yweensè yi a ñwo, ñketə mĩnkĩrè mĩ ngĩ'ì ñwo yĩ m̀ à le yə aa, ñlon m̀ kaa ñwo ñi le ñwa'à ñi àdà'à a ntswa yu nlə a nisyè tswè bē.

²⁵ Nlon m̀ David à le nswon nlon ñgaà yĩ m̀,
'M̀ le si yə ñi Mmà'ambi a tswe a mbii m̀ a ngon binnòò bitsim; tsò m̀ à tswe a mbèè àbo m̀ yĩ mà'à aa, kaa mbə ñti gha i wa'à ka ntsiginə bē.

²⁶ Ma mùu ajàn, ñti gha i tswe ñi ñdorè, m̀ tigè ñghaa ñi ñdorè;
tã ñjyãnú yà tã ì tswe ntigə nyu'utə ñi ñkà'a yĩ m̀ Nwĩ à le ñkà'à aà,

²⁷ Nlon m̀ kaa ò ka yĩ wa'ă ñti gha mà'àtè tã ì tswe a ala'a bìku bì bē àa
bē
kaa mbə ò wa'à kì m̀ma'atə ngànàfà'à ghò yĩ m̀ à fà ñbĩnũ yi a mbo wò aa, tã à bwe bē.

²⁸ O di'ì m̀ mĩnjĩ yĩ m̀ mbə m̀ tsyã ghu ntswe ñti aa a mbo m̀;
ò kà ghirè tã ñti gha tã ì luu ñi ñdorè a noò yĩ m̀ m̀ tswe a nsi mĩ'i wò aà.'

²⁹ "Bò bi maà, mbə m̀ tse ghàa a mbo bù tsi'ĩ ñi nsi ñi nsi nlonə tãtsə yi'inə, David. A le ñkwo bì kĩ ñtwĩnə yi, nisyè ñi ñi kĩ ntswe faà ñzi nywe'e sũ.

³⁰ David à le mbə ngànntoò Nwĩ ñki nzi m̀ Nwĩ à le ñkà'a a mbo yu m̀ yu Nwĩ yu ka yĩ tswesə mu David yĩ mò'ɔ ghu aləŋə nifò.

³¹ David à le nyə annù yĩ m̀ Nwĩ à le ntswe ñi nghirè aa, m̀bɔŋ tã à fè'e mbòontè, ñtigə ñghaa nlon a ajàn yĩ m̀ Kristo, Ayo'ò Nwi wa, à ka yĩ yweenə ñi ñwo, tã Nwĩ tã à wa'à yi mà'àtè tã à tswe a ala'a bìku bì bē, kaa wa'à kì mbii m̀ tã ñjyãnú yĩ ì bwe aa bē.

³² Nwĩ a ywèensè m̀ Yesu ma ghũ ñi ñwo. Bĩ'ĩ bì tsim bĩ'ĩ yə yi ñi mĩ'ĩ mĩ'i a ajàn yĩ m̀ à le nyweenə ñi ñwo aà.

³³ Tsĩtsòn, Nwĩ à kò'òsə yi a ñdən, a adigə nifò, ntswesə yi a mbèè ñikwèe yu Taà yĩ ñi mà'à, m̀fa Azwĩ Nwĩ yĩ m̀ à le ñkà'à m̀ yu ka yĩ fa aa ghu mbô. Ayoo ya m̀ ñi yə ñki yu'u a koò aa, à bə aa Azwĩ Nwĩ ma yà m̀ Kristo à swĩ'i a nu bĩ'ĩ.

³⁴ Nlon m̀ David yumbon kaa à le ñwa'à a aburə kò'ɔ nghèè, yumbon à le mbannè ñswon m̀,

'Mmà'ambi à swonə a mbo Mmà'ambi ghà:

Tswe a mbèè ñikwèe m̀ ñi mà'à,

³⁵ nywe'e a noò yĩ m̀ m̀ ka ghirè tã ngànkbàà jo tã ì bən ntigə mbə tsò àkə'ə ntetè m̀kòrè m̀.

³⁶ "Ma mùu ajàn, a bon m̀ tã baIsrael bitsim tã bi nanse nzi m̀ Nwĩ à lèè m̀ Yesu ma ghũ m̀ ñi le ñkwèentə a ati bannè bannè aa ñi Mmà'ambi bo bì Ayo'ò Nwĩ."

³⁷ Bè bya bo yù'u mē laà, ànnù ya a sô ntii waa, i luu nī àjənnè, bo tigè mbetə Peta bo bì ngəntoo jī mɔ'ɔ jya mə, “Bɔɔ bi maà bi'i, mbə bi'i tigè nghirə aa mə akə ɛ?”

³⁸ Peta a kwi'i a mbo bo mə, “Nī bənkə mīntii muu, nkwerə nkī bu bitsim nī ikūm Yesu Kristo, tā Nwī à li'inə ibi ghūu, nkī ntəghə ghūu nī Azwī Nwī.

³⁹ Ma yu ànnù à nī ànnù yī mə Nwī à lə nkà'à a mbo bù bo bì a mbo bɔɔ buu, a mbo bè bitsim bīi mə bi tswe a sà'a agha'à, bo bì a mbo nù ntsim yī mə Taà yī'i Nwīngɔŋ a twɔŋ mə à zi a mbɛɛ yu aà.”

⁴⁰ Peta à lə ntigə mbu nswon innù jī ghà'atə a mbo bo a ajən yī mə bo lə nyu'u nkī nyə aa, ndi'itə nī waa nswonə nī mə, “Tsu'u nī atū yuu a mbo nīwàà nī bə buà bīi mə à nī bə bī bi aà.”

⁴¹ Bè bi ghà'atə bi lə nyu'u ànnù yī mə Peta à lə swon aa, mbii, nkwerə nkī. Bè bīi mə bi lə nkwerə nkī maa njwi aa bi lə mbə ntsu'u jī tarə, ndùu waa ma bù i tigè nkū'usə ngəhətə bɔɔ bi Kristo byā.

⁴² Nloginə maa njwi bo lə nniŋ atū yaa nī innù jīi mə ngəntoo jya i lə si dī'i aa, nnaŋsə nyəghə, mboonsə wa bo ntswé nghirə nī innù jyaa nī àbo yī mɔ'ɔ a mūm ngəhətə, mbatə nī abaa nkurə bo bitsim, nkīi ntsa'atə nī Nwī bo bitsimə.

Ajən yī mə bɔɔ bi Kristo lə si tswe aà

⁴³ Ngəntoo Kristo jya bo lə si ghirə innutsyāmbô bo bì innù jī yɛyɛrə, ma yū a ghirə mə tā nībɔ'ɔ nī tswa bə bitsimə.

⁴⁴ Bè bitsim bīi mə bi lə nniŋ ntii waa a nu Yesu aa, bi lə mbòonsə waa, ngəhətə nī waa ntswe nī àdigə yī fūūrə, mboonsə nī njoo jyaa, àyoo yaa a bə yī mɔ'ɔtə.

⁴⁵ Bo lə si fəntə nī idigə nsyē jyaa bo bì njoo jīi mə bo lə ntswe nī ju aa, nzi mfakə nī nkabə yī mə bo fəntə njoo jyaa jya ghu aa, a mbo bè bīi mə bi lə si bon nī njoo aà.

⁴⁶ Bo bitsim lə si ghèè nī ndāmà'anwī tsi'i njwī tsim, mbatə nī àbaa a mila'a bo, nyatə nī mījī myaa nji ndoritə nī ntii waa tsim;

⁴⁷ ngəha'asə nī Nwī, bè bi tsim bi kɔŋə nī waa. Mmà'ambi a lə si yweensə nī bə, nkū'usə nī ndùu waa ghu tsi'i njwī tsim.

3

A ajən yī mə Peta bo Jon lə ghurə mbwenkə aà

¹ Peta bo Jon lə si kɔ'ɔ ngheɛ a ndāmà'anwī a noò ntsà'atə Nwī, a nī bìnòò bi tarə a si'inə a njwi yī mɔ'ɔ;

² Bè lə mbè'è nū yī mɔ'ɔ yī mə à lə mbwenkə nloginə a ato'o aa nzi nī ghu. Bi lə si zī ma'atə nī mbwenkə ma ghū tsi'i njwī tsim a tsūbù'u ndāmà'anwī wa yī mə bi lə si twonə nī Ntsūbù'u yī mbòn mbon aà mə tā à tswe ghu ntigə nlontə nī nkabə a mbo bè bīi mə bi lə si zi a nkūu a ndāmà'anwī aà.

³ Mbwenkə wa à yè mē Peta bo Jon bo zī ngəhə ki kuu a ndāmà'anwī nlontə nkabə a mbo bo.

⁴ Peta bo Jon bo tɛ'ɛ mī'i myaa ghu nu nswon mə, “Ka nlii nī yi'i.”

⁵ A tigè ntɛ'ɛ mī'i mi a nu bo ntigə njwa'atə nī mə bo ka fa nkabə a bo yu.

⁶ La Peta a swon ghu mbo mə, “Kaa mə si nī silva kə nī gold tswé, lâ mə ka bənnə fa ayoo yī mə mē tswe nī yu aà: Mə swon a mbo wò nī ikūm Yesu mu Nazareth mə tā ò biinə nka ntə.”

⁷ A swònṅ mē ma mùu ajàṅ, òtswa níkwɛɛ ní mbwenkə wa ní mà'à a biìnnè ntəə. Mìkà'á mi bo bì mǐ'i mǐ mikòrə mǐ mǐ burè ntii mbə ajàṅ yǐi mə mbə a tigè ntəə tsi'í sigìnə.

⁸ A lì mbìnnè ntəə, òlò ntigə ntəə nyonə waa bo bo tigè òkúu nghɛɛ a ndámà'anwǐ. A tigè òlìtə ntəə ngha'asə ní Nwǐ.

⁹ Bè bì tsím bì yē yǐ a ajàṅ yǐi mə à lɛ sǐ təə nghɛɛ ngha'asə ní Nwǐ aà.

¹⁰ Bǐ yē yǐ, òzi mə à ní nù wa mə à lɛ sǐ tswe wa Ntsúbù'u ndámà'anwǐ yǐ bònṅ mbònṅ òlò ní ògabə aà; ànnù a burè ntigə ntsya waa tsi'í tsysà a nyē ànnù yǐi mə a lɛ mfɛ'è ghu nu aà.

Annù yǐi mə Peta à lɛ nswon a ndámà'anwǐ aà

¹¹ Tsǒ mə nù wa a lɛ nyònṅ ntigə mbanə ní njǐm Peta bo Jón aa, bè bìtsím bì lɛ ntigə nywunə nzi mbòontə a mbèè bo wa ní potico yǐi mə bì lɛ sǐ twonə ní yǐ Solomon aà, mìtsyē myaa mǐ burè mburə tsi'í burè.

¹² Peta à yè mē ma mùu ajàṅ, òghaa a mbo bè bya òswon mə, “BàIsrael, ní yerə òlónṅ annù yuà laa a ya? Nǐ lǐi yǐ'i laà laa a ya? Nǐ mbòontə mə bǐ'í ghìrə annù ma yū aa ní àdà'á yǐ'i, kə ní laà òki mɔontə mə bǐ'í ghìrə mə tá nù ghú biìnnə òka ntəə aa nlonṅ mə mǐnnù mǐ'i mə tsinə aa ɛ?

¹³ Nwǐngònṅ bì Abraham ní Isaac ní Yakob, Nwǐngònṅ bì taà yǐ'inə, à ghà'asə Ngàṅàfà'á yǐ Yesu yǐi mə ní lɛ òlògè yǐ mfa mə bì zwitə, ntuu yǐ a nsi Pilato, ka mə Pilato à lɛ òlò mə yu mà'atə yǐ tá ghɛɛ yǐ aà.

¹⁴ Nǐ tuu Mu Nwǐ yǐi mə à laa màṅsə, mǐnnù mǐ mǐ tsinə aà, òswon mə tá bì banṅə mfa nù yǐi mə à zwitə nù aa a mbo bù.

¹⁵ Nǐ zwitə Nù yǐi mə a fa ntswèntii a mbo bè, Yesu yǐi mə Nwǐ à lɛ nyweensə niwo aà. Bǐ'í ní biyəfə ní ànnù ma yū.

¹⁶ Nù ghulà mə ní yə, òki nzi yǐ aa, a ghìrə òkúu Yesu, a ghìrə ajàṅ yǐi mə à nǐṅ ntii yǐ a ní òkúu Yesu aa, mə tá à tswe ní mǐtì. A ghìrə àbǐintii yǐi mə nù ghú à tswe ní yu nlonṅ Yesu aa mə tá à tii, mburə nanṅə ntii a ajàṅ yǐi mə ní yə a tswə a nsi mǐ'i bu bìtsím laà aà.

¹⁷ “Bɔɔ bì maà, lá tsǐtsònṅ mə zǐ mə ní lɛ nghìrə annù yǐi mə ní lɛ nghìrə aa tǐ zǐ, a ajàṅ yǐi mə bìsa'a bì àla'á buu bì lɛ nghìrə aà.

¹⁸ Lá ànnù yǐi mə Nwǐ à lɛ nghìrə ògǎṅntoo jǐ tsím ǐ foò nswon tsi'í tètə aa, mə Ayo'ò Nwǐ wa à tswe ní nyē ògǐ'í aa, à ní yu mə a kǐ mē mfɛ'ɛ mbòontə aà.

¹⁹ Tsǒ mə a bə ma mùu ajàṅ aa, a bònṅ mə mə tá ní bəṅkə mǐntii muu, mǐbu mbǐi fu a mbèè Nwǐ, tá à yɛ'ɛ ibǐ ghu òlò'osə

²⁰ tá tá Mmà'àmbi à ghìrə tá mǐntii muu mǐ fwetə, tá à kǐ ntoo Ayo'ò Nwǐ wa yǐi mə à lèè ntso'ɔ aa, a mbo bu, là'a Yesu

²¹ yǐi mə à tswe ní ntswe a aburə ǐ ywe'e a nòò yǐi mə Nwǐ à ka yǐ nanṅə ònnù, ǐ ghìrə tá mǐbi ǐ bu mbònṅ fu tsi'í a ajàṅ yǐi mə ǐ lɛ mbə a mbǐi aà, ǐ ghìrə tá ònnù tsím ǐ kǐ mfɛ'ɛ mbòontə a ajàṅ yǐi mə ògǎṅntoo Nwǐ jǐi ǐ lɛ mfa mǐbǐi mǐ nù myaa a mbo Nwǐ ǐ lɛ nswon a ngu'u aà.

²² Moses à lɛ nswon mə, ‘Mmà'àmbi Nwǐngònṅ à ka yǐ ghìrə tá ògǎṅntoo Nwǐ tá à fɛ'ɛ a tǐtǐi bɔɔ bì maà buu tsǒ mə. Nǐ ka yǐ kǐ yu'unə nǐi, ǐ kǐ ghìrə ní ònnù tsím jǐi mə a swonə aà.

²³ Nù yǐi mə à sǐ annù yǐi mə ògǎṅntoo Nwǐ ma ghú a swon aa yu'u aa, a ku'unə mə tá bì zwitə, mǐfǐ'isə yǐ a tǐtǐi bè bì Nwǐ.’

²⁴ Ògǎṅntoo Nwǐ tsím, òlògìnə a nu Samuel òghɛɛ nywe'e ní bǐi mə bì lɛ nyònṅ ghu njím aa, bì lɛ nghàà òswon ònnù njwǐ mà jú.

²⁵ Nì ni bɔɔ bi ngǎntoo Nwĩ, Nwĩ à le ŋki ŋwarə akàà ya bo bì bɪtaà buu aa nlon atũ yuu. Nwĩ à le nswon à mbo Abraham mə, 'Mè ka yi nɪn mbɔɔnə a atu ŋgwè'è mu nù ntsim fàa nsye i yònè aa a nɪm bɔɔ buu.'

²⁶ Nwĩ à tsò'ò mə Ngànàfà'á yĩ, a ajàn yĩ mə à le nswon aa, m̃foo ntoo yi a mbo bù, a nɪn mbɔɔnə a nu bù, a ŋghìrə mə tá nù ntsim a titi bù tá à bɛn ntii yi, m̃ma'atə innu jĩ bi jii mə a ghìrè aà."

4

¹ Bo kà mē aa ŋghaa laa a mbo bè bya, ŋgǎmà'a Nwĩ bo bì tamândoo ŋgǎmbē ndāmà'anwĩ ni baSadukai zĩ ntsitə waa

² Ntònǎ waa i le si lwĩ a nu Peta bo Jon nlon mə bo le si dì'ì nĩ ànnu Nwĩ a mbo bè bya, nswonə ni a mbo bo mə Yesu à le nyweenə niwô, ma la a bə mə bè ka yĩ kii yweenə niwô.

³ Bo le ntswa Peta bo Jon; tsò mē à le mbə noò ŋkwêfò aa, bi tigè ŋghɛ nɪnə waa a ndátsan, ñləə mə tá àbèè fu'u.

⁴ Lâ bè bĩ ghà'atə bii bi le nyu'u nighàà ni Nwĩ nya aa, bi le bii annu ma yá. Ndùu mbânghè tsítsòŋ i tigè ŋghɛ tsò ntsù'ù ji ntaà.

⁵ Abèè fù'ù mē, bɪsa'a bi ala'a byaa ni b̃l̃i bi ala'a abò'ò ŋgǎndi'ì nòŋsè bi ghotè ntswe a Yerusalem

⁶ bo bì Annas, Ngànà'anwĩ yĩ ŋwè, ni Kaifas, ni Jon ni Alexander ni bè b̃tsim bii mə bi le mfɛ'è a ŋgwè'ɛ ŋgǎmà'anwĩ yĩ ŋwè aà.

⁷ Bo ghòtə mē ntswe, ñlogə Peta abò'ò Jon nte'ɛ a titi bo, m̃betə waa mə, "Nì kì ghìrə ànnu ya aa ni m̃dà'à m̃i wo, kè, nì kì ghìrə aa ni ìkũm wo aa ɛ?"

⁸ Azwĩ Nwĩ a kuu nluu a ntii Peta, a swon a mbo bo mə, "Bisa'a bi alà'à ni b̃l̃i bi ala'à,

⁹ Bɛɛ mə nì ti betə yi'ì nĩ innu sii aa nlon ànnu yĩ sigìnə yĩ mə b̃i'ì ghìrə a nu m̃bwènkə wa aa, bɛɛ nì ti lòò aà ñzi a ajàn yĩ b̃i'ì tsya mbòŋ ŋghìrə tá nù ghũ tii aa,

¹⁰ a bɔŋ mə tá nù ntsim, ni bè b̃tsim bii mə bi tswe a Israel, a ku'unə mə tá nì zi mə b̃i'ì ghurə ñu ghũ mə ñi yə a təə a titi bù laa, ñi ìkũm Yesu Kristo Mũ Nazareth yĩ mə ñi le ŋkwèèntə a ati b̃ànghè b̃ànghè, yu wa yĩ mə Nwĩ à le nyweensə niwo aà.

¹¹ 'A ni ŋgò'ò ya mə b̃i b̃iɔɔ bi nda ñi le ntuu aa, mə ì bɛn mē ntigə ŋgò'ò ñibuu yĩ ŋwè.'

¹² Kaa nù tsù kaa si ghu tswe mə mbə bi tsyá ghu ñim nyweenə, ñtsyastə Yesu Kristo, nlon mə kaa ìkũm yĩ tsu kaa i si fàa atu nsye tswə a titi bē mə Nwĩ à fa mə mbə i tse yweensə yi'inə."

¹³ Annu le ntsya waa a ajàn yĩ mə bo le nyə atanə ntii yĩ mə Peta ni Jon le si ghàà ghu aa, a le mburə gha'a waa tsi'ì ghà'à nlon mə bo le ñzi mə bo le mbə aa tsi'ì bè bi adànghè adànghè bii mə kaa bi lɛɛ ŋwa'ă a ndāŋwà'ànə ghɛ aà. Lâ bô yè mē laà aa, ŋwa'atə mə Peta bo Jon le mbaa mbə aa ŋgànəkòrə Yesu.

¹⁴ Lâ a ajàn yĩ mə bi le nyə ñu wa yĩ mə bo le ŋghùrə a təə a mbèè bo aa, kaa bè bya kaa bi wa'à ñi ànnu yĩ adàn a ŋghàa bù ntswe.

¹⁵ Bo le ntigə nswon a mbo Peta ni Jon mə tá bo fɛ'ɛ wa ndā ñsa'a m̃isa'a, bo fɛ'è mē, bi tigè ŋghaanə bo ni bo

¹⁶ nswon mə, "B̃i'inə ka ghìrə mə akə ñi bè buà aa ɛ? Bè b̃tsim fàa Yerusalem bi zi mə bo ghìrə alènsə yĩ wè, kaa m̃bə b̃i'inə wa'ă annu ma yũ tuu.

¹⁷ Lâ a nghirè mē tā ànnù ma yū tā wa'à lò bu nseene nghē a titi bē, a bon mē tā bi'inē ghaantē waa, ŋwa'asē nswon mē tā bo tsuu ànnù a mbo nù tsu burē bū ki swoswon ni ikūm Yesu."

¹⁸ Bo ghàanē mē laà, òtwoŋē waa, ŋghaa a mbo bo ŋwa'asē nswon mē tā bo tsuu ànnù yī tsu burē bū ki ghaghàà, kē ki dī'i ni ikūm Yesu.

¹⁹ Lâ Peta ni Jon kwi'i a mbo bo mē, "A ka zi tsi'i bē mē, a nsi mi'i Nwī, a ku'unē aa a nyu'unē bù kē Nwī lē;

²⁰ Lâ a nghē ni ŋgāā yī'i, bi'i tsewē ni ŋkà nswon aa tsi'i ànnù yī mē bi'i yē ŋki yu'u aà."

²¹ Bo bù mē ŋka'atē waa, mēma'atē waa mē tā bo ghē waa; kaa ŋwa'à àjàn yī mē mbē bo nī ŋsa'a a nu bo aa zī, òlon mē bē bi tsim lē si gha'asē nī Nwī òlon ànnù ya yī mē a lē mfē'ē aà.

²² Ilòò ŋū waa yī mē bo lē nghūrē ni ànnù yī àyēyerē aa i lē ntsyatē mighum mi nikwà.

²³ Bi mà'atē mē waa, bo lô ŋghē a mbēc bilim byaa nswon ànnù yī mē bilim bi ngānmā'a Nwī bo bi bilim bi ala'a bi lē nswon a mbo bo aà.

²⁴ Bo yū'ū mē, ŋgentē nī jyaa a ndēn bo bitsim, ntsa'atē Nwī nswon mē, "Mmà'àmbi yī mē à kò'ontsirē aa, nnānsē àbūrē bō nsyē ni mīyàà nī ŋgōn njoò tsim jī mē i tsewē ghu aa,

²⁵ Wò yī mē ò lē nghirē taà yī'i David, ŋgànfà'ā ghò a ghaà nswon ànnù yī mē Azwī Nwī a lē lense ghò mbo aa mē,

'Mintōn muu mi lwī, ni kwēcē ni minti muu aa a ya aa ē, bītizi Nwī? Ngwē'ē bē, ni kwà'atē nī innū dānē àdānē a atu bù aa a ya?

²⁶ Bifō bi mbi bù bi tantē nū yàà bo bi bīsa'a bi ila'a, ànnù yaa bo a bē yī mō'ō, nzi a nto Mmà'àmbi bo bi Ayō'ōnwī wā.'

²⁷ Tsi'i ànnù nīnkon Herod ni Pilato a bō'ō ni bītizi Nwī bo bi bàIsrael bi lē ngshotē fāa a mūm ala'a, ntan minān a atu Yesu ŋgànfà'ā ghò yī mē à laa māsē aa, mbē yu wa yī mē ò lē nyō'ō aa,

²⁸ a nghirē ànnù yī mē ò lē ŋkà'ā nī àdà'ā yō, òlèè mē a ka yī fē'ē aà.

²⁹ Mmà'àmbi, yē la tsitsōn a ajān yī mē bi kà'atē nī yī'i aà, fa atānti a mbo bi'i, nghirē tā ŋgānfà'ā jo i ghaa nī mīdà'ā,

³⁰ tā ò ghensē abo yō nghirē tā àdà'ā yō tā ghurē bē, nghirē ilensē innū a bō'ō ni innū tsyāmbō nī ikūm Mu ghò Yesu yī mē à laa māsē aà."

³¹ Bo māsē mē a ntsa'atē Nwī laà, àdigē ya yī mē bo lē ngshotē ghu aa a tsigīnē, Azwī Nwī a kuu nluu a ntii bo, bo ghaà nswonē ànnù Nwī tsi'i nī atānti.

Ayoo bōō bi Kristo a bē yī mō'ō

³² Ànnù bē bya bii mē bi lē nniŋ ntii waa a nu Yesu Kristo aa, a lē mbē tsi'i yī mō'ō, ntii wa i bē yī mō'ō, kaa nù nībō yī tsu kaa a wa'à lò nswon mē ayoo yī à ni tsi'i yī bē. Bo lē mbòonsē njoò jyaa, ayoo yaa a tigē mbē tsi'i ayoo mō'ō.

³³ Ngāntoo Yesu jya i lē nghēcē nī mbīi a ghāa tsi'i nī àdà'ā yī wē nswon nī ajān yī mē bo zi tsi'i ànnù nīnkon mē Mmà'àmbi Yesu à ywēenē ni nīwo aà. Ibōn Nwī i lē tsewē a mbo bo bitsim, mfa nī àdà'ā a mbo bo.

³⁴ Kaa nù tsu kaa à lē ŋwa'à a titi bo tsewē mē à lē si bon ayōò, òlon mē bo bitsim bii mē bi lē ntswe nī idigē nsyē kī nī mīla'a aa, bo lē mfēenkē, òlogē ŋkabē yī mē bi fēe ghu aa,

³⁵ nzi nnōnsē a mikōrē ngāntoo Kristo jya, bo tigē òlogē nyatē a mbo bē bitsim bii bi lē si bonē ayoo aà.

³⁶ Ma mùu noò, Joseph, mē bi lē njwe yi a Cyprus, a bē nū ñgwē'è Levi, ñgǎntoo Kristo jya i tswē ñkūm yi ni Barnabas aa (ñji'í ñkūm ma ghū i bē mē, Mu yī mē a lē'etē ntii bē aà)

³⁷ a kī mfee adigē nsoo yi, ñlogē ñkabē ya yī mē à lē mfee ghu aa, nzi nnonjse a mikorē ñgǎntoo Kristo jyā.

5

Annū Anania bo Safira

¹ Lā nū yī mō'ò, ñkūm yi i bē Anania, bō ñgwē yī, Safira lē mfēe adigē nsyē yaa.

² Bo fēe mē, Anania a fi'itē ñkabē àdìgē ya ñlèè, ñgwē yī wa a kī nzi, à fi'itē mē ñlèè aa, ñtigē ñlogē àbùgē ñkabē ya ñghēè ñnonjse a mikorē ñgǎntoo Kristo jyā.

³ Lā Peta a betē yi mē, “Anania, a ghìrē àkè ò ma'atē Satan a kuu a ntii wò ñghìrē ò swon àbǎñnennū a mbo Azwī Nwī, a ajàn yī mē ò fi'itē abùgē ñkabē adigē ya ñlèè aa ε?

⁴ Mbonj tā ò fee adigē ya, tigē a lē mbē aa à yō aa ε? Nòò wa mē ò fēe mē aa, ñkabē ya mē ò fēe ghu aa, i wa'à kī mbē aa tsi'í yò aa ε? A tigē ñlo ñghìrē akē mē tā ò wa'atē ma yū ajàn annū a ntii wò aa ε? Kaa ò sǎ abǎñnennū aa a mbo bē swonē, ò tswēe ñbǎñnennū aa a mbo Nwī.”

⁵ Anania à yū'ù mē annū ma yū, ñwo a nsyē ñkwo. Bē bitsim bīi mē bi lē nyu'u aa, nū jyaa i swerē si'í si'í.

⁶ Bɔɔjɔn bi zī ñlim akū yi ya ñtigē ñlogē mfē'è ñghēe ntwinj.

⁷ Bìnòò ghēè kī tsyà bi tarē, ñgwē yī a zī, kaa wa'à annū yī mē a fē'e aa zī.

⁸ Peta a swon ghu mbo mē, “Mēmbà, nanjse nswonē ghā, nī kī fēe àdìgē nsyē yūu ya aa nī ndūu ñkabē kikyē aa ε?” A swon mē, “ñjē, àa tsi'í ndūu yī mē bī'í kī fēe ghu aà.”

⁹ Peta a tigē ñswon ghu mbo mē, “A ghìrē àkè mē tā bú ñdoò ghò tanjē a kwà'anē Azwī Mmà'àmbi aa ε? Yē mikorē mī bē bīi bi twīnj mē ñdoo ghò aà, bo bīi a ntsundā, bo ka kīi bē'e gho fē'e nī wò.”

¹⁰ A kī mburē wo tsi'í maa noò a nsi mikorē Peta ñkwo. Bɔɔjɔn bya bī kùu mē, ñyē mē à kwò mē aa, ñtigē ñkī mbe'e yi mfē'e ñghēè ntwinj a mbēe ndoo yī.

¹¹ Nìbɔ'ò nī wē nī lē mburē tswa ñghotē bɔɔ bi Kristo bitsim bo bī bē bitsim bīi mē bi lē nyu'u annū ma yū aà.

Ìnnù jī yēyerē bo bì ñnnūtsyāmbō

¹² Ñgǎntoo Kristo jya i lē si ghìrē nī ñnnù jī yēyerē bo bì ñnnūtsyāmbō a titii bē. Ñgǎmbii Kristo jyā i tsim i lē si bōontē wa a ntsūmbù'ù yī mē bi lē nsi twonj nī Ntsūbù'ù Solomon aà.

¹³ Kaa tsi'í mē tā nū tsū yī mē à lē wa'à nū nìbò wàà bē aa tā à tswe nī àtanjē ntii a nzi ñkuu wa mūm ñghotē yàà, ka mē bo lē si swon nī ñnnù jī sigìnē ñlonj ñghotē bɔɔ bi Kristo ma yū aa.

¹⁴ Lā ndūu bē bīi mē bi lē si nīnj nī ntii waa a nu Mma'ambī Yesu aa i lē si kù'usē gha'atē nī ghà'atē ñghēe nī mbīi; ñnòò mbānjnē bo bī yī bāngyē i zī ñkuu ñku'usē nī ndūu waa.

¹⁵ Ìnnù jya jīi mē ñgǎntoo Kristo jya i lē si ghìrē aa, i ghìrē bē tigē be'e nī ñgǎnmighòò mfe'e nnònjse nī a bīndômānjī a nī mikuu bo bī a nī bīmatā, ta bēe mē Peta a tē'e ti tsyā tsyā, àlilēnjē yi a wò a nu bī mō'ò.

16 Bè le si kii nlo ni mum ila'a jii mɔ i le ntswe a mbèè Yerusalema aa mfè'è nzi nì ngànmighòò bo bì bɛ bii mɔ bi le ntswe nì izwì jì bì aa, nzi bì ghurè nì waa bì tsimè.

A ajàn yii mɔ bi le tswa ngǎntoo Kristo nniŋ a atsan aà.

17 Ngànmà'a Nwì yì nwè bo bì ngànjòkòrê jì, jii mɔ i le nki bɛ ngǎn ghotɔ baSadukai bii mɔ bi le tswa maa nikurɔ aa, le nluu nì àghè'ènnè nlon ngǎntoo jyá; ntigɔ nloɔ nghirè ànnu a nu bo.

18 Bo le ntigɔ ntswa ngǎntoo jya nghèè nniŋ waa a ndátsanè.

19 Là a ghirè mbɛ nítugɔ angel Mmà'àmbi a zì nja'a ibà'a ndátsan ya mfi'isɔ waa, nswon mɔ,

20 “Nì ghɛɛ nghèè ntɔɔ a mùm ndámà'anwì nkɛ'ɛnɔ annu tsim nlon ntswènti yì mfi yuà mɔ.

21 Bo yù'ù mɔ laà, àbèè a fu'u, bo tigɔ nghɛɛ wa a ndámà'anwì tsi'ì a títugɔ títugɔ, nka ndi'ì nì ànnu Nwì a mbo bɛ ghu.”

Ngànmà'a Nwì yì nwè a zì bo bì ngànjòkòrê jì tsim twonè nghòtɔ bìlì bì àla'a baYuda bitsim, ta tá ngǎnSenendrio tsim tá bì boontɔ. Bì bòontɔ mɔ, ntoo bɛ mɔ tá bo ghɛɛ mfi'ì ngǎntoo jya wa ndátsan zì nì ju.

22 Ngǎnfà'a jya mɔ bi le ntoo aa i ghèè mɔ, nghɛɛ kaa wa'a ngǎntoo jya wa a ndátsan yê, ntigɔ mbu mbì nswon mɔ:

23 “Bì'ì ghɛɛ nyɔ bì nanɛ mfi'inkɔ ibà'a ndátsan jyá tsim, ngǎmbê idigè i kì ntɔntɔ ghu mbɛ nì mintsu mi ibù'ù myá. Bì'ì ghɛɛ nja'a ndátsan ya kaa wa'à nù ghu bânɛ yê.”

24 Tamândoo ngǎmbê ndámà'a Nwì bo bì bìlì bì ngǎnmà'anwì bo yù'ù mɔ laà, ànnu a tsyá waa, bo tigɔ nja'a mɔ kɛ ma yù ànnu ka yì bɛ aa mɔ akɔ le.

25 Nù yì mɔ'ɔ a zì nswon a mbo mɔ, “Bè bya mɔ nì kì nniŋ a atsan aa bo tɔɔ a mùm ndámà'anwì ndi'ì nì ànnu a mbo bɛ.”

26 Tamândoo wa bo bì ngǎnbê ndámà'anwì jya bo ghèè nlogɔ waa tsi'ì à bɔɔ bɔɔ, kaa wa'à bɛ nì mɛdà'à logɔ bɛ, nlon mɔ bo le si bɔ'ɔ nì mɔ mbɛ bɛ bì tumtɔ waa nì ngò'ò.

27 Bo tswà mɔ waa nzi nì bu, nte'ɛ wa a nsi Senendrio. Ngànmà'a Nwì yì nwè a betɔ waa mɔ

28 “Tigɔ bì'ì kì baa nswon a mbo bù, nkwantɔ mɔ tá nì tsuu annu nì ikùm nù ghù kì di'ì aa ɛ? Yɔ nì a ajàn yii mɔ ànnu ya mɔ nì di'ì aa, a bânɛ mɔ nseɛnɔ a Yerusalema tsim! Tigɔ nì lòò aà nniŋè àlɔ nù ghù a atu bì'ì?”

29 Là Peta bo ngǎntoo jì mɔ'ɔ jya bo kwi'ì mɔ, “A bɔŋ a nyu'unɔ Nwì ntsyatɔ bɛ.”

30 Nwìngon Ta bì bitaà bi'ì à le nyweense Yesu wa yii mɔ nì le nkweèntɔ yì a atibànɛbànɛ nzwitɔ yì aà.

31 Nwì a le nɛntɔ yì a ndɔŋ ntswesɔ yì a mbèè nikwɛɛ yu nì mà'à, a tigɔ bɛ Ngàntsyasɔ bɛ nki mbɛ Nganyweense bɛ, i ghirɔ mɔ tá baIsrael tá bo bɛnkɔ minti myaa tá Nwì à li'inɔ ifansennu jyaa.

32 Bì'ì nì biyɔfɔ nì innu ma jù, Azwì yì Làà yii mɔ Nwì à fa a mbo bɛ bii mɔ bi yu'unɔ nii aa a kì mbɛ ayɔfɔ.

33 Bo yù'ù mɔ laà mintɔŋ myaa mi lwì, bì lòò mɔ bi zwitɔ ngǎntoo jyá.

34 Là nù baFarisai yì mɔ'ɔ a titi bo ngǎnSenendrio, ikùm yì i bɛ Gamaliel, ndi'ì nonɛ Moses yii mɔ bɛ bitsim bì le si yu'unɔ aa, a tɔɔ a ndɔŋ nswon bì ghirɔ ngǎntoo jya fɛ'è a abɛ a nì mù àti noò.

35 Bo fè'è mɔ, a swon a mbo ngǎnSenendrio bya mɔ, “BaIsrael, nì tseyɛ ghuu nì ànnu yii mɔ nì lòò a nghirɔ a nu bɛ buà aà.

³⁶ A kî le mbə a noò mɔ'ɔ Tadeous a biɛnè nswon mə yu ni nù yî nwè yî tsù, mbânɛnè jî mɔ'ɔ tsɔ ɲkhi ji ni kwà, i ghèè ntsitè yi. Lâ bi yî nzwitè yi, bə bya mə bi le si yònè ghu ɲim aa bi sɛɛnè waa, kaa ɲghòtè yî ya kaa i wa'à nî ànnù yî tsu fɛ'è.

³⁷ A ghè mə ti bə a noò ɲim, Judas, mu baGalilea, a kî mfe'ɛ yî ɲgaa, wa noò nswon bə, ɲghirè ɲnɔ̀ bə i kii ɲyonə ghu ɲim. Judas ma ghú à le ɲkwɔ, ɲnɔ̀ bə bya mə i le si yònè ɲii laa i le ɲki nseɛnə waa.

³⁸ A ɲghè a ni yuà ànnù, mə swɔɲ a mbo bù mə tâ ni tsuu ànnu yî tsu a nu bə bù lɔ ghirè bə, tâ ni fi'isə abô yuu a nu bo. Mbə ànnù yî mə bo lòɔ ɲghirè aa, a bə aa ànnù yî mə a kà'a ɲùmɛsɔɲ boɲ a ka wò.

³⁹ Lâ bɛɛ a bə yî mə ànnù yî mə bo lòɔ ɲghirè aa, a lo aa a mbo Nwî boɲ kaa mbə ni wa'à mánjî a mbo bo kii bə. Mbə ni gha'a ghuu a nu bo boɲ mbə a tigè mbanɛnə mfɛ'è mə ni to aa bú bì Nwî."

⁴⁰ Gamaliel à ghàà mē laà, baSenendrio bya bi yu'ù àdì'itè yi yâ, ntwonə ɲgǎɲntoo jya i kuu nzi, bo ghɔ̀ waa, nswon a mbo bo ɲkwantə mə tâ bo tsuu ànnù nî ikũm Yesu bu kî dî'ì bə; ɲtigə mma'atə waa mə tâ bo ghèe waa.

⁴¹ ɲgǎɲntoo jya bo fɛ'è wa a titi baSenendrio jya, ɲtigə ndorə ɲghèe nlon mə Nwî à le nlentə waa nyə mə bo ku'unə a ɲkwerə ɲdirètu nlon ikũm Yesu aà.

⁴² Bo fɛ'è ɲghèe nî mbĩ ɲtigə ndi'ì nî bə, ɲseɛnsə nî ɲtɔ̀ yî nsigìnè nswonə ni a mbo bo mə Yesu à ni yu wa yî mə Nwî à yò'ò aà, tsi'ì ɲjwî tsim, a mûm ɲdâma'anwî bo bì a mila'a bə.

6

A ajàn yî mə bi le ntsɔ'ɔ bə bi sàmbaa mə tâ bì ka nlentə nî ɲgǎɲgi'ì aà

¹ Ma mùu noò, ɲdùu ɲgǎɲyègənnù Yesu i le si gha'atə ɲghèe nî mbĩ. Ayònə a le mfɛ'è a titi bo, baYuda bii mə bi le si ghàà ɲghàà ni Griki aa bo le si ghàantə nî baYuda bii mə bi le ntswe a ndùgè nlon mə kaa bi le si wa'à nî bìkwî'ì bi bǎɲgyè byaa lèntə a mfa myaa miji bo bì ɲjoò tsim jii mə bi le si yàtə a ɲjwî tsim aà.

² ɲgǎɲyègənnù jya ɲìghûm ɲtsò baa i le ɲghotə ɲgǎɲyègənnù jya ji mɔ'ɔ i tsim, nswonə a mbo bo mə, "Kaa a si bôn mə tâ bì'inè ma'atə a nswonə ànnù Nwî mbanɛnə ɲghèè ɲka nyatə miji.

³ Bɔ̀ bi maà, a ku'unə mə tâ ni lentə a titi bù, ɲtsɔ'ɔtə mbânɛnè ji sàmbaa jii mə bi beentə nî waa, tâ à bə bə bii mə bi luu nî Azwî bo bì ni mitsyè, tâ bì'inè fa ifà'à ma ghú a mbo bo.

⁴ Bì'inè ka bǎɲnə fa ibiɲnù yì'inè tsim a ntsà'atə Nwî bo bì a nswonə ànnù Nwî."

⁵ Annù ma yû a le mbon a nu bə bya bì tsim, bo tigè tsɔ'ɔ Stephen, nù yî mə à le nluu nî àbiiintii bo bì Azwî Nwî, ni Philip, ni Prochorus, ni Nicanor, ni Timon, ni Parmenas, ni Nicolaus, mu baAntiokia yî mə a le ɲtigə bəɲ mbə ɲu baYuda aà.

⁶ Bi le twon bə ma bù, ɲte'ɛ waa a nsi ɲgǎɲntoo Kristo jya, ɲnɔ̀ɲsə mbo a atu bo, ntsa'atə Nwî a atu bo.

⁷ Annù Nwî a le ɲtigə nseɛnə ɲghèè nî mbĩ, ɲdùu ɲgǎɲyègənnù Yesu a Yerusalem i ku'ùsə ɲgha'atə tsi'ì ànnù, ɲgǎɲmà'a Nwî jî ghà'atə i ɲnɲ mɛntii myaa a nu Kristo ɲtigə yu'unə nî ànnù yî.

⁸ Stephen yî mə à le nluu nî ibon bo bì mɛdà'à mi Nwî aa, à le si ghirè nî ɲnɛtsyâmbo bo bì ilènsə jî wè a titi bə.

⁹ Là bè bì mɔ'ɔ bi lɛ nlògìnè ñka nligitè nî ànnù yîi mɔ Stephen à lɛ si swonɔ ñkii ñghirè aà; bi lɛ mbə bándânghòtə baYuda (yîi mɔ bi lɛ si twonɔ ni yî bè bîi mɔ bi fɛ'ɛ a ndâbù'ù aa), ñlo a Cyrene bo bi Alexandria. Ma buù bè ni bì mɔ'ɔ bîi mɔ bi lɛ nlò a Cilicia bo bi a Asia aa, bi lɛ nlògìnè ñtigə nyonɔ bo bi Stephen.

¹⁰ Là Azwî Nwî a lɛ mfa mɔtsyè a mbo Stephen ni mânjî yîi mɔ à lɛ ghàà mburə ñkutə mɔntsũ myaa.

¹¹ Bo tigè ñjɛ'esə ñghɛɛ ntotə bê mɔ tâ bi swon mɔ, “Bî'î lɛ nyu'u a ghàà ni ñighàà ni atsa'a mbəgìtə nî Moses bo Nwî ghu.”

¹² Bo ghirè bè bo bi bîlii bi ala'a, ni ñgǎndî'i nònɔsə lwísə ntòn ñghɛɛ tswa Stephen ñlogə ñghèè ni ghu a nsi baSenendrio

¹³ ñlɔɔ bê mɔ tâ bo zi mbə bîyɔfə, ñghirə bo fɛ'è ñtəə ñtswɛɛ ibǎñnənnù ñswon mɔ, “Nù ghuà a ghàà mighàà mî bi, mbəgìtə nî àdìgə Nwî yû bo bi nònɔsə ghu.

¹⁴ Nlon mɔ bî'î lɛ nyu'u a swonɔ ni mɔ Yesu mu baNazareth wa a ka yi sà'a adigə yû, i kii kwensə bîndɔnsə bya mɔ Moses à lɛ mfa a mbo bî'inè aà.”

¹⁵ Bè bya bîtsim mɔ bi lɛ ntswe wa ndá Senendrio aà, bi lɛ ñghəə ki lèntə, ñyə ñsi Stephen i bəñ ntigə mbə tsɔ ñsi angel.

7

A ajàn yîi mɔ Stephen à lɛ nswon ànnù Nwî a mbo baSenendrio aà

¹ Ngànɔmà'a Nwî yî ñwè a betə Stephen mɔ, “Aa tsi'î ànnùnî ñkon mɔ bi swon laà lɛ?”

² Stephen a swon mɔ, “Yu'utə nî bîtaà ni bɔɔ bi maà, Nwî yîi mɔ a ñwèenə aà, à lɛ mfɛ'è ñtsi'i taà yî'inə Abraham, wa a noò wa mɔ à lɛ ntswe a Mesopotamia aa, maà noò kaa a burə tì a Haran ka ntswe,

³ ñswon ghu mbo mɔ, ‘Mà'atə ala'à yuu bo bi ñgwè'endâ ghô, mɛfɛ'ɛ ñghèè a adigə yîi mɔ mɔ ka figitə a mbo wò aà.’

⁴ A tigə ma'atə ala'a baKaldea, ñghɛɛ ntigə ntswe a Haran. Taà yî à lɛè ñkwɔ, Nwî a ghirə yi a fɛ'è ñzi fàa ala'a yuà mɔ nî tswe ghu tsítsòn aà.

⁵ Kaa Nwî kaa à lɛ ñwa'a adigə nsye ghu mbo fa mɔ tâ à bê yi bê; kaa tsi'î mû àdìgə yîi mɔ à ghà'atə mbə nte'è àkòrə yi ghu aa bê. Là Nwî à lɛ ñkà'a mɔ yu ka yî fa ala'a mà yû ghu mbo tâ tigə mbə à yi bo bi à yi bɔɔ bi bîi bi ka yî yòn ghu ñjìm aà, ka mɔ a lɛ si bə maà noò kaa a wa'à ni mu tswe aà.

⁶ Nwî à lɛ nswon ghu mbo aa mɔ, ‘mòrə yî i ka yî ghɛɛ bə bîgî a ala'a badàn tâ bi ghirə waa nî ibù'ù jyaa, i di ñgî'i a mbo bo ilòò ñkhî jì ni kwà.’

⁷ Nwî a swon mɔ, ‘Là mɔ ka yî ñjì isa'a a nu bè bîi mɔ bo ka yî ghirə waa nî ibù'ù aà, a yi tì bə a ñjìm bon bo ka yi fɛ'ɛ zî mmii gha fàa adigə laà.’

⁸ Nwî a lɛ ñwàrə akàà bo Abraham ñləə annù ñjètə bɔɔ mbânɔnə tsɔ alənsə. Abraham a jwe Isaac ñtigə ñjètə yi a nî ñjwi jì nifwaa. Isaac a jwî Yakob, Yakob yîi ngaa a tigə ñjwe bîta bi ñgwè'è bi'inə bya ñighúm ñtsò baà.

⁹ “Bìtabê bi'inə bi lɛ ntswe nî àghè'ənə a nu Joseph, mɛfɛɛ yi a ala'a Egipto, là Nwî a tswə bo yu,

¹⁰ mfi'i yi a mûm ñgi'i, mfa mitsye ghu mbo ñghirə Pharoah Mfò baEgipto a kɔŋə yi ñtigə ghirə a bə Gûmnàà, ñtigə nsa'a nî àla'a baEgipto bo bì ndà Pharoah ntsim.

¹¹ Njì ì le ñkuu a ala'a baEgipto tsim bo bì a ala'a Cana, ñnin ñgi'i yì ñwè a nu bə, ñghirə bîtaà bi'inè bì tigè ñlɔɔ nî miji kikan.

¹² Yakob a yu'u mə miji mi le tswe a ala'a baEgipto, ñtoo bîtaà bi'inè ghu a ngaa yì ñtsyàmbi.

¹³ Bo bù mə ñghɛɛ ghu a ngaa yì ñ yòntə aa, Joseph a ghirə bɔɔ bi maà bi bì zî yi, ñki ñghirə Pharoah a zî ñgwè'è yì.

¹⁴ Joseph a swon mə tâ bì ghɛɛ ntwon taà yì Yakob bo bì ñgwè'è yì ntsim, ñtu bə mighum mi sàmbaa ntsò ntaà.

¹⁵ Yakob a sigə ñghèè a ala'a baEgipto, ñyi ñkwo ghu, yubon bo bì bîtaà bi'inè,

¹⁶ bo kwò mə ghu, bi bè'è ñkú jyaa ñkɔ'ɔ nî ju a Shechem, ñtwinə waa wa nisyè nya mə Abraham a le nyuu nî ñkabə a mbo bɔɔ bi Hamor a Shechem aà.

¹⁷ “Lâ nòò à kà mə ñku'u mə tâ Nwĩ tâ ghirə ànnù yì mə à le ñkà'à a mbo Abraham aa, ñdùù bə bi'inè a ala'a Egipto ñ burə ñgha'atə tsi'ĩ ghà'atə ñghɛɛ nî mbi

¹⁸ ñywe'e a noò yì mə mfò yì mɔ'ɔ yì mə kaa à le ñwa'à Joseph zi aa, à le ñkɔ'ɔ ñtigə nsa'a nî àla'a baEgipto.

¹⁹ A le ntanə mînan a atu bə bi'inè, ñdi ñgi'i a nu bîtaà bi'inè ñtswa nî waa nî àdà'à mə tâ bo me'e bɔɔ byaa a abɛɛ mə tâ bì kwokə.

²⁰ A le mbə aa ma mùu noò mə bi le ñjwe Moses, a burə mbə tsi'ĩ mu yì mə à le mbon a yə ñki bon a nsi mi'i Nwĩ aà. Bi le ñko'o yì a ndùgə bo a nî bîsàn bi tarə.

²¹ Nòò wa yì mə bi le ñlògə yì a ndùgə bo mfe'ɛ ñghèè ñləə a abɛɛ a adigə dān aa, mu Pharoah yì mǎngyè a logə yi nî mù yì ñtigə ñko'o yi.

²² Bi le ndi'ì yi nî mitsyè mi baEgipto mi tsim, a nanse ñzi ñghàà tsi'ĩ siginè ñkii ñghirə nî innù jì wè jì wè.

²³ “Nòò yì mə Moses à yì mə mbə ilòò mighum mi ñikwà aa, ñwa'atə mə yu ghɛɛ ghanə bɔɔ bi maà bi, bɔɔ bi baIsrael.

²⁴ A ghèè mə, ñyə ñú baEgipto a ká ñku nî mu maà yì yì mɔ'ɔ. A yə mə laa, ñghɛɛ a ñkwi'iné, ñtswa ñú baEgipto wa ñkù ñzwitə nlon ñgi'i ya yì mə à le si nin a nu mu maà yì ñú baIsrael wa aà.

²⁵ A le si ghirə laa ñwa'atə nî mə bɔɔ bi maà bi bi ka zi mə Nwĩ ka kwetə tâ yù fi'i waa wa a mûm ñgi'ì, lâ kaa bo wa'à zì.

²⁶ Abèè fù'ù mə a zì ñyə bɔɔ baIsrael bì mɔ'ɔ bi ká ñyonə, a loò mə yu fàatə waa tá tâ bo tsuu ki yòŋə, ñswon mə, ‘Bisú bá, nî tsuu ki to, tigə nî laa mbə bɔɔ bi ma aa ɛ?’

²⁷ Lâ ñu wa yì mə à le ñlòginè fikòrə fya aa, a ti Moses lò'òsè mbetə ghu mbo mə, ‘A gho aà a lə wò mə ta ò tigə mbu'utə yi'ì ñkii ntso'otə nî mîsa'à mi'i aa ɛ?’

²⁸ O bù ñlɔɔ aa ñzwitə mə tsó mə ò kì zwitə ñú baEgipto wa a yɔɔ aa ɛ?’

²⁹ A kwĩ'ì mə laà, Moses a fè'è wa ala'a baEgipto ñkhə ñghèè a ala'a Midia ñtigə ntswe ghu nî ñgì, ñjwe bɔɔ mbânè ghu bi baà.

³⁰ “Flòò mighum mi ñikwà ñ tsyà mə, angel Nwĩngon a zì ñtsi'i Moses, ñtswe a mum àtsùgə ñti yì mə mɔ'ɔ ñ le si bərə ghu aa, a nta'a miwèè wa a mbèè nta'a Sinai.

³¹ Moses à yè mē, ànnù a burè ntsya yi, a ghêntə a ntəə ghu mbèè ta nanşə lèntə yə. A kà mē aa nghɛɛ ghu nyu'u nji Mmà'àmbi a swon mə,

³² 'Mè ni Nwɛngɔn bi taà buu, Nwɛngɔn Abraham, yi Isaac, ni yi Yakob.' Moses yu'ù mē, nū yi i swerə, a tigə mbenə ba'à bà'à; kaa a wa'à nī ntii bu ntswe a lèntə àdìgè yá.

³³ Mmà'àmbi a swon ghu mbo mə, 'Tso'otə ntam jo jyá, nlon mə àdìgè yuà mə ɔ təə ghu aa, à nī àdìgə nsye yi làà manşə.

³⁴ Wa mē lli mē nyə mbuu ngi'i yii mə bə ba a ala'a baEgito bi yə aà. Mè yu'ù àjàn yii mə bo yè'ə ngi'i yàà aa, nìsigə nzi a fi'i bo wa mùm ngi'ì. Zi faà la tsìtsònhə. Mè ka too gho a ala'a baEgito.'

³⁵ "A lèè ñki mbə aa tsi'ì Moses ma ghú mə bɔɔ bi maà yi lè ntuu, mbetə ghu mbo mə, 'A gho aà a ləə wò mə tá ɔ tigə mbu'utə yi'ì ñkii ntso'otə nī mīsa'à mī'i aa ɛ?' mə Nwɛ à lèè ntoo mə tá ghɛɛ ñka nsa'a nī bɔɔ baIsrael, i kii fi'isə waa a mùm ngi'ì. Angel wa mə à lè nzi ntsi'i yi wa mùm àtsùgə ñgèè mə a lè si khi aa, a tswé ghu mbo, ñkwetə nī yi.

³⁶ A ni Moses ma ghú mə à lè ghìrə ilensə innù bo bi innútsyâmbo a ala'a baEgito bo bi wa Miyaa yi m̀bagitə bo ni a anta'a miwèè miwèè a atú ilòò mighum mi nikwà.

³⁷ A ni Moses ma ghú mə à lè nswon a mbo bɔɔ baIsrael mə, 'Nwɛ à ka yi ghìrə tá ñgàntoò yi yi mò'ɔ tsó mē tá bu mfè'è a titii bɔɔ bi maà buu aà.'

³⁸ A ni yu mə à lè ntswe bo bi ñghòtə bɔɔ baIsrael bya wa anta'a miwèè miwèè ñki tswe bo bi bítaa bi'inə, a bò'ɔ angel wa mə à lè ñghàa ghu mbo a nta'a Sinai aà. A lè ñkwèrə ntoò Nwɛ yii mə i fa ntswènti a mbo bə aa, a mfa a mbo bi'inə.

³⁹ "Lá bítaa bi'inə bi lè ntuu a yu'unə yi, ntuu yi, ñkwensə nti waa, mbəñ mbu tigə nlii nī mbii waa fu a ala'a baEgito;

⁴⁰ ñtigə nswon a mbo Aaron mə, 'Ghìrə bɛnwɛ mfa a mbo bi'ì tá bi ka nghɛɛ ni a mbii bi'ì, ntsyasə nī yi'ì. Kaa bi'ì sɛ annù yii mə a ghìrə Moses ghú yii mə à lè ntsyàsə yi'ì bi'ì fè'è a ala'a baEgito aa zì.'

⁴¹ Bo tigə mbɔɔ fɛnkobə fi bə tsó mú mbòñ ma mùu noò, ñtigə nzwitə nī naà mma'a nī fɛnkobə mà fú ghu, ñtigə ndoritə nlon fɛnkobə mà fú mə bo lè nanşə nī mbó myaa aà.

⁴² Làà, Nwɛ a tuu waa, mma'atə waa mə tá bo fa ibii nū waa, ñtigə ñgha'asə nī ntsù ntso yii mə i tswe a aburə aà, ma yú a yón aa àjàn yii mə bi ñwa'anə a mùm àñwà'anə ñgàntoo Nwɛ aà:

'Nì lè mbaa nzwitə nī naà a mmà'a mē ghu wa atú ndùu ilòò jya mighum mi nikwà mə nī lè ntswe ghu wa anta'a miwèè miwèè aa ɛ, baIsrael?

⁴³ Tigə nī lè si bē'è aa ntàn nwɛ Molok bo bi fɛjòn fi nwɛ Refən, m̀nkobə mii mə nī lè nnanşə mə ni kɪ mii aà; ma mùu àjàn, mē ka fi'ì ghuu i ghìrə tá nī fè'ɛ ñghèè a mbii ala'a baBabilon.'

⁴⁴ "Ntàn wa mə i lè si fìgìtə nī mə Nwɛ a tswe bo bi bə bi aa, i lè ntswe a mbo bítaa bi'inə wa anta'a miwèè miwèè. Bi lè ghùrə nyon aa tsi'ì àjàn yii mə Nwɛ a lè mfìgìtə a mbo Moses mə tá à ghurə aà.

⁴⁵ A yi mē ti bə a n̄m bítaa bi'inə bo bi Joshua bi tigə nlogə ntàn ma ghú ñkuu ni ghu fàa ala'a, wa noò mə bi lè ntigə nzi kwèrə idigə ila'a itoo jya jii mə Nwɛ à lè mfurə waa, bi fè'èkə aà. Ntàn wa i lè ntigə tswe fàa ala'a nlòginə aa maa noò n̄zi nywe'e a noò yii mə David a lè mbə mfò aà.

⁴⁶ Nsi David i le mbòn bo Nwĩ a lɔntè mɛ tá Nwĩ tá à ma'atə tá yù bɔɔ nda a mbo yu Nwĩ Yakob.

⁴⁷ Lâ à lɛɛ mbaɲnə ntigə mbə aa bə Solomon mɛ Nwĩ à le mbeentə mɛ tá à tigə mbɔɔ nda ma yũ ghu mbô.

⁴⁸ “Lâ Nwĩ yĩ mɛ nĩ Akɔ'òntsirə aa, kaa si aa mùm mĩla'a mĩ mɛ â bɔɔ bɛ nĩ mbô myaa aa tswe bɛ; ma yuù ànnù a yôɲ aa tsi'ĩ nĩ nìghàà nĩ mɛ ɲgàntoò Nwĩ à le nswon aa, mɛ,

⁴⁹ ‘Mmà'àmbĩ Nwĩngòn à swon mɛ, àbùrə a nĩ àbèrə yâ, n̄syê i bāɲnə mbə akə'ə ntetə n̄tsa'à jâ.

Mbə ò tigə mbu naɲsə mbɔɔ aà àjànə nda yuu a mbo mɛ aa ɛ?

Adìgè yĩ mɛ mbə mɛ tswé ghu m̄m̄intə aa, a fè aa ɛ?

⁵⁰ Tigə n̄joo mà jũ tsi'ĩ tsim aa a le nnaɲsə mɛ aa ɛ?’

⁵¹ “Nĩ burə naɲsə ntii atu bə laà aa a ya aa ɛ? M̄ntii muu mi burə mbə bə mĩ b̄t̄izi Nwĩ aa a ya aa ɛ? Nĩ kùtə it̄ɔɲnə juu kaa wa'à kòɲ a nyu'ù n̄toò Nwĩ aa a ya aa ɛ? Nĩ kii ntii nĩ àtu a mbo Azwĩ Nwĩ ts̄ts̄sòn aa tsi'ĩ ajàn yĩ mɛ b̄taà buu bi le si gh̄rə aà.

⁵² ɲgàntoò Nwĩ yĩ tsù à tswe ghu mɛ b̄taà buu le ɲwa'à àkòrə yi ka ntso'ɔ aa ɛ? Bo le nzwitə ɲḡɲntoo Nwĩ jya j̄i mɛ i le nswon, àgha'a â bùrə mɛ nsa'a n̄sà'à aa, mɛ yu wa yĩ mɛ annù yi a tsinə aa à ka yĩ z̄i aà. Ts̄ts̄sòn nĩ k̄i m̄ə m̄fee yi, n̄tswa yi nzwitə.

⁵³ Tigə a le ɲkwɛrə bu ɲkwɛrə n̄ɔɲsə Nwĩ wa mɛ baangel bi le mfa a mbo bu aa ɛ? Lâ a gh̄rə àkə kaa nĩ wa'à yu'unə aa ɛ?”

Ajàn yĩ mɛ bi le ntumtə Stephen nĩ ɲgò'ò aà

⁵⁴ ɲḡɲsenadrio bya bi yù'ù mɛ annù yĩ mɛ Stephen à le nswon aa, m̄t̄ɔɲ myaa naɲsə n̄lwinə, bi tigə ɲkurə nĩ m̄s̄ɔɲə myaa ghu nũ.

⁵⁵ Lâ Azwĩ Nwĩ yĩ mɛ a laa m̄ɔnsə aa, a le ɲkuu lwensə Stephen, a tɛ'ɛ m̄i'ĩ mi ntigə n̄lii nĩ àbùrə ghu, à kà m̄ə aa n̄lii, nyə n̄gha'a nĩ Nwĩ n̄i mɛ nĩ ɲwèènə aa, ɲk̄i nyə Yesu a t̄ə a mbèè n̄ikwɛ Nwĩ nĩ mà'à.

⁵⁶ A yè m̄ə laà, n̄swon mɛ, “Yê n̄i, mɛ yê àbùrə a ɲa'anə, mɛ yə Mu ɲù a t̄ə a mbèè n̄ikwɛ Nwĩ nĩ mà'à!”

⁵⁷ Bo yù'ù m̄ə laà, n̄t̄ɔɲnə mbo'o, n̄lɔgə mbô myaa ɲkutə it̄ɔɲnə jyaa ghu, ɲywunə ɲkhənə tsi'ĩ bi tsim ɲghɛ a mbèè Stephen,

⁵⁸ n̄tswa yi nswon m̄f̄è'èsə wa a mùm àla'a ɲghɛ mmà'à a abɛɛ, n̄tigə ntumtə yi nĩ ɲgò'ò. B̄iyəfə b̄i mɛ bi le ntswe ghu aa, bi le ntso'ɔtə its̄ə'ə jyaa n̄nɔɲsə a m̄ikòrə m̄újòn yĩ mò'ɔ, ìkùm̄ə yi i bə Saul.

⁵⁹ Bi kà m̄ə aa tumtə nĩ Stephen aa, a tsa'atə Nwĩ n̄swon mɛ, “Mmà'àmbĩ Yesu, l̄ɔgə ntii gh̄a!”

⁶⁰ Nswetə m̄iku'ut̄ə mi a nsyɛ, n̄t̄ɔɲnə ɲghaa tsi'ĩ nĩ m̄t̄i n̄swon mɛ, “Mmà'àmbĩ, tsùu annù yĩ bi yuà a nu bo l̄ɔ n̄i b̄ə.” A gh̄àà m̄ə nswon laà, m̄burə n̄tsi.

8

Ajàn yĩ mɛ bi le si tso'ɔ nĩ àkòrə bɔɔ bi Kristo a Yerusalem aà

¹ Saul à le beentə mɛ tá bi zwitə Stephen.

Tsi'ĩ maa n̄jwi, bi l̄ɔḡinə n̄tigə ntso'ɔ nĩ àkòrə ɲghotə bɔɔ bi Kristo a Yerusalem tsi'ĩ nĩ m̄t̄i. Bo b̄tsim bi tigə m̄f̄è'ekə ɲkh̄əkə n̄sɛnə ɲghèè a mbù'ù àla'a baYudea bo bi yĩ baSamaria. N̄tigə mma'atə tsi'ĩ ɲḡɲntoo Kristo a Yerusalem.

² Bè bî mɔ'ɔ bîi mɛ bi lɛ si yu'unə nî Nwî aa bi lɛ ntigə nlogə Stephen ɲghɛ ntwin, ɲki nyə'ə yi tsi'î a mbê ànnù.

³ Lâ Saul à lɛ mburə nɔɔ mɛ yu burə ta ɲgi'î a nu ɲghòtə tsi'î tà. A lɛ mfɛ'è ɲghɛ ntigə ɲkuu ni mîla'a mîla'a, mîfi'î nî bɔɔ bi Kristo ghu, bāngyè bo bi mbāɲnè, mîma'a nî waa a ndātsanè.

Ajàn yîi mɛ Philip à lɛ nswon ntoo yî sîgînə a Samaria aà

⁴ Ngāɲmbii Kristo jîi mɛ bi lɛ mbù'u waa nseensə aa, bi lɛ ɲghèè ntigə nswonə nî ntoo yî nîsîgînə ya tsi'î idigə tsim.

⁵ Philip à lɛ nsigə ɲghɛ a mûm ala'a baSamaria ntigə nswonə nî ànnù a mbo bè ghu nlonə Ayo'ò Nwî wâ.

⁶ Nnòò bɛ yîi mɛ i lɛ ntswe ghu aa, i nanɲə ntigə yu'utə nî ànnù ya yîi mɛ Philip à lɛ si swon aà nî ntîi waa tsim. Bo bitsim lɛ si yu'u annù ya mɛ à lɛ si swon aa ɲkii nyə nî ilensə jîi mɛ à lɛ si ghîrə aà;

⁷ Izwî jî bi i lɛ si tigə fɛ'ekə ni nu bè bî ghà'atə bîi mɛ bi lɛ ntswe nî izwî jî bi aa, nyə'ə tsi'î ntîi. Bè bî ghà'atə bîi mɛ idigə nû jyaa i lɛ ntîi ɲko'onə aa, bo bi bîbwènkə bi kî ntîi.

⁸ Maa ajàn ɲidore nî wè ni lɛ ntswe maa mûm ala'a.

Ajàn yîi mɛ Simon ɲùbîsòrə à lɛ mbəɲkə ntîi yi aà.

⁹ Nù yî mɔ'ɔ à lɛ ntswe a ala'a Samaria, ikûm yi i bə Simon, a ghîrə nî majîkê mburə mfumsə bɛ bi tsim ghu, nswonə ni mɛ yu ni ɲù yî ɲwè,

¹⁰ Bè bitsim wa ala'a, bî kəgə bo bi bî wè, bi bîi ànnù yi nswonə ni mɛ “Wa ɲù ghûlâ, wâ à ni mîdâ'à mî Nwî mya mɛ bi swonə ni mɛ mî tîi aà.”

¹¹ Bi lɛ si bii nî ànnù yîi mɛ à lɛ si swon aa nlonə mɛ à lɛ mfumsə waa ni majîgə yî wa ni nòò yî nsyà aà.

¹² Nòò wa mɛ bi lɛ nyu'u ɲki mbii ntoo yî nsîgînə ya mɛ Philip à lɛ nzi ni yu nlonə annù nifò Nwî bo bi Yesu Kristo aà, bo lɛ ɲkwɛrə ɲkî, mbāɲnè bo bi bāngyè.

¹³ Simon, nî àtu ibîi nû yi, à lɛ ɲkî mbii yîi ɲgaa bi murə yi ɲkî, bi murə mɛ yi ɲkî aa, a tigə ɲzinə bo Philip, nyə nî ilensə innù bo bi innù jî yeyɛrə jîi mɛ Philip à lɛ si ghîrə aa, ànnù a tsyá yi.

¹⁴ Ngāɲntoo Kristo jya mɛ i lɛ ntswe a Yerusalema aa, i yu'u mɛ bè bîi mɛ bi lɛ ntswe a Samaria bi bîi mɛ ɲghàà ni Nwî aa, ntigə ntoo Peta bo Jɔn a mbo bo.

¹⁵ Peta bo Jɔn bo ghèè mɛ ghu, ntsa'atə Nwî a atu bè bya bîi mɛ bi lɛ mbii Yesu aa mɛ tâ bo kwɛrə Azwî Nwî.

¹⁶ A lɛ tî bə ma mùu noò aa bon kaa Azwî Nwî a burə tî a nu ɲù nîbò sigə bɛ. Bi lɛ mmurə waa aa tsi'î ɲkî ni ikûm Mmà'àmbî Yesu.

¹⁷ Peta bo Jɔn nɔɲsə mbô myaa a atu bo,bo kwɛrə Azwî Nwî.

¹⁸ Simon à yè mɛ mɛ bɛ kwɛrə Azwî Nwî a ajàn mɛ ɲgāɲntoo Kristo jya i nɔɲsə nî mbô myaa a atu bo aa, mîfâ ɲkabə a mbo Peta bo Jɔn,

¹⁹ nswonə mɛ, “Nî ki mfa mîdâ'a ma mû a mbo mɛ, mɛ ɲù yî tsù yîi mɛ mɛ nɔɲsə maà mbo ghu atu aa, tâ à ki ɲkwɛrə Azwî Nwî.”

²⁰ Peta a kwi'î ghu mbo mɛ, “Tâ ò kwo nî ɲkabə yò ya mbwɛ mɛ mbə ò mɔɔntə mɛ mbə ò yuu mîtəɲnè mî Nwî nî ɲkabè!

²¹ Kaa ò sî nî ànnù tsu a mûm àfà'a yi'î tswé nlonə mɛ kaa ntîi ghô sî a nsi mi'î Nwî laa aà.

²² Bəɲkə ntîi ghô lâ, mîma'atə annù yî bi mà yû mɛ ò tànɲə aà, mîbu'u mbo a mbo Mmà'àmbi mɛ, nòò tsù, mbə a li'inè ifansənnù jo nlonə annù ma yû mɛ ò wà'atə a ntîi wò aà.

²³ Nlon mə mə yə mə ò tswe nì fìbuu fii fì lwĩ si'i, ò bə ngàṇàtsan a mbo ìnnù jì bĩ."

²⁴ Simon a swon a mbo Peta bo Jon mə, "Mə bu'u tsi'i mbo, tsà'atè Nwĩṅgòn nlon ṅkwitũ gha mə ànnù ma yũ yĩ tsu mə nì swon aa, mə tâ à tsuu a nu mǎ lǎ fè'è."

²⁵ Peta bo Jon bĩi mə ànnù Yesu nĩ nsi nĩ nsi ṅkĩ manṣə a nsèensə ntoò ya nlonə Mmà'àmbi, mbù m̀bii fu a Yerusalem. Bo kà mə aa bii aa, ntigə nswonə nĩ n̄toò yĩ nsigìnə ya a itoo jì ghà'atè a m̄m ala'a Samaria.

Ajàṇ yii mə ṅgàṇàfà'à yĩ ṅwə a n̄to'ɔ mfɔ baEthiopia à le mbəṅkə ntii yi àa

²⁶ Angel Mmà'àmbi a swon a mbo Philip mə, "Tanṭə nũ yò, òsigə ṅghèè nĩ m̄n̄jì yii mə à lo a Yerusalem ṅghɛɛ nĩ a Gaza aa," (m̄n̄jì ma ghũ kaa bi si ghu burə aa k̄i tsyà).

²⁷ Philip a tanṭə nũ yĩ ṅghɛɛ. Sòn ṅù bàEthiopia yĩ m̄to'ɔ, m̀bə ṅgàṇàfà'à yĩ ṅwə a mbo Kandese, Mfɔ m̄ṅgyè baEthiopia, yii mə à le si lèè nĩ ṅkabə yĩ aa, à le ṅghèè a Yerusalem aa a m̄mii Nwĩ. A lò mə wa Yerusalem

²⁸ mbu ntigə ṅkwɛɛ n̄ii fu a ala'a Ethiopia aa ṅkuu kaligə. A kà mə aa ghɛɛ wa m̄m kaligə yi wa aa, ntigə n̄twoṅə nĩ àdigə aṅwà'ànə yi m̄to'ɔ a m̄m aṅwà'ànə ntoò Nwĩ Yesaiah.

²⁹ Azwĩ Nwĩ a swon a mbo Philip mə, "Khètə nyòṅtə fii mbèe kaligə."

³⁰ Philip a khètə mə nyon aa, nyu'u a twoṅə nĩ àdigə aṅwà'ànə yĩ m̄to'ɔ a m̄m aṅwà'ànə ṅgàṅtoò Nwĩ Yesaiah, m̀betə yi mə, "O yu'u nĩ ànnù yii mə o twoṅ aa ɛ?"

³¹ A kwi'i mə, "Mbə mə yu'u aa mə akə ti ghə mə ṅù à tò'òtə a mbo mə aa ɛ?" Nswon a mbo Philip mə tâ à k̄o'ɔ n̄tswe bo yu wa m̄m kaligə.

³² Àdigə aṅwà'ànə Nwĩ yii mə à le si twoṅ aa a le mbə yulà, "A le mbə tsǒ m̀b̄n̄jèrè yii mə bi logə ṅghèè a ṅwà aà, kè tsi'i tsǒ m̄u m̀b̄n̄jèrè yii mə bi k̄oò inòṅê jì kaa a wa'à yè'è aà. A ṅḡiṅ ṅḡiṅ, kaa à le ṅwa'à ànnù tsu ghaà b̄e.

³³ Bi le nd̄r̄isə atu yi kaa wa'ǎ isa'à yi nĩ ànnù n̄iṅkon sa'à.

Mbə wò a swonə ànnù nlonə ṅgwè'è yĩ aa ɛ?

Nlon mə n̄tswènt̄ii yĩ fàa atu nsyɛ i lwĩ'i mə aà."

³⁴ ṅgàṇàfà'a Mfɔ Ethiopia wa a betə Philip mə, "ṅgàṅtoò Nwĩ ghũ a ghàa laà nlon aa wò aa ɛ? A ghàa aa nlon ṅgaa yĩ kè nlon ṅgaa ṅud̄an aa ɛ?"

³⁵ Philip a tigə n̄loginə ṅka ṅghaa, n̄loginə nĩ àdigə aṅwà'ànə ma yũ a nswon ntoò Yesu yĩ nsigìnə ya ghu mbò.

³⁶ Ajàṇ mə bo yu le si tigə n̄zinə nsigə ṅghɛɛ wa a m̄n̄jì aa, bo le ṅghèè n̄ywe'e a adigə yii mə ṅk̄i le n̄tswe ghu, ṅgàṇàfà'a Mfɔ Ethiopia wa a swon a mbo Philip mə, "ṅk̄i ghũlà, àyoo yii mə mbə a k̄ii mə tâ bi tsuu a gha a ṅk̄i murə aa, à nĩ à kè aa ɛ?" [

³⁷ Philip a swon ghu mbo mə, "Mbə bi ti murə gho a ṅk̄i mə mbə ò bii nĩ n̄t̄i ghò tsimə."

A kwi'i mə, "Mə bii mə Yesu Kristo à nĩ Mu Nwĩ."]

³⁸ A le ntigə nswon kaligə wa a t̄ə, bo Philip fè'è nsigə ṅkuu wa m̄m ṅk̄i, Philip a tigə m̄murə yi wa a ṅk̄i.

³⁹ Nòò wa mə bi le mfè'è wa a m̄m ṅk̄i aa, Azwĩ Mmà'àmbi a logə Philip ṅghɛɛ nĩ ghu. ṅgàṇàfà'a Mfɔ Ethiopia wa a ghə mə yu k̄i lèntə, kaa wa'à yi bú n̄yè, lá n̄lo ntigə ṅghɛɛ n̄ii, n̄luu nĩ n̄d̄orə.

⁴⁰ Philip à ghè mē mē yu kī yə, òtigə ntswe yi bə a ala'a Azotus. A tsyà mē ghu ŋka ŋghɛɛ aa, òtigə nseɛnsə nī òtoo yī òsiginə ya a nī òtoo tsīm jīi mē i lɛ ntswe a mǎnjī aa, mǎbɔŋ ŋghɛɛ kù'u a ala'a Kaisaria.

9

Ajàn yīi mē Yesu à lɛ tsi'i Paul a bəŋkə òtīi yi aà

¹ Saul à lɛ mbù ŋghɛɛ nī mǎbīi mǎmī'i tsi'i àtú yi, ŋka'atə nī ŋgǎnyəgənnù Mmà'àmbi jyá, òswonə nī mē yu ka zwitə waa. A lɛ ŋghɛɛ a mbɛɛ ŋgǎnmà'a Nwī yī òwè

² òswonə ghu mbo mē tā à ŋwa'anə àŋwà'ànə yīi mē a fīgìtə ŋù yīi mē yu nī ghu aa, mfa mē tā yù ghɛɛ mfa a mbo ndaŋghotə baYuda a Damascus; tǎ bɛɛ mē yu ghɛɛ nyə bə bī tsu, mǎbǎŋnə kə bǎŋgyè, bīi mē bī yòŋə Mǎnjī wa aa, yu tswatə waa, ŋkwerə mbīi nī bu a Yerusalem tsǒ ŋgǎŋətsanə.

³ Saul à fè'è mē ŋka ŋghɛɛ a mǎnjī, ŋghɛɛ ntigə ŋkuu a Damascus, ŋghəə kī yə, ŋkà'à yī mǎ'c i wī'ikə nlo a aburə, ŋŋwa'akə nsigə ŋke'e adigə ya mē à lɛ ntəə ghu aa, ŋkarisə.

⁴ A wò a nsyɛ nyu'u nǎi ŋù i ghaà ghu mbo nswonə mē, “Saul, Saul! O tso'c akòrə ya aa nlonə akə aa ɛ?”

⁵ A betə mē, “Aà wò wò lɛ, Mmà'àmbi?”

“A nī mē Yesu wa yīi o tso'c akòrə ya aà,” nǎi ŋù wa i kwi'i ghu mbò.

⁶ ‘Lá, bīinə ŋkuu ŋghɛɛ wa njò'ò ala'a. Wa bī ka swonə ànnù yīi mē ò ka ghìrə aa a mbo wò.’

⁷ Bə bya bīi mē bo bī Saul lɛ sī zìnə aa lɛ ntəəntə tsi'i a tsitsi. Bo lɛ nyu'u nǎi ŋù wa kaa kī'i ŋù bǎŋnə nyə.

⁸ Saul a bīinə wa a nsyɛ, ŋŋa'a mī'i mī, lá kaa ŋkī'i nī òdìgə bǎŋnə nyə. Maa ajàn bī tigə ntswa nīkwɛɛ nī ŋghɛɛ nī ghu a ala'a Damascus.

⁹ A lɛ ntswe njwi jī tarə kaa wa'à nī òdìgə yə. A nī àtīi noò ma yū kaa à lɛ ŋkī'i ayòò tsǔ jī, kaa ŋkī'i ayòò tsǔ kī nno.

¹⁰ ŋgǎnyəgənnù Yesu yī mǎ'c à lɛ ntswe a Damascus, òkǔm yi i bə Ananias. Njəə təə təə ò lɛ nle yi, a yə Mmà'àmbi a twonətə yi mē, “Ananias,” a bīi mē, “Mə ghua, a Mmà'àmbi ”

¹¹ Mmà'àmbi a swonə gho mbo mē, “Bīinə ntanjə nū yò ŋghɛɛ a Mfǎŋnə yī Tsìnə, a nda Judas, mǎbetə mē, ‘Nù wa mē à lo a ala'a Tarsus, òkǔm yi i bə Saul aa, à fè lɛ?’ Wa à tswe ghu, ntsa'atə nī Nwī.

¹² Njəə tətəə ò kī mē nle yi a yə ŋù yī mǎ'c, òkǔm yi i bə Ananias, a kuu nnòŋsə mbo mī ghu nu mē tā à bu ŋka nyə òdìgə.”

¹³ Ananias a kwi'i mē, “Taà, bə bī ghà'àtə bī ghàà mē a mbo mē nlonə ŋù ma ghū, òswonə nī mǎbuu ŋgi'i yīi mē ŋù ma ghū à dī a nu bə bo a Yerusalem.

¹⁴ Tsitsònə à zī a ala'a Damascus aa nī àdà'à yīi mē à kwèrə a mbo bīi bī ŋgǎnmà'a Nwī mē yu zī bǎntə bə bītīm bīi mē bī twonə nī òkǔm gho aà.”

¹⁵ Mmà'àmbi a swonə ghu mbo mē, “Ghèè! Nlonə mē mē tsò'ò mē yi mē tā à ka mfa'a a mbo mē, a ŋghìrə mē tā bītizī Nwī bo bīfǒ byaa, bo bī baIsrael, tā bī zī òkǔm ghà.

¹⁶ Tsi'i mē, nī òtu òbīi nū gha, mē ka dī'i ŋgònə ŋgi'i tsīm yīi mē à ka tigə yə mbi'i ŋkwitū gha aà.”

¹⁷ “Maa ajàn, Ananias a ghèè ŋkuu wa a mūm nda mē Saul à lɛ ntswe ghu aa, ònɔŋsə mbò mī ghu nu, òtwonətə yi mē, ‘Ndīm ghà, Saul,’ Mmà'àmbi à too ghà, mǎbə Yesu wa yumbɔŋ mē à kī zī a mbo wò, wa a noò mē ò kī sī zī faà aà. A too gha mē mǎbə ò bú nyə òdìgə, tā Azwī Nwī kī nlwensə ghò.”

¹⁸ Tsi'í maa noo, ñjoo ji mɔ'ɔ, tsi'í tsɔ ìbàrə mbwè, i lô a mi'i Saul ñwokə, a bú ñka nyə idigə. Ntigə mbiinə ntəə bi murə yi a ñkì;

¹⁹ àjàn yíi mə à le ñji miji aa, mɛtɛ mi mi bú ñkuu fu.

Ajàn mə Saul à le swon annu Nwí a Damascus aa.

Saul à le ntswe mitugə mi njwi mɛ mɔ'ɔ bo bi ñgǎnyəgənnu Yesu jya a ala'a Damascus.

²⁰ Mbiinə ntsinə nghɛɛ a ndaŋghotə baYuda, ñloginə ñka nswon ni mə Yesu à nansə mbə aa tsi'í Mu Nwí wá.

²¹ Nù ntsim yíi mə à le nyu'u aa, annu kòntsu a kò ntsú yi, bo tigə ñloginə ñka mbetə ni mə, “A si yu wa yíi mə à kɛ si zwitə ní bè bii mə bi twonə ní ìkúm Yesu a Yerusalem aa bə aa ɛ? Tigə à kɛ nzi faà aa ñlon aa tsi'í annu ma ya, mə yu zɛ banɛ bə ma bya i bii fa a mbo bilii bi ñgǎnma'a Nwí aa ɛ?”

²² Lâ Saul a ku'usə nniŋtə mɛtɛ mi nswon ní annu Nwí tsi'í nɛ mɛdà'à, ìlensə innu jii mə à le si fa, a ndi'i mə Yesu à le nansə mbə Ayo'ò Nwí wa aa, i le ntɛ si'i si'i a mbo baYuda bii mə bi le ntswe a Damascus aa a nligitə.

²³ Mitugə mi njwi mɛ ghà'atə mɛ mɔ'ɔ mi tɛyà mɛ, baYuda bi boontə ntantə a ajànə bi ka zwitə Saul,

²⁴ lâ bi le ñkè'ənə annu yíi mə bi tantə aa ghu mbô. Bo tigə mɛɛ ni ntsúnkya njò'ò ala'a wa ní tugə bo bɛ si'inə mə bi zwitə yi.

²⁵ A yí mbə a nɛtugə yí mɔ'ɔ, ñgǎnakòrə Saul, bi logə yi mbwi mborə a ní ñkya wa mə bi le mboo ñkarisə a ala'a ya ghu aa, ñniŋə yi a múm ñkyè ntigə mfe'esə nsigisə a njim ñkyà.

Saul a Yerusalem

²⁶ Saul a ghɛə a ala'a Yerusalem, nywinɛ mə yu kuu a titi ñgǎnyəgənnu Yesu, lâ kaa bo le wa'à waa bii mə à ní ñgǎnyəgənnu Yesu, bo bi tsim le si bo'ɔ nni.

²⁷ Barnabas à le nzi ñkwetə yi, ñlogə yi ñkuu ni ghu a titi ñgǎntoo Kristo jyá. A kùu mə aa, ntɔ'otə a mbo bo a ajàn yíi mə Saul à le nyə Mmà'àmbi a mânji aa, ñkɛ nswon ajànə mə Mmà'àmbi à le nghàa ghu mbo aà. A le ñkɛ ñkè'ənə a mbo bo a ajàn yíi mə Saul à le nswon annu Nwí ní ìkúm Yesu a mbo bo a Damascus kaa kɛ'í bo'ɔ aà.

²⁸ Maa ajàn, Saul a tigə ntswe bo bo, ntigə nghaa ñkarə ní idigə ji ghà'atə a Yerusalem, ñswonə ní annu Nwí ní ìkúm Mmà'àmbi kaa kɛ'í bo'ɔ.

²⁹ A le si ghàa ñkii nswunə bo bi baYuda bii mə bi le si ghàa nighàa ni baGrikia aa, bo le ywinɛ mə bi zwitə yi.

³⁰ Ajàn mə bo bi Kristo bi le nzi ma yú aa, bo logə Saul, ñsigə nghɛɛ ni ghu a ala'a Kaisaria, ntigə ntsyasə yi a ghèə a Tarsus.

³¹ A bə ajàn yíi mə a le ntigə mbə aa, ñghotə a ala'a Yudea, bo bi a Galilea, ni Samaria, i tswe nɛ mbɔɔnə ní àtɛ noò. Nyon a njim a ajàn yíi mə Azwí Nwí a le ntswe ghu aà, mɛtɛ mi le ñkuu ghu, i kɛ ñkwe a ní ndùu bə ñgha'atə nghɛɛ a ajàn yíi mə bo le si nzi ní àkòrə nit təə yaa mɔ'ɔ ní Mmà'àbi aà.

Peta a ala'a Lydda bo a Joppa

³² Peta à le si ghaa ñkarə ní idigə tsim, a bə a noò mɔ'ɔ a ghèə mə yu ghèə ghantə bə bi Nwí bii mə bi le ntswe a Lydda.

³³ A ghèə mə ghu aa, ntsi'i nù yí mɔ'ɔ yíi mə ìkúm yi le mbə Aeneas, a bə mbwènkə, le bon à tɛyà mə ilòò ji nifwaa kaa a kɛ'í a mbiinə a kuu zɛ.

³⁴ Peta a swon ghu mbo mə, “Aeneas! Yesu Kristo à ghìrè mē ò tiì. Bìnè a ndəŋ nnaŋsə ikuu ghô.” Tsi'í maa noò, Aeneas a li mbìnè.

³⁵ Ngòŋ bə bítìsì mbi mə bi le ntswe a ala'a Lydda aa, bo bi a ala'a Sharon aa, bi yē yì, mbəŋkə mĩnti myaa mbii Mmà'àmbi.

³⁶ Màngyè yì mò'ò à le ntswe a ala'a Joppa, mbə ngànyègēnnu Yesu, ìkũm yi i bə Tabita, (ìkũm yi ni nìghàà ni bakGrikia i le mbə Dorcas, nji'í ìkũm yì wa i bə mə ngyā). A le si naŋsə nghirə nĩ innu jì sigìnè, mfa ngòŋ noò yi ntsim a nkwetə ngāŋgi'ì.

³⁷ A bə maà noò a wò nìghòò, nkwo. Bi le nsĩ'í yi nnoŋsə nĩ ndānikāŋ yi mò'ò.

³⁸ Kaa agha'a Joppa kaa a le wa'à sà'à si'í a nlò a Lydda nghɛɛ ghu. Ajāŋə mə ngānyègēnnu Yesu jya a Joppa i le nyu'u mə Peta à tswe a Lydda aa, bo le ntoo mbāŋnə ji baa mə bi ghɛɛ nlensə nkì ghulà ghu mbô, “Bĩ'í bu'ù mbô, wāŋsə nzĩ ntsi'í yi'í.”

³⁹ Maa ajāŋə, Peta a burə mbiinə nghɛɛ bo bo. Bo bo ghèè mē ku'u ghu, bi logè yi nkò'ò nghɛɛ ni ghu wa a ndanikāŋ. Bìkwĩ'í bi bāŋgyè bi tsim bi le nzĩ nkarişə yi, ntigə nyə'ə, ndi'í nĩ itsə'ə jì mǎ'à, bo bi ìkutè jii mə Dorcas à le si ta a mbo bo a noò yii mə à le ntswe ntii aà.

⁴⁰ Peta a furə waa mə tâ bi fe'ekə wa múm nja'anda ya yii mə bo le ntswe ghu aa tsi'í bi tsim. Nswetə miku'utə mi a nsyɛ, ntsà'atə Nwĩ, mbəŋkə nlii aku ŋu ya nswon mə, “Tabitha, bìnə a ndəŋə!” A ŋa'atə mi'í mi nyə Peta ghu, mbiinə ntswe.

⁴¹ Peta a nānsə abô yi ntswa yi ghu, a bìnə ntəə. A tigə ntwon bə bi Nwĩ bya bo bi bìkwĩ'í bya, mbu ndi'í yi a mbo bo a ajāŋə yii mə à tswe ntii aà.

⁴² Ngàn ma yū i le nsèèŋə nkarişə ala'a Joppa tsi'í tsim. Bə bi ghà'atə bi bii Mmà'àmbi.

⁴³ Peta à le ntigə ntswe mitugə mi njwi mĩ ghà'atə a Joppa bo bi ngāŋ nùgə ngùu yii ìkũm yi i le mbə Simon aà.

10

Peta bo Cornelius

¹ Nù yì mò'ò à le ntswe a ala'a Kaisaria ìkũm yi i bə Cornelius, mbə atu ndāmānjòŋ bìsogyè (tsǒ 100) bii mə bi le nlo ala'a Itali aà.

² A le si gha'asə nĩ Nwĩ nkii mbo'ò nii bo bi ngwè'è yì, nkii ntsa'atə nĩ Nwĩ ngòŋ bìnòò bítìsì; mfa nĩ njoo jì ghà'atə nkwetə nĩ baYuda bii mə bə le mbə ngāŋəfumə aà.

³ A leè mbə ni bìnòò bi tarə a njwi yì mò'ò, njèè təə təə i lê yi a yē angel Nwĩ a zĩ ntwonə yi mə, “Cornelius!”

⁴ A tɛ'ɛ mi'í mi a nu angel wa, mbo'ò, nswon mə, “Taà, à nĩ à kè?” Angel wa a kwi'í mə, “Wa Nwĩ à bèèntə mə atsà'atə yo yā bo bi njoo jii mə o fa ni a mbo ngāŋəfumə aà, ntigə ŋwa'atə a gho nlo nĩ mǎ'ā àkwĩ'í.

⁵ Tsìtsòŋ, too bə a ala'a Joppa a nu nù yì mò'ò yii mə ìkũm yi ni Simon Peta aà.

⁶ A nĩ ngi a nda Simon, nù nùgə ngùu yii mə ndùgə yì i tswe a aghəŋə miyaa aà.”

⁷ Angel wa mə à le ngàà ghu mbo aa à lò mē, Cornelius a twon ngāŋəfà'ā jì jì baa bo nù sogyè yii mə à le si bɛ nii nkì mbə ŋu yii à le si bo'ò Nwĩ yii ngaa aa,

⁸ nswon innu tsim a mbo bo, ntigə ntoo wa a Joppa.

⁹ Abèè a fù'ù mē aa, bo ghèè, nghɛɛ ŋka nywe'e a Joppa, Peta a nkò'ò nghɛɛ a atunda a noò nsi'í noò a ntsà'atə Nwĩ.

10 A kò'ò mē ñghɛɛ ɲka ntsa'atə Nwī aa, ɲji ka nyanə nñi, a ka nlɔɔ ayoo a ɲjī. Lā nòò yīi mē bi kà mē aa laa miji mya aa, ɲjèè təə təə i kà nle nñi.

11 A yê àbùrè a ɲa'anè, a yê àyoo yīi mē a le si kírə tsi'í tsǒ àbà'a atsè'è, bi ntswa mibuù mi mi níkwà aa, a sigè ni atu nsye ghu nsí.

12 Mbuu naà ñgèɛ tsim bo bi ɲjoò tsim jīi mē i ɲàɲnè a nsye aa, ni bìsin bitsim bìi mē bi darə níkan aa, i le ntswe wa ni àbà'a atsè'è.

13 Njī ɲù yī mò'ɔ i ghaà ñswon mē, “Peta, biinə nzwitə ɲkurè.”

14 Peta a swon mē, “Ñɲyâ gha Mmà'àmbi! Kaa mē leè wa'à ayoo adànə yī tsu kè ɲjoo jī fwè ma jū jī tsu mi sì laa aa kurè.”

15 Njī ya i ku'ùsè ñswon ghu mbo mē, “Kaa a sì bôn mē tâ ò ka ntwon ɲjoo jīi mē Nwī à nàɲsə ɲghirè i laa aa nī ɲjoo jī fwè bā.”

16 Ajàn annù ma yú a le ɲkwatə ɲghirə ɲgaa ji tarə, bi tigè ɲlogə abà'a atsè'è ya ɲkɔ'ɔ ɲghɛɛ ni yu a aburə nī ɲkonè.

17 Peta à kà mē aa ɲkwa'atə nī àtu yi nlon ɲji'í ɲjèè ma yú aa, bon bè bya mē Cornelius à le ntoo aa, bì lòò mē ndā Simon ya ɲzī ñtigə ntəə a ntsū ɲkyā.

18 Ntwon nī tī, mbetə mē, “Ngì yī tsù à tswe fàa ndùgè yīi mē ìkūm yi à ni Simon Peta aa ɛ?”

19 A le mbə ma mùu noò aa, Peta a burè ki kwà'atə atú yi nlon ɲji'í ɲjèè təə təə yā. Azwī Nwī a swon ghu mbo mē, “Yê, bè bi tarə bi təə a ntsūbù'ù nlɔɔ nī ghó.

20 Biinə la, ntsuu noò i ghènsè, ɲyonə waa tâ bú bo ghɛɛ, ɲlon mē a waa aa tòò mē.”

21 Peta a biinə mfe'ɛ ghèè ɲkwetə bē bya nswon a mbo mē, “A ni mē ɲù wa mē ni lòò aà. Nī zī aa a ya ɛ?”

22 Bi kwi'i ghu mbo mē, “A too tamànjon bìsogyè wa yīi ìkūm yi i ni Cornelius aa ntoo yi'i a mbo wò. Tamànjon ma ghú a ni ɲù yīi mē innú ji i tsinə a kīi mbo'ɔ nī Nwī. BaYuda bitsim kīi mbeentə nñi tsi'í a annù nīkonè. Angel Nwī yīi à laa màɲsə aa à swon ghu mbo mē tâ à twonə gho tâ ò zi a nda yu, tâ à yu'u ànnù yīi mē ò tswe nī ñswonə aà.”

23 Peta a logè bè bya bo bo kuu a nda yu ntigə nle ghu.

Abèè a fù'ù mē, a tanjè nū yī bo bo tigè ɲghɛɛ. Bɔɔ bi Kristo bì mɔ'ɔ a Joppa bi le nyonə waa bo bo ghèè.

24 Bi logè ɲjwi yī mfuùrè ɲghɛɛ ɲkù'ù a Kaisaria, a adigə yīi mē Cornelius bo bi ɲgwè'è yī nī ìkà'á ji jīi mē à le twon aa, bi le ntswe ghu nyu'utə aà.

25 Ajàn yīi mē Peta à le nzi ghə mē yu kuu aa, Cornelius a fè'è mboo yi, ɲwo ghu mīkòrə a kuu kuu mmii yī.

26 Lā Peta a ɲɛ yī mbiinse swon ghu mbo mē, “Təə a ɲdənə, mēmbon mē laa ɲki mbə tsi'í ɲùmìsònə.”

27 Peta a logìnə ñtigə ɲghaa a mbo Cornelius a ajàn yīi mē bo yu tigə ɲkuu ɲghɛɛ wa a nda aà. A kùù mē ɲyə mē bè bì ghà'atə le ɲghotə ghu,

28 ñswon a mbo bo mē, “Bù bitsim nī zī sigìnə mē, ɲyonə nī ànnù Nwī baYuda, kaa mbə ɲù BaYuda a wa'à bìtizi Nwī ka ɲghantə kè ka mboonsə ntswe a adigə yī fùùrə bo bo. Lā Nwīngòn à dì'ì mē a mbo mē mē tâ mē tsuu ɲù tsu i lògè nī ɲù àdànə àdànə, kè nī ɲù yīi à sì laa aa bē.

29 A nī ɲji'í ànnù yīi mē ò ghìrə ntoo mē bi twonə gha mē wàɲsə nzi kaa wa'à jìnkè bə aà. Mē tigə nlɔɔ aà mbètə wò mē ò tɛ'ɛ ntwon gha aa a ya ɛ?”

30 Cornelius a swon ghu mbo mē, “Tsîtsòn à ni ɲjwi ji tarə a nī ajàn noò yulà mē mē le si tsà'atə nī Nwī a mùm ɲda mē, nī bìnòò bi tarə a si'inə. Mē wī'ìkè mē ghèə ki yə, ɲù a təə a nsi mē ɲwɛ'ɛ itsè'è jī ɲwèènə

³¹ ìnswon a mbo mè mē, 'Cornelius! Nwĩngòn à yù'ù mē atsà'atè yô, ñkii nyē nī àfà'á yô a ajàñ mē o fa nī ñjoo ñkwetə bē bii mē bi lòo ñjoo aà.

³² Too ñu tã à ghē a Joppa ñlɔɔ Simon yii bi twonə ni Peta aà. Simon Peta ma ghú à nī ñgì ñtswe a nda Simon yii mē a nwugə ñgùù, ñdã yì i tswē a aghəñə ñkì aà.'

³³ A nī ñji'í ànnù yii mē mē lē mburə ntoo bē ñswon mē tã ò zi aà, ò yu'u ñkì wanjə nzi nī àbòñentii. Tsĩtsòn bĩ'inè tswē faà bi tsim aa a nsi mi'i Nwĩ nyu'utə ni a nyu'u ànnù tsim yii mē Mmà'àmbi à figètə a mbo wò mē ta ò swon aà."

Nìghàà ni Peta

³⁴ Peta a lɔgìnə ñka ñghaa nswonə ni mē, "Mē zi tsi'í sigìnə mē Nwĩngòn a lèntə bē bi tsim aa tsi'í ñgĩ ñgìn.

³⁵ A nī ìtoò tsim a kwerə nī ñu ñtsim yii mē a bo'ò nī ñkii ñghirə nī ànnù yii a tsinə aà.

³⁶ Nī zì ntoo yii mē à lē ntoo a mbo baIsrael aà, ñsɛɛnsə nī ntoo yì ñsigìnə ya yii mē i fa mbɔɔnə aa, ntsya a ñjim Yesu Kristo yii mē à nī Mma'àmbi mbi ñtsim aà.

³⁷ Nī zì ànnù yì wè yii mē a lē mfè'è a mbù'u Yudea ntsim aà, ñlɔgìnə a Galilea wã nòò mē Jɔn à lē si sɛɛnsə nī ntoo ya nswon ni mē tã bē bəñkə mĩntii myaa ñkwerə ñkì aà.

³⁸ Nī zì ànnù ñlonə Yesu mu Nazareth, a ajàñ yii mē Nwĩ à lē yɔ'ò yi nī Azwĩ yì Làà ñkì mfa mĩda'a ghu mbo aà. A lē si tigə ñghɛɛ a idigə tsim ñghirə nī ìnnù jì sigìnə ñkii ñghurə nī mighòò a nu bē bii mē Devil a lē kwerə waa aà, ñlon mē Nwĩ à lē ntswe bo yu aà.

³⁹ Bi'inè ni biyəfə ni ìnnù tsim jii mē à lē ñghirə a ala'a baYuda bo bi a Yerusalem aà. Bi lē ntigə nzwitə yì, ñkweentə yì a ati bāñnə bāñnə.

⁴⁰ Là Nwĩngòn a bú mbiinsə yì a ni nìwo a ñjim njwi jì tarə, ñghirə kaa bē bitsim kaa wa'à yì yə,

⁴¹ a kì nyə tsi'í biyəfə bii mē Nwĩ à lèè mfoo ntso'ò waa aa, mbə bi'inè bii mē bĩ'inè lē si jì ñkii nno bi'inè bi yù wa noò mē à lē mbiinè ni nìwo aà.

⁴² A lē mfa ndi'i a mbo bi'inè mē tã bi'inè tigə nseensə nī ntoo yì ñsigìnə ya a mbo bē bitsim, ñkii mbii nī ñsi nī ñsi mē à ni yu yii mē Nwĩ à tsò'ò mē tã yù à bē ñgñntsò'òtə mĩsa'a mĩ bē bitii bo bi biku bi bē.

⁴³ Ngǎntoo Nwĩ i tsim i lē si ghàa ìnnù ñlon ñgaà yì, ñswonə ni mē, ñu ñtsim yii mē à ñn ntii yì ghu nu aa, Nwĩ à ka lĩ'ìnə ibi yì, a ñjim ikũm yì."

Ajàñə bitizì Nwĩ lē ñkwerə Azwĩ Nwĩ aà

⁴⁴ Tsi'í wa a nòò mē Peta à lē mburə kì ghàa aa, Azwĩ Nwĩ a sigə a nu bi bi tsim bii mē bi lē ntəə maa adigə nyu'utə nī ànnù yii mē à lē si si swonə aà.

⁴⁵ A lē mbə annù yì yeyerə a mbo baYuda bii mē bi lē nnin ntii waa a nu Yesu, ñlɔ a ala'a Joppa ñyonə Peta aa, a nyə mē Nwĩ à lē ñkì nswi'í mĩtəñnə mĩ mii mē à ni Azwĩ yì Làà aa, a nu bitizì Nwĩ.

⁴⁶ Nlon mē bo lē nyu'u bo tigə ñghaa ni mighàa mĩ fii, ñkii ñgha'asə nī Nwĩ. Peta a ghàa nĩtì ñswon mē:

⁴⁷ "Bē bulà bo kwerə aà Azwĩ Nwĩ, tsi'í wa ajàñ mē bi'inè lē ñkì ñkwerə aà. Njù tsù à tswē ghu mē mbə a tsu'unə waa mē tã bo tsuu ñkì kwerə aa ɛ?"

⁴⁸ Maa ajàṅ a tigè òswon a mbo bo mē tā bo kwērē ṅkì nī ìkũm Yesu Kristo. A mǎṅsè mē aa bi tigè òswon ghu mbo mē tā à bu ntswe bo bo mitugè mi jwí mi mǎ'ò mbon mǎ'atē.

11

Ajàṅ yīi mē Peta à lē ntó'otē annù Cornelius a mbô ñghòtē a Yerusalem aà.

¹ Ngǎṅntoo Kristo jya a bǎ'ò bìlīm byaa a mbù'ù Yudea aa bi lē nyu'u mē bítizi Nwí bi kī mē mbii ñghàà nī Nwí.

² Peta à bù mē ṅkǎ'ò ghē fu a Yerusalem, bē bya bii mē bi lē si lòò nī mē tā bi ka ṅetē nī bítizi Nwí aa, bi lē ntigē ntswa yī nī ìsa'a, ñghaantē

³ nswonē nī mē, “A gho aà a kī ghìrē àkē ò ghē a nda bítizi Nwí bii mē bī si waa ṅetē aa ē? O ghē mē ghu, mbii nji miji bu bo!”

⁴ Lā Peta a logìnē ntó'otē innù tsim a mbo bo tsi'í àjàṅ yīi mē i lē mfè'è aà:

⁵ “Mē kī si tsà'atē Nwí a njǎ'ò ala'a Joppa, mē kà mē aa ntsa'atē aa, ñjèè tē tē i lē gha, mē yē àyoo tsu a lô a aburē ṅka nsigē, mbē tso àbà'a atsè'è yīi mē a burē ṅgha'atē aa, bi tswa nī mbuù mi mi ñkwà, a sigē nzī ntē a mbē mē.

⁶ Mē lǎṅtē ñyē mbuù naà tsim ghu, nàà jī mǎ'atē, nàà ṅgèè jīi mē nī naà mitsè'è aa, bo bi njoo jīi mē i ṅàṅnē a nsyē aa, bo bi bìsìṅ bitsim bii mē bi dàrē ñkàṅ aà.

⁷ Mē yē mē aa, nyu'u nji nù i ghaà òswon a mbo mē mē, ‘Peta, bìnē nzwitē nkurè!’

⁸ Lā mē swon mē, ‘Ñnyá ghá, mē tùu ghá, Taà. Nlon mē kaa mē lēè ṅwa'á ayoo adàṅè àdàṅè yī tsu kǎ njoo jī fwè ma jū jī tsu jī.’

⁹ Lā nji ya i bú ṅghaa, a aburē, ṅgaa yī i ywe'e ji baa aa, nswon mē, ‘Kaa a sì bōṅ mē tā ò ka ntwon njoo jīi mē Nwí à nǎṅsē, ñghìrē i laa aa nī njoo jī fwè.’

¹⁰ Ajàṅ annù ma yū a lē ṅkwatē ṅghìrē ṅgaa ji tarē, bi tigē ñlogē njoo jya tsim mbu ṅkǎ'ò ṅghē nī ju fu a aburē.

¹¹ Mē ghèè kī yē tsi'í maa noò, mbǎṅnē jī mǎ'ò ji tarē i zī ṅkuu wa a nda yīi mē bī'í lē ntswe ghu aà, ñlō aa a ala'a Kaisaria, a ajàṅ mē bi too waa a nu mē.

¹² Bo zī mē, Azwí Nwí a swon a mbo mē mē tā mē lo ṅghèè, ntsuu lǎ kī jìṅkē bē. Bìlīm ba buà bi ntó'ò mē bi lo a Kaisaria aa, bi lē nyòṅè gha bī'ibo ghē ṅkuu wa nda nù wá.

¹³ Bī'í ghèè mē ṅkuu ghu nda, a swon àjàṅ yīi mē yu lē nyē angel wa a zī ntē a nda yu, òswon mē, ‘Too bē a Joppa tā bo ghē ntwon Simon Peta mē tā à zì;

¹⁴ à bē zī bon à ka swon ntoo yīi mē wò nī ṅgwè'è ndá yò, bù bi tsim ka tsyà ghu i yweenē aà.’

¹⁵ A swon mē laà, mē logìnē ṅka ṅghaa a mbo bo, mē kà mē aa ghaa, Azwí Nwí a sigē ṅkuu a nu bo, tsi'í wa ajàṅ yīi mē a lē ṅkì nsigē ṅkuu a nu bī'inē a mbīi aà.

¹⁶ Ma mùu àjàṅ, mē tigē ṅwa'atē a ajàṅ yīi mē Mmà'àmbí Yesu à lē nswon aa, mē, ‘Bē lē si kwērē aà ṅkì a mbo Jon, lá nī ka yī bǎṅnē tigē kwērē aa bē Azwí Nwí.’

¹⁷ A nǎṅsē nlāa tsi'í sigìnē mē à nī aa tsi'í mètēṅnē mya mīi mē Nwí à lē mfa a mbo bī'inē a noò yīi mē bī'inē lē nniṅ mīntì mī'inē a nu Mmà'àmbí Yesu Kristo aa mē Nwí à kī kī ntēṅ bítizí Nwí bú ghu. Mbē a bē aa mùu

ajàn, mē tīgè mbu mbə wò yí dànè mē mbə mē tsyâ ñkii annù yíi mē Nwí à kì ghìrè a nu bo aa, mē tâ à tsuu lǒ ghìrè aa ɛ?"

¹⁸ Ajàn yíi mē bi le nyu'u Peta a swon lálà aa, bo le ntigə ñkentə waa, kaa wa'à isa'a ghu nu bù nló. Nlòginə ntigə ñgha'asə nî Nwí, ñswonə nî mē, "Nwí à kì mē mbii mfa abwarə a mbo bìtizi Nwí mē tâ bo bəñkə mînti myaa ntswe nî ntswënti."

Ñghòtə a Antiokia

¹⁹ Bè bya bii mē bi le nsèenə nlon mē bi le ntigə ntso'ɔ nî àkòrə yaa wa noò mē bi le nzwitə Stephen aa, bi le mfè'èkə ñghèñkə a idigə idigə. Bì mɔ'ɔ bi le ñghèñkə a Fonikia, bo bì a Cyprus, bi mɔ'ɔ bi kî ñghèñkə a Antiokia. A ajàn yíi mē bi le ntigə nsèenə ñghèè laà aa, bi le ntigə nswonə nî ànnù Nwí nî itoo mà jù, lá ñswonə nî ntoo ma yú tsi'í a mbo baYuda.

²⁰ Lá bì mɔ'ɔ a titi bo bii mē bi le nlò a Cyprus bo bì a Cyrene aa, bi le ñghèè a Antiokia, nloginə ntigə ñkii nswonə nî ànnù Nwí a mbo baGrikia, ñswonə nî ntoo yí ñsigènə ya nlon Mmà'àmbi Yesu a mbo bo.

²¹ Mmà'àmbi à le nniñ abò yi nî ànnù ma yú mē bo le si swon aa, ñghirə bə bì ñghà'à gha'a bi bəñkə mînti myaa nniñ a nu Mmà'àmbi.

²² Ñghòtə a Yerusalem i le nyu'u annù ma yú yíi mē a le mfè'è a Antiokia. Bi yù'ù mē, ntoo Barnabas a Antiokia.

²³ A ghèè mē ghu, nyə ajàn yíi mē Nwí à le nniñ mboonə a nu bə ghu aa, ntigə ndoritə; ndi'itə waa bitsim ñswonə mē tâ bo tɛ'ɛ atú yaa nî ànnù Nwí, ñka yonə nî Mmà'àmbi nî nti waa tsimə.

²⁴ Barnabas à le mbə ñú yí ñsigìnə, ñluu nî Azwí yí Làà, bo bì nî àbîinti. Bè bì ghà'à ñgha'a bi le ntigə mbəñkə mînti myaa, nzi a mbèè Mmà'àmbi.

²⁵ Barnabas à le ntigə mbu nlò ñghèè a Tarsus a nló Saul ghu.

²⁶ A ghèè mē nló nyə, ntigə nlògə nzi nî ghu a Antiokia. A atú ilòò yí fùurə bo ma bù bi baa bo le ntigə mboontə bo bì ñghòtə ya a Antiokia, ndi'í nî ñnòò bə yí ghà'àtə ghu. A le mbə aa a Antiokia mē bi le mfòò nloginə ntigə twonə nî ñgǎnyəgənnù Yesu jya nî bìKrisènə.

²⁷ Ma mùu noò ñgǎntoo Nwí jì mɔ'ɔ i le nlò a Yerusalem ñsigə nzi a Antiokia.

²⁸ Yí mò'ɔ yíi mē ñkùm yi i le mbə Agabus aa, a biinə n̄tə a ndəñ ñghaa nî àdà'a Azwí, ñswonə annù yíi mē Azwí a le m̄tə ghu mbo aa, ñswonə mē m̄kwenə yí ñwè à ka kuu a mbí n̄tsim. (Ma yuù ànnù a le mfè'è aa a noò yíi mē Klaudius à le mbə Kaisa aà.)

²⁹ Ñgǎnyəgənnù Yesu jya i le n̄lè mē tâ ñù n̄bò waa yí mò'ɔ yí mò'ɔ tâ à gaansə m̄t̄i mi ntoo ayoo yíi mē mbə a fa aa, tâ bì kwetə bil̄m byaa bii mē bi le ntswe a Yudea aa ghu.

³⁰ Bi le ghìrə ma yuù ànnù, ntigə ntoo Saul bo Barnabas bo ghèè m̄fa ñkabə yíi mē bi le ntswa'atə aa a mbo bìl̄i bi ndānwí.

12

Ajàn yíi mē bi le mbu ñka ntso'ɔ nî àkòrə ndānwí aà

¹ A le mbə ma mùu noò aa M̄fò Herod a loginə ñka ntso'ɔ nî àkòrə bə bì mò'ɔ a ñghotə.

² A le ñghìrə bì tswá Jems muma bì Jon ñzwitə nî munwí n̄tsò.

³ A yə mē mayú ànnù a le mbəñ baYuda, mbú ñghirə bì tswá Peta. (Mayú ànnù a le mfè'è aa a noò ñjwí Abaa Tiko'ò).

⁴ Bi tswà mē Peta aa, nghèè nniŋ yi a ndátsanê, mfa yi a mbô ikhîrê bîsogyè bi níkwà ji níkwà mē bì ka mbe. Herod à le nlèè mē yu ka fi'isè yi tâ bì sa'a yi a nsi bè aa a noò yîi mē bì jî mē Passa aà.

⁵ Ma mùu ajàn, bi le ntigè nlèè Peta wa ndátsanê. Lá nghòtè ì le si tsà'atè nî Nwî tsi'î nîhî ghu atu, kaa wa'à kaà.

Ajàn yîi mē angel à le mfi'i Peta a tsan aà

⁶ A bè mē nîrugè a njwi yîi mē àbèè ka fu'u tâ Herod swon tâ bì fi'isè yi aa, Peta a nōŋ mēbwii a titî bîsogyè bi baa, bi tîŋnè yi nî bîtsên bi baà. Ngǎŋmbê àtsan ì le ŋkî tēontè a tssübù'ù, mbe nî ìdìgè.

⁷ Angel Mmà'àmbi à le ŋwî'íkè nzi ntəə wa ndátsan, ñkà'à ì ta ghu, ñghîrè ìdìgè ì fu'ù. Angel wa a tswà àbè'è Peta ntsigîtè a biñnè, a swon ghu mbo mē, “Wànşə mbîñnê!” Bîtsên bya bi fèèŋkè ghu mbo ŋwòkè.

⁸ Angel wa a swon ghu mbo mē, “Wɛ'ɛ itsə'ê jo bo bì ntâm jô.” Peta a ghîrè tsi'î maa ajàn mē à swon aà. Angel wa a bú ñswon ghu mbo mē, “Lim akutè yo ya a nu wò ñka nyonə nàà.”

⁹ Peta a yonè yi bo yu fè'è wa ndátsanê. Kaa Peta à le wa'à zi mē ànnù yîi mē a le si fè'è aa a le mbè aa tsi'î ànnù nîŋkonè. A le mbàŋnè ñka mōontè bè nî mē à le si le nî ñjèè tē tē nle nîi.

¹⁰ Bo yu ghèè ntsya akhîrè bîsogyè bi mbê ìdìgè yi mbîi, ñkî mbu ntsya yî àyòŋtè, mboŋ nghèè fè'è wa nî ntsübù'u atîi wa yîi mē ì le si lîi nî mûm ala'a aà. Bo zî mē ñywe'e ghu, àbà'à ya a ghesè ñŋa'anə tsi'î yumbon a mbo bo, bo tigè ntsya mfè'è ñkuu a mfânŋnè yî mò'ò ntigè nsigè nghèè ghu. Bo yu kà mē aa ntəə wa mfânŋnè ñsigè nghèè aa, angel wa a wî'íkè mma'atə yi.

¹¹ Atu Peta a wî'íkè ñlaa, a zî ànnù yîi mē a ghîrè yi aa, ñswon mē, “Tsîtson mē zi mē à nî tsi'î ànnù nîŋkonè! A too Mmà'àmbi ntoo angel yî mē tâ à zi ñkwèrə gha a mbo Herod, ì ghîrè tâ mē tsuu annù yîi mē baYuda bi kà'à nî mē bi ka ghîrè a nu mē aa lo yə.”

¹² A yè mē laà, ntigè nghèè a nda Mary, ñdè bì Jon wa yîi ikûm yi yî mò'ò le mbè Mark aà. Bè le ngshotè ghu tsi'î bì ghà'atè ntswe ghu ntsa'atə nî Nwî.

¹³ A ghèè mē ghu, ñkwentè ntsü abà'à yi abeè, mumàngyè yîi mē à le si fà'a wa nda, ikûm yi ì bə Rhoda aà, a biî, nzî a ŋa'a abà'à yâ.

¹⁴ A zî mē ñyu'u nî Peta nzi, nti yi ì burè ñnanşə nluu nî ñdorə a baŋnè mma'atə Peta, kaa wa'à abà'à ya ŋa'a mē tâ à kuu, mbu ñkhè mbîi fu a nswonə a mbo bè bya mē Peta à tēə a ntsündâ.

¹⁵ Bè bya bi yù'ù mē laà, ñswon ghu mbo mē, “O baanə aà bàànè?” La a ku'usè ñghaa tsi'î nî tî ñswon mē à nî tsi'î ànnù nîŋkonè. A bú mē ñswon laà, bo tigè ñswon mē, “A nî angel yî.”

¹⁶ Bo le si ghàà laà aa, Peta a bāŋnè ntəə wa ntsünda ñkwèntè. Bo ghîrè mē, nghèè ŋa'a abà'à yâ. Bo ñà'à mē ñyè yi, ànnù a burè ntsya waa!

¹⁷ Peta a kò'osè àbô yi ndî'i mē tâ bo tsuu kî ghàà, ntigè ntò'otə a mbo bo a ajàn yîi mē Mmà'àmbi à le ghîrè angel yî a zî mfi'i yi wa ndátsanə aà. A tò'otè mē mmanşə, ñswon a mbo bo mē, “Nî tigə nswon a mbo Jems bo bì a mbo bilîm bî'inè.” Ntigè nlo nghèè yi a adigè dàn.

¹⁸ Abèè fù'ù mē, ìdìgè ì tigè ntsa'a tsi'î tsà'à a titî bîsogyè bya, bo tigè ñwa'a nî mē a Peta aa a ghîrè àkè le!

¹⁹ Herod a swon bi lòè Peta, ñlò kaa wa'à yê. A tigè ñghîrè bi twon bîsogyè bya, a betə waa yî mò'ò yî mò'ò ànnù yîi mē a ghîrè mē tâ bì wa'à Peta bú ñyè aà; ñghîrè bi zwiťə waa bi tsîm.

Ma yuà ànnù à fè'è mē, Herod a lô a Yudea òsìgə ɲghɛɛ a Kaisaria òtswe ghu.

Ajàn yìi mē Herod à lɛ ɲkwo aà

²⁰ Ntòn Herod i lɛ si nansə nlwi ni a nu baTai bo bì baSidon, bo tigè ɲghotə waa ɲghɛɛ a nyə yu. Bì ghèè mē, m̄foo yə mē bo lətə Blastus yìi mē à lɛ mbə ɲgànfà'á yì ɲwè a mbo Herod, ɲlɛntə nì ntɔ'ɔ aa, ɲghirə mē tâ à kwetə waa. Bo ghirə mē laà, ɲtigə ɲghɛɛ a mbè Herod mē tâ à ghirə tâ bo bo tswe nì mbɔɔnə, ɲlon mē m̄jì myaa mi lɛ si lò aa a ala'a mfò Herod aà.

²¹ Bì lɛ ɲkà'a ɲjwi yì mɔ'ɔ Herod a wɛ'ɛ ìtsə'è nifò ji, ɲkɔ'ɔ ɲɲanə a abərə yu, ɲghaa a mbo bè byá.

²² A ghàà mē aa, bì tigè mbwitə nì yi, ɲtɔɲnə nswon ni mē, “Kaa à s̄ ɲj̄ ɲù yulà bē, à nì ɲj̄ nwì!”

²³ Angel Nw̄ngɔɲ à lɛ mburə ɲghensə nzwitə Herod ɲgaa yì m̄fùurə nlon mē kaa à lɛ wa'à Nwì gha'asə aà. ɲɲɔɲnə i kuu ghu nu, ɲkurə yi, a tigè ɲkwo.

²⁴ Annù Nwì a lɛ ɲghèè nì mb̄ī òsɛɛnə, bè b̄i ghà'atə bì b̄i Nwì.

²⁵ Barnabas bo Saul bì lɛ mm̄ansə ifà'á waa yìi mē bì lɛ ntoo waa mē bì zi mfa'a aa, ɲtigə nlo Yerusalem ɲghɛɛ waa. Bo kà mē aa ɲghɛɛ aa, ɲlògè Jon Mark bo bo ghèè.

13

Ajàn yìi mē bì lɛ ntɔ'ɔ Barnabas bo Saul ntoo waa tsò bìmissionari aà

¹ Maa noò a nì ɲghotə a Antiokia, ɲḡɲntoo Nwì bo bì ɲḡɲndì'i ànnù Nwì j̄i mɔ'ɔ i lɛ ntswə ghu: Barnabas, Simeon yìi mē bì lɛ si twon n̄i ni n̄ngà aa, Lucius yìi mē à lɛ mbə ɲu Cyrene aa, Manaen mē lɛ ɲkwe bo Herod yìi mē à lɛ mbə Gûmnàà aa, nì Saul.

² Maa noò bo lɛ si gha'asə nì Nwì ɲk̄ī ntswə ti j̄i, Azwì Nwì a swon a mbo bo mē, “Nì tɔ'ɔ Barnabas bo Saul mfa a mbo mē a mfà'á àfà'á yìi mē mē twonə waa mē tâ bo ghɛɛ mfà'á aà.”

³ Maa ajàn bo tigè ntswə ti j̄i, ɲtsà'atə Nwì, ɲnɔɲsə mbô myaa a atu bo, ɲtigə ntoo waa.

Afà'á yaa a Cyprus

⁴ Azwì Nwì a tòò mē waa laa, Barnabas bo Saul sigə ɲghèè a Seleucia ɲtigə ɲkuu aban ghu ɲghɛɛ a k̄ɲ ɲk̄ī a Cyprus.

⁵ Bo ghèè mē ɲku'u a Salamis aa, ɲswon ɲghàà nì Nwì ghu a m̄m ɲd̄an̄ghotə baIsrael. Bo lɛ ɲlògè Jon Mark mē tâ à ka ɲkwetə waa.

⁶ Bì d̄ansə mē k̄ɲk̄ī wa ɲghèè ɲywe'e a Paphos, ɲtsi'i ɲù maj̄ikè yì mɔ'ɔ mē ìk̄m yi i lɛ mbə BarJesus, BarJesus ma gh̄u à lɛ mbə ɲu baYuda yìi mē à lɛ mbə ɲgan̄ntoo Nwì mbwe'esə aà.

⁷ A lɛ mbə nsùkà'a Gûmnàà yìi mē ìk̄m yi i lɛ mbə Sergius Paulus aà, Gûmnàà ma gh̄u à lɛ mburə mbə tsi'ì ɲù m̄tsyè. A lɛ ntwon Barnabas bo Saul mē tâ bo zi nyə yi, ɲlon mē à lɛ si lò nyu'u ɲghàà nì Nwì aà.

⁸ L̄a Elymas, ɲù ɲghirə maj̄ikè wa (ɲlon mē à nì ɲj̄i'ì ìk̄m yi nì ɲghàà nì Grikia aà) a tuu, ɲlòò nì mē tâ Gûmnàà wa tâ tsuu ànnù yìi mē Saul bo Barnabas lɛ n̄i nì yuu aa bii.

⁹ L̄a Saul yìi mē bì k̄ī ntwon n̄i nì Paul aa, a luu nì Azwì Nwì, ɲtɛ'ɛ n̄l̄i'ì nì a nu ɲu maj̄ikè wa

¹⁰ ìnswon mə, “Mu Devil ghulà! O ni ñùkàbàa ìnnù tsim jii mə i tsinè aà. O luu ni ìbən mbwe'esè tsim nì àbì'inti, ñlòò nì ñka mbə̀nkə ànnù nìhkon Mmà'àmbi a nì àbā̀nənnù! Kaa mbə̀ ò wa'à kəntə aa ɛ?”

¹¹ Tsitsòn, ñdòò Nwĩ i ka kuu a atu wò; ò ka fə'ə, kaa wa'à nìnòò bú ñka nyə nì nòò yĩ mò'ò.” A ghèsè mē ñswon laà ñghəə yu ki mən̄sə, àfə'ə a kuu ghu mi'i, a tigè n̄m̄w̄rə nì ìdìgè ñlòò nì ñu mə tã à tswa abo yi ntigə n̄tsyasə.

¹² Gūmnàa wa à yè mə annù yii mə a lɛ mfè'è aa, n̄n̄nti yi a nu Kristo ñlon mə à lɛ nyerə si'i si'i a n̄i annù yii mə Paul à lɛ ndi'ì ñlonə Mmà'àmbi aà.

Antiokia a mbù'u Pisidia

¹³ Paul bo bì ñgà̀nəkòrê ji bo bú ñkuu aban ñghɛɛ a Perga, yii mə à lɛ mbə̀ m̄m̄ àla'a yĩ ñwè a Pamphilia aà. Bo kùu mē ghu aa, Jon Mark a ma'atè waa ghu mbu mb̄i fu a Yerusalem.

¹⁴ Bo lô a Perga ntigə ñghɛɛ n̄i m̄b̄i ñghɛɛ ñkuu a Perga, a ala'a Pisidia. A bə̀ mə a ñjw̄ngòn àla'a aa, bo ghèè ñkuu a ndā̀nghòtə baIsrael, n̄tswe a nsyè.

¹⁵ Bi twòn mə n̄h̄sə Moses bo bì ñjwà'ànə ñḡn̄ntoo Nwĩ, itu ndā̀nghotə ya i toò ñk̄i a mbo bo mə: “Bil̄m bi'i, bi'i lòò mə tã nì ghaa a mbo bə̀ bú, mə mbə̀ nì tswè n̄i ndi'itè yii mə mbə̀ i kwetè waa.”

¹⁶ Paul a bīn̄n̄ ntəə a ndən, ñj̄ntə mbô mi, n̄tsimsə nda, ñlò̀gìnə ñka ñghaa, ñswon mə: “Bil̄m ba baIsrael nì bù bīi mə nì b̄o'ò n̄i Nwĩ aa, nì yu'utə.

¹⁷ Nw̄ngòn baIsrael à lɛ ntso'ò b̄it̄a bi b̄it̄a bi'inè, ñghirə bo bə̀ ñgwè'è àla'a yĩ wè wa noò mə bo lɛ n̄tswe a ala'a Egipto tsi'ì tsò bīḡi aà. Nw̄ngòn à lɛ m̄fi'isə waa a ala'a Egipto nì m̄id̄a' à mi mya m̄i wè.

¹⁸ N̄tswa nt̄i yi a nu bo a n̄j̄m ìlòò m̄ighum mi n̄ikwà a n̄ta'a m̄iwèè mi wèè.

¹⁹ A lɛ mbwəsə itoo ji s̄ambaa a ala'a Kanaan, ntigə m̄fa nsyè itoo mà jya a mbo baIsrael.

²⁰ Bo tswè ghu tsò ìlòò ñkh̄i ji n̄ikwà nì m̄ighum mi n̄taà. A t̄i mə t̄i bə̀ a n̄j̄m a fa b̄isa'a bi ala'a a mbo bo ñk̄o'ò nywe'e a noò ñḡn̄toò Nwĩ Samuel.

²¹ Ma mùu noò bo lɛ mbetə Nwĩ mə tã à fa m̄f̄o a mbo bo, a tigè m̄fa Saul yii mə à lɛ mbə̀ mu Kish, ñlò a ñgwè'è Benjamin aa, mə tã à bə̀ m̄f̄o wàà n̄i ìlòò m̄ighum mi n̄ikwà.

²² Nwĩ à lɛè m̄fi'i yi aa, ntigə ñghirə David n̄i m̄f̄o. Yuà ànnù à n̄i ànnù yii mə Nwĩ yumbon à lɛ n̄swon ñlon ñgaa yĩ aà: ‘Mè lii nyə mə David mu Jesse à n̄i ñu yii mə nt̄i gha i doritə ghu nu aà, m̄bə̀ ñu yii mə à ka gh̄rə ìnnù tsim jii mə mə lòò aà.’

²³ A lɛ ntigə mbə̀ Yesu yii mə à lɛ mfè'è a ñgwè'è David aa, mə Nwĩ à lɛ ñgh̄rə a tigè mbə̀ Nḡn̄yweènsə baIsrael, a ajàn yii mə a lɛè m̄foo ñk̄a' à aà.

²⁴ Mb̄on tã Yesu à ka n̄loginè ifà'á yi, lɛ bon Jon à kà mē aa n̄swon n̄i a mbo baIsrael bitsim mə, tã bo b̄ə̀nkə m̄int̄i myaa, m̄ma'atə ìnnù j̄i bī jya ñkwèrə ñk̄i.

²⁵ Nòò yii mə Jon à lɛ ñka m̄n̄sə ifà'á yi aa, ñswon a mbo bo mə, ‘N̄i m̄òntə mə m̄è n̄i aa wò ɛ? Kaa m̄è s̄i yu wa mə n̄i yu'utə aa b̄è. Lã, yè n̄i! Yu wa mə a yònə a n̄j̄m m̄è aa, kaa m̄è s̄i ku'ùnə a ajàn yii mə mbə̀ m̄è fèè m̄ik̄rə mi n̄tam j̄i i tswè ghu m̄ik̄rə aà.’

26 “Bilîm ba baIsrael, boɔ bi ngwɛ'è Abraham ni bù bɛ bii mɛ ni bo'ɔ nî Nwî aà, n̄too mà yû yîi mɛ i nî yî n̄ywɛ̀ensɛ bɛ aa, i zî mɛ a mbo bî'inɛ tsîtsɔŋ.

27 Nlon mɛ bɛ bii mɛ bi lɛ ntswe a Yerusalem aa, ni bîtsyàsɛ byaa kaa bi lɛ wa'à zi mɛ à ni n̄ n̄ywɛ̀ensɛ bɛ; kaa wa'à k̄i nî ànnù yîi mɛ nighàà ni ngǎŋntoo Nwî n̄i mɛ bi lɛ si twon a njwɛ̀ngɔŋ tsim ni swonɛ nlon ngaa yî aa yu'ù. Bi lɛ nḡhɛ̀rɛ nighàà ni ngǎŋntoo Nwî ni fɛ'è boontɛ nyonɛ ajàn yîi mɛ bi lɛ nzwitɛ yi aà.

28 Ka mɛ bi lɛ wa'ǎ annù tsu yɛ yîi mɛ Yesu à lɛ fànsɛ mɛ mbɛ bi zwitɛ yi aa, bi lɛ nswon a mbo Pilato mɛ tâ à gh̄rɛ tâ bi zwitɛ yi.

29 Bi m̄nsɛ mɛ a gh̄rɛ innù tsim j̄i mɛ àŋwà'ànɛ Nwî a lɛ nswon nlon ngaa yî aa, bi sigisɛ yi wa ati b̄ŋnɛ b̄ŋnɛ nḡhɛɛ nlɛ̀ɛ yi n̄isyɛ.

30 Lâ Nwî a yweensɛ yi ni n̄wô;

31 n̄jwi j̄i ghà'àtɛ j̄i mɛ i lɛ si tigɛ nyonɛ aa, a di'ì ìb̄i nû yi a mbo bɛ bii mɛ bo bo lɛ nlɔ̄ a Galilea ñkɔ'ɔ a Yerusalem aa, bii mɛ bo tigɛ mbɛ b̄yɛfɛ bi a mbo bɛ bi tsim aà.

32 Bi'ì zi aa ni n̄too yî n̄siginɛ ma yû a mbo bù: Annù ya mɛ Nwî à lɛ ñkà'à mɛ yu ka gh̄rɛ a mbo bità bi bitàà bî'inɛ aa,

33 à gh̄rɛ mɛ a mbo bî'inɛ bii mɛ bî'inɛ ni boɔ byaa a n̄j̄mɛ àjàŋ yîi mɛ à ywɛ̀ensɛ Yesu, a bù n̄tswe nt̄i aà. A ajàn yîi mɛ bi n̄wa'anɛ nî àŋwà'ànɛ b̄iPsalm bi baa, mɛ,

‘O ni mû ghà,

sii mɛ tigɛ taà ghò’

34 Yuà a k̄i mbɛ annù yîi mɛ Nwî à lɛ nswon nlon ajàn mɛ yu ka yî yweensɛ yi ni n̄wô, tâ à wa'à a mum n̄isyɛ bwê aà:

‘Ma ka fa mbɔɔnɛ ya yîi mɛ i nî yà mbɛ yî ànnù n̄ŋkon yîi mɛ mɛ lɛ ñkà'à a mbo David aa, a mbo wò.’

35 Tsi'ì ànnù n̄ŋkon a ajàn yîi mɛ à ki nswon a nî àd̄igɛ àŋwà'ànɛ yî mɔ'ɔ aa mɛ,

‘kaa ò ka wa'à mà'àtɛ tâ nḡàŋàfà'à ghò, yu wa yîi mɛ à làa m̄nsɛ aa, tâ à bwɛ n̄isyɛ.’

36 Nlon mɛ David à lɛ nḡh̄rɛ annù yîi mɛ Nwî a lòò aa, a ni yîi ngù'ù aa, ntigɛ ñkwo, bi twɛ̀ŋɛ yi bo bi bitàà bi, ìb̄inû yi i bwê a n̄isyɛ.

37 Lâ yu wa yîi mɛ Nwî à lɛ nyweensɛ ni n̄wo aa kaa à lɛ wa'ǎ a n̄isyɛ bwê.

38 “Bi'ì lòò mɛ tâ ni zi mbâ bilîm ba baIsrael, mɛ bi'ì tsya aa a n̄j̄m Yesu ma ghû n̄zi a nswon ànnù a mbo bù nlon ànnù l̄i'ìnɛ ifansɛ innù.

39 Nlɔ̄ ni mɛ ni zi mɛ n̄ n̄tsim yîi mɛ à n̄ŋ nt̄i yi ghu nu aa, innù tsim j̄i mɛ à fànsɛ a n̄yɔŋɛ ni n̄n̄sɛ Moses aa, kaa i ka wa'à yi bú ntswa.

40 Ni tsyɛsɛ lâ m̄b̄i'ì innù j̄i mɛ ngǎŋntoo Nwî i lɛ nswon aa, i tswâ gh̄uu;

41 ‘Yê ni, là'à bu bii mɛ ni tsa'a nî nighàà ni Nwî n̄wyɛ aa, ni ka tsin tsin hɛɛ kwo!

Nlon mɛ ànnù yîi mɛ mɛ gh̄rɛ a nsi bù sii aa,

à ni ànnù yîi mɛ kaa ni ka yî wa'à bii, ka mɛ n̄ tɛ'ɛ ntɔ'ɔtɛ tɔ'ɔtɛ a mbo bù!’ ”

42 Nòò yîi mɛ Paul bo Barnabas lɛ m̄nsɛ ñka mfe'ɛ wa nd̄ŋghòtɛ aa, bɛ bya bi swon a mbo bo mɛ tâ bo bu mb̄i a njw̄ŋgɔŋ yîi mɛ i bù n̄zi aa, ta bú swon innù ma jû j̄i ghà'àtɛ a mbo bo.

⁴³ Bi kà mē aa nseēnē wa ndānghòtē, baYuda bī ghà'atē bo bì bē bi itoo dān bīi mē bi lē mbīi annū Nwī baYuda aa, bi yonē Paul bo Barnabas. Bo tigē ñghaa a mbo bo ndi'itē waa mē tā bo ghēē nī mbīi a mūm ibōn Nwī.

⁴⁴ Bē bì tsīm bīi mē bi lē ntswe wa a mūm àla'a aa, bi lē nzi a nyu'u ñghàà nī Nwī a nī ñjwīngōn yīi mē i lē nyōntē aà.

⁴⁵ Nòò yīi mē baYuda lē nyē nnòò bē wa aa, bi lē nluu nī àghè'èné; ñlogīnē ntigē nligitē nī ànnū yīi mē Paul à lē si swōn aa, ñkīi mbēgitē nī yī.

⁴⁶ Lā Paul nī Barnabas bāñnē mēbu ñghaa bē nī mītīi nī àtāñtīi nswōn mē “A lē ñkū'ùnē mē tā ñghàà nī Nwī nī foo nzi a mbo bù. Lā àjàn yīi mē nī tuu ñkī lentē mē kaa nī si ku'ùnē a ñjī ilōn yīi mē i tswe ññkōn aa, bī'ī ka mà'atē ghūu tigē ghēē tsītsōn a mbō bitizi Nwī.

⁴⁷ Nlōn mē à nī ndi'ī yīi mē Mmà'àmbī à lē mfa a mbo bī'ī aà, mē:

‘Mē ghīrē ghūu mē tā nī bē ñkà'à a mbo bitizi Nwī, i tigē ghīrē nī mē tā bē bitīm bì yweenē ñghēē nywe'e a nlwī'ī mbī.’ ”

⁴⁸ Nòò yīi mē bitizi Nwī bi lē nyu'u ma mùu ajān aa, ñdorē tsi'ī mbē ànnū, ñgha'asē Mmà'àmbi nlōn ñghàà nī ma nú. Bē bīi mē Nwī à lē mfoo ntso'ō waa mē tā bì yī ñjī ilōn yīi mē i lwi'ī ññkōn aa, bi ññ mātīi myaa a nu Kristo.

⁴⁹ Ñghàà nī Mmà'àmbi nī sēēnē ñghēē idigē tsīm maa mbù'ù.

⁵⁰ Lā baYuda ghēē ñswugitē bitā bi ala'a bi baYuda bo bi bāngyē bī wē bīi mē bi lē si bo'ō nī Nwī aà. Bo logīnē ntigē ntso'ō nī àkōrē Paul bo Barnabas, mēfurē waa a mūm àla'a bo.

⁵¹ Bo tigē ñyētē nsyē a mikōrē bo, a ndi'ī mē a fūrē bo furē waa, ntigē ñghēē waa a Ikonium.

⁵² Lā ñgānyēgēnnū Yesu jīi mē bi lē ntswe a Antiokia aa, i lē nluu nī ñdorē bo Azwī Nwī.

14

A ala'a Ikonium

¹ Bo lē ñghēē nī mbīi tsi'ī maa ajān a ala'a Ikonium. Paul bo Barnabas bo ghēē ñkūu a ndānghotē baIsrael ñghaa nī mājī yīi mē bē bī ghà'atē, baYuda bo bì baGrikia, bi lē mbīi annū Nwī.

² Lā baYuda bīi mē bi lē wa'à waa bīi aa, bi lē ntotē bitizi Nwī bya, mbisē mātīi myaa a nu bo bi Kristo.

³ Ngāñntoo Kristo jya lē ntswe ghu a nī nòò yī ñsyà, ñswōnē nī ñghàà nī Mmà'àmbi nī àtāñē ntīi. Mmà'àmbi a di'ī nī ñsi mē ñtoò yī yī ñsigīnē ya mē bi lē si swōn nlōn ibōn yī aa, à nī ànnū ññkōnē. Mfa mīda'a a mbo bo mē tā bo ka ñghīrē ilensē innū bo bì ñnnūtsyāmbō.

⁴ Bē bīi mē bi lē ntswe maa njò'ò àla'a aa, bi lē nyàtē mbēē baa, bī mō'ō bīi ànnū yīi mē baYuda lē si swōn aa, bī mō'ō bi kīn mbīi ànnū yīi mē ngāñntoo Kristo jya i lē si swōn aà.

⁵ Bitizi Nwī bī mō'ō nī baYuda bo bì bìlī byaa bi tan mīnān mē bi dĩ ñgi'ī a nu bo, i tumtē waa nī ñgò'ò.

⁶ Bo yu'u ntigē mfe'ē ñkhē ñghēē waa a ila'a Lystra bo Derbe, jīi mē i lē ntswe a Lycaonian aa, bo bi nī itoo jīi mē i lē ntswe maa mbī àdīgē aa,

⁷ ntigē nswōnē nī ñtoò yī ñsigīnē ya ghu.

A ila'a Lystra bo Derbe

⁸ Nùmbânghè yî mɔ'ɔ à le ntswe a ala'a Lystra yîi mɔ à le mbwenkə nloginə a noò yîi mɔ bi le njwe yi ghu aa, kaa a leè wa'à bùrè ntəə təə.

⁹ A le ntswe ghu nnaŋsə nyu'utə ni nìghàà nîi mɔ Paul à le si swonj aà. Paul à le nyə mɔ à nîj ntîi yi ghu, ñki ntswe nî àbîintîi mɔ mbə bi tsu'ù yi. Paul à yè mē laa, ntigə nte'ε mi'î mi ghu nû.

¹⁰ Ntɔŋnə nswonj ghu mbo mɔ, “Bîinə ntsinə ntəə ni mîkôrê mō.” Nùmbânghè wa a li mbîinè, ntigə ŋghantə.

¹¹ Ajànə mɔ nnòò bə wa i le nyə annu ya mɔ Paul à le ŋghirè aa, bo le nloginè ntigə ntɔŋnə ni nìghàà ni Lyacaonian nyaa nya nswonjə ni mɔ, “Bînwî bəŋkə mē waa ntigə mbə tsɔ bə, ñsigə ntigə ntswe a titîi bî'inè.”

¹² Bo fâ ikûm Barnabas mɔ à ni Zeus, ñki ntigə ntwonj Paul ni Hermes, nlonj mɔ à le mbə yu yîi mɔ à le mbə ndîi wàà, ŋghaa ni tsùsə àtú wàà laa.

¹³ Ngànma'anwî Zeus wa yîi mɔ ndâmà'a yî i le ŋghèsə ntswe tsi'î wa mbèè àla'a aa, à le nzî nî mbəŋ bo bi nîkya ni bîflawa, nlonj mɔ bo bi nnòò bə wa bi le lòò mɔ bo ma'a ngăŋntoo Kristo jya tsi'î tsɔ Nwî.

¹⁴ Lâ ngăŋntoo Kristo jya, Barnabas bo Paul, bi yù'ù mɔ annu ya mɔ bi le si lòò a ŋghirè aa, ñsatə itsə'ə jyaa, ñkhə ŋkuu ntəə wa titîi nnòò bə wa, ŋŋentə nji yàà mbetə waa mɔ,

¹⁵ “Nî ghîrə yulà ànnu aa a ya ε? Bî'î ki mbə aa tsi'î bàmîsònə tsɔ bù. Bî'î zi faà aa a ñkè'ènə ntoo yî ñsigìnə a mbo bù, mɔ tâ ni bəŋkə ghuu, mma'atə njoo adànə àdànə nzi a mbo Mmà'àmbi yîi mɔ à tswe ntîi aà. A ni yu yîi mɔ à le nnaŋsə aburə nî ñsyε, nî ñkî miyaa, bo bi ñgòn njòò tsîm jîi mɔ i tswe ghu aà.

¹⁶ A le mbə mbîi aa, a ma'atə bə bi itoo bi tsîm mɔ tâ ñu à ka ŋghεε nî yîi mânjî, ñu à ka ŋghεε nî yî.

¹⁷ Lâ, a di'î nî àlèsə mɔ yu tswe ghu ngòn bînòò bîtsîm, nyonə a nîjm ìnnu jî sigìnə jîi mɔ a ghîrə aà. A too nî mbəŋ a mbo bù, i lô a aburə ñsigə ntsu nî mîjî muu ni nòò yîi mɔ à kù'unə aà. A fa ni mîjî a mbo bù ñkîi nlwensə ni mîntîi muu ni nîdorə.”

¹⁸ Ka mɔ bo le nswonj laa, a le ntsyànə a mbô ngăŋntoo Kristo jya a ñkinə mɔ tâ bi tsuu waa mà'à tsɔ Nwî.

¹⁹ BaYuda bî mɔ'ɔ bi le nlò a Antiokia yîi mɔ à le ntswe a Pisidia aa, bo bi a Ikonium, nzi mbəŋkə atu bə bya bi bîi nîjm yàà, ntigə ntumtə Paul nî ñgò'ò, ñswunə yi mfe'ε ni ghu a mûm àla'a ŋwa'atə mɔ à kwò mē.

²⁰ Nòò yîi mɔ bɔɔ bi Kristo bi le nzî ntswe ghu mbèè ñkarisə aa, a bîinə m̃bu ŋkuu ŋghεε fu a mûm àla'à. Abèè a fù'ù mɔ yu ni Barnabas bo ghεε a ala'a Derbe.

Ajàŋ yîi mɔ bo le mbù mbîi a Antiokia yîi mɔ à tswe a Syria aà

²¹ Paul ni Barnabas bo le nswonj ntoo yî ñsigìnə ya a ala'a Derbe, ñghîrə ngăŋyэгənnu Yesu jî ghà'atə ghu. Ntigə nlo ghu mbu bîi a Lystra bo bi Ikonium ni Antiokia yîi mɔ à le ntswe a Pisidia aà.

²² Bo le nniŋ mîntîi a nu bɔɔ bi Kristo bîi mɔ bi le ntswe ghu aa, ndîintə waa mɔ tâ bo tswa abîintîi yaa tsi'î ànnu nîŋkonə. Nswonjə ni mɔ, “A ku'unə mɔ tâ bî'î tsya a mûm ñgi'î yî ŋghà'atə mbəŋ ŋkuuu a mûm ànnu nîfò Nwî.”

²³ Bo yi ŋghèè ni yulà ñghòtə bi tso'otə bîlîi bi ndânwî ghu, ñsi'isə ibîinû waa ti jî, ntsa'atə Nwî, nniŋə waa a mbô Mmà'àmbi yîi mɔ bo le ntswe nî nniŋ mîntîi myaa ghu nu aà.

²⁴ Bo tsyà mɔ a ala'a Pisidia mmaŋsə, ntigə ŋkuu a Pamphilia.

²⁵ Ma mùu ala'a, bo swon ntoo yì nsìgìnè ya a ala'a Perga, ntigè nlo nghèè a ala'a Attalia.

²⁶ Bo lò mē ghu ntigè nkūu a abanə nkì, m̀bu mb̀hì nghèe fu a Antiokia, wa adigè mē bì lè ntɛ'ɛ ntso'ɔ waa ghu, ntsa'atə Nwĩ a atu bo mē tã à kwetə waa a nĩ ifà'à yĩ bì lè nghèè mfa'a aà.

²⁷ Bo zĩ mē nywe'e a Antiokia aa, nghotə bandānwĩ bitsim, ñkɛ'enə ngòṇ ìnnũ tsim jĩ mē Nwĩngòṇ à lè nghìrə a nu bo aa, bo bì àjàṇ mē à lè nja'a mánjĩ mē tã bitizĩ Nwĩ tã bì bii yii aà.

²⁸ Bo lè ntigè ntswe ma mùu ala'a bo bì ngǎnyəgənnũ Yesu ntigitə.

15

Nghotə ndānwĩ Yerusalem

¹ Bè bĩ mɔ'ɔ bì lè nlò a Yudea nsigə a Antiokia, nloginə nka ndi'i nĩ ìnnũ a mbo boɔ bì Kristo bya mē, “Kaa nĩ ka yĩ wa'à yweenə mē mbə bì tsuu ghūu nètə a nyòṇə nĩ nòṇsə Moses.”

² Paul bo Barnabas bo ligìtə, nswuṇə bo bo tsi'ĩ annũ nĩṇkonə. Tsɔ mē a lè mbə laa, bì swon mē tã Paul bo Barnabas bo bè bĩ mɔ'ɔ a Antiokia tã bo kɔ'ɔ nghèe a Yerusalem nghèe nyə ngǎntoo jya ghu nĩ bìlì bì ndānwĩ tã bo bo ghaanə nlon ma yaà ànnũ.

³ Nghòtə ì lè ntigə tsyasə waa mē tã bo ghèe. Bo kà mē aa nghèe, ntsya a ala'a Phonisia bo Samaria, ñkɛ'enə a mbo bè a ajàṇ mē bitizĩ Nwĩ bì bènəkə mē mĩnti mya nzi a mbo Nwĩ. Ma yu ànnũ a ghìrə nti bɔɔ bì Kristo ì luu nĩ nìdorə.

⁴ Bo ghèe mē nkūu a Yerusalem, nghòtə ì kwərə waa tsi'ĩ nĩ nìdorə. Ngǎntoo Kristo nĩ bìlì bì ndānwĩ bì kĩ ñkwərə waa nĩ nìdorə, bo tigè nswon ṇkòṇ ìnnũ tsim jĩ Nwĩ à ghìrə ntsyá a nu bo aa, a mbo bo.

⁵ Lã ngǎṇmbii Kristo jĩ mɔ'ɔ jĩ mē ì lè mbə baFarisai aa, bo lè mb̀hìnə n̄tə a ndəṇ nswon mē, “A ku'unə mē tã bì liginə n̄tə bitizĩ Nwĩ ñkĩ nghìrə mē tã bo ka nyu'unə n̄ṇsə Moses.”

⁶ Ngǎntoo Kristo jya bo bìlì bì ndānwĩ bì tigè m̀boontə ntswe a nlèntə ma yuù annũ.

⁷ Bo swuṇə mē ghu àgha'a a sa'atə, Peta a təə a ndəṇ nswon mē, “Bilim bā, nĩ zi mē àgha'a a sà'à mē a ajàṇ mē Nwĩ à lè ntso'ɔ gha a titi bù n̄too mē tã mē ghèe nswon ntoo yì nsìgìnə a mbo bitizĩ Nwĩ mē mbə bo yu'u mbii.

⁸ Nwĩngòṇ yumbon yĩ mē à zi mmòòntə ṇũ n̄tsim aa, a di'ì mē yu beentə ànnũ bitizĩ yĩ Lã, mfa Azwĩ Nwĩ a mbo bo, tsi'ĩ ajàṇ mē à lè ṇkĩ mfa a mbo bĩ'inə aà.

⁹ Kaa à lè n̄wa'ă ndènə a titi bo nĩ bĩ'inə tɛ'è. A lè nsĩ'ĩ n̄ti waa a n̄jim àb̄iint̄i yaa.

¹⁰ Tsĩtsòṇ, a tigè nghìrə akə mē tã nĩ ka ṇkwa'anə Nwĩ, m̀be'esə nĩ ngǎnyəgənnũ Yesu nĩ àbè'è yĩ mē kaa bita bì bitaà bĩ'inə bĩmbon lè n̄wa'ă a mbè'e zi, mē kaa bĩ'inə, nĩ yĩ'inə ṇgaa kaa bĩ'inə s̄i a mbè'e k̄i nzi aa ɛ?

¹¹ Ngànə ghā, bĩ'inə b̄i mē bĩ'inə ka yĩ yweenə aa a n̄jim ibɔṇ Mmà'àmbi yĩ'inə Yesu tsi'ĩ a ajàṇ yĩ bo ka yĩ k̄i yweenə ghu aà.”

¹² Nghòtə ya tsi'ĩ n̄tsim ì lè si'ì mē swee nyu'u annũ yĩ mē Barnabas bo Paul lè ñkɛ'enə aa, nĩ ìlènsə a bò'ɔ nĩ ìnnũtsyámbo jĩ mē Nwĩ à lè nghìrə a titi bitizĩ Nwĩ n̄tsya a n̄jim bo aà.

¹³ Bo m̄ṇsə mē ṇghaa aa, Jems a n̄entə ṇjĩ yĩ ṇghaa, nswon mē, “Yu'utə nĩ ànnũ yĩ mē mē swon aa mba bilim bā.

14 Simon à nànsè mē a ntɔ'ɔtə ajàn yīi mē Nwī à lɛ ndi'ì àjàn yīi mē annù bī tìzī Nwī lɛ nnaɲsə ntswe a nu yu, nzi mfi'ì bē bī mɔ'ɔ a tìtìi bo mē tā bī bē bī.

15 Ma yuà ànnù a boòntè nī ànnù yīi mē ntoonwī i lɛ nswon a mûm àɲwà'ànə Nwī aa mē,

16 'Mmà'àmbi à swon mē, ma yū ka yī tsyā tā mē bu mbīi, mbīinsə ntān Mfò David yīi mē i wò mē aa, i bu ghurə mitsyē mi i ghìrə tā mī bu nnaɲsə ntsinə ntə

17 Ma mùu ajàn tā àbùgə ɲgwè'è mu ɲù ntsim i tigə nɔɔ nī Mmà'mbī bo bī itoò tsim jīi mē bī twonə waa nī ìkùmə ghā aà.

18 A nī àjàn yīi mē Mmà'àmbi yīi mē à lèè nte'ɛ ɲghìrə bī zī ma yuà ànnù a ɲgu'u aa, à swonə.' "

19 Jems a ghèè nī mbīi nswon mē, "A nī àmòontə ya mē tā bī'inə tsuu ɲgi'ì a mbo bītìzī Nwī bya mē bī bəɲkə waa mbīi a mbo Nwī aa kī fa.

20 A ku'unə bē mē bī'inə ɲwa'anə aɲwà'ànə ntoo a mbo bo nswon mē tā bo tsuu mījī mīi mē bī ma'a mīɲkobə ghu aa kī jī. Nkī nswon mē tā bo ma'atə annū jirə, ɲkī tsuu naà yīi mē bī twɛɛ bē ntòn yi aa kī kurə, ntsuu aləə kīi kī jī.

21 Nlon mē àgha'a a sà'à mē a ajàn yīi mē bī twonə nī nòɲsə Moses a mûm ɲghòtə a nɲwīngòn bəlsraël tsimə, ɲkīi swonə nī ànnū yi a mûm àla'à tsimə."

Aɲwà'ànə yīi mē bī lɛ ntoo a mbo bītìzī Nwī aà

22 Nğǎntoo Kristo jya nī bīlīi bī ndānwī nī ɲghotə ya ntsim bī lɛ ntigə mbīi mē bo tso'ɔ bē bī mɔ'ɔ a tìtìi bo i too waa bo bī Barnabas nī Paul a Antiokia. Bo lɛ ntso'ɔ bē bī baa bīi bī lɛ mbə bītsyàsə a tìtìi bo aà, a bē Judas yīi mē bī lɛ si twon nīi nī Barsabas aa, ɲkī mbə Silas;

23 ntigə ntoo waa nī aɲwà'ànə yulà: "Bī'ì, nğǎntoo Kristo nī bīlīi bī ndānwī nī bīlīm buu bitsà'àtə ghuu bīlīm bī'ì bī tsim bīi mē bī nī bītìzī Nwī aa, bīi mē bī tswe a Antiokia nī Syria bo nī a Cilicia aà.

24 Bī'ì yu'u mē bē bī mɔ'ɔ bī lɛ mfè'è a tìtìi bī'ì nzi mfa nī ɲgi'ì a mbo bù, ɲghìrə mīntìi muu mī tsə'è nlon annù yīi mē bī lɛ nswon aà. Lā kaa bī'ì lɛ ɲwa'à waa too bē, kaa kī'ì ndi'ì yī tsu a mbo bo kī mfa.

25 Nlon ma yū ànnù, bī'ì boòntə mē mbiinə tsi'ì bītsim mē bī'ì ka tso'ɔ bē i too a mbo bù, tā bo ghɛ bo bī bīlīm bī'ì Barnabas bo Paul bīi mē bī'inə kɔɲə.

26 Bo fà mē ntswèntīi yàa ntsim nlon Mmà'ambī yī'inə Yesu Kristo aà.

27 Bī'ì too Judas bo Silas a mbo bù mē bo zi nswon a mbo bù nī ntsū waa annù yīi mē bī'ì ɲwa'anə aà.

28 Bī'ì bī Azwī Nwī biinə mē tā bī'ì tsuu ghuu nī àbè'è yi dàn bē'èsə, ntsyatə julà itu ndi'ì:

29 Nī tsuu mījī mīi mē bī mà'à mīɲkobə ghuu aa lɔ jī; ntsuu aləə lɔ jī, ntsuu naà yīi mē bī twɛɛ ntòn yi nzwitə aa lɔ kurə. Nī kīi mba'atə nī ibīi ghuu nlon ajirə. Mbə nī ka ntsyesə ghuu ntsuu ànnù ma yū yī tsu kī ghìrə, bəə bon nī ghìrə sigìnə. Bī'ì tsà'àtə ghuu."

30 Bī lɛ ntoo nğǎntoo mà jū a ala'a Antiokia bī ghèè ghu ɲghotə bɔɔ bī Kristo mfa aɲwà'ànə ya a mbo bo.

31 Bē bya bī twon mē aɲwa'anə ya, ntii waa i luu nī nìdorə nlon mē ànnù yīi mē a lɛ mfè'è ghu aa a lɛ ndiintə waa.

³² Judas bo bì Silas bii bi le ñki mbə ngǎntoo Nwî aa, bo le nghàa bo bo nî àdanə noò ndiintə waa mfa ni mètì a mbo bo.

³³ Bo tswè mē bo bo nî àtìi noò, bɔɔ bi Kristo bya bú ntoo waa nî mbɔɔnə mə tâ bo bu mbii ñghɛɛ a mbo bə bya bii mə bi le ntoo waa aà. [

³⁴ Lâ Silas à le nlòò mə yu bú tswè yi ghu.]*

³⁵ Paul ni Barnabas le mbù ntswe nî àtìi noò àla'a Antiokia bo bì bə bî ghà'atə bî mɔ'ɔ, nswonə nî ànnù Nwî, ñkii ndi'i nî ànnù Nwî.

Paul bo Barnabas yatə.

³⁶ Atii noò yî mɔ'ɔ á tsyà mē, Paul a swon a mbo Barnabas mə, “Sì bu mbii ñghantə bilim bi'io a nî itoo jii mə sî tē'è mē ntsya ghu nswon ànnù Nwî a mbo bo aà, tâ lèntə mə bo ghìrə mə akə le.”

³⁷ Barnabas à le nlòò mə yu lògə Jon Mark tâ bo bo ghɛɛ,

³⁸ Lâ Paul à le nswon mə kaa a sî ku'ùnə, nlon mə à le mfòò mma'atə waa wā noò mbii tì ghē mə bi manse àkòrə nitəə yaa, a ma'atə waa a Pamphilia, ñkhə mbii nî ñjìmə.

³⁹ Bo le nswunə ghu si'i, ntigə nyatə. Barnabas a logə Mark bo yu kuù aban a nghèe a Cyprus.

⁴⁰ Paul a bānə ñlogə Silas, bɔɔ bi Kristo bo tsa'atə Nwî a atu bo mə tâ Mmà'ambi à ka ghìrə ibon a nu bo.

⁴¹ A tigə ntsya a Syria ni Cilicia, ndiintə nî nghotə jii mə i le ntswe ghu aa mfa ni mètì a mbo bo.

16

Ajànə Timoti a bɔ'ɔ Paul ni Silas le nghèe a fà'à

¹ Paul a ghɛɛ a ala'a Derbe bo Lystra, ntsi'i ngànyègənnù Yesu yî mɔ'ɔ yii mə ñkum yi i le mbə Timoti aà. Ndè yî à le mbə ngambii Kristo, mbə ñu baYuda, la taà yî a bānə mbə ñu baGrikia.

² Bɔɔ bi Kristo bitsim bii mə bi le ntswe a ala'a Lystra bo a Ikonium aa, bo le si beentə nî Timoti.

³ Paul à le ñwa'atə mə yu lògə Timoti tâ bo yu ghɛɛ. A wà'atə mē laa aa, ntigə ñjetə yi. A le nghìrə maa ajàn aa mbi'i ngaa baYuda bii mə bi le ntswe maa adigə aà, nlon mə bə bitsim bi le nzi mə tá bì Timoti à le mbə ñu baGrikia.

⁴ Ajàn mə bo le si karə ñkuu nî ibù'u itoo jya aa, bo le si kè'ènə nî innù jya mə nghotə ngǎntoo Kristo bo bì bilii bi ndānwī bya a Yerusalem bi le ntsèrə aa a mbô ngǎmbii Kristo. Ndi'itə nî waa mə tâ bo tigə nləə bīnōnsə ma byā.

⁵ Maa ajàn ñghotə i le si kwe, ntii nghèe a mûm àzwī, ndùu waa i kii ñgha'atə nî ñwī tsimə.

Ajàn yii mə ñjèè təə təə i le nle Paul a Troas aà

⁶ Bo le ghèe ñkuu ntsya a mbù'à àla'a Phrygia bo Galatia nlon mə kaa Azwī Nwî kaa a le ñwa'à bii mə tâ bo swon ntoo ya a mbù'ù àla'a Asia.

⁷ Bo ghèe mē ñghɛɛ ñkù'ù a ala'a Mysia aa, nywe'etə mə bo kuu a mbù'ù àla'a Bithynia, kaa Azwī Yesu kaa a wa'à beentə mə tâ bo kuu ghu.

⁸ Bo tigə ñkuu ghɛɛ ntsyà Mysia ñghɛɛ a Troas.

⁹ A ghìrə mbə nītugə, ñjèè təə təə i lē Paul, a yē ñu Macedonia a təə mbu'u nî mbo ntwonə ñii, nswonə ni mə, “Too nzi faa njii a Mecedonia, ñkwetə yi'!”

* 15:34 Kaa atii ma yû a sî a mûm ññwà'ànə jî mɔ'ɔ tswè

¹⁰ Ajàṅ mē ñjèè ya ì le nle Paul aa, bǐ'í le tìgè ñtanjè nū yǐ'í a nlǒ ṅghèe a Macedonia nlonṅ mē bǐ'í le nzi a laa mûm ñtǐi bǐ'í mē Nwǐ a twonṅ nǐ yǐ'í mē tâ bǐ'í zi nswonṅ ntoo yǐ ñsigènè ya a mbo bē bi maa adigē.

Ajàṅ yǐi mē Lydia à le mbəṅkə ñtǐi yǐ aà

¹¹ Bǐ'í le ṅghèe ñkuu abanṅ a Troas ñtoo ṅkì ñtsinè ṅghèe a Samothrace. Bǐ'í ghèè mē ñle àbèè fu'u, bǐ'í ghèè a Neapolis.

¹² Ntìgè mbu ñlò ghu ṅkuu ṅghèe a mûm àla'a Filippi, a ala'a yǐ tsyàmbǐi yǐi mē a tswe a mbù'ù àla'a Macedonia, mbə atoo yǐi mē baRoma le si bu'utə aà. Bǐ'í le mbəɔ ntswetə ndù njwi jǐ mɔ'ɔ ghu.

¹³ A bē mē a njwǐṅgònṅ bǐ'í fè'è wa a mûm àla'a ṅghèe a mbèè àghəṅə ṅkì mē bǐ'í le ṅwa'atə mē à nǐ àdìgè yǐi mē mbə baYuda ghotə ghu a ntsà'atə Nwǐ. Bǐ'í le ntswe a nsye ṅghàà a mbo bànṅyè bǐi mē bi le ṅghotə ghu aà.

¹⁴ Yǐ mɔ'ɔ yǐi mē à le nyu'u annù yǐi mē bǐ'í le si swonṅ aa, à le mbə Lydia yǐi mē à le mbə mu Thyatira aà. A le si fèè nǐ ìtsə'ə jǐ bagitə jǐ tìndùù. A le mbə mǎṅyè yǐi mē à le si bɔ'ɔ nǐ Nwǐ. Mmà'ambi à le ṅja'a mitsyè mǐ mē tâ nanṣə nyu'utə annù yǐi mē Paul à le si swonṅ aà.

¹⁵ Lydia a bɔ'ɔ nǐ bē bǐi mē bi le ntswe a nda yu aa, bi tìgè ṅkwèrə ṅkì. Bi kwèrə mē ṅkì aa, a tìgè ñtwonṅ yǐ'í mbu'u mbo a mbo bǐ'í ñswonṅ mē, “Nǐ zi tâ bǐ'ínè ghèe ntswe a nda mē mē mbə nǐ zi tsi'í annù ñkonṅ mē mē tìgè ṅgàṅmbii Kristo wa yǐ mɔ'ò.” A swonṅ laà, ñtìgè ṅgaansə yǐ'í bǐ'ibo ghèè.

A ndàtsanṅ a ala'a Filippi

¹⁶ A bə a njwi yǐ mɔ'ɔ bǐ'í ká ṅghèe a adigə yǐi mē bi le si tsà'atə Nwǐ ghu aa, mbooo mumàṅyè yǐi mē à le mbə àbù'ù, Azwǐ yǐ bi a tswe ghu nu mbə yǐi mē a le si ghìrə a swonṅ nǐ ñnnù jǐi mē i ka fè'è aà. Mumàṅyè ghù à le si fà'a ṅkabə yǐ ṅwè a mbo bē bǐi mē bi le nyuu yǐ aa, nǐ ajàṅ mē à le si swonṅ nǐ ñnnù jǐi mē i ka fè'è aà.

¹⁷ A le si tìgə ṅyonṅ nǐ yǐ'í bǐ Paul, ñtɔṅnə nswonṅ nǐ mē, “Bè bulà à nǐ ṅgǎṅfà'a Nwǐṅgònṅ Ako'òntsirə. Bo kè'ènè aa mǎnjǐ yǐi mē mbə bē tsyà ghu nyweenə aa a mbo bù.”

¹⁸ A le si ghìrə ma mùu ajàṅ nǐ mǐtugə mǐ njwi mǐ ghà'atə; ñywe'e a noò yǐi mē ñtònṅ Paul i le nnanṣə nlwi ghu nū. Paul a karikə yǐ ñswonṅ a mbo àzwǐ yǐ bi ya mē, “Nǐ ìkũm Yesu Kristo, mē swonṅ a mbo wò mē tâ ò fè'e ghu nū.” Azwǐ yǐ bi ya a ká ṅghesə fè'è yǐ tsi'í maa noò.

¹⁹ Nòò yǐi mē bǐbônṅ bi le yə ajàṅ mē mǎnjǐ ṅkabə waa wa à bǐ'í mē aa, bo banṅè Paul bo Silas, ñswunṅ waa ṅghèe nǐ bo a nsaanə, ñtɛ'e waa a tǐtǐ bǐtə bi ala'a.

²⁰ Bo logè waa ṅghèe nǐ bu a nsi ṅgǎṅsa'a ala'a baRoma ñswonṅ mē, “Bulà bē à nǐ baYuda, mǐfa nǐ ìgi'í a mûm àla'a bǐ'í.

²¹ Bo dǐ'í nǐ bìnòṅgònṅ bǐi mē kaa bi sǐ bǐ ala'a bi'í bē. Bǐ'í laa mbə baRoma, kaa mbə bǐ'í wa'a bìnòṅgònṅ ma bú bii kè ṅka nləə.”

²² Nnòò bē wa i yonṅ ṅkuu a atu bo, ñtìgè ñinṅ nǐ ànnù ya a nu Paul nǐ Silas. ṅgǎṅsa'a ala'a jya i sàtə ìtsə'ə a nu Paul nǐ Silas, ñswonṅ mē tâ bi nanṣə ṅghɔ waa.

²³ Bi nanṣə mē ṅghɔ waa nǐ ìtǐ jǐ ghà'atə, ñninṅ waa a ndàtsanṅ, ñswonṅ a mbo ṅgàṅmbé ndàtsanṅ wa mē tâ à nanṣə ṅka mbe waa.

²⁴ Ajàṅ mē ṅgàṅmbé ndàtsanṅ wa à le nyu'u aa, a le nninṅ waa a mûm ṅja'à ndàtsanṅ yǐi mē i le ntswe a mum aa, ṅghìrə bi tswa mǐkòrə myaa ṅkoo a nǐ mǐka'a.

²⁵ Itugè i tìi mē, Paul bo Silas bo kâ ntsa'atē nī Nwī nyēē nī mīkòò ñgha'asē nī Nwī, ñgǎñətsan jya jǐ mō'ɔ jǐi mē i le ntswe wa andátsan aa, bo le si yu'utē nī àjǎn mē Paul nī Silas le si gha'asē nī Nwī aà.

²⁶ Nsyē i wi'íkè ñtsiginē tsi'í nī mītì, ñtsigē ndátsan ya nsigē nywe'e nī àtsēnda, mintsu mī nda mītsim mī wi'íkè ñña'akē waa, itsan jya jǐi mē bi le ñkòòñkè waa ghu aa, i teenkè ñwokē a nsyē.

²⁷ Nòò yǐi mē ñgànmbē ndátsan wa à le ñwì'ínè nyē mē ibà'a ndátsan jya i jwaan kè ntēē aa, ñwa'atē mē ñgǎñətsan jya i khèkè mē tsimè. Ntsɔ'ɔ munwī ntsò yǐ a mba'a mē yu sò yi ghu kwo.

²⁸ Paul a tɔñnè tsi'í nītì ñswon ghu mbo mē, “Tsèē ibi yǐ tsu ghìrè bē, wa bǐ'í tswe faà tsi'í bǐ tsimè.”

²⁹ Ñgànmbē átsan wa a swon bi zǐ nī lām a khē ñkuu nī ghu, ñtsiginē, ñwo a nsí Paul bo Silas.

³⁰ Nlogē waa bo bo fē'è ñghentē a bēē, a betē mē, “Bìtaà, m̀bē m̀ē ghìrè mē a kē nyweenē ε?”

³¹ Bo kwi'í ghu mbo mē, “Nīñ ntìi ghō a nu Mmà'àmbi Yesu, bonj ò ka yweenē bu bǐ ñgwè'è yò.”

³² Bo tigè ñswonē annǔ Mmà'àmbi a mbo bo bo bǐ a mbo bē bǐ tsim bǐi bi le ntswe wa m̀m̀m̀ nda aà.

³³ Tsi'í maa abàñtè noò nītugē, ñgànmbē átsan wa a logē waa, nsi'í ila'à jyaa; yu bo bǐ ñgwè'è yǐ bo burè ñkwerè ñkǐ.

³⁴ A logē Paul bo Silas bo bo kɔ'ɔ ñghèē a nda yu, a fa m̀ji a mbo bo tâ bo jǐ. Yu nī ñgwè'è yǐ le nluu nī ñdore nlon mē bo le nīñ ntìi waa a nu Nwī aà.

³⁵ Abèē a fù'ù mē bità bi ala'a bi baRoma bi too bǐburəsǐ mē tâ bǐ zi nswon mē tâ bǐ ma'atē bē bya tâ bǐ ghēē.

³⁶ Ñgànmbē átsan wa a swon a mbo Paul mē, “Wa bità bi ala'a bi tòò mē ñkǐ mē tâ bǐ ma'atē ghūu Silas. Nī tse mà'àtè la tsìtòn i ghèē ghūu nī m̀b̀b̀ǹ.”

³⁷ Paul a swon a mbo ñtsyàsè bǐburəsǐ wa mē, “Kaa bi kǐ wa'à yē mē bǐ'í fansē annǔ tsu, lâ m̀banñē ñghòò yi'í a nsi bē, bǐ'í kǐ m̀b̀ baRoma. Bi m̀ansè mē a ñghòò yi'í, m̀ma'a yi'í a ndátsanè. Tsìtsòn bi tigē nloɔ mē bi ñjē'esē fi'í yi'í bē nī àlò'òsè! Kaa m̀b̀ a kǐ'í maa ajàn ghèē! Tâ bità bi ala'a bi baRoma bya bo bǐmbonj tâ bǐ zi mfi'í yi'í.”

³⁸ Bǐburəsǐ bya bi le ñghèē ñkē'ēnē a mbo bità bi baRoma byâ. Ajàn mē bi le nyu'u mē Paul bo Silas le m̀b̀ baRoma aa, ǹb̀'ɔ nī le ntswa waa,

³⁹ bi tigē ñghēē ñghèē m̀bu'u mbo a mbo bo mē bǐ li'inē ifansənnú jyaa. Ntigē mfi'isē waa wa ndátsan, nswon a mbo bo mē tâ bǐ ma'atē ala'a ya mfè'è ñghēē waa.

⁴⁰ Paul bo Silas bo mà'àtè ndátsan ya ñghèē a nda Lydia, ntsi'í bɔɔ bi Kristo ghu, ñghaa a mbo bo, ñdi'itē waa mē bo ka ñgaansē mītì myaa. Ntigē nlo waa.

17

A ala'a Tesalonika

¹ Paul bo bǐ Silas bo le ntsya a ala'a Amfipolis nī Apollonia ñghēē nywe'e a ala'a Tesalonika, a adigē yǐi mē ñdāghotē i le ntswe ghu aà.

² Ajàn yǐi mē Paul à le si gha'asē ñghìrē aa, à le ñghèē ñkuu wa ndāñghotē. A le si ghèē ghu a njwīngòn bo bǐ bē ghàà ligitē nlon ñghàà nī Nwī, a nī ñgyà jǐ tarē.

³ A to'otè nî ñji'i ànnù Nwî, ñdi'i nî a mbo bè bya mē Ayo'ò Nwî wa à le ntswe nî nyê ñgi'i i kii yweenə nî nîwô, ñswon mē, “Yesu ghû mē mē kè'ènə a mbo bu aa, à nî Ayo'ò Nwî wâ.”

⁴ Bo bî mō'c bi le yu'u a kuu a atu bo, bo bîi ànnù ya mē Paul ni Silas le si swonə aà. BaGrikia bî ghà'atè bîi bi le si bō'c Nwî aa bo bi bàngyè bî ghà'atè bîi mē bi le mbə bî dirisè aa, le ŋki mbii.

⁵ Lâ baYuda le ntswe nî àghè'ènə a nu bo, ñghɛɛ a atu mîmfânə ñghotə nnɔɔ bē, bîbwèrə bo bi bē bî bi, ñghirə bo nîjə àbùurə wa mûm nîjò'ò ala'a, ñghɛɛ mbù'ù fikòrə a ndugə nù yîi mē bi le si twonə ni Jason, ñwa'atə nî mē bo ka yə Paul ni Barnabas ghu, i tswa waa i swunə ghɛɛ fa a mbo bē byā.

⁶ La kaa wa'à waa yə, ñtigə mbanə a Jason bo bi bōɔ bi Kristo bî mō'c, ñswonə waa nzi ntɛ'ɛ a nsi bità bi ala'a, ñtɔɔnə nswonə ni mē, “Bē bulà mē bi bēŋkə mē mbî ñtsim nî mîtumfu'u aa bi kî mē nîzi ŋkù'ù a nîjò'ò ala'a bî'inə,

⁷ Jason a kî ñlogə waa nləə a mûm nîda yu. Bo bitsim wô nî bînnɔɔsə bi Kaisa ñswonə nî mē mîfô yî mō'c à bû ntswe ghu, ñkûm yi i bə Yesu.”

⁸ Bē bya a bō'c nî bità bi ala'a bi yù'ù mē ma nùu nîghàà, nîbō'c nî tswā waa, àtù yaa a buurə.

⁹ Bità bi ala'a bya bi le ñghirə Jason bo bi àbùgə bē bo twû nîjò a nî nduu ŋkabə yîi mē bi le ntsèrə aa, bi tigè mîma'atə waa bi ghɛɛ.

¹⁰ Itugə i ghèsə mē mîfi, bōɔ bi Kristo bya bi too Paul bo Silas bo ghɛɛ a Berea. Bo ghɛɛ mē ŋku'u ghu, ñghɛɛ a ndânghotə.

¹¹ BaYuda bîi mē bi le ntswe a Berea aa bi le ntswe nî ñti yî siginə ŋkonə nî nyù'utə ànnù, ñtsya bē bîi mē bi le ntswe a Tesalonika aà. Bo le nyu'utə ntoo ya tsi'î nî nîdorə, ñtwonə nî nîghàà nî Nwî tsi'î nîjwî tsim a mfinəsə nyə mē ànnù ya mē Paul à le si swonə aa à nî ànnù nîŋkonə kə àbanənnù le.

¹² Bo bî ghà'atə bo le nîj mînti myaa a nu Kristo, bàngyè bi Grikia bî ghà'atə bîi mē bi le mbə bî kò'ònə aa, bo bi mîbânə baGrikia bi le ŋki mbii.

¹³ Lâ baYuda bîi bi le ntswe a Tesalonika aa bi le nyu'u mē Paul à kî mē ñswonə nîghàà nî Nwî a Berea, ñtigə nî ghu, ntotə bē ñloginə ŋgi'î ghu.

¹⁴ Bōɔ bi Kristo bya le ñghèsə ñlogə Paul ñtsyasə mē à ghɛɛ a aghəŋə ŋkî, lâ Silas bo Timoti bú ñtswe fu a Berea.

¹⁵ Bē bîi mē bi le ñghɛɛ ntsyasə Paul aa bo le ñghɛɛ ñghɛɛ ŋkù'ù a ala'a Athens a bú mîbensə waa nî nîm a ala'a Berea; ntotoo waa a nu Silas nî Timoti mē tâ bi wansə nî nîzi ntsi'î yi.

A ala'a Athens

¹⁶ Paul à kà mē aa nyu'utə mē tâ Silas bo Timoti bo zi Athens aa, ñti yî i luu nî àjəŋnə ñlonə mē à le nyə mē nîjò'ò ala'a mà ya i le nluu nî mîkobə aà.

¹⁷ Ma mùu ajan a tigè ñghɛɛ a ndânghotə ñtigə swonə bo bi bē ghu, baYuda bo bi tîzînwî bîi mē bi le si bō'c nî Nwî aa. Nkii ñghɛɛ nî idigə mîtaa a ngonə mîtugə mî njwi mî tsim, a mbo bē bîi mē bi le ntswe ghu aà.

¹⁸ Nğāŋndi'innù jî mō'c jîi mē bi le si twonə nî waa nî bîEpicurean bo nî bîstoics aa, le nzi ntsi'î yi bo bo tigè ñswonə. Bo bî mō'c bo betə nî mē, “Ajāŋ nū yî tighə mē à zî ànnù a lōɔ aa ñdî'î àkə ɛ?” Bî mō'c bi kwi'î mē, “A bə tsi'î tsô a swonə ànnù bînwî bi itoo dāŋə.” Bi le nswonə ma mùu ajāŋ

aa nlon mə Paul à le si swonə nî ànnu Yesu a ajàn yîi mə à le nyweenə ni nîwo aà.

¹⁹ Nyon maa ajàn bi le nlògè Paul nîzi nî ghu a nsi ngǎṇdasa'a jîi mə i le ntswe maa njò'ò àla'a aà bi twonə nî Arios Pagos aa, nswon mə, “Bî'i lòo a nzi ànnu yîi fii yù mə o ghàà nswonə aà.

²⁰ Innù ma jû jî ghà'atə jîi mə o swon aa, i funə yi'i aà funə kaa bî'i wa'à nanşə nîzi nî ànnu yîi mə o swon aà. Bî'i lòo a nyu'u annu yîi mə o nanşə swon aà.

²¹ Nlon mə bè bî ghà'atə a njò'ò ala'a Athens bo bì bìgǎ bîi mə bi le ntswe ghu aa, bo le ṇkǒṇ a mbwesə nòò wàà a nswon a ṇki yu'u innu jî fii jîi mə i le si ghèsə mǎf'e aà.”

²² Paul à le ntəə a ndəṇ wa atit̃i Arios Pagos, nswon mə, “Bù bè baAthens, mè yè mē tsi'i nî innu jî ghà'atə mə nî kòṇḗ ànnu Nwĩ.

²³ Nlon mə ajàn mə mè kî si tsa'a a mûm njò'ò àla'a bu nlii nî njoo jîi mə nî mii aa, mè kî yə mə àdìgè nìkentə nî mɔ'ɔ nî mà'a Nwĩ nî mɔ'ɔ nî ṇwa'anə ghu mə nî tswe aa a mbo nwĩ yîi mə bì sî zî. Nwĩ wa yîi mə nî le sî mmii nîi ka mə nî le ṇwa'à ghuu zi aa, à nî Nwĩ ma wa mə mè zi nî ghu tsĩtsòṇə aà.

²⁴ “Nwĩ wa yîi mə à le nnanşə mbi yù bo bì njoo tsim jîi mə i tswe ghu aa, à nî yu mbə Mmà'àmbî àbùrè bô ṇsyê. Kaa mbə a wa'à yi a mûm ṇdāmà'anwĩ yîi mə a ghùrə bāmìsòṇ aa tswé bə.

²⁵ Kaa à si ayoò tsu yîi mə mbə bî'inə fà'à ghu mbo nî mbô mi'inə aa lòo bə, nlon mə à nî yu yîi mə a fa ntswènt̃i bo bì àzwĩ a mbo ṇgòṇ njoo tsim bo bì a mbo bè bĩtsimə.

²⁶ A le ntsya aa tsi'i a njĩm ṇù m̃sòṇ yî m̃fùùrè nnanşə ṇgǒṇ bə bì tsim bîi bì tswe fàa nsyè aa a mbuu mbuu a idigè idigè tsi'i ajàn mə à le nlèò aà. A kî mbə yu yîi mə à lèə a noò yîi mə mbə ànnu tsu a fè'è ghu aà.

²⁷ A le ṇghirè maa ajàn aa mə mbə bì kâ nìlɔɔ nîi, kè nòò mò'ɔ ṇghirè ṇsweritə nyə yi. Ka mə kaa à sî nanşə ntswe tâ àgha'à yi tâ à sa'a aà.

²⁸ Tsi'i tsò mə ṇù yî mɔ'ɔ à le nswon mə, ‘Bî'inə tswe ntswènt̃i yî'inə aa ghu mûm nû, ṇk̃i ṇkarə aa tsi'i ghu mum nû.’ A kî ṇfinə aa ajàn yîi ṇgǎṇwà'anə ṇṇwà'anə juu jî mɔ'ɔ i swon mə, ‘Bî'inə laa ṇki mbə bɔò bi.’

²⁹ Tsò mə bî'inə nî bɔò bì Nwĩ aa, tâ bî'inə tsuu kî wa'atə nî mə mārè yî à nî yî f̃ṇkobə f̃i tsu mə bì ghirə nî gold, kè nî silva kè nî ṇgò'ò yîi mə a lòbìtə ṇù nnanşə aà.

³⁰ A le mbə mbĩ Nwĩ a le si foonşə nî ànnu jîi mə bè le si ghirè nî mbu'u aà, kaa bì le ṇk̃i'î zi aà, la tsĩtòṇ, a swonə nî a mbo bè bĩtsim a ṇgòṇ idigè tsim mə tâ bo bəṇkə m̃int̃i myaa, mmà'atə ibi waa.

³¹ Nlon mə à kà'à mə njwi yîi mə yu ka yi tso'otə misa'a mi bə bĩtsim fàa mbi ghu a nî m̃anj̃i yîi mə à tsĩnə i tsa'a a njĩm ṇù yî m̃fùùrè yîi mə à tsò'ɔ aà. A d̃i'î ma yú a laa nî ṇs̃i nî ṇs̃i ṇyonə a ajàn yîi mə à le nyweenşə yi nî nîwo aà.”

³² Bo yù'ù mē Paul a ghaà nî ànnu nlon ajàn mə bə yweenə nî nîwo aa, bo bì ghà'atə le si wyè nîi, lâ bî mɔ'ɔ bì swon mə, “Bî'i kǒṇ mə tâ ò ku'usə nswonə annu ma yú a mbo bî'i.”

³³ Paul à ghàà mē laa ntigə ṇghɛɛ yi.

³⁴ Bè bì mɔ'ɔ bì le nyòṇ ñtsi'i yi ññiṇ nt̃i waa a nu Kristo. A tit̃i bè ma bû, Dionysius yîi mə à le mbə ṇù Arios Pagos wa yî mò'ɔ aa, bo bì m̃angyè yî mò'ɔ yîi mə ìkũm yi i le mbə Damaris aa, nî bè bì mɔ'ɔ bì le ntswe ghu.

18

Ajàn yíi mē Paul à lē ntswe a ala'a baKorinto aà

¹ Ma jû innù tì mē tì tsyǎ Paul a lô a ala'a Athens ñghɛɛ a Korinto.

² A lē ñghɛɛ aa nyə ñû baYuda yí mò'ɔ, ìkǔm yí ì bə Aquila, a kî mbə ñû Pontus, yíi à lē tì bə aa bô ñgwê yí Priscilla ghèsè mē ñlò aa a ala'a Itali ñzi nlon mē Gûmnàà Claudius à lē ntsèrè mē tâ baYuda bitsim bì fɛ'ɛ a ala'a Roma. Paul à lē ntigə ñghɛɛ ntsi'i waa.

³ A lē ñghɛɛ ntigə ntswe bo bo fà'à ñlon mē bo bo lē si fà'à aa àbənə àfà'à yí fùurè, a bē ifà'a nnaŋsê itsè'è jii mē bì lē si ghùrè mîntàn ghu aà.

⁴ A lē si tigə ñghɛɛ ni a ndâghotə a njwîngɔŋ tsim, ñswonə nî ànnù Nwî a mbo baYuda bo bì baGrikia, bo bo swûŋnə a tigə ñnaŋsə nto'otə ni a mbo bo.

⁵ Nòò yíi mē Silas bo Timoti lē nlò a Macedonia nzi ntsi'i yí aa, Paul à lē ntigə mfa noò yí ñstsìm a nswonə ànnù Nwî, ñnaŋsə nto'otə ndi'i nî ñsi nî nsi mē a mbo baYuda mē Yesu à bə aa Ayo'ò Nwî wâ.

⁶ Nòò yíi bo lē ntsu'u ñka ntuu ntòò yí ñsigìnə ya ñkii mbəgitə nî Paul aa, a bu'utə itsè'è jî ñswonə a mbo bo mē, “Aləə nû yuu a ka kuu tsi'í a atu bù! Nì bə kwo a múm ìbi bù bon kaa mbə bì wa'à gha firè. Nloginə tsitsɔŋ, mē ka ghèè gha a mbo bì tì zí Nwî.”

⁷ A lē ntigə nlo ñghɛɛ a nda Titus, Justus, ñù àtoò dàn yíi mē à lē si bɔ'ɔ nî Nwî, ñdùgê yí ì tswê wa mbèè ñdâŋghotə baYuda aa.

⁸ Krispus, yíi mē à lē mbə ñû yí mò'ɔ yíi à lē si lèntə nî ñdâŋghotə ya aa, à lē mbii Nwî bo bì ñgwè'è nda yí tsimè; baKorinto bì ghà'atə bii mē bì lē si yu'u nî ànnù ya mē Paul à lē si swonə aa lē si kii mbii bì murè nî waa a ñkì.

⁹ A bə mē nî tugə a njwi yí mò'ɔ, Mmà'àmbi a swonə a mbo Paul nî ñjèè təə təə mē, “Tsee kî bɔ'ɔ, bəŋnə ka nswonə ntòò ya ntsuu ntsù gho kî kutə;

¹⁰ ñlon mē mē tswe bì'ò, kaa mbə ñù wa'à gho lò mɔɔntə, nləənsə nî a nniŋ ŋgi'í yí tsù a nu wò ñlon mē mē tswe nî bə bì ghà'atə fàa njò'ò àla'a.”

¹¹ Paul à lē ntigə ntswe a ala'a baKorinto alòò yí fùurè nî bîsàn bì nto'o, ñdi'í nî ñghàà nî Nwî a mbo bo.

¹² La nòò yíi mē Gallio à lē mbə atu bìGûmnàà a mbù'u Achaia aa, baYuda bì lē ntanjə ñkì mbiinə bitsim, ñzi baŋnə Paul, ñghɛɛ nî ghu a ndâsa'a

¹³ ñswonə nî mē, “Mbâ ghû a totə nî bə mē tâ bì ka ñgha'asə Nwî nî mânjî yíi kaa à sî nî nòŋsə ku'ùnə.”

¹⁴ Paul à ñà'à mē ntsù yí ñka nlɔɔ a ñkwi'í, Gallio a swonə a mbo bàYudà bya mē, “A ghèrə mbaa mbə mē ñù ghû à wo aa nòŋsə kə mē à bù'ù aa annù tsu a múm àla'a bon mē tswe nî nòò a nyu'utə isa'â ghuu ghû mbâ baYuda;

¹⁵ lâ, tsò mē à bə aa innù ñlon mighàà bo bì mîkùm nî nòŋsə ghùù aa, nî ghɛɛ nlèntə ma yaa ànnù búmbɔŋə; mē tuu mē kaa mē ka wa'à ñù ñsa'a ñjàn innù ma jû bē.”

¹⁶ A lē ntigə furə waa mē bo fɛ'ɛ wa ndâsa'à.

¹⁷ Bo bitsim lē mbaŋnə Sosthen, ñù lèntə ñdâghotə wa, ñghɔɔ yí tsi'í wa nsî ndâsà'à. Kaa Gallio à lē ñwa'a yí ma yû ànnù kwɛ'è.

¹⁸ Ma yâ ànnù a tsyà mē, Paul a bú ntswe njwi jî ghà'atə, mfa filo fí bɔɔ bì Kristo bya, ntigə ntòò ñkì ñghɛɛ a Syria, à kà maa ñghɛɛ aa, ñlogə Priscili nî Aquilla bo bo ghèè. A lē ñghɛɛ ñywe'e a Cenchriya aa, ñkɔɔ atú yí ñlon mē à lē ñwàrə akàà yí mò'ɔ.

¹⁹ Bo le ntigè nghεε ηkuu a Ephesus a ma'atè waa mbanne ghèè a ndânghotè nka nswonè nî ànnù Nwî ηkii nto'otè nî a mbo baYuda.

²⁰ Nòò yîi mē bî le mbetè yi mē mbē a tswē bo bo àgha'a a sà'atè le aa, à le ntuu;

²¹ la nòò yîi mē à le si fa fîlô fyaa laa a swon mē, “Nwî à bē bii bon mē ka ghèè bû bìi,” ntigè mbu nlò wa ala'a Efeso ntoo ghεε yi fu.

²² Nòò yîi à le ntoo mfe'ε a Kaisaria aa, à le ηko'ɔ nghεε ntsà'atè nghotè bɔɔ bî Kristo a Yerusalem ntigè mbu nsigè nghεε a Antiokia.

²³ A tswè mē ghu a nî nòò yî mò'ɔ, mmà'atè nlo ntigè ηkarè nghεε nî idigè idigè a mbù'ù ìla'a Galatia nî Frygia, ndiintè nî ngǎnyègènnù Yesu tsim jîi i le ntswe ghu aà.

²⁴ Ma mùu noò ηù bàYuda yî mò'ɔ yîi mē bî le si twonè nî Appolo, bî jwî yi aa a ala'a Alexandria aa, à le nzi a ala'a Efeso. A le mbē ηù yîi mē à le nnanse nzi nghàà siginè, ηki nanse nzi anwà'anè Nwî.

²⁵ Bî le ηki nanse mmirisè yi a nî mânjî Mmà'àmbî; ànnù Nwî a khî ghu ntii, a kii nghaa ndi'î nî ànnù Yesu a nî mânjî yîi à kù'unè aà, ka mē à le nzi aa tsi'î ànnù ηkwerè ηkî Jon aà.

²⁶ A le nlògìnè ntigè nghaa tsi'î nî àdà'à a ndânghotè; lâ nòò yîi mē Priscillia bo Aquilla le nyu'u annù yîi à le si swonè aa, bo le ntwonè yi nnanse ntigè ndi'î mânjî Nwî wa ghu mbo tâ à nanse mbu zi siginè.

²⁷ Nòò yîi mē à le nyè'ètè mē yu too ghèè a njii Achaia aa, bɔɔ bî Kristo le ndiintè yi, ηki ηgwa'anè anwà'anè ntoo a mbo ngǎnyègènnù Yesu jya jîi mē i le ntswe ghu aa mē tâ bî kwere yi siginè. Nòò yîi mē à le nghèè ηkuu ghu aa, à le ntigè nnanse ηkwetè ngǎmbii Kristo jya, a waa yîi mē à le si bē aa bon ibon Kristo i ghirè bî bii ntoo yî siginè yâ aà.

²⁸ A le si tuu nî ànnù yîi mē baYuda le si swonè nî nsi nî nsi tsi'î nî àdà'à mbanne nto'otè nî nghàà nî Nwî mfigitè nî mē, Yesu à bē aa tsi'î Ayo'ò Nwî wâ.

19

Ajàn mē Paul à le ntswe a ala'a Efeso aà

¹ Nòò wa yîi mē Apollos à le ntswe a ala'a baKorinto aa, Paul à le ntsyà a ala'a mbù'u atu nzi ηkù'ù a ala'a Efeso, ntsi'î ngǎnyègènnù Yesu jî mò'ɔ ghu.

² Mbetè waa mē, “Nî le ηkwerè Azwî Nwî wa nòò mē nî le mbii Yesu Kristo aa ε?” Bo kwi'î ghu mbo mē,

“Kaa bî'î lèè nte'ε wa' à yu'u mē Azwî Nwî a tswè ghu.”

³ A bú mbetè waa mē, “Bî le ntigè mmurè ghuu a ηkî aa nî ìkûm wo aa ε?” Bo kwi'î mē, “Bî'î le ηkwerè aa ηkî Jon.”

⁴ Paul a tigè nswon a mbo bo mē, “Jon à le si mmurè bē a ηkî aa mē tâ bî ka mbènkè mîntii myaa, nswonè nî a mbo bo mē tâ bo bii ηù wa yîi mē a yonè a njîm yu aà, a bē Yesu.”

⁵ Ajàn mē bo le nyu'u ma yû aa, bî murè waa a ηkî nî ìkûm Mmà'àmbî Yesu.

⁶ Nòò yîi mē Paul à le nnònsè mbô mi a atu bo aa, Azwî Nwî a sigè ηkuu a nu bo. Bo tigè nghaa nî mighàà mî fii ηkii ηke'enè nî ntoò Nwî.

⁷ Bo bìtsim le mbē tsó nighúm ntsò baà.

⁸ Paul à le si tigè ηkuu nî a ndânghotè a nî bìsàn bî tarè nghaa ghu ti bɔ'otè, nswonè bo bî bē tâ bo zi mē ànnù yîi mē bî swonè nlon annù nifò Nwî aa à nî tsi'î ànnù.

⁹ Bo bî mɔ'ɔ le ntii atu kaa wa'à waa bii; ntigə nghaa nî innu jî bi nlonə ngaa Mânjî Mmà'àmbi wa a nsî nghotê. Paul à le nlògə ngănyəgənnu Yesu jya bo bo swunɔtə waa bo, ntigə nghaa bo bi bə nlonə nighàà ni Nwî a njwî tsim a ndânwà'ànə Tyrannus.

¹⁰ Ma yû a le nghèè nî mbii a njîm ilòò ji baà. Bə bitsim bii bi le ntswe a mbù'ù Asia, baYuda bo bi baGrikia, bi le nyu'u nighàà ni Mmà'àmbi.

Bɔɔ bi Sceva

¹¹ Nwîngonə à le nghirə innu jî yeyerə jî wè ntsya a njîm Paul.

¹² Bə le si tigə nlògə tsi'î itsə'ə nyè'ε nsi ji bo bi àtsə'ə nnɔnsə a ntɔn yu nghèè ni ju a mbô ngan mighòò, mighòò myaa mi fwetə, izwî jî bi i kii mfè'ekə ni a nu bo.

¹³ BaYuda bî mɔ'ɔ bii mə bi le si ghaa nkarə mfi'i nî izwî jî bi a nu bə aa, bo le nlògînə ntigə ntwon ikum Mmà'àmbi Yesu a atu bə bii mə bi le ntswe nî izwî jî bi aa, nswonə ni mə, “Mə swon a mbo wò nî ikum Yesu wa mə Paul a swonə annu nlonə ngaà yîi aa mə tâ ò fε'ε.”

¹⁴ Bɔɔ bi nû baYuda yî mɔ'ɔ yîi ikumə yi le mbə Sceva, mbə nganmə'a Nwî aa, bo le si ghirə maa ajànə.

¹⁵ Lâ àzwî ya a betə waa mə, “Mə zi Yesu, nki nzi Paul. Lâ nî bə aa bîwò aa ε?”

¹⁶ Nû wa mə àzwî ya le ntswe ghu nu aa, a wô a nu bo, ntii ngha'a waa, nghɔɔ waa bitsim, bo khêkə mfè'ekə wa nda ni ilà'à a nu bo tî itsə'ə.

¹⁷ BaYuda ni baGrikia bitsim bii bi le ntswe a ala'a Efeso aa, bo le nyu'u ma yû annu nîbɔ'ɔ tswá waa, bo ku'usə nghu'usə ikum Mmà'àmbi Yesu Kristo.

¹⁸ Bə bi ghà'atə bii bi le mbii Kristo aa, bo le nzî nî nsi nî nsi mbii innu jîi mə bo leè mɔnsə aà.

¹⁹ Bo bî ghà'atə bii mə bi le si ghirə majèkə aa, bo le nghotə njwà'ànə jyaa nzi ntòɔ a nzi bə. Ndùu njwà'ànə jîi bi le ntòò aa, à le mbə ibatə nkabə silva ntsù'ù mighum mi ntaà.

²⁰ A bə ajàn yîi mə nighàà ni Mmà'àmbi ni le nsèènə ni mîdà'à nkwe nghèè nî mbii.

Fikòrè fii mə fî le mfè'ε a ala'a baEfeso aà

²¹ Ma jû innu i tsyà mə, Paul a ka'à a ntii yu mə yu ka tsyà a ala'a Macedonia bo bi Achaia i ghèè a Yerusalem nswonə ni mə, “Mə ka lò ghu, i lîgînə nghèè ywe'e ala'a baRoma.”

²² A le ntigə ntoo Timoti bo Erastus, bə bi baa bii bi le si kwetə nîi aà, a ala'a Macedonia. Yumbon, à le mbànə mbu ntswe ni mûti noò a mbù'u Asia.

²³ Ma mùu noò, ngi'i yî njwè i le mfè'ε a ala'a Efeso nlonə Mânjî Mmà'àmbi wá.

²⁴ Nû yî mɔ'ɔ yîi mə ikumə yi à le mbə Demitrios, mbə ntwi àlàà silva aa, à le si twi nî nda nwî yîi mə bi le si twonə ni Artemis aa, mfi ni a mbo bə, yu bo bi ngănjəfà'â ji tswé nî àbii yî wè ghu.

²⁵ A le ntigə nghotə ngănjəfà'â ji bo bi bə bii mə bi le si fà'a itu mifà'à jî mɔ'ɔ tsó ma jû aa, nswonə mə, “Nî zi mə bî'inə kî si kwerə nkabə yî'inə aa fàa atu afà'à.

²⁶ Nî yè mə nki nyu'u mə kaa à si aa tsi'î faa a ala'a Efeso tə. Paul ghú à kàrə mə a mbù'u Asia tsi'î ntsim, mbwe'esə nî nòò bə bî ghà'atə mə bi bii annu yîi mə yu swonə aà, nswonə ni mə bînwî bii bi nanse ni aa nî mbo aa kaa à si bînwî bə.

²⁷ Ngi'i yìi ì tswe ghu aa à ni mē kaa à ka wa'à tsi'í àfà'á yì'inè yù bì'ì, bi ka tigè lógè ndàmà'anwì, nwĩngòṇ mǎngyè Artemis yì ñwè yù nì àdànè dǎṇè. Ajàn mē bē bĩtsim a Asia bo bi a mbĩ ñtsim kè si gha'asè nĩ aa, tâ à mē, tâ ñfò nì ikũm yì tâ nì mē.”

²⁸ Nnòò bē wa yù'ù mē ma yù ànnù aa, mǎntɔṇê myaa lwĩnè, bi logìnè ñtigè nswonè nì mē, “Nìgha'a nì wè a mbo Artemis, nwĩ baEfeso.”

²⁹ Abùùrè a lè ṅkuu wa ñjò'ò àla'a tsi'í tsim. Nnòò bē wa baṇṇè Gaous bo Aristarchus, mē lè mbē bē bi Macedonia bi baa bĩ bo bi Paul lè si zìnè aa, ñswonè waa nzwu ṅkuu ṅghèè nì bu a mǔm ñda yì ñwè yìi mē bi lè si ghìrè nìdorè ghu aà.

³⁰ Paul à lè ṅghè mē yu yǒṇ ṅkuu ghu, bɔɔ bi Kristo bĩ mē bi lè ntswe ghu aa bi tswá yì.

³¹ Bē bĩ dǎrìsè bĩ mē bi lè ntswe maa mbù'ù àla'a mbē ìka'á jì, bi lè ntoo ṅkĩ ghu mbo, mbu'u nì mbo ghu mbo mē tâ à tsuu lǒ ywĩṇtè mē yu kuu wa mǔm ñda yì ñwè ya mē bi lè si ghìrè mĩdorè ghu aà.

³² Bulà lè si tɔṇnè nswonè nì yulà ànnù, bilĩ tɔṇnè ñswonè nì yilĩ. Nlon mē bo bĩ ghà'atè lè ṅwa'á ṅjì'í ànnù yìi mē bi lè twonè waa ghu aa zì aà.

³³ Bo bĩ ghà'atè lè mbii mē Alexander à zì ṅjì'í ñlon mē baYuda lè ṅghìrè mē tâ Alexander à tsya ṅghèè a mbĩ aà. Alexander, à lè ntsitè bē nì àbo mē tâ bi yu'utè tâ yù ghaa a mbo bo ntɔ'ɔtè a mbo bo.

³⁴ Ajàn mē bo lè nyè yì nzi mē à nì ṅù baYuda aa bo lè nlògè ìbànṭè noò jì baa, boonse ntɔṇnè ñtì tsǒ ṅù yì mò'òtè nswonè nì mē, “Nìgha'a nì wè a mbo Artemis, nwĩ baEfeso.”

³⁵ Nòò yìi mē tanìkurè yì ñwè à lè ṅghìrè ñnòò wa ì bonè aa, a ghaa a mbo bo nswonè mē, “Bilĩm bá, baEfeso, ṅù tsù yìi mē à sì zì mē Efeso, mē à nì ñjò'ò àla'a aa, à tswe nì ñdàmà'anwì mǎngyè Artemis nì fĩṅkobè fì ṅgò'ò fì fya mē fì lè nlò a aburè ṅwo aa à nì wò aa è?”

³⁶ Ajàn mē kaa mbē ṅù a wa'à ma jù ñnnù ligitè aa, tâ nì bɔrìsè ntìi ghuu, ntsuu atìrè annù lǒ ghìrè.

³⁷ Nlon mē bē bú mē nì zì nì bu faa kaa bō sì bē bĩ mē bi yèrè njoo a ndàmà'anwì bē, kaa wa'à kè ṅghaa ñnnù mbègìtè nwĩ mǎngyè yì'inè Artemis ghu bē.

³⁸ Mbē a bē yìi mē Demitrios bo bi ṅgǎṇfà'á jì bi tswe nì ànnù ñlonè ṅù, bo mĩntsu mĩkòrè, mĩ tǎè ṅṅè'è, ṅgǎṇsa'a mĩsa'a tswé ghu, tâ bi ghèè nsomse waa.

³⁹ Mbē ànnù yì mò'ò a bu ntswe ghu yìi nì kǒṇ nnaṇsè nzi, bonè bi ka tsisè a noò yìi mē bē bi njò'ò ala'a yù tǎ'è mboontè a ntsisè ñnnù aà.

⁴⁰ Nlon mē bi ka fìrè yì'inè mē bĩ'inè bĩṇ fìkòrè a nì ànnù yìi mē a fè'è sii aà. Kaa ṅjì'í fìkòrè sii ì ghìrè wa'à bē. Mbē bi kì mbetè yì'inè bonè kaa bĩ'inè ka wa'á annù yì swòn zì.”

⁴¹ A swòn mē ma la aa ñtigè nseensè bē byá.

20

Ajàṇ mē Paul à lè ṅghèè a ìla'a Mecedonia bo bi a Achaia aà

¹ Nòò yìi mē fìkòrè fya lè mmè aa, Paul à lè ntwon ṅgǎnyègènnù Yesu jya, ñdiintè waa nì ñìghàà ñtigè mfa fìlò fyaa. Ntigè mma'atè ṅghèè a ala'a Macedonia.

² A lè ṅkarè mbù'ù ma ya ñdiintè nì bē bya ghu nì ñnnù jì ghà'atè ñtigè ṅghèè ṅkù'u a ala'a Grikia

³ òntswé ghu bîsàn bitarè. Nòò yîi mē à lē ntanjtə mē yu ka ghèe a ala'a Syria aa, à lē nyə mē baYuda lē ntanjə minànə àtū yî, ntigə mbu mbîi fu, ntsya ni Macedonia.

⁴ Sopata, MuPyrrhus, yîi mē à lē nlǒ a ala'a Berea aa, à lē nghèè bo yu. Aristarchus ni Secundus yîi mē à lē nlǒ a ala'a Tesalonika aa, Gaius yîi mē à lē nlò a ala'a Derbe aa, Tychicus bo Trophimus, nlo a mbù'u Asia, ni Timoti lē ñkî nghèe bo bo.

⁵ Bo lē ntsyà a mbîi nghèe a nyu'utə bî'i a ala'a Troas.

⁶ Bî'i lē ntigə ñkuu a abanjə ñkî a Filipi, a noò yîi mē ìkòò Abaa ti kɔ'ɔ wa i lē ntsyà aà. Njwi i ghèə ki tsyà ji ntaà, bî'i tsi'i waa a Troas, bî'i bo tswé ghu ñgyà yî mfuùrè.

Ajàn mē Paul à lē nzî a ala'a Troas ni ñgàà yî ñlwî'i ñjîmè aà

⁷ A bə a njwî ntsyà mbîi a mûm ñgyà, bî'i boontə mē bî'i ji mîji mî àkòñnè, àjàn mē Paul à lē ntswe nî mma'atə a tîugə aa, à lē ñghàà a mbo bə bya ñghàà nya sa'a si'i nghèe ñkù'ù nî ntîi itugə,

⁸ bilâm bî ghà'atə lē ntswe a nî nja'à nda yî ndəñ ya mē bî'i lē ntswe ghu aà.

⁹ Mûjòn yîi mē à ìkûm yi i lē mbə Euticus, à lē ntswe a ntsù window. Ajàn mē Paul à lē si ghàà nî àdanə ñghàà aa, à ləginə ñka ntsin filo, ntigə mbwii ndəənə, nlo nî nja'à nda ya yîi mē i lē mbə nja'à nda ji tarə a ñkɔ'ɔ a ndəñ aa, ñwo a nsyê. Bi ghèe ti ñgèe yi bonj à kwò mē.

¹⁰ Paul à lē nsigə, ñkwutə yi a nigò yu, nswon mē, “Nî tsuu bo'ɔ bə, wà ntswéntîi yî i bûrə ghu nû.”

¹¹ A lē mbù ñkɔ'ɔ ghèe fu wa nja'à nda mbatə abaa ñkurə, nghèe nî mbîi ñka ñghaa a mbo bo nywe'e ajàn mē àbèè à lē mfu'u, a ma'atə ñghèe aà.

¹² Bi logə mûjòn wa nghèe ni ghu ntîi, nîdorə luu a mûm ntîi bo.

Ajàn mē Paul à lē mma'atə Troas, ñghèe a Miletus aà

¹³ Bî'i lē nghèe mbîi ñkuu abanjə ñkî nghèe a Assos, a adigə yîi mē bî'i lē ntswe nî ñlògə Paul ghu aà. A lē swon mē tâ bî'i ghèe nyu'utə yi ghu, tâ yù banjə nzî ni mîkòrè.

¹⁴ Nòò yîi mē à lē nzî ntîi yi i a Assos aa, bî'i lē nlògə yi a mûm abanjə ñkî, bî'i bo tigə ñghèe a Mitylene.

¹⁵ Bî'i lē ntigə ñkuu wa mûm abanjə nghèè, àbèè ti mē ti fu'u bî'i ghèe ñywe'e a mbîi Kios. Njwi yî mò'ɔ i ghèə mē ki tsyà bî'i ghèe ñku'u a Sasmos, yîi i bu nyòntə, bî'i ywe'e Miletus.

¹⁶ Paul à lē ñwa'atə mē bonj yu kuu a nî abanjə ñkî a ghèe Efeso ta wa'a noò ma mùu mbù'u Asia ghènsə. A lē si khènə mē yu ghèe kù'u a Yerusalem mbonj tâ Njwî Pentecost tâ i ku'u.

Ajàn mē Paul à lē mfa filo fî bilîi bi ndânwi a Efeso aà

¹⁷ Paul à lē ntswe a ala'a Miletus ntòò ñkîi a ala'a Efeso ntwonj ni bilîi bi ndânwî mē bî zi ntîi yî ghu.

¹⁸ Bi zî mē ntîi yi ghu aa a swon a mbo bo mē, “Nî zî àjànə mē mē lē ntswe a noò ghà ntsim bi'inə aà, ñloginə nî njwî ntsyà mbîi mē mē lē nzî ñkuu fàa mbù'u Asia aà.

¹⁹ Mē lē mborisə ibîinû gha, mfa'a ni a mbo Mma'àmbi tsi'i tsó ngàñàfà'â yî ni mîlâa a mi'i mē. Ñkî nzi ñgi'i ya yîi mē mē lē nyə a ajànə mē baYuda lē ntanjə minàn a atu mē aà.

²⁰ Nì zi mē kaa mē lē ŋkɪ'i annu yī tsu yīi mē a lē ntswe nī ŋkwètē ghūu aa lèè tì ghìrè, n̄dì'i nī ghūu ŋkii nswon̄ə nī ànnu Nwī a mbo bù a nsī n̄nòò bo bi a ndùgə bù aà.

²¹ Mē lē sī swon̄ə nī a mbo baYuda, ŋkii nswon̄ə nī a mbo baGrikia, ŋwa'asē nī waa mē bo bēŋkə waa, mma'atē innu jī bī jyaa mbii fu a mbo Nwī, mbii Mmà'àmbi yī'inè Yesu Kristo.

²² “Tsītsòn, a gha aa a tii Azwī Nwī mē ghɛɛ nī a Yerusalem, kaa ŋkɪ'i annu yīi mē a ka fɛ'ɛ a nu mē ghu aa zī.

²³ Annu yīi mē mē zi aa à nī mē, Azwī Nwī a wà'asē mē gha ŋkè'ènè a mbo mē mē, a nī n̄jò'ò ila'a tsim àtsan̄ bo bì ŋgì'i i yu'utə nàà.

²⁴ Lā mē lògè n̄tswénti ya nī àdànè dānè a mbo mē. Annu yīi mē mē lòo a ŋghìrə aa, à nī m̄mānsē ifà'a wa yīi mē Mmà'àmbi Yesu à fa a mbo mē mē fa'a aà, a bē ŋka nsèensē n̄too yī n̄sigìnè ya nlon̄ ibòn̄ Nwī.

²⁵ Mē kārè mē a titi bù bitsim, n̄swon̄ə nī ànnu, n̄lon̄ annu nifò Nwī. Tsītsòn, mē zi mē kaa n̄u n̄bù à ka yī wa'à gha bù nyə.

²⁶ Mē tigè n̄nan̄sə nswon̄ə nī a mbo bù sīi mē, mbə n̄u n̄bù yī tsu a yi mbwɛ, bon̄ kaa à sī isa'à gha bē.

²⁷ Nlon̄ mē kaa mē lē ŋkɪ'i annu yī tsu yīi mē Nwi à t̄antə aa a mbo bù l̄ò'sè; mē lē ŋkè'ènè tsi'ī tsimə.

²⁸ A ku'unè mē nī ka n̄lentə ghūu bu nī bù, ŋkii n̄lentə nī àkārə mbi ya yīi mē Azwī Nwī a n̄n̄ə a m̄m̄ n̄tərìnəbo bù aà. Tā nī ka n̄lentə ŋghotē Nw̄ngòn̄ yīi mē à ghìrə nī yī, n̄tsya a n̄j̄m̄ n̄wo nī M̄u yī aà.

²⁹ Mē zi mē n̄òò yīi mē mē ka m̄à'atè aa, n̄āngwyè m̄itsyɛ'ɛ i ka zī a titi bù, kaa ŋkɪ'i akārə mbi ya l̄n̄è.

³⁰ N̄òò à ka yī kù'u tā bē bī m̄ò'ò a titi bù ka n̄tswɛɛ nī ìb̄ān̄n̄n̄u a mbwe'esə ŋḡānyəḡēnn̄u Yesu jī m̄ò'ò i sw̄n̄tə mē bì ka nyon̄ə waa.

³¹ Nī tsyɛsə ghūu maà n̄òò, ŋwa'atə nī mē, kaa mē lē ŋwa'à k̄entə a n̄d̄i'itə ghūu yī m̄ò'ò yī m̄ò'ò nī m̄ilāà a m̄i'i mē, n̄itugə nī às̄i'ìnè, a atú ìlòò jī tarè.

³² “Tsītsòn, mē n̄n̄ə ghūu a m̄m̄ n̄tərìnəbo Nwī, nī n̄ghàà nī ìb̄on̄ə yī wa, mē mbə nī kò'ò ghūu nī kwe, n̄tigə mfa njoo jya jīi mē Nw̄ngòn̄ à lèè a mbo bē bitsim bīi mē à ghìrə bi laa aà.

³³ Kaa mē lē ŋkɪ'i nī silva, kè gold n̄u tsu k̄ě itsə'ə jī yə'ətə.

³⁴ Bù bitsim, nī zi mē, mē lē sī fà'à nī m̄bo aa mù, a n̄tswe nī àyoo yīi mē mē nī ŋḡān̄kòrə jya lē sī bon̄ə aà.

³⁵ Mē d̄i'ī mē a mbo bù, n̄tsya a nī ŋgòn̄ innu ma jū tsim mē, nī ka mfa'a nī m̄it̄i bon̄ nī ka tswe nī m̄ānjī a ŋkwètə bē bīi mē bi b̄orə aà. N̄wa'atə nī n̄ghàà nīi mē Mmà'àmbi Yesu yumbon̄ à lē nswon̄ aa mē, ‘A mfa, a zī nī m̄b̄on̄ə n̄tsyatə a ŋkwɛrə aà.’ ”

³⁶ N̄òò yīi mē Paul à lē m̄m̄ānsə aa, à lē n̄swètə miku'utə mi a nsyɛ bo bo b̄itsim tsa'atə Nwī.

³⁷ Bo b̄itsim lē sī tigə nyə'ə ŋkotə nīi a n̄iḡo bo, n̄n̄on̄ə nī m̄ìghèḡə mī m̄fa nī f̄ilò fī.

³⁸ Bo lē n̄nan̄sə n̄j̄on̄ə s̄i'i s̄i'i aa nlon̄ mē à lē nswon̄ mē kaa bo ka yī wa'à yi bú nyə aà. Bo lē n̄tigə ŋghɛɛ bo bo wa n̄tsū aban̄ə ŋkì.

21

Ajàn yīi mē Paul à lē ŋkɔ'ɔ ŋghɛɛ a Yerusalem aà

¹ Bì'í lɛ mfa fílô fyaa ntigə mma'atə waa, ŋkuu aban, ntigə ntsinə ntoo ŋghɛɛ ŋkuu a Cos; àbèè fu'u bì'í ghɛɛ ñywe'e a Rhodes, ntigə nlo ghu ŋghɛɛ a Patara.

² Maa ala'a bì'í lɛ nyə aban yí a lɛ si too ŋghɛɛ ni a Fonisia aa, bì'í lɛ ntigə ŋkuu wa a mûm àban ya ntoo ŋghɛɛ.

³ Bì'í zì mē ntigə nyə nî Cyprus laa, mbàŋnè mbəŋ nsigə nî mbî ntii, nsigə ŋkuu a ala'a Syria. Bì'í lɛ ntigə ŋghɛɛ mfɛ'è a aghəŋə ŋkì a Tai, a adigə yí mē bi lɛ ntswe nî mfi'í njoo jii i lɛ ntswe wa mûm àban ya ghu aà.

⁴ Bì'í lɛ ntigə nlɔɔ ŋgǎŋmbii Kristo jii i lɛ ntswe maa adigə aa ntigə ntswe bi'i bo a atû ñgyà yí mfuùrè. Azwí Nwí à lɛ ndì'í a mbo bo bo tigə ñswon a mbo Paul mē tá à tsee a Yerusalem kɔ'ɔ ŋghɛɛ.

⁵ Njwi jii mē bì'í lɛ ntswe nî ntswe bì'ibo i kà mē aa tsya bì'í tigə mma'atə waa ŋghɛɛ. Bo bitsim ni bāŋgyê byaa bo bi bɔɔ byaa lɛ yòŋə yí'í bì'ibo fɛ'è wa njò'ɔ àla'a bo ŋghɛɛ a ntsyaasə yí'í. Bì'ibo ghɛɛ mē wa aghəŋə ŋkì ntigə nswetə miku'utə mī'ibo ntsa'atə Nwí ghu. Bì'ibo tsà'atə mē Nwí aa ntigə ntsà'anə, bo fâ fílô fi'í.

⁶ Bì'í lɛ ntigə ŋghɛɛ ŋkuu wa a mûm àban bo tigə mbu ŋkwɛɛŋkə waa a mila'a bo.

⁷ Bì'í lɛ nlò a Tai ntigə ŋghɛɛ nî mbī ñghɛɛ nywe'e a Ptolemais, a adigə yí mē bì'í lɛ nyə bɔɔ bi Kristo bī mɔ'ɔ ghu, ŋghɛɛ ntsà'atə waa, ŋkì ntswe bi'ibo njwi yí mfuùrè aà.

⁸ Abèè a lɛ mfu'u bì'í lô ñghɛɛ ŋkuu a ala'a Kaisaria, ntigə ŋghɛɛ ntswe a nda Philip mē à lɛ mbə Evangelis, mbə ŋû yí mɔ'ɔ a titi ñgǎŋkwetə jya ji sàmbaa laà.

⁹ A lɛ ntswe ni bɔɔ bāŋgyè bi tiyɔ'ɔ bi sàmbaa, bii mē bi lɛ si yu'u nî ntoo Nwí ñswonə.

¹⁰ Bì'í tswe mē ghu nî njwi jii mɔ'ɔ, ñgǎŋntoò Nwí yí mɔ'ɔ mē bi lɛ si twonə ni Agabus aa, a lô a Yudea ñsigə ntsi'í yí'í.

¹¹ A lɛ nlògə ikò Paul, ŋkwɛɛ mikòrə mi bo bi mbô mi ghu, ñswonə mē, “Azwí Nwí a swonə mē, ‘Aà àjàŋ yí mē baYuda bii mē bi tswe a Yerusalem aa ka kwɛɛ mbôŋə ikò ghú, i tigə fa yi a mbô ñgǎŋtibii Nwí.’ ”

¹² Bì'í yù'ù mē laà, bi'í bi bə bii bì'ibo lɛ ntswe aa tigə mbu'u mbo a mbo Paul mē tá tsee a Yerusalem kɔ'ɔ ghɛɛ.

¹³ Paul a tigə ŋkwí'í mē, “Ni ghìrə aà àkə laà, ñyə'ə mbəgitə nî nû ya aa ɛ? Wa kaa mē si nû yà tanjə aa tsi'í a ŋkuu a ndátsanə, mē kì ntanjə nû yà aa a ŋkwo a Yerusalem nlon annú ikum Mmà'ambí Yesu.”

¹⁴ Tsò mē à lɛ nliginè ntuu annú yí mē bì'í lɛ si swonə aa, bì'í kentə ntigə nswonə mē, “Tá Nwí à ghìrə annú yí mē a lòò aà.”

¹⁵ Mayû a tsyà mē, bì'í tigə ntanjə njoò ji'í ŋkɔ'ɔ ŋghɛɛ a Yerusalem.

¹⁶ Ñgǎŋyegənnú Yesu jii mɔ'ɔ i lɛ nlò a Kaiseria ŋkɔ'ɔ ŋghɛɛ bi'ibo, nlògə yí'í bì'ibo ghɛɛ ŋkuu a nda Mnason ñù Cyprus yí mē à lɛ mbə ŋû yí mɔ'ɔ a titi ñgǎŋyegənnú Yesu jii mbii aa, ntigə ntswe bi'ibo.

Paul a ghɛɛ ñghantə Jems

¹⁷ Bì'í kò'ò mē ŋkuu a Yerusalem aa, bɔɔ bi Kristo bya bii bi lɛ ntswe ghu aa, bi kwɛɛ yí'í tsi'í nî nìdorə.

¹⁸ Abèè a fù'ù mē, bi'ibi Paul ghɛɛ ñyə Jems; bìlìi bi ndānwí bitsim bi kì ñzi ntsi'í yí'í ghu.

¹⁹ Bì'ibo tsà'anə mē, Paul a tigə ñkɛ'ɛnə innú tsim, nili'í nili'í, jii mē Nwí à lɛ ñghìrə a titi bitizi Nwí ntsya a njim ifà'á yi aà.

²⁰ Bo yù'ù mē aa, bo bitsim tigè ñgha'asə Nwī. Bo bū ñswon ghu mbo mē, “Mumaà yĩ'ĩ, Paul, ò yē àjàn yĩ mē bo nanse nte'ε atū yaa a nləə nònsə aà.

²¹ Bi swon mē a mbo bo mē ò kì si dì'ĩ nì a mbo bàYuda bii mē bi tswe a titii bitizī Nwī bitsim aa mē tâ bo ma'atə bînònsə bi Moses ntsuu kì lèè. Nswonə nì a mbo bo mē tâ bo tsee boò byaa kì nètə, ñkii tsuu bînòngòn bi baYuda i kì yònə.

²² Mbə bĩ'inə ghìrə mē akə tsĩtsòn aa ε? Tsĩtsòn bo ka yu'u mē ò zĩ mē.

²³ Mamùu ajàn, ghìrə annù yĩ mē bĩ'ĩ ka swon a mbo wò aà. Bè bĩ mō'ò tswe faà bi nìkwà mē bi kàà mē annù a mbo Nwī,

²⁴ ghèe nlògè waa tâ búbo ghèe nsĩ'itə annù yā tâ búbo laa a nsi mi'ĩ Nwī, tâ ò kì ntwu ayoo yĩ bo tswe nì ntwu aà, tâ bo tigə ñkoo itú jyaa. O bə ghìrə mùu ajàn bon bə bitsim ka zi mē innù jya mē bi swon atu wò aa à nĩ àbāñnənnù. Lā ò bāñnə nləə nĩ nònsə a nĩ àkòrə nizi yō.

²⁵ A ñghèe nĩ annù bitizī Nwī bya mē bi bii mē Kristo aa, bĩ'ĩ tòò mē aṅwà'ànə a mbo bo ñswonə nĩ mē bĩ'ĩ biinə mē tâ bo tsuu miji mii mē bi ma'a mĩnkobə ghu aa kì jì, ntsuu aləə kì jì, ntsee naà yĩ mē bi twèe ntōṅ yi nzwitə aa kì kurə; ñkì tsee kì tsùurə.”

²⁶ Paul à lè ntigə ñghèe nlògè bə bya, àbèè a fù'ù mē, bo bo ghèe nsi'itə àkàà yā. Bo lè ntigə ñghèe ñkuu a ndāmà'anwĩ ñkè'enə mē njwi jya mē bo lè ntswe nĩ nləə ìbii nū waa tâ ì laa aa, bo lèè mē ñkì mfa njoo mmà'anwĩ jii mē bo lè ntswe nĩ mfa atu bo yĩ mō'ò yĩ mō'ò aà.

Ajàn yĩ mē bi lè ntswa Paul a mûm ndāmà'anwĩ aà.

²⁷ Njwi jya jì sàmbaa i ghèè mē ñka mme, bàYuda bii mō'ò bii bi lè nlò a ala'a Asia aa, bii bi lè nyə Paul a mûm ndāmà'anwĩ aa, bi lè ntotə nnòò bi tigə mbāñnə yì,

²⁸ ñtəñnə nswonə nì mē, “BaIsrael, nì zi ñkwetə yì'ĩ! Mbā ghùlā a dì'ĩ nì a mbo bə a idigə tsim mē bə ka ntsa'a nĩ yì'inə, ntəsə nĩ nònsə, ñkii ntsa'a nĩ ndāmà'anwĩ. A kì mē nzi ñka ntsuurə nsìṅə nĩ àdìgə yú mē laa aà!”

²⁹ Bo lè si swon ma mùu ajàn aa nlon mē à lè tì bə aa bo yē Paul bo Trophimus, nù baEfeso, bo yu zinə wa mûm ala'à, bo tigə mmmontə nì mē à lè nlògè aa yì bo yu zì ñkuu wa mûm ndāmà'anwĩ.

³⁰ Idigə i lè ntigə mbuurə wa mûm ala'a, bə tigə ñkhənə nzi ñghotə, mbāñnə Paul, ñswon yì mfe'esə wa ndāmà'anwĩ, ntsetə ibà'à.

³¹ Annù ajàn mē bi lè si tigə nlòo nzwitə yì aa, a lè ñghèe nywe'e a mbo atu bĩsogyè ntsù'ù baRoma mē ala'a Yerusalem a tsìṅinə.

³² A lè mburə nlògə bĩsogyè bo bi ìtu bĩsogyè ntsù'ù bobo khènə ñsigə ñghèe ntsi'ĩ bə byā; bə bya yè mē atu bĩsogyè ntsu'u ya bo bi bĩsogyè bya aa, ñkentə a ñghòo Paul.

³³ Atu bĩsogyè ntsù'ù ya a ghèe ntswa Paul, ñswon mē bi kwerə yì nĩ ìtsan jì baà. Mbetə mē à bə aa wò, kè ñkì mfansə aa akə lè?

³⁴ Bè bĩ mō'ò wa titii nnòò wa kà ñtəñnə, bĩ mō'ò swonə ànnu yì mō'ò, bĩ mō'ò swonə nì yì dàn; kaa a wa'à zì àjàn yĩ mē mbə a nanse yu'u ànnù yì tinsə yĩ mē bo lè si nanse swon nlon ayòrə yā; ntigə nswon mē tâ bi logə Paul ñghèe nì ghu a ndùgə bĩsogyè.

³⁵ Bi zĩ mē ñka ñkò'ò bimesteps bya aa bĩsogyè bĩ mō'ò bi tigə mbè'e Paul aa bè'è nlon mē idigə lè si tigə ntii tsi'ĩ tii ajàn yĩ mē nnòò wa i lè tigə mbə tsò naà mĩtsə'ə aà.

³⁶ Nnòò wa i lè si zwu yonə nswonə nì mē, “Zwitə nì yì!”

Ajàn mæ Paul à le ñka nlɔɔ a ñkwerê àtú yi aà

³⁷ Bìsogyè bya kà mē aa nlɔɔ ñkuu ñghèè nī Paul a mūm ñdùgə bo, a ghaa a mbô ñtsyàsə wàa mæ, “Mbə mē tse swonə annù yī mɔ'ɔ a mbo wò aa ε?” Ntsyàsə wa a betə mæ, “O zī ñìghàa nī baGrikia aa ε?”

³⁸ O sī ñū baEgipto wa mæ, à gha'a a bòò mē ñsa'atə, mæ à kī zi mbùùrə ala'a yù ñghotə nnòò ‘bìyònə ñifò’ ntsù'ù jī ñikwà ñlogə waa bo bo fè'è ñghèε atu nta'a miwèè miwèè aa bə aa ε?”

³⁹ Paul a kwi'i mæ, “Mè nī ñū baYuda, ñlo aa a ala'a Tarsus a mbù'u Cilicia, mbə tsi'i mūla'a yīi à lo a njò'ò àla'a mà yū yīi ñ tinsə aà. Tsà'à tsà'a ò, bii tâ mē ghaa a mbo bə bū.”

⁴⁰ Ntsyàsə bìsongyè wa a bii, Paul a tigə ntəə wa atu bìsteps, ñtsitə bə bya nī àbô yi bo kentə ñghàa, a ghaa a mbo bo nī ñìghàa nī baHeber ñswon mæ:

22

¹ “Bìlīm bā nī bītāa bā, nanşə yu'utə ñī annù yīi mæ mē aa swon a mfi'isə ñlèè gha ghu a nsi bù tsītsòn aà.”

² Ajànə mæ bo le yu'u ajàn yīi mæ à le si ghaàa nī a mbo bo nī ñìghàa nī baHeber aa bo le ñku'usə ñtaa itonə jya a nyu'utə. A swon a mbo bo mæ,

³ “Mē laa mbə ñū baYuda, bi jwé gha aa a Tarsus yīi à tswe a ala'a Cilicia, lá bi bāñnə ñko'o gha aa fàa njò'ò àla'a, mē yəgə aṇwà'ànə a jī'i mikòrə Gamaliel, nyonə nī nōñsə bītāa bi'ìnə a ñilī'ī ñilī'i, ñkīi ntīi nī ànnù Nwī tsi'ī ajàn mæ bù bitsim kīi ntīi ghu tsītsòn aà.

⁴ Mē le si tso'ɔ akòrə bə bīi mæ bi yonə Mānjī ghūla aa nzwitə nī waa. Mbantə nī mbāñnə bo bi bāngyè, ñkwerə nī waa, nninə nī a ndātsanə.

⁵ A nī ma yū, ñgāñmà'a Nwī yī ñwè bo bi ñgāñndasa'a tsim, bo nī biyəfə bā mæ mē le si ghìrə maa ajàn. Mē le ñkwerə aṇwà'ànə a mbo bo mæ mæ ghèε fa a mbo bìlīm ba bàYuda a ala'a Damascus tá tigə bantə bə ma bū bí mɔ'ɔ, i kwerə waa i zī nī bu a Yerusalem tā bi ñin ñgi'i a nu bo.

Paul à swonə ajàn yīi mæ bi le mbəñkə yi aà

⁶ “Ajàn mæ mē kà mē aa ñghèε aa, a bə a ntīi àsī'ìnə, le bon mē zī mē ñkoontə a ala'a Damascus, ñkà'à yī jèèñkə i lô a aburə ñwi'ikə ñwà'àkə ñta ñkarisə ghā.

⁷ Mē wó a nsyε a ndômānjī, nyu'u ñjī ñū i betə gha mæ, ‘Saul, Saul, o tso'ɔ akòrə ya aa a ya ε?’

⁸ Mē kwi'i, mbetə mæ, ‘A nī wò wò aa ε Mmà'àmbī?’ A swon a mbo mē mæ, ‘A nī mē Yesu mu Nazareth, wa yīi mæ o tso'ɔ akòrə yi aa.’

⁹ Bə bya bīi mæ bí'ibo le ntswe aa, bi le nyə ñkà'à wá, lá kaa ñkī'i ñjī ñū wa mæ à le si ghàa a mbo mē aa bāñnə ñyu'u.

¹⁰ Mē tigə mbetə mæ, ‘Mē aa ghìrə aa mæ akə aa ε, Mmà'àmbī?’ Mmà'àmbi a swon a mbo mē mæ, ‘Bīinə, ñkuu ñghèε a ala'a Damascus bon baa tigə swon innù tsim jīi bi tantə nləə a mbo wò mæ tá ò ghìrə aà.’

¹¹ Ajàn mæ kaa mē le si wa'à nī ñdìgə bú nyə ñlon ñkà'à wa mæ i le nta si'i aa, bə bya mæ bí'ibo le ntswe aa, bi le ntigə ntswa ñikwèε na, bí'ibo kuu ñghèè a Damascus.

¹² “Ñū yī mɔ'ɔ à le ntswe ghu, ñkūm yi i bə Ananias, mbə ñū yīi mæ à le nanşə ntε'ε atú yi nī ànnù Nwī, nyonə nī nōñsə, mbə ñū yīi baYuda bīi mæ bi le ntswe ghu aa, bi le si ghàa innù jī sigìnə ñlon ñgaà yī.

¹³ A le nzī ntəə a mbèε mæ, ñtwonə gha nswon mæ, ‘Ndim ghà, Saul, bú ñka nyə idigə fu.’ Mē lògìnə maa noò mbu ñka nyə idigə, nyə yī.

¹⁴ A swonj a mbo mè mē, 'Nwĩngòn bítaa bi'inè à tsò'ò mē gho mē tâ ò zi annù yĩ mē a lòò aà. Mē tâ ò yē a yu wa yĩ mē ànnù a tsinē aa, ñkĩ nyu'u nighàa ghu ntsù.

¹⁵ Nlonj mē ò ka tigē bē àyēfē yĩ a mbō ñgòn bē bitsim, i tigē swonjē nĩ ñgòn ñnnù tsim jĩ ò yē ñkĩ nyu'u aa a mbo bo.

¹⁶ Tsìtsòn, o bù nyu'utē aa akē aa ē? Bìnnē ñkwērē ñkĩ tâ bì si'i ñnnù jĩ bì jo a ajàn mē ò ka twonj ikùm yi aà.'

Ajàn mē bì lē ntwonj Paul mē tâ à tigē nswonj annù Nwĩ a mbo bì tì zĩ Nwĩ aà

¹⁷ "Nòò yĩ mē lē mbù mbi a Yerusalem aa, mē lē nghēē a ndāmà'anwĩ ñka ntsa'atē Nwĩ ghu, ñjèè tē tē i lē gha,

¹⁸ mē yē Mmà'àmbi a swonj a mbo mè mē, 'Wànjsē ntswa'atē, mfè'ē a Yerusalem, nlonj mē kaa baa ki'i annù yĩ mē òò ki swonjē mbi'i ngaa yà aa bĩ.'

¹⁹ Mē kwi'i mē, 'Mmà'àmbi, bo tsi'i bitsim bo zi mē mē lē si karē nghēē nĩ a ndānghòtē baYuda tsi'i tsim, ñghòò nĩ bē bya bĩ bì bii gho aa, ñkĩ ñkwērē nĩ waa ñnjē nĩ a ndātsanjē.

²⁰ Nòò wa yĩ mē bē lē saansē alēē ayēfē yo, Stephen aa, mē lē ntēē ghu ñkĩ mbeentē, ñkĩ tugitē itsè'è bē bii bì lē nzwitē yi aà.'

²¹ A swonj a mbo mè mē, 'Mà'atē adigē yuà ñghēē, nlonj mē mē aa too gho a ndisya, a mbo bitizĩ Nwĩ.' "

²² Bē bya lē nyu'utē ànnù yĩ mē à lē nswonj aa ñkò'ò nywe'e ma mùu adigē ntigē ñjentē ñjĩ jyaa ntōjnē nswonj mē, "Lògē nĩ ajànē ñjũ yũ ñlò nĩ yu fàa atu nsyē, nlonj mē kaa à sì ku'ùnē a ntswēnti."

²³ Ajàn mē bo lē si tigē ntōjnē ñghusē nĩ itsè'è jyaa, ntsorē nĩ àbwèrē mma'a nĩ a ndōnjē aa,

²⁴ àtu bìsogyē ntsù'ù ya, a tigē ñswonj mē bì logē yi nghēē nĩ ghu a baligē. Nswonj mē bì ghēē, bì ghòò yi, mbetē annù yĩ mē à tè'ē ghìrē mbonj bàa ntōjnē ghu atú aà.

²⁵ Nòò yĩ bì lē nsènē yi ñkwērē nĩ mìnkirē mĩ bì kērē aa, Paul a betē atu bìsogyē ñkhi ya mē à lē ntēē ghu aa mē, "A ku'unē a nghòò ñjũ baRoma tĩ ghē mē bì lèntē mē isa'a yi nyē mē à wò ànnù aa ē?"

²⁶ Atu bìsogyē ñkhi ya à yù'ù mē ma la aa, ñghēē a mbo atu bìsogyē ntsù'ù ya mbetē yi mē, "O ghìrē aà àkē laa aa ē? Wa ñjũ ghù à nĩ ñjũ baRoma."

²⁷ Atu bìsogyē ntsù'ù ya a tigē ñghēē a mbēē Paul, ñswonj ghu mbo mē "Swonjē ghā, ò bē aa ñjũ baRoma aa ē?" A bii mē "ñjē."

²⁸ Atu bìsogyē ntsù'ù ya, a tigē ñswonj mē, "Mē lē nyuu annù mbē ñjũ baRoma yũ aa nĩ ñgha'à ñkabē." Paul a swonj mē, "Bì lē mbàjnē ñjwē gha nĩ yũ aà jwē."

²⁹ Bē bya bii bì lē ntswe nĩ mbètē yi nĩ ñghàa aa, bì lē ghèsē mma'atē yi nlokē. Atu bìsogyē ntsù'ù ya a lē ki ntigē mbo'ò, nlonj mē mbonj tâ à zi mē Paul à lē mbē aa ñjũ baRoma aa, bonj à kwèrē mē yi aà.

Ajàn mē Paul à lē ntēē a nsi ñgāñdasa'a aà

³⁰ Abèē a fù'ù mē a kà ñlòò a nanjsē nzĩ ñjĩ'ĩ ànnù yĩ mē Paul à lē ghìrē baYuda baà ñnjē annù ghu nu aa, ghìrē bì fēē yi, ntwonj ñgāñmà'anwĩ jĩ wē bo bì basinedrio bì boontē, a sigē nzĩ nĩ Paul, nte'ē yi a nsi bo.

23

¹ Paul à zì mē ntəə aa nnaŋsə nte'ε mi'i mi nlii basinedrio bya ghu nswon mə, “Bilîm bâ, ntswê ya ntsim a nsi mi'i Nwĩ, ntiĩ gha i laa ghu ŋko'ɔ nywe'e sũ”

² Ngànma'a Nwĩ yĩ ñwè yĩ ikũm yi i le mbə Ananias aa, à le nswon a mbo bè bii bi le ntəə ghu mbèè aa mə bi tâ àfenè ghu ntsu.

³ Paul a swon ghu mbo mə, “Nwĩngòn à ka yi kii ta gho ni àfenè mbă awuginda yĩ mə bi yɔ'ɔ nĩ mbèè yĩ mfu'ù aà. O tswe nĩ àlèŋə nsa'a mĩsa'a, nswon mə o sa'a nàa nyòŋə nĩ nòŋsə ñkii mbũ ñwò nĩ nòŋsə wa nswon mə bi fεε gha aa ε?”

⁴ Bè bii mə bi le ntəə ghu nyu'u aa, bi betə Paul mə, “O bègìtə aa ngànma'a Nwĩ yĩ ñwè Nwĩ lâlà aa ε?”

⁵ Paul a kwi'i a mbo bo mə, “Bilîm bâ, kaa mē ghìrə wa'à zi mə à laa mbə ngànma'a Nwĩ yĩ ñwè nlon mə a tswe a mûm àŋwà'ànə Nwĩ mə, ‘Tsuu annu yĩ bi nlon bisa'a bi ala'à buu ki ghàà.’ ”

⁶ Nòò yĩ Paul à le nyə mə mbèè yĩ mò'ɔ i le mbə baSadukai, yĩ mò'ɔ ki mbə baFarisai aa, a tɔŋnə nĩ tii wa mum Sinendrio nswon mə, “Bilîm bâ, wa mē laa mbə ñu baFarisai, ñki mbə mu ñu baFarisai. Bi sa'a nàa laa nlon mə mē bii ñkii mbe mə biku ka yĩ yweenə ni nìwo aà.”

⁷ Ajàn mə à le nswon ma la aa, àyàtə a fε'ε a titii baFarisai bo bi baSadukai, ñghotə ya ntsim i tigè ñyatə.

⁸ Nlon mə baSadukai le si tuu ni mə kaa mbə ñu a wa'a a niwo yweenə, kaa baangel wa'à ghu tswê, kaa izwĩ wa'à ghu ki ntswe. Lâ baFarisai bânŋə n̄bii mə innu majû i tswé ghu.

⁹ Bè le si tigè ntɔŋnə tsi'ĩ nitiĩ ñghaa, ngāŋdĩ'i nòŋsə jĩ mò'ɔ a titii baFarisai bi biinè ntəə nswon mə, “Kaa bĩ'ĩ si annu yĩ tsu yĩ mə ñu ghũ à ghìrə a bi'i aa yê. Mbə a bə yĩ mə a ghàà àzwĩ kè angel ghu mbo ni ghìrə mə akə?”

¹⁰ Nòò yĩ mə àyàtə ya a le ntigə ñghεε nĩ àyòŋə mburə idigə aa, àtu bĩsogyè ntsu'ù ya a bɔ'ɔ mə bi ka sàtə Paul, nswon a mbo bĩsogyè mə bi sigə nsa'a yi nĩ tii wa atitii bè bya ñghεε ni ghu a baligə.

¹¹ A bè mē a n̄tugə Mmà'àmbi a zĩ ntəə ghu mbèè, nswon mə, “Tsùu ki bɔ'ɔ bē, tsò mə ò swòŋ mə annu ya a Yerusalem nĩ n̄si n̄si aa, ò ka kii bú ghèε bə ayəfə ya a ala'a baRoma.”

¹² Nòò yĩ àbèè a le mfu'u aa, baYuda bĩ mò'ɔ bi tanə minàn ñkaa mə kaa bo ka ghìrə wa'ă ayoo jĩ kè no tì ghê mə bo zwitə Paul.

¹³ Bè bii mə bi le ñwàrə akàà ma yû aa bi le ntsyàtə mighum mi nikwà.

¹⁴ Bo le ntigə ghεε a mbo ngànma'a Nwĩ yĩ ñwè bo bi bità bi nikurə, nswon mə, “Wa bĩ'ĩ nan̄sə kwerə ibiinu yi'i nĩ àkàà mə kaa bĩ'ĩ ka wa'ă ayoo niji sũ ywe'etə ti ghè mə bĩ'ĩ zwitə mē Paul.

¹⁵ Ma mùu ajàn tâ wò ni ñgāŋndasa'a tâ n̄i too ñkii a mbo àtu bĩsogyè ntsu'ù ya mə tâ à logə yi nsigə ni ghu. N̄i bagilə nswon mə ni lèntə isa'à yĩ n̄i m̄anjĩ yĩ à kù'ùnə aà. Bĩ'ĩ ka zwitə yi mbon̄ tâ à zi ñkòontə a mbèè wò.”

¹⁶ Mu n̄jààntə Paul à le nyu'u minàn wa mə bi ka lèntə a ngèè i zwitə yi aa, ñghεε ñkuu wa baligə ñkε'εnə a mbo Paul.

¹⁷ Paul à le ntwon̄ atu bĩsogyè ñkhi ya yĩ mò'ɔ nswon ghu mbo mə, “Lògə mù ghù ñghεε ni ghu a mbo àtu bĩsogyè ntsu'ù wa nlon mə à tswe nĩ ànnu a nswon ghu mbo.”

¹⁸ A tigè nlogè nghèè ni ghu a nsi atu bîsogyě ntsù'ù ya nswon ghu mbo mē, “Paul, ñgàñàtsan wa, à twòñə gha nswon mē mē zi ni mû ghulà a mbo wò ñlon mē à tswe nì ànnù a nswon a mbo wò.”

¹⁹ Atu bîsogyě ntsù'ù ya a tswa nîkwèè ni ñswuntə yi bo yu ghèè a adigə yî lò'òsè mbetə yi mē, “O lòò aà ñswon mē akə a mbo mē aa ε.”

²⁰ A kwi'i mē, “BaYuda tantə mē bi ka swon a mbo wò tâ ò sigə nzi ni Paul a mum Senendrio a yoo tâ bo ghîrə tsi'î tsó bo lòò aà ñkù'ùsə nanşə mbetə innù ghu mbô.

²¹ Tsùù gho ló bii, ñlon mē mbânñə a titi bo ntsyatə mighum mi nîkwà bii mē bi kwerə ibîñù waa a nî àkàà mē bo warə mē kaa bo ka wa'ă ayoo ji kə no ti ghè mē bi zwitə yi aa, bi nɔŋ a ngèè mbe nîi. Bo tantə mē nû yàà a nzwitə yi ntigə nyu'utə aa mē tâ ò swonə bi ghèè ni ghu.”

²² Atu bîsogyě ntsù'ù ya a tigə nswon a mbo mu wa mē tâ à ghèè yi nswon ghu mbo mē, “Tsuu a mbo ñŷ ló swon mē ò kè'ènə mē annù yù a mbo mē.”

²³ A le ntigə ntwon bē bi baa bii mē à ni itu bîsogyě ñkhi ñswon a mbo bo mē, “A ghîrə mbə ni bîñòò bi nîbù'u nîugə nî tantə bîsogyè ñkhi ji baa, ni ngăñko'ò bîlənə mighum mi sàmbaa, ni ngăñmbè'è mîkɔŋ ñkhi ji baa mē tâ bi ghèè nywe'e a ala'a Kaisaria.

²⁴ Nî ki nló alənə tâ Paul à kò'ò ghu, tâ nî bē yi ngheè mfa a mbo Felix mē à ni Gûmnàà aa.”

²⁵ A le ntigə ñŋwa'anə letter ñswon mē,

²⁶ “Añwà'ànə mē a lo a mbo Claudius Lysias ngheè ni a mbo Nù yî ñwè Gûnàà Felix: Mē tsà'àtə noò.

²⁷ BaYuda kî bânñə ñŷ ghù ñghəə bi zwitə, tsó mē mē le nyu'u mē à ni ñŷ baRoma aa bî'i bîsogyè bi tigè ñkwerə yi a mbo bo.

²⁸ Ajàn mē mē le si lòò a nzi ñji'î ànnù yîi mē bi tswa yi ghu aa, mē le nlògè yi nzi ni ghu a nsi sanendrio.

²⁹ Mē lòò ñyə mē bi ñiñ innù ghu nu nlonə aa bə innù nòñsè wàà. Kaa ñki'î yə mē à wò ànnù yî tsu mē mbə bi zwitə yi kə ñiñə yi a tsanə.

³⁰ Lâ àjàñ mē bi kî ñkè'ənə a mbo mē mē mîñàñ à tswe nlon ngaa yî aa, mē burə nîtsyasə yi a mbo wò, ñki nîtsyasə bē bii mē bi tē'ε ntswa yi aa a mbo wò mē tâ bo zi nswon annù yîi mē bo tswa yi ghu aa a mbo wò.”

³¹ Bîsogyè bya bi le ngîrə tsi'î wa ajàn mē bi le nswon a mbo bo aa, nlogə Paul nîugə ngheè ni ghu a ala'a Antipatris.

³² Abèè a fù'ù mē, bē bii mē bi le si təə nî mîkòrə aa bi bú mbii waa fu a baligə, ntigə mma'atə bē bii bi le ñkò'ò bîlənə aa bi ghèè.

³³ Nòò yîi mē bi le ngheè ñywe'e a Kaisaria aa bi fâ letter wa a mbo Gûmnàà ñki mfa Paul ghu mbô.

³⁴ A twòñ mē letter wa aa mbetə Paul mē à lò aa ni mbù'ù yu aa ε? Ajàn mē à le nyu'u mē à lò aa Cilicia aa

³⁵ ntigə nswon ghu mbo mē, “Maa yu'u ñghàà a ntsù wò a noò yîi mē bē bii bi ñiñ annù a nu wò aa bi zî mē. Nswon mē bi logə yi ngheè nləə a ntò'ò Herod ñka mbe nîi ghu.”

24

Ajàñ yîi mē baYuda le ñiñ innù a nu Paul aà

¹ Njwî tsyà mē ji ntaà, ñgàñmà'a Nwî yî ñwè, Ananias, bo bi bità bi nîkurə ni ñgàññiñtə isa'a yî mò'ò mē bi le si twonə ni Tertullus aa bi sigə

ngghèè a Kaisaria. Bo sigè mē ñghèè aa ntigē nnintē ànnū isa'a Paul a mbo Gúmnàà.

² A twonē Tertullus, a tigē ñlōginē ñka nnintē isa'a Paul, ñswonē ghu mbo mē, “Taà yĩĩ, Gúmnàà Felix, tsò ajànē mē o tsyàsē yĩ'i nì mĩtsyē aa, ò ghìrē mē bĩ'i tswe nĩ m̀b̀ẁonē nòò sa'à, ñzi nì b̀ik̀wensē b̀ii b̀ighìrē b̀i'i tswē sigìnē fàa ala'a aà.

³ Bĩ'i kii ñkwērē nĩ ìnnū majū tsim tsi'ĩ idigē tsim, m̀fa nĩ m̀bi'ikē a mbo wò.

⁴ A ñwa'à bù ñka ñghensē noò ghò, mē bu'ù m̀bo mē ò yu'u annū yĩ mē mē ka swon a mbo wò nì ñghàà nĩ ghù'ùtē aà.

⁵ Bĩ'i kì yē mbā ghū a bē ñù m̀b̀ùurē idigē yĩ mē à ghìrē ñgi'i i kuù nì àla'a, à kì lōginē ñka mbuurē idigē a titi baYuda a mbĩ ñtsim, ñki m̀b̀e ntsyàsē ñghòtē bē bĩ m̀ẁ'ò mē bi twonē nĩ b̀iNazarenes.

⁶ A kì kì nzi ñkuu ñka ntsuurē a m̀m̀m̀ ñdàmà'anwĩ, bĩ'i tigē ñtswa yi [ǹl̀ẁ mē bĩ'i sa'a isa'à yi yòñē nì ǹǹsē yĩ'i.

⁷ Lā ñtsyàsē b̀isogye, Lisas, à lē nzi mfə'ə yi ñkwērē a mbo bĩ'i nĩ àdà'à,

⁸ ñtigē nswon mē bē b̀ii mē bi ñiñ isa'a ghu nu aa tâ b̀i zi ntsi'i ghò.]*
Ajàn yĩ ò ka kì betē ibetē ghu mbo aa, ò ka tigē yē ñji'ĩ ànnū yĩ bĩ'i ñiñ isa'a ghu nū aà.”

⁹ BaYuda bya lē ntigē mbeentē ìnnū jyā tsim mē à lē nswonē a atu Paul aà.

Ajàn yĩ mē Paul à lē nto ntsu'u atū yi a nsi Felix aà

¹⁰ Nòò yĩ mē Gúmnàà wa à lē ndi'ĩ nĩ àbo mē tá Paul à ghaa aa, a swon mē,

“Tsò mē mē zi mē ò nì ñù yĩ mē o sa'a m̀isa'a fàa ala'a aa, mē d̀òritē a m̀fi'isē ilèē gha a mbo wò.

¹¹ O bē kì t̀ò'ònē bon ò ka yē mē a tsyà mē tsi'ĩ ñjwi ñighum ñtsò baa mē mē kì k̀ò'ò ñghèè a mmii Nwĩ a Yerusalem laa.

¹² Kaa baYuda bú lē ñwa'à yē tá bĩ'i ñù tsù ka nswunē a m̀m̀m̀ ñdàmà'anwĩ, kē tá mē ma'a nĩ àb̀ùurē a titi bē bĩ tsu kē a ndànghòtē bo, kē a m̀m̀m̀ àla'à.

¹³ Kaa bi s̀i kì ntswe nĩ àl̀ensē yĩ tsu a ndi'ĩ nlon ìnnū jū mē bi swonē nì atu mē tsĩtsònē aà.

¹⁴ La mē b̀ii a mbo wò mē mē mii nĩ Nwĩ bitaà yĩ'ĩ ñyonē aa Mânji wa mē bo swon mē à nĩ ñghòtē yĩ kaa i s̀i ku'unē aà, ñkii mbii ìnnū tsim jii mē bi ñwa'anē nì ñwà'ànē b̀i'̀ǹsē bi Moses bo b̀i ñgãntoo Nwĩ laa.

¹⁵ Annū yĩ mē mē bē a mbo Nwĩ laa, à nĩ à yĩ mē bo kì mbii aà, mē bē bitsim ka yĩ b̀i'̀ǹ nì nìwò, b̀ii ànnū yaa a tsinē aa bo b̀i b̀ii à yaa a s̀i tsinē aà.

¹⁶ Maa ajàn mē gaansē nì m̀ti'ĩ ma a nyē mē, a nĩ ìnnū tsim, ñti'ĩ gha a laa a nsi mi'ĩ Nwĩ bo b̀i b̀e.

¹⁷ “Mē lē mbù m̀b̀ii fu a ala'a bĩ'ĩ, a Yerusalem, a ñjim ilòò jĩ ghà'àtē a m̀fa ñkabē yĩ m̀ò'ò a mbo ñgànēfum bo b̀i ñjoo mmà'a Nwĩ.

¹⁸ Bo lē nyē gha mē ghìrē aa ma yū ànnū, ajan yĩ, a ti bē aa bon mē lèè mē ibi'ĩ nū gha tá i laa a ndàmà'anwĩ aa, kaa mē wa'à aa bi'ĩ b̀i nòò yĩ tsu ghu kì ntswe, kaa wa'à nĩ idigē ghu kii mbuurē.

¹⁹ BaYuda bĩ m̀ẁ'ò b̀ii mē bi lē nló a mbù'ù Asia, ntswe a ndàmà'anwĩ, b̀ii mē a ghìrē mbaa mbòn mē bo tswe fàa tsĩtsònē, a nswonē ànnū isa'à ya a mbo wò aà.

* 24:8 idigē jū jii mē i tswe a m̀m̀m̀ [] aa kaa i s̀i a m̀m̀m̀ ñwà'ànē jĩ m̀ẁ'ò tswē.

²⁰ A tuu la bə, bə buà bi nan̄sə n̄swon̄ afansənnū yīi mə bo lə nyə mə ghirə aa a nsi sinedrio;

²¹ n̄tsyatə ajàn̄ yīi mə mē lə ntəə a n̄ghaa a tit̄i bo ntəon̄ə n̄t̄i n̄swon̄ mə, 'Bi n̄in̄ isa'a a nu mē sii a nsi b̄u aa nlon̄ mə mē swon̄ a mbo b̄u mē bə ka yī b̄in̄ə n̄i n̄wo aà.' "

²² Felix yīi mə à lə nzi annū nlon̄ annū Mân̄jī wa tsi'ī siḡin̄ə aa, à lə ntigə n̄tsu'unə waa n̄swon̄ mə, "Wa mē ka tigə tsər̄ə isa'a gh̄u a noò yīi mə Lisias, n̄tsyàsə b̄isogyè, à lo a Yerusalem n̄sigə nzi aà."

²³ A tigə n̄swon̄ a mbo atu b̄isogyè n̄khi wa mē, t̄a à logə yi n̄ghɛɛ nləə n̄ka mbe, lâ m̄ban̄nə mfa abwarə ghu mbo mē t̄a à ka n̄ghirə n̄i innū ji n̄kii ma'atə t̄a ikà'ā ji ka nzi mfa n̄i n̄joo jīi mə a bon̄ aa ghu mb̄o.

Ajàn̄ yīi mə Paul à lə n̄ghɛɛ a nsi Felix ni Drusilla aà

²⁴ N̄jwi ji m̄o'ɔ i kà mē aa n̄tsya, Felix bo n̄gwē yī, Drusilla, yīi à lə mbə mu baYuda aa, a zī. A lə n̄too n̄kii n̄twoon̄ Paul, ntigə yu'u ajàn̄ yīi mə Paul à lə si gh̄aa annū nlon̄ aa annū àb̄iint̄i a nu Kristo Yesu.

²⁵ Ajàn̄ yīi mə Paul à lə n̄ghɛɛ n̄i m̄b̄i n̄ka n̄ghaa nt̄o'ɔtə n̄i innū a n̄ka n̄ghirə innū jīi i tsinə n̄i ànnū a n̄ka n̄tsw̄aib̄iinu, n̄i ànnū nlon̄ N̄jwī n̄ts̄o'ɔtə m̄isa'a yīi i ka yī zī aa, Felix à lə m̄o'ɔ n̄swon̄ mə, "Tigə m̄mà'atə laa ts̄its̄on̄ə. Wa mē ka b̄u lòò noò i twoon̄ gho ghu."

²⁶ A lə si tsu'unə laa n̄kii mbe n̄i mē t̄a Paul à zi mfa n̄kabə a mbo yu. Maa ajàn̄, à lə si twoon̄ n̄i a n̄gaa n̄gaa a zī bo yu tan̄ə n̄i n̄gàn.

²⁷ Hlòò i kà mē aa n̄tsya ji baa, Porcius Festus a zī n̄logə abwarə Felix ts̄o Gûmn̄aa. Felix à lə n̄ka nl̄o n̄i mē t̄a baYuda k̄on̄ə yi, ntigə n̄ghɛɛ n̄i m̄b̄i nləə Paul a nd̄ats̄an̄ə.

25

Ajàn̄ mə Paul à lə nl̄o mē t̄a Kaisa à yu'u isa'à yi aà

¹ Festus à zī mē n̄tswe wa mb̄u'u ala'a ts̄o Gûmn̄aa n̄jwi ji tarə, n̄lo a Kaisaria n̄k̄o'ɔ n̄ghɛɛ a Yerusalem.

² B̄il̄i n̄ḡan̄mà'a Nwī jī bo b̄its̄yàsə bi baYuda bi lə nzi ghu mbo, n̄swon̄ innū a atu Paul,

³ m̄betə yi mē t̄a à gh̄irə annū a nd̄i'i mē yu k̄on̄ə waa, n̄tsyasə Paul t̄a à k̄o'ɔ n̄ghɛɛ a Yerusalem, nlon̄ mə bi lə si tan̄tə mē bi ka l̄èntə a n̄ghèè i zwitə yi a m̄ân̄jī.

⁴ Festus à lə n̄kwi'i a mbo bo mē wa bi lə Paul a Kaisaria, m̄be n̄i, n̄ki n̄swon̄ mə yumb̄on̄ yu ka k̄i ghèè ghu a n̄i m̄u àt̄i noò.

⁵ N̄ghɛɛ n̄i m̄b̄i n̄swon̄ mə, "Ts̄o mē a bə la laa, t̄a n̄i too bit̄a b̄im̄o'ɔ a tit̄i b̄u t̄a b̄i'ibo ghɛɛ. B̄elə mē ànnū tsu a tswe a n̄in̄ə ghu nu, bo gh̄irə maa ajàn̄."

⁶ Festus à lə n̄tswe bo bo a tigə n̄ku'u n̄jwi ji n̄ifwaa k̄ə ji n̄ighum, a b̄u n̄sigə n̄ghɛɛ fu a ala'a Kaisaria, àb̄èè a f̄u'ù mē, a tswe a n̄ḡo'ò K̄or̄ə, n̄swon̄ mə t̄a bi zi n̄i Paul.

⁷ Bi zī mē n̄i ghu, baYuda bya mē bi lə nl̄o a ala'a Yerusalem n̄sigə aa, bi lə m̄b̄in̄ə n̄təə n̄karisə yi n̄swon̄ innū ghu atu, nan̄sə n̄n̄in̄ innū jī t̄ins̄ə ghu nu, lâ kaa k̄i' i n̄i m̄ân̄jī yīi mə mbə bi d̄i' i mē innū jya i n̄i innū n̄in̄kon̄ tswe.

⁸ Paul à lə m̄b̄in̄ə mē yu fi'i il̄èè yi, n̄swon̄ mə, "Kaa mē si gha ànnū tsu a n̄i n̄on̄sə baYuda w̄o. Kaa mē si a m̄u ànnū tsu burə n̄wo w̄o, k̄ə nlon̄ə b̄ə ànnū nd̄amà'anwī, k̄ə a nu Kaisa."

⁹ Lâ àjàn mē Festus à lē sī ghìrē mē tâ baYuda doritē aa, a betē Paul mē, “O kòṇ mē o kò'ɔ ghèè a Yerusalem tâ bì sa'a gho ghu a nī ìnnù jū mē bì nīṇ a nu wò aa ɛ?”

¹⁰ Paul a kwi'i mē, “Mē tēē aa a ṇḡò'ò kòrē Kaisa, a adigē yī bì tē'ɛ ntswe nī ìsà'ā ìsà'ā gha ghu aà. A ṇghē a nī baYuda, tsi'ī wòmbōṇ, ò zi a laa mē kaa mē sī annū tsu a mbo bo wò.

¹¹ Mbē a bē yī mē mē wo a nōṇsē, kē mē mē ghìrē ànnù yī tsu yī mē mbē mē kwo ghu, bōṇ kaa mē sī aa nìwo khē. Lâ mbē a bē mē kaa ànnù tsu yī mē bì nīṇ a nu mē aa, à sī annù nīṇkōṇ bē, bōṇ kaa mbē ṇù a wa'ā gha a mbo bo fā. Mē lòò mē tâ Kaisa à yu'u isa'ā ghā.”

¹² Festus à lē ntigē ṇghaanē bo bì ṇḡāṇ bɔɔ/ bì mbēē bì jī, òtigē ṇkwi'i ghu mbo mē, “Ajāṇ mē ò bētē mē tâ Kaisa à yu'u isa'ā gho aa, ò ka ghèè a mbo Kaisa.”

Ajàn mē Paul à lē ntē a nsi Agripa bo Bernice aà

¹³ Atii noò yī mō'ɔ a ghē mē a kī tsyā mfò Agripa bo Bernice bo zī a Kaisaria a ṇkwērē Festus.

¹⁴ Bo bo tswē ṇḡūu ṇjwī jī mō'ɔ i tsyā, Festus a swōṇ annū sa'a Paul a mbo bo mē, “ṇḡāṇàtsaṇ yī mō'ɔ à tswe faà mē Felix à lē mà'atē.

¹⁵ Nòò yī mē kī ghèè a Yerusalem aa, bìlī bì ṇḡāṇmà'a Nwī bo bì bità bì ala'a bì baYuda bì swōṇ ànnù mbi'i ṇḡā yī a mbo mē, mbetē nāa mē tâ mē tsērē isa'ā yī tâ bì zwitē yī.

¹⁶ Mē swōṇ a mbo bo mē kaa à sī nōṇsē baRoma bē mē, mbē bì fā ṇū yī bì nīṇ ànnù ghu nu a mbo bē bya mē bì nīṇ ànnù ya ghu nu aa tī ghē mē bì sa'ā ìsà'ā yī a kī ntswe nī àbwarē nī a ṇghāa ànnù ṇlōṇ ìnnù jya mē bì nīṇ a nu yu aà.

¹⁷ A bē ṇjī'ī ànnù yī mē àjàn mē bo lē nzi faà aa kaa mē lē ṇkī'i noò ghēsē. Tsi'ī ajāṇ mē àbèè a lē mfu'u aa mē lē mburē ntswe a alōṇ nsa'a mīsa'a, ṇghìrē bì zī nī ghu.

¹⁸ Bē bya mē bì lē nīṇ annù ghu nu aa, bì lē mbīnē ntē la kaa ṇkī'i annù yī bì yī tsu, tsi'ī tsò ajāṇ mē mī kī sī wa'atē aa, swōṇ.

¹⁹ Bo lē mbāṇnē ṇswōṇ bē ìnnù jī bo bo kī sī swūṇnē ghu, ṇyōṇ a ṇjīmē ànnù Nwī yaa, bo bì ànnù ṇū yī mō'ɔ mē bì twōṇ nī Yesu, yī mē à lēè ṇkwo, lâ Paul a bāṇnē ṇswōṇ nī mē à tswēntī.

²⁰ Tsò mē mē kī wa'ā gha ajāṇ mē mbē mē lèntē majū ṇjāṇ ìnnù zi aa, mē betē Paul mē mbē a ghèè a Yerusalem tâ bì lèntē ghu aa ɛ?

²¹ Lâ Paul a bāṇnē mbetē mē yu lòò mē tâ Kaisa tâ à sà'a ìsà'ā yī. Nswōṇ mē tâ bì lē yī nywe'e noò yī mē Kaisa à ka fa akwi'i aà; mē tigē ṇghìrē mē tâ bì tswa yī nlē faà nywe'e noò yī mē mē ka yī too yī a mbo Kaisa.”

²² Agripa a swōṇ a mbo Festus mē, “Mē nī àtu ibī nū gha, mē ka kōṇ mē mē yu'u ṇghāa ghu ntsù.” Festus a swōṇ mē, “Oo lō yu'u ṇghāa ghu ntsù a yɔɔ.”

²³ Abèè a fù'ù mē, Agripa bo Bernice, bo zī tsi'ī nī nīfò, nzi ṇkuu wa a ndā ìsa'a mīsa'a, bo itu bīsogyē ntsù'ù, nī bità bì ṇjò'ò àla'a bya. Festus à lē ntigē nla'a bì lōḡ Paul nzi nī ghu.

²⁴ Festus a tigē ṇghāa a mbo bo nswōṇ mē, “Mfò Agripa bo bì bē bītsīm bī bì tswe faà aa, nī yē a ghulā ṇū mē à tē a nsi bù aà, āa ṇū wa mē baYuda lē nīṇ ìnnù ghu nu, ṇswōṇ a mbo mē a noò wa yī mē lē ṇghèè a Yerusalem, ṇkī mbu zī ṇswōṇ faà, ṇtōṇnē nī mē kaa à sī ku'ùnē mē tâ à bu ntswe ntī aà.

²⁵ Lâ kaa mē le ŋki'i n̄yē mē à ghîrê ànnù tsu mē mbē a kwo ghu bē. Tsō mē yumbōŋ à bētē mē yu ghèè a mbo Kaisa aa, mē kà'à mē mē mē ka too yi ghu.

²⁶ Lâ kaa mē sī nī ànnù yīi mē mbē mē nan̄sē ñŋwa'anē a mbo táfà'â ghà aa tswē. A bē ñji'i ànnù yīi mē mē zi nī ghu a nsi bù aà, mē mbē wò mfò Agripa, ò nan̄sē m̄betē yi a fâ àkwi'i tã tã mē zi annù yīi mē mbē mē ñwa'anē.

²⁷ Nlon̄ mē à ka bē aǵĩntē annù a mbo mē a ntoò ñgànàtsan̄ tĩ ghē mē mē nan̄sē ñŋwà'anē innù jīi bī nīŋ ghu nu aà.”

26

Paul a ghaà ànnù a mfi'i ìlèê yi a nsi Agripa

¹ Agripa a swon̄ a mbo Paul mē, “Ghàà ànnù yīi ò tswe nī ñghàa nlon̄ ñgaà yò aà.”

Paul a tigē ñŋentē a abō yi a ndon̄ ñghaa annù a mfi'i ìlèê yi ghu nswon̄ mē,

² “Mē wà'atē mē mē nī ñù àbōŋē atu nlon̄ mē mē tēē a nsi wò sii aà, a mfò Agripa, a ñghàà ànnù nlon̄ ñgòn̄ innù tsim̄ jīi mē baYudà nīŋē a nu mē aà.

³ Nlon̄ mē ò zĩ bìnōŋgòn̄ bī baYuda bitsim̄ ŋki nzi innù jīi bo swùŋnē ghu aà. Mē tigē m̄bu'u nī m̄bo a mbo wò mē tã ò tswa ntīi ghō nan̄sē nyu'utē.

⁴ “BaYuda bitsim̄ bī zĩ àkòrē nizī ya ñlōginē a noò m̄ŋkhē ajàn̄ yīi mē mē le sī tswe bi'i bāla'à bi'i a Yerusalem aà.

⁵ Mbē a bē mē bo swon̄ annù nī ñkōŋ bon̄ bo zi mē mē laa mbē ñū yī mō'ō a titīi bē bīi mē bī yōŋē annù Nwī yi'i nīlī'i nīlī'i, nlon̄ mē mē nī ñū baFarisai aà.

⁶ Bī tigē nsa'a nāa faà tsītsōŋē aa nlon̄ mē mē bīi ñkà'a yīi mē Nwìŋgòn̄ à le ñkà'à a mbo bītaà bi'i

⁷ itsō jī'i jya ñēghūm ñtsò baa i kīi m̄bē nī mē bo ka yī kwērē ajàn̄ mē bo mīi Nwī nī ntīi waa tsim̄ nitùgē nī sī'ìnē aà. Nlon̄ē annù ma yū mē bī bē aa, baYuda tigē ñnīŋ innù a nu mē mfò.

⁸ A ghîrê àkē mē tã à bē annù yīi mē a tsyanē a mbo bù a mbīi mē mbē Nwī a nyweensē bē a nīwo aa ē?

⁹ “Mē, a nī àtu ibīi nū gha mē le nan̄sē mbīi mē a ku'unē mē mē ghîrē innù jī ghà'atē a n̄līgītē ìkūm Yesu mu Nazareth ghū.

¹⁰ Mē le ñghîrē maa ajàn̄ a Yerusalem. Mē le sī kwērē nī m̄dà'à a mbo bīlīi bī ñgǎŋmà'a Nwī, ñtswatē nī bē bī Nwī bī ghà'atē mfēē nī a ndātsan̄ē. Bī yi tĩ zwitē waa mē kī m̄beentē.

¹¹ A nī ñgàà jī ghà'atē, mē le sī nīŋē nī ñgī'i a nu bo a nī ñdan̄ghotē, ñgaansē nī waa mē bī tuu annù yīi mē bo le mbīi aà. Ntōŋē gha i le nnan̄sē nlwī a nu bo, mē tigē ñtsō'ō nī àkòrē yaa nyōŋē nī waa a nī n̄jò'ō ìla'a jī dāŋē.

Paul a t̄an̄ ñgàn̄ nlon̄ē ajàn̄ mē Kristo à le mb̄ŋkē yi aà

¹² “Mē le ñkwērē ada'a a mbo bīlīi bī ñgǎŋmà'a Nwī, bo toò gha mē mē ghèē a Damascus mē mē ghēē fà'à ma ghū ifà'à ghu.

¹³ A bē mē a ntīi ìsī'ìnē mfò, mē yē ñkà'à wa m̄n̄jī yīi i le nta ntsya n̄n̄òò, i lô a aburē nsigē, nta ñkarisē gha bo bī bē bīi mē bī'ibo le sī zīnē aà.

14 Bì'í bitsim le ɲwòkè a nsyê, mè yu'ù ɲǐ i ghaà a mbo mè ni ɲìghàà ni baHeber ɲswonɔ ni mɔ, 'Saul, Saul, o tso'ɔ akòrè yaa aa a ya? O lœnsə aa ibìnnú ghô mɔ mbə ò ka nta ati yí tsè'è.'

15 Mè betè mɔ, 'A ni wò wò aa ε Mmà'àmbi?' Mmà'àmbi a kwi'i mɔ, 'A ni mè Yesu wa yí o tso'ɔ akòrè yí aà.

16 Lâ bìnnè ntəə ni m̀kòrè m̀. Mè zi a mbo wò aa mɔ mɔ tso'ɔ gho ni ɲgàɲàfà'á ghà. Oo tigè ki swon innú jii mɔ ò yə nlon ɲgaà yà sii aa bo jii mɔ mɔ aa bú dì'i a mbo wò a ɲjìmə aa a mbo bè.'

17 Mè aa tigè kwere nò a mbo baIsrael bo bìtizi Nwí bii mɔ mɔ aa too gho a mbo bo aà.

18 Mè too nò a mbo bo aa mɔ tâ ò ɲa'a mi'í myaa, mbəɲkə waa bì fè'ε a m̀m̀m̀ itugə nzi ɲkuu a m̀m̀m̀ ɲlaa idigè, i fi'i waa a m̀m̀m̀ midà'á mi Satan i zi ni bu a mbo Nwí tá tá Nwí à li'ine ifánsənnú jyaa, tâ bo yi ɲkwere abwarè yaa a titi bè bii Nwí à ghire waa bi laa ntsyá a ɲjìm̀ àb̀iintì yaa a nu mè aà.

Paul a ghaà ànnú nlon ifà'á yi

19 "Tsò mɔ a bè la aa, Mfò Agripa, kaa mè le ɲki'i atu tì a ɲghirè ànnú yí mɔ ɲèè təə təə ma yú yí mɔ i le nlo a aburə aa i le nswonə aà.

20 Mè le lògìnə a Damascus, ɲghεε a Yerusalem, ɲkarə a ala'a Yudea tsi'í tsim, ɲki ɲghεε a mbo bìtizi Nwí, ɲswonə ni a mbo bo mɔ tâ bo bəɲkə m̀iintì myaa, m̀me'e innú jii bí jyaa, mbəɲ mbii a mbo Nwí, ɲka ɲghirè innú jii mɔ i dì'i mɔ bo bəɲkə m̀ m̀iintì myaa aà.

21 Aà ɲji'í ànnú yí mɔ baYuda le mbaɲnə gha a ndàmà'anwí ɲlòò mɔ bi zwitə gha ghu aà.

22 I zi kù'ù sii, Nwíɲgɔɲ a kwetè nàa, àjàɲə mè təə faà aa, mɔ kè'ènə a mbo bè bí kègə bo bí bí wè, ɲswonə aa tsi'í ànnú ya mɔ ɲgàɲntoo Nwí bo bí Moses le nswon mɔ i ka yí fè'ε aà:

23 Mè Kristo wa à le ntswe ní ɲyè ɲgi'í, ɲki nswon mɔ àjàɲə mɔ à ka yí bə ntsyàmbii a nyweenə ni ɲìwo aa, àa tigè kè'ènə ɲkà'a ntswèntì a mbo bàYuda bo bí bìtizi Nwí."

24 Àjàɲə mɔ à kà m̀ aa ɲghaa ma mùu àjàɲ m̀fi'i ní ɲlèé yi aa, Festus a tɔɲnə ɲswon mɔ, "Paul, ò baànə. Wa àɲwà'anə ya mɔ ò yègə si'i aa, a ghire ò baanə."

25 Paul a swon mɔ, "Taà ghà ɲù yí ɲwè Festus, wa kaa mè sì baanə. Mè swonə aa tsi'í ànnú ɲɲkon yí mɔ a tswe ghu aà. Mè kii ɲghaa tsi'í tso ɲù yí mɔ kaa m̀tsyê ma sì burə.

26 Nlon mɔ mfò ghú à zì innú jù tsimə, mè tigè ɲghaa ghu mbo tì bo'ò. Nlon mɔ mè zi mɔ kaa annú yú yí tsu a sì ghu tswé tighə à zì, m̀bi'i mɔ kaa bi le ɲki'í yí tsu a alò'òsə ghirə.

27 "Mfò Agripa, ò bii annú ɲgàɲntoo Nwí jyaa ε? Wa mè zi mɔ ò bii."

28 Agripa a betè Paul mɔ, "O wà'atə mɔ mbə ò logè tsi'í m̀tìi noò ghulà, ɲghirə gha ni Krisən aa ε!"

29 Paul a kwi'i mɔ, "Kè a logè àtìi noò kè andanə noò, bon ɲyè'ə na a mbo Nwí à ni mɔ wò ni bè bitsim bii mɔ bi yu'ù ànnú yí mɔ swonə sii aa tâ bo bə tsi'í tsò mɔ, lâ kaa wa'á ní àtsan yù tswé."

30 Mfò wa ni Gúmnàa wa, ni Bernice bo bí bè bya mɔ bo le ntswe aa, bi le mbìnnə.

31 Bo ghèntə m̀, ɲtigə nswonə a titi bo mɔ, "Kaa ɲù ghú à sì annú yí tsu ghire mɔ mbə bi zwitə yi kè ɲɲə yi a ndàtsanə."

³² Agripa a swonɔ a mbo Festus mɔ, “A ghìrɔ mbaa tuu betɔ mɔ yu ghèè a mbo Kaisa bonɔ bǐ'inè mà'atɔ yi.”

27

Ajàn yǐi mɔ Paul à lɛ ɲkuu abanɔ ɲkɪ ɲghɛɛ a Roma aà

¹ Nòò yǐi mɔ Festus à lɛ mbii mɔ tâ bǐ'i kuu abanɔ ɲkɪ ɲghɛɛ a Itali laa, bi tigè mɔ Paul bo bi ɲgǎnatsan jǐ mɔ'ɔ a mbo Julius, atu bǐsogyè baRoma yǐi à lɛ si tsyàsɔ ntsǔ ntsò Kaisa yǐ wè laa.

² Bǐ'i lɛ ntigɔ ɲkuu abanɔ a Adramyttium, yǐi a lɛ si ghèè ni a idigɔ aghonɔ ɲkɪ a mbù'u Asia aa, ntigɔ ntoo ɲghɛɛ. Aristacus, ɲù Macedonia yǐi mɔ à lɛ nlò a Tesalonika aa à lɛ ɲghèè bi'ibo.

³ A bè mɔ a ɲjwi yǐi ì lɛ nyòntɔ aa bǐ'i ghèè ɲkuu a Sidon. Julius à lɛ nlentɔ Paul sigìnɔ ntigɔ mma'atɔ yi mɔ tâ à ghɛɛ ɲghantɔ ika'â ji tâ bo tigɔ nlentɔ yi sigìnɔ mɔ ɲjoo jǐi mɔ ì lɛ si wɛ'ɛ ghu mbo aà.

⁴ Bǐ'i lɛ mbù ɲghɛɛ ɲkuu abanɔ ɲkɪ ya, lâ tsò mɔ àfisè a lɛ si tsyà ɲzi nàa a nu bǐ'i aa, bǐ'i lɛ ntigɔ mbɔn ɲghontɔ ɲghɛɛ ntsyà a nǐ mbèè kɪnkɪ a Cypres yǐi a lɛ ɲkɪntɔ afisè aà.

⁵ Bǐ'i lɛ ntigɔ ɲka ntoo ɲkɪ miyaa wa ɲghontɔ ni a mbèè àla'a Cilicia, bo Pamphylia, ntigɔ ɲghɛɛ ɲkuu a Myra a mbù'u Lysia.

⁶ Maa adigɔ atu bǐsogyè ya a lɛ nyɔ abanɔ yǐ mɔ'ɔ mɔ a lɛ nlo a ala'a Alexandria, ntoo ɲghɛɛ ni Itali, ɲnɪnɔ yi'i ghu.

⁷ Bǐ'i lɛ si tigɔ ɲghɛɛ tsi'i àbɔò bɔɔ a nǐ ɲjwi jǐ ghà'atɔ, nanɔ nyɔ ɲgi'i mbɔn tigɔ zǐ ghontɔ tsyà a mbèè ɲjò'ò àla'a Nidus, kaa fɪfèrɔ wa kaa à lɛ wa'à bǐi mɔ bǐ'i ghɛɛ maa mbèè, bǐ'i tigɔ ɲghontɔ nsigɔ a mbèè kɪnkɪ Crete, mbɔn ɲghɔɔ ghɛɛ tsyà a mbèè Cape Salmone.

⁸ Bǐ'i lɛ ɲghèè nǐ mbǐi a nyɔ ɲgi'i, ɲghontɔ ɲghɛɛ wa mbèè ɲkɪ, ɲghɛɛ nywe'e a adigɔ yǐ mɔ'ɔ mɔ bi lɛ si twonɔ ni Safe Harbors aa, àdigɔ yǐi mɔ kaa àgha'a a lɛ ɲwà'à sà'à a nlò ghu ɲghɛɛ a ala'a Lasea aa.

⁹ Àkòrɔ nitɔ ya a lɛ ntigɔ ntsyanɔ si'i tsò mɔ à lɛ ti bè maa noò aa lɛ nòò ɲghɛɛ a ɲghaa a mùm ɲkɪ à tsyà mɔ ɲlon mɔ bǐ'i lɛ ntigɔ mǎnjǐ si'i, lɛ bonɔ ɲjwǐ Nsǐ'itɔ ìbǐ* ì kɪ mɔ ntsyà aa, Paul a tigɔ ɲndi'itɔ waa,

¹⁰ nswon mɔ, “Bǐtaà, mɔ yɔ mɔ àkòrɔ nitɔ yù, ɲlɔginɔ faà, a ka zǐ nǐ ɲgi'i si'i si'i; bi ka bwe ɲjoo bo bi àbanɔ yù tâ bè kɪ ɲkwokɔ.”

¹¹ Lâ atù bǐsogyè ya kaa à lɛ ɲwa'ǎ annù ya mɔ Paul à lɛ swon aa yu'utɔ mbanɔ nanɔ nyu'utɔ aa bè ànnù yǐi mɔ ntsyàsɔ abanɔ ya bo bi mbônɔ abanɔ ya bo lɛ nswon aà.

¹² Kaa adigɔ ntɔ abanɔ ma ya a lɛ wa'à kɪ mbɔnɔ a ntswe ghu a noò mǎfə'ə. Bè bǐ ghà'atɔ tigɔ ɲswon mɔ tâ bo ghɛɛ nǐ mbǐi, ɲka ɲgaansɔ ada'à yaa mɔ mbè bi ghèè nywe'e a Fonix, yǐi mɔ à lɛ mbè adigɔ ntɔ abanɔ a Crete, ɲlii nǐ mbǐ ɲsa'a nòò a bô ɲkwàbè, nyu'utɔ ghu tâ nòò mǎfə'ə wa tâ à mɛ.

Afisè yǐi tǐi a ɲkɪ miyaa

¹³ Afisè yǐi bònɔ a lɛ ɲka ntsyà nlo ni mbèè mbǐ ntii ɲka ntsyà, bo mɔòntɔ mɔ mbè bo ghèè nǐ mbǐi, ntigɔ mbwɛ atii ntwà abanɔ ya, ɲlɔginɔ ɲka ɲghontɔ ɲghɛɛ ni a mbèè ala'a Crete.

¹⁴ Tsi'i maa nǐ atii noò, afisè yǐi wè yǐi mɔ bi lɛ si twonɔ ni “northeaster” a lô wa kɪnkɪ nzwu nsigɔ;

* 27:9 ɲjwǐ Nsǐ'itɔ ìbǐ kɔ ɲjwǐ ɲsǐ'isá nu tǐ jǐ (Lev. 16.29-34)

15 ntii aban ya bĩ'ĩ tigè mma'atə a tigè ntii nlon mə kaa bĩ'ĩ le wa'à zi a mbu nka nghèè nĩ mbiĩ aà.

16 Bĩ'ĩ zĩ nywe'e a kinkĩ Cauda ntigè nghontə ntsya a mbèè yĩ mə afisè a le mbonə ghu aa, nyə ngi'ĩ mbon swunə akānu'u aban ya kò'osə ghu mumə kwere.

17 Bo kò'osə mē aa nki tigè kwere ibii aban wa nĩ minkirə. Ajān yĩ mə bo le si bō'ō mə mbə aban ya a zĩ nkūu a mūm àwān a ghəṇə nki Lybia aa, bi le sigisə ayoo yĩ mə a ghirə mə tā aban ya a tigè nlərə nghɛɛ tsi'ĩ aboò aboò, ajān yĩ mə afisè ya a le si tii aà.

18 Abèè a fù'ù mē, bo tsu'u nka fi'ĩ nĩ abè'è mma'a wa mūm nki nlon mə afisə ya a le si tsigə aban ya si'ĩ si'ĩ aà.

19 A bē mē a njwi yĩ i yontə aa, bo kī ntsu'u nka mma'a nĩ njoo aban jya ji mō'ō a mūm nki.

20 Afisè ya a le nghèè nĩ mbiĩ a nĩ njwi jĩ ghà'atə kaa nū wa'a noò kə fñjōn nĩ nli'ĩ yē. Bĩ'ĩ le nyə mə kaa mājĩ nkhə nwo kaa à le nwa'à bē.

21 Tsō ajān mə à le si baa bon bē bya tswe mə a njwi jĩ ghà'atə ti ji aa, Paul à le ntə a titi bo nswon a mbo bo mə, “Bilim bā, a le mbaa mbon mə bon nĩ le nyu'u annu ya mə mē le nswon aa, kaa wa'a a Crete mātə, bəə bon kaa afisè ya a si ngi'ĩ nĩ aban yū tā, kaa bĩ'inə wa'ā ndūu njoo ghū mə bĩ'inə mātə a nki aa bwē.

22 La tsitsōn, mə bù'u mbo mə tā nĩ tswa mīnti muu, nlon mə kaa nū yĩ mfūu kaa à ka wa'ā ntswēnti yĩ bwē. A ka kii bwe tsi'ĩ aban yū.

23 Nlon mə à ghirə mbə nitugə tsi'ĩ sīi aa, angel Nwĩ, wa mə mē gha'asə aa, a zĩ a mbo mē,

24 nswon mə, “Tsee ki bō'ō mbā Paul, wa ò tswe nĩ nghɛɛ ntə a nsi Kaisa; yē, Nwĩ, a njim abontiti yĩ, à kī mē mfa ntswēnti bē bū bitsim bii mə būbo tswe aa a mbo wō.”

25 Nĩ tigè ntswa mīnti muu mbā bilim bā nlon mə mē nñj nti ghā a nu Nwĩ, mbiĩ mə annu yĩ mə à swon a mbo mē aa a ka fē'ē tsi'ĩ maa ajānə.

26 La bi ka tigè tii yĩ'inə i ghɛɛ fi'isə a mbèè kinkĩ yĩ mō'ō.”

27 A bē mē nĩ nti itugə nĩ njwĩ yĩ i le ntigə nywe'e nighūm ntsò ji nĩ kwà aa, afisè ya a le mburə kī tii yĩ'ĩ wa mūm nki Miditerinea, ngānti aban jya yə mə bĩ'ĩ ghèè mē nka nywe'e a mbèè aghəṇə nki.

28 Bo le ntigə mfigə ntsotə nki ya, nyə mə à le mbə tsō bimeta mighum mi nikwà. Abantə atsyā a bù mfigə nyə mə à le mbə bimeta mighum mi ntarə.

29 Bo kā mbo'ō nĩ mə à ban ya a ka yĩ fūu alansə ngò'ò ntigə mma'a iti ntswā aban ji nikwà wa njim aban, ntswe ntigə ntsa'atə Nwĩ mē abèè à fu'u.

30 Ngānti aban jya i le ntigə nlobitə mə bi khə waa, le bon bi sigisə mē mūntsirə akānu'u wa mūm nki, mbagilə nĩ mə bo tsyā nghɛɛ a mmā'a ayoo ntswā aban ya yĩ mō'ō wa nsi abanə.

31 Paul a tigè nswon a mbo ndi bīsogyè wa bo bi a mbo bīsogyè bya mə, “Wā ngānti aban jū bə tuu fāa mūm aban tswe, bon kaa mbə nĩ wa'ā yweenə.”

32 Bīsogyè bya tigə nkwyɛ nkirə akānu'u wa a tigè nlərə nghɛɛ.

33 Abèè a kà mə aa nwanə, Paul a bu'ù mbo a mbo bē bya bitsim mə bo ji ayoo, nswonə nĩ mə, “Sii āā njwi nighūm ntsò ji nikwà mə nĩ tswe nibo'ō nyu'utə, ntswe tsi'ĩ ti jĩ.

34 Mə gaansə ghūu mə nĩ ji ayoo nĩ jĩ tā bōo tswe ntī. Wa kaa tsi'ĩ nōṇə àtū nū yĩ mfūūrə a titi bù kaa i ka wa'à bwē.”

³⁵ Nòò yíi mē Paul à lē nswon laa a aa, nlɔgə abaa, mfa mbi'ikə a mbo Nwí a nsi mi'i bo bitsim, mbatə nkurə.

³⁶ Bo bitsim lē ntigə ntswa mîntîi myaa, ŋki nlɔɔ mijì njì.

³⁷ Bè lē ntswe wa mûm aban ɲkhì jì baa nì mighum mi sambaa ntsò ñto'o.

³⁸ Bo bitsim jì mē ñyurə, ntigə mfi'i misàn mîtsim mîi mi lē mburə aa mma'a a ŋkì mē tâ aban ya yanşə.

Ajànə afisə ya a lē nsatə aban ya aà

³⁹ Abèè a fù'ù mē, kaa bo wa'ă adigə ya mē bo lē ntswe ghu aa nanşə nzi. Nyə adigə yí mɔ'ɔ a bə tsɔ̃ aghəŋə ŋkì yíi mē àwàn a lē ntswe ghu aa, ntigə nlɔɔ mē bo ywe'etə swunə aban ya i ghèè nì yu maa adigə,

⁴⁰ Bo lē ntigə ŋkwyɛ itii ntswâ aban jya mà'anə a ŋkì, ŋkì ntentə mîŋkîrə mîi mē bi lē ŋkwerə mbîi aban ya ghu aà; ntigə ŋkɔ'ɔsə atsə'ə ntîi aban ya yíi a lē ntswe a nsi aa mma'atə, aban ya a tigə ŋghɛɛ wa aghəŋə ŋkì.

⁴¹ Aban ya a lē mbàŋnə ghɛɛ mfuu yí wa nî àwàn ñtso nsigə ŋghɛɛ a nsyê. Nsi aban wa lē ŋkuu wa mûm àwàn kaa wa'à bù ñtsiginə. Íkànŋə ŋkì i bāŋnə ñtigə mbatə nîm à ban ya a bà'a bà'à.

⁴² Bîsogyè bi lē nlòò mē bi zwitə ŋgǎŋətsan jya tâ bì tsuu yɔ'ɔ ŋkì wa i khèkè.

⁴³ Tsɔ̃ mē atu bîsogyè ya a lē si lòɔ nyweensə Paul aa, à lē ŋkii mē bi tsuu ma ya ànnù lɔ̃ ghîrə. Mbanŋə nswon mē bē bîi mē bi zî ñyò'ô ŋkì aa, tâ bì fuu nyo'ɔ ŋghɛɛ mfɛ'ɛ a aghəŋə,

⁴⁴ tâ àbùgə bē tigə ntswa plank bo bì ibà'à plank aban jya ntigə nyo'ɔ ŋghɛɛ mfɛ'ɛ a nta'à. Ma mùu nì mánjì bē bitsim lē ntigə nyo'ɔ ŋghɛɛ mfɛ'ɛ wa aghəŋə ŋkì siginə.

28

A ala'a Malta

¹ Ajàn yíi mē bí'í lē ŋkhè níwo ntigə nzi ŋkuu a aghəŋə ŋkì siginə aa, bi lē nswon a mbo bí'í mē kûm kîŋkì wa, à nì Malta.

² Bala'a bya lē nanşə ntswe nî àbòŋəntii a nu bí'í ñtigə ŋghîrə nî ñnnù jì siginə a nu bí'í. Ajàn mē mbəŋ i lē si loo, ìdìgə i fwe aa, bo lē ŋŋètə mɔ'ɔ ŋkwerə yí'í ghu.

³ Paul, à lē ŋghotə itii ŋkwee jì mɔ'ɔ a ntɔɔ wa nì mɔ'ɔ. A kà mē aa ntɔɔ aa, tsɔ̃ mē mɔ'ɔ wa i lē i lòò aa, no i fɛ'è wa nî ŋkwee nlɔɔ abô yí nŋəŋə ghu.

⁴ Ajàn mē bala'a bya bi lē nyə no ya i jəŋnə ghu abo aa, bo tigə ñswonə nì a titii bo nì mē, “Kaa àjîŋkə a sî ghu tswé wa ñù ghûlà à nì ñzwîtə ñù. Ka mē à khè níwo nì ŋkì aa kaa bînwî bi wa'à bii mē tâ à tswe ntîi.”

⁵ La Paul a mi'í no ya i wò wa nì mɔ'ɔ, kaa ŋkì'í nî ñŋi'í yí tsù tswé.

⁶ Bo lē si tigə nyu'utə nì mē ìdìgə nú jì i ka kɔ'ɔkə, ké mē à ka wî'íkə wó i kwo. Lâ, àjànə mē bo lē ntigə nyu'utə nyu'utə kaa annù yí bi yí tsu ka kî'í fè'è aa, bo tigə ŋkwensə mîntîi myaa ntigə nswonə nì mē à nì nwí yí mɔ'ɔ.

⁷ Nyonŋə maa adigə kîŋkì, àdìgə nsyɛ yí mɔ'ɔ a lē ntswe ghu, mbə yí mfò yíi à lē ntswe maa kîŋkì, ìkûm yí i bə Publius, à lē nlògə yí'í, ñlentə yí'í tsi'í siginə a nîm njwì jì tarə.

⁸ Ta bì Pablius à lē nnòŋ ŋghɔɔ nì fibà bo bì àtoonsə. Paul à lē ŋghèè ŋghantə yí, ñtsa'atə Nwí, ñnɔŋsə mbô mî ghu atu a tîi.

⁹ Ajàṅ mə a lɛ mfɛ'è laa, àbùgè bè bii bi lɛ ntswe wa kɛṅki ntswe ni mighòò a nu bo aa, bo lɛ ɲki nzi bi ghurè waa.

¹⁰ Bo lɛ ntigə ntəṅə yi'i nɛ ɲjoo ji ghà'atè a ɲghu'usə yi'i ghu. Nòò yii bí'í lɛ mbù ɲkuu abanə ɲki mə bi ki ghɛɛ aa, bi ɲɛ ɲjoo tsim jii mə i lɛ mbon a mbo bí'í aa wa múm àbanə.

¹¹ Bisàn tɛyà mɛ bi tarə, bí'í tigè ɲkuu a múm àban yii mə a lɛ nlò a ala'a Alexandria, bi twonə nɛ ikùmə aban ya ni “Mimfa'a mi Nwí” mə a lɛ ɲkhə mfə'ə yi tii wa, ntəə wá kɛṅki.

¹² Bí'í lɛ ɲghɛɛ ɲywe'e a Syracus mɛfɛ'e ntswe ghu ɲjwi ji tarə.

¹³ Bí'í lò mɛ ghu ɲkarə ɲghɛɛ nywe'e a ala'a Rhegium mɛfɛ'e ntswe ghu, ɲjwí i tɛyà mɛ yi mfùurè àfisə a lò a mbù'untii ɲko'ɔ, à tì mɛ ti bə nɛ ɲjwi ji baa, bí'í ɲghɛɛ ɲku'u a Puteoli.

¹⁴ Bí'í lɛ nyə bɔɔ bi Kristo ghu. Bi tigè ɲlogə yi'i bí'ibo tswé ghu ɲjwi ji sàmbaà. Ma mùu ajàṅ bí'í lò ghu mbu ntigə ɲghɛɛ a ala'a baRoma.

¹⁵ Ajàṅ mə bɔɔ bi Kristo bii bi lɛ ntswe ghu bi lɛ nyu'u mə bí'í zì mɛ aa, bo lɛ nlò nɛ idigè tsi'í tsò mɛtaa Appius bo bi àdigè yí mɔ'ɔ mə bi lɛ si twon ni Nda bigi ji Tarə, ɲzi mbòò yi'i. Nòò yii mə Paul à lɛ nyə waa laa, à lɛ mfa mbi'ikə a mbo Nwí, ɲtɛi yi i kuù.

Ajàṅ mə Paul à lɛ ntswe a ala'a baRoma aà

¹⁶ Nòò yii mə bí'í lɛ ɲkuu a ala'a baRoma aa, bi lɛ mmà'atè Paul mə tâ à ghɛɛ ɲka ntswe tsi'í yù, mɛfa sogyè yi mfùurè a bɛ nɛi.

¹⁷ ɲjwí i tɛyà mɛ ji tarə, a twon bitsyàsə bi baYuda bii bi lɛ ntswe wa adigə aa tâ bi zi. Bo zì mɛ, a swon a mbo bo mə, “Bilim bá, ka mə kaa mɛ lɛ ɲki'i annù tsu ghìrè a nu bɛ bi'inè, kɛ ni nòṅsə bitàà bí'inè, bi lɛ ntswa gha tsi'í tsò ɲgàṅàtsan, ɲlogə gha a Yerusalem ɲzi mfa a mbo baRoma.

¹⁸ Ajàṅ mə bi lɛ nlèntə gha ghə mə bi mà'atè ghà ɲlon mə kaa bo lɛ ɲki'i annù tsu a múm isa'a mə yə mə mbə a ghìrè bi zwitə gha aà.

¹⁹ Là ajàṅ mə baYuda lɛ ntuu aa, kaa annù yi ghìrè yi dàn a lɛ wa'á a mbo mɛ bɛ, ma mùu ajàṅ, mɛ tigə mbetə mə bi tɛyasə gha a mbo Kaisa, ka mə kaa mɛ si nɛ ànnù dàn a ɲɛ a atu bálà'à ba tswé aà.

²⁰ A bə ɲji'í ànnù yii mə mɛ twonə ghuu mə mə yə ghuu i kii ghàà a mbo bù aà. Nlon mə àtsan yù a tswɛ a mbo mɛ aa nlon ɲkwitu annù yii mə balIsrael bɛ aà.”

²¹ Bo lɛ ɲkwí'í ghu mbo mə, “Kaa bí'í sɛ aṅwà'ànə yi dàn mbi'i ɲgaà yò a Yudea kwerə. Kaa ndim yi'í yí tsù yii à lo a ndugè ɲzi aa, kaa ki'í ànnù yí bi yí tsu nlon ɲgaà yò ki nswonə.

²² La bí'í ka kòṅtə nyu'u joò nɛmòòntə. ɲghɛɛ ni ndámánjòn ma yú mə o swonə nɛ ànnù yi aa, bí'í zi mə idigə tsim jii mə bo ghèè ghu aa, bɛ ghàà ntuu nɛ ànnù yí fi yii bi dɛ'í aà.”

²³ Bo lɛ nləè ɲjwi bo bí ghà'à ɲgha'a zì ɲtsi'í yi a nda yii mə à lɛ si tswɛ ghu aa, a tigè ɲnanə ɲghaa a mbo bo, ɲloginə tsi'í a tɛtugə a mbà'a mbà'à ɲywe'e a ɲkwɛfò. Nto'ɔtə nɛ ànnù ɲlonə annù nifò Nwí. Nywe'etə ni a ɲghìrə mə tâ bo bii Yesu Kristo, ɲyonə ni ajàṅ mə bi lɛ ɲgwà'ànə ni nòṅsə Moses ɲghɛɛ nywe'e a ni ɲgàṅntoo Nwí.

²⁴ Bo bí mɔ'ɔ lɛ nyu'u annù ya mə à lɛ nswonə aa mbii, bí mɔ'ɔ bi tuù.

²⁵ Bo lɛ ntigə nlo ntigə ɲghɛɛ nɛ waa kaa wa'à biinè, àswùṅnə a fɛ'e a tɛtɛi bo, a noò yii mə Paul à lɛ nswonə annù yúlà mə, “Azwí Nwí a lɛ nswonə tsi'í ànnù ɲikon a mbo bità bi bitàà buu ntsya a ɲjim ɲgàṅntoo yí Yesaiah mə,

²⁶ ‘Ghèè a mbo bɛ buà nswonə a mbo bo mə,

Nì ka yĩ ki nnaṅsə yu'u lâ kaa atû yuu wa'à ghu ka nlaa.

Nì ka yĩ ki naṅsə yə kaa mi'ĩ muu wa'à ghu laa.

²⁷ Nlon mə mɪntii mi bê bù luu nì àjɪntə.

Bì jesè itôṅnê jyaa kaa bo wa'à nì innù bú nyu'u,

ṅkusə mi'ĩ myaa,

mbì'ì bo lô nyə nì mi'ĩ myaa,

ṅki nyu'u nì itôṅnê jyaa,

ṅki yu'u mɪntii myaa laa ghu,

m̃bɛṅkə waa, nzi a mbo m̃ə, m̃ə ghurə waa.

²⁸ “Tâ à naṅsə nlaa atu bù mə wa bì tòò mə annũ ajàṅ mə Nwĩ yweensə bê aa a mbo bìtizi Nwĩ; bo ka yu'utə.” [

²⁹ A swòṅ mə innù ma jû aa, baYuda bya bì tigè nlo ṅghèè waa, ntigə ṅghaa tsi'ĩ mbə ànnù a nì innù ma jû jii mə à le nswon aà.]*

³⁰ Paul à le ntigə ntswe ghu ilòò jì baa i kɔ'ɔ nluu, ntswe nì a nda yĩi mə a le nlòò tsi'ì yù ntigə ntu, ṅkwerə nì bè bitsim bìi bì zĩ a nyə yu aa,

³¹ ṅswonə nì ànnù nlon annù nifɔ Nwĩ, ṅkii ndi'ì nì innù nlon Mmà'àmbi Yesu Kristo nì nsi nì nsi, kaa wa'à bo'ò, kaa nù tsù a kii nì ṅgi'ì ghu mbo fâ.

^{28:27} Yes. 6.9-10 * ^{28:29} idigè jû jii mə i tswə a m̃um [] aa kaa i si a m̃um ṅwà'ànè jì mɔ'ɔ tswé.

Aṇwà'ànè Paul a mbô ñghòtê BaROMA

NJİ'INNŪ AṆWÀ'ANƏ YŪ

A aṇwà'ànè yū aa a le ṇṇwà'ànə Paul a mbo ñghòtə a Roma. A le ṇṇwà'ànə aa a nswon mə yu lòo nzi nyə waa, tá bo bo fa'atə, lá mbəṇ tá à zi nyə waa, à le ṇṇwà'ànə annù ñlon ntoo yĩ ñsigìnə ya mə Mmà'àmbĩ à le ntwonə yi mə yu ka nsɛɛnsə aà. A ṇghotê BaRoma aa a le ntswe BaYuda bo bitizi Nwĩ bii bi le nlò maa ala'a bo bi a itoo dàn. Ma la a bə mə Paul à le si ghàa aa a mbo bàYuda (2.17-4.25) bo bi a mbo bitizĩ Nwĩ (1.13-15; 11.13).

Paul à fà àtu annù yĩ mə yu lòo ṇghàa ghu aa tsi'ĩ a nlògìnə (1.16-17). Ntooo yĩ ñsigìnə ya i tswé nì mǐdà'a a nyweensə bə bitsim bii mə bi bii Kristo aà, baYuda bo bi bitizi Nwĩ. Ntigə naṇsə nlogə noò ma mùu nĩ aṇwà'ànə nto'otə annù yĩ mə a tswe a nĩ ntooo yĩ ñsigìnə aà. 'Mfoo nswonə a ajàn mə bə bitsim bi ghìrə mə ibi, ntigə tswe a sà'a agha'a bo bi Nwĩ aà. Kaa mbə nòṇsə a wa'à bə yweensə. Nwĩ a ghìrə annù bə a tsinè ntsya aa a nṇim àbĩintii a nu Kristo. Paul a tigè ṇghɛɛ nì mbĩ ghaa nlon ntswéntii yĩ mə ṇù à tswe nì yu a mùm Kristo aà. Ṇgàṇmbii Kristo à tswe nì mbəonə bo Nwĩ. Azwĩ a ghìrə kaa wa'à àbù'ù a mbo nòṇsə bo nìwo mə nì bu'utə nĩ bə aa bù mbə (7.24-8.3). Paul à ghàa nto'otə nji'ĩ ànnù yĩ mə nòṇsə à tswe ghu aà (5-7), ntigə naṇsə ṇghaa sigìnə nlon ntswéntii a mùm Azwĩ, nḍi'ĩ ifà'a Azwĩ a mùm ntswéntii Krisèn. A ghìrə Azwĩ Nwĩ ṇù tigè ntswe nĩ ntswéntii yĩ mfi (11). Bə bii mə bi tswe nĩ Azwĩ yĩ Làa aa a tsyàsə nĩ waa a nĩ innù tsimə. Nù yĩ mə à si nĩ Azwĩ Kristo tswé aa, kaa à si Krisèn bə (8.9).

Ṇghɛɛ a nĩ ànnù baYuda bo bi à yi bitizi Nwĩ, nswon mə a le ntanṭə Nwĩ ṇghìrə mə tá baYuda tuu Kristo tá fa abwarə a mbo ṇṇwè'è mu ṇù ntsim tá i zi Nwĩ a nṇim ibəṇ yi a mum Kristo. Là à ka yĩ ti bə nĩ a nṇim tá baYuda bəṇkə waa mbii Kristo ñyweenə. Paul a tigè mbu ṇghèè nĩ mbĩ nswonə ajàn mə bə bii mə bi tswe nĩ ntswéntii yĩ mfi a mùm Azwĩ bi tswe nì ṇka nzi nĩ àkòrə nizĩ yaa làa. Bi tswe nì mfa mibìminú myaa a mbo Nwĩ i ki fà'a ghu mbô. Bi tswe nĩ àkòṇnə, mbə'otə nĩ bisa'a bi ala'a, nlogə nĩ innù jĩ sigìnə ntsya nĩ ibi ghu, nlòo nì bimânjĩ bitsim a ntswe nì mbəonə bo bi bə bitsimə.

Bi yatê aṇwà'ànè yū aa làa:

1. Nji'ĩ ànnù aṇwà'ànè yū bo bi àtu annù 1.1-17
2. Ajàn mə ṇù a lòo mə Nwĩ à yweensə yi aà 1.18—3.20
3. Ajàn mə Nwĩ a yweensə bə aà 3.21—4.25
4. Ntswéntii yĩ mfi a mum Kristo 5.1—8.39
5. Israel a mùm àtanṭə Nwĩ 9.1—11.36
6. Akòrə nizĩ bə bi Kristo 12.1—15.13
7. Innù ntsirə nṇim bo bi àtsà'atə Paul 15.14—16.27

¹ Aa mə Paul àbù'ù Yesu Kristo yĩ mə à le ntwon gha a nĩ ṇgàṇntoò yĩ, ntsə'ə nləə mə mə ka nsɛɛnsə ntoo Nwĩ yĩ ñsigìnə

² yĩ mə à le ṇkà'a a mbo ba mbĩ nṇin a ntii ṇgàṇntoò ji bo ṇwà'ànə a mùm aṇwà'ànə Nwĩ aà.

³ Ntoò Nwĩ yĩ òsìgìnhè ma yũ ì tswe aa nlonḡ Mũ yĩ Yesu Krsito Mmà'àmbì yĩ'inè yĩi mæ, a mûm ñjyãnu, à le mbæ ñũ àtsæ David aà.

⁴ Lâ a mûm Azwî Nwî, Nwî à lɛ ndî'î nî mîdà'à mî wè mə à nî Mû yî a ajàn yî à lɛ nyweensə yî nî nìwo aà.

⁵ Ntsya ghu njim Nwĩngon a tigè mfa abwarə a mbo bi'i mə tâ bi'i kwərə ɪbɔn Nwĩ ɲki ntigə mbə ɲgãntoo Kristo, nlon aa ɲgaa Kristo, mə mbə a tigè nlogə bə a ɲi ɪtoò tsim ɲzi ni bu mə bi bii yi ɲka nyu'unə nii.

⁶ Bù bǐi mə nì tswe a Roma aa, bǐi mə Yesu Kristo à kǐ ntwoŋə ghuu mə tâ nì bə bē bi aa, nì kǐ ntswe ghu abò'ò.

⁷ Mè tigè ñtoò nî aŋwà' ànè yû a mbo bù bitsim bii nì tswe a ala'a baRoma bii mē Nwǎngòŋ à kòŋə ghuu, ntwoŋə ghuu mē tâ nì bə bi aà. Tâ ìbòŋ Nwǎ bo bì m̀bɔɔnə yǐi ì lo a mbo Nwǎngòŋ Taà yǐ'inè bo bì Yesu Kristo Mmà'àmbi aa, tâ ì tswe a mbo bù.

Paul à fâ m̀bi'ikə a mbo Nwì

⁸ A ntsyàmǂĩ, mə fa mbi'ikə a mbo Nwǎngòŋ ghà ntsya a njim Yesu Kristo nlonǝ ghuu bitsimè, nlon mə bi yù'ù mē ànnǔ abǐintiǐ yuu a mbi ntsimè aà.

⁹ Nwĩngdòŋ wa yĩ mə mə fà'à ghu mbo nì ntiì ghà tsim, a ajàn yĩ mə mə sèènsə ntoo yĩ n̄siginè ya mbi'i Mû yĩ aa, à n̄ àyefê ghà mə mə swon aa annù n̄nkoŋ mə, mə wa'atə n̄ ghuu a mûm àtsà'àtə Nwĩ a ɲgòŋ bìnòò bitsim kaa ki'ì kaà.

¹⁰ Ngòṅ bìnòò bĩtsim mə yi ti tsà'atè Nwĩ aa, mə betè nĩ Nwĩ mə a nĩ ñkòṅê yĩ, tâ à ghĩrə tâ mə zi ajàn yĩ mə mbə mə zĩ ñghantə ghuu tsĩtsòṅè.

¹¹ Nlon mə mə nanşə nyə'ətə ni a nyə bù, mə mbə mə zî ɲghirə ni tɪnsə
 ɲtsya ni mɪtəɲnə mɪi mə Azwɪ a tənə gha ghu aà.

¹² Mə swon aa mə, mbê bî'inè dîntè a yî'inè bi'inè nî bi'inè a nîmè
 abîintî, mə mbê àbîintî yuu a dîntè gha, àya akî ndîintè ghuu.

¹³ Bìlìm bà mē lōo mē nì nan̄sə nzi mē a nī ñgàà jī ghà'atè, mē kà'a mē mē mē zī yē ghuu, (lā ñzi ywe'e tsìtsòñ bì kiì ñkinə naa tsi'í kìnè). Mē lōo nzi mē mbē mē logè bē a titìi bù bo bí atitìi bì tìzì Nwí bí mō'o mfa a mbo Kristo lē.

¹⁴ Mè tswe nì àbè'è òlòṅ ngaa baGrikia, bo bì bìtìzì ànnù, òtswe nì àbè'è òlòṅ ngàṅ mitsyè bo bì òjìntò bē.

¹⁵ Tsò mə a bə laa, mə tigè nnan̄sə nyə'ətə nì a ŋkì nswon̄ ntoo yì ñsigìnə
ya a mbo bù a ala'a baRoma.

Mìdà'à mì ntoo yì òsìgìnè yâ

¹⁶ Kaa mè si atu dìrè nlon ntoo yĩ òsìgìnè yâ, nlon mè ì laa mbə mĩda'a mĩ Nwĩ mĩi mə mĩ yweensə bē bĩ tsĩm bĩi bĩ tswe nĩ àbĩintĩi àà; baYuda a ntsyàmbĩi, òkĩ ntigə mbon yòntə a nu baGrikia.

¹⁷ Nlonṅ mə n̄toṅ yĩ n̄siginè ya i ghìrè a laa a ni a mbo bè a ajàn yĩ mə Nwĩngòṅ a ghìrè ànnù yaa bì bè a tsinè aa a n̄jĩm àb̄iintii, a n̄lògìnè i ghèè lwĩ'isè. Anwà'ànè Nwĩ a swonè n̄lonṅ ab̄iintii mə, “Nù yĩ bì ghìrè ànnù yĩ tsinè bo Nwĩ a n̄jĩm àb̄iintii aa, àa yĩ tswe ntii.”

Ajàn mə nù m̀sòh à wo annù aà

¹⁸ Nwīngòn a aburə a dī'i àfiintī yī a nu bè mbi'i ngòn ìbī waa tsīmè. Kaa bo si Nwī bo'ó, ìbī waa yīi mə bo ghìrè aa i kinè nī mə tá bè tsuu annù nīnkon i zi.

¹⁹ Nlon mə annù yǐi mə bè tswe nî n̄zi mbi'i ngaa Nwǐ aa a laa a mbo bo, nlon mə Nwǐngòn à dì'i mē a mbo bo.

²⁰ Nloginè ajan mē bi lē nan̄sə mbi aa, mārè Nwĩ yĩi mē kaa bi si yē aa, bo bi mītĩi mi mya mē mi tswe n̄n̄kon̄ aa, bo bi tsi'ĩ àjàn̄ yĩi mē à ni Nwĩ aa, a nan̄sə mfè'è n̄laa a mbo bē, a ajàn̄ə bo yē njoo jĩi Nwĩngòn̄ yumbòn̄ à nan̄sə aà. Kaa bo si n̄i ànnũ dān̄ə a nswon̄ i fi'i ilèè waa ghu tswé.

²¹ Ka mē bo lē nzi Nwĩ aa, kaa bo lē n̄ki'ĩ n̄ii tsǒ Nwĩ ghu'usè, kaa n̄ki'ĩ n̄i m̄bi'ikē ghu mbo k̄ii mfa. Bo bān̄nè n̄logē n̄i m̄tsyē myaa n̄wa'atē n̄i bē innũ dān̄ə dān̄ə ghu. I finsè m̄int̄ii myaa.

²² Ajàn̄ mē bo swon̄ə ni mē bo ni n̄gān̄m̄tsyē aa a bān̄nè n̄ghirē bo tigē mbē ij̄ntē.

²³ A mbo bo a n̄ka mm̄ii Nwĩngòn̄ wa yĩi à lwĩ'i n̄ikon̄ aa, bo bān̄nè n̄ka mm̄ii n̄i njoo jĩi bo nan̄sə i finē n̄i m̄isòn̄ yĩi a kwo aa, m̄finē b̄is̄in̄, m̄finē nnaà, n̄ki m̄finē b̄imaj̄ugē.

²⁴ Maa ajàn̄, Nwĩngòn̄ a tigē m̄me'e waa mē bo bwe a n̄i njoo ns̄in̄ jĩi mē m̄int̄ii myaa yē'ètē aa n̄tigē n̄ghirē n̄i innũ ad̄ir̄etu bo ni bo.

²⁵ Bo logē ànnũ n̄ikon̄ nlon̄ ngaa Nwĩ m̄bēn̄kē a tigē àbān̄nēnnũ. Bo k̄i n̄tigē mm̄ii n̄k̄ii mfa'a ni a mbō njoo jĩi Nwĩ à nan̄sə m̄bān̄nē mm̄à'atē a yi Ngān̄nan̄sē njoo wa yĩi bi tswe n̄i n̄ka n̄gha'asē a ngòn̄ b̄in̄dō bits̄imē aà. Amen.

²⁶ Nlon̄ ma jū innũ mē bo gh̄irē aa, Nwĩngòn̄ a mē'è waa a mbo innũ ad̄ir̄etu jĩi mē bo yē'ètē aà. Bāngyē byaa bi ma'atē m̄bān̄nē n̄tigē n̄logē ni bāngyē.

²⁷ M̄bān̄nē i k̄i n̄tigē m̄ma'atē bāngyē n̄tigē n̄logē n̄i m̄bān̄nē. M̄bān̄nē i bu'u n̄i innũ ad̄ir̄etu jĩ swèrē n̄swerē bo bi m̄bān̄nē jĩ m̄o'ò, n̄tigē n̄n̄in̄ə n̄i n̄jo Nwĩ yĩ n̄t̄ii a nu bo nlon̄ innũ jyaa jya mē bo bù'ù aà.

²⁸ Ajàn̄ yĩi mē bo lē ntuu mē kaa mbē bo k̄i'ĩ ànnũ n̄n̄kon̄ m̄bi'ĩ ngaa Nwĩ a m̄um̄ n̄t̄ii bo lēè aa, Nwĩngòn̄ a m̄me'e waa a m̄um̄ innũ ns̄in̄, mm̄d̄ontē jyaa bo bi a ni àk̄orē niz̄i yĩ b̄i.

²⁹ Bo lē n̄tigē n̄luu n̄i m̄buu innũ ibi'int̄ii, n̄luu n̄i ibi, ni nt̄ii yĩi i yē'ètē njoo aa, ni innũ jĩ b̄i. Nluu ni àgh̄è'èn̄, ni annũ n̄zwitē bē, ni f̄ik̄orē, n̄i m̄bwe'esē, ni m̄in̄ān̄, ni fiswon̄ə,

³⁰ n̄tswe n̄i n̄ghāa a n̄j̄im, m̄baa n̄i Nwĩ, m̄bēgitē ni bē, nt̄əorē, n̄j̄ee n̄i nu, m̄forē n̄i innũ jĩ bi, nt̄ii n̄i àtu a mbo b̄itaà byaa bo b̄imaà byaa,

³¹ mbē ij̄ntē, mbē bē b̄ii kaa bi si n̄k̄à'ā yāà lē, mbē bit̄ik̄o m̄l̄in̄n̄, mbē b̄awā t̄igh̄ègē.

³² Ka mē bo zi mē n̄on̄sē Nwĩ à swōn̄ mē, n̄i yĩi mē a tswe m̄buu n̄tswēnt̄ii ma gh̄i à ka kwo aa, bo gh̄è n̄i m̄b̄ii a n̄ghirē ma jyaa innũ n̄k̄ii m̄beentē mē tā bē b̄i m̄o'ò ka n̄ghirē.

2

Ajàn̄ yĩi mē Nwĩ a n̄in̄ isa'a a nu bē n̄lon̄ ibi waa aà

¹ Tsǒ mē a bē laà aa, kaa mbē ò wa'a ilèè gho fi'isē mē mbē ò ka n̄twitē m̄l̄o'ò mi bē b̄i m̄o'ò, kē ò tē'è m̄bē bē wō, n̄lon̄ mē, ò yi t̄i gh̄irē laa, ò k̄ii n̄ts̄o'otē aa gh̄o isa'a, n̄lon̄ mē, wō yĩi o ts̄o'otē m̄isa'a mi bē aa, o k̄ii n̄ghirē innũ jĩi bo gh̄irē aà.

² La b̄i'in̄ē zi mē n̄jo Nwĩ yĩi mē i k̄u'ùn̄ aa, i kuu a nu bē bits̄im̄ b̄ii bi gh̄irē innũ tsi'ĩ tsǒ ma jū aà.

³ N̄dim̄ gh̄à, ò m̄d̄ontē mē ò bē ki to'otē m̄l̄o'ò mi bē b̄i m̄o'ò, lâ i k̄ii gh̄irē n̄i innũ jya mē bo gh̄irē aa, b̄əə bon̄ n̄jo Nwĩ yĩi i kuu a nu bē b̄i m̄o'ò aa i ka wa'ā a nu wō kuu aa ē?

⁴ Kè kaa ò si lan̄tə nî àjàn yîi mə Nwĩ a nan̄sə nghirə nî ìbòn̄ a nu wò, m̄foonsə nî ìnnù j̄i o ghìrə kaa wa'a kù'ùnè, ñkii ntswa nî nt̄i yì aa ε? Ò s̄i zi mə Nwĩ a ghìrə ìbòn̄ ma ghù a nu wò ñyu'utə aa mə ò bən̄kə nt̄i gho aa ε?

⁵ Lâ àjàn yîi mə o ghèè nî m̄b̄i tsi'ĩ a nt̄i àtu aa, o lòò aa mə tâ àlw̄int̄ə Nwĩ yì t̄i ya tâ à yì ñkuu a nu wò a noò yîi mə Nwĩ à tsò'ɔ aa, wa njwi yîi à ka yì k̄i tsò'otə misa'a n̄i m̄an̄j̄i yîi à tsinə aa ε?

⁶ Maa njwi à ka yì n̄in̄ n̄jo a nu ñù nt̄sim i yòn̄ə aa n̄i m̄igh̄ir̄in̄ə m̄i ìnnù m̄i.

⁷ A mbo bè b̄i mə bi tswa m̄int̄i myaa nghirə nî ìnnù j̄i i tsinə aa, n̄lɔɔ n̄i mə tâ Nwĩ à ñentə waa m̄fa n̄igha'a a mbo bo ñk̄i nghirə tâ bò yì ntswe n̄i nt̄sw̄ent̄i ȳi i lw̄i'ĩ n̄in̄kon̄ aa, Nwĩ à ka yì fa nt̄sw̄ent̄i ȳi i lw̄i'ĩ n̄in̄kon̄ aa a mbo bo.

⁸ Lâ ñgh̄ɛ a n̄i bè b̄i mə bi lòò tsi'ĩ àyaa annù kaa wa'a n̄i ànnù n̄in̄kon̄ yu'unè, nghirə tsi'ĩ ìnnù j̄i bi aa, Nwĩ à ka yì sw̄i'ĩ alw̄int̄ə yì a nu bo.

⁹ Nwĩ à ka yì n̄in̄ ñḡi'ĩ yì ñwè a nu bè i ghìrə tâ bè b̄its̄im b̄i bi ghìrə ìnnù j̄i bi aa bi nan̄sə nyu'u nyan̄ə, i lòḡin̄ə a nu bàYuda i gh̄ɛ a n̄i bè b̄i kaa à s̄i baYuda bè aà,

¹⁰ lâ i ñentə ñù nt̄sim ȳi a ghìrə annù ȳi a tsinə aa, i fa n̄igha'a bo m̄b̄ɔɔnə ghu mbo, i lòḡin̄ə a nu baYuda i gh̄ɛ a nu b̄it̄iz̄i Nwĩ.

¹¹ Nlon̄ mə Nwĩ a tsò'otə misa'a m̄i b̄e b̄its̄im aa tsi'ĩ ñḡin̄ə.

¹² Bè b̄its̄im b̄i mə bi ghìrə ìnnù j̄i bi kaa wa'a bè b̄i mə bi lèè ñkw̄erə n̄ôn̄sə Nwĩ bè aa, bi ka yì kwo bw̄ɛ kaa tâ Nwĩ à wa'a isa'à waa tsò'otə ñyon̄ə aa n̄ôn̄sə; lâ bè b̄its̄im b̄i mə bi ghìrə ìb̄i, n̄zi a n̄ôn̄sə Nwĩ aa, Nwĩ à ka yì tsò'otə isa'à waa i yòn̄ə aa n̄ôn̄sə.

¹³ Nlon̄ mə kaa s̄i aa bè b̄i mə bi yu'u n̄ôn̄sə aa bè mə annù yaa a tsinə a n̄si m̄i'ĩ Nwĩ. Lâ à b̄an̄nə m̄b̄ə aa bè b̄i mə bi lèè n̄ôn̄sə wa aa mə Nwĩ à b̄i mə annù yaa a tsinə.

¹⁴ B̄it̄iz̄i Nwĩ b̄i mə bi lè ñwa'à n̄ôn̄sə Nwĩ kw̄erə n̄tsyā a n̄j̄im Moses aa, bo bè k̄i ghìrə annù ȳi mə n̄ôn̄sə a lòò aa, a aj̄an̄ mə m̄it̄i myaa d̄i'ĩ aa, bon̄ a d̄i'ĩ aa mə bo tswe n̄i n̄ôn̄sə, ka mə kaa bo lèè wa'a n̄ôn̄sə Nwĩ kw̄erə aà.

¹⁵ Bo tigè n̄di'ĩ mə bi ñwà'àn̄ə m̄ə ìnnù j̄ya j̄i mə n̄ôn̄sə a lòò aa a m̄um̄ m̄int̄i bo. M̄igh̄ir̄in̄ə m̄i ìnnù myaa tigè m̄b̄ə ayəfə, m̄int̄i myaa sa'à n̄i waa mə kè bo ghìrə aa annù ȳi a ku'unə aa kè mə a s̄i ku'unè lè.

¹⁶ Ma yū ànnù a ka yì f̄ɛ'è aa wa njwi mə, nyon̄ə n̄i nt̄oo yì siḡin̄ə ya mə mə swon̄ aa, Nwĩ à ka yì sa'a ìnnù tsim̄ j̄i mə b̄ɛ ghìrə a adiḡə alò'òsə aa i tsyà aa a n̄j̄im Yesu Kristo.

Annù baYuda bo b̄i n̄ôn̄sə

¹⁷ Ñgh̄ɛ n̄i wò, m̄b̄ə ò ka nt̄won̄ə n̄i gho n̄i ñù baYuda; m̄b̄ə ò t̄ɛ'ɛ at̄u yo n̄i n̄ôn̄sə, ñk̄i nt̄erə n̄i mə ò nan̄sə n̄zi Nwĩ;

¹⁸ m̄b̄ə ò zi annù ȳi mə Nwĩ a lòò aa, ñk̄i m̄beentə n̄i ànnù ȳi mə a bon̄ m̄an̄sə nlon̄ mə n̄ôn̄sə à d̄i'ĩ m̄ə a mbo wò aa;

¹⁹ m̄b̄ə ò nan̄sə m̄b̄i mə ò n̄i n̄tsyāsə b̄if̄ə'ən̄ə, m̄b̄ə ñkà'à a mbo bè b̄i bi tswe a m̄um̄ m̄f̄i idiḡə aa,

²⁰ m̄b̄ə n̄d̄i'innù a mbo ñ̄j̄nt̄ə b̄ə, m̄b̄ə n̄d̄i'innù a mbo b̄on̄khə, nlon̄ mə ò b̄i mə n̄ôn̄sə wa à tswe n̄i m̄its̄yè m̄its̄im bo b̄i ànnù n̄in̄kon̄,

²¹ tsi'ĩ wò ȳi mə o d̄i'ĩ n̄i bè b̄i m̄ɔ'ɔ aa, ò d̄i'ĩ mə ìb̄i'innù gho aa ε? Wò ȳi mə o swon̄ə n̄i mə bè tsuu k̄i ȳèrə aa, ò si ȳèrə aa ε?

²² O swon̄ə n̄i m̄i bè tsuu m̄agh̄ab̄ə k̄i j̄i, ò si m̄agh̄ab̄ə j̄i aa ε? Wò ȳi mə ò nan̄sə m̄b̄àà annù m̄in̄kobə aa, o ȳèrə njoo idiḡə m̄m̄a'a b̄in̄w̄i aa ε?

²³ Wò yïi mē o tērē nlon nōṣṣè aa, o tsa'a Nwĩ ajàn yïi o wò nōṣṣè aa ε?

²⁴ Aṇwà'ànè Nwĩ a laa nswon mē “Bìtìzì Nwĩ bègìtè nĩ Nwĩ nlon ṇḡaa yùù.”

²⁵ Tsìtsòṇ ànnũ ṇḡètè ṇù à nĩ ànnũ yĩ tìnsè aa mē mbē ò ká ñyu'unè nĩ nōṣṣè, ànnũ ajàn mē bĩ ṇètè gho aa a tigè mbē tsi'ĩ tsò kaa bĩ sị gho ṇètè.

²⁶ Maa ajàn mbē ṇù yïi ka bĩ sị yĩ ṇètè a ka nləè nōṣṣè, bēè bon bĩ ka wa'à tigè nyè yĩ aa tsò ṇù yïi bĩ ṇètè yĩ aa ε?

²⁷ La a bē mē bē bya mē kaa bĩ sị waa a nɣǎnu ṇètè bĩ bāṇnè nləè nĩ nōṣṣè aa, bĩ ka bāṇnè sa'a ghūu i nĩṇ ṇḡi'ĩ a nu bù bĩ mē nĩ tswe nĩ nōṣṣè wa yïi mē bĩ lē ṇḡwà'ànè nləè, bĩ kĩ ṇḡètè ghūu, la nĩ bāṇnè wo nĩ nōṣṣè aà.

²⁸ Nlon mē ṇù yïi mē a dī'ĩ nĩ aa a abɛɛ abɛɛ mē yu nĩ ṇù baYuda aa, kaa à sị ṇù baYuda naṣṣè mbē, kaa ànnũ ṇḡètè ṇù yĩ ànnũ nĩṇkon kaa wa'ǎ aa ànnũ abɛɛ abɛɛ bō ànnũ nɣǎnu kĩ mbē.

²⁹ Ànnũ a mbē ṇù baYuda yïi bĩ ṇètè yĩ aa, à bē aa ànnũ a mûm ñtĩi bo ànnũ yïi a ghìrè Azwĩ, kaa wa'ǎ aa ànnũ nōṣṣè wa mē bĩ ṇwa'anè bē. Kaa a ṇù ma ghū laa a wa'à nĩ bē beentè, a bāṇnè mbeentè bē Nwĩ.

3

¹ Tsò mē a bē laa, baYuda tswe aa nĩ àkè mē a kwetè waa ntsyatè bītìzì Nwĩ aa ε? Kè ànnũ yĩ sigìnè yĩ tsu a tswe ghu nlon ajàn mē bĩ ṇètè nĩ ṇù ghu aa ε?

² Ìṇḡ, ìnnũ jĩ ghà'àtè i tswe ghu a nĩ bìmânjĩ bĩ ghà'àtè. Ànnũ yĩ ntsyambĩ a bē mē Nwĩ à lē mfòò mfa nighàà nĩ aa a mbo baYuda.

³ Mbē a bē yïi mē bo bĩ mɔ'ɔ bĩ lē ṇwa'ǎ nōṣṣè wa naṣṣè mbii ṇka yonè, àkè a ghìrè aa ε? A tigè mbē aa mē Nwĩ à ka tuu yïi ṇḡaa a ṇghìrè ànnũ yïi mē à lē nswonè aa lē?

⁴ Kaa mbē a wa'à la bē! Bĩ'inè zi mē Nwĩ a swon aa tsi'ĩ ànnũ nĩṇkonè yĩ ka mē ṇù mīsòṇè ntsim à nĩ ṇḡaṣwon abāṇnènnũ aà. Aà ajàn yïi mē bĩ ṇwa'anè a mûm àṇwà'ànè Nwĩ aà, mē:

“Mē tâ bĩ dī'ĩ mē ìnnũ jĩ mē o swonè aa i tsinè,
Bɛɛ bĩ kĩ ntso'ɔtè isa'à gho, ò jĩ.”

⁵ Là mbē ìnnũ jĩ bĩ jĩ mē bĩ'inè ghìrè aa i bāṇnè ṇka ndi'ĩ ajàn mē ìnnũ Nwĩ i tsinè aa, bĩ'inè tigè mbu nswon aa mē akè lē? Mē mbē Nwĩ a lwisè ntɔṇ a nu bĩ'inè nlon ìnnũ jĩ bĩ jĩ'inè, a ghìrè aa ànnũ yïi a sị tsinè a ṇghìrè aa ε? (Wa mē ghàà laà aa tsò mē bē ghàà aà.)

⁶ Kaa mbē a wa'à ma la bē! A laa bē aa maa ajàn bon mbē Nwĩ à yĩ ñtigè mbu tso'ɔtè misa'a mi bē bĩ faa mbi aa mē akè aa ε?

⁷ Mbē a bē yïi mē ajàn mē mē sị nōṣṣè Nwĩ wa naṣṣè mbii ṇkii ghìrè aa, a bāṇnè ndi'ĩ aa ajàn mē Nwĩ a lèè ṇkà'á yĩ ṇku'usè nzi nĩ nigha'a ghu mbo, bĩ tigè mbu nniṇè nĩ isa'a a nu mē tsò ṇù yĩ mbi aa a ya aa ε?

⁸ Bĩ'inè tse swon mē tâ bĩ'inè aa ṇghìrè ìnnũ jĩ bĩ ta tâ ìnnũ jĩ sigìnè i ka nzi aa ε? Tsò ajàn mē bē bĩ mɔ'ɔ tɛ'ɛ nniṇè nĩ ìnnũ a nu bĩ'ĩ mbègìtè nĩ yĩ'inè ñswonè aà. Nwĩ à ka yĩ nĩṇ isa'a a nu bo a ajàn mē a ku'unè aà.

Kaa ṇù tsù à sị ghu tswè mē ànnũ yĩ a tsinè

⁹ Ma mùu ajàn a tigè mbē aa mē akè aa ε? Bĩ'ĩ baYuda bonṭè ntsyà bē bĩ mɔ'ɔ aa ε? ṇḡaṇ, kaa tsi'ĩ mutsìrè. Bĩ'ĩ tɛ'ɛ mē ñswon mē bē bitsim tswe aa a mûm ìbĩ, kè bē baYuda kè baGrikia,

¹⁰ Bĩ ṇwa'anè a mûm àṇwà'ànè Nwĩ mē:

“Kaa ànnnù n̄u tsu kaa a s̄i tsinè, ìn̄ə, kaa tsi'í ȳi m̄fùùrè!

¹¹ Kaa n̄u tsu à s̄i a Nwí z̄i, ìn̄ə, kaa n̄u tsu à s̄i Nwí l̄o.

¹² Bè bitsim fùrè m̄ə n̄im yàà a nu Nwí, bo bitsim fànsè m̄ə annù n̄tigə mbi'i;

kaa n̄u ȳi m̄fùùrè kaa à s̄i annù ȳi siginè ghìrə, kaa tsi'í ȳi m̄fùùrè.”

¹³ “M̄int̄on̄ə myaa mi b̄ə aa ts̄o n̄is̄yè n̄i ni n̄a'anə nt̄əə m̄f̄is̄ə n̄i àyà'a ȳi bi aa,

ìl̄əə jyaa i luu n̄i ìban̄n̄ənnù.”

“M̄ìghàà m̄i m̄ə mi f̄è'ɛ a n̄tsu bo aa mi b̄ə ts̄o n̄li'i ȳi m̄ə i f̄è'ɛ a n̄ts̄ ḡh̄i aà.”

¹⁴ “A n̄ts̄ bo aa a f̄è'ɛ tsi'í m̄b̄èḡit̄ə j̄i bi n̄lon̄ m̄ə bo luu n̄i àlwint̄on̄ə aà.”

¹⁵ “Bo tswa'at̄ə ni a n̄gh̄ɛ n̄zwit̄ə b̄ə,

¹⁶ bo ȳi n̄tsȳ a adiḡə aa adiḡə ya a tiḡə n̄luu n̄i n̄ḡi'i bo bi àj̄on̄ə.

¹⁷ Kaa bo wa'ă aj̄an̄ ȳi mb̄ə bo ghìr̄ə n̄tswe n̄i m̄b̄oon̄ə aa z̄i.”

¹⁸ “Kaa bo wa'ă ann̄ m̄b̄o't̄ə Nwí t̄ɛ'ɛ n̄zi.”

¹⁹ Ts̄its̄on̄ b̄i'ìn̄ə zi m̄ə annù ȳi m̄ə n̄on̄s̄ə a swon̄ aa, a ghàa aa a m̄bo b̄ə b̄i n̄on̄s̄ə a sa'a waa aà, m̄ə t̄a n̄u tsu à t̄see n̄i ànnù a n̄swon̄ n̄kw̄er̄ə at̄u ȳi ghu b̄u n̄tswe t̄a t̄a n̄u n̄tsim f̄aa m̄bi à zi m̄ə yu ka ȳi fa akw̄i'i n̄ìghàa a m̄bo Nwí.

²⁰ Nlon̄ m̄ə kaa n̄u tsu à s̄i ghu tswe m̄ə ìnn̄u j̄i i tsin̄ə a n̄si m̄i'i Nwí aa m̄ə a ȳon̄ə n̄on̄s̄ə; l̄a n̄on̄s̄ə a b̄an̄n̄ə n̄ghìr̄ə aa b̄ə m̄ə t̄a b̄ə zi ìb̄i.

Aj̄an̄ m̄ə Nwí a ghìr̄ə ànnù ȳi'ìn̄ə a tsin̄ə ni a n̄si m̄i'i yu aà

²¹ Ts̄its̄on̄ Nwí à d̄i'ì m̄ə a m̄an̄j̄i ȳi m̄ə a ghìr̄ə annù b̄ə a tsin̄ə ni a n̄si m̄i'i yu aà; kaa à s̄i tsȳ aa a n̄j̄im n̄on̄s̄ə, ts̄o aj̄an̄ə m̄ə an̄wà'an̄ə n̄on̄s̄ə bo bi n̄ḡan̄ntoo Nwí swon̄ə aà.

²² Nwí a ghìr̄ə ànnù b̄ə bitsim a tsin̄ə ni a n̄si m̄i'i yu n̄tsȳ aa a n̄j̄im̄ə àb̄iint̄i yaa a nu Yesu Kristo, k̄ə bo b̄ə baYuda k̄ə b̄it̄iz̄i Nwí,

²³ n̄lon̄ m̄ə b̄ə bitsim ghìr̄ə m̄ə ìbi kaa wa'ă ni n̄ìgha'a ni Nwí nya bur̄ə mbu n̄tswe tswe aà.

²⁴ Annù yaa a tiḡə n̄tsin̄ə n̄tsȳ aa b̄ə a n̄j̄im̄ə ìb̄on̄ Nwí ȳi m̄ə a t̄on̄ə waa ghu aà, n̄yon̄ə n̄i aj̄an̄ m̄ə Kristo Yesu à l̄ə n̄tsu'u at̄u ȳi'ìn̄ə aà,

²⁵ tsi'í Yesu wa ȳi m̄ə Nwí à l̄ə l̄oḡə al̄əə n̄u ȳi n̄si'it̄ə ìb̄i ghu m̄ə b̄ə ka n̄kw̄er̄ə n̄tsȳ a n̄j̄im̄ə àb̄iint̄i. Nwí à l̄ə n̄ghìr̄ə ma la aa a nd̄i'ì m̄ə annù ȳi a tsin̄ə, n̄lon̄ m̄ə ànn̄ aj̄an̄ m̄ə a tswa n̄t̄i ȳi ts̄o Nwí aa, a l̄èè n̄ghìr̄ə a l̄i'ìn̄ə ìbi ȳi m̄b̄i,

²⁶ a l̄ə nd̄i'ì aa m̄ə ts̄its̄on̄, yu yumb̄on̄, ann̄ ȳi a n̄tsin̄ə, a k̄i n̄ghìr̄ə ni m̄ə t̄a ànnù n̄u ȳi à n̄n̄ə n̄t̄i ȳi a nu Yesu aa t̄a a k̄i n̄tsin̄ə.

²⁷ L̄a ànn̄ aj̄an̄ m̄ə b̄i'ìn̄ə kw̄ɛ n̄t̄i ȳi'ìn̄ə aa a tiḡə mb̄ə aa m̄ə ak̄ə aa ɛ? Kaa mb̄ə b̄i'ìn̄ə wa'ă n̄t̄i ȳi'ìn̄ə b̄u n̄ka n̄kw̄ɛ. N̄j̄i'ì ànnù i tiḡə mb̄ə aa àk̄ə aa ɛ? I b̄ə aa m̄ə b̄i'ìn̄ə l̄èè n̄on̄s̄ə aa ɛ? N̄gan̄, mb̄ə a b̄ə aa tsi'í m̄ə b̄i'ìn̄ə tswe n̄i àb̄iint̄i.

²⁸ Nlon̄ m̄ə b̄i'ìn̄ə b̄i aa m̄ə annù n̄u a tsin̄ə n̄yon̄ə aa a j̄im̄ə àb̄iint̄i, kaa a si aa ni m̄if̄à'a mi n̄l̄əə n̄on̄s̄ə yon̄ə.

²⁹ K̄ə Nwí à b̄ə aa tsi'í Nwí baYuda aa ɛ? A s̄i Nwí b̄it̄iz̄i Nwí k̄i mb̄ə aa ɛ? Ìn̄ə, à k̄i mb̄ə Nwí b̄it̄iz̄i Nwí,

³⁰ ts̄o m̄ə Nwí à naa tsi'í ȳi m̄fùùr̄ə aà; à ka ghìr̄ə m̄ə t̄a ìnn̄u b̄ə b̄i m̄ə bi n̄et̄ə waa, t̄a i tsin̄ə n̄yon̄ə aa n̄i àb̄iint̄i yaa, t̄a à ȳi b̄ə b̄i bi s̄i waa n̄et̄ə aa k̄i n̄tsin̄ə n̄tsȳ aa tsi'í a n̄j̄im̄ə àb̄iint̄i yaa.

³¹ Ma mùu ajàṅ bĩ'inè aa tigè mè'e a nòṅsè nlon abiiintii mà yû aa ε? Nḡaṅ! Bĩ'inè ka bàṅnè kɪ dɪ̀ntè nòṅsè.

4

Abiiintii Abraham yii mæ a ni alènsè aà

¹ Bĩ'inè aa swon mæ akè nlon Abraham tâ àtsê yĩ'inè aa ε?

² Mbæ a bæ yii mæ Nwĩ à lè mbii mæ ànnù Abraham a lè ntsinè a nsi mi'i yu Nwĩ nlon aa ifà'á yi yii à lè mfà'á aa bon mbæ a tswé nĩ ànnù yii mbæ a ká ṅkwé ntii yi ghu; lá kaa a wa'á aa a nsi Nwĩ bē.

³ Aṅwà'ànè Nwĩ a swon aa mæ akè aa ε? A swon aa mæ, "Abraham à lè mbii Nwĩ, Nwĩ a tigè nlogè abiiintii yi ya nĩ ànnù yii mæ a ghìrè innù ji i tsinè aà."

⁴ Nù yii a fà'á aa, a kwèrè ṅkabè àfà'á yĩ, la kaa bi wa'á ṅkabè àfà'á yĩ ya lògè aa tsi'ĩ tsò mètèṅnè.

⁵ Lá nù yii mæ kaa à si fà'á aa, mbanṅnè nĩ ntii yĩ a nu nù yii mæ a ghìrè nĩ mæ tâ innù bē bĩ bi tâ i tsinè a nsi mi'i Nwĩ aa, Nwĩ a lògè abiiintii yi ya aa a nĩ innù ji jĩ tsinè.

⁶ Aà ànnù yii mæ David à lè kɪ nswon aà, nniṅ nĩ mboonè a nu nù yii mæ Nwĩṅgòṅ a lògè abiiintii yi a nĩ innù ji jĩ tsinè kaa wa'á bē ifà'á bæ aà:

⁷ "Mboonè a mbo bæ bii Nwĩ à lĩ'inè ifansennù jyaa ṅkɪ ṅkusè ibĩ waa laà;

⁸ Mboonè a nu nù yii mæ kaa Nwĩṅgòṅ à si innù jĩ bĩ ji sɛṅè nlèè ghu atà aà."

⁹ Bi lè swon aa mæ mboonè mà yû i tswe aa tsi'ĩ a mbo bæ bii bi nètè aa ε, kè i kɪ ntswe a mbo bĩtɪ̀nètè aa ε? Bĩ'inè swon aa mæ bi lè nlògè abiiintii Abraham nĩ ànnù yii a ghìrè innù ji jĩ tsinè aà.

¹⁰ Bi lè nlògè aa a noò àkè aa ε? A noò yii mæ bi nètè mē yi, kè mboṅ tâ bĩ nètè yi aa ε? Kaa à lè ṅwa'a aa a noò yii bi lè nètè yi aa bē. Kaa à lè ti bæ aa bi burè tì yi nètè.

¹¹ Bi lè nètè yi aa tsi'ĩ tsò àlènsè kè àwen a dɪ̀i mæ innù ji i tsinè mē a nɪ̀mē abiiintii yii à lè ntswe nĩ yu mboṅ bĩ nètè yi aà. Nji'ĩ ànnù mà yû i bæ mæ bi lè si lòò ṅghìrè yi tâ à bæ ta bĩ bæ bii mæ bi bii tì ghè bĩ nètè waa, bi tigè nlogè abiiintii yaa tsi'ĩ tsò innù jyaa jĩ tsinè aà.

¹² Tâ à kɪ mbæ ta bĩ bæ bii bi lè nètè waa aa, kaa wa'á bu'usè nètè aa tsi'ĩ nètè bæ, mbanṅnè mbæ bē bii bi lè si yòṅè figè abiiintii ya yii mæ taà yĩ'inè Abraham à lè ntswe nĩ yu mboṅ bĩ nètè yi aà.

Bĩ'inè kwèrè innù jii mæ Nwĩ à kà'a nyonè aa a nɪ̀mē abiiintii

¹³ Nkà'a ya yii mæ Nwĩ à lè nkà'á a mbo Abraham bo bĩ ṅgwè'è yĩ mæ bo ka yĩ ji mbi yũ ntsim aa, i lè nyòṅè aa a nɪ̀m nyù'ùnè nòṅsè aa ε? Nḡaṅ, kaa i lè ṅkɪ'ĩ aa a nɪ̀m nyù'ùnè nòṅsè yonè. I lè mbanṅnè nyonè aa a nɪ̀m ajàṅ mæ à lè nniṅ ntii yi a nu Nwĩ innù ji i tigè ntsinè aà.

¹⁴ Mbæ a bæ mæ bɪ̀jibindá bi ka bæ aa bæ bii bi lèè nòṅsè aa, bæè bon abiiintii a tsyá àdàṅè dàṅè, nkà'a Nwĩ ya i kɪ ntsya adàṅè dàṅè.

¹⁵ Nlon mæ, nòṅsè a zĩ aa nĩ àlwintɔṅ Nwĩ, lá nòṅsè à bæ tuu bæ, bon kaa bæ si nòṅsè kii ṅwo.

¹⁶ Nkà'a ya i lè ntswe nlon aà abiiintii, tá tâ à nanse nlaa mæ nkà'a mà yû à nĩ mètèṅnè mæ Nwĩ, nyonè a nɪ̀m ibɔṅ yi, à fa a mbo Abraham, bo bĩ àtsê yi, kaa wa'á aa tsi'ĩ a mbo bæ bii mæ bi lèè nòṅsè aa fâ, ṅkɪ fa aa a mbo bæ bii mæ bi kɪ ntswe nĩ abiiintii tsi'ĩ tsò Abraham aà. Nlon mæ Abraham à laa mbæ taà yĩ'inè bitsimè,

¹⁷ a ajànj yïi mæ bi ñwa'anə a mûm àñwà'ànə Nwî mæ, “Mè ghìrè mæ gho ò tigè mbə ta bi itoo jï ghà'à ñgha'a aà.” La a bə mæ ñkà'a mà yû i le mbònj a nsi mi'i Nwîngònj wa yïi mæ Abraham à le mbii aa, mbə Nwîngònj wa mæ a yweensə biku bi bə aa, ñki mbə Nwîngònj wa mæ a swonə ñjoo i fε'ε a nî àbwenə adànjə dānjə aà.

¹⁸ Abraham à le mbii ñkii mbe ni mæ yu ka yï bə ta bi itoo jï ghà'à ñgha'a ka mæ kaa à le ñwa'a nî ñji'i ànnu a ñka mbe tswé aà. Mbii tsi'i ajànj mæ àñwà'ànə Nwî a le nswon aa mæ, “Ñgwè'è yò i ka yï gha'a i bə tsi'i tsó mìnjon aburə.”

¹⁹ A le ti bə maà noò aa bonj à bə mæ tsi'i tsó ilòo ñkhi yï fùurè, lâ kaa àbiiintii yi kaa ki'i bəre ka mæ à le nlentə mbinnu yï nyə mæ yu tigè ñku, kè nyə mæ kaa mbə ñgwé yï Sarah a wa'ă mu bù njwe aà.

²⁰ Kaa à le wa'ă abiiintii yi ma'atə, kaa ñki'i nî ñkà'ă Nwî ya kii njinkə. Abiiintii yi a le mbànjnə ñlwensə yi ni mîdà'ă, a gha'asə nî Nwî.

²¹ A le nanjsə nzi a laa mæ mbə Nwîngònj a ghìrè ànnu ya mæ à le ñkà'ă aà.

²² A bə ñji'i ànnu yïi mæ Nwîngònj à le lògə abiiintii Abraham ya nî ànnu yïi a ghìrə innu ji i tsinə a nsi mi'i yu aà.

²³ Kaa bi le ñwa'a ñwà'ànə ñghàà nûlă mæ, “Nwîngònj à le mbeentə yi tsi'i tsó nù yïi mæ innu ji i tsinə aa,” ñlon aa tsi'i ñgàà yï.

²⁴ Bi le ñki ñwa'anə aa nlon aà ñgàà yï'inə, bii mæ Nwî à ka yi kii beentə mæ innu jï'inə i tsinə nlonə aa ajànj mæ bi'inə bii yu wa yïi mæ à le nyweensə Mmà'ambî yï'inə Yesu ni nîwo aà.

²⁵ Yïi mæ bi le nzwitə yi nlon innu jï bi jï'inə, mbû nyweensə ni nîwo mæ bi ghìrə tâ innu jï'inə tsinə a nsi mi'i Nwî.

5

Ajànj mæ ànnu bə a tsinə a nsi mi'i Nwî aà

¹ Tsîtsònj a ajànjə mæ bi ghìrə mæ ànnu yï'inə a tsinə a nsi mi'i Nwî ntsya a njîm àbiiintii aa, bi'inə tswe nî mbəonə bi'inə bi Nwî ntsya a njîm Yesu Kristo.

² Ntsya a njîm Kristo bo bi àbiiintii yi'inə, bi'inə kùu mæ a mûm ibònj Nwî yïi mæ bi'inə tswe ghu tsîtsònjə aà. Bi'inə doritə, mbe ni mæ bi'inə ka yï tswe nî àbwarə a mûm ñgha'a ni Nwî.

³ Kaa bi'inə si doritə nlon aa tsi'i ma yû bə, bi'inə kii ndoritə a mûm ñgi'i yïi bi'inə yə aà, ñlon mæ bi'inə zi mæ ñgi'i i zi nî àtanjəntii,

⁴ àtanjəntii a zî nî mighirìnə mi innu mî sigìnə, mighirìnə mi innu mî sigìnə ma mû mî tigè ñghirə ni mæ tâ bi'inə ka mbe nî ñkà'ă Nwî.

⁵ Ajànj yïi mæ bi'inə be aa kaa mbə a wa'ă yi'inə bwe'esə ñlon mæ Nwî à nanjsə mæ nswi'i akònjnə yi a mûm nti bi'inə ntsya a njîm Azwî Nwî yïi mæ à fa a mbo bi'inə aà.

⁶ Nòò yïi bi'inə le mburə nî ibòrikə njoo aa, nòò à le ñkù'ù Kristo a kwo a atu ñgājabii'inti.

⁷ A tsyanə a mbo nù a ñkwo a atu nù yïi innu ji tsinə aà, ka mæ, nòò tsù, mbə nù à tse ywenjə kwo a atu nù yï ñsigìnə aà.

⁸ Lâ Nwîngònj a dî'i ajànj yïi mæ yu nanjsə kònjə yi'inə aa laà: Nòò wa yïi mæ bi'inə le mburə a nî ñgānjghirə innu jï bi aa, Kristo a kwo a atu bi'inə.

⁹ Tsó mæ, ntsya a njîmê àlœə nu yi, à ghîrê ànnu yi'inə a tsinə a nsi mi'i Nwî aa, à ka kù'ùsə bû ghèè nî mbû i nyweensə yi'inə a nî àlwintənjə Nwî.

¹⁰ Nòò yïi bî'inè le mburə a nî ngəŋkibàà Nwî aa bi boònsə yî'inè bi'inè bi Nwî ntsya a njim nìwo ni Mû yî. Tsîtsòŋ ghulà mə bi bòònsə mē yî'inè bi Nwî aa, à ka kù'ùsə ghèè nî mbîi i yweensə yî'inè a mûm ntswëntîi Kristo.

¹¹ Lâ kaa à burə ti annù tsim yîi a tswe ghu aa bə, bî'inə doritə nlon annù yîi mə Nwî à ghîrə mē ntsya a njim Mmà'ambî yî'inè Yesu Kristo yîi mə à ghîrə mē bî'inə bi Nwî boònsə aà.

Adam bo Kristo

¹² Tsó mə ibi i le nzî faa mbi ntsyà aa a njim nù yî m̀fùùrè, nìwo ni kî ntsya a njim innù jî bi aa, nìwo tigè n̄sɛnə nghèè a mbo bə bitsim nlon mə bə bitsim le nghîrə ibi aà.

¹³ A nî ànnù n̄ŋkon mə innù jî bi i le ntswe fàa mbi mbɔŋ tâ bi fa n̄ŋsə. Lâ kaa bi si innù jî bi sɛŋə nləə a adigə yîi kaa n̄ŋsə sî ghu tswé.

¹⁴ Lâ nìwo le ntigə mbu'utə nî bə n̄lɔŋinə ni Adam nghɛɛ nywe'e ni Moses, ŋkî nghɛɛ nywe'e ni bə bî mɔ'ɔ bîi mə kaa ibî waa i le ŋwa'à gha'a ŋkɔ'ɔ nywe'e a ajàn mə Adam à le ŋwò n̄ŋsə aà.

Adam à le mbaa mbə figè nù wa yîi à le ntswe nî n̄zî aà.

¹⁵ Lâ kaa innù ma jû ji baa kaa i sî ku'ùnə nlon mə m̄təŋnə mi Nwî m̄i à fa tî ndùu aa kaa mi sî tsi'î tsó ibi Adam wa bə. A nî ànnù n̄ŋkon mə bə bî ghà'atə le ŋkwo nlon ibi nù ma ghû yî m̀fùùrè. Lâ ibòn Nwî i b̄ŋnə ŋgha'a ntsya, m̄təŋnə mi tî ndùu mi mya mi k̄i nghɛɛ ni a mbo bə bîi bi gha'a ŋgha'a ntsya a njim ibòn nù yî mɔ'ɔ wa, Yesu Kristo.

¹⁶ M̄təŋnə mi tî ndùu mû kaa mi sî bə aa tsi'î tsó ànnù yîi mə ibi nù yî m̀fùùrè wa i ghîrə aà. Nlon mə, isa'a Nwî yîi mə i le nyònə a njimə af̄ŋsənnù ya yî fùùrè aa i le n̄ŋŋ ŋgî'i a nu bə. Lâ m̄təŋnə mi Nwî mya mi b̄ŋnə n̄tsisə if̄ŋsənnù jî ghà'à gha'a.

¹⁷ A nî ànnù n̄ŋkon mə, ntsya a njimə af̄ŋsənnù nù yî m̀fùùrè nìwo le n̄lɔŋinə ntigə mbu'utə mbi ntsya a njim nù wa yî m̀fùùrè. Lâ ànnù yîi mə nù yî m̀fùùrè, Yesu Kristo, à le nghîrə aa, a b̄ŋnə n̄zi nî ànnù yî wè yî wè a mbo nù n̄tsim yîi mə à kwɛrə ibòn Nwî yî wè wa bi tigè nghîrə annù yî a tsinə a mbo Nwî, mə à ka yî tigə mà'a tsyă a mûm ntswëntîi yî a njim Yesu Kristo.

¹⁸ Ajànə mə af̄ŋsənnù nù yî m̀fùùrè a le n̄ŋŋ isa'a a nu bə bitsim aa, à kî mbə ajànə mə ànnù yî tsinə nù yî m̀fùùrè a ghîrə bə bitsim tsyă isa'a ntswe nî ntswëntîi.

¹⁹ Tsi'î tsó ajànə mə àtîi atu nù yî m̀fùùrè a le nghîrə bə bî ghà'atə tigə mbə nḡŋghîrə ibi aa, aà ajànə mə àyu'unə nù yî m̀fùùrè a kî nghîrə mə tâ m̄innù mi bə bî ghà'atə m̄i tsinə.

²⁰ N̄ŋsə à le nzî aa a ŋkù'ùsə innù jî bî. Lâ àdìgə yîi innù jî bi i gha'a ghu aa, ibòn Nwî i ku'ùsə ŋgha'a ntsyatə.

²¹ Tsi'î tsó ajànə mə innù jî bi i le si bu'utə bə ntsya a njim nìwo aa, ibòn Nwî i ka k̄i bu'utə i tsyă a njim innù jî tsinə, i fa ntswëntîi yîi i lwî'i n̄ŋkon aa a njim Mmà'ambî yî'inè Yesu Kisto.

6

Ajànə mə bî'inə kwo a nî innù jî bi mbajənə ntswe nî ànnù yî mɔ'ɔ bî'inə bi Kristo aà

¹ Lâ mbə bî'inə tigè n̄swonə aa mə akə aa ɛ? Mə tâ bî'inə ghɛɛ nî mbîi a nghîrə innù jî bi tâ tâ ibòn Nwî i ka ŋgha'atə nghɛɛ aa ɛ?

² Kaa mbə a wa'ă maa ajàn bə! Mbə bî'inə bîi mə bî'inə lèè ŋkwo a nî innù jî bi, mbə bî'inə bû ŋka ntswe a ni mûm innù jî bi aa mə akə aa ɛ?

³ Nì sɪ zi mə bǐ'inè bɪtsɪm bǐi mə bi lɛ mmurə yi'inè a ɲkɪ nɪ ìkùm Kristo Yesu aa bǐ'inənibò lɛ mbòònsè, bi kɪ m̩murə yi'inè aa a m̩m̩m̩ n̩wo yu aa ɛ?

⁴ Bi lɛ ntwiɲə yi'inè aa twɪɲ bi'inənibò, a ajàn mə bi lɛ mmurə yi'inè a ɲkɪ a m̩m̩m̩ n̩wo yu aa, tà ajàn mə m̩dà'à m̩ n̩gha'a n̩ Nwɪngòn Tà n̩ lɛ nyweensə Kristo n̩ n̩wo aa, tà à ghɪrə bǐ'inè tigə ntəə n̩ àkòrə n̩ zɪ yi'inè a m̩m̩m̩ n̩tswɛntɪi yɪ m̩fɪ.

⁵ Nlon mə mbə bǐ'inè bə ayoo yɪ fùùrə bi'inənibò a m̩m̩m̩ n̩wo yu, bon a laa mə bǐ'inè ka yɪ kɪi bə ayoo yɪ fùùrə bi'inənibò tà bɪ kɪ nyweensə yi'inè tsɔ yu.

⁶ Bǐ'inè zi mə m̩arə yɪ'inè yɪ n̩lwɛn wa bi lɛ ɲkwɛɛntə a ati b̩ɲnə b̩ɲnə bo bɪ Kristo mə bi ta ɲgi'i a n̩ m̩b̩ɪn̩u̩ ìb̩i ya mə tà bǐ'inè tsuu ghɛɛ n̩ m̩b̩i a mb̩ə ìb̩u'u innu jɪ b̩i.

⁷ Nlon mə yu wa yɪi mə à kwò mə aa bi kètə m̩ m̩ɲkərə m̩ innu jɪ bi ghu n̩.

⁸ Mbə a bə yɪi mə bǐ'inè kwò m̩ bǐ'inè bɪ Kristo, bon bǐ'inè bii mə bǐ'inè ka yɪ kɪi tswe ntɪi bi'inənibò.

⁹ Nlon mə bǐ'inè zi mə Kristo yɪi bi lɛɛ nyweensə n̩ n̩wo aa, kaa à ka yɪ wa'à bù ɲkwò. Kaa n̩wo sɪ n̩ àdà'à yɪ tsu ghu nu bù n̩tswe.

¹⁰ N̩wo nya mə à lɛ ɲkwò aa, à lɛ ɲkwò aa a n̩ innu jɪ bi ɲgàà yɪ m̩fùùrə. L̩ n̩tswɛntɪi yɪi a tigə n̩tswe tsɪtsòɲə aa a tswe aa a mbo Nwɪ.

¹¹ Ma m̩u ajàn tà n̩ kɪ nlogə ìb̩ɪn̩u̩ ghuu mə n̩ lɛɛ ɲkwò a n̩ innu jɪ b̩i n̩tigə ɲkɪ n̩tswe ntɪi aa a mbo Nwɪ a m̩m̩m̩ Kristo Yesu.

¹² Ma m̩u ajàn n̩ tsuu mà'atə tà innu jɪ bi ì ka mbu'utə n̩jɔn̩u̩ yùu yɪi ì kwò aa ta kɪ ghɪrə mə n̩ ka yu'unə b̩ə innu jɪi mə n̩jɔn̩u̩ ì yè'ətə aa.

¹³ N̩ tsuu ìdigə n̩ jùu jɪ tsɔ a mbò innu jɪ bi l̩ mà'atə tà ì tigə nlogə tsi'ɪ tsɔ ɲjoo ifà'a ab̩i'ntɪi. N̩ b̩ɲnə m̩fa ìb̩ɪn̩u̩ ghuu a mbo Nwɪ tsi'ɪ tsɔ b̩ə b̩i mə bi fɪ'isè m̩ a m̩m̩m̩ n̩wo bi kuu a m̩m̩m̩ n̩tswɛntɪi, ɲkɪ m̩fa ìdigə n̩ jùu a mbo Nwɪ tà à logə tsi'ɪ tsɔ ɲjoo ifà'a innu jɪ tsɪnə.

¹⁴ Nlon mə kaa mbə innu jɪ bi wa'á n̩ m̩dà'à a mbu'utə bù tswé tsɔ mə kaa n̩ sɪ aa a ɲji'ɪ m̩kòrə n̩ɲsə tswe aa, n̩ b̩ɲnə n̩tswe aa a m̩m̩m̩ ìb̩ɔn̩ yɪi Nwɪ a ghɪrə a nu bù aa.

¹⁵ Bǐ'inè aa tigə swon mə akə aa ɛ? Bǐ'inè aa kɪ ghɪrə innu jɪ bi nlon mə bǐ'inè sɪ aa a ɲji'ɪ m̩kòrə n̩ɲsə tswé m̩b̩ɲnə n̩tswe aa a m̩m̩m̩ ìb̩ɔn̩ yɪi Nwɪ a ghɪrə a nu bǐ'inè aa ɛ? Kaa mbə a wa'á maa ajàn b̩ə.

¹⁶ N̩ sɪ zi mə n̩ bə fa ìb̩ɪn̩u̩ ghuu a mbo ɲu tsi'ɪ tsɔ ìb̩u'ù jɪi ì yu'unə aa bon n̩ tigə mbə aa ìb̩u'ù ɲu wa mə n̩ yu'unə aa ɛ? Kè n̩ f̩ ìb̩ɪn̩u̩ ghuu a mbo innu jɪ bi ì ghɪrə n̩ kwokə, kè n̩ kɪ m̩fa a mbo àyu'unə a ghɪrə innu jɪi tsɪnə.

¹⁷ L̩ m̩b̩i'ikə a mbo Nwɪ nlon mə bù b̩i mə à lɛ mbə noò mò'ɔ n̩ b̩ə ìb̩u'ù innu jɪ bi aa, n̩ t̩g̩ə ɲyu'unə n̩ innu jɪi mə bi lɛ nd̩i'ɪ a mbo bù aa n̩ n̩tɪi ghuu tsɪm̩ə aa.

¹⁸ Maa ajàn, bi kètə m̩ m̩ɲkərə m̩ innu jɪ bi a nu bù, n̩ t̩g̩ə m̩b̩ə ìb̩u'ù innu jɪ tsɪnə.

¹⁹ Mə ghàa a mbo bù aa n̩ m̩ghàà m̩i mə b̩ə ghàa aa, nlon aa ajàn yɪi mə n̩jɔn̩u̩ yùu ì b̩òrə aa. A lɛ mbə a noò mò'ɔ aa, n̩ f̩ ìb̩ɪn̩u̩ ghuu tsɔ ìb̩u'ù innu n̩sɪɲ, ɲghɪrə n̩ innu jɪ bi ɲghɛɛ naa n̩ m̩b̩i. Tsɪtsòɲ tà n̩ fa ìb̩ɪn̩u̩ ghuu tsi'ɪ tsɔ ìb̩u'ù innu jɪ tsɪnə a tà nan̩sə b̩ə b̩ə bi Nwɪ b̩i bi ghɪrə innu jɪi ì tsɪnə aa.

²⁰ Nòò wa mē nì lē mbē ibù'u innù jī bī aa, kaa nì lē ɲwa'ǎ nī ànnù tsu bu bī innù jī tsìnè tswē.

²¹ Lâ àbīl yīl nì lē ntswe nī yu à nī àkè, mē nì lē sī ghìrè innù jīl mē atú yuu a tigè ndirè ghu tsítsònè aa é? Innù ma jya i lwĩ'ĩ aa a nī nìwô.

²² Lâ tsítsòn mē bī kètè mē mīɲkìrè mī innù jī bī a nu bù nì tigè mbē ibù'ù Nwĩ aa, àbīl yuu a bē mē nī ghìrè innù jīl i tsinè aa a nsi mī'ĩ Nwĩ, n̄tigè ntswe nī n̄tswènt̄t̄t̄ yīl i lwĩ'ĩ n̄ɲkon̄ aa.

²³ Nlon̄ mē innù jī bī i tso'ɔ ifa'á yī aa nī nìwô, lâ m̄t̄èɲnè mī t̄i n̄duù mī Nwĩ mī bē n̄tswènt̄t̄t̄ yīl i lwĩ'ĩ n̄ɲkon̄ a mum Kristo Yesu Mmà'àmbī yī'inè aa.

7

Ajàn̄ yīl mē Paul à lē m̄f̄ìḡìn̄ ann̄ mbē mu Kristo a nī n̄òɲsè n̄iyɔ'ɔ aa

¹ Bīlīm bā mē wà'atè mē nī ka yu'u annù yīl mē mē swon̄ aa t̄a atú yuu laa ghu nlon̄ mē nī nī bē bīl nī zī n̄òɲsè aa. N̄òɲsè a tswa ɲù aa wā noò mē à bùrè a atú n̄t̄t̄ aa.

² Bī'inè logè a nī àlènsè mē n̄òɲsè a tswa m̄angyè m̄bī'ĩ ɲgaa n̄doò yī aa a noò yīl mē n̄doò yī à tswè n̄t̄t̄ aa. Lâ b̄e mē n̄doò yī à kwo yī, bon̄ kaa m̄bē n̄òɲsè wà'á yī bù n̄tswa m̄bī'ĩ ɲgaa n̄doò yī.

³ Nòò wa mē n̄doò yī à tswè n̄t̄t̄ aa, à bē gh̄e kī tswè bo ɲumb̄an̄nè yī dàn̄ bon̄ à bē aa m̄angyè àjirè. Lâ b̄e n̄doò yī a kwo yī bon̄ kaa n̄òɲsè à sī nīl bu ntswa. B̄e mē a gh̄e nyo'ɔ a ɲù dàn̄ bon̄ kaa à sī m̄angyè àjirè bē.

⁴ Aa àjàn̄ a kī mbē a mbo bù aa m̄b̄a bīlīm bā, nī l̄e ɲkwo a mum n̄òɲsè n̄tsya a n̄jīm ibīinu Kristo ta tigè tswè a mbo yu wa mē Nwĩ à lē nyweensè nī n̄wò aa ta kī fà'a ifa'á yī sigìnè a m̄m̄ àfà'á Nwĩ.

⁵ Nlon̄ mē nòò wa yīl mē bī'inè lē sī tswè ntswè yī'inè ɲyon̄ nī n̄jyān̄ yī'inè aa, innù jī bī jīl mē n̄jyān̄ yī'inè i yè'ètè, jya jīl mē n̄òɲsè à lē m̄b̄insè aa, i fa'á nī a nu bī'inè, bī'inè tigè ɲghìrè nī innù jīl mē i zī aa bē nī nìwô.

⁶ La tsítsòn, bī kètè mē n̄òɲsè wa a nu bī'inè, nlon̄ mē bī'inè kwò mē a nī innù jya jīl mē bī'inè lē mbē ibù'ù ghu aa. Kaa kī'ì bù m̄fa'a nī innù ɲyon̄ aa nī àlwènè n̄òɲsè ya yīl mē bī lē ɲɲwà'ànè aa, bī'inè b̄an̄nè m̄fa'a nyònè aa nī n̄twènt̄t̄t̄ yī m̄f̄i ya a m̄m̄ Azwĩ.

N̄òɲsè bo innù jī bī

⁷ Mbē bī'inè swon̄ aa mē akè aa é? Mē n̄òɲsè à nī innù jī bī aa é? Kaa a sī la bē. Lâ n̄òɲsè à lē mbaa tsuu bē, bon̄ kaa mē s̄ annù yī bī zī. Bī'inè logè yuà tsi'ĩ tsò àlènsè: N̄òɲsè à lē mbaa tsuu swon̄ mē, “Tsùu ayoo n̄dīm ghò i ghè'ènè” bon̄ kaa mē sī aghè'ènè zī.

⁸ N̄òɲsè à lē n̄tsya n̄tswe nī àbwarè nyònè aa a n̄jīm ndi'ĩ Nwĩ jya n̄tigè m̄b̄insè m̄buu n̄joo jī yè'ètè a m̄buu m̄buu a nu mē. N̄òɲsè a yī n̄tsuu bē aa innù jī bī i n̄ɲ tsò i kwô.

⁹ A lē mbē a noò mò'ɔ aa mē nī àtu ibīin̄ gha mē tswènt̄t̄t̄ tī n̄òɲsè. Lâ nòò wa mē ndi'ĩ Nwĩ i lē nzī aa, ibī i bīinè, mē tigè ɲkwo,

¹⁰ ndi'ĩ jya jīl i lē ntswe aa nī m̄f̄a n̄tswènt̄t̄t̄ aa i b̄an̄nè n̄tigè n̄zi bē nī n̄wò a nī yaa ɲgaa yū.

¹¹ Nlon̄ mē ibī i lē nyè abwarè yī n̄tsya aa a n̄jīm ndi'ĩ jya mbwe'esè gha n̄zwit̄.

¹² La a bē mē n̄òɲsè yumbon̄ à laa m̄ansè, ndi'ĩ Nwĩ jya i kī n̄laa m̄ansè, n̄tsinè ɲkī mbon̄.

¹³ La a bə mə annù yǐi mə a lɛ mbə yǐ sigìnə aa, a lɛ ntigə nzi bə nǐ nǐwo a mbo mə aa ɛ? Kaa mbə a ki'ǐ maa ajàn bə. A lɛ nghìrə ibi, nlogə annù yǐ sigìnə mfa'a nǐ yu. Ibi wa i tigə nzi nǐ nǐwo a mbo mə mə tâ bi nanşə nyə ajàn yǐi mə mǎrə yǐ yǐ annù nǐnkon à bə aà. Tsǒ mə a bə laa, ntsyá a njǐm ndi'ǐ jya bi di'ǐ àjàn mə ibi i nanşə nswèrə mbə aà.

Ajàn mə ibi bo ibòn i tonə nǐ a nu bə aà

¹⁴ Bi'inə zi mə nòņsə à tswe aa a mbo ɪzwǐ ji'inə. Lâ mə bǎņnə mbə nǐ nǐyǎnù, yǐi mə bi fee a gha a mbo innù jǐ bi tsǒ àbù'ù.

¹⁵ Kaa mə si annù yǐi mə mə ghìrə aa nanşə nzi tâ àtú ya laa ghu nlon mə kaa mə si annù yǐi mə mə kònə a nghìrə aa ghìrə, la mbǎņnə nghìrə aa bə ànnù yǐi mə bàà aà.

¹⁶ Mbə a bə yǐi mə mə bǎņnə nghìrə bə annù yǐi mə mə si kònə aa bon mə bǐi aa mə nòņsə à bònə.

¹⁷ La a bə mə kaa annù ya aa à si mē bu nghìrə, a bǎņnə nghìrə ibi wa mə i tswe a nu mə aà.

¹⁸ Nlon mə mə zi mə kaa ànnù yǐ sigìnə yǐi tsu kaa a si a nu mə tswé, là'à tsi'ǐ a mǔm nǐyǎnu mə. Mə tse ki yè'ètə a nghìrə ànnù yǐi mə a ku'unə aa, la kaa wa'à nǐ mǐdà'à a nghìrə tswé.

¹⁹ Nlon mə kaa mə si innù jǐ sigìnə jǐi mə mə yè'ètə a nghìrə aa ghìrə. Mə bǎņnə nghìrə aa jǐ bi jya mə kaa mə si kònə a nghìrə aà.

²⁰ Mbə a bə yǐi mə mə ghìrə aa annù yǐi mə mə si kònə a nghìrə aa bəə bon kaa si mē bu nghìrə, a bǎņnə nghìrə ibi wa mə i tswe a mǔm nu mə aà.

²¹ Mə tigə nyə a bə nòņsə mə mə yi ghèə ghìrə annù yǐ sigìnə aa, ibi i bǎņnə nkhə nzi a abô.

²² Nlon mə mə doritə a nyǒņ nòņsə Nwǐ a mǔm ntiì mə,

²³ lâ a nǐ ɪdigə nu ja tsim, nòņsə yǐi dân a bǎņnə ma'a nǐ nòņsə wa mə à tswe a mǔm ntiì mə aa nǐ ntsò, nghìrə naa a nǐ àbù'u nòņsə ibi wa yǐi mə i tswe a nǐ ɪdigə nu mə aà.

²⁴ Wɛɛ nǐi'ǐ yà aa ɛ! A gha a mbo nǐyǎnù nǐwô yù aa a ka kwèrə wo aa ɛ?

²⁵ Mə fâ mǐbi'ikə a mbo Nwǐ nlon ngaa Mmà'àmbi yǐ'inə Yesu Kristo! Aà àjànə mə mə tigə ntswe aa á yûlà: A nǐ nkhòŋə yà, mə fà'a nǐ a mbo nòņsə Nwǐ wa a mǔm àtu mə, lâ nǐyǎnù yà i bǎņnə mfa'a nǐ a mbo nòņsə ibi.

8

Ajan mə nǐ a tswe ntii a mǔm Azwǐ Nwǐ aà

¹ Kaa mbə bi wa'ǎ isa'a tsǐtsòn bǐ nǐnǐ a nu bə bǐi mə bi tswe a mǔm Kristo Yesu aà.

² Nlon mə nòņsə Azwǐ wa mə a fa ntswèntii a mǔm Yesu aa, à ghìrə mə mə tâ mə fɛ'ɛ a mǔm nòņsə yǐi mə a zi aa nǐ ibi bo nǐwô aà.

³ Nwǐ à lɛ nghìrə annù yǐi mə kaa nòņsə à lɛ nwa'ǎ nghìrə zi nlon mə nǐyǎnù nǐmìsòn i bòrə aà. A lɛ ntoo Mǔ yǐ, a sigə nlogə mǎrə nǐmìsòn yǐi mə a ghìrə ibi aa mə tâ à tigə ayoo mmà'anwǐ a nsǐ'itə ibi bə. Ma mùu ajàn à lɛ ntigə nsa'a ibi nǐyǎnù.

⁴ Nwǐ à lɛ nghìrə ma mùu ajàn aa mə yu lwensə annù yǐi tsìnə yǐi mə nòņsə a lòd a mbo bi'inə bǐi mə bi tswe ntswèntii yǐ'inə a mǔm Azwǐ kaa wa'à tswé nyonə aa bə nǐyǎnù aà.

⁵ Bè bïi mæ bi tswe ntswëntt̃i yàà a mûm ñjyǎnu aa, bi tɛ'ɛ atû yaa laa nî ìnnù j̃i mæ ñjyǎnû yàà i yè'ètè aa. Là bè bïi mæ bo tswe ntswëntt̃i yàà a mûm Azwĩ aa bi tɛ'ɛ atû yaa laa nî ìnnù j̃i mæ Azwĩ a yè'ètè aa.

⁶ A ntɛ'ɛ atû yo a nî ànnù ỹi mæ ñjyǎnu i yè'ètè aa, à nî nìwô. Ntɛ'ɛ atu nî ànnù ỹi mæ Azwĩ lòò aa, à nî ntswëntt̃i bo m̀bɔɔnê.

⁷ Nù ỹi mæ à tɛ'ɛ atû yi a nî ìnnù j̃i mæ ñjyǎnû ỹi i yè'ètè aa, à nî ngàṅkìbàa Nwĩ, ñlon mæ kaa à si nōṅsə Nwĩ yu'unə; a nswoṅə annù ñṅkon, kaa mbə a wa'à tɛ'ɛ ñləə.

⁸ Bè bïi mæ bi yu'unə ñjyǎnû yàà aa, kaa mbə bi wa'ǎ annù ỹi mæ a bònḡ Nwĩ aa ghìrè.

⁹ Là kaa nî si aa a mûm ñjyǎnu tswê, nî tswe aa a mûm Azwĩ, mæ mbə a bə tsi'ĩ annù ñṅkon mæ Azwĩ Nwĩ a tswe a nu bù. Nù ỹi mæ à si nî Azwĩ Kristo tswê aa kaa à si ṅû ỹi bē.

¹⁰ Là, mbə Kristo a tswe a mum bù, ka mæ ñjyǎnû juu i kwokə ñlon i ibi aa, bon ɪzwĩ juu i tswëntt̃i ñlon mæ Nwĩ à ghìrè mē ìnnù juu i tsinè aa.

¹¹ Mbə Azwĩ Nwĩ wa ỹi mæ à lɛ nyweensə Kristo Yesu nî nìwo aa a tswe a mûm nt̃i bù bon yu wa mæ à lɛ nyweensə Kristo Yesu aa, à ka fa ntswëntt̃i a mbô ñjyǎnû yùù ỹi mæ mbə i kwo aa, i tsyǎ aa a ñj̃mæ Azwĩ yi ya mæ a tswe a mum nt̃i bù aa.

¹² Maa ajàn bil̃m bâ, kaa b̃i'ìnè si aa ibù'ù a mbô ñjyǎnu bə, a ṅka ntswe ntswëntt̃i ỹi'ìnè ñyon aa ajàn ỹi mæ ñjyǎnû ỹi'ìnè i figitè aa.

¹³ Nlon mæ mbə b̃i'ìnè ka ntswe ntswëntt̃i ỹi'ìnè ñyon aa ajàn ỹi mæ ñjyǎnû ỹi'ìnè i figitè aa, bəə bon b̃i'ìnè ka kwo, là a ñj̃mæ Azwĩ, mbə b̃i'ìnè zwitè ìnnù j̃i mæ ñjyǎnu i yè'ètè aa, bəə bon b̃i'ìnè aa b̃anṅə tswe bit̃i.

¹⁴ Bè bit̃im b̃i mæ Azwĩ Nwĩ a tsyàsə aa, à nî bɔɔ bi Nwĩ.

¹⁵ Nlon mæ kaa nî lɛ wa'ǎ aa àzwĩ ỹi mæ a ghìrə mæ nî bə ibù'ù tâ ñbɔ'ɔ bu ṅka ntswa ghu aa, kwɛrè. Nî lɛ mb̃anṅə ṅkwɛrə aa àzwĩ ỹi mæ a ghìrə mæ tâ nî bə bɔɔ bi Nwĩ aa. B̃i'ìnè yi ntɔṅnə mæ, “Abba! Taà ghà!” aa, b̃i'ìnè tigè ntɔṅnə aa nî m̃dà' à mi Azwĩ,

¹⁶ a bə Azwĩ Nwĩ yumbɔṅ mæ bó àzwĩ ỹi'ìnə swoṅə nî mæ b̃i'ìnè bə aa bɔɔ bi Nwĩ.

¹⁷ Mbə a bə ỹi mæ b̃i'ìnè bə aa bɔɔ bi Nwĩ, bəə bon b̃i'ìnè bə aa b̃i'ì bi nda bi Nwĩ, mbə b̃i'ì bi nda aa b̃i'ìnè bi Kristo, mæ mbə b̃i'ìnè ki ṅka mb̃i ṅg̃i'ì b̃i'ìnè bi Kristo, tâ tâ b̃i'ìnè ñbò yi ṅki ṅkwɛrə ñgha' à.

Ñgha'a ñi mæ b̃i'ìnə bɛ aà

¹⁸ Mə wà'atə mæ kaa ṅg̃i'ì ỹi mæ b̃i'ìnə yə ts̃ts̃ɔṅə aa kaa i si kɔ'ɔ ṅkù'ùnə a nî ñgha'a ñi mæ Nwĩ à ka ỹi f̃i'isə d̃i'ì a mbo b̃i'ìnə aa.

¹⁹ Ñj̃i nòò wa mæ Nwĩ ka ỹi d̃i'ì bɔɔ bi ñi ñsi ñi ñsi aa, i yanḡ ñi ñjoò ts̃im j̃i mæ à lɛ ñnañsə aa si'ì si'ì, bo tigè m̃bɛ.

²⁰ Nlon mæ a lɛ ṅkòṅ Nwĩ mæ yu ñṅ isa'a a nú ñjoò ts̃im j̃i mæ à lɛ ṅnañsə aa tâ i tigè mbə njoo ad̃anḡ ad̃anḡ, kaa a lɛ wa'ǎ njoo jya kòṅə. Ka mæ Nwĩ à lɛ ṅghìrə laa, bi lɛ si bɛ annù ỹi sig̃inè,

²¹ ñlon mæ tsi'ĩ njoo mà jya mæ Nwĩ à lɛ nañsə aa, i ka ỹi f̃ɛ'è a mum ñìwo ñi mæ ñi ghìrə i kwô m̃bwɛ aa, i tigè f̃ɛ'ɛ təə atu bo ñi ñgha'a ñi wè ñi bɔɔ bi Nwĩ.

²² Nlon mæ b̃i'ìnə zi mæ, ñzi nywe'e ts̃ts̃ɔṅ, ñjoò ts̃im j̃i Nwĩ à lɛ nañsə aa, i d̃umə, ñyu'u ñi ñyanḡ ts̃ɔ maburə ỹi mæ à ts̃igè aa.

²³ Là kaa si tsi'ĩ ñjoò ts̃im j̃i mæ Nwĩ à lɛ nañsə aa bə mæ i yu'u nyanḡ; tsi'ĩ b̃i'ìnə b̃i mæ b̃i'ìnə kwèrə mæ Azwĩ Nwĩ tsi'ĩ ts̃ɔ m̃t̃əṅnə mi ntsyamb̃i

aa, bĩ'inè kii ndumə a mûm mbĩinû yĩ'inè a ajàn yĩi mə bĩ'ině yu'utə ni mə tâ Nwĩ à yi nlògè yĩ'inè a ni bɔ̀ò bi, ntigə nghirə mə tâ mĩbĩi mi nũ mi'inè mĩtsĩm mĩ fɛ'ɛ a atsaŋə.

²⁴ Nlon mə ajànə mə Nwĩ à lɛ nyweensə yĩ'inè aa bĩ'inè ka tigə ki bɛ. Kaa bĩ'ině si ayoo yĩi mə bĩ'ině bɛ aa yə. Nũ yĩi mə mbə a bú ñka mbɛ ayoo yĩi mə a yə aa, à nĩ wò aa ɛ?

²⁵ Lâ mbə bĩ'inè ka mbɛ ayoo yĩi mə kaa bĩ'inè si yə aa bon bĩ'inè ka tswa ntĩi yĩ'inè i ki yu'utə.

Ajànə mə Nwĩ a nànsə ndi'i ibòn yĩi aà

²⁶ Aâ ajàn yĩi mə Azwĩ Nwĩ a kii nzi ñkwetə nĩ yĩ'inè bĩi bĩ'inè bɔ̀rə aà; nlon mə kaa bĩ'inè sĩ innũ jĩi mə mbə bĩ'inè kâ ntsa'atə Nwĩ m̃betə aa zĩ, la Azwĩ yumbon a tsa'atə nĩ Nwĩ a atu bĩ'inè ñyə'ə, ntsaa nĩ tswegè, a ni m̃anjĩ yĩi mə kaa mbə bi wa'à nĩ ñghàà nĩ ntsũ swonə.

²⁷ Yu wa mə a nañsə nlɔ̀ɔ nĩ innũ jĩi i tswə a mûm ntĩi bə aa, à zĩ àm̀òntə yĩi a tswə a atũ Azwĩ aa, nlon mə Azwĩ a kii ntsa'atə nĩ Nwĩ a atu bə bi Nwĩ, ñyonə aa a nĩ innũ jĩi mə Nwĩ a lòò aà.

²⁸ Bĩ'inè zi mə a nĩ innũ tsĩm jĩi mə Nwĩ a ghìrə aa, a fà'à aa mə tâ i zi nĩ ibòn a mbo bə bĩi mə bi konə yi aà, là'à bə bya bĩi mə à twonə waa nyon aa a njĩm ñkà'à yĩ aà.

²⁹ Bə bya mə Nwĩ à lɛ è m̃foo nzi ntso'ɔ aa, à lɛ ñki ntanjə nləə mə tâ bi tigə mbə tsi'ĩ tsò Mũ yĩ, tâ Mũ yĩ wa a tigə mbə ntsyambĩi a titĩi bɔ̀ɔ bi ma bĩ ghà'atə.

³⁰ Bo ma bya mə à lɛ mfòò ntanjə nləə aà, à lɛ ntigə ntwonə; bo ma bú mə à lɛ ntwonə aa, a ghìrə ànnũ yaa a tsinè, bo ma bya mə à lɛ nghìrə ànnũ yaa a tsinè aa a tigə m̃bii mə bo bi Mũ yĩ yi ñkuu wa mûm ñgha'a yu.

Akòŋnè Nwĩ ntsya a njĩm Kristo Yesu

³¹ A nĩ innũ ma jũ tsĩm m̃bə bĩ'inè tigə ñswonə aa mə akə aa ɛ? M̃bə Nwĩ a tswə bi'inè nĩ bo a yĩ'inè aa a tigə m̃m̀ɔntə wo aa ɛ?

³² Tsi'ĩ Nwĩ wa mə à lɛ ñwa'ă a njon mũ yĩ wa lĩ, m̃bañnə m̃fa yi mə à yi ñkwo a atu bĩ'inè bĩtsimè aa, àa wa'à k̃i ñka m̃fa njoò tsĩm a mbo bĩ'inè bo bi Mu yĩ wa aa ɛ?

³³ Aa wò mə mbə a nĩ ñsa'a a nu bə bĩi Nwĩ tsò'ɔ a ni bi bə aa ɛ? Aa tsi'ĩ Nwĩ mə a ghìrə mə tâ innũ jyaa i tsinè.

³⁴ Aâ wò mə mbə a nĩ ñjò a nu bo aa ɛ? Aa Yesu Kristo, wa mə à lɛ ñkwo aa, ññə, yu wa mə bi lɛ m̃bĩnsə a niwo, a tigə ñtswe a m̃bèè ñikwɛ Nwĩ nĩ m̃m̀à'à, ntsa'atə nĩ Nwĩ atu bĩ'inè aa ɛ?

³⁵ Aa wò mə mbə a yâtə yĩ'inè bi àkòŋnè Kristo aa ɛ? M̃bə a bə aà ñgi'i yĩ ñdirè ñdirə, kè innũ jĩi i yanə yĩ'inè aa, kè ajànə bi tso'ɔ akòrə yĩ'inè aa, kè ñjĩ yĩi i kuu a ala'a aa, kè ajàn yĩi bĩ'inè bon itsə'è jĩ wè'è aa, kè ajàn yĩi bĩ'inè tswə a ntsũ ñiwo aa, kè ajàn mə bi lòò ñkwyě atũ yĩ'inè ni munwi aa ɛ?

³⁶ Aâ ajàn yĩi mə bi ñwa'anə a mûm àñwà'ànə mə, “Nlon ñkwitũ ghò, bi zwiṭə nĩ yĩ'i njwĩ tsĩm; ñlentə nĩ yĩ'i tsò m̃binjèrè jĩi mə bi lòò ñwà aà.”

³⁷ Ñgan, a mûm innũ ma jũ tsĩm, bĩ'ĩ ñañsə m̃ə ñtsya ntsò, nyon aa a njĩm yu wa mə à lɛ ñkòŋnè yĩ'i aà.

³⁸ Nlon mə mə nənşə nzi mə, kə niwo, kə ntswënti, kə baangel, kə idà'a jii i sa'a mbi yù aa, kə innù jii mə i tswe tsîtsòŋ aa, kə innù jii i ka yî zî aa, kə idà'a tsim,

³⁹ kə njoo jii i tswe a ndəŋ a aburə aa, kə njoo jii i tswe a nsye aa, kə àyoò tsu yîi mə a tswe fàa mbi aa, kaa mbə a wa'à yî'inè bi àkòŋnè Nwî yîi a tswe a mûm Kristo Yesu Mmà'ambi aa yàtè.

9

Nwîngòŋ bo bi bê bi

¹ Annù yîi mə mə swon aa, à nî ànnù nîŋkonè, mə laa mbə ŋû Kristo, kaa wa'à nàà innù tswè. Ntîi gha yîi i sa'a nî gha a mûm Azwî Nwî i nî àyəfə yâ.

² Ajəŋnè yî wè a tswe a mûm ntîi mə, mə kîi n̄yu'u nî n̄yanê tî mè a ntîi mə.

³ Mbi'i ŋgaa bìlîm ba, ŋgwè'è yà, bon mə le mbaa nyè'ètə mə bi n̄ŋ ndòò a atu mə, kə mə bi ki nyatə gha bî'i Kristo nlon ŋkwitû waa.

⁴ Bo laa mbə baIsrael, à le mbə bo mə Nwîngòŋ à le nlògè waa a ni bɔɔ bi ŋki ndi'i nigha'à ni a mbo bo, ŋwarə akàà bo bo, m̄fa n̄ŋsè a mbo bo, bo tswè ni m̄an̄jî m̄mii Nwî yîi à kù'ùnə aà, ŋki ntswe nî innù jii mə Nwîngòŋ à le ŋkà'a aà.

⁵ Bo le mfè'è aa a nu bità bi bîtaà bî'inè bya, Kristo tsɔ n̄m̄sòŋ à le ŋki mfè'è a ŋgwè'è bo, bî'inè ka ŋgha'asə Kristo yîi mə à ni Nwîngòŋ yîi a bu'utə bē b̄tsimə aa n̄ŋkonè.

⁶ Lâ kaa mə si swon aa mə kaa Nwî à si nighaà ni ləè nlon mə kaa à si bē b̄tsim b̄ii mə bi fè'è a ŋgwè'è baIsrael aa bə mə à ni baIsrael bi annù n̄ŋkonè.

⁷ Kaa wa'à bɔɔ bi Abraham b̄tsim bə mə à ni bɔɔ bi, lâ Nwîngòŋ a swon a mbo Abraham mə, “Ntsya a n̄j̄m Isaac, bi ka yî tigə twonə ŋgwè'è yò a nî ikùmê ghô.”

⁸ Ma yû a dî'i aa mə kaa à si bɔɔ b̄tsim b̄ii mə bi jwe a mûm n̄jyānu aa bə mə Nwîngòŋ à lògə a ni bɔɔ bi; à b̄an̄nə nlògè bya b̄ii mə à le ŋkà'a nlon ŋgaà yàa aà.

⁹ Nlon mə Nwîngòŋ à le ŋghirə ŋkà'â yî ya aa lalà, “Nòò à ka tsyā b̄i ki kù'ù lâlà, tâ mə zî tâ Sarah à jwe a m̄mb̄an̄nè.”

¹⁰ Kaa a burə tî mè, a mb̄i ŋghèè ghu, nòò wa mə Rebecca à le ntswe ni bɔɔ bya bi baa a ato'o yu, mə â le njwe ŋû yî m̄ɔ'ɔtə, taà yî'inè Isaac aa,

¹¹ a ŋghirə mə àj̄an̄ yîi mə Nwîngòŋ à le ntso'ɔ bē bi aa tâ à bə a atan̄tə Nwî, kaa wa'à yònè aa bə nî âfà'à yîi n̄fà'à aa, tâ à bə bē ntso'ɔ Nwî,

¹² Nwîngòŋ a swon a mbo ndè wàa mə, “Yî n̄tsyāmb̄i à ka yî ki fà'à a mbo yî àyòntə.” A le nswonə ma yû aa mbon̄ tâ bi yi njwe waa, kaa bo burə tî annù yî tsu ghirə, kə yî siginè kə yî bî.

¹³ A aj̄an̄ mə bi ki mb̄i ŋgha'anə a mûm àŋwà'anə Nwî aa mə, “Mè le ŋkòŋə Yacob, m̄baa Isac.”

¹⁴ Mbē bî'inè swon aa mə akə aa ε? Mə Nwîngòŋ a ghirə annù yîi a si tsinè aa ε? Kaa mbə bî'inè wa'à maa aj̄an̄ swonə.

¹⁵ Nlon mə à le nswon a mbo Moses mə, “Mə ka ko m̄l̄ŋnè n̄u yîi mə mə kòŋə a ŋko m̄l̄ŋnè yî aa, i kii jəŋnə a nu n̄u yîi mə mə kòŋə a n̄jəŋnə ghu nu aà.”

16 La a bə mə, kaa ɲko mɪlɪŋnə Nwɪ ɪ sɪ aa a ɲɪm ɲkɔŋɛ ɲu kə ɪfà'à ɲu yonə, ɪ yonə aa tsi'ɪ a ɲɪm ɲko mɪlɪŋnə yɪ.

17 Nlon mə aɲwà'ànə Nwɪ a le nswon a mbo Pharoah mə, “Mə le ɲghɪrə gho a ni mfɔ aa mə mə dɪ'ɪ mɪda'a ma a nu wɔ, ɪ ghɪrə tã bɪ zi ɪkũm gha a mbɪ ntsimə.”

18 A dɪ'ɪ mə Nwɪŋgɔŋ a ko mɪlɪŋnə ɲu yɪ a kɔŋ ɲko aa, ɲkɪ ɲghɪrə nti ɲu yɪ mò'ɔ ɪ ti nɪ ɲkɔŋɛ yɪ.

Alwɪntɔŋə Nwɪ ni ɲko mɪlɪŋnə yɪ

19 Lã nɪ ka betə gha mə, “Mbə Nwɪŋgɔŋ a bũ ntigə mɪrə ɲu aa mə akə aa ɛ? Mbə wə a tuu ànnu yɪ mə à kɔŋə aa ɛ?”

20 Lã wə ɲũmɪsɔŋ, ɔ bə aa wə, a ɲka mbetə mɪghàà a mbo Nwɪ aa ɛ? Mbə àntɔɔ nsye a betə a mbɔɔ yɪ mə, “O bɔɔ gha bə lálà aa a ya aa ɛ?”

21 Mbɔɔ bantɔɔ wa, à sɪ nɪ àdà'à a atú àbɔɔ ya tswé, mə mbə a logə àtàà yɪ fùurə mɔɔ bantɔɔ ghu bi baa, ɲləə yɪ mò'ɔ nɪ àyàrə àntɔɔ, ɲkɪ nləə yɪ mò'ɔ tsi'ɪ nɪ àntɔɔ àdàŋə àdàŋə aa ɛ?

22 Aà àjàŋə mə Nwɪŋgɔŋ a fà'à aà, à le nɔɔ mə yu dɪ'ɪ alwɪntɔŋə yɪ ɪ kɪ ghɪrə tã bɪ zi mɪda'á mɪ, lã à le ntswa nti yɪ a nu bə bɪ mə à le sɪ lwɪsə ntɔŋ a nu bo aa, bo kɪ ntswe nɪ ɲkwo aà.

23 A le ɲkɪ nɔɔ mə yu dɪ'ɪ nɪgha'à nɪ nɪ wè, nɪ à le nswɪ'ɪ a nu bo bya bɪ mə bo nɪ njoo jɪ mə a ko mɪlɪŋnə waa aa, là'à bo bya mə à tɔŋtə mə mə bo yɪ ɲkwɛrə nɪgha'à nɪ aà.

24 Nlon mə bɪ'inə laa ɲkɪ ntswe a titɪ bə bɪ mə à le ntwonə aà, kaa bi wa'à aa tsi'ɪ a titɪ baYuda fɛ'è, bi kɪ mfɛ'è a titɪ bɪtɪzɪ Nwɪ. Mbə a bə aa àjàŋə mə Nwɪ a fà'à aa bon mbə a wa'a àjàŋ mə yu kɔŋə ɲghɪrə aa ghɪrə aa ɛ?

25 A nɪ àjàŋə mə à swonə a mũm àɲwà'ànə Hosea mə,

“Bə bɪ kaa à le ɲkɪ'ɪ bǎ bə aa,

mə ka twonə nɪ ‘bǎ bǎ.’

Yu yɪ mə bi le sɪ twonə nɪ ‘kaa mə sɪ kɔŋə aa,’ mə ka twonə nɪ “Mbèè nti yà.”

26 Tsi'ɪ maa adigə mə Nwɪ à swonə a mbo bo mə, ‘Kaa nɪ sɪ bə ba bə aa’ maa adigə bi ka yɪ tigə twonə waa a nɪ bɔɔ bi Nwɪŋgɔŋ yɪ à tswe nti aà.”

27 Yesaiah à le ɲkɪ nyə'ə nlon ɲgaa Israel nswon mə, “Ka mə bɔɔ bi baIsrael ka yɪ gha'a ɪ kù'ù tsi'ɪ tsɔ àwàŋə ɲkɪ aa, bi ka yɪ yweensə aa tsi'ɪ mbumtə.”

28 Nlon mə Mmà'àmbi à ka yɪ ghèsə tsərə isa'a mbi yu aa tsi'ɪ nɪli'ɪ nɪ li'ɪ a nɪ lunə.

29 Ajàŋə mə Yesaiah à le ɲkɪ nswon a mbɪ mə,

“Mmà'àmbi ntsũ ntsò à le mbaa tsuu yɪ'inə nɪ ɲgwè'è yɪ mò'ɔ mà'àtə,

bon à le ɲghɪrə bɪ'inə tigə tsɔ Sodom

ɲkɪ mbə tsɔ Gomorrah.”

Israel bo bɪ ntoo yɪ ɲsigɪnə yá

30 Bɪ'inə lɔɔ aà nswon mə akə aa ɛ? Mə bɪtɪ zɪ Nwɪ bɪ mə kaa bi le ntɛ'ɛ wa'à mɪti myaa ka ɲgaansə a ɲghɪrə ànnu yɪ a tsinə aa, bi baŋnə ntsisə innu jyaa ɪ tsinə a nsɪ mɪ'ɪ Nwɪ, ntsya a ɲɪmə àbɪintɪ;

³¹ lâ baIsrael bii mē bo lē si bāṇṇè ñlōo ni a nlèè nòṇsè tǎ ghìrè tǎ ànnù yaa tsinè a nsi mi'i Nwĩ aa, kaa bo lē ṇwa'à nòṇsè wa bāṇṇè ñlèè ta tǎ ìnnù jyaa tsinè.

³² Mbē bi betē mē a tigè ṇghìrè akē mē bo wa'ǎ nòṇsè wa lèè tǎ ìnnù jyaa i tsinè aa ε? Nlōṇ mē kaa bo lē ṇki'ì aa a ṇjīm àbīintii ka nyonē. Bo lē mbāṇṇè ṇka nyonē aa bē a ṇjīm ìnnù jii mē bo lē si ghìrè aà. Maa ajāṇ bo lē ṇkwàntè wa nī ṇgò'ò ñtùmē àkòrè yā.

³³ A ajāṇ yii mē bi ṇwa'anē a mùm àṇwà'ànē Nwĩ mē,
 “Yē nī, mē nòṇsē ṇgò'ò a Sion,
 mē bē aa ki kwàntè ghu,
 a bē àlāṇsē ṇgò'ò mē a ka ghìrē bo wo.
 Lā ṇù ñtsīm yii à nīṇ ntii yi ghu nu aa, kaa bi ka yĩ wa'ǎ atũ yi dirisè.”

10

¹ Bōo bi maà, mē yè'è tsi'ì nī ñtii ghá tsīm, ṇkii ntsa'atē nī Nwĩ a atu bē ba baIsrael mē tǎ bo yĩ nyweenē.

² Nlōṇ mē mbē mē bii àyēfē nlōṇ ṇgaa yàà mē bo naṇsē ntii nī ànnù Nwĩ kaa wa'à mǎnjĩ yii à kù'ùnē aa bāṇṇè ñzi.

³ Tsō mē kaa bo sǐ ajāṇ yii mē Nwĩ a ghìrē annù bē a tsinè naṇsē ñzi aa, bo bāṇṇè ñlōo ni ṇghìrē tǎ ànnù yaa tsinè nī atũ yaa. Kaa bo lē ṇwa'à mibii mi nū myaa sigisè mǎfa a mbo Nwĩ mē tǎ à ghìrē ànnù yaa tsinè.

⁴ Nlōṇ mē nòṇsē à lē nlwĩ'ì aa a nu Kristo, mē tǎ ṇù ñtsīm yii mē à nīṇ ntii yi ghu nu aa, Nwĩ a ghìrē ìnnù ji i tsinè.

Mbē ṇù ñtsīm à tse nyweenē

⁵ Moses à lē nswonē nlōṇ annũ ajāṇ yii mē mbē ìnnù ṇù tsinè nyonē ajāṇ mē a lèè nòṇsē aa mē, “Bē bii mē bi lèè nòṇsē aa bi ka yĩ tswe bitii i yonē aa ajāṇ mē bi lèè nòṇsē wa aà.”

⁶ Lā ànnũ ajāṇ yii mē ànnù bē a tsinè nyonē aa nī àbīintii yaa aa a swonē nī mē: “Tsuu a mùm ñtii wò swon mē, ‘Wò à ka kò'ò ghèè a aburē aa ε?’” (Ma la a bē mē wò à ka kò'ò lògè Kristo sigē nī ghu a nsyē lē?)

⁷ “Kè ‘Wò à ka sigē ala'a biku bi bē aa ε?’” (tǎ sigē lògè Kristo i kò'ò nī ghu).

⁸ Lā a bāṇṇè ñswonē aa mē akē aa ε? A swon aa mē,
 “Wa ñghàà nya nī tswe ṇkòontè a mbèè wò;
 nī tswe a ntsũ wò ṇki ntswe a ntii wò,”
 là'a tsi'ì ñghàà nī Nwĩ nya mē bii'ì swonē, ñswonē nī mē tǎ bē nīṇ ntii waa a nu Nwĩ aà.

⁹ Nlōṇ mē ò bē ki swonē nī ñtsũ gho mē, “Yesu à nī Mmà'àmbi,” i kii bii a mùm ñtii wò mē Nwĩ à lē nyweensē yi nī ñwò, bon ò ka yweenē.

¹⁰ Nlōṇ mē ṇù a bii aa a mùm ñtii yu Nwĩ a ghìrē ànnù yi a tsinè, a kii ñswonē aa nī ñtsũ yi nyweenē.

¹¹ Àṇwà'ànē Nwĩ a swon mē, “Kaa ṇù tsù yii à nīṇ ntii yi ghu nu aa, kaa mbē bi wa'ǎ atũ yi dirisè.”

¹² Kaa bi si a ṇù tswerē, kè ò bē ṇù baYuda, kè ṇù baGrikia; Mmà'àmbi à bē Mmà'àmbi aa a mbo bē bitìsmè, ṇkii nswi'ì nī àfù'ũ yi a nu bē bitìsmè bii mē bi twon nii aà.

¹³ Nlōṇ mē àṇwà'ànē Nwĩ a swon mē, “ṇù ñtsīm yii mē a twon ikum Mmà'àmbi aa à ka yweenē.”

¹⁴ Lâ mbê bē kâ ñtwoŋ ikûm yi aa mē akē, mē mbē bo tuu ntii waa ghu nu niŋē aa ε? Kē mbē bo tigē ñniŋ ntii waa ghu nu aa mē akē mē mbē a bē mē bo lēē wa'ă annū yi yu'u aa ε? Kē mbē bo yu'u aa mē akē ti ghē mē bo tswe nī nū yī à ka swonē aa ε?

¹⁵ Kē mbē bē kâ ñswonē aa mē akē mē mbē bi tuu waa too aa ε? Tsō ajāŋē mē bi ŋwa'anē mē, “Yē nī ajāŋ mē mīkōrē mē bē bīi mē bi zī nī ñtoo yī ñsiginē aa mī bon mbē!”

¹⁶ Lâ kaa bē bitsim burē tī ntoo yī ñsiginē ya kwērē. Nlon mē Yesaiah à swōŋ mē, “Mmà'ambī, nū yī mē à bīi mē ntoo yī mē bī'i swonē aa à nī wō aa ε?”

¹⁷ Ma mūu ajāŋ, àbīintī a yōŋē aa a nīmē ànnū yī bi yu'u aā, ñtoo ya mē bi yu'u aa i bē aa annū yī bi swonē nlonē Kristo aā.

¹⁸ Lâ, mē tigē mbetē mē, bo lēē ŋwa'ă yu'u aa ε? Tsi'ī annū nīŋkon, bo lēē ŋyu'u, nlon mē àŋwà'ànē Nwī a swon mē, “Njī yāà i le mfē'ē ŋghē bi yu'u a idigē tsimē, ñtoo yāà i ghēē ŋywe'e a nlwī'ī mbī.”

¹⁹ Mē bū mbetē mē, baIsrael le ŋwa'ă naŋsē ŋyu'u aa ε? Moses à lēē nīfoo nswon mē,

“Mē ka ghīrē tā nī tigē ŋghē'ənē bē bīi kaa bi sī tē'e ŋku'unē mē mbē bi ntwoŋē nī àtoo aā;
mē ka ghīrē tā nī tigē nlwisē nī ñtōŋ a nū àtoo yī mē à tswē ijīŋtē bē ghu aā.”

²⁰ Yesaiah a bū ñswon tsi'ī nīti mē,
“Bē bīi mē bi le ŋkaa wa'ă gha ka nlōō aa, bi le nyē ghā;
mē le ndī'ī ibīinū gha a mbo bē bīi kaa bi le si wa'ă nī gha betē aā.”

²¹ Lâ a ŋghē a nī baIsrael, a swon mē, “A ŋgōŋ bīnōō bitsim, mē le nsāŋtē mbo ma, ntwoŋē nī bē bīi mē bi le mbē ŋgāŋatīi atu, ŋkīi nligitē nī ànnū yī mē mē le si swonē aā.”

11

Nko mīlīŋnē Nwī a nu baIsrael

¹ Mē tigē mbetē aā mē a bē mē Nwīŋgōŋ à tūu mē bīi bē aa ε? Kaa a sī maa ajāŋ bē! Mē a nī itu ibīinū gha, mē laa mbē ŋū baIsrael, mbē mu Abraham, mīfē'ē aa a atsē Benjamin.

² Kaa Nwīŋgōŋ à burē ti bē bīi mē à le ntso'ō a mbīi mbīi aa tuu. Nī sī annū yī mē àŋwà'ànē Nwī a swon nlon ŋgaa Elijah zi aa ε? Wa adigē àŋwà'ànē mē a ghāà nlon ajāŋ mē à le nyē'ē a mbo Nwī nlon annū yī baIsrael ghīrē aa ε?

³ A le nyē'ē ñswon mē, “Mmà'ambī, wa bi zwītē mē ŋgāŋtoō jo tsimē. Bo kī mē nsa'a mikentē mī mō'ō mī mà'ă wō, a tīgē mburē tsi'ī mē mē. Bo kī mbu nlōō nī ñzwītē mē.”

⁴ Lâ Nwīŋgōŋ à le nkwi'ī ghu mbo aa mē akē aa ε? A le nswon ghu mbo mē, “Wa mē lēē mē bē ñtsū'ù ji sāmbaa bīi mē kaa bi burē tī aku'utē yaa a nsi Baal swētē aa a nī bā.”

⁵ A kī mbē a ŋgīŋ ŋgīŋ tsītsōŋ mē mbūmtē bē i burē ntswe ghu jīi mē Nwī à tsō'ō a nīm ibōŋē yi.

⁶ Nlon mē à le ntso'ō waa aa a nīm ibōŋē yi, kaa à le ŋwa'a aa a nīmē ifā'ă yī tsu mē bo fa'a yōŋē, à bē yōŋē aa a nīm ifā'ă yī mē bo fa'a aa bon kaa à sī ibōŋ Nwī bū mbē.

⁷ A tigè ndi'i aa mē kaa baIsrael le wa'a ayoo yīi bo le si lòò aa yē aa ε? Tsi'i annū nīnkonè, à le ŋki mbē tsi'i mbùmtè jīi mē Nwī à le ntso'ò aa mē bi le ŋkwerè. A mbo àbùgè bē, bi ghirè mīntīi myaa tīi,

⁸ a ajàn yīi mē àṇwà'ànè Nwī a swonè aa mē,
 “Nwīngòn à le mfa azwī yīi mē a le mfi atu yaa aa a mbo bo,
 mē tā mī'i myaa ka nyè idigè kaa wa'à kīi nyè,
 itonè jyaa kīi nyu'u nī innū kaa wa'à kīi nyu'u,
 i yī kò'ò ywe'e sīi.”

⁹ David à le ŋki nswon mē,
 “Tā bi ka bentè nī bīmātaa ā bo aa ŋkwokè ghu,
 ŋkīi ntswetè nī waa ā bo aa nanè a ataa
 a noò yīi bo jī mikòò myaa aà,
 tā bo aa ŋkwantè ṇwòkè, tā ṇjò aa ŋkuu a bàa bo.

¹⁰ Tā bi ma'a afè'è a mī'i bo tā bo tsuu idigè bū ki yè,
 tā ṇjīm jyaa tigè nto'o nī ṇgi'i a ṇgòn bīnòò bītsīmè.”

¹¹ Mē tigè mbetè nī mē bo kwantè mē aa kwantè ṇwo nīnkonè aa ε? Nṅaṇ, kaa a si maa ajàn bē! Lā àjàṇ mē bo fansè annū aa, a baṇnè ṇghirè Nwī a yweensè bītizi Nwī, tā tā baYuda tigè ntswe nī àghè'è nē.

¹² Mbē a bē mē àfānsennū yaa a baṇnè nzi nī àfù'ù a mbō mbī ntsīm, àdigè yīi mē bo wo ghu aa a bāṇnè mbē afù'ù bītizi Nwī, bon à sī annū yī wē bē mē mbē bi bu nlògè waa fu bītsīmè aa ε?

Annū ajàn Nwī à le nyweensè bītizi Nwī aà

¹³ Mē tigè ṇghaa tsītsòn aa a mbo bù bītizi Nwī. Tsi'i tsò ajàn mē mē nī ṇgāntoò Kristo a mbo bītizi Nwī aa, mē ka ṇentè ifà'ā gha i ṇghirè tā i tīnsè,

¹⁴ tā tā bīlīm ba baYuda tā bi ka ṇghè'è nē mē mbē mē yweensè waa bī mō'ò aa ε?

¹⁵ Mbē a bē mē ajàn mē bi le ntuu waa, a le ṇghirè mē tā Nwī bo bi mbi bu mbòonsè fu, bē bon ajàn yīi mē Nwī aa bū kwèrè waa fu aa a ka wa'à tīgè mbē aa tsò bo yweenè aa a nīwo aa ε?

¹⁶ Mbē a bē mē ṇkùgè àbaa yī ntsyāmbīi ya yīi mē bi fa a mmà'a Nwī ghu aa i laa mānsè bon ṇkyā àbaa ya ntsīm i ki nlāa mānsè; mbē a ki mbē mē mīngàn mī ati mī laa, bon ntaa iti jya i ka kīi laa.

¹⁷ Mbē a bē yīi mē bi fa'a ntaa iti jī mō'ò a nī àtī olive yīi mē a tswe a mūm nsoò, mfa'a nlò'òsè, ṇghèè nlògè ghūu, bīi mē nī nī ntaa ati olive yīi a tswe a mūm àkò aa, nzi ntsugisè wa abwarè bo ŋkwerè, mē mbē nī tswe nī abwarè wa nī àfù'ù olive ya mē a tswe a mūm nsoò aa,

¹⁸ nī tsuu nū yùù i ki ṇee a nu ntaa jyā. Nī ti ṇee nū yùù, nī zi mē a ghūu aa a bè'è mīngàn mya mbè'è nī ghūu, kaa à si bu be'e mbè'è nī mīngàn myā.

¹⁹ Nī ka ki swonè nī mē, “Bi le mfà'a ntaa iti jya nlò'òsè aa mē bi lògè yī'i i zī bansè ghu kwèrè.”

²⁰ A nī ànnū nīnkonè, bi le mfàatè waa nlò'òsè aa nlon mē kaa bo le ṇwa'à nī àbīintīi tswe aà, lā mbē nī kī ntèè ntīnsè ntsya aa tsi'i a nīmè àbīintīi. A ku'ùnè mē tā nī tsuu ki tērè, nī ka ntèè nī nībo'ò.

²¹ Nlon mē mbē a bē yīi Nwī à le kī'i ntaa iti mī nsoò mī līṇ, bē bon, kaa mbē a wa'à ghūu ki nīṇ.

²² Tā nī nanè nyè tā à laa falà ajàn mē àbòṇentīi Nwī bo nītsè'è nī Nwī bē aa, nītsè'è nī Nwī nī ghèè a nī mbo bē bya mē bi wò mē aa, lā àbòṇentīi

Nwĩ a bāṅnè òzi nì a mbo bù, mē mbē nì ghɛɛ nī m̀bĩ a m̀m̀m̀ àb̀òṅ̀t̀t̀i yì. A tsuu la bē bon baa kii fààtè ghuu l̀ò'òsè.

²³ A nì baYuda, mbē bo ma'atē ànnũ ajāṅ mē bo si Nwĩ bii aa bon baa bũ lògè waa i zĩ bansə fu, i bāṅnē bũ kwèrè ghuu l̀ò'òsè, òlōṅ mē mbē Nwĩṅgòṅ à tse bũ bansə waa fu kwèrē, mē mbē a kōṅē.

²⁴ Mbē a bē yĩ bi lē mbāṅnē òghɛɛ mfààtè ghuu a nī ìtĩ olive ti ligē a m̀m̀m̀ àkò, òzi mbansə ṅkwèrē a nī ìtĩ jii bi ligē a m̀m̀m̀ òsòò, ma yū a bē annũ yĩ mē a tsyanē aa, bē bon a ka fwààtē mē mbē bi bũ mbansə ntaa ìti jya jii mē i lo a m̀m̀m̀ òsòò aa fu.

Nwĩ a ko m̀l̀l̀ṅ̀ǹè b̀è b̀ìt̀s̀ìm̀è

²⁵ Annũ nīṅkon yĩ àl̀è̀t̀t̀è yĩ m̀ò'ò a tswe ghu yĩ mē mē kōṅ mē nì zì mbā bilĩm bā. Mbē ma yū a kwetè ghuu mē tā nì tsuu kì wa'atē nì a atu bu mē nì wĩ'ì ntsyèsè. A bē mē kaa à sī baIsrael b̀ìt̀s̀ìm̀è bē mē bi t̃i atũ bē, Nwĩṅgòṅ à lē ṅghìrē mē tā bo bī m̀ò'ò tuu a mbii yu nywe'e aa a noò yĩ mē ndũ b̀ìt̀z̀ì Nwĩ bii bi tswe nì nzi a mbo Nwĩ aa i kù'ù mē.

²⁶ Maà noò, tā Nwĩ à tīgē nyweensə baIsrael b̀ìt̀s̀ìm̀è, a ajāṅ mē bi ṅwa'anē a m̀m̀m̀ àṅwà'anē Nwĩ aa mē,

“ṅḡṅyweensə bē à ka l̃ò a nta'a Zion i zĩ,
à ka yĩ fi'isə ànnũ ti b̀ò'ò Nwĩ a t̃i b̀ò bi Yakob,

²⁷ tā ma yū à bē akàà mē mē ka wàrē bi'ibo a noò yĩ mē mē l̀ò'òsè innũ j̃i b̃i jyaa aà.”

²⁸ A ṅghèɛ a nì ànnũ ntoo yĩ òsigìnè, bo nì ṅḡṅkibàà Nwĩ m̀b̃i'ì ṅkwitũ ghuu. ṅghɛɛ nì annũ ajāṅ mē Nwĩṅgòṅ à lē ntso'ò waa, Nwĩṅgòṅ à kōṅē waa t̃i'ì a nī m̀b̃è ànnũ òyōṅ a nì b̃it̃à bi b̃it̃à byaa.

²⁹ Nlōṅ mē kaa Nwĩṅgòṅ à bē fa m̃it̃ṅnē a mbo bē i kii twōṅ waa mē b̃i bē b̀ò bi bon kaa mbē a wa'ā ñt̃i yì bũ ṅkwensə.

³⁰ A ṅghèɛ a nì bũ b̀ìt̀z̀ì Nwĩ, nì lē si t̃i atu a mbo Nwĩ a m̀b̃i, ts̃it̃ōṅ, Nwĩ à kò mē m̀l̀l̀ṅ̀ǹè ghũ òlōṅ at̃i atu baYuda.

³¹ A kì mbē ṅḡṅ ṅḡṅ mē ajāṅ mē Nwĩṅgòṅ à d̃i'ì mē ṅko m̀l̀l̀ṅ̀ǹè yĩ a mbo bù aa, baYuda aa tīgē kì t̃i atu ghu mbo ts̃it̃ōṅ mē mbē Nwĩ a k̃i ñt̃igē ṅko m̀l̀l̀ṅ̀ǹè wàà lē.

³² Nlōṅ mē Nwĩṅgòṅ à ghìrē mē tā bē b̀ìt̀s̀ìm̀è bē ib̀u'ù a mb̃ò àt̃i atu tā tā yũ tīgē ṅko m̀l̀l̀ṅ̀ǹè bē b̀ìt̀s̀ìm̀è.

³³ Wē bē! Wa àf̀u'ù Nwĩ bo b̃i m̃itsyè m̃i Nwĩ nañsə ṅgha'a aà ghà'à! A z̃i innũ ñtsya mb̃ò! Mbē wò a t̃ò'òt̃è ṅj̃i'ì innũ j̃i mē Nwĩṅgòṅ à ghìrē aa ē? Mbē a b̃im̃āṅj̃i bi aa a nañsə òzi wo aa ē?

³⁴ “Ìm̀ò̀ònt̃è Mmà'àmbi aa a z̃i wò aa ē?

Kè mbē a yì aà à d̃i'it̃è wò aa ē?”

³⁵ “Nù yĩ à l̃è m̃fa ayoo nt̃ṅē yì ghu,
mē mbē a k̃a ñl̃i mē à ka bu b̃ensə fu aa, à nì wò aa ē?”

³⁶ Nlōṅ mē a ñjòò ts̃im aa à nañsə yu, i tsyā aa ghu mbo mf̃è'è ñtswe, ṅk̃i ñt̃igē ñtswe aa ghu mb̃ò. Tā ṅgha'a nì tswe ghu mbo nlw̃i'ì ñṅkonè! Amen.

12

Ntswènt̃i ỹi'ìnè a m̀m̀m̀ àf̃à'a Nwĩ

¹ Bilĩm bā, ajāṅ yĩ mē Nwĩṅgòṅ a nañsə ṅko m̀l̀l̀ṅ̀ǹè ỹi'ìnè aa, mē bu'u mbo a mbo bù mē tā nì fa m̃ib̃i m̃i nũ muu ts̃i'ì tso ñjoo mma'a Nwĩ j̃i i

tswe ntii, nlaa, Nwĩngòŋ a kî mbeentə aà; a ni mânjĩ yĩ mə à kù'ùnə mə boŋ ni gha'asə Nwĩ ghu aà.

² Nĩ tsuu innu juu ki ghìrə yòŋə bə ni figè mbi ghu bə, ni ma'atə tá Nwĩngòŋ à bəŋkə ghuu a ajàŋə mə a kwensə mĩntii muu aa, tá ìmòòntə innu juu i bə jĩ fi, tá nĩ nanşə nzi annu yĩ mə Nwĩngòŋ a lòò aa, mə à ni annu yĩ a boŋ aa, a beentə, a kî ñko'ò ntəə aà.

³ Nyonə a njĩm ibòŋ yĩ mə Nwĩngòŋ ghìrə a nu mə aa, mə swon a mbo bù yĩ mò'ò yĩ mò'ò mə, tá nù tsu à tsuu ló lògə ibii nú yi i kò'ònə ntsya ajàŋ yĩ yu bə aà. Lā tá à baŋnə ŋka ntsyesə yi a nzĩ nũ yĩ yu bə mbo ghu aa, á nù yĩ mò'ò yĩ mò'ò, á ka nyonə afigè àbĩntii yĩ mə Nwĩngòŋ à fa ghu mbo aà.

⁴ Tsi'ĩ tsò ajàŋ yĩ mə mbĩnu yĩ mfuùrè i tswe nĩ ìdigə nu nnòò aa, kaa ìdigə nu jya i wa'á nĩ ìfà'á yĩ fùùrè kii mfa'a aa,

⁵ à ki mbə ŋgĩŋ ŋgĩŋ mə ka mə bĩ'inè ni nnòò aa, bĩ'inè nĩ mbĩnu yĩ mfuùrè a mum Kristo ŋki ntsuginə a nu bĩ'inè ni bĩ'inè tsi'ĩ tsò ìdigə nu mbĩnu yĩ mfuùrè.

⁶ Ajàŋ mə Nwĩngòŋ à fa mètəŋnə a atu atu a mbo bĩ'inè, a njĩm ibòŋ yĩ aa, tá bĩ'inè aa mfa'a ni mu. Mbə a bə a ŋka nyu'ù ntòò Nwĩ ñkə'enə, bĩ'inè aà ñghìrə nyòŋə ni àbĩntii yĩ bĩ'inè tswe ni yu aà.

⁷ Bɛɛ a bə a ŋka mfà'a, bĩ'inè fa'á, a bə a ŋka ndĩ'innu, bĩ'inè di'ì.

⁸ Bɛɛ mə a bə a ndìntə bə nĩ àdi'itə, bĩ'inè diintə. Nù yĩ mə a fa njoo a mbo bə aa, tá à ka ŋa'atə abô. Nù yĩ mə à ni ntsyàsə bə aa, tá à ka mfa'a nĩ ntii yi tsimè, nù yĩ mə a ghìrə innu jĩ siginè a nu bə aa, tá à ka ŋghìrə ni nìdorè.

⁹ Tá àkòŋnə yuu tá à bə yi annu nĩŋkoŋə. Nĩ ka ŋkhə innu jĩ bĩ, mbaŋnə ntswa innu jĩ siginè ñkwo ghu.

¹⁰ Nĩ ka ŋkòŋnə ghuu bu ni bù nĩ àkòŋnə bə bi Kristo yĩ tinsə. Nĩ ka ŋgha'asə bilĩm buu ntsya ajàŋ yĩ mə bo gha'asə ghuu aà.

¹¹ Nĩ tsuu ki bərikə bə, tá Azwĩ aa ŋkhi a ntii bù á nĩ aa mfa'a nĩtĩ. Ŋka mfa'a nĩ ìfà'á Mmà'àmbi nĩ ntii ghuu tsimè.

¹² Tá nĩ aa ndoritə nlon annu yĩ ni bə aa, ŋka ntswa mĩntii muu a noò ñgi'ì, ŋka ntsa'atə Nwĩngòŋ a ŋgòŋ bìnòò bĩtsimè.

¹³ Tá nĩ ka mfa njoo a mbo bə bi Nwĩ bii àyaa a boŋə aa, ŋkii ŋkwərə ni bĩgĩ a milà'a bù.

¹⁴ Tá nĩ ka nnĩŋ mbəonə a nu bə bii bi tso'ò akòrə yuu aa, ñtsee bə ñdòò a atu bo ki niŋə.

¹⁵ Nĩ ka ndoritə bu bi bə bii bi doritə aa, ŋkii nyə'ə bu bi bə bii bi yə'ə aà.

¹⁶ Nĩ tswe nĩ àmòòntə yĩ fùùrè bù ni bù. Nĩ tsuu nu ki ŋee, mbaŋnə ŋka nsigisə nĩ nú yùu a nsye ntswe bu bi bə bĩ kègə, ñtsuu ki tərè.

¹⁷ Nĩ tsuu annu yĩ bi a atú ànnu yĩ bi kwi'inə. Nĩ ka ŋgaansə mĩtĩ muu ŋka ŋghìrə annu yĩ mə bə bĩtsim beentə aà.

¹⁸ Nĩ ka ŋghìrə ŋgòŋ innu tsim a ni yuu mbèè a nyə mə nĩ tswe nĩ mbəonə bu bi bə bĩtsimè.

¹⁹ Bìsù bà bii mə kòŋə aà, nĩ tsuu annu yĩ bi a atú ànnu yĩ bi kwi'inə, nĩ baŋnə mmà'atə isa'a bə a mbo àlwintəŋ Nwĩ, nlon mə àŋwà'ànə Nwĩ a swon mə, “Mmà'àmbi à swon mə, ‘àwi'ì nĩkòŋ à nĩ ànnu yā, mə aa kwi'inə.”

20 “Mbə n̄j̄i ka nyan̄ə ngàṅkibàà ghò, ò fa m̄ji ghu mbô, bæ mə nt̄i yi i yoo, ò fa ṅk̄i ghu mbo t̄a à no. Ma mùu ajàn bon̄ ibòn̄ê gho wa i ka tsyà yì,”*

21 N̄i tsuu mà'at̄ə mə t̄a ìnn̄u ji bi ka ṅgha'a ghūu b̄ə, n̄i ban̄ə ṅka ṅgha'a ìnn̄u j̄i bi n̄i ibòn̄ê.

13

Ann̄u ȳi b̄i'ìn̄ə tswe n̄i gh̄ir̄ə a mbo b̄isa'a bi ala'a aà

1 T̄a ṅù n̄tsim̄ à yə mə yu yu'un̄ə b̄isa'a bi ala'a b̄i mə bi tswe n̄i àdà'à a atu bù aà, ṅlon̄ mə kaa n̄sa'à àla'a ȳi tsu à s̄i ghu tswē t̄i gh̄ə mə a l̄ə Nw̄i. B̄i bi tswe ghu ts̄its̄on̄ aa, a waa a al̄əṅə aa a tswēsə Nw̄i.

2 Ma mùu ajàn, ṅù ȳi mə a sw̄un̄n̄ə bo bi b̄isa'a bi ala'a aa, a sw̄un̄n̄ə aa bo bi ànn̄u ȳi mə Nw̄i à tàn̄t̄ə nl̄ə. B̄ə b̄i mə bi sw̄un̄n̄ə bo bo aa, baa n̄iṅ n̄jo Nw̄i a abaa bo.

3 Ṽlon̄ mə kaa b̄isa'a b̄ila'a bi si aa n̄i n̄ib̄o'ɔ a nu ṅù ȳi mə a gh̄ir̄ə ann̄u ȳi siḡin̄ə aa z̄i, bi ban̄ə n̄zi n̄i n̄ib̄o'ɔ aa a nu ṅù ȳi a gh̄ir̄ə ibi aà. N̄i k̄on̄ mə kaa n̄i aa wa'a n̄sa'à àla'a ka mbo'ɔ aa ɛ? N̄i k̄a ṅgh̄ir̄ə ìnn̄u j̄i siḡin̄ə bon̄ à ka beent̄ə ghūu.

4 Ṽlon̄ mə à laa mb̄ə ṅgàṅf̄à'a Nw̄i mə a f̄à'à aa ṅlon̄ aà ibòn̄ê ghūu. L̄a mb̄ə n̄i ka ṅgh̄ir̄ə ibi, n̄i k̄a m̄bo'ɔ. Ṽlon̄ mə, àdà'à ȳi à tswe n̄i yu aa, kaa s̄i yi ad̄an̄ə ad̄an̄ə b̄ə. A laa mb̄ə ṅgàṅf̄à'a Nw̄i a n̄iṅ n̄j̄o Nw̄i a m̄m̄ ab̄àà b̄ə b̄i bi gh̄ir̄ə ìnn̄u j̄i bi aà.

5 A ku'un̄ə mə t̄a ṅù à ka nyu'un̄ə waa t̄a kh̄ə alwint̄əṅ Nw̄i. T̄a t̄a n̄t̄i yi tsuu n̄i ki sa'a.

6 A ki mb̄ə n̄ji'ì ànn̄u ȳi mə a ku'un̄ə mə t̄a n̄i ka ntwu b̄itax ghū aà. Ṽlon̄ mə b̄ə b̄i bi l̄ent̄ə ann̄u ma ȳu aà, à naa mb̄ə ṅḡāṅf̄à'a Nw̄i mə à l̄ə mə t̄a bi ka nlent̄ə.

7 N̄i ka ntwu n̄joo j̄i mə n̄i tswa waa ghū aà. Mma'a n̄i t̄ax gh̄uṅ ṅk̄i ntwu n̄i tax ṅlon̄ n̄joo j̄i n̄i tswe n̄i ju aà. Ṽka mbo'ɔ n̄i b̄ə b̄i mə a bon̄ a mbo'ɔ aa, ṅgha'as̄ə n̄i b̄i mə a ku'un̄ə a ṅgha'as̄ə aà.

Ann̄u ȳi mə n̄i tswe n̄i ṅka ṅgh̄ir̄ə a nu bù n̄i bù aà

8 N̄i tsuu ṅù tsu n̄i àyoò tsu ki tswa b̄ə, à ki mme ak̄on̄n̄ə, ṅlon̄ mə ṅù ȳi mə a k̄on̄ə nd̄im̄ ȳi aa, a lwens̄ə aa n̄on̄s̄ə.

9 N̄di'ì j̄ya mə, “Tsee m̄agh̄ab̄ə gh̄ir̄ə! Tsee zwit̄ə! Tsee ȳèr̄ə! Tsee nd̄im̄ gh̄ò gh̄è'èn̄ə!” bo bi n̄di'ì ji m̄o'ɔ, bi boons̄ə n̄iṅ n̄i n̄igh̄àà n̄i gh̄u'ut̄ə mə, “Ka k̄on̄ə nd̄im̄ gh̄ò t̄si'ì ts̄o ajàn̄ mə o k̄on̄ ib̄iinn̄u gho aà.”

10 Ṽl̄u ȳi a k̄on̄ə nd̄im̄ ȳi aa kaa à si ibi ghu nu gh̄ir̄ə. Ṽka ṅk̄on̄ə b̄ə à n̄i nlwens̄ə n̄on̄s̄ə Nw̄i n̄tsim̄ə.

11 La a mb̄u ṅgh̄èè ghū, n̄i zi noò ȳi à n̄i ghu aa ts̄its̄on̄ə. Nòò à n̄an̄s̄ə m̄ə ṅku'u a mbo bù a mb̄inn̄ə a fil̄o. Ṽlon̄ mə nòò ȳi mə b̄i'ìn̄ə ka ȳi yween̄ə aa à k̄òont̄ə m̄ə a nu b̄i'ìn̄ə ts̄its̄on̄ n̄tsyat̄ə ajàn̄ ȳi mə b̄i'ìn̄ə l̄ə mf̄òò m̄b̄i aà.

12 Ituḡə i tsyà m̄ə, àb̄èè a tiḡə m̄fu'u. A b̄i'ìn̄ə me'e if̄à'a ituḡə t̄si'ì tsim̄ə. N̄tiḡə ṅw̄e'ɛ n̄joo n̄ts̄o n̄laà id̄iḡə.

13 A b̄i'ìn̄ə ka n̄zi ak̄or̄ə n̄iz̄i ȳi'ìn̄ə à ku'un̄ə n̄i ȳi si'ìn̄ə. Mma'at̄ə ann̄u n̄ji si'ì n̄i ànn̄u n̄n̄o m̄baan̄ə, m̄ma'at̄ə ann̄u aj̄ir̄ə, m̄ma'at̄ə ann̄u ns̄iṅ, m̄ma'at̄ə ann̄u nto fik̄or̄ə n̄i ànn̄u agh̄è'èn̄ə.

* 12:20 Prov. 25.21-22 T̄si'ì ajàn̄ ȳiim̄ə àṅwà'àn̄ə Nw̄i a swon̄ aà. 13:9 Exod. 20.13-15,17; Deut. 5.17-19,21 13:9 Lev. 19.18

¹⁴ Nì ban̄nə ɲwɛ'ɛ Mmà'àmbi Yesu Kristo a nu bù, n̄tsuu abwarə fa a mbo n̄jyá nù yùù tá i ka ɲghirə naa innù j̄i mə i yè'ètə aà.

14

Tâ ò tsuu ndîm ghò ki sa'a, i firè n̄i

¹ A ɲghɛɛ a n̄i ɲù ȳi mə abiint̄i ȳi a bɔrə aa, n̄i ka ɲkwɛrə n̄i sigìnə, lâ n̄tsuu bu bo ki swùɲnə a n̄i annù ȳi mə à b̄i aà.

² ɲù ȳi mò'ô à tse b̄i mə mbə yu j̄i n̄joò tsim̄ə. Tá ɲù wa mə àb̄iint̄i ȳi a bɔrə aa tá à ban̄nə nswon̄ mə yu kurə aa tsi'ĩ àmbòrə.

³ ɲù wa mə a j̄i n̄joò tsim̄ə aa tá à tsuu wa mə a tswèrə n̄joò aa ki tsa'a b̄ə. Tá wa mə a tswèrə n̄joò tá à tsuu isa'a waà ɲù mə a j̄i tsim̄ə aa ki tsèrə, n̄lon̄ mə Nw̄ɲgòn̄ à kwèrə m̄ə ȳi.

⁴ O bə aa wò a ɲka nsa'a ɲgàɲàfà'a ɲù d̄an̄ə aa ɛ? Aà tsi'ĩ t̄afà'a ɲù wa mə mbə a swon̄ mə a fà'a sigìnə kə a k̄i mfa'a k̄ikaɲə. Mbə t̄afà'a wa a k̄i ɲkwɛtə ȳi mə tá à t̄ə, n̄lon̄ mə Mmà'àmbi à tswe n̄i m̄idà'a a ɲkwɛtə yu.

⁵ ɲù ȳi mò'ɔ a lògə ɲjwi ȳi mò'ɔ mə i b̄òɲtə n̄tsyà ȳi mò'ô, ɲù ȳi mò'ɔ a b̄an̄nə n̄lɔgə mə ɲjw̄i tsim̄ i ku'un̄ə. Tá ɲù n̄tsim̄ à nan̄sə ɲghirə tá àtú ȳi laa sigìnə n̄i annù ȳi a ghìrə aà.

⁶ ɲù wa ȳi mə a l̄ə ɲjw̄ɲgòn̄ aa, a l̄ə aa a ɲgha'asə Mmà'àmbi ghu. ɲù ȳi mə a j̄i n̄joò tsim̄ aa, a j̄i aa a ɲgha'asə Mmà'àmbi ghu, n̄lon̄ mə a fa mbi'ikə a mbo Nw̄i. Wa ȳi mə a tswèrə n̄joò aa, a tswèrə aa a ɲgha'asə Mmà'àmbi ghu, n̄lon̄ mə a k̄i mfa mbi'ikə a mbo Nw̄i.

⁷ Kaa ɲù n̄b̄i'in̄ə à si nt̄i tswe aa n̄lon̄ ɲgaà ȳi, kaa ɲù n̄b̄i'in̄ə wa'à k̄i ɲkwə aa, n̄lon̄ ɲgaà ȳi.

⁸ B̄i'in̄ə bə tswe nt̄i bon̄ b̄i'in̄ə tswè nt̄i aa n̄lon̄ ɲgaà Mmà'àmbi. B̄ɛ b̄i'in̄ə kwo b̄i'in̄ə k̄i ɲkwə aa n̄lon̄ ɲgaà Mmà'àmbi. Ts̄ mə a bə laa, kə b̄i'in̄ə tw̄ɛnt̄i òo, kə b̄i'in̄ə kwo òo, bon̄ b̄i'in̄ə laa mbə b̄ə bi Mmà'àmbi.

⁹ Aa n̄ji'ĩ annù ȳi mə Kristo à l̄ɛ ɲkwə mbu nyweenə n̄i n̄wo fu aa, mə yu bə Mmà'àmbi b̄iku bi b̄ə bo bi ȳi b̄i bi tswe bit̄i.

¹⁰ O t̄ɛ'ɛ nt̄sɔ'ɔtə n̄i isa'a nd̄im ghò aa a ya aa ɛ? Kə o tsa'a nd̄im ghò laa a ya aa ɛ? Nlon̄ mə, b̄i'in̄ə bitsim̄ ka ȳi t̄ə a n̄si ab̄ə nt̄sɔ'ɔtə m̄isa'a Nw̄ɲgòn̄ə.

¹¹ Nlon̄ mə bi ɲwa'anə a m̄um àɲwà'ànə Nw̄i mə,
“Mmà'àmbi à swon̄ mə, àjàɲ mə m̄ə tswe nt̄i aa, m̄ikù'ùtə m̄itsim̄ ka ȳi sigitə a n̄si m̄ə,
t̄a b̄ə b̄itsim̄ swon̄ n̄i n̄si n̄i n̄si mə m̄ə laa mbə Nw̄ɲgòn̄.”

¹² Tá à laa mə ɲù n̄b̄i'in̄ə ȳi mò'ɔ ȳi mò'ɔ à ka ȳi swon̄ə annù n̄lon̄ ɲgaà ȳi a mbo Nw̄ɲgòn̄ə.

Tsuu l̄ə ghìrə mə tá nd̄im ghò à wo

¹³ Ts̄ mə a bə laa aa tá b̄i'in̄ə kentə a nsa'a b̄i'in̄ə n̄i b̄i'in̄ə. Mban̄nə n̄tsèrə mə kaa mbə b̄i'in̄ə wa'a ati a m̄an̄j̄i taansə mə nd̄im ȳi'in̄ə à wo ghu, kə ɲki mbə ayoo ɲk̄iɲ m̄an̄j̄i a mbo nd̄im ȳi'in̄ə.

¹⁴ Ts̄ ɲgàɲàfà'a Mmà'àmbi Yesu, m̄ə nan̄sə n̄zi mə kaa mbə bi wa'a m̄iji m̄i tsu ka ntwon̄ə mə m̄i n̄i m̄iji m̄i ns̄iɲ nyon̄ə a n̄jim n̄on̄sə. L̄a m̄iji m̄i mò'ɔ tse bə m̄iji m̄i ns̄iɲ a mbo ɲù ȳi mə à wà'àtə mə à n̄i m̄iji m̄i ns̄iɲ aà.

¹⁵ Mb̄ə ò zi mə àyoo ȳi mə o j̄i aa, a fa ɲgi'i a mb̄o nd̄im ghò b̄ə bon̄ kaa ò si akòrə niz̄i yo aa a m̄um àkòɲn̄ə burə ki z̄i. Tsuu l̄ə m̄à'àtə mə

àyoo yïi mæ o ji aa tâ à tsə ŋgi'i a nu nù yïi mæ Kristo à le ŋkwo ghu atû aà.

¹⁶ Tsùu lõ mmà'atə mæ annù yïi mæ o ghìrə a bə yï sɪgìnə aa, tâ bì baɲnə ŋka ŋghaa nî gho mæ a nî yï bî.

¹⁷ Nlon mæ kaa annù nifɔ Nwî kaa a laa ŋwa'ă annũ miji kă annũ mɪlù'ù bə. A baɲnə mbə aa bə annũ ŋghìrə innù jii i tsinə aa, nì annũ mbɔɔnə, nî annũ nidorə a mûm Azwî Nwî.

¹⁸ Nù yï mæ a fà'ă a mbo Kristo ma mùu ajàn aa, à kù'unə a mbo Nwî, bə kii mbeentə nîi.

¹⁹ Tâ bî'inə ka ŋgaansə mitii mî'inə a ŋghìrə innù jii mæ i zî nî mbɔɔnə, ŋkii ŋkwetə nî yî'inə bitsim mæ bî'inə ka ŋkwe.

²⁰ Tâ annù miji à tsuu lõ ghìrə tâ ò ta ŋgi'i a nî ifà'ă Nwî. Wâ ŋgòn njoò tsim i laa, lâ à ka bə annù yî bi a mbo nù a ŋghìrə mæ tâ bə bî mɔ'ɔ wo nlonə ayoo yïi a ji aà.

²¹ A laa ŋkù'unə mæ boɲ mbə nù tuù ŋkùrə mbà, kə a ŋki nno mɪlù'ù kə a ŋki ŋghìrə annù yî mɔ'ɔ yïi mbə ndîm yï a kwântə ghu aà.

²² Lèə annù yïi ò bii nlon ma yû annù aa a titii bu Nwî. Nidorə nî wè nî tswe a mbo nù yïi mæ kaa ntii yi i sî nîi sa'a mæ a ghìrə annù yïi mæ à wà'atə mæ a ku'unə aà.

²³ Lâ nù yïi mæ a jɪŋkə nlon ayoo yïi yu tswe nî nji aa, Nwîngòn à ka nɪŋ njo ghu abaa mæ mbə a ji, nlon mæ ma yaà annù mæ a ghìrə aa kaa a sî aa mûm àbiiintii yu fɛ'ɛ. Annù yïi mæ a sî a mûm àbiiintii fè'è aa, à nî ibî.

15

Nî ka ŋghìrə tâ bǎdàn ka ndoritə, tsuu bə bù bə

¹ Bî'inə bii mæ àbiiintii yî'inə a tinsə aa, bî'inə ka mmi innù bə bii mæ àyaa a bɔrə aa. Ntsuu baɲnə ki ghìrə bə mæ tâ nù yî'inə ka ndoritə.

² Bî'inə baɲnə ŋka ŋghìrə bə mæ tâ bîlîm bî'inə ka ndoritə nlon ibòn waa tǎ ki ghìrə tâ àbiiintii yaa ka ŋkwe.

³ Nlon mæ tsi'î Kristo kaa à le ŋkî'î ka ŋghìrə aa mæ tâ nù yî ka ndoritə. A le mbànnə ŋghìrə a ajàn mæ àŋwà'ànə Nwî a swon aa, mæ, “Mbègìtə jii mæ bə le sî bègìtə noo ghu aa, i wo a nu mè.

⁴ Nlon mæ innù jii mæ bi le ŋwà'ànə a mbîi aa, bi le ŋwà'ànə mæ tâ i ka ndi'itə yî'inə mæ mbə bî'inə, nyonə a nɪm àtànəntii nî àdɪntə yïi mæ nìghàà nî Nwî nî fa a mbo bî'inə aa tâ bî'inə naɲsə yəgìtə a nu Nwî.

⁵ Tsitsòn, tâ Nwîngòn yïi mæ àtànəntii bə àdɪntə a lô ghu mbo aa, tâ à ghìrə tâ nî ka ŋghaanə mbiinə nyonə a nu Kristo Yesu,

⁶ mæ mbə bù bi tsim nî tigə ŋgha'asə Nwîngòn bo bì Mmà'àmbî yî'inə Yesu Kristo nî ntsù yî mɔ'ò.

Ntoo yï nsigìnə a mbo bitizi Nwî.

⁷ Tâ nî ka ŋkwərə ghūu bu nî bù tsi'î ajàn mæ Kristo à le ŋkwərə ghūu aà, tǎ tâ baa ŋgha'asə Nwî.

⁸ Nlon mæ mæ swon a mbo bù mæ Kristo à le mbə ŋgàɲàfà'ă a mbo baYuda, a ndi'î mæ Nwîngòn à lèə ŋkà'a yïi mæ à le ŋkà'ă a mbo bità bi bitàà byaa aà

⁹ tâ ma yû a ghìrə mæ bitizi Nwî tâ bì gha'asə Nwîngòn nlon ŋko mɪlɪŋnə yï. A bə aa ajàn mæ bi ŋwa'anə a mûm àŋwà'ànə Nwî mæ,

“Tsǔ mæ a bə laa, màa tigə gha'asə nòo a titii bitizi Nwî i kii ki yəə ikòò gha'asə nî fɪkũmə gho ghu.”

10 Bi ki mbù òswon mə,
 “Bù bitizî Nwî, nî ka ndoritə bu bì bē bi.”

11 Nki mbu nswon mə,
 “Ka ngha'asə nî Mmà'àmbi mbă bu bitizî Nwî,
 nki nghirə tâ itoò itsim ka ngha'asə nîi.”

12 Yesaiah a ghèè nî mbîi òswon mə,
 “Ntigə ngigə Jesse i ka yî fè'e,
 i bə yu wa mə à ka yî bîinə sa'a bitizî Nwî,
 tâ bitizînwî tigə nniŋ ntii waa ghu nû.”

13 Tâ Nwìngòŋ yîi mə a ghìrə mə tâ nî ka mbe njoo aburə aa, tâ à ghìrə
 ntii ghuu luu nî nidorə nki nanse tswe nî mbocnə, a ajànə mə nî nîŋ ntii
 ghuu ghu nu aà, tâ mîdà'a mî Azwî Nwî mî ghìrə nî nanse nka mbe njoo
 aburə nî ntii ghu tsimè.

Nji'i ànnù yîi mə Paul à le ñwà'ànə ma yu à ñwà'ànə ti nìb'ò aà

14 Mə, a nî itu ibîinû gha, mə bii nî ntii ghâ tsim mba bilîm bâ, mə bù, a
 nî ibîinû ghuu, nî luu nî àbòŋəntii, nki nnanse nzi annû ajàn mə mbə nî
 tigə ndi'itə ghuu bu nî bù.

15 A nî idigə jî m'ò a nî yulà àñwà'ànə, mə ñwà'ànə ti nìb'ò mə tâ nî
 wa'atə innù ma jya jîi mə mə lèè nte'e mfoo ñwà'ànə a mbo bù aa, ñlon
 aa ibòŋ Nwî yîi mə à fa a mbo mə

16 mə tâ mə bə ngàŋàfà'a Kristo Yesu a mbo bitizî Nwî. Mə fà'à aa tsi'î
 tsò ngàŋmà'anwî a mûm ntoo yî ñsigìnə Nwî ya tă ghìrə mə tâ Nwî a bii
 bitizî Nwî tsi'î tsò njoo mmà'anwî jîi mə Azwî Nwî a sî'î mē.

17 Ajan mə mə tswe nî ànnù yî m'ò bì'i bì Kristo aa, mə kwèè ntii gha a
 mûm àfà'a Nwî.

18 Nlon mə mə tswe nî ànnù tsu a nswon aa nlon mə Kristo à le ntsyà
 a nîm mə nghirə mə ghìrə mə tâ bitizî Nwî tâ bì tigə nyu'unə nî Nwî, a
 nîm nighàà nî ntsû na, nî mighìrinə mî innù ma,

19 nî mîdà'à mî ilènsə innù bo bì innùtsyāmbô, a b'ò nî mîdà'à mî Azwî
 Nwî. Ma mùu ajàn, a nî idigə tsi'î tsim, ñlo a Yerusalem nghèè nywe'e a
 Illyricum, mə swon mə ntoo yî ñsigìnə Kristo yā ntsimè.

20 A nî àyè'ətē yā ngòŋ bìnòò bitsim mə tâ mə swon ntoo yî ñsigìnə ya
 a nî àdìgə yîi kaa bì lèè nki'î ikum Kristo ghu yu'u aà, tă wa'à kà mboc a
 nî àtsənda yîi mə nù dāŋ à tūmə aà.

21 Tsi'î tsò ajàn mə àñwà'ànə Nwî a swon aa mə,
 “Bè bii mə bì lèè nte'e wa'ă annû yi a mbo bo swonə aa, bì ka yî yə yi.
 Tâ bè bii mə bì lèè ñwa'a yu'u aa, tâ bì yu'u àtū yaa a laa ghu.”

Ajan mə Paul à le ntanjə mə yu ghèè ghantə baRoma aà

22 Aa innù jîi mə i ki kîŋ mə tâ mə wa'a a mbo bù zî aà.

23 La tsîtsòŋ ajàn yîi mə mə sî nî ifà'a ma mùu mbù'ù bù ntswe aa, bo bì
 ajàn mə mə le ntsu'u nyə'ətə a nyê ghuu a nî ilòò jî ghà'atè aa,

24 mə lòò nghèè a ala'a Spain, mə wà'atə mə ajàn mə mə aa ki tsyă ghèè
 ghu aa, i yə ghuu, i nanse doritə a ntswe bî'inə a nî mû àtîi noò. Bèè bî'inə
 tswetə, nî tigə ñkwetə gha mə ghèè ghu.

25 Tsîtsòŋ mə ghèè a Yerusalem nî njoo a mbo boc bì Kristo.

26 Nghòtə jîi mə i tswe a ala'a Macedonia bo bì a ala'a Achai, bì fā njoo nî
 àbòŋəntii yaa a ñkwetə ngàŋəfūm jîi i tswe a titii bè bì Nwî a Yerusalem
 aà.

²⁷ Bo le ndoritə a nghirə maa ajàn, lâ a nswonə ànnù nîkon, bo tswe nì nghirə maa ajànə, òlon mə ajàn yîi mə baYuda le nyàtə mbəonə Azwî Nwî bo bo aa, bîtizî Nwî ki ntswe nî òlògə njoo jîi mə Nwîngòn à tənə waa ghu aa i kwetə baYuda ghu.

²⁸ Nòò yîi mə mè ka mənşə i fa njoo mà jû mə bi kî ghòtə a mbo bo aa, bo kwere tsi'î tsim bon mə ka tsyă a mbèc bù tigə ghèc a Spain.

²⁹ Mə zi mə nòò yîi mə mè ka yî zî a mbèc bù aa, mə aa yî zî aa nî mbəonə Kristo tsi'î ntsimə.

³⁰ Mə bu'u mbo a mbo bù mbâ bilîm bâ, nî ikûm Mmà'ambî yi'inə Yeu Kristo, nî àkògnə yîi mə Azwî Nwî a fa aa, mə tâ nî boonsə gha tâ bî'inə aa nto a ajàn mə nî tsà'atə nî Nwî nî tîi a atu mə aà.

³¹ Nî lɔɔ a mbo Nwî mə tâ à tsu'u atû ya a mbo bîi bîi Nwî bîi bi tswe a Yudea aà, ñki nghirə mə tâ bə bi Nwî bi beentə ifà'á gha a Yerusalem.

³² Maa ajàn, mə mbə Nwî à bii, tâ mə tigə nzi a mbo bù òluu nî nìdorə tâ nî ghirə ntîi gha fwetə.

³³ Tâ Nwîngòn mbəonə tâ à tswe a mbo bù bitsimə. Amen.

16

Paul à tsà'atə bə bî ghà'atə a Roma

¹ Mə bèentə àfà'a njàantə yî'inə Fəbe, yîi mə à nî ñkwetə a mûm ñghotə a ala'a Cenchreae,

² à nî kwere yi siginə ajàn mə bɔɔ bi Kristo kwere ñu aa, ñki ñkwetə yi mfa ayoò tsim yîi mə a lɔɔ aa ghu mbô, òlon mə à kwetə bə bî ghà'atə, mə bə ñu yî mò'ɔ a titîi bə bîi à kwetə aà.

³ Nî tsa'atə Prisca bo Aquilla, bə bîi mə bî'i bo fà'á a abo mɔ'ɔ a mum Kristo Yesu aà.

⁴ Bo le mfa ñgwî yàà òlon ntswéntîi yà. Mə nanşə mfa mbi'ikə a mbo Nwî mbi'i ngaà yàà. Kaa à si tsi'î mə bə mə mə fa miyà wàà, bo bi ñghotə jîi i tswe a titîibî tîzî Nwî aa tsimə.

⁵ Kî ntsà'atə nî ñghotə ya yîi mə i bòontə a nda bo aà.

Tsà'atə nî ntîi nsû ghà Epenetus, yîi à le mbə ntsyambîi ñu yîi mə à le mbîi Kristo a mbù'u Asia aà.

⁶ Tsà'atə nî a Mary yîi mə a fà'á nî tîi a titîi bù aà.

⁷ Tsà'atə nî Andronicus bo bî Junias, ñgǎngwè'è jîi mə bî'ibo le ñkuu a atsanə aà. Bo nî bə bî tînsə a titîi ñgǎntoo Kristo. Bo le mfòò ntswe a mum Kristo tî mə.

⁸ Tsà'atə nî Ampliatus, ntîi nsû ghà a mum Mmà'ambî.

⁹ Tsà'atə nî Urbanus, ñu yîi mə bî'inə nî bô fà'á a abo mɔ'ɔ a mum Kristo aà, nî ntîi nsû ghà Stachys.

¹⁰ Tsà'atə nî Apelles, yîi mə bi beentə annû yi a mum Kristo aà. Tsà'atə nî bə bitsim a ñgwè'è Aristobulus.

¹¹ Tsà'atə nî a ñu ñgwè'è ghà Herodion. Ñki ntsa'atə bɔɔ bi Kristo bîi bi tswe a ñgwè'è Narcissus.

¹² Tsà'atə nî ñgǎnfà'á jula mə fà'á a mbô Mmà'ambî aà: Tryphaena bo Tryphosa. Tsà'atə nî a ntîi nsû ghà Persis, yîi mə à nanşə mē mfa'a ntîi a mbo Mmà'ambi aà.

¹³ Tsà'atə nî Rufus, ñgànfà'á Mmà'ambi yî ntîi, nî ndè yîi mə à ki mbə ndèghà aà.

¹⁴ Tsà'atə nî Asyncritus, Phlegon, Hermes, Patrobas, Hermas, bo bi bilîm bî'inə bîi bi tswe bo bo aà.

¹⁵ Tsà'atə nì Philologus, Julia, Nereus bo bì njààntê yĩ, nì Olympas, bo bì bə bi Nwĩ bii bo bo tswe aa tsi'ĩ bitsimə.

¹⁶ Nì tsa'atə ghuu bu nì bù ñnɔŋə nì migha'à muu nì àkòŋnɔ bɔɔ bi Kristo. Nghòtə Kristo tsi'ĩ tsim i tsà'atə ghuu.

Idi'itə nlwĩ'ĩ ñjìmə

¹⁷ Mə bu'u mbo a mbo bù bilim bá mə nì ka nlensə bə bya mə bi zĩ nì àyàtə, mfa nì ñgi'ĩ a nì àbiiintii bə, ñligitə nì ñnnù jii mə bi le ndi'ĩ a mbo bù aà. Nì ka ñkhə ijàn bə ma jyà.

¹⁸ Nlon mə mbuu bə ma bya kaa bi si aa a mbo Mmə'àmbi yĩ'inə fa'a, bo bəŋnə mfa'a aa nlon bə àtò'ô yaa. Bo tsyà nì a ñjim àlètə, bo bì mighàà mĩ lĩ m̀bwe'esə nì bə bii mə kaa bo burə tì ibi zi aà.

¹⁹ Nlon mə, nù ñtsim à yù'ù mə a ajàn mə nì yu'unə ntoò yĩ ñsigìnə ya m̀ kii ñdoritə nlon ngaà yù'ù aa, lá màa kɔŋ mə tá nì bə ngàn mitsyè a nì ànnù yii mə a bɔŋə aa, mbaŋnə mbə b̃t̃iz̃i a nì ànnù yii mə à nì yĩ bi aà.

²⁰ Nwĩngòŋ m̀bɔɔnə à ka ghèsə ghò'ò a Satan a ji'ĩ mikòrə bù.

Tà ibɔŋ Mmə'àmbi Yesu Kristo, i tswe a mbo bù.

²¹ Timoti, nù yii mə bi'iyu fà'a a abo mɔ'ɔ aa, a tsà'atə ghuu. Lucius bo Jason nì Sosipater, ngǎŋgwè'ê já, kii ntsa'atə ghuu.

²² Mə Tertius, nù yii à ñwà'ànə aŋwà'ànə yulà aa, mə tsà'atə ghuu a ñjim Mmə'àmbi.

²³ Gaius, nù yii mə mə tswe ghu nda aa, bo bì ñghòtə ñtsim bo tsà'atə ghuu. Erastus, ñlèè ñkabə ñjò'ò àla'a yù, nì ñd̃im yĩ'inə Kwartus, kii ñtoo nì àtsà'atə a mbo bù. [

²⁴ Tà ibòŋ Kristo i tswe a mbo bù bitsimə. Amen.]*

Agha'asə Nwĩ yi nlwĩ'ĩ ñjìmə

²⁵ B̃i'inə ka ngaha'asə Nwĩngòŋ yii mə mbə a ñiŋ m̃t̃i a nu bù ñyon a nì ñtoo yĩ ñsigìnə ya mə mə swonə mbi'ĩ ngaa Kristo aà, ma yù à nì ànnù yĩ àlèèntə ya mə i le ntswe alò'òsə a ngu'u ngu'u aa,

²⁶ mə tsitsòŋ bi fi'isə m̃ə a f̃e'è ñlaa, ñtsya a ñjimə ñwà'ànə ngǎŋntoo Nwĩ, bi tigè ñghirə itoò ñtsim i zi, ñyonə aa a nì ñdi'ĩ Nwĩ yii mə à lwĩ'ĩ ñiŋkonə aa, ñka nyu'unə a m̃m̃ àb̃iint̃i.

²⁷ A mbo Nwĩngòŋ ma ghú yúyigə yii mə à nì àz̃i tsimə aa, tá ñigha'a ñi t̃i m̃ə tá nì tswe ghu mbo ñtsya a ñjim Yesu Kristo! Amen.

* **16:24** Kaa àt̃i ma yù a si a nì ñwà'ànə j̃i nɔ'ɔ tswé.

Aṇwà'ànè Paul yi ntsyàmbüi a mbô ñghòtê BaKORINTO

NJI'INNÜ ANWÀ'ANƏ YU

A aṇwà'ànè yû aa a le ṇṇwà'ànə Paul mbo ñghotê baKorinto. Korinto à le mbə ñjò'ò ala'à BaGrikia yî ñwè, ñki mbə kapital mbù'u Achai yîi mə BaRoma le si bu'utə aà. Bi le si naṇsə ntaṇ nî mītaa ma mùu ala'a, bə lô nî a idigə idigə jî mɔ'ɔ jîi mə BaRoma le si bu'utə aa nzi mbòontè ghu nlonə afù'ù yî wè yîi mə à le ntswe ghu aà. BaKorinto le si gha'asə bīnwīngòn bī ghà'atè. Bi le si naṇsə mbu'u nî innü jî bi jî swèrè ñswerə a Korinto. Annü ajirè bo bi ibuurənnü i le mburə ntswe ma mùu ala'a tsi'î mbēnnü. A titi bīnwī bya, Aphrodite à le ntswe nî ṇgāṇmà'a jî ntsù'ù yî fùurè jîi mə i le mbə aa ikwàrè bāṇgyè, ñdi'î nî bə mə bàa nji nî àkwàrè ṇgha'asə nî nwī wa ghu. Bə le mburə nzinə mbuu annü ajirè yîi mə a le ntswe a Korinto aa a ajāṇ yîi mə bɛɛ bi yi nyə nù ti jî akwàrè, kə a ka njirə si'î, bi tigè ñswonə nî mə a ghìrè aà ñdə baKorinto wā.

Nî ntoo yî ñsiginə a Korinto aa a le nzi Paul (ffà'à 18.1-17). A le ntswe ghu a atù àlòò yî fùurè nî bisāṇ bi nto'o mfa'a ghu, Aquila bo Pricilla nî Timoti bi kwetə nî yi ghu. Nòò yîi mə Paul à le mà'atè ñlò aa, à le nyu'u mə ñghotə ya i tswè nî innü jî ghà'atè mə i le si fa ṇgi'î ghu: Annü ajirè, ànnü ayàtə bo bi ibuurənnü jî mɔ'ɔ nlonə mītəṇnə mi Azwī. Paul à yù'ù mē ñtigə ṇṇwà'anə aṇwà'ànè yû mə yu tsisə innü ma jû ghu i kii fa akwī'î nî ibetə jî mɔ'ɔ jîi bi le mbetə yi ghu aà.

Nwī a fa àdà'à bo mītsyè a mbo Paul mə tā à ṇṇwà'anə ndi'itə ṇghotə ya ghu. Ṇghaa innü i mburə ṇgha'atə tsi'î siginè, à le ṇghàà ñlonə annü nyweenə bə a niwô (15). Annü yîi mə à ṇwà'ànə nlonə akòṇnə aa (13) a nî afù'ù yî mɔ'ɔ yîi mə Nwī a fa a mbô ñghòtê bə bi. Innü jîi mə i le mfè'e a mûm ñghòtə a Korinto aa i kwetə a ṇghìrə mə bī'inè yə ibòn Nwī a titi bə bi.

Bi yatə aṇwà'ànè yû aa laà:

1. Nji'î ànnü aṇwà'ànè yû 1.1-9
2. Ayàtə a mûm ñghòtê 1.10—4.21
3. Annü ajirè bo bi innü a mûm ṇṅwè'è 5.1—7.40
4. Bìkrisèn nî bītībī Nwī 8.1—11.1
5. Ntswénti a mûm ñghòtə bo bi a ajāṇ yîi mə bi gha'asə Nwī ghu aà 11.2—14.40
6. Annü nyweenə nî nìwo Kristo bo bi à yi ṇṅāṇmbii Kristo 15.1-58
7. Njoo jîi mə bi le ṇghotə a mfa a mbo bìkrisèn a Yudea aà 16.1-4
8. Innü jî mɔ'ɔ jîi mə Paul à le ntigə ṇghaa a nlwī'isə aà 16.5-24

Atsà'atə

¹ Aṇwà'ànə mə a lo a mbo Paul yîi mə Nwīngòn à le ntwon nî ñkònə yî mə tā à bə ṇṅāntoò Kristo Yesu bo bi a mbo ñdīm yī'inè Sosthenes,

² ṇghɛɛ nî a mbo ñghotə bə bi Nwī bii mə bi tswè a ala'a baKorinto aa, bo a mbo bə bītīm bii mə Nwīngòn à twon mə tā bo bə bi a nīm Kristo Yesu, nlāa laà. Mbə bə bii mə bi twon ikum Mmà'àmbi yī'inè Yesu Kristo mə nî Mmà'àmbi wāà ñki mbə yī'inè aà.

³ Tā ibòn Nwī nî mbɔɔnə yîi mə i lo a mbo Nwīngòn Taà yī'inè nî Mmà'àmbi Yesu Kristo aa tā i tswè a mbo bù.

⁴ Mə fa mbi'ikə a mbo Nwĩ a ngònɔ bìnòò bitsim mbi'i ngaa yùù, nlon ɛbònɔ Nwĩ yĩ mə à le nghìrè a nu bù, ntsya a njĩm Krostu Yesu.

⁵ Nlon mə àjàn mə nì tswe nì ànnù yĩ mò'ɔ bu bì Yesu Kristo aa, kaa nì sɛ afù'ù yĩ tsu saà, ntswe nì àfù'ù nì mighàà mi tsim, bo bì a nì mitsyè mi tsim.

⁶ Ntooo ya mə bĩ'ĩ le sɛ swonɔ nlon Yesu, nì nànsə mə mbii i kuu a nu bù

⁷ ma mùu ajàn kaa nì wa'à nì mètəɲnə mi Azwĩ mĩ tsu bonə, a ajàn nì bɛ noò yĩ mə Mmà'àmbi yĩ'inə Yesu kristo à ka yĩ fè'ɛ yentə aà.

⁸ A ka yĩ bɛ ghuu mə tâ nì tə ntinsə nghɛɛ nywe'e a nlwĩ'isə, ntswe ajàn yĩ mə kaa mbə bì wa'à ghuu firə wa njwĩ Mmà'àmbi Yesu Kristo.

⁹ Nwĩngòn a nì nù yĩ mə mbə bĩ'inə nĩn nti yĩ'inə ghu nu, mbə Nwĩngòn wa yĩ mə à le ntwon ghuu mə tâ nì tswe nì ànnù yĩ mò'ɔ bu bì Mũ yĩ Yesu Kristo Mmà'àmbi yĩ'inə aà.

Ayàtə yĩ mə a tswe a mûm nghòtə aà

¹⁰ Mə bu'u mbo a mbo bù mbâ bilĩm mbâ, nì ìkũm Mmà'àmbi yĩ'inə Yesu Kristo mə tâ nì ka nghaa mbiinə, tâ àyàtə tsuu a titi bũ tswe, ta tâ nì nànsə nkwerə ghuu a nibən, nì ìmòntə juu, bo bì ajàn mə nì lèntə innù aà.

¹¹ Mə swon laa, bilĩm mbâ, nlon mə, bə bĩ mò'ɔ a ngwè'ɛ Chloes bi swon a mbo mə mə àyònə a tswe a titi bù.

¹² Mə swon aa mə nù yĩ mò'ɔ yĩ mò'ɔ a titi bù a swonə nì mə, “Mə laa mbə nũ Paul.” Kə, “Mə laa mbə nũ Apollos.” Kə “Mə nì nù Cephas.” Kə “mə nì nù Kristo.”

¹³ Bi laa nyàtə Kristo aa ɛ? Bi le nkweèntə aa Paul a ati bəɲnə bəɲnə mbi'i nkwiu ghuu aa ɛ? Kə bi le mmurə ghuu a nkì aa nì ìkũm Paul aa ɛ?

¹⁴ Mə fa mbi'ikə a mbo Nwĩ mə kaa mə le nwa'ă nù nibù a nkì murə ntsyatə Krispus bo Gaius;

¹⁵ ma mùu ajàn kaa mbə nù nibù ghùù a wa'à swon mə bi le mmurə yi a nkì aa nì ìkũm ghâ.

¹⁶ (Mə wà'atə mə mə le mbaa nkì mmurə ngwè'è Stephanas a nkì. Kaa mə sɛ nũdàn wa'atə yĩ mə mə le mmurə a nkì.)

¹⁷ Nlon mə kaa Kristo à le wa'ă gha too aa mə tâ mə zi nkà mmurə bə a nkì. A le mbəɲnə ntooo gha aa mə tâ mə zi nkà nswon ntooo yĩ n̄sigìnə ya. Kaa mə le nkì'ì kà nswonə aa bə nì n̄ghàà nì mitsyè mi mbi mù ta niwo nì Kristo a ati bəɲnə bəɲnə wa'a adànə dānə tsyâ.

Kristo à nì mti mi Nwĩ bo bì mitsyè mi

¹⁸ Nlon mə ntooo ya nlon niwo nì Kristo a ati bəɲnə bəɲnə à nì àjɛntə annù a mbo bə bii mə bi bwe aà, lâ a mbo bĩ'inə bii mə bi yweenə aa, i bə mɛdà'à mi Nwĩ.

¹⁹ Bi nwa'anə ma yũ a mûm ànwà'anə Nwĩ mə,

“Mə ka ta ngi'ì a nì mitsyè mi ngànmitsyè i sigisə bə bii mə bi m̄ontə mə bi zĩ ànnù aa a nsyê.”

²⁰ Tsɔ mə a bə laa, ngànmitsyè tigè ntswe aa fə aa ɛ? Ngāɲndi'ì n̄nsə tigè ntswe aa fə aa ɛ? Bə bii mə bi zi n̄ligitə innù faa mbi aa bi k̄i n̄tigə ntswe yaa ngaa aa fə aa ɛ?

²¹ Nwĩngòn, a nì mitsyè yu, à le nghìrə mə tâ bə tsuu yi a nì myaa mitsyè zi. A le mbəɲnə m̄bɔn a Nwĩ a tsyâ a njĩm ntooo ya yĩ mə bĩ'ì swonə, bə twonə nì àjɛntə annù aa, n̄yweensə bə bii bi yĩ aà.

²² BaYuda bi lòo mē bi yē innū jī yēyerē i bōŋ bii, baGrikia bi lòo nē mitsyē.

²³ Lā a mbo bi'i, bi'i kii ŋkɛ'ɛnə aa tsi'i ntoò Kristo wa yii mē bi le ŋkwèèntə yī a ati bāŋnə bāŋnə aà. BaYuda bi kwàntə ghu ŋwo, bi'tizi Nwī bi logè a nī àjìntə annū.

²⁴ Lā a mbo bè bii mē Nwī à twòŋ mē waa aa, kè a bē baYuda kè baGrikia aa oo, bōŋ ntoò mà yū i laa mbə Kristo yii mē à nī mīda'a mī Nwī ŋki mbə mitsyē mī Nwī aà.

²⁵ Nlon mē àyoo yii mē a finə ajìntə ànnū Nwī aa, à nī mitsyē, ntsyatə mitsyē mī ŋûmìsòŋə. Ayoo yii mē a mfinə aborəkè Nwī aa, a bē mīdà'a ntsyatə mīda'a mī ŋûmìsòŋə.

²⁶ Wa'atə nī àjàŋ mē nī le mbə aa bilīm mbā mbōŋ tā Nwīŋgòŋ à twonə ghūu. Nyonə a nī mitsyē mī mbi mù, kaa nī le ŋki'i ŋgàŋ mitsyē bē; kaa ŋki'i nī àdà'a yī tsu ki ntswe, kaa ŋki'i bē bī wè ki mbə.

²⁷ Nwīŋgòŋ à le mbāŋnə ntso'ɔ ayoo yii mbi i lògə nī àjìntə ayoo aa, mē yu dīrìsə atu ŋgàŋmitsyē ghu. Ŋki ntso'ɔ ayoo yii mē mbi i lògə nī iborəkə njoo aa mē yu dīrìsə atu ŋgāŋada'a ghu.

²⁸ A le ntso'ɔ ayoo yii mē mbī i le sī līi ntsa'a mē a nī tìkùm aa, tsi'i njoo jii mē i sī ghu tswē aa, mē yu ta ŋgi'i nī njoo jii mē i tswe ghu, mbi i logè nī njoo àtìndùu aà.

²⁹ La a bē mē kaa mbə ŋu a ki'i ntii yi a nsi mī'i Nwī ka ŋkwɛɛ.

³⁰ Nwīŋgòŋ à lògə mē ghūu ŋghirə nī tswē nī ànnū yī mɔ'ɔ bu bi Kristo Yesu. Nwī a tigè ŋghirə Kristo à bē mitsyē mī'inə, ntsya a njiŋm Kristo, ànnū yī'inə a tsinə a nsi mī'i Nwī, a logè yī'inə bi'inə tigè bē bi. A ketə mīŋkārə mī innū jī bi a nu bi'inə.

³¹ Tsó mē a bē laa aa, ajàŋ mē àŋwà'ànə Nwī a swon aa mē, “Mbē ŋu tsu a tɛ'è tī kwɛɛ ntii yi, a ká ŋkwɛɛ aa mbī'i bē ŋgaa Mmà'àmbī.”

2

Ntoò mbī'i Yesu Kristo yii mē bi le ŋkwèèntə yi a ati bāŋnə bāŋnə aà

¹ Bilīm mbā nòò wa mē mē le nzī a mbo bù a ŋkɛ'ɛnə ntoò Nwī ya mē i le nlèèntə aa, kaa mē le ŋki'i mighàà mī wè, kè mitsyē mī mbi mù logè ŋkɛ'ɛnə ghu bē.

² Nlon mē mē le ŋkòŋ mē mē lī'inə ŋgòŋ innū tsīm tigè ki swonə tsi'i ànnū Yesu Kristo yii mē bi le ŋkwèèntə yi a ati bāŋnə bāŋnə aà.

³ Mē le ntswe a titii bù aa tsi'i tsó aborikə ayoo, mbo'ɔ, ntsiginə.

⁴ Nìghàà na a mbo bù kaa à le ŋki'i nìghàà nī mitsyē mīi mē bē beentə aa bē. A le mbāŋnə mbə bē nìghàà nīi mē nī le sī dī'i mīda'a mī Azwī Nwī aà.

⁵ Ma mùu ajàŋ tā àbīintii yuu tā à tsuu bē nī mitsyē mī bē i yègitə mbanəŋ yègitə bē nī mīdà'a mī Nwī.

Mitsyē mī Nwī

⁶ Lā, bi'i dī'i innū nī mitsyē a mbo bè bii mē bi kwe a mūm Azwī Nwī aà ka mē kaa à sī mitsyē mī mbi mù bē, kè mitsyē mī bē bii bi bu'utə mbi yū aà; bii mē bi tswe nī ntsyà aà.

⁷ Bi'i dī'i aa mitsyē mī Nwī mīi mē mī lèəntə aa, mē Nwīŋgòŋ à le nanşə nləə tètə nlon nìgha'a nī'inə aà.

⁸ Kaa ngǎŋmbu'utə mbi jù lɛ wa'à zi tâ à laa atu bo. Bo lɛ mbaa nzi, bon kaa bo lɛ ŋwa'ǎ a Mmà'àmbi yǐi mə à tswe ni nǐgha'a aa a ati bǎŋnə bǎŋnə kweəntə.

⁹ A bə aa tsǒ mə bi ŋwa'anə a mûm ǎŋwà'ànə Nwǐ mə, “Annù yǐi mə kaa ŋù à lɛə wa'à yə kə n̄yuu aa, ǎnnù yǐi mə kaa ŋù à lɛə ŋwà'à mǒontə mə mbə a fɛ'è aa, ǎa yu yǐi mə Nwǐŋgòŋ à tǎŋtə nləə a mbo bə bǐi mə bi kɔŋə yi aà.”

¹⁰ Nwǐŋgòŋ à dǐ'i mə a mbo bǐ'inə n̄tsya a n̄jɪm Azwǐ Nwǐ. Nlon mə Azwǐ Nwǐ a lòo ŋgòŋ ǐnnù tsɪm, n̄lɔɔ, n̄lɔɔ n̄i ǐnnù Nwǐ jǐi i naŋsə n̄tsotə aà.

¹¹ Kaa ŋù dǎŋ yǐi mə mbə a zi ǐnnù jǐi mə ŋù wa'atə kaa à si ghu bə n̄tsyatə a azwǐ yi yǐi mə a tswe ghu mûm nù aà. A ki mbə ngǐŋ ngǐŋ mə kaa mbə ŋù tsù kaa mbə wa'ǎ ǐmǒontə Nwǐ zi n̄tsyatə Azwǐ Nwǐ.

¹² Kaa bǐ'inə sɪ aa ǎzwǐ yǐ fàa mbi kwerə, bǐ'inə bǎŋnə ŋkwerə aa bə Azwǐ yǐi mə Nwǐ à too a mbo bǐ'inə aa, tǎ zi ŋgòŋ ǐnnù tsɪm jǐi mə Nwǐŋgòŋ à fa ntəŋə yi'inə ghu aà.

¹³ Tsǒ mə a bə laa aa, kaa bǐ'i si annù ma yu aa ni mǐghàa mǐi mə m̄tsyè m̄i bə dǐ'i a mbo bǐ'i aa dǐ'i. Bǐ'i dǐ'i aa ni mǐghàa mǐi mə Azwǐ a dǐ'i a mbo bǐ'i. Ntɔ'ɔtə n̄i ǐnnù Azwǐ a mbo bə bǐi mə bi tswe n̄i Azwǐ aà.

¹⁴ Nù yǐi mə kaa à sɪ n̄i Azwǐ tswé aa, kaa mbə kǐ'i ǐnnù jǐi mə Azwǐ Nwǐ a fa aa kwerə. Ghu mbo, à n̄i ǎjɪŋtə annù, kaa m̄bə a tɛ'ɛ kǐ'i naŋsə n̄zi. Ghu mbo, à n̄i ǎjɪŋtə annù. Nlon mə mbə bi kǐ n̄zi nduú yi, n̄tsya aa tsi'i a n̄jɪm Azwǐ.

¹⁵ Nù yǐi mə à tswe n̄i Azwǐ aa, à zi ǎjɪŋ yǐi mə mbə yu kǎ n̄lentə ǐnnù tsɪm, lâ kaa m̄bə ŋù tsù wa'ǎ n̄lentə annù yi bǎŋnə n̄zi

¹⁶ Aà ǎjɪŋ mə ǎŋwà'ànə Nwǐ a swon aa mə, “Mbə ǐmǒontə Mmà'àmbi aa a zǐ wò aa ɛ? Mbə, a yi aa a dǐ'itə wò aa ɛ?”
Lâ a mbo bǐ'inə, bǐ'inə tswe ni ǐmǒontə Kristo.

3

Ngǎŋfà'à Nwǐ

¹ A nswon annù n̄ikon a bilɪm bâ, kaa m̄ə kǐ wa'ǎ a mbo bù lô ŋghàa aa tsi'i tsǒ mə ghàa a mbo bə bi Azwǐ. M̄ə kǐ ghàa a mbo bù aa tsi'i tsǒ bə bi fàa mb̄i, kə tsi'i tsǒ a mbo bɔŋkhə a mûm ǎb̄iint̄i.

² M̄ə kǐ si nɔŋsə ghuu aa ni n̄ibəə, kaa à kǐ wa'ǎ m̄iji m̄i t̄i bə, nlon mə kaa ni kǐ burə t̄i kwe ŋkù'ù a n̄j̄i. I zǐ ywe'e ts̄itsòŋ, kaa ni burə t̄i kù'ù.

³ Nlon mə ni burə ka kǐ tswe n̄tswɛnt̄i yùu tsi'i tsǒ bə bi fàa mb̄i. ǎjɪŋ yǐi mə ǎghə'ənnə bo bi ǎyòŋ a tswe a t̄it̄i bù aa, ni burə kǐ bə aa tsi'i bə bi fàa mb̄i, ǎkòrə n̄iz̄i yuu a kǐ m̄bə aa à yǐ bâ fàa mb̄i.

⁴ N̄i yi t̄i swùŋnə i swonə ni mə, “M̄ə laa mbə ŋù Paul.” Nù yǐ m̄ɔ'ɔ a k̄i n̄swonə ni mə, “M̄ə ni ŋù Apollos,” ni si gh̄irə aa tsi'i tsǒ n̄um̄sòŋ aa ɛ?

⁵ Apollos à laa mbə wo aa ɛ? Paul a kǐ m̄bə wo aa ɛ? Bǐ'i ghensə mbə aa tsi'i ŋgàŋfà'à mə bi lɛ ŋkwetə a nḡirə mə tâ ni n̄iŋ m̄int̄i muu a nu Yesu Kristo. Nù ni bǐ'i a fà'a aà ǎfà'a yǐi mə Mmà'àmbi à fa ghu mbo aà.

⁶ M̄ə lɛ mbwe'e, Apollos a ts̄utə, Nwǐŋgòŋ a gh̄irə m̄iji mya mə kwê.

⁷ Nù yǐi mə a bwe'e aa ni wa yǐi mə a ts̄utə aa, kaa bo sɪ ǎyòò tsu bə. Nù yǐi mə à ni ŋù aa, à laa mbə Nwǐ, nlon mə a gh̄irə m̄iji mya m̄i kwê aà.

⁸ Nù yîi mæ a bwe'e aa, bo bì nù yîi mæ a tsùtè aa, bo yu ku'unê. Nwĩngòŋ à ka yî kii twu ŋkabè àfà'á nù i yònɔ a nɔmæ àfà'á yîi mæ à fà'á ghu mbo aà.

⁹ Nlon mæ bî'î laa mbæ bê bîi mæ bî'î fà'a a abo mɔ'ɔ bî'î bì Nwĩ; nì bê ñsòò Nwĩ, mbæ ndânwĩ yîi mæ bi bɔɔ aà.

¹⁰ Nyonɔ a nî ìbòn Nwĩ yîi mæ à fa a mbo mæ aa, mæ kî fà'á aa tsi'î tsò nù yîi mæ à zi afà'á yî, ntumæ atsəndá, nù dàn a tigè mbɔɔ nda ghu. Tá nù ñtsim yîi mæ a bɔɔ nda ghu aa tá à ka ntsyesə nî yî.

¹¹ Nlon mæ kaa mbæ bi wa'á atsənda yî dàn bú ntum, ntsyatə ya yîi mæ bî tɛ'è mæ ntumæ aa, a bə Yesu Kristo aà.

¹² A ŋghɛɛ a nî ñjoo jîi baa bɔɔ ghu aa, bə bî mɔ'ɔ ka yî kî bɔɔ nî àtî gold, kè nî yî silva, kè nî ñgò'ɔ atindù. Tá bî mɔ'ɔ ka mbɔɔ nî ñtî, kè ñkinkà'á, kè ñgèè.

¹³ Bî ka yî yə a ajàn mæ àfà'á nù a tinsə mbæ aà, wa njwi mæ Kristo à ka yî fùrè i dî'î aà. Nlon mæ maa njwi, bi ka yî ywe'etə afà'á nù tsim nî mɔ'ɔ, tá mɔ'ɔ tɔɔ ndî'î ajàn mæ a tîi mbæ aà.

¹⁴ Belə mæ mɔ'ɔ i bə tsuu nda yîi mæ bi lə mbɔɔ wa atsənda aa i tòò tá i wo, bon nù wa mæ à bɔɔ aa, à ka kwɛrə mitsɔ'ɔnə mî ifà'á mî.

¹⁵ Belə mæ mɔ'ɔ i tɔɔ nda ya, bon nù wa mæ à bɔɔ aa à ka bwe. Yumbon à ka banɔ nyweenə, lá i yweenə aa tsi'î tsò à khě mfɛ'è aa wa mum mɔ'ɔ.

¹⁶ Nì sî zi mæ nî laa mbæ ndâmà'anwĩ, Azwĩ Nwĩ a tswê nî a mûm nu bù aa ɛ?

¹⁷ Mbê nù tsù a ta ŋgi'î nî ndâmà'anwĩ bon Nwĩ à ka kii ta ŋgi'î ghu nú. Nlon mæ ndâmà'anwĩ i laa aà, bù nî ñtu mbiinú ghuu, nî nî ndâmà'anwĩ.

¹⁸ Tá nù ñbù ghùù tá tsuu ibiinú yî kî bwe'esə. Mbæ nù ñbù ghùù a wa'atə mæ yu nî nù mitsyè nyonɔ bə nî figè yî fàa mbi, a ku'unə mæ tá à bəŋ ntigə ajɛŋtə tá nanɔ tswə nî mitsyè.

¹⁹ Nlon mæ ayoo yîi mæ mbi yù i lògè nî mitsyè aa, à nî ajɛŋtə ayoo a nsi mî'î Nwĩ. Aŋwà'anə Nwĩ a swon mæ, “Nwĩngòŋ a ko ŋgàn mitsyè nyonɔ aa a nɔm ñlwee yàa.”

²⁰ Adìgə àŋwà'anə Nwĩ yî mɔ'ɔ a kî mbù ñswon mæ, “Mmà'á mbi à zî ñnnù jîi mæ ŋgàn mitsyè bi wa'atə aà, mæ ñnnù jîi bi wa'atə aa à nî àdànə dənə.”

²¹ Ma mùu ajàn, tá nù tsù à tsuu ntîi yî kî kwèè mbi'î ŋgaa bə, ñlon mæ ñjoò tsim i tswə aa a mbo bù.

²² Paul nî Apollos nî Peta, nî mbi yù, ñtswəntîi bo ñèwo, nòò tsìtsòn kè nòò yîi a zî aa, ma juu ñnnù tsim à nî juu.

²³ Bù, nî tswə aa mbo Kristo, Kristo a tswə a mbo Nwĩ.

4

Ngăntoo Kristo

¹ A bon mæ tá nî lògə yî'î tsi'î tsò ŋgànfà'á Kristo jîi mæ Nwĩ à lèə mæ tá bî'î ka nlentə ñnnù Nwĩ jîi mæ i lə ntswe a alò'òsə aà.

² Annù yîi mæ a ku'unə a mbô ŋgànfà'á tsò ma wa a ŋghìrə aa à nî mæ tá à ka mfa'a a mbo tá àfà'á yî tsi'î nî ntîi yî tsimə.

³ A mbo mæ à nî tsi'î mûntsirə ànnù mæ mbæ nî ká ñsa'a nàà, kè mæ mbæ mbi yù i ká ñsa'a nàà a kòrə. Kaa mèmbon kaa mæ si atu ibi nù gha sa'a.

⁴ Ntîi gha i laà, la, kaa i kî'î dî'î aa mæ mbæ bi wa'á isa'a a nu mæ ñnɔ. Nù yîi mæ a sa'a nàa laa à bə aa Mmà'àmbi.

⁵ Tsɔ mɛ a bɛ laa aa, tã nɛ tsuu isa'a nɔ tsu lɔ tsɛrɛ tɛ ghɛ mɛ nɔɔ à kù'ù. Annɔ ntsɛrɛ isa'a nɔ nɔlwi'isɛ a tswe nɛ nyù'ùtɛ nɔɔ wa mɛ Mmà'àmbi à ka yɛ zɛ aà, nlon mɛ à ka yɛ fi'isɛ innɔ alò'òsɛ jɛ mɛ bɛ lɛ si ghɛrɛ a mùm mfi idigɛ aa, kii kɛ'ɛ minàn yɛ mɛ bɛ lɛ ntantɛ nlɛ a mùm ntii bo aà. A ka yɛ bɛ aa tsi'ɛ maà nɔɔ mɛ nɔ ntsim à ka yɛ kwɛrɛ miyà a mbo Nwɛ ajàn mɛ à kù'ùnɛ ghu mbo aà.

⁶ Mɛ fa ibiinɔ yi'i Apollos tsɔ figɛ ma ghɛ aa, nlon ngaa yùù, mɛ tã nɛ yɛgɛ annɔ yɛ mɛ nighàà nùlà nɛ nanɛ nswonɛ aà, “Nɛ tsuu kɛ ghɛrɛ i tsyà nɛ annɔ yɛ mɛ bi nwa'anɛ aà;” mbi'ɛ nɔ nɔbù ghùù a kã nkweɛ ntii yi mbi'ɛ ngaa nɔ mò'ò, mbànɛ nka ntsa'a nɛ yɛ mò'ò.

⁷ Nɔ yɛ mɛ à ghɛrɛ gho mɛ tã ò kò'ònɛ ntsya bɛ bi mò'ò aa, à nɛ wò aa ɛ? Njoo tsim jɛ mɛ ò tswe nɛ ju aa a si Nwɛ fa aa ɛ? Mbɛ ò tigɛ mbu aa nkweɛ ntii gho aa mɛ akɛ tsi'ɛ tsɔ kaa bi si aa fà fà aa ɛ?

⁸ Nɛ lòò aà nswonɛ mɛ nɛ tswe mɛ nɛ njoo tsim jɛ mɛ nɛ lòò aa ɛ? Nɛ tswe mɛ nɛ àfù'u tsim aa ɛ? Nɛ tigɛ mɛ mbɛ bifò, ka mɛ bi'ɛ si bifò tsitsòn bɛ aa ɛ? Mɛ yè'ètɛ mɛ bon nɛ laa tɛ'ɛ mbɛ bifò tã tã bi'inɛ ka nsa'a nifò nya bitsimɛ.

⁹ A fi tsi'ɛ tsò Nwɛngòn à fa aà adigɛ nlwɛ'ɛ nɛm a mbo bi'ɛ ngǎntoò jɛ, tsi'ɛ tsò bɛ bi mɛ bi tswe nɛ nkwo a nsaanɛ, tã mbɛ ntsim i yɛ waa, nɛ baangel, nɛ bàmisònɛ.

¹⁰ Mbi'ɛ nkwi Kristo bi'ɛ nɛ ibɛrɛ, nɛ bânɛ mbɛ ngànmitsyɛ a mum Kristo. Bi'ɛ bɛrɛ, nɛ bânɛ ntii. Bi tsa'a nɛ yi'ɛ mbanɛ nɛnɛ nɛ bɛ.

¹¹ Yi nywe'e tsitsòn, bi'ɛ tswe nɛ nɛ, nɛ nkɛ i yanɛ nɛ yi'ɛ, bi'ɛ wɛ'ɛ nɛ bikùrɛ bitsè'è. Bi ghòò nɛ yi'ɛ, bi'ɛ tsinɛ nkare nɛ idigɛ idigɛ,

¹² bi'ɛ nwugɛ nɛ ibi nɛ yi'ɛ mfa'a nɛ mɛ nɛ mbò mi'ɛ. Bi yi nɛ ndòò a atu bi'ɛ, bi'ɛ bânɛ nɛ mboonɛ. Bi yi nɛ tsò'ò akòrɛ yi'ɛ, bi'ɛ tswà ntii yi'ɛ;

¹³ bi yi mbègètɛ yi'ɛ, bi'ɛ kwi'ɛ nɛ mighàà mɛ bònɛ. Nyi nywe'e tsitsònɛ, a mbò mbi, bi'ɛ bɛ aa ntsà'à, njoo jɛ mɛ bi mɛ'è aà.

¹⁴ Kaa mɛ si ma yù a mbo bù nwa'ànɛ aa mɛ mɛ ghɛrɛ tã àtù yuu dirɛ bɛ. Mɛ bânɛ nwa'ànɛ aa a ndi'itɛ bù tsò bɛ ba bi mɛ mɛ kònɛ aà.

¹⁵ Ka mɛ nɛ tswe nɛ bɛ bi ghà'à ngaha'a mɛ bi di'itɛ nɛ ghùu tsi'ɛ tsò bɛ bi Kristo aa, Taà ghùù à naa tsi'ɛ yɛ mò'ò, nlon mɛ mɛ tigɛ mbɛ aa Taà ghùù yɛ ndânwɛ ntsya a nɛm ntòò yɛ nɛsiginɛ ya yɛ mɛ mɛ zi nɛ yu a mbo bù aà.

¹⁶ Mɛ tigɛ ndi'itɛ nɛ ghùu mɛ tã nɛ ka nɛ'esɛ akòrɛ nizi yà.

¹⁷ A bɛ nɛ'ɛ annɔ yɛ mɛ mɛ too Timoti, mù ghà a nɛm Kristo, yɛ mɛ mɛ kònɛ aa, yɛ mɛ a fà'à a mbo Mmà'àmbi nɛ ntii yi tsimɛ aà. A ka zɛ i wa'atɛ a mbo bù, binònɛ bi mɛ mɛ yònɛ a mùm ntswɛnti yà yɛ mfi a mum Kristo, bi mɛ mɛ kii ndi'ɛ a mbò ndanwɛ ntsim, a idigɛ tsim jɛ mɛ mɛ ghɛ ghu aà.

¹⁸ Bù bi mò'ò nɛ nɛ nɛ juu, a bɛ tsi'ɛ tsò nɛ wa'atɛ nɛ mɛ kaa mɛ ka wa'á ghùu bù nɛ ngantɛ.

¹⁹ Là Mmà'àmbi, à bɛ bi bon mɛ ka zɛ ghanɛ ghùu a nɛ mù àtɛ nɛ. Mɛ zi bon mɛ ka wa'a aa tsi'ɛ innɔ jɛ mɛ ngǎnnɛ nu mà jù i swon aa i yu'ù, mɛ ka kii yɛ mɛ myaa.

²⁰ Nlon mɛ kaa annɔ nifò Nwɛ kaa a si aa annɔ nighàà nɛ ntsu bɛ, a bɛ aa annɔ midà'a.

²¹ Nɛ kòn mɛ akɛ aa ɛ? Nɛ kòn mɛ mɛ zi aa bɛ nɛ ngwàn a mbo bù, kɛ nɛ lòò aa mɛ mɛ zi nɛ àkònɛ nɛ àbònɛ aa ɛ?

5

Annũ Ajirè a mûm ndânwĩ

¹ Bi nan̄sə ɲkɛ'ɛnɛ a mbo mɛ mɛ ajirè a tswe a titii bù, mbə abuu ajirè yĩi kaa a sɛ a titii bĩtĩzi Nwĩ tɛ'ɛ ntswe aà. Nlon̄ mɛ, ɲu a lògè nĩ a ɲkwɛ taà yĩ.

² Nĩ tɛrè aa ɛ? A ku'unə aa mɛ bon̄ nĩ bāɲnè ɲyə'ə aa yè'è. Tā nĩ fi'isə a ɲu yĩi mɛ a ghìrə ajāɲə annu ma yu aa a titii bù.

³ Ka mɛ mɛ sɛ a titii bù a nĩ ibii nũ gha tswé aa, mɛ bāɲnə ntswe a titii bù a mûm Azwĩ. Mɛ tsèrè mɛ isa'a ɲu yĩi mɛ a ghìrə ajāɲə annu ma yu aa tsi'ĩ tsɔ mɛ tswe a titii bù.

⁴ Nòò yĩi mɛ nĩ boontə nĩ ikũm Mmà'àmbĩ Yesu yĩ'inə aa, àzwĩ ya a tswé bu bo, nĩ mĩdà'à mĩ Mmà'àmbĩ yĩ'inə Yesu Kristo,

⁵ nĩ fā ɲu ma ghũ a mbo Satan mɛ tā à ta ɲgĩ'i a nĩ ɲjyānũ yĩ. Mɛ mbə àzwĩ yĩ a yĩ mbāɲnə nyweenə wa ɲjwĩ Mmà'àmbi lɛ.

⁶ Ajāɲ yĩi mɛ nĩ ɲee nũ juu aa kaa a sɛ ku'ùnə. Nĩ sɛ zi mɛ, mulĩ mbè'è àbaa i ghìrè mamù'ù ɲkyā àbaa a kɔ'ò aa ɛ?

⁷ Nĩ kɔɔ alwənə mbè'è àbaa yĩ lwən ya mɛ à nĩ innu jĩ bi a titii bù mfi'isə, mɛ mbə nĩ laa lɛ. Bon̄ nĩ ka tigə bə tsi'ĩ tsɔ ɲkyā àbaa yĩ fii yĩi mɛ kaa mbè'è àbaa kaa i sɛ ghu tswé. Nòò ikòò Passa yĩi bi lògè mɛ Kristo yĩi mɛ à nĩ mũ mbĩɲjèrè ikòò Passa yĩ'inə wa mĩmà'à Nwĩ ghu aa, à kù'ù mɛ.

⁸ A bon̄ mɛ tā bĩ'inə tigə ɲjĩ ikòò ma ghũ, kaa wa'à jĩ aa bə nĩ àbaa yĩi mɛ tswe nĩ mbè'è àbaa yĩ ɲlwən ya aa, mɛ a nĩ àbĩ'intii bo bi innu jĩ bi aa, bĩ'inə bāɲnə ka ɲjĩ bə nĩ àbaa yĩi mɛ kaa mbè'è àbaa i sɛ ghu tswé, mɛ nĩ ɲtĩi yĩ làà bo bi ànnu ɲĩɲkon̄ aà.

⁹ Mɛ lɛ ɲɲwà'ànə wa mûm àɲwà'ànə ya mɛ mɛ lɛ ntsyàsə a mbo bù aa mɛ tā nĩ tsuu aa bu bi ɲgāɲajirè kĩ karə.

¹⁰ Kaa mɛ lɛ sɛ wa'à aa ɲgāɲajirè jĩi mɛ à nĩ bə bi mbi aa, kě bə bĩi bi ghotə ɲjoo aa, kə bāɲgāmighee, kə ɲgāɲmii bĩɲwĩngòn̄ bi adāɲdāɲə swon̄ə bə, ɲlon̄ mɛ ma mùu ajāɲ a ka dĩ'i mɛ nĩ ma'atə mbi yu ɲghɛɛ a adigə yĩ dāɲ.

¹¹ Mɛ lɛ mbāɲnə ɲwa'anə a mbo bù aa mɛ tā nĩ tsuu kĩ karə aa bũ bi ɲu tsu yĩi mɛ a twon̄ ibii nũ yĩ mɛ yu nĩ ɲdim̄ yĩ'inə, là ànnũ ajirè bo bi ànnũ ɲghotə ɲjoo, nĩ ànnũ mbii bĩɲwĩngòn̄ bĩdāɲdāɲə, ànnũ nswon̄ ànnu yĩ bi a atu ɲu, nĩ ànnũ nno mĩlù'ù mbaanə bo bi ànnũ iyərə a tswé ghu nu aà. Tā àjĩnə yuu bi àjāɲ ɲu ma ya tā à tsuu burə bə bə!

¹² Nlon̄ mɛ àya a nsa'a bə bi abɛɛ à nĩ àkə aa ɛ? Nĩ tswe aa nĩ nsa'a bə bĩi mɛ bi tswe a mûm ndânwĩ.

¹³ Nwĩngòn̄ a sa'a bə bĩi mɛ bi tswe a abɛɛ aà. “Furə nĩ ɲgāɲabi'intii a titii bù.”

6

Annũ nsomsə Mu Kristo nsomsə yĩ mò'ô

¹ Mbə ɲu ɲibù a tswe nĩ àbèè bo mu Kristo yĩ mò'ɔ, à ghìrə àkə mɛ tā à lògə isa'a wa ɲghèè nĩ ghu a mbo bə bĩi annu yaa sɛ tsinè, mbāɲnə mmà'àtə a ɲghèè nĩ ghù a mbo bə bi Nwĩ tā bi lentə aa ɛ?

² Nĩ sɛ zi mɛ bə bi Nwĩ ka yĩ sa'a mbi yu aa ɛ? Mbə a bə mɛ nĩ ka yĩ kĩ sa'a mbi, bon̄ mbə a tigə ɲtsya ghuu a ɲlentə bɔɔ bi innu tsɔ ma bù aa mɛ akə aa ɛ?

³ Nĩ sɛ zi mɛ bĩ'inə ka yĩ sa'a bangel aa ɛ? Mbə a bə ma mùu ajāɲ bon̄ nĩ bāɲnə nan̄sə nzi nsà'à innu jĩ fāa mbĩ.

⁴ Mbê òjan innù tsi'í tsó ma jya i yi mfè'è, nì bânghè nlogò nghèè nì ju bə a mbo bə bii mə ndânwĩ tsa'à, mə tâ bì lentə aa a ya aa ε?

⁵ A bɔŋ mə tâ àdirətu tswa ghuu. A bə mə kaa nù yĩ mò'ɔ à sɪ a titii bù tswe mə à tsyèsə nzi nlèntə innù abèè a titii bɔɔ bi Kristo aa ε?

⁶ Lâ Mu Kristo a bânghè logò nì Mu Kristo yĩ mò'ɔ nghèè nì ghu a kɔrə a mbo bitii bii Nwĩ mə bì ka nsa'a isa'à yì.

⁷ Tsi'í ajàn mə innù ibèè kɔrə i tswe a titii bù aa, a dɪ'í mə nì wò m̃. Nì sɪ zi mə a bɔŋtə mə mbə nù a bânghè nghirə ibi a nu bù aa ε? Nì sɪ kɪ nzi mə a bɔŋtə mə mbə bi bânghè ntwɛɛ bə njoò juu ŋkwɛrə aa ε?

⁸ Lâ bu bîmbɔŋ, nì bânghè nghirə nì ibi, mbanghə nì njoò bə ŋkwɛrə, bo bii mə à nì bɔɔ bi maà buu aà.

⁹ Nì sɪ zi mə kaa bə bii annù yaa a sɪ tsinə aa kaa bi ka yĩ wa'ă annù nifò Nwĩ jì aa ε? Nì tsuu ibii nù ghuu kɪ bwe'esə, ŋgǎŋatsùurə, ŋgǎŋmii bînwĩ bidànghè dānə, kě ŋgǎŋajirə, kə mbânghə nlogò mbânghè, kě bāngyè bi nlogò bāngyè,

¹⁰ kə bāngāmighee, kə bə bii bi ghotə nì njoò tsi'í ghòtə n̄ləə, kə banômbaanə, kə ŋgǎŋmbègə bə, bo bāngāmighee, wa kaa bo ka yĩ wa'ă a mum annù nifò Nwĩ kuù.

¹¹ Bù bĩ mò'ɔ lɛ mbə aa maa ajànə, lâ bi sɪ'í m̃ ghuu, nghirə nì tigə bə bi Nwĩ bii bi laà aa, nghirə annù yuu a tsinə, nì ɪkũm Mmà'àmbi Yesu Kristo bo bì a m̃m Azwĩ Nwĩ yì'inə.

¹² “Mbə mə tse ghirə innù tsimə mə mə kòŋ aà.” Lâ kaa innù tsim i si kwetə. “Mbə mə tse ghirə innù tsimə jii mə mə kòŋ aà.” Lâ kaa mə ka kɪ'í abù'u a mbô annù tsu bə.

¹³ Nù tsù à tse swon mə, “Miji tswe aa a mbô àtò'ò, àtò'ò a kɪ n̄tswe aa nlon mijí.” ɪŋə, à nì annù n̄ŋkonə, lâ Nwĩŋon à ka yĩ bwesə ma jyaà njoò tsimə. A nghè a nì ibiinnù gho, kaa i sɪ tswe aa a n̄i mǎghàbè ghu. ɪbi nù gho i tswe aa a mbo Mmà'àmbi yii mə a sa'a aà.

¹⁴ Nwĩŋgon à lɛ mb̄insə Mmà'àmbi yì'inə a niwô, à ka yĩ kii b̄insə yì'inə nì midà'ă m̄i.

¹⁵ Nì sɪ zi mə mb̄i m̄i nù muu m̄i laa mbə mb̄ɛ nù Kristo aa ε? Mə ka logò mb̄ɛ nù Kristo i tigə ghirə tâ i bə mb̄ɛ nù àkwàrə aa ε? Kaa ma ya mbə a wa'ă fè'è.

¹⁶ Kə nì sɪ zi mə nù yii mə à bòonsə mb̄i nù yì bo àkwàrə aa bo yu tigə mbə aa àyoo mò'ɔ aa ε? A ajàn mə àŋwà'anə Nwĩ a swon aa mə, “Bo bya bi baa, nù bânghè wa bo m̄angyè wa, tigə m̄boonsə mbə n̄jyă nu yì mfùurə.”

¹⁷ Lâ nù yii mə à bòonsə mb̄i nù yì bo Mmà'àmbi Kristo aa, bo yu tigə aa Azwĩ yì fùurə.

¹⁸ Nì ka ŋkhə innù ajirə. ɪfǎnsənnù jì mò'ɔ jii mə nù a ghirə aa, kaa i sɪ aa ibiinnù yì m̄ɔntə. Lâ nù yii mə a jì mǎghàbè aa, a f̄ansə aa annù a nu mb̄i nù yì.

¹⁹ O sɪ zi mə mb̄i nù yò i laa mbə ndā Azwĩ Nwĩ yii a tswe m̄m nu wò, ya yii mə a lo mbo Nwĩ aa ε? Wa kaa ibii nù gho i sɪ aa mbo wò tswə i tswe aa a mbo Nwĩ.

²⁰ Wa à lɛ nyuu gho aa nì àt̄induu, ma mùu ajàn a kù'unə mə tâ ò ka gha'asə bə Nwĩ nì mb̄i nù yò.

7

ɪbetə nlon annù niyɔ'ò

¹ Tsitsòn, a nghèe a ni ìnnù jya mə ni lɛ ɲwà'ànè m̀betə gha ghu nlon annù ɲiɔ'ɔ aa, àkwì'i a ni mə, ɲù à bə tuu m̀ngyè ki m̀òntə bon a bonə.

² La a ku'unə mə tâ ɲumbànə ntsim à tswe nì ɲgwê yì, tâ m̀ngyè ntsim à ki ntswe nì ɲdoò yì tã ki khə ikwà'ànə jii tswe nlon annù ajirə aà.

³ A bon mə tâ ɲumbànə à ka ɲghirə innù tsim jii mə i ku'unə aa a mbò ɲgwê yì, tâ ɲgwê yì à kii ɲghirə nì ìnnù tsim jii i ku'unə a ɲghirə a mbo ɲdoò yì aà.

⁴ Nlon mə kaa m̀ngyè à sɪ nì àdà'a a atù ibii nú yì tswê, a b̀nə ntswe ɲdoò yì ntswe ni yu. Kaa ɲumbànə à sɪ nì àdà'a a atù ibii nú yi tswê, a b̀nə ntswe ɲgwê yì ntswe nì àdà'a ghu nú.

⁵ Tã ɲùnibù tã tsuu ɲù yì m̀ɔ'ɔ nì ibii nú yì ki yumə ti ghə mə bo yu biinə mə bo yu ɲhìrə maa ajàn nlon aa mə bo lòɔ ǹlgə nòò ma wa tsà'atə Nwì ghu aà. Maa ajàn, bɛɛ nòò ma wa a tsya, bo bù ɲghèe nì m̀bii ɲka ntswe fu tsò m̀ngyè bo ɲdoò, ta wa'a abwarə a mbo Satan lô m̀fa mə tâ à kwa'anə waa tã bo wo nlon mə ka bô sɪ ntswà ibii nú waa zì aà.

⁶ Mə swon ma laa a mbii mə nì ɲhìrə, kaa mə sɪ aa ndi'i a mbo bù fa.

⁷ Nlon mə a mbo mə, mə yè'ətə mə bon bù bitsim bə aa tsò mə; lá ɲù yì m̀ɔ'ɔ yì m̀ɔ'ɔ à tswe aa nì m̀ii m̀təɲnə m̀ii mə Nwì à fà aà; ɲù yì m̀ɔ'ɔ a tswê nì àbən yuà ɲù yì m̀ɔ'ɔ a b̀nə tswe nì àbən yì.

⁸ Tsitsòn mə swon yuà ànnù aa a mbo bə bii mə bi sɪ yɔ'ɔ aà, bo bi a mbo b̀kwì'i, mə a bon mə tã bo tswe tsi'i bobo, tsi'i tsò mə.

⁹ Lá m̀bə ɲù nì bù tuu ntswà ibiinu yi zi, a yɔ'ò, a bon mə tâ à yɔ'ɔ, ntsyatə a ajàn mə à ka tswe ti yɔ'ɔ, i b̀nə ki lòò.

¹⁰ A mbo bə bii mə bi yɔ'ɔ aa, mə fà ndi'i yì kaa i sɪ aa yà bə, nlo aa bə a mbo M̀mà'ambi aa mə, tâ m̀ngyè tsuu ɲdoò yi ló mà'atə,

¹¹ lá m̀bə a ma'atə yi, a tigə ntswe tsi'i yù, kə a bù m̀bii nzi bo yu m̀nsə isa'a waa yu. Tã ɲumbànə à tsee ɲgwê yì kii ló tuu.

¹² A bô àbùgə bə, mə swon ànnù yì mə kaa a sɪ bə M̀mà'ambi swonə aa mə: M̀bə mu Kristo yì m̀bànə a tswe nì m̀ngyè yì mə kaa à sɪ M̀mà'ambi bii, la ɲkònə nì m̀bu ɲka ntswe bo yu, a tsee yi ló tuu.

¹³ M̀bə m̀ngyè a ki ntswe nì ɲdoò yì mə kaa à sɪ Nwì bii, la ɲkònə nì mə yu ka bu tswe bo yu, a tsee yi ki tuu.

¹⁴ Nlon mə ndoo wa mə à sɪ Kristo bii aa Nwì à tigə mbii yi tsi'i tsò ɲù yì, ɲyon aa a ɲjɪm ɲgwê yì wá. M̀ngyè wa mə à sɪ Kristo bii, Nwì a kɪ m̀bii yi tsi'i tsò ɲù yì, ntsya aa ɲjɪm ɲdoò yì wa mə à nì mu Kristo aà. Nlon mə a laa tuu ma mùu ajàn bə, bon kaa b̀ɔ buu ka wa'ă b̀ɔ bii mə bə laa bə. Lá Nwì à bii waa a tsò b̀ɔ bii bi laa aà.

¹⁵ Lá ɲdoo wa, kə m̀ngyè wa mə à sɪ Nwì bii aa, a ka nloɔ ntuu ɲgwê yi kə ɲdoò yì, tâ mu Kristo wa a bii. Maa ajàn kaa ayoo a wa'ă mu Kristo yì m̀bànə kə yì m̀ngyè kwerə, à tse ɲhìrə annù yì mə a ku'unə ghu mbo aà, nlon mə Nwì à twonə yi'inə aa mə tâ b̀i'inə tswe nì m̀bɔɔnə.

¹⁶ Wò mu Kristo yì m̀ngyè, ò zì aa fə mə m̀bə Nwì a wa'ă ɲjɪm wò tsyâ ɲyweensə a ɲdoò ghò aa ɛ? Wò, ɲdoò, ò zì aa fə mə m̀bə Nwì a wa'ă ɲjɪm wò tsyâ ɲyweensə ɲgwê ghò aa ɛ?

Nì ka nstwe ntswènti yùu ɲyon aa ajàn yì mə Nwì à twonə ghu aà

¹⁷ Tã ɲù yì m̀ɔ'ɔ yì m̀ɔ'ɔ ka ntswe ntswènti yì ɲyon nì ànnù yì mə M̀mà'ambi à fa ghu mbo ɲki twon yi ghu aà. Ma yù à nì ndi'i yì mə mə fa a mbo ɲdanwì tsi'i tsimə aà.

¹⁸ Mbə a bə mə Nwĩ à lɛ si twonə gho aa lɛ bon bi nètə mē gho, ɔ tsee ki lòò nlò'òsə àlènsə ma yā. Kè mbə a bə mə Nwĩ à lɛ si twonə nĩ gho aa, kaa bi wa'à gho nètə, ɔ tsee ki lòò mə bì nètə ghò.

¹⁹ Nlon mə, kè bi nètə nũ, kè bi wa'à yĩ nètə, bəə bon ma ya à nĩ tsi'ĩ ànnũ dànə dànə. Ànnũ yĩ mə a tswe ghu aa a nĩ nka yu'unə ndi'ĩ Nwĩ.

²⁰ Tā nũ ntsim à tswe tsi'ĩ ajàn yĩ mə à lɛ mbə a noò yĩ mə Nwĩ à lɛ ntwon yĩ aà.

²¹ Nwĩ à lɛ si twonə nĩ gho ɔ bə aa àbù'ù aa ɛ? Tsèè gho ki kwɛ'ɛ. Lā mbə ɔ zi ajàn yĩ mə mbə ɔ fɛ'è wa ndàbù'ù, ɔ fɛ'è.

²² Nlon mə àbù'ù yĩ mə Mmà'àmbi à twon mē yĩ aa, à bə aa nũ yĩ mə kaa à sɪ a ndàbù'ù tswé a mbo Mmà'àmbi. A ngĩn ngìn, nũ yĩ mə kaa à sɪ àbù'ù bə, Mmà'àmbi a twonə yĩ aa, à bə aa àbù'ù Kristo.

²³ Wa Nwĩ à lɛ mbə nyyu ghuu nĩ àtindù. Maa ajàn tā nĩ tsuu abù'ù n̄m̄s̄on bũ bə.

²⁴ Bɔɔ bi maà, tā nũ ntsim à tswe bo Nwĩ a nĩ àdigə yĩ mə à lɛ ntswe ghu a noò yĩ mə à lɛ ntwonə yĩ ghu aà.

Ibetə nlon bə bii mə bi sɪ yɔ'ɔ aa bo bi bikwĩ'ĩ bi bāngyè

²⁵ Ts̄ts̄on, a nghɛɛ a nĩ annũ bə bii mə bi sɪ yɔ'ɔ aa, kaa mē sɪ nĩ ndi'ĩ yĩ mə ɪ lo a mbo Mmà'àmbi aa tswé a mfa a mbo bo, lā mə fa amòntə ya a mbo bo, tsi'ĩ ts̄o nũ yĩ mə, a n̄m̄ nko m̄l̄n̄nə Nwĩ, bi tse bii annũ yĩ mə a swon aà.

²⁶ Nlon ngi'ĩ yĩ mə ɪ tswe ts̄ts̄on aa, mē mòntə mə a bon aa mə tā nũ à tswe tɪ yɔ'ò.

²⁷ O tswe nĩ m̄ngyè aa ɛ? Tsee ki lòò mə o tuu yĩ. O sɪ nĩ m̄ngyè tswé aa ɛ? O tsee ki lòò m̄ngyè a nyo'ò.

²⁸ Lā mbə ɔ yɔ'ɔ bon kaa ɔ sɪ aa annũ yĩ bi ghìrə. Kè mbə m̄m̄ngyè a ki nyo'ɔ bon kaa à sɪ aa annũ yĩ bi ghìrə. Lā bə bii mə bi yɔ'ɔ a aa bi tswe nĩ ngi'ĩ nlon innũ mbi jù. Mē lòò nĩ mə tā nĩ tsuu a nĩ ma yaà ngi'ĩ kuu.

²⁹ Bɔɔ bi maà, ànnũ yĩ mə swon aa a bə aa mə, noò wa à ghù'ùtə mē ntigə tsi'ĩ abò. A ku'unə mə, nloginə ts̄ts̄on, tā bə bii mə bi yɔ'ɔ aa, tā bi tigə ntswe tsi'ĩ ts̄o kaa bo sɪ nĩ bāngyè tswé,

³⁰ Tā bə bii mə bo yè'è aa, tā bo tswe tsi'ĩ ts̄o bə bii mə kaa bo sɪ yè'è aà. Tā bə bii mə bi doritə aa, tā bo tswe tsi'ĩ ts̄o bə bii mə kaa bo sɪ doritə. Tā bə bii mə bi yuu njoo aa, tā bo tswe tsi'ĩ ts̄o bə bii mə kaa bo sɪ nĩ njoo tswé.

³¹ Tā bə bii mə bi tswe nĩ njoo mbi jù mfa'a nĩ ju aa tā bo tigə nghirə tsi'ĩ ts̄o kaa bo sɪ nĩ ànnũ ghu tswé. Nlon mə mbi yù, a ajàn yĩ mə ɪ tswe ts̄ts̄on aa, ɪ tsyà nii aà tsyà.

³² Mē lòò mə tā nĩ tsee innũ ki wa'a. Nũ yĩ mə à sɪ yɔ'ɔ aa, tā à ka wa'atə bə ajàn mə mbə yu kà mfa'a afà'a Mmà'àmbi nka nlɔɔ nĩ m̄n̄jĩ yĩ mə yu ka ki ghìrə Mmà'àmbi à ka ndoritə ghu aà.

³³ Nũ yĩ mə à yò'ò aa, a wa'a aà innũ jĩ fàa mbĩ. Nlon mə a lòò aà nka nghirə innũ jĩ mə ɪ ka ghìrə tā ngwé yĩ doritə aà.

³⁴ Maa ajàn, a tigə ntəə a tit̄i. M̄ngyè yĩ mə à sɪ yɔ'ɔ aa, kè m̄ngòò m̄ngyè, a wa'atə aa bə ajàn yĩ mə mbə yu ghìrə innu Mmà'àmbi, nlɔɔ nĩ ajàn yĩ mə mbə yu ləè ib̄in̄u yĩ bo bi àzwĩ yĩ a laà. Lā m̄ngyè yĩ mə à yò'ò aa, a wa'atə aa bə innũ jĩ fàa mbĩ, nlɔɔ nĩ ajàn yĩ mə mbə yu ghìrə ndoò yĩ a ka ndoritə aà.

³⁵ Ma swon innũ jũ tsim aa a nkwetə bù ghu. Kaa mē sɪ lòò aa n̄jĩ'ĩ nkya n̄n̄nə ghuu ghu. Mē lòò aa bə mə tā nĩ ka nghirə annũ yĩ mə a ku'unə

aa tã tigə zi a ajànə mbə nì fa mibhì mi nù mùu mitsim a mfà'à ifà'a Nwĩ nĩ mĩntiì muu mitsimè.

³⁶ Nghɛɛ nì nù yĩ mə à kòsə mə ɲgwê yĩ aa, mbə a yə mə kaa yu si annù yĩ mə a ku'unə a mbo mumàngyè wa bù ɲghirə, kè ɲyə mə yu lòò si'i, a bɔɲ mə tá bo yɔ'ɔ tsɔ mə à lɛ nte'ɛ wa'atə aà. A bə ghìrə ma mùu ajàn bɔɲ kaa à sɪ aa annù yi bi ghìrə.

³⁷ Lã mbə nù a ka'a mə kaa yu ka wa'à yɔ'ɔ, ti ghě mə bi gaansə yi aa gàansə, lɛ à kì mē ɲka'a mə yu ka ki tswa ibhĩnũ yi, a ghɛɛ nì mbĩ tsee mĩmàngyɛ mɔ̀ɔntə, ɲzi mə yu ghìrə aa annù yĩ sigìnə.

³⁸ Maa ajàn, nù yĩ mə à yò'ò aa, à ghìrə ànnù yĩ sigìnə, lã nù yĩ kaa à sɪ yɔ'ɔ a aa ghìrə aa ànnù yĩ mə a bɔɲ ntsyàtə aà.

³⁹ Màngyɛ ɲyɔ'ɔ à lwĩ'i tsɔ mòngyɛ ɲyɔ'ɔ aa a nì nòò yĩ mə ɲdoò yĩ à tswe ntĩ aà. Lã mbə ɲdoò yĩ wa a kwo, bɔɲ mbə a yɔ'ò ɲũ yĩ dāɲ yĩ mə à kòɲ aa, mə mbə a bə mu Kristo.

⁴⁰ Lã a nĩ à yaà àmɔ̀ntə, à bə tsuu bú yɔ'ɔ bɔɲ à ka ki doritə tsyàtə. Mə kĩ mbii mə Azwi Nwĩ a tswe a mĩm ntĩ mə.

8

Abetə ɲlon mijì mĩ mə bi mà'à bĩnwĩ ghu aà

¹ Tĩtsòɲ, ɲghɛɛ nì mĩji mĩ mə bi mà'à bĩnwĩ ghu aa, bĩ'inə zi tsi'ĩ sigìnə mə, “Bĩ'inə bitsim zĩ innù,” tsi'ĩ a ajàn mə nì swòɲə aà, “Nzĩ ànnù a ghìrə nù a ɲɛɛ nì nù,” lã a bāɲnə mbə akòɲnə mə a ghìrə a kwê.

² Mbə nù tsu a mɔ̀ntə mə yu zi ànnù tsu, bɔɲ kaa à burə tì zi ɲkù'unə a ajàn yĩ mə bɔɲ à zi aà.

³ Lã mbə nù a kɔɲə Nwĩ, bɔɲ Nwĩ à zi ɲũ ma wā.

⁴ Nghɛɛ nĩ ànnũ ɲji mĩji mĩ mə bi mà'a bĩnwĩ ghu aa, “bĩ'inə zi mə bĩnwĩ ma bú laa mbə mĩkobə kaa wa'à nĩ ɲtswènti tswê,” ɲki nzi mə, “Nwĩngòɲ à bə aa tsi'ĩ yu yigə.”

⁵ Njoo jĩ mɔ'ɔ i tswe ghu bi twonə nì bĩnwĩ a aburə kə a nsyê, “bĩnwĩ” ma bú bo bi “bĩmmà'àmbi” bi tswe ghu a nòɔ nòò,

⁶ lã a mbo bĩ'inə, bĩ'inə zi mə Nwĩngòɲ à tswe ghu aa tsi'ĩ yĩ m̃fùurə, mbə Taà yĩ'inə, yĩ mə à ɲāɲsə njoò tsim, ɲki mbə yu yĩ mə bĩ'inə tswe ɲtswènti yĩ'inə ɲlon ɲgaà yĩ aà. Mmà'àmbi á kĩ ɲmbə aa yĩ m̃fùurə, mbə Yesu Kristo, yĩ mə Nwĩ à lɛ ɲāɲsə njoò tsim ɲtsya ghu nu, bĩ'inə kĩ ɲtswe nĩ ɲtswènti yĩ'inə ɲtsya aa ghu nũ aà.

⁷ Lã kaa sɪ bē bitsim bē mə bi zi ma yaà ànnu. Bə bĩ mɔ'ɔ bi tswe ghu bĩ mə bi m̃rìnə mē nì bĩnwĩngòɲ bi dāɲə dāɲə, ɲji nì mĩji mà mú tsi'ĩ tsò mĩ mə bi ɲāɲsə mà'à aa bĩnwĩngòɲ bi dāɲə dāɲə ma bú ghu. Ajàn mə bo mɔ̀ntə mə bi ghìrə aa annù yĩ mə kaa a sɪ ku'unə, ɲji aa, mĩntiì myaa mĩ m̃i bɔrə aa, m̃i tigə ɲsa'a nĩ waa.

⁸ Kaa m̃ji sɪ ghìrə mə tá Nwĩ à beentə yi'inə. Mbə bĩ'inə tsuu jì, kaa bĩ'inə wa'ă ayoò tsu bwê. Bɛɛ bĩ'inə jì jì, kaa a wa'ă yi'inə nĩ ànnũ tsu kwetə.

⁹ Mādoò ànnù yĩ mə à tswe ghu aa, à bāɲnə mbə aa mə tá ajàn yĩ mə ò zi mə kə ò jì kə ò tswe tì jì kaa à sɪ annũ tsu kwetə aa, tá à tsuu ɲgò'ò ɲtumə àkòrə a mbo bĩlĩm bo bĩ mə mĩntiì myaa bɔrə aa bə.

¹⁰ Nlon mə mbə nù à yê ghə, wò yĩ mə ò zi annù aa, ò jì nì a adigə yĩ mə bi mà'à bĩnwĩ ghu aa, bɔɲ à ka wa'à mɔ̀ntə mə o ghìrə aa annù yĩ sigìnə, ɲki ntigə ɲji nĩ yĩ ɲgaà yumbɔɲ, mə mbə àbĩnti yì a bɔrə aa ɛ?

¹¹ Nyonɔ nɛ ʔnnu yi mɛ ɔ zi, nghirɛ, mumaà ghò yi mɛ ʔbiintɛ yi a bɔrɛ a yɛ, mfiginɛ aa, yu wa yi mɛ Kristo à lɛ nkwo nlon nkwiɛ yi aa, ɔ banɔ nzwitɛ yi aa bɛ zwiɛ.

¹² Ma la a bɛ mɛ, mbɛ ɔ ghirɛ ndim ghò a wɔ, ɔ zwiɛ nti yi, nlon mɛ à bɔrɛ aa, bon ɔ fansɛ annu aa a mbo Kristo.

¹³ Ma muu ajɛn, mbɛ annu mi a bɛ ayoo yi mɛ mumaà à ka tsyà ghu wɔ, bon kaa mɛ ka yi wa'ʔ mbà bù nkurɛ, mbi'ɛ mɛ ghirɛ mumaà ghà a wɔ.

9

Njoo jii mɛ i ku'unɛ a mbo nganɛntoo Kristo à

¹ Mɛ si nɛ yi mɛ mɛ tɛ nɛ ʔtɛ ya bɛ aa ɛ? Mɛ si nganɛntoo Yesu bɛ aa ɛ? Mɛ kɛ laa nki'ɛ Yesu Krito Mmà'ambi yi'inɛ yɛ aa ɛ? Nɛ si abo afà'ʔ ya a muu Mmà'ambi bɛ aa ɛ?

² Mbɛ bɛ bi mɔ'ɔ ka nswonɛ ni mɛ mɛ si nganɛntoo Kristo bɛ, bon a mbo bù, mɛ nɛ nganɛntoo Kristo. Nlon mɛ nɛ laa mbɛ àlɛnsɛ ya a ndi'ɛ mɛ mɛ nɛ nganɛntoo Kristo

³ A nɛ nighàà nɛ mɛ mɛ swon a mfi'ɛ ilɛɛ gha a mbo bɛ bi mɛ bi betɛ nɛ gha nɛ mighàà aa nuà:

⁴ A si a bwarɛ yi'ɛ a nkwerɛ mi'ɛ mi'ɛ bo bi milù'ù mi'ɛ a mbo bù bɛ aa ɛ?

⁵ A si abwarɛ yi'ɛ a nlɔgɛ banɔyɛ bi'ɛ mɛ bi'ibo ka nzinɛ tsi'ɛ tso nganɛntoo Kristo jɛ mɔ'ɔ bo bi bɔ bi ma bi Mmà'ambi ni Peta bɛ aa ɛ?

⁶ Kɛ nɛ wà'atɛ mɛ à nɛ tsi'ɛ Barnabas nɛ mɛ mɛ bi'iyu tswe nɛ nka mfà'a mɛ'ɛ yu mi a ɛ?

⁷ A nɛ ghuu sɔgyɛ mɛ mbɛ a kà mfa'a mbù ntwu nɛ yi yu mbon aa ɛ? A nɛ wɔ mɛ mbɛ a bɛ àkò milù'ù kaa wa'à nɛ mintà mi ɛti milù'ù mya ka nkyà nɛ aa ɛ? A nɛ wɔ mɛ mbɛ a ka ntsee naà kaa wa'à nɛ milikɛ naà wa ka nno aa ɛ?

⁸ Mɛ swonɛ ma muu ajɛn aa nɛ àdà'à nɛmɛsɔn aa ɛ? Nɔnsɛ à laa wa'ʔ maa ajɛn kɛ nswon aa ɛ?

⁹ Nlon mɛ bi nwa'anɛ a nɛ nɔnsɛ Moses mɛ, “Nɛ tsuu ntsɛ mbɔn kwerɛ a nɔ yi mɛ i nɛn ansan mfarɛ aà.” Kaa Nwɛ à si ma nuu nighàà ghaà aa nlon tsi'ɛ mbɔnɛ.

¹⁰ A si ma nuu nighàà ghaà aa nlon aa ngaà yi'ɛ aa ɛ? Bi lɛ nwa'anɛ ma nuu nighàà nlon aa ngaà yi'ɛ. Nlon mɛ nɛ yi a ligɛ mi a, bo bi nɛ yi a fù'ù mi a, a fà'ʔ aa nwa'atɛ ni mɛ yu tswe nɛ ntswe nɛ mi mi myà.

¹¹ Bi'ɛ bɛ mɛ mi a Azwɛ a titi bù, mbɛ bi'ɛ ka mbetɛ njoo mbi a mbo bù a di'ɛ mɛ bi'ɛ betɛ si'ɛ aa ɛ?

¹² Mbɛ bɛ bi mɔ'ɔ tswe nɛ abwarɛ a mbetɛ a mbo bù bon bi'ɛ si nɛ abwarɛ tswɛ ntsya waa aa ɛ? Là, kaa bi'ɛ kɛ wa'à ma yu abwarɛ lɔgɛ. Bi'ɛ kɛ si banɔ mbii innu tsim a nyɛ mɛ kaa mbɛ bi'ɛ wa'ʔ ati taansɛ a mɛnɛ ntoo Kristo.

¹³ Nɛ si zi mɛ bɛ bi mɛ bi fà'ʔ a ndàmà'anwɛ aa bi tswe nɛ mi'ɛ myaa aa ghu aa ɛ? Bɛ bi mɛ bi kɛ mfa'a nɛ a nikentɛ ni mɔ'ɔ nɛ mɛ'anwɛ bi kɛ nɛ aa njoo mmà'anwɛ.

¹⁴ A kɛ mbɛ a ngɛn ngɛn a ajɛn mɛ Mmà'ambi à swon mɛ, bɛ bi bi sɛɛnsɛ ntoo yi nɛsinɛ ya aa, mi'ɛ myaa mi tswe nɛ nka mfɛ'ɛ aa ghu.

¹⁵ Lâ kaa mē lɛ ŋki'i abwarə mà yû yî tsu lògè. Kaa mē si aŋwà'ànè yû kiî ŋwa'anə aa mē mē lɔntə njoɔ ghu, ñlon mē, m̀b̀on mē kwo, ntsyatə ajàn mē mbə nù a kwerə ànnù yîi mē mē tərè ghu aà.

¹⁶ Kaa mē sî nî àdà'à a ka ŋkwèè ntiî gha nlon mē mē swon ntoo yî ñsigìnè ya aa tswe. A nî ànnù yîi mē mē tswe nî ŋka ŋghirè. Ŋgi'i yî ñswèrè i ka kuu a nu mē mē mbə mē tsuu ntoo yî ñsigìnè ya ki swonə.

¹⁷ aMbə mē ka mfa'a ma mùu ajàn aa nî ñkòŋə yà bon mē tswe nî mitsò'ònə mi ifà'à. Bɛɛ mē tuu aa nî ñkòŋə yà ki fà'à bon à nî ifà'à mē Nwî à fa a mbo mē.

¹⁸ Mitsò'ònə mi ifà'à ma mi tigè mbə aa akè aa ɛ? Tsi'i mē mē ka nswonə nî ànnù Nwî ñghirè ni mē tâ ntoo yî ñsigìnè ya tâ i bə ayoo tî ndùù. Kaa ŋki'i kà ñliginə kwerə nî abwarə yâ.

¹⁹ Mē laa mbə ŋû mē mē təə nî àtû yâ, kaa mē sî abù'ù ŋû bə. La mē bāŋnè ñghirè ibiînu gha nî abù'ù ŋû ntsim, mē mbə mē nanse swuntə bə bî ghà'àtə bi zî a mbo Kristo lɛ.

²⁰ Mē yi ti fà'à bi'i bi bàYuda aa, mē tswe tsi'i tsò nù bàYuda, mē mbə mē swuntə waa bi zî Kristo lɛ? Ka mē m̀b̀on mē sî nî ŋka yon nòŋsə Moses tswe aa, mē tswe tsi'i tsò mē yonə, a noò yîi mē mē tswe bi'i bi bə bîi mē bi yonə ma waa nòŋsə aa ta swuntə waa.

²¹ A kî mbə ŋgîŋ ŋgîŋ mē noò yîi mē mē tswe bi'i bə bîi bi si nòŋsə yonə aa, mē kiî ntswe tsi'i tsò bo, kaa ŋki'i nî nòŋsə yonə mē mbə mē kî ñswuntə waa mfa a mbo Kristo lɛ. Kaa mē si swon aa mē mē si nòŋsə Nwî yu'unə. Mē nanse tswe aa a ji'i mikorə nòŋsə Kristo.

²² A mbo bə bîi mē bi bərə aa, mē kî mbərə mē mē swuntə waa. Mē tigè mbii nî innù tsim ñlon ŋkwîtu bə bitsim, mē mbə mē ghirè innù tsim a nyweensə waa bî mo'ɔ lɛ.

²³ Innù tsim jîi kə mē ghirə aa, mē ghirə aa nlon ŋkwitu ntoo yî ñsigìnè ya mē mbə mē tswe nî m̀b̀onə yîi mē i tswe ghu aa lɛ.

²⁴ Nî sî zi mē bi yi ghèɛ a adigə nikhè ŋka ŋkhə aa a ghirè ñji aa tsi'i nù yî m̀f̀ùrè aa ɛ? A ku'unə mē tâ nî ka ŋkhə nî mânji yîi mē nî ka ji.

²⁵ Nù ntsim yîi mē a ghèè nikhè aa, a tswa ibiînu yi nî ŋgòn innù tsimə, m̀m̀irisə nî ibiînu yi nî mânji ma ghû aa mē yu kwerə aa miyàrinè mi ŋgù'ù mîi mē mi tsyà nîi aà tsyà. Lâ a mbo bî'inè, bî'inè tswe nî ñghirə maa ajàn a ŋkwerə mîi mē mi tswe nîŋkon aà.

²⁶ Aà ànnù yîi mē kaa mē si aa adàn dànə bu'usə ŋkhə, kaa ŋki'i kî m̀f̀ùu aà m̀f̀ə'ə.

²⁷ Mē fùu ibiînu gha, ntswa nyigə, mē mbə mē wa'à ka nswonə nî ànnù Nwî a mbo bādàn, nyi bāŋnè ñsaa miyàrinè mi ŋgu'u myâ.

10

Awà'àsə ñlon ŋgha'asə m̀ŋ̀kobə

¹ Bîlîm bā, mē lòɔ mē tâ nî zi mē, bità bi bitaà bi'inè bi lɛ si yonə mbà'à ya i kusə waa bo kî ntoo Ŋkî miyaa yî Bagitə wā.

² Mbə yîi mē bo lɛ si yu'unə nî Moses, ñyonə nî mbà'à ya ŋki too ŋkî miyaa wa aa, a tigè mbə aa ŋkî yîi mē bi lɛ mbòonsə ŋkwerə tâ tigə tswe a nji'i mikorə Moses.

³ Bo bi tsim bi lɛ nji miji mi Azwî;

⁴ ŋki nno ŋkî Azwî, ñlon mē ŋkî wa yîi mē bi lɛ nno aa, i lɛ m̀f̀è'è aa nî Ŋgò'ò Azwî yîi mē i lɛ si yonə waa laà, mbə Kristo aà.

⁵ Ka mɔ a lɛ mbɛ ma laa aa, bo bɪ ghà'atɛ lɛ nghìrɛ innù jɪi mɔ kaa Nwɪngɔn à lɛ wa'à ghu doritɛ; a bɛ nɪi'ɪ ànnù yɪi mɔ bo bɪ ghà'atɛ lɛ nkwoke nja'anɛ a nta'a miwɛɛ miwɛɛ aa.

⁶ Innù majù i wà'asɛ nɪ yɪ'inɛ aa mɔ tã bɪ'inɛ tsuu ki yɛ'ɛtɛ a nghìrɛ ibi tsɔ mɔ bo lɛ nghìrɛ aa.

⁷ Nɪ tsuu mɪnkobɛ ki mii tsɔ mɔ bo bɪ mɔ'ɔ lɛ si mii aa; nlon mɔ bi laa nwà'anɛ a mùm ànwà'anɛ Nwɪ mɔ, “Bɛ byà lɛ ntswe nsye a nɪ nki no, mbiinɛ ntigɛ mbenɛ.”

⁸ Bɪ'inɛ tsuu mibɪi mi nù mɪ'inɛ nɪ àtsùurɛ fa, tsɔ mɔ bo bɪ mɔ'ɔ lɛ nghìrɛ, ndùu waa, ntsù'u mighum mi mbaa ntsò tarɛ bi wɔ a njwi yɪ mɔfùurɛ nkwoke aa.

⁹ Bɪ'inɛ tsuu a Mmà'àmbi i kwà'anɛ, tsɔ mɔ bo bɪ mɔ'ɔ lɛ nkwa'anɛ yɪ, a too no i zwitɛ waa aa.

¹⁰ Nɪ tsuu ki nurikɛ kɛ ki ghàantɛ tsi'ɪ tsɔ ajànɛ mɔ bo bɪ mɔ'ɔ lɛ nghìrɛ, Nwɪ a too Angel Nɪwo wa, a zɪ nzwitɛ waa aa.

¹¹ Innù ma jù i lɛ mfɛ'ɛ a nu bo aa a nwà'asɛ àbùgɛ bɛ, bi kɪ nwà'anɛ aa a ndi'itɛ yɪ'inɛ. Nlon mɔ bɪ'inɛ tswe aa a noò yɪi mɔ nòò nɪlwi'ɪ mbi à kã mɔ aa nkoontɛ aa.

¹² Mbɛ yɪi mɔ a bɛ ma mùu ajàn aa, a ku'unɛ mɔ tã nù yɪi mɔ a mɔontɛ mɔ yu tɛ aa, tã ka ntsyesɛ mbi'ɪ a lô nwo.

¹³ Kaa àkwà'anɛ yɪ tsu a burɛ tɪ a mbo bù tɪ zɪ yɪi mɔ kaa a lɛɛ wa'ã a mbo bɛ bɪ mɔ'ɔ ghɛɛ, Nwɪngɔn a lɛɛ nɪ nkà'á yɪ, kaa mbɛ a wa'à mà'atɛ mɔ tã àkwà'anɛ à kuu a nu bù yɪi mɔ a tsyatɛ mɪtɪi muu. Lã a nɪ akwà'anɛ yɪi mɔ i zɪ a nu bù aa, a kɪ mfa nɪ mánjɪ yɪi mɔ nɪ ka khɛ ghu aa, tã tã nɪ zi mánjɪ yɪi mɔ mbɛ nɪ tswã nti ghuu ghu.

¹⁴ Ma mùu ajàn mbã bilɪm bã bɪi mɔ mɛ kɔnɛ aa, nɪ ka nkhe a nka mmii mɪkobɛ.

¹⁵ Mɔ ghàa a mbo bù aa tsi'ɪ tsɔ bɛ bɪi mɔ bi tswe nɪ mɪtsyɛ; mbɛ nɪ tse kyesɛ atù yuu nɪ ànnù yɪi mɔ mɔ swon aa siginɛ.

¹⁶ Ndɔn mboonɛ ya yɪi mɔ bɪ'inɛ no mfa nɪ mbi'ikɛ a mbo Nwɪ aa, i si aa yɪ'inɛ a mùm àlɛ Kristo boonsɛ aa ɛ? Abaa ya yɪi mɔ bɪ'inɛ kɪi mbatɛ aa, a si aa yɪ'inɛ kɪi mboonsɛ a nɪ mbiinù Kristo aa ɛ?

¹⁷ Tsɔ mɔ abaa ya a nɪ tsi'ɪ yɪ fùurɛ, bɪ'inɛ bɪi mɔ bi gha'atɛ nkurɛ nɪ abaa ya yɪ fùurɛ aa, bi tigɛ aa mbiinu yɪ mɔfùurɛ.

¹⁸ Nɪ wa'atɛ baIsrael, tsɔ mɔ bo lɛ si fa nɪ njoo mmà'à nɪ Nwɪ ghu nkɪi nɪ nɪ njoo ma jya ji mɔ'ɔ aa, njoo mà jù i lɛ wa'à nɪ waa aa boonsɛ boonsɛ a mùm ànnù Nwɪ aa ɛ?

¹⁹ Mɛ swonɛ ma yù ànnù, nswon aa mɔ akɛ aa ɛ? Mɔ mɪji mii mɔ bi mà'à mɪnkobɛ ghu aa à nɪ àyoo tsu aa ɛ? Kɛ fɪnkobɛ fii mɔ bi mii aa, à ki mbɛ ayoo tsu aa ɛ?

²⁰ Ngan! Annù yɪi mɔ mɔ swon aa, à nɪ mɔ, bi yi mfa njoo jù a mbo mɪnkobɛ, bi fa aa a mbo bɪdemon, kaa bi si aa a mbo Nwɪ fa. Kaa mɛ si lòò mɔ tã bu bɪdemon boonsɛ ànnù.

²¹ Kaa mbɛ nɪ wa'à kã no nɪ ndɔn Mmà'àmbi nkɪi nno nɪ ndɔn bɪdemon. Kaa mbɛ nɪ wa'à ka nɪ nɪ a atɛtɛ Mmà'àmbi nkɪi nɪ nɪ a atɛtɛ bɪdemon.

²² Bɪ'inɛ ka twebɛ a aghɛ'ɛnɛ nton Mmà'àmbi aa ɛ? Bɪ'inɛ mɔontɛ mɔ bɪ'inɛ tɪi ntsyà yɪ aa ɛ?

²³ “Mbɛ ɔ tse ghìrɛ innù tsimɛ,” lã kaa à si innù tsim jɪi mɔ o ghìrɛ aa, mɔ mbɛ i kwetɛ nù bɛ. “Mbɛ ɔ tse ghìrɛ innù tsim,” la kaa si innù tsim jɪi mɔ o ghìrɛ aa mɔ mbɛ ghìrɛ ɔ kwe ntinsɛ a mum Mmà'àmbi bɛ.

²⁴ Tá nù yĩ mò'ɔ yĩ mò'ɔ tsuu tsi'ĩ ànnù yĩ mē a bònè nii aa kɪ lòò, mban̄nē n̄ka n̄lɔɔ bē ìnnù j̄i mē i ka kwetē ndim yĩ aà.

²⁵ J̄i n̄ m̄ji bo bì mbà yĩ mē bi fēè a m̄taa, ntsuu ibetē j̄i mē i ka kɪ ghìrē tā m̄nt̄i muu ka ns sa'a n̄ ghuu aa kɪ betē.

²⁶ Nlon̄ mē, “Mb̄i yu ntsim bo bì n̄jòò tsim j̄i i tswe ghu aa, à ni j̄i Mmà'amb̄i.”

²⁷ Mbē nù yĩ mē à si mu Kristo bē, mbē a twoṇē ghuu a nda yu mē tā n̄ zi n̄ji, n̄ bi ngh̄e, n̄ j̄i àyoo yĩ mē à fa a mbo bù aa, ntsuu ibetē j̄i mē mbē i ghìrē m̄nt̄i muu k̄a n̄sa'a ghuu aa kɪ betē.

²⁸ La mbē nù a swon̄ a mbo bù mē, “M̄ji muà, à ni m̄ji m̄i mē bi ma'a aa b̄nw̄i ghu,” n̄ tsuu j̄i, nlon̄ n̄kwitu n̄u wa yĩ mē à swon̄ a mbo bù aà; nlon̄ mē mbē a ghìrē n̄t̄i n̄u i sa'a yĩ.

²⁹ Kaa mē si aa a m̄nt̄i muu swon̄, mē b̄an̄nē n̄swon̄ aa nt̄i n̄u wa mē à swon̄ annù ya a mbo bù aà. Mbē ànnù yĩ mē nù yĩ mò'ɔ a mòontē, mbē a k̄i mē ta mē tsuu annù yĩ mē mē k̄on̄ ngh̄rē, gh̄rē aa a ya aa ɛ?

³⁰ Mbē mē j̄i ayoo yĩ mē j̄i aa, mfa mbi'ikē a mbo Nw̄i, bi f̄a ìfirē gha nlon̄ m̄ji m̄i mē mē j̄i mfa mbi'ikē aa ɛ?

³¹ Mē swon̄ a mbo bù mē, kē n̄ k̄a n̄ji j̄i, kē n̄ k̄a n̄no no, kē ànnù tsu yĩ mē ni gh̄rē aa, n̄ ka ngh̄rē ìnnù tsim a ngha'asē f̄k̄um Nw̄i ghu.

³² N̄i ka ntsyēsē mbi'ì n̄ l̄ ngh̄rē n̄u tsu a w̄o, kē ngan̄ a bē nù baYuda, kē nù àtoò d̄an̄, kē a bē bē ngh̄otē bē bi Nw̄i.

³³ N̄i ka nywe'etē ngh̄rē ts̄o mē, a aj̄an̄ yĩ mē mē k̄i ngaansē ni m̄nt̄i ma mē mbē bē b̄tsim k̄a n̄doritē ni ìnnù tsim j̄i mē mē gh̄rē aà. Nlon̄ mē kaa mē si aa tsi'ĩ ìnnù j̄i mē i b̄on̄ gha aa gh̄rē, mban̄nē ngh̄rē aa bē ìnnù j̄i mē i ka b̄on̄ bē b̄i gh̄a'atē, t̄a tā bo nyweenē.

11

N̄wē'ē àyoo a atu a noò n̄tsà'atē Nw̄i

¹ N̄i ka n̄e'esē n̄i gh̄a ts̄o mē mē n̄e'èsē n̄i Kristo aà.

² Mē beentē ghu nlon̄ mē ni wa'atē n̄i gha n̄k̄i n̄e'esē n̄i gha n̄i ìnnù tsim n̄k̄i n̄l̄e n̄i ìnnù tsim tsi'ĩ aj̄an̄ mē mē l̄e nd̄i'ì a mbo bù aà.

³ La mē lòò mē tā n̄ nan̄sē n̄zi siḡinē mē, Kristo à laa mbē atu a mbo n̄umb̄an̄nē ntsim, n̄umb̄an̄nē wa a k̄i mbē atu a mb̄o n̄gwē yĩ. Nw̄i a k̄i mbē atu a mbo Kristo.

⁴ Maa aj̄an̄, n̄umb̄an̄nē ntsim yĩ a tsà'atē Nw̄i, kē n̄swon̄ n̄i n̄toò Nw̄i n̄so atsē'etu aa, a d̄ir̄isē aa atu Kristo yĩ à ni at̄u yi aà.

⁵ L̄a m̄angyē yĩ mē a tsà'atē Nw̄i kē n̄swon̄ n̄i n̄toò Nw̄i ti kwerē at̄u yi aa a d̄ir̄isē aà atu ndoò yĩ yĩ à ni atu ghu mbo aà, nlon̄ mē a tigē mbē aa tsi'ĩ ts̄o à k̄oò atu yi.

⁶ Mbē m̄angyē a tuu at̄u yi kɪ kwerē, a b̄on̄ mē tā à k̄oò. Mbē a kɪ mbē mē à n̄ ànnù nd̄ir̄etu a mbo m̄angyē a n̄k̄oò at̄u yi, a b̄on̄ mē tā à ka n̄kwerē.

⁷ A laa n̄k̄u'ùnē mē tā n̄umb̄an̄nē tā à tsee atsē'etu kɪ s̄o, nlon̄ mē a tswe aa n̄i m̄arē Nw̄i n̄kɪ mbē n̄igha'a ni Nw̄i aà; l̄a m̄angyē à bē aa n̄igha'a ni n̄umb̄an̄nē.

⁸ (Nlon̄ mē kaa à l̄e n̄wa'a n̄umb̄an̄nē a nu m̄angyē f̄e'è. L̄a m̄angyē à l̄e mb̄an̄nē n̄lo aa a nu n̄umb̄an̄nē.)

⁹ Kaa Nw̄i à l̄e n̄wa'ǎ n̄umb̄an̄nē n̄kɪ n̄nan̄sē aa a mbo m̄angyē. L̄a à l̄e mb̄an̄nē n̄nan̄sē m̄angyē nlon̄ aa ngaa n̄umb̄an̄nē.)

¹⁰ A nî ñji'í ànnù yíi mē a bon mē tã mǎngyè à tswe nî àlènsè* a atu yu aà, ñlon aa ngaa baangel.

¹¹ (Ka mē a bē laa, a mûm ñtswëntî yí'inè a mum Kristo, kaa mǎngyè à sǐ aa atu yu tē kaa ñumbâñnè a wa'á aa atu yu kî ntəə.

¹² Tsǒ mē mǎngyè à lē nlò aa a nu ñumbâñnè aa, a ñumbâñnè aa a bāñnè ñtigē njwe nî mǎngyè. Maa ajāñ, ñnnù jû tsim i lò aa mbo Nwǐ.)

¹³ Nî lentē tsi'í bù bîmbôñ mē a ku'unə a mbo mǎngyè a ntsà'atə Nwǐ ti kwerə atu yi aa ε?

¹⁴ Nî bē yə ajāñ mē Nwǐ à lē nanşə mbi aa bon a sǐ di'í aa mē à nî ànnù ndirətu a mbo ñumbâñnè a nləə ñnǒñtû ji tã i sa'akə aa ε?

¹⁵ Lâ mbē ñnǒñtu mǎngyè i sa'akə, i wa'à bāñnè ñzi aa bē ñigha'a ghu mbo aa ε? Nlön mē ñnǒñtu mǎngyè i tswe aa mē tã à ka njwε'ε tsǒ àtsə'è.

¹⁶ Mbē ñu tsu à ləə a ñka ñlīgītə ma yû ànnù, a zi mē kaa bi'í kē ñghòtə sǐ nî ñnşə yí dàn tswe ñlon annù ntsà'atə Nwǐ.

Ntarə Mmàmbi

¹⁷ A nî juà ñdi'í mē i yònə aa, kaa mē sǐ ghuu bù mbeentə ñlon mē a yi mbē a noə yíi mē nî zi a ntsà'atə Nwǐ aa, nî ghirə aa bē ñnnù jii i zǐ nî ñgi'í, kaa wa'à nî aa nî bōñ zǐ aà.

¹⁸ A nî ànnù yi ntsyambǐ, bi swon a mbo mē mē, nî yi mbòontə aa, nî yatə ghuu ntswe a njim a njimə, mē mōontə mē ma yû ànnù mē mē yù'ù aa à tse bē annù ññkonə.

¹⁹ (Lâ ànnù ayatə a tswe nî mfè'ε a titi bù ta tã bē bii mē bi ghirə annù yíi a tsinə aa tã bi nanşə mfe'ε ntəə tã bi yə.)

²⁰ Nî yi mbòontə ti ji aa kaa nî wa'á aa ntarə Mmà'ambi wa jǐ.

²¹ Nlon mē nî yi ti ji aa, ñu ji aa bē mii mijǐ, ñu yǐ mō'ə a bāñnè ntswe nî ñji, ñu mō'ə a nô mbaanə.

²² Ma yû a tsya aa la aa ε? Nî sǐ nî ñdùgə juu tswe a ñka ñji ghu kii nno aa ε? Kē a bāñnə mbōñə aa mē tã nî ka ntsa'a nî ñghòtə, ndirisə nî atu bē bii bi bon njoo aa ε? Nî lò mē tã mē swon mē akə a mbo bù ñlon ma yû ànnù aa ε? Mē beentə ghuu aa ε? Njan kaa mē ka wa'à beentə!

²³ Nlon mē ànnù yíi mē mē swon a mbo bù aa, mē lē ñkwerə aa a mbô Mmà'ambi, mē Mmà'ambi Yesu, ñitugə wa mē bi lē mfèè yi aa, à lē nlögə abaa,

²⁴ mfa mbi'ikə, mbatə, ñswon mē, “A nî ñbii nú ghá i ghua, yíi mē mē ka fa a atu bù aà. Nî tigə ñghirə ma mùu ajāñ ñwa'atə nî ghá.”

²⁵ A ngǐñ ngǐñ, à lē ñki nlögə ndon a noə yíi bo lē mmāñşə ñji aa, nswon mē, “Ndon yuà, à nî àkàà yí fii yíi mē Nwǐ à wàrə bú bo nî àləə nú ya aà. Nî ka ñghirə ma mùu ajāñ a ngòn bìnòò bitsim bii nî no aa, a ñwa'atə ghá.”

²⁶ Ma la di'í mē ngòn bìnòò bitsim bii nî kurə nî àbaa ma yû, ñkii nno nî ñdon mà yù aa, nî làànsə aa annù ñlon niwo nî Mmà'ambi nywe'e noə yíi mē à ka yi bú bii aà.

²⁷ Maa ajāñ, ñu yíi mē a kurə abaa yù ñkii nno nî ñdon Mmà'ambi ya a nî mânji yíi mē à sǐ ku'unə aa, a wò aà ànnù nî ñbiinu Mmà'ambi nî àləə nú yi.

²⁸ Tã ñu yí mō'ə yí mō'ə tã à ka nlentə nî ñbiiñu yi mbon ki kurə nî àbaa ya kē kii nno nî ñdon yá.

* **11:10** Atsə'è ya yíi mē a tswe ghu atu aa a bē aa àlènsə àdà'à yíi à tswe nî yu aà, kē àdà'à yíi mē bi tswe nî yu ghu atu aa.

²⁹ Nlonɔ mɛ ɲu à bɛ ji kii nno, ti zi mɛ à bɛ aa ibɛɛnu Mmà'àmbi bɛɛ bonɔ à ji ɲki nno mbe'e aà ɲdòò.

³⁰ A nɛ ɲji'ɛ ànnu yɛi mɛ bɛ bɛ ghà'àtɛ a titi bu bi tigɛ ibɔrɛkɛ bɛ, bi mɔ'ɔ ghòɔɲkɛ, lɛ bɛ ghà'àtɛ kɛ mɛ ɲkwokɛ aà.

³¹ A laa bɛ mɛ bɛ'inɛ lɛntɛ mibɛi mi nɛ mi'inɛ ya'a, bɛɛ bonɔ kaa ɲjɔ Nwɛ i si a nu bɛ'inɛ kuu.

³² La Nwɛ a ɲɛɲ ɲgi'i a nu bi'inɛ ɲtsisɛ nɛ yi'inɛ tsɛtsɔɲ aa mɛ tã bɛ'inɛ yi tsuu bi'inɛ bi mbi a ɲjim bwɛ.

³³ Maa ajàn mbã bɔɔ bi maà, ɲi yi mbòontɛ a ɲji mɛi mi Mmà'àmbi, ɲi yu'utɛ bɛ bɛ mɔ'ɔ.

³⁴ Bɛɛ mɛ ɲji i ti yaɲɛ ɲu, a foò ɲji a nda yu, mɛ tã ɲi tsuu bɔɲnɛ bòontɛ aa a mbɛ'ɛ ɲdòò Nwɛ. A ɲghɛɛ nɛ ɲnnu ji mɔ'ɔ jya, mɛ ka yi di'itɛ ghuu ghɛ a noò yɛi mɛ mɛ ka yɛ zi aà.

12

Mìtɛɲnɛ mɛi mɛ Azwɛ a fa aà

¹ Là ɲghɛɛ ɲi mìtɛɲnɛ mɛi mɛ Azwɛ a faa aa, bilɛm mbã, kaa mɛ si lòɔ mɛ tã ɲi tswe ti zi.

² ɲi zi mɛ noò wa mɛ ɲi lɛ mburɛ ti a Kristo ti zi aa, bi lɛ mbwe'esɛ ghɛu ɲi bi mɔɲji bɛ ghà'àtɛ, ɲlogɛ nɛ ghɛu ɲghirɛ ɲi kã ɲmii nɛ iku mɛɲkobɛ.

³ Mbɛɛ mɛ a bɛ maa ajànɛ aa, mɛ lòɔ mɛ tã ɲi zi mɛ, ɲu yɛi mɛ à tswe nɛ Azwɛ Nwɛ aa, kaa mbɛ a wa'à swonɛ mɛ, “Nɲdòò a atu Yesu.” Kaa mbɛ ɲu wa'à kɛ ɲswonɛ mɛ Yesu à nɛ Mmà'àmbi ti ghɛ à tswe ɲi Azwɛ Nwɛ.

⁴ Mìtɛɲnɛ mɛi mɛ Azwɛ a fa aa, mi tswe aa a bɛɲ bɛɲɛ, là mi lô aa tsi'ɛ a mbô Azwɛ yɛ fùùrɛ.

⁵ Mɛfà'à mɛi mɛ bɛ'inɛ fà'à ɲi a mbo Nwɛ aa mi tswe aa atu atù, là bɛ'inɛ fà'à aa tsi'ɛ a mbo Mmà'àmbi yɛ mɛfùùrɛ.

⁶ Bimɔɲji bɛi mɛ bɛ fà'a a mbo Nwɛ aa, bi tswe aa a atu tũ. Là bimɔɲji bi afà'à ma bù bitsim aa a fã ɲi Nwɛ yɛ mɛfùùrɛ, a bɛ yu yɛi mɛ a ghirɛ ifà'à bɛ bitsim i ghɛ aà.

⁷ Azwɛ a fa ɲi ɲnnu ma jũ a atu tu a mbo ɲu yɛ mɔ'ɔ yɛ mɔ'ɔ mɛ tã kwɛtɛ bɛ bitsimɛ.

⁸ Bi fa a mbo ɲu yɛ mɔ'ɔ, ɲtsya a ɲjimɛ Azwɛ mɛ tã à ka ɲghaa ɲi ɲghàà mi mɛtsyɛ, mɛɔɲnɛ mfa ɲi a mbo yɛ mɔ'ɔ mɛ tã à ka ntɔ'ɔtɛ ɲghàà ɲi Nwɛ.

⁹ Tsi'ɛ Azwɛ ma yũ a fã ɲi àbiintɛi a mbo ɲu yɛ mɔ'ɔ, mɛɔɲnɛ mfa a ɲka ɲghurɛ bɛ a mbo ɲu yɛ mɔ'ɔ.

¹⁰ A ghirɛ ɲi mɛ tã ɲu yɛ mɔ'ɔ ka ɲghirɛ nɛ ɲnnu ji yɛyɛrɛ. Yɛ mɔ'ɔ a ka nyu'u nɛ ɲtoò Nwɛ ɲswonɛ, a mbo yɛ mɔ'ɔ, a ghirɛ mɛ tã à zi kwɛnsɛ a titi iɛwɛ bo bi Azwɛ Nwɛ, a mbo yɛ mɔ'ɔ, a ghirɛ mɛ tã à zi ɲghaa mɛghàà mɛ fi, ɲki mfa a mbo ɲu yɛ mɔ'ɔ mìtɛɲnɛ mi ntɔ'ɔtɛ ɲji'ɛ mɛghàà mɛ fi mà mũ.

¹¹ Mìtɛɲnɛ ma mũ mɛtsim, mi lò aa tsi'ɛ a mbo Azwɛ ma yã, a fã ɲi a mbo ɲu yɛ mɔ'ɔ mɔ'ɔ, a ajàn yɛi mɛ à kɔɲɛ aà.

Idigɛ nu ji ghà'àtɛ a mũm mɛɛɛnu yɛ mɛfùùrɛ

¹² Ajàn yɛi mɛ mɛɛɛnu i ɲi yɛ mɛfùùrɛ mɛɔɲnɛ ntswɛ ɲi idigɛ inu ji ghà'àtɛ aa, ɲki mburɛ ka ki bɛ tsi'ɛ idigɛ nu mɛɛɛnu ya aa, a nɛ ɲgin ɲgin ajàn mɛ bɛ'inɛ ɲi a ɲnòò là mbɛ ibɛɛnu yɛ mɛfùùrɛ a mum Kristo aà.

¹³ Nlonɔ mɛ bɛ'inɛ lɛ ɲkwɛrɛ aa ɲkɛ Azwɛ yɛ fùùrɛ a ɲkuu a mum mɛɛɛnu yɛ mɛfùùrɛ. (Kɛ ò bɛ ɲu baYuda, kɛ ò bɛ ɲu baGrikia, àbù'ù kɛ ɲu yɛi à si abù'ù bɛ.) Nwɛ à lɛ ɲki ɲghirɛ bɛ'inɛ bitsim no aa Azwɛ yɛ fùùrɛ.

¹⁴ Kaa mbènnu ì sɪ aa nɪ àdìgɛnu yɪ fùùrè tswê, ì tswe aa nì ìdìgɛnu nnòo nòò.

¹⁵ Mbə a bə mə àkòrè a swon mə, “Mbə yɪi mə kaa mə sɪ abo bə aa, kaa mə sɪ adìgɛnu bə,” Kaa ma ya mbə a wa'à ghìrè mə tã à tsuu adìgɛnu bə.

¹⁶ Mbə a ki mbə mə àtòɲnè a swon mə, “Mbə yɪi kaa mə sɪ nɪlɪ'i bə aa, kaa mə sɪ adìgɛnu bə,” Kaa ma ya mbə a wa'à ghìrè mə tã à tsuu adìgɛnu bə.

¹⁷ A laa bə mə mbènnu ntsim à nì nɪlɪ'i, bon ì ka tigə yu'u nɪ innu aa mə akə aa ε? A laa bə mə mbènnu ntsim à nì àtòɲnè, bon ì ka tigə lumsə aa mə akə aa ε?

¹⁸ Lâ àjàn yɪi mə bə aa, Nwɪngɔn à lɛ nnaɲsə idìgɛnu nnɪn a mbènnu aa yɪ mɔ'ɔ yɪ mɔ'ɔ a àjàn yɪi mə à kòɲè aa.

¹⁹ Idìgɛnu màjù tsim ì lɛ mbaa bə aa tsi'i yɪ fùùrè, bon mbènnu ì lo fə aa ε?

²⁰ Lâ àjàn yɪi a bə aa, idìgɛnu ì gha'à, lâ mbə mbènnu yɪ mɔ'ɔ.

²¹ Kaa mbə nɪlɪ'i wa'ă a mbo abo swon mə, “Kaa mə sɪ nòo lòò.” Kè àtu a swon a mbo mɪkà'à mə, “kaa mə sɪ nòo lòò.”

²² Nɲan kaa a sɪ maa àjàn bə, nlon mə idìgɛnu jɪi mə ì bàɲnè ñkɪrə tsi'i tsɔ ì bɔrə aa, à bàɲnè mbə jɪi mə kaa mbə mbènnu ì wa'à fà'à tɪ ju.

²³ Idìgɛnu jya jɪi mə bɪ'inè lèntə nì mə kaa ì sɪ naɲsə ñkɔ'ɔnə aa, à bàɲnè mbə jɪi mə bɪ'inè lèntə sɪgɪnè. Jya jɪi mə bɪ'inè sɪ lòo mə tã bɪ ka nyə aa bɪ'inè lèntə sɪgɪnè.

²⁴ Lâ idìgɛnu jya jɪi mə ì bon a nyə aa, kaa bɪ'inè sɪ kàntə. Lâ Nwɪ à bàɲnə nnaɲsə idìgɛnu aa a nì mánjɪ yɪi mə àghu'usə yɪ wè a bàɲnè ñghɛ nì idìgɛnu jya jɪi mə bɪ mòntə nì mə kaa ì sɪ kɔ'ɔnə aà.

²⁵ A ghìrə ma laa mə tã àfa'anə tsee a tɪtɪ idìgɛnu tswe, tã idìgɛnu jya bàɲnə ka nɛntə nɪ waa bo nì bo.

²⁶ Adìgɛnu ya yɪ mɔ'ɔ a laa bə ki yu'u nyanə bon mbènnu yá ntsim ì yu'u nɪ nyànə; mbə a bə mə adìgɛnu ya yɪ mɔ'ɔ a kwɛrə nghu'usə bon ìbɪnnu wa tsim ì tswe nì nìdorè.

²⁷ Tsɪtsɔn, a mbo bù, nì laa mbə mbènnu Kristo. Nù yɪ mɔ'ɔ yɪ mɔ'ɔ a bə adìgɛnu yɪ mɔ'ɔ maa mum mbènnu.

²⁸ Nwɪngɔn à tso'ɔ bə a mùm ndânwɪ mɪfa itu mɪfà'à a mbo bo. A lògɪnə ntso'ɔ ngǎntoo Kristo, nyontə nɪ ngǎntoò jɪ, nka nyontə, ntso'ɔ ngǎndɪ'i nɪghàà nì Nwɪ, nka nyontə, ntso'ɔ bə bɪi bɪ ghìrə innu jɪ yɛyɛrə, nyontə nì bə bɪi mə bɪ ka ki ghùrè mighòò, ñki ntso'ɔ bikwetə, bɪtsyàsə a ndânwɪ, bo bɪ bə bɪi mə bɪ ghàà mighàà mɪ fɪi aà.

²⁹ A nì bə bɪtsim mə bɪ bə ngǎntoo Kristo aa ε? A nì bə bɪtsim mə bɪ yu'u nɪ ntòò Nwɪ nswonə aa ε? A nì bə bɪtsim mə bɪ dɪ'i nì nɪghàà nì Nwɪ aa ε? A nì bə bɪtsim mə bɪ ghìrè nɪ innu jɪ yɛyɛrə aa ε?

³⁰ A nì bə bɪtsim mə bɪ tswe nì mɪtəɲnə mɪ Azwɪ a nghùrè mighòò aa ε? A nì bə bɪtsim bɪi mə mbə bɪ ghàà mighàà mɪ fɪi aa ε? A nì bə bɪtsim bɪi mə mbə bɪ tɔ'ɔtə mighàà mɪ fɪi mà mú aa ε?

³¹ A ku'unə mə mbə nì ká nyə'ətə a ntswe nì mɪtəɲnə mɪ Azwɪ mɪ kò'ònə. Lâ mə ka ghèè nɪ mbɪi a ndɪ'i mánjɪ yɪ mɔ'ɔ yɪi mə à bon ntsyàtə a mbo bù.

13

Akòɲnə

¹ Mbə mə zî ñghaa mighàà mi bê fàa mbi bo bì mighàà mi baangel, ñtsuu nî àkòñnè tswe bəə bon mə bə aa tsǒ ñjəñ yîi mə bi bu'u, kə ñjoo jî kòò jîi mə bə bi kwagə aà.

² Mbə mə tswe nî àdà'a a ka nswon ìnnù tsi'î tsǒ ñgǎñntoo Nwî, kə ñtswe nî mitsyè a nzî ìnnù jî lèəntə tsim; kə tswe nî àbîintii yîi mə mbə a mwugə mînta'a ñghèè nte'ε a adigə dāñ, kaa wa'a nî àkòñnè bāñnè tswê, bon mə bəə aa tsi'î àyoo dāñə adāñə.

³ Mbə mə te'è ñyatə njoò jâ tsim, kə mfa ibiñnū gha mə tâ bì tɔɔ nzwitə, ñtsee nî àkòñnè i tswe, bəə bon kaa ma juu ìnnù mbə i wa'a gha nî ànnū tsu kwetə.

⁴ Akòñnè à nî ànnū ntswântii, ñki ñka ñkakə ànnū bê bi mɔ'ô; kaa àkòñnè a si nî àghè'əñə, kə ànnū ñjee nu tswê;

⁵ kaa àkòñnè a si tərə, kə ñghaa nî mighàà mi atsa'a. Kaa àkòñnè a si lòò mə tâ bì ka nyu'u aa tsi'î à yîi annū; Kaa a si wāñsə ñlwisə nî ñtəñə, kə ñləə nî ibi a ntii yu a nu nū;

⁶ kaa a si doritə a nî ìnnù jî bî, mbañnə ndoritə aa a nî ìnnù jîi mə à nî annū nîkon aà.

⁷ Kaa àkòñnè a si kaa a ñkwere ìnnù tsim jîi mə i tsi'î nii laà, kaa wa'a kaa a mbii nî ìnnù tsim jîi mə a yu'u aa, kə a mbe àjàñ mə mbə ìnnù ma jû i fe'è mbon aa, kə a ntswa nî ntii yi nî ìnnù tsim jîi mə tsi'î nii aà.

⁸ Akòñnè kaa a si nî ñlwî'i tswê. Ìnnù tsi'î tsǒ ñyù'û ñtoò Nwî ñswonə, i ka yî tsa; tâ ìnnū ñghàa mighàà mî fii tâ à lwî'i; tâ ànnū nzî ìnnù jî ghà'atə tâ à tsa.

⁹ Nlon mə mitsyè mîi bə tswe nî muu aa kaa mi sî luu. Kaa ntoo yîi mə ntoo Nwî kwere ñke'enə aa kaa i wa'a kî ñtsinə mme;

¹⁰ Lâ nòò wa mə ìnnù jîi mə i kɔ'ɔ nluu aa i ka yî zî aa, tâ ìnnù tsim jîi i sî kɔ'ɔ nluu aa tâ i mɛ.

¹¹ Nlon mə nòò yîi mə lɛ mburə múnkhə aa, mə lɛ si ghàà aa mighàà mi bônkhə, atú ya a lɛ si fà'a aa tsi'î tsǒ yî múnkhə ñmòontə ja i kî mbə aa tsi'î tsǒ jî múnkhə; nòò yîi mə lɛ ñkwe ntigə ndii aa, mə lɛ ñkentə a ñghirə ìnnù tsǒ bônkhə.

¹² Tsîtsòñ, bî'inə yə nî ìnnù aa tsi'î a awurisə, tsǒ ajāñ mə ñǔ a yə nsî yi a mûm ñkè'è aà, a yi ti bə a nîm, bî'inə yə nî ñsi nî ñsi. Tsîtsòñ, mə zî ànnū aa tsi'î a tii tii; lá mə ka yî nanse zi tâ à luu tsi'î tsǒ ajāñ yîi mə Nwî à zi ìnnù tsim ñlonə gha aà.

¹³ Maa ajāñ, ìnnù juà ji tarə i tigə ñlwî'i: Mbə annū abîintii, ànnū ñlon ìnnù jîi bî'inə be aa bo ànnū akòñnè; a nî ìnnù ma jû ji tarə, ànnū yîi a tii ñkɔ'ɔ ñko'onə aa, à nî àkòñnè.

14

Mìtəñnè mîi mə mi kɔ'ɔnə à tii ñghètə aà

¹ Akòñnè à nî ànnū yîi mə mbə nî kâ ñgaansə nî mîti muu a ntswe nî yù aà. Nî ka nanse nyə'ətə a ntswe nî mìtəñnè mi Azwî, ñka nanse nyə'ətə nî tsi'î ñtswe nî mìtəñnè a yu'ù ñtoò Nwî nswonə nî a mbo bə.

² Nù yîi mə a ghàa mighàa mî fii aa, kaa à si aa a mbo bə ghàa, a ghàa aa a mbo Nwî. Nlon mə kaa nù tsù à si annū ya mə a swon aa yu'u. A bāñnə swon aa ìnnù jîi mə i ləəntə nî àdà'a Azwî Nwî aà.

³ Nù yîi mə a bāñnə ñkwere nî ñtoò Nwî ñke'enə nî a mbo bə aa, a kwetə nî waa mə bo ka ñkwe, ndiintə nî waa, ñkii nlə'ətə nî mîntii myaa.

⁴ Nù yïi mæ a ghàà mighàà mî fii aa, a kwetè ìbîinû yi. Lâ nù yïi mæ a kwetè nî ntoò Nwî ñkè'enè aa a kwetè aa ñghòtè tâ ì ka ñkwe.

⁵ Mè kòntè mæ mbè bù bitsim zî ñghaa mighàà mî fii; lâ mbanne nnañsè kòntè mæ tâ nî zi a ñka nyu'u ntoò Nwî ñkè'enè a mbo bè. Nlon mæ nù yïi mæ a yu'u nî ntoò Nwî ñkè'enè aa, a ghìrè aa annù yïi mæ a tinsè aa, ntsyatè nù wa yïi mæ a ghàà mighàà mî fii aa; lâ mbè nù a tswe ghu yïi mæ mbè a yu'u mighàà mya ntò'otè a mbo ñghòtè bon a bonè nlon mæ a ka ghìrè bo ka ñkwe.

⁶ Bɔɔ bi maà, nòò wa mæ mè lɛ nzî a mbo bù aa, mè lɛ mbaa ki lògè mighàà mî fii i ghàà a mbo bù ni mu bon mbè mi kwetè ghuu aa ε? Mbè mè kwetè ghuu aa mæ akè mæ mbè mè tsuu ki tɔ'otè nî innù jî lèèntè bo bi ñghàà ni Nwî a mbo bù, ñkii nkwerè aà ntoò Nwî ñswonè kè ñkii ndi'i ni annù a mbo bù aa ε?

⁷ Bî'inè lògè njoo mbu'u mikòò tsi'î tsò nìbàn kè nìlòn nî bù'ù mæ à nî njoo jii mæ kaa i sî ntîi tswè aà; mbè nù zî nîi ìkòò ya aa mæ akè mæ mbè i tsee ki nañsè fè'ε laa aa ε?

⁸ Mbè tsi'î ntàn ntsò, mbè bi tuu tɔn tâ ì fè'ε nlaa, bon mbè bè zi aa mæ akè ntantè nù jyaa nlon ntsò wa aa ε?

⁹ A ki mbè aa tsi'î ma mùu ajàn a mbo bù mæ mbè nî ka ñghaa mighàà mî fii mii kaa bè si yu'u aà, nlon mæ mbè bi zî ànnù yïi mæ ni swonè aa mæ akè aa ε? O bè ki ghàà maa ajàn bon o ghàà tsi'î a mbô mfè'è.

¹⁰ A laa mæ mighàà a mbuu mbuu mi tswe fàa mbî. Kaa nî tsu nî wa'à ghu tswe mæ bi ghàà nù tswè ti yu'ù.

¹¹ Lâ mbè mè tsuu ñghàà nîi nù a ghàà aa ki yu'u bon mè ka bè aa tso nù atoo ghu mbo tâ à ki mbè tsò nù atoo a mbo mè.

¹² Maa ajàn tsò mæ ni to ni ntswe ni mètènnè mi Azwî aa, nî ka nañsè nyè'otè aa bè mètènnè mya mæ mi ka ki kwetè ñghòtè tâ ì ka ñkwe.

¹³ Maa ajàn nù yïi mæ a ghàà mighàà mî fii aa, tâ à ki nañsè ñka ntsa'atè Nwî mæ mbè Azwî Nwî a ghìrè yu zî ajàn yïi mæ mbè yu kii ñka ntò'otè.

¹⁴ Lâ mbè mè ka ntsa'atè Nwî nî ñghàà nî fii bon a tsà'atè tsi'î àzwî yâ, kaa mitsyè ma kaa mi wa'à nî ànnù yïi mæ mæ swonè aa bannè nîi.

¹⁵ Maa ajàn mbè mè tigè ñghìrè mæ akè aa ε? A bon mæ mè yi ti tsà'atè Nwî a mûm Azwî, mè kii ñka ñghaa nî ñghàà nîi mæ ni laa a mitsyè mè aà. A bon mæ mè ki yèè ikòò a mûm Azwî mè kii ñka nyèè nî ñghàà nîi ni laa aà.

¹⁶ Mbè ò ka mfa mbi'ikè a mbo Nwî tsi'î a mûm Azwî bon mbè nù yïi à si annù zi aa a tigè mbeentè mæ “Amen” aa mæ akè nlon mæ kaa si annù ya mæ o swonè aa yu'u aa ε?

¹⁷ Atsà'atè Nwî yo ya mæ o fa mbi'ikè a mbo Nwî ghu aa, a bè tɛ'ε bonè bè mæ akè bon kaa mbè a wa'a nù yî mɔ'ɔ wa kwetè mæ tâ à ka ñkwe.

¹⁸ Mè fâ mbi'ikè a mbo Nwî nlon mæ mè zî ñghaa mighàà mî fii ntsyatè ghuu bitsimè.

¹⁹ Ka mæ a bè ma mùu ajàn aa, mè bè tswe a mûm ñghòtè bon mè ka kòntè mæ mæ ghàà mighàà mi ntaà mii mæ laa a mitsyè mè aa, ta kwetè a ndi'itè bè bî mɔ'ɔ ghu, ntsyatè a ñghaa mighàà mii bè si yu'u aa ntsù'ù yî fùùrè.

²⁰ Bɔɔ bi maà, nî tsee ki mòontè innù tsò bonkhê. Tâ nî bè bɔɔ bî bore aa tsi'î a nî ànnù a ka ñghìrè innù jî bî. Lâ mbanne ñka mɔontè innù tsò bîi.

²¹ Nî zi mæ bi ñwa'anè a mum nònse Nwî mæ,
“Mmà'ambî à swonè mæ, mè ka lògè mighàà mî fii

i ninɔ a ntsũ bè bii mɔ bi ghàà mighàà mi itoo aa,
tâ bi ghaa a mbo bè bù.

Mè tɛ'ɛ ti ghàà bè maa ajàn aa, kaa bo wa'à kɪ nyu'utə!"

²² Maa ajàn, ànnũ nghàa mighàa mɪ fii a tswe aa tsɔ àlènsə a mbo bè bii kaa bi sɪ Kristo bii aa, kaa wa'à tswê aa a mbo bè bii bi bii mɛ aà. Ànnũ ka nyu'u ntoò Nwĩ ñkɛ'enə kaa a si aa a mbo bè bii kaa bo burə tɪ Nwĩ bii aa tswê, a tswe a bè a mbo bè bii mɔ bi bii mɛ Nwĩ aà.

²³ Tsɔ mɔ a bè laà aa, a mùm nghòtə, mbə bè bitsim ka ghaa mighàa mɪ fii, bè bii mɔ bi sɪ annũ zi bi kuu yu'u bon bi ka wa'à swon mɔ nɪ baanə aà bàanə aa ɛ?

²⁴ Lâ mbə bo banə ñka ñkɛ'enə nɪ ntoò Nwĩ ya mɔ bo kwɛrə aa bon mbə nũ yɪ à sɪ Nwĩ bii aa, kə nũ yɪ mɔ à sɪ nũ nɪbò wàà yɪ mò'ɔ bè aa, a zi ñkuu, bon innũ jya mɔ bi swon aa i ka tswa yi, tâ à yə mɔ yu wô ànnũ.

²⁵ Tâ innũ lò'òsə jii i tswe ghu mùm nti aa, tâ i fɛ'ɛ nyentə tâ à wo a nsyɛ àkũu kuu, ntigə mmii nɪ Nwĩ, nnaɲsə nswon tâ à laa mɔ Nwĩ à tswe a titi bù.

²⁶ Bɔɔ bi maà, ma mùu ajàn mɔ swon aa mɔ akə aa ɛ? Nɪ yi mbòontə a adigə yi mò'ɔ, nũ yɪ mò'ɔ a tswe nɪ ìkòò a nyəə, nũ yɪ mò'ɔ a tswe nɪ ànnũ a ndi'i, nũ yɪ mò'ɔ a tswe nɪ ñkii yɪ Nwĩ à kè'enə aà, nũ yɪ mò'ɔ a kâ ñghaa nighàa nɪ fii, kə a kâ ntɔ'otə nighàa ma nyà, tâ innũ ma jũ tsim mɔ nɪ ghìrə aa, i kwetə mɔ tâ nɪ ka ñkwe.

²⁷ Mbə bè tswe nɪ ñghaa mighàa mɪ mfii, a ghaa tsi'i bè bi baa, kə bi tarə, bi ti ghàa a ghaa tsi'i nũ yɪ mɔfùurə a atu nòò; a yi ñghàa nũ yɪ mò'ɔ a kɪ ntɔ'otə.

²⁸ Bɛɛ mɔ nũ yɪ à ka tɔ'otə aa a tsuu ghu tswe, a bɔn mɔ tâ à tswe atsitsi wa a mùm nghòtə, ntigə ñka ñghaa tsi'i a mbô ibinũ yi bo bi a mbo Nwĩ.

²⁹ Tâ bè bi baa kə bi tarə bii mɔ à nɪ ngǎntoo Nwĩ aa tâ bi ghaa, tâ bè bii mò'ɔ kii ntigə nsantə a atũ yaa nɪ ànnũ ya mɔ ngǎntoo Nwĩ jya i swonə aà.

³⁰ Bɛɛ Azwĩ Nwĩ a fi'isə annũ yɪ mò'ɔ ndi'i a mbo nũ yɪ mò'ɔ, nũ yɪ mɔ à tswe ghu mbèè aa, tâ yɪ ntsyambii wa a tigə ntswe atsitsi.

³¹ Nlon mɔ mbə nɪ ka nyu'u nɪ ntoò Nwĩ, ñkɛ'enə yɪ mò'ɔ yɪ mò'ɔ, bon bè bitsim ka nyəgə annũ ghu tâ à kii ndiintə nɪ waa bitsimə.

³² Bè bii mɔ bè tswe nɪ mɪtənnə a ñka nyu'u ntoò Nwĩ ñkɛ'enə aa, bi zi ntsu'ùnə àzwĩ ya mɔ bo tswe nɪ yu aà.

³³ Nlon mɔ kaa Nwĩ à sɪ innũ aa bùurə bùurə ghìrə. Lâ mbanə nɪtantə i zi aa nɪ mbɔonə.

Aà ajàn yɪ mɔ a tswe a noò yɪ mɔ bè bi Nwĩ a nghotə ntsim boontə aà.

³⁴ A bon mɔ tâ banɲyè tsee kɪ ghàa a noò nghòtə nlon mɔ nɔnsə kaa bi sɪ bii mɔ tâ bo ka nghaa a mùm nghòtə. Tâ bo ka yu'u nɪ ànnũ yɪ mɔ bè bii mò'ɔ swonə aa, a ajàn yɪ mɔ nɔnsə baYuda a kii nswonə aà.

³⁵ Bɛɛ ànnũ tsu yi ntswe yɪ mɔ bo lòò a nzi, bo bii mbetə biloò byaa a ndugə. Nlon mɔ à nɪ ànnũ ndirətu a mbo mɔngyè a ñka ñghaa a mùm ndānwĩ.

³⁶ A bè aa mɔ akə lɛ! Nɪ mòontə mɔ ànnũ Nwĩ a lɛ nlògìnə aa a mbo bù kə nɪ bè aa tsi'i bè bii mɔ nɪ lɛè nzi ñkuu a mbo bù aa ɛ?

³⁷ Mbə nũ tsu a mɔontə mɔ yu nɪ ngǎntoo Nwĩ kə yu tswe nɪ mɪtənnə mɪ Azwĩ Nwĩ, a zi sigìnə mɔ yuà ànnũ mɔ mɔ ñwà'ànə a mbo bù aa i bè aa ndi'i Mmà'àmbi.

³⁸ Bɛɛ nũ tsuu ndi'i màyũ kii bii, nɪ tsee annũ yɪ mɔ a swonə aa kɪ bii.

³⁹ Ndoò ànnù à ni aa mē, a bɔɔ bi maà bâ, ni ka ngansə mitî muu ŋka nɔɔ ni a ŋka nyu'u ntoò Nwî ñkɛ'ɛnə. Lâ ñtsuu kî tuu mē tâ bē tsuu mighàà mî fii kî ghàà;

⁴⁰ lâ tâ bi ka ghirə innù tsim a ni mânji yîi à kù'ùnə bi kî ñnanşə ntanţə aà.

15

Ajàn mē Kristo à le nyweenə ni nìwo aà

¹ Bìlîm bâ mē lòɔ a mbù ŋwa'atə a mbo bû ntoo yî ñsigìnə ya mē mē le nswon a mbo bù, ni kwɛrə ntəə ghu aà.

² Ntoò mà yû mē mē swonə aa, i bē ntoò ya mē ni ka yî yweenə i yon ghu njim aa mē mbə ni tswa ntinsə, mē mbə a bə yîi mē ni le ŋkî'i aa adànə dənə bi.

³ Mē le mfa a ndoò ànnù yîi mē le ŋkî ŋkwɛrə aa a mbo bù. Mē Kristo à le ŋkwo mbi'i ŋkwitu innù jî bî jî'inə, ñyonə ajàn yîi mē àŋwà'ànə Nwî a swon aà.

⁴ Bi le ntwinə yi, mbu nyweensə ni nìwo a nî njwi ji tarə a ajàn yîi mē àŋwà'ànə Nwî a swon aa.

⁵ A tigè ndi'i ibînû yî a mbo Peta, à tî mē ti bə a njim a kî ndi'i ibînû yî a mbo bo nighûm ñtsò baà.

⁶ A le mbù ndi'i ibînû yi a mbo bìlîm bi'inə bî mɔ'ɔ a noò mɔ'ɔ bi gha'a ntsyâ ŋkhî ji ntaà. Bo ma bya bî ghà'atə bi burə atûntî ka mē bî mɔ'ɔ bi lèè mbwiŋkə aà.

⁷ A le ŋkî ndi'i ibînû yi a mbo Jems bo bi ñgǎntoo ji jyâ tsimə.

⁸ A nlwî'isə, a di'i ibînû yi a mbo mē tsi'î tsó nù yîi mē bi le njwe yi a noò dənə aà.

⁹ Mē laa mbə ngànţoò Kristo yîi mē à kə'ə nsigə nlwi'isə kaa nte'ɛ ŋwa'à kî ŋku'unə mē mbə bi kâ ntwonə nî ñgànţoò Kristo. Nlon mē mē le si tso'ɔ akorə ŋghotə Nwî aà.

¹⁰ Lâ ñyon a njim ibon Nwî, mē ni nù yîi mē mē ni ghu aà. Ibôn yi ma wa a nu mē kaa a le kî'i aa adànə dənə tsyâ. Mē le mbànə ntigə mfa'a ni mitî ñtsyatə waa bitsimə. Ka mē kaa à le si wa'a ni mē fa'à aà, a le ŋghirə ibon Nwî yîi mē i le ntswe bi'iyu aà.

¹¹ Maa ajàn kə à le mbaa nswon bo a mbo bù, kə a swon mē oò, bon bî'î bitsim swon aa ntoo yî m̀fùùrə, a bē ntoò mà yû ya mē ni le mbii aà.

Annù yîi mē a tswə ghu nlon annù nyweenə ni nìwo aà

¹² Tsitsòn, mbə ntoo ya i ka swonə ni mē bi le nyweensə Kristo ni nìwo, bù bî mɔ'ɔ bi tigè ñswonə ni mē kaa bìku bi bē ka yî wa'à bù nyweenə aa mē akə aa ɛ?

¹³ Mbə a bə yîi mē bìku ka yî wa'à ni nìwo yweenə bon kaa bi le wa'a Kristo ni nìwo kî nyweensə;

¹⁴ mbə a bə yîi bi le ŋwa'a Kristo ni nìwo yweensə, bon ànnù Nwî yîi bî'i swon aa, a tsya nî adànə dənə, àbîintî yuu a kî ñtsya nî adànə dənə.

¹⁵ Mbə a bə mē kaa bìku bi bē bi si nìwo yweenə bəə bon bî'inə tswɛc innù a atu Nwî nlon mē bî'inə swonə ni mē à le nyweensə Kristo ni nìwo lâ kaa a wa'à bənə yweensə aà.

¹⁶ Nlon mē mbə a bə yîi mē kaa bi si bìku yweensə, bon kaa bi le ŋkî'i Kristo kî nyweensə.

¹⁷ Mbə a bə yîi mē bi burə tî Kristo yweensə, bɛɛ bon àbîintî yuu a tsyâ adànə dənə, ni kî mburə tsi'î a mûm ibi bù.

¹⁸ La a bə mə bə bii bi kii m̃bwii a m̃m Mmà'ambi aa, bo bwe waa bwè.

¹⁹ Mbə b̃i'inhè niñ ntii yì'inhè a nu Krito nloñ aa tsi'ì yulà ñtswènt̃i b̃e boñ b̃i'inhè ni bə bii mə mbə bə ñko m̃l̃ñnè yì'inhè ñtsya mbô.

²⁰ Lâ a nswoñ annù ññkoñ, bi l̃e nyweensə Kristo ni ñwo, a bə ñtsyamb̃ii m̃intà mi ati a tit̃i bə bii mə bi wo a f̃ilo aà.

²¹ Nloñ mə ñwo ni l̃e ñtsyà aa a ñj̃m ñumbâñnè ñkuu f̃aa mbi, anñ nyweenə ñ ñwo a k̃i m̃bu ñtsyà aa tsi'ì a ñj̃m ñumbâñnè.

²² Tsô ajàñ mə bə b̃itsim̃ l̃e ñkwo ñtsyà aa a j̃m Adam aa, à ki mbə ajàñ ỹii mə bi ka gh̃irə bə tswe bit̃i ñyoñə a ñj̃m Kristo.

²³ Lâ inñu i f̃e'ε aa tsi'ì ajàñ mə bi tañtə aà; Kristo a bə ñtsyamb̃ii m̃intà mi ati, b̃e mə a zi, bə bii mə à ni bi Krito aa bi tigè ñyoñə.

²⁴ Tâ nòò ñlw̃i'inh̃im̃ wa a tigè ñzi, tâ Kristo à ta ñgi'ì ni m̃idà'à mi izw̃i m̃ii mə mi to nii mbu'utə ñi m̃bi yù aa tsi'ì m̃itsim̃ə. I b̃u tigè fa annù ñifò fu a mbo Nw̃ing̃oñ Tà.

²⁵ Nloñ mə Kristo à tswe ñi ka ñsa'a mbi i ywe'e a noò ỹii Nw̃i à ka ỹi ñoñsə ñgàñkib̃aà ji a ñji'ì m̃ikòrə yu aà.

²⁶ Ñukib̃aà ñlw̃i'ì ñj̃im̃ ỹii à tswe ñi ñtā ñgi'ì ghu nu aa, a bə ñwô.

²⁷ Nloñ mə àñwà'ànè Nw̃i a swoñ mə, Nw̃ing̃oñ à ññ mə ñjoò tsim̃ s̃ig̃isə a ñji'ì m̃ikòrə Yesu tâ à tigè mbu'utə. A laa mə bi bə swoñ mə ñjoò tsim̃ bəə boñ kaa Nw̃ing̃oñ kaa à si ghu tswe, nloñ mə a ññ ñi Nw̃ing̃oñ ññ ñi ñjoò j̃ya nsig̃isə a ñji'ì m̃ikòrə Yesu aà.

²⁸ Lâ nòò ỹii mə Nw̃i à ññ m̃e ñjoò tsim̃ mə Yesu à tigè mbu'utə aa, boñ yumboñ Mu, à ka tigè fa ib̃inu a j̃i'ì m̃ikòrə Nw̃ing̃oñ ỹii mə à l̃ə ñjoò tsim̃ a j̃i'ì m̃ikòrə yu aà. Tâ à bə tsi'ì Nw̃ing̃oñ yuyu mə a bu'utə ñg̃oñ ñjoò tsim̃ə.

²⁹ Tsits̃oñ, annù bə bii mə bi murə waa a ñk̃i a ni tsusə atu b̃iku aa a tigè mbə mə akə aa ε? Ma bya aà bə bi tigè ñwa'atə ni mə bi tswe aa ni àkə ghu aa ε? Mə mbə a bə annù ññkoñ tsi'ì tsô mə bù b̃i m̃o'ɔ swoñə aa, mə kaa mbə bi wa'a b̃iku ni ñwo yweensə aà. Bi tigè mmurə ni bə bya a ñk̃i ni ñk̃um̃ b̃iku aa a ya aa ε?

³⁰ A ñgh̃eε ni b̃i'ì, b̃i'ì tigè ññ ñi m̃b̃i ñu ỹi'ì a ñtsu ñwo ñg̃oñ b̃iñò b̃itsim̃ aa a ya aa ε?

³¹ B̃il̃m̃ bâ, wa mə yə niwo a ñsi m̃ə, a ñg̃oñ m̃itugə m̃itsim̃ə. B̃il̃m̃ bâ, k̃int̃ərə ỹii mə m̃ə tswe ni ghu nloñ ñgaà yùu ñi ñtswè yà a mum Mmà'ambi yì'inhè Yesu Kristo aa, à gh̃irə mə tâ m̃ə kaa annù ma yù.

³² Tsô ajàñ ỹii mə m̃ə k̃i si to bi'ì nñaà m̃itsə'ə faà, a ala'a Efeso aa, boñ àb̃ii ya ghu à ñi àkə aa ε, mə mbə a bə ỹii mə ka bi si b̃iku ni ñwo yweensə. Mbə a bə ỹii mə bi si b̃iku ni ñwo yweensə, “b̃i'inhè ka ñji ñk̃i no,

nloñ mə à ka l̃ə bə a yoo b̃i'inhè kwokə.”

³³ Ñi tsu ib̃iñu ghuu ki bwe'esə b̃e, ñi bə ki z̃iñə bu bi bə b̃i bi boñ bi ka b̃isə m̃igh̃ir̃iñə m̃i inñu m̃i sig̃iñə.

³⁴ Ñi ña'a at̃u yuu tâ à laa, ñka ñgh̃irə inñu j̃ii i tsiñə, ñtsuu inñu j̃i bi bu ki gh̃irə, nloñ mə bə bi m̃o'ɔ kaa bi t̃e'ε wa'à Nw̃i z̃i. Ñi bə zi annù ỹii mə mə swoñə aa boñ a ka gh̃irə tâ at̃u yuu à dirə.

Mbuu m̃b̃inu ñu ỹii mə à ywèenə niwo aà

³⁵ Lâ bə b̃i m̃o'ɔ ka ki betə ni mə, “Bi yweensə b̃e ni ñwo aa mə akə aa ε? Bo tswe aa ni m̃buu ñj̃ānu ghuu aa ε?”

³⁶ Itirè bē kaa àyoo yīi mē nī bwe'e a nsye aa, kaa a si too ti ghē mē à foo ñkwo.

³⁷ Lā yaà àyoo mē ò bwè'e aa, a bē aa tsi'ī m̀b̀m̀m̀ ansañ kē m̀b̀m̀m̀ àyoo yī m̀ẁ'ẁ, kaa kī'ī m̀b̀m̀m̀m̀ àtī ya mē a ka ghīrē kwe i k̀ẁ'ẁ aa bē.

³⁸ Nwīng̀on a fā nī ibiinu a mbō m̀b̀m̀m̀ ayoo ya a jañ mē à k̀on̄ə aà. N̄ki mfa nī m̀b̀m̀m̀ mī nu m̀i mī ku'unē aa a nī mbum njoo jya nī atu nī atū.

³⁹ Kaa njyanū njoo jīi mē i tswe ntīi aa, kaa i si aa yī m̀f̀ùr̀r̀ bē. Njyānū bē i tswe a atu yu. Njyanū nnāa i kī n̄tswe a atu yu. Njyānū bīsin i kī n̄tswe a atu yu, yī m̀bwē i kī n̄tswe a atu yu.

⁴⁰ M̀b̀m̀m̀ mī nu mī aburē mī tswe ghu, m̀b̀m̀m̀ mī nu mē nsye mē kī n̄tswe ghu. N̄b̀on̄ nīi mē à nī nī m̀b̀m̀m̀ mī nu mī aburē aa, nī tswe a atu yu, n̄b̀on̄ nīi mē à kī mbē nī m̀b̀m̀m̀ mī nu mī fāa nsye aa nī kī n̄tswe ghu.

⁴¹ N̄n̄òò à tswe nī nīi n̄b̀on̄, s̄an̄ə a kī n̄tswe nī nīi n̄b̀on̄. M̄n̄j̄on̄ mī kī n̄tswe nī nyaa n̄b̀on̄. Tsi'ī atitī m̄n̄j̄on̄, fulā f̄n̄j̄on̄ fī tswē nī nīi n̄b̀on̄ a atu yu, fīlī f̄n̄j̄on̄ fī kī n̄tswe nī fīi n̄b̀on̄ a atu yu.

⁴² Bi ka yī b̄insē biku aa lalā, bi twīn̄ aa ibiinu yīi mē i kwo, b̄e bi yi yweensē nī n̄wo aa, a tigē mbē ibiinu yīi i si kwo.

⁴³ Bi yi ti twīn̄ aa, i borākē ñki mbi'i a nyē. N̄òò yīi bi yweensē aa, i b̄on̄ ñki ntīi.

⁴⁴ Bi yi ti twīn̄ aa, a bē ibiinu njyānū, bi yi nyweensē aa, a bē ibiinu azwī.

⁴⁵ Tsi'ī tsō ajān̄ mē bi ŋwa'anē a m̄m̄ àṅwà'ànē Nwī mē, “Adam yī n̄tsyāmbīi à lē ntigē mbē ŋū yīi à tswe ntīi.” Lā Adām yīi mē à lwī'isē aa, a bē àzwī yīi mē a fa n̄tswēntīi.

⁴⁶ Lā kaa a mbīi aa a si ibiinu àzwī wa tsyā, a tsyā ibiinu njyā wa mb̄on̄ tā yī azwī wa i yon̄.

⁴⁷ N̄u n̄tsyāmbīi à lē nl̄o aa a nsye, mbē ŋū àbwerē. N̄u àȳon̄tē a l̄o aa a aburē.

⁴⁸ N̄u wa mē à lē nl̄o a nsye aa à bē aa figē a mbo bē bīi mē à nī bi nsye aà. N̄u wa mē à lē nl̄o a aburē aa a bē figē a mbo bē bīi mē bi kī mbē bi aburē aà.

⁴⁹ Ajān̄ mē bī'inē lē n̄tswe nī marē nu ŋū wa yīi mē à lē nl̄o faa nsye aa, bī'inē ka yi kīi tswe nī yī ŋū wa mē à lo a aburē aà.

⁵⁰ Annū yīi mē mē swon̄ a mbo bù aa mbā bilīm mbā, a bē aa mē, wā njyānu yulā bo àl̄ə yulā kaa mbē a wa'ā annū nif̄ Nwī jī. Kaa àyoo yīi mē a bwe aa, kaa mbē a kī'i abwarē ayoo yīi mē a si bwe aa jī.

⁵¹⁻⁵² Nan̄sē yu'utē nī ànnū n̄n̄kon̄ yīi mē tswe a l̄ò'òsē aà, kaa bī'inē ka yi wa'à bitsim kwokē. La n̄òò wa yīi mē n̄t̄an̄ yī n̄lwī'īn̄j̄m̄ ya i ka yī k̄òò aa, bi kwe'etē kī gh̄òò ñk̄òrē n̄lī'i bon̄ bī'inē bitsim bi kwēnsē m̄. Nlon̄ mē n̄òò wa mē n̄t̄an̄ ya i ka yī k̄òò aa, tā biku bi bē bīinē nī n̄wo, kaa mbē bi wa'à bù ñkw̄ò. Aa n̄òò yīi mē bī'inē bi tsim̄ ka yi kīi kwēnsē ghu aà.

⁵³ Nlon̄ mē bi tswe nī ñkwēnsē àyoo yīi mē mbē a kwo aa, a nī ayoo yīi mē kaa mbē a wa'à kwo aà. Nlon̄ mē bi tswe nī ñkwēnsē m̄rē gh̄u mē mbē a kwo aa, nī yīi mē kaa mbē a wa'à kwo aà. I kīi kwēnsē njyānu yīi mē mbē bi'i aa, nī yīi mē mbē kaa mbē i wa'à bi'i aà.

⁵⁴ N̄òò yīi mē m̄rē yīi mē mbē a bi'i aa, à w̄e'ē yīi mē mbē a wa'à bi'i aa, njyānu yīi mē mbē i kwo aa, i kī ñw̄e'ē yīi mē mbē i wa'à kwo aa, bon̄ n̄gh̄aà nī Nwī nī ka b̄òon̄tē a ajān̄ mē bi lē ŋwà'ànē mē:
“Bi m̄'à m̄, n̄tsya n̄wo ṅḡaà yī m̀f̀ùr̀r̀.”

⁵⁵ “N̄iw̄ò, m̄it̄i mo mī f̄ə aa ē?

Nìwô, m̀fɛ̀ɛ̀ yò ì fè aa ɛ?"

⁵⁶ M̀fɛ̀ɛ̀ nìwô ì laa mbə innù jì bì, m̀dà'á mi innù jì bì mi bə nònɔ̀sə.

⁵⁷ M̀bì'íkə a mbo Nwĩngòṇ mə à mà'á mē òtsya mfa ni bi'inè òtsya aa njĩm Mmà'ambì Yesu Kristo aà.

⁵⁸ Tsò mə a bə laa aa bilĩm bá, nì təə ntĩnsə tsuu ki tsìgìnə, òka mfa'a ifà'a Mma'ambi a ngòṇ bìnòò bitsĩm òlòṇ mə nì zì mə kaa annù tsu yĩ mə nì fà'á a mbo Mmà'ambi aa, kaa à si aa adàṇə dāṇə tsya aà.

16

Ajàṇ mə bi le tswa'atə òkabə a òkwetə ògǎmbii Kristo jii i le ntswe à Yerusalem

¹ A ng̀hɛɛ a ni annũ ntswa'atə òkabə ya a mfa a mbo bə bi Nwĩ bya, nì ki ng̀hɪrə tsi'ĩ wa ajàṇ mə mē le nswon a mbo ng̀hòtə jii mə i tswe a Galatia aà.

² A yi mbə nì njwi yĩ ntsyàmbii a m̀m̀m̀ ògyǎ tsĩm, òù fi'itə òkabə yĩ mə ì kù'unə nyonə nì àyoo yĩ mə à fù'u maa ng̀yà aa, òtigə nləə a m̀m̀m̀ nda yu mə tà nòò yĩ mə mə zĩ aa, kaa bi wa'á bù ka ntswa'atə nì òkabə maa noò.

³ Nòò yĩ mə ka yĩ zĩ aa, mə ka tigə ng̀wà'ànə aṇwà'ànə i fa a mbo bə bii mə nì tso'ɔ aa tà bo tigə ng̀hɛɛ nì òkabə ya ng̀hɛɛ ntəṇə ng̀hotə baYerusalem ghu.

⁴ Mbə a yi òki òku'unə mə tà mə ghɛɛ ghu yaa ngaa, bon bə bya ka tigə yòṇə gha bĩ'ibo tigə ng̀hɛɛ.

Ajàṇ yii mə Paul à le ntanjə a ng̀hɛɛ a mbɛɛ baKorinto aà

⁵ Mə ka yi zĩ a mbɛɛ bù aa tsi'ĩ a noò yĩ mə mə kàrə mē a ala'a Macedonia tsi'ĩ tsĩm aà. Mə kii nte'ɛ ntanjə a ntsyǎ a ala'a Macedonia.

⁶ Mə ka zĩ aa i nanɔ̀sə tswe bi'inə a ni nòò yĩ òsà'atə. Nòò tsù i tswe bi'inə nì nòò àlòò wa tsi'ĩ òtsĩm, mə tà mə ti ghɛɛ, nì tigə òkwetə ntsyasə gha mə ghɛɛ a adìgə yĩ mə mbə mə bù ntswe nì ng̀hɛɛ ghu aà.

⁷ Kaa mə si kòṇ mə mə bə zĩ mə ghesə òstya aa tsi'ĩ tsyà; mə lòò nzi ntswe bi'inə nì àtĩi noò yĩ sà'atə mə mbə Mmà'ambi a bii.

⁸ Là mə ka tswe faà a ala'a Efeso i ghɛɛ ywe'e a njwĩ Pentecost.

⁹ Nlon mə àbwarə yĩ ghà'atə a nanɔ̀sə m̀fɛ̀'è faà mə mbə mə fa'á àfà'á yĩ wè yĩ mə a ki ntswe nì àbĩi aa, ka mə bə bĩ mɔ'ɔ bi tswe faà mə bi tso'ɔ akòrə ya aa.

¹⁰ Bɛɛ mə Timoti a zi a mbɛɛ bù nì kwerə yi sigìnə ta tà òtĩi yi tswe nì m̀bɔ̀ɔnə òlòṇ mə a kii mfa'a nì a mbo Mmà'ambi aa tsi'ĩ ajàṇ yii mə mə kii mfa'a aà.

¹¹ Maa ajàṇ, tà òù nìbù tsee yi lõ ki tsa'a, bù banɔ̀nə òkwetə yi tà à ghɛɛ nì m̀bĩi nì àkòrə nìtəə yi nì m̀bɔ̀ɔnə, tǎ zi ajàṇ yii mbə a yi mbu bii fu a mbɛɛ mə. Nlon mə mə yu'utə nii bi'ibì bilĩm ba a njĩm Kristo aà.

¹² A ng̀hɛɛ a ni mumaà yĩ'inə Apollos, mə le ngaaansə yii mə tà bo bi bilĩm bi'inə bĩ mɔ'ɔ zi ng̀hantə ghuu. Là a kire tsi'ĩ tsò kaa à le ngwa'a nanɔ̀sə mbii a ng̀hɛɛ maà noò. Là nòò yĩ à ka tswe nì àbwarə aa bon à ka zĩ.

Mìghàà mi nlwĩ'ì njim

¹³ Nì ka ntswe nìkirə, nì təə ntii a m̀m̀m̀ àbĩintii yuu. Nì tswe nì àtāṇəntii, òki tswe nì m̀tĩi.

¹⁴ Nì ka mfa'a innù tsĩm òtsya nì a njĩm akòṇnə.

¹⁵ Bìlîm bâ nî zi mē ɲgwè'è Stefanas ì lē mbə aa ɲgwè'è yî ntsyàmbî yî ì lē mbîi Yesu Krito a mbù'u Achaia aà, ɲkî ntigə mfa mibîi mî nû myaa a mfà'a ìfà'à a ɲkwetə bè bî Nwî ghu. Mè bù'û mbo a mbo bù bìlîmb bâ,

¹⁶ mē tâ nî ka nyu'unə ajàn bē majû bo bì bè bitsîm bîi mē bo boonə mfà'à bo bo aà.

¹⁷ Mē nənşə ndoritə nlonə ajàn yîi mē Stefanas, Fortunatus bo Achaicus bo zi a mbèe mē aa; nlonə mē bo tigə mborise ntîi gha tsi'i tsö bo bə aa bù;

¹⁸ Bo tigə ɲkî ghîrə ntîi gha ì fwetə tsö ajàn mē bo lē ɲkî ɲghîrə ghûu ì fwetə aà. Nî ka nanşə lentə nî ajàn bē ma jû.

¹⁹ Ʋghôtə bɔɔ bî Kristo bîi mē bî tswe a mbù'u Asia aa bo tsà'atə ghûu; Aquila bo Piscilla bo bì ɲghôtə bɔɔ Kristo bîi bòontə a ndâ bo aa kîi nənşə ntsa'atə nî ghûu.

²⁰ Bìlîm bì'inè bitsîm bîi mē tswe faà aa kîi ntsa'atə ghu.

Nî kî ɲka ntsa'atə nî ghûu bu nî bù ɲwo nî a nu bù nî bù, nənɔŋə nî mîghà'â muu.

²¹ Mē Paul mē mbɔŋ mē tigə ɲwa'anə tsi'î nî àbô ya mē mē tsà'atə ghûu.

²² Ndòò a atu ɲù yîi mē kaa sî Mmà'àmbi Kristo Kôŋə aà!

Maranatha, Oò Mmà'àmbî, zî a mbo bî'î!

²³ Tâ ìbɔŋ Mmà'àmbi Yesu Kristo tâ ì tswe a mbo bù.

²⁴ Tâ àkòŋnê yâ tâ lwi'î a mbo bù ntsya a ɲîm Kristo Yesu. Amen.

Aṇwà'ànè Paul yî àyòntè a mbô ñghòtê BaKORINTO

NJI'INNŨ AṆWÀ'ANÈ YŨ

A aṇwà'ànè yŭ aa a le ṇṇwà'ànè Paul noò yîi mæ à le mburè ntswe tsi'î nî ṇḡi'î nlon ntswe yàa bo bì ñghòtê baKorinto. Aṇwà'ànè yi ntsyambŭi ya mæ à le ṇṇwà'ànè aa kaa a le ṇwa'ă innu jya mæ à le ṇṇwà'ànè a ntsisè aa tsisè. BaKorinto le mbàṇnè ñlwisè ñton a nu Paul, ñtigè ṇghaa nii. 'Mbu ṇghèè ghu, baYuda bì mɔ'ɔ bì le nzi ghu ndi'î nî innu a mbo bè bya nswon ni mæ bo ni ṇḡāntoo Kristo jii i tsyatè Paul aà. Ma yŭ a ku'ùsè ṇṇetè mɔ'ɔ nî ànnu yîi mæ a le ntswe a titi bo ni Paul aà, ṇghirè bo bì mɔ'ɔ tigè ñtuu nii. Paul à le ṇghèè ntsi'î ṇghotè ya a ni mú àtîi noò (2.1; 12.14; 13.1-2) la kaa ma ya kaa a wa'à kwetè. A bìi ṇghèè a Efeso mbu ṇwà'ànè aṇwà'ànè a mbo bo, ñtoo Titus mæ tâ à ṇghèè yè ajàn mæ innu ṇghèè wa ṇghotè aà. Titus a ghèè ñyè mæ aṇwà'ànè ya a ghirè bè wa ṇghotè bi kwensè mînti myaa mbu mbii fu a mbo Paul ntigè yè'etè ni a nyè yi. Titus a lô ṇghèè ntsi'î Paul a Macedonia ṇke'enè ghu mbo, ñti yi i tigè ñluu ni ñdorè (7.6-8). A bè noò yîi mæ à le ṇṇwà'ànè a yulà aṇwà'ànè ghu aà. A le nlòo aa ñswonè a mbo bo a ajàn mæ yu kɔṇè waa aa i kii swon ṇḡi'î yîi mæ yu le mburè ntswe ni yu nlon ṇgaà yàa aà. Lâ ñswon mæ tsitsɔṇ yu burè ndoritè a nyè mæ aṇwà'ànè ya a le ṇghirè bo jəṇnè bèṇkè mînti myaa mma'atè ibi waa aà (7.9).

Aṇwà'ànè Paul ma yŭ a nanse ndi'î innu jî ghà'àtè ñlonè ṇḡàṇàfà'á Kristo bo bì àṇṇàṇè mæ bi tswè nî ṇka mfà'a ifà'à Nwî aà. Paul à le nanse nluu nî àkòṇnè a nu baKorinto ka mæ bi le mbàṇnè mfa nî ṇḡi'î ghu mbo si'î si'î aà. Nwî à le ndi'î ṇkà'à bo bì ñgha'a ni ghu mbo wa noò mæ à le nyè Kristo aà (4.6). A le mbè akòṇnè Kristo mæ a le si tintè nii a nî ifà'á yi bo bì a nî ntswe yî bo bì bè bì mɔ'ɔ, kaa wa'a aa annu yîi mæ ṇḡ a ghirè bê (5.14-15). Ma yu a tigè ṇghirè mæ, tsɔ ṇḡàṇàfà'a Nwî, tâ à fa ibiñu yi tsim a mbo Kristo yîi mæ a benke nî bè a ni bî fii aa (5.17) ṇlon nsèensè ntoo yî ñsiginè ya mæ i yweensè bè aà (12.14-15). Ma mùu ajàn Paul, tsɔ tsusètu Kristo, a tigè mbu'u nî mbo a mbo bè mæ tâ bì bii fu a mbo Nwî tâ bo bo boonse (5.20). Laà Paul a di'î mæ yu ni ṇḡāntoo yî ànnu ñṇkon, nyon aa ñjîm àfà'á yi bo bì ṇḡi'î yîi mæa yè nlon Kristo bo bì àdà'à ya yîi mæ Kristo à le mfa ghu mbo aà.

Bì yatè aṇwà'ànè yŭ aa laà:

1. Nji'î ànnu aṇwà'ànè yŭ 1.1-11
2. Paul nî ñghòtê baKorinto 1.12—7.16
3. Njoo jii mæ bi le ntswa'a a mbô bìKrisèn a Yudea aà 8.1—9.15
4. Ajàn mæ Paul a le ndi'î mæ yu nî ṇḡāntoo nî àdà'à aà 10.1—13.10
5. Innu jii mæ Paul à le nswonè a nlwî'sè aà 13.11-14

¹ Aṇwà'ànè yŭ a lo aa a mbo Paul yîi mæ a nî ṇkòṇè Nwî à nî ṇḡāntoo Kristo aà; bo bì a mbo Timoti, ñdîm yî'inè, ṇghèè nî a mbo ṇghòtê bè bi Nwî yîi mæ i tswè a ala'a Korinto, bo bì a mbo bè bi Nwî bi tsim bii mæ bi tswè a mbu'u Achaia tsi'î ntsimè aà.

² Tâ ibon Nwî ni mbɔɔnè yîi mæ i lo a mbo Nwîṇḡon Taà yi'inè ni a mbo Mmà'ambî Yesu Kristo aa tâ i tswè a mbo bù.

Paul a fa mbi'ikè a mbo Nwî

³ Tã bĩ'inè fa miyà a mbo Nwĩngòŋ Ta bì Mmà'àmbĩ Yesu Kristo, mē à nĩ tã ŋko mĩlĩŋnè, mbē Nwĩngòŋ yĩ mē a lē'etē mĩntĩ mĩ bē a ŋgòŋ bĩnòò bĩ tsĩm aà.

⁴ A lē'etē mĩntĩ mĩ'inè a nĩ ŋgòŋ ŋgĩ'i jĩ'ině tsĩm, mē mbē bĩ'inè kĩ nzi ajàn mē mbē bĩ'inè lē'etē mĩntĩ mĩ abùgè bē bĩ mē bo kĩ ntswe nĩ mbuu ŋgĩ'i jĩ'inè aa, a nĩ mbuu alē'etē yĩ mē Nwĩngòŋ a lē'etē mĩntĩ mĩ'inè ghu aà.

⁵ Tsi'ĩ tsò mē bĩ'inè kĩ nyē nĩ ŋgĩ'i yĩ Kristo à lē nyē aa, Nwĩ à ka kĩ nanşē lē'etē mĩntĩ mĩ'inè a nĩm Kristo.

⁶ Mbē bĩ'ĩ ka nyē ŋgĩ'i bon bĩ'ĩ yē aa a ŋkwetē bù ghu, tã nĩ yweenē. Mbē Nwĩ a lē'etē mĩntĩ mĩ'i bon à ghĩrē aa mē tã bĩ'ĩ kĩ nlē'etē mĩntĩ muu, tã nĩ kĩ ntswe nĩ àtànəntĩ a ntsyā a mum mbuu ŋgĩ'i jĩ bĩ'ĩ kĩ nyē aà.

⁷ Tsò mē a bē laa, àmòòntē yĩ bĩ'ĩ tswe nĩ yu nlon ŋgàà yù aa, kaa a si kwensē, nlon mē bĩ'ĩ zi mē, ajàn mē nĩ kĩ nyē nĩ ŋgĩ'i yĩ mē bĩ'ĩ yē aa, nĩ ka kĩ tswe nĩ alē'etē yĩ mē Nwĩ a lē'etē mĩntĩ mĩ'i ghu aà.

⁸ Bĩlĩm bā kaa bĩ'ĩ si kōŋ mē tã nĩ tswe ti zi mbuu ŋgĩ'i yĩ mē bĩ'ĩ yē a mbù'u Asia aà. Nĩkòò nĩ bĩ'ĩ lē mbē'ē aa nĩ lē ndĩrē si'ĩ bĩ'ĩ wa'atē mē kaa bĩ'ĩ ka wa'ā ntĩ bū ntswe.

⁹ Bĩ'ĩ lē ŋwa'atē mē bĩ lē ntsērē isa'à yĩ'ĩ mē bĩ'ĩ kwo, lā a lē mfē'ē ma mùu ajàn mē tã bĩ'ĩ tsuu bē a nu bĩ'ĩ bĩmbon yəginē, tã bĩ'ĩ yəginē bē a nu Nwĩ yĩ mē a yweensē bē nĩ nìwo aà.

¹⁰ A lē ŋkwērē yĩ'ĩ a ntsũ nìwo, à ka ghēē nĩ mbĩ a ntsu'ũ àtũ yĩ'ĩ, bĩ'ĩ yəgīsē mē ŋgòŋ mmòòntē jĩ'ĩ ghu nu mē à ka kù'u yweensē yĩ'ĩ.

¹¹ Mbē nĩ kā ŋkwetē nĩ yĩ'ĩ ntsa'atē nĩ Nwĩ ŋwa'atē nĩ yĩ'ĩ ghu, a bē mē Nwĩ à ka kwi'ĩ itsà'atēnwĩ jĩ ghà'à jĩ mē bĩ tsà'atē ŋwa'atē nĩ yĩ'ĩ ghu aa, i nĩŋ mbōōnē a nu bĩ'ĩ, tã bē bĩ ghà'atē tigē ŋentē nĩ nĩ jya ntigē mfa mbi'ikē ghu mbo nlon ŋgàà yĩ'ĩ.

Ajàŋ mē Paul a lē ŋkwensē atantē yĩ aà

¹² Bĩ'ĩ kwēē mĩntĩ mĩ'i mē bĩ'ĩ zi a laa mē ntswēntĩ yĩ'ĩ fàa mbi bo bĩ ntswē yĩ'inè a titĩ bù a kĩ si tsisē Nwĩ a nĩ mánjĩ yĩ mē à làà aa ŋkĩ mbē yĩ ànnù nĩŋkon, a nĩ mĩdà'à mĩ ibōŋ Nwĩ, kaa ŋkĩ'ĩ bē mĩtsyē mĩ mbi bē.

¹³ Nlon mē bĩ'ĩ ŋwà'ànē aa tsi'ĩ ìnnù jĩ mē mbē nĩ twon nyu'u; mē mòòntē mē

¹⁴ Ka mē nĩ zi yĩ'ĩ tsi'ĩ àtĩ tsĩtsōŋ aa, nĩ ka yĩ nanşē zi tsi'ĩ sigìnē mē mbē nĩ tse ŋkwēē mĩntĩ muu nlon ŋgàà yĩ'ĩ ajàn mē bĩ'ĩ ka yĩ kĩ kwēē mĩntĩ mĩ'ĩ nlon ŋgàà yùu wa njwĩ Mmà'àmbĩ Yesu.

¹⁵ Tsò mē mē lē nzi mē nĩ ka yu'u i zi aa, mē lē ntigē nlōō mē mē ka fòō tsyā mbii i zi għantē ghūu, ta nĩ tswē nĩ mbōōnē ŋgàà jĩ baà.

¹⁶ Nlon mē mē lē ntē'ē tantē aa mē mē ka għantē ghūu ajàn yĩ mē mē ka kĩ tsyā a ŋghēē a ala'a Macedonia aà; i kĩ bū għantē ghūu a noò yĩ mē mē bĩ aa, tã nĩ tigē ntsyasē għa ta mē ŋghēē a Yudea aà.

¹⁷ Mē kĩ si tantē ma mùu ajàn nĩŋkē aa jĩŋkē aa ē? Kē a ntantē ìnnũ ja ma mùu ajàn mē ghĩrē aa tsò nũ yĩ fàa mbi, a ajàn yĩ mē mbē a swon mē, ìŋŋē tsĩtsōŋ, àbàntē a ti bē a bū nswon mē ŋgan aa ē?

¹⁸ Ajàn mē a laa mē Nwĩngòŋ a swon aa annù nĩkon aa, ŋkà'à yĩ'ĩ a mbo bù kaa i si aa ìŋŋē bō ŋgan bē.

¹⁹ Nlon mē Yesu Kristo Mu Nwĩngòŋ wa yĩ mē Silas nĩ Timoti nĩ mē lē nswon a mbo bù aa, kaa laa ŋkĩ'ĩ yĩ ìŋŋē bō ŋgan bē, à bàŋnē mbē ìŋŋē Nwĩngòŋ.

²⁰ Nlon mæ ìnɔ yï mæ à tswe nî ñkà'a Nwĩngòɔ tsi'ï tsim aa, à tswe aa ghu nû. A bê ñji'ï ànnù yï mæ bĩ'inè swonɔ "Amen" ntsya ghu nu mfa nî ñgha'a a mbo Nwĩ aà.

²¹ Lâ a bə Nwĩngòɔ mæ à bònnsə yi'ï nî mánjĩ yï à tii bi'inè nî Kristo ñki nyarə yi'ï nləə nî àyoo afà'â yi,

²² à nɪɔ àwenə yi a nu bĩ'inè ñki nniɔ Azwĩ yi a nu bĩ'inè a ndi'ï à laa mæ njoò tsim jii mæ i tswe a atà aa nî ji'inè.

²³ Mæ twonɔ Nwĩ mæ tâ à bə àyɛfə ghà, à zĩ ntii ghà, kaa mæ lɛ ki'ï a ala'a bakorinto zi aa mæ mæ wa'ă ñgi'ï a nu bù niɔ.

²⁴ Kaa bĩ'ï si lò aa ñgànsə bù nî ànnù yï mæ bon nî liginə mbii, bĩ'ï zi mæ nî təə ntinsə a nî àbiintii yuu. Bĩ'ï bàɔnə nìlɔ mfà'a bĩ'inè a nî mánjĩ yï mæ nî ka ki doritə.

2

¹ Tsɔ mæ a bə maa ajàn aa, mæ kà'a a ntii mæ mæ kaa mæ ka wa'ă bù zi ñghantə ghuu a ñkù'ùsə ñghirə mæ tâ nî ka njəɔnə

² nlon mæ mbə mæ ghirə nî ka njəɔnə bon wò à ka tigə ghirə tâ mæ ka ndoritə aa ɛ? Bon à ka kii bú bə tsi'ï bə bya mæ mæ ghirə mæ bo yu'u nyanə aà.

³ A bə ñji'ï ànnù ya yï mæ mæ lɛ ñwà'ànə letter wa a mbo bù aa, kaa mæ lɛ ki'ï kòɔnə mæ mæ zĩ a mbo bù, i zĩ tâ bə bii mæ bi tswe nî ñghirə tâ mæ ka ndoritə aa, tâ bo bàɔnə ghirə tâ mæ ka njəɔnə. Nlon mæ mæ zi a laa mæ, nòò yï mæ doritə aa, bù bitsim kii ndoritə.

⁴ Mæ lɛ ñwa'anə aɔwa'anə ya a mbo bù aa nî ñgi'ï yĩ ñwè a ntii mæ bo bi nî mɪlàà a mi'ï mæ. Kaa mæ lɛ ñki'ï ñwà'ànə aa a ñghirə mæ tâ nî ka njəɔnə. Mæ lɛ mbàɔnə ñwa'anə aa a ñghirə mæ tâ nî zĩ ajàn mæ mæ kòɔnə ghuu bitsimə.

Nlĩ'inə ifansə innù ñu yï mæ à ghirə bə jəɔnə aà

⁵ Mbə a bə yï mæ ñu tsù à ghirə mæ tâ ñu mò'ɔ ka njəɔnə bon kaa à si aa a nu mæ ghirə, à bàɔnə ñghirə aa a nù bù bitsimə, ka mæ mbə a mɔɔntə ghuu tsi'ï muntsirə aà. (Mə swon ma mùu ajàn aa nlon mæ kaa mæ si kòɔnə mæ mæ tsə'ə ghu nu si'ï).

⁶ Njò ya yï mæ bù bi ghà'atə nî nɪɔ mē ghu nu ma muu mánjĩ aa, i kù'ùnə mē.

⁷ Lâ tsĩtsòɔ tâ nî li'inə ifansə innù ji mbu ndiintə yi, tâ ghirə tâ wa'à lò ntigə jəɔnə si'ï, mēme'e ibiinū yi.

⁸ Mæ tigə mbu'u nî mbo a mbo bù mæ tâ nî ghirə mæ tâ à zi mæ nî nanşə ñkòɔnə yi.

⁹ A bê ñji'ï ànnù yï mæ mæ lɛ ñwà'ànə letter wa a mbo bù aà. Mæ lɛ ñwà'ànə aa a nywe'etə bù, a nzi mæ kə nî laà ñyu'unə innù jii mæ mæ di'itə ghuu ghu aa ñgòɔ bìnòò bitsim lɛ.

¹⁰ Nî bə li'inə annù yï mæ ñu à fànsə a nu bù aa, bon mæ ka kii li'inə. Nlon mæ mæ yĩ li'inə aa, mæ mbə a bə mæ mæ tɛ'ɛ ntswe nî ànnù yĩ tsu a li'inə, mæ ghirə maa ajàn a nsi Kristo nlon ñgaà yùù.

¹¹ Ta ghirə mæ tâ Satan a tsuu mĩtsyě mi'inə lɔ tsya nlon mæ bĩ'inə zi minàn yĩ.

Nìbò'ɔ nî Paul a nòò yï mæ à lɛ ntswe a Troas aà

¹² Nòò yï mæ mæ lɛ ñkuu a ala'a Troas a ñka nswon ntoo yĩ ñsìgìnə ya mbi'ï Kristo ghu aa, mæ lɛ nyə mæ Mmà'àmbi à ña'a mánjĩ nî ifà'à yï mæ i lɛ ntswe ghu aa.

¹³ Lâ nû yà ì le nan̄sə mbi'i nlon̄ mə kaa mə le ɲwa'ă ndim ghà Titus yə aà. Mə tigə m̄fa filo fi bē bii mə bi le tswe ghu aa, nlo ghèe a ala'a Macedonià.

Ajàn mə bii'inə mà'a ntsya a ɲim Kristo aà

¹⁴ Lâ mbi'ikə a mbo Nwĩngòn̄ yii mə, n̄tsya a ɲim Kristo a ghìrə mə tâ bii'inə tswe n̄i àbwarə a ajàn mə Kristo à tsyâ n̄sò aà, ntigə n̄tsya a ɲim bii'inə, n̄sɛnsə n̄i n̄too ya mbi'ì Kristo, a idigə tsim tsi'ì tsò a yoo yì lùmtə yì siginè.

¹⁵ Nlon̄ mə bii'inə bə aa àlùmtə yì siginè yii mə Kristo a fa a mbo Nwĩ, a tigə n̄sɛnə ɲghèe a titii bē bii mə bi yweenə aa bo bi bii bi bwɛ aà.

¹⁶ A mbo bē bii mə bi bwɛ aa, a bē n̄t̄i àyà'à yii mə a zwitə, lâ a mbo bē bii mə bi yweenə aa, a bē àlùmtə yì siginè yii mə a zì n̄i n̄tswènt̄i. Tsò mə a bə laà aa, mbē wò a ku'unə a n̄i m̄buu ifà'à ma ghú aa ε?

¹⁷ Kaa bii'ì s̄i bə aa tsi'ì tsò bē b̄i ghà'atə bii bi lògè ɲighàà n̄i Nwĩ a n̄i àyoo m̄taa yii bi fèè aà, lâ ajàn mə Nwĩngòn̄ à le n̄too yi'ì aa, bii'ì swon̄ aa tsi'ì ànnù n̄n̄kon̄ a n̄si m̄i'ì yu tsi'ì tsò ɲgàɲfà'à Kristo.

3

Annù nlon̄ àkàà yì fii bo bi àkàà yì lwèn yà

¹ A laà m̄bə aa mə bii'ì b̄i mbeentə n̄i yi'ì b̄imbɔn̄ aa ε? Bii'ì laà ɲkii n̄lɔɔ n̄i àɲwà'ànə tsò bē bi m̄'ɔ, jii mə i lo a mbo bu k̄i mə bi ɲwa'anə a mbo bù mbeentə n̄i ifà'á yi'ì aa ε?

² Bù bumbɔn̄ n̄i bə aa ijan̄ ɲwà'ànə ma jya a mbo bii'ì. Bi ɲwà'ànə a mum m̄ntii bii'ì mə tâ bē b̄itsim zi ɲkii ntigə n̄twon̄.

³ N̄i d̄i'ì n̄i mə â le ɲwà'ànə Krito yumbɔn̄ ɲwà'ànə aɲwà'ànə ma yû ntigə n̄too yi'ì n̄i yu. Kaa bi s̄i aa n̄i ɲkòɲɲwà'ànə ɲwà'ànə, bi ɲwa'anə aa n̄i Azwĩ Nwĩngòn̄ yii mə à tswe n̄t̄i aà; kaa wa'a aa a atu ɲgò'ò k̄i ɲwa'anə, m̄ban̄nə ɲwà'ànə aa bə a mum m̄ntii bē.

⁴ Bii'ì swon̄ ma mùu ajàn aa nlon̄ə ab̄iintii yii mə bii'ì tswe n̄i yu a nu Nwĩ n̄tsya a ɲim Kristo aà.

⁵ Kaa bii'ì s̄i swon̄ aa mə bii'ì b̄imbɔn̄ tswe n̄i m̄idà'à a ɲghìrə annù tsu. M̄idà'à m̄itsim m̄ii mə bii'ì tswe n̄i mu m̄i lò aa a mbo Nwĩ;

⁶ àa tsi'ì Nwĩ mə à ghìrə mə tâ bii'ì tswe n̄i m̄idà'à a mbə ɲgàɲfà'à fàa a mum àkàà yì fii, yii mə kaa a s̄i aa b̄in̄ɔnsə bii mə bi ɲwa'anə aa bē. A bə aa bē ànnù Azwĩ Nwĩ. B̄in̄ɔnsə bi zì aa n̄i n̄iwô, lâ Azwĩ Nwĩ a b̄an̄nə m̄fa aa n̄tswènt̄i.

⁷ Mbə a bə mə àkàà ya yii mə bi le ɲwà'ànə a atû ɲgò'ò, a zì n̄i n̄iwò aa, a le s̄i nan̄sə ɲweenə tsi'ì ɲwèenə, kaa baIsrael wa'ă n̄lèntə n̄si Moses b̄u n̄zi nlon̄ mə i le s̄i ta si'ì si'ì, ka mə i le s̄i bù ɲkentə n̄i n̄ta aa,

⁸ bəə bon̄ mbə ɲigha'a n̄i àkàà ya yii mə à n̄i afà'a Azwĩ Nwĩ aa, n̄i ka wa'ă b̄an̄nə ɲweenə n̄tsyă mbo aa ε?

⁹ Mbə a bə mə ifà'a akàà ya yii mə a ɲin̄ isa'a a nu bē aa, i le n̄tswe n̄i ɲigha'a bəə bon̄ ifà'a akàà ya yii mə a ghìrə m̄innù m̄i bē m̄i tsinə aa, bon̄ i s̄i b̄an̄nə n̄tswe n̄i ɲigha'a n̄i n̄i tsyatə aa ε?

¹⁰ Mbə bii'inə tigə n̄swon̄ mə ɲigha'a n̄i wè n̄i mə bii'inə tswe n̄i nu ts̄itsòn̄ aa n̄i ghìrə m̄ə mə tâ ɲigha'a n̄i m̄bii nya tigə ayoo adàn̄ə adàn̄ə.

¹¹ Mbə a bə mə ayoo ya yii mə a le s̄i kwĩ'inə aa a le n̄tswe n̄i ɲigha'a bəə bon̄ ayoo ya yii mə a tswe n̄n̄kon̄ aa a b̄an̄nə n̄tswe n̄i ɲigha'a n̄i ghà'atə.

¹² Tsi'ì tsò mə a n̄i ànnù yii mə bii'inə ɲin̄ n̄t̄i yi'inə ghu aa, bii'inə zì àjàn mə bii'inə ka k̄i swon̄ ma yû ànnù n̄i m̄idà'à.

¹³ Kaa bĩ'inè sɛ aa tsi'ĩ tsɔ̃ Moses bɛ, a ajàn yĩ mɛ à lɛ sɛ lògè nĩ àtsè'è m̀boontɛ nĩ n̄sɪ yi ghu mɛ tã baIsrael tsuu mmɛ n̄gha'a nya n̄i mɛ n̄i lɛ ntswe ghu ɲkwi'inè n̄i aa lɔ̃ yɛ aà.

¹⁴ Maa ajàn bi lɛ mfi itú jyaa, i zi ywe'e sii, bi yi ti twoɲɔ àkàà yĩ lwèn ya aa, ma yaa atsè'è a burè ka ki b̀òntè n̄i m̄tsyɛ myaa, n̄lon mɛ bi k̄i mfurè atsè'è ma ya a m̄tsyɛ ɲù n̄tsya aa tsi'ĩ a n̄jim Kristo.

¹⁵ ɲɲɔ, n̄zi nywe'e sii, bi yi ti twoɲɔ n̄ɲsɛ Moses wa aa, àtsè'è a b̀òntè m̄tsyɛ myaa.

¹⁶ Lã nòò yĩ mɛ ɲù à bɛɲkɛ yi nzi a mbɛɛ Mmà'àmbi aa, bi furè àtsè'è ya nlò'òsè.

¹⁷ Tsĩtsɔ̃ɲ, Mmà'àmbi yĩ mɛ bĩ'inè swɔɲɔ aa, à bɛ aa Azwĩ. Adìgè yĩ mɛ Azwĩ Mmà'àmbi a tswe ghu aa kaa ànnũ abù'ù a wa'à ghu bú n̄tswè.

¹⁸ Bĩ'inè bitsim b̄i mɛ bi furè mɛ atsè'è ya nlò'òsè a mi'i bi'inè aa, n̄gha'a n̄i Mmà'àmbi n̄i tigè n̄ta n̄i a m̄insi bĩ'inè, bĩ'inè l̄i n̄i n̄gha'a n̄i Mmà'àmbi nya, n̄i bɛɲkɛ n̄i yĩ'inè, bĩ'inè tigè ɲkwensɛ, ɲkwi ɲkɔ'ɔ n̄i a mum n̄gha'a mà nya, n̄tigè mbɛ tsɔ̃ yu. Ma yũ ànnũ a lò aa tsi'ĩ a mbô Mmà'àbĩ yĩ mɛ à n̄i Azwĩ aà.

4

Annũ àfù'ù Nwĩ a mum bantòò bi nsyɛ

¹ Ma mùu ajàn tsɔ̃ mɛ Nwĩ a n̄jim àbɔɲɛt̄i yi à fà mɛ ɲfà'à ma ghũ a mbo bĩ'ĩ aa, kaa bĩ'ĩ sɛ bù m̀bo'ɔ.

² Bĩ'ĩ tuu ìnnũ adirè atú tsim j̄i mɛ bi ghìrè a idigè alò'òsè aa kaa bĩ'ĩ sɛ ìnnũ mbwe'esè ghìrè; kaa bĩ'ĩ sɛ n̄ghàà n̄i Nwĩ kwensɛ. Bĩ'ĩ b̄aɲnè swɔɲɔ aa tsi'ĩ ànnũ n̄ɲkon ya n̄i n̄si n̄i n̄si a m̀òntè n̄i m̄int̄i bɛ, bi tigè mb̄i n̄i ànnũ yĩ'ĩ a n̄si mi'i Nwĩ.

³ Mbɛ n̄too yĩ mɛ bĩ'ĩ swɔɲɔ aa i bu ntswe a alò'òsè a mbo ɲù, bɔɲ i tswe aa a mbo bɛ bya mɛ bi bwe ɲghɛɛ n̄i waa aà.

⁴ Nlon mɛ a mbo bo, nwĩ m̄bi ghũ à mà'à mɛ afè'è a mi'i bo b̄i bi sɛ n̄too ya b̄i aà. Kaa bo wa'à n̄i ɲkà'à wa mɛ i ta a nu bo aa yɛ. ɲkà'à ma ghũ i bɛ aa yĩ n̄too yĩ n̄sigìnè ya nlon n̄gha'a n̄i Kristo, yĩ mɛ à tswe n̄i màrè Nwĩ yumbɔɲ aà.

⁵ A n̄i n̄too yĩ bĩ'ĩ swɔɲɔ aa, kaa bĩ'ĩ sɛ annũ aa nlon m̄b̄i mi nũ mi'i swɔɲɔ, bĩ'ĩ swɔɲ aa mɛ Yesu Kristo à n̄i Mmà'àmbĩ, bĩ'ĩ bɛ ɲḡaɲfà'á juu nlon ɲkwitu Yesu.

⁶ Nlon mɛ à n̄i Nwĩ wa mɛ à lɛ nswoɲ mɛ, “Tã ɲkà'à i ta a m̄um m̄fi idigè aa!” mɛ à ghìrè mɛ ɲkà'à yi i ta a m̄um n̄ti bĩ'ĩ, a mfã ɲkà'à yĩ mɛ i ghìrè mɛ tã bĩ'ĩ zi n̄gha'a n̄i Nwĩ nya mɛ n̄i ta a n̄si Krito aà.

⁷ Lã bĩ'ĩ b̄i mɛ bĩ'ĩ tswe n̄i àfù'ù ma yũ aa, bĩ'ĩ bɛ aa tsɔ̃ bantòò bi nsyɛ, tã d̄i'ĩ mɛ àdà'à yĩ wè ya mɛ tswe a n̄i n̄too yĩ n̄sigìnè ya aa, kaa sɛ aa à yĩ'ĩ bɛ, a lo aa a mbo Nwĩ.

⁸ Bi d̄i mbuu ɲḡi'ĩ tsi'ĩ tsim a nu bĩ'ĩ, kaa ma yũ a wa'à ghìrè mɛ bĩ'ĩ kentɛ, bi ghìrè atú yĩ'ĩ a buurè la kaa ma yũ a wa'à yĩ'ĩ k̄ɲɛ;

⁹ bi tso'ɔ n̄i àkòrè yĩ'ĩ la kaa Nwĩ a wa'à yĩ'ĩ mi'ĩ; mfuu n̄i yĩ'ĩ mma'a n̄i a nsyɛ la kaa wa'à b̄aɲnè nzwitɛ.

¹⁰ ɲgòɲ b̄inòò bitsim, bĩ'ĩ bè'è n̄i n̄wo n̄i Kristo a nu bĩ'ĩ. Bi tigè m̄baɲnè nyɛ n̄i n̄tswènt̄i Kristo a nu bĩ'ĩ.

¹¹ Maa ajàn, ajàn yĩ mɛ bĩ'ĩ tswe bit̄i aa, bĩ'ĩ k̄i ntswe aa tsi'ĩ a n̄tsu n̄iwo ɲgòɲ b̄inòò bitsim nlon ɲgaa Krito, ma mùu ajàn bi b̄aɲnè n̄tigè nyɛ n̄i n̄tswènt̄i Yesu fàa m̄um nũ yĩ'ĩ yĩ mɛ kwo aà.

¹² Tsõ mæ a bæ laa, bi'i tigè ntswe ni a ntsu nìwo nì banɲè ntswe nì ntswèntii.

¹³ Bi ɲwa'anə a mûm àɲwà'ànè Nwĩ mæ, “Mè le mbii Nwĩ, maa ajàɲ mè kii ntigè nswonə.” A ɲgĩɲ ɲgĩɲ, bi'i ki ntswe aa nì àjàɲə abiintii mà ya, ɲkii ntigè swonə nì intoo yì ɲsigìnè yâ.

¹⁴ Bi'i zi mæ, Nwĩ wa mæ à le nyweensə Mmà'àmbi Yesu niwo aa, à ka yì kii yweensə yi'inè tsõ mæ à le ɲki nyweensə Yesu aa, i lògè yi'inè tâ bi'inè zi ntswe a nsi mi'i yu.

¹⁵ Ma jû innu tsim i fè'è aa nlon ɲgaà yùù, mæ tâ ibon ɲwĩ i ka nsɛɛnə ɲghèɛ nì a mbo bè bi ghà'atè, tâ ànnu mfà mbi'ikə a mbo Nwĩ tâ à ka ɲgha'atè, ɲkii nzi nì ɲgha'a a mbo Nwĩ.

Nka ntswèntii

¹⁶ Tsõ mæ a bæ laa aa, kaa mbæ bi'i wa'ă akorè yi'i bù nswunɲə mbii nì ɲjimè. Ka mæ ɲjyà nù yi'inè i bɔrə ɲkwo ɲghɛɛ aa, Nwĩ banɲè mfa nì mii mii fii a ɲgòn bìnòò bitsim a nì àzwĩ yi'inè.

¹⁷ Mûntsirè ɲgi'i yù yii mæ bi'inə yə aa, kaa i ka wa'ă si'i tigè, i ka yì zì nì ɲgha'a nii mæ nì luu ɲki ntswe ɲɲkon ɲa a noò yii mæ bi'inə tswe a nsi mi'i Nwĩ aa.

¹⁸ Ma mûu ajàɲ, kaa bi'inə si aa innu jii mæ bi'inə yə nì mi'i aa lĩ, lâ mbanɲə ntɛ'ɛ nì àtú yi'inə aa bæ a nì innu jya jii mæ kaa bi'inə si yə aa. Innu jii mæ bi'inə yə nì mi'i aa i tswe aa tsi'i nì mû àtii noò. Lâ innu jii bi'inə si yə aa i lwi'i ɲɲkon.

5

¹ Nlon mæ bi'inə zi mæ, ntàn yì fàa nsyɛ ghu mæ bi'inə tswe ghu aa, bi bæ yì sà'ă bon bi'inə tswe nì nda a aburə yii mæ Nwĩgòn à ka fa, a bæ nda yii mæ bi si aa nì mbô ghurə, i tswé a aburə nlwĩ'i ɲɲkon.

² Tsitsòn, bi'inə tsaa nì tswegè, nloo nì mæ bon bi wɛ'ɛ ndùgè yi'inə yì àbùrə ya, a nu bi'inə,

³ ta bi wɛ'ɛ bi'inə tsuu nswèrè nswèrə tswe.

⁴ Ajàɲ mæ bi'inə burə fàa a mûm ntàn ghuà, bi'inə tsaa tswegè kaa a wa'ă bæ aa mæ bi'inə lòo aa mæ tâ bi tso'ɔ ma juù itsè'è a nu bi'inə, bi'inə banɲè lòo mæ tâ bi wɛ'ɛ ji aburə jya ghu atu, tâ ntswèntii i banɲə ntigè ji ayoo ya yii mæ a kwo aa.

⁵ A tantə Nwĩ ntantə yi'inə a nì kwensə ma ghû, ɲki mfa Azwi yi a mbo bi'inə a nì àwenə mæ kwensə wa a zì.

⁶ Tsõ mæ a bæ laa, bi'inə tigè ntswe nì àtànəntii ɲgòn bìnòò bi tsimè. Bi'inə zi mæ bi'inə bæ nanɲə tswe a ndùgè fàa nì yulà ɲjyānu bon bi'inə tswe a ndisyà bi'inə bi Mmà'àmbi,

⁷ nlon mæ bi'inə zì akorè nizì yi'inə aa a mûm àbiintii, kaa à sɛ annu nyə bə.

⁸ Bi'inə tan ntii, nyè'ètè mæ bon bi'inə laa mmà'atè mbiinu yù mbanɲə ɲghɛɛ ntswe a ndùgè bi'inə bi Mmà'àmbi.

⁹ Lâ kè bi'inə tswé a ndùgè, kè bi'inə tswé a adigə dàn, atu annu yi'inə tâ à bæ a ɲka ɲghirə tâ Nwĩ à ka ndoritə.

¹⁰ Nlon mæ bi'inə bitsim ka yì təə a nsi ɲgò'ò korè Kristo, tâ tâ bi tso'ɔ ifà'ă ɲu ntsim tâ à kwere ibon kə ibi, ɲyonə a ɲjimè ànnu yii mæ à le mfà'ă fàa mûm ɲjyānu aa.

Afà'a mboonsə bè bo bi Nwĩ

¹¹ Tsó mə bǐ'inè zǐ ànnù yǐi mə a tswe ghu a ɲka mbo'ɔ Mmà'àmbí aa, bǐ'inè ghírè tá bè bǐ mɔ'ɔ bì zi. Nwǐngòɲ à nanse nzi yǐ'i, mè kǐ ɲwa'atə mə a múm ntii bù nǐ kǐ nanse nzi yǐ'i.

¹² Kaa bǐ'i si bù ɲkɔɲə a ɲghù'ùsə yǐ'i bǐmbɔɲ a mbo bù, bǐ'i bàɲnè ɲlɔɔ a ndǐ'i tá nǐ zi mə mbə nǐ kǐ ɲkwɛɛ mǐntii muu nlon ɲgaà yǐ'i; ta zi nǐ àjàɲ yǐi mə nǐ kwi'i ɲghàà a mbo bè bya bii mə bi kwèè mǐntii myaa nyonə bə ɲkərə ɲù, mbaɲnə mmà'atə akòrə nizǐ yaa laà.

¹³ Bǐ'i baanə aa bàànnè aa ɛ? Boɲ bǐ'i baanə aa mbǐ'i ɲgaà Nwǐ. Lá, mbə a bə mə kaa bǐ'i si aa bàànnè baanə, boɲ ma mùu ajàɲ a bə aa nlon ɲgaà yùù.

¹⁴ Nlon mə a yǐ'i laa a tsisə akòɲnə Kristo; bǐ'inè zi a laa mə ɲù yǐ fùùrè à le ɲkwɔ mbǐ'i ɲkwitu bə bitsimə, a tigè mbə mə bè bitsim bi kwó.

¹⁵ A le ɲkwɔ a atu bè bitimə aa mə bè bii mə bi tswe ntii aa tá bì tsuu aa bə mbǐ'i ɲgàà yàà i tswe, tá bo baɲnə tswe nlon aa yu wa yǐi à le ɲkwɔ a atu bo bi bù ɲyweensə yǐ nǐ ɲwɔ aà.

¹⁶ Nlɔginə tsǐtsòɲ kaa bǐ'inè si ɲù bu nlentə aa tsi'i tsó ajàɲ mə mbi yù i lèntə aà. Ka mə à le mbə noò yǐ mɔ'ɔ bǐ'inè lèntə nǐ Kristo tsi'i tsó ɲumísòɲ aa, kaa bǐ'inè si nii maa ajàɲ bu nyə.

¹⁷ Tsó mə a bə laa à aa, ɲù ntsim yǐi mə à tswe a mum Kristo aa, à tigə mbə aa ɲù yǐ mǐi. Le boɲ ntswéntii yǐ yǐ ɲlwèn i ghèè mē, yǐ mǐi i tigə ɲzi.

¹⁸ Ma juù innù i lo aa a mbo Nwǐngòɲ, yǐi mə, ntsya a ɲǐm Yesu Kristo, a le mbù ɲlɔgə yǐ'inè mboonsə a nu yu, ntigə mfa ifà'à a mbo bǐ'inè mə bǐ'inè ka mboonsə bə.

¹⁹ Ma la a bə mə ntsya a ɲǐm Kristo, Nwǐngòɲ à le lɔgə mbǐ mbù mboonsə fu a nu yu, kaa ɲkǐ'i nǐ innù jǐ bǐ jyaa bú ɲlii, mbaɲnə ntigə mfa ifà'a mbòonsə bè a mbo bǐ'inè.

²⁰ A bə mə bǐ'i tigə mbə aa bitsusə bi atu bi Kristo, Nwǐngòɲ a tigə ntsya nǐ nu bǐ'i ɲghaa nǐ a mbo bè. Bǐ'i tigə mbu'u nǐ mbo a mbo bè nǐ ɲkum Kristo, mə tá bo bu mbòonsə waa bo bi Nwǐ.

²¹ Nlon ɲkwitù yǐ'inə Nwǐngòɲ à le ɲghírè yǐ a tigə mbə innù jǐ bǐ, a yu wa yǐi kaa à le ɲkǐ'i innù jǐ bi zi aa, tá tá bǐ'inè tigə ntsya ghu nu, mbə itsinənnù Nwǐ.

6

¹ Bǐ'i fà'à aa bǐ'i bì Nwǐ, mbu'u nǐ mbo a mbo bù mə tá nǐ tsuu ghírə mə ɲbòɲ Nwǐ wa a mbo bù i tsya a adàɲə adàɲə.

² Nlon mə Nwǐ à swon mə, “Mè le nyu'u ànnù yǐi mə nǐ le si twonə nàa nswon aa a noò mə à le ɲkù'ù mə mè kwetə ghuu aà, ɲkwetə ghuu a noò ɲyweensə bù.” Yu'utə nǐ! Aa noò yǐi mə à kù'ùnə a mbo Nwǐ a ɲkwetə bù ghu aa à ghulà! Aà ɲjwi yǐi mə Nwǐ à ka yweensə ghuu ghu aa i yulà!

³ Kaa bǐ'i si yǐ'i annù yǐi mə mbə ɲù kwântə ghu ɲwɔ aa ghírè, mə tá ɲù tsee àfǐrə yǐ'i ló kǐ fa nǐ ifà'à yǐi mə bǐ'i fà'à aà.

⁴ Bǐ'i dǐ'i a nǐ ifà'a tsim yǐi mə bǐ'i fà'a aa mə bǐ'i bə aà ɲgǎɲfà'à Nwǐ, a ajàɲə mə bǐ'i tswa nǐ mǐntii mi'i a nǐ ɲgòɲ bǐnòò bitsim, ɲyə nǐ ɲgǐ'i, innù i tsyá nǐ yǐ'i a nsyɛ, innù jǐ bi jǐ wè jǐ wè i yə nǐ yǐ'i,

⁵ bi le ɲghòò nǐ yǐ'i, ɲnɲə nǐ a ndátsaɲ, bè ju'ù mburə nǐ ɲdígè ɲlon ɲgaà yǐ'i; bǐ'i nwugè nǐ ɲbǐi nú yǐ'i nǐ ifà'à, ɲlɛ tǐ bwǐi ɲkǐi nle nǐ ɲjǐ.

⁶ Innù júlà i kǐi mbu ndǐ'i nǐ a mbo bè mə bǐ'i bə aa ɲgǎɲfà'à Nwǐ: A ajàɲə mə nòɲsə yǐ'i à le nlaa manse aa, bǐ'i kǐ ɲzi annù ɲɲkon yǐi mə a

tswe nî ntòo yî sigìnè ya, ntswa nî mîntîi mi'i, nkii nghirè nî innù jî sigìnè a nu bè aa, Azwî Nwî bo bì àkòhè yîi mē a lē mbē yi annù nîhkon aa,

⁷ àjàn mē bî'i swonè nî annù nîhkon aa, nî mîdà'à mî Nwîngòn, ntugitè nî njoo ntsò jya jîi mē à nî annù yî tsìnè aa a abò mà'à nî a abò ñkwabè ñto nî jù.

⁸ Bè gha'asè nî yi'i, bî mō'c tsa'à nî yi'i, nswonè nî innù jî bî a atu bî'i, nkii nswonè nî jî sigìnè. Bî lentè nî yi'i tso ngānabañnènnù, lá bî'i bāñnè nswonè nî annù nîhkonè.

⁹ Nlentè nî yi'i tsò bè bîi mē bî sî waa zi aa, la bè bîtsim zî yi'i; bî'i bē tsò bîku bî bē, lá nî yē nî yi'i bî'i kî ntswe bîti; ka mē bî nîhè nî ngi'i a nu bî'i aa kaa bî sî yi'i zwitè.

¹⁰ Bî lē sî ghîrè bî'i jēhè bînnò bî mō'c, lá bî'i doritè tsi'i bînnò bîtsimè; bî'i bē tsò ngāñēfūm, lá nghîrè bè bî ghà'àtè tswē nî àfù'ù; bî'i bē tsò bè bîi mē bî sî nî àyoo tswē, lá mbañnè ntswe nî njoo tsimè.

¹¹ Ìkà'à jî'i baKorinto, wa bî'i nāñsè mē ñghaa a mbo bù nî ñsi nî ñsi, ñki ña'à mîntîi mi'i mfa a mbo bù.

¹² Kaa bî'i sî mîntîi mi'i a mbo bù kii, a bāñnè nkii bē bù ñkii nî mîntîi muu.

¹³ Mē tigè ñghaa a mbo bù tsitsòn aa tsò ñù a ghàà a mbo bōò bî, nî kî ñña'a mîntîi muu mfa a mbo bî'i.

Awà'asè ñlon annù mbòonsè bo bì bîtibî Nwî

¹⁴ Nî tsuu kî bòonsè fà'à bo bì bîtibî Nwî. Mbē annù yî sigìnè bō annù yî bî bōonsè aa mē akē aa ε? Mbē ñlaa idìgè bō mîfî idìgè tswē àdìgè yî fùùrè aa mē akē aa ε?

¹⁵ Mbē Kristo bo Devil biinè aa mē akē lē? Nù yîi mē à bîi Kristo à tswe aa nî yuu annù mē mbē a kâ nghîrè bo ñù yîi kaa à sî Kristo bîi aa ε?

¹⁶ Mbē ndāmà'anwî tswē nî annù yî mō'c bo bì mīnkobè aa ε? Bî'inè laa mbē ndāmà'anwî yîi mē à tswe ntîi aà! A ajàn yîi mē Nwî yumbon à swon mē,

“Mē ka ghurè ndùgè yà bî'i bì bē bā, i kî tswe a titîi bo; mē ka bē Nwîngòn wàà, tâ bo bē bē bā.”

¹⁷ Maa ajàn Mmà'àmbi a swon mē, “Nî fē'ε a titîi bo, mîfî'isè mîbîi mî nû muu a titîi bo.

Ntsee nî annù tsu a nghîrè bu bì àyoo yîi mē kaa a sî laa aa tswe, bēə bon mē ka kwērè ghūu.

¹⁸ Mē ka tigè bē Taà ghùù, tâ bù tigè ñki mbē bōò ba bî mbāñnè bo bî bāñgyè, a swōñ Mmà'àmbî Mbu'utèmbî.”

7

¹ Tsi'î tsò mē innù ma jû tsim mē Nwî à kà'a i tswe aa a mbo bî'inè aa bîlîm ba bîi mē mē kònè aa, tâ bî'inè sî'i mîbîi mî nû mî'inè tâ mî laa a nî ñsîñ tsim jîi i sîñ ibîi nû yî'inè nî àzwî yî'inè aa, ñyè mē bî'inè laa māñsè a ajàn mē bî'inè bō'c Nwî aà.

Ajàn mē Paul à lē sî doritè ñlon baKorinto aà

² Nî ña'a mîntîi muu mfa a mbo bî'i, kaa bî'i sî annù a mbo ñù tsù wô; kaa bî'i sî ñù tsù lēənsè; kaa bî'i sî ñù tsù nî'ì.

³ Kaa mē sî annù ma yû swon aa a mfâ ìfirè ghūu ñlon mē mē tè'è mbàa nswon a mbo bù mē nî tswe a ntîi bî'i a ajàn mē kaa mbē ayoo tsu a wa'a yî'inè faàtè, kē bē bē ntswētîi kē nîwô.

⁴ Mè nànsə nzi ghuu, mə nì tswe nì ntii yĩ sigìnə, mə kî ntswe nì kintərə yĩ ñwè ñlon ɲgaa yuu. Ntii gha i luu nì mbɔɔnə. A mûm ɲgi'i yĩ i ntsim, mə burə ka tswe nì nidorə nì wè.

⁵ Tsi'i a ajàn mə bĩ'i lə nzi ɲkuu a ala'a Macedonia aa, kaa ibii nù yĩ i lə ɲwa'à mmìntə, ɲgi'i i zĩ nì a nu bĩ'i a mbèe mbèè. Bĩ'i tó bi'i bì bə a abee, ɲkii nto bi'i bì nìbɔ'ɔ a mûm ntii bĩ'i.

⁶ Lâ, Nwĩngòn yĩ mə a lə'ətə mîntii mi bə bii bi jəɲnə aa, à lə lə'ətə mîntii mi'i a ajàn mə à lə ɲghirə Titus a zĩ aà;

⁷ kaa wa'à bə aa tsi'i ajàn mə à lə nzi aa bə, bo bĩ ajàn mə nì lə mbɔɔrisə ntii yi aà. A lə nswon a mbo bĩ'i ajàn mə nì yə'ətə, ɲjəɲnə, ntii nì ànnù ya laa. Ma yù a lə ɲghirə mə mə ku'usə ndoritə.

⁸ Ka mə mə lə ɲghirə nì jəɲnə a nì àɲwà'ànə ya mə mə lə ntoo a mbo bù aa, kaa nù yà i sɪ ghu bāɲnə mbi'i (ka mə i lə mbi'itə ghu aà). Mə yə mə àɲwà'ànə ma ya a lə ɲghirə nì jəɲnə, ka mə nì lə ɲjəɲnə tsi'i a nì mûtii noò aà.

⁹ Lâ tsitsòn, mə doritə, kaa ɲki'i doritə aa bə mə nù yùu i lə mbi'i aa bə, ñlon mə, àjàn mə nù yùu i bi'i aa, a ghirə mə tâ nì kwensə bîmānjî buu, Nwĩngòn à lə mmòntə ghuu a nì àjəɲnə ma yā. La a bə mə kaa bĩ'i lə ɲwa'à annù yĩ bi a nu bù ghirə.

¹⁰ Nlon mə àjəɲnə yĩ mə Nwĩngòn a fà'à nì yu aa, a kwensə mîntii, ɲkii ɲghirə bə yweenə. Kaa mbə bĩ'inə wa'à ma yaà àjəɲnə baà. Lâ àjəɲnə yĩ mə à nì yĩ ɲûmìsòn aa, a zĩ nì nìwô.

¹¹ Tâ nì yə ajàn mə Nwĩngòn à ghirə nì àjəɲnə yuu ma yù aà. Nì yə ajàn mə a kî ghirə nì tigə ɲyə'ətə nì mə nì ghirə tâ bì zi mə kaa nì sɪ nì abo ghu tswé, ɲyə a ajàn mə a kî ghirə mîntɔɲə muu mi lwînə, yə nì nì bɔ'ɔ nni nì kə tswe nì nu, nyə a ajānə mə a kî ghirə nì fa mibii mi nù muu ɲki nānsə ntāntə nì a nniɲ ɲjə a nu bə bii mə bi ghirə innu jĩ bi aà. Nì nānsə mē n̄d̄i'i mə kaa abo yùu kaa á sɪ nì ma yù ànnù tswé.

¹² Ka mə mə lə ɲwà'ànə ghuu aa, kaa mə lə ɲki'i ɲwà'ànə mbi'i aa ɲgaa ɲù wa mə à lə ɲghirə ibi aa, kaa ɲki'i kî ɲwa'anə aa mbi'i ɲgaa ɲù wa mə bi lə ɲghirə ibi wa ghu nù aà. Mə lə mbāɲnə ɲwa'anə aa mə mə ghirə tâ à laa a atu bù a nsi mi'i Nwĩ ajàn mə nì fa ibii nù ghuu a mbo bĩ'i aà.

¹³ Maa ajàn, bĩ'i lə ntigə ndoritə, kaa à lə ɲki'i aa tsi'i nì i nidorə bə, bĩ'i lə mbù nānsə ndorə a nyə ajàn mə Titus à lə sɪ ndoritə aà. Bù bitsim lə ɲghirə ntii yi i nōɲ nì mbɔɔnə ajàn mə nì lə nānsə ɲkwərə yi aà.

¹⁴ Mbə a bə yĩ mə mə lə nte'e ɲka ɲkwɛɛ ntii gha ghu mbo mbi'i ɲgaa yùu, bəə bon kaa nì kî wa'ă atú ya d̄ir̄isə. Ajàn mə ɲgòn innu tsim jii mə bĩ'i lə sɪ swon a mbo bù à lə mbə annu n̄konə aa, ajàn mə bĩ'i lə sɪ kii ntərə a nsi Titus nlon ɲgaa yùu aa, a kî mbə annu n̄n̄konə.

¹⁵ Maa ajàn, àkòɲnə yĩ mə à tswe nì yu a nu bù aa, a ku'usə ɲkwe ntinsə, ajàn mə a wa'atə nì àjàn yĩ mə nì kî sɪ yu'unə nì innu jii à kî sɪ d̄i'i a mbo bù aà; a ajàn mə nì lə ɲkwərə yi, ntsiginə nì nìbɔ'ɔ aà.

¹⁶ Mè nānsə nluu nì nidorə mə mbə mə nānsə ɲyəgitə a nu bù a nì innu tsimə.

8

Ajàn mə bɔɔ bi Kristo fa njoò aà

¹ Bîlîm bâ bĩ'i lòo mə tâ nì zĩ ibòn Nwĩ yĩ mə à ghirə a nì ɲghòtə jii mə i tswe a Macedonia aà.

² Bo kɛ tswe nɛ ɛkwà'ànè jɛ ghà'atè nyonɔ a nɛ nɔi'i yɛ mɔ ɛ kɛ kuu a nu bo aa, lá nɔdɔrɔ kɛ bɔnɔ nluu a ntɛi bo nɔghirɔ mɔ bo tigɔ mfa ti gitɔ àbo ka mɔ bo fum fum aa.

³ Mè tse bɛ ayɔfɔ a nswon mɔ bo kɛ si nanɔsɔ mfa nyonɔ a nɔm ayoo yɛ bo kɛ tswe nɛ yu aa. Bo kɛ si tɛ'ɛ mfa nɛ nɔkɔnɔ yàà ntsyatɔ ajàn mɔ bo tswe nɛ yu aa.

⁴ Bo kɛ si bu'u mbo a mbo bɛ'i mɔ bo tswe nɛ àbwarɔ a ndɛntɔ bè bi Nwɛ bɛi mɔ bɛ tswe a Yudea aa.

⁵ A kɛ burɔ ntsyatɔ ajàn mɔ bɛ'i kɛ si tɛ'ɛ wa'atɔ aa. Lá bo lɛ ntsyá mbɛi m̃foo mfa mibɛi mɛ nũ myaa a mbo Mmà'àmbi mbon kɛi tigɔ fa mibɛi mɛ nũ myaa a mbo bɛ'i, a ajàn mɔ Nwɛ à lɛ si lòò aa.

⁶ Bɛ'i tigɔ m̃bu'u nɛ mbo a mbo Titus mɔ, ajàn mɔ à lɛè nte'ɛ nloginɔ afà'a yu aa, tá à manɔsɔ ifà'a abɔnɔntɛi mà yũ a tɛi bù.

⁷ Tsɛtsɔn tsɔ mɔ nɛ tsya mbɛi a nɛ innũ tsim aa, a nɛ àbɛintɛi, a ajàn mɔ nɛ swonɔ annũ Nwɛ aa, a nɛ ajànɔ mɔ nɛ zɛ annũ nɛnkon aa, a nɛ nyè'ètɔ a nkwetɔ, bo bɛ nɛ ajàn mɔ nɛ konɔ a yi'i aa, mè tigɔ ñlɔɔ mɔ tá nɛ kɛ ntsyambɛi a nɛ afà'a àkɔnɔ ma yũ nyonɔ ajànɔ mɔ nɛ nanɔsɔ mfa a nkwetɔ bè bi Nwɛ aa.

⁸ Kaa mè si lòò aa mfà nɛi'i yɛ tsu a mbo bù bɛ, mɔ bɔnɔ ñlɔɔ aa nswon mɔ mbɔ nɛ tsyá nɔm ajàn mɔ nɛ yɔ bè bɛ m̃'ɔ bɛ yè'ètɔ a nkwetɔ aa, ntigɔ ñkɛi di'i ajàn mɔ àkɔnɔ yuu a nanɔsɔ mbɔ yɛ annũ nɛnkon aa.

⁹ Nɛ zɛ ibɔn Mmà'àmbi yi'inɔ Yesu Kristo, ka mɔ à lɛ mbɔ nɔgànfàfù'ù aa, à lɛ nɔghirɔ ibɛi nũ yi a nɛ nɔgànfum mbi'i nkwitũ ghuu mɔ nɛ tsyá a nɔm afumɔ yi ya mbɔnɔ mbɔ nɔgànfàfù'ù.

¹⁰ Amòntɔ ya a nɛ mɔ, a bon mɔ nɛ manɔsɔ annũ ya mɔ nɛ kɛ lòginɔ fi alòò aa tsɛtsɔnɔ. Nɛ lɛ mbɔ bitsyá bɛ mbɛi, kaa ñkɛi'i aa tsi'á a mfà'a bɛ, à lɛ ñkɛi mbɔ aa a ñlɔɔ a mfà'a.

¹¹ Nɛ ghɛ nɛ mbɛi la mmànɔsɔ afà'a wá. Tá ajàn mɔ nɛ yè'ètɔ ñkɛi nkon nɛ mfà'a aa, tá à fɛ'ɛ mbòntɔ nɛ ajàn yɛi mɔ nɛ fà'a manɔsɔ aa, nyon aa a nɛ ayoo yɛi mɔ nɛ tswe nɛ yu aa.

¹² Nɛ bɛ kɛ doritɔ a mfa bon Nwɛnɔn à ka beentɔ ayoo yɛi mɔ nɛ fa aa, i yonɔ aa a nɔm ayoo yɛi nɛ tswe nɛ yu aa, kaa ñkɛi'i betɔ mɔ nɛ fa aa ayoo yɛi mɔ nɛ si yu tswe aa.

¹³ Kaa mè si lòò aa mɔ akwetɔ yɛi mɔ nɛ fa a mbo bè bi dàn aa tá à bɛ abè'è mɔ bɛ bè'èsɔ ghuu ghu bɛ.

¹⁴ Lá ajàn yɛi nɛ tswe nɛ yu tsɛtsɔn a gha'atɔ aa, a bon ñkɛi nku'unɔ mɔ tá nɛ kwetɔ bɛ bɛi mɔ bɛ si nɛ àyaa tswé aa. Tá a yi mbɔ a nòò yɛi nɛ bon, bo bɔnɔ ntswe nɛ yu a gha'atɔ aa, bo kɛ nkwetɔ ghuu. Ma mùu ajàn a bɛ mɔ nɛ lèntɔ ghuu bu nɛ bù aa ñgigɛnɔ.

¹⁵ A ajàn mɔ ànɔwà'ànè Nwɛ a swon aa mɔ,

“Nũ yɛi mɔ à lɛ nɔghotɔ mɛ gha'atɔ aa,

kaa à lɛ nɔwa'a nɛ mu tswé mɛ tsyatɔ.

Nũ yɛi mɔ à ghòtɔ mɛ kè'atɔ aa,

kaa a wa'a kɛ mbonɔ.”

Titus bo bɛ ñgànakòrɔ ji

¹⁶ Bɛ'i fa miya a mbo Nwɛ mɔ à ghɛrɔ mɔ tá Titus à ka ndoritɔ nɛ a nkwetɔ bù tsi'i ajàn mɔ bɛ'i kɛi ndoritɔ aa.

¹⁷ Kaa à lɛ ñkɛi'i bɛi aa tsi'i ajàn mɔ bɛ'i swon mɔ tá à fa'a aa, à lɛ si doritɔ tsi'i annũ a a nkwetɔ, ajàn mɔ a zi a mbo bù aa, wa a zɛ aa nɛ ñkɔnɔ yɛi.

¹⁸ Bǐ'i too nii, nǐ ñdīmê yǐ'inè yǐi mē nghòtə jǐ ghà'atə nan̄sə ɲkòŋtə ifà'á yǐ ajàŋ mē a swon̄ ntoo yǐ ñsigìnə aà.

¹⁹ Kaa sǐ tsi'ǐ ma yú bē, ɲghòtə ǐ kǐ mē ñtsɔ'ɔ yǐ ntoo yǐ mē tâ bǐ'ibo ghɛ akòrè nitəə mà yú a mfà'a ifà'a àkòŋnə ma ghú a ɲgha'asə Mmà'ambi tă kǐi dǐ'i mē bǐ'i kǒŋə ɲkwetə.

²⁰ Bǐ'i tsyèsè nǐ yǐ'i mē bǐ'i wa'à lè ghìrə tâ bē ka nnurikə a nǐ mǎnjǐ yǐi mē bǐ'i fà'à nǐ ɲjoo jǐi mē bē nan̄sə mfa nǐ àbòŋəntii aà.

²¹ Bǐ'i lòò aà ɲghìrə ànnù yǐi mē a tsinə a nsi Mmà'ambi bo bǐ a nsi mi'i bē.

²² Bǐ'i too mumaà yǐ'ǐ bo bo. Bǐ'ǐ ywè'ètə mē yǐ a ɲgaa jǐ ghà'atə ɲyə mē a doritə a ɲkwetə. Tsǐtsòŋ a ajàŋ mē à nan̄sə nnɲŋ ntii yǐ a nu bù aa, a kù'ùsə nan̄sə ndoritə a ɲkwetə.

²³ A ɲghɛ nǐ Titus, à laa mbə ɲú àkòrə ghá mē a fà'à bǐ'i yu a ɲkwetə bù. ɲghɛ nǐ bǐlǐm bǐ'inə bǐ mɔ'ɔ bya mē bǐ ghèè bo bo aa, bo tswe aa nǐ tsùsə átú ɲghòtə, ɲzi nǐ ɲgha'a a mbo Kristo.

²⁴ Nǐ dǐ'i àkòŋnə a mbo bo, ta tâ ɲghòtə jyâ tsim tâ ǐ yə tâ à laa, tâ bo bii mē bǐ'ǐ kǐ sǐ kwèè mǐntii mi'i nlon̄ ɲgaà yùu aa tsi'ǐ annù nǐŋkonə.

9

Mfà àkwetə a mbo bǐlǐm bǐ'inə bɔɔ bǐ Kristo

¹ Kaa ɲjǐ'ǐ ànnù a mbo mē a mbǔ ɲka ɲɲwà'ànə a mbo bù nlon̄ə akwetə yǐi mē bǐ fa a mbo bē bǐ Nwǐ a Yudea aa kaa à sǐ bē.

² Nlon̄ mē mē zi mē nǐ doritə a ɲkwetə. Mē kǐ sǐ kǐi ntərə nlon̄ ɲgaà yùu a mbo bē bǐ Macedonia, ñswon̄ə nǐ mē bǐlǐm bǐ'inə a ala'a Achaia bǐ kǐ tantə nlògìnə aa yǐ lòò. Ajàŋ yǐi mē nǐ nan̄sə ndoritə a ɲkwetə aa, a kǐ tǐntə waa bǐ ghà'atə.

³ Lá mē too bǐlǐm bǐ'inə bú aa mē tâ ajàŋ mē bǐ'ǐ kǐ sǐ tərè nlon̄ ɲgaà yùu aa tâ à tsuu bə mē bǐ'ǐ kǐ sǐ ghàà aa bē ñtsù bē. Tsǔ ajàŋ mē mē kǐ swon̄ aa tâ nǐ tantə ghùu kwetə wá.

⁴ Lá mbə a bə yǐi mē bē bya a Macedonia zi bǐ'ibo, nǐ baŋnə mburə tǐ tantə, bon̄ à ka bə adirətu a mbo bǐ'ǐ ǐ kǐi bə adirətu yǐ wè a mbo bù. Nlon̄ mē bǐ'ǐ kǐ nan̄sə nzi mē nǐ ka kwetə.

⁵ A bē ànnù yǐi mē mē wà'atə mē a ku'unə a ntoo bǐlǐm bǐ'inə bú mē bǐ tsya mbǐi yà aà; ta tantə juu ɲjoo jya mē nǐ kǐ kà'a aà. Maa ajàŋ bon̄ ǐ ka tǐgə tswe mbon̄ tâ mē zi nǐ ɲkòŋə yùu, kaa ɲkǐ'ǐ a ɲgaansə bē.

⁶ Annù yǐi mē swon̄ aa a nǐ aa mē, ɲù yǐi a bē mǐji nlin̄ə aa, à ka yǐ kǐi fù'ù mǐjǐ mǐ kə'ətə. Nù yǐi a bē tǐ lin̄ə aa tâ fu'u mē gha'a.

⁷ Tâ ɲù ñtsimə à fa nyon̄ə ajàŋ yǐi mē à kà'a a ntii yu aa, ntsuu kǐ nurikə, kə tâ tsuu bə mē bǐ gaa nii gaa. Nlon̄ mē Nwǐŋgòn̄ a kòŋə aa ɲù yǐi mē a fa nǐ ñidorə aà.

⁸ Nwǐŋgòn̄ à zǐ ajàŋə mē mbə a fà àfù'ù yǐ wè a mbo bù mē tâ nǐ tswe nǐ ɲjoo jǐi ǐ nan̄sə ɲgha'a aa a ɲgòn̄ bìnòò bǐtsim a mfà'a ɲgòn̄ mbuu mifà'à mǐ sigìnə mǐtsim ghu.

⁹ A ajàŋə mē àŋwà'ànə Nwǐ a swon̄ aa mē,
“A fa tǐ lin̄ə a mbo ɲgàŋəfumə,
ànnù yǐ a tsinə* ñlwi'ǐ nǐŋkonə.”

¹⁰ Yu wa yǐi mē a fa ɲjoo ɲgwè'è a mbo ɲù yǐi mē a bē aa à ka ɲkǐi mfa nǐ mǐjǐ mǐi mē bǐ jǐ aa, à ka fa a mbo bù nǐ jǐ wè, ǐ kǐi ghìrə nǐ fu'u nǐ mǐ wè ta ku'usə mǐnta mǐi nǐ koonə a nǐ ñnnù juu jǐi ǐ tsinə aà.

* 9:9 Kə àbòŋəntii yǐ 9:9 Ps. 112.9

¹¹ A ka kii ghìrè mē tā nì ka mbə ɲǎɲafù'ù a nî a nî innù tsim mē mbə nì kâ mfa ɲɔ̀ɲ bìnòò bîtsim, ta tā bē bî ghà'atè ka mfa mbi'ikə a mbo Nwî nlon ɲjoo jya mē nì fa bo kwèrè nì a mbo bî'î aà.

¹² Nlon mē ifà'à ma ghû mē nî fà'à aa, kaa i si aa tsi'î bē bî Nwî bya kwetə, i kii ghìrè bē bî ghà'atè ka nanse mfa nî mbi'ikə a mbo Nwî.

¹³ Nyonə a ɲimə ajàn mē bi yə nì fà ibiinù ghu a nî ifà'à ghuu aa, bē bî ghà'atè bi ka ki gha'asə nî Nwî, a ajàn mē nì fà'à nî ntoò Kristo ya mē nì bii aà, bo bi ajàn mē nì yàtə ɲjoo tì lɛ̀ɲə a mbo bo bî a mbo bē bî mɔ'ɔ bîtsim aà.

¹⁴ Tsó mē a bə la aa, nì ka tswe a ntii bo, tā bo ka tigə tsà'atè Nwî nîti nlon ɲgaà yùù, nlonə ibòn Nwî yî wè yîi mē a dî'i a mbo bù aà.

¹⁵ Tā bî'inè fa mbi'ikə a mbo Nwî nlonə mītəɲnə mi tì swon mîi mē à fa a mbo bî'inè.

10

Paul à làansé àtu bē nlon ifà'a yî

¹ Mē Paul, wa yîi mē mē sigisə ibiinù gha a nsye a noò yîi mē mē tswe bî'inè aa, lâ mbanə ntsə'ə a nu bù a noò yîi mē mē sî bî'inè tswé aa, mē lɔ̀gə mbonə ajàn yîi mē Kristo a bonə aa, bo bî ibònə yî,

² m̀bu'u nî mbo a bù mē tā nì ghìrè mē, noò yîi mē mē zi aa, tā mē tsuu a nu bù ki tsə'ə tsô ajànə mē a laa mē mē ka nanse tsə'ə a nu bē bya mē bi swonə nì mē bî'i fà'à nyonə aa m̀nɲi bē bî fàa mbi aà.

³ Nlon mē ka mē bî'î tswe fàa m̀m m̀bi aa, kaa bî'î sî ntsò ma'a nyonə aa bîm̀nɲi bi mbi yù.

⁴ Kaa m̀kɔ̀ɲ mi ntsô mi'i kaa mi sî aa mi mbi mù bē. Mi banə ntswe nì m̀dà'à mi Nwî a tā ɲgi'i nî idigə jî tî.

⁵ Bî'i ta ɲgi'i a nî im̀òntə asẁɲnə bē bo bî ɲjoo tsim jîi bē bî ɲɲee nu bi lɔ̀gə ɲkinə nî idigə ghu mē tā bē wa'à Nwî zi aa, ɲkwèrə nî im̀òntə tsim, ɲghìrə i tigə ɲyu'unə nî Kristo.

⁶ Noò yîi mē nì dî'i mē nî intii ghuu tsim mē nì ka ki nyu'unə aa, bəə bon bî'î ka kii tanə a ɲɲjoo a nu bē bîtsim bii mē bi tîi atu aà.

⁷ Nanse lèntə nyē nì, m̀bē ɲù nibù ghùù à zi mē yu tswe aa bo Kristo, a ku'usə m̀bu nanse nlentə ibii nù yî, bon à ka yə mē wa bî'î ki ntswe aa a mbo Kristo tsó yu.

⁸ Kaa mē ka wa'a atu dîrə mē mbə a tɛ'ɛ mbə mē mē bɔɔ ɲkwɛɛ ntii gha nlon ada'a ya yîi mē Nwîɲɔ̀ɲ a fa a mbo bî'î, a bē àdà'a ɲko'o bù ghu kaa ki'i ada'a nzwitə bù bē aà.

⁹ Tā à tsuu bē mē mē lòò aà m̀bòsə bù nî ɲɲgwà'ànə aa jù.

¹⁰ Nlon mē bē bî mɔ'ɔ bi swonə nì mē, “Nɲwà'ànə Paul, i tii ɲki ntsə'ə, lâ noò yîi mē à tswe bî'inè aa, yumbonə à b̀rə, m̀ghàà mi bə ayoo dənə dənə.”

¹¹ A bon mē tā bē ma bya zi mē innù jîi mē bî'i swon a m̀m ɲɲwà'ànə a noò yîi mē bî'î sî bî'inè tswé aa, àa jîi bî'î ghìrə a noò yîi bî'inè tswe aà.

¹² Lā kaa mbə bî'î tɛ'è wa'à lɔ̀gə ibiinù yî'i a ɲɲə a tii kə a ɲka m̀figinə aa bî'i bî bē bî mɔ'ɔ bya bii bi beentə nî waa bombonə aà. Bo nì aa tsi'î ɲɲntə bē nlon mē bo ghìrə figə wàà tsi'î bō ntigə m̀figinə nî ibii nù waa bo nì bo.

¹³ A ɲghèɛ a nu bî'î, kaa mbə bî'î ki'î kà ntərə ɲghèɛ ntsya ndènə yî m̀ò'ò. K̀ntərə yî'î à ka təə aa a nî ifà'à yîi mē Nwî à fa a mbo bî'î aà. Ifà'à yî'i ma ghû i kî nzi nywe'e a tii bù.

¹⁴ Ajàṇə mə bĩ'ĩ lɛ nzĩ nĩ ñtoò Kristo ya nzĩ ñywe'e nĩ yu a mbo bù aa, bĩ'ĩ lɛ mburə aa tsi'ĩ a mûm àdìgə afà'à yĩi mə Nwĩ à lɛ mfa a mbo bĩ'ĩ aà.

¹⁵ Kaa bĩ'ĩ si ntii yĩ'i kwɛɛ ntsyà ñkuu nĩ ifà'à bē bĩ mɔ'ò. Ayè'ètə yĩ'i a bə mə tã àbĩintii yuu tã à kwe, tã àfà'à yĩ'i a titii bù tã à ka ṅgha'atə ṅghɛɛ,

¹⁶ bon, ma mùu ajàṇ, bĩ'ĩ ka tigə swonə nĩ ñtoo yĩ ñsiginè ya a nĩ ñtoo jĩ dànə, kaa ṅki'ĩ ka ṅnee nũ yĩ'ĩ ñlon ifà'à yĩi bĩ fà'à mē aa bə a abwen adigə badàṇə.

¹⁷ “Mbē ṇu à tɛ'ɛ ti ṇee nũ yĩ a kã ṅnee aa ñlonə bē Mmà'àmbi,” a ajàṇ mə àṇwà'ànə Nwĩ a swon aà.

¹⁸ Nlon mə kaa sɪ ṇu wa yĩi mə a beentə ibii nũ yi yumbon aa bə mə bē bii nii, bi bànṇə bii aa bə ṇu wa yĩi mə Mmà'àmbi a beentə aà.

11

Paul bo bi ṅgāṇtoo Kristo ji mbwe'esə

¹ Mē lòò mə tã nĩ tswā ñtìi ghuu ñlon ṅgaa yà a ajàṇ mə mē ka tigə bə tsò atirè i tigə bɔɔ ghàa jìṇtə innù. Tã nĩ ntswa mĩntii muu!

² Mə yè'ètə ghuu nĩ àghè'ènə tsi'ĩ ajàṇ mə Nwĩṅgòn a yè'ètə aa. Mē lɛ mbii mə mē ka fa ghuu a mbô ñdoo tã à yɔ'ɔ, a bə Kristo. A bē àyè'ètə ya mə mə yĩ fa ghuu a mbo ṇumbāṇnə yĩ mò'otə a njwi nìyɔ'ɔ tsò mũṅgòò mǎṅgyè yĩi mə à làa, mburitə a ṇumbāṇnə zĩ.

³ Lã mə bɔ'ɔ nĩ mə mbē bi yĩ mbwe'esə ghuu tsi'ĩ tsò ajàṇ mə no ya à lɛ nlwee, mbwe'esə Eva aa, ñta ṅgi'i a nĩ ñmòontə juu, ṅghirə nĩ mà'atə Kristo, ajàṇ mə nĩ fã ìbìnnú ghuu ghu mbo ṅkònə nii, mfa'a ghu mbo nĩ ñtìi ghuu tsimè aà.

⁴ Mə swon laa aa ñlon mə ṇu àdàn a bə zi i tigə swonə nĩ ànnù ñlon Yesu yĩ dàn kaa a wa'à wa mə bĩ'ĩ lɛ nswon aa bə, kè mbə nĩ ki ntigə ṅkwɛrə azwĩ yi dàn a tuu ya mə nĩ lɛ mfòò ṅkwɛrə aa bə, kè ṅki ntigə nswonə nĩ mə tã nĩ kwɛrə ntoo yĩ dàn, a tuu ya mə nĩ lɛ ṅkwɛrə aa bə, bon nĩ ka burə wó yòn ghu.

⁵ Mē wà'atə mə kaa mē sɪ kə'ətə a nĩ mǎnjĩ yĩ tsù ntsya bē ma bú mə nĩ twonə nĩ ṅgāṇtoo Kristo jĩ wè aà.

⁶ Mē tɛ'ɛ tsuu bē nàṅsə ṅghàa i zi, bəə bon kaa a sɪ mitsyē ma kə'ətə. Bĩ'ĩ ṅhìrə mə innù tsim a ṅghìrə mə tã innù ma jũ tsim i laa a atu bù.

⁷ Mē lɛ ṇwò aà ànnù a sigisə ibii nũ gha a nsyɛ a mbāṇnə ṇṇentə bù, ñlon mə mē lɛ nswon ntoo yĩ ñsiginè Nwĩ ya a mbo bù tighə nĩ tu aa ɛ?

⁸ Mē lɛ si kwɛrə njoo aa a mbo ṅghòtə ji mɔ'ɔ i twũ nĩ ifà'à yĩi mē lɛ si fà'à a titii bù aà. Mē kwɛrə nĩ njoo jii i lɛ mbē jyaa aa a ṅkwetə bù ghu!

⁹ Lã nòò wa mə mē lɛ ntswe bi'inə aa, mə yi ti bonə ayoo aa kaa mē ki'i ṅgi'i a mbo ṇu nìbù ghùù fã. Nlon mə njòò jya i lɛ si lò aa a mbo bìlĩm ba a ala'a Macedonia. A bē ànnù yĩi mə mē lɛ si tuu nĩ a mfã ṅgi'i a mbo bù, ṅki mburə ki tuu nĩ a mfã ṅgi'i a mbo bù a nĩ mǎnjĩ yĩ tsù.

¹⁰ Tsi'ĩ tsò mə annũ nikonə Kristo ya a tswe a nu mē aa, kaa mbə bi wa'à tswe ti zi annù ma yũ mə mē tərè ñswon aa fàa mbu'u Achaia.

¹¹ Mē swonə laa aa ñlon mə kaa mē sɪ ghuu ṅkònə aa ɛ? Nwĩṅgòn à zi mə mē nàṅsə ṅkònə ghuu!

¹² Annù yĩi mə mē ṅhìrə aa, mē ka ghèè nĩ mbĩi i ki ṅhìrə, tã ṅhìrə tã à laa mə kaa àfà'à yĩ'i bĩ bə ma bya mə bi swonə nĩ mə bĩ'ibo fà'a aa a ṅgigìṇ aa kaa a sɪ ku'ùnə tsi'ĩ tsò ajàṇ mə bo tərè ñswon aà.

¹³ Nlon mə mbbu bē ma bya à laa mbə ṅgāṇtoo mbwe'esə, mbə ṅgàṇfà'a mbwe'esə, mə bi bagilə nĩ mə bo nĩ ṅgāṇtoo Kristo.

¹⁴ Kaa ma ya à si annù yî fii bê, nlon mə tsi'î Satan yumbon a bagilə ni mə yu ni angel ñkà'à.

¹⁵ Maa ajàn kaa a wa'ă annù yî fii a mbô ñgǎñfà'â ji a ñki mbagilə mə bo ni ñgǎñfà'a Nwî yîi tsinê aâ. Bo ka yi kwērə mitunə mi fà'â myaa tâ mi ku'unə a nu bo, a nî ibi waa.

Ñgi'i yîi mə Paul à lɛ nyə tsi'î tsǒ ñgǎñntoò Kristo aà

¹⁶ Mə ku'usə ñkwatə nswon mə tâ nù tsù à tsuu gha lǒ lǒgə tsi'î tsǒ àtìrè. Lâ mbə ni lǒgə gha tsǒ àtìrè, ni bii gha maa ajànə, tâ mə tswe nî annù yîi mə mbə mə bɔɔ ñka ntərə ghu.

¹⁷ (Ma yû annù mə mə swonə tsitsònə aa kaa à sǐ annù yîi mə mbə Mmà'ambi a beentə mə mə swonə bê. Nlon mə a ni annù ñkwɛntii mà yû, mə ghàà aa tsǒ àtìrè.

¹⁸ Ajàn mə bè bǐ ghà'atə bi tswe ghu mə bi tərè tsǒ bè bǐ fàa mbi aa, mbə mə kǐ ñka ntərə yàa ñgaa.)

¹⁹ Bù bii mə ni ni ñgǎñmitsyè aa, ni doritə a ntswa mǐntii mùu nlon itìrè.

²⁰ Ni tswa mǐntii muu nlon bê bii mə bi ghìrə ghuu nî ibù'ù, ñji nî ghuu, kə mbentə ni bi mâtaa mə ni kwo ghu, ntsa'a nî ghuu, ñkii nzwi nî àbo a itu bù.

²¹ A nǎnsə mbə ndirətu a mbo mə a mbii mə bǐ'î bɔrikə si'i a ñghìrə ma juu innù.

Lâ mbə nù tsù a tɛ'ɛ ñka ñkwɛɛ ntii yi (mə ghàà aa tsǒ àtìrè) bon mbə mə tse kii kwèè ì ghâ.

²² Bo ni bàYuda aa ɛ? Bon wa mə kǐ mbə yî mò'ô. Bo ni bàIsrael aa ɛ? Mə kǐ mbə yî mò'ô. Bo laà mbə aà bǎ ñgwè'è Abraham aa ɛ? Mə kǐ mbə yî mò'ô.

²³ Bo swonə aa mə bo nî ñgǎñfà'â Kristo aa ɛ? Bon mə nî ñgǎñfà'â ntsya waa (mə ghàà aa tsǒ abârə). Ifà'â yîi mə mə fà'â mē, i gha'a ntsya i waa. Nduu ñgaa yîi mə mə kuu a atsan i gha'â. Nduu ñgaa yîi mə bi ghoo gha ghu mə tigə a ntsù nìwo, kaa mbə mə wa'â sənə.

²⁴ BaYuda bi ghòò mē gha ngàà ji ntaà ni itǐ jya mighum mi nikwa mə bi tigə mma'atə tsi'î yǐ fùurə aà.

²⁵ Bi ghòò mē gha ngàà ji tarə nî àkaàntə atii, ntwumtə gha nî ngò'ò ñgaa yǐ fùurə, àbanə ñkǐ a sà'anə mē ni mə ghu mum a ñkǐ ñgaa ji tarə. A nǐtugə nî àsǐ'ìnə, ñkǐ i tǐi nî gha ñghèè ntii mbii.

²⁶ A ni ikòrə nìtəə jǐ ghà'atə mə lɛ ntigə tsi'î a ñkonə a ñkǐ. Ntigə tsi'î a ntsu nìwo a mbô bàgāmighee. Ntswe a ntsù nìwo a mbo baà bè. Ntswe a ntsù nìwo a mbo bǐtizi Nwî. Ntswe a ntsù nìwo a njò'ò àla'a, ntswe a ntsù nìwo a nta'a miwèè miwèè. Ntswe a ntsù nìwo a ñkǐ miyaa, ñkǐ ntswe a ntsù nìwo a mbo bǐlɪm ba bǐ mbwe'esə.

²⁷ A bə tsi'î ifà'â bo bǐ ñgi'ì; a nî ngàà jǐ ghà'atə mə lɛ tsi'î tǐ bwii, ñjǐ mǐjǐ bo ñjǐ ñkǐ i yanə nàâ. A nî ngàà jǐ ghà'atə kaa mə wa'â ni mǐjǐ mǐ ghà'atə tswé; kaa ñkǐ'ì nî àdìgə yǐ lɛ tswé, kaa wa'â nî àtsə'ə kǐ ntswe, mǐfə'ə i kô naa.

²⁸ A ñkù'usə innù jǐ mɔ'ɔ, abè'e yǐi a sigə ni a nu mə a njwǐ tsɪm a njɪm nìwa'â nlon ñghotə jǐ tsɪm.

²⁹ Nù yǐi mə mə yu'u mə à bərə kaa nù yà i wa'â kǐ mborə aa à ni ghuu aa ɛ? Nù yǐi mə bi kǐ ñghìrə a wô kaa mə wa'â nî àjənnə luu aa, à nî wô aa ɛ?

³⁰ Mə bə kǐ kwèè ntii gha, bon mə kwèè aa a nî njoo jya mə i dǐ'ì ni mə mə bərə aà.

³¹ Nwĩngòṅ mē à nī Ta bì Mmà'ambi yĩ'ìnè Yesu yĩi mē m̀b̀oṅnə tì mē ì tswē nī Ìkũm yi aa, à zi mē kaa mē si innù tswēē.

³² Nòò wa mē mē lē ntswe a Damascus aa, Gúmnaà ò'ò àla'a wa, nyonə nī òtsũ Mfò Aretas, a too bìsogyè mē tâ bì bē mĩntsù mĩnkya, mbaṅnə ghá.

³³ Bì tigè ònĩṅ gha a m̀m̀m̀ ṅkyè ntsyasə a nī àbù'u awugə nda nsigisə, mē tigè òkhə ghu mbô.

12

Annù òlɔṅ njèè təə təə bo bì innù jii mē Nwĩ à lē ndi'ì a mbo Paul aà

¹ Ka mē kaa à sī annù yĩ sīgìnə a ṅka ntərə bə aa, mē ka ghèè nī m̀b̀ii kī tərè. Tsĩtsòṅ mē ka kī swon innù òlɔṅ njèè təə təə bo bì innù jii wè jii wè jii mē Mmà'ambĩ Yesu Kristo à lē mfi'isə ndi'ì a mbo mē aà.

² Mē zi mu Kristo yĩ mò'ò mē Nwĩ à lē lògè ṅkò'ò ṅghē nī ghu a aburə yĩi a kò'ò ntsirə aa, wa adigə yĩi mē Nwĩ a tswē ghu aa, à bē mē tsi'ì tsò òlòò nighũm òtsò jii nìkwà. Mē swonə òlɔṅ aà ghá. Lā kaa mē si nanəsè òzi mē à lē nnanəsə ṅkò'ò ṅghē a aburə. Kə à lē mbaà m̀b̀ə bə njèè təə təə ò, bəə bon a zi tsi'ì Nwĩngòṅ.

³ Mē kwatè òswonə nī mē mē zi ṅũ yĩ mò'ò yĩi mē bì lē nlògè ṅkò'ò ṅghē nī ghua paradiso, ṅku'usə òswonə nī mē kə à lē mbaà nnanəsə ṅkò'ò a m̀m̀m̀ ìb̀inũ yĩ, kə à lē m̀b̀ə aa njèè təə təə bon a zi tsi'ì Nwĩ.

⁴ A lē ṅkò'ò ṅghē aa nyu'u innù jii mē kaa ṅù m̀s̀onə à wa'à swonə, jii mē kaa m̀b̀ə bì wa'à kī m̀b̀ii mē m̀b̀ə bì swonə a mbo ṅù.

⁵ Mē ka kī tərè lonə aa ṅgaa ṅù ma ghũ, kaa mē aa wa'à kà ntərə òlɔṅ ṅgaa yà. Tsò mē a bə làà, mē ka kī tərè aa lonə bē innù jya jii mē ì dī'ì mē mē bə aa àb̀òrikə ayoo aà.

⁶ Mē bə tɛ'ɛ kī lòò mē mē kī tərè, bəə bon kaa mē ka wa'à atirə bē, òlɔṅ mē mē ka kī swon aa tsi'ì ànnù nĩṅkon aà. Lā kaa mē ka wa'à kà ntərə òlɔṅ innù jii mē mē yə aà. Kaa mē si kòṅə mē tâ ṅù tsù à tigə nyə gha tsò ṅù yĩ ṅwè òlɔṅ aa bē innù jii mē mē yə a nī njèè təə təə aa òtsyatè innù jii à yə mē ghìrè bo bì jii à yù'u mē swonə aà.

⁷ A ṅghìrə mē tâ mē tsuu si'ì kī tərè òlɔṅ innù jii wè jii wè jya mē bì lē mfi'isə ndi'ì a mbo mē aa bì lē nsò njon yĩ mò'ò a njyá nu mē, ì tigè m̀b̀ə tsò ṅgàṅfà'a Satan mfa nī ṅgĩ'ì a mbo mē, ṅkwetə a ṅghìrə mē tâ mē tsee si'ì kī tərè.

⁸ Mē lē ntsà'atè Nwĩ ṅgaa jii tarə, òlòò a mbô Mmà'ambi mē tâ à tso'ò njon ya a nu mē lo'osə.

⁹ A kwi'ì mē, “Ìb̀onə gha yĩi mē ò tswē nī ghu aa, àa àyoo yĩi mē a ku'unə a mbo wò aà. Òlɔṅ mē bì nanəsə nyə m̀d̀a'á ma m̀ts̀im a nu wò aa a noò yĩi mē ò b̀rə aà.” Ma mùu ajàn mē ka kù'ùsə bú kī nanəsə tərè a noò yĩi mē mē b̀rə aa, òlɔṅ mē à nī nòò yĩi mē m̀d̀a'á mī Kristo mī kusə ghá aà.

¹⁰ Ma mùu ajàn mē doritə a nyé ṅgĩ'ì òlɔṅ ṅkwitu Kristo. Mē aa kī tigə doritə a ṅkwērə innù jii mē dī'ì mē mē b̀rə aa, kə m̀b̀ègìtə yĩi mē bì b̀ègìtə nī gha ghu aa, kə ṅgĩ'ì jii ì kuu a nu mē aa, kə bē innù jii mē bì tso'ò akòrə ya ghu ṅkii mfi'rə nī gha ghu aa, kə innù jii mē ì tsysà nī gha làà. Òlɔṅ mē a yi m̀b̀ə a noò yĩi mē mē b̀rə aa, mē b̀anə òtìi.

Ajàṅ mē Paul à lē si wa'a innù òlɔṅ baKorinto aà

¹¹ Mē tìgè mē ṅghaa tsò ajàṅtə òlɔṅ mē a ghá aà à gàansè bù mē mē ghìrə ma mùu ajàn aà. Aa bú bii mē bon nī tswē nī m̀b̀anə mbeentə gha

aà. Nlonj mə mə laa tɛ'ɛ bə ayoo adànjə àdànjə bonj kaa ngǎntoo Kristo jĩ wè juu jya kaa i sɪ kɔ'ɔnə ntsyatə gha a ni mǎnjì yĩ tsù.

¹² Innù jĩ yěyerə bo bì innùtsyámbo bo bì innù jĩ wè jĩi mə Nwĩ à lɛ lɛ nlògə noò nghirə mə ghìrə a titii bù aa, i dì'i ni mə mə ni ngǎntoo Kristo yĩ ànnù nĩnkonə.

¹³ Annù yĩi mə lɛ nghirə a nu bù a bi'i ntsyatə ajàn mə mə lɛ nghirə a nũ ndánwĩ jĩ mɔ'ɔ aa à bə aà àkè lɛ? A bə aà ajànə mə kaa mə lɛ nwa'à kà ndi'i ghuu mə tâ ni ka mfa nkabə nkwetə ní gha ghu aa ɛ? Mbə a bə aa ma yũ ànnù, nĩ li'ínè ibi ghá.

¹⁴ Yə nĩ à nĩ ngàà yĩi i ywe'e ji tarə aa tsítsɔnj mə mə tànɬə ibiinũ gha a nzi a mbɛɛ bù. Kaa mə ka zĩ aa kaa wa'à ghuu ka ndi'i nĩ ànnù tsu nlonj mə mə lòò aà àkònjnə yuu bo bì ajànə mə mbə bĩ'ínè kà mfa'a abo mɔ'ɔ aà, kaa mə si aà nkabə yùù lɔɔ. A laa mə a tswe nĩ nkà nləə bità bo bì ma, nləə nĩ nkabə a mbo bɔɔ byaa, kaa à si bǎnjnə ntswe nĩ nkà nləə bɔɔ byá.

¹⁵ Mǎ ka bǎnjnə ki doritə a mfá nkabə yǎ ntsim a mbo bù, i fa fa ibii nũ gha, a nkwetə bù. Nĩ ka wa'ǎ gha ki nkà nkɔnjə mə mbə mə nanɬə nkɔnjə ghuu ma mùu ajàn aa ɛ?

¹⁶ Maa ajàn nĩ ka bii mə kaa mə lɛ nwa'à ghuu nĩ àbè'è yĩ tsu be'esə a nkà nkwerə nkabə a mbo bù, lá bù bi mɔ'ɔ bi swonə ni mə mə lɛ si jìtə nĩ nkòbè, nkii mbwe'esə nĩ ghuu nĩ àbǎnjnənnù.

¹⁷ Əh əh! Mə lɛ mbaa njìtə nkòbè a nu bù, ntsya a njĩm bə bya mə mə lɛ si too a nu bù aa ɛ?

¹⁸ Mə lɛ mbu'u aà mbo a mbo Titus ntoo yĩ bo mu Kristo yĩ mɔ'ɔ wa a nu bù. Ma la a bə mə Titus à lɛ nzĩ aa njìtə nkòbè a nu bù aa ɛ? Tigə bĩ'iyu tswe aa tsi'ĩ nĩ ntii mɔ'ɔ? A lɛ si wa'à kii nyonə aa tsi'ĩ nĩ ibù'ù mikòrə ja aa ɛ?

¹⁹ Nòò tsù nĩ laà ntigə nwa'atə ni mə mə lòò aà nkwerə atũ yi'i a mbo bù. Ngànə ghá! Nwĩ à nĩ àyɛfə yi'i, mə mə swonə aa tsi'ĩ ànnù nĩnkonə tsi'ĩ tsó ngànjàfà'a Kristo nlonj mə innù tsim jii mə ghìrə aa mbǎ ika'á jyá, mə ghìrə aa a nkwetə bù ghu tâ ni ka nkwe.

²⁰ Mə bɔ'ɔ ni mə nòò yĩi mə mə ka zĩ aa, kaa mə ka wa'à yə ghuu tâ ni bə aa tsi'ĩ tsó bə bii mə bonj nĩ ni bu aa, tâ ni ki nyə gha tâ mə wa'à nũ yĩi mə ni lòò mə mə bə aa ki mbə. Mə bɔ'ɔ mə mə ka yĩ zĩ yə ayonj bo bì aghè'ənə, àlwintɔnj bo bì ni yum, ànnù a nkà mbəgìtə bə bi mɔ'ɔ bi fɪswonj, kintərə bo bì àbuurə innù tâ i tswe a titii bù.

²¹ Mə bɔ'ɔ mə nòò yĩi mə mə ka bũ zĩ aa, Nwĩ à ka dɪrəsə atũ ya a titii bù. Mə bɔ'ɔ mə mə ka yĩ ki yè'ə nlonj bə bya bitsim a titii bù bii mə bi ghèè nĩ mbii a nkà nghirə innù jĩ bi jya jii mə bo lɛ si ghìrə a mbii, kaa mburəti mmà'atə ànnù atsùurə, ànnù ajirə bo bì innù tsim jii mə à ni innù nsinj aà.

13

Iwà'asə nlwĩ'ĩnjim bo bì àtsà'atə Paul

¹ A nĩ ngàà ji tarə i júlà mə mə ka zĩ a mbo bù aà. Tǎ ànnù tsim yĩi ni swonə nlonj ngàà nũ aa, tâ ni yə mə biyɛfə bi tswe ghu bi baa kə bi tarə a ndiintə.

² Mə wà'asə bə bii mə bi lɛ mfǎnsə annù a mbii aa bo bì bə bi mɔ'ɔ bitsim, mə nanɬə wa'asə waa tsítsɔnj mə mə si bi'ibo tswé aà, tsi'ĩ tsó ajànə mə mə lɛ nghirə wa nòò mə mə lɛ nzĩ a nghantə bù a ni nòò yĩi mə à lɛ nywe'e ngaa ji baa, tà mə bu nzĩ bonj kaa mə ka wa'à nũ tsù bù mma'atə.

³ Tsõ mæ ni lòò mæ ni yə alənsə mæ Kristo a ghàa a nu mæ aa, ni ka yə. Kaa à sɪ annù yĩ mæ a bɔrə aa a nu bù ghìrə, a bàɲnə mfa'a nĩ a titii bù aa ni midà'à.

⁴ Nlon mæ bi lɛ ɲkwèèntè yi a ati bàɲnə bàɲnə aa a noò yĩ mæ à lɛ mbɔrə aà. Lâ tsĩtsòn à bàɲnə ntswe ntii a ni midà'à mi Nwĩ. Ajànə mæ bĩ'ĩ tswe nĩ ànnù yĩ mɔ'ɔ bĩ'ibo aa, bĩ'ĩ kɪ mbɔrə. Lâ, nòò yĩ mæ bĩ'ĩ ka zĩ a mbɛɛ bu baKorinto a lènté ànnũ yuu aa, bĩ'ĩ ka tswe nĩ ànnù yĩ mɔ'ɔ bĩ'ĩ bɪ Kristo yĩ a tswe ntii aa, i tigə tswe ni midà'à mi Nwĩ.

⁵ Nĩ ləɲtə mibii mi nũ muu, ɲyə mæ nĩ tswâ àbiiintii yuu lɛ. Nĩ kwa'anə ibiinũ ghuu. Nĩ sɪ yə mæ Kristo Yesu à tswe a nu bù aa ɛ? Mæ mbə nĩ tsuu akwà'ànə ya wò.

⁶ Mə wà'atə mæ nĩ ka yə mæ kaa bĩ'ĩ bimbɔɲ kaa bĩ'ĩ sɪ kɪ ɲwo.

⁷ Bĩ'ĩ bu'u mbo a mbo Nwĩ mæ tâ nĩ tsuu innù jĩ bi kɪ ghìrə. Kaa a wa'à bə aa bə mæ bĩ'ĩ lòò ndi'ĩ mæ tâ à bə tsi'ĩ tsõ bĩ'ĩ tsyâ àkwà'ànə yâ. A bàɲnə mbə aa mæ bĩ'ĩ lòò mæ tâ nĩ ka ɲghìrə annù yĩ a ku'unə, ka mæ mbə a finə tsi'ĩ tsõ bĩ'ĩ wo aà.

⁸ Nlon mæ kaa mbə bĩ'ĩ wa'a annũ tsu ghìrə yĩ kaa a sɪ nĩ ànnù nĩɲkon bòontè. Bĩ'ĩ ghìrə innù tsim aa tsi'ĩ nĩ ànnù nĩɲkonə.

⁹ Nlon mæ bĩ'ĩ doritə a noò yĩ mæ bĩ'ĩ bɔrə nĩ bàɲnə ntii aà. Annù yĩ mæ bĩ'ĩ lòò a mbo Nwĩ aa à nĩ mæ tâ nĩ ka ɲkwɪ ɲkwensə ɲghɛɛ nĩ mbiĩ.

¹⁰ Mə ɲwà'ànə lalà mæ mæ tswe a adigə dənə aa mæ mbə mæ yĩ nzi, mæ tsuu kɪ tsə'ə nĩ àdà'à yĩ mæ Mmà'àmbi à fa a mbo mæ aa, a bə àdà'à mæ mæ ka ɲko'o ghuu ghu tâ nĩ kwe, kaa ɲki'ĩ aa midà'à mi nsigisə bù a nsye bə.

¹¹ A nlwĩ'isê bilɪm bâ, filô fuu. Kwensê nĩ bɪmânjĩ buu, yu'ù nĩ ànnù yĩ mæ mæ swonə aà. Nĩ ka mbiinə bu ni bù. Nka ntswe nĩ mbɔɔnə, bon Nwĩngòn yĩ mæ à nĩ Nwĩ àkòɲnə ɲki mbə yĩ mbɔɔnə aa, à ka tswe bu bo.

¹² Tâ nĩ tsa'atə ghuu bu ni bù ɲnɔɲ mighègê muu nĩ àlâa ntii.

¹³ Bə bi Nwĩ bitsim bi tsà'atə ghuu.

¹⁴ Tâ ibòn Mmà'àmbi Yesu Kristo nĩ àkòɲnə Nwĩngòn, nĩ Azwĩ Nwĩ yĩ mæ a boonsə yi'inə aa, tâ i tswe a mbo bù bitsimə.

Aṇwà'ànè Paul a mbô ñghòtê BaGALATIA

NJI'INNŪ AṆWÀ'ANƏ YŪ

A aṇwà'ànè yŭ aa a le ṇṇwà'ànə Paul a mbo ñghòtê bɔɔ bi Kristo jii mə i le ntswe a nî ñjɔ'ɔ ɪla'a jii mɔ'ɔ a mbu'u Galatia yii mə baRoma le si bu'utə aà. Nî n̄tooo yĩ ñsigìnə ya a mbô ñghotə ma jũ aa a le n̄zi Paul n̄zi n̄i yu, bə ma bũ bi k̄i n̄nan̄sə n̄zi yi (4.13-15). BaYuda bii mɔ'ɔ bi le n̄zi n̄swonə n̄i a mbo bə a m̄m ñghòtə ma jũ mə bo b̄tizi Nwĩ bii mə bi mbii Kristo aa, bi tswe n̄i ñka yònə n̄i n̄on̄sə Moses, ñkii ñghirə n̄i ñnnũ jii mɔ'ɔ jii mə n̄on̄sə à le si lòò aà (4.9,10,21). Bo le ntswe n̄i m̄bii t̄a bi ñetə waa, t̄a bo k̄ii n̄ləə n̄i ñjwi jii mɔ'ɔ bo bi b̄sàn, ntsuu njoo jii mɔ'ɔ mə i le ṇwa'a laa nyonə a n̄i n̄on̄sə aa ki ji. N̄ḡāñndi'innũ ma jũ le si swon̄ n̄i mə mbə bo tsuu a n̄on̄sə ki yònə, ñghirə n̄i ñnnũ jii mə bo le si d̄i'ɪ aa bon̄ kaa mbə Nwĩ a wa'à waa yweensə. BaYuda ma bũ le ñkii n̄swonə n̄i mə kaa Paul à le ṇwa'ă ṇḡāñntoo yĩ ànnũ n̄ikon̄ b̄ə; kaa n̄tooo yĩ ñsigìnə ya mə à le si swonə aa, kaa i wa'à k̄i ñku'unə. Aà ànnũ yii mə a le ñghirə Paul a ṇwa'ànə aṇwà'ànè yŭ aà.

Paul à n̄an̄sə ntsyà aa a n̄i aṇwà'ànə yulà n̄swon̄ a ajàn yii mə Kristo, a n̄j̄m n̄tooo yĩ ñsigìnə ya, a fi'i b̄ə b̄ii bi n̄in̄ n̄t̄i waa ghu nu aa, a nd̄abũ'ũ, ñketə m̄ñk̄irə m̄ii mə n̄on̄sə à kw̄erə waa ghu aà (5.1). N̄tigə n̄nan̄sə n̄tɔ'ɔtə atu annũ yii mə a tswe ghu nlon̄ ilon̄ aà. Nwĩ, n̄lon̄ ibon̄ t̄i n̄dũũ yi wa, a yweensə b̄ə ñghirə ànnũ yaa a tsinə a n̄si mi'i yu nyonə aa t̄si'ĩ a n̄j̄m àb̄iint̄i, kaa wa'ă aa n̄j̄m ifà'a nyon̄ n̄on̄sə b̄ə. Yesu à le kwo a atu ati, m̄bii nd̄òò n̄on̄sə ya aa nlon̄ ñkw̄itũ b̄ə b̄ii mə à le z̄i a nyweensə aà (3.13-14).

Paul à le à tigə lògə ibiinnũ yi yumbon̄ n̄i àlènsə, figitə ajàn mə Kristo à le k̄etə m̄ñk̄irə mi n̄on̄sə yii mə yu le si yònə a mb̄ii aà. Nòò yii mə yu le mbii a Kristo aà yu le kwo bo yu Kristo yumbon̄, Kristo a tigə ñkw̄etə n̄ii a m̄m n̄tsw̄ent̄i yu, àkòrə n̄iz̄i yi a tigə m̄b̄ə yii mə Nwĩ a lòò aà (2.20-21). N̄swon̄ mə Nwĩ à le n̄tooo Mũ yi Kristo aa mə t̄a à zi n̄tsu'u atũ b̄ə b̄ii mə bi le si yònə n̄on̄sə, i tigə fa abwarə a mbo bo t̄a bo b̄ə b̄ò bi (4.4-5). A mbo b̄ə b̄ii mə à n̄i b̄ò bi Nwĩ aa, a fa n̄i Azwĩ yi yii mə gh̄irə bi koonə n̄i f̄int̄a fi Azwĩ, n̄tigə ñghirə n̄i ñnnũ jii mə Nwĩ a lòò aà (4.6; 5.22-3). Paul yii mə a zi ṇgi'i yii mə n̄on̄sə à le n̄in̄ə a nu yu, Kristo z̄i m̄fi'i yi ghu aa, a m̄an̄sə n̄swon̄ mə kaa mbə yu wa'à nũ yĩ n̄i àyoo d̄an̄ bũ ñka n̄tswonə n̄tsyatə annũ Kristo yii mə à le ñkw̄o m̄fi'isə yi a m̄m ibi m̄bi, ñghirə mə t̄a n̄on̄sə wa mə a t̄i n̄i mə t̄a b̄aa ñjetə n̄i b̄ə aa t̄a à tsuu annũ tsu b̄i b̄ə. Annũ yĩ w̄ə yii mə a tswe ghu aa à n̄i mə yu tigə àyoo yĩ f̄ii yii mə Nwĩ à b̄i n̄nan̄sə (6.14-16).

Bi yatə aṇwà'ànè yŭ aa laà:

1. N̄ji'ĩ ànnũ aṇwà'ànè yŭ 1.1-10
2. Ad̄a'ă yii mə Paul à le ñkw̄erə a mbə ñḡāñntoo Kristo aà 1.11—2.21
3. N̄tooo yĩ ñsigìnə n̄lon̄ ibon̄ Nwĩ 3.1—4.31
4. Ajàn mə Kristo a k̄etə m̄ñk̄irə a nu b̄ə b̄ii mə bi b̄ii yii aa bo bi àkòrə n̄iz̄i yaa a m̄m n̄tsw̄ent̄i ma yŭ 5.1-6.10
5. ñnnũ jii mə Paul à le n̄swonə a n̄lw̄i'isə aà 6.11-18

Paul a tsà'atə nɣhotə baGalatia

¹ Aɲwà'ànə yû a lo aa a mbo mɛ Paul, ɲɔ̀ɲntoò Kristo. Kaa a gha aa a le ɲwa'à bɛ tso'ɔ ntoo bɛ, kaa bi wa'a gha ki tso'ɔ ntsya aa a mûm mbo ɲu tsu bɛ. Lâ a gha aa a le tso'ɔ tsi'i Yesu Kristo, bo Taà Nwɲngòn yî mɛ à le nyweensə yi ni nîwo aà.

² Bî'i bi bilim bilim bitsim bii bi'ibo tswe aa bi too atsà'atə a mbô ɲghotê tsim jî i tswe a ala'a baGalatia aà.

³ Tâ Nwɲngòn Taà yi'inə ni Mmà'àmbi yi'inə Yesu Kristo fa ibòn ɲi mbo bu.

⁴ Yesu Kristo ma ghû à le mfa ibînû yi mbi'i innû jî bi ji'inə mɛ yu kwɛrə yi'inə a mbô ɲgù'ù yi mbi yûla ni ɲkònə Nwɲngòn Taà yi'inə.

⁵ Tâ nîgha'a tâ ni tswe ghu mbo nlwi'i nîɲkonə. Amen.

Ntoo yi ɲsiginə yi mɲuùrə yi bi'inə swonə aà

⁶ A tsya gha mɛ, kaà àgha'a a burə ti sà'atə, ni burə ɲka mma'atə ni ɲu yî à le ntwonə ghuu, ntsya a ɲim ibòn Kristo aa, ɲtigə mbii ni ntoo yi ɲsiginə yi dənə.

⁷ Kaa mɛ si swonə aa mɛ ntoo yi ɲsiginə yi dən i tswe ghu. Lâ bɛ tswe ghu bii bi fa ɲgi'i a mbo bu, mɲuùrə ni itû juu, nloɔ ni ɲkwensə ntoo Kristo yi ɲsiginə yâ.

⁸ Lâ, mbə bi'i tɛ'ɛ, kə angel a lo a aburə nsigə ɲka nswon ntoo yi dən ntsyatə ya yî bi'i lɛɛ nte'ɛ mfoo nswonə a mbo bu aa, bon ɲdòò i tswe ghu atû.

⁹ Ajàn mɛ bi'i tɛ'ɛ nswon a mbo bu aa, mɛ bu ɲkwatə nswonə a mbo bu mɛ, mbə ɲu tsu ka nswon ntoo yi dən ntsyatə ya mɛ ni lɛɛ nte'ɛ mfoo ɲkwɛrə aa, bon ɲdòò i tswe ghu atû.

¹⁰ Ma yû a finə aa tsi'i tsò mɛ tigə nloɔ mɛ tâ bɛ beentə gha, kə a ni aa mɛ mɛ lòò mɛ Nwî beentə gha aa ɛ? Kə mɛ lòò aà ɲghirə mɛ bɛ ka ndoritə aa ɛ? Mɛ bɛ ki lòò bɛ mɛ mɛ ki ghirə tâ nû bɛ ka mbonə bon kaa mɛ si ɲgàɲàfà'a Kristo bɛ.

¹¹ Bilim bâ, mɛ lòò mɛ tâ ni zi mɛ ntoo yi ɲsiginə ya mɛ mɛ le nswonə a mbo bu aa, kaa i le ɲwa'ă aa yi ɲu mîsòn bɛ.

¹² Kaa mɛ le ɲki'i aa a mbo ɲu kwɛrə. Kaa a le wa'à ɲu a mbo mɛ ki ndi'i. Lâ i le mbàɲnə nzi ntsya aa a ɲimə ajàn mɛ Yesu Kristo yu mbon à le ndi'i a mbo mɛ.

¹³ Nlon mɛ ni lɛɛ ɲyu'u a ajàn mɛ ntswê yà yi mbî a mûm ànnu Nwî baYuda i le mbə aà. A ajàn mɛ mɛ le si naɲsə tso'ɔ ni àkòrə ɲghotê Nwî tsi'i ni mîti, nloɔ ni mɛ mɛ burə bwesə tsi'i bwèsə.

¹⁴ Mɛ le ntsyatə ɲkèè yà a mûm ànnu Nwî baYuda tsi'i ntsimə, ɲnaɲsə mfa ibînû gha a nyon nònɲsə bità bi bitaà bi'i.

¹⁵ Lâ nòò yî mɛ yu wa yî mɛ à le nte'ɛ mfoo tso'ɔ gha mbon tâ bi jwe gha à le ntwonə gha ntsya a ɲim ibòn yi,

¹⁶ ndoritə mɛ yu di'i Mû yi a mbo mɛ, mɛ mɛ tigə ɲka nswon ntoo yi siginə ya mbi'i ɲgaa yi a mbo bitizî Nwî aa, kaa mɛ le ɲki'i adi'itə a mbo ɲu mîsòn maa noò kwɛrə;

¹⁷ kaa ɲki'i kɔ'ɔ ɲghɛ a Yerusalem a mbo bɛ bii mɛ bi le mfòò mbə ɲɲɲntoo Kristo ti mɛ aà. Mɛ le mbàɲnə nlo ɲghèè gha a ala'a Arabia, ɲghirə mbu ɲtigə mbii a Damascus.

¹⁸ Flòò i kà mɛ aa ntsya ji tarə mɛ kɔ'ɔ ɲghèè a Yerusalem a ɲghantə Cephas, ntswe bi'iyu njwi ɲghûm ntsò ntaà.

¹⁹ Lâ kaa mē le ŋki'i gha ŋgànntoò Kristo wa yĩ tsù yə ntsyàtè Jems yĩ mē à ni muma bì Mmà'àmbi aà.

²⁰ (A mûm ìnnù jũ mē mē ŋwà'ànè a mbo bù aa, a nsi mi'i Mmà'àmbi, kaa mē si ìnnù tswɛɛ.)

²¹ Mē le ntigə mbu nlo ghu ŋghɛɛ a mbù'u Syria ni Cilicia.

²² Kaa ŋghòtə Kristo jya jii i le ntswe a Yudea aa kaa i burè ti nsí gha zĩ.

²³ Bo le si yu'u aa tsi'i yù'ù bi swonə ni mē, “Nù wa yĩ à le si tso'ɔ akòrê yi'inè aa a tigə nseensə annù abiiintii mà ya mē à le si lòò a bwesə aà.”

²⁴ Bo le si tigə ŋgha'asə nĩ Nwĩ mbi'i ŋgaà yà.

2

Annù Paul bo bì ŋgǎntoo Kristo jĩ mɔ'ɔ

¹ Hlòò i tsyà mē nighûm ñtsò ji nikwà, mē bù ŋko'ɔ ŋghɛɛ fu a Yerusalem bi'i Barnabas. Bĩ'ĩ kà mē aa ŋghɛɛ aa, ñlogə Titus bĩ'ibo ghɛɛ.

² Mē le ŋko'ɔ ŋghɛɛ aa ajàn mē Nwĩngòn à le ndi'i a mbo mē aà. Mē kò'ò mē ŋghɛɛ, ntsi'i bitsyàsə, a tswé tsi'ĩ bĩ'ibo, mē nònsə ñtoo yĩ ñsigìnə ya mē mē le si swon a mbo bì tizĩ Nwĩ aa a nsi bo tá ghìrə mē ifà'á gha yĩ mē mē le si fà'á aa, nĩ yĩ mē bùrə ki fà'á aa, tá i tsuu a dànə dànə tsyà.

³ Kaa nù tsù à le ŋki'i Titus yĩ mē bĩ'iyu le ntswe aa gaansə mē tá bì ɲetə yi kà mē à ni nù bàGrikia laa aà.

⁴ Ka mē bē bĩ mɔ'ɔ le ŋka nloo mē bi ghìrə yi'i nĩ ìbù'ù aa, bē bĩ mɔ'ɔ bii mē bi le ɲe'esə ŋkuu a titii bĩ'ĩ, m̀bagilə ni mē bo ni bìlĩm bi'i a n̄jim Kristo, ŋkuu aa mē bo bē tsi'ĩ tsó bitswèrə, mē bi yə ajàn mē bĩ'ĩ tswé ntswé yĩ'ĩ kaa ànnù yĩ tsù a wa'à nĩ yi'i kwerə, ñlon ajàn mē bĩ'ĩ tswé nĩ ànnù yĩ mɔ'ɔ bĩ'ibì Kristo Yesu aa,

⁵ lâ kaa bĩ'ĩ le wa'ă ŋgoo a mbo bo bii a ni mû àtii noò bē, ta lèə annù n̄ɲkon yĩ mē a tswé a mûm ñtoo yĩ ñsigìnə ya a mbo bù.

⁶ Bē bya mē bi lèntə nĩ waa tsó bitsyàsə aa, (mē swon laa nlon mē kē m̀bə bo bē bitsyàsə kē ŋgan, kaa ma ya a sĩ annù tsu a mbo mē bē. Kaa Nwĩngòn à si bē lentə nyònə aa a nĩ ŋkìrê yàà). Kaa bo le ŋwa'a annù yĩ fii yĩ tsu a mbo mē di'ì.

⁷ Bo le mbàɲnə nyə bē mē, bi fà mē ntoo yĩ ñsigìnə ya mē mē ghɛɛ ni yu a mbo bìt̄ɲètə, tsó ajàn mē bi le ŋki mfa a mbo Peta mē à ghɛɛ ni yu a mbo bìɲètə aà;

⁸ (ñlon mē nù yĩ mē à le mfa mida'a a mbo Peta mē tá à ghɛɛ ŋka mfa'a a mbo bàYuda aa, à ki m̀bə yu mē à fa mida'a mē tá mē ghɛɛ ŋka mfa'a a mbo bìt̄izĩ Nwĩ aà.)

⁹ Ajàn mē Jems ni Cephas ni J̄on, bii bi le m̀bə ntə'ə ndānwĩ maa noò aa, le nyə ibòn yĩ mē Nwĩ à le ŋghìrə a nu bĩ'ĩ aa, bo le ntigə mfa abo ni mē ni Barnabas ñtsa'atə yi'i ghu a ndi'i mē bi'ibo fà'a aa àbo mɔ'ò, ñtigə mbeentə mē tá bĩ'ĩ ghɛɛ a mbo bìt̄izĩ Nwĩ tá bo baɲnə ŋghèè a mbo baYuda.

¹⁰ Annù yĩ mē bo le mbù ñnan̄sə wa'atə a mbo bĩ'ĩ aa a bē mē bĩ'ĩ ka nlentə ŋgànəfumə jii i le tswé a titii ŋghòtə aà. A tɛ'è m̀bə annù yĩ mē mē le si nan̄sə ŋwa'atə a ŋghìrê.

Paul a le wenə Peta a ala'a Antiokia

¹¹ Nòò yĩ mē Peta à le nzi a ala'a Antiokia aa, mē le ŋghàantə yi a titii bē ñlon mē a le mfè'è ñlaa mē à le ŋghìrə annù a wa'à kù'ùnə.

¹² Nlon mē mbon tá bē bĩ mɔ'ɔ bii mē Jems à le ntoo aa bì zi, à le si j̄inə bo bì bìt̄izi Nwĩ. La nòò yĩ mē bē bya le nzi aa, a tigə ñtsu'utə nĩ waa nlon mē à le si bo'ɔ bē bya mē bi t̄ii nĩ ànnù ɲètə bē aà.

¹³ Bìlîm bi'i bî mɔ'ɔ bîi bi le mbə baYuda aa bi le nlògìnè ntigə mbagilə tsi'î tsɔ Peta. Tsi'î Barnabas à le ŋkii ntigə nlɔɔ mə yu ki bagilə yònghè nî waa.

¹⁴ Nòò yîi mə mè le nyə mə kaa nìghàà nyaa nî le ŋwa'à tsinə nlon annù nîŋkonə ntoo yî nìsìgìnə ya aa, mè le ŋghàà a mbo Peta a nsi bo, m̀betə yî mə, “Wò yîi mə ò nî ŋù baYuda m̀banə ntswe nî ntswèntîi yò tsi'î tsɔ tîzî Nwî, kaa ŋkî'î tswe aa tsi'î tsɔ ŋù baYuda, mbə ò tigə ŋgaansə bîtîzî Nwî mə bî ka ntswe ntswèntîi yàà tsi'î tsɔ baYuda aa mə akə aa ɛ?

BaYuda bo bîtîzî Nwî ka yî yweenə aa a nîmê àbîintîi”

¹⁵ Bî'inè bîi mə bî'inè nî baYuda bî jwe jwe, kaa ŋkî'î bə “ŋgəŋghìrənnù jî bî, bîtîzî Nwî” bə,

¹⁶ bî'inè zi mə Nwî a ghìrə annù ŋù a tsinə a nsi mi'i yu ntsya aa tsi'î a nîmê àbîintîi a nu Yesu Kristo. Kaa bî si aa nîm ŋghìrə innù jîi mə nòŋsə a lòò aa tsyà. Bî'inè kî mē mbii Kristo Yesu mə tâ Nwî a ghìrə innù jî'inè tsinə ntsya aa a nîm àbîintîi a nu Kristo, kaa ŋkî'î bə aa a nîm ŋghìrə innù jîi mə nòŋsə a lòò aa tsyà. Nlon mə bî'inè zi mə kaa mbə bî wa'a ghìrə mə tâ innù ŋù tsinə a nsi mi'i Nwî ntsya aa a nîm innù jîi mə nòŋsə a lòò aa.

¹⁷ Ajàn yîi mə bî'inè lòò mə tâ innù jî'inè ì tsinə ntsya a nîm àbîintîi a nu Kristo aa, mbə bî yə mə bî'inè kî mbə aa ŋgəŋghìrə innù jî bî tsi'î tsɔ bîtîzî Nwî, a tigə n̄dî'i aa mə Kristo àà ŋgàŋàfà'á innù jî bî aa ɛ? Kaa mbə a wa'a mə aa ajàn bə.

¹⁸ Mbə mə bu nlògìnə ŋka mbɔɔ nî nòŋsə wa mə â le mfòò n̄sa'a tsi'î mə aa, bon mə aa dî'i ibiinnù gha aa tsi'î tsɔ ŋù yîi mə a wò nòŋsə.

¹⁹ Nlon mə, ntsya a nîm nòŋsə, mə lèè ŋkwo a mbo nòŋsə mə mbə mə tswèntîi a mbo Nwî.

²⁰ Bî lèè ŋkweentə gha a ati b̄an̄nè b̄an̄nè bi'i Kristo, kaa sî mē bə mə mə bù ntswe nî ntswèntîi yà, à nî Kristo mə a tswe ntswèntîi a m̄m nu mè. Ntswèntîi yîi mə mè kî ntigə ntswe nî yu a m̄m n̄jyānu aa, mə tswe aa a m̄m àbîintîi a nu Mu Nwî yîi à le ŋkòŋə gha, mfa ibiinnù yî nlon ŋkwitū ghā aà.

²¹ Kaa mə si aa ibon̄ Nwî wa bwesə, nlon mə bî bə kî ghìrə tâ innù ŋù aa ntsinə a nsi mi'i Nwî ntsya aa a nîm nòŋsə bon̄ Kristo à le ŋkwo aa a atú àd̄an̄ə d̄an̄ə.

3

Ann̄ nyu'unə nòŋsə bo ann̄ abîintîi

¹ Woe, ìt̄irə baGalitia! A gh̄uu aà a f̄umsə wò aa ɛ? Tigə bî lèè n̄nan̄sə ŋk̄e'ɛnə a mbo bù nî n̄si n̄si a laa, ajàn mə bî le ŋkwèentə Yesu a ati b̄an̄nè b̄an̄nə aa ɛ?

² Nî ləə mə betə gh̄uu tsi'î nî àbetə yûlà. Nî le ŋkwèrə Azwî Nwî n̄yon̄ə aa a nîm ajàn mə nî le si ghìrə innù jîi mə nòŋsə a lòò aa kè nî le ŋkwèrə n̄yon̄ə a ajàn yîi mə nî le nyu'u ntoo yî n̄sìgìnə ya mbii aa le?

³ Nî laa n̄j̄nt̄ə bə laà aa ɛ? Nî le nlògìnə annù a m̄m Azwî ntigə nlɔɔ m̄an̄sə a m̄m n̄jyānu aa mə akə aa ɛ?

⁴ Innù jî ghà'at̄ə jîi nî le nyə aa, ì tsya aa àd̄an̄ə àd̄an̄ə aa ɛ? Mbə a bə yîi mə ì tsya aa ad̄an̄ə d̄an̄ə bon̄,

⁵ N̄u wa yîi mə a fa Azwî yî a mbo bù, ŋkii mfa'a nî innù jî ȳeyerə a t̄it̄i bù aa, a fà'ā aa nlon mə nî yu'unə nòŋsə kè nlon mə nî yu'ù ntoo yî n̄sìgìnə ya mbii aa ɛ?

⁶ Nî wa'atə annū Abraham. “A le nniŋ ntîi yi a nu Nwî, Nwî a tigè nlogə yi tsi'î tsə nù yîi innù ji i tsinə a nsi mi'î yu.”

⁷ Ma mùu ajàn nì yə mə àa bə bîi mə bi tswe nî àbîintîi aa mə à nî bɔɔ bi Abraham.

⁸ A mbîi mbîi nìghàa nî Nwî nî le nghirə a nanşə nlaa mə Nwîngòŋ à ka yî ghirə tâ innù bîtizî Nwî tâ i tsinə ntsya aa a nîmə àbîintîi. Nwî à le nkà'à a mbo Abraham a mbîi mbîi nswon mə, “Mə ka yî tsyà a nîm wò i nîng mbɔɔnə a nu bə bi itoò i tsimə.”

⁹ Ajàn mə Abraham à le ntswe nî àbîintîi Nwîngòŋ a nîng mbɔɔnə ghu nu aa, nù ntsin yîi à tswe nî àbîintîi aa, Nwîngòŋ àa kîi nîng mbɔɔnə ghu nu tsi'î maa ajànə.

¹⁰ Bə bîi mə bi tɛ'ɛ atû yaa a nka mfà'a bə annù yîi mə nòŋsə a lòò aa, bo tswe aa a mûm ndòò, nlon mə bi nwa'anə a mum aŋwà'anə Nwî mə, “Ndòò a atu nù yîi mə kaa à sî a mûm innù jîi mə bi nwa'anə a mûm aŋwà'anə nòŋsə aa tsi'î tsim lwî'î, kaa wa'à kîi nghirə aà.”

¹¹ Tsîtsòn a laa mə kaa mbə innù nù i kî'î tsinə a mbo Nwî nyonə aa a nîmə ajàn mə a yu'unə nòŋsə. Nlon mə bi nwa'anə a mûm aŋwà'anə Nwî mə, “Nù yîi mə innù ji i tsinə ntsyà a nîmə àbîintîi aa, à ka yî tswe ntîi.”

¹² Lâ kaa nòŋsə kaa à sî a nî annù tsu a nghirə nî àbîintîi tswê. Bi banə nwa'anə aa bə mə, “Nù yîi mə a ghirə innù tsim a ajàn mə nòŋsə a lòò aa, à ka yî tswe ntîi i tsyà aa a nîm nòŋsə.”

¹³ Kristo à lɛè ntsu'u atû yî'inə a nî ndòò nòŋsə ya a atu bî'inə, a ajànə mə yumbon à le mbəŋ ntigə ndòò nlon ngaà yî'inə aà. Nlon mə bi nwa'anə mə, “Ndòò a atu nù ntsim yîi à jəŋnə a atu ati aà.”

¹⁴ Kristo à le nghirə ma yû aa mə mbɔɔnə ya yîi mə Nwîngòŋ à le nkà'à a mbo Abraham aa, tâ bi fa a mbo bîtizî Nwî ntsya a nîm Kristo Yesu. Tă tâ bî'inə tigə ntsya a nîmə abîintîi nkwerə Azwî Nwî ya mə Nwîngòŋ à le nkà'à aà.

Nòŋsə bo bi innù jîi mə Nwî à le nkà'à aà

¹⁵ Bîlîm bâ ləə mə logə a figə a nî annù nù mîsònə, kaa mbə bə biinə annù, nwarə akàa ghu, bəə bon kaa mbə yî mò'ɔ a wa'ă annù ya kwensə kə nkù'usə.

¹⁶ Nwîngòŋ à le nkà'a innù jya aa a mbo Abraham bo bi a mbo mù yîi à le mfè'è ghu ngwè'è aà. Kaa aŋwà'anə Nwî a sî swonə aa mə, “bo bi a mbo bɔɔ bi” a ndî'î mə à nî bə bi nnòò. Bi banə nìghaa annù aa nlonə nù yî mfuùrə, “Bo bi a mbo mù ghò”, nù ma ghú a bə aa Kristo.

¹⁷ Annù yîi mə mə swonə aa a bə aa mə, Nwîngòŋ à le nwarə akàa bo Abraham, nka'a mə yu ka ləə akàa yâ. Nòŋsə wa mə bi le nka nghirə aa, le bon ilòò i tsyà mə nkhi ji nikwà nî mighum mi ntarə aa, kaa mbə a kî'î ngî'î wa nî àkàa ya ta, mbwesə nkà'à Nwî.

¹⁸ Nlon mə mbə a bə yîi mə Nwî a fa njoo a mbo bə nyonə aa nòŋsə, bon kaa à sî aa nkà'à yî ya bû nyonə. Lâ bî'inə zi mə Nwî a fa njoo nyonə aa a nîm nkà'a ya mə à le nkà'à a mbo Abraham aà.

¹⁹ Ifà'à nòŋsə i tigə mbə aà àkə aa ɛ? Bi le nkù'ùsə nòŋsə aa mə tâ à ka nghirə tâ bə aa nzi innù jî bî, a kî ntswe nî ntswe nghɛɛ nywe'e wa noò mə mu Abraham wa yîi mə nkà'a ya i le ntswe nlon ngaà yî aa à ka zî aà. Bi le sî fa nòŋsə waa a mbo bangel nù mîsòn a tigə ntəə a tîti bangel bo bi bə.

²⁰ Lâ kaa bi si n̄u tit̄i bu nlòò nlon m̄o annũ nkà'a ya aa a ghìrè n̄u yĩ mfùurè, Nwĩ yĩ m̄o a ghìrè aa a b̄e aa tsi'ĩ yù yu yĩ mfùurè.

Nji'ĩ ànnù yĩ n̄ons̄e à tswe ghu aà

²¹ A tigè ndi'ĩ aa m̄o n̄ons̄e a liḡit̄e aa nkà'â Nwĩ aa ɛ? N̄gan, kaa a s̄i ma aa aj̄an b̄e. Nlon m̄o à laa b̄e m̄o n̄ons̄e mb̄e a ghìrè b̄e tsw̄e bit̄i b̄e bon mb̄e bi ghìrè ànnù b̄e a tsin̄e n̄tsya a n̄j̄m n̄ons̄e.

²² Lâ à̄nwà'àn̄ Nwĩ a swon̄ m̄o mb̄i n̄tsim̄ i tswe aa mum m̄idà'a mi innù j̄i b̄i. Maa aj̄an m̄it̄en̄n̄e mya m̄i m̄o Nwĩ à l̄e nkà'à, n̄tsya a n̄j̄m ab̄iint̄i a nu Kristo Yesu aa, bi fa aa a mbo b̄e b̄i bi b̄i aà.

²³ Mb̄on̄ tâ nòò ab̄iint̄i wa zi, n̄ons̄e à l̄e mf̄i yi'in̄e tsi'ĩ tso nḡants̄an, nyu'ut̄e n̄i noò wa yĩ m̄o bi l̄e ngh̄ir̄e annũ ab̄iint̄i a f̄e'è n̄laa aà.

²⁴ La a b̄e m̄o n̄ons̄e à l̄e si bu'ut̄e n̄i yi'in̄e mb̄on̄ tâ Kristo à yi n̄z̄i. M̄o tâ bi tiḡe ngh̄ir̄e tâ ànnù yi'in̄e tsin̄e a n̄si mi'ĩ Nwĩ n̄tsya a n̄j̄m ab̄iint̄i.

²⁵ Ts̄its̄on̄, à̄j̄an̄ annũ ab̄iint̄i a z̄i m̄e aa, kaa bi'in̄e s̄i b̄u n̄tswe aa a n̄ji'ĩ mik̄or̄e n̄ons̄e.

²⁶ Nlon m̄o a mum Krito Yesu, bù bits̄im̄ tiḡe mb̄e aa b̄o bi Nwĩ n̄tsya a n̄j̄m ab̄iint̄i.

²⁷ Nlon m̄o bù bits̄im̄ b̄i m̄o bi l̄e mmur̄e gh̄uu a nk̄i a mum Kristo aa, n̄i mà'a m̄e Kristo a nu bù.

²⁸ Kaa kwens̄e à s̄i a tit̄i n̄u baYuda bo bit̄izi Nwĩ b̄u n̄tswe. Kaa kwens̄e à s̄i a tit̄i ab̄u'ù bo n̄u yĩ à si bu'ù b̄e aa b̄u n̄tswe. Kaa kwens̄e à s̄i a tit̄i n̄umb̄an̄n̄e bo m̄angȳe b̄u n̄tswe. Nlon m̄o bù bi ts̄im̄ n̄i tiḡe mb̄e n̄u yĩ mfùur̄e a mum Kristo Yesu.

²⁹ Mb̄e a b̄e yĩ m̄o n̄i ni b̄e bi Kristo, b̄e bon̄ n̄i b̄e aa b̄o bi Abraham, mb̄e bij̄ib̄ind̄a bi, aj̄an̄ m̄o Nwĩ à l̄e nkà'à aà.

4

¹ Lâ, n̄j̄inda yĩ m̄o à bur̄e ni m̄un̄kh̄e aa kaa s̄i b̄on̄t̄e n̄tsya ab̄u'ù ka m̄o njoo taà yi ts̄im̄ i ni ji aa,

² nlon m̄o à tswe n̄i ntugit̄e yĩ a lent̄e nii bo bi n̄u yĩ m̄o a lent̄e njoo ji jya i ywe'e noò wa yĩ m̄o taà yĩ à l̄e nl̄è m̄o bi kaa fa joo j̄ȳa ts̄im̄ gh̄u mbo aà.

³ Aà à̄j̄an̄ yĩ a ki mb̄e ni bi'in̄e aà; nòò yĩ m̄o bi'in̄e l̄e mbur̄e b̄on̄kh̄e aa, bi'in̄e l̄e nk̄i mb̄e ib̄u'ù a mbo izw̄i j̄i m̄o i l̄e si sa'a mbi aà.

⁴ Lâ nòò à l̄e n̄nan̄s̄e nk̄u'ù, Nwĩ a too M̄u yĩ, m̄angȳe a jw̄e yi, njwe yi aa m̄um n̄ons̄e,

⁵ m̄o tâ à zi n̄tsu'ù atu b̄e b̄i m̄o n̄ons̄e à l̄e si bu'ut̄e waa, m̄o tâ Nwĩ à tiḡe nl̄oḡe yi'in̄e ni b̄o bi.

⁶ Ts̄its̄on̄, a ndi'ĩ m̄o n̄i ni b̄o bi, Nwĩ à tòò m̄o Azw̄i M̄u yĩ a kuu a mum m̄int̄i bù ntiḡe nȳe'è ni m̄o, "Taà! Taà gh̄a!"

⁷ Ma mùu aj̄an̄, ò tsȳa m̄o a n̄j̄m Nwĩ kaa wa'ă ab̄u'ù b̄u mb̄e, ntiḡe mu, mb̄e yĩ ò ni mu aa, nk̄i ntiḡe mb̄e aa n̄j̄ind̄a.

Aj̄an̄ m̄o Paul à l̄e si wa'a innù nlon ngaa ba Galatia aà

⁸ Wa nòò yĩ m̄o kaa n̄i l̄e n̄wa'à Nwĩ zi aa, n̄i l̄e mb̄e aa ib̄u'ù a mb̄o izw̄i mbi j̄u j̄i kaa s̄i b̄in̄w̄i b̄e aà;

⁹ la ts̄its̄on̄ m̄o n̄i z̄i m̄e Nwĩ aa, k̄e m̄o Nwĩ à z̄i m̄e gh̄uu aa, mb̄e n̄i tiḡe mb̄u nk̄a nl̄o mb̄i mb̄i ngh̄e a mbo izw̄i t̄i àd̄a' à jya m̄o i ka n̄sa'a gh̄uu aa m̄o ak̄e aa ɛ? Ni bù nl̄o a mb̄e ib̄u'ù jya aa ɛ?

¹⁰ Ni ba'at̄e nl̄e n̄i nj̄wi, b̄is̄an̄, b̄in̄òò, bo bi il̄òò!

¹¹ M̄o b̄o'c̄ m̄o m̄e l̄e ngh̄ens̄e noò gh̄a m̄fa'a a atu bù aa tsi'ĩ àd̄an̄e d̄an̄e.

¹² Bìlîm bâ, mē bu'ù mbo a mbo bù, nì bē tsǒ mē, maa nghê mē tìgè mē ñkì mbē tsi'î tsǒ bù? I yî ywe'e tsîtsòñ, kaa nì sî annù a mbo mē fânsè.

¹³ Nì zi mē a le nghîrè nighòò mē mē swon ntōo yî ñsigìnè ya a mbo bù wa noò ñtsyàmbîi.

¹⁴ Ka mē ànnù nighòò ya ya a le mbēñ ntigē akwà'ànè a mbo bù aa, kaa nì le ñwa'à gha ka nfoonse kē ñtsa'a, nì le mbàñnè ñkwere gha tso angel Nwî, kē tsi'î tsǒ Kristo Yesu yumbonè.

¹⁵ Maa noò nì le si nanse ndoritē a nu mē, nìdorē mà nya nì ghèè mē aa fē aa ε? Mē nì àyēfē mē nì le mbaa nzi ntwè'e mi'î muu bon nì le ntwè'è mfi'î mfa a mbo mē.

¹⁶ Mē tìgè mē mbē aa ngàñkìbàâ ghùù ñlon mē mē swonè ànnù ññkon a mbo bù aa ε?

¹⁷ Bē bya bî tî nî ànnù yuu mbwe'esē aa ghuu mē nì bîi ñjîm yàà, kaa wa'a lòò aà nghîrē ìbòñ a nu bù, bî lòò aà mfaàtē yî'inè, ta nì tîñ mbeentē waa.

¹⁸ A bonē a ñka ntî a nî ànnù ñû mē mbē bî tî lòò aa nghîrē ìbòñ ghu nû, a ku'unē a nghîrē ma la aa a ngòñ bìnòò bitsîm, kaa kî'î aa tsi'î noò yîi mē mē tswe bî'inè aa bē.

¹⁹ Bòò ba bîi mē kònè aa, mē tìgē mbē aa tsǒ mânggyè yîi mē à tsigē mu aà, ñyu'u nî ñyanē nywe'e noò yîi mē bù ka yî tìgē tswe nì màrē Kristo aà!

²⁰ Mē yè'ètē mē bon mē laa ntswe bî'inè tsîtsòñ, tǎ zi ajàn yîi mē mbē mē kwensè ñjî yà, ñlon mē àtû ya a buurē ñlon ñgaà yùù!

Alènsè Hagar bo Sarah

²¹ Swon nì ghâ, bù bya bîi mē nì lòò mē nònse ka mbu'utē ghuu aà, nì yu'u annù yîi mē nònse a swonē aa ε?

²² Bî ñwa'anē mē Abraham à le ntswe nì bōò mbânñ bî baà, yî mò'ò a bē mù àbù'ù, yî mò'ò kaa a wa'à mù àbù'ù bē.

²³ Bî le njwe mù àbù'ù wa aa tsi'î ajàn yîi bî jwe bōò bitsîmè. Lâ mu mânggyè wa mē à le wa'à abù'ù bē aa, bî le njwe nyonē aa ajàn mē Nwî à leè mfoo ñkà'à aà.

²⁴ Bî figìnè aa annù nî ànnù bânggyè ma bù. Bânggyè ma bù bî baa bē aa ìkàà jî baà. Yî mfuùrè à lò aa a nta'a Sinai, njwe nî bōò bîi mē à nì ìbù'ù aà. Mânggyè ma ghû a bē aa Hagar.

²⁵ Hagar à tē aa a nî ñta'a Sinai wa a ala'a baArabia, ntsusē aa Yerusalem tsîtsòñ yîi à tswe a ndâbù'ù bo bî bōò bî aà.

²⁶ La Yerusalem wa yîi a tswe a aburē aa, kaa à si a ndâbù'ù tswê, àa yu mbē ndè yî'inè.

²⁷ Ñlon mē bî ñwa'anē mē,
 “Ka ndoritē mbâ àfirè mânggyè yîi kaa à leè wa'à jwe aà.
 Lògìnè ñka ntōñ mba wô yîi mē ò leè ñwa'à mu tsigè ñyu'u nyanē aà;
 ñlon mē bōò bî mânggyè wa mē bî le si mmè'ènè nì ghu aa, bî ghà'à mē ñtsyatē bōò bî mânggyè wa yîi mē à yò'ò ntswe a ndândoo aà.”

²⁸ Tsîtsòñ, bōò bî maà, bî'inè, tsi'î tsǒ Isaac, bē aa bōò bîi mē Nwî à le ñkà'à aà.

²⁹ A kî mbē tsîtsòñ aa tsi'î a ajàn mē a le mbē maà noò aà. Mu wa mē bî le njwe tsi'î a ajàn mē bî jwe bōò aa, à le si tso'ò akorē mu wa mē bî le njwe ñtsya a ñjîm mîdà'à mî Azwî aà.

³⁰ La ñghàà nî Nwî nî swon aa mē akē aa ε? “Furē abù'ù mânggyè ya bo mù yî wâ. Wa mù àbù'ù wa mbē bo mu mânggyè wa mē à si abù'ù bē aa wa'à nda jî.”

³¹ Ma mûu ajàn bɔɔ bi maà kaa bĩ'inè si aa bɔɔ bi abù'ù mângyè bê, bĩ'inè bə bɔɔ bi mângyè yĩi kaa à si abù'ù bə aà.

5

Kaa mu Kristo à si abù'ù bú mbə

¹ A nghɛɛ a nĩ ànnũ mbə àbù'ù, Kristo à kètè mē mĩnkìrè mĩ abù'ù a nu bĩ'inè, mē tâ bĩ'inè tsuu ibù'u bú bə. Bĩ'inè təə ntii ntsuu bú lògè ikɔ'o abù'ù i nĩn a tɔŋ bĩ'inè.

² Yê nĩ, mē Paul, mē swonɔ a mbo bù mē nĩ bə mà'atə mē tâ bì nɛtə ghuu, bəə bon kaa Kristo à sɪ ghuu nĩ ànnũ tsu burə ɲkwetə kwetə bə.

³ Mē ku'usə mbù nswonɔ a mbo bù mē nũ ntsim yĩi à ghɛɛ bi nɛtə yi aa, à tswe nĩ n̄ləə n̄n̄sə wa tsi'ĩ n̄tsimə.

⁴ Bù bya mē nĩ lòò mē tâ ànnũ yuu a tsinə bu bì Nwĩ n̄yonɔ bə a n̄jĩm n̄n̄sə aa, nĩ kwyènə mē ghuu bu bì Kristo, m̄fɛ'ɛ ghuu a m̄m̄m̄ ibòn Nwĩ.

⁵ I ghɛɛ nĩ bĩ'inè, bĩ'inè bə mē Nwĩngòn à ka nghìrə innũ jĩ'inè tsinə i tsya a n̄jĩm m̄idà'à mĩ Azwĩ yi, n̄yon a n̄jĩm̄ àb̄ĩint̄i yĩ'inè.

⁶ Nlon mē a mum Kristo Yesu, kə bi nɛtə ɲũ, kə bi wa'à yi nɛtə bon kaa ma yā à sɪ nĩ ànnũ tsu tswe. Annũ yĩ t̄insə à laa mbə àb̄ĩint̄i yĩi mē a fà'à n̄tsya nĩ a n̄jĩm̄ àkòŋnə.

⁷ Nĩ k̄i sɪ ghìrə tsi'ĩ sigìnə a tigə mbù kinɔ wo ɲkinɔ ghuu mē nĩ tsuu annũ n̄ikon k̄i yu'unə aa lɛ?

⁸ Kaa ajàn mē bi tweɛ ìmòntə juu aa, kaa sɪ Nwĩngòn mē à lɛ ntwonɔ ghuu aa tweɛ.

⁹ Bĩ'inè zi mē mbè'ê àbaa i bə tsi'ĩ mu l̄ĩ m̄ban̄nə mbè'ɛ ɲkyā àbaa n̄tsimə.

¹⁰ Mē n̄ansə bii mē, a nĩ ikũm Mmà'àmbi kaa nĩ ka wa'ă annũ ɲũ dàn bii n̄tsyat̄ə yā. Tā ìsa'a Nwĩ i kuu a nu nũ wa mē a fa ɲgĩ'i a mbo bù aà, kə ɲgàn à laà n̄tɛ'ɛ mbə aa wo.

¹¹ A nghɛɛ a nĩ ɲgāā yā bilĩm bā, mbə mē ghɛɛ nĩ m̄b̄ĩ bu ɲka nswonɔ nĩ mē annũ nɛtə bə à nĩ annũ yĩi mē bi tswe nĩ ɲghìrə, bon baa bú tigə k̄i tso'o akòrə ya aa a ya? Mbə a bə maa ajàn bəə bon ànnũ yĩi mē mē swonɔ annũ nlonɔ abàn̄nə abàn̄nə Kristo aa, kaa à ka wa'ă ɲgĩ'i bù mbə.

¹² Mē kòŋtə mē bə bya mē bi fa ɲgĩ'i a mbo bù aa, tâ bì nan̄sə tsetə idigə nũ jyaa.

¹³ Nlon mē Kristo à lɛ ntwonɔ ghuu mē nĩ fɛ'ɛ a ndábù'ù m̄bā bilĩm bā. Lā nĩ tsuu tigə lògə abwarə mà ya a ɲka ɲghìrə innũ n̄jyānu ghu. Tā nĩ ban̄nə n̄tsyā a n̄jĩm àkòŋnə ɲka m̄fa'a nĩ a mbo bù nĩ bù.

¹⁴ Nlon mē mbə bi lwensə n̄n̄sə wa n̄tsim nĩ n̄ghàà nĩ fùùrə mē, “Ka ɲkòŋnə ndĩm ghò tsi'ĩ tsó ajàn mē o k̄on̄ ibii nũ ghò aà.”

¹⁵ Mbə nĩ ban̄nə ɲka nloontə nĩ ghuu, ɲk̄i n̄ləənsə ghuu bu nĩ bù, nāà n̄tsyəsə ghuu bon nāa bwɛəsə ghuu bu nĩ bù.

Annũ Azwĩ bo annũ n̄jyānũ

¹⁶ Annũ yĩi mē mē swonɔ a mbo bù à nĩ mē, nĩ ka ntəə akòrə n̄zĩ yuu a m̄m̄m̄ Azwĩ tā nĩ wa'à kà ɲghìrə aa bə innũ jya mē n̄jyānũ yùu i yè'ètə aà.

¹⁷ Nlon mē innũ jii mē n̄jyānu i yè'ètə aa, i tonə bo bì innũ jii mē Azwĩ a yè'ètə aà. Innũ jii mē Azwĩ yè'ètə aa, i k̄i n̄tonə bo jii mē n̄jyā nu yè'ètə aà. Nlon mē, n̄jyānu bō Azwĩ tswe aa tsó ɲgàn̄kibāà, ɲkinɔ n̄o mē o wa'ă annũ tsu ka ɲghìrə yĩi o lòò ɲghìrə aà.

¹⁸ Lā m̄bə Azwĩ Nwĩ a ka n̄tsyasə n̄o, bon kaa o sɪ aa a n̄jĩ m̄ikòrə n̄n̄sə bú n̄tswe.

¹⁹ Innù jii nɲǎnu i ghìrè aa i laà: Mbə annũ ajirè, mbə annũ nsɪŋ, ìbuurənnũ,

²⁰ innũ mmii mɪŋkobə, innũ bɪsòrè, kɪbàà, àyòŋ, àghè'èné, àlwɪntɔŋ, ànnũ nlɔɔ tsi'ɪ àyoo ànnũ, ànnũ nyàtə bə, ànnũ a ntswe a nɲɪm nɲɪm,

²¹ ɲghè'èné nɲoo bə, ànnũ nno mbaanə, annũ ntɪi a nɲi bô mbuu innũ ma jũ. Mə bù ɲwa'asə nɪ ghuu tsɔ ajàn mə mə lɛɛ n̄foo ɲwà'àsə a mbɪi aa mə, bə bii bi ghìrə ijàn innũ ma jũ aa, kaa baa yɪ wa'ǎ a m̄m ànnũ nifò Nwɪ kuù.

²² Lâ fɪntà fɪ Azwɪ Nwɪ bāŋnə mbə, àkòŋnə, mbə nɪdorə, mbə mbɔɔnə, àtəŋəntɪi, àbòŋəntɪi, ɲghìrə innũ jɪ sigìnə, ɲka mfa'a nɪ ntɪi gho tsɪm,

²³ ɲka mbɔnə, nɪ ntswá ìbɪinu. Kaa nòŋsə yɪ dàn yɪi a tuu ma jũ innũ aa kaa à sɪ bə.

²⁴ Bə bii à nɪ bɪ Kristo aa, bi kwèèntə mē ɲɲǎnú yàà a ati bāŋnə bāŋnə bo bi ɲgòŋ innũ tsɪm jii i lòò ɲkii nyə'ətə aà.

²⁵ Tsɔ mə bɪ'inə tswe ntswɛntɪi yɪ'inə a m̄m Azwɪ aa, tâ àkòrə nɪzɪ yɪ'inə á kɪ ntswe a m̄m Azwɪ.

²⁶ Tâ bɪ'inə tsuu nɪ ànnũ ɲɲee nu tswe, ntsuu nɪ mɪntɔŋ mɪ'inə bi'inə bi'inə kɪ twebə, ntsuu nɲòò jɪ'inə bi'inə bi'inə kɪ ghè'èné.

6

Nɪ kaa ɲkwetə nɪ ghuu bu nɪ bù nɪ àbè'è

¹ Bɪlɪm bâ, mbə ɲù yɪ mò'ɔ a titɪi bù a ka ɲghìrə annũ yɪ bi, bù bii mə nɪ nāŋsə ntswe nɪ Azwɪ Nwɪ aa, nɪ tsiɛ yɪ a nɪ m̄nɲɪ yɪi mə à bɔnə. Nɪ ti ghìrə nɪ kɪ ɲka ntsyɛsə nɪ ghuu mbɪ'i bi kɪ ɲkwa'anə ghuu.

² Nɪ ka ɲkwetə ghuu bu nɪ bù nɪ àbè'è tâ lwensə nòŋsə Kristo.

³ Nlon mə mbə ɲù tsu a titɪi bù a wa'atə mə yu nɪ àyoo tsu la mbaŋnə mbə ayoo adànə dànə bon a bwe'esə aa tsi'ɪ ìbɪi nú yɪ.

⁴ A ku'unə mə tâ ɲù yɪ mò'ɔ yɪ mò'ɔ tâ à lentə ifà'á yɪ, belə mə i bɔŋ bon mbə a ká ntərə nlon ifà'á yɪ wá, lâ kaa ɲkɪ'i kà m̄fɪgɪnə bə bo ɲù yɪ mò'ó.

⁵ Nlon mə ɲù ntɪm à tswe nɪ mbè'e yɪ yɪi a bè'è aà.

⁶ Tâ ɲù yɪi mə bi dɪ'i nɪghàà nɪ Nwɪ ghu mbo aa, tâ à kii nyatə nɪ nɲoo jɪ sigìnə jii mə à tswe nɪ ju aa, mfa nɪ jɪ ɲu wa mə a dɪ'i nɪi aà.

⁷ Nɪ tsuu ìbɪinú ghuu kɪ bwe'esə bə. Wa mbə nɪ wa'ǎ Nwɪ bwe'esə. ɲù ntɪm à ka yɪ fù'u aa àyoo yɪi mə à bə aà.

⁸ Nlon mə ɲù yɪi mə a bə nlonə aa ɲɲǎnú yɪ aa, àa yɪ kii fù'u nɪwo a m̄m ɲɲǎ nú yɪ. Tâ ɲù yɪi a bə nlon aa Azwɪ aa, tâ à fu'u ntswɛntɪi yɪi mə ì lwɪ'i nɲkɔŋ aa a mbô Azwɪ.

⁹ Tâ bɪ'inə tsuu kɪ kaa a ɲghìrə ìbɔŋ bə, nlon mə nòò à ka yɪ kù'u tâ bɪ'inə fu'u mə mbə bɪ'inə tsuu bɔrə.

¹⁰ A ku'unə mə ajàn mə bɪ'inə tswe nɪ àbwarə aa, tâ bɪ'inə ka ɲghìrə ìbɔŋ a mbo bə bi tsɪm, lâ n̄nāŋsə ɲka ɲghìrə a nu ɲgǎŋgwè'ê jɪ'inə a m̄m àbɪintɪi.

Nɪghàà nɪ Paul nɪ tɪnsə nɪi à lwɪ'isə ghu aà

¹¹ Nɪ yə ajànə mə mə nāŋsə ɲwà'ànə yuà àdɪgə ɲwà'ànə tsi'ɪ nɪ àbô ya nɪ mɪ'i mɪ ɲwà'ànə mɪ fāŋkə aà.

¹² Bə bya mə bi lòò ndɪ'i nu, ɲgaansə nɪ ghuu mə bi ɲetə ghuu, tă kɪ kwèɛ ntɪi waa a nɪ m̄nnũ mɪ ɲɲǎnu aa, bi ghìrə maa ajàn aa mə tâ bi tsuu àkòrə yaa kɪ tso'ɔ nlon annũ ati abāŋnə àbāŋnə Kristo.

¹³ Nlon mə, tsi'ĩ bè bya mə bi lèè ɲetə waa laa, kaa bi si a nɔ̃sè yu'unə. Bo bə̀nè n̄lɔɔ mə tâ bi ɲetə ghuu aa tâ bo ka ɲee n̄ yàà mə ni yòɲə nɔ̃sè ɲjyānu mà ghũ.

¹⁴ A ɲghɛɛ a ni mɛ, kaa mbə mɛ tɛ'è wa'ă n̄ yà ka ɲee, mə mbə tsuu bə aa nlon aa ɲgaa ati abə̀nè àbə̀nə Mmà'àmbi Yesu Kristo, yĩ mə bi lèè ɲkweentə mbi ghu a mbo mɛ, ɲki ɲkweentə gha ghu a mbô m̄bi aà.

¹⁵ Nlon mə kaa ànnũ ɲetə ɲù à s̄ ayoò tsu bə, ànnũ ti ɲetə ɲù kaa ki'ĩ ayoò tsu ki mbə, a bə̀nè mbə ajàn yĩ mə Nwĩngòɲ à bu naɲsə njoo i tigə mbə jĩ fii aà.

¹⁶ Tā m̄bɔɔnə Nwĩ n̄ ɲko m̄l̄ɲnè Nwĩ, tâ i tswe a mbo ɲù n̄tsim yĩ mə à zĩ akòrè ni zĩ yi nyonə ni ma ghuù n̄ɔ̃sè aa, ɲki ntswe a mbo baIsrael bè bi Nwĩ.

¹⁷ Ts̄tsòn tā ɲù tsuu ɲgi'i a mbo mɛ bũ ki fa, nlon mə mɛ tswe n̄ àwenə Yesu a nu mɛ.

¹⁸ Tā ìbɔ̃n Ngàɲmà'â yĩ'inè Yesu Kristo tâ i tswe a mbô àzwĩ yuu mbâ bil̄m bâ. Amen.

Àṇwà'ànè Paul a mbô ñghòtê BaEFESO

NJ'INNŪ ÀṆWÀ'ANƏ YŪ

A àṇwà'ànè yŭ aa a lɛ ñṇwà'ànə Paul wa noò yŭi mə à lɛ ntswe a Roma tsɔ ṇḡàṇàtsaṇ aa, ntoo a mbo baEfeso. A ntoo yŭ ñsigìnə a mbo baEfeso aa a lɛ mfòò ñswon Paul yumbonə (ḡfà'à 18.19-21). Paul à lɛ ṇki ntoo àṇwà'ànə ma yŭ aa a mbo ñghòtê ji mɔ'ɔ a mbù'u Asia a idigə jŭi mə Paul à lɛ ṇki mfa'a ghu a nŭ iloo ji tarə a ni noò yŭi mə à lɛ ṇghɛɛ akòrè nŭtəə yŭi a ywe'e ji tarə aà (ḡfà'à 19.1-20.1,20).

Atantə yŭi mə Nwŭ à lɛ ntswe ni yu nlon mbŭ yŭ aa a bə aa mə akə aa ɛ? A mŭm àṇwà'ànə yulà, Paul à fŭ'isə atantə yŭi mə Nwŭ à lɛ ntantə nləə a ṇgu'u nlon mbi yŭ bo bə bŭi à ni bi aà.

A nŭ àṇwà'ànə ma yŭ Paul a ghŭrə bi yə àkòṇnə Nwŭ nŭ ìbòṇ yŭ; ñswon mə Nwŭ a yweensə bə aa nlon ìbòṇ yŭ a nŭm àbŭintŭi yaa (2.6-10). Tsɔ mə Nwŭ à kòṇə wa a mum Kristo, ñyweensə waa aa, a ku'unə mə tâ bo ka ṇgha'asə Nwŭ (1.6,12), mma'atə ntswəntŭi yàə yŭ ñlwən ya ṇka nzi nŭ àkòrè nŭzŭ yaa tâ ku'unə a nŭ ntswəntŭi yŭ mfŭi ya mə bo tswe ni yu aà (4.1-6.20). Paul à naṇsə lògə noò ṇghaa nlonə Kristo nŭ ñghòtê, ñdānwŭ yŭi mə Kristo à ni ṇḡò'ò nŭbuu (2.19-22) ṇki bə atu aà (4.15,16). Ñghòtê ì nŭ m̀b̀h̀i nŭ Krito, ṇḡāṇmbii Kristo tsim i bə idigə nu jŭi mə i tsuginə ghu, mbə ndāmà'anwŭ, Nwŭ a tswə ghu (1.23; 4.25; 5.23,30). Nwŭ a tsyà aa a nŭm ṇghòtə nŭi'ni nŭ m̀d̀à'á mi bo m̀tsyē mi m̀tsimə (3.10). Kristo à tswe a mbô ñghòtə aa tsi'ŭ tsɔ ñdoò à tswe a mbô ṇgwə yŭ aà, m̀b̀ə aa nḡha'à ni (5.22-32).

Paul à ki ṇghàà nlon annŭ mbòònsə. Atantə Nwŭ yŭi mə à lɛ ntantə mbon naṇsə mbi aa a bə mə yu ka boonsə njoò tsim a aburə bo a nsyɛ. A lɛ ntantə mə yu tsu'u atu bə bŭi mə bi bii Kristo aa i ghŭrə waa ni bɔɔ bi, i tsyà nŭm Kristo i boonsə bə bŭsim, baYuda bo bi bŭtizi Nwŭ i ghŭrə bi tinə ṇŭ yŭ m̀fŭi yŭ mfùrə. Kristo, a nŭm nŭwo yu a boònsə bə bo bi Nwŭ, ṇghŭrə bi tswə nŭ m̀b̀oɔnə (1.10-18). Innŭ tsim jŭi mə ñghòtê ì ni ghu aa i dŭ'ŭ aa mə ì nŭ m̀b̀oɔnsə, ìbŭinu yŭi Kristo à nŭ àtu aà, ñda yŭi mə Kristo à ni ṇḡò'ò nŭbuu aà, ìbŭinu yŭ fùùrə, ànnŭ mmurə bə ṇki yŭ fùùrə, ànnŭ àbŭintŭi yŭ fùùrə, 'Mmà'àmbŭ yŭ m̀fŭùrə, Nwŭ ni Tà yŭ m̀fŭùrə (4.3-6).

A nŭ innŭ ma jŭ tsim, Paul a ghŭrə mə tâ bə bi Nwŭ bi yə m̀d̀a'a mŭi à nŭ myaa a mŭm m̀bi yŭi bo to bo bi àdà'a izwŭ jŭ bi aà (1.19; 3.20). A mmà'a ntsyà, bo tswe nŭ m̀boonsə waa, i zi m̀d̀a'a mi Nwŭ mŭi mi fà'à a nu bo aa, i zi mə bo tswe bo bi Kristo a aburə, ntswe nŭ ñnaṇsə nzi ṇwɛ'ɛ ñjoo ntsò Nwŭ jya i tsimə i ki tsà'atə nŭ Nwŭ binòò bŭtsimə (6.10-18).

Bi yatə àṇwà'ànə yŭ aa laà:

1. Nŭi'ŭ ànnŭ àṇwà'ànə yŭ 1.1-2
2. Kristo bo ñghòtê 1.3—3.21
3. Ntswəntŭi yŭ m̀fŭi a mŭm Kristo 4.1—6.20
4. Innŭ jŭi mə Paul à lɛ nswonə a nlwŭ'isə aà 6.21-24

Atsà'atə Paul a mbô ñghòtê

¹ Àṇwà'ànə yŭ a lo aa a mbo mə Paul yŭi mə mə ni ṇḡàṇntoò Kristo Yesu ñyonə nŭ ṇkɔṇ Nwŭṇḡon aà.

Nghɛɛ ni a mbo bè bi Nwĩ bii mə bi ki nnin mɛntiɛ myaa a nu* Kristo Yesu aà.

² Tã ìbòŋ Nwĩ nĩ m̀bɔɔnə yĩ mə ì lo a mbo Nwĩngòŋ Taà yĩ'inè ni Mmà'àmbĩ Yesu Kristo aa, tã ì tswe a mbo bù.

Njoo Azwĩ jii mə bĩ'inè tswe ni ju a mum Kristo aà

³ Tã bĩ'inè ka ngha'asə Nwĩngòŋ mə à ni Ta bi Mmà'àmbĩ yĩ'inè Yesu Kristo aa yĩ mə, a mum Kristo, à nĩ m̀bɔɔnə a nu bĩ'inè a ajàŋə mə à fa njoo Azwĩ i tsim jii mə i tswe a aburə aa a mbo bĩ'inè aà.

⁴ Mbɔŋ tã bi nanəsə mbi boŋ Nwĩngòŋ à tsò'ò mə yĩ'inè a mum Kristo mə tã bĩ'inè bə bii bə, nlaa manəsə ntswe tĩ àlò'ò a nsi mi'i yu.

⁵ A mùm àkòŋnə Nwĩngòŋ à le tanɛə yĩ'inè nìləə mə yu ghìrə yĩ'inè ni bɔò bi a nĩm Yesu Kristo nyoŋ a ajàŋə mə à le si lòò ŋki ŋkɔŋə aa

⁶ mə tã bĩ'inè ka ngha'asə nĩ nlon ìbòŋə yĩ yĩ wè yĩ mə à swĩ'i a nu bĩ'inè tĩ ndùù ntsya a mum Mũ yĩ yĩ à kòŋə aà.

⁷ A le ntsu'u atũ yĩ'inè nĩ àləə nũ yĩ, ñghìrə Nwĩ a li'inè ifansənnù ji'inè, ñyoŋə nĩ ìbòŋə yĩ yĩ wè wã,

⁸ yĩ mə à le nswĩ'i a nu bĩ'inè aà.

⁹ Nlon mə à lòò mə bĩmānjĩ bitsim bo bi mĩtsyè ñghìrə bĩ'inè zĩ ànnũ alò'òsə yĩ a le ntswe nĩ ànnù yĩ a lòò aa, ñyoŋə nĩ àtanɛə yĩ yĩ à le ntanɛə a mum Kristo aà.

¹⁰ Atanɛə yĩ a le mbə aa mə nòò à bə yĩ kɔ'ɔ kù'u boŋ à ka bòònsə njoò tsim a mum Kristo tsò atũ, njoo jii i tswe a aburə bo bi jii i tswe a nsyə aà.

¹¹ Nwĩngòŋ a ghìrə innù tsim ñyoŋə aa àtanɛə yĩ bô ñkà'á yĩ. Nwĩngòŋ à le ntso'ɔ yĩ'i mə tã bĩ'i bə bə bi a mum Kristo nĩ ñkòŋə yĩ, nloginə a nlòginə.

¹² Atanɛə yĩ a bə aa mə bĩ'i bii mə bi le mfòò ñka mbe a mum Kristo aa, tã bĩ'i tswe ñka nghu'usə nigha'á ni.

¹³ A nghɛɛ a ni bù, nĩ ki ntswe a mum kristo, nòò wa mə nĩ le yu'u nighàà nĩ annù nĩŋkoŋ nya mə à ni ntoo yĩ ñsiginə ya mə i yweensə ghuu, ñnin ntii ghuu ghu nu aa, Nwĩngòŋ à le nĩ awenə yĩ a nu bù tsò mə à le mfa Azwĩ yĩ Làà yĩ mə à le ñkà'á aa a mbo bù aà.

¹⁴ Azwĩ yĩ Làà ya a tigə m̀bə alənsə a ndi'i mə bĩ'inè ka yĩ kwɛrə annù yĩ mə Nwĩngòŋ à le ñkà'á a mbo bè bi aa, ma yũ a ghìrə a laa mə Nwĩngòŋ à ka yĩ tsu'u atu bè bii mə à ni bi aà, tã bĩ'inè tigə nghu'usə nigha'á ni.

Atsà'atə Nwĩ Paul

¹⁵ Tsò mə a bə laa aa, a ajàŋ yĩ mə yù'ù mə àbĩintii yuu a nũ Mmà'àmbĩ Yesu bo bi àkòŋnə yĩ mə nĩ kòŋ bə bi Nwĩ bitsim ghu aa,

¹⁶ kaa mə si kentə nĩ ñka mfa mbi'ikə a mbo Nwĩ nlon ngaà yùù, ntsa'atə nĩ Nwĩ nwa'atə nĩ ghuu.

¹⁷ Mə tsà'atə Nwĩ mə tã Nwĩngòŋ Ta bi Mmà'àmbĩ yĩ'inè Yesu Kristo, Ta nigha'a, tã à fa ghuu nĩ Azwĩ yĩ, tã à tigə ñghìrə ghuu tã nĩ tswe nĩ mĩtsyè, ndi'i Nwĩngòŋ a mbo bù tã nĩ ku'usə mbù nzi yĩ.

¹⁸ Mə betə nĩ mə tã bi ña'a mĩntii muu tã nĩ yə ñkà'á yĩ tã zi njoo jii mə nĩ bə a ajàŋ mə à twòŋə ghuu ghu aa, i zi afù'ù yĩ mə a tswe a mùm mĩtəŋnə mĩ wè mĩi mə à kà'a a mbo bè bi aà,

¹⁹ i kii zi mə kaa mbə bi wa'a mida'a mĩ wè mĩ wè mĩi mə mĩ tswe a mbo bĩ'inè bii mə bĩ'inè bii yĩ aa figə.

* 1:1 A mùm ñwà'ànə jĩ mɔ'ɔ bi swon aa mə, “bii mə bi tswe a Efeso mfa'a nĩ ntii waa tsim aà.”

²⁰ Mìdà'à mí wè ma mû mi bə aa mya mii mə à le nyweense Kristo ghu a niwo, nghirə a tswe a mbèè nìkwɛɛ yu nî mà'à a aburə aà,

²¹ nnaŋsə ntsya ngǎŋnsa'a mbi, nî ngàŋada'a, nî ngàŋmìtì bo bì ngǎŋmbu'utə mbi, ntsya mikum mitsim mii bi twonə a nu bə, kaa ŋki'ì aa tsi'ì a nî yulà mbi bə, bo bì a nî mbi yìi mə ì ka yì zì aà.

²² A kî mē nniŋ ngòŋ njoò tsim a nji'ì mikorə yu, nghirə mə à tigə nsa'a ngòŋ njoò tsim, mbə atu a mbô nghòtə,

²³ nghòtə i bē mbìnnū yì, a luu ghu, ŋkii ntigə nlwensə ngòŋ njoò tsim a nî ìdìgè tsi'ì tsimə.

2

Nlo a nî nìwo ŋkuu a mûm ntswêntì

¹ A nî bù à ghìrə nî tswên nti, mə à le mbii aa nî kwo a mûm Azwì nlon ifänsennū juu bo bì innū jì bî juu.

² Maà noò nî le si yonə aa innū jì fàa mbi, nyu'unə nî mfò yìi mə a sa'a izwì jì bi jii mə i tswe a mûm mfə'ə aa, mə i tigə mfa'a nî a nu bə bii mə bi tti atu a mbo Nwì tsitsòŋ aà.

³ Bì'inə le ŋki mbə aa tsi'ì tsò bo ntswe nî ntswêntì yì'inə nyonə aa innū jii mə ngyānū jì'inə i lòò, ngyānū yì'inə bo bì m̀m̀ò̀ò̀ntə jì'inə i kii nyə'ətə aà. Maa ajāŋ əlwintəŋə Nwì a le ntswe a nu bì'inə tsi'ì tsò ajāŋ mə a kî ntswe a nu nù m̀s̀ò̀ŋə ntsimə aà.

⁴ Lā əjāŋə mə ŋko m̀l̀l̀ŋnə Nwì i sî nî ǹd̀è̀nə tswe aa, àkòŋnə yì yì wè yìi mə à kòŋə yì'inə ghu aa, a ghìrə mə

⁵ ka mə bì'inə le ŋkwo nlon ifänsennū jì'inə aa, a bú nghirə bì'inə tswé nti bì'inə bi Kristo

⁶ ntigə ŋɛɛ yì'inə nî bə a ndəŋ, nghirə bì'inə nî bə tswé nî ìləŋ a aburə a mum Kristo Yesu

⁷ mə yu ghìrə tá à laa mə, a nî mbi yì m̀f̀i yìi mə ì ka yì zì aa, a ka yì fa afù'ù ti ǹǹd̀è̀nə a mûm ìbòŋ yu a n̄j̄m àbòŋəntì yì a nu bì'inə a mum Kristo Yesu aà.

⁸ Nlon mə Nwì a yweense ghūu nlon aa ìbòŋ yì, ntsya a n̄j̄m àb̄īntì, kaa à s̄i nghirə yùu bə, àa m̀t̀è̀ŋnə m̄i Nwì.

⁹ Kaa à s̄i bə aa nlon ifà'à yì tsu bə, mb̄i'ì nù tsù à lô ŋka ŋkwɛɛ ntì yì.

¹⁰ Bì'inə bə aa àbòfà'a Nwì. A le nnaŋsə yì'inə a mum Kristo Yesu aa mə tá bì'inə tswe tswe ntì a ŋka nghirə innū jì sigìnə jii mə à leè nte'ə mfoo ntantə nləə mə bì'inə ka nghirə aà.

Nù yì m̀f̀i'ùrə a mum Kristo

¹¹ Tá nî wa'atə mə à le mbə a noò yì m̀ò'ò aa, bi twonə nî ghūu, b̄i'izì Nwì aa a nî b̄i'it̄ètə, nyonə aa a nî annū nètə bə yìi mə à le mbə annū ngyānu bi ghìrə aa nî mbo aà.

¹² Tá nî wa'atə mə, à le mbə maà noò aa, bi yatə ghūu bu bì Kristo, bi f̄i'isə ghūu kaa nî wa'ă bə bi ala'a baIsrael bə, mbə b̄iḡi a nî ìkàà jii mə Nw̄ngòŋ à le ŋkà'a annū ghu aà. Kaa nî le si wa'à nî ànnū tsu bē. Kaa ŋki'ì ghūu nî Nw̄ngòŋ fàa mbi tswé.

¹³ Lā ts̄itsòŋ a mum Kristo, bù bya mə à le mbə a noò m̀ò'ò nî tswé a nd̄isyà aa, bi zì mē nî bù ŋkoontə nî bù a n̄j̄m̄ ələə nu Kristo.

¹⁴ Nlon mə Kristo yumbəŋ, à zì mē nî m̀b̀ò̀onə a mbo bì'inə. A ghìrə mē baYuda bo b̄i'izì Nwì bo tigə mbə bə b̄i'f̀i'ùrə. A tà mə ŋgi'ì nî annū k̄ibàà ya mə a le mbə tsi'ì tsò əwugəndā aà.

¹⁵ A le mbwesə nŋsə baYuda wa yĩ à le ntswe nĩ ndĩ'i nĩ bìnŋsə aa, mə, a nĩm yu yumbŋ, yu logə baYuda bo bĩtĩzĩ Nwĩ i bũ tigə nanse ɲgwè'è bə bĩ fĩ ghu tā bĩ tswe nĩ ànnũ yĩ mɔ'ɔ bo bo, i tigə ghìrə tā mboonə i tswe a titĩ bo.

¹⁶ A le mbũ mboonsə yĩ'inə bĩ Nwĩ ntsya a nĩm ibiinu wa yĩ fũurə mə à lə mfa mbii niwo a ati bānə bānə ɲghìrə mə tā ànnũ kibàà à mɛ.

¹⁷ A le nzi nswonə nĩ ànnũ mboonə a mbo bù bĩ nĩ le ntswe a ndĩsyà aa, bo bĩ a mbo bə bĩ mə bi le ɲkòontə aà.

¹⁸ Ntsya ghu nĩm, bĩ'inə bitsim, baYuda nĩ bĩtĩzĩ Nwĩ, tswè nĩ mājĩ a ɲghèe a mbo Tà a múm Azwĩ yĩ fũurə.

¹⁹ Ma mùu ajān kaa nĩ sɪ bigĩ bə, kaa ɲkĩ'ĩ batoo dān kɪ mbu mbə. Nĩ tigə mbə bə bi ala'a yĩ fũurə bu bĩ bə bi Nwĩ, ɲkĩ mbə ɲgwè'endā Nwĩ.

²⁰ Bi tigə mbo ghuu tsô nda wa nĩ àtsə ɲgāntoo Kristo, bo bĩ ɲgāntoo Nwĩ, tā Kristo yumbŋ a bə ɲgò'ò nĩbuu nĩ ndā;

²¹ tā nda yā ntsim i yəginə a nu yu Mmà'ambi, ntigə mboonsə ɲkwe, ɲghèe nĩ ndāmà'anwĩ yĩ ɲwè yĩ i laa aà.

²² A ɲghèe a ni bù, a mum yu, bi kii mbo nĩ ghuu mboonsə bu bĩ àbùgè bə tā nĩ bə adìgə yĩ mə Nwĩngŋ à ka kɪ tswe ghu i tsyā a nĩmè Azwĩ.

3

Afà'á Paul a titĩ bĩtĩzĩ Nwĩ

¹ A bə ɲjĩ'ĩ ànnũ yĩ mə, Paul ɲgānātsān Kristo Yesu mbi'i ɲkwĩtũ ghuu bĩtĩzĩ Nwĩ, mə tsà'atə Nwĩ a atu bù aà.

² Mə mōontə mə nĩ tɛ'è mɔ ɲyu'u ifà'a yĩ mə Nwĩngŋ à fa a mbo mə nĩ ibŋŋ yĩ nlon ɲgàa yũu aà.

³ Nwĩngŋ à le ɲkè'e atantə alò'òsə yĩ ndĩ'i a mbo mə, a ajānə mə mə kii nte'e mbo ɲɲwa'anə a mbo bù aà.

⁴ Nĩ bə twon bon nāa zi innũ alò'òsə jii mə mə zi mbi'i Kristo aà.

⁵ Kaa Nwĩngŋ a kɪ'ĩ innũ jĩ alò'òsə ma jũ a mbo mɪwàa mi bə a mbĩ swonə. Lā tsĩtsŋ à ghìrə mɛ i laa ntsya a nĩmè Azwĩ yĩ, a mbo ɲgāntoo Kristo bo bĩ ɲgāntoo Nwĩ, jii mə a tsò'ò yu aà.

⁶ Annũ yĩ alò'òsə ma yũ a bə mə tā bĩtĩzĩ Nwĩ kɪ ntigə mbə biibinda bo bĩ baIsrael. Bo tigə mbə aa idìgə nu mbèe nu yĩ mɪfũurə, bo bitsim tigə ntswe a ni innũ jii mə Nwĩ à le ɲkà'à ntsya a nĩm Kristo aà.

⁷ Nwĩ à le ɲghìrə gha a nĩ ɲgānàfà'a ma mùu mún ntoo yĩ ɲsigìnə yũ aa, a bə mītəɲnə mii mə à fa a mbo mə nĩ ibŋŋ yĩ a nĩm mɪdà'a mi mii mə mɪ le sɪ fà'a a nu mə aà.

⁸ Ka mə mə nĩ ɲũ yĩ mɔ'ɔ a titĩ bə bi Nwĩ yĩ mə kè'ə nsigə nlwi'isə aa, Nwĩngŋ à fa ibŋ ma ghũ a mbo mə mə tā mə logə ntoo yĩ ɲsigìnə ya nlonə afũ'ũ Kristo ti figə ɲghèe ni yu a mbo bĩtĩzĩ Nwĩ.

⁹ I kii ghìrə tā bə bitsim yə a ajān mə atantə annũ yĩ lò'òsə yĩ mə Nwĩ yĩ à le nanse njoò tsim, à le nlò'òsə nləə a ɲgu'u ɲgu'u aa a fà'a aà.

¹⁰ Atantə yĩ yũ a bə aa mə tsĩtsŋ tā à tsya a nĩm ɲghòtə ɲghìrə tā bĩsa'a bi mbi bo bĩ idà'a jii mə i tswe a aburə aa, bi yəgə nzi mĩtsyè mɪ Nwĩ mii mə mɪ nĩ tsi'ĩ a mbuu mbuu aà.

¹¹ Nwĩngŋ à le ɲghìrə ma mùu ajān ɲyonə aa atantə yĩ yĩ a lwi'i nĩnkon mə à ghìrə mɛ a fɛ'è ntsya a nĩm Kristo Yesu ɲgānmà'a yĩ'inə.

¹² A nĩm Kristo, ntsya a nĩmè àbĩnti yĩ'inə ghu nu, mbə bĩ'inə tse tswe nĩ àtānti a ɲghèe a nsi mɪ'i Nwĩ.

¹³ Maa ajànj mè tigè òswonə nì a mbo bù mè m̀ntiì muu tsuu lɔ̀ bɔ̀rə mbi'i ngi'i yìi mè i kuu a nu mè òlonj ngaà yùu, mè à nì nigha'à nuu aà.

Akònnè Kristo

¹⁴ A nì nji'ì ànnù yìi mè mè swètè miku'utê ma a nsye a nsi Tà,

¹⁵ yu wa yìi mè ògwè'ɛ ntsim jìi i tswe a aburə kè mè i tswe a nsye aa, i kwərə ikùm waa ghu mbo aà.

¹⁶ Mə bu'u mbo a mbo Nwĩ mə, a nì àfù'ù yì ya yìi a gha'a aa, tã à tsya a njĩm Azwĩ Nwĩ ònni midà'a a m̀m ntiì bù tã nì tswe nì midà'à.

¹⁷ Mə kii mbu mbu'u nì mbo mə tã Kristo à kuu ntswe a m̀m m̀ntiì bù ntsya a njĩm àb̀intiì yuu. Nkii mbu mbu'u nì mbo a mbo Nwĩ mə tã à ghìrə nì twiñ mĩngǎn muu, òki ntum itsə mĩla'a juu a m̀m àkònnè.

¹⁸ Mə mbə bù, a bɔ̀'ɔ̀ nì bə bi Nwĩ tsi'ì b̀tsim, nì tswe nì midà'à a nzi àjànjə mə àkònnè Nwĩ a gha'atə mbə, òki sa'atə, òki ɛnə mbə, kə òki ntso mbə aa,

¹⁹ a òki nzi àkònnè Kristo ya yìi mè a tsya mitsyè mĩ òu m̀sɔ̀n aa, mə mbə bi tigè ònanşə nlwensə ghuu, nì kɔ̀'ɔ̀ nluu nì m̀rə Nwĩ ntsimè.

²⁰ A mbo yu wa yìi mè, ntsya a njĩm midà'à mii mè mĩ fà'a a nu b̀'ìnə aa, mbə a ghìrə ònnù i nanşə mburə gha'a ntsyatə ajànjə mə b̀'ìnə betə kə òkii m̀ontə aa,

²¹ tã nigha'a tã nì tswe ghu mbo a m̀m òghòtə bo bi a njĩm Kristo Yesu, òghenə a miwànə miwàn, òlwi'ì nĩkonjə. Amen.

4

Bə bi Kristo bə tsɔ̀ m̀b̀inu yì m̀fùurə

¹ Tsɔ̀ mə a bə laa, mè ògà̀atsǎn Mmà'àmbi, mə bu'u mbo a mbo bù mè tã nì ka ntəə akòrə nizi yùu tã à ku'unə ajànj yìi mè Nwĩ à twonjə ghuu mə nì ka ntəə aa,

² òka nsigisə mib̀i mĩ nũ muu a nsye, m̀bɔ̀nə, ntswa nì m̀ntiì muu, m̀mi nì ònnù juu bu nì bù a m̀m àkònnè,

³ òka ngaansə nì m̀tiì muu a nlwĩ'ì a m̀m m̀bò̀nsə ya mə Azwĩ Nwĩ a fa òghìrə tã m̀bɔ̀nə i boonsə ghuu òkwərə tsɔ̀ òkìrə aà.

⁴ M̀b̀inu i bə aa yì m̀fùurə, Azwĩ Nwĩ a kì mbə aa yì fùurə, tsɔ̀ ajànj yìi mè ànnù yìi mè bi lə ntwonjə yì'ìnə mə b̀'ìnə ka mbə aa a kì mbə yì fùurə aà.

⁵ Mmà'àmbi à bə aa yì m̀fùurə, àb̀intiì a bə aa yì fùurə, ànnũ mmurə bə òki a kì mbə aa yì fùurə,

⁶ Nwĩngɔ̀n a kì mbə aa yì m̀fùurə, yìi mè à nì Taà yì'ìnə b̀tsim, yìi mè a bu'utə bə b̀tsim, m̀fa'a nì a nu bə b̀tsim, òki ntswe a nu bə b̀tsim.

⁷ Lã bi lə mfa ibònj Nwĩ wa a mbo b̀'ìnə yì m̀'ɔ̀ yì m̀'ɔ̀ nyonjə aa nì mbuu m̀tənjə mii mə Kristo à lə mfa ghu mbo aà.

⁸ Tsɔ̀ mə a tswe a adigə yì m̀'ɔ̀ a m̀m àɲwà'ànə Nwĩ mə, “Nòò wa mə à lə si kɔ̀'ɔ̀ òghɛɛ a ndənj aa, à lə nlògə ibù'u ntsò jì ghà'atə, m̀fa m̀tənjə a mbo bə.”

⁹ (Mbə bi ɲwa'anə mə, “A lə òkɔ̀'ɔ̀ òghɛɛ a ndənj,” bonj à sɔ̀ bə aa mə à lə m̀fòò òsigə òkuu a nji'ì n̄syə aa ɛ?)

¹⁰ Yu wa mə à lə nsigə aa àa yu wa mə à lə òki òkɔ̀'ɔ̀ òghɛɛ a ndənj ntsirə aburə ntsimè aà, mə yu tigə lwensə mbi ntsimè aà.)

¹¹ Aa yu mə a le mfa mitəŋnə mə tâ bə bî mɔ'ɔ tâ bì bə ŋgǎŋntoò ji, bî mɔ'ɔ bì bə bîi mə bi yu'u nî nìghàà nî Nwî ñkɛ'ɛnə, bî mɔ'ɔ bə bîfàngilisi, bî mɔ'ɔ bə bîpastor bo bì bîdî'i bi innù.

¹² A le ŋghirè ma mùu ajàŋ aa mə yu tantə bə bi Nwî bitsim a nî ifà'à Nwî, a ŋka ŋko'o ñghòtə yîi mə ì nî mbînnù Kristo aà,

¹³ i ywe'e noò yîi mə bî'inè bitsim ka yî bòònsə bə ayoo yî fùùrè a mûm àbîintii, i kii nanşə zi a Mu Nwî, i kwe i kù'u, i tigə bə tso Kristo, i luu nî marè yî,

¹⁴ tă wa'a bù mbə tsó bônkhə, bîi mə innù jîi mə ŋgǎŋmbwe'esə i dî'i aa, i ka ki tii nî yî'inè tsó fîfèrè a tii akàŋə ŋkî aa, nî mîtsyè mîi bo bwe'esə nî yî'inè ghu aà.

¹⁵ Lâ bî'inè baŋnə ntigə swonə nàâ ànnù nîŋkon a mûm àkòŋnə, ŋka ŋkwe a nî bîmânjî bitsim i bə tsó yu wa mə à nî atu aa, a mum Kristo.

¹⁶ Aa yu yîi mə à bòònsə ibînnù tsim, ìdigə nû tsim i tigə ñyon tsugitə nî mîngàn a nî mîkîrînə aà. Bɛɛ ìdigə nu jya jî mɔ'ɔ jî mɔ'ɔ i ka mfa'a ajàŋ yîi mə i tswe nî mfa'a aa, ibînnu wa tsim i tigə ŋkwe, ntigə ŋko'o nii a mûm àkòŋnə.

Ntswêntîi yî mfi a mum Kristo

¹⁷ Mə swonə ma yû ànnù a nî ìkûm Mmà'àmbi mə, nî tsuu bû ki tswe ntswêntîi yûu tsi'î tsó bîtizî Nwî bîi mə ìmòòntə innù jyaa à nî tsi'î innù dàŋə dàŋə,

¹⁸ ìmòòntə innù jyaa i tswe aa a mûm mîfî ìdigə. Kaa bo sî nî ànnù a mûm ntswêntîi ya mə Nwî a fa aa tswê, nlon mə àtîi atû yaa a ghîrə kaa bo wa'ă annù zi aà.

¹⁹ Mîntîi myaa mî tîi mɛ, bo tigə mfa mîbîmînnù myaa a ŋghîrə innu atsùùrè, a nlòò tsi'î ìjyaa innù, bo bì mbuu innù jî fwě tsîmè.

²⁰ Kaa à si ijǎŋ innù jîi mə nî le nyəgə nlon ŋgaa Kristo aa bə!

²¹ A nî ànnù nîŋkon mə nî le nyu'u annù nlon yi, bi kî ñdî'i ànnù yi a mbo bù, tsó mə annù nîŋkon a tswe a mum Yesu aà.

²² Nî sorə a marè nu yî ñlwèn wa mə à tswe aa a nî ntswêntîi yûu yî mbîi ya yîi mə innù mbwe'esə jîi mə mîntîi muu le si yè'ètə le si tsə ŋgî'i ghu aà.

²³ Nî ghîrə tâ Nwî à bəŋkə mîntîi muu bo bì ìmòòntə juu, tâ i tigə tsi'î jî fîi,

²⁴ tâ nî tigə ŋwɛ'ɛ marè yî mîfî wa yîi mə bi nanşə a finè yî Nwî, a nî ntswêntîi yîi mə ì tsînə ŋkî nlaa manşə tsi'î annù nîŋkonə aà.

²⁵ Ma mùu ajàŋ nî me'e annù abǎŋnə annù, tâ nù yî mɔ'ɔ yî mɔ'ɔ tâ à ka nswonə tsi'î ànnù nîŋkon a mbô ñdîm yî, nlon mə bî'inə bitsim bə aa ìdigə nu mbînnu yî mîfùùrè.

²⁶ O yi ñlwîsə ntɔŋ, ò tsee bii tâ àlwîntɔŋə yo ya à ghîrə tâ ò ghîrə ibî; tsèe bii tâ nòò à tso nî àlwîntɔŋə yò,

²⁷ ñtsuu abwarə a mbo Devil lõ fa.

²⁸ Nù yîi à nî nyèrə tâ à kentə, ŋka mfa'a, ŋka mfa'a nî mbô mi nî ntîi yî sigînə, tă zi ŋkwetə bə bîi mə bi lòò akwetə aà.

²⁹ Nî tsee ki bii nìghàà nî bi ka mfɛ'ɛ a ntsû bù, mbaŋnə ŋka ŋghaa tsi'î innù jî sigînə jîi mə i kwetə mə tâ bə ka ŋkwe a nî innù tsîmè, tâ nî ka ŋghîrə ibòŋ a nu bə bîi mə bi yu'u aà.

³⁰ Nî tsee ki ghîrə tâ Azwî Nwî yîi mə a laa à ka nŋəŋnə. Aa yu yîi mə à nî awenə Nwî a nu bù ñdî'i nî mə Nwî à ka yî tsu'u atû yuu aà.

³¹ Nî me'e annũ ntsə'əntii, nî àfimi'i, a bə'ɔ àlwintɔŋə tsim, ntsee ki tɔŋnə ŋghàà, kě ki bəgìtə nî bə, ntsuu ni mbuu kîbàà yî tsu tswe.

³² Nî baŋnə ŋka ŋghirə nî innu jî siginè a nu bù bu ni bù, ŋka ŋghirə mîntii muu ka mbɔnə, ŋka nli'inə ifänsənnu juu bu ni bù tsi'i tso ajəŋə mə Nwĩ à le ntsyà a njim Kristo nli'inə ifänsənnu juu aà.

5

Bĩ'inə ka ntswe a mûm ŋkà'à

¹ Tsɔ bɔɔ bi Nwĩ bii mə à kɔŋə aa, nî ka ŋe'esə Nwĩ.

² Tâ nî ka tswe nî àkɔŋnə tsɔ mə Kristo à le ŋkɔŋə yi'inə mfa ibbi nu yi tsɔ ayoo mmà'à Nwĩ yii mə bi tɔɔ a lúmtə ŋghirə Nwĩ a doritə aà.

³ Lâ, tâ bi tɛ'ɛ ntsuu ki ghùmtə annũ ajirə, kə innu jî fwè, kə ànnũ nyə'ətə njoo, a titii bù bə, nlon mə nî bə aa bə bi Nwĩ aà.

⁴ Kaa a si ku'unə mə tâ nî ka ŋghaa mighàà mi atsùurə, kə mighàà mi ajintə, kə mighàà mî fwè, nî baŋnə ŋka mfa nî mbi'ikə nî innu tsim a mbo Nwĩ.

⁵ Nî zi tâ à laa mə, kaa nù ajirə, kə nù yii a ghirə innũ nsin, kə nù yii mə a yə'ətə njoo aa, (nù nyə'ətə njoo mà ghù à bə aa tsɔ yii mə a mii minjokobə aà) kaa à ka yî wa'ă annũ nifò Kristo bo bi à yî Nwĩ jî.

⁶ Tâ nù à tsuu ghuu ni mighàà mi ajintə lɔ bwe'esə nlon mə àlwintɔŋə Nwĩ a tsə ŋgi'i a nu bə bitsim bii bi tii atu ghu mbo aà.

⁷ Tsɔ mə a bə laa, nî tsuu nî ànnu tsu a ŋghirə bu bi ijən bə ma bya tswe.

⁸ Nlon mə maa noò, nî le ŋki ntswe aa a mûm mfi idigè, lâ tsitsɔŋ mə nî tswe a mûm ŋkà'a Mmà'ambi aa, nî ka ntə akòrə nizí yuu tsi'i tsɔ bɔɔ bi ŋkà'à,

⁹ Nlon mə mîntà mii mə ŋkà'à i koonə aa, mi bə aa ŋgɔŋ innu jî siginè tsim jii i bɔŋ, ntsinə ŋki mbə annu nɪŋkɔŋə aà.

¹⁰ Nî ka ŋgaansə mîti muu a nzi innu jii i ghirə Mmà'ambi a doritə aà.

¹¹ Nî tsuu abô yuu nî innu mfi idigè jii kaa i si ŋu kwetə aa ki ninə, nî baŋnə ŋka mfi'isə ndi'i tâ bə bitsim ka nyə.

¹² Nlon mə tsi'i ŋka ŋghaa nswonə ni innu ma jya mə bo ghirə a adigə alò'òsə aa à annu ndirêtu.

¹³ Lâ innu tsim jii mə bi fɛ'esə a mûm ŋkà'à aa, bə bitsim yə,

¹⁴ nlon mə ayoo yii mə a tswe a mûm nlaa idigè a tigə mbə aa ŋkà'à. A nî nji'i ànnu yii mə bi swonə ni mə,

“Wĩ'inə mbà ŋu filô,

m̃biinə a niwô,

Tâ ŋkà'a Kristo i ta a nu wò.”

¹⁵ Nî ka nanse ntsyesə ajən yii ni tə aà, ntsuu ki tə bə tsɔ ijintə bə, nî ka ntə tsɔ ŋgəŋmitsyè.

¹⁶ Nî tsuu ki bii tâ mû abwarə yii nî tswe ni yu aa à ka ntsya a dənə dənə, m̃baŋnə ŋka ŋghirə innu jî siginè a ŋgɔŋ bìnòò bitsim nlon mə ŋgù'ù mbi yuà i ni yî mbi.

¹⁷ Nî tsee ijintə bə bə, nî ka ŋgaansə mîti muu a nzi ànnu yii mə Mmà'ambi a lò mə nî ka ŋghirə aà.

¹⁸ Nî tsee milu'ù ki no baanə, nlon mə mi ka ghirə nî ka ghirə innu atsùurə. Lâ nî baŋnə ŋghirə tâ Azwĩ Nwĩ à ka nlwensə nî ghuu.

¹⁹ Nî ka ghaa a mbo bù ni bù ni mighàà mi bîpsalm, nî mikòò, kə mikòò mii Azwĩ Nwĩ a di'i aa, nyəə ŋgha'asə nî Mmà'ambi ghu ni mîntii muu mi tsimə.

²⁰ Nì ka mfa mbi'ikə a ngòŋ bìnòò bitsim, nì a nì ngòŋ ìnnu tsim a mbo Nwĩngòŋ Tà nì ìkũm Ngànma'a yĩ'inè Yesu Kristo.

Bàngyè bo bì bìlòò

²¹ Nì ka nyu'unə ghuu bu nì bù tsǒ bə bii bi bo'ɔ Kristo.

²² Bàngyè, nì ka nyu'unə bìlòò buu tsǒ ajàn yĩ nì yu'unə Mmà'àmbi aà.

²³ Nlon mə nùmbànə à bə aa atu a mbô ngwê yĩ tsi'ĩ tsǒ mə Kristo à ki mbə atu a mbô nghòtə yĩ à nì mbìnnú yĩ aà, Kristo yumbon a kî mbə Ngàngweensə yĩ aà.

²⁴ Tsǒ ajàn yĩ mə nghòtə yu'unə Kristo aa, tâ bàngyè kii nka nyu'unə bìlòò byaa a nì ìnnu tsimə.

²⁵ Bìlòò, nì ka nkon bàngyè buu tsi'ĩ tsǒ ajàn yĩ mə Kristo à lə nkǒŋ nghotə aà. A lə mfa ibìnnú yi a atu bo aa

²⁶ a nsì'i ì laa nì nìghàà nì mə yu ghìrə waa tâ bo laa manşə.

²⁷ A lə nghìrə laa aa mə yu tigə tɛ'ɛ nghòtə a nsi yu, tâ ì laa, mbon manşə, kaa wa'à nì mù àbà, kə àdìgə yĩ tànkhə, kə mbuu alɔ'ɔ yĩ tsu tswé, mə tâ nghòtə tigə nlàa manşə ntsee nì àlò'ò tswé.

²⁸ A nì ajàn yĩ mə mbànə tswé nì nki nkòŋ bàngyè byaa tsi'ĩ ajàn mə bi kǒŋ mibìminú myaa aà. Nùmbànə yĩ mə a kǒŋ a ngwê yĩ aa, a kòŋə aa ibìnnú yi.

²⁹ Kaa nù tsu à lèè wa'ă nnyǎnú yi ka mbaa. A bannə nje'ɛ aà jè'è nki nlentə tsi'ĩ ajàn yĩ Kristo a kii nghìrə nì nghòtə aà;

³⁰ Nlon mə bĩ'inə bə aa ìdìgə nu Kristo.

³¹ Tsǒ mə àŋwà'ànə Nwĩ a swonə aa, “A nì nji'ĩ ànnu yĩ mə nùmbànə a mà'àtə nì taà yĩ bô ndè yĩ nghɛɛ mbòonsə bô ngwê yĩ, bo bya bi baa tigə nnyǎnu yĩ mfuùrə aà.”

³² Annu ma yũ à nì ànnu yĩ àlèəntə yĩ mə tso, mə nanşə nswonə aa nlon ngaa Kristo bo bì nghòtə;

³³ lâ a ku'unə mə tâ nù nì bù yĩ mò'ɔ yĩ mò'ɔ tâ à ka nkonə a ngwê yĩ tsǒ ajàn yĩ mə a kòŋə ibii nú yi aà. Tâ màngyè à ki nyə mə yu bo'ɔ ndoò yĩ.

6

Ajàn mə bɔɔ bo bità bo bì ma tswe nì ntswe aà

¹ Bɔɔ, ka nyu'unə nì bĩtaà buu bo bì bìmaà buu a mum Mmà'àmbi nlon mə à nì ànnu yĩ mə a tsinə a nghìrə aà.

² “Tigə mbo'otə nì taà ghò bo maà ghò.” A nì ndi'i yĩ ntsyàmbĩ yĩ mə Nwĩ à kù'ùsə nkà'a ghu aà.

³ “Mə mbə ìnnu ì kâ nghɛɛ a mbo wo sigìnə, mītugə mi njwĩ mo mi kî ngha'atə fàa atu nsyê.”

⁴ Bù bĩtə, nì tsuu bɔɔ buu ki swugìtə tâ mìnɔŋə myaa ka nlwĩ, nì banə nka nko'o waa mmirisə nì waa nkii ndi'i nì ìnnu Mmà'àmbi a mbo bo.

Ìbù'ù bo bì bità bi ibù'ù

⁵ Ìbù'ù nì ka nyu'unə bità bi afà'á buu bii bi tswe fàa atu nsyɛ aa, nì ntiì yi mò'ɔ, nka mbo'ɔ waa, ntsiginə nì a nsi bo, tsi'ĩ tsǒ nì fà'à aa a mbo Kristo.

⁶ Nì tsuu ki fà'à bə mə bì yə ghuu bə, tsǒ bə mə nì lòo aà nghìrə mə bə aa mbeentə ghuu. Nì banə nka mfa'a tsi'ĩ tsǒ ngǎnfà'a Kristo, nghìrə nì ànnu yĩ Nwĩngòŋ a lòo aa nì ntiì ghuu tsimə.

⁷ Njka mfa'a ni a mbo bè nî àbòntiì yuu, tsò ni fà'à aa a mbo Mmà'àmbi kaa nki'i aa a mbo bè fa'à.

⁸ Nî zi tâ à laa mæ annù yî sigìně tsim yîi mæ nû a ghìrè aa, kè nû wa a bê àbù'ù kè nû yîi à si abù'ù bê, bon aa bú kwèrè fu a mbô Mmà'àmbi.

⁹ Bù bîta bi ibù'ù tâ nî kii nghirè maa ajàn a nû ibù'ù juu, ntsuu waa ki bosè nî bôsè. A bon mæ tâ nî zi mæ bubo tsswe aa ni tâfà'à yî mfùurè yîi à tswe a aburè aà; njwa'atè ni mæ a mbo yu ma wa, annù nte'e adìnè á si ghu tswé.

Njoo ntsò Nwî tsimè

¹⁰ A nlwî'isè, tâ nî tæ ntii a mum Mmà'àmbi bo bi a mum mitii mi mîda'à mi.

¹¹ Tâ nî wè'e njoo ntsò Nwî jya tsi'i tsimè tá zi ajàn mæ mbè nî kâ nto nî minàn Devil ghu.

¹² Nlon mæ kaa nî si too aa bu bi njyānu bo bi àlèè. Nî to aa bu bi bîsa'a bi ala'a, nî ngàṇada'a, bo bi mîdà'à mi izwî jî bi jîi i sa'a mbî itugè yulà aa, bo mîdà'à mi izwî jî bi jîi mæ i tswe a aburè aà.

¹³ A ku'unè mæ tâ nî wè'e njoo ntsò Nwî tsimè mæ mbè nî tæ nto itugè mbi yî bi wa. Belè mæ nî ghìrè mæ innù tsim, nî tigè nṇanṣè ntæ.

¹⁴ Nî tigè ntanjtè la ntæ njwè'e annù nṇṇkon tsò ikò a atii bù, njwè'e innù jî tsìnè tsi'i tsò ngùù ntsò a nigò bù,

¹⁵ njwè'e annù njkhetè nghèè nswon ntoo yî nsigìnè mboonè ya tsi'i tsò ntām juu.

¹⁶ A nî ngòṇ binnòò bitsim tâ nî ka logè nî àbiiintii tsi'i tsò abà'à mikòṇ mi njkerè mi ngànmbu'ù innù jî bi wa mæ mi khi aà.

¹⁷ Nî tigè nlogè annù ajàn mæ Nwî à ywèènsè ghuu aa tsò àtsè'etú yuu, nlogè nighàà nî Nwî tsi'i tsò munwî ntsò Azwî Nwî.

¹⁸ Nî ka ntsa'atè Nwî a ngòṇ binnòò bitsim a mûm Azwî, ntsa'atè nloò nî innù tsim a mbo Nwîṇṇṇ, mbetè nî mæ tâ à kwetè ghuu nî ngòṇ innù tsim jîi i tsi'i ghuu aà. Tsò mæ a bè laà aa, nî ka ntswe nîkèrè ntsuu ki kaa, njka ntsa'atè Nwî njwa'atè nî bê bi Nwî bitsimè.

¹⁹ Nî ki njka ntsa'atè Nwî njwa'atè nî gha ghu mæ tâ Nwîṇṇṇ à ka mfa ntoò yî ya a mbo mæ a noò yîi mæ tswe nî nghàà aa tá tâ mæ ka nghaa nî àtanjentiì, ntò'otè nî innù ntoo yî nsigìnè ya mæ i tswe a alèèntè aà.

²⁰ Mè laa mbè tsúsètú ntòò yî nsigìnè ma yû, bi koò gha nî àtsanjè. Tâ nî ka ntsa'atè Nwî tâ mæ zi ajàn mæ mbè mæ kâ nghaa nî àtanjentiì a ajàn yîi mæ tswe nî nghàà aà.

Paul a tigè ntsa'atè njhòtè nlwî'isè

²¹ Mè mòontè mæ nî lòò a nzî àjàṇ mæ ntswè yà bo bi ànnù yîi mæ mæ fà'à tsîtsòṇè aa, Tychicus, mumaà yîi mæ kòṇè yî, mæ à ki mbè nû àkòrè ghà yî ànnù nṇṇkon a mûm àfà'à Mmà'àmbi aa, à ka swon innù tsim a mbo bù.

²² A nî nji'i ànnù yîi mæ tòò yî a mbo bù aa mæ, tâ nî zi ajàn mæ bî'i tswe aà, tâ à ki nzi ndiintè mîntii muu.

²³ Tâ mboonè Nwîṇṇṇ Tâ nî Ngànṇmà'à yî'inè Yesu Kristo, nî àkòṇṇè, nî àbiiintii, tâ i tswe a mbo bîlîm bî'inè byâ.

²⁴ Tâ ibòṇ i tswe a mbo nû ntsim yîi mæ à kòṇè Mmà'àmbi yî'inè Yesu Kristo nî àkòṇṇè ti mè aà.

Àṇwà'ànè Paul a mbô ñghòtê BaFILIPI

NJ'IINNŨ ANWÀ'ANƏ YU

A àṇwà'ànè yû aa a le ñṇwà'ànə Paul a noò yîi mə à le ntswe a atsan a Roma aà. A njò'ò àla'a Filipi aa le ñghùrè baRoma, a bê àla'a yî wè a tîti ila'a jîi mə baRoma le si bu'utə a mbù'u Macedonia aà. Bi le si tonə nî àtî gold ghu, bè bî wè bî wè bi le nlo a Roma bo bi a njò'ò ila'a Itali jî mɔ'ɔ nzi ñghùrè ghu. Bi tigè ñghirə bê bîi mə bi tswe ghu aa ni baRoma. BaFilipi bi le si tswonə nî nû jyaa nlon mə bi le nlògè waa ni baRoma aà. Ikum ala'a Filipi aa a le mfa 'Mfò Filip ta bi Alexandra yî Nwè.

Ntoo yî ñsigìnə a Filipi aa a le nzi Paul ni yu, a ntwon Nwî, a ajàn mə à le nyə nù a njèè təə təə a twonə ni waa mə bi zi ñkwetə waa aà (fà'ə 16.8-10). Ñghòtə baFilipi i le mbə mbèè ntîi Paul, i le si kwetə nii nî ifa'a ntoo yî ñsigìnə (4.15-16). Ñghotə mà yû i le ntoo Epafroditus mə à ghe mfa njoo a mbo Paul a Roma (4.8). A ghèè mē, ñwo nighòò ghu, baFilipi bi tswe nî nìbɔ'ɔ, a tigè nìlɔɔ mə yu wansə bú bîi tá mîntîi mî bê bya mî fwetə (2.25-30). Ma mùu ajàn, Paul à le ntigə ṇwa'anə àṇwà'ànə yuà a mbo bìsubika'á bi, baFilipi, a mfá m̀bì'ikè nlon akòṇnə yaa nî àkwetə ya mə bo le ntoo aà.

A nî àṇwà'ànə baFilipi yû, bi yê akòṇnə, ànnũ mfá m̀bì'ikè, nî ànnũ nidorè. Nidorè ni tswe fàa múm àṇwà'ànə aa a nî idigə tsi'î tsimè. Mbə bi tse swon mə àṇwà'ànə ma yû à nî ikòò mə Paul à ṇwà'ànə nlonə nidorè. Ka mə Paul à le ntswe a atsan aa, àbiintîi yi a nu Nwî à le ñghirè a zî ñkwerè innũ tsimè (4.11-13). Paul a kî nswon mâ ànnũ nlon ajàn mə Kristo à le mmà'atə abwarə yi tsò Nwî a aburə, ñsigisə ibîinũ yi, nlògə marə ñumìsòṇ aà. Paul a tigè ndi'itə nî bê mə bi ka ṇe'esə Kristo, ñka nsigisə mibîiminũ myaa a nsye tsò yu (2.5-110). Mə tá bo ka ntanjntîi a noò ṇgî'î, ntsuu innũ ki wa'á, ntsa'atə nî Nwî a nî innũ tsimè (4.6-7).

Ñgãṇndi'innũ mbwe'esə i le nzi mfa nî ṇgî'î a mbô ñghòtê lâ Paul a di'itə bɔɔ Kristo mə bi ka ntsyesə waa (3.2), nswon mə ànnũ ṇu a tsinə a nsi mi'î Nwî ntsya aa tsi'î a njîm àbîintîi. Paul a swon ànnũ yîi mə a tsyàsə nii a múm ntswëntîi yu aà: Yu me'è innũ tsim, nìlɔɔ aa tsi'î a nzi Kristo mə a tsyàsə nii aa, ni m̀dà'á mi, i ki gha'asə nii (1.20-21; 3.4-10).

Bi yatê àṇwà'ànə yû aa laà:

1. Njî'î ànnũ àṇwà'ànə yû 1.1-11
2. Ntswé Paul yumbonə 1.12-26
3. Ntswëntîi a mum Kristo 1.27—2.18
4. Atanjtə nlonə Timoti ni Epafroditus 2.19-30
5. Awà'àsə nlon ṇgàṇkibàa ntoo yî ñsigìnə 3.1—4.9
6. Paul ni bìsubika'á bi baFilipi 4.10-20
7. Innũ jîi mə Paul à le nswonə a nlwî'isə 4.21-23

¹ Mə, Paul ni Timoti, ṇgãṇfà'a Kristo Yesu, bî'î toò àṇwà'ànə yu aa a mbo bè bìtsim bîi mə bo ni bè bi Nwî a njîm Kristo Yesu, ntswe a Filipi aà, bo bi a mbo bîlîi bi ndânwî ni bìkwetə bîi mə bi kwetə nî afà'a ṇghotə aà.

² Tá Taà yî'inə Nwîṇgòn nî Mmà'ambî Yesu Kristo, tá bo ghirə ibòn a nu bù, ṇki mborisə ghuu.

Paul a fa miya a mbo Nwî nlonə ṇghotê bàFilipia

³ Mə fa mbi'ikə a mbo Nwǎngòŋ ghà a ngòŋ bìnòò bítسیم bǐi mə mə wa'atə nǐ ghuu aà.

⁴ A nǐ Ngòŋ bìnòò bítسیم a ajàŋə mə yi tǐ tsà'atə Nwǐ a atu bù bítسیم aa, nǐti ghà i luu nǐ nǐdorə nlonŋ ngaa yùu.

⁵ Mə fà nǐ mbi'ikə a mbo Nwǐ nlonŋ a jàŋ yǐi mə nǐ kwetə naa a nsèènsə ntoo yǐ nǐsìgìnə yǐ nǐlòginə a njwi yǐi mə i lə nzǐ a mbo bù a Filipi aa, nzi nywe'e sii aà.

⁶ Mə zi tsi'ǐ annù nǐŋkonŋ mə Nwǐ yǐi mə à lə nǐlòginə ifà'à yǐ sǐgìnə ma ghù a mǐntǐi bù aa à ka yə mə yu manşə a njwi yǐi mə Yesu Kristo à ka yi bū bǐi aà.

⁷ Mə wa'atə ma mùu ajàŋ aa nlonŋ mə ànnǔ yuu bítسیم a nanşə ntswe a nu mə tsi'ǐ sǐgìnə aà. Nǐ ki ntswe a mǔm ìbòŋ yǐi mə Nwǐ à ghìrə a nu mə aà, a jaŋ yǐi mə mə tswe a ndàtsaŋ tsǐtsòŋ aa bo bi a noò yǐi mə mə sa'a abèè ntoo yǐ nǐsìgìnə yǐ, nǐswonə nǐ a mbo bè mə ànnǔ yǐi mə mə swonə aa à nǐ tsi'ǐ ntoo yǐ nǐsìgìnə aà.

⁸ Nwǐ à zi mə mə swonə aa tsi'ǐ ànnǔ mə ànnǔ yuu a tswe a ntǐi mə tsi'ǐ sǐgìnə, mə kòŋə nǐ ghuu aa tsi'ǐ nǐ àkòŋnə yǐi a tswe a ntǐi Kristo Yesu a kòŋə ghuu ghu aà.

⁹ Mə tsà'atə Nwǐ a atu bù mə tâ àkòŋnə yuu tâ ghà'atə nghèè nǐ mǐbǐi, tâ mǐtsyè muu tâ mǐ ki ngha'atə a ajàŋ yǐi mə mbə nǐ zǐ nǐtètè ìnnǔ,

¹⁰ tâ zi a ntso'ò ànnǔ yǐi mə a bəŋ nghèè manşə aà, tâ bə bē bǐi mə ànnǔ yaa a laà, kaa wa'à nǐ àl'ò'ò a noò yǐi mə Kristo à ka yǐ bū bǐi ghu aa tswè.

¹¹ Tā Yesu tâ à ghìrə mə tâ nǐ ka nanşə nghìrə nǐ ìnnǔ jǐi mə i tsiinə aà; ma mùu ajàŋ, tâ nǐ ka nghu'usə nǐ Nwǐ, ngha'asə nǐ yi.

¹² Bǐlǐm bâ, mə lòo mə tâ nǐ zi mə ìnnǔ jǐi mə i fè'e a nu mə aa, i bəŋnə ñkwetə a nghìrə mə tâ nǐto yǐ nǐsìgìnə ya tâ i ku'usə nghèè bə nǐ mǐbǐi.

¹³ Ma mùu ajàŋ, bǐsogyè bítسیم bǐi mə bi bə nǐ nǐto'ò mǐfo faà a Roma aa bo bè bítسیم faà, bi zi mə mə tswe a atsaŋ fàa ntso'ò aa nlonŋ annǔ Kristo.

¹⁴ Mbu nghèè ghu, a ajaŋ yǐi mə mə tswe fàa atsaŋ aa, bǐlǐm bi'inə bǐ ghà'atə bo ləè nǐti waa a nu Mmà'àmbǐ, ñku'usə ntigə nswonə nǐ ànnǔ Nwǐ nǐ àdà'à kaa wa'à nǐ ñu tsu bū mǐbo'ò.

¹⁵ Lā bè bǐ mǐbo'ò a tǐti bo bi tswe ghu mə bi ghè'ènə naa, nǐswonə nǐ ànnǔ Yesu ñghìrə nǐ bə mə tâ bǐ'ibo ka warənə ghu wàrənə, lā bè bǐ mǐbo'ò bi ki ntswe ghu nswonə nǐ ànnǔ Yesu tsi'ǐ nǐ àbòŋə ntǐi.

¹⁶ Ma buu bè bo swonə ma mùu ajàŋ aa nlonŋ mə bo kəŋə ghà aà, nzi mə mə kuu fàa atsaŋ aa mbi'i mə mə sa'a abèè ntoo yǐ nǐsìgìnə yǐ mə mə swonə aà.

¹⁷ Bè bǐ mǐbo'ò bya mə bi ghè'ènə naa aa, bo swonə nǐ ànnǔ Kristo aà kaa wa'a ntǐi waa ghu ləè bē, nǐlòo bə mə tâ à yaa annǔ tâ à ka nghèè nǐ mǐbǐi, tâ bè ka nyonə nǐ nǐm bo, ñghìrə ma mùu ajàŋ aa, ñwa'atə nǐ mə bo ka kù'usə nǐŋ ngǐ'i a nu mə fàa a atsaŋə.

¹⁸ Ma yuu ànnǔ kaa a sǐ annǔ yǐi mə mbə a ghìrə mə kǎ nǐlwisə nǐ nǐtòŋ bē! Mə doritə a nyə mə bi swonə nǐ ànnǔ Kristo nǐ bǐmǎnjǐ bítسیمə; kə bi swonə aa nǐ mǐbwe'esə oò, kə nǐ nǐti waa tsimə oò, bəŋ mə aa ki doritə tsi'ǐ dǐritə.

Paul à tswe fàa mbi aa a ngha'asə Yesu

¹⁹ Tsi'ǐ ànnǔ nǐŋkonŋə mə ka ki doritə nlonŋ mə mə zi mə Nwǐ à ka yu'u nǐyè'ə nuu tâ Azwǐ Yesu Kristo tâ à kwetə ghà nghìrə tâ mə fè'e fàa atsaŋə.

²⁰ Mə nanşə nyə'ətə nǐ nǐti ghà tsim, ñkǐi mbə nǐ mə kaa mə ka wa'à annǔ ndìrə àtu yǐ tsu lô ñghìrə bē, i bəŋnə yə mə, a ngòŋ bìnòò bítسیم,

tsîtsòŋ bo bì tsi'í a ajàŋ yii mə mə kî si ghîrə a mbîi aa, mə mə ka kî nanşə gaansə ni mîtiî ma a ŋgha'asə Kristo a nu mə, kə mə tswê ntîi fàa atu nsyɛ, kə mə kwô kwô oò.

²¹ Nlonj mə a mbô mə, òtswêntîi yà faa mbi, ì ni aa bə Kristo, mə bə tɛ'ɛ kî kwo kwo bonj a ka bəŋnə bɔŋ tsyàtə a ntswe fàa mbî.

²² Lâ mbə a bə yîi mə mə ka bû tswɛ faa atu nsyɛ bonj a bə mə mə ka bû fà'a innù jîi mə i ka kwetə bə aà. Lâ kaa mə si annù yîi mə mə ka tso'ɔ aa zi bə.

²³ Ma muu ajàŋ mə təə a titîi ñkî. Annù yîi mə mə yè'ètə aa à nî ñlo ŋghɛ ntswe bî'i Kristo ñlonj mə ma yû annù a bonj a nu mə ñtsyatə mbû ntswe fàa mbî.

²⁴ Lâ ñlonj ŋgaa yùù, a ku'unə mə tâ mə bu ntswe fàa mbî, tă kwetə ghuu.

²⁵ Tsi'í annù nîkonjə, a ni annù yîi mə mə ka ghîrə aà. Mə zi mə mə ka bû ghèè nî mbîi a ntswe bi'inə fàa mbi tă kwetə ghuu tâ ni ka ŋkwi ŋghɛ ni mbîi tâ ñîdorə nuu ni kîi ŋgha'atə a mum àbîintîi yuu.

²⁶ Mə bə fɛ'ɛ i zî tsi'í ghuu bonj a ka ghîrə mə tâ ntîi ghuu i luu ni ñîdorə nlonj annù yîi mə Kristo Yesu à ghîrə a nu mə aà.

Akòrə nitəə ni bə bi Yesu

²⁷ Lâ annù yî wə a ni mə tâ mîghîrənəmînnù muu tâ mî ku'unə a ajàŋ yîi mə ñtoò Kristo yî ñsigînə i lòò aà. Tà bɛɛ mə a fɛ'ɛ mə mbə mə zî nyə ghuu kə ŋgaŋ, mə yu'u mə ni təə ñnîŋtə akòrə yuu a nsyɛ, mbòonsə ghuu ŋkwərə, annù yuu a bə yî mɔ'ɔ, ni tó bitsim mə tâ annù ntóo yî sigînə yîi mə ni bîi aa, tâ à ka ŋghɛ nî mbîi,

²⁸ kaa wa'à ni ŋgàŋkîbâa juu bo'ò bə. A bə bə ma mùu ajàŋ bonj à nî àlènsə mə a nanşə ndî'i ni mə Nwî à ka dĩ ŋgi'i a nu bo, i bəŋnə yweensə ghuu.

²⁹ A bonj mə tâ ni zi mə, Nwî yîi mə à ghîrə ibòŋ a nu bù mə ni nîŋ ntîi ghuu a nu yu, ñlonj ŋgaa Kristo aa, a kîi ŋghîrə aa ibòŋ a nu bù mə tâ ni kîi nyə nî ŋgi'i nlonj ŋgaa yî.

³⁰ Ma mùu ajàŋ, ni yə mə ñtsò ma ghû mə ni to aa, i kî mbə aa ntsò yîi mə ni kî nyù'u mə mə to, ñkî mburə aa kî to ñzi ywe'e sîi aà.

2

¹ Tsó mə bu bì Kristo boonşə a gaansə ni mîtiî muu aa, tsó mə a kòŋə nî ghuu nlə'ətə ni ntîi ghuu aa, tsó mə ni bòonsə bu bì Azwî Nwî aa, tsó mə ni zî ñkòŋnə ghuu bu ni bù, ñkî zi ŋko mîlîŋnə ghùù bu ni bù aa,

² a ku'unə mə tâ ni boonşə ghuu ntswe ni annù yî fùùrə, ñka ŋkòŋnə ghuu bu ni bù, ŋghîrə ni mə tâ ñtsù ghuu i bə yî mɔ'ɔ tă tâ ntîi gha i luu ni ñîdorə.

³ Nî tsuu kî yu'u tsi'í à yuu annù bə, ñtsuu nû yùù kî ŋee bə, mbaŋnə ñka sigisə nî ibîinû ghuu bə a nsyɛ, ñka ŋwa'atə ni mə bə bî mɔ'ɔ bi tsyatə ghuu.

⁴ Tâ ni tsuu tsi'í innù jîi mə i kwetə ghuu aa kî ghîrə bə, ni kîi ŋghîrə nî innù jîi mə i kwetə nî bə bî mɔ'ɔ aà

⁵ Tâ innù jîi mə ni mòontə ni a atu bù aa tâ i bə jîi mə Kristo à lɛ si kîi mmòontə aà, nlii nî innù tsó yu:

⁶ Ka mə bo Nwî lɛ ntswe ni mərə yî mîfùùrə aa, kaa à lɛ ŋwa'à kà ntîi ni mə yu dĩ'i mə bo Nwî ku'unə.

⁷ Lâ, à lɛ mbəŋnə ñləə ma juù innù fu, ñsigisə ibîinû yî a nsyɛ,

m̄baɲnə ntigə nlogə marə ɲgàɲàfà'à, bi jwí yi tsǒ ɲù m̄sɔɲ.

⁸ A bəɲ m̄ ntigə ɲù m̄sɔɲ aa, ɲsigisə ib̄inú yi a nsye, ɲyu'unə Nwí, m̄bii niwô, bi zwiɲə yi,

Bí ghèè m̄ m̄ bi k̄i zwiɲə yi zwiɲə aa, ɲtigə mburə ɲkweentə yi bə a ati b̄aɲnəb̄aɲnə!

⁹ Ma mùu ajàɲ, Nwí a tigə ɲnaɲsə ɲɲentə yi a ɲdəɲ, m̄fa ikum ȳii m̄ i kɔ'ɔnə ntsyà mikum m̄tsim aà,

¹⁰ tá bæ m̄ bə b̄itsim bi yi nyu'u ikum Yesu, a aburə, kə a nsye, kə bə a b̄aɲnsye,

bi swétə m̄kù'ùtə myaa a nsye ɲgha'asə yi,

¹¹ tá bə b̄itsim bi bii ní ɲsi ɲi ɲsi m̄ Yesu Kristo à ní Mmà'àmbi, ɲtigə ɲgha'asə ní Taà ȳi Nwíɲgɔɲ ma mùu ajàɲə.

A bɔɲ m̄ tá bɔɔ bi Kristo bi bə tsǒ m̄ɲkà'à fàa mbí

¹² Tsǒ m̄ a bə ma mùu ajàɲ aa, ika'á já j̄ii m̄ m̄ kòɲə aa, tsi'í a ajàɲ ȳii m̄ ni tɛ'ɛ yu'unə nàa a ɲgɔɲ b̄inòò b̄itsim a noò ȳii m̄ m̄ tswe bi'inə aa, a bɔɲ m̄ tá ni ku'usə ɲghèè ní m̄b̄i a yu'unə m̄ ts̄itsɔɲ m̄ kaa m̄ s̄i a tit̄i b̄u tswé aà. N̄i ka m̄bɔ'ɔ Nwí tá ɲtīi gh̄uu ka ntsiginə, ɲka ɲgaansə ni m̄tīi muu a ɲghirə ɲnn̄u j̄ii m̄ i ku'unə aà ta ȳi j̄i ilòɲə.

¹³ Nlɔɲ m̄ Nwí a fà'à a m̄int̄i b̄u, ɲghirə ni m̄ tá ni ka ɲkɔɲə a ɲghirə ɲnn̄u j̄ya j̄ii m̄ a l̄òò ni m̄ tá ni ka ɲghirə aà, ɲk̄ii m̄fa ní m̄ida'a m̄ tá ni ka m̄fa'a ní ɲnn̄u ma j̄u m̄ i b̄òɲə nii aà.

¹⁴ N̄i ka ɲghirə ɲnn̄u tsim ɲtsuu ki nnurikə, kə ki lìgìtə b̄ə;

¹⁵ tá bə bɔɔ bi Nwí b̄ii m̄ mbə bi wa'á ifirə waa f̄a, m̄int̄i myaa m̄i laa, kaa àlò'ò a wa'à a nu bo tswé b̄ə, ɲtswe a tit̄i ɲiwàà ni bə b̄ii m̄ bi gh̄irə ɲnn̄u j̄i bi kaa ɲnn̄u j̄yaa i wa'à tsinə aa, lá ni b̄aɲnə ɲta ní tit̄i bo tsǒ m̄ɲkà'à fàa mbí aà.

¹⁶ N̄i tswa ɲighàà ni Nwí nú m̄ ni fa ntswént̄i a m̄bo bə aa ntugitə, tá a yi mbə wa ɲjwi ȳii m̄ Yesu à bu mb̄i aa, ɲtīi gha i luu ni ɲidore a nyə m̄ kaa m̄ l̄ɛ ɲwa'à nú yà laa a dàɲə dàɲə zwí, kə m̄ kaa àfà'à ȳii m̄ m̄ l̄ɛ mfà'à aa, kaa a l̄ɛ ɲwa'à aa atu dàɲə dàɲə tsyá.

¹⁷ Ajàɲ ȳii m̄ ni ɲ̄ɲ ɲtīi gh̄uu a nu Nwí aa, a bə aa tsǒ àyoo mmà'anwí, mbə a tɛ'ɛ mbə m̄ bi ka zwiɲə gha zwiɲə, i lògə aləə nú ya i kùrə ma mùu atu ayoo mmà'a Nwí, bɔɲ nú yà i ka b̄òɲə tá m̄ ka ndoritə bi'inə ni b̄u b̄itsim̄.

¹⁸ A bɔɲ m̄ ta nú yùu i k̄ii mbɔɲə tá ni k̄ii ndoritə tsǒ m̄.

Timoti bo Epafrodito

¹⁹ M̄ wa'atə a wàɲsə ntoo Timoti a mb̄ɛ b̄u, a ajàɲ ȳii m̄ mbə Mmà'àmbi Yesu a bii, tá à zi nyə gh̄uu m̄bu mb̄ii nswonə a ajàɲ ȳii m̄ ni bə aà tá ɲti gh̄a i ɲdoritə.

²⁰ Kaa ɲù tssu kaa s̄i gh̄u tswé tsǒ Timoti m̄ a k̄ii wa'a ní ɲnn̄u tsi'í a ann̄u ɲ̄ɲkon ɲlɔɲ ɲgaa yùu ɲlɔɔ ni m̄ tá ni tswe i siginə.

²¹ A tit̄i bo b̄itsim, ɲù tsim a yu'u aa tsi'í ȳii ann̄u, ɲghirə tsi'í ànn̄u ȳii m̄ a ka kwetə atu mb̄i nú ȳi, kaa wa'à ní ànn̄u Yesu gh̄irə b̄ə.

²² Lá a ɲghèè ni Timoti, ɲi zi ɲù ȳii m̄ à ni gh̄u aà, ɲi zi a ajàɲ ȳii m̄ a fà'à bi'i yu tsǒ mu bo taà ȳi, a ns̄ènsə ntoò ȳi ɲsiginə yu aà.

²³ Aa ànn̄u ȳii m̄ m̄ wa'atə a ntoo yu, a mb̄ɛ b̄u, a noò ȳii m̄ m̄ gh̄ensə nzi a ajàɲ ȳii m̄ ɲnn̄u i ka gh̄èè ni m̄ faà aà.

²⁴ A ɲghèè ni m̄, m̄ nàɲsə mb̄ii a ɲj̄m Mmà'àmbi m̄, mu f̄ibàɲtə lá, tá m̄ k̄i nzi yàa ɲgaa.

²⁵ Mè m̀d̀ontə mə a ku'unə mə tã mə too mumaà yi'inə Epafroditus tã à bu mb̀i fu a mbo bù. A ni yu ỳi mə b̀i' i yu fà'à mē ñkì nto ntsò faà bitsimə; a k̀i mbə yu ỳi mə ǹi k̀i too mə tã à zi ñkwetə gha mfa njoo j̀i mə mē k̀i s̀i bonə aà.

²⁶ Nt̀i ỳi i yè'ètè ǹi a nyə bù bitsim, a k̀i ñjəñnə s̀i' i nlon mə ǹi k̀i ỳu' u mə yu k̀i s̀i ghòò aà.

²⁷ Tsi' i a annù ññkonə, à k̀i ghòò ntigə tsi' i a ñkwô. Lã Nwĩ a ko m̀l̀l̀nə ỳi; kaa wa' a aa tsi' i ỳi ko bē, à k̀i k̀i ñko aa m̀l̀l̀nə ghà tã tã ñg̀i' i ỳi dān tã i wa' a bù ñzi ñk̀u' ùsè ỳi mə mē tswe ghu mum aà.

²⁸ Mə nanşə nlòò a ntoo yu a mbo bù ta tã ǹi doritə a mbu nyə yu, tã tã nt̀i gha i b̀òò mfwetə.

²⁹ Bɛɛ a zi, ǹi kwɛrə a n̄j̄m Mmà'àmbi ǹi ǹdorə; a bon mə tã ǹi ka mbo'otə bē b̀i mə bi bə tsɔ yu aà.

³⁰ Nlon mə à k̀i ghəə kwo nlon ifà'à Kristo, ñññə atu ỳi a ntsu ǹwə a mfà' a ta mənşə àkwetə ỳi mə ǹi k̀i tswe n̄ mfa a mbo mə aà.

3

Ǹu ỳi mə m̀nǹu m̀i m̀i tsinə aa, à ǹi ǹu ỳi mə a n̄j̄ nt̀i ỳi a nu Kristo aà

¹ Bìl̄m b̄a, mbon mə manşə, mē swɔ̄n a mbo bu mə tã ǹi ka ndoritə a mum Mmà'àmbi. Kaa mē ka wa' a kaa a ñkwatə ñwà'ànə ñnnù j̀i mə mē tē'è mē m̄foo ñwà'ànə a mbo bù aà, nlon mə i ka bə ghuu tã ǹi tsuu l̄ò wò.

² Ǹi ka ntsyəsə ghuu nlon mbu j̀i bi jyā, bē bya mə bi bù' u ñnnù j̀i bi aà, bē bya mə bi tsə̄n n̄ jyaa laà; tã ǹi ka ntsyəsə ghuu nlon ñgaa yàà.

³ A bə b̀i' inə mbə bē b̀i mə Nwĩ à ñetə waa tsi' i annù ññkon, b̀i' inə gha'asə Nwĩ aa ǹi Azwĩ ỳi, ñdoritə aa nlon mə b̀i' inə ǹi bē bi Kristo aà, kaa wa' a m̄nt̀i m̄i' inə aa bə ǹi ñnnù n̄j̄ nu lèè bē.

⁴ Ka mə mbə mē tswe ǹi à j̄an ỳi mə mbə mē k̀i nləə nt̀i gha a ǹi njoo n̄j̄ nu aà. Mbə bē b̀i tsu bi tswe faa mbi mə bo tswe n̄ nləə nt̀i waa ǹi ànnù n̄j̄ nu, bon mə tsyàtə waa bitsimə.

⁵ A yòñə nòñsə ỳi' i, bi lə ñetə gha aa a noò ỳi mə mē lə mbə njwi j̀i n̄fwaa aà; mē bə ñu bàIsrael, m̄f̄' e a ñgwè' e nda Benjamin, mbə mu baHeber ỳi mə à jwe bàHeba aà. A ñghèɛ n̄ ànnù nləə n̄d̄i' i bàYuda, mē bə ñu bafarisai.

⁶ A ñghèɛ ǹi àj̄an ỳi mə mē lə si t̄i ǹi ànnù Nwĩ aa, mē lə si tso'ɔ ǹi àkòrə ñghotə b̀òò bi Kristo; mbu ñghèè bə n̄ ànnù ñghìrə ñtsinənnù, a nyonə n̄ ànnù nləə n̄d̄i' i Moses, kaa àlò'ò ỳi tsu kaa a lə ñwa' a a nu mē tswé bē.

⁷ Ma juù ñnnù mə i lə mbə afù' u a mbo mē aa, mē logè mə à ǹi bwyə nlonə Kristo.

⁸ Tsi' i annù ññkonə, mē lògə njoo tsim j̀i mə mē tswe ǹi ju aa tsɔ bwyə, nlon mə a nzi Kristo Yesu Ngànma' a ghà, a bon ntsyàtə njoo tsi' i tsim fàa mb̄i. Mē mē'ə njoo tsim nlon ñgaa ỳi, ntigə nlii n̄ njoo tsim tsɔ n̄tsà' a ta tswe ǹi Kristo;

⁹ i boonşə ntswe bi' i yu tã tã ñtsinənnù j̀i mə mē ghìrə aa, tã tsee bə a mbo mē l̄ò l̄ò bē, ñyon n̄aa a j̄m àj̄an ỳi mə mē lèè n̄d̄i' i Moses aà. Tã à banşə mbə bē a aj̄an ỳi mə mē n̄j̄ nt̀i gha a nu Kristo aà; mbə ñtsinənnù j̀i mə Nwĩ a fa a n̄j̄m àb̄iint̀i aà.

¹⁰ Annù yïi mē mē lɔɔ aa, à nî nîzî Kristo, i tswe nî mîdà'á mya mē à tswe nî mu nlon mē à lē nyweenē nî nîwo aa. Mē kîi nîlɔɔ nî nyê ñgi'i ya yïi mē à lē nyē aa, i kîi bəŋ tigə bə tsɔ yu i bîi nîwo nîi mē à lē ñkwo aa,

¹¹ tà bɛɛ mē mǎnǵi a tswe ghu mē kî nyi nyweenē nî nîwô yaa ñgaa.

Paul a Gaansə Mitîi mi

¹² Kaa mē si lɔɔ aa ñswonə mē mē tswè mē nî ñjoo mà jû mē mē wa'atə a ntswe nî jù aa; kaa mē wa'á kî nɔɔ aa ñswonə mē Nwî à fà'á mē ifà'á yi a nu mē mǎnsə; lâ mē gaansə mitîi mâ a ntswe nî jù nlon mē Kristo Yesu à ghîrè mē mē tâ mē bə yi aa.

¹³ Bîlîm bâ, kaa mē si mɔ̀ntə mē mē ywè'è mē a adigə yïi mē mē tswe nî ñkwe ñkɔ'ɔ ntəə ghu aa; lâ ànnù yî fùurè a tswe ghu yïi mē mē ghîrè, mē mà'atə ñnnù jîi mē mē tsyà mē mǎma'atə a ñjîm aa, ñgaansə nî mîti ma mfuritə nî njoo jîi mē i tswe a mbii aa.

¹⁴ Mē khè tsi'î nî mîti ñghɛɛ nî a adigə yïi mē mē tè'ɛ mî'î ma ghu aa, ta ghɛɛ kwɛrə miyàrinè mî ngu'u mî afà'á mîi mē Nwî a twonə nàa mē tâ mē kɔ'ɔ ñkwɛrə, ñtsya aa a jîm Kristo Yesu aa.

¹⁵ A bəŋ mē bî'inè bîi mē bi kwè mē, ñtwintə mîngǵǵ mî'inè a nu Kristo aa, tâ bî'inè tswe nî àmɔ̀ntə ma yu. Kə bɛɛ mē ñù tsù a tè'ɛ ntswe ghu mē a mɔ̀ntə annù yi adəŋ bəŋ Nwî à ka kîi ghîrè ta nî zi.

¹⁶ Lâ ànnù yî wè a bə aa mē tâ bi'inè tswa annù yïi mē bî'inè tswè mē nî yu aa ntugitə tâ à tinsə.

¹⁷ Bîlîm bâ, tâ nî yon ñka ñɛ'esə nàa tsɔ bə bî mɔ'ɔ, ñghîrə nî ñnnù jîi mē bî'i ghîrè aa; ñkîi nlii nî bə bîi mē bi yonə nî ñbù'ù mîkòrə jî'i aa.

¹⁸ Mē swonə laa aa, nlon mē bə bî mɔ'ɔ bi tswe ghu mē bi ghîrə ñnnù tsɔ bə bîi mē bi bàa atibəŋnə bəŋnə ya yïi mē Kristo à lē ñkwo ghu aa. Mē tè'ɛ mē m̄foo nswonə annù ma yû a mbo bù, à nî tsi'î yû mē mē kîi mbu ñkwatə nswonə nî mîlâa a mî'i mē aa.

¹⁹ A ka yi kî bə a ñjîm tâ Nwî à ñiŋ isa'a a nu bo, nlon mē bo lògə ato'ò yaa laa tsɔ nwî wàa, ñtswonə nî nú yàa nlon njoo jîi mē bəŋ i bəŋnə ñghîrə nî mē tâ atú yaa ka ndirə, ñtɛ'ɛ atu yaa nî ñjoo mbi jù.

²⁰ Lâ ñghɛɛ nî bî'inè, àla'á yi'inè a tswe aa a aburə, bî'inè yu'utə nî Ngənywèensə yi'inè, Mmà'àmbî Yesu Kristo mē tâ à lo ghu nzi.

²¹ A bə zî, bəŋ à ka lògə mîda'a mya mē mî ghîrè nî mē tâ ñjoo tsîm tâ i ka yu'unə nîi aa, i kwensə abɔrikə nú jî'inè jû tâ i tigə mbə tsi'î tsɔ yî ya yïi mē i ñwèenə nî nîfò aa.

4

Adi'itə Paul a mbo bɔɔ bi Kristo

¹ Bîlîm bâ, wa mē nǎnsə kɔŋə ghuu, nti gha i yə'ətə nî a nyə bù. Nî ghîrè mē tâ nti gha tâ i luu nî nîdorə, nî kî mbə miyàrinè mî ngù'ù mâ. Bîsú ba bîi mē mē kɔŋə aa, nî nǎnsə ntəə nti, ñswetə mîngǵǵ muu tâ mî tso a nú Mmà'àmbî.

² Mē bu'u mbo a mbo Evodia bo Sentikə mē tâ bo boonsə tâ ànnù yaa tâ à bə yi mɔ'ɔ a ñjîm Mmà'àmbî.

³ Mē bù'ù mbo a mbo wò, ñù àkòrə ghà mē si fà'a aa, mē ta ò kwetə bəngyè ma bù nlon mē bo fa'a bi'ibo a nswonə ntoo yî ñsigìnə bi'ibo nî Clement nî bə bi mɔ'ɔ bîi mē bi'ibo kîi mfa'a, mîkûm myaa mē tswè a mûm àŋwà'anə ntswènti aa.

⁴ Nî ka ndoritə a mum Mmà'àmbî a ngon bìnòò bîtsimè; mē bu ñkwatə nswonə mē ta nî ka ndoritə.

⁵ Nì ghirè tâ bè bîtsim yə mə ni tswa mîntîi muu, nlon mə nòò nzi Mmà'àmbi à tigə a bo aà.

⁶ Nì tsuu nú yùù kî wa'a nlon annũ tsu bē. Nì ka ntsa'atə Nwĩ nlon ngòŋ njoò tsim jii mə ni lòò aà, mbu'u nĩ mbo ghu mbo, mfa nĩ mbi'ikə ghu mbo, nghirə tâ à zi njoò tsim jii ni lòò ghu mbo aà.

⁷ Ma mùu ajàn bon mboonə Nwĩ yii mə i tsyatə mitsyè mi bē aa, i ka ghirə tâ mîntîi muu bo bi imòontənnu juu tswe a mum Kristo Yesu.

⁸ Bîlîm mbâ, ànnu yi nlwĩ'înjîm yii mə mē ka nswon a mbo bù aa, a ni mə tâ nĩ tē'ε atū yuu nĩ innu jii mə i nĩ ànnu nîŋkon aà, bo bi a ni innu jii mə i ku'unə a mbo'otə aà, ni jii mə i tsinə aà, ni jii mə i laa aà, ni jii mə bē kon aa, bo bi ni jii mə i bon aa; bεε mə ànnu yĩ tsu a tē'ε ntswe ghu mə a bon nghèè mmanşə, kə yĩ tsu yii mə a ku'unə a gha'asə aa, a bon mə tâ nĩ ka ŋwa'atə ma yuù ànnu.

⁹ Nì ka nghirə innu tsim jii mə ni yəgə a mbo mə aa, kə jii mə nĩ Kwèrə a mbo mē, kə jii mə ni yu'u a ntsũ mē aà, kə bə jii mə ni yə mē ghirə aà. Nì bə kî ghirə ma juù innu bon Nwĩ yii mə a borisə nĩ bē aa bon à ka tswe bu bo.

Paul a fa miya a mbo baFilipia ni njoo jii mə bo le mfa ghu mbo aà.

¹⁰ Mə nanşə ndoritə tsi'ĩ siginè a mûm Mmà'àmbi nlon mə, ka mə àgha'à a sà'à mē a ajàn yii mə ni le si lòò a ŋkwetə mē aa, nĩ tswè mē ni mânjî a ŋkwetə mē tsîtsòŋ. Tsi'ĩ ànnu nîkonè, nĩ le si wa'atə nàà, lâ kaa wa'à a ajàn yii mə mbə nĩ tsyâ ŋkwetə gha ghu aa bəŋnè nzi.

¹¹ Kaa mē si laa swon aa nlon mə àyoo tsu a wε'ε a mbo mē bē. Mē yègə mē nzi a ŋkwèrə ngòŋ innu tsim jii mə i fè'ε a nu mē aa nĩ nîdorè,

¹² Mē zî nnsigisə ibînú gha a nsyε, ŋkî nzi a tswe a noò yii mə njoo i gha'a a mbo mē aà. A tē'ε i bə bə mē akə bon mē yègə mē nzi a tswe nĩ njoo jî ghà'à ŋgha'a, ŋkî nzi a ntswe nĩ nji. Mē zî ntswe a noò yii mə ndà i lùu ni njoo bo bi a noò yii mə ndà i yòò aà.

¹³ Mbə mē tse ghirə innu tsim a njîm yu wa yii mə a fa nĩ mîdà'à a mbo mē aà.

¹⁴ Lâ a kî bōŋ mə nĩ kî ŋkwetə gha a noò yii mə mē kî tswe nĩ ŋgi'i aà.

¹⁵ Bù baFilipi, itu ibînú ghuu, nĩ zi mə a ajàn yii mə mē le nlòginè ŋka nswonə nĩ ntoo yĩ n̄siginè yû aà, a noò wa mə mē le ŋka nlo Macedonia aa, kaa ŋghotè ndânwĩ yĩ dàn kaa i le ŋwa'à ghu tswe mə i le mbii mə bo ka kî fa nĩ njoo a mbo mē, kə kî kwèrə nĩ njoo a mbo mē, ntsyatə ghuu.

¹⁶ Nlon mə, nghεε bə a ni noò wa yii mə mē le ntswe a Tesalonika aa, nĩ le ntoo njoo a mbo mē a ŋgaa jî ghà'atə, ŋkwetə gha ghu.

¹⁷ Kaa si bə aa bə mē mē wĩ'ĩ nlòò nĩ njoo jya jii mə ni fa ni a mbo mē aa bē, àyoo yii mə mē bəŋnè nlòò aa, à nĩ mboonə yii mə nĩ ŋkwèrə ghu ŋku'usə nĩ ibon yii mə i kuu ni abàa bù nlonə akwetə yii mə ni fa ni a mbo mē aà.

¹⁸ Wâ njoo jya jii mə nĩ kî too a mbo mē aa, i kî bürə ŋgha'a ntsyatə a jàn yii mə mē kî si lòò aà. Wa mē si ayoo dàn bu mbonə nlon mə mē kwèrə njoo jya jii mə nĩ kî tòò Epafroditus mə tâ à zi mfa a mbo mē aà. I bə aa njoo mmà'anwĩ jî lùmtə, mbə njoo ntòò mmà'a Nwĩ jii mə i ku'unə, mbon a nu Nwĩ aà.

¹⁹ Nwîngòŋ ghà à tswe nĩ àfù'ù a burè ŋgha'a kaa wa'ă a nswonə bē, a ka fa njoò tsim jii mə ni bonə aa a mbo bù a njîm Kristo Yesu.

²⁰ Tâ bî'inè ka gha'asə nĩ Nwîngòŋ Taà yĩ'inè a ngòŋ bìnòò bî tsim, n̄lwi'ĩ nîkonè. Amen.

Atsà'atè yi nlwĩ'ĩ ñjĩm

²¹ Tsà'atè ñi bê bi Nwĩ bitsĩm a mum Kristo Yesu. Bĩlĩm bi'inè bĩi mē bĩ'ibo tswe faà aa, bo kĩ ntsà'atè ghũ.

²² Bè bi Nwĩ bi tsĩm bi tsà'atè ghũ, bya bĩi mē bi tswe a ndùgē Kaisa aa bo nan̄sē ntsà'atè ghũ.

²³ Tā ìbǒŋ Mmà'àmbĩ Yesu Kristo tā ì tswe a mbo bù.

⁵ A bə laà aa nlon mə nì zî ñka'a jîi mə i tswe a aburə, bî'inè bê, jîi mə ñtoo yî ñsigìnè ya i le ñka'a a mbo bù ñloginə a noò yîi mə nì le nyu'u nighàa nì annù ññkonj aà.

⁶ Ntoo yî ñsigìnè ya mə i le nzî a mbo bù aa, i kwe a nî ìdìgə tsim fàa mbi, ñkoonə nî mîntà, tsi'î tsó àjànj yî mə a ki ntswe a titi bù ñlɔŋginə wa njwi mə nì le nyu'u ñki nzi annù ññkonj nlon ibònj Nwî wa àtû yuu a laa ghu

⁷ a ajànj yîi mə nì le nyəgə a mbo Epaphras ñsùkà'á yî'î bo bì ñgànjàkòrê yî'î a mûm àfà'a Mmà'àmbi aà. Aa ñù yîi mə a fà'à mbo Kristo nî ñtîi yi tsim nî àtû yi'î.

⁸ A ghìrə mē bî'î zi akòŋnə yuu a mûm Azwî.

⁹ Tsó mə a bə laà, ñloginə a njwi yîi mə bî'î le nyu'u aa, kaa bî'î leè ñki'î kentə nî a ntsà'atə Nwî ñwa'atə nî ghuu ghu, m̃bu'u nî mbo mə tá à lwensə ghuu nî m̃tsyè tá nì zi annù yîi mə yu lòò aa, ñtswe nì m̃tsyè m̃i Azwî Nwî tá zi innù tsim àtû yuu a laa ghu

¹⁰ tá nì ka ntswe ntswéntîi yùù tá i ku'unə a mbô Mmà'àmbi tá à nanşə ñka ndoritə ghu, tá ñtswéntîi yùù i ka ñkoonə m̃tá a nî m̃buu m̃fà'á m̃i sigìnè m̃tsim m̃i mə nì fà'á aa, tá innù jîi mə nì zi m̃bi'î ñgaa Nwî aa tá i ka ñgha'atə ñghɛɛ nî m̃bîi tá nì ka ñkwe ghu mumə.

¹¹ Tá Nwîngònj à nanşə m̃fa m̃ida'a a mbo bù tá nì tîi, ñyonjə a njim m̃tîi m̃i mya m̃i m̃i tsya mbo aa, tá nì tswe nî àtəŋəntîi, ñka ñkwɛrə nî innù jîi mə i zî nî a mbo bù aa nì ñidorə.

¹² Ñka m̃fa nî m̃bi'ikə a mbo Tà yîi mə à ghìrə bî'inè ku'unə mə mbə bî'inè tswé nî àbwarə a nì ñjoo jîi mə à lèə a mbo bè bi Nwî bîi bi tswe a mûm ñka'á aà.

¹³ A fî'isə mē yi'inè a mum àdìgə yîi mə m̃fîi àdìgə i bu'utə aa, ññnj a mûm ànnù ñifó njonj Mû yî yîi à kònjə aa,

¹⁴ tsi'î Mû wa yîi mə à le ntsu'u atû yi'inè ñghìrə Nwî à li'inè ifānsənnù jî'inè aà.

¹⁵ Kristo à nì finə Nwîngònj yîi mə kaa bi si yə aa, m̃bə m̃fòò àjèè a mbô ñgònj ñjoo tsim jîi mə Nwîngònj à nanşə aà.

¹⁶ Nlon mə bi le nanşə ñjoo tsim jîi mə i tswe a aburə bo bì jîi mə i tswe a nsyɛ aa, bo bì jîi mə bi yə, nì jîi mə kaa bi si k̃i nyə aa, ñtsya aa ghu nû, k̃ə b̃ə b̃ə ñgāŋmbu'utə b̃ə, k̃ə b̃isa'a bi ala'a, k̃ə ñgāŋəda'a, bonj b̃ə le nanşə ñgɔŋ njoo tsim, ñtsya aa ghu nu, ñki nanşə aa ghu mbô.

¹⁷ A nì yu yîi mə a tsyá m̃bîi ñgònj ñjoo tsim, ñk̃i m̃boonsə nî ñgònj ñjoo tsimə.

¹⁸ A nî àtu a mbô ñghòtə yîi i nì ibiinu yî aà, m̃bə ñlòginè, ñki m̃bə m̃fòò àjèè, ñtsyàmbîi a nyweenə nì ñèwo aa tá tswe nî àbwarə ñtsyàmbîi a nî ñgònj innu tsimə.

¹⁹ Nlon mə Nwî à le ndoritə a ghìrə mə tá m̃àrə Nwî ntsim à tswe ghu nû;

²⁰ ñtigə ñtsya ghu njim ñghìrə mə tá ñgònj ñjoo tsim i bu ntswe nî ànnù yî m̃o'ɔ bo bì yù Nwî, k̃ə b̃ə jîi i tswe a nsyɛ, k̃ə jîi i tswe a aburə, a ajànj mə à zi nî m̃boonə ntsya a njim aləə nu Kristo yîi à le nsaansə a ati b̃àŋnə b̃àŋnə aà.

²¹ A le mbə a noò m̃o'ɔ nì tswé asà'agha'a bù bì Nwî, m̃bə ñgāŋk̃ibaa jî nlon innù jî bi jîi nì le si m̃òntə ñk̃i ñghìrə aà.

²² Lâ ts̃its̃onj à bù mē ñghìrə b̃u bo tswé nî ànnù yî m̃o'ɔ ntsya a njim ñèwo nì Kristo a mûm ñjyānu mə tá lògə ghuu i zî t̃ɛ'ɛ a nsi yu tsó b̃ə b̃i

bì laa mànɔsɛ, kaa ŋkɪ'ì nî àlò'ò tswê, kè kàà ànnù yî tsu mɛ mbə bɪ firɛ ghuu ghu,

²³ tsi'ì mɛ mbə nî ghɛɛ nî mbɪi nî àbɪintɪi yuu, kaa wa'à tsìgìnɛ, ntɔɔ ntinsɛ, kaa ŋkɪ'ì nî ghuu swɔntɛ a nî ànnù yî mɛ nî bɛ, ajaŋ mɛ nî lɛ nyu'u a nî ntɔo yî nsìgìnɛ ya yî mɛ bɪ swòn mɛ a bo bɛ bɪ tsim fàa atu nsysɛ aa, mɛ Paul mɛ bɛ ŋgàŋàfà'à a nî ntɔo mà yû aà.

Afà'à Paul tsi'ì tsɔ ŋgàŋàfà'à ŋghòtɛ

²⁴ Tsitsòn mɛ doritɛ a nî ŋgɪ'ì yà yî mɛ mɛ yɛ a atu bù aà. Nlon mɛ a nî ŋgɪ'ì yî mɛ mɛ yɛ a mùm nɔyànù yà aa, mɛ mànɔsɛ aa annù yî mɛ a bonɔ a nî ŋgɪ'ì yî mɛ Kristo à lɛ nyɛ mbi'ì mbɪi nù yî ya yî mɛ à nî ŋghotɛ aa.

²⁵ Mɛ kɪ mɛ ntigɛ mbə ŋgàŋàfà'à a mbô ŋghòtɛ, nɔyɔŋ nɔjɪm àbwarɛ yî mɛ Nwɔŋgòn à fa a mbo mɛ mbi'ì ŋkwitù ghuu, mɛ tá mɛ ghìrɛ tá bɛ nanɔsɛ nzi nìghàà nî Nwɪ.

²⁶ Nìghàà ma nù nî lɛ mbə aa annù yî mɛ a lɛ ntswe alèntɛ a ŋgu'u ŋgu'u bo bɪ a miwàn miwàn, mɛ bɪ ghìrɛ mɛ a fɛ'è tsitsòn nìlaa a mbo bɛ bɪ Nwɪ aà.

²⁷ A mbo bo Nwɔŋgòn à lɛ ŋkòn mɛ yu ghìrɛ tá bɪ zi, a titɪi bitizɪ Nwɪ, àfù'u annù àtsyámbo yi yî a tswe nî ànnù yî àlèntɛ ma yu aà. Annù yî àlèntɛ ma yû a bɛ mɛ, Kristo à tswe a mùm nu bù, mbə annù yî mɛ a ghìrɛ mɛ nî ka mɛ nìgha'a nî Nwɪ aà.

²⁸ Bɪ'ì swon aà ànnù nlon Kristo ma ghù, ŋwa'asɛ nî ŋù ntsim, nɔdɪ'ì nî ŋù ntsim nî mbuu mitsyɛ mi tsim, mɛ mbə bɪ'ì yî mɛ a ŋù ntsim a ajaŋɛ mɛ à kwè mɛ mum Kristo ŋkɔ'ɔ ntɔɔ aà.

²⁹ A ŋghìrɛ ma yû, mɛ nwugɛ nî nù yà, ŋgaansɛ nî mɔdà'à ma, mɛfi'ì nî mɪtɪi mya mɪtsim mɪi a nanɔsɛ nɪŋ nî a nu mɛ aà.

2

¹ Mɛ lòɔ nswonɛ a mbo bù a ajaŋ yî mɛ mɛ fà'a nî mɪtɪi a ŋgaa bù bo bɪ bɛ bɪi mɛ bɪ tswe a ala'a Laodicea bo bɪ bɛ bɪ mɔ'ɔ bɪi mɛ kaa bɪ lɛɛ ntɛ'e ŋwa'à nsi gha yɛ aà.

² Mɛ fà'à ma mùu ajaŋ aa mɛ tá bo luu nî àtànɔntɪi, tá tswe nî àkòŋnɛ yî mɛ a ka bònɔsɛ waa, tá bo luu nî àfù'ù a nanɔsɛ nzi ànnù yî àlèntɛ Nwɪ ya, yî à nî Kristo yumbon aà.

³ Kristo à laa mbə key yî mɛ akwà'a ŋgòn itá mitsyɛ Nwɪ tsim, ŋghìrɛ bɪ'inɛ zɪ nî innù Nwɪ tsimɛ.

⁴ Mɛ swonɛ ma yû aa ta tá ŋù tsù à tsuu ghuu lõ bwe'esɛ nî mìghàà mɪ mbwe'esɛ.

⁵ Nlon mɛ ka mɛ kaa mɛ sɪ bɪ'inɛ tswê a mbɪi nu aa, mɛ bàŋnɛ ntswe bɪ'inɛ a mùm Azwɪ, ŋkɪi ndoritɛ a nyɛ ajaŋ yî mɛ nî nanɔsɛ ntswe, ntɔɔ ntɪi a mùm àbɪintɪi yuu a nu Kristo aà.

Ntswèntɪi yî i lùu a mum Kristo aà

⁶ Mbə yî mɛ nî bɪi mɛ Kristo Yesu a nî Mmà'àmbi aa, tá nî ka ntswe ntswèntɪi yùu a mum Kristo.

⁷ Nî twiŋ mɪŋgàn muu ghu nu tá mɪ tso, ŋghurɛ ntswèntɪi yùu ghu nu, ŋkɪi ntinsɛ a nî àbɪintɪi yuu a ajaŋ yî bɪ lɛ ndɪ'ì a mbo bù aà. Tá ntswèntɪi yùu i lùu nî ŋka mfa mbi'ikɛ.

⁸ Nî yɛ mɛ tá ŋù tsù à tsuu ghuu lõ ghìrɛ nî ìbù'ù ntsya nî mìghàà mɪ mbwe'esɛ mɪ adànɛ dànɛ, kè mitsyɛ mɪ ŋùmɔsòn mɪi mɛ mɪ lo aa bɛ nî nònɔsɛ bɛ, kè a innù mbii izwɪ jɪi sa'a mbi yù, a bɛ innù jɪi mɛ kaa i sɪ aa a mbo Kristo lo aà.

⁹ Nlon mə mārè Nwĩ yĩ mə à luu aa à tswe a mûm m̀b̀h̀i nũ Yesu,

¹⁰ nĩ kĩ ntswe nĩ n̄tswēnt̄i yĩ mə ì lùù aa, ntsya aa a n̄jĩm b̀ò̀ò̀ns̄ə yuu b̀i Kristo. A nĩ àtu a mbo b̀isa'a b̀i mbi bits̄im a bo b̀i izwi ts̄im j̄i mə isa'a nĩ m̀b̀i yù aà.

¹¹ Bi le ñjètè yĩ'inè n̄tsya aa ghu nu, kaa a wa'ă aa ñjètê yĩ mə b̀i ghìrə aa nĩ m̀bo b̄ê, à le mbə ñjètə yĩ mə a le ñghìrə Kristo, n̄tsya a n̄jĩm àjàn yĩ mə à fi'isə m̀dà'a m̄i innù j̄i b̀i j̄i i tswe a n̄jyānũ aa nlò'òsè aà.

¹² Nòò yĩ mə b̀i le mmurə ghūu a ñk̄i aa, b̀i le ntwin ghūu b̀i Kristo; n̄tsya n̄jĩm m̀murə ñk̄i ma yũ b̀i le ñk̄i nyweensə ghūu bu b̀i Kristo, a n̄jĩm àb̄iint̄i yuu a nĩ m̀dà'a m̄i Nwĩ yĩ, mə à le nyweensə Kristo nĩ n̄wo aà.

¹³ Bù b̄i mə nĩ le ñkwò nlon ib̄i ghūu bo b̀i àjàn yĩ kaa b̀i le ñwa'a ghūu ñjètè aa, Nwĩ à ghìrə m̄ê nĩ tigè n̄tswe bit̄i bu b̀i Kristo, n̄li'inə ifansennũ juu ts̄im,

¹⁴ mme'e ndi'i jya j̄i mə b̀i le ñwà'ànè i kwerè yĩ'inè aa nlògè ñgh̄e mb̄eentə a ati b̄an̄nè b̄an̄nè.

¹⁵ A Kwerə m̀dà'a m̄i b̀isa'a b̀i mbi bo b̀i m̄i izwĩ j̄i mə bu'utə mbi yù aa, ñghìrə mb̄i n̄ts̄im i yə àjàn yĩ à ghà'a waa aa ntsya a n̄jĩm ati b̄an̄nè Kristo aà.

¹⁶ Tsò mə a b̄ə ma mùu àjàn aa, tâ ñũ tsuu a ghūu sa'a nlon annù m̄ij̄i kè m̄ilù'ù, k̄ə nlon annũ ìkòò yĩ j̄i, kè annũ san̄ yĩ m̄fi, kè annũ ñjw̄ingòñ.

¹⁷ Ma juù innù b̄ə aa b̄ê àliləñ innù j̄i i ka yĩ zĩ aà; lâ annũ ññkon̄ yĩ a nan̄sə ntswe ghu aa, a b̄ə aa mbo Kristo.

¹⁸ Nĩ tsuu b̄i ñũ tsù à fi'isə ghūu a ñk̄an̄ nlon mə a t̄i nĩ mə nĩ ka ns̄igisə ib̄iinu ghūu a nsȳe, ñk̄i mm̄i nĩ baangel, nswon̄ə nĩ mə bo yə n̄i ñjèè t̄ə t̄ə, ñ̄nee n̄i nũ jyaa ad̄an̄è d̄an̄è ñyon̄ə n̄i b̄ê àm̀ò̀ò̀ntə innù, jyaa j̄i à nĩ j̄i b̄am̄iñs̄òñə aa,

¹⁹ kaa wa'a b̄an̄nè ñt̄iñnə n̄aa a nu Kristo yĩ mə à nĩ atu a mb̄ò m̀b̀h̀i nũ n̄ts̄im, ñ̄j̄e'̄e n̄i ìd̄igə nũ ts̄im j̄i mə i tsugisə m̄iñḡan̄ə myaa ghu nu, ñkwe nĩ a àjàn yĩ mə Nw̄ingòñ a lòò aà.

²⁰ Mb̄ə a b̄ə mə nĩ l̄è ñkwò bu b̀i Kristo, ntsya izwĩ j̄i mə i bu'utə mbi yù aa, a tigè ñghìrə ak̄ə mə tâ nĩ ka ntswe n̄tswēnt̄i yùù t̄si'ĩ tsò yĩ b̄a f̄aa mbi aa ɛ? A ghìrə ak̄ə mə nĩ ka nyu'unə b̄ə b̄in̄ò̄ns̄ə b̀i mbi bù aa ɛ?

²¹ “Nĩ tsuu tswa, Nĩ tsuu ywe'etə, Nĩ tsuu m̀ò̀ò̀ntè”

²² (Ñghaa laa nlon aa njoo j̄i mə i w̄ans̄ə m̀b̀i'ĩ a àjàn mə b̀i f̄a'ā nĩ ju), yon̄ə n̄aa n̄ò̄ns̄ə b̄am̄is̄òñ bo b̀i innù j̄i mə bo d̄i'ĩ bo aa ɛ?

²³ Ma jũ innù mə b̄ə d̄i'ĩ aa i k̄irə t̄si'ĩ tsò m̄itsȳe tswe ghu, i kwet̄ə n̄i b̄ə tâ b̀i ka ñgha'asə Nwĩ nĩ m̄an̄j̄i yĩ n̄t̄ins̄ə, ñk̄i ñkwet̄ə n̄i waa mə b̀i ka ns̄igisə nĩ m̀b̀h̀i m̄i nũ myaa a nsȳe, ñk̄i m̄iris̄ə nĩ m̀b̀h̀i m̄i nũ myaa; lâ kaa annù ma yũ yĩ tsu kaa a wa'a kwet̄ə a ñghìrə mə tâ b̄ə me'e innù j̄i mə n̄jyānũ jyaa i yè'è aà.

3

¹ Tsò mə nĩ yw̄èen̄ə m̄ê nĩ n̄wo bu b̀i Krito aa nĩ t̄e'̄e m̄int̄i muu b̄ə n̄i ñjoo j̄i mə i tswe a aburə, wa ad̄igə mə Kristo à tswe ghu, a mb̄èè ñ̄kw̄e Nwĩ n̄i m̄m̄a'ā aà.

² Nĩ t̄e'̄e at̄u yuu b̄ə a n̄i ñjoo j̄i i tswe aburə, ntsee b̄ə n̄i j̄i f̄aa nsȳe i t̄e'̄e.

³ Nlon mə nĩ kwò m̄ê, n̄tswēnt̄i yùù i tigè ñl̄əont̄ə bo Kristo a mum Nwĩ aà.

⁴ Nòò yĩ mə Kristo yĩ à nĩ n̄tswēnt̄i yùù laa à ka yĩ k̄i zĩ aa, tâ b̄u bo tigè n̄z̄i a m̄um n̄gha'ā n̄i.

Ntswêntîi yî ñlwèn bo ñtswêntîi yî mîfîi

⁵ Tsõ mæ a bə ma mùu ajàŋ aa, nì zwitə ìnnù jîi mæ njaŋnu i yè'ètə nghirə aà: Mbə ànnũ ajirə, ànnũ nsin, ànnũ nilòò, ànnũ ŋka nyè'ètə ìnnù jî bi, ànnũ ŋka nyè'ètə njoo si'i, yîi mbə tigə mbə tsõ ànnũ mmii mîkobə aà.

⁶ Nwî a nanşə nlwisə ntəŋ a nu bə ñlon aa ma juù ìnnù.

⁷ Nì le si kii nghirə nî ìnnù ma jû wâ noò mæ i le ntswe a nu bù nsa'a nî ghuu aà.

⁸ Lâ tsîtsòŋ nî fi'isə ìnnù ma jya i tsim mme'e: Alwintəŋ, àfimi'i, àbi'intii, mbègètə bə, bo bi mighàà mí fwè.

⁹ Nì tsuu ibăŋnənnù atu bù nî bù ki swonə, ñlon mæ nì sòrè mē marə ghùu yî ñlwèn wa bo bi ìnnù jîi nì le si ghirə mbîi aa mmè'è

¹⁰ mbaŋnə ntigə mma'a a marə yî mîfîi wa, yîi mæ Nwi a kwensə mæ nì ka nzi yi ntigə mfînə nî yi, yîi mæ à nî ngàŋnənsə ghùu aà.

¹¹ Tsõ mæ a bə laa, kaa kwensə kaa à ka wa'à ghu bù ntswe a titii bîtîzî Nwî bo bi baYuda, bə bîi mæ bi ɲetə aa, bo bi bîi kaa bi sî ɲètə aa, bə bîi bi kurə bə aa, bo bi bə bîi bi tswe a ngèè aà, ibù'ù bo bə bîi kaa bo sî ibù'ù bə aà, Kristo à tigə mbə ìnnù tsim ŋki ntswe a mum bo bitsimə.

¹² Tsõ bə bi Nwî bîi mæ à tsò'ò bi laa, a kî ɲkəŋ aa, nì tigə ɲwe'ɛ ɲko mîlɲnə, bo bi ɲghirə ìnnù jî sigìnə, nî ñsìgìsə ibii nu a nsyɛ, a bə'ò ŋka mbəŋə, nî àtəŋəntii, a nu bù,

¹³ ŋka ntswa mîntii muu bu nî bù, mæ mbə annù a ka nyanə ɲù ñlon ɲù yî mə'ò, nli'inə nî ifănsənnù juu bu nî bù; ajàŋə mæ Mmà'àmbi à lî'inə ifănsənnù juu aa, nì tswe nì ŋki ŋka nli'inə ifănsənnù bə bî mə'ò.

¹⁴ A nî ìnnù ma jû tsim, tâ àŋkòŋnə à bə ma ànnù yîi mæ a nanşə mboonsə nî ìnnù tsim ŋkwerə aà.

¹⁵ Tâ mbəŋnə Kristo ya i ka ntsyasə nî ghuu, ñlon mæ Nwî à le twonə ghuu aa mæ tâ nì boonsə ntswe nî mbəŋnə a nî mbîi nu yî mîfùùrə. Nì kii mfa nî mbî'ikə ghu mbô.

¹⁶ Tâ nighàà nî Kristo luu a mum mîntii bù ñlwi'i, nì ka ndi'i ɲkii ndi'itə nî ghuu ghu bu nî bù nì mîtsyɛ, ŋka nyəə nì bîpsalm, mîkòò mî ngħa'asə Nwî, bo bi mîkòò mî Azwî, mfa nî mbî'ikə a mbo Nwî a mum mîntii bù.

¹⁷ A nî ìnnù tsim jîi mæ nì ghirə aa, a nì nighàà nì ntsù, kə ànnù tsu yîi nì ghirə aa, nì ka nghirə ngəŋ ìnnù tsim a nì ikũm Mmà'àmbi Yesu, mfa nî mbî'ikə a mbo Nwîngəŋ Tà, ntsya ghu ɲimə.

Ntswê yî'inə a mûm ñtswêntîi yî mîfîi yâ

¹⁸ Bəŋgyɛ nì ka nyu'unə bilòò buu a ajàŋ yîi mæ a ku'unə a nsi mî'i Mmà'àmbi aà.

¹⁹ Bilòò nì ka ɲkəŋ bəŋgyɛ buu, ntsee a nu bo ki tsə'ə.

²⁰ Bə, nì ka nyu'unə bîtaà buu bo bi maà buu a nî ngəŋ ìnnù tsimə, ñlon mæ àa annù yîi mæ ghirə Mmà'àmbi a doritə aà.

²¹ Bîta, nì tsuu kî ghirə tâ mîntəŋ mî bəò buu ka nlwi, ta wa'à kà nghirə mîti myaa ka mbî'i.

²² Ibù'ù nì ka nyu'unə bîtaà buu nî ìnnù tsim, kaa wa'a ka nyu'unə aa tsi'î a noò yîi mæ bi lîi ghuu aa, bù kii ñlò bə mæ bə ka mbeentə nî ghuu aa bə, nì ka mfa'a nî nti ghuu tsim, mbo'ò aa bə Mmà'àmbi.

²³ A nî ìnnù tsim jîi mæ nì fà'à aa, nì ka mfa'a nî nti ghuu tsim, ŋka mfa'a tsõ nì fà'à aa a mbô Mmà'àmbi, kaa wa'a aa bə a mbo bə fà'à,

²⁴ nzi nì mæ, Mmà'àmbi à ka yî tso'ò afà'á yuu nî njoo jîi mæ à ləə a aburə a mbo bù aà. Wa nì fà'à aa a mbo Mmà'àmbi Kristo.

²⁵ A mbo bè bii bi ghìrè ibi aa, Nwĩ à ka yĩ kĩ kwi'inə ibĩ waa wa a mbo bo ñlon mə Nwĩ a lèntə bê aa ni mǎnjĩ yĩ à ku'unə aà.

4

¹ Bità bi abù'ù, nĩ ka nlentə ibù'ù juu ni mǎnjĩ yĩ à tsĩnə ñkĩ kù'ùnə aa, nzi ni mè nĩ kĩ ntswe ni tà a aburə.

Paul à fâ àdĩ'itə

² Nĩ ghɛɛ nĩ mǎbĩ ntəə ntinsə a mǔm àtsà'atə Nwĩ, ñka ntswe ñkərə, mfa nĩ mǎbĩ'ikə.

³ Nĩ kii ntsa'atə nĩ Nwĩ ñwa'atə nĩ yĩ'ĩ ghu, mə tâ Nwĩngon à ña'a mǎnjĩ mǎfà tá bĩ'ĩ ka ñkɛ'ɛnə ntoə ya yĩ ì tswe alò'òsə mbi'ĩ Kristo yĩ mə mè tswe atsan ñlon ñgaà yĩ aà.

⁴ Nĩ tsa'atə Nwĩ mə tâ mè zi ajàn yĩ mə mbə mè ghìrə ì nanse ñlaa ni mǎnjĩ yĩ mè tswe nĩ ghàa ghu aà.

⁵ Nĩ ka nzi akòrə nĩzi yuu ni mǎnjĩ mĩtsyè bu bi bè bi abɛɛ, nyə ni mə ni fà'à ni nòò ghuu siginə.

⁶ Tā ñghàa ni ntsū nuu tā nĩ ka nlii tsò bi nu'u nĩ fĩngwanə, tǎ ghìrə tā nĩ zi ajàn yĩ mə mbə nĩ fā àkwi'ĩ ñghàa a mbo ñu ntsim yĩ à bètə ghuu nĩ ànnu aà.

Paul à fâ àtsà'atə nlwĩ'ĩnjim a mbô ñghotə

⁷ Tychicus yĩ mə à nĩ ndĩm ghà yĩ mə mè kònə aa, ñkĩ mbə ñu àkòrə ghà a mǔm àfà'à, yĩ mə a fà'à a mbô Mmà'ambi nĩ ntii yi tsim aa, à ka tigə swon ñgon ñnnu tsim mbi'ĩ ñgaà yà.

⁸ A nĩ ñji'ĩ ànnu yĩ mə mè tòò yi a mbo bù aa, mə tâ nĩ zi ajàn yĩ mə ntswè yĩ'ĩ ì bə aa, tā à kĩ ndiintə mĩntii muu.

⁹ Mə kĩ ntoo Onesimus bo yu, mə a fà'à nĩ ntii yi tsim, mbə ndĩm ghà yĩ mə mè kònə, mə à kĩ mbə ñu nĩ bù ghùu aà. Bo ka tigə swon ñgon ñnnu tsim jii ì fɛ'ɛ fàa aa a mbo bù.

¹⁰ Aristarchus, ñu àkòrə ghà a ndatsan, a tsà'atə ghuu bo Mark (yĩ mə bo Barnaba ni bɔɔ nĩ bɔɔ aa, yĩ mə nĩ kii nte'ɛ ñkwɛrə adĩ'itə mbi'ĩ ñgaà yĩ aa, bɛɛ a zi nĩ kwɛrə yi siginə.)

¹¹ Yesu wa yĩ mə bi twonə nii nĩ Justus a tsà'atə ghuu. Ma bù aa tsi'ĩ bè bii mə bi tswe a titii bĩ'ĩ ñgànəfà'a ñlon ànnu nifò Nwĩ bii mə bi ñetə waa aà. Bo nanse ndiintə nàa tsi'ĩ nĩ mbə ànnu.

¹² Epaphras, yĩ à nĩ ñu nìbù ghùu yĩ mò'ɔ aa, mbə ñgànəfà'a Kristo aa, a tsà'atə ghuu. A nanse nto nĩ a mǔm àtsà'atə Nwĩ ñgon bìnòò bitsim, ñlon ñgaà yùu, mə mbə nĩ nanse ñkwe ñkɔ'ɔ nanse ntəə, ñkĩ nanse nzi annu yĩ mə Nwĩ a lòò aa tsimə.

¹³ Mə nĩ àyɛfə mbi'ĩ ñgaà yĩ mə à nanse mfà'à a mbo bù ni mĩtì, bo bi bè bii bi tswe a Laodicea, ni Hieapolis.

¹⁴ Lukas, docta yĩ mə bĩ'ĩ kònə aa, ni Demas, bi tsà'atə ghuu.

¹⁵ Nĩ fa atsa'atə ya a mbo bilm bĩ'inə bii bi tswe a Laodicea, ñkĩ ntsa'atə Nympha bo ñghotə ya mə ì bòontə ghu nda aà.

¹⁶ Nòò yĩ mə nĩ twonə mē àñwà'ànə yù a titii bù aa, nĩ tsyāsə bi kĩ ntwonə a nĩ ñghotə ya mə ì tswe a Laodicea aà. Nĩ kĩ nyə mə nĩ twonə àñwà'ànə ya mə a lo a Laodicea aà.

¹⁷ Tā nĩ swonə a mbo Archippus mə, “Yə mə ò fà'à ìfà'a wa mə ò lɛ ñkwɛrə a mbô Mmà'ambi aa ñghèè mǎnse.”

¹⁸ Mə Paul mə tigə ñgwa'anə yulà àtsà'atə aa tsi'ĩ nĩ à yaà abò, ka ñwa'atə nĩ atsanə yà. Tā ibon Nwĩ ì tswe a mbo bù.

Aṇwà'ànè Paul yi ntsyàmbüi a mbô ñghòtê BaTESALONIKA

NJI'INNÜ AṆWÀ'ANÈ YÜ

A aṇwà'ànè yü aa a le ṇwà'ànè Paul. Tesalonika à le mbə njò'ò àla'a yï ntsyàmbüi a mbü'ù Macedonia, ṇki gha'a tsyatə njo'ɔ ala'a tsim ghu. Bè le ntswe ghu tsö 200,000. Bè bi ghà'àtè bi zî ntanjə nî mitaa ghu. Bo tswê nî byaa bisa'a bi ala'à.

A nî ntoo yï ñsigìnè a Tesalonika aa a le nzî Paul ni Silas a ajàn mə bo le mà'àtə Filipi aa. Bô zî mē nswonə annü Kristo ghu aa, baYuda bii mə bi le ntswe ghu aa bi tuu ànnü yaa, ntotə bē, bi furə waa, bo tigə nlo waa ṇghɛ a Berea (ḥfà'à 17.1-10). Bo le ntswe a Tesalonika aa tsi'i a nî mü àtiü noò, tsö ṇgyà ji tarə (ḥfà'à 17.2). Lâ, mbon̄ tâ bi furə waa aa bon̄ bē bi mo'ɔ, nî baGrikia bi ghà'àtə, bi bii mē ntoo yï ñsigìnè yâ (ḥfà'à 17.4). Boo bi Kristo ma bû bi le tswe a mûm ṇgi'i nlon̄ mə bi le si nan̄sə ntso'ɔ nî àkòrə yaa aà. Ka mə bi le si tso'ɔ nî àkòrə yaa aa, àbiiintii yaa a le ṇkwe ṇghɛ nî mbii, bo bii nî ṇgi'i ya nî àtanjəntii, ṇkon̄ nî waa bo nî bo, ñseensə nî ntoo yï ñsigìnè yâ.

Timoti à le ṇghɛ nswonə annü yï mə a le tswe a ṇghotê baTesalonika aa a mbo Paul. A yù'ù mē ntigə ṇṇgwa'anə aṇwà'ànè yü a mfâ mbi'ikə a mbo bo, i diintə waa wa mûm ṇgi'i, i di'itə waa, i kii kwi'i innü jî mo'ɔ jii mə bo le si betə nii ghu aa. A le ṇghàa a mbo bo nlon̄ bē bii mə bi kwokə a mûm Kristo aa, nswonə nî ajàn yï mə a ka yï bə wa noò mə Kristo à ka yï bû bii aà (4.3-5.11). Ndi'itə waa nswon̄ annü yï mə Nwî a lòò nlon̄ ṇgaà yàa aa (4.3; 5.16-18). Paul à le si nan̄sə loo mə tâ bo ka ṇe'esə nî waa, nyon̄ nî àkorə nizî yaa. Ntsa'atə nî Nwî a atu bo mə tâ bo nan̄sə mfa mibiminü mya a mbo Nwî tâ à nan̄sə nləwə waa bi laa, mbə njoo ifà'â ji (4.9-12; 5.12-25).

Ñghòtê baTesalonika i nî àlensə ṇghotê, mbə figi a mbo bē bitsim a nî àbiiintii yaa, bo bi a ajàn mə bo le mbii ṇgi'i nî àtanjəntii, ñseensə nî ntoo yï ñsigìnè ya ghu, mbî ntsim i tigə nyu'u nî ànnü yaa aà (1.7-10). Paul à le nan̄sə ndoritə nlon̄ ṇgaà ñghotə mà yü, ntii yi i luu nî àkòṇnè nlon̄ ṇgaà yàa.

Bi yatê aṇwà'ànè yü aa laa:

1. Nji'innü aṇwà'ànè yuà 1.1
2. Ajàn mə Paul mfa mbi'ikə ṇgha'asə nî Nwî aà 1.2—3.13
3. Adi'itə mə bi ka nzi akòrə nizî yaa a mum Kristo 4.1-2
4. Adi'itə nlon̄ annü a ajàn mə Kristo à ka yï bû bii aà 4.13—5.11
5. Iidi'itə ji nlwî'ijn̄im 5.12-22
6. Innü jii mə Paul à le nswonə a nlwî'isə aà 5.23-28

¹ Aṇwà'ànè yï mə a lo a mbo Paul, Silvanus, ni Timoti, ṇghɛ nî a mbo bē bi Nwîṇṇon̄ Tà, ni Mmà'àmbi Yesu Kristo, bii mə bi tswe a ndānwî a Tesalonika aa. Tâ ibon̄ Nwî nî mbɔon̄ yï i tswe a mbo bû.

² Bi'i fa nî mbi'ikə a mbo Nwî a ṇṇon̄ binnòò bitsim nlon̄ ṇgaà yùu, kaa wa'à kaà a nniṇə ghuu a mum àtsà'àtə Nwî yi'i, ntsa'atə nî Nwîṇṇon̄ Taà yi' inè

³ Nwa'atə nî àfà'a abîintî yuu, bo bì ànwùgìnə akòḡnə yuu, bo bì àjàṅ yîi mə nî tɛ'ɛ atû yuu nyu'utə nî Mmà'àmbi Yesu Kristo ghu nî àtànḡntîi aà.

⁴ Bî'î zi tsi'î sigìnə, bilîm bi'i bîi mə Nwîḡḡḡḡ à kòḡ aa, mə nî nî bɔ̀ò bi bîi mə bi ntso'ɔ;

⁵ Nlonḡ mə kaa Ntoo yî nîsigìnə ya mə bî'î le nzi nî yu a mbo bù aa, kaa ì le ḡwa'à aa tsi'î nî nìghàà nî tsù zî bə, ì le ḡki nzi aa nî mîdà'à bo bì a mûm Azwî Nwî, kaa ànnû ajḡḡkə kaa a wa'à ghu tswê. Nî zî jḡṅ bə bîi mə bî'î le mbə ghu a titîi bù, nlonḡ aà ḡgaa yùu.

⁶ Nî le si tigə ḡḡe'esə nî yî'î ḡkîi ḡḡe'esə nî Mmà'àmbî, nlonḡ mə nî le ḡkwereḡ ntoo yî nîsigìnə ma yû aa a mûm ḡḡi'î yî ḡwê, lâ Azwî Nwî a bâḡḡḡ ḡḡhîrə nî kwereḡ nî nîdorə;

⁷ ma mùu ajḡṅ nî tigə mbə figə a mbo bè bîi mə bi le mbîi Kristo a Macedonia bo ì Achaia aà.

⁸ Nlonḡ mə kaa à si tsi'î ntoo Mmà'àmbi ya bə a ajḡṅ yîi mə nî sɛɛnsə ì ḡḡè a Macedonia bo bì a Achaia aà, àjàḡḡ mə nî nîḡ ntîi ḡhuu a nu Nwî aa, a kî mə sɛɛnə ḡḡḡè a adigə tsimə, maa ajḡṅ, a tigə mbə ayəfə yuu, kaa bî'î wa'à nî ànnû tsu bù ntswe a nswoḡḡ nlonḡ ḡgaa yùu.

⁹ Nlonḡ mə bo bîmbḡḡ bi swoḡḡ nî ànnû ajḡṅ yîi mə nî le ḡkwereḡ yî'î aa, bo bì àjàṅ yîi mə nî le mbəḡḡḡ ḡhuu mma'atə a mmîi mḡḡḡḡ, ntigə mfa'a nî a mbo Nwîḡḡḡḡ yîi mə à tswe ntîi ḡki mbə yî ànnû nḡḡḡḡ aà.

¹⁰ Nkîi ntigə nyu'utə nî Mû yî Yesu, mə tâ à lo a aburə mbu mbîi, là'a yu wa yîi mə Nwî à le mbîiḡḡḡ a nîwo aà, mbə Yesu yîi mə a fi'isə nî yî'inə a mûm àlwintḡḡ Nwî yîi mə a ka yî zî aà.

2

¹ Nî zi tsi'î sigìnə, bilîm bi'i, mə ntswe yîi mə bî'î le ntswe a titîi bù aa, kaa ì le ḡwa'à aa adḡṅ dḡṅə tsyá.

² Nî zi mə mbḡḡ tá bî'î ka nzi a mbo bù aa, boḡ bî dî mə ḡḡi'î a mbo bî'î ḡki mbəḡitə yî'î a Filipi. La nî zi mə ka mə a le mbə ma mùu ajḡṅ aa, Nwî yî'î à le mfa atànḡntîi a mbo bî'î mə bî'î ke'ɛnə ntoo Nwî yî nîsigìnə ya a mbo bù, ka mə bè bî ḡhà'atə le si to nî mə tâ bî'î tsuu swoḡḡ aà.

³ Annû yîi mə bî'î gaansə mitîi mî'î a ḡḡhîrə mə tâ nî zi aa, kaa a si aa a nî àfansənnû kə a nî ànnû yîi mə kaa a si laa, kə bə nî annû mbwe'esə tswê.

⁴ Ntoo yî sigìnə ma yû, Nwî à beentə mfa a mbo bî'î mə tâ bî'î ka nseɛnsə, kaa wa'a ka nseɛnsə aa bə a ḡḡhîrə mə tâ nû bè ì ka mbḡḡḡ, ntsyatə a ḡḡhîrə mə tâ Nwî à ka ndoritə, à nî tsi'î yû Nwî yîi mə à zi mîntîi mî'î aà.

⁵ Nwî à nî àyəfə yî'î mə, nî zi mə kaa bî'î le si wa'à aa nìghàà nî mbwe'esə nîi mə nî ka kî ḡhîrə tá bè ka ndoritə aa, lòḡḡ mfa'a nî nu. Kaa wa'à kîi mfa'a aa mbèrîsə nyonḡ nî aa bə àbîi yî tsu yîi mə a tswe ghu aà.

⁶ Kaa bî'î le si wa'à nî nìgha'a a mbo bè lòò, a mbo bù kə a mbo bè bi mɔ̀ò, ka mə bî'î le ntswe nî ḡka mbetə nî àkwetə a mbo bù tsi'î tso ḡḡḡntoo Kristo aà.

⁷ Lâ bî'î le si bâḡḡḡ bḡḡḡ nî nu bù tsi'î a ḡḡḡ ḡḡḡ ajḡṅ yîi mə ndè mu a lèntə nî bɔ̀ò bîi mə a ko'o aà.

⁸ Tsə mə, ntîi yî'î ì le si yè'ətə nî a nyə bù aa, kaa bî'î le ḡwa'a aa tsi'î nî ntoo yî nîsigìnə ya a mbo zî, bî'î le ḡki mfa mîbîi mî nû mî'î a mbo bù nlonḡ mə bî'î le ḡkòḡḡ ḡhuu si'î si'î aà.

⁹ Nî bə wa'atə sigìnə, a bilîm bi'i, boḡ nî zî àjàṅ yîi mə bî'î le si nanḡsə mfa'a ḡkîi nnwuginə aà, bî'î le si fà'à a si'inə bo bì nîḡḡḡ a nyə mə tâ nî

wa'ă ngi'i ka nyə a je'ε bĩ'i wa noò mə bĩ'i le si sèènsè n̄toò Nwĩ ya a titi bũ aà.

¹⁰ Bũ a bò'ò Nwĩ, n̄i ni biyefə bi'i mə àkòrè nizĩ yi'i a le nlaa, ntsinə kaa àlò'ò yĩ tsu kaa a wa'a a ni mighàrìnè mi innù mi'i a nsi bũ bĩi mə n̄i le mbii Kristo aa tswé;

¹¹ nlon mə n̄i zi mə bĩ'i le nlogè ghuu aa tsó mə tà à tswe ni bòò bi aa, bĩ'i le si di'itə n̄i ghuu yĩ mò'ò yĩ mò'ò, ñkii ndiintə n̄i ghuu,

¹² ñkwantə n̄i ghuu mə tâ àkòrè nizĩ yuu tâ à ku'unə tsó yi bə bĩi mə Nwĩ à twòñə a m̄n ànnù nifò yi bo bi a mum nigha'à ni aà.

¹³ Annù yĩ mò'ò yĩ bĩ'i fa ni mbi'ikə a mbo Nwĩ ngòn bìnòò bitsim aa a ni mə nòò yĩi mə n̄i le nyu'u nighàà ni Nwĩ nya a mbo bĩ'i aa, n̄i le ñkwere ñki mbii, kaa n̄i le ñwa'à bii aa tsi'ĩ tsó nighàà n̄i mə ni lo aa mbo bàmisòn, n̄i le mbii aa tsi'ĩ tsó nighàà ni Nwĩ yumbonə, àa tsi'ĩ ayoo yĩi ni ni ghu aà, nighàà ma n̄i n̄i mə ni fà'à a titi bũ bə bii mə bi bii Kristo, ñkwensə n̄i ghuu aà.

¹⁴ Nlon mə m̄bà bilim bā, n̄i le si tigə ñje'esə n̄i ñghòtə Nwĩ a n̄im Kristo Yesu j̄i mə i tswe a Yudea aà; ñkii yə n̄i ñgi'i yĩi mə bə bi ala'à buu bi le si ññə ni a nu bũ aa, tsi'ĩ a ñgĩñ ñgĩñ a ajàn mə ndanwĩ j̄i mə i tswe a Yudea aa i le si kii nyə n̄i ñgi'i a mbo baYuda aà;

¹⁵ bo bii mə bi le zwiə Mmà'àmbi Yesu ni ngāntoo Nwĩ, ñki mfurə yi'i bĩ'i fe'ekə, ñghirə ntòn Nwĩ i nan̄sə ñlwi aà. Bo n̄i ñgàn k̄bàà bə bitsim.

¹⁶ Bo le si, k̄ñə ni mə tâ bĩ'i tsuu n̄i n̄toò yĩ ñsigìnə ya a mbo batoo dàn ghèè tâ bo yu'u nyweenə. Bi le ñghirə ma mùu ajàn aa tâ ìb̄i waa yĩi mə bo le si ghirə ni a nsi mi'i Nwĩ aa, tâ i luu. Lā tsitsòn wā àlwintòn Nwĩngòn a zĩ mə ñkwetə waa!

Ayè'ètə Paul a mbũ nzĩ ñghantə waa

¹⁷ Lā a ñghèè a mbo bĩ'i bilim bi'i, bĩ'inə tswè mə a njii njii kaa wa'à bũ nyənə a ni mu àt̄i noò, ka mə a bə ma mùu ajàn aa, m̄ntīi mi'i mi tswe bĩ'inə ñgòn bìnòò bitsim, bĩ'i k̄i nyə'ətə ngansə ni mit̄i mi'i mə mbə bĩ'inə bũ nyənə.

¹⁸ Bĩ'i le si n̄lòò a zĩ a mbèè bũ, tsi'ĩ m̄bon, Paul, a ngaa j̄i ghà'atə, lā Satan a k̄ñə n̄i yi'i.

¹⁹ Ayoo yĩi mə mbə bĩ'i ka mbə, kè n̄idorə ni'i, kè m̄yàrìnə mi ngù'ù, m̄i mə bĩ'i ka yĩ k̄i tswònə n̄i n̄i yĩ'ĩ ghu a nsi mi'i Kristo a noò yĩi à ka yĩ nzĩ aa, à n̄i àkə aa ε? A laa wa'à bu bə aa ε?

²⁰ Nlon mə n̄i laa mbə ni gha'à ni'i ñki mbə n̄idorə ni'i.

3

¹ Ma mùu ajàn, tsó mə kaa bĩ'i le ñwa'à bũ nzi ajàn yĩi mə mbə bĩ'i tswa m̄ntīi mi'i aa, bĩ'i le ntigə mbii mə bĩ'i ka tigə tswe a ala'a Athens,

² i b̄an̄nə tigə too Timoti yĩi mə à le mbə mumaà yĩ'ĩ, ñki mbə ngànàfà'a Nwĩ nlon n̄toò Kristo yĩ ñsigìnə aa mə tâ à zi ñkwetə ghuu a ñghirə mə tâ àb̄iint̄i yuu tâ à ka ñkwe

³ ta tâ ñ̄i n̄i bũ tâ tsee ló k̄i tsìginə nlon ngi'i yĩi mə ni yə aà. N̄i laa ntε'ε nzi mə bĩ'inə tswe n̄i ñka nyə ngi'ĩ.

⁴ N̄i k̄i ñwa'atə mə nòò wa mə bĩ'i le ntswe bi'inə laa, bĩ'i le mbaa nswon a mbo bũ mə, bĩ'inə tswe n̄i yĩ ñka nyə ngi'ĩ; tsi'ĩ fàa ajàn mə a fè'è m̄i n̄i k̄i nyə aà.

⁵ Ma mùu ajàn, tsó mə kaa mə le ñwa'à zi ajàn yĩi mə mbə mə bũ n̄tswa nt̄i gha aa, mə le ntigə n̄toò ñk̄i a mbetə t̄a zi a ajàn yĩi àb̄iint̄i yuu a bə

aà, òlɔŋ mə mə lɛ si bo'ɔ mə mbə akwà'ànə a lô òkwà'ànə ghuu nì wô, tâ àfà'â yì'i à tsya adàŋə danə.

⁶ Tsìtsòŋ mə Timoti à bù mē òlɔ a mbɛɛ bù m̀bii nì òk̀k̀i yì sigìnə òlɔŋ àb̀iintii yuu bo bì àk̀òŋnə yìi mə nì tswe nì yu aa, òk̀i òk̀e'ɛnə mə nì wa'atə nì yì'i nì òt̀ii yì sigìnə, a ògòŋ b̀ìnòò b̀ìtsim, òk̀ii nyə'ətə nì mə bon nì yə yì'i aa, tsi'í àjàŋ yìi mə b̀i'í k̀ii nyə'ətə nì a nyə bù aà,

⁷ ma mùu àjàŋ, b̀ilim mbâ, ka mə bì nìŋ nì m̀buu òg̀i'í tsim a nu b̀i'í, b̀i'í k̀ii ònyu'u nì ònyəŋ aa, ànnũ ab̀iintii yìi mə nì tswe nì yuu aa, a b̀orìsə nì m̀ntii m̀i'í.

⁸ Tsìtsòŋ b̀i'í ka nan̄sə tswe bit̀i, mə mbə nì k̀i ntəə ntii a m̀m Mmà'àmbi.

⁹ Nlɔŋ mə mbə b̀i'í nan̄sə mfa m̀bi'ikə a mbo Nwĩ aa mə akə òlɔŋ ghuu, òlɔŋ nìdɔrə n̄ii mə b̀i'í tswe nì nu a nsi m̀i'í Nwĩ òlɔŋ ògaa yùu aa ɛ?

¹⁰ B̀i'í tsà'atə nì Nwĩ nì òt̀ii yì'i tsim a as̀i'ìnə bo bì n̄itugə, mə mbə b̀i'ìnə yì m̀bu nyənə, nì m̀insi, i fa ayoo yìi mə mbə tɛ'è m̀burə ka k̀i bonə a nì ab̀iintii yuu aà.

¹¹ Tsìtsòŋ tâ Nwĩŋgòŋ Taà yì'inə yumbòŋ, nì Mma'ambì yì'inə, Yesu, tâ à tsyasə yì'i tâ b̀i'í zi a mbo bù;

¹² tâ N̄gàŋmà'a yì'inə tâ à k̀i òku'usə ak̀òŋnə yìi mə nì tswe nì yu, òk̀òŋnə nì ghuu bù bu nì bù, òk̀ii òk̀òŋ nì b̀ə b̀ìtsim aà, tsi'í àjàŋ yìi mə b̀i'í k̀ii òk̀òŋ nì ghuu aà.

¹³ Ma mùu àjàŋ, tâ à ghìrə tâ m̀ntii muu m̀i laa, ntsuu nì àlò'ò lɔ tswe a nsi m̀i'í Nwĩŋgòŋ Taà yì'inə, fyà noò yìi mə N̄gàŋmà'a yì'inə Yesu à ka yì zì bo bì b̀ə bì Nwĩ b̀ìtsimə aà.

4

Ntswèntii yìi mə a ghìrə Nwĩŋgòŋ a doritə aà

¹ A nlwĩ'isə mbă boò bì maà, b̀i'í d̀i'itə nì ghuu òk̀ii m̀bu'u nì m̀bo a mbo bù nì òk̀m Mmà'àmbi Yesu mə, àjàŋ mə nì lɛ nyəgə a mbo b̀i'í aà, a ku'unə òka ntswe ntswèntii yùu nì m̀anjì yìi mə a ghìrə Nwĩ a doritə, yìi mə nì k̀i mē òlògìnə òka ntswe aa, nì ghɛɛ nì m̀bũ tsi'í maa àjàŋ.

² Nlɔŋ mə nì k̀i nzi ndi'í jya j̄ii mə b̀i'í lɛ mfa a mbo bù, a àjàŋ yìi mə Mmà'àmbi Yesu à lɛ nswon aà.

³ Annũ yìi mə Nwĩ a lòò aa, a nì aa mə tâ nì laa mman̄sə, mə tâ nì tsuu k̀i tsùrè.

⁴ Tâ òu yì m̀ɔ'ɔ, yì m̀ò'ɔ à ka nyɔ'ɔ ògwê yì a nì m̀anjì yìi mə à laa òk̀i òghìrə mə mbə bì gha'aə yì.

⁵ Kaa wa'à ka nyɔ'ɔ aa bə nì m̀anjì àghè'ènə b̄angyè, òka nloo b̀ə, tsò b̀ə bì itoo j̄ii mə i s̀i Nwĩ zi aà.

⁶ Tâ òu tsù à tsuu òk̀òbə annũ a nu mu maà yì lɔ j̄itə a nì ànnũ ma yù, òlɔŋ mə Mmà'ambi a nìŋ isa'a a nu b̀ə b̀ìtsim b̀ii mə bì ghìrə ij̄ŋ if̄ansənnũ ma j̄u aà, tsi'í àjàŋ mə b̀i'í lɛè n̄tɛ'ɛ foo òwà'àsə ghuu ghu aà.

⁷ Nlɔŋ mə kaa Nwĩ à lɛ òwa'à yì'inə twonə aa mə tâ b̀i'ìnə ka ghìrə aa ànnũ nsinə, à lɛ mb̄an̄nə òtwonə yì'inə aa mə tâ b̀i'ìnə ka òghìrə aa ònnũ j̄ii mə i laa aà.

⁸ Ma mùu àjàŋ, òu yìi mə a tsa'a ma yù ànnũ aa, kaa si aa òm̀isòŋ tsa'a, a tsa'a aa Nwĩ yìi mə a fa nì Azwĩ yì yì làà ya a mbo bù aà.

⁹ A òghɛɛ nì ànnũ a òka òk̀òŋnə ghuu bu nì bù tsò boò bì ma, kaa mbə b̀i'í wa'à bù ka òwa'anə òlɔŋ ma yaà ànnũ, òlɔŋ mə Nwĩ yumbòŋ à d̀i'í mē, a mbo bù mə tâ nì ka òk̀òŋnə ghuu bu nì bù.

¹⁰ A kî mbə annù nîŋkon mə ni kǝŋ bilîm buu bitsîm bîi bi tswe a mbù'u Macedonia bù laà. Là bî'i bu'ù nî mbo a mbo bù, bilîm bi'i, mə tâ ni bu nnaŋsə ŋkonə waa ŋghɛɛ nî mǝbîi.

¹¹ Ŋka ŋgaansə ada'á yuu a ntswe nî mǝɔɔnə, tâ nù yî mǝ'ɔ, yî mǝ'ɔ ka ntɛ'ɛ atû yi tsi'î nî à yîi annù, ŋkîi ŋka mfa'a nî mǝbô muu, a ajan mə bî'i lɛ ndi'itə ghuu aa;

¹² mə tâ bə bîi mə bi burə tì Nwî bii aa, tâ bi ka mǝ'ɔ ghuu, tâ nù nibù tsee bə a nù dân ki yu'utə nî njoɔ jîi mə a lòò aà.

Nòò nǝzî Mmà'àmbi

¹³ Kaa bî'î si lòò mə tâ ni tswe a mûm itugə, a bilîm bi'i, nlon annù bə bîi bi kwòkə mē aà, mə tâ ni tsuu i ki jəŋnə, tsi'î tsǝ bə bîi mə kaa bi si annù tsu bu mbɛ aà.

¹⁴ Nlon mə, tsǝ mə bî'inə bii mə Yesu à lɛ ŋkwo mbu mbîinə ni wo aa, bî'inə ki nzi mə tsi'î maa ajàn yîi mə, ntsya a nǝjîm Yesu, Nwî à ka yî ghîrə tâ bə bîi mə bi kwòkə mē aa tâ bo bu mbîi fu bə bi Yesu.

¹⁵ Bî'î kè'ènə ni ma yû ànnù nyonə aa ni nǝghàà ni Mmà'àmbi, mə bî'inə bîi mə bî'inə tswe bi tîi aa, i yî burə i ywe'e wa noò mə Mmà'àmbi à ka yî zî aa, kaa bî'inə ka yî wa'à a mbii bə bîi mə bi lɛɛ ŋkwokə aa tsyà, ŋkàn kaa a ka yî wa'ă maa ajan bə.

¹⁶ Nlon mə Mmà'àmbi yumbɔŋ à ka yî lo a aburə i sigə, i ghàà nî nǝjî yî ntîi, a ajàn mə ndîi baangel wa à ka yî tɔŋnə ntwon aa, tâ ntàn Nwî tâ i ki ŋghaa. Tâ bə bîi mə bi lɛɛ ŋkwokə a mum Kristo aa tâ bo foo mbîinə;

¹⁷ tâ bî'inə bîi mə bi burə bitîi aa, là'à bî'inə bya mə bî'inə burə a nǝjîm aa, tâ bi tigə nlogə yi'inə nîbò bitsîm ŋkɔ'ɔ ni bu a mûm mǝbà'à a mbòò Mmà'àmbi a ndəŋ; maa ajan tâ bî'inə tigə ntswe bi'inə bi Mmà'àmbi a ŋgòŋ bîinòò bitsîmè.

¹⁸ Ma mùu ajàn nî tigə ŋka nlə'ətə mîntîi muu bu ni bù ni nǝghàà ma nû.

5

Nî tanɛə a ŋkwerə Mmà'àmbi a noò yîi mə à ka yî bǝ bîi aà

¹ Là bilîm bâ, a ŋghɛɛ nî nǝjwi kə nòò yîi mə ma jû innù ka yî fè'è ghu aa, kaa bî'î ka wa'à bù ŋka ŋghensə noò a ŋwà'anə a mbo bù.

² Bù bîmbɔŋ nî zi sigîinə mə njwî Mmà'àmbi ya i ka yî zî aa tsi'î tsǝ nǝyərə a wî'ikə nǝzî nîitugə aà.

³ Wâ nòò mə bə swonə ni mə “Bî'î tswe nî mǝɔɔnə kaa wa'à nî ànnù tsu bǝ'ɔ” aa, a naa tsi'î maa nòò mə ŋgî'i i ka bəŋnə wî'ikə fè'ɛ i kuu a nu bo, a ŋgîŋ ŋgîŋ a ajàn yîi mə mǝngyè yîi mə à tsigə mu a wî'ikə nǝy'u nî nǝyənə aà. Maa noò, àdîgə a ŋkhə ŋghɛɛ ghu kaa a wa'à bə.

⁴ Là bilîm bâ, kaa bù bîmbɔŋ nî sî aa mûm itugə tswé mə tâ nǝjwi mà ya i zi ŋwî'ikə mfunə ghuu tsǝ nǝyərə.

⁵ Nlon mə nî laa mə mbə bɔɔ ŋkà'à, mbə bɔɔ bi mfu'u àbèè; kaa bî'inə laa wa'à bɔɔ bi itugə bo bî mfiî idîgə bə.

⁶ Maa ajàn bî'inə tsuu nɔŋ i ki bwîiŋkə, ajàn yîi mə àbùgə bə a ghîrə aa, a bəŋnə ŋkù'unə mə tâ bî'inə tswe nîkərə, ntswe nî àlāa atû.

⁷ Nlon mə bə bîi mə bi bwîi filo aa, bi bwîi aa nîitugə, bə bîi mə bi mbaanə mîlù'ù aa bi kîi mbaanə aa nîitugə.

⁸ Là mbə yîi mə bî'inə ni bə bi mfu'u àbèè aa, a ku'unə tâ bî'inə yə mə bî'inə tswe nî àlāa atû. Bî'inə wɛ'ɛ atsə'ə ntsò yî nîgò yîi mə à ni bîintîi bə

àkòŋnè aà, ñki nso atsè'ə atu ntsò yï mē à ni ajàn yï mē bǐ'inè be nǐ ìlòŋ aà.

⁹ Nlɔŋ mē kaa Nwǐŋgòŋ kaa à le ŋwa'à yǐ'inè ka'a aa mē tâ bǐ'inè yǐ nyə ŋgǐ'i nyon aa a nǐm alwintɔŋ yǐ, à le mbàŋnè ntantə aa mē tâ bǐ'inè tswe nǐ ìlòŋ yǐ mē i lwi'i nǐkɔŋ, yǐ mē bǐ'inè kwɛrə ntsya aa a nǐm Mmà'àmbi yǐ'inè Yesu Kristo aà.

¹⁰ Mmà'àmbi Yesu Kristo wa yǐ mē à le ŋkwo nlon ŋkwitû yǐ'inè aa, mē kè bǐ'inè tswé bitì kè bǐ'inè kwo kwo, bon bǐ'inè tswe bǐ'inè nǐ yù.

¹¹ Ma mùu ajàn a ku'unə mē tâ bǐ'inè ka ndiintə yǐ'inè bi'inè nǐ bǐ'inè ta ki kwetə a yǐ'inè a ŋkwé, tsi'ǐ ajàn yǐ mē nǐ tɛ'è mē ñloginə a ŋghirə aà.

Adi'itə bo bi àtsà'atə yǐ nlwǐ'ɛŋjɛm

¹² Bǐlɛm bi'i, bǐ'i di'itə nǐ ghuu mē, nǐ ka mbo'otə bē bǐi mē bi nwùgìnə a titì bù aa, bǐi mē Mmà'àmbi à lèə mē tâ bi ka nlentə ŋkii ndi'itə nǐ ghuu aà.

¹³ Nǐ ka nanse ŋkɔŋ ŋkii ŋɛntə nǐ waa a ndəŋ nlon ifà'à yǐ mē bo fà'à aa. Nǐ tigə ntswe nǐ mbɔɔnə a titì bù nǐ bù.

¹⁴ Bǐ'ǐ gheɛ nǐ mbǐi ntsa'asə nǐ ghuu bǐlɛm bi'i, mē tâ nǐ ka ndi'itə bǐbwèrə, ŋka ndiintə bē bǐi mē mǐnti myaa mǐ bɔrə aà, ŋka ŋkwetə nǐ bē bǐi mē bi bɔrə a mǐm Azwi aa, ñki nzi ajàn yǐ mē nǐ ka tswa bē bitsim nǐ àtəŋenti aà.

¹⁵ Nǐ yə mē kaa nǐ si annù yǐ bi a atû annù yǐ bi kwi'inə, mbàŋnə yə mē nǐ ghìrə ibɔŋ a ŋgòŋ bìnòò bitsim a nu bù yǐ mɔ'ɔ yǐ mɔ'ɔ, bo bi a nu bē bitsimə.

¹⁶ Nǐ ka ndoritə a ŋgòŋ bìnòò bitsim.

¹⁷ Nǐ ka ntsa'atə nǐ Nwǐ a ŋgòŋ bìnòò bitsim ntsuu ki kaa.

¹⁸ Nǐ ka mfa mbi'ikə a mbo Nwǐ nǐ ŋgòŋ innù tsim jǐi mē i tsi'i nǐ ghuu aà; nlon mē à nǐ annù yǐ mē Nwǐ a lòò, yǐ mē à fà'à mē a mbo bu ntsya a nǐm Yesu Kristo aà.

¹⁹ Nǐ tsuu mɔ'ɔ Azwǐ Nwǐ ki bwetə bē.

²⁰ Nǐ tsuu nǐghàà nǐ mē ntoò Azwǐ Nwǐ a ñkè'ènə a mbo bù aa kitsa'a.

²¹ Nǐ ka ŋkwa'anə innù tsim; ŋka ntswa nǐ innù jǐi mē i ku'unə aa ntugitə.

²² Nǐ ka ntsu'uə nǐ ibəŋ innù jǐi bǐ tsimə.

²³ Nwǐŋgòŋ yǐ mē a fa mbɔɔnə aa à ka si'i ghuu tâ nǐ laa mmanse; i lèə àzwǐ yuu, nǐ mǐnti muu, nǐ mǐbǐ mǐ nǐ muu, tâ mǐ bɔŋ, kaa wa'à nǐ àlò'ò tswé wá noò mē Mmà'àmbi yǐ'inə Yesu Krito à ka yǐ bú bǐi aà.

²⁴ Yu wa mē à twòŋə ghuu aa, a lèə ñkà'á yǐ, à ka kii yə mē yu ghìrə nǐ laa mǎnsə ma lâ.

²⁵ Bǐlɛm bi'i, nǐ ka ntsa'atə nǐ Nwǐ a atu bǐ'ǐ.

²⁶ Nǐ tsa'atə bǐlɛm bi'inə, ñnɔŋə nǐ mǐghəgə myaa nǐ àkòŋnè Nwǐ.

²⁷ Mē di'itə ghuu nǐ ñkǐm Mmà'àmbi mē tâ nǐ twonə aŋwà'anə yú a mbo bǐlɛm bi'inə bitsimə.

²⁸ Tā ibɔŋ Mmà'àmbi yǐ'inə, Kristo Yesu, i lwi'i a mbo bù.

Aṇwà'ànè Paul yî àyòntè a mbô ñghòtê BaTESALONIKA

NJi'INNŪ AṆWÀ'ANÈ YŪ

A aṇwà'ànè yū aa a le ṇṇwà'ànè Paul. Kaa àgha'a a le ṇwa'à sà'àtè a ajàṇ mē à le ṇṇwà'ànè a yî ntsyambĩ ya a mbo baTesalonika aà. A le ṇṇwà'ànè aa a ntsisè ìforinè innū jīi mē i le mbù ñzi ṇkuu mbuurè nī innū jīi mē à le ndì'ì a mbo baTesalonika a nī ṇwà'ànè yî ntsyambĩ ya aa.

BaTesalonika le si foonse nī ànnū ya yīi mē Paul yumbōṇ à le ndì'ì ñlon ànnū ajàṇ mē Kristo à ka yī bū bī aa, bo bī innū jī mō'ò (2.5,15; 3.6-10). A bē tsò bo le ṇkwerè aṇwà'ànè yī mō'ò, ṇwa'atè nī mē a le nlò aa a mbo Paul, la a bē mbwe'esè (2.2). Aṇwà'ànè ma yū a ghirè bo wa'atè nī mē nòò ñzi Kristo wa mē Paul à le si swonè aa, à kù'ù mē. Ma mùu ajàṇ, bo bī mō'ò bī ma'atè mifà'á myaa ntigè nlègilè ṇkarè tsò mē bo le ntigè ṇwa'atè nī mē nòò ñlwi'í mbi à kù'ù mē aà (3.6,11)! Ma yū a burè ñtsanè! Paul a ṇwa'anè ñnanse wa'asè waa (3.6,14,15), ndi'itè waa mē tâ bo lwi'í a mûm innū jya jīi mē yu le ndì'ì a mbo bo aà, ṇka ṇe'esè nī waa (2.15; 3.7-10). ṇwa'atè nī a mbo bo annū ya yīi mē à le nte'è mfoo nswon ñlon ajàṇ yīi mē a ku'unè a ṇka mfà'á nīti aà, bē ṇu a tuu mfà'a a tsuu kī jī (3.10)!

Paul à le ntigè ntō'otè a mbo bo a ajàṇ mē mbē bī zī nòò ñlwi'ínjīm wa aà. Ṇghirè mē tâ bo zī innū jīi i ka yī kī dī'í mē Njwī Mmà'àmbi yā i ka mē aa koontè aà (2.1-12). Nū mbu'u innū jī bī wa à ka yī fòò zī ya'a, i kī bwe'esè nī mbi nī innū jī yēyèrè bo bī ñnnūtsyámbo jī bī (2.9-2).

Ka mē bī le mbwe'esè baTesalonika aa, ñghòtè ya i le mburè ka kī yòṇè nī Kristo nī ñti waa tsīmè. Paul a burè ka kī doritè ñlon ṇgaà yàà. Abiintii yaa a le si nanse ṇkwe, bo burè ka kī kòṇè nī waa bo nī bo (1.3,4). Paul a swonè nī a mbo bo mē tâ bo ka ntsa'atè nī Nwī ṇwa'atè nīi ṇkii nlòò nī mē tâ Nwī à ghirè tâ ñghàà nī nī kīi ṇwanse nsèèṇè ñghèe tsò ajàṇ yīi mē nī le ṇghèè a titii bo aà (3.1-2). Paul à le si tigè ṇkii ntsa'atè nī Nwī a atū ñghotè ya mē tâ Nwī yīi mē a lèè ṇkà'á yī aaa, tâ à ka mbē nī waa, mfa nī njoò tsīm jīi mē i ka ghirè bo ka ṇkwe ṇghèe nī mbīi a mûm àbiintii bo bī a nī àfà'á Nwī aà (1.11-12; 2.16-17; 3.3,16).

Bī yatè aṇwà'ànè yū aa laà:

1. Njī'innū aṇwà'ànè yuà 1.1-2.
2. Ajàṇ mē Paul à le mbeentè waa ntigè ṇgha'asè nī Nwī aà 1.3-12
3. Adi'itè ñlon annū ajàṇ mē Mmà'àmbi à ka yī bū zī aà 2.1-17
4. Adi'itè mē bī ka nzi akòrè nizi yaa a mûm Kristo 3.1-16
5. Innū jīi mē Paul à le nswonè a nlwī'isè 3.17-18

¹ Aṇwà'ànè yīi mē a lo a mbo Paul nī Silas nī Timoti ñghèe nī mbo bē bī Nwī Taà yīinè nī Mmà'àmbi Yesu Kristo mē bī tswe a ndānwī a Tesalonika aà.

² Tā ìbòṇ nī mboonè yīi mē i lo mbo Taà yī'inè Nwī bo bī Mmà'àmbi kristo aa, tâ i tswe a mbo bù.

Annū ntso'otè mīsa'a a noò yīi mē Yesu Kristo à ka yī bū zī aà

³ Bīlīm bā, a ku'unè bon bī'í fa mbi'ikè a mbo Nwī a ṇṇon bīnòò bitsīm ñlon ṇkwitū ghuu, ñlon mē àbiintii yuu a nanse ṇkwe tsi'í siginè, àkòṇṇè yīi mē nī kòṇṇè ghuu bu nī bù ghu aa, a kīi ṇghèe nī mbīi.

⁴ Ma mùu ajàn, bí'i tigə ntərə nî yí'i nlon ɲɡaa yùu a mbô ɲghòtə Nwí jì mɔ'ɔ nlon mə nì tswá àbìintiì yuu a tìi, ntswe a mùm ɲgi'i yíi mə nì yə, bo bì ajàn yíi mə bì tso'ɔ nî àkòrè yuu aà.

⁵ Ma yú a dî'i nì mə ajàn yíi mə Nwí a tso'ɔtə misa'a aa, a tsinê, ma mùu ajàn, nì ka yí kii kù'ùnə a ɲkuu a mùm ànnù nifò Nwí yíi mə nì yə nî ɲgi'i ghu aà.

⁶ A nì aa tsi'i ànnù yíi mə a ku'unə a ɲghirə aà, ajàn mə Nwí à kà'a mə yu ka yí ɲɲ ɲgi'i a nu bè bii mə bì ghìrè nì yê nì ɲgi'i aà,

⁷ i bàɲnə ghìrə tâ bù bii nì yə ɲgi'i aa, nì bí'i, tâ bí'inè fwetə wá noò mə Mmà'àmbi Yesu à ka yí lɔ aburə i sigə bo bì baangel bì bí wè a mùm nìlwà mɔ'ɔ tâ bì yə aà.

⁸ A ka yí sigə aa, aɲkwi'inê ànnu, a ɲɲɲ ɲgi'i a nu bè bya mə kaa bì sî Nwí zi, bo bì a nu bya bii kaa bì sî ntoò Mmà'àmbi Yesu ya yu'unə aà.

⁹ ɲgi'i yíi mə Nwí à ka yí ɲɲ a nu bo aa, i ka yí bə aa ajàn mə à ka yí bwesə waa ɲɡaa yí mɔ'ɔ, i kɲè waa mə tâ bì yí ɲwa'a a mbɛ Mmà'àmbi bo bì a mum nìgha'a nì nì wè koontè,

¹⁰ wa ɲjwí mə à ka yí zì a ɲkwɛrə nìgha'a nì bo bì àghu'usə a mbo bè bi, a mbo bè bìtsim bii mə bì bii yí aà. Nì ka yí kii bə bē bí mɔ'ɔ a tìi bo maa ɲjwí nlon mə nì lɛ mbii ntoò ya mə bí'i lɛ nzi nì yu a mbo bù aà.

¹¹ A bē ɲji'i ànnù yíi mə bí'i tsà'atè nî Nwí a ɲɡòn bìnòò bìtsim ɲwa'atə nî ghuu ghu aà, mə tâ Nwíɲɡòn yí'inè à ghìrə ghuu tâ nì ku'unə nì bè bii mə à twɔɲ aa, ɲki ɲghìrə mə innù jì sigìnè jii mə nì kà'a mə nì ka kì ghìrə a mùm àbìintiì aa, tâ à fa a mbo bù a ɲjim mɛdà'a mì.

¹² Ma mùu ajàn tá ghìrə mə tâ ɲkum Yesu Kristo tâ i tswe nì nìgha'a a mbo bù, tâ nì kì ɲkwɛrə nìgha'a ghu mbo, a ɲjim àbòɲəntii Nwíɲɡòn yí'inə abò'ɔ Mmà'àmbi Yesu Kristo.

2

ɲɡàɲkibàa wá

¹ ɲghɛ nì àjàɲ yíi mə Mmà'àmbi Yesu à ka yí bú mbìi tâ bí'inè ghotə a mbo yí aa, bí'i bu'u mbo a mbo bù mbâ bilim bí'i,

² nì tsuu mmà'atə mə tâ izwi jì mɔ'ɔ kè nìghàà nì tsu mə nì kwɛrə, kè àɲwà'ànə yíi mə bì swon mə a lo a mbo bí'i nswon nì mə ɲjwí Mmà'àmbi ya i zì mē aa, tâ à wanjə mbùrə mitsyè muu, kè ɲkii ntsigə mîntii muu bē.

³ Nì tsuu mà'atə mə tâ ɲu a bwe'esə ghuu a nì mánjì yí tsù; nlon mə kaa ɲjwí Mmà'àmbi ya kaa mbə i wa'à zì tì ghê nòò atii atu wa mə bè ka kì tuu Nwí aa, à fòò mē nzi. Tā ɲu wa yíi a sî nɔɲsə Nwí ləə, yu wa yíi a tigə ɲghɛ a mbwɛ aa, tâ à kì mfe'ɛ nì nsi nì nsi. Yu wa yíi mə Nwí à kà'a mē mə yu ka yí tsə ɲgi'i ghu nu aà.

⁴ A nì yu wa yíi mə à ka yí kì to nî Nwí i tigə ɲghɛ nì ibiinú yí mə yu tsyatə ɲjoò tsim jii mə bì twonə nì bìnwí, kè mə bì mii aà. A ghìrə maa ajàn aa a bàɲnə nìtigə nligə aləɲə yí a ndàmà'a Nwí nìtigə nswonə nì mə yu mbə aa Nwí.

⁵ Nì sî wa'atə mə à nì annù yíi mə mē lɛ nswon a mbo bù wa noò mə bí'inè lɛ ntswe aa ɛ?

⁶ Tsitsɔɲ nì zì ànnù yíi mə a tswa nì ɲɡàɲkibàa Nwí ghú mə tâ à tsuu zì aà. A yu'utə aa nòò yíi mə Nwí à kà'a mē nìləə mə tâ à fɛ'ɛ nì nsi nì nsi aà.

⁷ Wa ɲfà'a ɲu atii tu maghú, i tɛ'ɛ mē nìlɔɡinə nì àlò'òsə. A kì mbə tsi'i yu wa mə a kɲè yí aa mə a ghìrə mə tâ à tsuu fɛ'ɛ nì nsi nì nsi i ywe'e a noò yí mə yumbɔɲ à ka yí lò yí aà.

⁸ Maa noò mæ à ka yĩ tigə fɛ'ɛ nĩ nĩ nĩ aa, tã Mmà'ambĩ Yesu Kristo à zwitə yi nĩ àzwĩ ntsù yi, ntsə ŋgĩ'ĩ ghu nu nĩ nĩgha'à nĩ wa noò mæ à ka yi fɛ'ɛ aà,

⁹ Nòò nĩ ŋgàŋàtĩtu mǎghũ à ka yĩ kù'ù aa, tã mĩfà'à mæ Satan tã mĩ ka ŋghɛɛ nĩ mĩbĩ tsi'ĩ nĩ mĩtĩ mĩ wè, tã ìlènsə mbwe'esə bo bĩ ìnnũ jĩ yěyerə mbwe'esə ì ka mfe'ɛ.

¹⁰ Ìnnũ jĩ bĩ ì ka yĩ kĩ fɛ'ɛ bwe'esə aa bè bĩ mæ bĩ tswe nĩ mĩbwe aà, òlɔŋ mæ bo lɛ ntuu a ŋkòŋə ànnũ nĩkɔŋ ta yweenə aà.

¹¹ Ma mùu ajàn, Nwĩngòŋ a toò nĩ àfəsə yĩ tĩ mæ tã bo ka mbii nĩ ìnnũ jĩ mæ à nĩ àbǎŋnənnũ.

¹² A ghìrə maa ajàn aa mæ tã bè bĩ mæ bĩ sɪ annũ nĩŋkɔŋ bii, mbaŋnə ŋkòŋə nĩ ŋghìrə ìnnũ jĩ mæ kaa ì sɪ tsinə aa, tã bĩ yĩ ŋkuu isa'à.

¹³ La bĩ'ĩ tswe nĩ ŋka mfa mĩyà a ŋgòŋ bìnòò bĩtsim òlɔŋə ghuu, bilĩm bĩ'ĩ bii mæ Mmà'ambi à kòŋə aà, òlɔŋ mæ Nwĩngòŋ à lɛ ntsɔ'ɔ ghuu nloginə aa tsi'ĩ a nloginə, mæ tã nĩ yi nyweenə, ntsya nĩ ajàn yĩ mæ Azwĩ Nwĩ a sɪ'ĩ ghuu mæ nĩ laa, bo bĩ ajàn yĩ mæ nĩ bii nĩ ànnũ nĩŋkɔŋ aà.

¹⁴ A nĩ nĩjĩ'ĩ ànnũ yĩ mæ à lɛ ntwoŋə ghu ntsya aa a nĩm ntoò yĩ'ĩ yĩ n̄siginə ya, mæ tã nĩ yĩ ŋkwɛrə nĩgha'a nĩ Mmà'ambĩ yĩ'ìnə Yesu Kristo.

¹⁵ Mbɛɛ mæ a bə ma mùu ajàn aa mba bilĩm m̄bá, nĩ təə ntĩ nĩ ìnnũ jĩ mæ bĩ'ĩ lɛ ndĩ'ĩ a mbo bù òlɔŋə Kristo yĩ mæ bĩ'ĩ lɛ nswon bə nĩ ntsù, kə ŋwa'anə bə ŋwà'anə aà.

¹⁶ Tã Mmà'ambĩ yĩ'ìnə Yesu Kristo, nĩ Taà yĩ'ìnə Nwĩngòŋ yĩ mæ à lɛ ŋkòŋə yĩ'ìnə ntsya a nĩm àbòŋəntĩ yi ndĩntə nĩ ghuu a ŋgòŋ bìnòò bĩtsim, ŋkii ŋghirə nĩ mæ tã nĩ ŋka mbe nĩ ìlɔŋ yĩ mæ ì ka yĩ zĩ aa,

¹⁷ tã à tigə n̄lə'ətə nĩ m̄ntĩ muu, ŋka ŋghirə nĩ mæ tã m̄ntĩ muu ka mfi'isə nĩ m̄ghàà m̄ siginə ŋkii mfa'a nĩ ìnnũ jĩ siginə.

3

Nĩ ka ntsatə nĩ Nwĩ ŋwa'atə nĩ yĩ'ĩ

¹ A l̄wĩ'isə a bilĩm bi'ĩ, nĩ ka ntsà'atə nĩ Nwĩ ŋwa'atə nĩ yĩ'ĩ, mæ m̄bê ntoò Mmà'ambi ya ì kã ŋghɛɛ nĩ m̄bĩ ŋka n̄sɛnə n̄tĩ, ŋka ŋkwɛrə nĩ nĩgha'a a ajàn yĩ mæ ì lɛ ŋkĩ ŋkwɛrə a tĩtĩ bù aà.

² Nĩ kii ntsa'atə nĩ Nwĩ mæ tã à kwɛrə yĩ'ĩ a m̄bô ŋgǎŋ ab̄'ĩntĩ bo bĩ ŋgǎŋghirə ìnnũ jĩ bĩ, òlɔŋ mæ kaa n̄ n̄tsim kaa à burə tĩ ntoo ya bii aà.

³ Lã Mmà'ambi a ləə ŋkà'á yĩ, à ka n̄ŋ m̄tĩ a nu bù ì kii bɛ ghuu a mbo n̄ m̄bù'u ìnnũ jĩ bi wã.

⁴ Mmà'ambi a ghìrə bĩ'ĩ n̄ŋsə n̄zi a laa mæ nĩ ghìrə ŋkii ghɛɛ nĩ m̄bĩ a ghìrə ìnnũ jĩ mæ bĩ'ĩ swonə a mbo bù aà.

⁵ Tã Mmà'ambi tã à tsyasə ghuu tã nĩ ku'usə n̄zi àkòŋnə Nwĩ bo bĩ àtəŋəntĩ Kristo.

Ajàŋ yĩ mæ bĩ'ìnə tswe nĩ ŋka mfà'a aà

⁶ Bilĩm bi'ĩ, bĩ'ĩ swon a mbo bù nĩ Ìkũm Mmà'ambĩ Yesu Kristo mæ nĩ ka ntsu'utə bilĩm bi'ìnə bii mæ à nĩ b̄bwèrə kaa ŋkĩ'ĩ nĩ ìnnũ jya mæ bĩ'ĩ lɛ ndĩ'ĩ mbo bo aa yòŋə aà.

⁷ Bù b̄mbɔŋ nĩ zĩ tsi'ĩ siginə mæ nĩ tswe nĩ ŋka ŋghirə ìnnũ juu aà tsi'ĩ ajàn yĩ bĩ'ĩ lɛ sɪ ghìrə aà. Nòò wa mæ bĩ'ìnə lɛ ntswe aa, kaa bĩ'ĩ lɛ ŋkĩ'ĩ b̄bwèrə bə.

⁸ Kaa bĩ'ĩ lɛ ŋkĩ'ĩ ayoò tsu a mbo n̄ kwɛrə tĩ twũ. Bĩ'ĩ lɛ sɪ b̄ŋnə m̄fa'a ŋkii nwuginə, m̄fa'a nĩ asi'ìnə bo bĩ a n̄tugə, mæ m̄bə bĩ'ĩ tsuu l̄ bə abè'è a nu n̄ n̄bũ ghù.

⁹ Bǐ'í lɛ sɪ ghìrè ma mùu ajàŋ kaa kǐ'ì bə aa mə ka bǐ'í lɛ ɲwa'á nǐ àdà'á tswê a mbetə mə tâ nǐ diintə yǐ'í. Bǐ'í lɛ sɪ ghìrè ma mùu ajàŋ aa tâ à bə alənsə a mbo bù mə tâ nǐ ka nyonə.

¹⁰ Nòò wa mə bǐ'inè lɛ ntswe aa, bǐ'í lɛ sɪ swon a mbo bù mə, “Nǔ yǐi mə à tùú mǎ'a aa, tâ à tsuu kǐi kǐ jǐ.”

¹¹ Bǐ'í swon laà aa nlon mə bǐ'í yu'u mə bǐbwèrə bǐ tswe a titi bù kaa kǐ'ì nǐ ànnǔ tsu fa'á ntsyatə ɲka ɲghaa nniŋə nǐ mǐntsú myaa a nǐ innú bə.

¹² Nǐ ɪkǔm Mmà'àmbi Yesu Kristo, bǐ'í swon a mbo bə ma bú, ɲwa'asə nǐ waa mə tâ bo ka mfa'a ifà'á waa nǐ mbɔɔnə, ɲka mfa'a tâ kǐ kwèrə ayoo yǐi mə bo ka kǐ jǐ aà.

¹³ Lâ, a mbo bù, bilɪm bi'í, nǐ tsuu lǒ kaa a ɲghìrə ànnú yǐi mə a ku'unə aa bə.

¹⁴ Mbə ɲù yǐ mɔ'ɔ a tswe ghu a titi bù mə kaa à sɪ ntoo yù mə bǐ'í too fàa a mǔm àɲwà'ànə yulà aa yu'unə. Mbə a bə maa ajàŋ, nǐ lənsə yǐ, ntsuu nǐ ànnú a ɲghìrə bu bo lǒ tswe, ta tâ àtú yǐ á dirə.

¹⁵ Lâ tâ nǐ tsuu yǐ lògə tsǒ ɲgàŋkǐbàà ghùù bə. Tâ nǐ banɲə ɲwà'asə yǐ tsô ndim ghùù.

Mìghàà mi nlwǐ'isə

¹⁶ Tâ Mmà'àmbi mbɔɔnə yumbon à fa mbɔɔnə a mbo bù a ɲgòn bìnòò bitsim, a nǐ bǐmǎnjǐ bitsimə. Tâ Mmà'àmbi tâ à tswe a mbo bù bitsimə.

¹⁷ Tsi'í nǐ àbô ya mèmbon, a ɲwà'ànə mè ɲɲwa'anə ma mulà mìghàà ntsà'àtə nǐ ghuu. A nǐ àjàŋ mə mə san ɲɲwà'ànə tsim aà, ɲkǐ mbə ajàŋ mə mə ɲwà'ànə aà.

¹⁸ Tâ ɪbǒŋ Mmà'àmbi Yesu Kristo tâ ɪ tswe a mbo bù bitsimə.

Aṇwà'ànè Paul yi ntsyàmbi a mbo TIMOTI

NJI'INNŪ AṆWÀ'ANƏ YŪ

A aṇwà'ànè yū aa a le ṇwà'ànə Paul a mbo Timoti. Timoti à le mbə múnḡwà'à yīi mə à le mbə Krisən nlo a Lystra. Ndè yī à le mbə ṇu baYuda lâ taà yī a bāṇnè mbə ṇu baGrikia (Ifà'à 16.1-3). Timoti à le mbii Nwī, nṇansə ntswe nī àbīintiī nlòḡinè aa a múnkhə nlon mə maà yī bō ndè yī bo le mbə bāṅgyè bī abīintiī aà (2 Tim. 1.5). Paul à le ntsyà nlòḡə yi a Lystra wa noò mə à le ṇghèe akòrè nìtəə nī afà'á yi yi ntsyàmbi, ṇṇetə yi bo yu tigè mfa'a ṇkarə (1.3) à lòḡə yi nī mū yī “yī ànnu nṇkon a mùm abīintiī” (1.2).

Paul à le mà'atə Timoti a Efeso ṇka ṇghèe a Macedonia aa nləə Timoti mə tâ à tswe ghu ṇka nlentə ṇghotə baEfeso yā. Paul a tigè ṇṇwà'anə ṇwà'ànə ji baa ghu mbo ndi'itə nī yi ghu a nī ifà'á yi a ṇghotə. Bī twon ṇwà'ànə ma jū ji baa mə à le ṇwà'ànə a mbo Timoti bo bī yīi mə à le ṇki ṇwà'anə a mbo Titus aa nī “ṇwà'ànə bīpasto” nlon mə i ghàà nlon aa atufà'à bīpasto, nṇansə swonə nī mbuu bē bīi mbə bī ləə waa nī bīpasto aà.

A ṇwà'ànə a ntsyàmbi aa a ṇwà'asə yi nlon ṇḡṇndi'innū mbwe'esə, mə tâ à swonə bī kentə (1.3). Bə ma bú le si dī'ì nī mə njoo jīi mə bī yə fàa a atu nsye aa i tswe nī ibī. Mbə ṇu a yweenə aa tsi'í ajāṇ yīi mə mbə a tswē nī mītsyē mīi mə mī le ntswe alò'òsə, bo bī ajāṇə mə mbə a ka nyon bīnòṇsə bī mɔ'ɔ, kaa wa'a nī mbuu mīji mī mɔ'ɔ jī, kaa ṇki'ì kī ṇyɔ'ɔ (4.1-5).

Paul à le ṇwà'ànə ghu mbo a ajāṇ mə à ka kī tɔ'ɔ bitsyàsə aà (3.1-13) bo ajāṇ mə bī tantə innū ṇghotə mūm ṇghotə aà. Ndi'itə Timoti ṇkīi ndiintə nīi mə tâ à bə ṇḡṇfà'a yī nṇsiginè, ndi'ì nī ànnu yīi a ku'unə aa, tâ àkòrè nīzī yi tâ à laa, tâ à bə figè a mbo bə a nī innu tsim (4.11-16).

Bī yatə aṇwà'ànə yū aa laà:

1. Nji'innū aṇwà'ànə yuà 1.1-2.
2. Adi'itə nlon ṇghotə bo bī bitsyàsə 1.3—3.16
3. Adi'itə a mbo Timoti nlon afà'á yi 4.1-6.21

Atsà'atə Paul a mbo Timoti

¹ Aṇwà'ànə yū a lo aa a mbo mə Paul yīi mə mə nī ṇḡṇntoò Kristo Yesu ṇyonə nī ndi'ì Nwī ṇḡṇyweensə yī'inə nī yī Kisto Yesu yīi mə bī'inə bə aà.

² ṇghèe nī a mbo Timoti, mū ghà yī ànnu nṇkon a mūm abīintiī. Tā Nwīṇḡon Tā nī Kristo Yesu Mmà'ambī yī'inə fa ibon Nwī, nī ṇko mīlṇnə Nwī, nī mboonə Nwī a mbo wò.

Paul a wa'asə Timoti nlon bē bīi mə bī dī'ì innū mbwe'esə aà

³ Ajāṇə mə mə le si ghèe a Macedonia aa mə le mbu'utə mbo a mbo wò mə tâ ɔ tswe a Efeso tá swon a mbo bə bī mɔ'ɔ mə tâ bī tsuu annu Nwī yi dāṇ i kī dī'ì.

⁴ Swon a mbo bo mə tâ bo tsuu lòḡə noò wàà i ghènsə a nī ṇjyàlà'à bo bī a ṇka nsəntə mīwàà mī ṇḡwè'è bə mīi kaa ndūū waa si lwī'í aa, nlon mə ma jyaà innu i ghèrə aa mə tâ bə ka ṇwà'atə bē innu jīi i zī a atu bo bo

swûŋnè ghu, mbaŋnè mmà'atè annù yï mæ Nwĩngòŋ a mĩrĩsè yĩ'inè ghu, mæ tâ bĩ'inè aa nzi a mûm àbĩintĩi aà.

⁵ Njĩ'ĩ ànnù yï mæ mæ swon annù ma yû aa à ni mæ tâ bĩ'inè ka ŋkòŋnè bĩ'inè ni bĩ'inè nĩ àkòŋnè yï mæ a lò aa a mûm nĩi yĩ làà bò nĩi yï mæ i sa'a nĩ bè aa, yï i laa, nĩ àbĩintĩi annù nĩŋkonè.

⁶ Bè bĩ mɔ'ɔ bi mà'atè mæ ma juù innù, nĩtigè njĩŋ, ŋghɛɛ ŋkuu ni mĩghàà mi swûŋnè mi adànè dānè,

⁷ nìlɔɔ ni mæ bo bə ŋgǎŋndĩ'ĩ nòŋsè ti ghə mæ bo zĩ ànnù yï mæ bo swon aa atú yaa a laa ghu, ti ghə mæ atú yaa a ki nlaa nĩ ànnù ya yï mæ bo dĩ'ĩ nĩ tĩi aà.

⁸ Bĩ'inè zi mæ nòŋsè à bòn aa, mæ mbə nù à ka mfa'a ni ghu a ni mǎnjĩ yï à tswe nĩ mǎfà'a nĩ ghù aà.

⁹ Nlon mæ bĩ'inè zi ma yû à làà, mæ kaa bi lɛ ŋki'ĩ nòŋsè ghìrè aa a mbo bə bĩi mæ ànnù yaa a tsinè, bi lɛ mbàŋnè ŋghìrè aa a mbo ŋgǎŋwo nòŋsè bo bi ŋgàŋatĩi atu, bo bi a mbo bĩi bɔ'ɔ Nwĩ, ni ŋgǎŋghìrè innù jĩ bi, ni a mbo bə bĩi mæ kaa bi sì laa, bə bĩi mæ bi bəgìtè Nwĩ aa, ni a mbo bə bĩi bi zwitè bĩtaà byaa aa, bo bi bə bĩi mæ bi zwitè bĩmaà byaa, ni bə bĩi mæ bi kee bə,

¹⁰ bo bi a mbo ŋgàŋatsùùrè, bo bi a mbo m̀bàŋnə nìlògè m̀bàŋnè, ni ŋgǎŋyèrè bə, nĩ ŋgǎŋntswɛɛ ìbǎŋnənnù, ni ŋgǎŋkàà àbǎŋnənnù, bo bi a mbo bə bĩi mæ bi ghìrè innù jĩ mɔ'ɔ jĩ mæ kaa i sì ku'ùnè nĩ ànnù Nwĩ yi annù nĩŋkonè aà,

¹¹ kaa ŋki'ĩ yònè nĩ nĩgha'a ni ntoo yĩ nĩsìgìnè ya nlon Nwĩ yï mæ bĩ'inè gha'asə aa, ntoo ya mæ à nĩŋə a ǹtərìnə̀bo mæ aà.

Paul à fà m̀bĩ'ikə nlon ŋko m̀lĩŋnè Nwĩ

¹² Mæ fa m̀bĩ'ikə a mbo Kristo Yesu M̀mà'ambĩ yĩ'inè yï a fa mĩda'a a mbo mæ nlon mæ à lɛ nyə gha mæ ku'ùnè mæ mbə mæ fa'à a mbo yu nĩ nĩi ghà tsim, a tɔ'ɔ gha a mum àfà'a yu aà.

¹³ Ka mæ à lɛ mbə a mbĩi mæ bəgìtè nĩ Nwĩ, nĩtɔ'ɔ nĩ àkòrə Kristo ŋkĩi mbəgìtè nĩi aa, là à lɛ ŋko m̀lĩŋnè ghà, nlon mæ mæ lɛ sì ghìrè aa ni bù'ù, kaa mburə ti a Nwĩ bĩi.

¹⁴ Ìbɔŋ M̀mà'ambĩ yĩ'inè i lɛ nanɣə nswĩ'inə nlon ŋgaà yà, nĩ àbĩintĩi, nĩ àkòŋnè yï mæ a tswe a nu Kristo Yesu aà.

¹⁵ Nĩghàà nùlā ni tə̀, ŋku'unə a mbii tsi'ĩ nĩtsimè: Mæ Kristo Yesu à lɛ mfè'è fàa mbi aa a nyweensə ŋgǎŋghìrè innù jĩ bi, mæ bə nĩtsyàmbĩi a tĩi bo.

¹⁶ Là njĩ'ĩ ànnù yï mæ Kristo à lɛ ŋko m̀lĩŋnè ghà ghu aa i bə mæ, tsi'ĩ tsɔ nĩtsyàmbĩi ŋgǎŋghìrè innù jĩ bi, tâ Yesu Kristo tâ à dĩ'ĩ annù nĩswântĩi yĩ ya mæ a kɔ'ɔ nĩsìrə aa a nu mæ tâ à bə alənsə, a mbo bə bya bĩi mæ bi ka nĩŋ mĩntĩi myaa ghu nu ta tswe nĩ nĩswèntĩi yï i lwĩ'ĩ nĩŋkonè aà.

¹⁷ Tā nĩgha'a nĩ àghu'usè, tâ tswe a mbo Mfò ŋgù'u ŋgu'u, ti kwô, yï bi sì yə aa, mæ à ni Nwĩngòŋ yû yigè aa, nlwĩ'ĩ nĩŋkonè. Amen.

¹⁸ Timoti, mû ghà, mæ nĩŋ nĩdĩ'ĩ yulà a mûm ǹtərìnə̀bo wò, yï mæ i yònə ni nĩghàà nĩi ŋgàŋntoò Nwĩ à lɛ nswon a mbĩi aà, nya mæ ni lɛ nĩtɔ'ɔ gho aà, tâ ni ghìrə mæ tâ ò ka nanɣə nto nĩtɔ'ɔ yĩ sìgìnè wa ni nu.

¹⁹ Nanɣə nĩswa abĩintĩi, nĩ àlāa nĩi; bə bĩ mɔ'ɔ, nĩsya a nĩm ajàn mæ bo tùu mæ àlāa nĩi aa, bə bĩ mɔ'ɔ bi mè'è mæ àbĩintĩi yaa a ghɛɛ ŋkonè a ŋkĩ.

²⁰ A tĩi bə ma bù Hymenaeus ni Alexander bo tswe ghu, bo bĩi mæ mæ fà mæ a mbo Satan mæ tâ bo yəgə nzi mæ kaa a sì ku'ùnè a mbəgìtè Nwĩ.

2

Ajànə bon ɲghòtə tsà'atə Nwĩ aà

¹ Annù yĩ wè yĩi mə a tswe ghu aa a bə mə mə di'itə ghuu mə nàa mbu'u mbo a mbo Nwĩ ntsa'atə nĩ Nwĩ, ɲwa'atə nĩ bə bĩ mɔ'ɔ, ɲkii mfa nĩ mbi'ikə a atu bə bitsimə,

² a atu bifi, bo bi bə bi wè bitsim, mə mbə bĩ'inə ka mbo ɲe'esə ntswe, ɲki ntswe nĩ mboonə a mùm ntswəntii bĩ'inə, a ɲka mbo'ɔ Nwĩ ɲkii mbo'ɔtə nĩ bə a nĩ ɲgòn bĩmānjĩ bĩ'inə bĩ tsimə

³ Ma yũ ànnù a bon ɲkũ'ùnə a nsi mi'i Nwĩ, ɲgānywèenə yi'inə

⁴ yĩi mə a kōɲ mə tá ɲgòn bə bitsim yweenə, ɲzi annù ɲɲkon ɲlonə Nwĩ,

⁵ ɲlon mə Nwĩgòn a naa tsi'ĩ yĩ mɔ'ɔ, ɲù yĩi mə à təə a titii bə bo bi Nwĩ a kĩ mbo aa tsi'ĩ yĩ mɔ'ɔ, ɲù ma wa a bə aa Kristo Yesu,

⁶ yĩi mə à le mfa ibii nú yi a nĩ mitsu'unə mi atu mi bə bitsimə. Nòò Nwĩ à leɛ ɲku'u a ghirə a fe'è ɲlaa nĩ ɲsi nĩ ɲsí.

⁷ Aà ɲji'ĩ ànnù yĩi mə Kristo à le ntso'ɔ gha ghu mə mə ka nswonə annù yi, ɲki mbə ɲgāntoò Kristo, mbə ndi'innù a mbo bitizi Nwĩ, a mùm àbiintii nĩ ànnù ɲɲkonə. (Wa mə swon aa tsi'ĩ ànnù, kaa mə si aa innù tswɛɛ.)

Annù yĩi mə a ku'unə a mbô mbāɲnə bo bāɲgyè mə bàa ɲghirə a mùm ɲghòtə aà

⁸ Ma mùu ajāɲ, mə lòo mə, a nĩ ɲgòn idigə tsim, tá mbāɲnə ka ntsa'atə Nwĩ, ɲɲɛ nĩ mbô myaa mii mi laa, a ndon, ntsuu ntɔɲ ki lwisə, ɲki ntsuu ki yonə.

⁹ A ɲki ɲghɛ ghu, tá bāɲgyè ka ɲwɛ'ɛ nú jyaa tá i ku'utə, a nĩ mājĩ mitsyè, kaa ɲki'ĩ itũ jyaa ka mba'à, ɲkii ntsuu njoo jii bi nanse nĩ àtɛ gold aa ki wɛ'ɛ, kə bə mbum njoo atindũ jii bi twonə nĩ pearl aa, ntsuu itsə'ə atindũ ki wɛ'ɛ, a ndi'ĩ ajāɲ mə bo bon a nyə aà,

¹⁰ mbāɲnə ɲka ɲghirə nàa innù jĩ siginə, jii i ku'unə a mbo bāɲgyè bii bi bii mə bo bo'ɔ Nwĩ aà.

¹¹ A ku'unə mə tá mājgyè à ka nyəgə innù tsi'ĩ àtsi tsi, ɲka yu'unə a nĩ bĩmānjĩ bitsimə.

¹² Kaa mə si gha bii mə tá mājgyè à ka ndi'ĩ annù, kə ɲki ntswe nĩ àdà'à a atũ mbāɲnə, tá à ka tswe tsi'ĩ àtsi tsi.

¹³ Nlon mə bi le mfòò ɲnanse aa Adam ti Eva.

¹⁴ Kaa bi le ɲki'ĩ aa Adam bwe'esə. Bi le mbāɲnə mbwe'esə aa mājgyè wa a tigə ɲwo nōnsə Nwĩ.

¹⁵ Lā mājgyè à ka yĩ yweenə tsya aa a ɲjĩm ɲjwe boò, mə mbə a ghɛ nĩ mbii nĩ àbiintii, bo bi àkònə, ɲki nlaa, ɲghirə nĩ innù aa a nĩ mājĩ yĩi à kũ'unə aà.

3

Ifà'à bilii bi ndānwĩ a mùm ɲghòtə

¹ Nìghàa nũlā nĩ təə, ɲku'unə a mbii: Mbə ɲù a ka nyə'ətə a mbə ndĩ ndānwĩ, bon a yə'ətə aa ɲka mfà'à ifà'à yĩ siginə.

² Lā tá ndĩ ndānwĩ à bə ɲũ yĩi mə mbə bi wa'ă ifirə yi ka mfa, tá à ki mbə ɲũ mājgyè mɔ'ɔ, mbə atsikə ɲũ, mbə ɲũ yĩi a tsyèsə nii, mbə ɲũ yĩi mə kaa à si ndũ nú yi swi'ĩ, mbə ɲũ yĩi mə a kwere bigi, ɲki mbə ɲũ yĩi mə mbə a di'ĩ ànnù,

³ kaa ki'ĩ nĩ mĩlũ'ũ nò mbaanə, kaa ki'ĩ nĩ fikòrə tó mbāɲnə mbonə, kaa ki'ĩ nĩ àyòn kɔ'ò, kaa ki'ĩ ɲkabə si'ĩ ki ɲkonə.

⁴ Tã à bə ɲu yĩ mə a sa'a ndã yĩ i sigìnè, ɲghirə ni mə tã boò bi ka nyu'unə ɲkii mbə'otə nĩ bə a idigə tsimè,

⁵ ɲlon ɲə mbə ɲu a tsuu nsa'à ndã yĩ zi bon ɲbə a tigə ɲlentə ɲghotə Nwĩ aa mə akə aa ɛ?

⁶ Tã à tsuu ɲu yĩ mə à ghèsə mbii Kristo tsi'ĩ bĩ aa bə, bon à ka ki ɲee ibè'è ji ni kintərə, i tigə wó a njo tsó Devil.

⁷ A ɲghɛɛ nĩ mbĩ, tã à bə ɲu yĩ mə bǎbɛɛ beentə nii tsi'ĩ sigìnè, tã tã bi wa'à lò ɲka ɲghaantə nii tã à wo a ɲkìrə Devil.

Bikwetə a mûm ɲghotə

⁸ A ki mbə ajànə mə bikwetə bi ɲghotə bi tswe ni mbə bə bĩ bə bo'ɔ waa, kaa ɲkì'ĩ nĩ mighàà mi mbaa ghàà, ntsee bĩnono kii bə, kaa ɲkì'ĩ nĩ ɲjoo ɲkòbè ghotə.

⁹ Tã bo nanse ntswa annu ɲɲkon ɲa yĩ mə bi dì'ĩ mə a fè'è ɲlaa aa, ɲlonə abiintii aa nĩ àlaa ntii.

¹⁰ Bi tswe ni mfoo nywe'etə waa, bɛɛ mə bo dì'ĩ mə kaa bo sì nĩ àlò'ò tswè, bi ma'atə bo tigə mfa'a a mûm ɲghotə tsi'ĩ tsó bikwetə.

¹¹ A ku'unə mə tã banygè byaa ki mbə bə bĩ mə bə bo'ɔ, kaa ɲkì'ĩ nĩ ɲgi'ĩ nĩ ikum bə tã, lá mbanə mbə itsikə bə, mfa'a nĩ ɲgòn ɲnnũ tsim nĩ ntii waa tsimè.

¹² A ku'unə mə tã ɲkwetə ɲghotə a bə ɲu manygè mò'ò, ɲka ntswa ndã yĩ bo bi boò bi sigìnè,

¹³ Nlon mə bikwetə bĩ bi fà'a ifà'á waa sigìnè aa, bo təə nĩ àbwarə yĩ sigìnè, ɲki ntswe ni àtəntii a mûm abiintii yaa a nu Kristo Yesu.

Annù yĩ lèntə yĩ wè yá

¹⁴ Mə ka zĩ a mbɛɛ wò a ni mû àtii noò, lá mə ɲwà'ànə aɲwà'ànə yũ a mbo wò aa a ndi'itə wò,

¹⁵ tã mbɛɛ mə tɛ'ɛ ntigə a nzĩ, ò zĩ àjànə mə a ku'unə mə tã ò ka ɲghirə innu a mûm ɲgwè'ɛ Nwĩ aa; ma yũ à ni ɲghotə Nwĩ wa yĩ mə à tswe ntii aa, mbə ntə'ə nda, ɲki mbə ɲgò'ò àtsənda yĩ ntinsə, mə i tswa annu ɲikonə aa.

¹⁶ Kaa à si annu mə mbə bi ligitə bə, mə, ànnũ ajànə mə bĩ'inə ɲgha'asə Nwĩ, yĩ mə à lèntə a mi'ĩ bə aa, à nĩ ànnu yĩ wè, ànnu ma ɲa a bə mə lɛ, A lɛ nzĩ a ni mərə ɲu mison ɲ

Azwĩ Nwĩ a dì'ĩ mə ànnũ yi lɛ ntsinə

baangel bi yê yi,

bi swonə ànnũ yi a itoo itoo,

bə fàa mbi bi ɲɲ ntii waa ghu nu,

Nwĩngòn a logè yi ɲkò'ɔ ɲghɛɛ ni ghu a aburə ni ɲgha'à.

4

Bidi'ĩ binnu bi mbwe'esə

¹ Lá Azwĩ Nwĩ a swon a laa mə à ka yĩ ki bə a noò ɲjim tã bə bĩ mɔ'ɔ ma'atə abiintii ɲa ntigə nyu'u nàa innu izwĩ jĩ i bwe'esə bə bo bi innu jĩ mə bideemon dì'ĩ aa.

² Ngǎjabagilè jĩ mə mɛntii myaa mi kwò mə tsi'ĩ tsó bi tɔɔ nĩ mɔ'ɔ aa, baa yĩ tigə ki sɛɛnsə nĩ innu ma jũ.

³ Bə ma bú bi dì'ĩ ni mə kaa a sì ku'unə a nyɔ'ò, kaa wa'à ki ɲku'unə a ɲji mbuu miji mi mɔ'ò. Lá a mbuu miji ma jũ aa a lɛ nanse Nwĩ mə tã bə bĩ mə bi bii Nwĩ aa, ɲki bə bə bĩ mə bi zĩ mə annu ɲɲkon aa, tã bi ka ɲji mfa nĩ mbi'ikə a mbo Nwĩ.

⁴ Wa ñgòn ñjoò tsim jii mē Nwĩ à lē nan̄sə aa i bōŋê, tâ bì tsuu ayoò tsu kī tuu mē mbē bi kwērə mfa mbi'ikə,

⁵ ñlon̄ mē maa ajàn, bi ghìrè mē miji mya mi laa ntsya a ñjīm ñìghàà ni Nwĩ bo àtsà'atè Nwĩ.

Ñgàñfà'a Kristo Yesu yĩ ñsigìnè

⁶ O bē fa ndi'i mà jū a mbo bìlīm bì'inè bya, bōŋ ò ka bē ñgàñfà'a Kristo Yesu yĩ ñsigìnè ñlon̄ mē bi ko'o nòo ni mighàà mi ntoò Kristo yii bì'inè bii aa, bo bì ìnnù jī sigìnè jya jii bì'inè dì'i, ò kii ñyon̄ə aà.

⁷ Lā tsuu ni annù tsu a ñghìrə bu bì ìtìrə ñjyàlà'à jii mē Nwĩ à sì ghu tswē aa lõ tswe. Mìrìsə ibii nū gho a ñka mbo'c Nwĩ.

⁸ Ñka mìrèsə ñjyānu, a bōŋtə a ni mājī yī mò'ô, lā ñka mìrìsə gho a ni ànnū mbo'c Nwĩ a bōŋ a ni bīmājī bitsim ñlon̄ mē a tswe nī ñkà'a nlon̄ ntswētī yii i lwĩ'i ññkon̄ aa, tsītsōŋ bo bì a ni nòo ñlwĩ'ĩ ñjīmè.

⁹ Ñìghàà ma nū ni tēè ñku'unə a mbii tsi'ĩ nìtsimè.

¹⁰ Bì'inè nan̄sə ñgaansə ni mītī mī'inè, ñnwugə nī nū yī'inè aa a ntswe nī ntswētī ma yū mē Nwĩ à kà'à aà ñlon̄ mē bì'inè bē, nte'ε itū jī'inə a nu Nwĩ yii mē à tswe ntī aa, mbə yu wa yii mē à ni ñgàñnywèensə bē bì tsim aà, ñnan̄sə bē aa ñgàñnywèensə bē bii mē bi ññ mīntī myaa a nu yu aà.

¹¹ Yə mē o swon̄ə ìnnù ma jū ñkii ndi'i nī waa ghu.

¹² Tsuu lõ mà'atə mē bē ka ntsa'a nòo nlon̄ mē ò ni mūŋkhə aa bē. Bàn̄nə mbə fīgè à mbo bē bii mē bi bii Nwĩ aa, a ni ñìghàà ni ntsū no, ni àkòrè nizi yo, nī àkòŋnə, nī àbīintī, ni ajànə mē ìnnù jo i laa aà.

¹³ Mbōŋ tâ mē zi, lògè noò ñka ntwon̄ àŋwà'ànè Nwĩ a mbo bē, ñdi'itə ñkii ndi'i nī waa ghu.

¹⁴ Ka mfà'à ni mītəŋnə mya mii mē Azwĩ Nwĩ a lē mfa a mbo wò a ajàn mē ñgàñntoo Nwĩ lē ñkè'ènè, wa noò mē ñghòtə bìlī bi ndānwĩ ya bi lē nswon̄ ìnnù a mbo wò ñki nōŋsə mbō myaa a atu wò aà.

¹⁵ Ka ñghìrə ma jū ìnnù nan̄sə mfa ibii nū gho ghu, tâ bē bitsim yə a ajàn mē o ghèè nī mbīi aà.

¹⁶ Ka ntsyèsə nī ibii nū gho, bo bì nī ìnnù jii o dì'i aà. Nan̄sə ntswa ñkwō ghu, ñlon̄ mē ò bē kī ghìrə maa ajàn bōŋ ò ka yweensə ibii nū gho i kii yweensə bē bii mē bi yu'u annù yii o swon̄ə aà.

5

Ajàŋ yii mē Timoti à tswe nī ñka ndi'itə bilii aà

¹ Tsuu a nū ñdī kī tsə'ə bē, bàn̄nə ñka ndi'itə nī tsi'ĩ tsō ajànə mē o ghàà a mbo taà ghò; ka nləŋtə bōjōŋ tsi'ĩ tsō bìlīm bō,

² ñlōgə bilii bi bāŋgyè tsi'ĩ tsō bīndé bō; lògə bōo ñgòò tsi'ĩ tso bìjààntə bō, ñsi'ĩ nlaa bu bo.

³ Ka mbo'otə bikwi'i bi bāŋgyè bii à nan̄sə mbə bikwi'i aà.

⁴ Mbə ñkwī'i māŋgyè a tswe ni bōò bi kè bōò bi bōò bi, a ku'ùnə mē tâ bōò bya foo ndi'i annù ya mē bo yəgə a ñka ñghìrə a mūm ànnù Nwĩ aa a ñgwè'ε bo, tă kwi'inə ibōŋ a mbo bitaà byaa bo bīmaà byaa nlon̄ mē Nwĩŋgōŋ a beentə ajànə annù ma yū.

⁵ Māŋgyè yii mē à nan̄sə mbə ñkwī'i bi ma'atə yi a tswē yu yu aa, à nan̄sə nte'ε amòontə yi a nu Nwĩ, ñghēε nī mbīi ñyè'ə ni a mbo Nwĩ, ntsa'atə nī Nwĩ nītugə nī àsī'inè

⁶ Ñghēε nī ñkwī'ĩ yii mē a jī mbi aa, à tè'ε mē ñkwō, ka mē à bùrə ntswe ntī aà.

⁷ Fa ndi'i mà yû a mbo bo, tă tâ bo wa'à nî ànnù yî ghààntè yî tsu a nu bo tswê.

⁸ Mbê nû à tsuu ngăngwê'ê jyaa ki lèntè, nnaŋsə ntsuu yî ngwê'ê ki lèntè, bəə boŋ à mè'è mē aa abiintii ya, ntigə mbu mbi'i ntsya nû yî kaa à sî Nwî bîi.

⁹ Nwà'ànè tsi'î ikûm nkwi'i yî mē kaa à burə ti ilòò mighum mi nto'o tsyâtè, yî mē à lē ŋki yɔ'ɔ aa tsi'î a nûmbânghè yî m̄fùùrè.

¹⁰ Tā à ki mbə nû yî mē bē naŋsə nzi yi nlon innu jî siginè jîi mē a ghîrè aa, tsi'î tsò ànnù ŋko'o boò siginè, ànnù ŋkwerə bîgî, a ajàn mē à lēè nsi'i mikòrè mi bē bi Nwî, ŋkwetə bē bîi mē bi tswe a ŋgî'i, ŋki naŋsə mfa ibiinu yi a ŋka nghîrə innu jî siginè a nî bîmânjî bitsimè.

¹¹ Tsùu ghô ikûm nkwi'i yî mē à burə a nî mûngòò aa ló nwà'ànè, nlon mē innu jîi mē nyânû yî i yè'ètè aa, i ka ghîrə mē tā à loo mē yu bû yɔ'ɔ, mmà'atə a ŋka mfà'à a mbo Kristo.

¹² Maa ajàn tā bo tigə ŋkuu a njo, a mbo Kristo, nlon mē bô wò mē akàà yi mbîi yî mē bo lē nwàrè bo bo aà.

¹³ A tɛ'ɛ ntsuu bə la bə, boŋ bo yègè mē a ŋka ghènsə nòò, ŋkuu nî mîla'a mfè'è, kaa wa'a aa tsi'î ŋghènsə nòò bē, bo kî mē nyəgə fiswon, nniŋə nî àbô yaa nî àfà'à badàn, ŋghaa nî innu jîi mē kaa bo sî nî ŋghaa tswê,

¹⁴ Tsò mē a bə laà aa, maa swon mē tā bikwî'î bîi mē bi burə nî boongòò aa, tā bo bu nyɔ'ɔ, ŋjwe boo, ŋka nlentə ndā jyaa siginè, ntsuu ló fa abwarə mē tā ŋgàŋkibàà wa à ka mbəgîte yi'inè.

¹⁵ Nlon mē bî mɔ'ɔ bi tē'è mē mfa'a nyonè Satan.

¹⁶ Tsîtsòŋ, mbə mąngyè yî mē à bîi Kristo mbə a tswe nî bə a ngwê'ɛ yu mē bi nî bikwî'î, a ku'unè mē tā à ka ŋkwetə waa; tā bî tsuu nghotə nî àbè'è si'i si'i ló bè'èsè. Tă tâ ŋghotə zi ajànə mē mbə i kwetə bikwî'î bya mē à nənşə mbə bikwî'î aà.

Annù yîi mē a boŋ mē baa nghîrə a nu bîi bi ndânwî aà

¹⁷ A boŋ mē tā bî naŋsə ŋka mbo'otə bîi bi ndânwî bîi bi fà'a siginè a ntsyàsə bē aa, ŋki nnaŋsə ntso'ɔ nî ifà'á waa, naŋsə mbə bya bîi bi nwùgè nû yàà a nswonə annù Nwî bo bî a ndi'î aà.

¹⁸ Nlon mē ànwà'ànè Nwî a swon mē, “Tsùu ntsū mbon kwere a noò yî mē i nwùgè misanə aà.” Ŋki mbu nswon mē, “Wa ngàŋàfà'à à tswe nî ŋkwerə ŋkabə àfà'á yî.”

¹⁹ Tsùu ghô ló bîi annù yî mē bi niŋə a nû ndîi ndânwî ti ghě mē biyəfə bi baa kè bi tarə bi diintè.

²⁰ I ghɛɛ nî bē bya mē bi tinnè a nghîrə innu jî bi aa, ka nghààntè waa a nsi bē bitsimè tă tā àbùgè bē yə ŋka mbo'otə.

²¹ A nsi mî'i Nwî nî Kristo Yesu, nî baangel bîi mē bi tso'ɔ waa laa, mē swonə a mbo wò ŋkwantə mē tā ò ka nləə ma juù ndi'î, nlentə nî innu a nî mânjî yî à tsîne aà. Tsuu ló ghîrə annù tsu a ndi'î mē o sa'a isa'a nîmè.

²² Tsùu wànşə i ki nòŋsə mbô mo a atu bē, ntsuu kîi ló niŋ abô yo a nî àfànsənnu nû dāŋə. Ləə mbîinu yò tā i laa.

²³ Tsuu tsi'î ŋkî bû ki nno, ka mboo no mîlu'u a mûntsîrê nlon nibum no nya mē nî gha'a mfa ŋgî'i aà ŋki nlon ajànə mē o ghòontè ŋghoontə aà.

²⁴ Ifansənnu bē bî mɔ'ɔ i naŋsə mfè'è ntəə bi yê, ndi'î nî mē njò i tswe a abaa bo, lâ ibi bē bî mɔ'ɔ bi tigè nyə aa bə a nîmè.

²⁵ A ki mbə ajànə mē innu jî siginè jî mɔ'ɔ i kîi mfɛ'ɛ ntəə bi yê. I laa bə tɛ'ɛ tsuu fè'ɛ təə bəə boŋ kaa mbə i wa'à tsi'î a adigə lò'òsə tswê.

6

Annù nlonj ibù'ù

¹ A bɔŋ mə tã ibù'u tsim i zi mə a ku'unə a ŋka mbo'otə bitaà byaa a nĩ innù tsim, tã tã nù tsu à tsuu lɔ bəgītə ikum Nwĩ kě annù Nwĩ ya mə bĩ'inə dĩ'i aà.

² Ibù'ù jĩi mə bitaà byaa bi nĩ ŋgǎŋmbii Kristo aa tsee waa ki tsa'a nlonj mə bo bo tigə aa bɔɔ bi ma aà; mbaŋnə ŋka mfa'a ifà'â waa ni mǎnjĩ yĩ à kù'ùsə mbɔŋ aa, nlonj mə bo fà'â aa a mbo bə bii mə bi bii Kristo bo kĩ ŋkonj waa aà.

Annũ ndi'i ibanənennu bo bi àfù'ù

Ka ndi'i ŋkii nswonj aa tsi'i innù juà.

³ Mbə nù à ka ndi'i annnù yĩ kaa a sɪ ku'unə ni nìghàà ni annù nĩŋkonj nya mə à ni ni Mmà'àmbi Yesu Kristo aà, kə innù jya jĩi mə i sɪ boontə a nĩ ndi'i nlonj annũ mbo'ɔ Nwĩ,

⁴ nù ma wa a ŋee nũ yĩ ŋki nluu nĩ ànnù kintərə, kaa wa'ă aa annũ tsu zĩ. Annũ ŋee nu a tswe ghu nu aa tsɔ nìghòò, a kòŋə ànnũ nswunjə bo bi a ŋka yonjə bo bi bə nĩ nji'i mighàà. Ajàn ma yũ a zĩ nĩ àghə'ənə bo bi àyātə, ŋghirə bə bəgītə nĩ bə bi Nwĩ ŋkii ŋwa'atə nĩ imòontə jĩ bĩ,

⁵ ŋki ntswe aa tsi'i a ŋka nyonjə ŋkii nswunjə bo bi bə bii mintii myaa bi'i si'i, kaa annù nĩkonj kaa a wa'ă a ntii bo tswê, bo wa'atə ni mə annũ mbo'ɔ Nwĩ a bə aa mǎnjĩ mfù'ù ŋkabə.

⁶ Lã ŋka mbo'ɔ Nwĩ a zĩ nĩ àbèè yĩ wè, mə mbə bĩ'inə bii mə àyoo yĩ bĩ'inə tswe ni yu aa a ku'unə.

⁷ Nlonj mə kaa bĩ'inə lɛ wa'ă nĩ ayoò tsu fàa mbi fè'è, kaa mbə bĩ'inə wa'ă ayoò tsu fàa mbi ki nlogə a noò yĩ bĩ'inə kwo aà.

⁸ Maa ajàn mbə bĩ'inə tswe ni miji bo bi itsə'ə jĩ wè'è bĩ'inə ka ndoritə.

⁹ Bə bii mə bi yè'ətə a mbə ŋgǎŋkabə aa, ikwà'ànə i yə waa, bo wó ni a mǔm itaa jĩ ghà'atə, iyè'ətə jĩi mə à ni jĩ àjintə aa i swunjə nĩ waa mma'a, nləənsə nĩ waa, nta nĩ ŋgi'i a nu bo.

¹⁰ Annũ ŋkɔŋ ŋkabə à nĩ ŋgàn yĩ ibi tsim i too ghu aà. Aà ànnũ nyè'ətə ŋkabə si'i mə a ghirə mē mə tã bə bi mɔ'ɔ mme'e abiiintii yaa, nniŋ ila'a jĩ ghà'atə a mǔm ntii bo.

Adi'itə mbo Timoti

¹¹ Lã a ŋghèè ni wò, nù yĩi mə o bɔ'ɔ nĩ Nwĩ aa, ka ŋkhə innù ma jũ tsimə; nnaŋsə ntɛ'ɛ atũ yo a nĩ ànnũ ŋka ŋghirə innù jĩi i tsinə aà, ànnũ a ŋka mbo'ɔ Nwĩ, àbiiintii, nĩ àkòŋnə, ànnũ ŋka ntswā ntii, bo bi ànnũ ŋka mbɔnə.

¹² Ka nto ntsɔ abiiintii yĩ siginè wā, ntswa ntswəntii tì mē yĩi mə Nwĩ à lɛ fa a mbo wò fyā noò mə ò lɛ ntəə mbii a nsi mi'i biyəfə bĩ ghà'atə aà.

¹³ A nsi mi'i Nwĩ yĩi a fa ntswəntii a mbó njoò tsim, ni a nsi mi'i Kristo Yesu yĩi à lɛ naŋsə swonjə annũ nĩŋkonj a nsi Pontius Pilate, wa noò mə à lɛ sɪ tso'otə isa'à yi aa,

¹⁴ mə swonjə a mbo wò ŋkwantə mə tã ò ləə ndi'i Nwĩ jya tã i laa, nĩ mǎnjĩ yĩi mə mbə nù a wa'ă fīrə, nywe'e a njwi yĩi Mmà'àmbi Yesu Kristo à ka yĩ zĩ aà.

¹⁵ A ka yĩ fè'ɛ tsi'i a noò yĩi à kù'ù aa, a ajàn mə a ləə Nwĩŋonj, yĩi mə bĩ'inə gha'asə aà, a bə tsi'i yù mbə Mbu'utəmbi, mbə mfò bífò, nĩ Mmà'àmbi bi mma'àmbi.

¹⁶ A ni tsi'i yù yï à tswe nîṅkon, òtwe a mûm ṅkà'à yï mē kaa mbē ṅù a wa'à ghu koòntè, mbē yu yï mē kaa ṅù à lèè ṅwa'à yē, kaa mbē wa'à kī ṅyē. Tā à tswe nî àghu'usè nî mîdà'à a mbu'utē bē nîṅkonè. Amen.

¹⁷ A ṅghèè a mbo bē bîi bî tswe nî ṅkabē fàa mbi aa, nanṣē kwantē waa mē bî tsuu nû jyaa kī ṅee, òtsee atû yaa a nî àfù'ù yï mē a tsyǎ tsyà aa kī tē'ē, mbanṅē nte'ē atû yaa a nu Nwî yï mē a fa njoò tsim tî lîṅè a mbo bē mē bàa nîi nî òdorē aà.

¹⁸ Mē tā bo ka ṅghirē ibòṅ tā àfù'ù yaa bē ṅghirē ònnù jî sigìnè, ṅka ṅwanṣē mfa kaa wa'à gītē nî àbo,

¹⁹ maa ajàṅ tā bo ka nlèè afù'ù yï à nî atsèndā yaa yî sigìnè yï bo boò a nî nòò yï a zî aà, tǎ zi ajàṅ yï mē mbē bo tswā òtswèntîi ya yï à nî yî ànnù nîkonè aà.

²⁰ Wò, Timoti, nanṣē nlèè annù ya yï bî lē mfa a mbo wò aà. Ka ṅkhē mighaa mya mîi mē bē bîi mē bî sî Nwî bo'ò bî ghàà, òligitē nî nìghàà nî Nwî ghu, mbwe'esē ntwoṅ nî mîtsyè aà.

²¹ Nlon mē bē bî mō'ò lèè mòmòntē mē bo tswe nî mu, àjàṅ ma ya a ghirē bo fânè mânjî àbîintîi wa aà.

Tā ibòṅ Nwî tswe a mbo bù.

Aṇwà'ànè Paul yî àyòntè a mbo TIMOTI

NJi'INNŪ AṆWÀ'ANƏ YŪ

A aṇwà'ànè yŭ aa a le ṇṇwà'ànə Paul mbo Timoti a noò yŭi mə à le ntswe a atsaṇ a Roma aà (1.8,16; 2.9) ṇzi nŭ mə kaa yu aa wa'a wa atsaṇ fɛ'ɛ, ṇki nzi nŭ mə noò yŭi mə bi ka zwitə yi ghu aa à kù'ù mē (4.6). A tigè ṇṇwa'anə nswon ni a mbo Timoti mŭ yi (2.1-2) innŭ ntii yi, tsɔ mə ṇŭ dŭi niwô ni a mbo mŭ yŭi aà. Nswonə ghu mbo mə bə bitsim bi ma'atə yi (1.15; 4.10,14,15). Ka mə yu yə ṇgi'i nlon ntoo yŭ ṇsiginè ya aa (2.9) yu zi yu wa yŭi yu nŭ ṇti yi ghu nu aà, à ka yŭ tso'ɔ ifà'â yi (1.12,; 4.17 2.11-13; 4.6-8).

Ma mŭu ajàn Paul ṇwa'ànə ṇdi'itə nŭ Timoti nswon ni mə bə bitsim bŭi mə bi swonə nŭ ntoo yŭ ṇsiginè ya, ṇghirə nŭ ànnŭ yŭi mə a tsinè aa bi ka ki tso'ɔ akòrə yaa. Nswon mə tâ à ka ntaṇti mŭm àfa'a yu (2.3; 4.5), ṇdi'i nŭ ànnŭ ya yŭi mə à le yəgə a mbo yu aa a mbo bə bŭi mə'ɔ (2.2), ṇka ntsyəsə nŭ nlon ṇgāṇdi'inŭ mbwe'esə (4.3) bo bə bŭi bi ka yŭ ki tigə tuu nŭ Nwŭ (3.1-9). La tâ Timoti a yə mə yu ni ṇgāṇàfà'â yŭi mə à kù'ùnə, bi beentə, a naṇsə ntswa ni ṇghàà ni Nwŭ nya mə ni yweensə bə aa, ṇsi'i yŭi nlaa nŭ àkòrə nŭzi yi bo bi bə (2.15,22), ṇnaṇsə nlii a ajàn mē ṇtswēntii yŭi Paul i bə aa, ṇka ṇṇe'esə (3.9-11,14-17).

Bi yatə aṇwà'ànè yŭ aa laà:

1. Nji'innŭ aṇwà'ànə yuà 1.1-2.
2. Ajàn mə Paul gha'asə Nwŭ, ṇkii mfa'a nŭ àdi'itə aa 1.3—2.13
3. Àdi'itə bo bi àwà'àsə 2.14-4.5
4. Paul a ghaa annŭ nlon ṇgaà yŭi 4.6-18
5. Innŭ jŭi mə Paul à le nswonə a nlwŭ'isə aà 4.19-22

Àtsà'atə Paul a mbo Timoti

¹ Aṇwà'ànè yŭ a lo aa a mbo mē Paul, ṇgāṇntoò Kristo Yesu nŭ ṇkòṇə Nwŭ yŭi mə à le ntwonə gha mə mē ka nswon annŭ a àjàṇə mə à le ṇkà'â mə yu ka fa ṇtswēntii a mbo bə a mŭm Kristo Yesu aa,

² ṇghɛɛ ni a mbo Timoti mŭ ghà yŭi mə mē kòṇə aa. Tâ Taà Nwŭ bo bi Kristo Yesu, Mmà'àmbŭi yŭi'ìnə, tâ à fa ibɔṇ yi nŭ ṇko mŭlŭṇnə bo bi mboconə a mbo wò.

Ajàṇ mə Paul à le mfa mbi'ikə a mbo Nwŭ ṇki ṇdiintə abŭintii Timoti aà

³ Mə fa mbi'ikə a mbo Nwŭṇṇon yŭi mə mə fà'â ghu mbo nŭ àlaa ntii aa, tsi'ŭ tsɔ mə bitaà le si ṇkii mfa'a aa, a noò yŭi mə mə wa'atə noo a ṇgaà ṇgaà a nitugə ni a asinə a mŭm àtsà'atə Nwŭ aà.

⁴ Ajàn yŭi mə mə yi ṇwa'atə milàà mo aa, mə yə'ətə mə mə yə ghô tâ tâ ṇti gha i luu ni nŭdorə.

⁵ Abŭintii yi annŭ nŭṇkon ya a zŭ ni atu mē, mbə abŭitii ya mə a le mfòò ntswe a nu maà ghò Lois, mə a ki ntswe a nŭ ṇdè ghò Eunice tsitsòṇə aa, mə zi a laa mə a ki ntswe a nu wò.

⁶ Mə tigè mŭb᭄ ṇwa'atə ni a mbo wò mə ò ku'usə mbŭinsə mŭtəṇnə mŭ Nwŭ mya mə mŭ tswe a nu wò ṇyon a ajàn mə mə le nnòṇsə mbô ma a atu wò aà.

⁷ Nlon mə kaa Nwŭ à le ṇki'i aa Azwŭ atsiginə mibè a mbo bi'ìnə fâ, à le mbāṇnə mfa aa Azwŭ mida'a ni yŭi akòṇnə, ni yŭi ntswâ ibŭinŭ.

⁸ Tsuu ki bɔ'ɔ a ŋka nswon annu nlon Mmà'ambî yî'inè, kè nlon ngaà yà, ngànjatsan yî bê. Bannə nyə mə ɔ tswe nì àbwarə a ŋkii nyê ngi'i nlon ntoo yî nsiginè ya ni mɔdà'à mi Nwî,

⁹ yu wa yîi mə à le nyweensə yi'inè ntwonə yi'inè mə tâ àkòrè nizî yi'inè ghu nsi tâ à tsinə ŋkii laa aa, kaa ŋkii twon nlonə aa bē ifà'á yî'inè yî tsu bə, mbanə nlon aa bə atantə yi yumbon, bo bi ibon Nwî wa yîi mə à le mfa a mbo bi'inè a mum Kristo Yesu a ngu'u ngu'u aà.

¹⁰ Tsitsón à fè'èsè mə ibonə yi wa i yentə nyon a ajənə mə Ngənyèensə yî'inè Kristo Yesu à zî mē aà, yu wa yîi mə à bwèsè mē niwo, ntigə nzi nî ntswénti, nî annu ti kwo a mûm ŋkà'à, ntsya a njim ntoo yî nsiginè ya aà.

¹¹ Nwî à le ntso'ɔ gha mə mē bə ngəntoo ŋka nswonə ŋkii ndi'i nî ntoo yî nsiginè ma yû.

¹² A bē nji'i annu yîi mə mə yə ngi'i fàa ajən laa, lâ kaa mē si atu dirè nlon mə mē zi nū yîi mē nŋ ntii gha ghu nu aà. Mē ki nzi a laa mə à zî ajən yîi mə mbə yu bə annu ya mə à le nin a mûm ntərínəbo mē aa, i ghɛɛ ywe'e wa Njwî.

¹³ Ka nyonə mánjî mighàà mî tsinè mya mə ɔ le nyu'u a mbo mē a mûm àbintii nî àkònnè ya yîi mə a tswe a mum Kristo Yesu aà.

¹⁴ Ka mbə annu nŋkon yî siginè ya yîi mə Azwi Nwî yîi a tswe a mûm nu bi'inè aa, a nin a mûm ntərínəbo wò aà.

¹⁵ O zi mə bē bitsim bii mə bi tswe a mbu'u Asia aa, bi mà'atè mē ghà tsi'i bitsimè, Phygelus ni Hermogenes bi kî mē mma'atə.

¹⁶ Tâ Nwŋgɔn à ko milinè ngwè'è Onesiphorus nlon mə a gha'asə nghirə ntii gha i fwetè aà. Kaa à le ŋkii'ɔ atu ŋka ndirə nlon atsan yîi bi koo gha ghu aà.

¹⁷ Lâ nòò yîi mə à le nzî ŋku'u a ala'a baRoma aa à le nnaŋsə nloo gha tsi'i niti nyə ghà.

¹⁸ Tâ Mmà'ambi à ghirə tâ à yi nyə ŋkomilinè Mmà'ambi wa njwî ntsò'òtə misa'a. O ki nnaŋsə nzi mbuu mifà'à mii à le si fà'à a ala'a Ephesus aà.

2

Sogyè Yesu Kristo yî nyù'unè

¹ Wò, mù ghà, tinsə a nî ibon wa yîi bi'inè tswe ghu a mum Kristo Yesu aà.

² Innù jya tsim mə ɔ le yu'u mē swonə a nsi biyefə bi ghà'atè aa, nin a mûm ntərínəbo bē bii mə ɔ zi, mbii mə mbə bi kî ŋka ndi'i a mbo bi mɔ'ɔ aà.

³ Yə mə ɔ ki ntswe nî àbwarə a mbii ngi'i tsi'i tsò nūsogyè Kristo Yesu yî nsiginè.

⁴ Kaa mbə nūsogyè a wa'ă adigə ifà'à tswè mbu ŋka ninə nî àbô yi a ni annu badənə dənə, nlon mə à zi mə atu annu yîi yu tswe ghu aa, à nî ŋka ghirə annu ya yîi mə nū yîi mə à lògə yi a afà'à a lòò aa.

⁵ A ki mbə ngin ngin mə kaa mbə bi kii'ɔ ngù'u nū nikhə yarə ti ghè mə à mənə nikhə nya nyon a njim nənə

⁶ A ki mbə nū nligə minsòò wa yîi mə a fà'à niti aa mə mbə a ji miji mii mə bi foo nmu'u a nsò aà.

⁷ Ka nənə ŋwa'atə atu ni innu juà mə mə swonə aà. Nlon mə Mmà'ambi à ka ghirə tâ ɔ nənə nzi innu tsim tâ atu yo laa ghu.

⁸ Ka ŋwa'atə Yesu Kristo mə à le nyweenə ni niwo aà, mbə nū atsə David, a ajən yîi mə mē le si swonə a mûm ntoo yî nsiginè yà ya aa,

⁹ ñtoo yĩ ñsigìnè ya mē mē yē ngi'i ghu bi koò ghà nì mika'a tsi'ĩ tso ñgàñàfànè aà. Lâ kaa bi sî ñighàà nì Nwĩ bàñnè ñkoo.

¹⁰ Tsõ mē a bē laa, mē kwērē ñgòñ ñnnù tsim nî àtànǝnti nlon ñkwi atu bē bii mē Nwĩ à tso'ɔ aa mē mbē bo yĩ ñki nyweenē, ñkwērē ñigha'à nì nñi nì lwi'i nñkonǝ aà.

¹¹ Nighàà nulà nì tē ñkù'ùnè a mbi:

Mbē bĩ'inè kwo bi'inè nìbo,

bon bĩ'inè àa yĩ kî tswe bītī bi'inè nìbò.

¹² Mbē bĩ'inè tan nti,

bon bĩ'inè àa yĩ kii kî bu'utē mbi bĩ'inè nìbò.

Mbē bĩ'inè tuu yi,

bon àa yĩ kii tuu yi'inè.

¹³ Mbē bĩ'inè tsuu ñkà'â yi'inè bũ kî lèè a ajàn mē bĩ'i nē lē mbii yi aa,

bē bon àa ghèè nî mbii i kî lèè ñkà'â yi, nlon mē kaa mbē a kî'i ibii nũ yi tuu aà.

Tâ à bē ñgàñàfà'à yii bi beentē aà

¹⁴ Ka ñwa'atē ñnnù ma jũ a mbo bo, ñswon a mbo bo a nsî Mmà'àmbi mē tâ bo ka ñkhē a annũ ñka nswùñnē nlon mighàà mē kaa à sî nî ìbòñ yĩ tsu zi, mbañnē nta nì bē ngi'i a nu bē bii mē bi yu'u aà.

¹⁵ Ka ñgaansē mītī mo a nzi nì ìbiinũ gho a nsî Nwĩ tsi'ĩ tsõ ñu yii mē a beentē, tsi'ĩ tsõ ñgàñàfà'à yii kaa à sî nî ànnũ ndirē àtu tswē. Ntswa nì ñighàà nì annũ nñkonǝ nya a nì mânji yii à kù'ùnè aà.

¹⁶ Ka ñkhē mighàà mi ajìntē mii mē kaa mi sî annũ mbo'ɔ Nwĩ swon aa nlon mē mbuu mighàà ma jya i bàñnē m̃furē nî bē mē bi ka ñkhē Nwĩ ñghentē nî ghentē.

¹⁷ Mbuu mighàà ma jya mi bē aa tsi'ĩ tsõ àbwē yii mē a kurē ñyănũ aà. Bē bii mē bi kùu mē a nî àjàñē annũ ma yũ àa Hymenaeus bo Philetus,

¹⁸ mē bō mà'atē mē a mânji ànnũ nñkonǝ wa, nta nî ñgi'i a nî àb̃iintii b̃ɔɔ bi Kristo bĩ m̃ɔ'ɔ a jàn mē bo bàñnē ñtigē nswonē nāa mē ànnũ ajàn mē bĩ'inè àa yĩ yweenē nì ñwo aa â t̃s̃yà mē.

¹⁹ Lâ àtsēnda Nwĩ yĩ t̃i ya a tē, ñtswe nî àwen yũlā mē, “Mmà'àmbi à zi bē bii mē à nì bi aà.” ñki mbē mē, “Ñu ñtsim yii mē a twon ikum Mmà'àmbi aa tâ à ma'atē a ñka ñghirē ìb̃i.”

²⁰ A nî ñda yĩ ñwē, kaa njoo jii bi ññ njoo ghu aa kaa bi sî aa tsi'ĩ nì àt̃i gold kē àt̃i silver ghirē. Bi bàñnē ñk̃ɔɔ j̃i m̃ɔ'ɔ nî àt̃i ñki mb̃ɔɔ j̃i m̃ɔ'ɔ nì àb̃ò. J̃i m̃ɔ'ɔ bi fa'à nì ju nî àba'atē, j̃i m̃ɔ'ɔ kaa bi wa'à nì ju ba'atē.

²¹ Mbē ñu tsu a si'i nũ yĩ i laa a nî ñnnù ti aba'atē bon à ka tigē bē ayoo yii mē mbē bi kâ m̃fa'a nì yu nî àba'atē, tâ bi yarē nlèè mē mbē m̃b̃ñ nda wa a fà'à nì yu, ñtañtē tâ à tswe a m̃fà'â ìfà'à yĩ sigìnè.

²² Tâ bu bi bē bii mē bi twon ikum Mmà'àmbi a nî ñti yii i laa, tâ bũ bo ka ñkhē ñnnù jii mē ñyănũ b̃ɔñgwa'a i yè'ètē aà, ñtē'ē atũ yuu bē nî ñnnù jii i tsinē aà, nî àb̃iintii, nî àk̃òñnē bō m̃b̃ɔñ.

²³ Tsu nî ànnũ tsu tswe nì ajìntē aswùñnē ti m̃ts̃yē nlon mē ò zi mē a z̃i aa nì àỹòñ aà.

²⁴ Kaa mbē ñgàñàfà'â Mmà'àmbi a wa'à ñu àỹon bē. A bàñnē ntswe aa nì ñka ñghirē ñnnù j̃i sigìnè a mbo ñu ñtsim, mbē nd̃i'innũ yĩ ñsigìnè, ntswa nî ñti yĩ,

²⁵ ntsisə nî bə bii mə bi ligitè nî ànnù yi aa nî àbɔnè. Nòò tsù Nwĩ à ka yĩ ghìrè tá bo bəŋkə waa mbu nzi nzi annù nĩŋkonè.

²⁶ Maa ajàn tá bo tigə ŋkhə ŋkìrè Devil, yĩ mə a ti bə aa lɛ à tɛ'ɛ ŋko waa mə tá bo ka ŋghìrə annù yĩ mə à kònə aà.

3

Njwi ji nlwĩ'i ñjìm

¹ A bɔŋ mə tá ò zi mə nòò ñlwĩ'ĩ mbi à ka yĩ ki kù'u aa, tá à bə ŋgù'ù mbi yĩ mə ì dīrə si'ì.

² Bə ka yĩ tigə kònə aa bə mibì mi nù myaa, i kònə nî ñkabə, i tərè nî àdànə dānə, i ŋee nî nù, i bəgitè nî bə, i tì nî atu a mbo bítaa byaa bo bimaà byaa, kaa wa'à nî miyà fá, ka wa'à nî innù jii mə Nwĩ à lòò aa ghìrè;

³ kaa wa'à nî bə lèntè tsó bə a ŋkònə waa. Kaa wa'à bii nî mǎnsə isa'à bo bi bə bí mɔ'ɔ, nta nî ŋgi'ì a ikum bə, mbə ŋgǎŋjì mbi, ntsə'ə, mbaa nî innù jì sigìnə,

⁴ mfee nî itú bə, mbu'unə ŋghìrə nî innù, mfo'o nî kintərə, ŋkɔŋə nî innù jii nɔyǎ nù jyaa i yə'ətə aa ntsyà Nwĩ,

⁵ ŋkìrə tsó bo bii ànnù Nwĩ la mbàŋnə ntuu nî àdà'à ya mə a tswe ghu aà. Ka ŋkhə ijàn bə ma jyá.

⁶ Ijàn bə ma jyá jì mɔ'ɔ i bəŋkə ŋkuu nî a ndùgə bə, ntswa nî bāngyè bii bi bɔrə aa nswùŋə ñyontə nî bu a mbɛə bo, tsi'ì bāngyè bii mə mbuu ibi ibəŋ ibəŋ i luu a nu bo, bo yə'ətə nî ibi tsi'ì ibəŋ ibəŋ aà.

⁷ Bāngyè ma bù bi yəgə nî innù tsim jii mə bi dī'ì a mbo bo aa, la kaa wa'à bāŋnə nzi nî ànnù Nwĩ yĩ mə à nî annù nĩŋkon aa.

⁸ Tsó àjàn mə Jannes bo Jambres lɛ ntuu annù Moses aa, àà àjàn yĩ mə ijàn bə ma bú kii ntuu nî ànnù nĩŋkon ya, nlon mə bo nî bə bii mə átú ya a bürə mē, àbiintii yaa a kī mbə yĩ mbwe'esə aà.

⁹ Lā kaa bo ka wa'à ghèè nî mbii nî ànnù ma yú tá àgha'a a sa'atə, nlon mə àjɛntə yaa ya a ka fɛ'ɛ bə bitsim yə a ajàn mə bi lɛ ŋki yə a yĩ bə bú bi baa aà.

Idi'itə ji nlwĩ'i ñjìm

¹⁰ Lā wò Timoti, ò nǎnsə mē nyəgə innù jyá jii mə kī si dī'ì aa, àkòrə nitəə ya, ñji'ì ntswéntii yà, àbiintii ya, àtànəntii ya, àkòŋnə ya, ajàn mə mē lɛ si tswa ntii gha a nî nòò ŋgi'ì aa,

¹¹ àjàn mə bi lɛ si tso'ɔ nî àkòrə ya aa, ŋgi'ì jà ì tsim, ànnù yĩ mə a lɛ mfɛ'ɛ a nu mə a ala'a Antioch aa, a ala'a Iconium, bo bi a ala'a Lystra, àjànə mə mē lɛ mbii mbuu bīmānjì bii mə bi lɛ si tso'ɔ akòrə ya ghu aà; lā Mmà'àmbi à lɛ fi'isə gha a nî innù ma jù tsi'ì tsimə.

¹² A nî ànnù nĩkon mə bə bitsim bii mə bi lòò a ŋka bo'ɔ Nwĩ a mùm ntswéntii yàà bo bi Kristo Yesu aa, bi tswe nî ŋka ntso'ɔ akòrə yaa;

¹³ tá ŋgǎŋghìrə innù jì bi, bo bi ŋgǎŋmbwe'esə, tá ibi waa ì ka ghɛ tsi'ì nî mbii tá bo bwe'esə nî bə bí mɔ'ɔ ŋkii mbwe'esə nî mibì mi nù myaa.

¹⁴ Lā a nî yòò ŋgaa, ghèè nî mbii a nî innù jyá mə ò lɛ nyəgə ŋki nǎnsə mbii aà, nzi nî bə bii mə ò lɛ nyəgə a mbo bo aa,

¹⁵ bo bi àjàn yĩ mə, ñloginə a mũŋkhə, ò lɛ nzi nighàà nî Nwĩ nya nii bi ŋwa'anə a mùm àŋwà'ànə Nwĩ yĩ làà aà, nii mə nî dī'itə nî gho, tá ò tseyesə a ajàn yĩ mə mbə ò yweenə ntsya a nǎmə àbiintii a nu Kristo Yesu aà.

¹⁶ Nìghàà ni Nwĩ ni tsim ni lo aa a mbo Nwĩ, a fə'ə nì Azwĩ yi, bi logè ndi'i nì ànnù nìhkon ghu a mbo bè, nsa'a ni bè nlon innù jii kaa i sɪ ku'unè, ntsisə nì ifansənnù, nki mmirisə nì bè a nka nghirè innù jii i tsinə aa,

¹⁷ mə tā nù yii mə a fà'a a mbo Nwĩ aa, tā à zi innù manşə, nki ntswe nì njoò tsim jii mə mbə a kà nghirə innù tsim jii i bon aa.

4

Paul à swònə a mbo Timoti mə à ka mfa'a ifà'á yi nì nti yi tsimə

¹ Timoti, mə swònə a mbo wò nkwantə nì a nsi mi'i Nwĩ ni Kristo Yesu yii mə à ka yĩ sa'a bē bitii bo bi biku bi bē, nì àjàn yii mə à lɛ mfɛ'ɛ fàa mbi bo bi ànnù nifô yi aa, mə

² tā ò ka nswon ntoo ya nka ntswa'atə, a noò yii mə à kù'unə, bo a noò yii kaa à sɪ ku'unə, nka nghirə tā bè yə mbii, nghaantə nì waa, nkii ndi'itə nì waa, ntsuu lɔ ki bɔrikə a ntswā nti àjàn mə o di'i nì ntoo yá.

³ Wa nòò a zĩ mə kaa bè ka wa'à bù nka nkwerə innù yĩ sɪgìnə ya mə bĩ'inə di'i aa, lā itonənə jyaa i ka bənnə ki tsugitə tā bo ka nkənə nghotə bidi'i binnù bii mə baa ki swonə bē ànnù yii bo kənə aà;

⁴ i bənnə mmà'atə a nka nyu'utə annù nìhkon i bənnə i ghɛ kuu a mùm nɔyàlà'á.

⁵ Lā nghɛ ni wò, tswe nì àlaa atu a ngòn binnò bi tsim, mbii nì ngi'i, mfa'a nì ifà'á evangelio wa, ta tā àtu afà'á yo tā à luu.

⁶ Nlon mə a nghɛ a ni mē, nòò à kù'ù mē mə bi fa gha mmà'á Nwĩ ghu, nòò nìlò ghà fàa atu nsye à zĩ mē.

⁷ Wa mə tò mē fikòrè fɪ sɪgìnə fyá, mə mənşə mē nikhə nyá, mə ləə àbiintii yá.

⁸ Tsitsòn, wa bi tantə mə atsə'ətu nifō bē bii ànnù yaa a tsinə aa, yii mə Mmà'àmbi, yu wa yii mə a tso'otə misa'a a ni mənji yii à tsinə aa, à ka yĩ tso'ə ifà'á gha ghu wa Nwĩ. Kaa wa'á aa tsi'ĩ i gha mə mē bē, à ka yĩ kii tso'ə yĩ bē bii mə bi kənə, nkii mbe nì noò wa yii à ka yĩ fɛ'ɛ zĩ ghu aà.

Nìghàà nii mə Paul à lɛ nanşə mfa tsi'ĩ a mbo Timoti

⁹ Gaansə mitii mo nwanşə nzi nyə ghá

¹⁰ nlon mə Demas yii mə à tìgə nkən bə yulà mbi aa, à mē'ə mē gha nghèè yi a ala'a Thessalonika; Crescens à ghèè mə a Galatia, Titus a ghèè a ala'a Dalmatia.

¹¹ A tìgə ntswe tsi'ĩ bi'i Lukas. O ti zĩ ò logè a Mark bú yu zĩ, nlon mə à zĩ àjàn mə mbə yu nanşə mfa'a mbo mē.

¹² Wa mə tò Tychicus a ala'a Ephesus.

¹³ O ti zĩ, ò logè akutə ya mə mē lɛ mmà'atə a mbo Carpus a ala'a Troas, bo bi nɔwà'ànə jyá; ntsuu nɔwà'ànə jyá mə bi nwa'anə nì ngùu aa lɔ lĩ'inə.

¹⁴ Alexander nù ntwĩ àlàà wa à kì nanşə nləənsə ghá, wá Mmà'àmbi à ka yĩ tu yi nì mighirìnə mi innù mi.

¹⁵ Kì nka ntsyèsə bu yu, nlon mə a burə nto ntoò yi'inə yu tsi'ĩ nì miti.

¹⁶ Ajàn yii mə mē kì kò'ə a ngò'ò kòrə nghaa ghu a ngaa yĩ ntsyàmbii aa, kaa nù tsù à kì wa'à gha diintə; bè bitsim kì mē'ə a ghá. Tā Nwĩ à tsuu ma yaa annù tsó ànnù yĩ bi yaa yĩ mɔ'ə i lògə.

¹⁷ Lā Mmà'àmbi à kì təə bi'iyu, mfa mida'a a mbo mē mə mē nanşə nswon ntoo ya ghu i luu, mə mbə bitizi Nwĩ bitsim bi yu'ù. Maa ajàn à kì fi'isə a gha a ntsũ nnàəngwyè.

¹⁸ Mmà'àmbi àa fi'isə gha a nî ñgòn ìbî tsim, i yweensə gha mə tâ mē kuu a mûm ànnù nifô yi yi aburə. Tâ ñìghà'à nǎ wè tswe ghu mbo, ñlwĩ'ĩ ññkonè. Amen.

Atsà'atə ñlwĩ'isə

¹⁹ Tsà'atə Prisca bo Aquila, bo bì ñgwè'è Onesiphorus.

²⁰ Erastus à kî bu ntswe yi fu a ala'a Korinto; mē lɛ mmà'atə Trophimus a Miletus nî ñìghòò.

²¹ Nanşə ñgaansə mitî mo nǎ mbɔŋ tâ nòò mǎ'ə à ku'u. Wa Eubulus a tsà'atə nòô. Pudens nî Linus, nî Claudia bo bì bìlîm bǎ'inə bitsim kî ntsa'atə nòô.

²² Tâ Mmà'àmbi a tswe bo bì àzwî yo, tâ ìbòn Nwî ì tswe bu yu.

Aṇwà'ànè Paul a mbo TITUS

NJI'INNŪ AṆWÀ'ANƏ YŪ

A aṇwà'ànè yŷ aa a le ṇṇwà'ànə Paul a mbo Titus, mŷṇgwà'à yŷi mə à le si kwetə nŷi nŷi fà'a nswonḡə ntoo yŷi ṇsiginè wā. Titus à le mbə ṇṇ baGrikia mə Pual à le ṇghirè a bŷi Kristo, a logè yi tsə mu yŷi (1.4) bo yu tigè ṇkarə mfa'a (Gal. 2.3). Paul à le mà'atə Titus a kŷṇki Crete mə tā à ka nlentə ṇghotə jŷi mə i le ntswe ghu aà.

Ṽnnù jŷi ghà'atə i le tswe a nŷi ṇghotə jŷi i le ntswe a Crete aa mə Paul à le nləo mə tā Titus à ghirə. A le tswe nŷi ṇtsə'ətə bŷisyàsə, ṇtanṇə ṇnnù ṇghotə, ṇkŷi ntsisə nŷi bəo bi Krito ghu. Annù ajirə bo bi ibuurə ṇnnù jŷi ghà'atə i le ntswe a Crete. Paul a tigə naṇsə swon mə tā à lentə tsi'ŷi bə bŷi mə àkòrè nizŷi yaa a ku'unə aa nləə ni bŷisyàsə bi ṇghotə. Nzi a ajàn mə yu tswa bə bŷisim, bŷiŷi bo bi bŷonkhə. Yu tsə figè (2.7), à le ntswe nŷi ṇka mbe nŷi à yŷi akòrə nitəə, ṇdŷi'ŷi nŷi ànnù Nwŷi tsi'ŷi siginè, ṇwa'asə nŷi ṇḡṇṇdŷi'ṇnnù mbwe'esə bo bi ṇḡṇṇtŷitu, bə bŷi mə bi swunṇə ni ṇnnù jŷi i yatə bə aà.

Ka mə bə le si bù'ù nŷi ṇnnù a Crete aa, a wa'atə ni a mbo Titus mə ibòn Nwŷi nŷi ṇko mŷlinè yŷi lèè ṇghirə a yweensə waa bŷi bi lèè ṇki mbə tsə bə ma bú aa, ṇtsya a ṇjŷm Yesu Kristo ṇsi'ŷi waa nŷi Azwŷi yŷi Làà yŷi mə à le swŷi'ŷi a nu bo aà (3.3-8). Ma mùu ajàn tā Titus aa ṇgaansə mitŷi mi a swon ṇtoo yŷi ṇsiginè ya nlon mə ibòn Nwŷi i zi aa a nyweensə bə bŷisimə (2.11).

Bi yatə aṇwà'ànè yŷi aa laà:

1. Nji'innù aṇwà'ànè yuà 1.1-4
2. Bŷisyàsə a ṇghotə 1.5-16
3. Ajàn yŷi mə a ku'unə mə bə ka ntswe tsə ṇḡwè'è a ṇghotə aà 2.1-15
4. Adŷitə bo bi àwà'àsə 3.1-11
5. Ṽnnù jŷi mə Paul à le nswonḡə a nlwŷi'ŷisə aà 3.12-15

¹ Aṇgwà'ànè yuà a lo aa a mbo Paul yŷi mə à ni ṇḡṇṇfà'a Nwŷi, ṇki mbə ṇḡṇṇtoə Yesu Kristo aà. Yesu à le ntoo gha mə tā mə ghèe ṇka ṇkwetə bə bŷi mə Nwŷi à tsə'ə nŷi bi aa, mə tā bo bŷi yi tā àbŷintŷi yaa a ka ṇkwe, ṇki ṇka ṇghirə ni mə tā bo zi annù nŷikon yŷi mə a tswe a mŷm ànnù Nwŷi aà.

² Mŷṇḡṇ mi annù nŷikon mə mŷ mi tswe aa nŷi ṇtswèntŷi yŷi mə i tswe nŷikon yŷi yŷi mə bŷi'ṇè bə aà. Nwŷṇḡṇ yŷi mə kaa à si abāṇṇonnù tswèe aa, à lèè ṇka'a ntswèntŷi ma yŷi a mbo bŷi'ṇè mbon tā mbi loginə.

³ Nòo à lèè ṇku'u aa, a ghirə ntoo mə yŷi i fè'è nŷi ṇsi nlaa. A le mfa ntoo mə yŷi a mbo mə, ṇswon mə mə tigè ṇlaansə, yu wa yŷi Nwŷṇḡṇ ṇḡṇṇwèènsə yŷi'ṇè aà.

⁴ Mə ṇwà'ànə aṇwà'ànè yuà aa a mbo Titus yŷi mə à ni mŷ ghà yŷi ànnù nŷikon a mŷm àbŷintŷi yŷi mə bŷi'iyu tswe nŷi yŷi aà.

Tā Nwŷṇḡṇ Tà bo bi Kristo Yesu ṇḡṇṇwèènsə yŷi'ṇè ghirə ibon a nu wə ṇki nŷi mbonə a nu wə.

Afà'à yŷi mə Titus à le mfà'à a Crete aà

⁵ Mə le mmà'atə gho a ala'a Crete aa mə tā à maṇsə ntanṇə ibugə ṇnnù jŷi mə i le mburə aa ṇki ntsə'ə bŷiŷi bi ndānwŷi ni mŷkurə mŷtsim. Wa'atə ṇnnù jŷi mə mə le nswon mə tā à ghirə aà.

⁶ A ku'unə mə tá ndiindânwĩ à bə ɲũ yĩ mə kaa à sɪ nĩ àlò'ò tswé; à tswe nĩ ntswe nĩ mǎngyè tsi'ĩ yĩ mǐfùurè tá boò bi ki mbə bē bĩi mə bi ɲɪŋ mĩntiĩ myaa a nu Kristo, ntsuu ki tsə'ə kè ki tĩ nĩ àtú.

⁷ Nlon mə ɪfà'a Nwĩ i tswe aa a mbo ndiĩ ndânwĩ aa, a boŋ mə boŋ à laa ntswe tĩ àlò'ò. Tá ndiĩ ndânwĩ à tsuu nu ki ɲee, ntsuu ntɔŋ i ki wǎŋsə lwisə, ntsuu mĩlù'ù ki no baanə, ntsuu fikòrè i ki to, ntsuu ɲkabə si'ĩ i ki furə.

⁸ Ndiĩ ndânwĩ à tswe nĩ ɲka ɲkwɛrə bigiĩ a nda yu, i kii kòŋè nĩ ànnù yĩ mə a ku'unə. A kòŋè nĩnnù jĩ siginə, i yə nĩ mə àkòrè nĩ zĩ yi a ku'unə. Tá innù ji i laa a nsĩ mi'ĩ Nwĩ, ɲki ɲka nsa'a nĩ ibiĩ nú yĩ.

⁹ A tswe nĩ nǎŋsə ntswá ntoo yĩ ɲsiginə ya mə i kù'unə mbii aa, ntswa tá i tinsə, mbə tsi'ĩ wa ajàn mə bi le ndi'ĩ ghu mbo aà. Ma mùu ajàn boŋ à ka zĩ ndi'ĩ ànnù Nwĩ yĩ mə a boŋ a mbo bə ta kii ki kweentə nĩ a mbo bə bii mə bi ligitə aa, i wa'asə nĩ waa ghu.

¹⁰ Bə bi ghà'atə bi nǎŋsə tswe ghu, i bu ki swon aa bə baYuda bii bi bii krìsto ntii nĩ mə bi ka ɲɛtə bē aa, bii mə bi Ligə tsi'ĩ ligə mə mbə bi wa'à tsisə aa, mbwe'esə nĩ bə bi mɔ'ɔ, ɲghaa nĩ mighàà mi dǎŋə dǎŋə.

¹¹ A ku'unə mə tá bi tsu'unə waa, nlon mə bo ɲɪŋə nĩ àbùurè a mùm ɲgwè'è jĩ ghà'atə, ndi'ĩ nĩ innù jii mə kaa bo sɪ nĩ ɲka ndi'ĩ tswé, ɲghirə mà mùu ajàn nlon aa mə bi furitə ɲkabə nyòŋə.

¹² Nù àla'à wàà yĩ mɔ'ɔ yĩ mə à ni ɲgǎntoò nwĩ waa, à le nswonə mə, “BaCreta bĩtsim à nĩ ɲgǎŋswonəbaŋnənnù, mbə nnaà mĩtsə'ə jii mĩntiĩ myaa mi fiĩ aa, bo jĩ tsi'ĩ jĩ kaa wa'à fà'à.”

¹³ Ma yuù ànnù mə à swon nlon ɲgaà yàà aa, à ni tsi'ĩ ànnù nĩkòŋə. A nĩ ɲji'ĩ annù yĩ mə ɔ tswe nĩ ɲwenə waa tsi'ĩ mbə ànnù tá tá bo tswe nĩ àbĩintii yĩ mə a ku'unə aà;

¹⁴ tá wa'à ka ɲɪŋə mĩntiĩ myaa nĩ ɲjyàlà'à jii mə baYuda sa'a aa, kè ni ndi'ĩ bi bē bii mə bi tuu nĩ ànnù nĩkòŋə aà.

¹⁵ Innũ tsim i laa ɲkù'unə a mbo bə bii mə innũ jyaa i ki nlaà; lá a mbo bə bii mə innù jyaa i sɪ laa, kaa bo wa'à ntii waa a nu Kristo ki ɲɪŋ aa, kaa ànnù yĩ tsu a sɪ a mbo bo laà nlon mə ibi tà mə ɲgi'ĩ nĩ mĩntiĩ myaa bo nĩmòòntə jyaa.

¹⁶ Bo swonə nĩ mə bo zi Nwĩ, la mighirìnə mi innũ myaa mi bǎŋnə ntuu nĩ mə kaa bə sɪ Nwĩ zĩ. Bo fumsə nĩ àzwĩ bē, ntii nĩ àtu a mbo Nwĩ, kaa wa'à kù'unə mə mbə bo ghirə ànnù yĩ siginə yĩ tsu.

2

Annù Nwĩ yi annù nĩkòŋə

¹ Lá a ɲghɛɛ nĩ wò, ka ndi'ĩ naa annù Nwĩ yĩ mə a ku'unə nyon a ndi'ĩ aà.

² Nĩ ka ndi'itə bilii bii mə bi tswe a titiĩ bù aa tá bo tsuu mĩlù'ù i ki no i baanə, ɲghirə nĩ mə tá bə ka bo'ɔtə nĩ waa, ɲka ntsyesə nĩ waa, ɲki ɲkaa ntswa nĩ ibiĩnũ waa; tá àbĩintii yaa nĩ àkòŋnə yaa bo bi à àtǎŋəntiĩ yaa tá àtinsə.

³ Nĩ ki ntswe nĩ ndi'itə bilii bi bǎngyɛ buu mə tá àkòrè nĩ zĩ yaa tá bə tsi'ĩ tsɔ yĩ bǎngyè bii mə innù jyaa i tsinə bo kii mba'atə nĩwaa aà. Tá bo tsuu bē a ɲim i ki ghàà, i tsuu ibù'ù a mbo mĩlù'ù i kii bə. Tá bo ka ndi'ĩ nĩ ànnù yĩ mə a ku'unə aà.

⁴ Bo bə ki di'ĩ nĩ ànnù yĩ mə a ku'unə aa boŋ bo aa ki mĩrisə nĩ bǎngyè bii mə bo burə ka ki kuu nĩ a mùm nĩyɔ'ò kùu aa mə tá bi ka kɔŋ bilòò byaa nĩ boò byaa,

⁵ ñka ntsyese nî waa, kaa wa'à tsuùrè, ñghirè nî innù jii mæ mængye nîyɔ'ɔ à tswe nî ñka ñghirè a nda aà, ñghirè nî innù jî sigìnè, ñyu'unè nî bilòò byaa, tá tá bè tsuu afirè ñghàà nî Nwí lǒ ki fa.

⁶ A ñgǎñ ñgǎñ, nî ki ntswe nî ñka ndi'iiè nî bɔɔ ñgwa'a buu mæ tá bí ka nisyese nî waa.

⁷ A nî innù tsim, ò tswe nî mbæ àlènsè yî sigìnè a nî mighirìnè mi innù mô. Ñka nanse ndi'i nî ànnù Nwí yîi mæ a ku'unè aa a ajàn mæ mbæ bè bɔ'ɔtè aà.

⁸ Ta ñghàà nîi mæ nî fè'ε a tsú wò aa tá nî bè nî sigìnè, nîi mæ mbæ ñu wa'à ñkà ñligitè, tá tá itu ñgàñkîbàà ji'inè ì dirè ajàn yîi mæ kaa mbæ bí wa'à nî ànnù yî bí a nswon a ñgaa bí'inè tswé.

⁹ A ku'unè mæ tá ibù'ù ì ka nyu'unè bîtaà byaa, ñka mfa'a nî a mbo bo nî mânji yîi mæ bo ka ki doritè nî innù tsim aà. Tá bo tsuu mighàà a mbo ki kwí'itè, ì tsa'a nî waa.

¹⁰ Ntsuu nî waa kii yèrè. Tá bo ka mbanne ndi'ì nî mæ bo nî ibù'ù jî sigìnè, ñghirè nî innù tsim nî ñti waa tsim, ma mùu ajàn, ñghirè nî mæ tá bè yè mæ ànnù Nwí Ñgànyweense yî'inè, ya mæ bí'inè di'ì aa a nanse mbòñè.

¹¹ Nlon mæ Nwí à fi'isè mæ ibòn yî fàa mbi aa mæ yu yweense bē bí tsim ghu.

¹² Ibòn ma ghû ì mirisè nî yi'inè mæ tá bí'inè ka ntuu innù jii kaa sî jî Nwí bè aa, bo bí innù jî bí jii mæ mbi yè'ètè aa, ñka ntsyese mæ tá àkòrè nizì yi'inè a múm mbi yù tá à tsinè, mbæ yî Nwí.

¹³ Mbe nî mbɔɔnè ya yîi mæ bí'inè yu'utè, a ajàn yîi mæ Nwí yî'inè yî ñwè nî Ñgànyweense yî'inè Yesu Kristo à ka yî zî a mum ñgha'à nî aà.

¹⁴ Kristo à le mfa ibiñú yi a atu bí'inè mæ yu tsu'u atú yi'inè a mum ñgɔñ innù jî bí tsim, ta ghirè tá bí'inè laa ñku'unè nî bè bí, bíi mæ bí yè'ètè a ñka ñghirè innù jî sigìnè.

¹⁵ Ka ndi'ì nî innù majú a mbo bè ñka ndi'itè ñkii ñwenè nî waa nî àdà'a tsim yîi mæ Kristo à fa a mbo wò aa. Tsuu bíi tá ñu nìbò yî tsù tá à ka ntsa'a nòò.

3

Akòrè nizì bɔɔ bí Kristo

¹ Wa'atè a mbo bo bîisim mæ tá bo ka nyu'unè bisa'a bí ala'a bo bí bità bí ala'à. Bεε bo ka nyu'unè nî waa bí kâ ñdoritè a ñka ñghirè innù jii mæ ì ku'unè aa bìnòò bîtsimè.

² Tá bí tsuu innù jî bí a ñgaa ñu tsù ì ki swonè. Ñka ñkhè nî àyònè, mbanne ñka mbɔnè, ñkii nsañnè a mbo bè bîtsim.

³ Nlon mæ tsi'í bí'inè, à le mbæ a mbîi aa, bí'inè bē ñjɛtè bē, ñti nî atú, mfanè mânji, mbæ ibù'ù a mbô mbbuu innù jî ghà'atè jii mæ ñjyñú yî'inè ì yè'ètè ñkii ñkɔñè aà. Bí'inè le tswe nî àbî'inti, bo bí àghè'ènè; bè bàà nî yi'inè, bí'inè kii mbaa nî waa.

⁴ La nòò wa mæ ibòn bo bí àkòñnè Nwíngòn Ñgànywèense yî'inè ì leè mfe'ε aa,

⁵ à le nyweense yî'inè. Kaa à le ñwa'à yî'inè yweense aa nlon innù jî tsinè jî tsu jii mæ bí'inè le ghirè aa bē. A le nyweense yî'inè nlon aa bē ñko mîlɛñnè yî, ñsi'ì yî'inè, ñkwatè njwe yî'inè, mfa ntswènti yî mfi a mbo bí'inè ñtsya aa a njîm Azwí yî Làà

⁶ yîi à le nswí'í a nu bí'inè a nanse ñgha'a ntsya a njîm Yesu Kristo, Ñgànywèense yî'inè aà.

⁷ A ɛ nghìrə ma mùu jàŋ aa tǎ tsyǎ a nǎm ìbǒŋ yi nghìrə tá ìnnú jǐ'ìnə tsinə ghu nsi mi'i, tá bǐ'ìnə tigə bijibindá bi i yǐ tigə tswe nǐ ìntwéntǐ yǐ mə ì lwǐ'i nǎŋkoŋ, ya yǐ mə bǐ'ìnə bɛ aà.

⁸ Nǐghàà ma nú nǐ swonə aa tsi'ǐ ànnú nǎŋkoŋə.

Mə lòò mə tá nǐ kwee fǐmfaa a nǐ ìnnú ma jǔ tǎ tá bə bǐi mə bi nǎŋ mǎntǐ myaa a nu Nwǐ aa tá bi fa mǐbǐ mǐ nú myaa a ŋka nghìrə ìnnú jǐ sigìnə. Ìnnú ma jǔ i ku'unə ŋki mbon a mbo bə bǐtsim.

⁹ Lá ka ntsyəsə ghó ìntsuu i ki kuu a nǐ ìnnú nswùnə jǐi mə mbə wa'à ghuu kwetə bə aà, bo bi nǐ annú a ŋka nsəŋ miwaa mi ŋgwè'è bə, ìntsuu ki tonə, ìntsuu kǐi yonə ñlon ìnnú nǎŋsə, ñlon mə kaa ma yǔ a nǐ annu danə danə kaa a si ŋú tsu kwetə.

¹⁰ Mbə ŋú a tswe a tǐtǐ bù mə a zǐ nǐ nyatə, nǐ wa'asə yi a ŋgaa yǐ mǐfùurə kə jǐ baa, a tuu yu'utə, nǐ tsùu nǐ ànnú bu bo bú tswe.

¹¹ Nǐ zi mə àjànə ŋú ma yǔ à fànə mə, ŋki mbə ŋú yǐ mǐbǐ; à nǎŋ mə isa'a a nu yu yumbonə.

Idi'itə Paul jǐ nlwǐ'ǐnjim

¹² Bɛɛ mə too Artemas kǎ Tychicus a mbo wò ò wǎŋsə nǐzi ntsi'i gha a Nicopolis, ñlon mə mə kà'a mə mə ka tswe ghu a noò mǐfə'ə.

¹³ Yə mə mə ò kwetə Zenas yǐi mə à nǐ ŋgaŋnǐntə mǐsa'a aa bo Apollos tá bo ghɛɛ wa nǐghaà; nyə mə bo tswe nǐ njoò tsim jǐi mə bo lòò aà.

¹⁴ Yə mə bə bǐ'ìnə yəgə a ŋka mfa ìbǐinú waa a nghìrə ìnnú jǐ sigìnə tǎ ki kwetə bə nǐ njoò jǐi mə bo lòò aa, a ka kù'unə mə tá bo tsuu noò wàà ki bwesə a danə danə.

¹⁵ Bə bǐtsim bǐi mə bi tswe bǐ'ibo aa, bi too àtsà'atə a mbo wò. Tsà'atə bə bǐi bi kòŋə yǐ'i aa ñlon mə bǐ'ǐ ki mbii Kristo aà. Tá ìbòŋ Nwǐ ì lwǐ'i a mbo bù bǐtsimə.

Aṇwà'ànè Paul a mbo FILEMON Aṇwà'ànè yïi Paul a le ntoo a mbo Filemon aà

NJi'INNŪ AṆWÀ'ANƏ YŪ

A aṇwà'ànè yū aa a le ṇṇwà'ànə Paul a mbo Filemon, yïi mə à le mbə Krisèn yï ntinsə, ṇghòtə i boontə ghu nda aà. Ṇghotə ya ghu nda, Affia ni Arkipus, bo le ṇki ntswe nî ntwonə aṇwà'ànə ma yū. Paul à le ṇṇwà'ànə aṇwà'ànə ma yū aa a atsanə. Bi twonə Filemon, a bə'ò ni BaKolosi, BaEfeso, ni BaFilipi aa nî “Ṇṇwà'ànə Atsanə” nlon mə Paul à le ṇṇwà'ànə aa wa noò mə à le ntswe a atsan aà.

Onesimus, abù'u Filemon, à le mfè'è ṇkhə ṇghèè yi a Roma, ntsi'i Paul ghu a atsan, a swon ntoo yï nsigìnə ya ghu mbo, a bəṇkə ntii yi mbii Kristo, ntigə ntswe bo Paul, ṇkwetə nii. Nòṇsə baRoma à le ndi'i mə mbə Filemon à le tse zwiṭə abù'ū yi Onesimus nlon mə à le mfè'è ṇkhə, ṇki nyərə ṇkabə yï aà (18). Paul à le ntigə nloo a mbū mbinsə Onesimus fu a mbo taà yï, Filemon, ntigə ṇṇwa'anə aṇwà'ànə yū ghu mbo, nletə nii mə tâ à kwərə nî ntii yi tsim tsó ndim yï, tsítsòṇ mə à tigə mu Kristo aà.

Aṇwà'ànə ma yū a di'i ntii Paul tsó ṇgàṇàfà'á Mmà'àmbi atsanə, ṇkii ndi'i nî adà'a ntoo yï nsigìnə a ṇkwensə ṇū. Onesimus à le mbəṇkə ntigə ṇū yï mfii, ntigə mfa'a sigìnə (11).

Bi yatə aṇwà'ànə yū aa laà:

1. Nji'innū aṇwà'ànə yuà 1-3
2. Ajàn mə Paul à le mbeentə Filimon aà 4-7
3. Ajàn mə Paul à le si tsà'àsə Filemon nlon Onesimus aà 8-22
4. Innū jii mə Paul à le nswonə a nlwĩ'isə aà 23-25

Atsà'àtə

¹ Aṇwà'ànə yū a lo aa a mbo mə Paul, ṇgàṇàtsāṇ Kristo Yesu bo bi a mbo Timoti, ndim yï'inə, ṇghèè ni a mbo Filemon, nsùkà'á yï'inə yï nsigìnə, ṇū àkòrə yï'inə a adigə afà'a,

² bo bi a mbo Affia, ṇjàantə yï'inə, ni a mbo Arkipus, ṇū àkòrə yï'inə fàa mum fikòrə, bo bi a mbo ṇghòtə ya mə i bəontə a nda wò aà.

³ Tā ibòṇ Nwĩ ni mbəonə yïi mə i lò a mbo Nwĩṇṇon Taà yï'inə ni a mbo Mmà'àmbi Yesu Kristo aa tā tswe a mbo bù.

Ajàn mə Paul a tsà'àtə Nwĩ ṇwa'atə nî Filemon ghu aà

⁴ Mə fa mbi'ikə a mbo Nwĩṇṇon a ṇṇon bìnòò bi tsim a ajàn yïi mə mə tsà'àtə nî Nwĩ ṇwa'atə nî ghuu ghu aa,

⁵ nlon mə mə yu'u akòṇnə bo bi abĩntii yïi ọ tswe ni yu a nu Mmà'àmbi Yesu bo bi bə bi Nwĩ bi tsimə.

⁶ Mə kii ntsa'atə Nwĩ mə ajàn yïi mə o swon annū nlon abĩntii yo a mbo bə aa, tā à ghire bə nanse nzi innū jĩ sigìnə tsim jii à ni jĩ'inə a mum Kristo aà.

⁷ Wa ntii gha i non nî mbəonə ṇki nluu ni nìdorə, nyonə a ṇjìmə àkòṇnə yo mba ndim ghà, nlon mə mĩntii mi bə bi Nwĩ bi tsim mi tsya a ṇjìm wò mfwetə.

Paul à bu'ù mbo a mbo Filemon nlon ngaa abù'ù yi Onesimus

⁸ Nlon ma yâ ànnù mbè mè tse tãñ ntii tsi'í tsó ndîm ghò a mum Kristo a nswon a mbo wò mè tâ ò ghìrè annù yîi mè a ku'unè a nghìrè aà.

⁹ Là, nlon ajàn yîi mè mè kònghè gho aa, mè bànghè mbu'u aa mbô. Mè ghìrè ma mùu ajàn ka mè à ni mê Paul aa, nù yîi mè a ghàà ni tsusè atû Kristo Yesu, mè à tìgè ñki mbè ngàñàtsan tsìtsòn mbi'i ñkwîtu yi aà.

¹⁰ Mè bu'u mbo a mbo wò a atu Onesimus, yîi mè à ki ntigè mù ghà a mum Kristo a ndâ àtsanè aà.

¹¹ A lè mbè nî noò yî mɔ'ɔ aa kaa a wa'à nî àfà'à a mbo wò tswê, la tsìtsòn, à nànghè tswe nî ifà'à a mbo wò ñki ntswe ni ghu a mbo mè.

¹² Mè tsyàsè nii fu a mbo wò, nànghè ntsyasè aa ntii ghâ.

¹³ Bon mè laa ndoritè a nlèè yu a mbo mè mè mbè a kâ mfa'a a mbo mè nî ñkwîtu gho fàa noò mè mè tswe a ndàtsan nlon ntoo yî ñsigìnè yû aa,

¹⁴ là mè bànghè ñkòntè mè kaa mbè mè kî'i annù tsu ghìrè tì betè gho nlon mè kaa mè sî nî gho laa gàansè gaansè, a bon mè tâ ò ghìrè bè nî kònghè yò.

¹⁵ Nòò tsù àà ànnù yîi mè à lè mmà'atè gho ñkhè yi a ni mù àtii noò aa, mè mbè a bú mbhì fu a mbo wò, bú yu tswê ñlwi'i ññkonhè.

¹⁶ La tsìtsòn, kaa à sî aa tsi'í abù'ù bê, à tsyàtè abù'ù, àa ndîm gho yîi mè ò kònghè yi a mum Kristo. Wa mè nanghè ñkòntè yi, là mè wà'atè mè ò bànghè ñkòntè yi ntsyatè ghâ, tsó mè à ni ndîm ghò ñumìsòn ñki mbu mbè ndîm ghò a mum Kristo aà.

¹⁷ Mbè a bè yîi mè ò lògè a gha tsi'í tsó nù yîi sî fà'à abo mɔ'ɔ, ò kwèrè yi tsi'í tsó ajànghè mbè ò kî ñkwèrè gha aa.

¹⁸ Mbè a bè yîi mè à lè mfànsè annù tsu a mbo wò, kè ñki ntswa gho ni àyoò tsu, ò ñìghè a nsi ikum mè.

¹⁹ Wa mè Paul mè nanghè ñghwa'anè yulà aa tsi'í nî àbô yâ, wa mè ka twu. Là wa'atè sigìnè mè ibiñù gho wòmbon i tswê ntii a mum Kristo aa nlon ngàà yà.

²⁰ Tsó mè a bè laa, ndîm ghà, ghìrè annù yulà a nu mè nî ñkûm Mmà'àmbi yî'inè. Tsi'í tsó ndîm ghà a mum Kristo, ghìrè ntii gha fwetè.

²¹ Mè ñwà'ànè laa nlon mè mè nanghè nzi ajànghè mè o yu'unè aà. La mè zi mè ò ka ghìrè tsyàtè ajànghè mè mè swòghè aà.

²² Kî nghèè nî mbîi ntantè ntja'àndâ bìghè a mbo mè, nlon mè mè bîi mè Nwîngòn à ka yu'u niyè'è nuu i fa gha fu a mbo bù.

Atsà'atè nlwî'isê

²³ Wa Epaphras, yîi bî'iyu tswe a atsan mbi'i ñkwîtu Kristo Yesu aa, a tsà'atè ghô,

²⁴ Mark, ni Aristarcus, ni Demas, ni Lukas, ñgãñkòrê jya a mùm àfà'à, kii ntsa'atè nî ghô.

²⁵ Tâ ìbõñ Mmà'àmbi Yesu Kristo tswe bo bì àzwî yuu. Amen.

Anwà'ànè a mbo BaHEBER

NJI'INNŪ ANWÀ'ANƏ YŪ

Kaa bi si nŭ yŭi mə à le nŭwà'ànə anwà'ànə BaHeber aa zŭ. Lâ a laa mə nŭgàŋ à le nŭwà'ànə aa a mbo biKrisèn bŭi mə bi le mbə baHeber ntswe a idigə idigə aà. A le nŭwà'ànə aa a ndi'itə waa yŭi mə bi le si yə nŭ nŭgi'i aà (13.22; 10.3-11.39) mə tâ bo tsuu abiintiŭ yaa lŭ mmà'àtə i tuu Nwŭ (4.11; 6.1-8; 10.23,29,35). A le nŭki lŭ a nsa'a abèe annŭ abiintiŭ biKrisèn mə nŭgàŋənnŭ Nwŭ baYuda le si to ni bimànŭji bi ghà'àtə aà. Nlŭ nŭ nŭghirə bə zi mə ntoŭ yŭi nŭsiginə ma yŭ à nŭ annŭ nŭnkoŋə.

A nŭ àkàà yi mbŭi ya mə Nwŭ à le ntsyà a nŭjŭm Moses nŭwarə bo bi bə bi aa, à le nswon mə tâ bi ka nlŭgə nŭ nŭnàà nŭwa mmà'à nŭi ghu tã tâ yŭ ka nŭli'inə nŭ ibi waa. Nàà ya yŭi mə bi le nzwitə aa, i kwo aa a atu nŭ wa yŭi mə à le nŭghirə ibi aa, bi tigə nŭsi'itə ibi nŭ wa nlŭ'òsə. Nŭgàŋmà'a Nwŭ i le si mfà'à nŭ ifà'à ma ghŭ aa a mbo Nwŭ bo bə bi. Ma ghŭ ifà'à bi nanŭsə nŭwà'ànə mfigitə aa a nŭ anwà'ànə Leviticus, a mum Mìkàà yŭ Nlŭwèn. Nwŭ a swonə ni mə tâ bə bi bi laa manŭsə tsŭ mə yu ki nlaa manŭsə mbə aà (Lev. 11.44,45; 19.2; 20.7). Anwà'ànə baHeber a kwatə nŭ ndi'i ma yŭ nswonə ni mə Yesu yŭi mə, tsŭtsŭnə, à ni yu yŭi mə à tigə Nŭgàŋmà'a Nwŭ yŭi'nə yŭi nŭwə aa, à zŭ mə nŭweensə yŭi'nə, ntsya a nŭjŭm abiintiŭ; a ku'unə mə tâ bi'inə ki nlaa manŭsə “nlon mə nŭ yŭi mə àkòrə nŭzi yi a si laa manŭsə aa kaa à ka yŭ wa'ă Mmà'àmbi yê” (12.14).

Ma mùu ajàn anwà'ànə baHeber a ghaà aa nlon annŭ nŭgha'asə Nwŭ a mbŭi mbon tâ Yesu Kristo à zi bo ajàn mə a le ntigə ntswe nlŭginə a noŭ wa mə Yesu à le nzi nŭ àkàà yŭi fŭi ya aà. A nŭ innŭ tsim, Kristo à tsyatə bə bŭtsim. A ni Mu Nwŭ yŭi mə à lwŭi'i nŭnkoŋə aà, mə à le nyəgə ayu'unə a nŭjŭm nŭgi'i aà, ntsyatə Moses, bo bi nŭgàŋntoo Nwŭ tsim a mŭm Nlŭwèn Mìkàà, nŭki ntsyatə baangel. Nwŭ à le ntsərə mə Kristo à ni Nŭgàŋmà'a Nwŭ yŭi nŭwə yŭi à lwŭi'i nŭnkoŋ, ntsyatə nŭgàŋmà'a Nwŭ ji Nlŭwèn Mìkàà. A nŭjŭm Kristo Nwŭ a yweensə nŭ yŭi mə à bŭi Yesu aa nŭgàà mò'ŭ, mfŭisə yi a mum ibi, ni a mum nŭbŭ'ŭ bo bi a ntsŭ nŭwŭ. Ifà'à yŭi mə nŭgàŋmà'a Nwŭ i le si fà'à aa i le si di'i aa yŭi mə Kristo, tsŭ Nŭgàŋmà'a Nwŭ yŭi nŭwə, à ka yŭ kuu ghu aà. A le nzi nŭ àkàà yŭi fŭi, yŭi mə bi warə nŭ àləə nŭ yi, a tsyatə a yi mbŭi ya mə Moses à le nzi ni yu aà. Ntigə nŭkuu a mŭm Adìgə yŭ Nlàà Manŭsə nŭ àləə yi, nŭsi'itə ibi bə ghu nŭgàà mò'ŭ.

Anwà'ànə ma yŭ à ghaà annŭ ajàn mə Kristo à ki mbə nŭmŭsŭn aa ntsyatə nŭwà'ànə jŭi mò'ŭ (2.9,10, 14-18; 4.15; 5.7-9; 12.3; 13.1). Ka mə Kristo à le mbə Nwŭ, ntswe ni mərə yi ntsim aa (1.3,8) à le nŭki mbə nŭmŭsŭn ntigə mbə tsŭ bŭ bi maà bi tã nanŭsə zi a nŭkwetə waa (2.14-18).

Nŭgàŋ nŭwà'ànə anwà'ànə ma yŭ à swonə ni mə bə bŭi bi yŭntə ni a mbèe Nwŭ a nŭgha'asə yu aa tâ bŭi tswe nŭ abiintiŭ, nlon mə “abiintiŭ a bə tuu bə bon kaa mbə nŭ tsu a wa'à ghirə tâ Nwŭ à doritə” (11.6). Ka mə bə bŭi mə bi bŭi Nwŭ bi yə nŭgi'i aa, a lŭgə noŭ nŭghaa nlonə bə bŭi mə bi le nŭjŭ mŭntŭi myaa a nu Nwŭ aà (11.1-40), ntigə ndi'itə nŭ bə bi Nwŭ mə bi ka nŭyonə Kristo, nte'e mi'i myaa ghu nu, nŭtanŭtiŭ, ntsuu lŭ kaa (12.1-3) tã yŭi tswe nŭ nŭkà'a ya yŭi mə Nwŭ à kà'a nlon nŭgaa yàà aà (10.35,36; 6.10).

Bi yatə anwà'ànə yŭ aa laà:

1. Kristo à ni yu yïi mæ à dî'i Nwî manşə aà 1.1-3
2. Kristo à tsyàtə baangel 1.4—2.18
3. Kristo à tsyàtə Moses bo Joshua 3.1—4.13
4. Kristo à tsyàtə ngǎŋmà'a Nwî tsim 4.14—7.28
5. Akàà ya yïi Kristo à zi ni yu aa, a tsyàtə yi mbïi yâ 8.1—9.28
6. Amà'anwî Kristo a tsyàtə à yi ngǎŋmà'a Nwî ji mbïi 10.1-11
7. Abïintii a tsyàtə innu tsim 11.1—12.25
8. Adi'itè bo bi innu nlwî'isê 13.1-25

Ajàŋ mæ Nwî a ghàà a mbo bi'inè ntsya a jïm Mû yïi aà

¹ A le mbə a mbïi Nwî a ghaà ni a mbo bità bi bitaà bi'inè a ngaa jï ghà'atè bo bi ni bimânji bi ghà'atè ntsya aa a njïm ngǎŋtoò ji;

² Lâ fàa ngù'ù a nlwî'isə Nwî à ghàà mē a mbo bi'inè ntsya aa a njïm Mû yï. A le nnaŋsə ngòŋ njoò tsim faa mbi ntsya aa a jïm Mû yï ma ghù yïi mæ à le ntsò'ò nləə nî nîndā yï mæ tâ à tswe a atū njoò ji tsimè.

³ Mû yï ma ghù a dî'i nigha'a ni Nwî a ajàŋ yïi mæ a nweènə aa, ŋkii ndi'i aa tsi'i mārè Nwî. A ki mbə yu yïi mæ a ləə mbi yŷ ntsim tsi'i ni nighāā ni nūi mæ ni tswe nî mīdā'ā aà. Nòò yïi mæ à le nzī nī ànnū nsī'ī ìbi bē bi tsimè aa, à le ntigə ntswe a mbèè nīkwɛɛ Nwî yïi mæ à tswe nī àdā'a tsim aa nī mā'ā a ndəŋə.

Adā'ā yïi mæ Mu Nwî à tswe ni yu aà

⁴ Nwî à le ngħirə mæ tâ àdā'a Mû yï tâ à tsyàtə yï baangel tsi'i ajàŋ yïi ìkù m wa mæ à le mfa a mbo Mû yï i le ŋkò'ɔnə ntsyàtə myaa aà.

⁵ Kaa Nwî le ŋwa'a a noò tsu a mbo angel yï tsu swon mæ,
 “O ni Mû ghà,
 sii, mē ni Taà ghò.”
 Kaa Nwî à le ŋwa'ā kī nswonə a mbo angel yï tsu mæ,
 “Mē ka bə Taà yï
 ta à kī mbə Mû ghà.”

⁶ Nòò yïi mæ Nwî à le ntswe nī ntoo mû yï yï ntsyàmbïi ma ghù fàa mbi aa, à le mbù nswon mæ,
 “Baangel bitsim tā bi ka mmii nūi.”

⁷ A le mbù nswon nlon baangel bi mæ,
 “Bo bya mæ bo fā'a a mbo yu Nwî aa, bo bə aa tsi'i tsǒ fīfèrè,
 ŋkī ngħirə mæ ngǎŋfā'a ji ma jū tā ì bə tsi'i tsǒ ñlwǎ mɔ'ɔ.”

⁸ Ngħɛɛ nī mbïi mbaŋnə nswon a mbo mú yï mæ,
 “Oò Nwî Tā ànnu nifô yo tā à lwi'i tsi'i nīŋkonè!
 O sa'a bē bo aa ni mânji yïi mæ à tsinə aà.

⁹ O kòŋə ànnu yïi mæ a tsinə aa, mbāa annu yïi mæ a sī tsinè aà.
 A ni nji'ī ànnu yïi Nwīŋgòŋ, tsi'ī Nwīŋgòŋ ghò, à tsò'ò mē ghò,
 ŋŋentə a ndəŋ, mfa nīdorə a mbo wò ntsyàtə ngǎŋakòrê jô aà.”

¹⁰ A le ŋkī nswon mæ,
 “Tsi'ī wò, Mmà'āmbī, ò le nlògīnə a mbïi, nnaŋsə njoò tsim a atu nsyɛ,
 ñlogə aa tsi'ī mbô mo nnaŋsə aburə ghū.

¹¹ Njoo mà jū tsim i ka yï bwɛ, lâ wò wòmbon ò ka yï lwī'ī nīŋkonè; njoò mà jū

tsi'ī tsim i ka yï lwēn sà'ākè tsi'ī tsò ìtsè'è

¹² O ka yï kərə njoo mà jū tsi'ī tsǒ akutè

tâ bì kwensə tsi'ĩ tsǒ àtsə'è.
La wòmboŋ kaa ò si kwensə,
ŋki nlwi'i nīŋkoŋè, kaa ilòò jo i wa'à mè."

¹³ Nwĩ à lèè ñswon aa a mbo ghuu angel mē,
"Tswe fàa a mbèè àbo mè yĩ mǎ'à,
nywe'e a noò yĩ mē mè ka nōŋsə ngàŋkībàà jō a nsyε
tā ò tètə mikòrē mo ghu aa ε?"

¹⁴ Baangel baŋnə ntigə mbə aa bì wò aa ε? Tigə bo bə aa ìzwĩ jĩ mē i
fà'à a mbo Nwĩ; Nwĩ a toò nì waa bo ghèè ñkwetə nĩ bē bĩ mē bo tswe nì
ñjĩ ilòn aa ε?

2

Ntoo yĩ ñwè ñlon annũ nyweenə

¹ Tsǒ mē a bə ma mùu ajàn aa, bĩ'inè naŋsə nte'ε atũ yĩ'inè a nĩ ànnù
ya mē bĩ'inè le nyu'u aa, mē tā bĩ'inè tsee lǒ mǎ'àtə i tigə kĩ tsinə ghèè nĩ
mànji yĩ dāŋə.

² Mbə a bə mē ntoo ya mē baangel le nzi ñke'enə aa, i le ntinsə, mbə
ajàn yĩ mē, nù ntsim yĩ mē kaa à le ŋwa'à nĩ ànnù yĩ mē ntoo ya i le si
swon aa ghìrè, kè ntii nĩ àtu aa, bi le niŋ njo yĩ mē i kù'ùnə aa ghu nu,

³ bəə bon mbə bĩ'inè kwāŋ aa mē akə mē mbə bi'inə mē'e ntoò
nywèensə bè yĩ ñwè ma yũ aa ε? A ntoo mà yũ aa a le mfòò ñswon tsi'ĩ
Mmà'àmbi, bè bĩ mē bi le nyu'u ghu mbo aa, bi kii ntigə ndiintə a mbo
bĩ'inə mē nĩ ànnù.

⁴ Nwĩ à le ñkii ndiintə nĩ ntoo màyũ yĩ ngaa nĩ ilènsə, nĩ innutsyāmbə,
bo bi innù jĩ yēyerə tsi'i ibəŋ bəŋ, a bò'ò nĩ mètəŋnə mi Azwĩ Nwĩ, mii mē
Nwĩ yumbon à le si yàtə tsi'ĩ ajàn yĩ mē yu kəŋ aà.

⁵ Kaa Nwĩ à le ŋwa'ǎ mbi, ya yĩ mē bĩ'inə swonə nĩ mē i ka yĩ zĩ aa, a
mbo baangəl fa mē tā bi ka nsa'a.

⁶ Nlon mē a tswe a adigə yĩ mǎ'ò a mûm àŋwà'ànə Nwĩ mē,
"Nù à bè aa àkə mē mbə ò kǎ ŋwa'atə nĩ ànnù yĩ,
kè tsi'ĩ mu nù mē o lèntə nĩ ànnù yĩ aa ε?

⁷ A nĩ mû atii noò ò le ngħìrè yĩ a sigitè ntsyatə baangəl,
la ò ŋentə yĩ, mfa nigha'a nĩ wè bo bi ikùm nibo'ò ghu mbo tsǒ mǎ'ò

⁸ mfa joò tsim i nōŋ ghu nji'i mikòrè mē tā à ka mbu'utə."

Tsǒ mē à le mfa njoò tsim ghu mbo mē à ka mbu'utə aa, kaa àyoò tsu a le
wa'à ghu tswə mē kaa à le ŋwa'à nĩ ñkǎ nsa'a tswé. La tsǒ mē a bə tsĩtsòn
aa, bĩ'inə yə mē kaa à burə tĩ njoò tsim ka nsa'a.

⁹ La bĩ'inə yə Yesu yĩ mē Nwĩ à le ngħìrè a nĩ mû àtii noò a sigitè ntsya
baangel, nyə ŋgi'i ñkwo a atu bè bĩtsim a nĩm ibon Nwĩ aa, Nwĩ a tigə
ŋentə yĩ, mfa nigha'a bo bi ikùm nibo'ò ghu mbo tsǒ mǎ'ò, ñlon ŋgi'i ya
yĩ mē à le nyə aà.

¹⁰ Nlon mē a le ñkù'ùnə mē tā Nwĩ yĩ mē à le naŋsə njoò tsim, i kĩ
ntswe aa ghu mbo aa, tā à ghìrə Kristo, yu wa yĩ mē bē tsyà ghu nĩm
mboŋ yweenə aa, tā à bon mǎnsə ntsya nĩm ŋgi'i yĩ mē à le yə a ngħìrè
mē tā bōo bi ghà'àtə bi tswe nĩ nigha'a aà.

¹¹ Yesu ma wa mē a ghìrə nĩ mē tā bè laa mǎnsə aa, yu bo bi bè bya bĩ
mē a ghìrə bi laa aa, bo fε'ε aa a ngwè'è yĩ mǎfùùrè. A nĩ ñji'ĩ ànnù yĩ mē
kaa à si atu dīrə a ntwonə waa nĩ bōo bi maà bi aà.

¹² Ntigə nswon nĩ a mbo Nwĩ,

“Mè ka ki swonə nî ànnù yo a mbo bɔɔ bi maà bà,
mè ka ki gha'asə nî gho a titi n̄ghòtê bē bō.”

¹³ A le ŋki mbu nswon a adigə yî mɔ'ɔ mə,

“Mè ka lèê n̄t̄i gha ghu nū.”

Ŋki mbu ŋkù'ùsə n̄swon mə,

“Mè ghulà bi'i bì bɔɔ bya bii mə Nwĩ à fa a mbo mè aà.”

¹⁴ Tsɔ mə bɔɔ mà bya a n̄ bē bii mə bi tswe n̄ n̄jyānu bō àləə aa, Yesu yumbon à le ŋki ntigə nlogə marə nū wàà, mə yu tigə kwo tǎ ta ŋgi'i a nu yu wa yii mə à tswe n̄ àdà'a n̄iwo aa, yu ma ghú a bə aa Devil,

¹⁵ i kètə m̄n̄k̄irə a nu bē b̄tsim bii mə annù mbo'ɔ n̄iwo a le n̄n̄ waa a ndābù'ù a n̄ nòò n̄tsim yii mə bo le n̄tswe bit̄i aà.

¹⁶ Ma mùu ajàn, tsi'ĩ annù n̄n̄konə, kaa à si aa ànnù baangəl lentə, a lentə aa bē ànnù bē bii mə bi lo a ŋgwè'ɛ Abraham aà.

¹⁷ Nlon ma yú ànnù, à le n̄tswe n̄ mbə tsi'ĩ tsɔ bɔɔ bi maà bi n̄ innù tsim, mə yu tigə bə ŋgànma'a Nwĩ yî n̄wè yii mə a ko m̄l̄n̄nè bē ŋkii mfa'a n̄ n̄t̄i yi tsim a mbo Nwĩ, a ŋghirə mə tâ Nwĩ à si'itə ibi bē.

¹⁸ Nlon mə, tsɔ mə yumbon à le nyə ŋgi'i a ajànə mə Devil à le ŋkwà'ànə yi aa, à zĩ àjàn yii mə mbə yu a ka ŋkwetə bē b̄tsim bii mə Devil a kwà'ànə waa aà.

3

Yesu à tsyàtə Moses

¹ Ma mùu ajàn mbà bɔɔ bi maà ba bii bi laa m̄n̄sə aa, bii mə Nwĩ à twon ghuu b̄tsim aa, n̄ n̄n̄sə ŋwa'atə Yesu yii mə à n̄ ŋgàn̄toò Nwĩ yumbon, ŋki mbə ŋgànma'a Nwĩ yî n̄wè, a m̄m̄ ànnù Nwĩ yii mə b̄'inè bii aà.

² A le si fà'a a mbo Nwĩ yii mə à le n̄tsɔ'ɔ yi aa tsi'ĩ n̄ n̄t̄i yi tsim, tsi'ĩ ajàn yii mə Moses à le ŋkii mfa'a n̄ n̄t̄i yi tsim a nda Nwĩ aà.

³ Lā Yesu ma ghú à tswe n̄ n̄gha'a n̄ n̄gha'atə n̄tsya n̄i mə Moses à tswe n̄ nu aà, tsi'ĩ tsɔ mə n̄ yii mə à ghurə nda aa, à tswe n̄ n̄gha'a n̄tsyàtə nda ya aà.

⁴ A laa mə a ndā n̄tsim aa a bɔɔ ŋū, la Nwĩ à n̄ yu yii mə à bɔɔ n̄jòò ìtsim aà.

⁵ Moses à le si fà'a ìfà'a tsim a nda Nwĩ tsi'ĩ n̄ n̄t̄i yi tsim aa tsi'ĩ tsɔ ŋgàn̄fà'a, a mbə àyəfə n̄ innù jii mə bi ka yî tigə swonə a n̄im aà,

⁶ Lā ŋghɛ a n̄ Kristo, bi le nlèè yi a b̄n̄nè n̄tswe a atu ndā Nwĩ m̄fa'a n̄ n̄t̄i yi tsim aa tsi'ĩ tsɔ m̄ yî. B̄'inè bə aa ndā Nwĩ a ajàn yii mə mbə b̄'inè ləə ab̄int̄i ȳ'inè tâ à t̄i, ŋkii ntərə n̄ ànnù yii mə b̄'inè bə aà.

Afwetə a mbo bē bi Nwĩ

⁷ Tsɔ mə a bə mùu ajàn aa, a ajànə mə Azwĩ Nwĩ a swonə n̄ mə, “Sii, mbə n̄ ti yu'u n̄j̄ Nwĩ,

⁸ n̄ tseè m̄nt̄i muu ki kii tsɔ wa n̄jwi mə n̄ le si t̄i atu a mbo Nwĩ n̄tigə ŋkwa'anə n̄i wa n̄ta'a m̄iwèè,

⁹ wa adigə yii mə bit̄a buu bi le ŋkwà'ànə gha ghu n̄tigə nyə innù jii mə mè le si gh̄irə a atú ìlòò m̄ghum mi n̄kwà aà.

¹⁰ Ma mùu ajàn n̄t̄on gha i le ntigə nlwi a nu n̄wàà n̄ bē ma bya, mè swon mə, ‘Bo fànè m̄n̄j̄ ghà a m̄nt̄i bo a ŋgòn b̄inòò b̄tsim; kaa bo lèè wa'ǎ b̄m̄n̄j̄ bá zĩ.’

11 Mò le ntigə nlwisə ntəŋ a nu bo, ɲkaa nswon mə, 'Kaa bo ka yĩ wa'ă a mûm ăfwetə ya ya kuù.' "

12 Bɔɔ bi maà, nì ka ntsyəsə ghuu, mbì'ì ɲù yĩ mɔ'ɔ titìi bù a tswé nì ntii yĩ bi, kaa wa'ă ntii yi a nu mɛ nɪŋ, ɲghirə nì mɛ tá nì ma'atə Nwĩngòŋ yĩ mɛ à tswé ntii aà.

13 Nì banə ɲka ndi'itə nì ghuu bu nì bù a njwĩ tsim, a nì nòò ntsim yĩ mɛ bi twonə nì "sĩi aà" mɛ tá ibi tsuu lô bwe'esə ɲù nìbù ghùù yĩ tsù i ghìrə tá ntii yi tii.

14 Nlon mə mbə bĩ'inə bì Kristo tswé nì ànnù yĩ fùùrə aa, tsi'ĩ ajàn mə bĩ'inə lwi'i a mûm àbĩintii ya yĩ mɛ bĩ'inə le ntswe nì yu nlɔginə a mbĩi aa ɲghèè manşə,

15 tsi'ĩ a ajàn yĩ mɛ bi tɛ'è mɛ m̃foo nswonə aa, mɛ,

"Sĩi, mbə nì yu'u ɲĩ Nwĩ,

nì tsee m̃intii muu lõ ki kii,

tsò wa njwi mɛ nì le si tii atu a mbo Nwĩ aà."

16 Bè ma bù mɛ bi le nyu'u ɲka ntii atu aa, à le mbə aa bì wò aa ɛ? A le ɲwa'ă aa bè bya b̃tsim b̃ii mɛ Moses à le mfi'isə waa a ala'a Egipto aa bè aa ɛ?

17 Bè b̃ii mɛ bi le ɲghìrə ñtòŋə yi i lwĩ a atù ilòò mighum mi ñkwà, à le mbə aa bì wò le? A le ɲwa'ă aa bo bya mɛ bo le ɲghìrə ibi, ntigə ɲkwokə wa atu nta'a miwèè aa bè aa ɛ?

18 Baa à le ɲkàà aa a mbo bì wò mɛ kaa bo ka yĩ wa'ă wa mûm àdigə ăfwetə yu kuu aa ɛ? Tìgə bi le ɲkà'ă aa a mbo bo bè bya b̃ii mɛ bi le ntii atu aa ɛ?

19 Ma m̃u ajàn bĩ'inə yə mɛ kaa bo le ɲwa'ă ghu kuu aa nlon mə kaa bo le ɲwa'ă nì àbĩintii tswé aà.

4

1 Tsĩtsòŋ a ajàn yĩ mɛ ɲkà'a ya a ɲkuu a mûm àm̃intə i bùrə aa, a ku'unə mɛ tá bĩ'inə ka mbo'ɔ mbì'ì ɲù nìbù ghùù yĩ tsù, a yĩ wa'ă ti kuu ghu tswé.

2 Nlon mə ñto yĩ ñsiginə ya i le nzĩ a mbo bĩ'inə aa tsi'ĩ ajàn mə i le ɲki nzi a mbo bo aà; lá ñto yĩ mɛ bi le nyu'u aa, kaa i le wa'ă waa kwetə, nlon mə kaa bo le nyu'u aa kaa wa'ă kwèrə nì àbĩintii.

3 Nlon mə bĩ'inə b̃ii bĩ'inə kwèrə ñto mɛ ya mbii aa, bĩ'inə kuu maa a mûm àm̃intə, a ajàn yĩ mɛ à le nswon nlon bo bya mɛ bi le ɲwa'ă b̃ii aà, "A ajàn yĩ mɛ mɛ le ɲkàà a mûm àlwintəŋə ya aa,

'kaa bo ka yĩ wa'ă a mûm àm̃intə ya ya kuù.' "

Aà ànnù yĩ à le nswonə ka mɛ à le m̃anşə ăfà'ă yi a noò yĩ mɛ à le nanşə mbi yù aà.

4 Nlon mə à laa ɲghàà a adigə yĩ mɔ'ɔ nlon njwi ji s̃ambaa l̃alà, "Nwĩ à le mfà'a ăfà'ă yi manşə, à tì mɛ tì bə a nì ñwi ji s̃ambaa, a m̃intə."

5 A laa ɲki mbu nswon a adigə yĩ mɔ'ɔ nlon tsi'ĩ ànnù ma yù mɛ,

"Kaa bo ka yĩ wa'ă a mûm àm̃intə ya kuù."

6 Mbə yĩ mɛ a tswé tsitəŋ mə à nì tsi'ĩ m̃bùmtə b̃é b̃i mɔ'ɔ mɛ baa yĩ kuu maa a mûm àm̃intə, tá bè bya mɛ bi le mfòò ɲkwèrə ñto yĩ ñsiginə ya kaa tá bì wa'ă ghu b̃añnə ɲkuu nlonə atii atù ya aa,

7 Nwĩ a bù ñləə njwi yĩ mɔ'ɔ nswon mə, "Sĩi," ñswon ntsya aa a ñj̃m m̃fò David a noò yĩ àgha'a nanşə m̃é ñsa'atə aa, a mûm ñghàà nuà mɛ bi fòò m̃é ñswon aà,

“Sii, mbə ni ti yu'u nji Nwi, ni tsuù mînti muu ki kii.”

⁸ Nlon mə, Joshua à le mbaa bə fa amîntə ya a mbo bo bon kaa Nwi à sî bû ñka nghaa nlon njwi yi dānə a nîmè.

⁹ Mbə yîi mə a bə ma la aa, ñjwî mîmîntə ì tswe ghu a mbo bə bi Nwi tsi'î tsò ya mə Nwi à le mîmîntə ghu nî ñjwi ji sām̄baa aà;

¹⁰ ñlon mə nù ntsim yîi mə a kuu a mûm àmîntə Nwi aa, a mîntə a nî à yîi anùgînə tsò mə Nwi à le mîmîntə a nî à yi aà.

¹¹ A ku'unə mə tâ bî'inə gaansə mîti mî'inə a ñkuu a ma aa mûm à mîntə, ntsyesə mîbî'î nù yî mò'ɔ a wô ntsya a nîm tî bii bo bî m̄buu atîi atu bambîi ma yâ.

Nìghàà ni Nwî

¹² Nìghàà ni Nwî ni tswé nti ñkii mfa'a, ntsə'ə ntsya munwi m̄bà'a m̄bèè tsim, yîi mə a sò ñkuu nywe'e a nî àdìgè yîi mə nti bo Azwî boontə ghu aa, ñywe'e a adigè yîi mə m̄kîrînə mî nu bo nîmfɔɔ boontə ghu aa, ñkî nzi imòontə bo bî innù jîi mə mînti mî bē yè'ètə aà.

¹³ Kaa àyoo tsu yîi mə Nwi à le nnañsə aa kaa mbə wa'à ghu nsi lèèntə. Lâ m̄bañnə ñja'anə, nyentə a mî'i yu wa yîi bî'inə ka yî fa akwi'i nìghàà ghu mbo aà.

Yesu ñgànmà'a Nwî yî ñwè.

¹⁴ Mbə yîi mə bî'inə tswe nî ñgànmà'a Nwî yî ñwè yîi mə à kò'ònə aa, yîi mə à lèè ntsya ñkuu nghɛɛ a aburə, mbə Yesu Kristo, yîi mə à nî Mu Nwi aa, a ku'unə mə tâ bî'inə tswa annù ya yîi mə bî'inə bii tsi'î tsò bə bi Kristo aa tâ à ti.

¹⁵ Nlon mə kaa bî'inə sî aa nî ñgànmà'a Nwî yî ñwè yîi mə kaa m̄bə wa'à m̄lîñnə yi'inə ko aa tswé, a m̄lîñnə yî'inə, bî'inə bii mə bî'inə nî iborəkə njoo aà. Bî'inə bañnə ntswe aa nî ñgànmà'a Nwî yî ñwè yîi mə ñgànm̄nàñ à le ñkwà'ànə yi a nî bîmânji bitsim a ajàñ mə a kii ñkwà'anə nî yi'inə aà, lâ kaa a wa'a wò.

¹⁶ Nî swuntə ghuu nghirə tâ bî'inə koontə a nsi àbèrə m̄bɔɔnə nî n̄dorə n̄tsuu ki bɔ'ɔ, tâ kwerə ñko m̄lîñnə bo bî ibòn yîi mə ì ka ki kwetə yi'inə a noò ñgi'i aà.

5

¹ Bî tso'ɔ nî ñgànmà'a Nwî yî ñwè ntsimə aa a titi bə bi, mə tâ à ka ñkwerə nî innù jyaa nghɛɛ nî ju a mbo Nwi, ñkii mfa nî njoo bo bî njoo mmà'a Nwi ñlon ibi waa.

² Mbə yîi mə yumbon a nî aborikə ayoo, ñkii mfansə nî innù a nî bîmânji bî ghà'àtə aa, a bɔnə a mbo bə bii mə kaa bî s̄ annù zi ñkii mfansə nî innù nî bîmânji bî ghà'àtə aà.

³ Mbə yîi mə a bə ma mùu ajàñ aa, à tswe nî ñka mfa njoo mmà'anwî ñlon yîi ibi mbɔñ kii fa nlon ibi abùgè bē.

⁴ A mbū nghèè ghu, kaa nù à sî ibiñnù yî ñgentə ntso'ɔ nî ñgànmà'a Nwî yî ñwè. A ki mbə tsi'î Nwi yîi mə a tso'ɔ nî ñu nî ñgànmà'a Nwî yî ñwè, a ajàñ yîi mə à le ntso'ɔ Aaron aà.

⁵ Aa tsi'î ñgîñ ngîñ a ajàñ yîi mə kaa Kristo à le ñwa'a ibiñnù yi ñgentə mə tâ bî ghirə yi nî ñgànmà'a Nwî yî ñwè. Lâ Nwi a bāñnə n̄swon ghu mbo mə,

“O nî Mù ghà;

sii, mè tìgè mè m̄bə Taà ghò.”

⁶ Nwĩ a kî m̃bu nswon a adigə yĩ m̃o'ɔ m̃ə,
 “Ò nĩ ñgàṇmà'a Nwĩ i lwi'ĩ nĩṇkonə,
 a ṇkǎṇ ñgàṇmà'a Nwĩ Melkizedek.”

⁷ A m̃m̃ n̄tswēnt̄i yu fàa nsyɛ, Yesu à lɛ sɪ tsà'at̄ə nĩ Nwĩ, m̃betə nĩ ìnnù ghu mbo tsi'ĩ n̄ m̄t̄i n̄ȳə'ə m̄l̄àà sigə, a mbo yu wa yĩ m̃ə à lɛ n̄tswe n̄ m̄d̄à'a m̃ə m̃b̃ə a yweensə yĩ a mbo n̄wo aà. Nw̄iṅḡon a yu'u n̄ȳə'ə n̄i, nyonə aa a aj̄an yĩ m̃ə à lɛ sɪ bo'ɔ n̄i aà.

⁸ Ka m̃ə à lɛ m̃b̃ə Mu Nwĩ aa, a ȳəḡə àyu'un̄ə n̄tsya aa a n̄j̄m̄ ñgi'ĩ yĩ à lɛ nȳə aà.

⁹ Nòò yĩ m̃ə bi lɛ ṇgh̄ir̄ə a b̄on̄ m̄aṇsə aa, a b̄on̄ ntigə ṇ̄u yĩ m̃ə a fa n̄ ìlon̄ yĩ m̃ə i lwi'ĩ nĩṇkon̄ aa, a mbo b̄ə b̄i m̃ə bi yu'un̄ə n̄i aà.

¹⁰ Maa aj̄an, Nwĩ a tiḡə n̄tsɔ'ɔ yĩ n̄i ñgàṇmà'a Nwĩ yĩ ṇw̄ə a ṇkǎṇ ñgàṇmà'a Nwĩ Melkizedek.

Awà'as̄ə ñlon̄ m̄m̄à'at̄ə àb̄iint̄i

¹¹ Ìnnù j̄i ghà'at̄ə i tswe ghu a nswon a mbo bù ñlon̄ə ma ȳu ànnù, la a tsyan̄ə a mbo b̄i'ĩ a ntɔ'ɔt̄ə a mbo bù ñlon̄ m̃ə a tsyan̄ə a mbo bù a w̄aṇsə nȳəḡə ànnù n̄zi aà.

¹² Ka m̃ə bon̄ n̄i tiḡə aa b̄id̄i'ib̄innù ts̄its̄on̄ aa, n̄i bur̄ə ka k̄i lòò n̄i ṇ̄u m̃ə t̄a à bu nd̄i'ĩ gh̄uu n̄i ìnnù n̄tsȳamb̄i a m̄m̄ n̄gh̄àà n̄i Nwĩ. Bon̄ n̄i laa ntigə n̄tsaa n̄i m̄ji m̄i ts̄àà, l̄a n̄i bur̄ə ka k̄i lòò aa tsi'ĩ n̄ib̄i.

¹³ N̄u n̄ts̄im̄ yĩ m̃ə a n̄on̄ n̄ib̄i aa, à bur̄ə aa mu ȳi m̄bor̄ə, kaa mbur̄ə ti annù yĩ n̄gh̄àà n̄i Nwĩ n̄i d̄i'ĩ ñlon̄ə ìnnù j̄i ts̄in̄ə aa z̄i.

¹⁴ L̄a a m̄ji m̄i ts̄àà laa a j̄i b̄ə b̄i b̄i kw̄ə m̄ə n̄tigə bil̄i, b̄i m̃ə b̄i ȳəḡə m̄ə, a n̄i n̄tswēnt̄i ȳàà, n̄zi kw̄ens̄ə a tit̄i ànnù ȳi siḡin̄ə bo bi ȳi b̄i aà.

6

¹ Ts̄o m̃ə a b̄ə ma mùu aj̄an aa, b̄i'in̄ə ma'at̄ə ìnnù n̄tsȳamb̄i mb̄i j̄i m̃ə b̄i'in̄ə lɛ nȳəḡə nlon̄ ntòò Kristo aa, ṇgh̄ɛ n̄i m̄b̄i ṇkwe ntigə bil̄i a m̄m̄ Azwĩ. Kaa wa'à bù ka nd̄i'ĩ n̄i ìnnù j̄i n̄tsȳamb̄i ts̄o m̄m̄à'at̄ə ṇka ṇgh̄ir̄ə ìnnù j̄i b̄i j̄i m̃ə i z̄i n̄i n̄wo aa bo bi ànnù n̄n̄i m̄int̄i m̄i'in̄ə a nu Nwĩ,

² k̄ə annù a ṇka mmur̄ə b̄ə a ṇk̄i, bo bi a ṇka nn̄on̄s̄ə m̄bo a atu b̄ə, ànnù ñlon̄ annù nyween̄ə n̄i n̄wo, k̄ə annù n̄n̄i ìsa'a yĩ m̃ə i lwi'ĩ nĩṇkon̄ aa a nu b̄ə.

³ L̄a b̄i'in̄ə ka d̄i'ĩ ìnnù ma j̄u m̃ə m̃b̃ə Nwĩ à b̄i!

⁴ Nlon̄ m̃ə kaa m̃b̃ə bi wa'à bù ṇgh̄ir̄ə t̄a b̄ə b̄i m̃ə bi lɛè m̄foo nȳə ṇk̄à'à Nwĩ, n̄ywe'et̄ə m̄it̄on̄ə m̄i m̃ə m̄i l̄o a abur̄ə aa, ṇkw̄er̄ə Azwĩ Nwĩ,

⁵ n̄ywe'et̄ə aj̄an yĩ m̃ə n̄gh̄àà n̄i Nwĩ n̄i bon̄ m̃b̃ə aa, nywe'et̄ə m̄ida'a m̄i ṇḡu'ù ȳi m̄fi yĩ m̃ə i z̄i aa, kaa m̃b̃ə bi wa'à bù ṇgh̄ir̄ə m̃ə t̄a bo b̄on̄k̄ə m̄int̄i myaa ma'at̄ə ib̄i waa mb̄i fu a mbo Nwĩ.

⁶ Mb̃ə bo bu ntuu Nwĩ, n̄tigə mbu ṇka ṇkweent̄ə aa Mu Nwĩ yaa ṇgaa, nd̄iris̄ə n̄i at̄u yĩ, b̄ə bon̄ kaa m̃b̃ə bi wa'à bù ṇgh̄ir̄ə m̃ə t̄a bo b̄on̄k̄ə m̄int̄i mya m̄bi fu a mbo Nwĩ.

⁷ Nlon̄ m̃ə nsyɛ yĩ m̃ə m̄b̄on̄ i loo n̄tsut̄ə n̄i a ṇgaa ṇgaa, ṇgh̄ir̄ə ṇjoo i kw̄i ghu, m̃ə b̄ə b̄i m̃ə bi b̄ə ñlon̄ ṇgaa ȳàà ka n̄ji aa, i kw̄er̄ə m̄b̄on̄ə a mbo Nwĩ.

⁸ L̄a m̄b̃ə nsyɛ ya i tswe, a ka ṇk̄o'ɔ naa bi k̄èr̄ə k̄er̄ə ghu bo b̄in̄əḡə, bon̄ kaa bi s̄i annù tsu kw̄et̄ə, a tiḡə m̄b̃ə aa m̃ə Nwĩ à n̄i nd̄òò ghu atu ṇk̄i ntigə nlwi'is̄ə nt̄òò.

⁹ Ka mē bī'i ghàà ma mùu ajàṅ aa, a nghèe nī ṅgàà yùù, a njoo nibôn, bī'i nan̄sə nzi mē nī tswe nī ìnnù jīi i bon̄ ntsyàtə, mbə jīi mē i ka ghìrə tā nī yweenə aà.

¹⁰ Kaa Nwī à sī ṅū yīi mē a jītə ṅkòbè bē, kaa mbə a wa'ă afà'à yīi mē nī fà'à a mbo bē bī Nwī aa lī'ìnə, bo bī ajàṅ mē nī kīi ṅkəṅə nī waa, nzi nywe'e tsìtsòṅ aà.

¹¹ Bī'i yè'ètə mē tā nī ghèe nī mbīi tsi'ī maa ajàṅ ṅka mfa'a ìnnù tsīm nī mīntīi muu mitsīm, tā a yī tī bə a njīm nī kwèrə àyoo yīi mē nī bə aà.

¹² Kaa bī'ī sī lòò mē tā nī ka mborəkə, nī ka ṅhe'esə bē bīi mē bī nīṅ mīntīi myaa a nu Nwī ṅkī ntswe nī àtəṅəntīi aa, tā yī kwèrə ayoo ya yīi mē Nwī à kà'à aà.

Nkà'a Nwī yīi mē a lwensə aà

¹³ Nòò wa yīi mē Nwī à lē ṅka ṅghìrə ṅkà'à yī bo Abraham aa, kaa à lē ṅwa'à nī ṅū yī dàn yīi mē à lē ṅkò'ònə ntsya yī aa tswé mē mbə yu kaà ghu ìkumə, à lē ntigə nlogə aa àtu ibīinū yī ṅkaa ghu

¹⁴ ṅswon̄ mē, “Tsi'ī ànnù nīṅkon̄, mē ka yī nīṅ mbə'ònə a nu wò i ghìrə tā ṅgwè'è yò i gha'a.”

¹⁵ Tsò mē Abraham à lē ntswa ntīi yī ṅka nyu'utə aa, à lē ṅkwèrə ṅkà'a yā.

¹⁶ Nù yī ntswe nī ṅkàà ànnù aa, a kaà aa nī ìkum ṅū yīi mē à dīrīsə ntsyàtə yī, ma mùu ajàṅ àkàà ya a tswaà ànnù ya kaa bī wa'à bù ṅka nligitə.

¹⁷ Ma mùu ajàṅ, Nwī à lē ṅka nlòò nan̄sə ndī'i tā à laa a mbo bē bīi mē à lē ṅkà'à a mbo bo aa, mē kaa ṅkà'à yī kaa i sī kwensə aa, à lē ntigə nlogə ìkum yī ṅkaa ghu.

¹⁸ Ma la a bē mē ìnnù tswe ghu jī baa mē kaa mbə i wa'à kwensə, ndī'i nī mē kaa mbə Nwī a wa'ă aban̄nənnù swon̄. Nlon̄ ma juà ìnnù jī baa, bī'ìnə bīi mē bī'ìnə khè òləontə nī a nu Nwī tā bī'ìnə tswe nī àtəṅəntīi ṅka mbə nī ànnù yīi mē bī ka'a a mbo bī'ìnə aà.

¹⁹ Ìnnù ma jū mē bī'ìnə bə aa i tigə mbə alan̄sə ṅgò'ò yīi mē bī'ìnə tə ghu ntīi aà. Ànnù ma yū mē bī'ìnə bə aa a ghìrə nī mē tā bī'ìnə tigə ṅkuu ṅghèe wa adigə mmà'a Nwī yīi mē a laa mən̄sə, tsi'ī wa a njīm àtsə'ə ya mē a lē sī yàtə ndāmà'a Nwī,

²⁰ tsi'ī wa adigə yīi mē Yesu à tsyà mē mbīi yī'ìnə ṅghèe ghu aà, nī tsùsə àtū yī'ìnə, ṅkī mbə ṅgàṅmà'a Nwī yī ṅwè yīi mē à lwī'i nīkon̄ a ṅkǎṅ Melkizedek.

7

ṅgàṅmà'a Nwī Melkizedek

¹ Melkizedek ma ghū à lē mbə mfò Salem ṅkī mbə ṅgàṅmà'a Nwīṅgòn̄ Akò'òntsirə. Nòò yīi mē à lē mbòò Abraham a kwèe nī ntsò yīi mē à lē ntsyà, ṅzwitə bīfò bya bī nīkwà aa, à lē nnīṅ mbə'ònə ghu nū;

² Abraham a yàtə njoo jyà tsīm idīgè jī nīghum, ntigə mfa adigə yī fùùrə ghu mbò. Njī'ī ìkum Melkizedek yī ntsyàmbīi i bə aa mē mfò ìnnù jīi i tsinə aa, yīi mē i yòṅtə, tsi'ī tsò mfò Salem aa, i bə mē, mfò mbə'ònə.

³ Kaa à sī nī tà kə ndè, kə nī ṅkǎṅ ṅgwè'è tswé. Kaa à sī nī ṅlògìnə kə ṅlwī'i ntswèntīi yī tswé, mfinə a Mu Nwī, mbə ṅgàṅmà'a Nwī yīi mē à lwī'i nīkon̄ aà.

⁴ Nan̄sə yə mbuù nù yí ñwè yí mə Melkizedek à bə aà! Abraham, tāt̄sə yí'inə à le mfà abwenə njoo jya yí fùùrə atu nìghum ghu mbô, njoo jya mə à le ñkwèrə a adigə ntsò aà.

⁵ Ngwè'è Levi yí mə à nì ngwè'è ñgǎmà'a Nwĩ aa, bo tswe nì ndi'i a mum nò̄nsə Nwĩ mə bo ka ñkwèrə nì àt̄i ayoo yí fùùrə atu nìghum a mbo bɔɔ bi maà byaa ka mə bo bitsim lo aa a ngwè'è Abraham aà.

⁶ La nù ghuà mə à le ñwa'a aa a ngwè'è bo lo aa, à le ñkwèrə at̄i ayoo yí fùùrə a atu nìghum a mbo Abraham, n̄tigə n̄j mbɔɔnə a nu yu wa yí mə à le ntswe nì ñkà'a ya aa.

⁷ Kaa à si annù yí mə mbə bi kâ n̄ligitə bē mə a mbɔɔnə a nu nù yí ñkəgə aa a n̄jə nì nù yí ñwè.

⁸ Faà b̄i'inə yə mə a at̄i ayoo yí fùùrə a atu nìghum aa a kwèrə bē b̄i mə bi kwo aà, lá a ñghɛɛ nì Melkizedek, a le ñkwèrə nù yí mə à̄ñwà'ànə Nwĩ a swon̄ mə à tswe n̄ikon̄ə.

⁹ Maa aj̄an̄ mbə bi tse swon̄ mə, Levi yumbon̄ yí mə à le si kwèrə it̄i njoo mà j̄u aa, à le ñki mfa, ntsya aa a n̄j̄m Abraham,

¹⁰ Nlon̄ mə Levi à le mburə a ato'o Abraham wa noò wa mə Melkizedek à le mbòò yí aà.

¹¹ A le mbaa bə mə ìfà'a ngǎmà'a Nwĩ j̄i mə i le nlò a ngwè'è Levi (nlon̄ mə bē le ñkwèrə n̄̄nsə n̄tsya aa a n̄j̄m bo) i le mbon̄ man̄sə, bəə bon̄ ngǎmà'a Nwĩ à le mbù m̄fè'è bə a ngwè'è Melkizedek, kaa wa'à bə a ngwè'è Aaron fè'è aa ɛ?

¹² Nlon̄ mə Nwĩ à bə kwensə mbuu ngǎmà'a Nwĩ bəə bon̄ n̄̄nsə à ka k̄i kwensə.

¹³ Nlon̄ mə nù yí mə bi swon̄ innù ma j̄u nlon̄ ngaa yí aa, à fè'è aa a ngwè'è yí mə nù à lèè ñwa'a ghu fè'è ñka mfa'a adigə n̄ikentə nì m̄'ɔ nì mà'a Nwĩ.

¹⁴ A laa mə Mmà'àmbi yí'inə à le mfè'è aa a ngwè'è Judas, la nlon̄ ngwè'è Judas, kaa Moses à le ñwa'à annù tsu swon̄ nlon̄ annù ngǎmà'a Nwĩ.

¹⁵ Ma yú a tigə n̄nan̄sə m̄fè'è nlaa mə mbə ngǎmà'a Nwĩ, a biinə mbə tsò Melkizedek,

¹⁶ yí mə à tigə mbə ngǎmà'a Nwĩ, kaa wa'à yon̄ə aa bə n̄̄nsə yí mə bi le si lèè nyon̄ə naa ngwè'è yí mə nù à le mfè'è ghu aa, bi le ntigə nyon̄ə bē m̄idà'à m̄i mə m̄i tswe nì n̄tswēnt̄i yí mə ka mbə bi wa'à bwesə aà.

¹⁷ Nlon̄ mə a tswe a m̄um à̄ñwà'ànə Nwĩ nlon̄ yí mə,

“O nì ngǎmà'a Nwĩ n̄lwi'i n̄ikon̄ə,

a ñkǎn̄ ngǎmà'a Nwĩ Melkizedek”

¹⁸ Bi le ntigə mma'atə ndi'i yí mb̄i ya nlon̄ mə kaa i le ñwa'à nì àdà'à tswē, kaa wa'à nì àfà'à k̄i mbu ntswe aà.

¹⁹ (Nlon̄ mə kaa n̄̄nsə kaa à le si wa'à ghìrə tá àyoò tsu a bon̄ man̄sə); ma yú a zi nì annù yí mə b̄i'inə bɛ, a bon̄ n̄tsyàtə yí n̄̄nsə yí mb̄i wá, b̄i'inə tsyá ghu nyon̄tə nì a mb̄ɛ Nwĩ.

²⁰ A ñghɛɛ ghu, kaa Nwĩ à le ñwa'à yí nì ngǎmà'a Nwĩ lèə aa t̄i ghə mə à kàà. Bi le si lèə nì ngǎmà'a Nwĩ j̄i mb̄i aa t̄si'ì t̄i àkàà,

²¹ la bi le nlèə ghulà aa nì àkàà,

“Mmà'àmbi à kàà mē

kaa à ka wa'à n̄t̄i yí b̄u ñkwensə,

‘O nì ngǎmà'a Nwĩ n̄lwi'i n̄ikon̄ə.’ ”

²² Ma yú a ghìrə mə tá Yesu tá à bə nù yí mə a ghìrə mə tá àkàà Nwĩ yí mə a bon̄tə ntsya aa, tá à bə yí annu n̄j̄kon̄.

²³ Ngǎnmà'a Nwĩ ji mbĩ jya i le ngha'atə aa nlon mə nìwo ni le nghirə mə tâ bo tsee tswe lwi'ĩ nĩnkon tsǒ ngǎnmà'a Nwĩ;

²⁴ La annu ajàn mə Kristo à nì ngǎnmà'a Nwĩ aa, a lwi'ĩ nĩnkon nlon mə yumbon à ki nlwi'ĩ nĩnkon aà.

²⁵ Maa ajàn à zĩ ajàn yĩ mə mbə yu ká nyweensə bē bĩ mə bi tsyà ghu nu nyontə nì a mbè Nwĩ a ngon bìnòò bĩtsim, nlon mə ngon bìnòò bi tsim à tswe ntsà'atə nĩ Nwĩ a atu bo aà.

²⁶ A le nkù'unə mə tâ bĩ'inə tswe nĩ ajànə ngǎnmà'a Nwĩ ma ghũ, yĩ mə à làa mǎnsə, kaa wa'à nĩ àlò'ò yĩ tsu tswé, kaa wa'à nĩ ibi yĩ tsu tswé, kaa wa'à bo bi ngǎnghirə innu jĩ bi tswé, bi ntentə yi a ndən, aburə.

²⁷ Kaa à sǐ bú ntswe nĩ nkà mmà'a Nwĩ a njwĩ tsimə, ntsya nĩ mbĩ mma'a nlon yĩ ibi, mbon tigə bú mà'à nlon yĩ bē, a ajàn yĩ mə ngǎnmà'a Nwĩ ji mbĩ i le sǐ ghirə aà; à le ghirə ma yũ annu aa ngàa yĩ mfuurə a mbo bē bĩtsim, wa noò mə à le mfa ibinũ yi tsi'ĩ tsǒ àyoo mmà'anwĩ aà.

²⁸ Tsi'ĩ annu nĩnkon nònsə Moses a lèè bē bĩ mə bi borə aa tso ngǎnmà'a Nwĩ jĩ wè, la nighaà nĩ àkàa nya, mə ni le ntigə nyonə aa bə a njim nònsə aa, ni tso'ò Mu Nwĩ yĩ mə bi ghirə mē a bōn mǎnsə ngaa yĩ mò'ò aà.

8

Yesu Ngǎnmà'a Nwĩ yĩ'inə yĩ n̄wè

¹ Annu yĩ mə bĩ'i swon aa, a bə aa mə, bĩ'inə tswe nĩ ngǎnmà'a Nwĩ yĩ n̄wè, yĩ mə à tswe a aburə, a abò mà'à, a mbèè àlənə nifɔ̃ Nwĩ Ako'ontsirə.

² A fà'à tsǒ ngǎnmà'a Nwĩ wa nĩ Adigə yĩ làa mǎnsə, tsi'ĩ ntàn annu nĩkon wa, wa yĩ mə à le nghurə Mmà'àmbi, kaa wa'à bə n̄umisən ghurə aà.

³ Bi tso'ò ngǎnmà'a Nwĩ ntsim aa mə tâ à ka mfa njoo mmà'anwĩ nkii ntɔɔ nĩ njoo a n̄kentə nĩ mɔ'ò nĩ mmà'a Nwĩ, maa ajàn a tigə nkũ'unə mə tâ ngǎnmà'a Nwĩ ghulà tâ à ki ntswe nĩ àyoo yĩ mə yu ka kii fa.

⁴ Yesu à le mbaa tswe aa fàa nsye bon kaa mbə a wa'ă ngǎnmà'a Nwĩ bē, nlon mə ngǎnmà'a Nwĩ jya i le sǐ fa njoo mmà'a Nwĩ jya nyonə aa Nònsə.

⁵ Ntàn wa mə bo le sǐ fà'à ghu aa, i le mbə aa àfiginə kə àlilənə ntàn mmà'a Nwĩ wa aburə, nlon mə noò yĩ mə Moses à le ntswe nĩ nghurə ntàn wa aa, Nwĩ à le ndi'itə yi nswon mə, “Yə mə ɔ n̄ansə nghurə nyon tsi'ĩ figə wa mə mē le ndi'ĩ a mbo wò wa atu nta'a aà.”

⁶ Lá tsitsən Yesu a fà'à aa afà'a ngǎnmà'a Nwĩ yĩ mə i bon ntsyàtə yi mbĩ wa, nlon mə àkàa yĩ mə à zi nĩ yu nlon ma yũ annu aa, a bon ntsyà yi mbĩ yā, tsǒ mə nkà'a yĩ mə i tswe nĩ àkàa ma yu i ki mbon ntsya yĩ mbĩ yā.

⁷ Akàa yi mbĩ ya a le mbaa tuu nĩ àlò'ò tswe bon kaa bi sǐ yĩ mə a ywe'e ji baa bù n̄warə.

⁸ Lá Nwĩ à le mbànə n̄firə bē bi nswon mə:

“Njwi ji mɔ'ò i zĩ, a swon Mmà'àmbi,
mə mē ka wārə akàa yĩ fii bi'ĩ bi n̄ji'ĩ ndā Israel,
nĩ n̄ji'ĩ ndā Yuda;

⁹ kaa a ka wa'à bə aa tsǒ àkàa ya mə mē le n̄wārə bi'ĩ bitaà bya aa,
wa a njwi mə mē le ntswa waa nĩ àbo,
a ntsyasə waa tâ bo fɛ'ɛ a ala'a Egipto aà;
nlon mə kaa bo le n̄wa'à nĩ mbĩ ghɛə a n̄lèə àkàa ya mə bĩ'i bo le n̄wārə aà.

Mē tigə mme'e waa, a swon Mmà'àmbi.

¹⁰ Aà àkàà yìi mē mē ka wàrè bi'i ñji'i ñdâ Israel aa â yuà mē:

Mmà'ambi a bù ñswonj mē:

Njwi mà jya i bē zĩ,

bonj mē ka ñij bìnòñsè ba a atu bo,

i kii ñwà'ànè a mum mĩntii bo

mē ka tigē bē Nwĩngòñ wàà, tâ bo bē bē bâ.

¹¹ Kaa ñu mò'ò a wa'à bù ñka ndi'i nĩ ñu nĩ bò wàà yĩ mò'ò

kē ñu nĩ bò a ka ndi'i nĩ mumaà yĩ yĩ mbànñnè ñswonj nĩ mē,

'Yē mē ò zi a Nwĩ'

ñlonj mē bo bitsim ka yĩ zi gha,

i lògìnè nĩ bĩ kēgē i kò'ò ywe'e nĩ bĩ mē bi kò'ò ntsirē aà.

¹² Nlonj mē mē ka tigē ko mĩlĩñnè wàà nĩ ìbĩ waa,

kaa wa'ă nĩ ìbĩ waa bù ñka ñwa'atē."

¹³ Mbē a ka ñghaa annù ñlonj akàà yĩ fii, bēə bonj a bē aa mē nòò àkàà yĩ lwèn ya à lēē ñtsya, maa ajàn, àyoo yĩ mē nòò yĩ à lēē ñtsya a kĩ ñlwen aa, a tigē ntswe aa nĩ mbwē.

9

Ñghà'asē Nwĩ a nsyē bo aburē

¹ Akàà yi mbĩ ya a lē ntswe nĩ bìnòñsè ñlonj annù ñgha'asē Nwĩ ñki ntswe nĩ àdìgē yĩ mē mbē bi kà ñgha'asē Nwĩ ghu fàa nsyē aà.

² Bi lē ñghurē ntàn ñkwasē nĩ àtsè'è, bi lē si twonj nĩ kwàsē yĩ àbèè aa nĩ Adìgē yĩ laa. Ma mùu adìgē, ñjoo juà i lē ntswe ghu, àyoo nte'ē lām wa, nĩ àtètē bo bi Abaa Nwĩ yā.

³ A ñjĩm àtsè'è ya aa a lē tswe kwàsē yĩ mum yĩ mē bi lē si twonj nĩ Adìgē yĩ làa manjē aà,

⁴ ghu aa a lē ntswe, ñikèntē nĩ mò'ò nĩ gold nĩ ntòò ñjoo jĩ lùmtè, ñkòm àkàà ya yĩ mē bi lē ñghirē ñjĩm àbèè ntsim nĩ gold aà; ghu mum aa a lē ntswe sòtē gold yĩ mē mana wa à lē ntswe ghu aa bo àtĩ Aron ya mē a lē ntotē aa, nĩ ìbà'a ñgò'ò jya ji baa mē bi lē ñwà'ànè akàà ya ghu aà.

⁵ Bìkerum bya bi baa mē bi lē si dì'ì nĩ mē Nwĩ à tswe wa adìgē aa, bi lē ntswe ntsirē akusē ya mē bi twonj nĩ àdìgē ñko mĩlĩñnè Nwĩ aà. Là tsitsòñ kaa mbē bĩ'inè wa'à bù ñka nte nĩ ñjoo mà jũ ntò'òtē.

⁶ Nòò yĩ mē bi lē ntanjtē idìgē ma mùu ajàn aa, ñgànjà'a Nwĩ i lē si tigē ñkuu wa mĩm àdìgē abēē ntàn ya a ñgaa ñgaa, a mfà'a àfà'a ntàn wā.

⁷ Là a mum kwàsē wa mē à ywe'e bi baa aa, à lē si kuu tsi'ì ñgànjà'a Nwĩ yĩ ñwē a ñgaa yĩ mĩfùùrē a atú àlòò, kaa wa'à kii ñkuu tsi'ì tì ghē à lògē àlèə a ñkuu mmà'a Nwĩ ghu, ñlonj ñgaà yĩ bo bi yĩ bē bĩ bi lē ñghirē ìbĩ a mbu'u aà.

⁸ A ñjĩm ìnnù ma jũ, Azwĩ Nwĩ a nanjē ñdì'ì nĩ mē mājĩ ñkuu ñghèè wa mĩm ntàn kaa à lē mburē ti ña'anè, mē mbē bē kuu ñghèè wa Adìgē yĩ nanjē ñlaa, mē mbē ntàn yĩ lwèn wa i burē ntēə ghu.

⁹ (Ntàn ma ghù i bē aa àlènsē yĩ mē a dì'ì nĩ ànnù yĩ mē a tswe tsitsòñ aà.) Nyonj a ajàn yĩ mē bi tanjē ma mùu ajàn aa, kaa ñjoo jĩ mē bē fa mma'a nĩ Nwĩ ghu aa, kaa i sè bē àjàñ yĩ mē mbē i ghirē tâ ñtĩ ñu yĩ mē à zi a ñgha'asē Nwĩ ghu aa, tâ i nanjē ñlaa.

¹⁰ Ìnnù ma jũ i lē ntswe ñlonj aa bē bìnòñsè ñlonj annù miji, bo bi mĩlù'ù, kē ìnnù a ñka nsì'ì ñjoo, ma juù ìnnù, bi lē bē'èsē bē ghu nywe'e nòò yĩ mē Nwĩ à lē ñkwensē ìnnù tsim i tigē jĩ fii aà.

¹¹ Nòò wa mē Kristo à lē nzī tsi'í tsǒ ngànmà'a Nwǐ yí ñwè, ñlon innù jǐ sigìnè jya mē i zǐ mē aa, à lē ntsyà aa a nǐ ntàn yǐ mē i lē ñkò'ónè, ñkǐ nanse mbonè (kaa bi wa'ǎ aa nǐ mbo ghùrè, ma la a bē mē kaa à lē wa'ǎ ayoo yǐ mē bi nanse aa bē)

¹² ñtigè ñkuu a ngaa yí ñfùùrè wa mûm Adigè yí làà manse, kaa wa'ǎ aa àlèè mbi kè yí bɔɔ bi kau logè, mbanne nlògè aa àlèè nù yi, ma mùu ajàn, ñtsu'u atu bē ghu ññkonè.

¹³ Mbè a bē mē àlèè mbi kè yí kau yǐ mē bi lē si mǐtè nǐ a nu bē bǐi mē kaa bi lē ñwa'à laa, ñkǐ ñkumè nǐ waa nǐ àbu mu nàà, a lē si ghìrè nǐ mē tá ìbìinu bē i laa,

¹⁴ bēè bon àlèè nu Kristo yǐ mē à lē mfa ibìinù yi yǐ mē kaa i lē ñwa'à nǐ àlò'ò tswe, ntsya aa a ñjǐm Azwǐ yi yǐ mē a lwi'i ñkon aa, mbè a wa'à nanse ñsi'i mǐntǐ mǐ'inè mǐi mǐ sa'a yi'inè aa bo bi mǐfà'a mǐi mē mǐ zǐ aa bē nǐ ñwo aa, ñtigè ghìrè mē tá bǐ'inè ka mfa'a nǐ a mbo Nwǐngòn yǐ mē à tswe ntǐ aa ε?

¹⁵ Ma la bē mē Kristo à nǐ nù yǐ mē a zǐ nǐ àkàà yí fii ya a titǐ Nwǐ bo bi bē bya mē à twòn mē, ñka'a mē bo ka yǐ tswe nǐ ñtswèntǐ yǐ mē i lwi'i ñkon tsǒ mē Kristo à lē ñkwo, ñwò nǐ nǐ tigè ñtsu'u atú yaa a nǐ ìbi wa mē bo lē nghìrè wa mûm àkàà yi mbǐi ya aà.

¹⁶ Mbè bi ka nghaa annù ñlon ndi'i ñwò nù, bon bi tswe nǐ mfoo ndi'i mē nù wa yǐ mē à lē mfa ndi'i ya aa à kwò.

¹⁷ Bi yònè ndi'i ñwò nù aa tsi'í a noò yǐ mē à kwò mē, ñlon mē kaa mbè bi wa'à kà ñyon ndi'i ñwo a noò yǐ mē nù wa mē à di'i aa, à bùrè ntǐ.

¹⁸ Aa annù yǐ mē tsi'í àkàà yi mbǐi ya bi lē si lògè aa àlèè ñwàrè ghu, mbon tá à tē.

¹⁹ Nòò wa mē Moses à lē ñkè'ènè ndi'i jya mē i lē ntswe wa mûm àñwà'ànè nònsè i tsim a mbo bē bitsim aa, à lē nlògè alèè bɔɔ bi kau, bo yǐ mbi, a bò'ɔ ñkǐ, ñkǐ nlògè àsisi yí bagitè yǐ mē bi ghìrè nǐ ñnǒn mbi aa bo bi hyssop mmitè alèè ya a nǐ àñwà'ànè ya bo bi a nu bē bitsim,

²⁰ ñswonè nǐ mē, “Alèè yù aa yǐ akàà ya mē Nwǐ à lē ñwàrè bu bo aà.”

²¹ A lē ñkǐ mmitè alèè ya fya a nǐ ntàn bo bi a nǐ ñjoo jya mē bi lē si mǐi Nwǐ ghu aà.

²² Tsi'í annù ññkon, a ñjǐm nònsè, bi lògè aa àlèè nsǐ'í nǐ ñjoo tsim ghu mē tá i laa, bē mē bi yi ñkǐ ntuu alèè saanse aa kaa bi wa'ǎ innù jǐ bi lǐ'inè.

Nìwo nǐ Kristo nǐ sǐ'itè ibí

²³ Maa ajàn a lē ñtigè ñku'unè mē tá bi si'itè a figè njoo jya jǐi mē i lē ntswe a aburè aa tá tá i laa manse. Là njoo aburè jya jumbon i bânne ñlò aa àyoo mmà'anwǐ yǐ mē a bon ntsyàtè.

²⁴ Nlon mē Kristo kaa lē ñwa'à kuu nghèè a mûm ntǎn mmà'a Nwǐ yǐ bi nanse nǐ mbo, a bē bē figè ntǎn mmà'anwǐ yí annù ñkon wa aa bē; à lē mbânne ñkuu nghèè aa tsi'í a aburè yumbon, mē yu tigè tē nǐ a nsǐ mǐ'i Nwǐ tsǐtsòn nǐ tsusè atú yi'inè.

²⁵ Kaa à lē ñwa'à kǐ ntswe nǐ ñka mfà ibìinù yi a mmà'a Nwǐ ghu aa a ngaa ngaa tsǒ mē ngànmà'a Nwǐ yí ñwè wa à lē si kuu wa ntǎn mmà'a Nwǐ, wa Adigè yí làà manse, ilòò lòò, ñkǐ ñkuu nǐ àlèè yǐ kaa à lē ñwa'ǎ yi yu ngànmà'a Nwǐ wa bē aà.

²⁶ A lē mbaa bē aa ma mùu ajàn bēè bon Kristo à lē ntswe nǐ ñka nyè ngi'i a ngaa ngaa, nloginè a noò yǐ mē Nwǐ à lē nanse mbi aà. Là tsǒ mē

a bə laà aa, à le mfɛ'è nɛzi aa tsi'í nɛgàà yí m̀fùùrè, fàa noò ǹlwí'ínjìim mə yu mà'à Nwí nì ìbìnnú yí i sǐ'í ibi bə.

²⁷ Tsó mə bə tswe nì nkwò aa tsi'í nɛgàà yí m̀fùùrè a ti bə a njìim tá bì tso'otə mǐsa'à myaa aa,

²⁸ a nɛgɛn nɛgɛn Kristo yí bì le mfa yí aa nɛgàà yí m̀fùùrè mə tá à be'e ibi bə bì ghà'atə aa, à ka tigə yí bú fè'ɛ a nì nɛgaa jǐi i ywe'e ji baà, kaa wa'à bù m̀fè'ɛ nɛzi aa nlon bə ànnú ibí, àa yí fè'è aa a nyweensə bə bìi mə bì yu'utə nìi tsi'í nì m̀ntìi myaa m̀tsìim aà.

10

¹ Nlon mə nònɛsə a dǐ'í aa bə ìliləɛ innú jǐ sigìnə jya jǐi mə i tswe nì nɛzi aa, kaa nki'í nənɛsə nɛdǐ'í aa innú jya mə i zǐ aa, kaa mbə njoo mmà'anwǐ jya mə bì tòò a atú àlòò atú àlòò nkwatə aa, kaa mbə kǐ'í bə bya mə bì yòntə a mbèɛ Nwí aa ghìrè tá bì bonj mmànɛsə.

² A le mbaa bə maa ajàn bonj bì lèè nwa'à kentə a nka ntòò aa ɛ? Mbə a bə mə nɛgànma'a Nwí jya bì lèè nte'ɛ nsi'í waa bì laa a nɛgaa yí m̀fùùrè, bonj kaa ànnú yí bì yǐ tsu a si nɛgǐ'í a ntii bo bu mfa nlon ibí.

³ Lâ a nì mbuu mmà'anwǐ ma ghú, bì bənnə nwa'atə aa innú jǐ bì nì àlòò nì àlòò.

⁴ Nlon mə kaa mbə àləə nu mbonj bo bì yǐ mbi a wa'ǎ ibi bə si'itə nlo'osə.

⁵ A bə nji'í ànnú yǐi mə, nòò yǐi mə Kristo, à le nɛzi fàa mbi aa à le nswon mə,

“Njoo jǐi mə bì mà'à nòò ghu bo bì jǐi bì fa nì a mbo wò aa, kaa ò si lòò, lâ, ò nənɛsə m̀bìnnu mfa a mbo m̀.

⁶ Kaa ò si doritə nlon njoo jǐi mə bì tòò m̀ma'a nì gho ghu bo bì jǐi mə bì tòò nlon innú jǐ bì aà.

⁷ Mə tigə nswon mə, ‘Wa m̀ zǐ m̀ a nɛghìrə ànnú yǐi mə o lòò aa mbǎ Nwíngòn’.

A nì ajàn mə bì nwa'anə mbi'í nɛgaa yà a mum nìbù'ù nì ànwà'ànə nya aà.”

⁸ A le mfòò nswon mə, “Kaa ò si kònə kaa nki'í k̀ ǹdoritə nlon njoo jǐi mə bì mà'à nì gho ghu bo bì njoo jǐi mə bì fa a mbo wò, bo bì njoo jǐi bì tòò m̀ma'a nòò ghu aa, nì jǐi bì tòò nlon innú jǐ bì.” (Bì fa ma jù nyonə aa nònɛsə.)

⁹ A le nku'ùsə mə, “Wa m̀ zǐ m̀ a nɛghìrə ànnú yǐi mə o lòò aà.” A le mbwesə annú yí ntsyambǐi aa mə yu ləə yǐi mə a yonɛə aà.

¹⁰ Nlon nkwònə Nwí ma ya, bì sǐ'í m̀ yǐ'ìnə bǐ'ìnə laa, ntsya a njǐm ajàn yǐi mə bì le nlogə ìbìnnu Yesu Kristo m̀fa m̀ma'a Nwí ghu nɛgaa yí m̀fùùrè aà.

¹¹ Nɛgànma'a Nwí ntsìim a təə nɛgòn m̀tugə m̀njwǐ m̀tsìim a adigə afà'a yu, ǹtɔɔ nì njoo m̀ma'anwǐ jǐi mə kaa mbə kǐ'í innú jǐ bì sǐ'itə aa nkwatə nì nɛgàà.

¹² Lâ Kristo à le mmà'à Nwíngòn m̀bi'í innú jǐ bì nì àyoo mmà'anwǐ yí fùùrè, ntswe a nsyə a mbèè nkwɛɛ Nwí nì mà'à

¹³ nyu'utə nì mə tá bì ghìrə nɛgànkibàà ji tá i tigə mbə atetə mikorə yí.

¹⁴ Nlon mə à lògə mə ayoo mmà'anwǐ yí fùùrè nsi'í bə ghu mə bì laa mbonj m̀nɛsə nɛnkwònə.

¹⁵ Azwǐ Nwí a kǐ mbə àyəfə a mbo bǐ'ìnə a nì innú jǐi à le nswon aà. A le mfòò nswon mə,

¹⁶ “A nì àkàà yǐi mə ka wàrə bi'ibo aa a yulà

mə mbə ñjwi mà jya i tsya, a swon Mmà'àmbi:

Mè ka nin bînònsè ba a ntii bo,

i kii ñwà'ànè a atu bo.”

¹⁷ A bù ñku'usə mə,

“Kaa mè ka wa'ă innù jì bî jyaa bo bì innù jii mə bo le mfànsè aa bù ñwa'atə”

¹⁸ Bi laa bə lî'inè ma juù innù bəə bon kaa ñji'î ànnù a ñka ntòo njoo mmà'anwî mbi'i innù jì bi kaa i sî bù mbə.

¹⁹ Bîlîm bâ tsó mə bî'inè nanşə mbii mə, bî'inə ka yî kuu wa mûm Adigə yî nanşə laa ntsya aa a ñjîm aləə Yesu aa

²⁰ à le ñja'a mánjî yî mfi yîi mə à tswe ntii aa ntsya a ñjîm àtsə'ə nyàtə ya, la a bə mə, ntsya a ñjîm ñjyănú yî.

²¹ Tsó mə bî'inè tswe ni ñgàñmà'a Nwî yî ñkò'ònè yîi mə a lèntə ndá Nwî aa,

²² tâ bî'inè yonţə ñkòontè nî ntii annù ññkon, nluu nî àbîintii, ni mîntii mii mə bi lèè ñsî'i innù jì bi ghu aa, bo bì mîbîi mi nu mii mə bi lèè ñsî'i nî ñkî yî làà.

²³ Tâ bî'inè tɛ'ɛ akòrê yi'inè tâ à tinsə a nî ànnù yîi mə bî'inè bii mə bî'inè bə aa, nlon mə bî'inè zi mə Nwîngòn à ka ləə ñkà'â yî.

²⁴ Tâ bî'inè zi ajàn yîi mə mbə bî'inè ka ndiintə yi'inè bî'inè ni bî'inè a ñka ñkòñnə bo bì a ñka ñghirè innù jì siginè.

²⁵ Tâ bî'inè tsuu ki borikə a ñka ñghotə ntswe tsi'î tso mə bə bî mo'ɔ ghirè aà. Tâ bî'inè banə ñka ñku'usə ndiintè nî yi'inè bî'inè ni bî'inè tsîtsòn ghulà mə Njwî Mmà'àmbi ya i kù'ù ñzi aà.

²⁶ Nlon mə kaa àyoo ma'anwî yi dàn kaa a sî bù mbə a nsî'itə ibi ghu mə mbə bî'inè zî ànnù yîi mə a ku'unə a ñghirè aa, mbù ñka ñghɛɛ nî mbi a ñghirè innù jì bî.

²⁷ Ma mùu ajàn a tigè mbanə mbə aa bə mə tâ bî'inè ka mbo'ɔ nî ànnù ntso'otə mîsa'a ya mə a ka yî zî aa bo bì mo'ɔ yî swèrè ñswerə wa yîi mə i ka yî tòo ñgàñkibàa Mmà'à mbi aà.

²⁸ Nù yîi mə à le ñwò nònsə Moses aa, biyəfə bi baa kè bi tarə bə fɛ'ɛ təə swon ajàn mə bo yə aa bon bi zwitə yi, kaa ñki'î mîlîñnə kó.

²⁹ Nî wa'atə mə a ka yî tigə bə aa mə akə a mbo nù yîi mə à tsà'a a Mu Nwî aa ɛ? Mə à lògə aləə ya yîi mə Nwî à le ñwàrə akàà ghu, ñsî'i ibi yi ghu mə tâ à laa nî àyoo àdànə àdànə aa ɛ? A bègìtə aa Azwî ibòn Nwî yá. Yîi ñgi'î i ka yî swèrə tsyàtə.

³⁰ Nlon mə bî'inè zi yu wa yîi mə à swon mə, “Ñkwî'înə ànnù à nî ànnù yâ mè ka kwi'inə.” Ñki mbu nswon mə, “Mmà'àmbi à ka yî tso'otə mîsa'a mî bə bi.”

³¹ A nî ànnù yî swèrə ñswerə a wò a mûm mbo Nwî yîi mə à tswe ntii aà.

³² Wa'atə nî a noò wa yîi mə à lèè ntsya aà, nòò wa mə nî le ñkwèrə ñkà'à Kristo aa, ñgi'î yî ntii i le ñkuu a nu bù, lá nî tswá ntii ghuu ntsya ñgi'î yá.

³³ Bî le si bègìtə nî ghuu ñkii ndi nî ñgi'î a nu bù a idigə mîtaa, a ni bìnòò bî mo'ɔ a bânə ñghɛɛ bu ñghɛɛ mbii ñgi'î bu bì bə bî mo'ɔ bii mə bi le si yə mbuu ñgi'î mà wa aà.

³⁴ Nì le mbii a nyê ñgi'i bũ bì ngǎnatsaŋ; noò yïi mē bi le ñkwere ñgòŋ njoo juu tsim aa nì le mbeentē ma ya nì ñidorē ñlon mē nì le nzi mē ñjoo jï wè jïi mē i tsya ma jya, jïi mē i lwi'i ñikon aa i ka yï tswe a mbo bù.

³⁵ Tsó mē a bē laa, tá nì tsuu ataŋentiï yuu lõ mà'àtè bē, ñlon mē a tswe nì mètēŋnè mī wè.

³⁶ Nlon mē nì ñtswe nì tswe nì ñtswântiï ghūu tá ki ghìrē annù yïi mē Nwĩ a lòò aa tá kwere ayoo yïi mē à kà'a a mbo bù aà.

³⁷ “Nlon mē a tìgē tsi'ï mū àtiï noò

tá yu wa yïi mē à tswe nī ñzĩ aa, tá à zi. Kaa à ka wa'à bù ñtigìtē.

³⁸ Lā ñù yïi mē ànnù yi a tsinē aa, à ka tswe ntì a ñjīm àbìintiï,

lā mbē a swuntē akòrē yi mbii nī ñjīm,

bəə bon kaa mē ka wa'à bi'iyu doritē.”

³⁹ Lā kaa bi'inē sì bē bii mē bi'inē swuntē akòrē yi'inē mbwē aa bē. Bi'inē baŋnē mbē aa bii mē bi'inē tswe nī àbìintiï a nyweenē.

11

Abiintiï

¹ Abiintiï à nī ñàŋsē nzi annù tá à laa nlon njoo jïi mē bi'inē bē aà, a mbii njoo jïi mē kaa bi'inē sì yē aà.

² Nlon mē a le ñghìrē abiintiï mē tá Nwĩngòŋ à beentē bitsyàbimbĩ bi ŋgu'u.

³ Bi'inē tsya aa a ñjīmē àbìintiï nzi mē Nwĩ à le ñnàŋsē mbi yù aa nī ñìghàà nī. Ma la a bē mē njoo jïi mē bi'inē yē aa, bi le ñnàŋsē aa nī ñjoo jïi mē bi'inē sì yē aà.

⁴ A le ñghìrē abiintiï mē tá Abel à ma'a Nwĩ nī àyoo mà'anwĩ yïi mē a le mbòŋ ñtsya yī Kain aà. Nwĩngòŋ a tìgē mbeentē yi mē à nī ñù yïi mē ànnù yi a tsinē. Nwĩngòŋ à le mbē ayefē yi nlon mē à le ñkwere jïi njoo mà'anwĩ jya aà, ka mē à le ñkwo aa, à burē ka ki ghàà a ñjīm àbìintiï yi.

⁵ A le ñghìrē abiintiï mē bì logē Enoch ñkò'ò ñghē nī ghu mē tá tsuu nīwo lõ yē. Bi le nlòò yi kaa ñkì'ì yē nlon mē Nwĩ à le nlògē yi aà. Mbòŋ tá bì ka nlògē yi aa bì le mbeentē mē à nī ñù yïi mē à ghìrē Nwĩ a doritē.

⁶ Abiintiï a bē tuu bē bon kaa mbē ñù tsù a wa'à ghìrē tá Nwĩ à doritē, ñlon mē ñù ñtsim yïi mē a yòŋtē ñkoontē nī a mbē Nwĩ aa, à tswe nī mbii mē Nwĩngòŋ à tswe ghu ntì ñkii ntəŋə nī bē bii mē bi ñàŋsē nlòò nīi aà.

⁷ A le ñghìrē abiintiï mē tá Noah à bii ajàŋ yïi mē bì le ñwà'àsē yi ñlon innù jïi mē à le mburē ti yē aa, ñlogē noò ñkòò aban yïi à le ñkuu ghu bo bì ñkwè'è yī nyweenē aà. Ma mùu ajàŋ à le ñghìrē bì ñīŋ ìsa'a a nū mbi a tìgē mbē ñjīndā bē bii mē ànnù yaa a tsinē ntseyā a ñjīm àbìintiï aà.

⁸ A le ñghìrē abiintiï mē tá Abraham à yu'unē wa noò mē Nwĩ à le ntwoŋə yi mē tá à ghē ñkwere abwenənsye yïi mē Nwĩ à le ñkà'à mē yu ka fa ghu mbo aà; à le mfè'è ñka ñghē ka mē kaa à le ñkì'ì adigē yïi mē yu ghèè ghu aa zī aà.

⁹ A le ñghìrē abiintiï mē tá à tìgē ntswe wa nī àbwènē nsye ya mē Nwĩ à le ñkà'à aa tsi'ï tsó ñgì, ñle nī a nī mīntàn tsó Isaac nī Yakob, bii mē à le ñkì mbē bē bii mē bì le ñkì ñka'a abwenē nsye mà yū a mbo bo aà.

¹⁰ Nlon mē à le sì lòò ñjò'ò àla'a ya yïi mē i tswe nī ñtsənda, ñù yïi mē a ghùrē aa, nī ñù yïi mē à ñàŋsē aa, a bē Nwĩ yumbòŋə.

¹¹ A le nghirè ajàn yï mæ Abraham à le ntswe nî àbïintii mæ Sarah à le tswè ni mu ka mæ à le mbæ àfirè, le bon ìlôô ji i kî mæ ntsya aà. A le mbii aa nlon mæ à le nzi mæ nù yï mæ à le nkà'à aa, a lèê nkà'à yï aà.

¹² A tigè mbæ ajàn yï mæ a ni nù yï mfuurè yï à ti bæ aa a tigè aa a nkwo aa, bi le njwe ngwè'è ghu i gha'a mbæ tsi'i tsò mìnjon mii mæ mi tswè a aburè kè tsi'i tsò àwan yï mæ a tswè a aghenè nkî miyaa a ajàn mæ kaa mbæ bi wa'à sənə aà.

¹³ Bè ma bù bitsim bi le nkwoke a mûm àbïintii. Bo le nkwoke a mûm àbïintii ti kwèrè àyoo yï mæ bi le nkà'à a mbo bo aa, lâ mbanən nyə njoo mà jya i tswè a sà'a agha'à, lâ mbii mæ bo tē'è mbæ aa bigi, mbæ batoo faa atu nsyè.

¹⁴ Nlon mæ bè bii mæ bi ghàa ma mùu ajàn aa, bo ghirè a laa mæ bo lòo aa ala'a yï mæ à nî àyaa aà.

¹⁵ Bo le baa ki lèè atù yaa ki wa'atə aa àbwènə nsyè ya mæ bo le mmà'atə aa bon bo le nlòo abwarə mbù mbii fu.

¹⁶ Lâ bo le mbanən nte'è atù yaa bə nî ala'a yï mæ a bon ntsyatə ma yâ, mbæ ala'a yï a tswè a aburè aà. A bə ànnù yï mæ kaa Nwĩngòn à si atu dirè mæ mbæ bi twonə yi mæ à ni Nwĩ wàà nlon mæ à nanse njò'ò ala'a yï nsiginè nləə a mbo bo.

¹⁷ A le nghirè àbïintii mæ tâ Abraham à logè mû yï Isaac mæ yu tòo mmà'à Nwĩ ghu, wâ noò mæ Nwĩ à le nkwa'ànə yi aà. Nwĩ à le nləə nkà'à bo Abraham lâ a kî mbu mbii a ntòo njon mû yï yï mò'otə a mmà'a Nwĩ ghu.

¹⁸ Nwĩ à le nswon ghu mbo mæ, “Mè ka tsyà aa a njĩm Isaac i fa ngwè'è yû mæ mè kà'à aa a mbo wò.”

¹⁹ Abraham à le mbii mæ Nwĩngòn mbæ a yweensè bè ni nìwô ka mæ bi kwô kwò aà. Lâ a ni mânji yï mò'ò mbæ bi swon mæ à le nkî mbu nkwerè yi fu a ntsù nìwô.

²⁰ A le ghirè àbïintii mæ tâ Isaac à nin mbəonə a nu Yakob bo Esau nlon innù jii mæ i le mburə ti zĩ aà.

²¹ A le ghirè àbïintii mæ tâ Yakob à nin mbəonə a nu bəo bi Joseph wa noò mæ à le si kwo aa, ntigə ntunə ntswa atĩ yi mmii Nwĩ.

²² A le ghirè àbïintii mæ tâ Joseph à ghaa annù ajàn mæ baIsrael ka yï fè'è a ala'a Egipto a noò yï mæ à le si kwo aa, nkî mfa ndi'i ajàn yï mæ bi ka yï twinə yi aà.

²³ A le nghirè àbïintii mæ tâ ta bi Moses bo Ndè yï tâ bi lo'osə yi ni bisàn bi tarə a noò yï mæ bi le njwe yi aà. Bo le nyə mæ, a nkirə, mu wa à le mbæ mbòn mú, kaa nkî'ĩ nōnsə mfo wa bù mbə'ò.

²⁴ A le nghirè àbïintii mæ tâ Moses à tuu yi mæ tâ bi tsuu yi ni mú Mfò Pharoah yï manganjè ki twonə a noò yï mæ à le nkwe aà.

²⁵ A le mbanən ntso'ò mæ yu ka kii bii ngi'i yï mæ bi le si di a nu bè bi Nwĩ aà, ntsyatə a nyu'u ibòn yï mæ ibi zĩ ni ghu, i bə ibòn yï i tsyā tsyā aà.

²⁶ A le mbeentə mæ a bəntə a nyə ngi'i bo bi àdirə atu nlon Ayo'ò Nwĩ à nî àfù'ù yï a tsyatə njoo atinduu a ala'a Egipto nlon mæ à le nte'è mi'i mi a ni mītənə mii mæ mi ka yï zĩ aà.

²⁷ A le nghirè àbïintii mæ Moses à ma'atə ala'a Egipto kaa nkî'ĩ alwintonə Mfò wa bə'ò; nlon mæ à le ntswe nî àtənəntii nghè nî mbii tsi'i tsò nù yï à le si yə nî Nwĩngòn yï mæ kaa bi si yə aà.

²⁸ A le nghìrè abìintii mē tā à lōginē annū Passa, n̄swon mē tā bì tswerisē aləə ya a n̄ m̄intsū m̄i nda mē tā Angel n̄wo wa tā à tsuu bitsyā bi mb̄i bi b̄o bi baIsrael bi mbān̄nē lō zwiṭē.

²⁹ A le nghìrè abìintii mē tā baIsrael tā bì too N̄k̄i miyaa yī bagitē wa tsi'ī tsō bi too aa n̄i n̄syē yī n̄yoorē. Nòò yīi mē baEgipto le nywin̄tē mē bi k̄i too aa, n̄k̄i wa i sigē n̄kon̄sē waa.

³⁰ A le nghìrè abìintii mē tā iwūgē ala'a Jericho jya tā i wokē a noò yīi mē baIsrael le mben n̄karisē ala'a ya n̄jwi ji sām̄baā.

³¹ A le nghìrè abìintii mē tā bì tsuu akwārē Rahab bo bì bē b̄i mē bi le nt̄i atu a mbo Nw̄i aa zwiṭē, nlon mē à le n̄kwērē b̄it̄swērē bi baIsrael n̄i m̄b̄oñē aā.

³² Mā bu ngh̄ēē n̄i m̄b̄i n̄ka ns̄n̄tē aa ε? Kaa Nòò à s̄i tswē a mbo mē a ngh̄āā ànnū nlon Gideon, Barak, Samson, Jephah, David, Samuel, bo bì n̄ḡāntoo Nw̄i.

³³ Nlon abìintii bo le mm̄a'a n̄tsō bo bì itoo itoo n̄tsya waa. Bo le nghìrē annū yīi mē a tsinē aa, n̄ki n̄kwērē annū yīi mē Nw̄i à k̄a'ā aā. Bo le n̄kutē m̄intsū m̄i naāngwyē,

³⁴ m̄bwetē m̄im̄o'ō m̄i t̄i, n̄ki n̄khē kaa bi wa'ā waa n̄i munw̄i n̄tsō zwiṭē. Bo le mbē ib̄orēkē n̄joō lā n̄tigē mb̄n̄j mbē bit̄i bi bē n̄tigē mbē tsi'ī n̄ḡānm̄a'ā n̄tsō j̄i t̄i, n̄gha'a n̄tsū n̄tsō itoō.

³⁵ N̄tsya a n̄imē abìintii bi le nyweensē bilim bi bāngyē b̄i mē bi le n̄kwokē aa m̄fa a mbo bo. B̄i m̄o'ō bi le si yē n̄gi'i bi ghē bi m̄a'atē waa bo tuu tā i kwo a m̄um̄ n̄gi'i i yī tigē b̄i yweenē i t̄swe n̄i n̄tswēnt̄i yīi mē i b̄n̄j n̄tsyātē aā.

³⁶ Bi le si wyē n̄i b̄i m̄o'ō, n̄gh̄oō n̄i b̄i m̄o'ō, n̄koo bi m̄o'ō n̄i àtsan̄, n̄lōgē n̄gh̄ēē n̄i bu a nd̄atsan̄.

³⁷ Bi le ntumntē b̄i m̄o'ō n̄i n̄ḡo'ō, n̄kwyē b̄i m̄o'ō it̄i baa, n̄zwiṭē b̄i m̄o'ō n̄i munw̄i n̄tsō. B̄i m̄o'ō bi karē n̄wē'ε n̄i n̄ḡu m̄bin̄j̄erē bo bì j̄i m̄bind̄n̄j̄. Mbē n̄ḡān̄āmfumē, bi t̄so'ō n̄i àk̄orē yaa, n̄di n̄i n̄gi'i a nu bo.

³⁸ Kaa m̄bi yū i le n̄wa'ā a mbo bo ku'ùnē. Bo tigē n̄gh̄aa n̄tsin̄j̄ n̄karē n̄i a n̄ta'a m̄iwēē m̄i wēē tsi'ī tsō bē b̄i bi n̄khē n̄tsō. N̄le n̄i a itu m̄inta'a bo b̄i a m̄um̄ ib̄u'u n̄goo bo bì m̄imb̄orē a n̄syē.

³⁹ Ma bu bē bi le m̄beentē waa mē bi le n̄luu n̄i ab̄iint̄i, la kaa bo le n̄wa'ā innū j̄i mē Nw̄i à le n̄k̄a'ā a mbo bo aa kwērē

⁴⁰ nlon mē Nw̄i à le nt̄an̄tē at̄an̄tē yīi mē a bu mb̄n̄j̄ n̄tsya ma ya aa a mbo b̄i'inē, mē bo ka yī k̄i k̄o'ō luu tsi'ī b̄i'inē n̄b̄o bitsimē.

12

Nw̄inḡōn̄ Taà yī'inē

¹ Tsi'ī tsō mē b̄i'inē t̄swe n̄i n̄n̄òò b̄iyēfē bi karisē yī'inē aa, ā b̄i'inē m̄a'atē nḡōn̄ innū tsim̄ j̄i mē mbē i kin̄j̄ m̄ān̄j̄i a mbo b̄i'inē aa, bo bì nḡōn̄ innū j̄i bi it̄sim̄ j̄i mē i l̄iginē n̄tin̄j̄ n̄i a nu b̄i'inē aa, n̄gaansē mit̄i m̄i'inē, n̄tan̄ nt̄i, n̄ka n̄khē n̄ikhē n̄i mē n̄i t̄swe a mb̄i b̄i'inē aā.

² Tā b̄i'inē t̄ε'ε m̄i'ī m̄i'inē a nu Yesu yīi mē ab̄iint̄i yī'inē a le n̄lōginē ghu nu n̄ki n̄lwi'isē ghu nu aā. A le m̄b̄i n̄gi'i n̄kwo a ati b̄ān̄nē b̄ān̄nē kaa n̄ki'i n̄i àd̄irē atu yīi mē àti b̄ān̄nē b̄ān̄nē a le si z̄i n̄i yu aa b̄o'ō. Nlon mē à le n̄zi n̄idorē n̄i wē n̄i mē n̄i le si yu'utē n̄i aā. Ts̄its̄on̄ à tigē n̄tswe a mb̄ēē n̄ikwēē Nw̄i yīi mē à n̄ān̄j̄ a aburē aa n̄i m̄a'ā.

³ Nanşə ɲwa'atə nĩ mbuu ɲgi'i yĩ mə à le nyə aa, nĩ mbuu kĩbàà yĩ mə ɲgǎɲghirə innu jĩ bi i le si bàà nii ghu aa, maa ajàn, tã nĩ tsuu lõ kaa, i swùntə akòrə yuu i bĩ nĩ ɲìim bə.

⁴ A ajàn mə bu bi innu jĩ bi i to aa, kaa nĩ burə tĩ to ɲghèè ɲywe'e a adigə yĩ mə mbə nĩ saansə àlèə yuu ghu.

⁵ Nĩ lĩ'ìnə mə a adi'itə ya yĩ mə Nwĩngòn a fa nĩ a mbo bù tsó bɔ̀ bĩ nswonə nĩ mə,

“Mú ghà tsuu kĩ tsa'a ajàn mə Mmà'àmbi a mĩrìsə nĩ ghə aa bə.

Tsuu lõ kĩ swùntə akòrə yo i bĩ nĩ ɲìim mə mbə a ka ntsisə nĩ ghó.

⁶ Nlon mə Nwĩngòn a tsisə aa bə bĩ mə à kònə aa,

ɲkii nnìjə nĩ ɲgi'i aa a nu bə bĩ mə à lògə mə à nĩ bɔ̀ bĩ aà.”

⁷ Nĩ tswa ntii ghuu a nĩ ajàn yĩ mə Nwĩ a mĩrìsə ghuu aà, a lèntə nĩ ghuu aa tsi'ĩ tsó bɔ̀ bĩ. ɲgi'i yĩ mə nĩ yə aa i dì'ĩ aa mə Nwĩngòn a mĩrìsə ghuu aa tsi'ĩ tsó bɔ̀ bĩ. Kə mu yĩ tsu à tswe ghu yĩ mə taà yĩ à si mĩrìsə aa ɛ?

⁸ Mbə bi tsuu ghuu kĩ mĩrìsə tsi'ĩ tsó ajàn mə bi kii mmĩrìsə bɔ̀ bĩ mɔ'ɔ aa, bəə bon kaa nĩ sĩ bɔ̀ bĩ nanşə mbə; bon nĩ bə aa bɔ̀ bĩ tĩ tã.

⁹ Mbə bità bĩ mə bi jwe yi'ìnə fàa mbi aa, mbə bi ka mmĩrìsə yi'ìnə, bĩ'ìnə kii mbo'ɔtə nĩ waa, bəə bon kaa mbə bĩ'ìnə wa'ă ibii nũ yi'ìnə sigìsə a mbo Taà yi'ìnə a mûm Azwĩ tã i tswe ntii aa ɛ?

¹⁰ Bità bĩ fàa nsye bi mĩrìsə yi'ìnə a nĩ mû àtii noò aa nĩ ɲkònə yàà, lâ Nwĩngòn a mĩrìsə nĩ yi'ìnə ɲghirə aa ibòn a nu bĩ'ìnə, mə tã bĩ'ìnə kĩ nlaa manşə tsi'ĩ tsó yu.

¹¹ A nĩ ɲgǎɲ innu tsim jii mə Nwĩ a tsisə nĩ yi'ìnə aa, bĩ'ìnə lògə maa noò tsi'ĩ tsó ànnu yĩ bi ɲka nɲəɲə, kaa wa'à bàɲnə ɲka ndoritə, lâ a tĩ bə a ɲìim bə bĩ mə bi mĩrìsə waa aa, bi koonə mĩntà mii mə mi zĩ nĩ mbɔ̀ɔnə ɲghirə bo ghirə nĩ innu jii i tsinə aà.

Idi'itə bo bi ɲwà'àsə

¹² Ka ɲentə nĩ mbô muu mii mə mi kàà mə aa a ndəɲə, ɲkĩ ntĩnsə nĩ nĩ mĩkù'ùtə muu mii mə mi tsìgìnə aà.

¹³ Nĩ ghirə tá mánjĩ yĩ mə nĩ təə ghu aa tá à tsìnə, tá idìgə jii mə i kwokə a mĩka'a bù aa tá i tsuu lõ fààkə, tá i banə ntii tii.

¹⁴ Nĩ ywe'etə a ɲka ntswe nĩ mbɔ̀ɔnə bu bi bə bĩtsimə; ɲkii ntəə nĩ àkòrə nizĩ yuu tá à laa manşə nlon mə ɲu yĩ mə àkòrə nizĩ yi a si laa mánşə aa kaa à ka yĩ wa'ă Mmà'àmbi yə.

¹⁵ Nĩ ka ntsyesə ghuu, nyə mə tá ɲu tsu à tsuu lõ tswe tĩ kwèrə ibòn Nwĩ wã. Tá ɲu nĩ bù à tsuu lõ bə tsi'ĩ tsó àtĩ nĩlwĩ tsegə yĩ mə a fa ɲgi'i, ɲghirə i bəɲ ntigə nli'i yĩ mbə li'i bə bĩ ghà'atə aà.

¹⁶ Tá ɲu nĩ bù ghùu yĩ mɔ'ɔ tá tsuu lõ bə ɲu àtsùùrə kə tsó ɲu yĩ mə à si Nwĩ bɔ'ɔ aa tsi'ĩ tsó Esau yĩ mə à le fèe abwarə yi tsó ndii mu, ɲkwèrə miji mi ɲgaà mɔ'ɔ ghu aà.

¹⁷ Nĩ zi mə à le mbə a ɲìim aa a bú ɲka nlɔ̀ mə yu tswe nĩ mbɔ̀ɔnə taà yĩ, lâ bi le mfurə yi nlon mə kaa mánjĩ yĩ mə mbə a kwensə ànnu yĩ mə à le ɲghirə aa kaa à le ɲkĩ'ĩ bə ka mə à le si yè'ə nĩ mĩlàà a mĩ'i yu aà.

¹⁸ Kaa nĩ si zĩ aa tsi'ĩ tsó baIsrael le nzĩ, a mbèè nta'a yĩ mə mbə bi wa'à mòòntə, i khĩ nĩ mɔ'ɔ; a mûm mĩfii idìgə, bo bi idìgə buurə bùùrə, nĩ àfisə yĩ tii,

¹⁹ bo bi ɲjĩ ntàn, nĩ ɲjĩ ɲu. Nòò yĩ mə bə bya le nyu'u ɲjĩ ya aa, bo le mbo'ɔ ntigə mbu'u nĩ mbo nswonə nĩ mə kaa bo si bù ɲkɔɲ a nyu'u tá bi swonə ntoo yĩ mɔ'ɔ a mbo bo.

²⁰ Nlon mæ ndi'i jii mæ bi le mfa a mbo bo i swonè ni mæ, "Mbæ a tɛɛ mbo tsi'i naa mæ i mɔ̀ntə nta'a wa aa, bi tumntə nzwitə!" i le ntii si'i.

²¹ Idigè i le nswèrè si'i si'i, Moses a tigè nswon mæ, "Mæ tsìgìnè ni nìbò'ò."

²² Lâ ni banə nzi aa a Nta'a Sion, bo bi a njò'ò ala'a Nwĩngòn yii mæ à tswe ntii aa, Yerusalem yii mæ à tswe a aburə aa, ni biangel a nkam ni nkàmè bii bi ghotə ntswe nluu ni nìdorə aà.

²³ Ni zi aa a nî nghòtə yii mæ à ni yî bɔɔ bi Nwĩ bi ntsyambii bii mæ bi nwa'anə mikúm myaa a aburə aà. Ni zi aa a mbo Nwĩngòn yii mæ a sa'a nù ntsim aa, bo bi a mbô izwĩ bē bii mæ bi ghìrə innù jii i tsinə, mbə bē bii bi kwi nko'ɔ nluu aà.

²⁴ Ni zi aa a mbo Yesu yii mæ à zi nî àkàà yî fii ya aa, a nî aləə yii mæ bi mitə a ghaà nzi nî ibòn yii i tsyatə yi aləə Abel aà.

²⁵ Tā ni ka ntsyəsə ghuu ntsuu lõ tuu nji nù wa mæ a ghàà aa bē. Bè bii mæ bi le ntuu nji nù wa mæ à le si ghàà nwa'asə nî waa fàa nsyə aa kaa bi le nki'ì àjàn yii mæ mbə bi khē zī. Mbə bi'inə yî ntigə nkhə aa mæ akə mæ mbə bi'inə tuu nji nù wa yii mæ a ghàà nlo a aburə aa ɛ?

²⁶ Nji Nwĩ ya, i le ntsigə nsyē ntsim maa noò. La tsìtsòn à kà'à mē mæ, "Mè ka kù'ùsə bũ tsigə mbī, kaa wa'a tsi'ì nsyə yuyu tsigə, mè ka kii tsigə aburə ghu bò'ò."

²⁷ Nìghàà nya mæ à swon mæ, "Mè ka kù'ùsə bũ tsigə aa," ni nanşə ndi'i ni mæ njoo jii mæ bi le nnanşə aa, bi ka tsigə lò'òsə tā jii mæ mbə bi wa'à bù ntsigə aa tā i tigə ntswe.

²⁸ Tā bi'inə ka mfa mbi'ikə a mbo Nwĩ nlon mæ annù nifò ya yii mæ bi'inə kwèrə aa, kaa mbə bi wa'à bù ntsigətə. Tā bi'inə ka mfa mbi'ikə nkii ngha'asə Nwĩ ni mánji yii mæ à bon ghu mbo aa, nghu'usə nii nkii mbo'ɔ,

²⁹ nlon mæ Nwĩngòn yi'inə à laa mbə mɔ'ɔ yii mæ i tòɔ njoo aà.

13

¹ Ni ghìrə tā àkòñnə yuu tsò bɔɔ bi ma tā à ka nghɛɛ nî m̀bii.

² Ni kii nka nwa'atə a nkwerə bìgì a mila'a bù, nlon mæ bə bī mɔ'ɔ bi lèè nkwerə baangəl a mila'a bo tì zī.

³ Ni ka nwa'atə bē bii mæ bi tswe a atsan aa, tsò a tswě bũ bo ghu; nkii nwa'atə nî bē bii mæ bi dĩ ngi'ì a nu bo aa nlon mæ mbə a kī m̀bə bu.

⁴ Tā bə bi tsim tswa annù nìyɔ'ɔ nì àghu'usə, ntsuu nî ǹsìn a kuu nìyɔ'ɔ kī zī; nlon mæ Nwĩ à ka yī nìn isa'a a nu ngànatsùùrə bo bì ngànajirə.

⁵ Ni tsuu annù nkabə i lògə tɛ'ɛ a mbii, ni ka mbii ni mæ njoo jii mæ ni tswe ni ju aa i ku'unə a mbo bù; nlon mæ Nwĩ à laa nswon mæ, "Kaa mbə mè wa'à ghuu mē'è kaa nwa'à ghuu kī ǹləə tā nì tswe tsi'ì tì àyòò"

⁶ Mbə yii mæ a bə maa ajàn aa, mbə bi'inə tigə nswon nî àtànəntii mæ, "Mmà'ambi à nî ngànkwetə ghà,

kaa mè ka wa'à kà mbo'ɔ;

mbə nù misòn a ghìrə àkə a nu mè aa ɛ?"

⁷ Ni ka nwa'atə bìtsyàsə buu, bya bii mæ bi le nswon nìghàà ni Nwĩ a mbo bù a mbii mbii aà; ni wa'atə a ajàn mæ ntswèntii yàà i le mbə aa, nka nje'esə nî àbiiinti yaa.

⁸ Kaa Yesu Kristo à si kwensə, àa tsi'ì ngǵn ngìn a ajàn mæ à kī bə a yoo aa mæ à bə sii, i lõ kii bə a yoo, i lwĩ'ì nínkonè.

⁹ Nì tsee mà'atò tâ bə ka mbwe'esə ghu nì innũ mbuu mbuu jĩ fii jĩi mə i sɪ ku'unə aà. A baɲnə ɲku'unə aa mə tâ mɪntɪ muu ka ɲkwɛrə mɪtɪ a nì ɪbɔɲ Nwĩ kaa ɲki'ɪ bə a nì mɪji bə. Nlon mə ajənə mə bə yɔɲə bɪnɔɲsə nlon mɪji aa kaa a burə tɪ waa nì ànnũ tsu kwetə bə.

¹⁰ Bĩ'inə tswe nì mbuu nɪkentə nì mɔ'ɔ nì mà'a Nwĩ yĩ mɔ'ɔ; ɲǎɲmà'a Nwĩ jĩi mə i fà'à wa mùm nɔn yĩ lwèn wa yĩ nì tswe ghu aa kaa i sɪ nì àdà'à tswé a nɪ àyoo yĩ mə bi tɔɔ ghu aà.

¹¹ ɲǎɲmà'a Nwĩ yĩ ɲwè wa a kuu aa tsi'ɪ nì àləə naà ya mə bi wa mma'a nì Nwĩ ghu nlon ɪbi bə aa wa adigə yĩ Nànɲsə Nlaa, mbaɲnə mbè'è nì mbà ya mfè'è wa baligə nɔɔ nì a abɛɛ.

¹² A ki mbə ɲǎɲ ɲǎɲ a ajən yĩ mə bi lɛ nlògə Yesu mɛ'ɛ nì ghu a mum baligə a yə ɲǎɲ bi zwiɔ yì mə tâ à ghɪrə bə bi laa mɔɲsə ntsya a nɪm àləə yì.

¹³ Maa ajən a ku'unə mə tâ bĩ'inə fɛ'ɛ a mùm baligə ɲghɛɛ ntsi'ɪ yì tǎ kɪi kwɛrə mbəgɪtə ya yĩ mə bi lɛ mbəgɪtə yì ghu aà.

¹⁴ Nlon mə kaa bĩ'inə sɪ nì ɲɔ'ɔ àla'a yĩ mə a lwi'ɪ nɪnkon aa faà tswé, mbaɲnə nlòò aa ya mə a ka yì zì aà.

¹⁵ A ku'unə mə tâ bĩ'inə tigə ntsya aa a nu Kristo, mfa nì àyoo mmà'a Nwĩ yĩ mə à nì agha'asə aa, a ɲgɔɲ bɪnòò bɪtsɪm, a mbo Nwĩ, mbə agha'asə yĩ mə a fè'ɛ a ghon ntsũ bə bĩi mə bi swon nì annũ fɪkũm yì aà.

¹⁶ Nì tsuu lĩ'inə a ɲka ɲghɪrə ɪbɔɲ bo bi a ɲka nyàtə ɲjoo jĩi mə nì tswe nì ju aa, nlon mə ɲjoo mmà'anwĩ ma jũ i bɔɲə nì Nwĩ.

¹⁷ Nì ka nyu'unə bɪtsyàsə buu ɲki ɲka nyonə nì innũ jĩi mə bo swon aà; nlon mə bi bɛ nì ànnũ ntɪi yuu, ɲki ntswe nì ajən yĩ mə bi ka yì fa akwi'ɪ a nsɪ mɪ'ɪ Nwĩ nlon ɲgaa yùu aà. A bə ɲjɪ'ɪ ànnũ yĩ mə a ku'unə mə bon nì ghɪrə bo fa'à nì àfà'á yaa nì nɪdɔrə, nlon mə bo bə ki fà'à bə nì ajənə bon kaa a ka wa'à ghuu kwetə.

¹⁸ Nì ka ntsa'atə nì Nwĩ ɲwa'atə nì yì'ɪ, nlon mə bĩ'ɪ zi mə ntɪi yì'ɪ i laa a nì ànnũ yĩ mə bĩ'ɪ fà'a aà. Bĩ'ɪ lòò mə bĩ'ɪ ki ghɪrə innũ tsɪm jĩi mə i tsinə bə bɔ'ɔtə aà.

¹⁹ Mə bu'u mbo a mbo bù tsi'ɪ nɪtɪi mə nì bə ki nɔɲsə tsà'atə Nwĩ bon à ka ghɪrə mə wɔɲsə mbù mbɪi fu a mbo bù.

²⁰ Tā Nwɪngɔɲ mbɔɔnə yĩ mə à lɛ ɲghɪrə Mmà'àmbɪ yì'inə Yeso a bù mbɪinə a nɪwo aa, yu wa mə à nì ɲǎɲmbɛmbi yì ɲwè aa, nì àləə yì yĩ mə bi lɛ ɲwàrə àkàà yĩ mə a lwi'ɪ nɪnkon ghu aa,

²¹ tā à fa ɲjoo jĩ sigɪnə tsɪm jĩi mə nì lòò aa, ta tā nì ka ɲghɪrə innũ jĩi mə Nwĩ a lòò aà. Tā à ghɛɛ nì mbɪi nɪtigə fà'à nì innũ jĩi mə a kɔɲə aa a nu bù ntsya aa a nɪm Yesu Kristo, yĩ mə nìgha'a nɪtsɪm ka tigə zì ghu mbo i lwi'ɪ nɪnkonə aà. Amen.

²² Mə bu'u nì mbo a mbo bù mbà bilɪm bā, mə tâ nì kwɛrə nìghàà nì adi'itə nũ sigɪnə, ka mə mə ɲwà'anə nì ghu'utə aà.

²³ Mə lòò mə tâ nì zi mə bi fɪ'isə mē mumaà yì'inə Timoti a ndàtsan. Mə yu'utə aà yì, à bə wɔɲsə zì bon bĩ'iyu ka tigə zì bɪtsɪm a mbɛɛ bù.

²⁴ Nì tsa'atə bɪtsyàsə buu bɪtsɪm bo bi bə bi Nwĩ bɪtsɪm. Bilɪm bi'inə bĩi mə bi tswe a Itali aa bi toò àtsà'atə a mbo bù bɪtsɪm.

²⁵ Tā ɪbɔɲ Nwĩ tā i tswe a mbo bù bi tsɪm. Amen.

Aṇwà'ànə JEMS

NJI'INNŪ AṆWÀ'ANƏ YŪ

A aṇwà'ànə yū aa a le ṇwà'ànə Jems muma bi Yesu a mbo biKrisèn bii mə bi le njà'à waa bi tswé a itoo itoo aà. Jems à le ṇki mbə ntsyàsə a ṇghotə a Yerusalem.

Jems à ṇwà'ànə ndi'itə nî bə bi Nwî ni innū jî ghà'atə, lâ mâ ànnū yîi mə à ghàa ghu aa à nî àbîintîi. Nswonə ni mə bi yə abîintîi ṇū aa a ni ifà'â yî bo bi mîghîrînə mi innū mi. Kaa àbîintîi yîi mə ṇū a swonə tsi'î nî ntsu aa kaa à si abîintîi yîi mə a yweensə ṇū aa bə. Tâ bə bii mə bi bii Nwî aa tâ bi kii ṇghîrə nî ànnu yîi mə nîghàà ni Nwî ni swonə aà, kaa wa'a kà ṇyu'u tsi'î yù'ù, kaa wa'à ni nu ka mfa'a (1.22-25). Jems a bú ṇghaa annū ṇlon mitsyè (1.5-8), ṇū yîi mə a bon mitsyè aa tâ à betə a mbo Nwî nî abîintîi. Ndi'itə nî bə bi Nwî mə tâ bo ka nzi ntswâ àləə yaa (3.1-12), ntsuu milò'o mi bîlîm byaa ki tɔ'ɔtə, (4.11-12) ntsuu kii ki kàà, tâ ṇṇə ṇū tâ à bə ṇṇə (5.12). Tâ bə bii mə bi bii Nwî aa tâ bo ka ntswa nî nti waa ṇkii ntsa'atə nî Nwî a noə ṇgi'î. Bɛɛ bo ti ghòɔ, bo kâ mbii nî ifänsənnu jyaa bo ni bo, ṇka ntsa'atə nî Nwî (5.13-18) ṇlon mə Nwî a yu'u atsà'atə Nwî ṇū yîi mə à tswe nî àbîintîi aà.

Jems à nanşə ṇwà'ànə aa innū jîi mə mbə i kwetə bə bi Nwî a mûm ntswəntîi yàà, ṇkwetə nî waa mə bi ka ṇkhə Satan, bo bi ànnū ṇkɔṇ njoo mbi jù, mbanşə ṇka nyonşə a mbɛɛ Nwî tă bə bîsubîka'â bi tsɔ Abraham (4.1-8).

Bi yatə aṇwà'ànə yū aa laà:

1. Nji'innū aṇwà'ànə yuà 1.1
2. Abîintîi ni mitsyè 1.2-8
3. Annū ṇgàṇəfəmə bo bi ṇgăṇkabə 1.9-11
4. Annū nywe'etə ṇū bo bi àkwà'ànə 1.12-18
5. ṇka nyu'u nîghàà ni Nwî ṇkii ṇghîrə 1.19-27
6. Awà'àsə ṇlon annū a ṇka nte'ɛ nàndənə a tîti bə 2.1-13
7. Abîintîi bo àfà'à 2.14-26
8. Krisèn bo àləə yî 3.1-18
9. Krisèn bo bi ṇjoo mbî 4.1—5.6
10. Iđi'itə jî mɔ'ô 5.7-20

¹ A ni mə Jems, ṇgàṇəfà'a Nwî ni yî Mmà'àmbî Yesu Kristo, mə tsà'atə ṇgwè'è baIsrael nîghûm ntsòbaà yîi mə i ja'anə ntswetə a idigə tsim faa mbi aà.

Abîintîi ni mitsyè

² Bîlîm bâ, nî ka nanşə ndoritə a nòò yîi mə mbuu ikwà'ànə tsim i tsi'î ghū aà;

³ ṇlon mə ni bə tswa ntîi ghū i tsyă àkwà'ànə yîi mə a ywe'etə nî àbîintîi yuu aa, bon nî ka tîgə tswe nî àtəṇəntîi.

⁴ Nî yə mə àtəṇəntîi yuu a ghɛɛ nî mbîi a mûm ṇgi'î tâ nî tsuu lɔ kaa, tâ nî kwe ṇkɔ'ɔ ntəə ṇku'unə, kaa wa'à ni àlò'ò tswé.

⁵ Lâ mbə nù nìbù a ti bon mitsyè, a ku'unè mə tâ à tsa'atə Nwĩ nìlɔɔ ghu mbô, bon à ka fa ghu mbô, nlon mə Nwĩ a fa njoo a mbo bə bĩtsim nĩ àbònti, kaa wa'à lĩjè bə.

⁶ Lâ bɛɛ a ti tsà'atə Nwĩ a nĩj nti yĩ ghu nú, ntsee ki jĩnkè bə. Nù ntsim yĩ mə a jĩnkè aa, à bə aa tsɔ akànə ɲkĩ miyaa yĩ mə fĩfèrè a tii ɲghɛɛ mbù mbii ni yu aà.

⁷⁻⁸ Ajànə ɲu ma ya mə a lɔɔ ni mĩnti mi mbaa, ɲjĩnkè nĩ jĩnkè nĩ ìnnũ ji tsim aa, tâ à tsuu lɔ wa'atə mə mbə yu kwɛrə àyoo tsu a mbo mmà'àmbĩ Nwĩ.

Ngànəfumə bo bi ɲgǎnkabə

⁹ Ndim yĩ'inè yĩ mə à ni ɲu tikùm aa à tswe ni ɲka ndoritə a ajàn yĩ mə Nwĩ à ɲɛntə yĩ a ndəj aà;

¹⁰ tâ ndim yĩ'inè yĩ mə à ni ɲgǎnkabə aa tâ kii ɲka ndoritə a noò yĩ mə Nwĩ à sɪgɪsə yĩ a nsyɛ aà, nlon mə ɲgǎnkabə i ka yĩ wǎnsə tsyà waa aa tsi'ĩ tsɔ ibwĩ'i ɲgɛɛ aà.

¹¹ Nòò a ki nta nti aa, a tɔò ɲgɛɛ i yorè; ibwĩ'i ji i wòkə a nsyɛ, nìbòj ni ni mē. A ki mbə ɲgĩj ɲgĩj ajàn yĩ mə ɲgǎnkabə à ka yĩ tsyà yĩ, a noò yĩ mə a karə mfa'a nĩ mĩfà'á mi aà.

Akwà'ànə

¹² Nìdorə ni tswe a mbo ɲu yĩ mə à lwĩ'i nĩ àbĩinti a noò yĩ mə ìkwà'ànə i zĩ ghu mbo aà nlon mə à bə tsyà mbuu ìkwà'ànə ma jù bəə bon à ka kwɛrə miyàrinə mi ɲgù'ù mi, tâ à bə ntswentĩ ya yĩ mə Nwĩ à kà'a a mbo bə bii mə bi kònə yĩ aà.

¹³ Mbə mbuu ìkwà'ànə ma jù i yĩ ti zĩ a mbo ɲu a tsuu lɔ swon mə, “Ìkwà'ànə jù i lo aa a mbo Nwĩ.” Nlon mə kaa mbə bi wa'à Nwĩ nĩ ìnnũ ji bi kwa'ànə. Kaa yumbon a wa'à nii ɲu kii ɲkwa'anə nĩ ànnũ yĩ bĩ.

¹⁴ Lâ bi kwà'ànə ɲu aa wā noò mə ìnnũ jii mə a yè'ətə aa i swùntə mē yĩ ɲko yĩ tsɔ mātā.

¹⁵ Ìnnũ jya mə a yè'ətə aa i tigè ghìrə a tswé ni ju tsɔ mu ntigə njwe ifǎnsənnũ. Bɛɛ mə ifǎnsənnũ jya i yĩ ɲkɔ'ɔ nluu, i jwe nìwó.

¹⁶ Tā bi tsuu ghuu lɔ bwe'esə mbā bɔɔ bi maà bā.

¹⁷ Mìtənnə mĩ sigìnə mitsim bo bi ɲjoo jii mə i bon mǎnsə aa, tsi'ĩ tsim i lò aa aburə nsigə. I lò aa a mbo Nwĩngon yĩ mə à nǎnsə mĩnkà'a mii mə mi tswe a aburə aa, mbə yu yĩ mə kaa à si kwensə, kə mbəj kə tso aliləj aà.

¹⁸ A nĩ ɲkòjə yĩ, à lɛ nǎnsə yĩ'inè, ntsya aa a ɲjĩm ɲìghàà nĩ à nĩ ànnũ nĩjkon aà, mə tâ bĩ'inè bə bĩtsyà bi mbii a titi ɲgòn ɲjoo tsim jii mə à lɛ nǎnsə aà.

Ŋka nyu'u ɲkii ɲghìrə

¹⁹ Bɔɔ bi maà bā nĩ ka ɲwa'atə annũ yuà! A ku'unə mə tâ ɲu ntsim tâ à ka ɲwǎnsə nyu'u ànnũ, ntsee ki wǎnsə ghàa, ɲki tsee ki wǎnsə lwisə nĩ ntòjə.

²⁰ Nù yĩ mə a lwisə ntəj aa kaa a si annũ yĩ tsinè yĩ mə Nwĩ a lòò aa ghìrə.

²¹ Mamùu ajàn a ku'unè mə nĩ me'e ɲgòn ìnnũ nsĩj tsim bo bi àbì'inti tsimə. Mfa ibiinnũ ghuu a mbo Nwĩ, mbii ɲìghàà nĩ mə a bə a múm nti bù aà, à ni ɲìghàà ma nú nii mbə ni nyweensə ghuu aà.

²² Nì tsuu atu ibii nú ghuu ki bwe'esə a ɲka nyu'utə ɲìghàà ni Nwĩ tsi'ĩ yù'utə. A ku'unə mə tâ nĩ ka mfa'a ni nu.

²³ Nù yï a yu'utə nighàà ni Nwĩ tsi'ĩ yù'ùtə kaa ŋkĩ'ĩ ni nu fa'à aa, à bə aa tsi'ĩ tsǒ nù yï mə à lèntə nsĩ yi nĩ ñkè'è, nyə ibi nũ yi.

²⁴ A nanse nlii ibi nũ yi wa aa, a lô ñghɛɛ yi. Fìbàntə ti tsyǎ a li'ìnə ñkirə yĩ yá.

²⁵ Lá nù yï mə a nanse nlii bìnònsə bya bii mə bi bon mǎnsə, ñketə ni mĩnkìrə mi atsan a nu bə aa, à bə tɛ'ɛ átú yĩ ni bìnònsə ma bú, kaa wa'à yu'utə tsi'ĩ yu'utə mbu nli'ìnə, lá mbanə nləə ni bìnònsə bya, ñghirə nĩ innu jii mə bi swon aa, bon Nwĩ à ka niñ mbəonə nĩ innu tsim jii mə a ghìrə aà.

²⁶ Mbə nù à tswe a titi bù yï mə à wà'atə mə yu tinsə amũm ànnu Nwĩ lá kaa wa'à ajàn yï mə mbə yu tswá àləə yi zi, bon ànnu Nwĩ yi ya à ni tsi'ĩ ànnu adànə dənə. A kii mbwe'esə aa ibiinú yĩ.

²⁷ Annu yï mə Taà Nwĩngon a lògə tsi'ĩ tsǒ ànnu Nwĩ yï mə a nanse kù'unə, kaa wa'à nĩ àlò'ò tswé aa, a nĩ ŋka nləntə bə biti ni bĩkwĩ'ĩ bi bāngyè a mũm ñgi'ĩ bo. Ŋki mbə a ŋka mbé ibiinú gho tâ mbi tsuu lõ sɛn, i ta ŋgi'ĩ a nu wò.

2

Nyà'asə ñlonə annu nte'ɛ bìnàndənə

¹ Bilim bā tsi'ĩ tsǒ ngǎmbii Mmà'ambĩ yĩ'ìnə Yesu Kristo, yï à ni Mfò nigha'a aa, a ku'unə mə tâ ni tsuu bə itu itu ki lèntə, nyonə bə ñkirə yàà.

² Kə bĩ'ìnə lògə mə ngǎnkabə yï mə à wè'ɛ karə yï mə bi nanse nĩ àtì gold bo bi itsə'ə atindùu, à zĩ ŋkuu a mũm ñghòtə bù, ngànfum a kĩ nzi ŋkuu ghu ni bĩkùrə bi atsə'ə bi.

³ Mbə ni gha'asə nũ wa yï mə à wè'ɛ itsə'ə jĩ sigìnə aa, nswon ghu mbo mə, "Tswe faa nĩ àlən yĩ àkò'ònə falà." Mbanə nswon a mbo ngànfumə wa mə, "Ghɛ ntəə filĩ, kə jwè'ènə a nsyɛ a mbèè mĩkòrə mə,"

⁴ bəə bon ni tɛ'ɛ bìnàndənə a titi bù, nlentə nĩ ànnu nyon nĩ ajàn mə innu jĩ bi i tintə nĩ ghuu aà.

⁵ Yu'utə nĩ mbā bilim bā, wa Nwĩ à tsò'ò ngànfumə fàa mbi, ñghirə mə tâ bo niñ mĩnti mya a nu Yesu Kristo, i banə mbə ngànfu'u ànnu nĩkon, i yi nji annu nifò yï mə à kà'a a mbo bə bii mə bi kònə nii aà.

⁶ Lá ni tsa'a nĩ ngànfumə aa, bə bii mə bi nìñə nĩ ghu a nsyɛ, ñkii nswonə nĩ ghuu ñghɛɛ ni bù a nda mĩsa'a aa à ni aa bĩwò aa ɛ? A sĩ ngǎnkabə bə aa ɛ?

⁷ A ni tsi'ĩ bə mə bi ghàà nĩ innu jĩ bi nlon ikum yĩ sigìnə wa mə bi fa a mbo bù aà.

⁸ La mbə ò ka nanse nləə mĩfò nònnsə Nwĩ wa yï mə à tswé mũm ànwà'ànə mə, "Ka ñkònə ndĩm ghò tsi'ĩ tsǒ o kònə ibi nũ gho aa," bon ò ghìrə sigìnə.

⁹ Lá mbə ò ka nlentə nĩ bə nyonə ni bə ñkìrə yàà bəə bon ò wò mə annu, nònnsə a kĩ ntswa gho tsi'ĩ tsǒ nù yï mə kaa à si nònnsə ləə aà.

¹⁰ Mbə nù a ka nləə bìnònsə bĩtsim bɛɛ mə a ghìrə ñghèè ñwo yĩ mĩfùurə a ni mĩnjirə annu bon à kĩ mē ñwo bìnònsə bya tsi'ĩ bĩtsimə.

¹¹ Nlon mə nù wa yï mə à lɛ nswon mə, "Tsuu annu mǎghabə ghìrə aa," à lɛ ŋki nswon mə, "Tsuu zwitə." Ma mùu ajàn, ò bə tsuu annu mǎghabə ghìrə, lá i banə zwitə nũ bon ò wo nònnsə.

¹² Tā nighàà nuu bo bi mĩghìrìnə mĩ innu muu tā mĩ bə tsi'ĩ tsǒ mĩ bə bii mə bi ka yĩ sa'a waa ni nònnsə wa yï mə à kètə mĩnkìrə mĩ atsan a nu bə aa.

¹³ Nlon mē kaa Nwĩ à ka yĩ wa'à mìlìṅnè nù yĩ mē kaa à si mìlìṅnè ko aa kì ṅko a noò nsa'a mịsa'à. Nko mìlìṅnè i kayi tsyatə ntso'otə mịsa'à.

Abiintii bo bi ṅka mfà'â

¹⁴ Bɔɔ bi maà, mbə nù a swon mē yu tswe nì àbìintii, kaa wa'à nì ìnnù jĩ siginè bànṅnè ghìrə, a kwetə yĩ aa nì àkə aa ɛ? Kaa àjàṅə abìintii ma yũ kaa mbə a wa'à yĩ yweensə.

¹⁵ Mbə mumaà yĩ'ìnə yĩ mbāṅnè kə yĩ māṅgyè a bonə itsə'ə a ṅwɛ'ɛ kaa wa'à nì mịjì mịi mē ku'unə a nji a njwi njwi aa tswê,

¹⁶ bɛɛ nù nìbô a swon a mbo bo mē, “Tâ Nwĩ à nīṅ mboonə a nu bù! Nì ghɛɛ tâ nù juu ka nloontə ṅkii nji ywurə!” bon a ka kwetə waa aa nì àkə mē mbə nì tsuu njoo jya mē i kwetə waa tâ bo tswe ntii aa, i fa aa ɛ?

¹⁷ A nì àjàṅ yĩ mē a kì mbə aà, mē mbə ɔ tswe nì àbìintii yĩ mē a si ghìrə ɔ fa'a nì ìnnù jĩ siginè aà. Àjàṅə abìintii ma yũ à nì àkwo ayoo.

¹⁸ Lâ mbə nù yĩ mɔ'ɔ à tse swon mē, “O tswe nì àbìintii, mē bāṅnè mfa'a nì ìnnù jĩ siginè.” Mbə a swon ma mùu àjàṅ bon mē ka kwi'i ghu mbo mē, “Dì'i abìintii yo ya a mbo mē, mē mbə ɔ tsuu innù jĩ siginè kì ghìrə, bon mē ka bāṅnə i dì'i abìintii ya a nì ìnnù jĩ siginè jii mē mē ghìrə aà.”

¹⁹ O bii mē Nwĩṅḡḡn à nì aa tsi'ĩ yĩ mɔ'otə aa ɛ? A bonə! Lâ, tsi'ĩ ìzwĩ jĩ bi i kì mbii maa àjàṅə, ṅkii ntsiginə ghu nsĩ.

²⁰ Itirə bē, nì lòo nzi mē àbìintii yĩ mē a si innù jĩ siginè fa'a aa, à nì àkwo ayoo aa ɛ?

²¹ A ṅghèè nì ta bi bitàa yĩ'ìnə, Abraham, tigə Nwĩ à lɛ nlògə yi tso nù yĩ mē mìnṅnù mī mī tsinə ṅyonə aa nì ànnù yĩ siginè yĩ mē à lɛ ṅghìrə aà. A lɛ nlògə mu yĩ, Isaac, ṅghɛɛ mà'à Nwĩ ghu a nìkentə nì mɔ'ɔ.

²² A laa mē Abraham à lɛ mbii Nwĩ aa ṅkii mfa'a, àbìintii yi bo àfà'â yi a ghèè nì àbo mɔ'ɔ. Àfà'â yi a ghìrə mē tâ àbìintii yi ya tâ luu.

²³ Ma mùu àjàṅ ànnù yĩ mē àṅwà'ànə Nwĩ a lɛ nswon aa a fɛ'è mboontə mē, “Abraham à lɛ nniṅ ntii yĩ a nu Nwĩ, ma ya a ghìrə mē tâ Nwĩ à lògə yĩ nì nù yĩ mē ìnnù jì i tsinə aà.” Nwĩ a tigə ṅlògə Abraham nì ṅsùkà'â yĩ.

²⁴ Yê nì, Nwĩ a lògə ṅù tsɔ nù yĩ mē mìnṅnù mī mitsinə, ntsya aa a njĩm ìnnù jĩ siginè jii mē a ghìrə aà, kaa wa'à yònə aa tsi'i a njĩmə àbìintii yi yu yu.

²⁵ A lɛ ṅkì mbə tsi'ĩ ṅḡṅ ṅḡṅ nì Rahab, àkwàrə māṅgyè wâ. Nwĩ à lɛ nlògə yĩ tsɔ nù yĩ mē ìnnù jì i tsinə, ntsya aa a njĩm ìnnù jii mē à lɛ ṅghìrə aà, à lɛ ṅkwɛrə bĩtswèrə bi baIsrael bya a nda yu, ṅkì mbu ṅghìrə bi tsyâ nì mājì yĩ dàn ṅkhə waa.

²⁶ Ma mùu àjàṅ tsɔ mē mbə àzwĩ a tsuu a nu nù tswe, a bē àkwo ṅù aa, àbìintii yĩ mē a si fà'à a kì mbə aa àkwo ayoo.

3

A ku'unə mē tâ bə ka ntswa aləə yaa

¹ Bìlīm bâ, kaa si bôn mē tâ bù bĩ ghà'atə bə ṅḡṅdì'innù, ṅlon mē ìsa'a yĩ'ìnə tsɔ ṅḡṅdì'innù i ka yĩ tinsə tsyatə yĩ bē bĩ mɔ'ɔ.

² Bì'ìnə bĩtsim, bĩ'ìnə gha'a fansə nì ìnnù. Lâ mbə nù yĩ mɔ'ɔ a tswe ghu yĩ mē à si nii ifansə innù ghìrə a nì ìnnù jii mē a swonə aa, bon ìnnù jì i bon mājìsə, a kì nzi a àjàṅ yĩ mē mbə yu tswâ ìbìinú yĩ tsimə.

³ Bì'ìnə nīṅə nì àtsanə a ntsũ ləṅə ṅghìrə nì mē tâ à ka nyu'unə nì yĩ'ìnə. Maa àjàṅ bĩ'ìnə zi àjàṅ yĩ mē mbə bĩ'ìnə ghìrə a ghèè nì mbèè yĩ mē bĩ'ìnə kōṅ aa.

⁴ Kê tâ bî'inè wa'atə annù nlon abanə nkì. Ka mə a fan fan a kii ntii tsi'i afisè yî tiì aa, bi tsisə aa tsi'i nî mûntsirê àtsisè, nswunə àban a zî àjàn yîi mə mbə yu tsisè a ghèè àjàn yîi mə à kòn aà.

⁵ A kî mbə ngin ngin a nî àləə yîi mə a tswe a ntsū mbî'inè aà. Ka mə a kə'ə nkə'ə aa, mbə tsi kî kwèè ntii yi a nî innù jî wè jî wè jîi mə mbə a ghirè aà.

Wa'atə ajàn yîi mə mbə tsi'i nsàà mɔ'ɔ i toò ma mù'ù nta'a aà.

⁶ Aləə a bə aa tsi'i tsɔ mɔ'ɔ. A burə mbə aa mbî yîi mə i lùu nî innù jî bî, ntswe nî àdà'a a mûm nu bî'inè, nseensə nî innù jî bi, i ghèè nî ilàa a mûm nù bî'inè tsi'i tsimè. Ntɔɔ nî ntswëntii yî'inè tsi'i tsim nî nsàà mɔ'ɔ yîi mə i lò aa tsi'i a mɔ'ɔ Satan nzi.

⁷ Nùmìsɔn a zî àjàn yîi mə mbə yu mirèsə ngòn nnaa tsim jîi mə tswé a nta'a kə a mûm nkì aà, kə a bə bə nàà mitsə'ə, kə bə bìsin, kə ibən naà tsɔ nò, kə nàa nkì, bi lèè nkì ya'a mmirisə

⁸ lá kaa nù mìsɔn kaa a wa'à àjàn yîi mə mbə yu mirisè aləə aa bànə nzi. Aləə a nî àyoò yî bî yîi mə a ligə tsi'i ligè, ntsyanə a ntsisè, nluu nî nli'i yî mbi yîi mə mbə i zwitè nù aà.

⁹ Bî'ině lògè ngə'aasə nî ma'àmbî Taà yi'inè Nwīngòn ghu. Nkii mbu nlògè mbəgìtə nî bìlīm bi'inè bii mə Nwī à lə nnaŋsə waa bi finè yi aa ghu.

¹⁰ Mìghàà mi ngə'aasə Nwī bo bì mbəgìtə mi fè'è aa tsi'i a ntsù yî fùùrè! Bìlīm bá, kaa a sî kù'ùnə ma mùu ajànə.

¹¹ Kaa mbə nanəbirè yîi mə nkì yî lèè i fè'è ghu aa, kaa mbə a wa'à kî mbu ka mfi'isə nkì yî lwī.

¹² Bìlīm bá, kaa mbə àtí kòò a wa'a mbàn sa'a bə, kaa àti lamsi kaa mbə wa'ă ikòò koonə bə. Kaa nìlì nù mə nkì yî lwī i fè'è ghu aa, kaa mbə nì wa'ă nkì yî nò kî mfi'isə.

Mìtsyè mii mə mi lò nî bə aburə aà

¹³ Nù tsù a tswe a titii bù yîi mə à tsyèsə nkii nanə nyu'u nî innù i laa ghu atu aa ɛ? Tà à ghìrə tá à fè'ɛ bì yə tá àlaa, ntsya aa a njim àkòrè nizi yî yî siginè, a ti ghìrə nî innù jî siginè a ká sigisə nî ibi nù yi a nsyè à nî a ndi'ì mitsyè mi ghu.

¹⁴ Lá mbə ɔ tswe nî àghè'ənə a mûm ntii wò, nî àlwintòn, nkà nlɔɔ tsi'i àyoò ànnù, ɔ tsuu ntii gho kî kwèè, ntuu nî ànnù nínkonə.

¹⁵ Mbuu mitsyè ma wa kaa i sî aa aburə lô. A nî mitsyè mî fàa mbî, kaa Azwī Nwī kaa a wa'à ghu tswé, mi banə lò aa a mbô izwī jî bî.

¹⁶ Adigə yîi mə àghè'ənə tswe ghu nù a lòò bə ànnù yîi mə a ka kwetə yi aa, ibuurə annù i kə ntswe ghu, a kî nluu nî mbuu innù jî bi jî ghà'atè.

¹⁷ Lá mitsyè mya mii mə mi lo a aburə aa, mî tsyâmbî mfoo nlaa, nzi nî mbɔɔnə, mbɔnə, nyu'utə nî ànnu yîi bə swon aa, nkò nî mîlìgnè, nkoonə nî mîntàa mi innù jî siginè. Kaa nù yîi mə à tswe nî ma muu mitsyè aa kaa à si jìnkè, kaa kî'ì nî bə kii mbwe'esə bə.

¹⁸ Innù jî tsìgè i laa mbə miji mii mə bi fù'ù nî njoo ngwè'è jîi mə bə bii mə bi zì nî mbɔɔnə bi bə nî mbɔɔnə aà.

4

Nghìrə àkà'à bu bì mbî

¹ Ntsò bo bì fìkòrè fii fì tswe a titii bù, lò aa fə ε? A si njoo jì bi jii mə m̀ntii muu mi yè'ètə, kaa wa'a bii mə tá nì ɲe'esè ntswe aa mə ghìrè mə nì ka nto aa ε?

² Nì lòo njoo, bɛɛ nì yi ntsuu nì ju tswe aa, nì tigè òtan̄tə a nzwitə bè. Nt̄i gh̄uu i yè'ètə njoo, lâ tsǒ mə kaa mbə nì wa'a nì ju tswe aa, nì tigè òyòŋə bù nì bù, ɲkii ntigə ntonə bù nì bù. Kaa nì si nì njoo jya tswe aa, nlon̄ mə kaa nì si Nwĩ betə nì mə tá à fa a mbo bù aà.

³ Lâ nì yi nte'ε mbetə betə aa, kaa nì wa'à kwɛrə aa nlon̄ mə nì betə nì m̄n̄j̄i ȳi à si ku'unə aà. Nì betə njoo aa mə nì lògə ki fà'à n̄i ìnnù j̄i mə i ghìrə nù juu i ka mbɔŋə aà.

⁴ Bũ bē b̄i mə nì bə tsǒ m̄n̄gyɛ òyò'ɔ ȳi mə a j̄i m̄aghàbè aa, nì si zi mə nì bə ki kǒŋ mbi yù bon̄ nì bàà aa Nwĩ a ε? Ma mùu ajaŋ a bə mə ɲù ntsim̄ ȳi mə à nì nsùkà'a mbi aa, à nì ɲgàŋkib̄aa Nwĩ.

⁵ Nì tsuu lǒ lògə mə àŋwà'ànə Nwĩ a tswɛɛ annù mə swon̄ mə, “Azwĩ ya mə Nwĩ à lɛ nn̄iŋ a nt̄i b̄i'ìnə aa a yè'ètə n̄i njoo tsi'ĩ mbə ànnù.”

⁶ Lâ mbɔɔnə ȳi mə Nwĩ a fa nì a mbo b̄i'ìnə aa, i ghìrə nì mə b̄i'ìnə baŋnə nt̄insə òtsyǎ àzwĩ àyè'ètə ma ȳi. Ajǎŋ mə àŋwà'ànə Nwĩ a swon̄ aa mə, “Nwĩŋgòŋ a tuu ɲgǎŋŋee nu, ònn̄iŋə n̄i mbɔɔnə a nu bè b̄i mə bi b̄an̄nə òsigisə n̄i ìbiinù waa a nsye aà.”

⁷ Lâ, nì sigisə mb̄i nù yùu m̄fa a mbo Nwĩ, ɲka ntuu n̄i ànnù Satan bon̄ à ka ki ɲkhə n̄i gh̄uu.

⁸ Nì ka nyon̄tə nì a mbɛɛ Nwĩ tá à ki kaa nyon̄tə nì a mbɛɛ bù. Nì si'ĩ mbô muu mbâ, bu ɲgǎŋghìrə ìnnù j̄i b̄i. Nì ghìrə tá m̀ntii muu m̄i laa mbâ bu b̄i mə nì tswe nì m̀ntii mi mbaà.

⁹ Nì ka njəŋnə, ntigə mbo'o, ɲkii nyə'ə; tá n̄iwyê nuu baŋnə mbəŋ ntigə n̄iyè'ə, ɲghìrə tá n̄idore nuu nì bəŋ ntigə ajəŋnə.

¹⁰ Nì sigisə mib̄i m̄i nù muu a nsye a nsi Mmà'àmbi, bon̄ à ka ɲentə gh̄uu a ndəŋə.

N̄wà'àsə nlon̄ annù ɲka nsya muswêbo a nu ndim̄ ghò muKristo

¹¹ Nì tsuu gh̄uu bù nì bù ki f̄irə mbâ bil̄im̄ bâ. Nù ȳi mə a f̄irə mu Kristo, ɲkii nsa'a n̄i aa, a liḡitə aa n̄on̄sə ɲkii nsa'a n̄i n̄on̄sə wâ. Mbə ò ka nsa'a n̄i n̄on̄sə bəə bon̄ kaa ò si ɲù ȳi mə a yu'unə n̄on̄sə aa bē, ò b̄an̄nə mbə aa ɲgàŋsa'a m̄isa'à.

¹² Nwĩŋgòŋ à nì tsi'ĩ yùyu ȳi mə a fa n̄i n̄on̄sə ɲkii nsa'a aà. A nì tsi'ĩ yù mə mbə a yweensə ɲù ɲki nzwitə yi. O lògə ìbīi nù ghò aa n̄i wò a ɲka ntso'otə ìsa'a ndim̄ ghò aa ε?

N̄wà'àsə nlon̄ annù ɲkwɛɛ nt̄i

¹³ Nan̄sə nyu'utə nì mbâ bu b̄i mə nì swon̄ə nì mə, “A ka ghìrə bə sii, kə à ka lǒ bə a yoo tá b̄i'ĩ ghɛɛ fii njò'ò àlà'à l̄i, ɲghɛɛ ntswe gh̄u a atù àlòò, i tan̄ə m̄itaa gh̄u, i nan̄sə i iswe nì àb̄i gh̄u aà.”

¹⁴ Kaa nì s̄i ajaŋ mə n̄tsw̄ent̄i yùu i ka lǒ bə a yoo aa z̄i. Nì bə aa tsi'ĩ tsǒ mbà'à titugə ȳi mə i yi m̄f̄ɛ'è i bú ɲwi'ikə mbwɛkə yi aà.

¹⁵ Mbə nì b̄an̄nə òswòŋə aa bə mə, “Mbə Mmà'àmbi a beentə bon̄ b̄i'ĩ ka tswe bit̄i, i ghìrə l̄alà, k̄ə i k̄i ghìrə l̄i.”

¹⁶ Lâ ts̄itsòŋ n̄i ɲee n̄i nù juu, ɲkii ɲkwɛɛ n̄i n̄igò nuu, kaa a wa'à kù'unə.

¹⁷ A nlwĩ'isə, ɲù ȳi mə à s̄i annù ȳi siḡinə ȳi mə à zi mə a ku'unə a ɲghìrə aa, ghìrə aa, à ghìrə b̄i.

5

Nwà'àsê ngănkabê

¹ Ngănkabê, yu'utê nî annû yîi mē mē swonjê nî a mbo bù aà. Nî ka mbo'o, nkii nyê'ê nî tîi nlonj ngi'i yîi mē i zî a nu bù aà.

² Afù'ù yuu a bwè mē, n̄sèkè i jî itsè'ê juu.

³ Ntsèbê i kô mē gold ghùù a bò'ò nî silva ghùù. Ntsèbê ma yu i ka bē ayəfē nî innû jîi mē nî ghîrê aa, i kii tigē kurē nî n̄jyānū yùù tsi'î tsǒ mō'ò. Nî ghôtê n̄joo jî ghà'atê n̄lōē nî n̄jwi julā mē nî n̄jwi nlwî'î n̄jīmē aà.

⁴ Kaa nî burē tî nkabê bē bîi mē bi fa'a a mûm m̄nsòò bù aa tû. Yu'u nî àjànj mē bo ghàantê aà. N̄yè'è nî bē bîi bi fù'ù m̄jî muu a mûm n̄sòò aa nî ghèè mē nkū'u a tōjnē Mmà'ambî Mbu'utēmbî.

⁵ Ntswēntîi yùù i luu nî n̄joo jîi mē i ghîrê nū yùù i bōnjê aà, wa nî n̄ansē mē n̄ji mbî. Nî jî mē mfan̄kē m̄fē'ē ntigē mbē tsǒ nàà jîi i yu'utê nî n̄jwi yîi mē bi ka wà waa ghu aà.

⁶ Nî sà'ā mē m̄isa'a mî bē bîi innû jyaa i tsinē aa, n̄ninj ngi'i a nu bo, n̄zwitē nî bē tî n̄ji'i, kaa bo wa'ā waa kwē'ē.

Ntswâ ntîi bo n̄ka ntsà'atê Nwî

⁷ Nî ka ntswa m̄intîi muu mbâ bilîm mbâ, n̄ywe'e a n̄jwi yîi mē Mmà'ambî à ka yî bû zî aà. Nî yê àjànj yîi mē ngànligē m̄nsòò a tswa ntîi yi nyu'utê nî mē tâ n̄syē ghîrē m̄jîi kō'ò aà. Ntswa nî ntîi yi m̄bē nî noò n̄tsû m̄bēnjê bo bi noò n̄tsyâbèè tǎ fù'ù m̄jîi myâ.

⁸ A ku'unê mē tâ nî ka nkii ntswa m̄intîi muu. Nî tswa ab̄intîi yu tâ à t̄nsē n̄lonj mē n̄òò n̄zi Mmà'ambî yi'inê à kòontê mē aà.

⁹ Nî tsuu ghuu nî bù nî bù ki ghàantê m̄bâ bilîm bâ, tǎ tâ Nw̄ingōnj à tsuu isa'a a nu bù lǒ ninjê. Wa ngànj nsa'a m̄isa'a wa à kòontê mē, wa à t̄èè a n̄tsundâ.

¹⁰ Bilîm m̄bâ, nî ka n̄wa'atê ngăntoo Nwî jya jîi mē i lē si ghàà nî ìkûm Mmà'ambî aà. Nî lōgē waa tsi'î tsǒ àlensê bē bîi mē bi tswa ntîi waa a noò ngi'i aà.

¹¹ Bî'inê yē mē Nwî à lē n̄ninj m̄bōonē a nu bo aa àjànj yîi mē bi lē n̄tswe nî àt̄anj̄entîi aà. Nî yu'u nî ànnû n̄lonjê àt̄anj̄entîi Hiob. Nî ki n̄zi àjànjê àfù'ù yîi mē à lē tî bē nî a n̄jīm Nwî à fa ghu mbo aà. Tsi'î annû n̄in̄konjê, Mmà'ambî a yu'u n̄yè'è nî bē, nkō nî m̄l̄in̄j̄nē bē bi.

¹² A mbû nḡhèè ghu b̄ilîm bâ, ma ànnû à nî mē, nî tsuu ki kàà. Nî tsuu aburē, k̄ē n̄syē, k̄ē ayōò tsu ki lōgē kàà ghu. Nî ghîrē tâ ìnjê ghùù à bē ìnjê, tâ nḡanjê ghùù à ki mbē nḡanj tǎ tâ Nwî à tsuu isa'a a nu bù lǒ ninjê.

Ntsà'atê Nwî nî ab̄intîi

¹³ N̄ù tsù a titîi bù à tswe a mûm ngi'i aa ε? A ku'unê mē tâ à ka ntsa'atê Nwî. N̄ù tsù a titîi bù a doritê aa ε? A ku'unê mē tâ à ka nyêè ikòò nḡha'asē nî Nwî ghu.

¹⁴ N̄ù tsù à tswe a titîi bù yîi mē a ghòò aa ε? Tâ à too nk̄h̄i a mbo b̄il̄i bi nd̄anwî tâ b̄i zi ntsà'atê Nwî ghu atu, n̄yō'ò yi nî m̄ighurē nî ìkûm Mma'ambî.

¹⁵ Atsà'atê ma yû mē bi tsa'atê nî ab̄intîi a ka ghùrē n̄jū n̄ighòò wa. Tâ Mma'ambî à bu m̄fa n̄tswēntîi yî fu ghu mbô, b̄ē a b̄ē yîi mē à f̄ansē annû bōnj Nwî à ka l̄i'inē ib̄i yi.

¹⁶ Ma mùu àjànj nî ka mbii if̄ānsennū juu bu nî bù, nk̄a ntsa'atê nî Nwî a atu bù nî bù. Tǎ tâ m̄ighòô muu m̄i ka m̄fwetē. Atsà'atê Nwî n̄jū yîi mē ànnû yi a tsinē aa a tswe nî m̄idàdà'ā m̄i wē.

¹⁷ Elijah à lɛ mbaa ŋkɛ mbə ŋûmɛsɔŋ tsɔ bɛ'ɪnè. A lɛ ntsà'atè Nwɪ tsi'ɪ nì ntiì yi ntsim mə tã mbəŋ tsuu loo. Kaa mbəŋ i wa'à kɛ nloo a ala'a a atũ ìlòò jì tarə nì àtiì.

¹⁸ Ɔlòò majya i jyà mɛ a bú ntsà'atè Nwɪ fu, mbəŋ i swi'ɪnè a aburə ŋghirə mɛjì bú ŋkɔ'ɔ fu a nsyɛ.

¹⁹ Bɛlɪm mbâ, mbə ŋù yɛ mɔ'ɔ a titiì bù a fà'à mɛnjì ànnù nɛŋkon bɛɛ ŋù mɔ'ɔ a bú nswuntə yi mbii nì ghu fu,

²⁰ tã nì zi mə ŋù yɛ mɛ à ghirə ŋgàngghirə ìnnù jì bɛ a ma'atè ìnnù jì bɛ jì jyà aa, à yweensê ntiì yi a ntsũ nɛwô, ŋghirə bɛ li'ɪnè ìfãnsənnù jì ghà'atè.

Aṇwà'ànè PETA yi ntsyàmbii

NJI'INNŪ AṆWÀ'ANƏ YU

A aṇwà'ànè yū aa a le ṇṇwà'ànə Peta ṇḡaṇtoò Yesu Kristo. Peta à le mbə ñdñi ñdānwī yīi mə à le mbə “ayəfə nī ṇḡi'i ya mə Kristo à le nyə aà” (5.1). A le ṇṇwà'ànə aa a noò yīi mə à le ntswe a Roma bo Mark aà (5.13). A le ṇṇwà'ànə aa a mbo bɔɔ bi Kristo bīi mə bi le njà'à waa bi tswē mbù'u itoo jīi mə baRoma le si bu'utə a Asia yī Ṇkè'ətə aà (1.1). Peta à le ṇṇwà'ànə aṇwà'ànə ma yū aa a nlə'ətə mīntīi mī bīKrisèn bīi mə bi le si yə ṇḡi'i a itoo jīi bə le njà'à waa bi tswē ghu aà. Bi le si tso'ɔ nī àkorə yaa nlon aa àbīintīi yaa; ma mùu ajàṇ Peta a tigè ñdīntə nī waa mə tâ bo tsuu lǒ kaa i wò. A le ṇki ṇṇwa'anə aa a ndi'itə bìlīi bi ndānwī tsǒ yu, (5.1-4) ñdi'i nī mə à le lǒgə ifà'à wa mə Mmà'ambi à le mfa ghu mbo mə à ka nje'e bɔɔ bi mbīnjèrə bi aa (Jon 21.15-18) nī ntīi yi tsīmə.

İnnū jīi mə Peta à ṇwa'anə aa i dī'i nī mə à le naṇsə ntswe bo Kristo, a kī ṇṇwa'anə aa innū jīi mə yumbɔṇ à le nywe'etə, nlon mə à le ṇki naṇsə nyə ṇḡi'i, ṇyi kī ṇkwo ghu mum a ṇgha'asə Nwī nī nīwò nī tsi'i wa ajàṇ mə Yesu à le ṇkè'ənə ghu mbo wa noò mə à le mfa ifà'a ghu mbo mə à ka nje'e mbīnjèrə jīi aa (Jon 21.19).

Peta a swonə nī mə tâ bo tsuu kī jəṇnə a nī ṇḡi'i yīi bo yə aà. Tâ bo tsuu i kī wa'a nī mə aa annū akə le (4.12), nlon mə mbuu ikwà'ànə jya jīi i tsi'i nī waa laa, i ywe'etə aà àbīintīi yaa yīi mə à nī ayoo atīndū, i ghìrə tâ à ku'usə ṇkwe, tâ bǔ ghìrə baa ṇgha'asə Nwī (1.6-7). Nswonə nī mə wa Kristo à le nyə ṇḡi'i aa mə yu dī'i alənsə a mbo bo mə tâ bo tigə nyonə nī ibù'ù mikòrə jīi (2.21) ṇka ndoritə mə bo tswē nī àbwarə a nyə ṇḡi'i yīi mə Kristo à le yə aà (4.13). Tâ bo ka nīṇ innū tsīm jīi mə i yə nī waa aa, bo bì jīi mə i tsià waa aa, a mbo Nwī yīi mə a lèntə nī waa laa (4.19; 5.7). Nù a bə yə ṇḡi'i bɔṇ à kèntə ṇghìrə ibī (4.1). Bo bə bɔɔ yətə ṇḡi'i bɔṇ Nwī à ka ghìrə ibɔṇ a nu bo tâ bo bu ntīi fu (5.10). Tsǒ mə bo yə ṇḡi'i laa aa, bo ka yī kīi kuu a mūm nìgha'a nī Kristo (4.13-14).

Peta à le naṇsə dī'i a mbo bìKrisèn a bē bīi mə bo nī bu aà: Bo nī aa bə bì Nwī, àtoò yīi mə a laa maṇsə aa, ṇki mbə ṇḡāṇmà'a Nwī. Ṇki nswonə ṇjī'i ànnū yīi mə bo tswe ghu fàa mbi aà: Nwī à tso'ɔ waa nləə fàa mbi aa mə tâ bo ṇka ṇgha'asə nīi, ṇkè'ənə nī ñnūtsyāmbɔ jīi mə a ghìrə aà (2.9), ṇkīi ṇghìrə nī ibɔṇ (3.9,13), nłwī'i a mūm àkòṇnə, nlon mə àkòṇnə a kusə innū jīi bi jī ghà'atə aà (4.8). Tâ bo tswe fàa mbi tsǒ bə bì Nwī, nyə nī mə bo laa mǎnsə tsǒ Nwī yumbɔṇ (1.15,16) nzi nī mə bo bə aa bìḡi, mbə batoo ghu (2.11), nlon mə ala'à yaa a tswe aa a aburə aà.

Bi yatə aṇwà'ànə yū aa laa:

1. Nji'innū aṇwà'ànə yuà 1.1-2
2. Awa'atə nlon annū ajàṇ mə Nwī a yweensə bē aà 1.3-12
3. Adi'itə nlon annū ntswēntīi yīi i laa aà 1.13—2.10
4. Ajàṇ mə bìKrisèn tswe nī ntswe a noò yīi ṇḡi'i i yə waa aà 2.11—4.19
5. Ajàṇ mə bìKrisèn bi sigisə mibīminū myaa a nsye mfà'a aà 5.1-11
6. İnnū jīi mə Peta à le nswonə a nlwī'isə aà 3.12-15

Atsà'atè Peta a mbô nghòtê

¹ Anwà'ànè yû a lo aa a mbo Peta yîi mæ à ni ngàntoo Yesu Kristo aa, nghæ a ni a mbo bɔɔ bi Kristo bîi mæ bi ja'a waa a itoo itoo bo tswê tsɔ batoo a ala'a Pontus, Galatia, Cappadocia, Asia, bo bi Bithynia aà.

² A bæ bè bîi mæ Nwîngòn Tà à tsò'ɔ waa, nyarə nlèè nî bi a nzi yu, Azwî Nwî a si'î bi laa, mæ tâ bo ka nyu'unə Kristo tâ bi kî nyantə aləè yi a nu bo. Tâ ibòn Nwî nî mbɔɔnê Nwî i tswe a nu bù nluu.

Nkà'a yîi i tswen ntîi, bo bæ aà

³ Bî'inè ka ngha'asə Nwîngòn, Ta bi Mmà'ambî yî'inè Yesu Kristo. Ntsya a njîm ŋko mîlîŋnè yî yî ŋwè bi bù mæ njwe yî'inè bî'inè tigè mbe nî ntswëntîi yî mfîi, a njîm àjàŋ yîi mæ Kristo à lɛ nyweenə ni nîwo aà. Ma yû a tigè nghirə mæ tâ bî'inè ka mbe nî nkà'â Nwî kaa wa'à kaà kè njînkə;

⁴ mbe nî a ŋkwɛrə njoo jîi mæ kaa mbə kî'î bi'î, kaa bi kî'î ŋgî'î ghu ta, kaa jî wa'à kîi ŋkwi'inə, jîi bi ləə a aburə a mbo bù aà,

⁵ bù bîi Nwî a bæ ni mîdà'â mi ntsya a njîm àbîintîi yuu mæ ànnû ajàŋə à ka yweenə ghuu aa, tâ à yi mfɛ'è bi nanə nyə wa noò nîwî'î njîmè.

⁶ Nî ka ndoritə nlon ma yû ka mæ a ni mú àtîi noò nî ka yə ŋgî'î nlon mbuu ikwà'ànə jîi i ka kî tsi'î ghuu,

⁷ a nywe'etə a nyə mæ àbîintîi yuu àa yî annnù nîŋkon lɛ. Tsi'î àtîi gold yîi mæ mbə bi tâ ŋgî'î ghuu aa, bi yweètə a ni mɔ'ɔ, baa kîi ywe'etə àbîintîi yuu yîi a banə ntînsə ntsya gold aa ni mɔ'ɔ, tà bæ mæ a tsya, bi fa àghu'usə ni nîgha'a nî àghum a mbo Nwî, wa njwi yîi mæ bi ka yî dî'î Yesu tâ à laa aà.

⁸ Ka mæ nî bûrə ti yi yə aa, nî kɔŋə yi, ka mæ nî si nîi yə aa nî nîŋ ntîi ghuu ghu nu ŋkîi ndoritə nî mbuu nîdorə yî wè yîi mæ kaa mbə ntsù wa'à swonə.

⁹ Nî nanə ndoritə aa nlon mæ nî kwèrə ilònə ghuu nyon aa njîm àbîintîi yuu.

¹⁰ Ngàntoo Nwî jîi mæ i lɛ nkè'ènə mæ ibòn Nwî yîi mæ à ni ghuu i zî aa, bo lɛ si nanə nloɔ mbetə nî innù nlon annû nyweenə ma yû;

¹¹ bo lɛ si betə nî ŋû yîi mæ, kè noò yîi mæ Azwî Kristo a lɛ ndî'î a mîntîi bo mæ à ka yî yə ŋgî'î i yî kî tswe nî nîgha'a nîi nî yon ghu aà.

¹² Bi lɛ nghirə a laa a mbo bo mæ kaa bo lɛ ŋkî'î aa a mbo atu mbiinû yaa fa'à, bo lɛ si bânə mfa'a aa a mbo bù. Bi lɛ nzî nî ntoo yî nîsîŋnə ya aa a mbbo bù ntsya a njîm Azwî Nwî yîi mæ a lo a aburə nsîgə aa, a bæ innù jîi mæ baangel bi lɛ si yè'ètə a nzi tâ à laa.

Bî'inè ka nzi akòrə nîzî tâ à ku'unə a mbo Nwîngònə

¹³ Tâ nî tanə mîntîi muu, ntswe nî àlaa atu, nnanə nte'ɛ atû yuu tsîm a nî ibòn Nwî yîi mæ nî bæ aa, mæ i ka yî zî wa noò yîi mæ Yesu Kristo à ka yî bu fè'ɛ zî aà.

¹⁴ Tsɔ bɔɔ bi ayu'unə, ni tsuu mà'atə ibîinû ghuu tâ innù jîi mæ ibîinû ghuu i yè'ètə aa tâ i ka ntsyasə nî ghuu tsi'î tsɔ ajàŋ mæ nî lɛ ntswe nî bîbù'ù a mbîi aà.

¹⁵ Lâ tâ nî kî nlaa a nî ŋgòn innù tsîm jîi mæ nî ghîrə aà, tsi'î tsɔ mæ yu wa yîi mæ à lɛ ntwonə ghuu à làa aà.

¹⁶ A ajàŋ mæ anwà'ànə Nwî a swonə aà, mæ, "Nî laa tsi'î tsɔ ajàŋ mæ mæ kî nlaa aà."

¹⁷ Tsɔ mæ nî twon nî Nwî ni Taà ghùu a noò yîi mæ nî tsà'atə Nwî aà, a bæ yu wa yîi mæ a lèntə innù bæ kaa ŋkî'î nî njîm nù bîi, nyon aa bæ nî

mìghìrìnè mi innù myaa aa, tâ nî ka nzi akòrè nìzì yuu nî nìbò'ò, a nî nòò òtsim yîi mē nî tswe a itoo dānè aà.

¹⁸ Nî zi mē bi lē ntsu'u atû yuu a nî innù adānè dānè jîi mē nî lē nlogè a nu bîtaà buu aa, kaa à lē ñkî'i aa nî ñjoo jîi mē jî bi'i tsi'i tsǒ àtîi silba kē gold aa bē.

¹⁹ Bi lē mbānè ntsu'u atû yuu aa nî àlèè tìndùù Kristo ya, tsi'i tsǒ yî mû mbînjèrè tì àlò'ò kē àbà.

²⁰ Nwîngòŋ à lē ntso'ò yi nlèè mbōŋ tâ bi nanse mbi yù. Là bi kîi ñdî'i yi a nî ñjwi nlwî'înjîm jû mbi'i ŋgaà yùù.

²¹ Ntsya ghu njîm, nî lèè ntiì ghu a nu Nwî, yîi mē à lē nyweense yi nî nîwo, mfa nigha'a ghu mbo mē tâ àbîintîi yuu, nî mbê yùù, tâ ì tswe a mum Nwî.

²² Tsi'i tsǒ ajāŋ mē nî sî'i mē mîntîi muu mi laa, nyonə a ajanə mē nî yu'unə annù nîŋkon aa, ñkî ntswe nî àkòŋnə annù nîŋkon a nu bîlîm buu aa, tâ nî nanse ntswe nî àkòŋnè a nu bù nî bù yîi mē a fε'ε aa mûm ntiì bù.

²³ Bi bù mē ñjwe ghuu nî tigè bē bi fîi, kaa ñkî'i aa nî ayoo ŋgwè'è yîi mē mbə a bwè aa bē, mbānə mbə aa a nî àyoo ŋgwè'è yîi mē kaa mbə a kî'i bwè aà, ntsya aa a njîm nighàà nî Nwî nîi nî tswe ntîi ñkî nlwî'i nîŋkon aà.

²⁴ Nlon mē,

“Njyānù òtsim ì bə aa tsi'i tsǒ ñgèè,
nigha'a nî nî tsim nî kî mbə aa tsi'i tsǒ ìbwî'i ñgèè.

Ñgèè ya ì yi mborə aa, ìbwî'i ñgèè jya ì wokè yi.

²⁵ Là nighàà nî Mmà'àmbi nî lwî'i nîŋkonè.”

Nighàà ma nya a bē ñtoo yî ñsiginè ya mē bi lē nswonə a mbo bù aà.

2

Ñgò'ò ya yîi ì tswe ntîi aa bo bi àtoo yîi a laa mǎnsè aà

¹ Tsǒ mē a bə laa, tâ nî me'e ŋgòŋ innù abi'i ntîi tsim bo bi innù mbwe'esə tsim, nî àbagilè nî àghè'ènnè bo bi ñgòŋ innù ntâ ñgî'i a nî ìkùm bə tsim.

² Tâ nî bə tsi'i tsǒ bōo bî bōrə ñka nyə'ətə nîbîi nî Azwî nîi kaa bi si forinè aa tâ nî kwetə ghuu nî ñkwe ñkò'ò nyweenə,

³ ñlon mē nî ywè'ètə mē abòŋəntîi Mmà'àmbi aà.

⁴ Nî zi ghu mbô, a mbo ñgò'ò ya mē ì tswe ntîi, mē bē lē ntuu, là Nwîngòŋ a bāŋnè ntso'ò nî yî àtìndùù a mbo yu aà.

⁵ Tâ nî kî mbə tsi'i tsǒ ñgò'ò jîi mē ì tswe ntîi bi bōò nî ghuu nî ñdâ Azwî mē tâ nî tswe a nî àtu ifà'a mmà'a Nwî yîi a laa mǎnsè aa tǎ kî fa nî ñjoo mmà'anwî azwî jîi mē Nwîngòŋ a beentə ntsya njîm Yesu Kristo aà.

⁶ Nlon mē a tswe a mûm àŋwà'anə Nwî mē,

“Mè tsò'ò mē ñgò'ò àtìndùù yî àŋanə
yîi mē mē bōo a nî ñgò'ò nîbuu nî ndâ Zion,

tǎ tâ ñù òtsim yîi à nîŋ ntîi yî ghu nu aa

tâ à tsuu nî àdîrətu tswe.”

⁷ A mbo bù bîi mē nî bîi aa à nî ñgò'ò àtìndùù, là à mbo bē bîi mē kaa bi sî bîi aa,

“Ñgò'ò ya mē bi bōo bi nda lē ntuu aa,

ì bù mē ñtigə mbə ñgò'ò nîbuu nî ndâ”

⁸ ñkî mbə,

“ngò'ò mɛ̀ ì ka ghìrɛ̀ tá bè kwantɛ̀ ghu,
m̀bɛ̀ alɛ̀nsɛ̀ ngò'ò mɛ̀ ì ka ghìrɛ̀ waa mɛ̀ bo wo.”

Bo kwantɛ̀ aa nlon mɛ̀ kaa bo si nìghàà nì Nwĩ yu'unɛ̀ aà. A bɛ̀ àjàn mɛ̀ Nwĩ à lɛ̀ ntɛ̀'ɛ̀ ntso'ò nlɛ̀ aà.

⁹ Lâ nì nì ngwɛ̀'è yĩ mɛ̀ Nwĩ à tsò'ò, m̀bɛ̀ ngǎnmà'a Nwĩ, Nwĩ yĩ à nì Mfò aa, m̀bɛ̀ atoo yĩ mɛ̀ a laa m̀nsɛ̀, m̀bɛ̀ bɛ̀ bi Nwĩ yumbɔn, mɛ̀ tá nì ka nkɛ̀'ɛ̀nɛ̀ innũ atsyámbo jĩ mɛ̀ a ghìrɛ̀. M̀bɛ̀ yu wa yĩ mɛ̀ à lɛ̀ ntwonɛ̀ ghuu mfi'isɛ̀ a m̀m̀m̀ itugɛ̀, nzi nì bù a m̀m̀m̀ nkà'à yĩ mɛ̀ i tsya mbo aà.

¹⁰ A lɛ̀ m̀bɛ̀ a noò yĩ mò'ò aa kaa nì wa'á bɛ̀ bí tsu bɛ̀, lâ tsítsɔ̀n nì nì bɛ̀ bi Nwĩ, maà noò, kaa nì wa'à nì nkɔ̀ m̀l̀l̀ǹǹ Nwĩ tswé, la tsítsɔ̀n nì tswé nì nkɔ̀ m̀l̀l̀ǹǹ yĩ.

Ibù'ù Nwĩ,

¹¹ Bìl̀m̀ bá bii mɛ̀ kòɛ̀ aa, tsi'ĩ tsò bìgì fàa mbi, tsi'ĩ tsò bè bii mɛ̀ bi tswé atoo dɛ̀ǹǹ aa, tá nì ka nkɛ̀ innũ jya jĩ nɛ̀yǎnu yè'è'tè, jĩ mɛ̀ i mà'a ntsò bo bì m̀nt̀t̀t̀ muu aà,

¹² Tá nì tswa àkòrɛ̀ nìzĩ yuu yĩ sigìnɛ̀ a titì bì tì zĩ Nwĩ, tà bɛ̀ bo ti ghàa i swonɛ̀ nì mɛ̀ nì ghìrɛ̀ innũ jĩ bi, bon bo ka yè innũ jĩ sigìnɛ̀ jya mɛ̀ nì ghìrɛ̀ aa, i yĩ tigɛ̀ kɛ̀ gha'asɛ̀ Nwĩ wa Njwĩ ntsò'òtɛ̀ m̀s̀a'á.

¹³ Nlon nkwi atu Mmà'àmbi, nì ka nyu'unɛ̀ bɛ̀ bitsim bii bi lɛ̀ mɛ̀ bì ka nsa'a ghuu aà; kè a bɛ̀ Kaisa yĩ à kò'ò ntsirɛ̀ aa,

¹⁴ kè bìgùmnàa bii mɛ̀ à too mɛ̀ tá bo ka nɛ̀ǹ njo a abàa bè bii bi fànsɛ̀ innũ aa, m̀bɛ̀ǹǹ m̀bɛ̀ntɛ̀ nì bè bii mɛ̀ bi ghìrɛ̀ innũ jĩ i ku'unɛ̀ aà.

¹⁵ Nlon mɛ̀ à nì nkòɛ̀ Nwĩ mɛ̀ tá nì ka nghìrɛ̀ innũ jĩ i tsinɛ̀ aa, tá kutɛ̀ m̀nt̀s̀t̀ m̀ì j̀j̀nt̀t̀ bɛ̀ bii mɛ̀ à nì bibu'u aà.

¹⁶ Tá àkòrɛ̀ nìzĩ yuu à bɛ̀ yĩ bɛ̀ bii kaa bi sɛ̀ waa nì m̀ǹk̀k̀rɛ̀ m̀ì tsu kwɛ̀rɛ̀. Lâ nì tsuu annũ àjàn yĩ mɛ̀ nì karɛ̀ nì àtù yuu aa, i lògɛ̀ i lìgɛ̀ nì ìl̀àrɛ̀ i tsyá ghu a nghìrɛ̀ innũ jĩ bɛ̀. Tá àkòrɛ̀ nìzĩ yuu tá bɛ̀ yĩ ngǎnfà'à Nwĩ

¹⁷ Tá nì ka ntwon ikum a nu nù ntsim, nkɛ̀ nkɔ̀nɛ̀ nì bìl̀m̀ buu bii mɛ̀ bu bo bii Nwĩ aa, nkɛ̀ mbò'ò nì Nwĩ, nkɛ̀ ntwonɛ̀ nì ikum a nu Kaisa.

Alɛ̀nsɛ̀ ngi'i Kristo

¹⁸ Ngǎnfà'à tá nì nanɛ̀ nkɛ̀ nyu'unɛ̀ bità bi afà'á buu bitsim, ntwonɛ̀ nì ikum a nu bo, tá tsuu bɛ̀ aa tsi'ĩ a mbo bya mɛ̀ bi dì'ì abòɛ̀nt̀t̀ nkɛ̀ m̀bɛ̀ǹ nì a nu bù aà. Tá nì kɛ̀ nyu'unɛ̀ nì bya bii mɛ̀ bi tsɛ̀'è aà.

¹⁹ Nwĩngòɛ̀ à ka kɛ̀ beentɛ̀ aa nù yĩ mɛ̀ m̀bɛ̀ a yu'ù ǹyàɛ̀ nlon ngi'i yĩ i kuu ghu nu tì ghɛ̀ à fànsɛ̀ ànnũ aa, nlon mɛ̀ à zĩ ànnũ yĩ mɛ̀ Nwĩngòɛ̀ a lòò aa, a làa.

²⁰ M̀bɛ̀ a kwɛ̀tɛ̀ gho aa nì àkè mɛ̀ m̀bɛ̀ ò fansɛ̀ annũ baa nghɔ̀wò nòò ò kwɛ̀rɛ̀ nì àt̀àɛ̀nt̀t̀ aa ɛ̀? Lâ m̀bɛ̀ ò bɛ̀ǹǹ nghìrɛ̀ annũ yĩ a ku'unɛ̀, bi nɛ̀ǹ ngi'i a nu wò nlon annũ ma ya, ò kwɛ̀rɛ̀ nì àt̀àɛ̀nt̀t̀ bon Nwĩngòɛ̀ à ka beentɛ̀ ghò.

²¹ Nlon mɛ̀ Nwĩngòɛ̀ à lɛ̀ ntwonɛ̀ ghuu aa a nì àjànɛ̀ annũ yuà, àjàn yĩ mɛ̀ Kristo à lɛ̀ nyɛ̀ ngi'i a atu bù aa, à lɛ̀ ndi'ì aa alɛ̀nsɛ̀ mɛ̀ nì tigɛ̀ nyonɛ̀ nì ìbù'ù m̀k̀òrɛ̀ jì.

²² Kaa à lɛ̀ nkɛ̀'ì annũ tsu fànsɛ̀, kaa ànnũ m̀bɛ̀'ɛ̀sɛ̀ yĩ tsu a wa'à ghu ntsù kɛ̀ m̀fɛ̀'ɛ̀.

²³ Nòò yĩ mɛ̀ bi lɛ̀ si bègìtɛ̀ yì aa, kaa à lɛ̀ nkɛ̀'ì m̀bɛ̀gìtɛ̀ yì tsù kwi'inɛ̀, nòò yĩ à lɛ̀ si yè ngi'i aa, kaa nkɛ̀'ì bɛ̀ kɛ̀ nkɛ̀'atɛ̀. A lɛ̀ m̀bɛ̀ǹǹ ǹǹǹ ntì yì bɛ̀ a nu yu wa yĩ mɛ̀ a lɛ̀ntɛ̀ innũ bɛ̀ i tsinɛ̀ aà.

²⁴ Kristo yu mbonj à le mbè'e innù jĩ bĩ ji'inè a ibii nu yu a ati bannè bannè, mæ bĩ'inè kwo a mûm innù jĩ bĩ, mbanjæ ntswe ntii a nka nghirè innù jĩ tsinè. Ajànæ mæ bi le nniñ ıla'a ghu nu aa, bi le mbannè nghuræ aà ghuu.

²⁵ Nlonj mæ nĩ le mbæ aa tsi'ĩ tsõ mbinjèrè jii i leè mbwæ, tsitsònj nĩ bù mæ mbii fu a mbô Ntsèèmbi, bo bĩ a mbo yu wa yĩ mæ a bæ mĩntii muu aà.

3

A bonj mæ bangyè ka nyu'unæ biloo byaa, tâ mbânjæ ka nkonj bangyè byaa

¹ Tsi'ĩ maa ajàn a bonj mæ bù bangyè ka nyu'unæ biloo buu, tà bæ mæ bĩ mow bi tuu nĩ nighàa nĩ Nwĩ yu'unè nĩ kwèrè waa nzi nĩ bu a mbo Kristo, tsi'ĩ tĩ nighàa nĩ ntsù, tâ à banjæ bæ aa bæ a njĩm àkòrè nizĩ bangyè byaa,

² a ajàn mæ bi yè ajàn yĩ mæ nĩ bo'otè nĩ waa, àkòrè nizĩ yuu a kĩ nlæa aà.

³ Nĩ tsuu ghirè mæ nibònjè nuu bæ bæ nĩ mæ nĩ kù'ùsè bæ nĩ njoo jii i lõ a abæ, a ajànæ mæ nĩ ba'a nĩ inõj itũ juu, nkii njwæ'è nĩ njoo jii mæ bi nanjæ nĩ itii gold, kè njwæ'è nàa itsè'è jĩ siginè.

⁴ Tã nibònjè nuu banjæ bæ bæ nya nĩ mæ nĩ læontè a mum mĩntii bù, mbæ ntsòndorè ayoo wa yĩ mæ kaa à si nĩ bwæ, mæ nĩ azwĩ yĩ bònè kaa nkĩ'ĩ nĩ ghaa, yĩ mæ a nsi mi'ĩ Nwĩ, à nĩ àyoo àtindùu aà.

⁵ Aà ajàn yĩ mæ bangyè bii mæ bi le nlæa manjæ, mbe nĩ innù jii mæ Nwĩngònj à le nkà'à a mbo bo, bi le si dĩ'ĩ nibònjè nyaa a njĩm ajànæ mæ bo le si bonæ nyu'unæ nĩ biloo byaa aà.

⁶ Tsi'ĩ tsõ ajàn mæ Sarah à le si yu'unæ ndoo yĩ Abraham, ntwonj nĩ a nĩ taà aà. Nĩ zi mæ nĩ laa ntigè mbæ boò bi tsitsònj, mæ mbæ nĩ ka nghirè annù yĩ mæ a tsinè aa, ntsuu kĩ mà'atè mæ tâ ànnù tsu ka mbosè ghuu.

⁷ Tsi'ĩ maa ajàn a bonj mæ tâ bù biloo ka nlentè bangyè buu nĩ mĩnjĩ yĩ à kù'unè aà, nkii mbò'otè nĩ waa nzi nĩ mæ bo laa mborè ntsya ghuu, nkĩ nzi nĩ mæ Nwĩ à fá ibònjè yi wa mæ à nĩ ntswèntii aa a mbo bú bo bĩtsimè. Nĩ ka nghirè ma mùu ajàn tâ ànnù tsu tsuu atsà'atè Nwĩ yuu lõ kijnè.

Nyè ngĩ'ĩ nlonj mighirènè mĩ innù mĩ siginè

⁸ A nlwĩ'isè, tâ bù bitsim nĩ boonjæ ghuu ntswe nĩ àzwĩ yĩ fùùrè, nka nkò nĩ mĩlĩnjè ghùu bu nĩ bù, ntswe nĩ àkònjè bilim, nĩ ntii yĩ bònè, nĩsigisè nĩ mibii mĩ nú muu a nsyè a nĩ imòòntè juu.

⁹ Nĩ tsuu annù yĩ bi a atũ ànnù yĩ bi i kwi'inè, ntsuu mbègètè a atũ mbègètè kwi'inè. Nĩ banjæ nka nkwi'inè bæ nĩ mbòonè, nlonj mæ Nwĩngònj à le ntwonj ghuu aa mæ nĩ ka nniñ mbòonè a nĩ bè tã tâ yù kii ninjè nĩ mbòonè a nu bù.

¹⁰ Nlonj mæ,

“Nù yĩ mæ a kònj ntswèntii aa,

i kii yè mitugè mĩ njwi mĩ siginè aa,

tã à ka ntswa alèè yi ntsuu innù jĩ bi kĩ swonj,

ntsuu innù kii kĩ tswæ.

¹¹ Tã à bènjæ yi, mma'atè innù jĩ bi,

nka nghirè innù jii mæ i tsinè aa;

nka nlòo mbòonè nĩ ntii yi tsim nlwĩ'ĩ ghu.

¹² Nlonj mæ Mmà'àmbi a læntè bæ bii mæ annù yaa a tsinè aa,

nyu'u nĩ nìyè'è nyaa;

m̃furè nĩ ñs̃i yi a nu bè bii bi ghirè innù jĩ bi aà.”

¹³ Nù yïi mæ mbæ a lænsè ghuu aa à nî wò, mæ mbæ nî ka nanse ñkɔŋə a ñghirə innù jî sigìnè aa ɛ?

¹⁴ Lâ nî laa tɛ'ɛ bə kî yə ñgi'i nlon ñkwitu annù yïi mæ a tsinə aa, bon nî ka yï kwerə mbɔɔnə. Nî tsuu a waa kî bɔ'ɔ, ntsuu kii kî tsìgìnè.

¹⁵ Lâ a mûm ntii bù nî ka bɔ'ɔ nî Kristo tsi'i tsɔ Mmà'àmbî, nî ka ntanjə nù yùu a ñgɔŋ bìnòò bitsim a mfâ àkwi'i a mbo ñù ntsim yïi mæ a lòò mæ yu betə ghuu nî ànnù nlon annù ya yïi mæ nî bə a mum mîntii bù aà. Nî ti fa akwi'i ya, nî kâ mbɔnə mbɔ'ɔtə nî waa.

¹⁶ Nî ghirə tâ ntii ghuu laa tà bɛɛ bi ti bəgìtə ghuu, bə bya bii bi swon innù jî bi mbi'i akòrè nizi yuu yï sigìnè tsɔ ñgǎnyɔŋ Kristo aa, bo bânɔnə ntswe nî àdìrətù.

¹⁷ Nlon mæ a bɔŋtə a nyê ñgi'i nlon annù yïi a tsinə aa, mæ mbæ a bə ñkòŋə Nwî, ntsyatə ñghirə ìbî.

¹⁸ Nlon mæ Kristo à lə mbaa ñki ñkwo mbi'i innù jî bi ñgàà yï mfuurə, yu wa yïi mæ innù jî i tsinə aa, a kwo a atu bə bii kaa innù jya i sî tsinə aa, mæ mbæ yu zî nî bî'inə a mbo Nwî. Bi zwi'tə yi a nî ñjyǎnu a bânɔnə ntswe nî ntsɛntii a mûm àzwî.

¹⁹ A mûm àzwî à lə ñghɛɛ nswonə annù Nwî a mbo ìzwî jii i lə ntswe a atsaŋ aa,

²⁰ mbæ ìzwî jii mæ kaa i lə kî'i nî Nwî yu'unə, wa noò yïi mæ Nwî à lə ntswa ntii yi nyu'utə, wa ñgù'u Noa, wa noò yïi mæ Noa à lə si kɔɔ aban ya, mæ mbumtə bə, mbæ bə bi nifwaa, bi lə nyweensə waa, ntsya a ñjim ñkî aà.

²¹ Annù mmurə bə a ñkî, yïi mæ à nî finə annù ma yû aa, a yweensə ghuu tsitsɔŋə, kaa ñkî'i aa àyoo yïi a fi'i nsij a ibiinu bə, mbanɔnə mbæ aa ñyè'ə a mbo Nwî nlonə alaa ntii, ntsya a ñjim ànnù nyweenə nwo Kristo

²² yïi mæ à kò'ɔ mē ñghɛɛ a aburə, ntigə ntswe a mbɛɛ ñikwɛɛ Nwî nî mà'à bo bi baangel nî ñgǎnsa'a aburə bo bi ìdà'a tsim jii i tswe a ñji'i mikòrə yu aà.

4

Kwensə a mûm ntswɛntii bə bii bi bii Kristo aà

¹ Tsɔ mæ Kristo à lə nyə ñgi'i a mûm ñjyǎnu aa, tâ nî kii ñwa'atə nî ma yû ànnù tâ à ka mfa mîti a mbo bù nlon mæ ñù yïi mæ à yè mæ ñgi'i a mûm ñjyǎnu aa, à mà'atə mæ innù jî bî.

² Ma mùu ajàn kaa a wa'à bù ñka ntswe nî àbùgè noò yïi mæ à tswe a mûm ñjyanu aa ñyè'ətə nî bə innù jii mæ ñumìsɔŋ a lòò aà, mbanɔnə ñka nyə'ətə bə innù jii mæ Nwîngɔŋ a lòò aà.

³ Nî ma'atə innù jya mæ nî lə si ghìrə a mbii aa, a bə innù jii mæ bîtizî Nwî lə si ghìrə aà, ntswe nî ntswɛntii yàà a mûm ìbuurə innù, bo bi innù jii mæ ñjyǎnu i yè'ətə aa, mbæ innù nno mbaanə, mbæ innù atsùurə, ànnù ntii a ñji, bo bi ànnù mmii mikobə yïi mæ a fwe aà. Wa noò wa mæ nî lə ntswe a mûm innù ma jû aa à kù'ù mē!

⁴ A gha'a waa tsitsɔŋ a ajàn yïi mæ kaa nî si bù mboonsə bu bo a ñghirə innù naà jii mæ bə tii ghu kaa wa'a nî ìbii nù waa tswâ aa, ntigə mbəgìtə nî ghuu.

⁵ Lâ tâ bo zi mæ bo ka yï fa akwi'i ñghàà nlon ñgàà yàà a nsi mi'i yu wa yïi mæ à tantə mæ yu ka yï sa'a bə bîti bo bi bîkú aà.

⁶ A nî ñji'i ànnù yïi mæ bi lə ñki nswon ntoo yï ñsigìnə ya, nswon ñki nswon a mbo bîku aà, nlon mæ, ka mæ bi lə nsa'a waa a mûm ñjyǎnu tsi'i tsɔ bə aa, tâ bo tigə ntswe a mûm àzwî tsi'i tsɔ Nwî.

Bì'inè aa mfa'a ni mìtə̀nə̀ mi Nwĩ sɨ̀gìnə̀

⁷ Wa nòò m̀m̀ē n̄joò tsim à tìgə a abô. A ku'ùnə mə tâ n̄i tswe n̄i àl̀aa atu, n̄tsuu k̄i tsa'a t̄a zi ajànə mə mbə n̄i k̄a n̄tsa'atə Nwĩ.

⁸ Ann̄u ȳi wè ȳi mə a tswe gh̄uu aa a bə mə, tâ n̄i tswe n̄i àkò̀nə̀ t̄i m̀ē a nu bù n̄i bù, n̄lon mə àkò̀nə̀ a kusə inn̄u j̄i b̄i j̄i ghà'atə.

⁹ N̄i ka n̄kwerə biḡi a m̄ila'a bù, t̄i ka nnurikə gh̄uu bu n̄i bù.

¹⁰ N̄i logə mìtə̀nə̀ mya m̄ii mə Nwĩ à fa a mbo bù a atu n̄i atu aa, n̄ka mfa'a n̄i mu a n̄kwetə bù n̄i bù t̄s̄i'ĩ t̄s̄ò b̄i b̄i mə b̄i nan̄sə n̄lən̄tə n̄i n̄joò j̄i mə Nwĩ à fa a mbo bo t̄s̄i'ĩ mbuu mbuu n̄i ìbò̀n̄ ȳi aà.

¹¹ N̄u ȳi mə a swon̄ ann̄u Nwĩ aa, tâ à ka n̄swon̄ ann̄u ȳi mə à kwè̀rə a mbo Nwĩ aà. N̄u ȳi mə a fà'a aa tâ à ka mfa'a n̄i m̄it̄i m̄ii mə Nwĩngò̀n̄ a fa aà. T̄a a n̄i ngò̀n̄ inn̄u tsim, tâ n̄igha'aa gh̄e a mbo Nwĩngò̀n̄ n̄tsya a n̄j̄m Yesu Kristo ȳi mə n̄igha'a n̄i tsim bo b̄i m̄idà'a m̄i tsim, à n̄i m̄i n̄l̄w̄i'ĩ n̄n̄kon̄ aà. Amen.

Ann̄u nyə̀ nḡi'ĩ t̄s̄ò mu Kristo

¹² B̄il̄m bà, tâ ànn̄u tsuu gh̄uu k̄i t̄sȳa a n̄i mbuu ikwà'ànə̀ j̄i t̄i j̄i i kuu a nu bù aa t̄s̄i'ĩ t̄s̄ò à n̄i ànn̄u ȳi f̄i mə a f̄è'è a nu bù.

¹³ N̄i ban̄nə n̄ka ndoritə doritə t̄s̄ò ajànə mə n̄i tswe n̄i àbwarə a m̄um nḡi'ĩ Kristo aa mə mbə n̄i ȳi n̄k̄i n̄tswe n̄i n̄idore n̄ka ndoritə wa noò mə à ka ȳi z̄i a mum n̄igha'a yu aà.

¹⁴ Mbə b̄i ka mbəgitə gh̄uu n̄lon̄ ikum Kristo, bon̄ mbə̀onə̀ ì tswe a nu bù n̄lon̄ mə àz̄wi n̄igha'a ya mə n̄i Az̄w̄i Nwĩngò̀n̄ aa a tswe a nu bù.

¹⁵ L̄a tâ n̄u n̄ib̄u gh̄ūu à tsuu nḡi'ĩ l̄o k̄i yə̀ n̄lon̄ mə à n̄i n̄j̄ n̄zw̄itə b̄è, k̄è nyè̀rə, k̄è nḡan̄afànə̀, k̄è n̄u ȳi mə a n̄i abô ȳi n̄i inn̄u bad̄an̄.

¹⁶ Mbə n̄u n̄ib̄u a ban̄nə n̄ka nyə̀ nḡi'ĩ aa n̄lon̄ mə à n̄i Krisèn aa, a tsūu atu k̄i d̄ir̄è. A b̄an̄nə n̄ka nḡha'asə Nwĩ n̄lon̄ mə yu b̄i ikum Kristo aà.

¹⁷ N̄lon̄ mə nòò à k̄u'ù m̄ē mə ànn̄u n̄tsò'otə m̄isa'a tâ à loḡinə̀, n̄loḡinə̀ aa a n̄i nḡangwè'è Nwĩ. Mbə a ban̄nə n̄ka n̄loḡinə̀ aa a nu b̄i'inə̀ bon̄ n̄l̄w̄i'ĩ b̄è bya mə b̄i t̄e'è wa'a n̄i waa ntoò Nwĩ ȳi n̄s̄igìnə̀ ya yu'unə̀ aa ì ka bə mə akə aa ε?

¹⁸ T̄s̄ò ajàn̄ mə àn̄wà'ànə̀ Nwĩ a swon̄ aa:

“Mbə a tsyanə a mbo b̄è b̄i mə ànn̄u ya a tsinə aa a nyweenə

b̄əə bon̄ b̄it̄ib̄o'ò Nwĩ n̄i nḡangh̄ir̄è inn̄u j̄i b̄i i ka tswe f̄ə aa ε?”

¹⁹ A ku'unə mə b̄è b̄i mə b̄i yə̀ nḡi'ĩ n̄i n̄kò̀n̄ Nwĩ aa, tâ b̄i ka nḡh̄ir̄ə ann̄u ȳi mə a ku'unə aà, n̄ban̄nə m̄f̄a m̄int̄i myaa a mbo yu wa ȳi mə à l̄e n̄ka'a waa, n̄l̄ə n̄i n̄k̄a'á ȳi aà.

5

M̄binj̄èr̄è Nwĩ

¹ M̄ē bu'u mbo a mbo b̄il̄i b̄i nd̄anw̄i b̄i b̄i tswe a t̄it̄i bù, t̄s̄ò n̄d̄i n̄d̄anw̄i ȳi m̄o'ò at̄it̄i bù, ȳi mə à n̄i àȳəf̄ə n̄i nḡi'ĩ ya mə Kristo à l̄e nyə̀ aa, i ȳi k̄i tswe n̄i n̄igha'a n̄i wa noò mə à ka ȳi z̄i aà.

² N̄i ka m̄b̄e m̄binj̄èr̄è Nwĩ j̄ya mə à l̄ə a mbo bù mə n̄i ka n̄lentə aa n̄i àbò̀n̄ent̄i, n̄tsuu k̄i l̄entə aa t̄s̄ò b̄i gaansə gh̄uu. N̄i ka mfa'a ifà'â gh̄uu n̄i n̄idore, ntsee k̄i f̄a'a n̄lon̄ aa b̄è n̄kabə ȳi b̄i tu gh̄uu gh̄u aà; ma la a b̄è ànn̄u n̄d̄ir̄et̄u! T̄a à ban̄nə mbə aa n̄lon̄ mə n̄i nan̄sə n̄kon̄ a m̄f̄a'a a mbo Nwĩ aà.

³ N̄i tsee waa k̄i sa'a n̄i n̄tsə'è, n̄i ban̄nə n̄tswe t̄s̄ò f̄iḡə a mbo bo.

⁴ Tà Ntsèèmbi yĩ àkò'ò òtsirə wa a yi nzi bonj à ka yàrə ngù'ù yùù nĩ àtsə'ətu nifò yĩ òweenə yĩ mə kaa a si kwĩ'ìnə aà.

⁵ A ngĩn ngĩn, bù bē bí kègê, nĩ ka nyu'unə bilii; òwɛ'ɛ annũ nsigisə nu a nsyɛ a nu bù nĩ bù tsô àtsə'ə tsi'ĩ bù bĩtsimə, òlonj mə, “Nwĩ a tuu nĩ ànnù bē bii bi òee nú yàà aa

m̃baɲnə ngħirə nĩ ibònj a nu bē bii bi sigisə mibii mi nú myaa a nsyɛ aà.”

⁶ Nĩ ka nsigisə mibii mi nú muu lâ a nsi mi'ĩ Nwĩ yĩ mə à tswe nĩ àdà'aa, tà nòò a yĩ òkù'ù a òentə ghuu a ndənj.

⁷ Nĩ lògə innù tsim jii mə i tsyà nĩ ghuu aa mfa gho mbô òlonj mə aa yu yĩ mə a ləntə annù yuu aà.

⁸ Nĩ tswe nĩ àlāa atu, òka ntswe nikirə. Ngànkibāā ghùù, Devil, a karə òkəənsə nĩ ghuu, mbo'okə tsó nààngwè, òlɔɔ nĩ òũ mə yu ko mmĩ.

⁹ Nĩ təə ntii a m̃m̃m̃ àb̃iintii yuu, òka nto nii, nzi mə ògi'ĩ yĩ mə nĩ yə aa, bɔɔ bi maà buu a idigə tsim fāa mbi bi kii nyə.

¹⁰ Nòò yĩ mə nĩ bòò mē òyətə ògi'ĩ ma yũ aa, bonj Nwĩngònj yĩ mə a ghìrə ibònj tsim à nu bē aa, yu yĩ mə à twònjə ghuu mə nĩ yi òkuu a m̃m̃m̃ nìgha'a nĩ Kristo nya mə nĩ si mē aa, à ka bũ nanjə ghuu tsi'ĩ yumbonj, i ghìrə tā nĩ təə ntii, i kii fa m̃t̃t̃t̃ a mbo bù tā nĩ təə ntwinj m̃ngànə muu a nsyɛ.

¹¹ Tā m̃dà'ā mi lwi'ĩ ghu mbo ññkonjə. Amen.

Atsà'atə yi nlwĩ'ĩ ñj̃m̃

¹² A gha aa a kwetə Silas, yĩ mə mē zi mə à nĩ mu Kristo yĩ mə a fà'aa mbo Kristo nĩ ntii yĩ tsim aa, mə ta mē òwa'anə m̃untsirə àɲwà'anə yũ a mbo bù. Mē bu'u mbo a mbo bù, òkɛ'ɛnə nĩ mə, wa à nĩ ibònj Nwĩ yi annù ññkonj wa i ghua; nĩ tswa, ntəə ntii ghu.

¹³ Ngħotə yĩ i tswe a ala'a Babylon*, yĩ mə Nwĩ à ki ntso'ɔ tsó à tsò'ɔ ghuu aa, i tsà'atə ghuu. Mũ ghà Mark a kii ntsa'atə ghuu.

¹⁴ Nĩ ka ntsa'atə ghuu bu nĩ bù, ññonjə nĩ m̃ghəgə muu a ñj̃m̃m̃ àkònjə. Tā m̃bɔɔnə i tswe a nu bù bi tsim bii mə nĩ bii Kristo aà.

Aṇwà'ànè PITA yi ayòntè

NJI'INNŪ AṆWÀ'ANƏ YŪ

A aṇwà'ànè yū aa a le ṇwà'ànə Peta, yīi mə à swon mə yumbon, Simon Peta, à nī “ṇgàṇàfà'à bo bì ṇgàṇtoò Yesu Kristo” (1.1), mbə ṇū yīi mə à le ntswe bo bì Yesu “wa atu nta'a yīi mə i laa mənəsè” ṇyə nigha'à nī a ajànə mə à le mbəṅkə ṇkirê yī aà (1.16-18). Kaa Peta à sī swon a fɛ'ɛ i bē bīi mə a ṇwà'ànə a mbo bo aà. Tsō mə à swon mə aṇwà'ànə yulà a nī à yi ayòntè yīi yu ṇwà'ànə aa (3.1), mbə a bə mə à yīi mə à le mfòò ṇṇwa'anə aa, a nī “Aṇwà'ànə Peta yi ntsyambīi,” bəə bon à ki ṇwà'ànə yulà aṇwà'ànə aa a mbo bìKrisèn bīi bi tswe a mbu'u Asia yī Nkè'ètè aà.

Peta à swon mə yu ṇwà'ànə aa a ṇwa'atè innū jīi Nwī nī Mmà'àmbi nī ṇgāntoò Nwī lɛɛ nswonə aà (3.1,2), a bē innū jīi mə bo tè'è mē nzi (1.12). A ku'ùnə mə yū tsigitə waa tā bo ghɛɛ nī mbīi ṇka ṇwa'atē, nlon mə Mmà'àmbi à dī'i mə a mbo yu mə nòò ṇkwō yī à kù'ù mē aà (1.14).^{*} Ma mùu ajàn Peta a lòò ṇyə mə tā bo lwi'i wa mùm ànnū ṇṇkon ya mə bo dī'i a nī ntoo yī ṇsiginə ya aà. Aṇwà'ànə yulà a tigè ṇnaṇsə wa'asə nī waa nlon bidī'i bi innū mbwe'esə bīi mə bi ka zi ṇkuu a tītīi bo aà (2.1).

Peta à ghàa nswon ajàn yīi mə ṇgāṇndī'innū mbwe'esə ma jū i bə aà. I ka ṇe'esə kuu a tītīi bo i ki ndī'i nī ibanənnū nlonə Nwī, i ki tuu nī Mmà'àmbi yīi mə à le nyuu waa aà (2.1). Bə ma bū à nī ṇgāṇmbū'u innū jī bi ṇkīi mbəgitə nī bāburə bīi bi ṇwèenə aa, n̄tərə, n̄luu nī ànnū ajirè, ṇghirə nī innū atsuùrè, mma'atə m̄n̄jī yīi mə à tsinə aa nyonə nī m̄n̄jī Balam yīi mə à le sī mfà'à nlon aa bē ṇkabə aà, (2.11-15), n̄tswetə nī bē nī innū jya jīi mə n̄jyānū jyaa i yē'ètè aà (2.18). Bə ma bū bī m̄'o bi ka yī ki wyè nī ànnū Nwī i betə nī mə Yesu wa mə à le nswon mə yu ka yī bū bīi aa à fè lɛ? (3.3,4).

Peta le ntigə ṇwa'asə nī bōo bi Kristo nswonə nī mə tā bo ka ntsyəsə nī waa nlon mə bē bī ghà'atè ka yī fānsə innu, i tigə ghirè nī innū jīi mə i ka ghirə tā mbi tigə mbəgitə nī ntoo yī ṇsiginə Mmà'àmbi ya ghu (2.2).

Ma mùu ajàn, a tigè ndī'itə nī bōo bi Kristo mə tā bo tsuu annū ṇgāṇndī'innū mbwe'esə jya ki yu'utə, nlon mə Nwī à fà mə mitsyè a mbo bo ṇghirə bo zī yī, ṇkī mfa njoo tsim jīi mə bo lòò a mùm n̄tswēntīi yàa a ṇka ṇghirə innū jīi mə Nwī a lòò aà. Tā bo yə mə bo gaansə m̄it̄īi myaa a ṇghirə innū jīi mə i tsinə aa (1.3-11), ṇkwe nī a mùm ibon Nwī, ṇku'usə nzi nī ànnu Mmà'àmbi (3.18) tā yi wa'à nī àlò'o a nsi mī'i Nwī wa njwī n̄lwī'ī mbi tswé (3.14). Nwī à ka yī naṇsə ta ṇgi'i a nū ṇgāṇghirə innū jī bi bo bì ṇgāṇdī'innū mbwe'esə, nī bē b̄tsim bīi mə bi si Nwī b̄'o kaa ṇgwa'à nī bāburə kè bē bīi bi tswe nī àdà'à a atu bo kīi mbo'otə aà (2.2,3,9,10; 3.7). Nwī à ka yī n̄ṇ ṇgi'i a nu bo ma bū aa tsi'ī a ajàn yīi mə à le n̄ṇ ṇgi'i a nu baan̄gel bya bo bē b̄tsim bīi mə bi le ntīi atu ghu mbo, ṇghirə ibi a mbīi aà (2.4,5). Tā bē bya mə bi wyé nī ànnū Kristo, a ajànə mə à le ṇkà'à mə yu ka yī bū bīi aa, tā bo zi mə Njwī Mmà'àmbi ya i ka yī zī (3.10). Tā bìKrisèn ka mbɛ, ṇghirə nī innū jīi mə Mmà'àmbi a lòò aa tā tā Njwī mà ya i waṇsə n̄zī (3.12).

^{*} : Nji'innū Aṇwà'ànə: Mbə Peta à tse ki swon aa nlonə Jon 21.18-19.

Bì yatê àṅwà'ànè yû aa laa:

1. Njĩ'innũ aṅwà'ànè yuà 1.1-2
2. Annũ yĩ mē Nwĩ à twoṅ bĩKrisèn mē baa ṅghirē aà 1.3-21
3. Ngǎṅndĩ'innũ mbwe'esè 2.1-22
4. Ajàn mē Kristo à ka yĩ bú zĩ a noò ñlwi'ĩ mbi aà 3.1-18

¹ Aṅwà'ànè yû a lo aa a mbo mē Simon Peta, ṅgàṅàfà'à bo bì ṅgàṅntoò Yesu Kristo, ṅghɛɛ nĩ a mbo bè bĩ mē Nwĩ à kĩ mfa abĩintĩ yĩ atìndùu a mbo bo tsi'ĩ tsò à yĩ'ĩ a nĩm annũ yĩ àtsině Nwĩngòṅ nĩ Ngàṅnywèensè yĩ'inè Yesu Kristo aà:

² Tã ìbòṅ Nwĩ nĩ mbòonê yĩ ṅwè tã ì tswe a mbo bù ṅgha'atē ṅghɛɛ a ajànṅ mē nĩ zi annũ ñlon ṅgaa Nwĩ nĩ Yesu Mmà'àmbĩ yĩ'inè.

Ajàṅ mē Nwĩngòṅ a twoṅ nĩ bè ñyarē nĩ waa aà

³ Mĩdà'à mĩ Kristo mĩ Nwĩ à fa ghu mbo aa mĩ fà mē yĩ'inè nĩ ṅgòṅ ñjoò tsim jĩ mē ñtswèntĩ yĩ'inè ì lòò aa, bo bì a ṅka mbo'ò Nwĩngòṅ, ñtsya a nĩm ajànṅ mē bĩ'inè zi annũ mbi'ĩ ṅgaa yĩ, yu wa yĩ mē à lē ntwoṅ yĩ'inè a mum ñgha'a yu bo bì a mĩm ìbòṅ yĩ aà.

⁴ Ma mùu mǎnjĩ, a fà ṅkà'á yĩ yĩ ṅwè bo yĩ àtìndùu ya, mē mbē bĩ'inè tsyá ghu ṅkhē njoo mbi jĩ bē yè'ètē ì tã nĩ ṅgĩ'ĩ a nu bo aa, mbaṅnē ntigē ntswe nĩ àbwarē a mum mǎrē Nwĩ.

⁵ Nlon ma yû ànnũ, nĩ ka ṅgaansē mitĩ muu, a ṅkù'usē ànnũ ṅghirē ìnnũ jĩ sigìnē a atũ abĩintĩ, a atu ṅghirē ìnnũ jĩ sigìnē, tã nĩ ku'usē annũ nzi Nwĩ,

⁶ a atũ ànnũ nzi Nwĩ, nĩ ku'usē ànnũ ntswá ìbĩinu, a atu annũ ntswá ìbĩinu, nĩ ku'usē atànṅentĩ, a atu àtànṅentĩ, nĩ ku'usē annũ ṅka mbo'ò Nwĩ,

⁷ a atu annũ a ṅka mbo'ò Nwĩ, nĩ ku'usē annũ ṅka ṅkòṅ bilĩm buu, a atu annũ ṅka ṅkòṅ bilĩm buu, nĩ ku'usē akòṅnē.

⁸ Nlon mē mbē nĩ ka ṅghirē ma jũ ìnnũ ma mùu ajàn ṅghɛɛ nĩ mbi bē boṅ nĩ ka kĩ fà'a sigìnē ì kii koonē nĩ mĩntà a mĩm ànnũ a ajànṅ mē nĩ zi Yesu Kristo Mmà'àmbĩ yĩ'inè aà.

⁹ Nlon mē ṅũ yĩ mē ma jũ ìnnũ ì boṅ ghu mbo aa, à nĩ mǎf'è'nē, kaa a kĩ'ĩ nĩ mbi yē, boṅ à lē ñkĩ nli'inē mē bì lē mbaa nsĩ'ĩ yĩ a nĩ ìnnũ jĩ bì jĩ jĩ lwènē.

¹⁰ Tsò mē a bē laa, bilĩm bā, tã nĩ ka ṅgaansē mitĩ muu, a naṅsē mbii ajànṅ mē Nwĩngòṅ à twoṅ ghuu ṅkĩ tso'ò ghuu aa, ñlon mē nĩ bē kĩ ṅhìrē ma mùu ajànṅ boṅ kaa mbē nĩ wà'à wò.

¹¹ Ma mùu ajànṅ boṅ bì ka naṅsē ṅṅa'a mǎnjĩ yĩ à tsyámbo aa a mbo bù a ṅkuu a mĩm ànnũ nifó ti mē Mmà'àmbi nĩ Ngàṅnyweensè yĩ'inè Yesu Kristo.

¹² Tsò mē a bē laa, mē ka ghèè nĩ mbi a ṅka ṅwa'atē bù nĩ ìnnũ ma jũ, ka mē nĩ tē'ɛ nzi, ṅkĩ ñtinsē a mĩm ànnũ ñṅkon yĩ mē nĩ tswe nĩ yu aà.

¹³ Mē wà'atē mē a ku'unē mē, ajànṅ yĩ mē mē bùrē ntswe fàa mum ṅhulà ìbĩinu aa, tã mē ka ntsigìtē ghuu, ṅwa'atē nĩ ma jũ ìnnũ a mbo bù.

¹⁴ Tsò mē mē zi a laa mē noò yĩ mē ka mǎ'atē yulà ñjyǎnu aa à tìgē a abo aa, a ajànṅ mē Mmà'àmbĩ yĩ'inè Yesu Kristo à dī'ĩ mē a mbo mē aà.

¹⁵ Mē kii nloò a nyē mē, noò yĩ mē mē mǎ'atē mē ghuu aa, tã nĩ zi ajànṅ mē mbē nĩ bù ṅka ṅwa'atē ma jũ ìnnũ a ṅgòṅ bìnòò bì tsimē.

Ajàṅ mē bĩ'ĩ lē mbē ayəfə nĩ ñgha'a nĩ Kristo aà

¹⁶ Kaa bĩ'i le ŋki'i lɔ̀gè aa nɔ̀yàlà'à jii mɔ a wa'atə mĩtsyè mi bɛ aa a ntɔ'ɔtə mĩdà'à mi Mmà'àmbi yĩ'inə Yesu Kristo bo bi àjàn mɔ à le nzi aa. Bĩ'i bumbɔn, bĩ'i le nyə nigha'a ni ni mĩdà'à mi.

¹⁷ Nlon mɔ nòò wa yii à le ŋkwɛrə nigha'a bo bi àghu'usə a mbo Nwĩngɔn Tà aa, nji ya i kɛ nzi ghu mbo, a ni nigha'a ni nifɔ̀ nswonə ni mɔ, "Aa Mũghà ghuà, yii mɔ mɛ kɔnə yi, ŋki nanse ndoritə nlon ŋgaà yĩ."

¹⁸ Bĩ'i bimbɔn le nyu'u nji ma yu a ajàn mɔ i le ŋghàa a aburə aa. Nlon mɔ bĩ'ibo le ntswe wa atu nta'a mɔ i laa mǎnsə aa.

¹⁹ Ma mùu ajàn bĩ'i nanse mbù mbeentə ntoo ya yii mɔ ŋgǎntoo Nwĩ i le nswonə aa. A ka bə annu yi siginə a mbo bù a nte'ɛ atú yuu a ni ma yu ànnu, tsi'i tsɔ̀ ŋkà'à yii mɔ i ta a nĩ àdìgè yĩ fĩ aa, i ywe'e a noò yii mɔ abèè a ka fu'u, ta tã fɛnjɔn fĩ atútugə tã fĩ fɛ'ɛ a mum mĩntii bù.

²⁰ A ni annu ntsyà mbii, a ku'unə tã nĩ zi tã à laa mɔ, kaa annu yii mɔ ŋgǎntoo Nwĩ i swon a mùm àɔwà'ànə Nwĩ aa, kaa à sɪ aa annu amòntə ɔ̀bɛ.

²¹ Nlon mɔ kaa ànnu tsu yii mɔ ŋgǎntoo Nwĩ i swon aa, leè ŋki'i aa a nĩ innu jii mɔ bɛ mòntə nswonə lɔ. I bǎnə nlo aa a mbo bɛ bii mɔ Azwĩ Nwĩ a tintə a waa, bo kwɛrə a mbo Nwĩ nswonə.

2

Bidi'i bi annu bi mbwe'esə

¹ Tsɔ̀ mɔ ŋgǎntoo Nwĩ mbwe'esə i le mfɛ'ɛ a titii bɛ bya aa, tsi'i maa ajàn bidi'i bi annu mbwe'esə ka kii fɛ'ɛ a titii bù. Bo ka kii ŋɛ'esə zi nĩ innu jii i ka ta ŋgi'i a nu bù, i ki di'i nĩ ibanənnu nlon Nwĩ i kii tuu a Ta wa yii mɔ à le nyuu waa. Ajàn yii mɔ bo ghìrə maa ajàn aa, tã à ghìrə mɔ tã bi wanse nta ŋgi'i a nu bo.

² Bɛ bi ghà'àtə ka yi yòn bi mǎnji bi ibuurə innu jyaa ji swèrə nswɛrə jyaa, tã bi tigə mbəgitə ni mǎnji ànnu nɛnkon wá.

³ Ajàn mɔ bo kɔn ŋghotə njoo aa, bidi'i binnu bi mbwe'esə ma bú ka yi fù'u waa a nu bù, ajàn yii mɔ bi ka yi ki swonə mighàa mi mbwe'esə a mbo bù. Lã bi tantə mɛ a ɔ̀ nĩ nsa'a waa nloginə a ŋgu'u, kaa ɔ̀ yii mɔ à ka ta ŋgi'i a nu bo aa, kaa a wa'à kii mbwii.

⁴ Kaa Nwĩ à le ŋki'i baangel bii bi le mfǎnsənnu aa linə mbanə ntii waa mma'a a mùm àtsümə mɔ'ɔ, ŋkoo waa a nĩ àtsan a mùm mfi idìgə bo yu'utə nĩ njwĩ ntsò'òtə mĩsa'a yá.

⁵ Kaa Nwĩ à le ŋki'i atu mbi yi mbii linə, à le mbànə nɛghìrə ŋki miyaa i bwesə mbĩ bi tĩ bɔ'ò Nwĩ ya, a bǎnə nyweensə aa tsi'i a Noa yii mɔ à le si swonə annu yii mɔ a tsinə, bo bi bɛ bĩ mɔ'ɔ bi sàmbaa.

⁶ Nwĩ à le mbəŋ njò'ò ala'à Sodom bo Gomora a nĩ àbù ajàn yii mɔ à le nin isa'a a nu bo mburə ntsigə waa mbwesə aa mɔ tã bo bə alənsə a mbo bii bɔ'ò Nwĩ.

⁷ Lã à le yweensə a Lot yii mɔ ntii yi i le si bi'i nlon ibuurənnu ŋgǎnabi'i ntii, bɛ bi tĩ bɔ'ò nɔ̀nsə bya

⁸ (nlon mɔ innu jii mɔ ɔ̀ ma ghũ mɔ innu ji i le ntsinə aa à le si yu'u ajàn à le ntswe a titii bo aa, i le si ghìrə mɔ tã ntii yi yii i le ntsinə aa ka ntsə'ə a atú njwi a atú njwi nlon mighìrənə mi innu myaa mi tĩbɔ'ò nɔ̀nsə.)

⁹ Ajàn muu a di'i ni mɔ Mmà'àmbi à zi ajàn yii mɔ mbə yu yweensə bɛ bii mɔ bi bɔ'ò Nwĩ a nĩ ikwà'ànə jii i tsi'i waa laa, ŋki nzi ajàn mɔ mbə yu nin njò a nu bɛ bii mɔ innu jyaa i si tsinə aa, nləə waa ghu mum i yi nywe'e wa njwĩ ntsò'òtə mĩsa'a;

¹⁰ ònànşə nɪŋ aa a nu bə bya mə bi yònə innũ nsɪŋ jɪi mə nɟyǎnú yaa i yè'ètè aa, mbaŋnə ntsa'a nɪ bə bɪi tswé nɪ àdà'à a atu bo aà.

Bìdì'ibinnù bí mbwe'esè ma bú bo nanşə ñkwɛɛ nɪ mɪntɪi myaa kaa wa'a bɔ'otə nɪ a ŋka mbègìtə nɪ baburə bya mə ŋwèènə aà.

¹¹ Tsi'í baangel bɪi mə bo tɪi, ŋki ntswe nɪ mɪdà'à ntsya ŋgǎŋdì'innũ mbwe'esè ma jú aa kaa mbə bi ki'í innù jɪ bi a mbègìtə bo ghu a nsí Mmà'àmbi swonə.

¹² Là bə ma bú mə bi bə tsi'í tsó nàà mɪtsə'ə mə bi jwe mə mbə bi ghèsə ŋko nzwitə aa, ŋghirə nɪ innù tɪ mɪtsyɛ aa, bo burə mɪma'a nɪ mɪghàà mɪ mbègìtə a nɪ innù jɪi mə kaa itú jyaa sɪ ghu làà. Baa ghèsə tswa waa, i kɪi tsə ŋgi'í a nu bo.

¹³ Bi ka yí tu waa a nɪ ŋgi'í tsi'í tsó àjàŋ mə bo kɪi ŋghirə bə bí mɔ'ɔ bi yə nɪ ŋgi'í aà. Bo jɪ mbí yàà a si'inə, ŋghirə bə innù jɪi mə i so'otə a atu bo. Bo zɪ mboonsə bubo a noò yíi mə nɪ jɪ a múm ŋghotə aa, mbə ɪlɔ'ɔ jɪ bi, ñdirisə nɪ àtú bə.

¹⁴ Bo kɪi ŋkɔŋə aa tsi'í ànnũ nte'è mɪ'í myaa a nu bàŋgyè bi ajirə, kaa mbə bo ki'í innù jɪ bi yurə. Bo tswètə nɪ bə bɪi mə bi burə tɪ kwi aa, ŋghirə nɪ mə tá bo wo. Bo mɪrisə mɪntɪi myaa a ŋka ŋkotə njoò. Ndòò Nwí i tswe a atu bo.

¹⁵ Bo mà'àtə mə mánjɪ yíi mə à tsɪnə aa, ntigə mbwe mánjɪ wàà, bo yòn mə mánjɪ yíi mə Balam mu Boer à le nyònə, yu wa yíi mə à le ŋkɔŋ mə yu tswe nɪ àbɪi a múm innù jɪ bi aà.

¹⁶ Bi le ŋghààntə yi nlon ibí yi. Jàkàsɪ yí à le ŋghàà nɪ ñjɪ nù, ŋkɪŋ annù yíi mə ŋgǎŋntoò Nwí wa yíi à le ŋghəə yu burə baanə tsi'í bàànə ghìrə aà.

¹⁷ Bə ma bú bi bə aa tsi'í tsó bɪnəŋəbirə bɪi mə bi yòòŋkə mə, ŋki mbə tsi'í tsó mbà'à yíi mə àfɪsə a tɪi ŋghɛɛ nɪ yu. Nwí à lèə mə adigə a mbo bo wa a múm àtaa yí fɪi ya mə a tso ntso aà.

¹⁸ Bo ghàà mɪghàà mɪ kɪ ntèrə mɪ ajɪntə, ñlogə nɪ innũ atsùurə jɪi mə nɟyǎnú jyaa i yè'ètə aa, ntswetə nɪ bə ghu ŋko, bə bɪi mə bi ghensə nlògɪnə ŋkhə mfɛ'ɛ a tɪtɪi bə bɪi mə bi tswe a múm ifansənnù aa.

¹⁹ Bo ka'à nɪ mə bo ka kètə mɪŋkìrə a nu bo, lá bo bɪmbɔŋ bi burə ka kwerə waa nɪ mɪŋkìrə mɪ aghubə; nlon mə ànnù yíi mə kaa mbə nù a wa'a ibiinnù yi ghu mbo kwerə aa, a tigə ŋghirə yi aa a nɪ àbù'ú yi.

²⁰ Nlon mə àjàŋ yíi mə bo le ŋkhə annũ nsɪŋ mbi jù, nyon a nɟim ajàn mə bo le nzi Mmà'à mbí yi'inə mə nɪ Ngànyweensə yi'inə Yesu Kristo aa, mbə bo bú ŋghɛɛ nniŋ ibiinnù waa ghu ŋkwerə, i kɪi ntigə ntɪi ntsyà nɪ waa aa, ma la a bə mə àtɪi nlwí'í nɟim ma yú a bù mə mbi'í ntsya yi ntsyàmbɪi ya a mbo bo.

²¹ Nlon mə a le mbaa mbòŋtə a mbo bo mə bon kaa bo le ŋki'í a mánjɪ yí ntsɪnə wa zɪ. Ntsyatə ajànə mə mbə bo zi ŋki mbu mbəŋkə waa mma'atə ndi'í jɪ làà jya mə bi le mfa a mbo bo aà.

²² A fɛ'ɛ a nu bo làà aa nlon aa ajàn mə ñghàà nɪ nǎnaa nɪ annù nɪŋkon nɪ swon mə, “Mbu ya i bù mə ŋghɛɛ nɟi afikə yi ya fu.”*

3

Annũ ajàn yíi mə Yesu à ka yí bú bìi aà

¹ Bɪlɪm bá bɪi mə mə kònə aa, àà àŋwà'ànə yíi i ywe'e jɪ baa a yuà mə mə ŋwà'ànə a mbo bù. A múm ŋŋwà'ànə ma jú mə lòò aa ŋwà'àtə a mbo

* 2:22 Prov. 26.11 “Kwɪnyàm wa mə bi si'í aa, à bù mə ŋghɛɛ mbiŋkə yi wa a múm àtsitsa'a.”

bù, i kii tsìgìtè mîntîi muu bo bì ìmòòntê juu mē nî ka ñwa'atē nî ìnnù jîi i ku'unê aà.

² Mē ñwà'ànē aa mē tâ nî wa'atē mîghàa mya mē ñgǎntoo Nwî jîi i laa mǎnsē ji annù nîñkon jî ñgu'u lē nswonē aa, bo bì ñdî'i Mmà'àmbî Ñgǎnywèensē yî'inē yîi mē ñgǎntoo ji bì lē mfa a mbo bù aà.

³ Annù yî ntsyàmbîi yîi mē mē lòò mē nî zi aa a bē mē, àa yî bē wa ngù'û mbi yî ñlwî'i ñjîmē aa tâ bē bî mō'ō fē'ē ñka ñwye nî annù Nwî, ñghirē bē ìnnù jîi nnyǎnù yàa i yè'ètē aa

⁴ mbetē nî mē, “Yesu wa mē à lē ñkà'a mē yu ka yî bú bìi aa à fē lē? Mē ñloginē a nsi bitaà bî'i bìi bi lē ñkwokē aa, ñloginē a noò yîi bi lē nnañsē mbi yù aa, kaa ànnù tsu kaa a bùrē tî kwensē aà!”

⁵ Bo tuù ñwà'atē mē a ñgu'u, Nwî a lē ñghàa aa ghàa àbùrē a fē'ē, ñki mbu ñghàa ñsyē i fē'ē a mûm ñkî, a lògè aa ñkî nañsē nsyē ghu;

⁶ àa ñkî ma ghû mē i lē mbu ñkō'ō ñlwensē nsyē yîi i lē ntswe maa ngù'û aa mbwesē.

⁷ A kî bē aa tsi'î ñìghàa nî ma nû mē nî lē aburē bō ñsyē yîi mē tswe tsìtsòñē aa mē tâ mō'ō yî ntòò, ñlōe nyu'utē aà ñjwî ñtsò'òtē mîsa'a, ñjwi ya mē bì ka yî tsē ñgi'i a nû ñgǎntibō'ò Nwî.

⁸ Là bìlîm bâ, nî tsee mâ ànnù ghuà lō lî'inē, mē a mbo Nwî, ñjwi yî mfuùrē i bē aa tsi'î tsò ñlōo ntsù'ù, ñlōo ntsù'ù i kî mbē aa tsi'î tso ñjwi yî mfuùrē

⁹ Kaa à sî bē aa mē Mmà'àmbi a wè'ènē a ñlōe ñkà'a yî, tsi'î tsò bē bì mō'ō bi mòòntē aa. A bàñnē ñtswa aa ntîi yî ñlōñ mē kaa à sî lòò mē ñù yî mfuùrē à yî mbwē, a lòò aa bē mē tâ bē bìtsîm bēñkē mîntîi myaa, ma'atē ñbî waa.

¹⁰ Là ñjwî mîmà'àmbi ya i ka yî zî aa tsò ñyèrê. A ka yî bē maa ñjwi aa, tâ àbùrē à ju'u nî ñjî yî ntîi ñghēe mbwē, tâ ñjoo jîi i tswe a aburē aa tsi'î tsò mîñjōñ nî sàñ nî nînoò, tâ i kî ñkhi ntso, tâ ñsyē nî ñjoo tsîm jîi mē i tswe ghu aa tâ mō'ō tōo tâ i khi tsîmē.

¹¹ Tsò mē ñjoo tsîm i ka yî bwē ma mùu ajàñ aa, bì'inē tigē ntswe nî mbē aa ajàñē mbuu bē ghuu aa ē? A bōñ mē tâ mîghîrîñē mî ìnnù muu laa, tâ nî ka mbo'ō nî Nwî,

¹² tã tigē bē i kî ghîrē nî mē tâ ñjwî Nwî ya tâ i wañsē nzi, là'a ñjwi ya mē àbùrē a ka yî khi i tso, tâ ñjoo tsîm jîi i tswe a aburē aa tâ mō'ō i tōo tâ i sañnē.

¹³ Là a ajàñē mē Nwî à kà'a aa, bì'inē yu'utē nî àbùrē yî fîi bo bì ñsyē yî mîfîi yîi mē i ka yî luu nî ìnnù jîi i tsînē aà.

¹⁴ Maa ajàñ, a bìlîm ba bìi mē mē kōñē aa, tsò mē nî bē ìnnù ma jû aa, nî ka ñgaansē mîtîi muu mē tâ nî yî ntsee nî àbà kē àlò'ò a nsi Nwî tswe, mbañnē yî ñtswe bē nî mboonē bu bo.

¹⁵ Nî yè mē ñjî'i ànnù yîi mē Mmà'àmbi à sî wañsē nzi aa, i bē aa abwarē mē a fa a mbo bù mē nî yî nyweenē. Àa ajàñ yîi mē mumaà yî'inē Paul, yîi bì'inē kōñē aa, à lē ñkî ñwa'anē, a mbo bù, a nyonē a ñjîm mîtsyē mîi mē Nwî à lē mfa ghu mbo aà.

¹⁶ A ñwa'anē ñlōñ ma jû ìnnù, a nî ñwà'ànē ji tsîm. Ìnnù jî mō'ō i tswē ma mùu a mûm ñwà'ànē, jîi mē i tsyanē a nzi tâ i laa, bē bì mō'ō bìi mē kaa bì sî nî mîtsyē tswē kaa mburē tî ñkî ñkwe aa, bì lògè ñtwēe a nî wàa mǎnjî, tsi'î ajàñē mē bo kîi ntwee nî ñdîgē ñwà'ànē Nwî jî mō'ō aà. Ñghirē ma mùu ajàñ, ñtsē aa ñgi'i a nu bo bîmbōñē.

¹⁷ Là a mbo bù bōo bimaà, nî fòò mē ñszi ìnnù ma jû. Mē tigē nswonē a mbo bù aa mē tâ nî tsyēsē ghuu, tâ bē ma bú mē bì tîi atu a mbo Nwî aa,

tâ bì tsee ghuu gaansə tâ nì yon ifansənnù bê bǐi mə bì sǐ nō̃sə ləə aa, mbwɛ mǎnjǐ wa yǐi nì təə ghu àkòrê yuu a tinsə aà.

¹⁸ Nì banə ɲka ɲkwe a mûm ìbò̃ ɲwǐ bo bì ànnǔ ajàn mə nì kù'ùsə n̄zi nì Mmà'àmbi yǐi mə à nì ɲgànywèənsə yì'inə Yesu Kristo aà. Tâ nìgha'a tâ nì tswe ghu mbo, n̄loginə tsítsòn ɲghɛ nywe'e a n̄lwǐ'ǐ n̄bǐ. Amen.

Anwà'anə JON yi ntsyambii

NJI'INNŪ ANWÀ'ANƏ YŪ

A anwà'anə yū aa a le ηwà'anə Jon, ηgàntoò Kristo yīi mə à le ηki ηwà'anə Ntoo yī Nsigìnə Jon aà. Ka mə kaa Jon à si bê bīi mə yu ηwà'a a mbo bo aa swonə aa, mbə bi tse swonə mə à ηwà'anə a mbo bōo bi Kristo bīi mə bi tswe a idigə idigə aà. Nlōo aa nswōnə ntoo ya yīi bo le yu'u a nlōgìnə aà. Nwī à nī ηkà'à, ma mùu ajàn tā bē bīi mə à nī bōo bi aa tā bi tswe nī ànnū yī mō'ō bo bi Tà ηka nzi nī àkòrè nīzī yaa a mūm ηkà'à (1.5-7).

Ma mùu noò ηgāndi'innū mbwe'esè le ηkuu a titi bōo bi Kristo ndi'ī nī ibānənnū nlon nlon Nwī. A bê innū jīi mə Paul nī Peta le si ηkīi nto a nī ηwà'anə jīi mə bo le ηwà'anə a mbo ηghòtə aà. Jon à le ηwà'anə aa a ηwà'àsə bōo bi Kristo nlon ηgāndi'innū mbwe'esè jīi mə i le ntswe a mūm ηghotə aà. A le ηki nlōo a ghìrə tā bōo bi Kristo zi mə bo tswe nī ntswēnti a ajàn mə Kristo à yweensə a waa aà (5.11-13).

Annū yīi mə ηgāndi'innū mbwe'esè ma jū le si di'ī aa, a bē à yīi mə bi le si tigə ntwonə a noò nīm nī ànnū biGnostics aà. Annū jīi mə bē ma bū le si di'ī aa kaa a le ηwà'à bōontə a nī ànnū yīi mə ntoo yī nīsigìnə i swonə nlon Kristo aà. Nğāndi'innū mbwe'esè ma jū i le si di'ī nī mə kwensə à tswe a titi njoò jīi mə bi yə aa nī àzwī. Nswonə nī mə nɲānu bo bi njoò tsīm jīi mə i tswe a mbi aa, i tswe nī ibi, Azwī a bōn, nlaa, kaa wa'à nī ibi tswē. Ma la a bē mə Nwī nī Azwī bo bi Kristo bi bōn ηki nlaa; nūmìsōn mə à nī nɲānu aa, bo bi njoò tsīm faà mbi i bi'ī. Tsō mə nɲānu à nī àyoo yīi mə a tswe nī ibi aa, kè nū a kà ηghìrə innū jī sigìnə kè jī bi bōn ma ya a si annū tsu kwensə, nlon mə bi ghìrə aa a nɲānu aà. Ma yū a le mfa abwarə a mbo bo mə bi tigə ntsuure nī mibìminū myaa, ηghìrə nī innū jīi mə nɲānū i yè'ètə aà.

Bidi'ī binnū ma bū le si di'ī nī mə nū a yweenə aa a ajàn mə à fē'ε a mūm nɲānū ntsya aa a nīm ajànə mitsyè yī mō'ō mə a ghìrə nū a nanşə nzi nī innū aà. "Gnostics" à nī nìghàa mə nī lo nī "gnosis" mə à nī nìghàa nī baGrikiā, nji'ī yī i bē "nzi ànnū." A mbo biGnostics, kaa nū à si aa a nīm àbiintī a nu Kristo yweenə. BiGnostics le si swonə nī mə tsō mə ntsyānu i tswe nī ibi aa, kaa Kristo à le ηwà'à fàa atu nsyε aa tsō nūmìsōn zī. Ma mùu ajàn bi mō'ō swonə nī mə Kristo kaa à le ηwà'à aa nī nɲānū tswē, à le ntswe aa nī finə nɲānū, à le si kirə aa tsō à tswe nī nɲānū. Bī mō'ō swonə nī mə Kristo yīi mə à nī Nwī bō Azwī aa, à le nsigə ηkuu a nu Yesu yīi mə à nī nū aa wa noò mə bi le mmurə yī ηkī aà, la nyī mbu mmà'atə yī mfe'ε mbōn tā bi zwitə yi.

Jon à le ntigə ηwà'anə nanşə ndi'itə nī biKrisèn nswonə nī mə wa Kristo, Mu Nwī, à le nzi a mūm nɲānū. Bē bya bīi mə bi tuu nī mə kaa à le ηwà'à mūm nɲānu zī aa à nī ηgānto Kristo jya mə i le ntswe nī mfe'ε aà (2.18-23; 4.1-4). Nswonə nī mə Kristo à le mbə Nwī ηki mbə nū. Nū yīi mə a tuu Mu aa a kīi ntuu aa Tà. (2.22; 4.2,15; 5.1,5). Paul a kīi nswonə nī mə nū yīi mə Nwī à ywèensə mē yi, a tigə mbə mu Nwī aa, à tswe nī nlo a nyu'u nī Nwī, nləə nī nōnşə Nwī (2.3-6). Nū yīi mə kaa à si nōnşə ləə aa a ghìrə aa

ibî, kaa wa'ă mu Nwî bê, kaa ŋwa'ă yi ki nzi, ma ghuù nù à bàŋnə mbə aa mu devil (3.4-10).

Nswon ni mə nù à bə wǒ annù, i ghìrə ibi, i bǔ bii ifǎnsənnù ji bon Nwî à ka lǐ'ìnə, i sǐ'itə ibî yi (1.9). Kristo a kǐ mǐbu'u nǐ mbo a mbo Nwî ñlon ŋgaà yàà (2.1-2). Nswon ni mə tǎ bɔɔ Nwî tsuu mbi yù ki kòŋə (2.15-17) mbaŋnə ŋka ŋkɔŋə nǐ Nwî, ŋkǐi kɔŋə nǐ bilǐm byaa (3.11-18; 4.7-21).

Jon a swon ni mə kaa bɔɔ bi Kristo si bù ñlɔɔ ni bē bǐ dǎŋ (tsǒ bǐGnostics) mə bi ka ndi'i waa nǐ ànnù yǐi mə a nǐ annù nǐkon aà, ñlon mə Azwǐ yǐ Lǎa a di'i waa (2.20-27) bo zi innù nǐŋkonə. A ku'ùnə mə tǎ bo zi mə nù yǐi mə tswe nǐ Kristo aa à tswe nǐ ntswəntǐi (5.11-13).

Bi yatə aŋwà'ànə yǐi aa laà:

1. Nji'innù aŋwà'ànə yuà 1.1-4
2. Nkà'à bô mǐi idigè 1.5—2.29
3. Bɔɔ bi Nwî ni bɔɔ bi devil 3.1-24
4. Annù nǐŋkon bo àfǎnsənnù 4.1-6
5. Bɔɔ bi Kristo tswe nǐ ŋkɔŋ Nwî ni bilǐm byaa 4.7-21
6. Abǐintǐi yǐi mə a ghìrə bɔɔ bi Nwî tsyà nǐ mbi aà 5.1-21

Nìghàa nǐ ntswəntǐi

¹ Bǐ'i ŋwà'ànə a mbo bù ñlon aa Nìghàa nǐ ntswəntǐi nya mə nǐ lə ntswe nloginə a bē'ənə aà. Bǐ'i lə nyu'u annù ñlon Nìghàa ma nù. Bǐ'i kǐ mē n̄yə nǐ mǐ'i mǐ'i, bǐ'i yə mē, m̄bô mǐ'i mǐ kǐ m̄mɔɔntə.

² Nòò yǐi mə Ntswəntǐi ma yǐi lə mfɛ'ɛ bi yənə aa, bǐ'i lə mbə b̄iyəfə, ma mùu ajàn, bǐ'i tigə ŋghaa annù ñlon ntswəntǐi ma ya, ŋkǐi ntigə nswonə nǐ ànnù ñlon ntswəntǐi yǐi lə lwǐ'i nǐŋkon, yǐi lə ntswe bo Tà, a ghìrə ŋghìrə bǐ'i zi aa, a mbo bǐ'i.

³ Annù yǐi mə bǐ'i yə ŋki nyu'u aa, bǐ'i kǐi nswonə aa yu a mbo bù, mə mbə nǐ kǐ ntswə nǐ ànnù yǐ mɔ'ɔ bǐ'inə, a bē ànnù nǐŋkon mə ntswe nǐ ànnù yǐ mɔ'ɔ yǐi mə bǐ'inə tswe nǐ yu aa bǐ'inə tswe aa bǐ'inə bi Tà nǐ Mú yǐ Yesu Kristo.

⁴ Bǐ'i ŋwà'ànə ma jù innù a mbo bù aa, ta tǎ nidorə nǐ'inə kɔ'ɔ nluu.

Nwǐngɔŋ à nǐ ŋkà'à

⁵ Aà n̄too ya mə bǐ'i yu'u ghu mbo ŋkǐi nswonə nǐ a mbo bù aa lə yulà mə, Nwǐngɔŋ à nǐ ŋkà'à, kaa mǐi idigè lə wa'à ghu nu burə ntswe tswe.

⁶ Mbə bǐ'inə ka nswonə nǐ mə bǐ'inə tswe nǐ ànnù yǐ fùurə bǐ'inə n̄bò m̄bu ŋka ntəə nǐ a m̄m mǐi idigè bon bǐ'inə tswɛɛ aa innù, kaa ŋkǐ'i nǐ ntswəntǐi yǐ'inə tswə n̄yonə aa ànnù nǐŋkonə.

⁷ Bǐ'inə bə bàŋnə ki təə a m̄m ŋkà'à, tsi'i tsǒ àjàŋə mə yumbɔŋə à tswe a m̄m ŋkà'à aa, bon bǐ'inə aa tswe nǐ ànnù yǐ mɔ'ɔ bǐ'inə nǐ bǐ'inə, tǎ àləə Mú yǐ Yesu tǎ à si'i ŋgɔŋ ibi yǐ'inə lə tsimə.

⁸ Mbə bǐ'inə ka nswonə nǐ mə bǐ'inə sǐ nǐ ibi tswə, bon bǐ'inə bwe'esə aa m̄b̄b̄ mǐ nù mǐ'inə, kaa annù nǐŋkon a wa'ă a nu bǐ'inə tswə.

⁹ Lǎ mbə bǐ'inə ka mbii ifǎnsənnù ji'inə, bon ajànə a ləə ŋkà'à yǐ, ŋghìrə annù yǐi a tsinə aa, à ka lǐ'inə ifǎnsənnù ji'inə, i sǐ'i ŋgɔŋ innù ji'inə lə tsim jǐi i sǐ tsinə aà.

¹⁰ Mbə bǐ'inə swon mə kaa bǐ'inə sǐ innù jǐ bi ghìrə bon bǐ'inə twonə aà yi nǐ ŋgàŋàbǎŋnənnù, kaa nìghàa nǐ nǐ wa'ă a nu bǐ'inə tswə.

2

Kristo à nǐ nù ŋkwètə yǐ'inə

¹ Bɔɔ ba bɛ kɛgɛ, mɛ ɲwà'ànɛ julà innu a mbo bù aa mɛ tâ nɛ tsuu ibi ki ghɛrɛ. Lâ mbɛ ɲu nibu a ghɛrɛ ibi, bon bɛ'inɛ tswe nɛ ɲu yɛ mɛ a bu'u mbo a nsi Tà nlon atú yɛ'inɛ, mbɛ Yesu Kristo, yu wa yɛ mɛ annu yɛ a tsɛnɛ aà.

² Bi tsyà aa ghu nu nsɛ'itɛ nɛ innu jɛ bɛ ji'inɛ, kaa wa'ã aa tsi'ɪ ji'inɛ si'itɛ, ɲkɛ si'itɛ nɛ jɛ bɛ bitsim fàa mbɛ.

³ Mânjɛ yɛ mɛ mbɛ bɛ'inɛ zi mɛ bɛ'inɛ zi yɛ aa, à nɛ mɛ bɛ'inɛ ka nlɛ ndi'ɪ jɛ.

⁴ ɲu yɛ mɛ a swonɛ nɛ mɛ “mɛ zi yɛ,” lâ ɲkaa ki'ɪ nɛ ndi'ɪ jɛ lɛ aa, à nɛ ɲgànɛbɛɲnɛnnu, kaa annu nɛnkon a wa'à ghu nu tswɛ.

⁵ Nlon mɛ à nɛ tsi'ɪ annu nɛnkon mɛ àkɔnɛ Nwɛ a nɛ lunɛ a tswe aa a mbo ɲu yɛ mɛ a lɛ nighaa nɛ. Mbɛ bɛ'inɛ kɛ ntsya aa tsi'ɪ a nɛm àjàn yulà nzi mɛ bɛ'inɛ tswe ghu mûm nu.

⁶ ɲu yɛ à swon mɛ yu lwi'ɪ ghu nu laa bon a yonɛ ibu'ù mikorɛ jɛ a àjàn mɛ à lɛ si tɛ aa.

Nɛ'ɪ yɛ mɛfi yá

⁷ Bɛlɛm ba bɛ mɛ mɛ kɔn aa, kaa mɛ si aa ndi'ɪ yɛ mɛfi yɛ tsu ɲwa'anɛ, à bɛnɛ mbɛ aa tsi'ɪ ndi'ɪ yɛ nɛlwen ya mɛ nɛ lɛ ntswe nɛ yu a nlògɛnɛ aà, ndi'ɪ yɛ nɛlwen ma yu a bɛ nighaa nɛ Nwɛ nya mɛ nɛ lɛ nyu'u aà.

⁸ Lâ mbɛ mɛ tse kɛ swon mɛ mɛ ɲwà'ànɛ aa ndi'ɪ yɛ mɛfi yɛ mɛ bi yɛ nɛ annu nɛnkonɛ yɛ a nu Kristo ɲkɛ nyɛ nɛ a nu bù, nlon mɛ itugɛ wa i tsyà ɲghɛɛ nii, ɲkà'a annu nɛnkon wa i tigɛ nta.

⁹ ɲu yɛ mɛ à swon mɛ yu tswe maa a mûm ɲkà'à mburɛ ki baa ndɛm yɛ aa, à burɛ ntswe aa tsi'ɪ wa mûm itugɛ.

¹⁰ ɲu yɛ mɛ a kɔnɛ ndɛm yɛ aa à tswe aa a mûm ɲkà'à, kaa nɛ'ɪ annu yɛ mɛ mbɛ a kwantɛ ɲwo aa kaa wa'à bɛ.

¹¹ Lâ ɲu yɛ mɛ a baa ndɛm yɛ aa à tswe aa a mûm mɛfi idigɛ ɲki mburɛ ki zɛ aa tsi'ɪ a mûm mɛfi idigɛ, kaa ɲki'ɪ adigɛ yɛ mɛ yu ghɛɛ ghu aa zɛ nlon mɛ itugɛ wa i kɛn mi'ɪ mi.

¹² Mɛ ɲwà'ànɛ a mbo bù bɔɔ bɛ kɛgɛ aa nlon mɛ bi li'inɛ ifansennu jɛ aa nlon ɲkwi atú yɛ.

¹³ Mɛ ɲwà'ànɛ a mbo bù bɛtá aa nlon mɛ nɛ zi a yɛ, yu wa yɛ mɛ à lɛ ntswe a nlògɛnɛ aà. Mɛ ɲwà'ànɛ a mbo bù bɔɔjɔn nlon mɛ nɛ tsyà mɛ nganmbu'u innu jɛ bɛ wa aa. Mɛ ɲwà'ànɛ a m bo bú bɔnkhɛ aa nlon mɛ nɛ zi a Ta aà.

¹⁴ Mɛ ɲwà'ànɛ a mbo bù bɛtá aa nlon mɛ nɛ zi a yu wa yɛ mɛ à lɛ ntswe a nlògɛnɛ aà. Mɛ ɲwà'ànɛ a mbo bù bɔɔjɔn aa nlon mɛ nɛ tswe nɛ mɛtɛ, nighaa nɛ Nwɛ nɛ kɛ nɛlwi'ɪ a mûm nu bù, nɛ kɛ mɛ ntsya nganmbu'u innu jɛ bi wa aa.

¹⁵ Nɛ tsuu mbi yu kɛ njoo mbi jù ki kɔnɛ. ɲu à bɛ kɔn mbi yu, bon kaa annu ɲkɔn Tà a si ghu nu tswɛ.

¹⁶ Nlon mɛ ɲjoo tsim jɛ i tswe fàa mbi aa, tsɔ njoo jɛ mɛ njyá nu i lwà'à ghu aa, nɛ jɛ mi'ɪ lwà'à ghu aa, bo bi njoo mbi tsim jɛ mɛ bɛ ɲnee nu yàa ghu aa, kaa à si aa a mbo Tà lô. I bɛnɛ nlo aa a mbô mbɛ.

¹⁷ Mbi yu tsyà nii aà tsyà. Njoo jya mɛ bɛ lwà'à ghu aa i ghɛɛ bo yu. Lâ ɲu yɛ mɛ a ghɛrɛ innu jɛ mɛ Nwɛngon a lòò aa, a tswe nɛlwi'ɪ nɛnkonɛ.

ɲgànkbàa Kristo

¹⁸ Bɔɔ bá, wa nòò nɛlwi'ɪ mbɛ à kà mɛ aa ɲku'u, nɛ lɛ mbaa nyu'u mɛ ngannto Kristo wa à kà mɛ aa nzi. Wa ngannto Kristo jɛ ghà'atɛ i zɛ mɛ, a bɛ àjàn mɛ bɛ'inɛ zi mɛ àa nòò nɛlwi'ɪ mbi aà.

¹⁹ Bo le mfè'è aà a titii bĩ'inè, lâ kaa bo le ñwa'à bĩ'inè bĩ mɔ'ɔ bē. Nlon mē bo le mbaa tswe aa bĩ'inè nìbò bon bo le ñghèè nĩ m̀bĩ ntswe bi'inè nìbò. Lâ bo le mfè'è waa, tă ghìrē tā à laa mē kaa bo bi tsim sị aa bĩ'inè bĩ mɔ'ɔ bē.

²⁰ Lâ yu wa yĩ mē à làa m̀nsè aa à yò'ò mē ghūu. Bù bi tsim nì kĩ nzi annù nĩnkonè.

²¹ Kaa mē si a mbo bù ñwa'anē aa nlon mē kaa nì sị annù nĩnkon zĩ, lâ mē ñwà'ànē aa nlon mē nì zi, ñkĩ nzi mē kaa aban̄nennù kaa a sị a nĩ annù nĩnkon lō.

²² Maa ñghè ñgàñàb̄ñnennù àa nù wa mē a tuu nĩ mē kaa Yesu à sị Ayo'ò Nwĩ wa bē aa ε? Wa làa ñgàñnto Kristo wa à ghuà. Mbē yu wa yĩ mē a tuu nĩ Ta nĩ Mu aà.

²³ Wa nù yĩ mē a tuu Mu aa, kaa à sị nĩ Tà b̄ñnè n̄tswe. Nù yĩ mē a bii annù Mu nĩ n̄si n̄si aa, à k̄i n̄tswe n̄i Tà.

²⁴ Tā n̄i yē mē annù ya mē n̄i le nyu'u a n̄lògìnē aa tā à lwi'i bu bo. Mbē ànnù ya mē n̄i le nyu'u a n̄lògìnē aa a lwi'i bu bo bon n̄i ka lwi'i bu b̄i Mu i k̄i lwi'i bu b̄i Tà.

²⁵ Yulà à n̄i àyoo ya mē à kà'a a mbo bĩ'inē aà, n̄tswènt̄i yĩ i lwi'i n̄nkon aà.

²⁶ Mē ñwà'ànē innù julà a mbo bù nlon aa ñgaa bē b̄i mē bi ka bwe'esē ghūu aà.

²⁷ Lâ àjàñ ya yĩ mē à le nyɔ'ɔ ghūu aa, ñyɔ'ɔ ma ya i lwi'i a nu bù. Kaa n̄i si bù n̄lɔɔ n̄i mē tā nù tsù à bu ñka ndi'i ghūu, n̄lon mē nyɔ'ɔ ya mē à le nyɔ'ɔ ghūu ghū aa i d̄i'i innù tsim a mbo bù. Innù jya i k̄i mbē annù n̄ikon, kaa k̄i'ĩ aban̄nennù bē. Ajàn yĩ mē bi d̄i'i mē ghūu aa, tā n̄i lwi'i ghū n̄i.

²⁸ Ts̄ts̄s̄on, b̄ò b̄a, lwi'i n̄i ghū nu, tà n̄ò yĩ mē à ka yĩ zĩ aa, kaa bĩ'inē wa'à n̄i n̄ìb̄ɔ'ɔ tswē, kaa ñk̄i'ĩ b̄an̄nē ñka ñkhē n̄i bē khē n̄i àd̄ir̄etu a ajàn mē a zĩ aà.

²⁹ Bĩ'inē bē zi mē annù yi a tsinē bon bĩ'inē k̄i nzi mē nù n̄tsim yĩ a ghìrē annù yĩ a tsinē aa, a jwĩ yu.

3

Bɔɔ bi Nwĩ

¹ N̄i yē mbuu ak̄on̄nē yĩ mē Taà yĩ'inē à tswe n̄i yu a nu bĩ'inē, mē mbē a ka ntwonē n̄i yĩ'inē a n̄i b̄ò bi. A bē ànnù n̄nkon mē bĩ'inē n̄i b̄ò bi. N̄ji'ĩ ànnù yĩ mē kaa mbi yù i sị yĩ'inē zi aa i bē aa mē kaa le ñwa'à yi k̄i nzi.

² B̄ò bi maà b̄i mē k̄on̄ aa, ts̄ts̄s̄on bĩ'inē bē aa b̄ò bi Nwĩ; lâ kaa bĩ'inē sị ajàn yĩ mē bĩ'inē ka yĩ bē aa nan̄sē nzi. Lâ bĩ'inē zi mē n̄ò wa mē à ka yĩ zĩ aa tā bĩ'inē tigē mbē aa ts̄o yu, n̄lon mē bĩ'inē ka yĩ yē yi tsi'ĩ ajàn mē à nan̄sē mbē aà.

³ Nù n̄tsim yĩ mē a bē, n̄n̄i n̄t̄i yi ghū nu aa, a l̄è n̄i ìb̄īn̄u yi i laà ts̄o ajàn yĩ mē yumb̄on̄ à k̄i n̄laa aà.

⁴ Nù yĩ mē a ghìrē ìb̄i aa a w̄ò aa n̄on̄sē Nwĩ; ìb̄i à bē aa ñw̄ò n̄on̄sē Nwĩ.

⁵ N̄i zi mē Yesu à le n̄z̄ f̄aa mbi aa a n̄lògē ìb̄i yĩ'inē i l̄ò'òs̄è, ñk̄i nzi mē kaa à sị n̄i ìb̄i tswē.

⁶ Kaa Nù n̄st̄im yĩ mē à lwi'i ghū nu aa kaa à si b̄i ghìrē; kaa nù yĩ mē a ghìrē ìb̄i aa kaa à l̄è ñwa'à yi yē, kaa wa'à yi k̄i nzi.

⁷ B̄ò b̄a, tā nù tsù à tsuu ghūu l̄ò bwe'esē. Nù yĩ mē a ghìrē innù j̄i i tsinē aa à ts̄inē ts̄o ajàn mē Kristo à ts̄inē aà.

⁸ Nù yïi mæ a ghîrê ibi aa, à ni mu Devil; ñlon mæ Devil a ghîrê ibi nlògînê aa a nlògînê mbî. Nji'î ànnù yïi mæ Mu Nwî à lè nzi ghu aa, ì lè mbê aa a ntâ ñgi'î nî ifà'a Devil.

⁹ Nù yïi a jwe Nwî ñjwe yi aa, kaa à si ibi ghîrê; ñlon mæ màrê Nwî à lwi'î ghu nu, kaa a wa'á nghîrê ibi bù ñzi, ñlon mæ a yi aa a jwe Nwî aà.

¹⁰ Annù yïi mæ a ka di'î a ñû yïi mæ à ni mu Nwî kè a ñû yïi à ni mu Devil aa a yulà mæ, ñû yïi mæ kaa à si annù yïi mæ a tsinê aa ghîrê aa, kaa à si mu Nwî bê, kè ñû yïi mæ kaa à si mu maà yï kôñê aà.

Nî ka ñkôñê ghuu bu nî bù

¹¹ Aâ ntôo ya mæ nî lè nyu'u nlògînê a nlògînê aà, mæ bî'inê aa ñkôñê bi'inê nî bî'inê,

¹² ntsee bê tsô Cain yïi mæ à lè mbê mû ñgâñmbù'unnù, ñzwitê mu maà yï aà. Baa à lè ñzwitê mumaà yï aa a ya? A lè ñzwitê yi aa ñlon mæ mîghîrînê mî nù mî lè mbi'î mî mumaà yi mî bâñnê ñtsinê aà.

¹³ Bôo bi maà, nî tsee ki yerê mæ mbê bê bî fâa mbi kâ mbaa ghuu.

¹⁴ Bî'inê zi mæ bî'inê fê'ê mæ a mum ñiwo ntigê ntswe aa a mûm ñtswêntî ñlon mæ bî'inê kôñnê bi'inê nî bî'inê aà. Nù yïi mæ à si ndîm yï kôñê aa à lwi'î aa a mûm ñiwô.

¹⁵ Nù yïi a bàa mu maà yï aa, à bê aa ñû ñzwitê ñû. Nî zi mæ kaa ñû yï a zwitê ñû aa, kaa à si nî ñtswêntî ya mæ ì lwi'î ññkôñê aa tswê.

¹⁶ Aâ àjàñ yïi mæ bî'inê zi ayoo yïi mæ àkôñnê à ni yu aa, â yuà mæ: Kristo à lè mfa ntswêntî yï a atu bî'inê; ma mùu ajàñ bî'inê ki ntswe nî ñka mfa ntswêntî yi'inê a atu bôo bi maà bi'inê!

¹⁷ Là mbê ñû a tswê nî ñjoo mbi jù, ñyê mu maà yï yïi mæ à fûmê aa, kaa wa'à mîlîñnê yi ko, bêo bon mbê a tigê ñdi'î mæ àkôñnê Nwî a tswê a mûm ntîi yu aa mæ akê aa é?

¹⁸ Bôo bâ bî'inê tsee a akôñnê aa bê nî ñtsù kè nî ñighâà ki di'î, là mbañnê ñka di'î a akôñnê ya yïi mæ a nî yï annù ññkôñê aa bê a nî mîghîrînê mî innù mî'inê.

¹⁹ Ma mùu ajàñ, bî'inê ka zi mæ bî'inê tswê a mûm ànnù ññkôñê; tâ mîntîi mî'inê tigê ntswe nî mbôonê a nsi mî'i Nwî,

²⁰ kè a tɛ'ɛ mbê nòò yïi mîntîi mî'inê sa'a nî yi'inê aà, ñlon mæ bî'inê zi mæ Nwî à tsyàtê ntîi yi'inê ñki nzi innù tsimê aà.

²¹ Bôo bâ, mbê mîntîi mî'inê tsee yi'inê ki sa'a bon kaa bî'inê ka wa'à kà mbô'ô a ntswe a nsi mî'i Nwî;

²² bî'inê ki ñkwêrê nî ñjoo tsim jîi bî'inê betê ghu mbo aa, ñlon mæ bî'inê lèò ndi'î ji ñkîi nghîrê nî innù jîi mæ ì ghîrê a doritê aà.

²³ A bê ñdi'î yï yâ ì yuà, mæ tâ bî'inê ññ mîntîi mî'inê a nî ñkûm Mû yï Yesu Kristo, ñkîi ñka ñkôñnê bi'inê nî bî'inê a ajàñ mæ Kristo à lè ndi'î aà.

²⁴ Bê bitsim bîi bi lèò ndi'î Nwî aa, bi lwi'î ghu nu tsô mæ Nwî à ki nlwî'î a mum bo aà. Annù yï mæ a ghîrê mæ bî'inê zi mæ à lwi'î a mûm ntîi bî'inê aa, à nî Azwî yi ya mæ à fa a mbo bî'inê aà.

4

Azwî annù ññkôñê bo bî àzwî mbwe'esê

¹ Ìkà'á jyâ, nî tsuu ñzwî tsim ì ki bii, mbañnê ñka nywe'etê nî ñzwî a nzi mæ ì lo aa a mbo Nwî aa é; ñlon mæ ñgâñntoo Nwî mbwe'esê jî ghâ'âtê ì fê'ê mæ a mbî.

² Mbê nî zi Azwî Nwî aa lalà, àzwî tsim yïi mæ a bii mæ Yesu Kristo à lèè mfe'ê a mbi a mûm ñjyânu aa, a lo aa a mbo Nwî,

³ àzwĩ tsim yĩ mə kaa a sì bii nì nsi mə Yesu à lèè n̄fɛ'ɛ a mbi a m̄m n̄jyǎ nu aa, kaa a sì aa a mbo Nwĩ lò. Ma yũ àzwĩ a baɲnə mbə aa àzwĩ ɲgàɲto Kristo, yĩ mə nì lè nyu'u mə à ka yĩ fɛ'ɛ, yĩ mə à tɛ'ɛ m̄ n̄tswe a mbi tsìtsòn̄ aà.

⁴ Bɔɔ bâ, nì lò aa a mbo Nwĩ, nì k̄i m̄ n̄tsya waa; ɲlon̄ mə yu wa yĩ mə à tswe a mum bù aa, à tsyàtə yu wa yĩ mə à tswe a m̄m m̄bi aà.

⁵ Bo lo aa fàa m̄bĩ, maa ajàɲ ìnnù j̄i mə bo swon̄ aa i b̄ê ìnnù m̄bĩ, m̄bi i k̄i nyu'utə.

⁶ Lâ b̄i'ìnə lo aa a mbo Nwĩ. Nù n̄tsim yĩ mə à zi Nwĩ aa, a yu'utə n̄ ìnnù yĩ mə b̄i'ìnə swon̄ aà, lâ yu wa yĩ mə kaa à sì a mbo Nwĩ lò aa, kaa à sì annù yĩ b̄i'ìnə swon̄ aa yu'utə. Aa m̄anj̄i yĩ mə b̄i'ìnə tsyà ghu nzi n̄ àzwĩ annù n̄ɲkon̄ bo b̄i àzwĩ mbwe'esə aà.

Nwĩngòn̄ à n̄i àkòɲnə

⁷ Ɔkà'â jâ, b̄i'ìnə aa ɲkòɲnə yì'ìnə b̄i'ìnə n̄i b̄i'ìnə; ɲlon̄ mə àkòɲnə a lo aa mbo Nwĩ, nù n̄tsim yĩ mə à kòɲ b̄ê aa, a jwe Nwĩ, a k̄i n̄zi Nwĩ.

⁸ Nù yĩ mə à sì b̄ê kòɲ aa, kaa à sì Nwĩ zĩ; ɲlon̄ mə Nwĩ à laa mbə àkòɲnə.

⁹ Nwĩ à lè n̄tsyà aa lâlà n̄d̄i'ì àkòɲnə yì a mbô b̄i'ìnə, mə Nwĩ à lè n̄too a n̄jon̄ Mũ yĩ a fɛ'ɛ fàa m̄bi, mə mbə b̄i'ìnə tsyà ghu nu n̄tswe n̄i n̄tswɛnt̄i.

¹⁰ Aâ àkòɲnə yuà, kaa a sì b̄ê aa mə b̄i'ìnə lè ɲkòɲnə Nwĩ, a baɲnə mbə aa mə, à lè ɲkòɲnə yì'ìnə n̄too a Mũ yĩ mə tâ à b̄ê m̄anj̄i yĩ mə b̄i ka tsyà ghu i s̄i'itə ìb̄i yì'ìnə.

¹¹ Ɔkà'â jâ, mbə a b̄ê mə Nwĩ à lè ɲkòɲnə yì'ìnə ma mùu ajàɲ, bon̄ a ku'unə mə tâ b̄i'ìnə aa ɲkòɲnə yì'ìnə b̄i'ìnə n̄i b̄i'ìnə.

¹² Kaa ɲù tsù à sì ghu tswé yĩ mə à lèè n̄yə Nwĩ; b̄i'ìnə b̄ê k̄i kòɲnə yì'ìnə b̄i'ìnə n̄i b̄i'ìnə bon̄ Nwĩngòn̄ à lwi'ì a nu b̄i'ìnə, àkòɲnə yì a k̄i n̄luu a nu b̄i'ìnə.

¹³ B̄i'ìnə ka tsyà aa làà i zi mə b̄i'ìnə lwi'ì a mum Nwĩ a k̄i n̄lwi'ì a mum b̄i'ìnə, ɲlon̄ mə à fà mə Azwĩ yì a mbo b̄i'ìnə aà.

¹⁴ B̄i'ìnə yè m̄ê, ɲk̄i mbə b̄iyəfə, mə Tà à tòò mə a Mũ yĩ, mə tâ à b̄ê N̄gàɲwèènsə m̄bĩ.

¹⁵ Nù n̄tsim yĩ mə à b̄i n̄i n̄si n̄i n̄si mə Yesu à n̄i Mu Nwĩ aa, Nwĩ à lwi'ì ghu n̄u a k̄i n̄lwi'ì a nu Nwĩ.

¹⁶ Ma mùu ajàɲ b̄i'ìnə zi ɲk̄i mb̄i àkòɲnə yĩ Nwĩ à tswe n̄i yu a nu b̄i'ìnə aa. Nwĩngòn̄ à n̄i àkòɲnə, ɲu yĩ mə à lwi'ì a mum àkòɲnə aa à k̄i n̄lwi'ì aa a mum Nwĩ, Nwĩ a k̄i n̄lwi'ì ghu n̄u.

¹⁷ Nwĩ à gh̄i'ê àkòɲnə yì a luu a nu b̄i'ìnə aa mə tâ b̄i'ìnə yì wa'à n̄i n̄b̄o'ɔ wa ɲjwĩ n̄tsò'òtə m̄isa'a tswé, ɲlon̄ mə ajàɲ yĩ mə à b̄ê aa, aâ ajàɲ yĩ mə b̄i'ìnə k̄i mbə fàa a m̄m m̄bi aà.

¹⁸ Kaa n̄b̄o'ɔ s̄i a m̄m àkòɲnə tswé, ɲlon̄ mə àkòɲnə yĩ mə a luu aa, a f̄i'ì n̄b̄o'ɔ. Ayoo yĩ mə a z̄i n̄i n̄b̄o'ɔ aa à n̄i n̄jò, ɲù yĩ mə à k̄i n̄tswe n̄i n̄b̄o'ɔ aa kaa à sì n̄i àkòɲnə yĩ mə a luu aa tswé.

¹⁹ B̄i'ìnə kòɲnə aa n̄lon̄ mə à lèè n̄foo ɲkòɲnə yì'ìnə.

²⁰ Nù tsù à b̄ê swon̄ mə, “M̄ê kòɲnə Nwĩ” i baɲnə k̄i bàa a n̄d̄im yĩ bon̄ à n̄i ɲgàɲabaɲnənnù; ɲlon̄ mə ɲù yĩ mə à sì a n̄d̄im yĩ yĩ mə a yè kòɲ aa, kaa mbə a wa'ă Nwĩ yĩ mə kaa à lèè ɲwa'à yè aa kòɲnə.

²¹ Aâ n̄d̄i'ì yĩ mə b̄i'ìnə kwɛrə a mbo Kristo aa i yulà, mə ɲù yĩ mə a kòɲnə Nwĩ aa, tâ à k̄i ɲka ɲkòɲnə n̄d̄im yĩ.

5

Ajàn yïi mæ bî'inè tsyà mæ mbi aà

¹ Nù ntsim yïi mæ à bii mæ Yesu à ni Ayo'ò Nwĩ wa aa a jwĩ Nwĩ, nù ntsim yïi mæ a kònè ta aa, a kii ñkònè ni mú yĩ.

² Bî'inè tsyà aa lâlà nzi ni mæ bî'inè kònè nî bɔɔ bi Nwĩ, mæ bî'inè kònè Nwĩ ñkii nyu'unə nî ndi'ĩ ji.

³ Nlon mæ à akònnè Nwĩ a yulà, mæ bî'inè ka nləə nî ndi'ĩ ji. Kaa ndi'ĩ ji a wa'á àbè'è mæ à bè'èsə yi'inè ghu bə.

⁴ Nlon mæ nù ntsim yïi mæ a jwĩ Nwĩ aa a tsyá mbi; àyoo yïi mæ bî'inè lógè ntsya nî mbi ghu aa á yuà, àbîintì yi'inè.

⁵ Nù yïi mæ mbə a tsyá mbi aa à nî wò aa ε? A sì nù yïi mæ à bii mæ Yesu à ni Mu Nwĩ aa bə aa ε?

Ayəfə ñlon Yesu Kristo

⁶ Aa yu wa yïi mæ à lə nzi nî ñkĩ bo bi àləə aa à ghulà, Yesu Kristo, kaa wa'a aa tsi'ĩ nî ñkĩ yuyu zĩ, lá nzi nî ñkĩ bo bi àləə.

⁷ Azwĩ Nwĩ a kĩ mbə àyəfə, ñlon mæ Azwĩ Nwĩ àa ànnù nñkonè.

⁸ Bìyəfə ni bi tarə, Azwĩ, ñkĩ, bo bi àləə; bìyəfə ma bú bi tarə bi swonè nî ànnù yĩ fùurè.

⁹ Mbə bî'inə ka mbii nî ànnù yïi mæ bə swon aa, bon ànnù yïi mæ Nwĩ swon aa a tsyatè; ñlon mæ ànnù yïi mæ Nwĩ a swon aa a yulà, mæ yumbon à nî àyəfə nlonə Mú yĩ.

¹⁰ Nù yïi mæ à nñ ntì yĩ a nu Mu Nwĩ aa, à bĩ ànnù yïi mæ Nwĩ a swonə aà, nù yïi mæ kaa sì annù yïi mæ Nwĩ a swon bii aa, à lógè Nwĩ aa a nî ñgàñàbañnènnù, ñlon mæ kaa sì annù yïi mæ Nwĩ à swon tsó àyəfə nlonə Mú yĩ aa bii aà.

¹¹ Annù yïi mæ Nwĩ à swon nlon ngaa Mú yĩ aa a bə mæ, Nwĩ à fá ntswèntì yïi mæ i lwĩ'i nñkon aa a mbo bî'inè. Ntswèntì ma yú i tswe aa a nu Mú yĩ.

¹² Nù yïi mæ à tswe ni Mu aa, à tswe nî ntswèntì; nù yïi mæ kaa à sì ni Mu Nwĩ tswé aa, kaa à sì nî ntswèntì tswé.

Ntswèntì yïi mæ i tswe nñkon aà

¹³ Mæ ñwà'anə juà ñnnù a mbo bù bii mæ nî nñ mîntì muu a ni ikũm Mu Nwĩ aa mæ tâ nî zi mæ nî tswe nî ntswèntì yïi mæ i lwĩ'i nñkonə aa.

¹⁴ Ayoo yïi mæ a ghìrə mæ tâ bî'inè nañsə nñ ntì yi'inè ghu nu aa à nî mæ, bî'inè bə ki betə annù tsu ghu mbo yïi mæ a yonə a nî ànnù yïi mæ a lòò aa bon a yu'u.

¹⁵ Bî'inè bə kii zi mæ a yu'u nî ñnnù tsim jii mæ bî'inə betə aa, bon bî'inè zi mæ bî'inè kwèrè mē ñnnù jii mæ bî'inə betə yi ghu aà.

¹⁶ Mbə nù a yə mumaà yĩ a ka ngիրə ibi yïi mæ kaa mbə i wa'a ni nìwo zĩ aa, bon à ka betə, ta tâ Nwĩ à fa ntswèntì ghu mbó. A ghìrə ma mùu ajàn aa tsi'ĩ a mbo bè bii mæ bi ghìrə ibi yïi mæ kaa mbə i wa'a ni nìwo zĩ aà. Ibi yĩ mɔ'ɔ i tswe ghu yïi mæ i zĩ nî nìwó; kaa mē si swon aa mæ tâ nù à tsa'atə Nwĩ a nî ajànə ibi mà yā.

¹⁷ ñnnù tsim jii i sì tsinè aa à nî ibi, lá ibi yĩ mɔ'ɔ à ni yïi mæ kaa i si ni nìwo zĩ.

¹⁸ Bî'inè zi mæ nù ntsim yïi mæ a jwě Nwĩ ñjwě yi aa kaa à si ibi ghìrè. Nlon mæ yu wa yïi mæ a lə njwe Nwĩ aa, a bə nii, kaa ngàñmbù'ù ñnnù a wa'a nii mɔ̀ntè.

¹⁹ Bĩ'inè zi mə a yi'inè aa a jwe Nwĩ, ògàmbù'ù ìnnù wa a bānè ntswe nì mǐdà'à a atũ nǐ yĩ ntsim.

²⁰ Bĩ'inè kǐ nzi mə Mu Nwĩ à zĩ mē òghirē àtũ yi'inè a laa, a nzi Nwĩngòŋ ànnù nĩkòŋ; bĩ'inè kǐ ntswe a mum yu wa yĩ mə à nì annù nĩkòŋ, tsi'ĩ a mum Mũ yĩ Yesu Kristo. Aa yu mbə Nwĩngòŋ ànnù nĩkòŋ òkǐ mbə ntswēntĩ yĩ mə ì lwĩ'i nĩkòŋ aà.

²¹ Bòò bā, nì ka ntsu'utə ghūu nlonə annũ mmii mǐkobè.

Aṇwà'ànè JON yi ayòntè

NJI'INNŪ AṆWÀ'ANƏ YŪ

A aṇwà'ànè yū aa a le ṇwà'ànə Jon Ṇgàṇntoò Kristo, mə twoṇə nii ni “Ndîi ndânwĩ” aa, ṇghɛɛ ni a mbo “ndè yĩi mə Nwĩ à tsò'ò” bo bì boò bì.

A le ṇwà'ànə aa a nswon mə àkòṇnè à nî mâ ànnù yĩi mə à tswe a titii bè a múm ṇghòtê boò bi Kristo aà. Bè bii mə bi tswe nî àkòṇnè aa bi yu'unə ndi'i Nwĩ ṇkii ṇkòṇnə waa bo ni bo (5,6). Jon à le ṇki ṇwa'anə aa a ṇwà'əsə bè ṇlon ṇgǎṇndi'innũ mbwe'esè jii mə i le si di'i nî ibanṇennũ ṇlon Kristo aà. Ma buu bè ṇki mbə aa ṇgǎṇnto Kristo jya mə bi twoṇə ni bìGnostics aà. Bi swonə ni mə kaa Kristo à le ṇwa'à aa a múm ṇjyǎnũ zĩ. (Yə annù yĩi mə bi swon ṇlon bìGnostics a ni Nji'innũ Mìghàà, bo ni Nji'innũ 1 Jon aà.) Jon à le ntigə nswon mə tâ ṇù tsù à tsuu ṇgǎṇndi'innũ mbwe'esè ma jũ a nda yu lõ kwerə, òtsuu waa burə tsà'atə tsà'atə tă wa'ă ibi waa lô mbe'e (9,10).

Bì yatê aṇwà'ànè yū aa laà:

1. Nji'innũ aṇwà'ànə yuà 1-3
2. Àkòṇnè a ni mâ ànnù a titii bìKrisèn 4-6
3. Awà'əsə ṇlon ṇgǎṇndi'innũ mbwe'esè 7-11
4. Innũ jii mə Jon à le nswon a nlwĩ'isə aà 12-13

Atsà'atə

¹ Aṇwà'ànè yū a lo aa a mbo mə ndîi ndânwĩ, ṇghɛɛ ni a mbo wǒ Ndè yĩi mə Nwĩ à tsò'ò aa bo bì a mbo boò bo bii mə mə kǒṇ tsi'ĩ annù nṇkon aa, kaa a ghuu aa a si tsi'ĩ mə kǒṇ, a kòṇ bĩ'i bì bè bitsim bii bi zi annù nṇkon aà,

² ṇlon mə annù nṇkon ma ya a lwi'i a múm ntii bĩ'i i kii tswe bi'i bo nṇkon aà.

³ Tâ ibòṇ, nî ṇko mǐlṇnè, nî mboonə yĩi mə i lõ a mbo Nwĩṇgòn Tà, bo bì a mbo Yesu Kristo Mú Tà aa, i ka tswe a mbo bĩ'inè a múm annù nṇkon nî àkòṇnè.

Annù nṇkon bo bì àkòṇnè

⁴ Mè le nanse ndoritə a nyə mə boò bo bĩ mo'ò bi yònə annù nṇkon ya, tsi'ĩ wa ajàn mə Taà à le ndi'i a mbo bĩ'inè aà.

⁵ Tsítsòn, mə bu'u nî mbo a mbo wǒ ndè, mə bĩ'inə aa ṇkòṇnə bi'inè ni bĩ'inə; kaa mə si aa ndi'i yĩ mfii ṇwà'ànə, mə kwatə ya yĩi mə leè mfoofa a mbo bĩ'inə a mbii aà.

⁶ Àkòṇnè a bə aa mə, bĩ'inə ka nyu'u ndi'i Nwĩ; àa ndi'i ya mə nì le mfòò ùu'u a nlògìnə, i bə aa mə nì ka ntswe a múm àkòṇnè.

⁷ Wa ṇgǎṇmbwe'esè jĩ ghà'atə i fè'è mə a mbi, mbə bē bii mə kaa bi si bii mə Yesu Krito à le mfè'ɛ a mbi aa nî ṇjyǎnu ṇù mǐsònə; wa ajànə ṇú ma yū à bè aa ṇù mbwe'esè ṇki mbə ṇgǎṇnto Kristo wā.

⁸ Nì ka ntsyesə ghu ta tsuu lõ bwe annù yĩi nì fà'à mē ntswe ni yu aà, tă yĩ banṇə kwerə mitsò'ònə mī afà'à a ni lunə.

⁹ Nì zi mə ɲù yĩ mə à ghèɛ nĩ m̀bĩ kaa wa'à nì ìnnù jya mə Kristo à lɛ ndi'ì aa yònè aa kaa à sɪ nì Nwĩ tswê. Nù yĩ mə à lwi'i a mum ìnnù jya jĩ mə Kristo à lɛ ndi'ì aa, ma waà ɲù à tswɛ nì Nwĩngòɲ Tà bo Mú yĩ.

¹⁰ Maa ajàn mbə ɲù tsù a zi a mbo bù ɲkaa wa'a aa ma yú ànnù ka ndi'ì nì tsee lɔ bii tâ à kuu a nda bù, kě bii tsà'atè yì;

¹¹ òlɔɲ mə ɲù yĩ mə à tsà'atè yì aa a tigə mboonsə aa yì mə tâ bo yu ka ɲghirə ìnnù jĩ bɪ jya mə a ghìrè aà.

Nìghàà nì nlwĩ'ì ɲjìm

¹² Mə tswɛ nì ìnnù jĩ ghà'atè a nswɔɲ a mbo bù, la kaa mə aa wa'à ɲwà'ànə a nì paper nì ink, mə wà'atə mə bon mə yĩ mbàɲnè ɲzi nyə ghuu bĩ'inè ghaànè nĩ ɲtsù. Ma mùu ajàn tâ ɲìdorè nì'inè tâ nì luu.

¹³ Bɔɔ bɪ mumaà ghùù yĩ m̀àngyè wa yĩ mə Nwĩ à tsò'ò aa, bɪ too àtsà'atè a mbo bù.

Aṇwà'ànè JON yǐi a ywe'e ji tarə aà

NJ'I'INNŨ AṆWÀ'ANƏ YU

A aṇwà'ànè yǐi aa a le ṇṇwà'ànə Jon nǝdǝi nǝdǝnwǐ yǐi mə à le ṇki ṇwa'anə 2 Jon aà. A le ṇṇwà'ànə aa a mbô ñsûkà'â yǐi Gaius. A le ṇṇwà'ànə a ntsisə innu jǐi mə i le mfè'è nlon ṇgǝṇswon ntoo yǐi ñsigìnə jǐi i le si təə ṇkarə ndi'i nǝ ànnu Nwǐ a ṇghotə jǐi mə i le ntswe a idigə idigə aà. Bè tsi'ǐ tsǝ ma bǔ, biKrisèn le ntswe nǝ ṇkwèrə waa a mila'a bo, i kǐi ki kwetə a waa (6-8). La Diotrophes, ntsyàsə yǐi mə à le ntswe maa ṇghotə aa, à le ntuu ṇkwerə waa, mǝfi'isə nǝ biKrisèn bǐi mə bi kwèrə nǝ waa laa a ṇghotə. Ma yǐi a ghirə mə tǝ Jon à ṇwa'anə a mbo ñsûkà'â yǐi Gaius mə tǝ à ka ṇkwetə ṇgǝṇtoo Nwǐ ma jǔ jǐi mə i fà'à nlon aa ṇkwǐtu Kristo aà (9-11). Jon a swon mə yumbon yu ka zi lèntə annu Diotrophes yǐi mə a tuu ada'â yǐi, mǝfa nǝ ṇgi'i a mǝm ghòtə aà (10).

Aṇwà'ànə ma yǐi a dǝi'ǐ nǝ mə a bon ṇki mbə annu yǐi tǝnsə a ṇkwetə bè bǐi mə bi ghèe ntoò Nwǐ aà. A ku'unə mə bǝṇghotə bǝtsim ka ṇkwetə a nsèensə ntoo yǐi ñsigìnə. Nù yǐi mə a fa njoo ṇkwetə nǝ ṇgǝṇtoo ghu aa, bo kǐi mfa'a aa bo bi ṇgǝṇtoo mà jyâ, mbə aa ṇgǝṇakorə jyaa (7-8).

Bi yatə aṇwà'ànə yǐi aa laà:

1. Njǐ'innu aṇwà'ànə yuà 1-4
2. Jon a beentə Gaius 5-8
3. Jon à fà àfirə Diotrophes 9-10
4. Jon à beentə Demetrius 11-12
5. Innu jǐi mə Jon à le nswon a nlwǐ'isə aà 13-15

Atsà'àtə

¹ Aṇwà'ànə yǐi a lo aa a mbo mə nǝdǝi nǝdǝnwǐ, ṇghèe nǝ a mbo ñsûkà'â ghà, Gaius yǐi mə mə kǝṇ tsi'ǐ annu nǝṇkonə aà.

² Nsûkà'â ghà, mə tsà'àtə Nwǐ mə tǝ innu tsim i ka ṇghèe i sigìnə a mbo wò tǝ ò ki ṇka ntinsə; nlon mə mə zi mə ntǝi ghò i tswé ntǝi.

³ Mə kǝ nǝṇsə doritə a nyu'u a mbo bǝlǝm bǝ'inə bǝ mǝ'ǝ bǐi mə bi kǝ zi nswon ajàn yǐi mə o nǝṇsə ntswe nǝ ntswèntǝi yò i yonə nǝ mǝṇjǐ Nwǐ yǐi ànnu nǝṇkǝṇ a ajàn yǐi mə o gaansə mitǝi mo nyonə nǝ ànnu nǝṇkonə aà.

⁴ Kaa annu tsu sǝ ghu tswé mə mbə a ghirə mə tswe nǝ nǝdorə ntsyàtə nǝi mə mə tswe nǝ nu a nyu'u mə bǝ ba yonə annu nǝṇkonə aà.

Jon à bǝintə Gaius

⁵ Nsûkà'â ghà, wa o nǝṇsə mfa'a nǝ ntǝi ghò tsim a ajàn yǐi mə o fà'a a mbo bǝlǝm bǝ'inə, ka mə bo bə aa bǝgǝi aà.

⁶ Aa bo bǐi mə bi kè'enə àkòṇnə yǐi mə ò dǝi'ǐ a mbo bo aa a nsǝ ṇghotə. A ku'unə mə tǝ ò ghèe nǝ mbǝi ṇkwetə waa, mfa njoo jǐi mə bo lòò a ṇghèe nǝ mbǝi nǝ àkòrə nitəə yaa a nǝ mǝṇjǐ yǐi mə à kù'unə a mǝm àfà'à Nwǐ aà.

⁷ Nlon mə bi ghèe a nǝghaa mà nú aa a nlon ikum Kristo, kaa wa'â bǐi mə mbə bo kwèrə ayoò tsu a mbo bǝtibǝi Nwǐ.

⁸ Maa ajàn, a ku'unə mə tǝ bǝ'inə ka ṇkwetə ijàn bə ma bǔ tǝ kǝi bə bə bǝ mǝ'ǝ a titǝi bo ma mùu mǝm àfà'a annu nǝṇkonə aà.

Diotrephes bo Demetrius

⁹ Mə ɲwà'ànə mə annù yî mɔ'ɔ a mbô ɲghòtê; lâ Dotrephes, yîi mə a kòɲə aa tsî'î ɲka ntəə a mbîi, ɲlɔɔ naa mə bî ka ɲkwɛrə aa tsî'î a mbo yu aa, a tsa'a annù yîi mə mə ɲwà'ànə aà.

¹⁰ Ma mùu ajàn, nòò yîi mə mə aa zî aa, mə aa fi'isə innù ma jû mə a ghìrə aà, ɲtswɛɛ nî ìbǎɲnənnù ɲkii ɲghaa nî ibi atu mə. Kaa ma juù innù mə à ghìrə aa kaa i wa'à ghu mbo kù'ù, a kii ntuu nî ɲkwɛrə bìlîm bi'inə a nda yu, ɲkii ɲkinə nî bə bìi mə bi lòò ɲkwɛrə nî waa a nda bo aa, mfi'isə nî waa a múm ɲghòtê.

¹¹ Ìkà'á já, nî tsuu innù jî bi ki ɲè'èsə, m̃baɲnə ɲka ɲɲe'esə bə ìnnù jî sigìnə. Nù yîi mə a ghìrə innù jî sigìnə aa, à lò aa a mbo Nwî; ɲù yîi mə a ghìrə ibi aa, kaa à lɛɛ ɲki'î a Nwî yə.

¹² Lâ ɲghɛɛ nî ɲgaa Demetrius, bə bìtsim bi beentə annù yi, annù nîɲkon ɲi mə a ghìrə aa a kî m̃fɛ'ɛ nlaa; bî'î bîmbɔɲ, bî'î kî m̃beentə annù yi ɲlon mə nî zi mə ànnù yîi mə bî'î swon aa à nî ànnù nîɲkonə.

Atsà'àtə nlwî'isə

¹³ Mə kî tswe nî ìnnù jî ghà'àtə a ɲwà'ànə a mbo wò, la kaa wa'à kòɲ mə mə ɲwà'ànə nî ɲkòɲəɲwà'ànə.

¹⁴ Mə yè'ətə a ɲwàɲsə nzî yə ghô tǎ tá sì ghaa innù jî ghà'àtə nî ɲsi nî ɲsî.

¹⁵ Tá Nwî à bɔrisə ghô. Ìkà'á jî'ò tsim i tsà'àtə noò. Ki ntsà'àtə ìkà'á jî'ò tsim fyaa yî mò'ɔ yî mò'ô.

Aṇwà'ànə JUDE

NĴI'INNŪ AṆWÀ'ANƏ YŪ

A aṇwà'ànə yŭ aa a le ṇṇwà'ànə Jude mu mà bì Jems (1), ma la a bə mə à nì muma bì Mmà'àmbi Yesu (Mk. 6.3, Mt. 13.55) a mbo bìKrisèn a idigə idigə. Jude à le nghə mə yu ṇwà'ànə nlon aa annŭ ajàn mə Nwĩ à nyweensə waa bo aà, mbaṇnə ntigə ṇṇwa'anə nlon innŭ ibăṇnənnŭ jii mə à le nyu'u mə ṇḡṇndi'innŭ mbwe'esə i le si dī'i nì a mbo bɔɔ bi Kristo aà (3-4).

Ṇḡṇndi'innŭ mbwe'esə jii mə i le si dī'i nì innŭ bìGnostics aa, i le si buùrə nì ibòṇ Nwĩ nì innŭ atsùurə, ntuu nì ànnŭ Mmà'àmbi Kristo (4), ntuu nì bitsyàsə bii mə bi tswe nì àdà'à a atu bo aa, m̀bəgitə nì idà'à jii i tswe a aburə aà (8). Ṇḡṇmbwe'esə ma jŭ kaa i le ṇwa'à nì Azwĩ Nwĩ tswé, nzi nì àyàtə a ṇḡhotə (19). Bo le si swonə nì mə innŭ atsùurə bo bì m̀buu innŭ jii swèrə jii mə bo le si ḡhìrə a nɔyānu aa kaa mbə wa'ă ntswēntii bə bo bì Nwĩ yii mə a yweensə waa nì ibòṇ yì aa kwensə. Ma mùu ajàn bo tigə ndi'i nì innŭ ajirə bo bì atsùurə yaa ya a mbo bə.

Jude a tigə naṇsə wa'asə bɔɔ bi Kristo nlon innŭ ma jŭ nswonə nì mə Nwĩ à tè'è mē ntsərə isa'a ṇḡṇmbu'u innŭ jŭ bi mà jŭ, i yì nɔṇ njo a nu bo tsɔ mə à le nsa'a baangel bo Sodom nì Gomorrah, nta ṇḡi'i a nu bo aà (6-7). Jude a tigə ṇḡḡe nì m̀bii ndi'itə bɔɔ bi Kristo mə tâ bo ka ṇkwe nì a m̀m̀m̀ àbiiintii yii mə a laa aa, ntsa'atə nì Nwĩ a m̀m̀m̀ Azwĩ (20). A nɔṇ Kristo, m̀bə Nwĩ a tse be waa mə tâ bo tsuu lɔ wò, i lèè waa ti àlò'ò i ywe'e noò yii mə bo aa yì zì təə a nsi yu yumbon aà (24-25).

Bì yatə aṇwà'ànə yŭ aa laà:

1. Nji'innŭ aṇwà'ànə yuà 1-2
2. Mìḡhìrìnə mi innŭ mi ṇḡṇndi'innŭ mbwe'esə, innŭ jii mə bi dī'i aa, nì ṇḡi'i yii i ka yì kuu a nu bo aà 3-16
3. Adi'itə mə tâ bɔɔ bi Kristo lwi'i a m̀m̀m̀ àbiiintii 17-23
4. Aḡha'asə a mbo Nwĩ 24-25

Atsà'àtə

¹ Aṇwà'ànə yŭ a lo aa a mbo mə Jude, ṇḡṇàfà'a Yesu Kristo, mu ma bi Jems, ṇḡḡe nì a mbo bə bii mə bi twonə waa, bo tswé a m̀m̀m̀ àkòṇnə Nwĩṇḡon Tà, Yesu Kristo a tigə n̄lentə nì waa aà.

² Tā ṇko m̀lìṇnə nì m̀bɔɔnə, nì àkòṇnə Nwĩ tâ tswe a mbo bù ṇḡha'atə ṇḡḡe nì m̀bii.

Bìdī'i binnŭ bi mbwe'esə

³ Bìlìm ba bii mə kòṇə ḡhuu aa, ajàn yii mə mə gaansə mitii ma mə mə ṇwà'ànə aṇwà'ànə yì m̀ɔ'ɔ a mbo bù m̀bi'i annŭ ajàn yii mə Nwĩ à ywèensə yì'inə bitsim aa, n̄t̄i ḡha i tintə ḡha mə mə ṇwa'anə a yulà ànnŭ a mbo bù, n̄diintə ḡhuu mə nì ka nto fikòrə nlonə annŭ àbiiintii yii mə Nwĩṇḡon à fà mə a mbo bə bi ṇḡaa yì m̀fùurə maṇsə aà.

⁴ Nlon mə bə bi m̀ɔ'ɔ bi ṇè'èsə mē ṇkuu a titii bù m̀bə bə bii mə Nwĩṇḡon à lèè n̄t̄e'è ntsərə isa'a waa n̄lòṇə a ṇḡu'u mə bo nì ṇḡṇjo, m̀bə b̄t̄i bɔ'ò Nwĩ, mə bi twensə ibon Nwĩ ṇḡḡensə a nì itsùurə innŭ, ntuu Tà yì'inə Mmà'àmbi Yesu Kristo mə à nì tsi'i yù mē mē aà.

⁵ Mə lòn mə mə wa'atə a mbo bù, ka mə nì zi innù ma jû tsim nìlwi'i ghu mum aa, mə Mmà'àmbi yìi mə à le nyweensə bê a ala'a Egipto aa, à tì mē tì bə a nìim aa, a kî mbu mbwesə bê a titi bo bii mə kaa bi le nwa'a ntii waa ghu nu nìjə.

⁶ Baangel bya bii mə kaa bi le nki'i ibwarə jyaa tswa, mbanə mmà'atə adigə yìi mə a le nkù'unə a mbo bo a nanse ntswe ghu aa, à kòo waa nì àtsanə tì mē, a mùm àtaa yì fii ya, i yì ywe'e wa njwì ntsò'òtə misa'a yì n̄wè yà.

⁷ Tsó àjànə mə Sodom bo Gomorrah nì itoo jii mə i le ntswe nkarisə waa, bo le nlògìnə nka nghirə innù ajirə, n̄n̄n̄ nù yàà a nì innù nlwà'a jii mə kaa mbə nù m̄sòŋ a wa'à ghìrə aa, Nwì à le n̄n̄ njo a nu bo a ajànə mə à le ntòò waa nì m̄'ò tì mē, a n̄wà'asə bə ghu.

⁸ A ki mbə nḡnḡnḡ mə bə ma bù yə innù jì m̄'ò a n̄jə, jii mə i ghìrə mə tâ bo ka n̄wò nì innù nì m̄b̄i m̄ nù myaa, n̄tsa'a nì àdà'a Mmà'àmbi, m̄b̄gìtə nì b̄aburə bya bii mə bi tswə nì n̄gha'a n̄ n̄gwèenə àà

⁹ A le mfòò tsi'ì àtu baangel Michael, nòò yìi à le si to bo Devil, n̄yɔŋə bo yu nlon aku Mose aa, kaa à le nwa'à ada'a nì àtú yi logè a n̄n̄ n̄jò ghu nu a nì m̄ghàà m̄ m̄b̄gìtə, à le m̄banə n̄swon mə, “Tâ Mmà'àmbi à wenə ghò.”

¹⁰ Là bə ma bù b̄anə m̄b̄gìtə nì innù tsim jii mə kaa àtú yaa à si ghu laa aà, innù jii mə bo zi nì àtú yaa tsi'ì tsó nàa ngèè jii i si nì m̄tsyè tswè aa, ma jû a bə innù jii i ta ngi'i a a nu bo aà.

¹¹ Nḡi'i yì n̄swèrə i tswə a nu bo! Nlon mə bo yònə aa a m̄an̄jì Cain, m̄me'e ib̄in̄u waa nlon annù njoo, nghirə afansennù tsi'ì tsó ajànə mə Balam à le nghìrə nkwo a mùm àtiitu Korah aà.

¹² Bə ma bù à nì ilò'ò jì b̄i n̄ta nì nḡi'i a nì m̄j̄i m̄ akòŋnə muu a ajàn mə bo yì m̄boonsə nì ghuu a noò yìi nì jì a mùm n̄ghòtə aa, n̄jì kaa wa'à nì àtu burə ndirə nì dirə. Bo l̄n̄tə aa tsi'ì ànnù yaa, bo bə aa tsi'ì tsó m̄bà'a yìi mə àfisə a tii nḡh̄e nì yu la kaa i wa'à nì m̄bèn̄ zì. Bo bə aa tsi'ì tsó it̄i jii mə kaa i si m̄intà koonə a noò n̄kòonə m̄intà a noò n̄tsyâbèè, m̄bə tsi'ì tsó it̄i jii mə bi dwu nì m̄ngàn i burə nkwo m̄m̄.

¹³ Bo bə aa tsi'ì tsó ikànə n̄kì miyaa m̄tsə'ə jii mə àfisə a tii nḡh̄e ntii m̄b̄i, innù jyaa jya mə bi ghìrə tì n̄dirətu aa, i tigè nk̄'ò m̄f̄e'è tsi'ì tsó ijwò'ò. Bo bə aa tsi'ì tsó m̄n̄jòŋ m̄i m̄i tsin̄ə nkarə, Nwì a lèè àdìgè ya mə a fii nḡh̄è n̄lwi'isə aa a mbo bo n̄n̄konə.

¹⁴ Aa bə ma bù mə Enoch, yìi mə à le yònə a n̄j̄m Adam miwaa m̄i nto'o, à le nswon m̄b̄on̄ tâ à f̄e'è n̄logìnə a ngu'u m̄bi'i ngàà yàà mə, “Yê nì Mmà'àmbi, à ka yì zì nì n̄nòò bə bi n̄tsù'u n̄tsù'ù bii mə bi laa aà.

¹⁵ A zì aa a nsa'a nù n̄tsim, i n̄n̄ njo a nu nù n̄tsim yìi mə a ghìrə innù tì b̄'ò Nwì, bo bi nù n̄tsim yìi mə a ghàà m̄ghàà m̄i swèrə n̄swerə m̄i mə nḡnḡh̄irə innù jì bi, bi tì b̄'ò Nwì bi ghàà nlon ngàà yì aà.”

¹⁶ Bə ma bù à nì bə bii bi nwurikə aa tsi'ì nwurikə a ngòn b̄inòò bitsimè. M̄firə nì bə b̄i m̄'ò, n̄yɔŋə nì innù jii n̄jyān̄u jyaa yè'ètə aa, nḡhaa nì m̄ghàà m̄i k̄int̄erə s̄i'ì s̄i'ì, n̄l̄'ə nì bə mə bi tswə nì innù jii mə bo lòò aà.

¹⁷ Là, bù, bil̄m̄ ba bii mə m̄ kòŋə aa, tâ nì wa'atə annù ya mə nḡnḡntoo Mmà'àmbi yì'ì Yesu Kristo le nswon a m̄b̄i aà.

¹⁸ Bo le nswon mə, “A ka yì bə wa njwì n̄lwi'ìnjim tâ bə yi ntigə n̄wye bə, bə bii mə bi ka yì k̄i yòŋ innù tì b̄'ò Nwì jii mə n̄jyān̄u yàà i yè'ètə aà.”

¹⁹ Aa bè bya mə bi zĩ nĩ ànnũ ayàtè a tìtìi bè aa, mbə bē bi mbi bù bĩi Azwĩ Nwĩ a bonə a mbo bo aà.

²⁰ Lâ, ñghɛɛ nĩ bù, bilĩm ba bĩi mə mè kòŋ aa, ta nĩ ka mbɔɔ nĩ ghuu, ñkwe ñko'ɔ a múm àbĩintìi ya yĩi mə a naŋsə nlaa maŋsə aà. Ka ntsà'atè nĩ Nwĩ a múm Azwĩ Nwĩ.

²¹ Nĩ ləə ibĩinũ ghuu a múm àkòŋnè Nwĩ, ñka nyu'utə nĩ ñko mĩlĩŋnè Mmà'àmbĩ yĩ'inè Yesu Kristo, mə à ka yĩ fa ntswêntìi yĩi ì lwĩ'i nĩkon aa a mbo bĩ'inè.

²² Nĩ ka ñko mĩlĩŋnè bè bĩi mə bi lìgìtè aà.

²³ Nĩ ka nyweense bĩ mɔ'ɔ a ajàŋə nĩ swùŋə nĩ waa mfi'isə nĩ a mum mɔ'ɔ; ñdĩ'i nĩ ñko mĩlĩŋnè nĩ nĩbɔ'ɔ a mbo bè bi mɔ'ɔ, lâ tâ nĩ baa itsə'ê jyaa jya jĩi mə bi sɪŋ nĩ ìnnũ nɔyãnu jĩi bi yə'ətè aà.

Atsà'atè Nwĩ a agha'asè

²⁴ Tsĩtsòŋ a mbo yu wa yĩi mə mbə a tswâ ghuu mə nĩ wa'à wò, mə yu zĩ nĩ bù tĩ àlò'ò, nĩ nìdorə, a mum nìgha'à nĩ nĩi nĩ ñwèènnè aa,

²⁵ a mbo Nwĩŋgòŋ yũyigè, Ngànywèènsə yi'inè, ñtsya a nĩm Yesu Kristo Mmà'àmbĩ yi'inè, tâ nìgha'a nĩ wè, nĩ nìfò nĩ wè, nĩ mĩtìi, nĩ mĩdà'a, tâ mĩ tswe ghu mbo nìlogìnə a ŋgu'u, ñki ntswe ghu mbo tsĩtsòŋ, ñlwi'i nĩŋkonè. Amen.

Aṇwà'ànə INNŬ NLWĪ'INJĪM

NJI'INNŬ AṆWÀ'ANƏ YU

A aṇwà'ànə yû aa a le ṇṇwà'ànə Jɔn, ṇḡaṇntoo Kristo, mu Zebedee. Jɔn à le ntswe aa a kīṇkī Patmos tsɔ ṇḡaṇatsaṇ nlon mə à le si swonə nī ṇtoo yī ṇsigìṇə ṇlon Yesu Kristo aà (1.9). Aa noò yīi mə à le nyu'u innū jīi mə i tswe fàa mûm aṇwà'ànə ṇṇwa'anə aà. A le ṇṇwà'ànə aa a mbo ṇghotə jīi mə i le ntswe a mbù'u Asia aà (1.4,11), nī a mbo bìKrisèn bitsim bìi mə bi le si tso'ɔ nī àkòrə yaa a nī idigə jīi mə baRoma le si bu'utə aà.

Kaisa à le nlòḡìṇə ṇka ntso'ɔ nī àkòrə bìKrisèn bìi mə bi le ntuu a mmii yi aà. A le si twonə nii yumbon ni “Augustus”, “ṇḡaṇyweènsə bê,” ṇtwon ntwonə nii ni “Nwī.” A le ṇghirə bi bɔɔ mīṇkobə mi a nī mbù'u idigə jīi mə à le si bu'utə aa tsi'ī tsim, ṇswon ni mə tâ bè bitsim ka ntɔɔ nī ṇjoo mmà'à nii ghu, a ndi'i mə bo yu'unə nii. La bɔɔ bi Kristo le ntuu a mmii mīṇkobə ma mû, ṇlon mə bo le mbii mə bo tswe nī Nwī aa tsi'ī yī mɔ'ɔtə, ṇki ntswe aa tsi'ī nī Mmà'àmbi yī mɔ'ɔtə. Ma mùu ajàn bi le si tigə ntswatə nī waa ṇiṇə nī a atsaṇ, ṇkwerə nī ṇjoo jyaa, ṇdi nī ṇḡi'ī a nu bo tsi'ī a mbuu mbuù. Jɔn a tigə ṇṇwa'anə aṇwà'ànə yû a nlə'ətə mīntīi myaa i kīi dīntə waa. Nswonə nī a mbo bo mə Kristo à nī Mmà'àmbī, Nwī a bê 'Mbu'utə mbī yīi mə à ka yī gha'a ibi bo bì idà'à, nī mīdà'à mītsim a nsye kə aburə, i ta ṇḡi'ī a nu bo. Nswonə nī mə tâ bɔɔ bi Kristo bì taṇntīi, mbii ṇḡi'ī ṇghɛ nlwī'isə, ṇlon mə Mmà'àmbī à ka wāṇsə zī i yàrə ṇgu'u yàa.

Jɔn à swonə mə aṇwà'ànə yû à nī innū jīi mə Yesu Kristo à le mfi'isə ndi'i, a bê innū jīi mə Nwī à le mfa ghu mbo mə tâ à di'i a mbô ṇḡāṇfà'ā ji, a bê innū jīi mə “i ka wāṇsə fè'è.” (1.1). Nwī à le ntoo aa angel yīi mə tâ à di'i innū ma jû ghu mbô (1.1; 22.16). Ma mùu ajàn aṇwà'ànə ma yû à nī ṇtoo Nwī (1.3; 22.7,10,18,19). A bê ànnū yīi mə Nwī a wa'asə nī bê bìi mə bi fi'itə kə ṇki ṇku'usə annū ghu aà (22.18,19). Ka mə Jɔn à swonə mə aṇwà'ànə yû a di'i innū jīi mə i ka wāṇsə fè'è aa, a ghàà ṇswonə aa innū jīi i ka yī fè'è, innū jīi ghà'atə, a noò ṇjīm, a noò yīi mbi yû i ka yī lwī'ī tâ Mmà'àmbi a tigə mbu'utə mbī ṇtsimə aà. A bê ṇji'ī ànnū yīi mə ikùmə aṇwà'ànə ma yû à nī “Innū Nlwī'injīm” aà.

'Mbuu aṇwà'ànə ma yû, à nī aṇwà'ànə yīi mə (a bə tsɔ) bi fūrə innū jīi mə bi le mbòntə, i tswe a alò'òsə aa, ṇdi'i a mbo bè. ṇkūm yi a nī ṇghàà nī baEglisi, i bə aa “Revelation”, i yī ṇghàà nī baGrikia i bə “apocalypse,” ṇji'ī yī i bə “m̄fūrə”, kə “ṇdi'ī”. Ka mə à nī innū jīi mə bi di'i mə bi yə aa, innū jīi mə bi ṇwà'ànə aa bo bì mājī yīi mə bi ṇwa'anə ghu aa, a kī mburə aa ki tswe tsi'ī a atu yu. Bi lòḡə aa ilənsə ṇdi'ī nī innū jīi mɔ'ɔ ghu, jī mɔ'ɔ i tswe nī ilələnə, bi yə nī innū jīi i swerə ntɔyànə aà. Ma yû a burə ka ki lòò nī mə bì tɔ'ɔtə innū jīi ghà'atə ghu. Bə bə tɛ'ɛ ki tɔ'ɔtə bə mə akə bon a ku'unə mə tâ bì zi mə, aṇwà'ànə ma yû a le ṇkwetə bìKrisèn bìi mə bi le si yə ṇḡi'ī aà. Bi le ṇwà'ànə a mbii mbīi aa a mbo bo, a ṇghirə mə tâ bo ka mbe nī ànnū yīi mə Mmà'à à le ṇkà'à a mbo bo aà (2.11,17,26,27; 3.5,11,12,21). Jɔn à le nswon a laa mə innū jīi mə i tswe fàa nī aṇwà'ànə aa i ka wāṇsə fè'è, ṇghirə mə bi ka nyu'utə nī 'Mmmà'à mbī. Ka mə Kristo kaa à burə tī bìi aa, kaa a sì ḡhirə mə tâ bê bi bì li'inə mə noò ṇzī yī à tigə a abô.

Kristo à ni yu yĩi mē àṅwà'ànē ma yū a logē ntē'ē mbĩ, ñdĩ'i ṅū yĩi mē à ni ghu aà. A ni Mũ 'Mbĩnjērē wa, "fi tsi'ĩ tsō bi lēē ṅwa" (5.6), lā mbē Akamāntsō yĩi mē à kō'ō lēṅē ṅghēē ni mmà'a ntsyà i kī tīgē bu'utē, ikũm yĩ i bē "Nìghàà ni Nwĩ" mbē " 'Mfō bífō," ni "Mmà'àmbĩ bĩmmà'àmbĩ" (19.11-16).

Bi yatē àṅwà'ànē yū aa laà:

1. Njĩ'innũ àṅwà'ànē yuà 1.1-8
2. Njēē tēē tēē yĩ ñlōḡìñē, ni ṅṅwà'ànē ṅghotē jya ji sàmbaà 1.9—3.22
3. Nĩbu'u ni àṅwà'ànē nya ni ìwenē alē jya ji sàmbaà 4.1—8.1
4. Ntāṅ jya ji sàmbaà 8.2—11.19
5. Ndēfō wa ni ñnàà mĩtsē'ē jya ji baà 12.1-13.18
6. Njēē tēē tēē jĩ mō'ō 14.1—15.8
7. Fkāj alwintōṅ Nwĩ jya ji sàmbaà 16.1-21
8. Ajāṅ mē Babylon à lē ṅwō aa, bō bĩ ajāṅ mē bĩ lē ṅgha'a naà mĩtsē'ē ya, ni ṅgāṅntōō mĩbwe'esē wa, ni Devil aà 17.1—20.10
9. Ntsō'ōtē mĩsa'a nōō ñlwĩ'ĩnjĩm 20.11-15
10. Abūrē yĩ fii, ni nsyē yĩ mĩfi, ni Yerusalem yĩ mĩfi wā 21.11—22.5
12. Innũ jĩi mē Jōn à lē nswōṅ a nlwĩ'isē aà 22.6-21

Mìghàà mi ñlōḡìñē

¹ Àṅwà'ànē yū a swōṅ aà innũ jĩ lēēntē jĩi mē Yesu Kristo à lē mĩfi'isē ñdĩ'i, a bē innũ jĩi mē Nwĩ à lē mfa ghu mbo mē tā à dī'i a mbō ṅgāṅfà'ā jĩ, a bē innũ jĩi mē i tswe ni wāṅsē mfē'ē aà. Kristo à lē ntoo angel yĩ a yĩ ñdĩ'i innũ ma jū a mbo ṅgāṅfà'ā yĩ Jōn.

² Jōn, tsō ayēfē, à lē nswōṅ ṅḡōṅ innũ tsīm jĩi à lē nyē aà, innũ ma jū i swōṅē aa annũ ñlōṅ nìghàà ni Nwĩ bō bĩ ànnũ ñṅkōṅ ya yĩi Yesu Kristo à lē sī kē'ēnē aà.

³ Mbōōnē a mbo ṅū yĩi mē a twōṅ nìghàà ni Nwĩ ma nū a mbo bē aà, m̄bōōnē i kī n̄tswe a mbo bē b̄i bi yu'u ntoo ma yū ṅghirē n̄i ànnũ yĩi mē ni swōṅ aa nloṅ mē nōō à tīgē a abō.

Jōn a tsà'atē ṅghotē jya ji sàmbaà a ala'a Asia

⁴ Aa mē Jōn mē mē too àṅwà'ànē yū a mbō ṅghōtē jya ji sàmbaà a ala'a Asia:

Ībōṅ Nwĩ i tswe a mbo bù n̄i m̄bōōnē ya mē i lō a mbo yu wa yĩi mē à tswe, yĩi à lē n̄tswe, mē à ka yĩ k̄i b̄i z̄i aa, nlo a mbo izw̄i jya ji sàmbaà jĩi i tswe a n̄si àbērē Nwĩ aa,

⁵ ṅkī nlo aa mbo Yesu Kristo yĩi à ni ayēfē yi annũ ñṅkōṅ, tsi'ĩ yu wa yĩi à lē n̄tsyā mb̄i ñyweenē ni ñēwo, n̄tīgē n̄sa'a ni b̄ifō b̄i tsīm fāa m̄bi aà.

Tsō mē Yesu kōṅē yi'inē, à lēē ṅkī ṅketē m̄ṅk̄irē m̄i innũ jĩ b̄i j̄i'inē a nu b̄i'inē n̄i àlōō nū yi,

⁶ ṅghirē b̄i'inē tīgē b̄isa'a bi ala'a b̄i'inē n̄bō m̄bē ṅgāṅmà'a Nwĩ jĩi mē i fā'a a mbo Nw̄ṅḡōṅ Tāà yĩ aa, tā n̄gha'a tswe ghu mbo bō àdà'a mbu'utē bē ñlwĩ'i ñṅkōṅ. Amen.

⁷ N̄i z̄i àkē, wā à ka yĩ z̄i aa a m̄m̄ m̄bà'ā, tā m̄i'i m̄i tsīm yē yi, tā bē b̄i tsīm b̄i bi lē nsō yi aa b̄i yē yi; tā ṅgwē'ē mu ṅū n̄tsīm fāa nsyē i tīgē nyē'ē ndērē n̄i àk̄i yaa nloṅ annũ yĩi bi lē ṅghirē ghu nu aà. A bē lā. Amen.

⁸ Mmà'àmbĩ Nw̄ṅḡōṅ à swōṅ mē, "Mē ni Alpha ṅkī mbē Omega," mē tswe, mē lē n̄tswe, i yĩ k̄i b̄i z̄i, m̄bē Mbu'utēmb̄i.

Ajāṅ Jōn à lē nyē Kristo a n̄i ṅjēē tēē tēē aà

⁹ Aa mē, mumaà ghùù Jɔn, yĩi, a mum Yesu, mē yē ngĩ'i tsǒ bù ñki ntswe a mûm ànnũ nifɔ Nwĩ tsǒ bù aa, ñkii mbii nĩ ñgi'i nĩ àtànəntii aà. Bi le nlògè gha nghèè ñləə a kɪŋkĩ Patmos ñlon mē mē le si swonə nighàà nĩ Nwĩ bo bi ànnũ ñɪŋkon ya yĩi Yesu à le ñkè'ènə aà.

¹⁰ Mē le ntswe a mûm Azwĩ wa njwĩ Mmà'àmbĩ, ñyu'u ñji a njĩm mē i ghaà nĩtĩ ñtɔŋnə tsi'ĩ tsǒ ñtànə.

¹¹ Nswon mē, “Ñwà'ànə annũ yĩi mē ò yē aa a mûm àŋwà'ànə, ñtoo a mbô ñghòtə jya ji sàmbaa, a mbo Efeso, nĩ Smyrna, nĩ Pergamum nĩ Thyatira, nĩ Sardis nĩ Philadelphia, nĩ Laodicea.”

¹² Mē le ñkarikə a gha mē mē yē ñu wa mē à le si ghàà a mbo mē aa, mē kàrə mē gha aa nyə itetə bĩlām jii bi le nnaŋsə nĩ gold aa ji sàmbaa,

¹³ ñyē ñu yĩ mɔ'ɔ a tēə wa a tĩtĩ itetə bĩlām mbə tsǒ Mu Nũ, ñwɛ'ɛ àdanə atsə'ə, ñki ñwɛ'ɛ ikò gold a ibii yu;

¹⁴ àtũ yi bo bi ñnɔŋtũ ji fu'u buu tsǒ ñkikurə mǎghum, Kè ibàrəburə; mi'ĩ mi khĩ tsi'ĩ tsǒ ñlwà mɔ'ɔ,

¹⁵ mĩkòrə mi bə tsǒ àbwɛɛ yĩi bi nàŋsə mē ñtɔɔ nsĩ'ĩ a nĩ ñikəntə nĩ alàà a bāŋ, ñji yĩ i jwu'ù tsǒ mĩŋkĩ mĩ ghà'àtə;

¹⁶ mĩnjòn mi sàmbaa le ntswe ghu mûm àbo yĩ mà'à, munwi ñtsò yĩi a itsə'ə mbèè tsimə aa a fɛ'è ghu ntsu; ñsĩ yi i tã tsǒ nòò ñtĩ àsĩ'ìnə.

¹⁷ Mē yē mē yi aa, ñwo ghu mĩkòrə tsǒ akwo ñu. A nɔŋsə àbô yi yĩ mà'à a nu mē, ñswon mē, “Tsee ki bɔ'ɔ, mē nĩ ñtsyàmbĩ ñki mbə ñlwĩ'ĩnjĩm,

¹⁸ mbə mē yĩ mē tswe ntĩ aà; mē le ñkwɔ, lâ yê, mē tswê ntĩ i yĩ lwĩ'ĩ ñikonə, mē ki ntswe nĩ bĩkey bi ñiwo bo bi bii mē bi ña'a ntsũbũ'u ala'a bĩku bi bē.

¹⁹ Tsĩtsòn, ñwà'ànə innũ jii o yē aa, jii i tswe ghu aa, bo bi jii i ka bɔŋ zĩ aà.

²⁰ A nghèè a nĩ ànnũ yĩi mē a tswe alò'òsə ñlon mĩnjòn mû mi sàmbaa mii ò yē a mûm àbo mē yĩ mà'à aa, nĩ itetə lâm gold jya ji sàmbaa, mĩnjòn mû mi sàmbaa bə aa baangel bi ñghotə jya ji sàmbaa, itetə lâm gold jya ji sàmbaa, i bāŋnə mbə aa ñghotə jya ji sàmbaa.

2

Ntoo yĩi i le nghèè a mbô ñghòtə a ala'a Ephesus aà

¹ “Ñwà'ànə a mbo angel ñghòtə bàEphesus mē:

“Aa annũ yĩi mē yu wa yĩi mē à tũgĩtə mĩnjòn mya mi sàmbaa a mûm abo yo yĩ mà'à, ñkarə nĩ a tĩtĩ itetə bĩlām bi gold jya ji sàmbaa mē a swonə aa a yuà mē.

² “Mē zĩ ifà'à ghuu, àjàŋə mē nĩ nwùgə nũ yùù, nĩ àjàŋə nĩ bii ngĩ'i nĩ àtànəntii aa, bo bi àjàŋə kaa nĩ si kɔŋ nyə bē bii mē bi ghìrə ibi aa, lâ nĩ bàŋnə mē ñywe'etə ijàn bē jya mē i twon ibiñũ waa nĩ ñgǎŋntoo Kristo, kaa ñki'ĩ bu bə aa, ñyē mē bo nĩ ñgǎŋmbwe'esə.

³ Mē zi mē nĩ bii ngĩ'i nĩ àtànəntii, ñkii nte'ɛ ñkɔŋə nĩ ñyê waa aa ñlon ñkwitũ ikũm ghà; kaa nĩ burə tĩ kĩ ñkaa.

⁴ Lâ mē fa ifĩrə ghuu mē nĩ mè'è mē akòŋnə ya yĩi mē nĩ le ntswe nĩ yu a mbii aà.

⁵ Tã nĩ tigə ñwa'atə lâ àjàŋ yĩi mē nĩ le mbə mbɔŋ wò aa, mbu mbəŋkə ghuu ñka mfa'a nĩ ifà'à yĩi nĩ le ñka mfa'a a mbii aà. A tsuu la bə bɔŋ mē aa zĩ a mbo bù, i lògə itetə bĩlām juu jya lò'òsə mē mbə nĩ tsuu ghuu bəŋkə.

⁶ Lâ mē zi mē nĩ ghìrə yuà ànnũ a ku'ùnə: Nĩ bàà mifà'à mĩ baNikolatan mii mē ki mbàà aà.

⁷ Nũ yĩ à tswe nĩ ìtòṅnè aa tá à yu'u annũ yĩ mē Azwĩ Nwĩ a swon a mbô ñghòtè jyá aà. A mbo ñũ yĩ mē à mà'a ntsyà aa, mē aa fa adà'a mē tá à jì mĩntà mĩi mĩ lò nĩ àtĩ ntswèntì ya yĩ mē a tswe a mĩm paradiso Nwĩ aà.

Ntoo yĩ ì lē ñghèè a mbo Smyrna aà

⁸ “A mbo angel ñghòtè Smyrna, ñwà'ànè mē,

“Aà ànnũ yĩ mē a lo a mbo yu wa yĩ mē à nĩ ntsyàmbĩ ñkĩ mbē nlwĩ'ĩnjĩm aà, mbē yu wa yĩ mē à lē ñkwo ñkĩ mbu mbĩ fu ntswe ntĩ aà a yulà:

⁹ “Mē zĩ ñgĩ'ĩ jĩ mē ì kuu a nu bù aa, ñkĩ nzi annũ afumê yuu (lā nĩ nĩ ñgàṅafù'ù). Mē kĩ nzi ajàn yĩ mē bē bya mē bĩ swonè nĩ mē bo nĩ bàYuda kaa wa'à bu bē aa bĩ ta ñgĩ'ĩ a ikum bù aà, lā bo baṅnè mbē aa ñgāṅndāṅghòtè Satan.

¹⁰ Nĩ tsuu kĩ bō'ō ñgĩ'ĩ yĩ ì zĩ a ñkuu a nu bù aa bē. Wa Devil à ka mà'à ghuu bĩ mō'ō a ndātsanè, mē tá bĩ ywe'etè ghuu, ajàn mē nāa yē ñgĩ'ĩ ghu a atũ ñjwĩ jì ñghum. Mbē tē'ē mbē bē mē nāa yē ñgĩ'ĩ ì kwo, nĩ ghèè nĩ mbĩ ñka mfa'a a mbo mē nĩ ntĩ ghuu tsim bon mē aa fa atsè'etu nifō ntswèntì a mbo bù.

¹¹ Nũ yĩ mē à tswe nĩ ìtòṅnè aa tá à yu'u annũ yĩ mē Azwĩ Nwĩ a swon a mbô ñghòtè jyá aà. Nũ yĩ mē à mà'a ntsyà aa kaa nìwo nĩ mē mĩ ywe'e mĩ mbāa kaa mē aa yĩ wa'à yì lēnsè.

Ntoo yĩ mē ì ghèè a mbo Pergamum aà

¹² “A mbo Angel ñghòtè Pergamum, ñwà'ànè mē,

“Aà ànnũ yĩ mē a lo a mbo ñũ wa yĩ mē à tswe nĩ munwĩ ntsò mbèè ntsim wa yĩ a tsə'ə aà:

¹³ Wa mē zĩ adigè yĩ mē nĩ tswe ghu aà, wa adigè mē abèrè Satan a tē ghu aà, nĩ tswa ikũm gha ñkwo ghu, kaa nĩ lē ñkĩ'ĩ kĩ ntuu abĩintì yuu a nu mē, ñkō'ō ñku'u wa ñjwĩ Antipas, àyēfē ghà, mē à lē sī fà'à a mbo mē nĩ ntĩ yì tsim, mē bĩ lē nzwitè a titĩ bù, wa adigè mē Satan a tswe ghu aà.

¹⁴ “Lā mē fa ifirè ghuu nlon bō bĩ innũ bĩ mō'ò. Nĩ tswe nĩ bē bĩ mō'ō a titĩ bù mē bĩ bii annũ Balam, mē à lē ndĩ'ĩ a mbo Balak mē tá à ghèè ntaansè ayoo a mājĩ, ñkĩ baIsarael ghu aa, ñghirè mē tá bo jì mĩjì mĩ mē bĩ tōō mà'à nĩ mĩṅkobè ghu, ñkĩ ñghirè nĩ ànnũ ajirè aà.

¹⁵ Nĩ kĩ mbù ntswe nĩ bē bĩ mō'ō bĩ bĩ bii annũ yĩ mē baNicolatan bĩ dī'ĩ aà.

¹⁶ Tá nĩ bēṅkè ghuu. A tsuu la bē, bon mē aa ghèsè zĩ a mbo bù, ì to waa nĩ munwĩ ntsò yĩ mē a fē'ē a ntsũ mē aà.

¹⁷ “Nũ yĩ mē à tswe nĩ ìtòṅnè aa tá à yu'u annũ yĩ mē Azwĩ Nwĩ a swon a mbô ñghòtè jyá aà. A mbo ñũ yĩ mē à mà'a ntsyà aa, mē aa fa a mana yì nìlò'òsè wa yì mò'ō ghu mbo, ì kĩ fa ṅgò'ò yì mēfù'ù ghu mbo, yĩ mē bĩ ñwa'anè ikum yì fii ghu, yĩ mē kaa mbē ñũ dàn a wa'à twon, ntsyatè ñũ wa mē à kwèrè aà.

Ntoo yĩ ì lē ñghèè a mbo baThyatira aà

¹⁸ “Ñwà'ànè a mbo angel Thyatira mē:

“Aà ànnũ yĩ mē a lo a mbo Mu Nwĩ, yu wa yĩ mē à tswe nĩ mĩ'ĩ mĩ mĩ khi tsō nlwà mō'ō aa, nĩ mĩkòrè mĩ mĩ khìtè tsō àbwèè.

¹⁹ Mē zĩ ifà'à ghuu, nzi akòṅnè yuu nĩ abĩintì yuu, ñkĩ nzi ajànè mē nĩ fà'a a mbo mē ñkĩ mbii nĩ ñgĩ'ĩ nĩ àtāṅèntì aa, ñkĩ nzi mē ifà'à ghuu yĩ mē nĩ fà'a a ñjĩm aa ì tsya yì mbĩ.

20 “Lâ mē firē ghuu nlonē annũ yũlā, mē nĩ mē'atē a Jezebel, mǎngyē wa mē a twon̄ ibīi nũ yi mē yu nĩ nḡan̄ntoō Nwĩ mǎngyē aa, mē à ka ndi'ĩ nĩ innũ, ñkii mbwe'esē nĩ nḡan̄fà'ā ja mē bī ka njirē, ñkii njī nĩ m̄jī m̄ī bī tōō mmà'ā nĩ m̄n̄kobē ghu.

21 Mē fā mē noō ghu mbo mē tā à bēn̄kē yī ghu, la a tuū m̄bēn̄kē mmà'atē annũ ajirē yī yā.

22 Yē nĩ, mē aa mē'ā yī a ikuu nighòò, i mē'ā bē bya mē bo bo jirē aa, a m̄m̄ nḡi'ĩ yĩ n̄t̄ī. Mē mbē bī tsuu waa bēn̄kē mmà'atē ibī wa mē bo gh̄irē aā.

23 Mē aa ghòò boō bī zwitē. Tā nḡhòtē jyā tsim̄ ī tigē nzi mē mē laa mbē yu wa yĩ mē a lòò imòòntē bē bo bī m̄nt̄ī m̄ī bē aā. Mē ka kiī fa a mbo n̄u nĩ bù gh̄uū a ajān̄ mē ifà'ā yī ī di'ĩ aā.

24 A mbō àbùgē yuu yĩ mē nĩ tswe a ala'a Thyatira aa, mē kaa nĩ s̄ annũ yĩ mē a di'ĩ aa bīi aa, mbē bu bya bīi mē kaa nĩ burē t̄ī innũ jyā j̄ī mē bī twon̄ nĩ innũ j̄ī tsòtē a mum Satan yēgē aa, mē aa swon̄ a mbo bù mē, kaa mē aa wa'ā ghuu nĩ àbē'ē yī dān̄ bù m̄be'esē.

25 Lā tā nĩ tswa tsi'ĩ ànnũ yĩ mē nĩ tswe nĩ yu aa ñkwo nĩ yu nywe'e a noō yĩ mē aa yĩ z̄ī aā.

26 “A mbo n̄u yĩ mē à mē'a ntsyā, ñkī nlē m̄ifà'ā ma nḡhēē ñywe'e a nlwĩ'isē aa, mē aa fa m̄ida'a ghu mbo mē à aa mbu'utē itoo itoō.

27 ‘Aa yĩ tigē bu'utē waa nĩ àt̄ī at̄ī,
ī kiī tigē sentē nĩ waa tsi'ĩ tsō bantòò bī aboo.’

Tsi'ĩ tsō ajān̄ mē mē lē ñkī ñkwērē m̄ida'a a mbo Taā ghā aā.

28 Mē aa kī fa f̄injōn̄ f̄ī at̄itugē fya a mbo bo.

29 N̄u yĩ mē à tswe nĩ itōñnē aa, tā à yu'u innũ jyā mē Azwĩ Nwĩ a swon̄ a mbō nḡhotē jyā aā.

3

Àṇwà'ànè ȳī mē a ghèē a mbō nḡhòtē a Sardis aā

1 “A mbo Angel nḡhòtē Sardis ṇwà'ànē mē:

“Aā ànnũ yĩ mē a lo a mbo yu wa yĩ mē à tswe nĩ İzwĩ Nwĩ jyā j̄ī s̄ambaa, nĩ m̄n̄jōn̄ mya m̄ī s̄ambaa aā, à swōn̄ mē, Mē z̄ī ifà'ā ghuu, nĩ bīi ikum mē nĩ tswe bīt̄ī, lâ m̄ban̄nē ñkwokē.

2 B̄innē nĩ, n̄n̄j̄ m̄it̄ī a nĩ àyoo ya yĩ a burē a mbo bù, mē a kī ntigē tsi'ĩ a ñkwo aa, n̄lon̄ mē mē yē mē kaa ifà'ā ghuu s̄ī a nsi m̄i'ĩ Nw̄ngōn̄ ghā Kaa ī s̄ī bōn̄ m̄an̄sē.

3 A n̄ī wa'atē annũ ya mē nĩ lē ñkwērē ñkī nyu'u aa, nan̄sē nlē ma ya mbēn̄kē nĩ ghuu. N̄ī bē tsuu b̄innē bon̄ m̄aa z̄ī a mbo bù tsi'ĩ tsō ñyērē kaa n̄ī wa'ā ab̄antē noō yĩ mē mē aa z̄ī ghu a mbo bù aa z̄ī.

4 Lā n̄ī burē kī tswe nĩ m̄ik̄m̄ m̄ī mb̄um̄tē bē b̄ī m̄o'ò a ala'a Sardis; a bē bē bīi mē kaa bī burē t̄ī itsē'ē jyāa s̄in̄ē. Bo aa yĩ tigē karē bi'ibo n̄ī itsē'ē j̄ī f̄u'ù n̄lon̄ mē bo ku'unē aā.

5 N̄u yĩ mē à mē'a ntsyā aa, baa yĩ tigē wē'ē itsē'ē j̄ī f̄u'ù ghu nu maa ajān̄, kaa tā mē wa'ā ik̄m̄ yī a m̄m̄ àṇwà'ànē ntswēnt̄ī ya tsigitē. Mē aa yĩ tigē beentē ik̄m̄ yī a nsi Taā bo bī baangel bī.

6 N̄u yĩ mē à tswe nĩ itōñnē aa, tā à yu'u innũ j̄ī mē Azwĩ ya a swon̄ a mbō nḡhòtē jyā aā.

Àṇwà'ànè ȳī a lē nḡhèē a mbō nḡhòtē a Philadelphia aā

7 “A mbo Angel nḡhòtē Philadelphia, ṇwà'ànē mē,

“Aâ ànnũ yĩi mē a lo a mbo yu wa yĩi mē à làa màn̄sè ñkĩ mbē annũ nĩkon̄ aa, yu wa yĩi mē à tswe nĩ àkwà'anda David, mē a yĩ ña'a kaa ñũ dàn̄ a wa'à bù ñtsetə, bē a yĩ ntsetə kaa ñũ dàn̄ a wa'à bù ña'a aa, à swōñ mē,

⁸ Mē zĩ ifà'á ghūu, yē ñĩ, wa mē ñà'à mē ntsũnda nte'ε a mbo bù, kaa ñũ dàn̄ à sĩ nĩ mĩdà'à mē mbē a tsetə ghu tswē. Mē zĩ mē kaa mĩdà'à muu sĩ gha'atə. Lā ñĩ bàn̄nē mē ñlōē ñighāā na kaa ñkĩ'ĩ ikũm gha tuu.

⁹ Yē ñĩ, màa ghìrē ñgāñdāñghòtē Satan jya, mē bo swon̄ə ñĩ mē bo ñĩ baYuda, kaa ñkĩ'ĩ bu bē aa, mēbāñnē mbē bē ñgāñabañnēnnũ aa, yē, mē aa ghìrē tā bo zĩ nswètē mĩku'utē myaa a mĩkòrē bù, ñyōgē mē mē kōñē ghūu.

¹⁰ Tsō mē ñĩ lēō ñighāā na, a ajāñ mē mē lē nswon̄ a mbo bù mē ñĩ bĩi ñgĩ'ĩ ñĩ àtañəntĩ aa, mē bē ghūu a ñĩ ñgĩ'ĩ ya yĩi mē i zĩ fāa mbi a ñkwà'ànē bē bĩtsĩm bĩi bi tswe fāa atu nsyē aā.

¹¹ Wa mē aa ghēsē zĩ, ñĩ tswa annũ yĩi ñĩ tswē mē ñĩ yu aa ñkwō ñĩ yu ta tā ñũ tsũ à tsuu atsə'ətu nĩfō yuu lō twēē kwērē.

¹² Ñũ yĩi mē à mà'a ntsyā aa, mē aa ghìrē yĩ a ñĩ ñtə'è ñda a mũm ñdāmà'a Nwĩ Nwĩngōñ ghà tā à tigē ntswe ghu kaa i yĩ wa'à ghu bù mfe'ε. Mē aa ñwà'ànē ikũm Nwĩngōñ ghà bo bĩ ikũm ñjò'ò àlā'a Nwĩngōñ ghà ghu nũ. A bē Yerusalem yĩ fii, yĩi mē a lō a aburē a mbo Nwĩngōñ ghà ñsigē aā; i kii ñwà'ànē ikũm gha yĩ fii ghu nũ.

¹³ Ñũ yĩi mē à tswe ñĩ itōñnē aa tā à yu'u annũ yĩi mē Azwĩ swon̄ə a mbō ñghòtə jya aā.

N̄too yĩi i lē ñghèè a mbō ñghòtə a ala'a Laodicea aā

¹⁴ “A mbo Angel ñghòtē Laodicea ñwà'ànē mē,

“Aâ ànnũ yĩi mē a lo a mbo yu wa yĩi mē à ñĩ Amen, mbē yu yĩi mē a fà'à ñĩ ñtĩi yĩ tsĩm, ñkĩ mbē ayəfē annũ ñĩñkon̄, mbē yu yĩi mē ñjōō tsĩm jĩi mē Nwĩngōñ à lē nnañsə ntsyā aa ghu nu aa, swon̄ə ñĩ mē,

¹⁵ Mē zĩ ifà'á ghūu, kaa ñĩ si fwe kaa ñkĩ'ĩ kii ñlōō, a ghìrē mbāa mbōñtē mē bon̄ ñĩ fwe kē ñkii ñlōō.

¹⁶ Tsō mē ñĩ jwāmtē jwāmtē, kaa ñkĩ'ĩ lòō, kaa ñkĩ'ĩ kii ñfwe aa, mē aa twū ghūu a ntsũ mē i mē'è.

¹⁷ Nlon̄ mē ñĩ swon̄ə ñĩ mē Mē ñĩ ñgāñàfù'ù, mē kwē mē ñghēē ñĩ mēbĩ, kaa mē si ayoō tsu bon̄ə, lā kaa wa'à bàn̄nē ñzi mē ò laa mbē, ñũ tĩ àyoō, mē bi ko ñĩ mĩlĩñnē ghò, ñfũm, mfə'ə, ñtswe nswèrē ñswèrē.

¹⁸ Mē tigē ñdi'itē nōō mē toō yuu a atii gold yĩi mē bi toō ñĩ mō'ō, ñsi'ĩ a laa a mbo mē, tǎ bē ñgāñkabē, ñkĩ nyuu itsə'ə jĩ fù'ù a mbo mē, mēbōontē nswèrē ñswèrē yō ya ghu, tā àtũ yo wa'à kà ñdirē; ñkĩ yuu afũ mĩ'ĩ nyo'otē mĩ'ĩ mō ghu mē mbē ò yē ñdìgē lē.

¹⁹ Bē bĩi mē mē kōñē aa, mē ghāàntē ñĩ waa ñkii ntsisē ñĩ waa. Tsō mē a bē laa, gaansē mĩtĩ mō, mēbēñkē ghō.

²⁰ Yē, wa mē tēō a ntsũnda ñkwèntē. Mbē ñũ tsũ à yu'u ñjĩ yā ñña'a ntsũnda, bon̄ mē aa ku zĩ tsi'ĩ yĩ, i jĩ bi'iyu, tā à ki ñjĩ bi'iyu.

²¹ Ñũ yĩi mē à mà'a ntsyā aa, mē aa fa ada'a ghu mbo mē tā à tswe bi'iyu a abērē nĩfō mē, tsi'ĩ tsō ajāñ mē mē lē mà'à ñtsyā, ñtigē ntswe bi'ĩ Taā ghà a ñĩ abērē nĩfō yu aā.

²² Ñũ yĩi mē à tswe ñĩ itōñnē aa, tā à yu'u annũ yĩi mē Azwĩ a swon̄ə a mbō ñghòtə aā.”

4

Ajànḡ mə bĩ gha'asə Nwĩ a aburə àà

¹ Ma ya a ghè mə kɪ tsyǎ, mə yə ntsũ aburə i ɲa'anə n̄təə, mə yu'ù n̄jĩ ya mə i le nte'ɛ mfoo ɲghàà a mbo mə a mbĩ aa, i ghaà a mbo mə ɲkoo tsi'ĩ tsǒ n̄tàn, n̄swon mə, “Kɔ'ɔ n̄zĩ faà aa, t̄a mə d̄i'ĩ innù j̄i i ka f̄ɛ'ɛ a noò ȳi ȳulà a tsyà m̄ə aa a mbo wò.”

² Azwĩ Nwĩ a burə ɲkuu a nu mə, mə ȳə àb̄ərə a aburə, ɲù ȳi m̄ò'ɔ a ɲaɲnə ghu!

³ Nsĩ ȳi i tseɛɲkə tsi'ĩ tsǒ ɲgò'ɔ at̄indùù j̄i bĩ twonə n̄i jasper bo carnelian aà, k̄ur̄is̄ə ȳi mə à le si k̄irə tsi'ĩ tsǒ emerald aa a karisə ab̄ərə ȳa.

⁴ ɪb̄ərə j̄i m̄ò'ɔ m̄ighum mi mbaa n̄tsò j̄i n̄ikwà i le ntəə ɲkarisə ab̄ərə ya, b̄il̄i b̄i wè m̄ighum mi mbaa n̄tsò n̄ikwà k̄i n̄stwetə ghu, ɲwe'ɛ its̄ə'ə j̄i f̄ù'ù, n̄so its̄ə'ətu n̄if̄ɔ it̄i gold a atu bo.

⁵ Mb̄ən ɲwà'ākə, ɲkumə bo b̄i n̄jĩ i ghaà m̄f̄e'ekə wa n̄i àb̄ərə ya, m̄iɲkà'ə mi s̄ambaa mi kh̄i wa ns̄i àb̄ərə. Ma m̄ú b̄ə aa ɪzwĩ Nwĩ jya j̄i s̄ambaa.

⁶ Wa ns̄i àb̄ərə ya, àyoo ȳi m̄ò'ɔ a tswē tsǒ ɲk̄i m̄iyaa ȳi i k̄irə tso ɲk̄è'è, ɲj̄eɛɲkə tsi'ĩ tsǒ ɲgò'ò crystal.

A ɲkarisə ab̄ərə ya m̄b̄ɛ ts̄im, ɲjoo j̄i m̄ò'ɔ j̄i i tswe nt̄i aa j̄i n̄ikwà i t̄ə ghu, mi'ĩ luu a nu bo, n̄tswe a n̄j̄im ɲk̄i n̄tswe a ns̄i.

⁷ Ayoo ya ȳi n̄tsyamb̄i a k̄irə tsǒ n̄àɲgwyè, ȳi aȳon̄nt̄ə a k̄irə tsi'ĩ tsǒ mb̄on̄, j̄i i ywe'e j̄i tarə aa, ns̄i ȳi i fin̄ə ȳi ɲ̄u m̄is̄on̄ə, j̄i i ywe'e j̄i n̄ikwà, i b̄ə tsǒ maghoo ȳi a d̄àr̄ə.

⁸ Njoo j̄i sw̄ərə ma jya j̄i n̄ikwà i tswe n̄i m̄ibà mi nto'o mi nto'o. Mi'ĩ mi luu ghu ɲkarisə a mum bo b̄i a ab̄ɛɛ. Bo ȳə n̄i ɪk̄òò ɲkaa ɲk̄i'ĩ kent̄ə n̄i às̄i'ìn̄ə n̄i ɪtuḡə, n̄swonə n̄i mə,

“Nl̄aa m̄aɲs̄ə, n̄l̄aa m̄aɲs̄ə! M̄m̄à'amb̄i Nw̄iɲḡon̄ Mbu'ut̄emb̄i, yu wa ȳi à le n̄tswe, n̄tswe ts̄its̄on̄, i ȳi k̄i b̄i tswe a noò ȳi a z̄i aà.”

⁹ Njoo j̄i sw̄ərə jya j̄i mə i tswe nt̄i aa i ȳə n̄i m̄ik̄òò ɲgha'asə ɲk̄i ɲghu'us̄ə, ɲk̄i m̄fa n̄i m̄b̄i'ik̄ə a mbo yu wa ȳi mə à ɲaɲnə wa ab̄ərə mə à tswe nlwĩ'ĩ n̄iɲkon̄ə aà. Bo ȳi t̄i ȳə laa,

¹⁰ b̄il̄i bya m̄ighum mi mbaa n̄tsò j̄i n̄ikwà bo w̄o a nsȳe mm̄i ȳi yu wa ȳi mə à ɲaɲnə wa ab̄ərə aa, mə à tswe nlwĩ'ĩ n̄iɲkon̄ə aà. Bo ma'à its̄ə'ətu n̄if̄ɔ jya jya wa a ns̄i ab̄ərə n̄swonə n̄i mə,

¹¹ “M̄m̄à'amb̄i Nw̄iɲḡon̄ ȳi'ĩ wa ò k̄ù'ùn̄ə mə mb̄ə ò kw̄er̄ə n̄igha'a bo b̄i àghu'us̄ə, n̄i m̄id̄à'ə, n̄lon̄ mə ò le n̄naɲs̄ə n̄joo ts̄im, ɲk̄i ɲghir̄ə mə t̄a i tswe nt̄i aa n̄i ɲk̄on̄ə ȳò.”

5

N̄ib̄ù'ù n̄i aɲwà'àn̄ə nya bo Mu mb̄i ɲj̄ərə w̄a

¹ M̄ə ȳə n̄ib̄ù'ù n̄i aɲwà'àn̄ə n̄i m̄ò'ɔ a m̄úm àbo yu wa ȳi mə à le ɲaɲnə wa ab̄ərə aa ȳi m̄à'ə. B̄i ɲwà'àn̄ə a mum ɲk̄i ɲwa'an̄ə a ab̄ɛɛ. B̄i kw̄er̄ə n̄i ɪwen̄ə a le j̄i s̄ambaa.

² M̄ə ȳə nt̄i angel a t̄on̄n̄ə n̄i n̄j̄i ȳi nt̄i m̄bet̄ə n̄i mə, “N̄ù ȳi mə à k̄ù'ùn̄ə mə mb̄ə a k̄e'et̄ə ɪwen̄ə a le j̄i s̄ambaa i ɲa'a n̄ibu'u n̄i aɲwà'àn̄ə n̄i à n̄i w̄ò aa ɛ?”

³ Kaa ɲù ts̄u à le ɲk̄i'ĩ ghu tsw̄e, a aburə k̄ə a atu nsȳe, k̄ə a m̄úm n̄sȳe mə mb̄ə a ɲa'a n̄ib̄ù'ù n̄i aɲwà'àn̄ə nya n̄lent̄ə mum̄ə.

⁴ M̄ə naɲs̄ə ɲȳə'ə n̄lon̄ mə kaa b̄i le ɲk̄i'ĩ ɲ̄u ȳi mə mb̄ə a ɲa'a n̄ib̄ù'ù n̄i aɲwà'àn̄ə nya n̄lent̄ə mum̄ aa ȳə.

⁵ Ndii wa yĩ mɔ'ɔ a swon a mbo mɛ maà noò mɛ, “Tsee ki yè'è, yê, wa yu wa yĩ mɛ à ni Naangwyè àtsə baYuda, mbə ntigə ngàgè David aa, à mà'à mɛ ntsya mɛ mbə a ɲa'a nìbù'u ni aɲwà'ànè nya bo bì iwen alɛ jya ji sambaa.”

⁶ Mè yə Mú Mbínjèrè a tɛè a titii àbèrè ya bo bì njoo jĩ wè jĩ swèrè jya ji nìkwà, bo bì a titii bìlii bya, a fi tsi'ĩ tsɔ̀ bì lèè ɲwa, ntswe nì mìnɔɲ mi sàmbaa, bo bì mi'i mi sàmbaa, mi di'ì nì ìzwĩ Nwĩ jya ji sàmbaa mɛ à tòò a mbó n̄syɛ n̄tsimè aà.

⁷ A lô ɲghɛɛ ɲkwerə nìbù'u ni aɲwà'ànè nya a abô mà'a yu wa yĩ mɛ à lɛ ɲaɲnə wa abèrè aà.

⁸ A kwèrè mɛ nìbù'u ni aɲwà'ànè nya, njoo jĩ wè jĩ swèrè jya ji nìkwà, bo bìlii bya mighum mi mbaa n̄tsò nìkwà, bì wó a nsi Mú Mbínjèrè wa, ɲù a tugitè nìlòɲ, ɲù à tugitè nìlòɲ n̄i àɲààntè, ɲki ntswe n̄i ìkhĩ gold i luu n̄i njoo jĩ tòò jĩ lùmtè, i di'ì aa àtsà'atè Nwĩ bɛ bì Nwĩ bì tsimè.

⁹ Bo tigè ɲyèə n̄i ìkòò yĩ fii nswonə n̄i mɛ,
 “Wa ò kù'ùnə mɛ mbə ò kwèrə nìbù'ù n̄i aɲwà'ànè nya ɲa'a iwenə alɛ ji jyá. Nlon mɛ bì lèè ɲwa gho,
 ò tsu'ù àtu bɛ bitsim n̄i àlèə yo, bìi mɛ bì lo n̄i ìtsê tsim, ɲghaa n̄i mighàà mi tsim, bo bì bɛ bì tsim a itoo itoo, n̄lèə a mbo Nwĩ;

¹⁰ ò ghìrè mɛ bo tigè bìsa'a bì ala'a bubo, mbə ɲgǎɲmà'a Nwĩ jĩi mɛ i fà'a a mbo Nwĩngòɲ Taà yì'inè aa, tâ bò yì ntigə nsa'a atu n̄syɛ.”

¹¹ Mè ghèə ki yə nyu'u n̄jĩ baangel bí ghà'à ɲgha'a, mɛ bì sɔɲ bì ku'ũ ɲkam n̄i ɲkam, bo bì n̄tsù'ù n̄i n̄tsù'ù bì karisə àbèrè ya, n̄i njoo jĩ swèrè jya n̄i bìlii bya.

¹² N̄tonnə nswonə n̄i mɛ, “Wa Mu Mbínjèrè wa yĩ bì lɛ ɲwà yì aa, à kù'ùnə a ɲkwerə m̄idà'à bo bì àfù'ù, n̄i m̄itsyɛ, bo bì m̄it̄i, n̄i àghu'usè n̄i n̄igha'a bo bì m̄bɔɔnə.”

¹³ Mè yu'u njoo tsim jĩi mɛ i lɛ ntswe a aburə bo bì a atu n̄syɛ, n̄i a m̄um n̄syɛ, n̄i a ɲkì miyaa, n̄i bɛ bì tsim bìi bì lɛ ntswe ghu aa, bì swonə n̄i mɛ,
 “A mbo yu wa yĩ à ɲaɲnə wa abèrè aa, bo bì a mbo Mú Mbínjèrè wa, tâ m̄bɔɔnə, n̄i àghu'usè, n̄i n̄igha'a n̄i m̄it̄i tâ m̄i tswe a mbo bo n̄lwi'ì n̄iɲkonè.”

¹⁴ Njoo jĩ wè jĩ swèrè jya ji nìkwà i swon mɛ “Amen!” Bìlii bya bì wô a n̄syɛ mmii Nwĩ.

6

Iwen alɛ jyâ

¹ Mè yə Mú Mbínjèrè wa a kɛ'è àwenə alɛ ya yĩ n̄tsyàmbĩ a titii jya ji sàmbaa, mè yu'u àyoo ya yĩ mɛ a tswe nt̄i aa yĩ mɔ'ɔ a titii jya ji nìkwà, a tɔɲnè n̄it̄i, ɲju'u tsɔ̀ mbən, n̄swon mɛ, “Zi!”

² Mè lentè ɲyè a ləɲə yì fù'ù, ɲù a kɔ'ɔ ghu atu, ntswe n̄i ɲkerə a abo yu, bì fà àtsə'ətu n̄ifɔ ghu mbo, a fɛ'è tsɔ̀ yu wa yĩ mɛ a mà'à n̄tsya aà, ɲghɛɛ a mmà'a n̄tsò i tsyá.

³ Mú Mbínjèrè wa a bú ɲkɛ'ɛ iwenə alɛ jya yĩ a ywe'e ji baa, mè yu'u àyoo n̄tswènt̄i ya yĩ a ywe'e ji baa, a swon mɛ, “Zi!”

⁴ Mè yə ləɲə yì mɔ'ɔ yĩ a ghè'ə mɛ bòò, a fɛ'è, bì fà àdà'à a mbo ɲù yĩ mɛ à kò'ɔ ghu atu bì fa a ndoò munwĩ n̄tsò ghu mbo, n̄ifa ada'a ghu mbo mɛ tâ à kwèrə m̄bɔɔnə fàa atu n̄syɛ, tâ bɛ tigə n̄tsɔbìnə waa bo n̄i bo.

⁵ A kè'è mè awenə aɛ ya yĩi a ywe'e ji tarə aa, mè yu'u ayoo ya yĩi a tswentì yĩi a ywe'e ji tarə aa, a swonj mə, “Zi!” Mè lèntè nyə lənjə yĩ mĩfi tsĩj, nù yĩi mə à kò'ɔ ghu atu aa a tswè nĩ figè a abo yu,

⁶ Mè yu'u ayoo yĩ mɔ'ɔ a ghaà tsɔ nĩi a titii njoo jya mə i tswe ntii aa, nswonjə nĩ mə, “Nkə'è àbaa ansan yĩ mĩfùùrè a atũ ifà'a njwi yĩ mĩfùùrè, nkə'ə abaa misan ji tarə a atũ ifà'a njwi yĩ mĩfùùrè. Lã, nĩ tsuu ngi'i nĩ àti mĩlù'ù kè nĩ àti mighurə lɔ ta.”

⁷ A kè'è mè awenə aɛ ya yĩi a ywe'e ji nikwà aa, mè yu'u nĩ njoo jya jĩi i tswe ntii jĩi i ywe'e ji nikwà aa, i swonj mə, “Zi!”

⁸ Mè lentè nyə lənjə nkĩrə yĩ i bə tsɔ àkwĩ'ĩnə fĩjə, nù yĩi à kò'ɔ ghu atu, ikũm yi i bə Nìwò, Ala'a biku bi bə a yonjə ghu njĩm. Bi yàtè mbi itii ji nikwà, mfa ada'a a mbo bo mə tã bo zwitə atii yĩ fùùrè nĩ munwĩ ntsò, bo bi nĩi yĩ ntii, nĩ nighòò nĩ nkwoj bə, bo bi nàà mĩ tsə'ə fàa atu nsyè.

⁹ A kè'è mè awenə aɛ ya yĩi a ywe'e ji ntaà aa, mè yə biku bi bə bii mə bi lè nzwitə waa nlon nighàà nĩ Nwĩ bo bi ànnù yĩi mə bi lè sɪ swonjə nlon nighàà nĩ Nwĩ aa,

¹⁰ bo tɔnjə nyə'ə nswonjə nĩ mə, “Mmà'àmbi Mbu'utəmbi, yĩi à laa mmənsə mbə annù nĩkonjə, òo yu'utə i ywe'e aa a noò àkə, i bɔnj sa'a batu nsyè, i nĩj ngi'i a nu bo, nlonj mə bi lè nzwitə a yĩ'i aa ɛ?”

¹¹ Bi lè ntigə mfa atsə'ə yĩ fù'ù a mbo bo nĩ atu nĩ atu, nswonj mə tã bo bɔɔ mmiintə a nĩ mũ àtii noò tã ndũu ngənakorə jyaa a mũm àfà'à, nĩ bilĩm byaa bii bi tswe nĩ nzwitə tsɔ bo aa, tã i ku'u.

¹² A kè'è mè awen aɛ ya yĩi a ywe'e ji nto'o aa, mè lèntè nyə nsyè i tsiginə nĩ mĩtĩ, noò bənkə mĩfi tsɔ mĩkwĩ'ĩ, sànj yĩi à luu aa a tigə mbənj mbə tsi'ĩ tsɔ àləə.

¹³ Mĩnjɔnj mii mĩ tswe a aburə aa mĩ wòkə a nsyè tsi'ĩ tsɔ ajənjə mə mĩntà mĩ ikòò mĩ wòkə a nsyè tì bənj a noò yĩi mə àfɪsə yĩ tii a tsigə ati ya aà.

¹⁴ Aburə a bwəkə yĩ tsi'ĩ tsɔ nìbù'ù nĩ aɲwà'ànə nii bi kərə nlò'òsə. Mĩnta'a mĩ tsim bo bi bikĩkĩ bi tsim bi lɔ'òsə a adigə yĩi mĩ bi lè ntswe ghu aà.

¹⁵ Bifò bi fàa nsyè nĩ bə bĩ wè, nĩ bità bi ntso, nĩ ngənkabə, nĩ ngənjmitii, bo bi bə bi tsim, ibù'ù bo bə bii bi sɪ ibù'ù bə, bi tigə nləəntə a mum ibù'ù ngoo, bo bi a nji'i ngò'ò mĩnta'a mya,

¹⁶ n̄tɔwɔnjə n̄i ngò'ò jya bo bi mĩnta'a mya nswonjə nĩ mə, “Wò a nu bĩ'ĩ, nkĩjtə a yĩ'i fàa nsi nù ghú mə à n̄ənjə fàa n̄i àbərə aà, bo bi a n̄i àlwi ntɔwɔnjə Mũ Mbĩnjərə,

¹⁷ n̄lonj mə n̄jwĩ àlwintɔnj yĩ n̄wè yàà ya i zĩ mē. Nù yĩi mə mbə a təə a nsi bo aa, à n̄i wò aa ɛ?”

7

BaIsrael bya 144,000 mə bi lè ntswe n̄i àwenə Nwĩ aà

¹ Ma ya a ghəə kɪ tsyǎ mè yə baangel bi nikwà, bi təə nĩ mĩbuu mĩ atu nsyè mù mĩ nikwà, nkĩnjə n̄i fĩfərə yĩi mə à tswe n̄i mbèɛ mbi ji nikwà aa, mə tã à tsuu fàa atu nsyè tsyà, n̄tsuu atu nkĩ mĩyaa tsyà, kə bə a n̄i itĩ jĩ tsu fàa mbi tsyà.

² Mè bũ nyə angel yĩ mò'ɔ a lô a mbi nsà'a noò n̄tswe n̄i àwenə Nwĩngɔnj yĩi mə à tswe ntii aa, n̄tɔnjə n̄tɔwɔnj baangel bya bi nikwà mə bi fà mē mida'a mə bi ta ngi'i a n̄i àtu nsyè bo bi a nkĩ mĩyaa aa,

³ ñswonə ni a mbo bo mə, “Nĩ tsuu ŋgi'i a nĩ àtu nsye, nĩ ñkĩ miyaa, bo bi a nĩ ñĩ ta, nywe'e noò yĩ mə, bi nĩn mə awenə a nĩjenə nĩ nsi ŋgǎnfà'â Nwĩ yi'inè.”

⁴ Bi swon a mbo mə mə bə bĩ mə bi tswe nĩ ñnĩnə àwenə Nwĩ a nsi bo aa bi bə aa ntsù'u ŋgkhì yĩ fùùrè nĩ mĩghum mi nĩkwà ntsò ji nĩkwà. Bi lè nniŋ awenə a nu bə a ŋgwè'è Israel ntsimè.

⁵ A atsə Yuda tâ bi nĩn awenə Nwĩ ya a nu bə ntsù'ù nĩghum ntsò baà, a atsə Reuben ntsù'ù nĩghum ntsò baà, a atsə Gad, ntsù'ù nĩghum ntsò baà,

⁶ a atsə Asher, ntsù'ù nĩghum ntsò baà, a atsə Naphtali, ntsù'ù nĩghum ntsò baà, a atsə Manassey, ntsù'ù nĩghum ntsò baà,

⁷ a atsə Simeon, ntsù'ù nĩghum ntsò baà, a atsə Levi, ntsù'ù nĩghum ntsò baà, a atsə Issachar, ntsù'ù nĩghum ntsò baà,

⁸ a atsə Zebulum, ntsù'ù nĩghum ntsò baà, a atsə Joseph, ntsù'ù nĩghum ntsò baà, ntiğè ŋki nniŋ a atsə Benjamin, ntsù'ù nĩghum ntsò baà.

⁹ Ma yũ a ghè mə ki tsyǎ, mə lĩ nyə mâ mbēm ñnòò yĩ mə kaa mbə bi wa'à səŋ, i lô a nĩ itoo i tsim, bo bi a nĩ itsə itsim, nĩ ŋgwè'è bə itsim, bo bi a nĩ mĩghàà mi ila'a mitsim, i təə a nsĩ àbèrè ya, bo bi a nsi Mũ Mbĩnjèrè wâ, ŋwe'è itsə'è jĩ fù'ù, ntiğitə ijaŋ mighə a mbo bo,

¹⁰ ñtəŋnə tsi'ĩ niti ñswonə ni mə, “Annũ nyweensə bə a tswe aa a mbo Nwĩngon yĩ'inè mə à ñəŋnə fàa abèrè aa, bo bi a mbo Mũ Mbĩnjèrè wâ.”

¹¹ Baangel bya tsi'ĩ bitsim lè ŋki ntəə ŋkarisə abèrè ya bo bi bĩli bya, ni ñjoo jya mə i tswe nti aa ji nĩkwà, bo bi tsim lè ŋwò a nsye àkùu kuu, wa ansi abèrè ya mmii Nwĩ,

¹² ñswonə ni mə,

“Amen!

Mbɔɔnə, ni nĩgha'a,

ni mitsyè, nĩ mĩfâ mĩbi'ikə,

nĩ àghu'usə,

ni mĩdà'à, ni mĩtì,

tâ mĩ tswe a mbo Nwĩngon yĩ'inè,

nlwĩ'i nĩŋkonè. Amen.”

¹³ Ndi wa yĩ mò'ɔ a tigè ŋghaa a mbo mə, mbetə gha mə, “Bə bú mə bi we'è itsə'è jĩ fù'ù aa à nĩ bĩwò aa ɛ? Bo lo aa fə aa ɛ?”

¹⁴ Mə kwi'i ghu mbo mə, “Taà, ò zĩ.”

A swon a mbo mə mə, “Aa bə bya mə bi fè'è mə a mũm ŋgi'i yĩ nti aa. Bo sĩ'ĩ mə itsə'è jya, ŋghirə i tigè mĩfu'u nĩ àləə Mũ Mbĩnjèrè wâ.

¹⁵ Aa ñji'ĩ ànnũ yĩ mə bo təə a nsi abèrə Nwĩ

mĩfa'a ghu mbo nĩ àsĩ'ĩnè nĩ itugə, a mũm ndâmà'a Nwĩ aà.

Yu wa yĩ mə à ñəŋnə wa abèrè aa à ka tsirə waa nĩ ntǎŋ yi wâ.

¹⁶ Kaa ñji i ka yĩ wa'à waa bú ŋka nyanə, kaa ñji ñkĩ wa'a waa kii nyanə.

Kaa tâ nĩnòò bo bi nìlòò idigè wa'à waa kii ntɔɔ.

¹⁷ Nlon mə Mũ Mbĩnjèrè wa mə à tswe a titi abèrè ya aa, àa bə ntsèèmbi wàà

i ki tsyàsə nĩ waa a idigè bĩ nanəbirə ñkĩ ntswènti,

tâ Nwĩ à ye'è mĩlàà mitsim a mi'i bo.”

8

Ƴwen jũ i ywe'e ji sàmbaa aà

¹ Nòò yĩi mē Mú Mbĩnjèrè wa à lē ñkè'ē awen ya mē a lē nywe'e ji sàmbaa aa, ìdigè lē nsi'i a aburè mē swē, a nĩ àtĩi noò, kaa ayoo tsu a wa'à ghàà.

² Mē tīgè nyē baangel bya bi sambaa mē bi tē a nsi mi'i Nwĩ aa, bi fā ntàn ji sàmbaa a mbo bo.

³ Angel yĩ mō'c à lē mbù ñzi ntē a mbēē ñikèntè nĩ mō'c nĩ mà'anwĩ, ñtugitè akanè ntōò ñjoo mmà'a Nwĩ yĩ gold; bi fā ñjoo mmà'anwĩ jĩ lùmtè jĩ ghà'atè mē tā à fa a bō'c ìtsà'atènwĩ jĩ bē bi Nwĩ bitsim lē si tsà'atè aa, wa atu ñikèntè nĩ mō'c nĩ mmà'anwĩ nĩ gold nya mē nĩ lē ntswe wa nsi abèrè aà.

⁴ Fĩlĩ fĩ ñjoo jĩ lùmtè jya bo bi ìtsà'atènwĩ jya lē si tīgè nlo wa mbo angel wa ñkō'c nĩ a nsi mi'i Nwĩ.

⁵ Angel wa à lē ntīgè nlogè akanè ntōò ñjoo mmà'anwĩ ya, ñlwensè nĩ mō'c yĩi i lē nlò wa ñikèntè nĩ mō'c, mma'a a nsyē. A mà'à mē aa, mbèn ñkà ñkumè, ñjĩ i ghàà, mbèn wa'àkè, ñsyē i tsigìnè.

Ajàn yĩi mē bi lē ntōj ntàn ji mbĩi ji ñikwà aà

⁶ Baangel bya bi sàmbaa mē bi lē ntugitè ntàn jya ji sàmbaa, bi lē ntāntè nũ yàà a ntōj.

⁷ Angel yĩ ñtsyàmbĩ à lē ntōj yĩi ntàn, bi mà'à miwèè nĩ mō'c yĩi bi lē mforè a bō'c àlèè aa, a atu nsyē i sigè ntōò àtĩi nsyē yĩi a ywe'e ji tarè aa bo bi àtĩi ìtĩ yĩi a ywe'e ji tarè, ñki ntōò ñgèè yĩ mfwè ñtsimè.

⁸ Angel yĩi à ywè'è bi baa aa a tīgè ntōj yĩi ntàn, bi mà'à àyoo yĩ mō'c yĩi mē a lē mbè tsò nta'a yĩ wè yĩi i khi aa, a mùm ñkĩ miyaa;

⁹ àtĩi ñkĩ yĩi a ywe'e ji tarè aa, a bēñkè ntīgè tsò alèè, àtĩi njoo ñtsim jĩi mē lē ntswe ntĩi maa ñkĩ miyaa nywe'e ji tarè aa i kwokè; bi tā ñgĩ'i nĩ àtĩi ibān jĩi a ywe'e ji tarè aa tsi'ĩ tsim jĩi i lē ntswe ghu aà.

¹⁰ Angel yĩi à lē nywe'e bi tarè aa à lē ñkĩ ntōj yĩi ntàn. Fĩnjòn fĩ wè fĩ fĩ lē si khi mbanè tsò ñkà'à aa, fĩ lē nlò a aburè njwo nĩ àtĩi mĩñkĩ yĩi mē a ywe'e mi ntarè aa, bo bi bĩnanèbirè.

¹¹ Ìkùm fĩnjòn fya à nĩ Mĩlwĩ'ĩtsegè. Atĩi mĩñkĩ mya yĩi a ywe'e ji tarè aa, lē mbèn ntīgè nlwi tsegè, bē bĩ ghà'atè bĩi bi lē nno aa bi lē ñkwokè nlon ajānè mē ñkĩ wa i lē si lwĩ aà.

¹² Angel yĩi à ywe'e bi ñikwà aa a tōj yĩi ntàn, bi tīgè ntsè ñgĩ'i a nĩ àtĩi noò yĩi a ywe'e ji tarè aa, nĩ àtĩi san yĩi a ywe'e ji tarè aa, nĩ àtĩi mĩjòn yĩi a lē nywe'e ji tarè aà. Ma mùà ajān àtĩi ñkà'à yaa yĩi a lē nywe'e ji tarè aa a lē mbèn ntīgè mfii; àtĩi njwi yĩi a lē nywe'e ji tarè aa kaa wa'à bù mfu'u; kaa àtĩi itugè yĩi mē a lē nywe'e ji tarè aa kaa a wa'à nĩ ñkà'à kĩ ntswe.

¹³ Mē bú ñghèè ki yè, nu'u àbu'ùmbèrè yĩ mō'c yĩi à lē si dàrè nĩ a ndèn tsi'ĩ yuyu aa, a yè'è nĩ ñjĩ yĩ ntĩ, nswonè nĩ mē, “Womèè! Womèè! Womèè a nĩ ñgĩ'i yĩ ntĩ yĩ i ka bú kuu a nu bē bĩi bi tswe fàa atu nsyē aa, a noò yĩi mē abùgè baangel bú bi tarè ka tōj i jyaa ntàn aà!”

9

Ntàn yĩi i ywe'e ji ntaà aà

¹ Angel yĩi à lē nywe'e bi ntaà aa a tōj yĩi ntàn, mē yè fĩnjòn fĩ fĩ lē nlò a aburè njwo a nsyē aa, bi fā key yĩi mē à lē si ña'a ntsũ ataa yĩ tsò ntso ya aa ghu mbò.

² A lē ña'a ntsũ ataa yĩ tsò ntso ya, fĩlĩ fĩ fē'è wa ntsũ ataa, mbè tsi'ĩ tsò fĩ mē fĩ fē'è a nĩ nta'a yĩi bi tōò a ntĩ àlòò aa, ñghirè nìnòò bo bi ìdigè tsim fĩ.

³ Ngwèènnè lè ntigè mfe'è wa ni fili, nsigè nluu a nsyè, bi fâ àdà'à yĩ mæ a lè mbæ tsi'ĩ tsò à yi bångaa bì bi bii bi tswe a atu nsyè aa a mbo bo;

⁴ òswonè a mbo bo mæ, tâ bo tsuu ngi'ĩ a nĩ ngèè kě àyoo ayèñ, kè nĩ àtĩ yĩ tsu lõ tsø. Lâ mænè nænè ntsè ngi'ĩ aa tsi'ĩ a nu bè bii mæ kaa àwenè Nwĩ ya sị a nitsenè nsi bo tswè aà.

⁵ Bi lè mmà'atè mæ tâ ngwèènnè jya nne ni bo a atu bìsàn bi ntaà, lâ ntsè waa lõ bænè zwitè, ngi'ĩ yĩ mæ bì lè si dì ni bo aa, ì lè mfinè yĩ nũ yĩ mæ àngaa yĩ bì a loo yi aà.

⁶ Aa yĩ bè maa noò aa, tâ bè ka nlò ni nìwo kaa wa'à yê; bo ka yĩ ki yè'ètè ni a ñkwo, tâ nìwo bænè ñka ñkhè nĩ waa.

⁷ Ngwèènnè jya lè mbæ aa tsi'ĩ tsò bìlènè bii mæ bi tantè a nghèè nĩ bù a ntsò aà. Bì lè ñwè'è njoo jĩ m'ò'ò jii ì lè mbæ tsi'ĩ tsò itsè'etu nifò gold aa atu bo; mĩnsi myaa bænè mbæ tsò mĩ bè,

⁸ òñ jya a bè tsò òñ bångyè, mĩsñ myaa bè tsò mĩ takurè;

⁹ àyoo yĩ a lè mbæ tsò ngùu ntsò yĩ mæ bi ghìrè nĩ àtì aa a tswe a nigò bo, mĩbà myaa mĩ ju'u tsi'ĩ tsò bìkaligè bì ghà'atè bii bìlènè swùnè nghèè nĩ bu a adigè ntsò aà.

¹⁰ Mĩnkùu myaa mĩ lè mbæ tsi'ĩ tsò mĩnkùu mĩ bångaa bì bì ñkĩ ntswe nĩ mfeè nta nĩ bè ghu tsò bångaa bì bì. Adà'à yaa a nlènsè bè ghu nĩ bìsàn bi ntaà a ntswe aa wa mĩnkùu bo.

¹¹ Mfò yĩ à lè ntswe atu bo aa, à lè mbæ angel yĩ mæ à lè mfè'è aa wa nĩ àtaa yĩ tsò ntsò ya aà; ìkũm yi nĩ ñghàà nĩ baHeber ì bè Abadon, baGrikia twonè nii ni Apollyon.*

¹² Ngì'ĩ yĩ nti yĩ nti yĩ ntsyambii ì tsyà mæ; lâ, yê nĩ, wa jĩ ji baa ì burè ki yonè.

Ntàn yĩ ì ywe'e ji nto'o aa bô ngi'ĩ yĩ nti yĩ ì ywe'e ji baa aà

¹³ Angel yĩ à ywe'e bi nto'o aa a tòn yĩ ntàn, mæ yu'u nji ì lô nĩ mĩndon mya mĩ ñkwà mĩ mĩ lè ntswe wa mĩbuu mĩ ñkentè nĩ m'ò'ò nĩ mmà'anwĩ nĩ gold, mæ nĩ ntswe a nsi mĩ'ĩ Nwĩ aa,

¹⁴ òswonè nĩ a mbo angel wa yĩ mæ à lè nywe'e bi nto'o, ntugitè ntàn ya aa mæ, "Fèè baangel bya bi ñkwà mæ bi kwèrè wa mbèè ñkĩ miyaa Euphrates yĩ wè wa aà."

¹⁵ Maa àjàn bi lè mfèè baangel bya bi ñkwà, bii mæ bi lè ñkwèrè nyu'utè nĩ noò ma wa, nĩ ñjwi mà ya, nĩ sàñ ma wa, nĩ àlòò ma ya, a nzwitè mbèè bè yĩ ì lè nywe'e ji tarè aà.

¹⁶ Mè lè nyu'u ndùu bìsogyè bya mæ bi lè ñk'ò'ò bìlènè bi ntsò bya aà, ì lè mbæ ntsù'ù jĩ ñghum ngaa ntsù'ù jĩ ñghum ngàà jĩ baà.

¹⁷ Aà àjàn yĩ mæ mè lè nyè bìlènè bya wa nĩ ñjèè tæ tæ aa a yuà: Bè bii bi lè ñk'ò'ò bìlènè bya aa lè ñwè'è ngùu ntsò a nigò bo ì bænè tso m'ò'ò, mĩfi tsò saphire, mbanè tsò sulphur. İtu bìlènè jya ì lè mbæ tso jĩ bìtakurè, m'ò'ò bo bì fili, nĩ sulphur fè'è nĩ a ntsù bo.

¹⁸ Ngì'ĩ juà jĩ tarè, m'ò'ò, fili nĩ sulphur wa mæ à lè si fè'è wa ntsù bìlènè bya aa lè nzwitè mbèè bè yĩ ì lè nywe'e ji tarè aà.

¹⁹ Adà'à bìlènè bya a lè ntswe aa a ntsù bo, nĩ a mĩnkùu bo; mĩnkùu myaa lè mbæ aa tsò no jii ì tswe nĩ İtu aà, bo tigè nlogè nlènsè nĩ bè ghu.

²⁰ Abùgè bè bya bii mæ ngi'ĩ mà jũ lè ñwa'à zwitè aa kaa lè ñwa'à mĩnti myaa bènke ñkentè nghìrè innũ jĩ bi jii bo lè si ghìrè aà, kè ñkentè mmii bìdemon bo bì mĩnkobè mii bi lè nnañsè nĩ gold, nĩ silva, nĩ abwèè nĩ

* 9:11 ñji'ĩ yĩ ì bè aa mæ, yu wa yĩ mæ ta ngi'ĩ aà

ngò'ò, kè nĩ àtĩ, mĩi kaa mi si idigə yə, kaa wa'à nĩ innũ yu'ù, kaa wa'à təə aà;

²¹ kaa bo le ɲwa'à kè ɲkentə a ɲka nzwitə bə, kə annũ bĩsòrə, kə annũ ajirə kə ɲèrə waa.

10

Angèl yĩ mɔ'ɔ bo mũntsĩrê nĩbù'ù nĩ àɲwà'ànə

¹ Mè le mbù ɲyə angel yĩ ɲwè yĩ mɔ'ɔ a lô a aburə nsigə nĩ a nsyɛ, ɲwɛ'ɛ mbà'à a nu yu, kùrìsə a karisə àtũ yĩ; nĩsĩ yĩ i tâ tsɔ nìnòò, mìkà'á mi bə tsɔ nĩtə'ə, ɲkhi tsɔ mɔ'ɔ.

² A le ntugitə a mũntsĩrê nĩbù'ù nĩ àɲwà'ànə nĩi bə ɲa'a aa a abo yu. Ntɛ'ɛ akòrə yĩ yĩ mà'à a atu ɲkì miyaa, ntɛ'ɛ a yĩ ɲkwàbə a atu nsyɛ,

³ n̄tɔɲnə nĩ n̄jĩ yĩ i le mbə tsɔ takurə a nwurə aà. A t̄ɔɲnə m̄ə ɲghaa aa, m̄bən̄ i kũm ɲgaa ji sàmbaa ɲkwĩ'i.

⁴ Mbən̄ yá i kũm m̄ə ɲgaa ji sàmbaa aa, m̄ə ghɛɛ m̄ə m̄ə ɲwà'ànə annũ ya a nsyɛ, ɲyu'u n̄jĩ i lô a aburə nswon̄ m̄ə, “Lò'òsə annũ ya m̄ə mbən̄ ya i kũm ɲgaa ji sàmbaa nswon̄ə aà, n̄tsee a nsyɛ lõ ɲwà'ànə!”

⁵ Angel wa m̄ə m̄ə le nyə a t̄əə a atu ɲkì miyaa bo a atu nsyɛ aa, a ɲentə àbò yĩ yĩ mà'à a aburə,

⁶ ɲkaa nĩ ìkũm yu wa yĩ m̄ə à lwĩ'i n̄ɲkon̄, yĩ m̄ə à le n̄naɲsə aburə bo bĩ n̄joò tsim̄ jĩ i tswe ghu, n̄naɲsə nsyɛ bo bĩ n̄joò tsim̄ jĩ i tswe ghu, ɲkì naɲsə ɲkì miyaa bo bĩ n̄joò tsim̄ jĩ i tswe ghu aa, nswon̄ m̄ə, “Wa bĩ ka wa'à noò bú ɲghensə!”

⁷ Nòò yĩ m̄ə angel wa m̄ə à ywè'e bĩ sambaa à ka tɔɲ yĩ ntàn̄ ya aa, tâ Nwĩ à m̄aɲsə ɲghirə annũ yĩ m̄ə à le ɲkà'à, n̄ləə a alò'òsə, tsi'ĩ a ajàn̄ yĩ à le nswon̄ a m̄bo ɲgàɲafà'á ji, ɲgǎɲntoò ji aà.”

⁸ N̄jĩ yà m̄ə m̄ə le nyu'u i ghaà n̄lò a aburə aa, i bú ɲghaa a m̄bo m̄ə n̄swon̄ m̄ə, “Ghɛɛ ɲkwɛrə n̄ibu'u nĩ àɲwà'ànə nya m̄ə bĩ ɲa'a nĩ tswé a abo angel wa m̄ə à t̄əə a atu ɲkì miyaa, bo bĩ a atu nsyɛ aà.”

⁹ M̄ə tigə ɲghɛɛ ɲswon̄ a m̄bo angel wa m̄ə tâ à fa mũntsĩrê nĩbù'ù nĩ àɲwà'ànə nya a m̄bo m̄ə; a swon̄ a m̄bo m̄ə m̄ə, “Kò ɲkurə! A ka kì lwĩ a to'o wò, lá i kì lĩi a ntsũ wò tsɔ Nwũ.”

¹⁰ M̄ə ghɛɛ ɲkwɛrə mũntsĩrê nĩbù'ù nĩ àɲwà'ànə nya ɲkurə; a lĩi a ntsũ m̄ə tsɔ nwu, lá m̄ə kùrə m̄ə n̄mĩ aa, a ka n̄lwĩ a ato'o m̄ə.

¹¹ Bĩ tigə n̄swon̄ə a m̄bo m̄ə m̄ə, “O ka bú kì kè'ènə annũ yĩ m̄ə Nwĩ à kà'a nlon̄ ɲgwè'è bə, nĩ itoo itoo, m̄ighàà m̄i itoo itoo, nĩ b̄ifò bĩ tsim̄ aà.”

11

Annũ bìyəfə bya bĩ baà

¹ Bĩ fā figə a m̄bo m̄ə a bə tsi'ĩ tsɔ àtĩ yĩ tswĩ'ĩ, n̄swon̄ a m̄bo m̄ə m̄ə, “B̄ìnə m̄figə ndāmà'anwĩ ya, bo bĩ n̄ikèntə nĩ mɔ'ɔ nĩ mmà'anwĩ nya, n̄səɲ b̄ə b̄i m̄ə bĩ gha'asə Nwĩ ghu aà.

² Lā tsuù ghò n̄sàn̄ ndāmà'anwĩ ya abɛɛ figə. Mà'àtə ma ya a abɛɛ, n̄lon̄ m̄ə bĩ fā m̄ə a mbò itoo itoo bo ka yĩ tigə kì n̄ɲtə n̄jò'ò àlā'a ya m̄ə i làa m̄aɲsə aa a n̄jĩm b̄isàn̄ m̄ighum m̄i n̄ikwà n̄tsò baà.

³ M̄ə aa fa m̄ida'a a m̄bo bìyəfə ba bya bĩ baa, tâ bo tigə nyu'u n̄too ɲkè'ènə nĩ ànnũ yĩ a ka kì fè'è aa a n̄jĩm n̄jwĩ n̄tsù'ù yĩ fũurə nĩ ɲkhi ji baa nĩ m̄ighum m̄i nto'o, ɲwɛ'ɛ m̄ikwĩ'i.”

⁴ B̄iyəfə bú bĩ baa àa it̄i olive jya ji baa bo bĩ it̄etə lām jya ji baa, m̄ə i t̄əə a n̄si M̄mà'àmbĩ àtu nsyɛ yù aà.

⁵ Nũ tsù à bə lòo nləənsə waa bon mo'ɔ ka swĩ'ínè a ntsũ bo i tòò yi. Nũ yĩ mə a lòo nləənsə waa aa tâ à zi mə bi ka zwitə yi ma mùu ajànè.

⁶ Bo tswe nì mǐdà'à a ntswá àbùrè mə tâ mbèn tsuu loo a nì mǐtugə mǐ njwi mǐi bo kè'ènə ntoò yàà ya aà. Bo kǐ ntswe nì mǐdà'à a nghìrə mə tâ ñkǐ i bəñkə ntigə aləə, bo bǐ a mmà'a mǐbuu mǐghòò mǐ ñkwon bə mǐ ghà'atè a atu nsye a nǐ ndùu ngaa yĩ bo kɔnə aà.

⁷ Bo bə kǐ mǎnsə a nswonə annũ Nwĩ ya nì nsi nì nsi bon nàà mǐtsə'ə ya mə i lò wa mfən àtaa yĩ tsò ntso ya ñkɔ'ɔ aa, i ka mà'à waa nǐ ntsò, i zwitə waa,

⁸ tâ ñkũ jyaa tigə nnɔntə a mfāñnə ñjò'ò àla'a yĩ ñwè ya, wa adigə mə bi lə ñkwèentə mà'ambǐ wàà ghu mə bi naa ñkũm yĩ nì Sodom kə Egypt aà.

⁹ A ñjĩm njwi ji tarə nì àtǐi, tâ ñgwè'è bə, nì bə bǐi mə bi lo a itsə itsə bo bǐ bǐi mə bi ghàà mǐghàà mǐ itu itu bo bǐ bə bǐi mə bi lokə a itoo itoo, tâ bǐ tɛ'ɛ mǐ'ĩ myaa a nǐ ñkũ jyaa, ñkǐ ntuu mə kaa mbə bi wa'à waa a nǐsyè twinə.

¹⁰ Bə bǐi bi tswe a atu nsye aa, baa yĩ tigə doritə nlon ngaa yàà, i kǐi kǐ ji dorə, i kwenə nǐ ñjoo, nlon mə ngǎñntoo ma jũ bi baa, bǐ lə sǐ nǎnsə mbə ngǐ'ĩ a mbo bə bǐi mə bi tswe a atu nsye aà.

¹¹ Lā ñjwi bũ ñghèə kǐ tsyà ji tarə nǐ àtǐi, àzwĩ ntswèntǐi a lô a mbo Nwĩ ñkuu a nu bo, bo bǐnnè ntəə nǐ mǐkòrə myaa, nǐbo'ɔ nǐ wè tswa bə bǐi mə bi lə sǐ lǐi waa aà.

¹² Bo tigə ñyu'u nǐ i lô a aburə ntɔñnə nswonə a mbo bo mə, “Kɔ'ɔ nǐ nǐ faà!” Mbà'à logə waa tsi'ĩ a nsǐ ñgǎñkibàà jyaa bo kɔ'ɔ ngheè a aburə, bo təə nǐi.

¹³ Tsi'ĩ maà noò, nǐsyè i tsìgìnə tsi'ĩ nǐ mǐtǐi, àtǐi yĩ a ywe'e ji nǐghum a nǐ ñjò'ò àla'a ya a wô. Bi zwitə bə ntsù'ù ji sàmbaa wá noò mə nǐsyè i lə sǐ tsìgìnə aà. Nǐbo'ɔ nǐ wè tswá àbùgə bə bo gha'asə Nwĩ abùrə.

¹⁴ Ngǐ'ĩ jǐi i ywe'e ji baa, i tsyà mē, yē nǐ, jǐi i ywe'e ji tarə i tigə tsi'ĩ a abô.

Ntàn yĩ i ywè'e ji sàmbaa aà

¹⁵ Angel wa yĩ à ywe'e bi sàmbaa, a tɔñ ntàn, ñjǐ nnòò i fɛ'ɛ a aburə ntɔñnə nswonə nǐ mə, “Annũ nǐfɔ nsye yù a bəñkə mē ntigə annũ nǐfɔ Mmà'ambǐ yĩ'ínè, bo bǐ à yĩ Kristo yĩ, yĩ à ka yĩ tigə mbu'utə i lwĩ'ĩ nǐñkonə.”

¹⁶ Bǐlǐi bya mǐghum mǐ mbaa ntsò nǐkwà, bya bǐi bi lə ntswe a itu ibərə bo a nsi Nwĩ aa, bo wô a nsye àkùu kuu, nǐmii Nwĩ,

¹⁷ nswonə nǐ mə,

“Mbǐ'ikə a mbo wò, Mmà'ambǐ Nwĩngòn Mbu'utəmbǐ, yĩ mə ò tswe tsǐtsòn, mbə yĩ ò lə ntswe a mbǐi,

nlon mə ò kwèrə mē mǐdà'à mo mǐ wè mya nlògìnə ñka mbu'utə mbǐ aà.

¹⁸ Itoo i lə ntigə nluu nǐ àlwintɔñ, nòò àlwintɔñ ghò wa à kù'ù mē,

bo bǐ nòò yĩ mə bi tswe nǐ nsa'a bǐku bi bə ghu aà,

ñkǐ mbə noò yĩ mə bi tswe nǐ ntso'ɔ ifà'a ngǎñfà'à jo, nǐ ñgǎñntoo jo, nǐ bə bo bǐ tsim,

nǐ bə bǐi bi bo'ɔ ñkũm ghò aà, bə bǐ kəgə kə bə bǐ wè.

Nòò à kù'ù mē mə baa ta ngǐ'ĩ a nu bə bǐi mə bi lə sǐ ta ngǐ'ĩ a nǐ àtu nsye yù aà.”

19 Ndámà'anwĩ a aburə̀ ì le ɲa'anə̀ ntə̀ə, bi yề nì ñkò̀m àkàà ya i tə̀ə wa mû̀m ñdámà'a yu, m̀bè̀ɲ i ɲwa'ákə̀, ñjĩ i ghaà, m̀bè̀ɲ i kumə̀, ñsyɛ i tsigìnə̀, m̀wè̀è mi m̀bè̀ɲ mĩ wè̀ mi wô.

12

Màngyè wa bô ndêfò wá

1 Mə̀ yə̀ àlènsə̀ yĩ wè̀ a fɛ'è a mbà'à àbùrə̀, màngyè a fɛ'è ghu, ɲwɛ'ɛ nĩnòò tsi'ĩ tsò ìtsə̀'ê ji, sàɲ a tswè ghu ɲji'i mikòrə̀, a wɛ'è àtsə̀'ətu nifò nì m̀njòn ghu nìghũm ñtsò baà.

2 A le ntsigə̀ mu, àjàɲ yĩ mə̀ mu wa à le si yaɲə̀ bo bì ɲgi'i yĩ mə̀ à le si yə̀ wa a ɲjwe mu wa aa i ghìrə̀ a yə̀'ə.

3 Alènsə̀ yĩ mɔ'ɔ a bù ɲku'usə̀ mɛ'ɛ a aburə̀, mə̀ ghə̀ə kɪ yə̀ mamù'ù ndêfò yĩ a ghè'ə boò ñtswe nì ìtu ji sàmbaa nì m̀ndɔɲ mi nìghum, ɲkɪ ntswe nì ìtsə̀'ətu nifò jĩ kègə̀ ji sàmbaa wa nĩ ìtú ji jyà.

4 ɲkùú yĩ i swuɲ m̀njòn mĩ mĩ tswe a aburə̀ aa atii yĩ fùùrə̀ a tìtìi ji tarə̀, mma'a a atu nsyê. Ndêfò wa a tə̀ə a nsi màngyè wa mə̀ à tsigə̀ mu wa aa, m̀betə̀ nì mə̀ yu mĩ mũ yĩ wa a noò yĩ à jwe.

5 A jwe m̀mbànɲə̀ yĩ à le ntswe nĩ m̀bù'ùtə̀ itoo itoo nĩ ɲgwànə̀ àtìi. Là bi ghènsə̀ ñlogə̀ mú yĩ wa ɲko'ɔ ɲghɛɛ nì ghu a mbo Nwĩ, wa abərə̀ yu.

6 Màngyè wa a khê ɲghɛɛ a nta'a m̀wè̀è mi wè̀è, a adigə̀ yĩ Nwĩ à le ntan̄tə̀ adigə̀ ghu mbo, mə̀ tã bì tigə̀ ɲko'o yi ghu, a ɲjĩm m̀tugə̀ mĩ ɲjwi ñtsù'ù yĩ fùùrə̀ nĩ ɲkhì ji baa nì m̀ghum mĩ nto'o.

7 Ntsò i fɛ'è a aburə̀, Michael bo bì baangel bi bi ma'à nì a ndêfò wa nì ntsò. Ndêfò wa bo bìi baangel bi kii m̀ma'a nĩ Michael nĩ ntsò.

8 Là bi le ɲgha'a a ndêfò wa, kaa abwarə̀ yĩ tsũ a wa'a a mbo bo a aburə̀ bù ñtswe.

9 Bì le ntigə̀ mfi'isə̀ mamù'ù ndêfò wa m̀mà'a a nsyê, ndêfò ma ghũ a bə̀ aa àlwènə̀ no ya, mə̀ bì twonə̀ nì Devil ɲkii ntwonə̀ nì Satan aà, mə̀ à nì ɲgànmbwè'èsə̀ m̀bì ñtsim aà, bi fi'isə̀ yĩ mma'a a atu nsyɛ bo bì baangel bi.

10 Mə̀ yu'u ɲjĩ i tɔɲnə̀ a aburə̀ nswonə̀ nì mə̀, “Annũ nyweensə̀ bə̀ nì m̀dà'a mĩ Nwĩ, nĩ ànnù nifò Nwĩ yi'ìnə̀ bo bì àdà'a Mũ yĩ Kristo á yĩ mē tsĩtsòɲə̀. Nlon mə̀ ɲù wa mə̀ à kɪ si tə̀ə nì a nsi mĩ'i Nwĩ ñnɲə̀ nĩ ñnnù a nu bĩlĩm bĩ'ìnə̀ a asì'ìnə̀ bo bì n̄tugə̀ aa, bi fi'isə̀ mē yi a aburə̀ mma'a a nsyê.

11 Bì le ɲgha'a yi aa nĩ àləə Mũ Mbĩɲjərə̀ wa, bo bì nì nìghàà nì ntoo ya yĩ mə̀ bo le si swonə̀ aa, bo bì àjàɲ mə̀ kaa bo le ɲwa'ă ibìnnũ waa lɲə̀ là m̀ban̄nɛ ndoritə̀ mə̀ m̀bə̀ bi fã ñtwèntiĩ yàà ɲkwo aà.

12 Tigə̀ ndoritə̀ m̀bã aburə̀ nì bù bìi nì tswe ghu aà! Là ɲgi'i a nu wò, m̀bã ñsyɛ, nì ɲkĩ miyaa. Nlon mə̀ Devil à s̄igə̀ mē ñzi a mbo wò nĩ àlwintɔɲ yĩ wè. Nlon mə̀ à zi mə̀, nòò yĩ à ghù'ùtə̀ aà.”

13 Ndêfò wa à yè mē a ajànə̀ mə̀ bi fi'isə̀ mē yi mma'a a nsyɛ aa, m̀fem ntsù yĩ, m̀furə̀ nĩ màngyè wa mə̀ à le ɲjwe m̀mbànɲə̀ wa aà.

14 Là bi fa m̀bà mĩ maghoo yĩ ɲwè mĩ mbaa, màngyè wa a darə̀ nì mu, ɲkhə̀ no ya, ɲghɛɛ a nta'a m̀wè̀è m̀wè̀è, a adigə̀ yĩ mə̀ bì le ntswe nĩ ɲka ɲko'ò yi ghu, a ɲjĩm ìlòò ji tarə̀ nì àtìi.

15 No ya i tigə̀ ñswi'i ɲkɪ a ntsũ yu tsi'ĩ tsò ɲkĩ miyaa, i jwu'ù ɲyonə̀ nì a ɲkon̄sə̀ màngyè wá.

16 Là ñsyɛ ì le nzi a ɲkwetə̀ màngyè wa, ɲɲa'a ntsũ yi, m̀mĩ ɲkɪ m̀iyaa wa mə̀ ndêfò wa à le si swĩ'ĩ a ntsũ yu aà.

¹⁷ Ndêfò wa à le ntigè nlwisè nton a nu manginge wa, nlo nghèè yi, ntigè mma'a nĩ ntsò a nĩ àbùgè ngwè'è manginge wá, a nu bo bĩ mē bi lèè ndĩ'ĩ Nwĩ ñkii nswonē nĩ ànnũ a ngaa Yesu. [

¹⁸ A le ntigè nghèè ntəə yi a nĩ àwàn a mbèè ñkĩ miyaa.]

13

Nnàà mĩtsə'ə jya ji baà

¹ Mē yə nàà mĩtsə'ə i fē'ē nĩ a mūm ñkĩ miyaa, ntswe nĩ mĩndon mi nighum nĩ ìtu ji sàmbaa, ìtsə'ətu nifò jĩ kègə ji nighum i tswē a atu mĩndon mi mya, ìkūm mbègìtè i tswē wa nĩ ìtū ji jyá.

² Nàà mĩtsə'ē ya mē mē le nyə aa i le mbə tsi'ĩ tsó takurè, mĩkòrē mi bə tsó mĩ bu'umbèè, ntsū yi bə tsi'ĩ tsó yĩ naàngyè. Ndêfò wa a fa mĩdà'ā mi bo bi àbèrē yi bo bi àdà'ā yi yĩ wè a mbo nàà yā.

³ Atú yĩ yĩ mō'ō a tswē nĩ àlā'a yĩ a finə tsó a zwitə naà yā, a ti bə aa bon àlā'ā ya mē a le mbə zwitə yi aa a yòò mē. Annũ a gha'a bə bĩtsim a atu nsyē, bi tigè nyon naà yā.

⁴ Bè le mmii ndêfò wa nlon mē à le mfa ada'ā yi ya a mbo nàà ya aà. Bo le ñkĩ ntigè mmii nĩ nàà mĩtsə'ə ya nswonē nĩ mē, “Nù yĩ mē à bə tsi'ĩ tsó nàà mĩtsə'ə yù aa à nĩ wò aa ē? Kè mbə bō wò kí nto aa ē?”

⁵ Bi le mfa ntsū a mbo nàà ya mē à ka mfi'isə mighàà mi kĩntèrè bo mighàà mi mbègìtè. Bi fā àdà'ā ghu mbo mē tā à ghìrə annũ yĩ à kòñə aa a njĩm bĩsàn mighum mi ñkwà ntsò baà.

⁶ I le ñja'a ntsū yi mbègìtə Nwĩ ghu, mbègìtə nĩ ìkūm yi, nĩ àdìgè yĩ mē à tswe ghu aa, mē a la bə mē, bo bi bə bĩtsim bĩ mē bi tswe a aburə aà.

⁷ Bi le ñkĩ mfa ada'a ghu mbo mē tā à ma'a bē bi Nwĩ nĩ ntsò ñgha'a waa. Bi le mfa ada'ā ma yū ghu mbo a atú ìtsə tsim, bo bi a atu ñgwè'è bə bĩtsim, nĩ mighàà mi tsim nĩ ìtoò tsimè.

⁸ Bə bĩtsim bii bi tswe fāa atu nsyē aa ka tigè mmii nii, là'ā bē bya mē, nloginə a nlòginə mbi ka bi lèè ñkĩ'ĩ mĩkūm myaa wa mūm àñwà'ànə ntswèntii Mū Mbĩnjèrə wa mē bi le ñwà aa ñwà'ànə aà.

⁹ Nù yĩ à tswe nĩ àtòñnə aa tā à yu'u:

¹⁰ Nù yĩ mē bi tswe nĩ ntswā yi nĩ àbù'u ntsò aa,
baa tswa yi nĩ àbù'u ntsò i ghèè nĩ ghu;
nù ntsim yĩ bə tswe nĩ nzwitə yi nĩ munwĩ ntsò aa,
baa yĩ kii zwitə yi nĩ munwĩ ntsò.

Ma yū a lòè nĩ ànnũ mbii ñgi'ĩ bo bi àbĩintii a mbo bə bi Nwĩ

¹¹ Mē bú nyə nàà mĩtsə'ə yĩ mō'ō i fē'ē a nsyē, ntswe nĩ mĩndon mi mbaa tsi'ĩ tsó mū mbĩjèrè, ñghaa tsi'ĩ tsó ndêfò.

¹² I le ntigè nlogə ada'a nàà mĩtsə'ə yĩ mbĩ ya tsim mbu'utə nĩ mbi ghu ghu nsĩ. Nghìrə nĩ mē tā nsyē bo bi bə bii bi tswe ghu aa tā baa mmii nàà yĩ mbĩ ya mē àlā'ā ya yĩ mē a le mbə zwitə yi aa, ā yòò mē aà.

¹³ I ghìrə nĩ ìlensə innũ jĩ wè, ñghìrə mō'ō i lô nĩ aburə nsigə nĩ a nsi bə.

¹⁴ Nyon a njĩm ìlensə innũ jya mē bi le mmà'atə mē à ka mfa'a a nsi nàà mĩtsə'ə ya aa, i tigè mbwe'esə nĩ bə bii bi le ntswe fāa nsyē aa, nswon a mbo bo mē tā bo nanşə fĩnkobə fĩ nàà mĩtsə'ə ya mē bi le nləənsə nĩ munwĩ ntsò i kī mburə kī tswe ntii aà.

¹⁵ Bi le ñkĩ ma'atə mē tā à zwi mfə'ə a nu fĩnkobə fĩ nàà mĩtsə'ə yĩ mbĩ ya a nghìrə mē fĩ ka ñghaa tā kī ghìrə tā bi zwitə bə bya bii mē bi tuu mmii fĩnkobə fĩ nàà mĩtsə'ə fya aà.

¹⁶ Fi le ntigə ŋki ŋghirə bē bitsim, bĩ kègə bo bì bĩ wè, bĩi ni ngǎŋkabə bo bì ngàŋəfum, bĩi mə à ni bē atu bo bo bì ibù'ù, mə tá bì wenə waa a abô mà'à kə a nijenə ni nsĩ,

¹⁷ tá ghirə mə kaa mbə nù à wa'ǎ ayoo yuu, kə ŋki mfee ayoo ti ghə à tswe nĩ à wen mà ya, mə à ni ikum naà mĩtsə'ə wa kə numba ikũm yĩ aà.

¹⁸ Ma yũ a loò nĩ mĩtsyè. A bɔŋ mə tá nù yĩ a yu'u nĩ ànnũ àtũ yĩ a laà ghu aa, tá à loo numba naà mĩtsə'ə mà ghũ. Wa à ni numba nùmĩsɔŋə. Numbà yĩ à ni ŋkhĩ ji nto'o nĩ mĩghum mĩ nto'o ntsò nto'o.

14

Mũ Mbĩnjèrè wa bo bǎ bi

¹ Mə bú ŋghəə ki yə, nyə a Mũ Mbĩnjèrè wa a təə a atu nta'a Zion, bǎ ntsũ'u ŋkhĩ yĩ fũurè nĩ mĩghum mĩ nĩkwà ntsò ji nĩkwà tswé bo bo, bĩi mə bì le ŋwà'ànə ikum Mũ Mbĩ njèrè wa nĩ yĩ Taà yĩ a nijenə nsi bo aà.

² Mə yu'ù nĩ nù i lo a aburə ŋghaa njwù'ù tsǒ mĩŋkĩ mĩ ghà'àtə, kə mbəŋ yĩ i kùmə nĩ tĩ aà. Nĩ ya mə mə le nyu'u aa, i le mbə aa tsǒ bǎ bu'u mĩlon mĩ àŋààntə mĩ ghà'àtə,

³ bo yəə nĩ ikòò yĩ fii fya nsĩ àbèrə, nĩ a nsi njoo jya mə i tswe ntĩ ji nĩkwà aa nĩ a nsi bĩlĩ byà. A le ŋki nzi tsi'ĩ bə ma bya ntsũ'u ŋkhĩ yĩ fũurè nĩ mĩghum mĩ nĩkwà ntsò ji nĩkwà mə Nwĩ à le ntsu'u atũ yaa fàa mbi aa, nzi a nyəgə ikòò wà.

⁴ Bə ma bya àa mbāŋnə jĩi mə i le nlèə mibĩ mĩ nũ myaa mĩ laa kaa ŋwa'à sɪŋ nĩ ànnũ ajirə bo bì bāŋgyè aà. Kaa bo lèè ŋwa'à māŋgyè zĩ. Aa bo ma bú mə bo yonə Mũ Mbĩnjèrè wa idigə tsim jĩ a ghèè ghu aà. Bə ma bú àa bĩi mə Nwĩ à tsu'u atũ yaa a tĩtĩ bə faa mbi nlogə waa tsǒ mĩji mĩ mbĩ mĩi bì fu'u mfa a mbo yu bo Mũ Mbĩnjèrè wa aà.

⁵ Kaa àbaŋnənnũ a lèè ŋwa'ǎ a ntsũ bo fè'è, kaa bo wa'à nĩ àlò'ò tswé.

Baangel bya bi tarè

⁶ Mə bú nyə angel yĩ mò'ɔ a darə nĩ a ndəŋ a nji'ĩ nĩkàn ŋkè'enə nĩ ŋkĩ yĩ sigìnə yĩ i lwi'ĩ nĩŋkɔŋ aa a mbo bə bitsim bĩi mə bì le ntswe a atu nsye aa, a mbo itoò tsim, nĩ itse, nĩ mĩghàà mĩ tsim, nĩ ŋgwè'è bə bitsim;

⁷ nswonə nĩ nĩ yĩ ntĩ mə, “Nĩ ka mbo'ɔ Nwĩ ŋkĩ mfa nĩ nĩgha'a ghu mbo, nlon mə nòò ntsò'òtə mĩsa'a yĩ à zĩ mē; nĩ ka mmii yu wa mə à le nnaŋsə aburə bə nsye, nĩ ŋkĩ mĩyaa, nĩ bì naŋəbirə aà.”

⁸ Angel yĩ mò'ɔ, yĩ à ywe'e bi baa, a yon, nswonə nĩ mə, “A wò mē, Babylon nǎ'ò àla'a yĩ n̄wè ya a wò mē. A le ŋghirə ŋgwè'è mu nù ntsim i baanə mĩlù'ù mĩ tĩ mĩ annũ atsùurə yĩ yā.”

⁹ Angel yĩ mò'ɔ, yĩ mə à ywe'e bi tarə aa, a yonə waa, nswonə nĩ nĩ yĩ ntĩ mə, “Nù tsu yĩ mə à mĩ naà mĩtsə'ə ya, kə fĩŋkobə fi fya aa, kə mə à bĩi ŋkwèrə awenə yĩ ya a nijenə nĩ nsi yu kə a abo yu aa,

¹⁰ yumbon, àa kĩ no mĩlù'ù mĩ alwintonə Nwĩ mya, mə Nwĩ à nĩŋ mē tsi'ĩ tĩ fɔrə wa mĩm n̄dɔŋ àlwinton yu aa, tá bì tigə ndi ŋgi'ĩ ghu nu nĩ mò'ɔ, bo sulphur a nsi baangel bì Nwĩ bĩi mə bì laa aa bo bì a nsi Mũ Mbĩnjèrè wà.

¹¹ Fii fi mò'ɔ fi kò'ɔ wa adigə mə bì di'ĩ waa ghu aa ngon bìnòò bi tsim. Bo ma bú mə bo le mmii naà mĩtsə'ə ya bo fĩŋkobə fi fya aa, bo bì nù ntsim yĩ à kwèrə awenə ikumə yĩ ya aa, kaa bo si nĩ àfwetə tswé, a asi'inə kə n̄tugə.”

¹² Ma yũ a loò nĩ ànnũ mbii ngĩ'i a mbo bè bi Nwĩ, là'à bè bya bĩi mē bi ləə ndi'i Nwĩ, ñki nniñ mĩntiĩ myaa a nu Yesu aa.

¹³ Mē bũ nyu'u ñjĩ yĩ mò'ɔ i lô a aburə nswonə ni mē, “Nwà'ànə yuà ànnũ, m̀bɔɔnə a mbo bè bĩi mē bi kwo a mũm m̀bo Mmà'àmbi, nlòginə tsĩtsòŋ aa.” Azwĩ a kwi'i mē, “M̀bɔɔnə tsi'ĩ annũ nĩŋkonə, tã tá bo tigə ŋka m̀intə a nĩ ànwùginə yaa, ñlon mē m̀ighĩrĩnə mi innũ myaa yòŋə waa aa!”

Nòò ntsò'òtə m̀sa'a a njwĩ ñlwĩ'ĩ ñjĩm

¹⁴ Mē ghəə bũ ki yə, nyə mbà'à yĩ m̀fù'ù, ñu yĩ mò'ɔ a tswē ghu tsi'ĩ tsò Mu ñu, àtsə'ətu nifò gold a tswē ghu atu, munwĩ ñsyə m̀sàn yĩ ntsə'ə a kĩ ntswe ghu abô.

¹⁵ Angel yĩ mò'ɔ a fē'è a mũm ndàmà'anwĩ, ñswonə ni a mbo ñu wa mē à lē ntswe wa mũm mbà'à aa nĩ ñjĩ yĩ ntiĩ mē, “Lògə a munwĩ ñsyə m̀sàn ghò wa ŋka ñsyə ghu, ñlon mē nòò ñsyə m̀sàn à kù'ù mē, ñlon mē m̀ji m̀i bi tswe nĩ m̀fù'ù fàa atu nsyē aa, mi nàŋsə mē ntiĩ.”

¹⁶ Yu wa yĩ mē à lē ntswe wa mũm mbà'à aa a tigə ñghusə munwĩ yĩ wa a atu nsyē, mfu'u m̀ji myā.

¹⁷ Angel yĩ mò'ɔ a bũ m̀fē'ē wa mũm ndàmà'anwĩ ya a aburə, ñki ntugitə munwĩ ñsyə m̀sàn yĩ ntsə'ə.

¹⁸ Angel yĩ mò'ɔ a fē'è wa adigə nikitə ni mò'ɔ ni mmà'anwĩ, ntswe nĩ àdà'à a nləntə mò'ɔ nikitə ni mò'ɔ ni mà'anwĩ aa, ñswonə nĩ ñjĩ yĩ ntiĩ a mbo angel wa mē à lē ntugitə munwĩ ñsyə m̀sàn wa mē à lē ntsə'ə aa mē, “Lògə a munwĩ ñsyə m̀sàn ghò yĩ ntsə'ə wa ñsyə ajuŋə m̀intə mi ati m̀lù'ù m̀i mi tswe a atu nsyē aa ghu, ñlon mē m̀intə myā bàn mē.”

¹⁹ Angel wa a tigə ñghusə munwĩ yĩ wa a atu nsyē, ñghotə m̀intə mi ati m̀lù'ù mya ghu ntigə ñkwetə fyā ñgho nĩ wē nĩ nniñ m̀lù'ù mi alwintəŋ Nwĩ;

²⁰ bi tigə ñniñ nĩ m̀lù'ù mya, a abēē a ñjĩm ñkyā njò'ò àla'a yā. Aləə a tigə ñkonə m̀fē'ē wā ñgho, ñŋenə ñkò'ɔ nywe'e tsò àtsanə ntəŋ ləŋə, nsa'a mbə tso b̀kilo metre ñkhì ji baa nĩ m̀ghum mi bù'u ntsò ji nto'o.

15

Baangel bya mē bi lē ntugitə m̀ghòò mi ñkwōŋ bè m̀i lwĩ'isə mya

¹ Mē tigə ñyə alənsə annũ yĩ wē a aburə, baangel bi sàmbaa bi tugitə m̀ghòò mi ñkwōŋ bè mi sàmbaa, ma m̀u a bē m̀i ñlwĩ'ĩ ñjĩm ñlon mē ma m̀u lē ñghirə mē tá àlwintəŋ Nwĩ tá à kentə.

² Mē tigə nyə ñkĩ miyaa ñkè'è, mò'ɔ i forənə ghu, mē yə bè bya mē bi lē mà'à ntsya naà m̀tsə'ə ya, nĩ f̀ŋkobə fi fya, a bē nàà ya mē ñkũm yĩ nĩ bē numba aa, bi tēə wa mbēē ñkĩ miyaa ñkè'è ntugitə m̀lon mi àŋ ñààntə mē Nwĩ à fa a mbo bo.

³ Bo lē si yəə nĩ ñkòò Moses ñgàŋàfà'a Nwĩ, ñkii nyəə nĩ ñkòò M̀u Mbĩnjèrə wa, ñswonə ni mē,

“Innũ jĩi mē wò Mmà'àmbi Nwĩŋgòŋ Mbu'utəmbi o ghìrə aa,

à nĩ innũ jĩ wē,

m̀bə innũtsyāmbi,

m̀bə innũ jĩ tsĩnə,

m̀bə innũ nĩŋkonə ŋgòŋ bìnòò bĩ tsimə,

mba Mfò ñgù'u ŋgu'u!

⁴ Mmà'àmbi, ñu yĩ mē kaa mbə wa'à gho ka mbo'ɔ, ñgha'asə nĩ ñkũm gho aa, à nĩ wò aa ē?

A ni tsi'ĩ wò mē ò laa mmànsè.

Itòò tsim i ka yĩ zĩ ki gha'asè nòô

nlon mē itsinè innũ jo bi ghìrè mē i fè'è nlaa aà.”

⁵ Ma ya ghè mē ki tsyá, mē yē ndàmà'anwĩ, là'a Adigè yĩ nànsè nlaa ya a mùm ntǎn nḡhotè, a ḡa'anè a aburè.

⁶ Baangel bi sàmbaa bi fè'è wa mùm ntǎnḡhotè, ḡwe'è itsè'è jĩ fù'ù jĩ tsèḡḡkè, ḡwe'è mĩkò mĩ gold a mĩḡḡ bo, ntugitè mĩḡḡò mĩ ḡkwōḡ bè mĩ sàmbaa a mbo bo.

⁷ Ayoo ya mē a tswe ntĩ aa yĩ fù'ùrè a ti tĩ jya ji nĩkwà, a fa ìkanḡ gold ji sàmbaa, jĩ i le nluu nĩ àlwintḡḡ Nwĩ yĩ mē à tswentĩ nĩlwĩ'ĩ nĩḡḡḡ aa, a mbo baangel bya bi sàmbaa.

⁸ Adigè yĩ nànsè nlaa ya a le ntigè nluu ni fili fi fi le si fè'è a mùm nĩḡḡa'a ni Nwĩ bo bi a mùm mĩdà'a yu. Kaa ḡù a wa'à àḡḡḡ mē mbè yu kuu wa mùm Adigè yĩ nànsè nlaa ya zĩ, ḡywe'è a noò yĩ mē mĩḡḡò mĩ ḡkwōḡ bè mya mĩ sàmbaa, a mbo baangel bya bi sàmbaa mĩ mē.

16

Ƴkan alwĩntḡḡ Nwĩ jyá

¹ Mē yu'u ḡjĩ ḡù i lô a ndàmà'anwĩ, a tḡḡḡ nĩḡḡa nĩ tĩ nĩswḡḡ ni a mbo baangel bya bi sàmbaa mē, “Fè'è ḡḡḡè nĩ nĩswĩ'ĩ ìkan alwintḡḡ Nwĩ jya ji sàmbaa a atũ nĩsyè.”

² Angel yĩ ntyàmbĩ à le ḡḡḡè nĩswĩ'ĩ yĩ akan ya a atu nĩsyè, ìlà'a ntso'ò jĩ bi jĩ swèrè nĩswèrè i fè'è a nu bè bĩ mē bi le nĩswè nĩ àwenè naà mĩtsè'è ya a nu bo ḡkĩ mĩ nĩḡḡḡ fi fya, aà.

³ Angel yĩ mē à ywè'è bi baa a ḡḡḡè nĩswĩ'ĩ yĩ akan ya a nĩ ḡkĩ mĩyaa yĩ wè i bḡḡ ntigè mbḡḡ nĩ àlèè ḡù yĩ à kwo aà, ḡjoò tsim jĩ i le nĩswè ntĩ wa ḡkĩ mĩyaa yĩ wè aa i kwokè.

⁴ Angel yĩ mē à ywè'è bi tarè aa, a ḡḡḡè nĩswĩ'ĩ yĩ akan ya a mĩḡḡ mĩ mĩyaa bo bi a ni bĩḡḡḡbirè bi bḡḡḡ ntigè alèè.

⁵ Mē yu'u angel wa yĩ mē Nwĩḡḡḡ à lèè mē àa nĩlèntè ḡkĩ aa a swḡḡ mē,

“Wa ḡjò jũ jĩ mē o nĩḡḡ a nu bo aa i ku'unè,

wò wa mē ò tswe, mē ò le ḡkĩ nĩswè aa,

mbè yu wa yĩ mē à làa mǎnsè aà.

⁶ Nlon mē bè le nsaansè alèè bē bi Nwĩ bo bi à yi ḡḡḡntoo Nwĩ,

ò kĩ mē mĩfa alèè a mbo bo mē tâ bo no.

Aà ḡḡ'ĩ yĩ ì kù'unè a mbo bo aà.”

⁷ Mē yu'u ḡjĩ i lô a nĩkèntè ni mō'ò ni mǎ'anwĩ ḡyè'è nĩswḡḡ ni mē

“ḡḡḡ Mmǎ'ǎmbĩ Nwĩḡḡḡ Mbu'utèmbĩ,

wa ḡjò jya ku'unè a annũ nĩḡḡḡ.”

⁸ Angel yĩ à ywè'è bi nĩkwà a ḡḡ'è nĩswĩ'ĩ yĩ akan ya a nĩsù nĩnòò, Nwĩ a mǎ'atè mē tâ nòò à tḡḡ bē ni mō'ò.

⁹ Noò à le ntigè nloo ni mǎḡjĩ yĩ à swèrè aà, ntḡḡ bē, bo tigè mĩbḡḡitè ìkum Nwĩ mē à tswe ni mĩdà'à a atũ ìḡḡò mǎ jũ aà, ḡkaa ḡkĩ'ĩ mĩntĩ myaa bḡḡḡ ḡḡḡa'asè Nwĩ.

¹⁰ Angel yĩ mē à ywè'è bi ntaà, a ḡḡḡè nĩswĩ'ĩ yĩ akan ya a nĩ àbèrè naà mĩtsè'è ya, ala'a yi ya yĩ à le si bu'utè aa a bḡḡ a tigè nĩswè a mùm mĩfĩ ìḡḡè. Bè tigè nĩtsaa nĩ ìlèè jyaa nlon ḡḡ'ĩ ya mē bo le si yè aà.

¹¹ Nkĩ ntigè mbḡḡitè nĩ Nwĩḡḡḡ a aburè nlonḡ nyanḡ bo bi ìlà'a ntso'ò jya, là kaa ḡkĩ'ĩ ibi yĩ bo le si ghìrè aa mǎ'atè.

¹² Angel yĩi mæ à ywè'e bi nto'o aa a gheè ñswi'i yĩi akan ya a nĩ ñkĩ Euphrates yĩ wè aà. Ñkĩ i tigè ñyoo ghu tsim, a ntantə mánjĩ a mbo bífò bĩi mæ bi ló a mbĩ ñsa'a nòò aà.

¹³ Mè yə ñzwĩ jĩ swèrè ji tarə, i kirè tsó mánjoo, mi fè'è nĩ a ntsũ ndêfò wa bo bi a ntsũ nàà mĩtsə'ə ya, nĩ a ntsũ ngǎntoo mbwe'esè.

¹⁴ Ma jũ a bə ñzwĩ demon jya mæ i ghìrə innũ jĩ yěyerə aà. Ìzwĩ ma jũ i fè'è ñghèe a mbo bífò bĩ fàa mbi bĩtsim mæ bi ghotə waa tâ bo tantə ntsò, ñyi mà'à wa njwi yĩ ñwě Nwĩngòñ mibu'utəmbĩ.

¹⁵ (“Yê, wa mæ zĩ tsi'ĩ tsó ñyèrə, mboonə a mbo nũ yĩi mæ à tswe ñikərè, ñtswe nĩ ñtsè'è ji aa, ta tâ à wa'à ghìrə ñka ñkarə nswèrə ñswèrə ñdirisə nĩ àtũ yi.”)

¹⁶ Ìzwĩ jya i tigè ñghotə bífò bya wa adigə mæ bi twonə a nĩ ñghàà nĩ baHeber nĩ Armageddon aà.

¹⁷ Angel yĩi mæ à ywè'e bi sàmbaa aa, a gheè ñswi'i yĩi akan ya a mfə'ə, mæ yu'ù ñjĩ yĩ ñtĩ i fè'è a ndàmà'anwĩ, a nĩ àbèrə ya nswonə nĩ mæ, “Wa bi ghìrə mē!”

¹⁸ Mbən i le si tigə ñwa'akə, ñjĩ i koò, m̀bən i kumè, ñsyè i tsigìnə a nĩ mánjĩ yĩi kaa bi lèè ñkĩ'ĩ yə, ñlogìnə a ajànə mæ bə le ntswe fàa atu ñsyè aà, ñsyè i le ntsigìnə a nĩ mánjĩ yĩ ñtĩ.

¹⁹ Njò'ò àla'a yĩ ñwè ya i yátə itĩ ji tarə. Njò'ò ila'a itoo i wokə. Nwĩ a wa'atə njò'ò àla'a yĩ ñwè, Babylon, ñghìrə mæ tâ à kyesə ndôn mĩlù'ù mĩ alwintə yĩ yĩ ñswèrə ñswerè yā.

²⁰ Bìkìkì bi tsim bi gheè m̀bwəkə, m̀inta'a mĩ wè mĩ tsim kĩ m̀bwəkə.

²¹ M̀iwèè mĩ mbən mĩ wè mĩ ñìrə ñdirə, mbə tsó bìkilò mighum mĩ ntaà, mĩ ló a aburə ñwo nyigə bē, bo tigè m̀bəgìtə Nwĩ ñlonə aghòò m̀iwèè ma yā. Aghòò ma ya a le mburə nswerə aà swèrə.

17

Ntĩ àkwàrə yā

¹ Angel wa yĩ mò'ò a titĩ baangel bya bi sàmbaa mæ bi le ntugìtə ikan jya ji sàmbaa aa, a zĩ a mbèe mē ñswonə mæ, “Zĩ! Mè aa dī'ĩ njo yĩi mæ i ka kuu a nũ ntĩ àkwàrə ya mæ à tswe a atu mĩnki mĩ ghà'atə aà,

² là'a akwàrə ya mæ bífò bi mbi bù ji akwàrə bo bo aà. Bè bi mbi bù bi bàànə mē nĩ mĩlù'ù mĩ akwàrə ma yā.”

³ A tigə ñlogə a gha a m̀m Azwĩ, bĩ'ĩ yu gheè a nta'a m̀iwèè m̀iwèè, mè yê mángyè a kò'ò a atu nàà mĩtsə'ə i ghə'ə boò, ñluu nĩ m̀ikùm mĩ m̀bəgìtə Nwĩ a nu yu. Ntswe nĩ itu ji sàmbaa nĩ m̀indon mĩ ñghumə.

⁴ Mángyè wa à le ñwè'è ñtsè'è jĩ bàgìtə jĩ atìndùù bo jĩ ghə'ə boò, ñwè'è nũ yĩ nĩ njoo jĩ bi nanse nĩ àtĩ gold, nĩ ñgò'ò atìndùù, nĩ njoo atìndùù. A le ntugìtə ndôn gold a abo yu, i luu nĩ innũ jĩ swèrə bo bi ñfifwe innũ jĩ i lo wa nĩ ànnũ njĩ àkwàrə yu.

⁵ Bi ñwà'anə ñkùm yĩ i le ntswe nĩ ñjĩ'ĩ ànnũ alò'òsə aa ghu ñijenə nĩ nsi mæ, “Babylon yĩ ñwè, ñdè bi ñkwàrə bo bi yĩ innũ jĩ swèrə fàa ñsyè.”

⁶ Mè yê mángyè wa a baanə nĩ àlèə bē bi Nwĩ, bo bi nĩ àlèə bē bĩi mæ bi le nzwitə nlonə mæ bi le si swonə annũ Yesu aà. Nòò yĩi mæ mè le nyè mángyè waa, ànnũ nanse ñtsya ghá.

⁷ Là angel wa a betə gha mæ, “Ànnũ a tsya a gho aa a ya aa é? Wa mè ka swonə annũ alò'òsə yĩi mæ a tswe nlonə mángyè ghũ, mæ nàà mĩtsə'ə yù mæ i tswe nĩ itu ji sàmbaa nĩ m̀indon mĩ ñghum i bè'è aà.

⁸ Wa nàà mìtsə'ə yũ mə ò yə aa, ì le ntswe ntĩ a noò mò'ò. La kaa ì sì ntĩ bì ntswe. Ì ka fè'è wa mùm àtaa yĩ tsò òtso ya, ì ghèè tã bì ta ŋgi'ì ghu nu. Bè bii bì tswe fàa a atu nsyè, bii mə kaa bì le ŋki'ì mikùm myaa wa mùm àŋwà'ànə ntswéntĩ ŋwa'ànə, a noò mə Nwĩ à le nnaŋsə mbi aa, ànnũ aa yĩ tsyà waa a nyə nàà mìtsə'ə yũ, mə ì le ntswe ntĩ, kaa ŋki'ì ntĩ bì ntswe, mə ì ka yĩ bàŋnə bũ zĩ aà.

⁹ “Ma yũ a lòò nĩ àmòòntə yĩ mə a tswe nĩ mìtsyè. İtu jya jì sàmbaa à laa mbə mĩnta'a mĩ mə mǎngyè ghũ à tswe ghu,

¹⁰ ŋki mbə bifò bì sàmbaa bii mə bì bi ntaà wò mē. Yĩ mǎfùurə à tswe mē ghu, yĩ mǎfùurə aa bǒŋ ki zĩ. A bə zĩ bon à ka tswe aa tsi'ĩ a nĩ mũ àtĩ noò.

¹¹ A ŋghèè a nĩ nàà mìtsə'ə ya, mə ì le ntswe ntĩ a noò mò'ò, lã kaa ŋwa'a ntĩ bì ntswe aa, à bə aa mǎfò yĩ à ywe'e bi nifwaa aà, à bə aa yĩ mò'ò a tĩtĩ bya bi sàmbaa, a ghèè nii aa mə bì ta ŋgi'ì ghu nũ.

¹² “Mĩndon mya mi nighum mə ò ghìrə nyə aa, àa bifò bì nighum, bii kaa bì burə tĩ mĩda'a mi nifò kwerə. Bo ka yĩ kwerə mĩda'a mi nifò a ŋgaa yĩ mǎfùurə bo bì nàà mìtsə'ə yã a nĩ noò yĩ mǎfùurə.

¹³ Ma bù bì tswe nĩ àmòòntə yĩ fùurə, ì kii fa mĩda'á myaa bo bì adà'á yaa a mbo nàà mìtsə'ə yã.

¹⁴ Bo bo ka yĩ mǎ'a Mũ Mbĩnjèrə wa nĩ òtso tã Mũ mbĩnjèrə wa bo bì bè bii mə bì tswe bo bo aa, bì twonə waa, ntsò'ò waa, bì yonə nii nĩ ntĩ waa tsimə aa, tã à bo bè bi ma bù gha'a waa, nlon mə à laa mbə Mmà'àmbi bì mmà'àmbi, mbə Mfò bifò.”

¹⁵ Angel wa a swon a mbo mē mə, “Mĩŋki mya mə ò ghìrə nyə àkwàrə ya a tswe ghu aa, àa bè, mbə nnòò bē, mbə itoo itoo, ŋki mbə mighàà mĩ ila'á.

¹⁶ Mĩndon mya mi nighum mə ò ghìrə nyə aa, bo bì nàà mìtsə'ə ya ka yĩ bàa àkwàrə ya, ì kwerə njoò tsim jii mə à tswe nĩ ju aa, ì tigə mǎ'atə yĩ nswèrə nswèrə, ì kurə njanya yĩ, ì tòò yĩ nĩ mǎ'ò bwesə.

¹⁷ Nlon mə Nwĩngon à nĩn mə a mùm ntĩ bo mə tã bo ghìrə annũ yĩ mə à tantə aa, a ajànə mə bo ka tswe nĩ àmòòntə yĩ mǎ'ò, ì fa mĩda'a mi nifò nyaa a mbo nàà mìtsə'ə ya, ì ywe'e a noò yĩ bì ka yĩ lwensə nighàà nĩ Nwĩ aà.

¹⁸ Mǎngyè wa mə ò ghìrə nyə aa, àa nǎ'ò àla'a yĩ ŋwè ya, mə ì tswe nĩ mĩdà'á a atu bifò bì fàa atu nsyè aà.”

18

Ajànə mə Babylon à wǒ aà

¹ Ma yũ a ghè mə ki tsyǎ, mē yə angel yĩ mò'ò a lô a aburə nsigə, ntswe nĩ adà'á yĩ wè, ŋwèenə yĩ ì ke'è nsyè ntsim.

² A tɔŋnə ŋghaa nĩ nǎ yĩ ntĩ nswon mə,
 “A wò Mè! Babylon, nǎ'ò àla'a yĩ ŋwè ya à wò mē!
 A tigə mē mbə aa ndugə bĩdemons,
 àdìgə alèèntə izwĩ jĩ bì itsim
 mbə idìgə alèèntə bĩsĩ bĩtsim bii bè baa aà.

³ Nlon mə itoo tsim nò mē mĩlù'ù mĩ tĩ mĩ ŋghìrə innũ atsùurə mi mya mbaanə.

Bifò bì tsim fàa nsyè bì kĩ ŋghìrə innũ mǎghabə bo bo.

Ŋgǎntan mĩtǎa fàa atu nsyè ì kĩ mē mǎfu'u ŋkabə yĩ ŋwè nĩ àfù'u annũ nǎ àkwàrə yi yã.”

⁴ Mē bù nyu'u nǎ yĩ mǎ'ò ì ghaà a aburə nswonə nĩ mə,

“Fè'ê nì ghuu bê bâ, nì ma'atə yi mfe'ε ghuu;

tă wa'à lò nghirə ibî yi wa yĩ tsu,

tă Nwĩ à wa'à lò ñki ñiñ njô yĩ ya a nu bù;

⁵ Nlon mə bi tantè mə ibî waa i sa'à ñko'ɔ nywe'e a aburə,

Nwĩ a kî ñwa'atə ibî yi tsim.

⁶ Nì kwi'inə annù yĩ à lε si ghìrə,

ntε'ε ñkwi'inə ibî yi ñgaa ji baà.

Ñiñ mĩlù'ù ghu ndónə, mĩi mĩ tĩi ntsyàtə mĩi mə à lε si fa aa, ñgàà ji baà.

⁷ Tsó mə à lε si ñee nĩ nũ ñkii ñji nĩ mbi ntərə aa,

kĩ nan̄sə mfa ñgi'ĩ bô àjəñnə ghu mbo tsi'ĩ maa ajàñə.

Nlon mə à lε si swonə a mùm ntii yu mə, ‘Mə bə aa m̄fò m̄angyè, ñṇaṇnə a abərə mə!

Kaa mə s̄i ñkwi'ĩ bē, kaa mə aa yĩ wa'à k̄i ñkii ñjəñnə,’

⁸ maa ajàñ, ñgi'ĩ i ka yĩ kuu ghu nu a atũ ñjwi yĩ m̄fùùrə,

mbə ñghòò n̄i nzwitə bə, n̄i àjəñnə, n̄i ñjĩ yĩ nt̄i,

tā bì k̄i ntɔɔ yi a mɔ'ɔ;

ñlon mə Mmà'ambĩ Nwĩngòñ yĩ à tsərə mə isa'à yi aa à tswe n̄i m̄idà'à.”

⁹ Bifò bi nsyε bù bya b̄ii mə bi lε si ghìrə annũ m̄aghàbè bo bo ñkii ñji n̄i mbi bo bo aa, ka yĩ k̄i yè'ə lèrə n̄i àk̄i yaa, a noò yĩ baa yĩ yə tā bì tɔɔ yi tā f̄il̄i tigə ñko'ɔ aà;

¹⁰ baa yĩ tigə təə a asa'a agha'a i bo'ɔ n̄i ñgi'ĩ yĩ ya, i swonə n̄i mə,

“Wemεè! Wemεè! Wò ñjò'ò àla'a yĩ ñwè,

wò ñjò'ò àla'a Babylon yĩ ñwè!

Tsi'ĩ a n̄i m̄ú àt̄i noò, bi ghènsə m̄ə ñniñ njo a nu wò!”

¹¹ Nḡañmitaa j̄i f̄aa nsyε yè'ə n̄i Babylon ñjəñnə, ñlon mə kaa mbē ñu à wa'à ayoo mitaa ghu bú ñghεε nyuu;

¹² kaa mbə ñu waa bú ñyuu, gold, kə silva, ñgò'ɔ at̄indùù, k̄ə njoo at̄indùù, itsə'ə at̄indùù j̄i f̄ù'ù j̄i siḡinè j̄ii bi nan̄sə n̄i linen, itsə'ə at̄indùù j̄i bagitə, itsə'ə silk n̄i itsə'ə j̄ii i ghè'ə boò aà, m̄buu it̄i tsim j̄ii mə i tswe n̄i àyà'à ȳi siḡinè aa, ñjoo tsim j̄ii mə bi nan̄sə n̄i m̄isòñ m̄i nsəə aa, ñjoo tsim j̄ii bi nan̄sə n̄i it̄i it̄indùù aa, njoo j̄ii mə bi nan̄sə n̄i àt̄i bronze, iron, n̄i marble,

¹³ njoo j̄ii i lùmè ñso'otə tso, cinnamon, njoo aghò'ò, njoo j̄i lùmtə, m̄əə, frankinsense, m̄ilù'ù, m̄ighurə, abaa ȳi bi nan̄sə ñghò'ò, m̄isàn, b̄iñko'ò ñj̄im, n̄i m̄binjèrə, b̄iləñə bo b̄ikaligə, n̄i ìbù'ù, bə b̄ii bi tswe nt̄i aà.

¹⁴ Nḡañmitaa jya i swon mə,

“Njoo jya tsim j̄ii mə nt̄i ghu i lε si yè'ətə aa i khə m̄ə gho ñghèè ȳi,

àfù'ù yo tsim bo bì njoo j̄i siḡinè tsim j̄ii mə o tswònə noo ghu mum aa i ghèè m̄ə ntso, kaa ò ka yĩ wa'à bù nyə!”

¹⁵ Bə b̄ii mə bi lε si tanə mitaa n̄i njoo mà j̄u aa, n̄tswe n̄i àb̄ii ȳi ghà'atə ghu aa, ka tigə təə a asà'a agha'a, i bo'ɔ n̄i ñgi'ĩ ya mə i kuu ghu nu aa, i tigə yè'ə n̄i t̄i ñjəñnə i swonə n̄i mə,

¹⁶ “Wemεè! Wemεè! Njò'ò àla'a yĩ ñwè ya

mə bi lε ñwε'ε n̄i itsə'ə at̄indùù j̄i f̄ù'ù j̄i siḡinè j̄ii bi nan̄sə n̄i linen, bo bì j̄i bagitə n̄i j̄ii ghè'ə boò

b̄i tsi'ĩ n̄i gold, n̄i ñgò'ò at̄indùù n̄i m̄b̄um njoo at̄indùù aà!

¹⁷ Tsi'ĩ a n̄i m̄ú àt̄i noò bi ghènsə m̄ə m̄bwesə afù'ù mà ȳu tsimè.”

Itu nḡañnt̄i ìban, bə bì tsim b̄ii bi kuu abanə ñk̄i aa, ñḡañnt̄i ìban, bo bì bə bì tsim b̄ii bi f̄à'à a m̄um ñk̄i aa, bi lε ntigə ntəə a asà'a agha'a,

18 ñyè'ə nĩ àjàn yĩ mə bo le nyə fili fya fi kò'ò a nĩ ñjò'ò àla'a ya mə a le si khi aa, mə,

“A ni yuu ñjò'ò àla'a yĩ mə ì leè mbə tsi'ĩ tsó ñjò'ò àla'a yĩ ñwè yulà aa ε!”

19 Bo le ntigə ñkumə nĩ àtú yaa nĩ àbìrè, a ajàn yĩ mə bo le si yè'ə ñjəñə, ñnañsə nyə'ə nswonə nĩ mə,

“Wèè ñgi'ì, Wèè ñgi'ì ñjò'ò àla'a yĩ ñwè yú

Bè bii bi le ntswe nĩ ìban a mûm ñkĩ ghu aa, le ntigə ñgǎñkabə jĩ wè ñlonə afù'ú yi yâ!

Tsi'ĩ a atu mú àtĩi noò, a bwè mē!

20 Ka ndoritə nĩ ñlonə mə a wò mē aa mbă aburə,

bè bi Nwĩ nĩ ñgǎñntoo Kristo, nĩ ñgǎñntoo Nwĩ,

ñlonə mə Nwĩ à ññ mə njo a nu Babylon ñlonə innũ jĩ mə à le ñghìrè a nu bù aà!”

21 Angel yĩ mò'ɔ yĩ à le ntswe nĩ mǐdà'á aa a bwèè ñgò'ò yĩ ì le mbə tsó ñgò'ò àbaa yĩ ñwè aa, mǐma'a a mûm ñkĩ mǐyaa yĩ wè aa, ñswonə mə,

“Aà àjàn yĩ mə bi ka kii mà'a ñjò'ò àla'á Babylon tsi'ĩ nĩ mǐtsə'ə, kaa tâ ñù tsù à yi ñwa'á yi bú ñyè.

22 Kaa bi ka yĩ wa'á bù ñyu'u nĩ mǐlòn, kě nĩ ñgǎñnyəè ìkòò, kě nĩ mǐbàn mĩ tòn, kè nĩ ñtàn,

kaa bi ka yĩ wa'a a mum wò bú ñyu'u;

kaa bi ka yĩ wa'á ñú àbofà'á

a mum wò bú ñyè,

kaa wa'á nĩ ñgò'ò àbaa

a mum wò bú ñyu'u;

23 kaa tâ ñká'á lâm

ì wa'á a mum wò bú ñta;

kaa wa'á nĩ ñdoo ñyɔ'ɔ kè yĩ múnɡen

a mum wò bú ñyu'u;

ñlonə mə ñgǎñmítaa jo jĩ wè jya le mbə aa bè bĩ wè bii mə bi le ntswe a atu nsyε aà,

ò le bwe'esə ìtoò tsim nĩ innũ bĩsòrè jo jya aà.

24 Aləə nu ñgǎñntoo Nwĩ, bo bi àləə nu bê bi Nwĩ,

bo bi à yĩ bê bi tsim bii bi leè ñzwitə fàa nsyε aa,

bi le nyə a ñjò'ò àla'á Babylon.”

19

Baburə doritə ajəñə mə àla'a Babylon a wo aà

1 Ma yú a ghə mə kĩ tsyă, mə yu'u àyoo yĩ mɔ'ɔ a ghaà nĩ tĩ tsi'ĩ tso ñjĩ mǎmbém ñnòò a aburə, a tɔñnè ñswonə nĩ mə,

“Alleluia, ànnũ nyweensə bè, nĩ ñìgha'a, nĩ mǐtĩ mĩ tswe aa a mbo Nwĩngòn yĩ'ìnè,

2 ñlonə me ñjò jĩ ì ku'unə a annũ ññkonə.

A ññ mə njo a nú ñtĩ àkwārə ya mə kĩ bùùrə a atu nsyε yù nĩ ñòñkədàn yĩ waa

A kwĩ'ìnè mē àjànə mə à le nsaansə aləə ñgǎñafà'á jĩ aa ghu nú.”

3 Bo ku'ùsə mǐbu ntɔñnə nswonə nĩ mə,

“Alleluia! Fĩ fĩ fĩ fē'è ghu aa, fĩ kò'ɔ nĩ ñdən, ñlwi'ì ññkonè.”

4 Bìlìi bya mǐghum mĩ mbaa ñtsò jĩ ñikwà bo bi ñjoo jya mə ì tswe ñtĩ aa jĩ ñikwà, ì wó a nsyε, mmii Nwĩ mə à ñàñnə wa abèrə aa, ñswonə nĩ mə, “Amen. Alleluia!”

Nìyɔ'ɔ ni Mú Mbĩnjèrè nyâ

- ⁵ Njĩ i lô wa abèrè, òzi nswonə ni mə,
 “Ka ɲgha'asə nĩ Nwĩngɔŋ yĩ'inè mbă bu ɲgãŋfà'â ji tsĩm,
 bù bĩ nĩ bɔ'ɔ nii, bə bĩ kəgə bo bĩ bĩ wè.”
- ⁶ Mə bú ɲyu'u ayoo yĩ mə a bə tsi'ĩ tsɔ ɲĩ mambêm ɲnòò, i koò tsi'ĩ tsɔ
 mĩjwù'ùnə mĩ ɲkĩ, ɲkĩ ɲkoo tsi'ĩ tsɔ mbèŋ yĩ ɲwè i kùmè, ɲswonə ni mə,
 “Alleluia! Nlon mə Mmà'àmbĩ Nwĩngɔŋ yĩ'inè, Mbu'utəmbi a sa'a mbi aà.
- ⁷ Á bĩ'inè ka ndoritə ɲɲentə nii mfa ni ɲìgha'a ghu mbô,
 ɲlon mə ɲìyɔ'ɔ ni Mú Mbĩnjèrè wa nĩ zĩ mē.
 Bi kĩ mē ɲtanɲə a mũngèn yĩ.
- ⁸ Bi fà mə itsə'è jĩ fù'ù jĩ sigìnə jĩ i laa ɲjèɲkə aa mə tâ à wɛ'ɛ”
 (itsə'è jĩ fù'ù jĩ sigìnə ma jũ, àà itsinə innũ jĩ bē bi Nwĩ ghìrè aà).
- ⁹ Angel wa a swon a mbo mē mə, “Nwà'ànə annù yulà: Mbɔɔnə a mbo
 bē bĩ mə bi twonə waa mə tâ bo yĩ ɲjĩ ɲìyɔ'ɔ ni Mú Mbĩnjèrè wa aà.” A
 bú ɲku'usə nswon a mbo mē mə, “Wa aa tsi'à ànnù ɲĩŋkon yĩ mə a swon
 Nwĩ aà.”
- ¹⁰ Mə wô a nsyɛ ghu mikòrè mə mə mii yĩ, lâ a swon a mbo mē mə,
 “Tsuu annù ma yũ lô ghìrè! Wa mē bē aa ɲù àkòrə ghò a mùm àfà'à, bo
 bĩ ɲù àkòrə bĩlĩm bo bĩtsĩm bĩ mə bi tswa annù ɲĩŋkon ya yĩ mə Yesu à
 lɛ ɲghìrè a laa aà. Mii bə Nwĩ.” Nlon mə annù ɲĩŋkon ya yĩ mə Yesu à lɛ
 nswon a laa, àà àzwĩ ntoonwĩ.

Yu wa yĩ à kɔ'ɔ ləŋə yĩ m̐fù'ù wa aà

- ¹¹ Mə yə àbùrè ɲa'anə. Mə lĩ ɲyə a ləŋə yĩ m̐fù'ù, ɲù yĩ mə à kò'ɔ ghu
 atu aa, bi twonə nii ni Yu yĩ mə fà'à nĩ ɲtĩ yĩ tsĩm a mbo Nwĩ. A lèntə innũ
 ɲkĩ mma'a ni mĩntsò ni mánjĩ yĩ à tsĩnə aà.
- ¹² Mĩ'ĩ mĩ mĩ khĩ tsi'ĩ tsɔ ɲlwà mɔ'ɔ, itsə'ətu nifò jĩ kəgə jĩ ghà'àtə i tswé
 ghu atu, bĩ ɲwa'ànə ìkùm ghu, yĩ mə kaa ɲù dàn à sɪ zi tsyàtə yĩ.
- ¹³ A wɛ'è itsə'è jĩ mə bi murə a nĩ àləə, ìkùm yĩ bi twonə nii ghu i bə
 Nìghàà ni Nwĩ.
- ¹⁴ Ntsũntsɔ aburə i wɛ'ekə itsə'è jĩ fù'ù jĩ sigìnə, jĩ mə i fu'u tsi'ĩ fù'ù
 ɲjɛɲkə aa, ɲkɔ'ɔ bĩləŋə bĩ fù'ù ɲyonə nii.
- ¹⁵ Munwĩ ɲtsò yĩ ɲtsə'è a fɛ'è ghu ɲtsù, mbə yĩ mə a wă itoo gho aà,
 yumbon, à ka yĩ kĩ sa'a waa nĩ ɲgwànə àtĩ. Aa yĩ tìgə ɲĩŋ mĩlù'ù mĩ
 alwinton ni mĩ àfii mĩ'ĩ mĩ Nwĩngɔŋ Mbu'utəmbĩ myâ.
- ¹⁶ Bi ɲwa'ànə ìkùm yĩ mɔ'ɔ a nĩ àtsə'ə yu bo bĩ a nitù'u yu, mə, Mfò bífò,
 nĩ Mmà'àmbĩ bĩ mmà'àmbĩ.
- ¹⁷ Mə yə angel a təə a ɲtsù noò, ɲtonə ntwonə ni bĩsĩŋ bi tsĩm bĩ bi lɛ
 sɪ dàrə ndon a ɲjĩ'ĩ ɲìkàn aa, ɲswon a mbo bo mə, “Zi ɲghotə nĩ, ɲka mbe
 ni ìkòò yĩ wè wa mə Mmà'àmbĩ à kà'a aà.
- ¹⁸ A ɲkurə ɲjyǎnú bífò, ni ɲjyǎnú bítà bi ɲtsò, ɲjyǎnu bē bĩ wè, ɲjyǎnu
 bĩləŋə bo bĩ yĩ bĩkɔ'ɔ bi ləŋə, nĩ ɲjyǎnú bē bĩtsĩm, yĩ ibù'ù ni yĩ bē bĩ bĩ
 sɪ ibù'ù bə, yĩ bē bĩ wè bo bĩ yĩ bē bĩ kəgə.”
- ¹⁹ Mə yə nàà mĩtsə'ə ya ni bífò bĩ fàa nsyɛ, ni mĩntsù mĩ ɲtsô myaa, bi
 ghotə mə bi mǎ'a a yu wa yĩ à kò'ɔ ləŋə wa aa, bo bĩ yĩ ntsũntsò nĩ ɲtsò.
- ²⁰ Bi lɛ ntswa nàà mĩtsə'ə ya nĩ àbù'u ɲtsò bo bĩ ɲgàŋntoò mbwe'esə wa
 mə à lɛ ɲghìrə innũ jĩ yɛyɛrə ghu nsi, mbwe'esə bē bĩ mə bi lɛ ntswe nĩ
 àwenə nàà mĩtsə'ə ya, ɲkĩ ɲgha'asə fĩŋkobè fi fya aà. Bi lɛ mmà'à waa bi
 baa a atũ ɲtĩ wa a mùm àtsùmə mɔ'ɔ ya mə a khi ni sulphur aà.

²¹ Bi le ntigè ɲwa abugè bē ni munwĩ ntsò yu wa yĩ à le ɲkɔ'ɔ ləɲə yĩ m̄fù'ù wa aà. A bē munwĩ ntsò wa mē à le s̄i fē'è ghu ntsù aà. Bìsɪɲ bì tsim le ɲkurə ɲjyānũ jyaa jyaa mbè'e ito'o.

20

Ilòò jya ntsù'ù yĩ fùùrè

¹ Mē yə angel a lô a aburə nsigə, ntugitə b̄ikey bì ataa yĩ tsò ntso ya, bo bì mamù'ù atsaɲə ɲkòò bē.

² A baɲɲə a ndêfò wa, yu wa yĩ mē à ni alwen no ya aa, mbə Devil bo Satan aa, ɲkwerə yi a n̄i ilòò ntsù'ù yĩ fùùrè,

³ m̄ma'a yi fya a m̄m̄m̄ ataa, ntsetə ntsù yi, n̄sɪɲ atũ yi n̄i àwenə alə mē tâ à tsuu itoo itoo b̄i k̄i bwe'esə, nywe'e a noò yĩ mē ilòò jya, ntsù'ù yĩ fùùrè i ka yĩ tsyà aà. Bɛɛ mē i tsya bəə boɲ baa mà'atè yi a n̄i m̄u àt̄i noò.

⁴ Mē yə ibèrè, bē b̄i mē bì fa ada'a a mbo bo mē bì ka nsa'a bē aa, bì tswetə ghu. Mē k̄i m̄bu nyə bē b̄i mē bì le ɲkwyèkə itũ jyaa, n̄lon aɲɲ mē bì le s̄i swon̄ annũ n̄lon Yeso ɲk̄i n̄lon n̄ghàà n̄i Nwĩ aa, bo bì bē b̄i bì le ntuu mm̄i nàà m̄tsə'ə ya n̄i f̄ɲkobè fi fya aa, kaa ɲk̄i'ì n̄i àwenə yi ya a n̄jɛnə n̄i nsi bo kè a mbo bo tswé aà. Bo le nyweenə n̄i n̄wo, ntigə m̄bu'utə m̄bi bo bì Kristo a n̄i iloo ntsù'ù yĩ fùùrè.

⁵ Kaa abùgè biku bì bē a le ɲwa'à n̄i n̄wo yweenə, nywe'e a noò yĩ mē ilòò jya ntsù'ù yĩ fùùrè i le ntsyà aà. Aa n̄wàà n̄i nyweenə n̄wo n̄i ntsyà m̄b̄i.

⁶ Mbɔɔnə yĩ ɲwè a mbo ɲù yĩ mē à ywèenə n̄i n̄wo a t̄it̄i n̄wàà n̄i bē ni ntsyàmb̄i aà. Aa k̄i laa m̄ɲsè. Kaa n̄wo n̄i mē m̄i ywe'e m̄i m̄baa aa kaa m̄i s̄i n̄i àdà'a a nu ma buù bē tswé. Ma buù bē ka yĩ bə ɲḡɲm̄à'anw̄i a mbo Nwĩ bo bì a mbo Kristo, i tigə bu'utə m̄bi bo bo, a n̄j̄m̄ ilòò ntsù'ù yĩ fùùrè.

⁷ Nòò yĩ mē ilòò jyà ntsù'ù yĩ fùùrè ka yĩ tsyà aa, tâ bì fi'isə Satan wa atsaɲ yu,

⁸ tâ à fē'e mbwe'esə itoo jya mē i tswe a n̄i m̄buu m̄i atu nsyɛ mù m̄i n̄ikwà aa, là'a Gog n̄i Magog, i ghotə waa, n̄dũũ waa i gha'a ntsyà aw̄ɲə ɲk̄i m̄iyaa yĩ wè, tâ bo bo tan̄tə ntsò.

⁹ Bo tigə m̄benə a sogyè, ntsyà idigə j̄i ghà'atè fàa a atu nsyɛ, ɲghɛɛ ɲkarisə a baligə wa yĩ mē bē bì Nwĩ bya bì tswe ghu aa bo bì ɲjò'ò àla'a ya mē Nwĩ à k̄ɲə aà. Là, m̄ɔ'ɔ i lô a aburə nsigə ntɔɔ waa,

¹⁰ bì tswà Devil wa mē à bwè'esə waa laa, m̄ma'a wa a m̄m̄m̄ àtsùmə m̄ɔ'ɔ sulphur, wa adigə yĩ mē nàà m̄tsə'ə ya bo bì ɲḡɲntoò m̄bwe'esə wa tswe ghu aà. Tā bo tigə nyə ɲgi'ì ghu n̄i às̄i'ìnə bo bì n̄itugə nlwĩ'ì n̄ɲkonè.

¹¹ Mē bú nyə mamù'ù àbèrè yĩ fù'ù, ɲù a ɲaɲnə ghu, n̄syɛ bō m̄bà'à àbùrè khè n̄lo ghu n̄i ɲghèè waa. Kaa àdìgə ntswé àyaa a wa'à bē.

¹² Mē yə biku bya, b̄i wè bo bì b̄i kègə, bì t̄əntè wa n̄s̄i àbèrè, bì ɲa'akè ɲwà'ànə. Mē bú nyə bì ɲa'à àɲwà'ànə yĩ m̄ɔ'ɔ, ma ya a bē àɲwà'ànə ntswènt̄i. Bì tigə n̄sa'a n̄i m̄isa'a m̄i biku bì bē, n̄yonə n̄i innũ j̄i mē bì le ɲghìrè bì ɲwa'ànə wa a m̄m̄m̄ ɲwà'ànə jya aà.

¹³ ɲk̄i m̄iyaa yĩ wè i fi'isə bē b̄i mē bì le ɲkwokə ghu mum aa, n̄wo bo bì àla'a biku bì bē k̄i m̄fi'isə bē b̄i mē bì le ɲkwo ntswe a mum bo aa, bì sa'à waa a n̄i innũ j̄i bì le ɲghìrè aà.

¹⁴ Bi sà'à mē, ñtigē mma'a Nĩwo bo bi Ala'a biku bi bē wa a mum àtsùmō mō'ō. Ma yū a bē nĩwo nĩ mē ni ywe'e mi mbaa aà, là'a ataa mō'ō yā;

¹⁵ Nū yĩ mē kaa bi le ŋwa'ǎ ikúm yi wa múm àŋwà'ànē ntswēntì yē aa, bi ma'à wa múm àtsùmō mō'ō.

21

Abùrē yĩ fii bō ñsyē yĩ mǎfi

¹ Mē tigē ñyē a aburē yĩ fii bo bi ñsyē yĩ mǎfi; ñlon mē à le ti bē aa bon àbùrē yi mbĩ bo ñsyē yĩ mbĩ ya i tsyà mē, kaa ŋkì miyaa yĩ wē kaa i wa'à kì mbu mbē.

² Mē tigē ñyē ñjò'ò àla'a yĩ ñlàà ya mē à ni a Yerusalemi yĩ mǎfi aa, a lò a aburē a mbo Nwĩ ñsigē, mbē tsi'ĩ tsǒ múnghén yĩ mē bi nāŋsē mē ŋwē'e itsē'ē ñiyō'ō ji a tigē ñghēē nĩ a ntsi'ĩ ñdōò yĩ aà.

³ Mē yu'ù ñjĩ nū i ghaà nĩ tì, ñlō aa wa abērē, ñswonē nĩ mē, “Yē nĩ, wā ñtō'ò Nwĩ i zĩ mē ñtigē ntswe a tĩtĩ bē. Nwĩ à ka tigē kì tswe bo bo, tã bo tigē mbē bē bi, tã Nwĩ yumbon tã à tswe bo bo;

⁴ Nwĩ à ka yē'ē mĩlàà mi tsim a mi'ĩ bo, kaa tã ñwo wa'à bù mbē, kaa tã àjəŋnē, kē ñyē'ē, kē ñyū'ū ñyāŋ, kaa tã i wa'à bù mbē, ñlon mē innu jya mē i le ntswe a nĩ mbi yĩ mbĩ ya aa i tsyà mē aà.”

⁵ Yu wa mē à le ŋəŋnē wa abērē aa a swon mē, “Yē nĩ, mē ghīrē njoò tsim tsitsōŋ i tigē jĩ fii.” A le ŋkì mbu nswon a mbo mē mē, “Ñwà'ànē yulà ànnu ñlon àa tsi'ĩ ànnu nĩŋkon, yĩ mē mbē bē yu'u mbĩ aà.”

⁶ A bũ ñswonē a mbo mē mē, “Wa mē ghīrē mē innu tsimē! Mē ni Alpha ŋkì mbē Omega, mbē ñlòghinē ŋkì mbē nlwĩ'isē. A mbo nū yĩ mē ñjĩ ŋkì yanē nii aa, mē ka fa ŋkì wa mē i lõ nĩ nanəbirē wa mē ŋkì ntswēntì fē'ē ghu aa, tã à no tsi'ĩ tì tũ.

⁷ Nū yĩ mē à mē'a ntsyà aa, a ka tswe nĩ ñjoo mà jũ mē mē kà'a aa, tã mē bē Nwĩ yĩ, tã à bē mũ ghà.

⁸ Lā a ŋghēē nĩ bē bii bi bō'ō aa, bē bii bi sī Nwĩ bii aa, kē ñgāŋatsùurē, nĩ ñgāŋnzwitē bē, nĩ ñgāŋajirē, nĩ bisōrē, ñgāŋmii mĩŋkobē bo bi ñgāŋabanənnu bitsim, bo aa yĩ tswe aa wa múm àtsùm mē a khi nĩ mō'ō bo sulphur, mbē ñwo nĩ nĩ ywe'e mi mbaa.”

Yerusalemi yĩ mǎfi wā

⁹ Angel wa yĩ mō'ō a tìtì baangel bya bi sàmbaa mē bi le ntugitē ikan jya ji sàmbaa mē i le nluu nĩ ñjò ji nlwĩ'ĩ ñjĩm jya ji sàmbaa aa, a ghaà a mbo mē ñswon mē, “Zĩ tã mē dī'ĩ múnghén, ñgwē Mú Mbĩjērē wa a mbo wō.”

¹⁰ A tigē ñlogē gha a múm Azwĩ, ñghēē nĩ mē a atu nta'a yĩ wē, ñdĩ'ĩ Yerusalem, ñjò'ò àla'a yĩ ñlàà ya a mbo mē, a fē'ē a aburē a mbēē Nwĩ, ñsigē nzi nĩ a nsyē,

¹¹ ñŋweenē nĩ ñgha'a nĩ Nwĩ, ñŋwēenē yĩ i bē tsǒ ŋgò'ō àtìnduù yĩ i tsyànē a nyē aa, tsǒ jasper, ñjēŋkē tsǒ crystal.

¹² Ŋkya yĩ i le ntì ñkì nsa'a aa, i le ŋkarisē Yerusalemi wā, ñkya wa i tswe nĩ mĩntsù mĩ ibù'ù ñghùm ñtsò baa, baangel ñghùm ñtsò baa tswe wa mĩntsù mĩ ibù'ù. Bi le ŋwà'ànē mĩkum mĩ ŋgwē'enda bō bi Israel bya ñghùm ñtsò ji baa, wa nĩ mĩntsù mĩ ibù'ù.

¹³ Mĩntsù mĩ ibù'ù le ntswe a mbi nsà'a nòò mĩ ntarē, ñtswe a mbi àtu mĩ ntarē, ñtswe a mbi ntii mĩ ntarē, ñkì ntswe a mbi ntso nòò mĩ ntarē.

¹⁴ Ŋkya ñjò'ò àla'a wa i le ntswe nĩ ñgò'ò àtsēnda ñghīm ñtsò baà, bi ŋwà'ànē mĩkum mĩ ŋgāntoo Mú Mbĩjērē jya ñghùm ñtsò baa ghu.

¹⁵ Angel wa mē à lē nghàà a mbo mē aa, à lē tugitē figē yĩ bi lē nanṣē ni gold aa, a mfigē njò'ò àla'a ya, bo bì mintsù mi ibù'ù mya, nĩ ñkya wa ghu.

¹⁶ Mbēē njò'ò àla'a jya ji nikwà i lē ñkù'ùnè, ñsà'atē yĩ bō mbwà yĩ ku'ùnè, a figē njò'ò àla'a ya, nĩ àtĩ yi yā, i bē bikilo metre 2,400, ñsà'atē yĩ, mbwà yĩ, nĩ ññēnē yĩ lē mbē tsi'ĩ ñgĩñ ñgĩñ.

¹⁷ Angel wa à lē ñki mfigē ñkya njò'ò ala'a wā, i bē bì metres 66, ñyonṣē aa ni figē yĩ bē bĩtsim figē nĩ njoo ghu aà.

¹⁸ Bi lē nghùrē ñkya wa aa ni jasper, àla'a ya a bāñnē ñnanṣē mbē tsi'ĩ gold, nta tsō ñkē'è yĩ i laa aà.

¹⁹ Bi lē ntsē'e ñgò'ò atsēñkya jya nĩ ñgò'ò atìndùù, ñgò'ò yĩ mǎĩ i lē mbē jasper, yĩ ñyonṣē bē sapphire, yĩ i ywē'e ji tarē aa bē agate, yĩ mē i ywē'e ji nikwà aa bē emerald,

²⁰ yĩ i ywē'e ji ntaà aa bē onyx, yĩ i ywē'e ji nto'o aa bē carnelian, yĩ i ywē'e ji sāmbaa aa i bē chrysolite, yĩ i ywē'e ji nifwaa aa bē beryl, yĩ i ywē'e ji bù'ù aa bē topaz, yĩ i ywē'e ji ñghum aa bē chrysoprase, yĩ i ywē'e ñghúm ntsò mò'ò aa i bē jacinth, yĩ i ywē'e ñghúm ntsò baa aa i bē amethyst.

²¹ Mintsù mi ibù'ù mya ñghúm ntsò baa lē ñki mbē njoo itìndùù ntsò baà; bi ghìrē ntsùbù'ù wa yĩ mò'ò yĩ mò'ò aa nĩ mbùm njoo atìndùù yĩ fùùrē. Mfāññē njò'ò àla'a ya i nanṣē mbē gold, nta tsō ñkē'è.

²² Kaa mē lē ñwa'a ndāmà'anwĩ wa njò'ò àla'a yē, ñlon mē ndāmà'anwĩ yĩ i lē mbē Mmà'àmbi Nwĩngòñ Mbu'utēmbi bo Mú Mbĩjèrē wā.

²³ Kaa njò'ò àla'a ya wa'à nĩ nĩnòò, kē sañ mē tâ à ka nta ghu lòò, ñlon mē ñgha'a ni Nwĩ ni ta ghu tsō ñkà'à. Mú Mbĩjèrē wa a bē lām njò'ò àla'a yā.

²⁴ Itoo fāa mbi ka yĩ tigē karē aa wa mùm ñkà'a yu. Tā bífò bi tsim fāa nsyē tâ bi zi ni ñgha'a nyaa ghu.

²⁵ Kaa baa yĩ wa'ā mintsù mi ibù'ù mya a si'inē ka ntsetē; kaa itugē ka yĩ wa'à ghu ka mfi.

²⁶ Bi ka yĩ lògē ñgha'a ni itoo jĩ fāa mbi bo bì àfù'ù yaa i zĩ ni yu wa a mùm njò'ò àla'a.

²⁷ Kaa ayoo nsĩ yĩ tsù kaa a ka yĩ wa'à ghu kuù, kē bē ñù yĩ mē a ghìrē innũ jĩ swèrē, kē ñù yĩ mē a tswēē ibāññēnnù aa. A ka yĩ kuu tsi'ĩ bē bĩ mē bi ñwa'anē mĩkúm myaa wa mùm āñwà'anē ntswētĩ Mú Mbĩjèrē yā aà.

22

¹ Angel wa a ghēē nĩ mǎĩ ndĩ'ĩ ñki miyaa ñkĩ ntswētĩ wa a mbo mē, i jēñkē tsi'ĩ tsō crystal, ñlo wa abèrē Nwĩ bo bì yĩ Mú Mbĩjèrē wa

² ñkonṣē nsigē wa a titĩ ñfāññē njò'ò àla'a, wa aghēñē ñki miyaa a mbēē tsim, àtĩ ntswētĩ a tēē ghu, ntswe nĩ mbuu mĩntā mi ñghúm ntsò baà. Ñkoonē ni mĩntā mi mya a atu sàñē a atu sàñē. Ìyēñ ati ma ya i lē nstwe aa a nghùrē itoo itoo ghu.

³ Kaa mbē bi wa'ā ayoo tsu yĩ mē ndòò Nwĩ i tswē ghu maa mùm njò'ò àla'a yē. Lā tâ abèrē Nwĩ bo yĩ Mú Mbĩjèrē wa, tâ à baññē ntēē ghu. Tā ñgāñfà'ā ji ka mmii nĩ.

⁴ Bo ka yĩ kĩ yē nsĩ yi tâ bì kĩ ñwa'anē ikúm yi a nĩjēñē ni nsi bo.

⁵ Kaa itugē i ka yĩ wa'à bù mbē, kaa tâ bo wa'à ni waa ñkà'à lām kē ñkà'à nĩnòò bù ñka nlòò, ñlon mē Mmà'àmbi Nwĩngòñ aa yĩ bē ñkà'à waa. Tā bo tigē mbu'utē mbi bo bo ñlwi'ĩ ññkonṣē.

